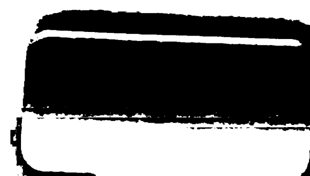

BERKELEY
LIBRARY
UNIVERSITY OF
CALIFORNIA

REGESTA DIPLOMATICA
HISTORIÆ DANICÆ.

INDEX CHRONOLOGICUS
DIPLOMATUM ET LITERARUM,

HISTORIAM DANICAM INDE AB ANTIQUISSIMIS TEMPORIBUS
USQUE AD ANNUM 1660

ILLUSTRANTIUM,

QUÆ IN LIBRIS HACTENUS EDITIS VULGATA SUNT.

CURA
SOCIETATIS REGIÆ SCIENTIARUM DANICÆ.

TOMI ALTERIUS PARS PRIOR

AB ANNO MDXXXVI AD ANNUM MDCXXXI.

HAVNIÆ.

TYPIS EXCUDEBANT J. D. QVIST & SOC.

MDCCCLXX.

CHRONOLOGISK FORTEGNELSE

OVER HIDTIL TRYKTE

DIPLOMER OG ANDRE BREVSKABER

TIL OPLYSNING AF DEN DANSKE HISTORIE

FRA DE ÆLDSTE TIDER INDTIL AAR 1660,

MED KORT ANGIVELSE AF INDHOLDET.

UDGIVEN VED

DET KONGELIGE DANSKE VIDENSKABERNES
SELSKABS OMSORG.

ANDET BINDS FÖRSTE AFDELING

FRA AAR 1536 TIL AAR 1631.

KJÖBENHAVN.

TRYKT HOS J. D. QVIST & COMP., BOG- OG NODETRYKKERE.

1870.

REGESTA DIPLOMATICA

HISTORIÆ DANICÆ.

VOLUMEN ALTERUM.

PRÆFATIO.

Quoniam universum consilium huius operis, cuius nunc alterum volumen duabus partibus comprehensum auctoritate societatis nostræ edimus, satis declaratum videtur in prioris voluminis præfatione, hic breviter explicandum est, quomodo alterum hoc volumen ab initio institutum et inter quas rerum vicissitudines confectum sit, demonstrandumque, quid ad absolutionem quandam operis efficiendum restet.

Edito priore volumine ante omnia considerandum fuit, materia alteri volumini præparata itane locuples et plena videretur, ut statim in opere typis describendo pergere liceret. Cuius rei exploratio dum paulo diutius trahitur, interea ex sodalibus, quibus cura operis edendi commissa erat, Finnus Magnusen et J. L. Kolderup-Rosenvinge mortem obierunt, ille d. 24. Decembris a. 1847, hic d. 4. Augusti a. 1850. Quum autem qui materiæ digerendæ et typis parandæ præfectus a sodalibus erat, H. Knudsen, in tabulario regio secreto indicum confector (registrator), interim epitomas diplomatum supplere studuisset iisque, quod ad tempus inter sacrorum in Dania emendationem et Frederici II^{di} regis mortem interiectum (ab a. 1537 ad a. 1588) attineret, non ita multum deesse putaret, curatores operis, — erant autem tum L. Engelstoft, Chr. Molbech, J. N. Madvig —, qui ab initio supplementorum volumen necessarium fore præviderant, et ad id, ipso opere confecto, edendum materiam sensim colligi iusserant, d. 19. Novembris a. 1850 decreverunt, ut materia annorum ab 1537 ad 1588 ad formam prioris voluminis componeretur et statim typis describi inciperet. Paulo post d. 29. Novembris a. 1850 C. F. Wegener curatoribus adscriptus sum; qui autem eorum et ætate et ordine primus erat, L. Engelstoft d. 4. Martii a. 1851 mortuus est. Ipsius autem operis exsequendi initium quum Knudsenii morbo dilatum aliquamdiu esset, morte eius d. 20. Maii a. 1851 plane interruptum est.

Itaque sodalibus superstitibus (Molbechio, Madvigio, Wegenero) circumspiciendus erat homo ad operis compositionem et editionem peragendam ingenio

FORTALE.

Idet Videnskabernes Selskab herved udgiver Regesternes andet Bind i tvende Dele, skulle vi Undertegnede som Medlemmer af Commissionen for samme Værk med Hensyn til den almindelige Plan henvise til det förste Binds Fortale og her alene indskrænke os til at meddele, under hvilke Forhold og Omstændigheder nærværende Bind er bleven til, samt hvad derefter endnu staaer tilbage, för Værket kan ansees for afsluttet.

Efter Udgivelsen af förste Bind maatte Commissionen allerförst undersöge, hvorvidt det til andet Bind samlede Materiale kunde antages at være saa fuldstændigt, at Trykningen af Værket strax kunde fortsættes, og under denne temmelig langvarige Undersögelse, tabte den ved Döden tvende af sine Medlemmer, Etatsraad F. Magnusen den 24de December 1847 og Conferentsraad Rosenvinge den 4de August 1850. Da imidlertid den antagne Redactör Registrator Knudsen havde stræbt at supplere Diplom-Uddragene og ansaa dem for nogenledes fuldstændige for Perioden fra Reformationen til Kong Frederik den Andens Död (1537—1588), og da Commissionen overhovedet ligefra förste Begyndelse af havde forudseet, at et Supplement-Bind vilde blive nödvendigt og ved stadig Indsamling af Materiale havde forberedt Udgivelsen af dette, naar hele Hovedværket var bragt til Ende, saa besluttede Commissionen (Engelstoft, Molbech, Madvig) den 19de November 1850 at lade den endelige Redaction foretage af Materialet fra 1537 til 1588 efter den samme Plan, som var fulgt i Værkets förste Bind og at lade Trykningen strax begynde. Kort efter blev undertegnede Wegener den 29de November 1850 valgt til Medlem af Commissionen; men derpaa mistede denne sit ældste Medlem Conferentsraad Engelstoft den 4de Marts 1851, og Arbeidets Begyndelse blev först forhalet ved Knudsens Sygdom, siden ganske afbrudt ved hans Död den 20de Mai 1851.

Commissionen (Molbech, Madvig, Wegener) maatte nu söge en anden Redactör, der havde de fornödne Egenskaber og den fornödne Tid at anvende paa

et studiis aptus et qui satis ei temporis tribuere posset; is a. demum 1853 repertus die 14. Junii eius anni operam suam addixit, J. C. P. Seidelin, philologiæ candidatus. Qui quum perlustrata omni, quæ aderat, materia intellexisset, epitomas diplomatum hactenus collectas minime sufficere, ut opus statim componi et typis tradi recte posset, demandatum ei d. 25. Novembris a. 1853 et d. 31. Octobris a. 1854 est, ut aliquantisper operam omnem et vires ad materiam ante collectam recognoscendam supplendamque conferret, ea tamen lege, ut calendis Maiis a. 1855 sine ulla procrastinatione initium fieret typis describendorum, quæ ad id tempus collecta essent, ad eaque, quantum fieri posset, explenda intersererentur, quæ opere procedente mature reperirentur; quæ autem sero reperta in ipsum opus suo loco recipi non potuissent, supplementorum volumini, cuius edendi iam consilium captum significavimus, reservarentur. Curatores autem operis, quibus d. 10. Februarii a. 1854 adscripti erant J. E. Larsen et J. M. Velschow, sensim, quum quædam in operis forma dubia visa essent nec ante præfinita, constituerunt, quæ Seidelin sequeretur: diplomata, quorum tantum epitomæ typis impressæ essent, in regesta recipienda esse, si epitomæ non nimis breves essent ipsisque diplomatum verbis uterentur; privatas litteras, quamquam in operis titulo significatæ essent, tamen ita demum recipiendas esse, si maioris momenti esse viderentur; ex peregrinis diplomatis, quæ res Danicas attingerent, tantum eas partes, quæ ad has pertinerent, in regestis indicandas esse. Sic forma operis certius descripta, volumen hoc alterum calendis Maiis a. 1855 typis describi coeptum est ac deinde Seidelinii opera, Molbechio curatorum nomine rem propius regente, continuatum est, editisque a. 1856 duobus primis fasciculis (a p. 1 ad 192 et a p. 193 ad 456) opus sine ulla maiore notabilive consilii institutique, quod in priore volumine servatum erat, mutatione ad mortem Frederici II regis, hoc est, ad a. 1588 perductum est.

Quod ad inferius tempus pertineret, initio curatores operis in ea fuerant sententia, ut tantum notabiliorum litterarum aut quæ publicas res rationesque attingerent, epitomas in regesta referendas putarent, quum earum maiorem multitudinem et quæ procedente tempore semper cresceret impressam repertum iri crederent. Quum tamen re et experiendo appareret, minime multa huius ætatis diplomata typis impressa esse, maximeque e priore parte regni Christiani quarti multo pauciora, quam quis opinaretur, edita exstare, re denuo considerata, reliquum quoque tempus eadem, qua superius,

Arbeidet, og det lykkedes först den 14de Juni 1853 at finde en saadan Mand i Hr. Cand. philol. H. C. P. Seidelin; og da denne derefter ved fornyet Undersögelse af det tilstedeværende Materiale overbeviiste sig om, at de hidtil samlede Diplom-Udtog ingenlunde vare tilstrækkelige til en strax begyndende Redaction og Trykning, overdrog Commissionen ham den 25de November 1853 og den 31te October 1854 at anvende sin Flid og sine Kræfter for det förste paa en Revision og Supplering af det ældre Materiale, dog saaledes at Trykningen ufravigelig skulde begynde den 1ste Mai 1855 med det til den Tid samlede Materiale, som da under den fremskridende Trykning skulde saavidt muligt fuldstændiggjöres, hvorimod alt det, der fremkom forseent til at kunne optages i Hovedværket, skulde opbevares for det ovennævnte Supplement-Bind. Commissionen, som imidlertid var bleven foröget den 10de Februar 1854 med tvende nye Medlemmer, Etatsraad Prof. juris Larsen og Professor hist. Velschow meddeelte derhos Hr. Seidelin efterhaanden nogle nærmere Bestemmelser for enkelte Tilfælde, der ikke tidligere vare afgjorte: Documenter, der kun i Udtog vare trykte, skulde optages i Regesterne, forsaavidt disse Udtog havde nogen Fyldighed og vare givne med Documentets egne Ord; private Breve, skjöndt de vare nævnte paa Værkets Titelblad, skulde dog kun optages, naar de skjönnedes at være af nogen större Interesse, og af fremmede Documenter, der berörte danske Forhold, skulde alene disse nævnes i Regesternes Udtog. Efter denne saaledes nærmere bestemte Regel og Plan begyndte da ogsaa Trykningen af nærværende andet Bind den 1ste Mai 1855 og fortsattes uden Afbrydelse ved Hr. Seidelin som Redactör under særlig Ledelse af Molbech paa Commissionens Vegne, og paa denne Maade udkom i Aaret 1856 de tvende förste Hefter, S. 1—192 og S. 193—456, hvorved Værket i alt Væsentligt efter den samme Plan, som var fulgt ved Udgivelsen af förste Tome, förtes ned til Kong Frederik den Andens Död 1588.

Hvad den fölgende Tid angik, havde Commissionen oprindelig været af den Mening, at Valget af de Actstykker, hvoraf Udtog skulde optages i Regesterne, kunde indskrænkes til de betydeligste eller dem der vedkom offentlige Forhold, idet man forudsatte, at disse vilde vise sig at være trykte i en större og i Tidernes Löb stedse voxende Mængde. Men da Erfaring nu lærte, at de hidtil trykte Documenter fra denne Periode ingenlunde udgjorde noget betydeligt Antal og at der især fra den förste Deel af Kong Christian den Fjerdes Regjering kun havdes trykt et paafaldende ringe Antal Documenter, saa troede Commissionen efter nöieste Overveielse at burde inddrage ogsaa det tilbagestaaende Tidsrum under den for det foregaaende bestemte

lege tractandum iudicaverunt, ita ut quam plenissime omnia colligerentur, ea autem, quæ impressione iam ad eum finem progressa reperirentur, ut suo loco inferri non possent, item, ut antea, supplemento reservanda esse. Sic iam procedente opere, quum Larsen d. 16. Novembris a. 1856, dein Molbech d. 23. Junii a. 1857 mortui essent, Velschowio proximam curam regendi operis gerente primum tertius fasciculus (a p. 457 ad 736) a. 1859 editus est, verum inter quartum typis describendum is quoque d. 8. Julii a. 1862 e vita decessit.

Velschowii obitu nonnihil retardatus operis progressus est, cum infeliciter accidisset, ut pars epitomarum diplomatum collectarum intercideret denuoque comparanda esset. Eo damno quoad fieri poterat celerrime indefessa Seidelinii opera restituto, Wegenero duce a. 1863 fasciculus quartus (a p. 737 ad 1120), a. 1865 quintus (a p. 1121 ad 1360) prodierunt, nunc autem (a. 1870 ineunte) sextus (a p. 1361 ad 1639) editur, qui volumen alterum absolvit. Itaque propter amplitudinem huius tomi provisum est, ut in duas partes dividi a bibliopego possit.

Restat tertius tomus, supplendis et emendandis, quæ in primo alteroque aut desint aut minus consilio satisfaciant, destinatus. Laborat autem uterque hac maxime parte, quod et in iis operibus, ex quibus materia ab initio excerpta est, et in aliis, quæ ad usum vocata non erant, non exiguus numerus diplomatum ad historiam Danicam pertinentium impressus est, quorum nullæ regestis epitomæ insertæ sint, quod tum demum eæ epitomæ confectæ sunt, quum ultra eum locum regesta typis descripta erant, ubi temporum ordine interponi debuerant. Verum hoc incommodum, quod, si opus eo, quo supra dictum est, modo et intra temporis spatium non nimis protractum edendum erat, vitari non poterat, ii, qui operi edendo præfuerunt, et oriturum præviderunt et quæ ad id tollendum pertinerent, prospexerunt, præparata iam ampla supplementi materia. Hæc dum temporis ordine componitur, occasio etiam erit minora incommoda erroresve, qui deprehensi fuerint, emendandi, velut quod uno et altero loco in dierum indicatione stilus, qui appellatur, vetus et novus permutatus est. De hac enim re si quid in materia ordinanda et edenda occurreret dubitationis, litterarum scriptores existimabantur eo calendario usi esse, quod in cuiusque patria receptum esset; verum postea intellectum est, antiquorum quorundam ex Hollandia diplomatum dies non

Plan, der i Hovedsagen gik ud paa den störst mulige Fuldstændighed, og fremdeles at burde opbevare for et Supplement-Bind, hvad der fandtes, efterat Trykningen var fremskreden saavidt, at det ikke mere kunde optages i Hovedværket. Under det saaledes fortsatte Arbeide döde först Larsen den 16de November 1856 og derefter Molbech den 23de Juni 1857, hvorpaa Velschow paatog sig Commissionens Tilsyn med Redactionen og Trykningen först af det tredie Hefte S. 457—736, der udkom 1859, og siden ligeledes af det fjerde Hefte, indtil ogsaa han den 8de Juli 1862 afgik ved Döden.

Dette Dödsfald foranledigede atter nogen Standsning i Arbeidets Fremgang, da derved uheldigviis en Deel af de samlede Document-Udtog gik tabt og paa ny maatte tilveiebringes. Redactören Hr. Seidelin stræbte imidlertid saa hurtigt som muligt at faae Tabet erstattet, og derefter udgik under Ledelse af Wegener paa Commissionens Vegne i Aaret 1863 det fjerde Hefte S. 737—1120, i Aaret 1865 det femte Hefte S. 1121—1360 og nu i Begyndelsen af 1870 det sjette Hefte S. 1361—1639, hvormed Værkets andet Bind er sluttet. Dette Bind er derefter paa Grund af dets större Omfang blevet saaledes indrettet, at det kan indbindes i tvende Dele.

Det tredie Bind, som endnu staaer tilbage, skulde efter Planen være et Supplement, hvorved de Mangler og Ufuldkommenheder, der findes i förste og anden Tome, saavidt muligt skulde udfyldes og rettes. Den betydeligste Mangel er den, at der saavel i de allerede benyttede Værker som i andre, der ikke vare benyttede, er trykt et ikke ringe Antal af Actstykker til Dansk Historie, hvoraf Uddrag savnes i Regesterne, fordi disse Uddrag först fremkom, efterat Trykningen allerede var rykket frem ud over det Tidspunct, da de efter den chronologiske Orden skulde have været optagne. Men denne Mangel, der var uundgaaelig, naar Værket skulde udgives paa den omtalte Maade og inden Forlöb af en rimelig Tidsfrist, har Commissionen fra Begyndelsen af forudseet og forberedt Midlerne til at afhjælpe, idet der ved Commissionens Foranstaltning allerede er tilveiebragt et meget anseeligt Apparat til dette Supplement-Bind. — Under Redactionen af dette Materiale i den chronologiske Orden vil da ogsaa Leiligheden tilbyde sig til paa rette Sted gjennem hele Værket at afhjælpe de mindre Ufuldkommenheder og Feil, som man maatte opdage, saasom paa nogle enkelte Steder, hvor gammel og ny Stiil ere forvexlede. Hvad dette angaaer, havde man nemlig i Tilfælde af Tvivl antaget den Kalender fulgt af Brevskriveren, som brugtes i hans Fædreland, men blev dog senere opmærksom paa, at nogle ældre hol-

recte veteris stili habitos esse. Alii quoque minores nævi in volumine, quod restat, deleri poterunt.

Hoc igitur supplementorum volumine, cui proxime edendo alios præfore credimus, absolvetur hoc regestorum opus, quod ut iam nunc iis, qui historiam Danicam tractant, semper ad manum est, ita non dubitamus, quin id omnes harum rerum periti, quamvis non paucis modis imperfectum non diffiteamur, inter utilissima et necessaria instrumenta historiæ patriæ cognoscendæ et tractandæ numeraturi sint.

Hauniæ, Kalendis Februariis a. 1870.

J. N. Madvig. **C. F. Wegener.**

Regestis diplomaticis edendis a societate regia scientiarum Danica præpositi.

landske Documenters Datum urigtig var bleven antaget for at være gammel Stiil. Ogsaa andre mindre Pletter ville i det tilbagestaaende Bind passende kunne udslettes.

Ved det nævnte Supplement-Bind, som det er den nærmeste Fremtids — og formodentlig en anden Commissions — Opgave at besörge udgivet, ville saaledes disse Regester være sluttede, og dette Værk, der allerede nu er Danske Historikeres daglige Haandbog, vil da uagtet dets ikke fordulgte Ufuldkommenheder udentvivl af alle Sagkyndige erkjendes at være et af de vigtigste og uundværligste Hjælpemidler til Studiet af Fædrelandets Historie.

Kjøbenhavn, i Commissionen for Udgivelsen af et dansk Diplomatarium og danske diplomatiske Regester, den 1ste Februar 1870.

J. N. Madvig. ***C. F. Wegener.***

Fortsat

FORTEGNELSE

over

DE SKRIFTER, SOM ERE BENYTTEDE FOR REGESTA DIPLOMATICA HISTORIÆ DANICÆ.

Aagaard, J., Historica descriptio Othiniæ, civitatis Fioniæ. Part. I—II. Hafn. 1737—38. 4.

Aagaard, K., Beskrivelse over Thye i Thisted Amt. Viborg 1802.

— Beskrivelse over Törning Lehn. Kbhvn. 1815.

Aarsberetninger fra det kongelige Geheimearchiv, indeholdende Bidrag til dansk Historie af utrykte Kilder. Udgivne af C. F. Wegener. I—IV B. 1—4 H. Kbh. 1852—69. 4.

Abdruck der das Recht der freien Städte Lübeck und Hamburg auf Fortdauer des zollfreien Transit-Verkehres zwischen beiden Städten durch das Holsteinische Gebiet betreffenden Urkunden. 1838. 4.

Abdruck dreyer intercipirter Schreiben durch die Schwedische Ministers in Holland an den König von Schweden etc. geschrieben, sub dato Hage und Amsterdam den 1. und 4. Junij 1657. Uebergesetzet aus dem Holländischen, nach der Copey, gedruckt zu Leyden. [1657]. 4.

Abdruck eines Kön. Schwedischen Original-Schreibens an den General Major Wilh. Vavasoor. Kph. 1659. 4.

Abdruck Käyserl. Friedens Puncten. Nebenst erfolgter Erklehrung dero Kön. May. zu Dennem. etc. zu Lübeck anwesenden Reichs Räthe und Commissarien. Cph. 1629. 4.

Abdruck Kön. Maytt. zu Dennem. etc. gnedigster Resolution auff die von der Ansehe Städten Abgeschicketen am 4. Jan. 1622 vbergebene Proposition, auch was ferner von denselben replicirt. Cph. 1622. 4.

Abdruck zweyer Patenten, deren eins in Nahmen Ihrer Kön. May. zu Dännemarck etc. am 7. Sept. 1658 publiciret, worin der gantzen Welt der Schwedischer Friedens-bruch kund gethan etc., das andere, von Ihrer Churf. Durchl. zu Brandenburg etc., anzeigend die Ursachen, so die Röm. Kays. May. und Ihre Churf. Durchl. bewogen, mit Dero Kriegs-Heer in Holstein zu rücken. Kopenh. 1658. 4.

Abgenötigte Apologia Hamburgensis entgegengesetzt des Durchl. etc. Herrn Christiani IV. etc. an Ihr Röm. Käys. Maj. Ferdinandum III. und an das Churfürstl. Colleg. anno 1641 ausgelassene Schreiben. Hamb. 1641. 4.

Acords-Puncter, som emellan Kon. Maytz. til Swerige Rijkes Rådz, Rijkz Amirals och Lieutenant Generals, Hr. C. G. Wrangels Excellentz på then ena: och Kon. Maytz.

til Danm. Gouverneur Hr. Christoff Bille och Hr. Öfwersten Paul Bendtfeldt etc. på andra Sijda, then 6. Sept. 1658 uppå Slottet Chroneborg, äre slutne wordne. [1658]. 4.

Acta literaria Sveciæ, Vol. I—IV. contin. annos 1720—1739. Upsaliæ. 4.

Adler, *P.*, Historisk-statistisk Maanedstidende for Ribe Stift. Ribe 1838—39. 4.

Advijs Journael van al het principaelste gepasseerde in Denemarcken tusschen de Nederlantsche, Fransche, Engelsche ende Sweedtsche Vrede-Mediatores. 25. May 1660. 4.

Aitzema, *Lieuwe van*, Saken van Staet en Oorlogh, In ende omtrent de Vereenigde Nederlanden (1621—1669). 1—6 Deel. In's Graven-Haghe 1669—72. fol.

Almanak, Dansk historisk, udgiven af det kgl. Videnskabernes Societet. Kbh. 1760—82.

Andreæ, *Sam.*, Epistola gratulatoria ad Antonium Horneck, Th. D., qua simul Daniæ Orthodoxæ etc. autori theologo Hafniensi respondetur. Marburgi 1690. 4.

An Ihr. Kayserl. Majest. abgelassenes allerunterthänigstes Schreiben von Ihr. Königl. Hoheit, der Durchläuchtigsten Fürstin und Frauwen, Frauwen Hedwig Sophia etc. wegen der Barmstedtschen Sache. 1708. fol.

Anmerckungen über die Nachricht, welche neulich wegen der zwischen Ihro Königl. Majest. zu Dennemarck, Norwegen etc. und Ihro zu Schleszwig-Holstein regierende Hoch-Fürstl. Durchl. Hn. Hertzog Friderichs erwachsenen Irrungen, an Licht gegeben. Auff Befehl Ihrer Hoch-Fürstl. Durchl. gedruckt 1696. 4.

Annaler for nordisk Oldkyndighed og Historie. 1846—63. Kbh.

Antislesvigholstenske Fragmenter, udgivne af A. F. Krieger. 1—16 Hefte. Kbh. 1848—51.

Antwordt eines gueten Freundes auff das von seinem gueten Freundt, am. 11. Aug. 1658, an ihn von denen zwischen beyden Nordischen Cronen entstandener newen Kriegs Vnruhe vermeinten Vhrsachen abgegebenes Schreibens. Welches von dem Authore aus dem Lateinischen in Teutsch übergesetzet etc. Erfurth 1659. 4.

Apologia des Fürstl. Hauses Schlesw., Holstein, Sönderburgischer Linien, wieder den, zu Præjuditz desselben durch D. Casp. Dangkwerth in dessen Landesbeschreibung der Fürstenth. Schlesw., Holstein angeführten falschen Bericht. Lübeck 1654. 4.

Archiv für Staats- und Kirchengeschichte der Herzogthümer Schlesw., Holstein u. Lauenburg, Namens der S. H. L. Gesellsch. für vaterländiche Gesch. redigirt von A. L. G. Michelsen und J. Asmussen. 5 B. Altona 1813.

von Arnoldi, *Joh.*, Historische Denkwürdigkeiten. Leipz. und Altenburg 1817.

Articulsbrieff, worauff Vns, von Gottes Gnaden, Christian dem Vierdten, zu Dennemarcken etc. Könige etc., das Kriegsvolck zu Fusz schweren vnd geloben sollen. Copenh. 1612. 4.

Auszführliche Proposition so Ihr. Käy. Maytt. auff dem Churfürstlichen Collegial Tag zu Regenspurg fürdragen lassen etc. Gedruckt im Jahr 1630. 4.

Auszführlicher Bericht aus Fühnen, nebenst einer Lista der Schwedischen Officirer wie auch Knechte so auff Fühnen sein. Anno 1659. 4.

Ausz-Führlicher Verlauff der von Schwedischer Seiten unternommenen Haut-Attacqve und General Sturms auff die Königliche Residentz Stadt Kopenhagen. Kopenh. 1659. 4.

Aus Lübeck, vom 9. Martii Anno 1659. 4

Baltische Studien, herausgegeben von der Gesellschaft für Pommersche Geschichte und Alterthumskunde. 1—13 Jahrg. 1832—1847.

Bang, *O.*, Samling af adskillige nyttige og op-

byggelige Materier; saavel gamle som nye. 1—7 St. 1743—45.

Barfod, F., Folke, et nordisk Tidsskrift. 1 B. Kbh. 1859.

Barfod, Immanuel, Den falsterske Geistligheds Personalhistorie. 1—2 D. Nykjöbing paa Falster 1851—54.

Bartholini, Th., Cista medica Hafniensis. Hafn. 1662.

— Epistolarum Medicinalium Centur. I—IV. Hafn. 1663—67.

Beantwort- und Wiederlegung zweyer Dänischen Schrifften, eins unter dem Nahmen Juris Fecialis armatæ Daniæ, das ander als ein vermeintes Manifest, in Truck auszgegeben. Greiffswald 1657. 4.

Beccau, Ch. U., Versuch einer urkundlichen Darstellung der Geschichte Husums bis zur Ertheilung des Stadtrechtes. Schleswig 1854.

Huberti Mosani [ɔ: *J. C. Bechman*], Fernerer Bericht von der reform. Lehre von der weltl. Obrichkeit, in einer Widerlegung des Buches H. G. Masii von dem treuen Lutherthum etc. Franckf. [1691]. 4.

Becker, P. W., Samlinger til Danmarks Historie under Kong Frederik III.s Regiering af udenlandske Archiver. 1—2 D. Kbh. 1847—57.

Bendtsen, Paul, Historiske Efterretninger om den kongelige lærde Skole ved Frederiksborg. Indbydelsesskrift. Kbh. 1822.

Bendz, J. C., Efterretninger om Rönninge og Rolfsted Sogne. Odense 1820. 4.

Bentivoglio, Cardinale, Relationi all' Illmo Monsig. Francesco Vitelli. Venetia 1636. 4.

Beobachter am Sunde, herausgegeben und redigirt von H. Helm Peters. 1—2 Jahrg. Kopenh. 1845—47. fol.

Berg, J. A., Kurtze Beschreibung des Königlichen Hauses Friederichsburg in Seeland gelegen. Kopenh. 1646. 4.

Bergström, H., (præside S. Bring), Dissertatio de templis Lundensibus. Lond. Goth. 1756. 4.

Bibliotheca Lubecensis (Editores: H. Scharbau, S. G. a Melle et J. H. a Seelen). Vol. I—XII. Lubecæ 1725—32.

Biernatzki, K. L., Volksbücher f. d. Jahren 1844—1851. Kiel u. Altona.

Biörenklou, Matth., Memoriale iteratum, in puncto pacis et securitatis publicæ, quod nomine S. R. Majestatis Sveciæ exhibetur S. Rom. Imperii Collegio Electorali. 1658. 4.

— Memorial, worinnen Ihro Kön. May. zu Schweden zu Erhaltung des Teutschen Friedes und gütlicher Hinlegung des Krieges in Polen angewandte Bemühung vor Augen gestellet wird. 1659. 4.

(Blank, J. F.), Sammlung der von E. Hochedlen Rathe der Stadt Hamburg ausgegangenen allgemeine Mandate, bestimmten Befehle und Bescheide, auch beliebten Aufträge und verkündigten Anordnungen. 1—5 Th. Hamb. 1763—65.

Blicher, N., Topographie over Vium Præstekald. Wiborg 1795.

Bloch, S. N. J., Bidrag til Roskilde Domskoles Historie. 3—4 Hefte. Roskilde 1844—46. 4.

Blom, S., Templum St. Halvardi, quod Asloæ olim floruit. Hafn. 1778. 4.

Boeclerus, J. H., Historia belli Danici, annis 1643, 1644, 1645 gesti. Stockh. 1676. 4.

Boesen, L., Danmarks Riges Raads og överste Admiral, Herluf Trolles Levnet og Bedrifter. Kbh. 1780.

— Den ved Öresund beliggende anseelige Stad Helsingöers Beskrivelse. Aalborg 1757.

— Beskrivelse over det smukke Stamhuus og Herresæde Lundsgaard ved Kiertéminde i Fyen, med underliggende Eyendomme og Herligheder. Kbhvn. 1769.

Bondich Verhael des Oorlogs tusschen de twee Noordse Rycken Denemarcken en Sweden, beginnende in de Maendt Junij

1657, en eyndigende in't Jaer 1660 den 27 May, Stilo Veteri. t'Amsterdam 1660. 4.

Bongarsi, J, et *Lingelshemi, G. M.*, epistolæ. Argentorati 1660. 12.

Brahe, Tychonis, relatio de statu suo post discessum ex patria in Germaniam et Bohemiam ad M. Andr. Velleium; ex manuscripto edita a G. B. Casseburg. Jenæ 1730. 4.

Brasch, C. H., Vemmetoftes Historie som Herregaard, Slot og Kloster. 1—2 D. Kbhvn. 1859—60.

Braunius, Theatrum urbium. Vol. I—III. Colon. 1612—18. fol.

Braunschweigische Kriegshandlung, d. i. Kurtze Beschreibung deszjenigen, was sich in desz Durchl. Fürsten Herrn Friderich Vlrichen, Hertzogen zu Braunschweig etc. vorgenommener Belagerung der Stadt Braunschweig von Tag zu Tag verlauffen und zugetragen im Jahr 1615. Gedruckt im Jahr 1618. 4.

Breffue, som imellem Kong. Mayest. vdi Danmarck oc Kong. Mayest. vdi Suerig ere udgangne fra Novemb. Maanit sidst forleden ind til nu. Kbhvn. 1611. 4.

Brief van sijn Majesteyt Fredericus de derde etc. [til Generalstaterne,] nopende het temperament, 'twelck in's Graven-Hage geconcipieert is geweest wegen de reconciliatie van de Noorder Koningen. Tot Delft 1659. 4.

Brieven, Confessie, etc. in de saeck van Isaac Coymans etc. Rotterdam. s. a. 4.

Budstikken. Et Ugeblad af statistisk-oeconomisk Indhold. 1—2 Aarg. Redigeret af L. Stoud Platou, J. Kraft og G. F. Lundh. Christiania 1817—21. 3—7 Aarg. Redig. af J. C. Berg, Maschmann, J. Kraft og U. V. Möller. Sst. 1821—29. 4.

Bünting's, H., und *Letzner's, J.*, Braunschw.-Lüneb. Chronica, continuiret von Ph. J. Rehtmeier. T. I—III. Braunschw. 1722. fol.

Büsching, A. F., Magazin für die neue Historie und Geographie. 1—23 Th. Hamburg 1767—93. 4.

Boehmius, J. G., Acta pacis Oliviensis. T. I—II. Vratislaviæ 1763—66. 4.

Camdeni, G., et illustrium virorum ad G. Camdenum epistolæ, cum appendice varii argumenti. Londini 1691. 4.

Caselii, Jo., epistolarum centuria una ad viros principes. Helmst. 1619. Vol. alterum epistolarum ad viros nobiles. Ibd. 1623.

Cau, Cornelis, Groot Placaet-Boeck, vervattende de Placaten, Ordonantien ende Edicten van de Heeren Staten General der Vereenighde Nederlanden etc. 1—2 D. 'sGraven-Hage 1658—64. 3 D. (ved S. van Leeuwen) Sst. 1683. fol.

Celsius, O. O., Monumenta Politico-Ecclesiastica ex archivo Palmskiöldiano nunc primum in lucem edita. Upsaliæ. 1750. 4.

Christian des Vierdten etc. Feldt- vnd Kriegs-Ordnung, oder Reutter Recht, wornach Vnser Feldtmarschalck sich zuachten vnd deme menniglich, vnserer Reisigen, wesz Standes er sey allerdings gemeesz bezeigen vnd vorhalten sol. Copenh. 1612. 4.

de Chwalkowo Chwalkowski, Nic., Regni Poloniæ ius publicum. Edit. alt. Regiomonti 1684. 4.

Clæden, G., Monumenta, nomine Magistratus et Collegii deputatorum der Stadt Flensburg. 1 B. 1—6 St. und 2 B. 1 St. Flensb. 1765—73. 4.

Copia af een Skrifwelse til Hs. Kongl. Maytt. i Swerige ifrån Her General Fäldtmarskalckens C. G. Wrangels Hög Gräfl. Excell. affgången, dat. Fredrichs-Vdde 24 Oct. 1657 Tryckt 13 Nov. 1657. 4.

Copia af Hr. General Fäldtm. C. G. Wrangels Högh Gräffl. Exc. egen Skrifwelse til Her General Majoren Bödeker, dat. Fredrichs-Vdde 24 Oct. 1657. Jempte några andra Aviser etc. Tryckt 11. Nov. 1657. 4.

Copia Andtwortschreibens der Kön. Majest. zu

Dennemarcken etc. an Burgermeistere vnd Raht der Stadt Lübeck. Copenh. 1613. 4.

Copia Andtwortschreibens der Kön. Majest. zu Dennemarcken etc. an die Römische Keyserliche Majestet. Copenh. 1613. 4.

Copia Churfürstl. Durchl. zu Sachsen etc. Schreibens an desz Niedersächsischen Cräyses beyde auszschreibende Fürsten, de dato 19 Sept. 1625. Gedruckt im Jahr 1626. 4.

Copia des Recesses zwischen der Kön. May. zu Dennemarcken etc. Admiraln, Capitainen vnd Befehlichhabern, vnd der Stadt Lübeck Deputirten, auff der Reyde vor Trauemünde auffgerichtet. Copenh. 1613. 4.

Copia des Schreibens, welches J. Kön. May. zu Schweden an S. Churf. Gnad. zu Mayntz, wie auch an die andere Herren Chur-Fürsten und Stände des Heil. Röm. Reichs abgehen lassen etc. 1657. 4.

Copia eines Schreibens so der Schwedische Reichs Cantzler Herr Ochsenstern an die K. M. in Dennemarck wegen der vorgeschlagenen Friedenshandlung (17 Maj 1633) abgefertiget. 1633. 4.

Copia eines Schreibens von dem Herrn Admiral de Reuter, worinnen auszführlich enthalten, wie es bey dem harten Gefecht auff Fühnen dahergangen; etc. 1659. 4.

Copia Ihrer Kön. May. zu Dennemarcken etc. Schreibens an die Ober Sächsische Cräisz Versamblung in Leiptzig sub Dat. Nienburg 8 Oct. 1626. 4.

Copia Käyserlichen Bescheidts den Königlichen Dennemärckischen Abgesandten ertheilt, de anno 1621. Dennemarckische Commission Handlung, d. i. der Röm. Käys. May. auff die von der Kön. Dennem. Bottschafft zu Wien gethane Proposition ertheilte Resolution etc. (1621). 4.

Copia Königl. May. zu Dennemarck etc. an die zu Meintz, Trier vnd Cölln Ertzbischoffe vnd Churfursten, wie dann auch Maximilian vnd Wolfgang Wilhelm, Pfaltzgraffen beym Rein etc. abgegangenen Schreibens, sub dat. Rotenburg 21 Jan. 1626. Gedruckt 1626. 4. (Ogsaa trykt: Braunschw. 1626. 4.)

Copia Schreibens Sr. Churfurstl. Durchl. zu Brandenburg an die Herrn General Staten, benebenst dem Memorial Sr. Churf. Durchl. Deputirten an dieselbe etc. 1659. 4.

Copia vnd Abtruck dessen Vertrags, welcher zwischen der Königl. Mayt. zu Dennemarck etc. vud Statt Hamburg etc. im Jahr 1643 den 27 May verglichen etc. Sambt der Statt Hamburg Supplication etc. 1643. 4.

Copia zweyer Schreiben des Königs in Dennemarck, eins an die Herrn Staaden in Holland, das andere an den Dänischen Agenten daselbst. 1644. 4.

Copia zweyer Jhr. Kön. Maj. von Dennemarck etc., eines an die Hochm. Herren Staaden General der Vereinigten Niederlande, das andere an Jhr. Churfl Durchl. zu Brandenburg abgefertigter Schreiben etc. 1659. 4.

Copiæ jungst erfolgter Churfurstlichen Beantworttungs Schreiben an J. K. M. die Königliche Wittib zu Dennem. etc., betreffend die gesuchte Interposition bey den itzigen Friedens Tractaten zu Lübeck. Copenh. 1629. 4.

Copiæ Kön. May. zu Dennemarcken etc., Röm. Keys. May. und anderer Schreiben, belangend die Friedens Tractaten 1632 und 1633. 4.

Copie translaet van de Brief geschreven by de Koningh van Denemarcken aen de H. Staten Generael der Vereenighde Nederlanden, 14. Jun. 1659. Copia Schreibens Dero zu Dännemarck etc. Kön. May. an die Herren Staten General etc. vom 14 Jun. 1659. Nach dem Niederl. Exemplar, so gedrücket war zu Schiedam. 1659. 4.

Copie van de Brief geschreven by de H. Staaten General van de Vereenighde Nederlanden, aen de Koningh van Denemarcken,

29 Apr. 1659. Copia Schreibens etc., übersetzet aus dem Holländ., so gedrucket war zu Schiedam. 1659. 4.

Copie van de Brief, geschreven by de H. Staten Generael van de Vereenighde Nederlanden aen de Koningh van Denemarcken den 28 Martij 1659. 4. (Hollandsk og Tydsk). Flere Udgaver.

Copior aff någre Breff, wäxlade emellan Konung Christian IV. vthi Danmarck, å then ena, och Commendanten vthi Götheborg, wälbördigh Nils Asserson Mannersköld vppå then andra Sijdan. Stockholm 1644. 4.

Courmesvin, *L. des Hayes*, *Baron de*, Voyages en Dannemark. Par le Sieur P. M. L. À Paris 1664. 12.

Crocius, *Jo.*, Commentarius de Augustanæ confessionis societate. Casellis 1647. 4.

Crone, *A.*, Den tredie fyenske evangeliske Biskops, Mester Jacob Madsens, Visitatsbog. Efter Originalen udgivet. Odense 1853. 8.

Dahl, *F. P. J.*, Historiske Efterretninger om den kongelige lærde Skole ved Frederiksborg. 1—2 H. Kbh. 1836. 4. (Progr.).

Dania ad exteros de perfidia Suecorum. Anno 1643 [1644?]. 4.

Danmarcks Rijkes Rådz Breff til Sweriges Rijkes Rådh, sub Dato Ottensiö 9. Febr. Sampt: Sweriges Rijkes Rådz Swar thervppå, dat. Stockh. 2 Mart. 1644. 4. (Tydsk Overs. s. A.).

Debes, *L. J*, Færoæ et Færoa reserata. D. e. Færöernis oc Færöeske Indbyggeris Beskrifvelse. Kbh. 1673. (Tydsk Overs. ved C. G. Mengel. Kopenh. u. Leipz. 1757.)

von der Decken, *F.*, Herzog Georg von Braunschweig und Lüneburg. Beiträge zur Geschichte des dreiszigjährigen Krieges. 1—4 Th. Hannover 1833–34.

Declaratio Sac. Reg. Majestatis Sveciæ de propensione sua in pacis studia, die 20 Junii anno 1659 Chronoburgi edita. 4. (Ogsaa paa Tydsk).

Defension-Schrifft desz Fürstl. Hauses Schleszwig-Holstein Plön wider einen so genannten Erwiedrigten Bericht, dessen Autor die Kön. Dennemärckische und Fürstl. Gottorfische auff die Fürstl. Schl.-Holst.-Plönische Lande gemachte Prætensiones zu justificiren sich unternommen hat. 1669. 4.

Dennemarckische Acta. D. i. Auszführliche Beschreibung, Handlung vnd Deduction aller vnd jeder Sachen, Propositionen, Exceptionen etc., welche sich von Anfang desz Nidersächsichen Kriegswesens zwischen der Kay. May. vnd dero Kriegs Generalen, so dann der Kön. May. in Dennem., Hispanien vnd des Nidersächs. Kreises Fürsten vnd Ständt verlauffen. 1—2 Th. 1626. 4.

Dennemärckische Commission Handlung am Keyserlichen Hoff. 1622. 4.

Der Kön. Maj. zu Dennemarck etc. Absags Brief an die Kön. Maj. zu Schweden etc. (1644). 4.

Der Königl. May. zu Dennemarck etc. Declaration, nebenst angehengten Vrkunden, darausz jedermenniglich zu erkennen gegeben wird, warumb biszhere im heil Röm. Reich der Friede nicht wiederbracht worden. Copenh. 1628 4. (Latin: Haln. eod. an.)

Des Hochfürstl. Hauses Schleszwig-Holstein-Gottorp, in denen Erbtheilungs, Unions, Defensions, auch anderen Recessen, Lehen-Briefen etc. gegründete Gerechtsame. 1683. 4.

Detharding, *G. A.*, Kurze Nachricht von den Isländischen Gesetzen. Altona 1748. 4.

Deux Memoires donnés par Mrs. Otthe Kragh et Gosche de Buchwalt, Ambassadeurs de Sa Maj. de Dannemarc etc., aux Estats Generaux des Provinces Unies le 29 de Mars et le 1 d'Avril 1660. À la Haye 1660. 4. (Hollandsk Overs. 1660. 4. og Tydsk Overs. Kopenh. 1660. 4).

Diplomatarium Norvegicum. Oldbreve til Kundskab om Norges indre og ydre Forhold. 1—5 Saml. ved C. C. A. Lange og C. R. Unger. Christiania 1849—61. 6—7. Saml. ved C. R. Unger og H. J. Huitfeldt. ibid. 1864—69.

Discours over 't Deens Manifest, ende de Rupture en Oorlogh van Denemarck tegens Sweeden. t'Amsterdam 1657. 4.

Documenta publica die Immedietät der Stadt Hamburg betreffend, wie solche bey noch fürwehrendem Reichs-Tage in den Jahren 1664 und 1665 durch den Druck publicirt, etc. (1665). 4.

Dogiel, M., Codex diplomaticus regni Poloniæ et magni ducatus Lituaniæ. T. I. IV et V. Vilnæ 1758, 1764 et 1759. fol.

Dorn, Reim., Wolbegründte Ehrn-Defension mit angehäffter Retorsion der Calumnien, welche D. Christoff Krauthoff etc. auszgegossen. Glückstadt 1651. 4.

Edict Ihr. Kön. May. in Dennemarck etc. an deroselben Admirale etc. 1659. 4.

Ellis, Henry, Original letters, illustrative of English history, from Autographs im the British Museum and one or two other collections. 2. Edition. Vol. 1—3. London 1825. 2. Series. Vol. 1—4. London 1827. 3. Series. Vol. 1—4. London 1846.

Erwiedrigter Bericht, warumb Hertzog Jochim Ernst zu Schleswig-Holstein-Plöen die im Hertzogthumb Holstein hergebrachte Collecten ohnweigerlich abzutragen schuldig. Uff Befehl I. Kön. May. zu Dennemarck etc. und S. Hoch Fürstl. Durchl. zu Schleswig-Holstein-Gottorf, als beederseits regierenden Hern, in Truck auszgegeben. 1668. 4.

Engelstoft, L. og *Möller, J.*, Historisk Calender. 1—3 Aarg. Kbh. 1814—17.

Ewers, J. Ph. G., Des Herzogthums Ehsten Ritter- und Land-Rechten. Dorpat 1821.

Ex actis deducta negocii Danici et Hollandici informatio, unde singularem Suecorum propensionem ad pacem, Danorum vero cunctationem, sed Hollandorum, mediatoris munus sustinere volentium, fidei violationem perspicere licet. Edita 12 Maij 1660. Grundligh Information om thet Danske och Hollendske Fredzwärcket, dragin vthaf sielfwe Acterne etc. 1660. 4.

Expositio causarum quibus S. R. M. Sueciæ bellum a rege regnoque Daniæ sibi illatum, etiam post pacem Roschildiæ initam continuare coacta fuit. 1658. 4. (Svensk: Götheb. 1659. Tydsk: 1659. Engelsk: London 1658.)

Extract-Schreibens, dat. Stettin 26 Apr. 1659. S. V., welches ein Kön. Minister, Nahmens Hans J. Kruse geschrieben an Monsieur de Vestrine. Kopenh. 1659. 4. (Hollandsk Overs. s. A.).

Extract-Schreibens von Ihrer Hochgräfl. Excell. dem Herrn Reichs Admirall an einen vornehmen Kön. Schwedischen Minister, dat. 27 Jul. 1659. 4.

Falkman, F. B., Upplysningar om Kronans, Kyrkornas och Presterskapets inkomster af andeligt gods uti Skåne, Halland och Blekinge från äldre tider till år 1660 etc. 1—2 Delen. Lund 1848.

Fant, E. M., Samlingar i Svenska Historien. I Stycket. Upsala 1814.

Farstrup, M. P., og *Axelson, L.*, Dagbog fra det 16de, 17de og 18de Aarhundrede. Udgiven af J. Becher. Aalborg 1813.

Fatburen, den Swenska. 1—9 Öpningen. Stockholm 1767—1770.

Fechtius, Jo., Historiæ ecclesiasticæ seculi XVI. supplementum, plurimorum ex illo ævo theologorum epistolis ad Joannem, Erasmum et Philippum Marbachios scriptis constans. Francof. et Spiræ 1684. 4.

Ferrarii, Octavii, prolusiones et epistolæ. Petavii 1650.

Follin, E., Helsingborgs Historia, ofversedd och tillökt af P. Wieselgren. Upsala 1851.

Forordninger, som ere udgangne siden Recessen anno 1643 den 8 Martij oc til Anno 1664, 8 Martij. Kbh. hos H. Göde 1664. 4.

Fredz-Fördragh emellan den Stormächtigeste etc. Fröken, Fr. Christina, Sweriges etc. Drottning etc., så och den Stormächtigeste etc. Herre, Her Christian IV., Danmarcks etc. Konung etc., vprättat paa Grentzen widh Brömsebroo 1645. Stockholm. 4. (Tydsk Overs.: Stettin 1645. 4.)

Friedens Articul zwischen der Röm. Kays. May. vund Kön. May. zu Dennemarck etc. in Lübeck den 22/12. May 1629 auffgerichtet. 1629. 4.

Frimann, Christopher, Stiftelser og Gavebreve i Bergens Stift. 1—2 D. Kbh. 1774—77. 4.

Frost, P., Efterretninger om Ribe Domkirke, Kirkens Sognepræster og Biskopperne i Ribe Stift. Ribe 1841.

Fryxell, And., Handlingar rörande Sverges Historia, ur utrikes arkiver samlade. 2—4 D. Stockholm 1836—43.

Fyhn, J. J., Efterretninger om Kjöbstaden Kolding. Kbhvn. 1848.

Förster, F., Albrechts von Wallenstein, des Herzogs von Friedland und Mecklenburg, ungedruckte eigenhändige Briefe aus den Jahren 1627 bis 1634 an Arnheim, Aldringer, Gallas u. a. 1—3 Th. Berlin 1828—29.

— Wallensteins Prozesz vor den Schranken des Weltgerichts und des K. K. Fiscus zu Prag. Mit einem Urkundenbuche bisher ungedruckter Urkunden. Leipz. 1844.

Gadebusch, F. K., Livländische Jahrbücher. 1—4 Th. (i 9 Bind). Riga 1780—83.

Gegen-Information, betreffend die zwichen S. K. Maj. zu Dännemarck als Hertzogen von Holstein, und S. K. Maj. von Grosz-Britannien als Hertzogen von Lauenburg über das Ampt und Hausz Steinhorst entstandene Streitigkeit. 1739. 4.

Gjörwell, C. C., Det Swenska Biblioteket. 1—5 Delen. Stockholm 1757—61. 4.

— Nya Swenska Biblioteket. 1—2 Bind. Stockh. 1762—63.

— Swenska Magazinet. År 1766. Stockh. 1766.

— Kongl. Bibliotekets Handlingar. 1 B. 1—2 D. Stockh. 1768—69. 4.

— Swenska Archivum innehållande Handlingar uti Svea-Rikes Historia. 1—2. B. Stockh. 1790—93.

Grevius, A., Memoria Ioan. Æpini instaurata. Hamb. 1736. 4.

Gruber, Jo. D., Commercii epistolici Leibnitiani, ad omne genus eruditionis, praesertim vero ad illustrandam integri propemodum seculi historiam literariam apprime facientis, Tom. Prodromus. I—II. Hanoveræ et Gottingæ 1745.

Gründliche Informatio juris et facti, woraus erhellet, dasz die zu Dennemarck etc. Kön. May. und die zu Schleszwig, Holstein etc. mitregierende Hoch Furstl. Durchl. zu denen Graffschafften Oldenburg und Delmenhorst privative berechtiget, etc. 1668. 4.

Gründtliche Remonstration, dadurch der Hamburgischen Apologey Vngrund angedeutet, und einem jedwedern wird vor Augen gestellet, dasz Ihr Kön. May. zu Dennemarcken etc. vnd dem Furstl. Hause Holstein dero Stadt Hamburg mit warer Erb-Vnterthänigkeit zugethan seye. Kopenh. 1642. 4.

Grönlund, D., Efterretning om de i Ribe Bye for Hexerie forfulgte og brændte Mennesker. Viborg 1780.

(Gyllenborg, G. F.), Tåget öfver Bält. Hjeltedikt i 12 Sånger. Stockh., Upsala och Åbo 1785.

Hallager, F., og *Brandt, F.*, Kong Christian IV.s norske Lovbog af 1604. Christiania 1855.

(Hallenberg, J.), Handlingar till Konung Gustaf II. Adolfs Historia. I Samlingen. Stockh. 1784.

Hallman, J. G., The tweene Bröder, Mest. Oluff Petri Phase och Mest. Lars Petri, til Lefwerne och Wandel beskrifne. Stockh. 1726. 4.

Hammar, M. F. (præsid. *S. Bring*), Dissertatio de Carlshamnia, urbe Blekingiæ. Lond. Goth. 1749. 4.

Handlingar rörande Skandinaviens Historia. 25—40 D. Stockh. 1842—60.

Handlingar til Uplysning af Swenska Krigs-Historien. 1—2 Stycket. Stockh. 1787—88.

Hand-Vesten, Privilegien, Octroyen, Costumen en Willekeuren der Stad Amstelredam. T'Amstelredam 1663. (med Forts. til 1684). fol.

Hans Kongelig Mayest. udi Dannemarck etc. Resolution oc Erklering giffuen oc meddelt den K. Frantzösiske oc de Hollandiske Ambassadeurs. Kbh. 1644. 4.

Hanssen, G., Historisch-statistische Darstellung der Insel Fehmarn. Altona 1832.

Hanssen, P. T., *Thorup, P. N.*, og *Adler, P.*, Efterretninger angaaende Byen Ribe. 1—11te Saml. Ribe 1831—48. (Skoleprogrammer).

Hanssen, P. T., Blandede Efterretninger angaaende Ribe Cathedralskole. Ribe 1823. 1—9 Fortsættelse af P. N. Thorup. Ribe 1824—43. (Skoleprogrammer).

Heimreich, A., Beschriebenes Land Recht des Nord Strandes, gegeben 1572, nebenst kurtzem Auszzuge unterschiedlicher Königund Fürstlichen Constitutionen, Decreten etc. Schleszw. 1670. 4.

Heiss, Histoire de l'Empire. 1—2 P. Paris 1684.

Henrici Navarrorum regis epistolæ ad imperatores, reges etc. Ultraj. 1679.

Herholdt, J. D., Archiv for Lægevidenskabens Historie i Danmark. 1 H. Kbh. 1823.

Hertel, C. V., Antiqvarisk-historisk Beskrivelse over Aarhuus Dom- og Cathedral-Kirke. 1—2 Afdeling. Haderslev og Aalborg 1809-10.

Historische Einleitung zu dem jetzigen Krieg in Norden etc. Franckf. u. Leipz. 1710. 4.

Historische warhaffte und auszführliche Beschreibung, was in den Friedenshandlungen in Dännemarck bisz anhero vorgelauffen (Sept. 1659). Nach dem zu Dantzig herausgegebenen Abdruck. 1659. 4.

Historisk Tidsskrift, Nyt, udgivet af den danske historiske Forening. 1—4 B. redig. af C. Molbech. 5 B. red. af C. Molbech og N. L. Westergaard. 6 B. red. af N. L. Westergaard. 3die Række. 1-3 B. red. af N. L. Westergaard. 4—5 B. red. af E. Holm. Kbh. 1847—67.

Hoffmann, J. W., Sammlung ungedruckter und zu den Geschichten, auch Staats-, Lehn- und andern Rechten des Heil. Römischen Reichs gehöriger Nachrichten, Dokumenten und Urkunden. 1—2 Th. Halle 1736—37. 4.

de Hofman, T., Kort Afhandling om Oprindelsen til at tage og give Tiende, samt Rettighed til at kalde Prester efter de canoniske, og især efter de danske og norske Love. Kbhv. 1750. 4.

Holberg, L., Den berömmelige Handel-Stad Bergens Beskrivelse. Kbhvn. 1737.

Hospinianus Tigurinus, Rodolph., Historia sacramentaria, h. e. de coenæ dominicæ prima institutione eiusque vero vsu et abusu in primitiva ecclesia, tum de origine, progressu, ceremoniis et ritibus missæ etc. P. 1—2. Tiguri 1598—1602. fol.

— Concordia discors. Ed. nov. Genevæ 1681. fol. (Operum Vol. V).

Howell, James, Epistolæ Ho-Elianæ. Familiar letters domestic and forren. 1—4 Vol. London 1655.

Hutterus, Leonh., Concordia concors. De ori-

gine et progressu formulæ concordiæ ecclesiarum confessionis Augustanæ. Witebergæ 1614. fol.

Hvass, F., Samling af Meddelelser om Personer og Familier af Navnet Hvas. 1—2 D. Kbh. 1861—64.

Hübertz, J. R., Aktstykker til Bornholms Historie 1327—1621. Kbh. 1852.

Hyst, N. B., De Statu Imperii Romani perturbato Cæsareo-Sueco. D. i. Weyland Gustavi Adolphi, Königs in Schweden etc. wider die in Gott ruhende, vnd jetzo regierende Kays. Majest. Ferdinandum II. & III. etc. vorgenommener Kriegs-Expedition, vnd deren Vrsachen, Kriegs- und Friedenshandlung etc. auszführliche Deduction (1629—1640). 1—2 Th. Franckf. 1640—41. fol.

Jahrbücher für die Landeskunde der Herzogthümer Schleswig, Holstein und Lauenburg, herausgegeben von der S. H. L. Gesellsch. für vaterländische Geschichte. 1—9 B. Kiel 1858—67.

Illyricus, M. Flacius, Apologia auff zwo unchristl. Schriften Justi Menii. Jhenæ 1558. 4.

In facto gegründete umbständliche Nachricht wie der Kgl. Dänische Hoff des Fürstl. Holstein-Gottorpischen Hauses Untergang und Ruin beständig gesuchet. 1714. 4.

Johannis, confratis et monachi Glastoniensis, chronica sive historia de rebus Glastoniensibus. Edidit Tho. Hearnius. Vol. 1—2. Oxonii 1726.

Jus feciale armatæ Daniæ. Nebenst kurtzem Entwurff vieler Bewegnüssen, dadurch die zu Dennemarck etc. Kön. May. hochgenötiget worden König Carll Gustaffen und der Cron Schweden offenbahre Fehde anzukünden. Kopenh. 1657. 4.

Justitia causæ Rantzovianæ: oder klarer Beweisz, dasz die Fürstl. Holst.-Gottorffische Prætension auf die Grafschafft Rantzau weder in Jure, noch Facto gegründet sey. 1—2 Th. 1714. 4.

Jydske Efterretninger, nyttige og fornöyelige, for 1768. Aalborg.

Das Jütsche Low, aus dem Dänischen übersetzt von Blasius Eckenberger. Mit einer hochdeutschen Uebersetzung, den Artikeln Tord Degns und einigen Anmerkungen herausgegeben von N. Falck. Altona 1819. 4.

Jörensson [Tegel], Erich, Then Stoormechtighe, Höghborne Furstes, och Christelighe Herres Her Gustaffs, fordom Sweriges etc. Konungs, Historia. 1—2 D. Stockh. 1622. fol.

Kaart oc sandfærdig Beretning anlangende huis som siden Freden, der den 26 Febr. 1658 i Roeskilde bleff sluttet, er udi de til Kiöbenhaffn foretagene Tractater vijdere forelöffvit oc passerit indtil den 9 Augusti, da Kiöbenhaffn oc Cronburg er aff de Suenske uformodeligen bleffven beleyret. Kbhvn. [1658.] 4. (Latin: Havn. 1658. Tydsk: Copenh. 1858 og Glückstadt 1858. Fransk: 1658. Engelsk: London 1659. Hollandsk: In's Gravenhage 1659.)

Khevenhiller, F. C., Annales Ferdinandei, oder Beschreibung Keiser Ferdinandi II. Geburth, Thaten etc. 1—12 Th. Leipz. 1721—26. fol.

Kieler Blätter, herausgegeben von einer Gesellschaft Kieler Professoren. 1—5 B. Kiel 1815—18. Kieler Blätter für 1819. 1—2 B. Kiel 1819.

Kirkehistoriske Samlinger, udgivne af Selskabet for Danmarks Kirkehistorie. 1—6 B. Kbh. 1849—1868. (3—6 B. ogsaa med Titel: Ny kirkehistoriske Samlinger. 1—4 B. Kbh. 1857—68.)

Kiöbenhavns kongel. privilegerede Adresse-Contoirs Nye kritiske Journal for 1774—1779. Kbhvn. 4.

Klachte wegens den Minister van de Croon Poolen, versoeckende remedie en bystant tegens de Geallieerde aen haer Hog. Mog.

over den overlast tegens den Hertogh van Holsteyn en de belegeringe van Toningen, etc. 1660. 4.

Klaute, J. B., S. Romani Imperii leges fundamentales. Cassel 1701. 4.

Kling, A. J. (præside *S. Bring*), Dissertatio de nomarchia Medelstadii (Medelstad-Häråd). Lond. Goth. 1748. 4.

Knoes, O. A., Analecta epistolarum inprimis historiam et res litterarias Sveciæ illustrantium. Upsal. 1787. 4.

Kongelig Majestats vdi Danmarck etc. Breff til Suerrigis Rigis Raad oc Stender. Kbh. 1610. 4. (Tydsk: 1611. 4.)

Kongl. Mayst[tz] aff Danmarck Suar, giffuit de Muscouitiske Gesandter Basilla Guarilonitza Corobinna, Ivan Ivanovitza Baklantschosoco etc. (1632). 4.

Kongl. Majestatz Obne Breff, lydendis om hues Almindelige Mandater oc Forordning hans Maj. paabiuder, oc dog ikke efftérkommis, som det sig bör. Kbh. 1590. 4.

Krafft, J. M., Ein zweyfaches zwey-hundert-jähriges Jubel-Gedächtnis, deren das erste in einer 1722 gehaltenen Predigt vorstellet die Reformation, so 1522 in Schleszwig und Holstein angefangen worden, das andere eine Historie des von Luthero verdeutschten und 1522 zu Wittenberg gedruckten N. Testaments. Dem beygefüget ist: I. Eine zwei-hundert-jährige Husumische Kirchen- und Schul-Historie, II. Eine ausführliche Lebens-Beschreibung des weyland General-Superintendenten M. Jac. Fabricii, senioris. Hamburg 1723. 4.

Krauthoff, Christoph, Abdruck der an die Kön. May. zu Dennemarck etc. den 14 Maji 1647 abgefertigten Schutz-Schrifft, betr. die Cassation seiner Rahtsbestallung. 1648. 4.

— Abgenötigter gründlicher Bericht, welcher Gestalt der Durchl. etc. Her Friederich, Hertzog zu Schleswig, Holstein etc. durch falschen Bericht sich verleiten lassen, der Ritterschafft beider Furstenthumb Schleszwig Holstein beeydigten Land-Syndicum ohne Verhör etc. mit schändlichen Märtyr-Gruben, Gefängnussen etc. unschuldig zu belegen. 1651. 4.

Kurtze Relation, was unter des wolgebornen Herren, Herren Andreas Billen etc. im Hertzogthumb Brehmen biszhero vorgenommen und verrichtet worden. Kopenh. 1657. 4.

Kurtze vnd scheinbahre Erklärung, ob dieser newe Krieg der Schweden gegen die Dänen dem gemeinen Besten in Teutschland einige Hinderung solte stifften können. 1644. 4.

Könekenius, Jasp., Meditationes pacificæ. Amsterd. 1665.

— Testimonium veritatis. Amsterd. 1665.

— Pacifica ad Carolum II. oratio. Hagæ 1665.

Königliches Dännemarckisches Schreiben an die Herren Staten General der Vereinigten Niederlanden. Datirt Kopenh. 27 Apr. 1659. 4.

Königl. Mayest. zu Dennemarck etc. gnedigste Resolution, die Sie ihrer Statt Hamburg Abgeordneten zu Copenhagen den 29 Mart. 1620 ertheilen lassen. (1620). 4.

Landgerichts Ordnung, Schlesw.-Holsteinische, Friederichen des andern etc. vnd Johansen des Eltern vnd Adolffen, Hertzogen etc. Hamb. 1573. 4.

—, revidirte, Christian des IV etc., und Friedrichen, Erben zu Norwegen etc. Glückst. 1634. 1717. 1741. 4.

— — herausgegeben von M. Tönsen. Schleswig 1821. 4.

Landt-Recht, newes, der Lande Eyderstedt, Euerschop vnd Vtholm, gegeben von Johan Adolff, Ertz- vnd Bischoff der Stiffte Bremen vnd Lübeck, Erbe zu Norwegen etc. Schleszw. 1591. 4.

— ausgegeben von B. Grauer. Tondern 1737. 4.

Lassen, *G. F.*, Bidrag til Börsens Historie i de förste halvhundrede Aar. Kbh. 1858. 4.

— Documenter og Actstykker til Kiöbenhavns Befæstnings Historie. Kbh. 1855.

Leem, *Knud*, Beskrivelse over Finmarkens Lapper, deres Tungemaal, Levemaade og forrige Afgudsdyrkelse. Kbh. 1767. 4.

Lettre du Roy tres-crestien de France à Messieurs les Etats Generaux des Provinces Unies du Pays-bas, escritte le 4 Fevr. 1660, avec la Proposition de Monsieur de Thou, ambassadeur. 1660. 4. (Ogsaa Tydsk s. A.)

Lettres d'Henry IV. etc. à Mr. de la Boderie, Ambassadeur de France en Angleterre. T. I—II. Amsterd. 1733.

Limnæus, *J.*, De jure publico imperii Romani Germanici. T. I—V. Argent. 1657 - 70. 4.

Linage de Vauciennes, *P.*, Memoires de ce qui s'est passé en Suede et aux provinces voicines depuis l'année 1645 jusques en l'année 1655 etc.; tirez des depesches de Monsieur Chanut, ambassadeur en Suede. T. I—III. À Cologne 1677. 12.

Lipsius, *Just.*, Epistolarum centuriæ II. Lugd. Bat. 1590.

Lisch, *G. C. F.*, Jahrbücher des Vereins für meklenburgische Geschichte und Alterthumskunde. 8—22. Jahrg. Schwerin 1843—1857.

— Urkunden-Sammlung zur Geschichte des Geschlechts von Maltzahn. 2—5 B. Schwerin 1844—1853.

Literæ Dn. Legati Belgici G. Slingelandt ad S. R. Maj. Sueciæ 1 Jun. / 22 Maj 1659, et S. R. M. Sueciæ declaratio etc. 25 Maj 1659. 4.

Loccenius, *J.*, Historiæ Suecanæ a primo rege Sueciæ usque ad Carolum XI. regem Sueciæ deductæ. Francof. et Lips. 1676. 4.

Lornsen, *U. J.*, Die Unions-Verfassung Dänemarks u. Schleswig-Holsteins. Herausgegeben von G. Beseler. Jena 1841.

Lovén, *N. H.* (*præs. S. Lagerbring*), Dissertatio de territorio Skyttiano (Skytts Härad). Lundæ 1778. 4.

Lovén, *P.*, (*præs. S. Bring*), Dissertatio de Gothungia (Giönge-Härad). Lond. Goth. 1745. 4.

Luja, *Laur.*, Statua honoris erecta Gymnasio Othiniensi Regio cura et calamo D. Georgii Hannæi anno 1692. Hafn. 1724. 8. et 1725. 4.

Luzac, *E.*, Hollands Rijkdom. 1—4 D. Leyden 1780—83.

Lünig, *J. C.*, Codex Germaniæ diplomaticus. I—2 Th. Franckf. u. Leipz. 1732—33. fol.

— Literæ procerum Europæ, ab imperatoribus, electoribus, principibus statibusque imperii Romano-Germanici, ad reges, principes, respublicas liberas, et vice versa, ab anno 1552 usque ad annum 1712 Latina lingua exaratæ. P. I—III. Lips. 1712.

Lönbom, *Sam.*, Uplysningar i Swenska Historien. 1—4 D. Stockh. 1768—71.

— Historiskt Archivum, innehållande Märkwärdigheter, Uplysningar och Anecdoter i Swenska Historien. 1—6 Stycket, Stockh. 1774—76.

Lönborg, *Hans*, Beretning om Scanderborrig Slott, naar det gamle Slott först er bygget etc. 1727.

Löscher, *V. E.*, Auszführliche Historia Motuum zwischen den Evangelisch-Lutherischen und Reformierten. I—3 Th. 2. Ausg. Francf. u. Leipz. 1723—24.

Magazin, Danske. 3. Række. III—VI. 1851—60.

Manifest, aus was erheblichen Vhrsachen die zu Dennemarck etc. Kön. Maj. etc. Sich, Ihre Reiche, Lande und Leute wider König Carl Gustaven zu Schweden etc. zu schützen etc. genöthiget worden. Aus dem Dänischen ins Teutsche transferiret. Kopenh. 1657. 4.

Manifest eller en summarisch Beretning, huor-

aff iblant andet erfaris, huorledis Kongl. May[st] udi Dannemarck etc. Förstendömme Slesvig, Holsten saa oc den Provintz Jydland aff den Suenske Armee wden nogen Nöd, Ret eller Aarsag offuerfalden ere. 1644. (Tydsk Overs.: s. A.).

Manifest, förklarandes Orsakerne, som Kongl. May. til Swerige etc. beweekt hafwe at resolvera til Krijgs och förswara sin, sitt Rijkes och sine Vndersåtares Rätt emot Konung Christians IV. aff Danmarck fiendtlige attentater. Stockh. 1644. 4.

Manifest Königlicher Majestät zu Dennemarck etc., abgegeben an Ihre Röm. Kay. Majest., betreffend die Prætensionen Ihrer Kön. Maj. und Dero Uhr-Anherren, welche sie am Elb-Strom gehabt, gegenst und wider die Stadt Hamburg. (1641). Tilföjet som Fortsættelse: Copia Schreibens Ihr. K. Maj. Christiani IV. zu Dennemarck etc. an das Churf. Colleg. zu Regenspurg, dat. 28 Jul. 1641. etc. 4.

Marquardus, *Jo.*, Tractatus de jure mercatorum et commerciorum singulari. Francof. 1622. fol.

Martens, *G. Fr.*, Sammlung der wichtigsten Reichsgrundgesetze, welche zu Erläuterung der vornemsten Europäischen Staaten dienen. 1 Th. Göttingen 1794.

Masius, *H. G.*, Dania orthodoxa, fidelis et pacifica, occasione eorum, quæ nuper theologus quidam Marpurgensis intempestive edidit, breviter ostensa et a convitiis vindicata. Hafniæ 1689. 4.

— Epistola ad D. Bart. Botsaccum, qua Daniam orthodoxam, fidelem et pacificam, licet a professore quodam Marpurgensi impugnatam, nulla apologia indigere ostendit. Hafn. (1691). 4.

— Dissertationes academicæ collectæ, quas edidit S. Lintrupius. Hamburgi 1719. 4.

Materialien zur Statistik der Dänischen Staaten aus Urkunden und beglaubten Nachrichten. 1—3 B. Flensb. u. Leipz. 1784—91.

Memoire donné par leurs Excellences Messieurs Otthe Kragh et Gosche de Buchwalt, Ambassadeurs extraord. de Sa Maj. de Dannemarc etc. aux Estats Generaux des Provinces Unies, le 13. Fevr. 1660. À la Haye 1660. 4.

Memoriael van de Heeren Otthe Kragh ende Gosche van Buchwalt extraordinaris Ambassadeurs van S. Maj. van Denemarcken etc., overgheghevén aen de Heeren Staten Generael der Vereenichde Nederlantsche Provintien, den 17 Apr. 1660. 1660. 4.

Memoriael van den koninckl. Resident Carisius, beneffens eenen Brief van den Kon. van Denemarcken aen de Overste Regenten van de Geunieerde Provintien etc. Leyden 1659. 4.

Memoriael van den 24. Sept. 1659 van den Denemarckschen Resident Carisius, slaende op d'onverrechte sake van de Vrede in't Noorden. Item een Brief van een aensienelick Heer etc. t'Amsterdam 1659. 4.

Memorien van oorloch Dennemarckens. Middelburgh 1658. 4.

Menckenius, *J. B.*, Sigismundi Augusti, Poloniarum regis, epistolæ, legationes et responsa. Lips. 1703.

Mercatus, *P.*, Nachricht von des Schleswigschen Wäysen-Hauses und der Wäysen-Anstalten Gelegenheit, Anfang und gesegneten Fortgang. Schlesw. 1723. Mit 1—15. Fortsetz. Sstd. 1725—39.

Philemeri Irenici Elisii (ɔ: *M. Meyer*) Diarium Europæum, vom Jahr 1657 bis ins Jahr 1659. Gedr. 1659. 4. Contin. 1—5. Francf. a M. 1661. 4.

Michelsen, *A. L. I.*, Zweite polemische Erörterung über die Schlesw.-Holsteinische Staatssuccession. Leipz. 1846.

Missive Herrn Ambassadeur Wilhelm Neuports auss Engeland an einen qualificirten

Herrn angehende die Prolongation des dreywochigen Stilstants der Waffen etc. 1659. 4.

Missive oder warhafftiger Sendebrieff König Carlls in Schweden an Kön. May. in Dennemarck. Auch Antwort, so Kön. May. in Dennem. an König Carlln newlich gethan. 1611. 4.

Missive van den Fransen Ambassadeur de l'Ymbres an zyne Cheurvorstel. Hoogheyt van Brandenburg, dat. tot Thooren den 9. Jan. 1659, etc. 1659. 4.

Mittheilungen aus dem Gebiete der Geschichte Liv-, Ehst- und Kurlands, herausgegeben von der Gesellsch. für Geschichte und Alterthumskunde der russischen Ostsee-Provinzen. 1—2 B. Riga u. Leipz. 1837—42. 3—7 B. Riga 1843—54.

Molbech, C., Kong Christian den Fjerdes egenhændige Breve, Befalinger og Statsskrivelser til Rigsraadet, udgivne med Oplysninger og Aanmærkninger. 1 B. Kbh. 1848.

Moller, O. H., Bericht von verschiedenen Ländern, Städten und Gegenden des Herzogthums Schleswig, wie auch von etlichen Freygütern desselben. Flensb. 1761. 4.

— Historischer Bericht von der Stadt Flensburg, welchen ein Rathsverwandter derselben [Jonas Höyer] zur Zeit des Kayserlichen Krieges in seinem Exilio zu Malmöe 1628 zusammen getragen hat. 1—2 Hälfte. Flensb. 1759—60. 4.

— Historische Nachricht von den Königlichen Pröbsten der Kirchen der Stadt und des Amts Flensburg seit der Reformation. Flensb. 1751. 4.

— Historische Nachricht von der Kirche zu St. Johannis in Flensburg, wie auch von den Pastoribus derselben. Flensb. 1762. 4.

— — und von den Diaconis derselben. Flensb, 1763. 4.

Muhlius, H., Commentatio de reformatione religionis in viciniis Daniæ regionibus et speciatim in Cimbria recepta, variisque modis stabilita. Kiliæ 1714. 4.

Müller, J., Beskrivelse over Kjöbstaden Tonsberg. Kbh. 1750. 4.

— Forsög til Beskrivelse over Jarlsbergs Provstie i Agershuus Stift udi Norge. Kbh. 1772. 4.

Münter, F., Undersögelser om de Danske Ridderordeners Oprindelse. Kbh. 1822.

Müszell, P., (præside *S. Bring*), Dissertatio de Listria (Lister-Härad). Lond. Goth. 1748. 4.

Någre Skriffter, som äre förelupne och wäxlade om een Fredz-Tractats inrättande emillan Hans Kongl. Mayst. til Swerige och Konungen i Danmarck. (1659). 4. (Latin: Aliquot scripta etc. s. A.)

Nachricht von dem rechtlichen Zustande der Reichs-Freyheit und Immedietät der Stadt Hamburg. Hamburg 1734. 4. [Indført i: Einige Nachrichten zur Erläuterung der zwischen der Cron Dännemarck und der Stadt Hamburg obschwebenden Miszhelligkeiten. Hamb. 1734.]

Necessaria responsio, opposita criminationibus, quibus Augustus, dux Saxoniæ, elector etc. a duce Johan Friderico Saxonico, ut publico banno Imperii proscriptorum hominum Wilhelmi Grumpachensis et complicum huius receptatore et protectore principe, affectus est. 1567. 4.

Neckelmann, L. C., Randers Kjöbstæds historisk-topographiske Beskrivelse. Den specielle Deels 1 H. Randers 1823.

Nettelbladt, Chr., Fasciculus rerum Curlandicarum primus, cum præfatione de jure Sveogothorum in Curlandiam pervetusto. Rostochii 1729. 4.

Niedersächsischer Creysstags Schluss, den Frieden zwischen Käys. May. vnd Hochgedachten Creyses Ständen betreffend, ver-

fasset zu Braunschweig den 15. Febr. 1626, etc. 1626. 4.

Nissen, N. L., Memorabilia quædam ad res scholasticas, inprimis scholæ Hauniensis, pertinentia. Fasc. I—II. Havniæ 1813—15. 4. (Progr.)

Nordalbingische Studien. Neues Archiv der Schleswig-Holstein-Lauenburgischen Gesellschaft für vaterländische Geschichte. 1—6 B. Kiel 1844—54.

Nordberg, J. A., S. Claræ Minne, eller Berättelse om det gamla S. Claræ Closter, så wäl som den nu warande Kyrkan med alla des tilhörigheter. Stockh. 1727. fol.

Nordisk Tidsskrift for Oldkyndighed, udgivet af det Kongl. Nordiske Oldskrift-Selskab. 1—3 B. Kbh. 1832—36.

Norske Samlinger, udgivne af et historisk Samfund i Christiania. 1 B. Christiania 1852. 2 B udg. af C. C. A. Lange. Christiania 1860.

Norske Stiftelser. Samling af Fundatser, Testamenter og Gavebreve etc. ved N. Nicolaysen. 1—3 B. Christiania 1858.

Nyerup, R., Efterretninger om Kong Frederik den Tredie. Kbh. 1817.

— Karakteristik af Kong Christian den Fjerde, grundet især paa et Udvalg af hans egenhændige Breve. Kbh 1816.

— Kjöbenhavns Universitets Annaler fra Reformationen af og til 1805. Kbh. 1805. (Udgjör 3 Binds 2den Halvpart af Danmarks ældre og nyere Tilstand).

Nytt Förråd af äldre och nyare Handlingar, rörande Nordiska Historien. 1—4 Stycket. Stockh. 1753. 4.

Oldenburger, P. A., Pandectæ iuris publici imperii Romani Germanici: sive: Limnæus enucleatus, excerptus, contractus etc. P. I—II. Genevæ 1670. fol.

Ordre welche Ihr Excell. der Herr Feld-Marschalck Schack etc. wegen Desbarquirung derer zum Kiehl eingeladenen Völcker beschlossen, und hernacher bey Cartemünde effectuiret worden. 1659. 4.

Osterson Weylle, Chr., Glossarium juridicum Danico-Norvegicum. 2 Udg. Kbh. 1652. 4.

Ostwald, C. F. A., Zur Würdigung der Schrift: „Zweite polemische Erörterung etc. von A. L. J. Michelsen". II. Band. Urkundl. Beilagen. Kopenh. 1848.

Oversigt over det Kgl. danske Videnskabernes Selskabs Forhandlinger og dets Medlemmers Arbeider i Aaret 1855. Af G. Forchhammer. Kbhvn.

Pacta och Fredz-Fördragh emillan Kon. May. och Chronan Swerige, sampt Kon. May. och Chronan Danmarck vprättade vti Roskild den 26 Febr. 1658. Stockh. 1658. 4. (Tydsk: Instrumentum pacis oder Friedens Pacta etc. Coph. (1658). 4.)

Pacta och Fredzfördragh emellan Hans Kon. May. och Chronan Swerige och Hans Kon. May. och Chronan Danmarck vprättade vthi Lägret för Köpenhampn den 27 May 1660. Stockholm (1660). 4. (Tydsk: Nordischer Friedensschlusz etc. 1660).

Paulli, S., Flora Danica eller Dansk Vrtebog. Kbh. 1648. 4.

Paulsen, P., Die Stipendien in den Herzogth. Schleswig, Holstein u. Lauenburg. Schlesw. 1863.

Pistorius, W. F., Amoenitates historico-juridicæ. 1—8 Th. Nürnb. 1746—53.

Pontoppidan, E., Den Danske Atlas, eller Kongeriget Danmark etc. forestillet ved en udförlig Lands-Beskrivelse. Tom. I—VII. Kbh. 1763—81. 4.

— Everriculum fermenti veteris seu residuæ in Danico orbe cum paganismi tum papismi reliquiæ, in apricum prolatæ. Hafniæ 1736.

— Theatrum Daniæ veteris et modernæ, oder Schaubühne des alten und jetzigen Dännemarks. Bremen 1730. 4.

Poulson, P., Bibliotheca Aarhusiensis, seu

Biographia episcoporum Aarhusiensium ante et post Reformationem. Hafn. 1725. 4.

Præstantium ac eruditorum virorum epistolæ ecclesiasticæ et theologicæ, inter quas eminent eæ, quæ a Jac. Arminio, Corn. Vorstio, Sim. Episcopio, Hug. Grotio, Casp. Barlæo conscriptæ sunt. Amsterdami 1660.

Pratje, J. H., Altes und Neues aus den Herzogthümern Bremen und Verden. 1—7 B. Stade 1769—1774.

Privilegia, welche Christanus IV. etc. der neuerbauten Stadt Glückstadt de anno 1617 ertheilet, wie auch ferner denen Holländern de anno 1624 etc. Glückst. 1692. 4.

Privilegia, wiederauffgelegte, welche Dero zu Dennemarck etc. Kön. May. der Portugisischen Nation Hebräischer Religion, auch ihren Adhærenten, so in der Veste Gluckstadt residiren, allergnädigst hat mitgetheilet etc. Gluckst. 1665. 4.

Protestatio Dnn. Plenipotentiariorum Reipublicæ Angliæ exhibita Dnn. Deputatis extraordinariis Uniti Belgii Hafniæ 8/18. Mart. una cum requisitione Ministrorum trium Statuum etc. Anno 1660. 4.

de Pufendorf, S., De rebus a Carolo Gustavo Sueciæ rege gestis commentariorum libri septem. Norimbergæ 1696. fol.

— De rebus gestis Friderici Wilhelmi Magni. Berol. 1733. fol.

Rahbek og *Nyerup*, Bidrag til den danske Digtekunsts Historie, uddragne af Forelæsninger over dette Æmne. 1—4 D. Kbh. 1800—1808.

Rechtmessige Defension der Statt Hamburg, worin remonstrirt wird, was massen der Statt nichts lieber sey, denn das Friede vnd Einigkeit, auch die commercia conserviret vnd restituiret werden mögen etc. 1630. 4.

Recueil des traitez, de paix, de trêve etc. (par Jacq. Bernard). T. I—IV. À l'Amsterdam et à la Hage. 1700. fol.

Recueil van de Tractaten gemaekt ende geslooten tusschen de Heeren Staten Generael der Vereenighde Nederlanden, ter eenre, ende verscheyde Koningen, Princen ende Potentaten, ter andere zyde. In's Graven-Hage (1684). 4.

Relation aus Fynen. 1659. 4.

Relation om oc huorledis det er tilgaaen udi den Attaqve eller Stormb, som Kongen aff Sverrig anrettede paa den Kongl. Residentz Stad Kiöbenhaffn imellem den 10 oc 11 Febr. 1659 etc. Kbh. 1659. 4. (Ogsaa Tydsk og Fransk, s. A.)

Remonstration, worin die von der Statt Hamburg publicirte, irrig getauffte rechtmessige Defension, elidiret, dero narrata desz Vngrunds vberführet etc. 1630. 4.

Rendsburgische gantz nichtige Pacten, welche zwischen dem etc. Herrn Christian dem Fünfften, König zu Dennemarck etc. und dem etc. Herrn Christian Albrecht, mitregierenden Hertzogen zu Schleswig, Holstein, Gottorff etc. den 10 Julii 1675 vermeintlich auffgerichtet seyn etc. Ausz dem Lateinischen übersetzet. 1677. 4.

Resenius, P. J., Nonnulla antiqua jura civitatum Daniæ, scil. civitatis Hafniensis et civitatis Ripensis. Hafn. 1683. 12 obl.

Responsio ad duo scripta Danica, quorum alterum sub titulo Juris fecialis armatæ Daniæ, alterum sub nomine Manifesti exiit. Francof. 1658. 4.

Riegels, N. D., Smaa historiske Skrifter. 1—3 D. Kbh. 1796—98.

de Rommel, M., Correspondance inédite de Henri IV. roi de France avec Maurice-le-Savant, landgrave de Hesse. Hambourg & Paris 1840.

(Rosenkrantz, Gunde), Speculum fidei Danicæ et perfidiæ Suedicæ, quod statibus Imperii Rom. intuendum proponitur. 1659. 4. (Paa Tydsk: s. A.)

Rosenvinge, J. L. A. Kolderup, Udvalg af

gamle Danske Domme, afsagte paa Kongens Retterting og paa Landsting. 4de Saml. Kbh. 1848. 4.

Rousset, Supplement au Corps universel diplomatique du droit des gens etc. T. I—V. À Amsterd. et à la Haye 1739. fol.

Rönbeck, *C. S.*, et *Rothstein*, *C. C.*, Dissertatio sistens analecta historica de antiqua urbe Ahusia. Lundæ 1798. 4.

Rørdam, *Holger*, De danske og norske Studenters Deltagelse i Kjöbenhavns Forsvar mod Karl Gustav. Kjöbenhavn 1855.

— Mester Anders Christensen Arrebos Levnet og Skrifter. 1—2 D. Kbh. 1857.

Sacræ Regiæ Majestatis Sueciæ binæ literæ, priores ad S. R. Majestatem Christianissimam, e posteriores ad Generales Ordines foederati Belgii, continentes caussas expeditionis contra regem Daniæ. (1658.) 4.

Samwer, *K. F. L.*, Die Staatserbfolge der Herzogthümer Schleswig-Holstein und zugehöriger Lande. Hamburg 1844.

Schefferus, *J.*, De antiquis verisque regni Sueciæ insignibus. Holmiæ 1678. 4.

Schmausz, *J. J.*, Corpus iuris gentium academicum, enthaltend die vornehmsten Grund-Gesetze, Friedens- und Commercien-Tractate etc. der Königreiche, Republ. und Staaten von Europa etc. T. I—II. Leipz. 1730.

Schoumacher, *Jo.*, (præside *J. Steuchio*), Dissertatio de Gothlandia. P. 1. Upsaliæ 1716. 4.

Schryvens van de Heeren Statische Ambassadeurs aengaende den nieuwen aenvanck van de afgebroken Vrede-Tractaten etc. Rotterdam (1659). 4.

Schryvens van de Heeren Ambassadeurs in Denemarcken, aengaende den toestant van den vrede tusschen Denemarcken en Sweden, ende wat verders daer ontrent geordineert is. 1660. 4.

Schröder, *J.*, Immanuels Kirkes Indvielse udi Fridrichshald den 6 Jul. 1729. Kbh. 4.

Schwedischer Meyneyd-Spigel jedermänniglich zum Schewsal vor Augen gestellet. 1644. 4.

Schütz, *O. F.*, De vita Davidis Chytræi commentarii. I—II. Tom. et Suppl. Hamb. 1720—28.

Scriptores rerum Suecicarum medii ævi. Tom. 1. ed. E. M. Fant. Upsal. 1818. Tom. 2. ed. E. G. Geijer et J. H. Schröder. Ibid. 1828. fol.

Secrete Resolutien van de Heeren Staten van Holland en Westvriesland sedert den aanvang der bedieninge van den Heer Johan de Witt als Raadpensionaris; beginnende 1653 en eindigende 1668. 1—2 D. t'Utrecht. 1717. 4.

Seidelin, *K. H.*, Læsendes Aarbog for 1799—1801. Kbh. 1800—1802.

Selmer, *H. P.*, Akademiske Tidender eller Samling af Efterretninger vedkommende Kjöbenhavns Universitet, Sorö Akademi og de lærde Skoler. 1—3 Aargang og 4. Bind. Kbh. 1833—41.

Siri, *Vittorio*, Il Mercurio ouero Historia de correnti tempi. T. I—II. Geneva 1646—49. T. III. Lion 1652. T. IV—X. Casale 1655—68. 4.

Skånska Handlingar, äldre och nyare, för År 1755. 1—2 Quartalet. Stockh. 4.

Soransk Tidsskrift, udgivet af det Soranske Samfunds Bestyrelse. 1 H. 1865. Kbh.

State papers publ. under the authority of His Majesty's Commission. Henry the VIII. Vol. I—XI. London 1830—52. 4.

Stemann, *C. L. E.*, Das Güterrecht der Ehegatten im Gebiete des Jütschen Lovs. Kopenh. 1857.

— Schleswigs Recht und Gerichtsverfassung im siebenzehnten Jahrhundert. Nach den Gerichtsprotocollen. Schlesw. u. Flensb. 1855.

Stenkammar, *C.*, Reservation, i anledning af

State-Utskottets Utlåtande No. 182, ved Riksdagen 1844—45, i frågan, rörande egande-rätten till de Halländske Kyrko-hemmanen. Stockh. 1845. 4.

Stephensen, O., og *Sigurðsson, J.*, Lovsamling for Island. 1—14 B. Kbh. 1853—68.

Stiernmann, A. A., Alla Riksdagars och Mötens Besluth, samt Arfföreningar, Regements-Former etc. ifrån år 1521 indtil år 1727 (1731). 1—3 D. med Bihang. Stockh. 1728—43. 4.

— Samling utaf Kongl. Bref, Stadgar och Förordningar etc. angående Sweriges Rikes Commerce, Politie och Oeconomie uti gemen ifrån 1523 in til närwarande tid. 1—3. D. Stockh. 1747—53. 4.

Stoore Doomur, ɔ: Forordning sem fyrer seiget Straff i Legords-Sökum a Islande. (Holum) 1743. 4.

Strelow, H. N., Cronica Guthilandorum. Den Gutbilandske Cronica. Kbh. 1633. 4.

Ström, H., Physisk og oeconomisk Beskrivelse over Fogderiet Söndmör i Bergens Stift i Norge. 1—2 Part. Soröe 1762—66. 4.

(Styffe, C. G.), Samling af Instructioner för högre och lägre Tjenstemän vid Landt-Regeringen i Sverige och Finnland. Stockh. 1852.

Suhr, Bloch, Vor Frelsers Kirkes og dens Geistligheds Historie. Kbh. 1853.

Swanander, J. F., Dissertatio de territorio Bara (Bara-Härad). P. 1—6. Lundæ 1796—97. 4.

Swebilius, A. D., (præside J. Vallerio), Dissertatio de Calmaria. Upsal. 1717. 4.

Swederus, M., Stockholms Magazin. 1—3 B. Stockh., Upsal. och Åbo 1780—81.

Tauber, E. G., Historia scholæ cathedralis Arhusiensis. Arhusiæ 1817.

Terlon, H. chevalier de, Memoires. 1—II. À Paris 1681.

Thaarup, Fr., Magazin for Danmark og Norges topographiske, oekonomiske og statistiske Beskrivelse. 1—2 B. Kbh. 1797—1803.

Theatrum Europæum, oder wahrhafftige Beschreibung aller denckwürd. Geschichten, so sich hin und wieder in der Welt etc. von 1617—1718 zugetragen haben. Tom. I—XXI. Francf. a. M. 1635—1738.

Thorkallesen, E., Den islandske Lov kaldet Jonsbogen, oversat. Kbh. 1763.

Thrige, S. B., Bidrag til Haderslev lærde Skoles ældre Historie. Haderslev 1863. (Indbydelsesskr.).

Thura, A., Kort Beretning om Jerslef-Herreds Kirker i Aalborg Stift. Kbh. 1732.

— Series episcoporum, qui dioecesi apud Cimbros, olim Vansalieæ et Vandalicæ seu Börglumensi, hodie Alburgensi dictæ, ante et post reformationem præfuerunt. Hafniæ 1723.

de Thurah, L., Den Danske Vitruvius, indeholder Grundtegninger, Opstalter og Giennemsnitter af de mærkværdigste Bygninger i Dannemark, tilligemed en Beskrivelse over hver Bygning især. 1—2 D. Kbh. 1746—49. fol.

Thurloe, John, A Collection of State Papers, by Tho. Birch. 1—7 Vol. Lond. 1742. fol.

Topographisk Journal for Norge. 1—10 B. Christiania 1792—1808.

Treuer, G. S., Gründliche Geschlechts-Historie des hochadlichen Hauses der Herren von Münchhausen. Göttingen (1740). fol.

Trois Memoires presentées par leurs Exc. Messieurs Otthe Kragh et Gosche de Buchwalt, Ambass. extr. de Sa Maj. de Dannemarc etc. aux Hauts et Puissans Seigneurs les Estats Generaux des Provinces Unies le 3. de Fevr., le 1. et 20. de Mars 1660. À la Haye 1660. 4.

Twee Missiven van den Heere Luytenant Admirael van Wassenaer, geschreven uyt het Schip d'Eendracht etc. t'Harlingen 1659. 4.

Unschuldige Nachrichten von Alten und Neuen

Theologischen Sachen etc. Leips. 1702—1761.

Waerachtich Verhael van 'tgene gepasseert is by het veroveren des Eylandts Funen in Denemarcken door Syne Coningl. Maj. van Swedens victorieuse Wapenen. 1658. 4.

Wahre Vorstellung des näheren Successions-Rechtens Herrn Hertzog Jochim Ernsten an den Grafschaften Oldenburg und Delmenhorst vor der zu Dänm. u. Norw. Kgl. Maj. und Hertzogen Christian Albrechten. 1668. 4.

Wallin, J., Gothländska Samlingar. 1—2 D. Stockh. 1747 og Götheb. 1776. 4.

Wallmark, P. A., Handlingar ur Hans Excellence, Stats-Ministerns m. m. Herr Friherre L. v. Engeströms Bibliothek. 1—4 Häft. Stockh. 1809—24.

Warhaffter Abdruck Kön. Maj. zu Dennemarck etc., Nieder-Sächsischen Cräyses Obristen, Schreibens an die Churfürstl. Collegial Versamblung, so auff den 3 Sept. naher Mülhausen auszgeschrieben, abgangen. Neben etzlichen Beylagen. 1627. 4.

Warhafftiger Bericht des an Schwedischer Seiten wieder aller Völcker Rechte gegen Ihre Kön. May. in Dennemarcken etc. verübte ohnverantwortliche Ruptur und Friedensbruch. Glückstadt 1658. 4.

Warhafftige vnnd kurtze Verzeychnisz des Krieges, im Maien vnd Brachmonat des 1559 Jars wider die Dietmarsen geführt. Straszburg 1569. 4.

Warhafftige Wiederleg- und Beantwortung des jüngst auszkommenen Schwedischen Manifestes. 1644. 4.

Vaterländisches Archiv, Neues, der Beiträge zur allseitigen Kenntnisz des Königreichs Hannover, wie es war und ist. Herausgegeben von G. H. G. Spiel. Fortgesetzt von E. Spangenberg. 1—22 B. Jahrg. 1822—32. Lüneburg 1822—32.

Vaterländisches Archiv für Hannoverisch-Braunschweigische Geschichte. Als Fortsetzung der Spiel- und Spangenbergschen Zeitschrift, herausgeg. durch B. C. von Spilcker und A. Broennenberg. Jahrg. 1833—34. Lüneb. 1834—35.

Vaterländisches Archiv des historischen Vereins für Niedersachsen. Herausgeg. von B. C. v. Spilcker und A. Broennenberg. Jahrg. 1835—37. Lüneb. 1836—37.

— Herausgeg. von A. Broennenberg. Jahrg. 1838—44. Hannover 1838—46.

Wederläggning och wäl grundat Swar paa thet Danske Manifest, hwar vtinnan klarligen betyghes thet K. M. och Sweriges Crono emoot all skääl förwijtes thetta Krijgh Konungen i Danmark at hafwa påfördt. Stockh. 1644. 4.

Wegener, C. F., Om Anders Sörensen Vedel, kongelig Historiograph. Kbh. 1846. 4. (Progr. fra Sorö). 2den Udg. i Udgaven af Vedels Oversættelse af Saxo Grammaticus. Kbh. 1851.

Werdenhagen, J. A., De rebus publicis Hanseaticis. P. I—IV. Lugd. Bat. 1630.

Verhael van de Nederlantsche Vreede-Handeling. 1—2 D. 's Graven-Hage 1650. 4.

Werlauff, E. C., Monument over Kong Hans og Dronning Christina i St. Knuds Kirke i Odense. Kbh. 1827. 4.

de Wicquefort, L'histoire de l'etablissement de la republique des Provinces-Unies. Tom. I—III. À Londres 1749. fol.

Widekindi, J., Gustaff Adolphs den Andres och Stores, Sweriges etc. Konungs Historia och Lefwernes Beskrifning. 1. Deel. Stockh. 1691. fol.

Videnskabers-Selskabs, det kongelige norske, Skrifter i det 19de Aarhundrede. 1. B. Kbh. 1817. 2—4 B. Throndhj. 1824—59. 4.

Wiederholter Abdruck einiger in Annis 1663 und 1700 bereits publicirter Schl.-Holst.-Gottorpischer Schrifften, worinnen die im

Monat Febr. 1716 zu Kopenhagen gedruckte, nachgehends auch zu Anfang des Monats Febr. 1716 in Regenspurg wieder aufgelegte Treulosigkeiten ihre behörige Abfertigung finden. 1717. 4.

Vier Memorialien vom Herrn Charisio, Residenten Seiner Kön. May. in Dennemarck, den Herren General Staten der vereinigten Niederlande übergeben, betr. das Project der Friedens Tractat zwischen der Crohn Dennemarck und Schweden im Hage 21. May 1659 gemacht. Aus dem Niederländischen übergesetzt. 1659. 4.

Viethen, A., Beschreibung des Landes Dithmarschen. Hamb. 1733. 4.

Brieven geschreven ende gewisselt tusschen den Heer *Johan de Witt* etc. ende de Gevolmaghtigden van den Staedt der Vereenighde Nederlanden in Vranckryck, Engelandt, Sweden, Denemarcken, Poolen etc. 1652—1669. 1—6 D. 'sGravenhage 1723—25. 4.

Wochentliche Zeitung den 21 Apr. Anno 1659. Kopenh. 4.

Wolff, O., Journal for Politik, Natur- og Menneske-Kundskab. Kbh. 1794—1829.

Volkommene Beschreibung der auff Fühnen geführten Bataillie, und an Dänischer Seiten glücklich erhaltenen Victorie etc. 1659. 4.

Wormii, Olai, et ad eum doctorum virorum epistolæ medici, anatomici, botanici, physici et historici argumenti etc. T. I—II. Havniæ 1751.

von Ziegenhorn, C. G., Staats Recht der Herzogthümer Curland und Semgallen. Königsb. 1772. fol.

Zober, E. H., Ungedruckte Briefe Albrechts von Wallenstein und Gustav Adolfs des Groszen. Stralsund 1830.

Zwey vnderschiedliche Tractätlein, 1. Der K. May. zu Dennemarck Werbung an die Statt Hamburg ein bessere Neutralität zu halten. II. Der K. May. in Dennemarck Declaration vber den jetzigen Kriegswesen etc. Copenh. 1629. 4.

Zwo Königliche Schwedische Ordren für den General Majeur Vavasoor und die Obriste Lieutenants Lenszman und Fittinghoff, welcher Gestalt dieselbe die Stadt Kopenhagen bestürmen sollen. Kopenh. 1659. 4.

1537.

[1.] BYTINGSVIDNE AF 8 TROFASTE DANNEMÆND, som vidnede, at de aldrig havde hört eller spurgt andet, end at det havde været Kongens frie Strömme og Randers Byes frie Fiskevande, som löbe fra Randers Bro og ud i Havet til Boels Steen. — *Randers* Byething, Mandag nest for sancti Antonii Dag. 15. Januar.

Neckelmann, Randers Kjöbstæds Beskr. Den spec. Deels I. H. S. 54—55.

[2.] Kong CHRISTIAN III. tillader, at Ribe Bye maa deles i to Sogne (V. Frue Kirkes og Sortebrödre Kirkes), og at Bönderne til Graw Sognekirke maae lægges til Sognekirkerne i Byen. — Paa Wortt Slott *Gottrup*, Torsdagen nest epter Sancti Anthonii Dag. 18. Januar.

P. Terpager, Ripæ Cimbr. S. 395. — N. Krag og S. Stephanius, Christ. III.s Hist. Suppl. S. 31.

[3.] MOGENS BILDE, Ridder, tilmelder sin Broder Eske Bilde, at deres Broder Bispen (Ove Bilde) opholder sig paa Nyborg Slot, men venter at erholde sin Frihed, naar Kongen kommer fra Holsten. — *Kolding*, Mandagen nest fore Conversionis Pauli. 22. Januar.

Brudst. i Ny D. Mag. I., S. 236.

[4.] Statholderinden i Nederlandene, Enkedronning MARIAS Skrivelse til Keiser Carl V. om Aabningen af Fredsunderhandlinger mellem hende og Hertugen af Holsten. — 12. Febr. (Fransk.) 12. Febr.

K. Lanz, Corresp. des Kaisers Karl V. 2 B. S. 273—275.

[5.] Keiser CARL V.s Brev til Enkedronning Maria, Statholderinde i Nederlandene, hvori han tilmelder hende, at Ordensmesteren i Lifland har bedet om at indesluttes i den Fred, som Keiseren mulig vilde slutte med Danmark og Sverrig m. v. — De *Barcellonne*, le septieme de mars. (Fransk.) 7. Martii.

K. Lanz, Corresp. des Kaisers Karl V. 2 B. S. 275.

[6.] Kong CHRISTIAN III.s RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse) i en Sag imellem Peder Madtzen, Skolemester i Ribe, paa Skolens Vegne, og Mester Gund Lange, Degn i Ribe, paa Kapitlets Vegne, angaaende Pugegaard i Ribe med tilliggende Gods, som var skjenket af Biskop Christian med pavelig Stadfæstelse til fattige Peblinges og Degnes Ophold. — *Ribe*, Fredagen nest efter S. Gregorii Dag. 16. Martii.

P. N. Thorup, Bl. Efterr. om Ribe Skole. 3die Fortsætt. 1826. S. 19—21.

1537. 18. Martii? [7.] Kong CHRISTIAN III.s Stadfæstelse paa Tönders ("unser Stadt Lütthen Tundern") Privilegier. — Zu *Hadersleben*, Sontags(?) nach Lætare. (Tydsk.)

N. Krag og S. Stephanius, Christian III.s Hist. Suppl. S. 30–31.

18. Martii. [8.] Kong CHRISTIAN III.s Forleningsbrev til forhenværende Biskop Iffuer Munck til Ribe Stift paa Ribe Bispegaard og henved 40 Böndergaarde, som af menige Danmarks Riges Raad og Adel vare tillagte Kronen. — Wdi wor Kiöbsted *Riibe*, Söndagen Judica.

Genealog. Archiv Nr. 1—8. S. 29—30.

18. Martii. [9.] Kong CHRISTIAN III.s Stadfæstelse af Pave Benedikt XI.s Bulle af 20. Novbr. 1304 (Nr. 1618) hvorved den Ribe-Biskop Christierns Stiftelse af et Huus i Pugtofft i Ribe til fattige Skoledisciples Underholdning stadfæstes. — *Ribe*, Söndag Judica.

P. Terpager, Rip. Cimbr. S. 469—471. (Bullen, som i dansk Oversættelse er indført i Brevet er her dateret: Lateranense, Kl. Decembris.)

18. Martii. (v. 11. Martii.) [10.] OLUF ROSENKRANDS tilmelder Eskell Bilde, at hans Broder Biskop Offue Bilde er "ærlig og vel holden" i sit Fængsel [paa Nyborg], da han kan gaae ud og ind, og hans Bispesæde og Gaarde have endnu hans egne Folk og Embedsmænd. — *Kiöbenhavn*, förste Söndag efter Midfaste.

Brudst. i Nye D. Mag. I. S. 236.

30. Martii. [11.] KONGENS RETTERTINGS Dom, hvorved Jörgen Jull til Brincke frikjendes for Sögsmaal af Mester Iuer Jull, Provst i Ribe, som af hiin fordrede betalt en Gjeld af 100 Gylden, der var stiftet for 44 Aar siden af Jörgen Julls Fader, Hans Iverssen. — *Lemuig*, sexta feria post Dominicam Palmarum.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 2. Saml. S. 1—2.

30. Martii. [12.] KONGENS RETTERTINGS Dom, hvorved "Skarys", der tiltales af Christiern Christierssen i Quistgaardt for at have beligget hans Söster, ikke kjendes pligtig til at tage til Ægte. — *Lemuig*, sexta feria post Dominicam Palmarum.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 2. Saml. S. 3.

30. Martii. [13.] KONGENS RETTERTINGS Dom, hvorved Kongens Bönder og Kronens Tjenere i Skodborg Herred tilpligtes "saadan Skovvogn og Skovsviin til Kongen og Kronen at udgive, som af Arilds Tid Sædvane været haver, og deres Forældre for dennom udgivet haver, som andre gode Mænds Tjenere her i Landet pleie at udgive". — *Lemuich*, die Parasceues.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 2. Saml. S. 3.

31. Martii. [14.] KONGENS RETTERTINGS Dom, hvorved Kronens Bönder under Gudum Kloster fritages for at "besværes med Höns, Gjæs og Lam, som dennom nu nyligen paalagt er over deres rette Landgilde". — *Limvyg*, Vigilia Pasche.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 2. Saml. S. 4.

1-4. April. [15.] KONGENS RETTERTINGS Dom, hvorved een af Skipper Clements Hövedsmænd i Thye, ved Navn Oluff Dus, efterdi han "haver gjort imod os og sit rette Fædrenerige som en ærelös, fortvivlet Skalk og Forræder, og ikke haver bödt sin Halslösning imod os, som beviisligt er, som andre Bönder og Almue her i Tyy gjort haver", dömmes til at have

"forbrudt sit Liv og Gods imod os, og derom at staade i vor Naade og Unaade". — *Vesther-* 1537.
wich, (uden Dag). 1-4. Aprilis.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 2. Saml. S. 4—6.

[16.] KONGENS RETTERTINGS Dom i en Sag mellem Erick Laurissen i Kvolff- 5. Aprilis.
gaard og Hr. Pröbiörn Podebusk angaaende et gammelt Lavhævdsbrev paa "Diörnæs, som liget Söndenn i Bredelon (ɔ: Brede-Land?) i Lunde Sogenn". — *Aagaardt*, quinta feria post Pascham.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 2. Saml. S. 6—7.

[17.] KONGENS RETTERTINGS Svar, givet Hr. Anders Christiernssen paa Haneess, 5. Aprilis.
at han paa Grund af et af Kong Frederik I. udgivet Forbud imod at pantsætte Böndergods paa Aaremaal, strax maatte annamme en Bondegaard, som han havde pantsat til Anders Matzen, saasnart han havde betalt Lösningssummen, uanseet at Pantsættelsen var skeet paa 26 Aar. — *Aagaardt*, quinta feria Paschatis.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 2. Saml. S. 11.

[18.] Inventarium ved Helsingborg Slot, som af Hr. TYGE KRABBE til Bustrop, 11. Aprilis.
Ridder og Danmarks Riges Marsk, blev overleveret til Peder Skram til Urop, Hövedsmand paa Helsingborg. — Ottensdagen nest epter quasi modo geniti Söndag.

Danske Mag. II. S. 49—53.

[19]. Den udvalgte Kong CHRISTIAN III.s Dom paa Retterting, hvorved Blasius 15. Aprilis.
Yssfelder dömmes til at miste sin Hals for begaaet Hoer og forargeligt Levnet med Jens Vognförers Hustru i Aalborg, Anne Hansdatter, der iligemaade dömmes til at burde "döe och senckes udi en Seck effter Keiserretten". — I vor Kiöbsted *Aalborg*, Söndagen Misericordia Domini.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 1. Saml. S. 62—68; cfr. S. 331.

[20.] Laugmand HANS BAGGES paa Steg Skrivelse til Överster, Hövedsmænd og 15. Aprilis.
Capteiner over de af Eske Bilde, Hövedsmand paa Bergenhus, til det nordlige Norge udsendte Tropper, hvori han melder, at Almuen i Helgeland er tilböielig til at hylde Kong Christiern den Unge (den Tredie). — *Mellöen*, anden Söndag efter Paaske.

Saml. til d. Norske Folks Spr. og Hist. 6. B. S. 16—17.

[21.] KONGENS RETTERTINGS Dom i en Sag mellem Axell Jull og Bönderne 15. Aprilis.
Tuli Wogenssen i Borup, Niels Morthenssen og Ove Sevrenssen i Hellum, hvorved disses Gaarde, som de vedbleve at besidde, skjöndt Kongen havde skjenket Axell Jull dem, efterat deres Besiddere ved Deeltagelse i Skipper Clements Feide havde forbrudt dem til Kronen, tilkjendes Axell Jull. — *Aaleborg*, dominica Miseric. Domini.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 2. Saml. S. 8—10.

[22.] Kong CHRISTIAN III.s Skrivelse til Churfyrst Johan Frederik i Sachsen, der 17. Aprilis.
anmodes om at tillade Dr. Pomeranus at begive sig til Danmark i Anledning af Kirkeordinantsens forestaaende Indförelse i Danmark. — *Alburg*, Dinstags nach Misericordia Domini. (Tydsk.)

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe an die Könige in Dännemark. 1 Th. S. 216—20.

[23.] KONGENS RETTERTINGS Dom, hvorved nogle af Sandemændene i Nörre 17. Aprilis.
Herred i Salling, dömmes nederfældig, fordi de havde svoret Else Mats Kone i Östergröningh,

1537. Nis Matzenn sammesteds og deres Folk qvit for Hærværk, da de tiltaltes af Niels Jenssen til
17. Aprilis. Bradtskoff. — *Aaleburg*, tertia feria post Miserec. Domini.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 2. Saml. S. 7—8.

19. Aprilis. [24.] KONGENS RETTERTINGS Dom i en Sag mellem Nis Laurissen i Voost og Per Sveningssen i Hesselberg angaaende tre Stykker Jord, som til Bod for Manddrab vare solgte med Forkjöbsret fra dennes Gaard; ved Dommen kjendes Sidstnævnte berettiget til at indlöse dem fra deres Besidder, iflölge Kong Frederiks Ordinants, "at Böndergods ei maa splittes ad". — *Aaleborg*, quinta feria post Miserec. Domini.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 2. Saml. S. 13—14.

19. Aprilis. [25.] KONGENS RETTERTINGS Dom i en Sag mellem Morthen Rodt og Sindell Laurzssen angaaende en Gaard, hvori den Sidstnævnte efter Opsigelse sad imod den Förstes Minde, og hvorfor Sandemænd i Börlum Herred havde svoret ham Hærværk over, samt om en Lov, han havde givet, at han aldrig havde haft Brev af Skipper Clemendtz paa samme Gaard. — *Aaleborg*, quinta feria post Miserec. Domini.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 2. Saml. S. 15—16.

20. Aprilis. [26.] KONGENS RETTERTINGS Dom i en Sag mellem Oluf Jepssen og Margrete Bruens angaaende en Arv, som denne paa egne og Börns Vegne havde taget efter sin afdöde Mand Peder Christierssen, der havde avlet Börnene med hende imedens han levede i Ægteskab med en anden. — *Aalborig*, sexta feria post Miseric. Domini.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 2. Saml. S. 11—13.

20. Aprilis. [27.] Kong CHRISTIAN III.s Dom paa Retterting i en Sag mellem Knudt Pedersen (Gyldenstjerne til Tim) D. R. R., paa alle Lodseieres Vegne i Hasseriis, og Gabriell Gyllenstierne til Riffstrop, angaaende Markeskjellet mellem Hasseriis Bye og Reffstrop, hvilket fastsættes i Overeensstemmelse med gamle Breve, efterat Kongen selv personlig havde undersögt det paa Stedet. — *Aaleborg*, sexta feria post Dominicam Miserec. domini.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 2. Saml. S. 18—21.

27. Aprilis.? [28.] KONGENS RETTTERTINGS Dom, hvorved kjendes for Ret, at Nævningerne i Fiendtzherrit, som havde svoret Matz Perssen i Flöö og hans Hustru Ingeborg Aaraad over for Jens Pouelssens Död, "have svoret Ret og bör ved Magt at blive". — *Viiborg*, sexta feria ante (corr. *post?*) Jubilate.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 2. Saml. S. 17—18. — Fredagen (sexta feria) *för* Söndagen Jubilate (20de April) holdtes Kongens Retterting i Aalborg, som man kan see af de to foregaaende Domme; hvorimod det den 29de April holdtes i Viborg (see næste Dom). Denne Doms Datum bör derfor vistnok berigtiges paa den ovenfor antydede Maade.

29. Aprilis. [29.] KONGENS RETTERTINGS Dom i en Sag, anlagt af Niels Jenssen mod Clement Jenssen, som havde ladet hans Broder Christen Jenssen ophænge, og de Domsmænd i Huetboherred, som havde dömt ham til denne Död, hvorved kjendes for Ret, "at foræevnte Chr. Jenssen er hængt med Uret og bör ned at komme af Galgen og begraves som en christen Mand, og alle de, som hannom grebe, hastet, bunde og förte, at have gjort Vold og Uret, og bör derfor at böde mod Kongen og Bonden efter Loven". — *Viiborg*, dominica Cantathe.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 2. Saml. S. 21—23.

[30.] Kong CHRISTIAN III. tilmelder Eske Bylde, Raad, og Embedsmand paa Bergenhus, at han, for Raad og Ridder Johann Rantzows Böns Skyld, har forlenet Lauritz Norman, der först havde tjent Kantsler Mester Claues Giördtze, og siden Johann Rantzow som Foged paa Krogen, med Kronens Gaard Stödle i Norge, paa Livstid. — Vdi vor Kiöpstad *Viiborg*, Mandagen nest epther Cantate Söndag. 1537. 30. Aprilis.

Danske Mag. IV. S. 67—68.

[31.] Kong CHRISTIAN III.s og RIGSRAADETS Dom i en Sag mellem Borgeren Peder (eller Erik) Holst af Viborig (eller Alborig) paa den ene Side og Peder Munck og Svend (eller Peder) Madsen paa den anden, hvorved den Förstnævntes Kone, Berethe Munckisdatter, der var indgivet i Ring Kloster, men var römt derfra og havde giftet sig med en Udlending og ufri Mand uden sine Söskendes og Slægtninges Vidende og Villie, kjendes uberettiget til at arve med sine Södskende. — *Wiborig*, Sct. Philippi et Jacobi apost. Dag. 1. Maji.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 1. Saml. S. 49—51. Uddr. i De la Gard. Archiv af Wieselgrén, Nr. 150—51.

[32.] PETRI SUAUENII ad Johannem ducem epistola, in qua huic pro recommendatione apud regem Daniæ gratias agit, eique de magistratu aulæ nuper accepto gratulatur. — *Ex Wyburgo*, ad calendas Majas. 1. Maji.

J. F. Noodt, Beiträge. 1. B. S. 33—35. B. C. Sandvig, Peder Svaves Levnet. S. 62—63. — Sandvig henförer dette Brev, som har Aarstallet 1537, til et af Aarene 1533—35.

[33.] KONGENS RETTERTING giver Jens Marquardssen efter hans desangaaende gjorte Forespörgsel det Svar: "at ingen Mand maatte sit Gods afhænde, rörendes eller urörendse, hverken for Pant eller for Eiendom, den Stund han er fældt og stander udi nogre Dele, förend han faaer rettet for sig baade imod Bonden og Kongen". — *Viborg*, Tissdagenn effther Söndagenn Cantate. 1. Maji.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 2. Saml. S. 23—24.

[34.] KONGENS RETTERTINGS Dom i en Sag, som Rasmus Homlemesther havde anlagt mod de Domsmænd i Nymherrit, som dömte Michel Jenssen, der var bleven indfört paa Tinget med stjaalne Koster, bastet og bunden, af Bast og Baand og fra Galgen, hvilke kjendes at have gjort Uret m. m. — *Viborg*, quarta feria post Cantate. 2. Maji.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 2. Saml. S. 24—26.

[35.] KONGENS RETTERTINGS Dom i en Sag mellem Morthen Heggelundt paa Hospitalets Vegne i Viborg og Glob Krabbe angaaende to Gaarde, den ene i Kellerup og den anden i Elssborg i Lyssgaardtherrit, hvilke tilkjendes Hospitalet, m. m. — *Viborg*, quinta feria post Cantate. 3. Maji.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 2. Saml. S. 26—29.

[36.] Fordrag mellem den udvalgte Kong CHRISTIAN af Danmark og Dronning MARIA, Regentinde over de keiserlige Nederlande, om en treaarig Vaabenstilstand. — *Hamburg*, den dritten tag May. (Tydsk.) 3. Maji.

J. J. Altmeyer, Histoire des relations etc. p. 537—545.

1537. 4. Maji. [37.] KONGENS RETTERTINGS Dom i en Sag mellem Lass Nielssen i Borup og Villats Knutzen i Assferie angaaende en "Lesk" (Leidisk Klæde), som denne og hans "Loffsmend" havde lovet hiin for hans Broders Död. — *Vyborgh*, feria sexta post Cantate.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 2. Saml. S. 29—30.

5. Maji. [38.] KONGENS RETTERTINGS Dom i en Sag mellem Jens Laurissen, Borger i Viborg, og Eylertt Lycke, angaaende Betaling for 18 Alen Engelske, som denne var bleven hiins Hustrues Fader, afdöde Per Traane, skyldig. — *Viborg*, Sabbato post Cantate.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 2. Saml. S. 30—31.

8. Maji. [39.] KONGENS RETTERTINGS Dom i en Sag, anlagt af Chrestine Seurens og hendes Sön mod Tomes Nielssen i Klintrup, angaaende Delingen af den Mandebod, som blev udredet for hendes Husbonde Seuren Nielssen, og mod Stephen Envoldssen, der havde været udi Raad og Gjerning, da han blev slagen. — *Silkeborg*, tertia feria post Vocem jucunditatis.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 2. Saml. S. 32—34.

11. Maji. [40.] KONGENS RETTERTINGS Dom, hvorved Baldtzer Perssen med flere dömmes til at indfrie det Forlöfte, de havde gjort til Christiern Sommer for hans Broder Milther Perssens Befrielse, da denne, der havde været en "Cappethener" til at brænde Chr. Sommers Gaard under Skipper Clements Oprör, var bleven greben i Randers, og sat i Stok og Jern. — *Viiborg*, sexta feria post Vocem jucunditatis.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 2. Saml. S. 34—35.

c. 11. Maji. [41.] KONGENS RETTERTINGS Dom, hvorved Cresten Seurenssen, hvem Seuren Jacobssen havde lyst i Kuld og Kjön inden Tinge, kjendes berettiget til at arve denne. — *Viborg*, (omtr. d. 11. Mai).

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 2. Saml. S. 31—32.

12. Maji. [42.] Kong CHRISTIAN III.s RETTERTINGS Dom, hvorved Borgemester, Raad og Menighed i Randers, for Villie og tro Tjeneste til Kongen og Riget i fremfarne Feide, undes vor Frue Kirke og Skole med alt Tilliggende, hvorpaa Mariagers Kloster havde kongelige Breve, som erklæres magtesløse. Vederlag loves Klosteret et andet Sted. — *Skanderborg*, Sabbato post vocem jucunditatis.

Danske Mag. VI. S. 141—142.

12. Maji. [43.] CHRISTIAN III.s RETTERTINGS Dom, hvorved Skjödet paa en Gaard i Fillerup, som Mester Maths Nielsön i Mariager beviste at være skjödet til Mariager Kloster af Hendrich Jensöns Sön Per Hendrichsön og hans Sönnebarn Las Hansen, erklæredes for ugyldigt, da Hendrich Jensöns Börn fandtes at være uægte, og da Horebörn efter Loven ikke maae arve, og Gaarden at skulle tilfalde Hendrich Jensöns næste Arvinger. — *Wiborg*, Sabbatho post Ascensionis Domini.

Danske Mag. VI. S. 143—144.

12. Maji. [44.] CHRISTIAN III.s RETTERTINGS Dom, hvorved nogle Jorder og Agre i Hvistendahl, Skodborg Herred, hvilke tilhörte Seueren Persen, Mats Mörch og Medarvinger, men som af Mariager Kloster paastodes at være magelagte til Nörrbredall, dömmes at skulle forblive til Hvistenthal. — *Wiborg*, Sabbatho post ascensionis Dominicæ.

Danske Mag. VI. S. 142—143.

[45.] Hertug ALBRECHT af Meklenborg beder Keiser Carl V. om Betaling af Solden til de Tropper, som han havde antaget under den nu opgivne danske Krig. — Zu *Anttorff*, am hailigen Phingstage. (Tydsk.) 1537. 20. Maji.

K. Lanz, Corresp. des Kaisers Karl V. 2. B. S. 277—278.

[46.] Kong "KERSTEN" tilskriver Raadet i Riga om Hjælp og Bistand, hvis han skulde blive angreben af Fyrster og Potentater. — Untreut Pünxten. (Plattydsk.) c. 20. Maji.

Udt. i A. W. Hupel, neue nord. Miscell. 11 & 12 St. S. 427—428.

[47.] Statholderinden i Nederlandene, Enkedronning MARIE melder Keiser Carl V., at hun har sluttet en treaarig Vaabenstilstand med Danmark, og beder ham om at ratificere den; i lige Maade, at Hertugen af Meklenborg gjorde Fordring paa en stor Sum Penge til Erstatning for hans Tjeneste under Kjöbenhavns Beleiring. — 29. Mai. (Fransk.) 29. Maji.

Udt. i K. Lanz, Corresp. des Kaisers Karl V. 2. B. S. 276.

[48.] KONGENS RETTERTINGS Dom i en Sag mellem Jörgen Bruun i Haritzlöff og Knudt Perssen med 12 andre Mænd af Haritzlöff og Skoffby, angaaende 13 "Loge", som disse havde givet og gjort imod hiin for nogle Ord, han sagde inden Tinge, "att nogre aff vor Herris Uvenner hagde giortt Tye-Log paa hannom", hvilke Eder bleve kjendte döde og magtesløse. — *Ottensse*, vigilia corporis Christi. 30. Maji.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 2. Saml. S. 35—36.

[49.] Kong CHRISTIAN III.s Stadfæstelse paa Kong Frederik I.s ovenfor under Nr. 8165 anförte Gavebrev til Assens By paa nogle Jorder i Lundager Mark. — I Vor Kjöbstæd *Odense*, Hellig Legems Aften. 30. Maji.

Aktstykker, udg. af Fyens lit. Selsk. 1 Saml. S. 138.

[50.] Keiser CARL V. tilkjendegiver Enkedronning Maria, Statholderinde i Nederlandene, blandt andet sin Tilfredshed med, at hun afslutter en Vaabenstilstand med Hertugen af Holsten, skjöndt Pfalzgreven vil være misfornöiet dermed. — Du dernier de may. (Fransk.) 31. Maji.

Uddr. i K. Lanz, Corresp. des Kaisers Karl V. 2 B. S. 675.

[51.] Biskop OFFWE BILDE erklærer, i Anledning af at Kong Christian III. paa Herredagen i Kiöpnehaffn Mandagen næst efter Sanctorum Symonis et Jude Dag med Rigsraadet, Adelen, Kjöbstædmændene og menige Almue var bleven enig om, at der ikke skal være andre Biskopper i Riget, end de som retteligen ville prædike det hellige Evangelium, og at alle til Biskopdömmerne hörende Huse, Slotte, Gaarde og Gods skulle falde under Kronen, at han stadfæster den derom oprettede Reces i alle sine Punkter, og lover ikke at handle herimod, og af yderste Evne at være Kongen huld og tro. — *Nyborrig*, Fredagen nesth epther gudz Legoms dag. 1. Junii.

Nye D. Mag. I. S. 237—239.

[52.] VINCENTIUS KAMPE, Biskop (i Grönland), giver Fuldmagt til Beynt Koch, Borger i Maribo, at indcassere Huusleie af 3 Gaarde "som ligge tiill vaar Prebendæ i vor Frue Kirkæ i Köpinghaffn, till vor Frue Alteræ, som Hr. Könicke, Prouest i Roschilde, haffde nest for oss". — *Maribo*, Odensdagen nest for Sancti Johannis Baptiste Dag. 20. Junii.

Grönlands Hist. Mindesm. 3. B. S. 198.

1537. 27. Junii. [53.] Keiser CARL V. beder Enkedronning Maria om, at hun ved Forhandlingerne med Hertugen af Holsten intet foretager til Prejudice for Pfalzgrevens Ægteskabs-Traktat. — Du XXVII de juing. (Fransk.)

Udt. i K. Lanz, Corresp. des Kaisers Karl V. 2 B. S. 676.

2. Julii. [54.] KONGENS RETTERTINGS Dom i en Sag mellem Iuer Nielssen i Magelby og Peder Bruen i Munckegaard, angaaende Halvdelen af Munckegaard, som hiin havde fæstet af Prior Eskild i Antvorskov og denne af Hr. Otthe Krompen, som havde alt Antvorskovs Klosters Gods paa Langeland i Forlening af bemeldte Prior. — *Haffniæ*, die visitationis Mariæ.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 2. Saml. S. 51—53.

2. Julii. [55.] KONGENS RETTERTINGS Dom i en Sag mellem Per Anderssen paa Boringholm og Hustru Anna, Hans Borigbygs Enke, angaaende Myrdegordt med Gods og Lösöre, som den Sidstnævntes afdöde Mand havde skjenket hende og hendes Særbörn, men hvorpaa den Förstnævnte gjorde Paastand, som tilkommende hans Kone, der var den Afdödes Söster. — *Haffniæ*, die visitationis Mariæ.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 2. Saml. S. 37—39.

2. Julii. [56.] KONGENS RETTERTINGS Dom i en Sag mellem Trouels Karlssen og Henrick Sivedtssen i Wrom, hvorved en Fole, som var i den Sidstes Besiddelse, tilkjendes den Förste, der beviste den at være sin Hjemfödning. — *Haffniæ*, die visitationis Mariæ.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 2. Saml. S. 40—41.

2. Julii. [57.] KONGENS RETTERTINGS Dom i en Sag mellem Henning Fickessen, Borger i Stege, og Hr. Jörgen, Sognepræst sammesteds, hvorved nogle Gaarde i Stege, som den Förstes Fader Ficke Henningsen havde givet til Hellig-Legems Alter i Stege Kirke, tilkjendes ham. — *Haffniæ*, die visitationis Mariæ.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 2. Saml. S. 42—43.

6. Julii. [58.] KONGENS RETTERTINGS Dom, hvorved 12 Eiere i Hoffbro kjendes berettigede til fremdeles, som fra Arilds Tid af, at nyde og bruge Hoffbro Mark, mod deraf at svare Skat og Leding m. m. — *Haffniæ*, sexta feria post visitationis Mariæ.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 2. Saml. S. 43—45.

10. Julii. [59.] KONGENS RETTERTINGS Dom i en Sag mellem Hr. Mogens Goye "med fuld Magt paa Nis Lassens Vegne i Fulby, Herredsfoged i Sabroherred", og Symon Perssen i Sevthe om en Oxe, som denne havde lovet Nis Lassen paa Hr. Magnus Goyes Vegne for den Skyld, som han stod igjen med, da han boede i Hare i Skanderborg Lehn. — *Haffniæ*, die Canuti regis & martyris.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 2. Saml. S. 58—60.

11. Julii. [60.] Keiser CARL V.s Skrivelse til Enkedronning Maria, hvori blandt andet omtales Vaabenstilstanden med Hertugen af Holsten. — Du XI. de jullet.

Udt. i K. Lanz, Corresp. des Kaisers Karl V. 2. B. S. 677—678.

13. Julii. [61.] KONGENS RETTERTINGS Dom, hvorved Oluff Perssen, Skriver paa Aalholm, dömmes til at tilbagelevere Karine Bagers, Borgerske i Nystedtt, en Hest, som hun havde kjöbt af den halshuggede Anders Jepssen. — *Haffniæ*, 6ta feria post Canuti Regis.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 2. Saml. S. 56—58.

[62.] Ridder Hr. MAGNUS BYLLES Testament, "som han selver det skrive lod". 1537.
— *Vti Sancte Jörgens Gordt for Kolding*, Söndag nest epther Kanuti Regis. 15. Julii.

Danske Mag. VI. S. 50—54.

[63.] KONGENS RETTERTINGS Dom i en Sag, hvorunder Anne Andersdatter i Nystedt sagsöger sin Mand Borgemester Peder Seurenssen sammesteds, fordi han havde forskudt hende for en hende paadigtet Hoersag, og Byfogden Oluf Jenssen sammesteds, fordi han med Flere gik ind i hendes Huus om Nattetide og greb hende og Karlen Anders Jepssen og satte dem i Jern, Bast og Baand lovufordeelt, og ei de funde hende eller ham i de Gjerninger, som dem burde saa at overfaldes for, og derover lod Anders Jepssen rette, og hun derfor maatte römme sin Bo og Bygge; m. m. — *Haffniæ*, secunda feria post Canuti regis. 16. Julii.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 2. Saml. S. 53—56.

[64.] Aabent Brev, udstedt af POWEL HANSSÖN, ANDERS HALLAGHER, Borgemestere, LAURISZ JENSSÖN, Raadmand, HENNING ROLINCH og NIELS FÖNBO, Borgere i Köffnehaffn, indeholdende deres Vidnesbyrd om et af dem for Anders Bilde til Söeholm hos Grev Christopher af Oldenborg udfört Ærinde angaaende Besiddelsen af Söeholm (hvor Bastian van Jessenn var beskikket til Foged for Hr. Anders) og Borttagelsen af nogle paa Söeholm værende Penge, der tilhörte Fru Mette Hr. Johan Oxes og hendes Börn, hvilke hiin havde fordret tilbageleverede af Greven. — *Köffnehaffn*, Tiisdagen nest for sancte Marie Magdalene Dag. 17. Julii.

Danske Mag. III. S. 87—88. N. H. Weinwich, Beskr. over Stevns-Herred. 2. Udg. S. 73—75.

[65.] RIGSRAADETS Dom i en Sag mellem Niels Claussen og Hr. Magnus Göye om noget Gods i Rindom i Hardsyssel, hvorved dette Gods tilkjendtes Niels Claussen. — *Haffniæ*, sexta feria post Jacobi apostoli. 27. Julii.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 1. Saml. S. 46—49.

[66.] KONGENS RETTERTINGS Dom, hvorved Peder Dringelbierg, der tiltaler Mester Aage Sparre, fordum Archielectus til Lunde Domkirke, fordi denne gjorde ham Hinder paa noget Bordegods i Lund, og havde tildömt og undt Mester Henning Jenssen det, kjendes berettiget til dette Gods. — *Haffniæ*, sexta feria post Jacobi Apostoli. 27. Julii.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 2. Saml. S. 60—62.

[67.] Kong CHRISTIAN III. beder Eske Bille, Raad og Embedsmand paa Bergenhuus, at formaae sin Hustrue til at laane hans Söster Fröken Elisabet et "Hoffuit-Guld" til den forestaaende Kroning. — *Paa vort Slott Köpnehagen*, Mandagen nest epter Sancti Jacobi Apostoli Dag. 30. Julii.

Danske Mag. V. S. 4—5.

[68.] KONGENS RETTERTINGS Dom i en Sag, hvorunder Christine Jacobsdatter tiltalte Hans Batsker, fordi "han havde bedraget hende og ladet sig vie til hende, og havde alligevel sin ægte Hustru levendes i Kallundborg". — *Haffniæ*, quinta feria post Petri ad vincula. 2. August.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 2. Saml. S. 62—64.

[69.] Kong GUSTAV af Sverrig beder Kong Christian III. om at löslade hans (K. Gustavs) Slægtning Jachim Rönnow af Fængsel. — *Kalmar Slott*, 3tia Augustj. (Svensk.) 3. Augusti.

H. Knudsen, Joachim Rönnow. S. 177—178.

1537. 7. Augusti. [70.] KONGENS RETTERTINGS Dom, hvorved Niels Henrikssen i Skoffbölle og alle hans Medfölgere, som i sidste Feide vare med at ihjelslaae Hans Gregerssen, dömmes til Böder, og Hans Anderssen, Herredsfoged i Nörreherred, og de, som havde dömt Hans Gregerssen til Steile lovufordeelt, tilpligtes at nedtage ham af Steilen og lade ham christelig begrave, samt give Böder til Kongen og hans Slægt. — *Haffniæ*, 3a feria ante Laurentii martiris.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 2. Saml. S. 65—66.

10. Augusti. [71.] OFFUE BILDHES Skrivelse til Kong Christian III. (i Udkast), hvormed han fremsender det "Forplictelsse-Breff", som var oprettet i Nyborg mellem ham og Kongens Kantsler Johan Friis (see ovenfor Nr. 51), hvorhos han anbefaler sig til Kongens Gunst og Naade. — *Skoffcloster*, Sancth Lauritz Dag.

Danske Mag. 3. Række. I. S. 168—169.

24. Augusti. [72.] Kong CHRISTIAN III.s anden Kjöbenhavnske Reces. — *Paa wort Slot Kiöbenhaffn*, Scti. Bartholomei Apostoli Dag.

N. Krag og S. Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 57—77. Kolderup-Rosenvinge, Saml. af gl. danske Love. 4 D. S. 172—189.

1. Septbr. [73.] Kong CHRISTIAN III. tager Indvaanerne i Bergen i sin Beskyttelse og stadfæster deres Privilegier. — *Paa vort Slot Kiöbenhavn*, St. Ægidii Abbatis Dag.

N. Krag og S. Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 319—320. H. Paus, kgl. Forordninger for Norge. S. 287—288.

2. Septbr. [74.] CHRISTIANI III. regis literæ de ordinatione ecclesiæ Danicæ. — *Havniæ, in castro nostro*, secunda Septembris, qua die publice ordinati sunt dioecesium Superintendentes.

E. Pontoppidan, Annal. Eccl. Dan. 3 Th. S. 224—227. *Dansk og Islandsk:* M. Ketilsson, Forordn. for Island. 1 D. S. 206—222. *Dansk* trykt i Kjöbenhavn 1542, og derefter i N. Krag og S. Stephanius, Christ. III.s Hist. 1. D. S. 542—546, tilligemed Ordinantsen S. 548—606.

5. Septbr. [75.] Pantebrev, hvorved IWER SKEELL til Nygordt, af Vaaben, pantsætter Byen Yeilssö, liggende i Fyendss Herrit (som han selv havde i Pant fra Österlöff Kloster) til Ridder Johann Ranndtzow, Hövedsmand paa Riberhus, Hofmester i Fyrstendömmerne Slesvig og Holsten, for 1006 Mk. — *Kopinhaffnn*, Onsdag nest effter Sancti Egidii Dag.

Danske Mag. IV. S. 120—121.

14. Septbr. [76.] Kong CHRISTIAN III.s Skjödebrev til Mester Morten Buszert, kongelig Bygmester, og hans Arvinger paa en Gaard i Malmö for en anden Gaard sammesteds, som han kjöbte af Jörgen Kock og som blev ödelagt til Slotsgrav. — *Malmöö*, Hellig Korsz Exaltationis Dag.

Danske Mag. 3. Række. I., S. 245.

16. Septbr. [77.] Kong CHRISTIAN III. giver Johan Rantzou, Ridder, Raad og Hofmester i Fyrstendömmerne Slesvig og Holsten, til Erstatning for det til Kronen tilbagegivne Slot og Lehn Krogen, Öen Lehn i Laaland, samt en vis Deel af Indtægten af Gedzöer Lehn. — *Paa Kiöpnehaffn*, Söndagen nest effter Hellige Kors Dag exaltationis.

Danske Mag. IV. S. 66—67.

[78.] Bestemmelser, vedtagne, paa Kongens og Rigsraadets Behag og Samtykke, af ESKE BILDE, Hövedsmand paa Bergenhuus, MORTEN PRAG, Oldermand, og DE 18 MÆND, som Regimentet have ved Bryggen i Bergen, om hvor godt Sölv Guldsmedene skulde levere i deres Arbeider. — *Paa Bergenhuus*, Löverdagen efter St. Matthæi Evangelistes Dag. 1537. 22. Septbr.

N. Krag og S. Stephanius, Christ. III.s Hist. 2 D. S. 320—321. H. Paus, kgl. Forord. for Norge. S. 289—290.

[79.] KONGENS RETTERTINGS Dom, hvorved Ingvar Henrichssen, Borger i Ystadtt der tiltales af Magnus Suders Sön i Hamindhoyg, fordi han nogle Aar forud havde været med at ihjelslaae hans Fader, frikjendes, da Drabet var skeet efter Befaling af hans Husbonde Hr. Pröbiörn Podebusk paa fredlös Mand. — *Gladsax*, tertia feria post Mauricii. 25. Septbr.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 2. Saml. S. 45—46.

[80.] KONGENS RETTERTINGS Dom i en Sag mellem Fru Anne, Hr. Johan Urnes Efterleverske, og Hr. Oluf Rosenkrantz, hvorved denne frifindes for at tilsvare noget Gods, Penge og Klenodier, som hiin havde givet ham i Forvaring paa hans Gaard Vallöö, men som blev plustret og borttaget tilligemed meget af hans eget og andres Gods, da hans Gaard i sidste Feide var opgiven og i Fjendens Hænder. — *Ystadtt*, tertia feria post Mauricii. 25. Septbr.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 2. Saml. S. 46—49.

[81.] Kong CHRISTIAN III.s Befaling til hans Secretær Zollner af Falsterbo, Frantz Trebbaw og Hans Semler, at sætte et i Norge nylig opdaget Bjergværk i Drift. — *Vnser Stat Kil*, Suntag nach Michaelis. (Tydsk.) 30. Septbr.

M. T. Brünnich, om Norges Biergværker. Bil. S. 3—4.

[82.] Kong CHRISTIAN III.s Stadfæstelse paa Odense Byes Privilegier. — *Vdi wor Köpsted Aahus*, Mandagen nest effther Sancti Michels Dag. 1. Octobr.

N. Krag og S. Stephanius, Christ. III.s Hist. Supplem. S. 202—203.

[83.] Kong CHRISTIAN III. tager Kiöbenhafnns Indbyggere i sin Beskjermelse, og stadfæster deres Friheder og Privilegier. — *Paa wortt Slott Kiöbenhaffnn*, Fredagen nest (efter) S. Lucæ Euanngelistæ Dagh. 19. Octobr.

N. Krag og S. Stephanius; Christ. III.s Hist. 2 D. S. 318—319.

[84.] KONGEN giver Mester Torbiörn Bilde Livsbrev paa Bosiö Kloster, 11 Lunds Stifts Tjenere i Höriges (Hörs) Lehn og 5 Gaarde i Snaaffveraadt (Snogeröd). — *Köpenhamn*, Söndagen efter S. Lucæ Dag. (Svensk Oversætt.) 21. Octobr.

Udt. i L. B. Falkman, Upplysningar om Inkomster af andeligt gods uti Skåne. 2 D. S. 12.

[85.] KONGENS RETTERTINGS Dom i en Sag mellem Karyn Christiernsdatter og hendes Mand Niels Bunde, hvorved deres Ægteskab hæves paa Grund af Impotentia, og Niels Bunde forpligtes under Livsstraf til, hvis han atter vilde gifte sig, först at aabenbare sin Bröst for Vedkommende. — *Ottensse*, vigilia omnium Sanctorum. 31. Octobr.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 2. Saml. S. 50—51.

[86.] Dr. JOHANNES BUGENHAGENS Brev til Kong Christian III. angaaende Reformationens Indförelse i Holsten, Peder Palladius's Prædiken og Forelæsninger i Roeskilde, 21. Novbr.

1537. samt om hans begyndte Kirkevisitation, Indretningen af Universitetet, m. v. — *Copenhagen*,
21. Novbr. Midwochens nach Elizabeth. (Tydsk.)

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 1. Th. S. 6—12.

2. Decbr. [87.] Reditus annuus Pastoris Önslöviensis certus et incertus approbatus & confirmatus, in præsentia M. Georgii Johannis superintendentis. — Dom. I. Adv.

P. Rhode, Saml. til Loll. og Falst. Hist. 2 B. S. 228—229.

19. Decbr. [88.] Brev fra Grev HEINRICH AF NASSAU til hans Broder Wilhelm, hvori blandt andet omtales Forhandlinger angaaende et Ægteskab mellem den unge Hertug af Cleve og Erkehertuginden af Mailand, Christine, Kong Christian II.s Datter. — *Breda*, 19. Dec. (Tydsk.)

J. v. Arnoldi, hist. Denkwürd. S. 220—222.

21. Decbr. [89.] JESPER BROCHMAN tilmelder Kongen, at der var kun kommet saare lidet Sölv ind af Kjöbstæderne i Fyen, Sjælland, Skaane og Smaalandene og slet intet fra Jylland, og udbeder sig derfor Kongens Ordre, om han skulde inddrive det, förend Kongen kom, m. v. — *Vdi Kiöpnehaffn*, Sancti Thome Apostoli Dag.

Danske Mag. VI. S. 20—22.

[90.] Statuta Convivii S. Johannis Baptistæ de Uggelöse (Yghelöse).

Langebek, Scr. Rer. Dan. T. VIII. p. 529—532.

[91.] Biskop OVE BILDES Brev til Mester Johann Friis, Kong Christian III.s Kantsler, angaaende Oprindelsen til den danske Elefantorden. (Dansk, med tydsk Overs.)

Dän. Biblioth. 2 Stück. S. 106—112. *Latin:* J. Bircherod., de ord. eleph. p. 32—33. *Dansk:* Fr. Münter, om de danske Ridderord. S. 112—114.

[92.] CLAUES VAN DER MERWYTZE, Foged i Island, qvitterer Biskop Augmund i Skalholt for Oppebörsel af alle kongelige Afgifter for Aaret 1537. (Islandsk og Latin.)

Finni Johannæi Hist. Eccl. Isl. T. II. p. 272.

[93.] Kong CHRISTIAN III.s Stadfæstelse paa alle de Privilegier og Friheder, som de danske Konger havde givet Hellig-Geist Huus i Nestved. — *Castro nostro Hafniæ*, die. . . .

N. Krag og S. Stephanius, Christian III.s Hist. 2. D. S. 317—318.

1538.

1538.

12. Januar. [94.] JESPER BROCHMAN afsender Myntmesterens Svend Johan og sin egen Tjener Tonnes Matsön til Kongen med 2 Halvtönder, hvori 6870 Daler, og udbeder sig, at Kongen vilde lade Sölvskatten af Jylland oversendes, hvis der skulde slaaes mere af denne grove Sölvmynt. — *Vdi Köpnehaffn*, Lögerdagen effther trium Regum.

Danske Mag. VI. S. 23.

13. Januar. [95.] Bönskrift fra det menige CAPITEL I TRONDHIEM til Christian III., ham overrakt ved Mester Torbern Olaffsön, hvori det undskylder sig, at det aldrig havde havt nogen Deel i det Oprör og Mordet paa Kongens Sendebud, som den sidste (catholske) Ærkebisp (Oluf Engelbretsön) havde gjort, og ansöger derfor om Stadfæstelse af de det af forrige Konger givne Privilegier. — *I Trondhiem*, Octava Epiphanie Domini.

Danske Mag. VI. S. 290—292.

[96.] Kong CHRISTIAN III. beder Hr. Eske Bylde, Ridder og Raad, at möde selv sjette eller selv fjerde med gode Heste og Karle i Nymynster, "then Onsdag nest epther Söndagen Invocauit", for at fölge med paa en Reise, og medsender et Mönster, hvorefter han skulde lade Svendenes Klæder forfærdige. — *Paa wort Slott Gottorp*, Mandages nest epther Sancti Hilarii Dag. 1538. 14. Januar.

Danske Mag. V. S. 5.

[97.] Kong CHRISTIAN III.s Taksigelsesskrivelse til Hertug Albrecht af Preussen, fordi denne havde sendt en Læge til Heinrich Rosenkrantz, Hövedsmand paa Gulland. — *Vff den Schloss Gottorff*, d. 15ten Januarij. (Tydsk.) 15. Januar.

N. Krag og S. Stephanius, Christ. III.s Hist. Suppl. S. 32.

[98.] Kong CHRISTIAN III. beder Hr. Eske Bilde, Ridder og Raad, kun at komme selv fjerde til Nymynster for at fölge ham paa en Reise; dog ikke lade sine Svende före Harnisker og "Glaffuen" etc., som han först havde önsket, men ikkun være iført den gule Farve efter det sendte Mönster og medbringe gode "Redtzer og Klipper" (et vist Slags Heste). — *Paa wort Slott Gottorp*, Mandagen nest epter Sancti Pauli conuersionis Dag. 28. Januar.

Danske Mag. V. S. 5—6.

[99.] Kong CHRISTIAN III.s Brev til Indehaverne af Wysborg Slot paa Gulland efter Hövedsmanden paa Gulland Hr. Heinrich Rosenkrantzes Död, at han med det förste vil lade dem Slottet affordre. — *Auff dem Schlosse Gottorff*, am Montage nach conuersionis Pauli. (Tydsk.) 28. Januar.

N. Krag og S. Stephanius, Christ. III.s Hist. Suppl. S. 32—33.

[100.] Kong CHRISTIAN III. forbyder Bönder og menige Almue paa Möen at udföre af Riget til Tydskland, være sig Höns, Lam, Gjæs, Köer, Qvæg, Smör eller nogen anden ædende Vare, men befaler dem at sælge samme til Borgerne i Stege, og af dem igjen at tilforhandle sig, hvad de behöve til deres Huses Opholdning. — *Vort Slot Gottorp*, Fredagen næst efter Dorotheæ Jomfrues Dag. 8. Febr.

J. Paludan, Beskr. over Möen. 2. D. S. 293—294.

[101.] Dr. PEDER PALLADIUS's Brev til Hr. Eske Bylde, Ridder, og Forstander for V. Frue Kloster i Roeskilde, om at Hr. Mads (en Præst i Roeskilde) havde lovet at rette sig efter Ordinantzen; hvorfor denne maatte blive ved sin Tjeneste, men skulde daglig söge Mester Hans Tausens Lectie der i Byen. — *Köbenhaffn*, Tiisdag effther Sancte Mathis Dagh. 26. Febr.

B. Münter, Symbolæ etc. p. 109—110.

[102.] Kong CHRISTIAN III.s Skrivelse til Staden Bremen i Anledning af en der boende Enkes Tilgodehavende hos afdöde Hr. Heinrich Gude (Henrik Gjöe). — Sonnauendes nach Matthie apostolj. (Tydsk.) 2. Martii.

N. Krag og S. Stephanius, Christ. III.s Hist. Suppl. S. 33—34.

[103]. Brev, hvorved Kong CHRISTIAN III. skjenker Joh. Rantzow en Gaard og Grund i Olborg, som forhen havde ligget til Vendelbo-Stift. — *Gottorp*, 6ta feria post Esto mihi. 8. Martii.

Udtog i Danske Mag. IV. S. 48.

1538. 10. Martii. [104.] Pfalzgrev FREDERIK beder Keiser Carl V. om at sörge for, at den Burgundiske Regjering erstatter Hertug Albrecht af Meklenborg hans Udgifter og lidte Skade under Kjöbenhavns Beleiring. — *Neuenmarkht*, den Xten Marcy. (Tydsk.)

K. Lanz, Corresp. des Kaisers Karl V. 2. B. S. 281.

14. Martii. [105.] Kong CHRISTIAN III. tager det Trondhiemske Capitel i sin Beskjermelse og stadfæster dets Privilegier. — *Paa wortt Slott Gottorp*, Torsdagen nest epter Söndagen Inuocauit.

Danske Mag. VI. S. 292—293.

29. Martii. [106.] BORGEMESTER OG RAAD OG BYFOGED I ODENSE afgive, paa Prior Chresten Pouelsens Forlangende, Vidnesbyrd, hvorledes Præsterne i S. Knuds Kloster hidindtil havde holdt deres Gudstjeneste og Messer, som hæderlige og ærlige Klostermænd burde at gjöre. — Fredagen fore Medfaste Söndag.

Danske Mag. II. S. 70—71.

30. Martii. [107.] KATRINE ERYCSDATTHER, Abbedisse i Mariager Kloster, tilmelder sin Frænde Esky Bylle paa Moghenstrop, at den Kalk, som der findes, af Kongen er bestemt til Kolynghenhws, Ryberhws og Kyebenhaffnis Slot. — *Ex Mariager Closther*, Medfaste Löffuerdag.

Danske Mag. VI. S. 276—277.

9. Aprilis. [108.] Overeenskomst paa ni Aar mellem Kong CHRISTIAN III. paa den ene og Churfyrst JOHAN FREDERIK af Sachsen med de andre Fyrster og Stæder af det Schmalkaldenske Forbund paa den anden Side om fælleds Forsvar, i det Tilfælde at nogen af dem blev angreben for deres Troes Skyld. — *Zu Braunschweig*, am Dienstag nach dem Sontag Judica. (Tydsk.)

F. Hortleder, von den Ursachen des Teütschen Kriegs. (2. Ausg. 1645). 1 Th. S. 1517—1518 (8. Buch 13. Cap.). J. C. Lünig, Teutsches Reichs-Archiv. Pars special. 1. Contin. 2. Forts. (vol. 7). S. 207—210. J. du Mont, corps dipl. T. 4. P. 2. S. 162—164. N. Krag og S. Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 565—572.

9. Aprilis. [109.] Tillægsartikel til Forbundet af samme Dag, mellem Kong CHRISTIAN III. og Fyrsterne og Stæderne af det Schmalkaldenske Forbund, angaaende gjensidig Hjælp ogsaa i verdslige Stridigheder. — *Zu Braunschweigk*, am Dinstag nach dem Suntagk Judica. (Tydsk.)

N. Krag og S. Stephanius, Christ. III.s Hist. 1. D. Fortale S. 91—93. 2. D. S. 572—575.

13. Aprilis. [110.] JESPER BROCHMAN melder Fru Sophie Krummedige, Esky Bildes Hustrué, at man ventede Kongen i næste Uge til Gottorp, hvorfra han strax agtede at reise til Kjöbenhavn. — *Vdi Kiöpnehaffn*, Palme Lögerdag.

Danske Mag. VI. S. 24.

17. Aprilis. [111.] IFFUER KRABBE og JESPER BROCHMANN tilmelde Kongen, at de af Jörgen Mynther forstrakte Penge til Bygningen (Slottet) i Malmö vare opbrugte, men at de havde sendt Hederstorff over til ham og bevæget ham til at forstrække Pengene til Kongens Ankomst. De forespörge tillige om nogle "Karnapper", som Kongen havde befalet byggede paa Slottet (i Kbh.). Brochman tilföier, at der endnu ikke var indkommet noget Sölv hverken af Riget eller af Norge. — *Vdi Kiöpnehaffn*, Otthendagen for Poske Dag.

Danske Mag. VI. S. 35—36.

28. Aprilis. [112.] Kong CHRISTIAN III. giver Ambrosius Zeuesler og Melchior Mardorff, for at et Sölv-Bjergværk i Norge kan blive sat i Drift, Fuldmagt til at antage dertil kyndige

Bjergfolk fra Tydskland, hvilke Kongen tilsiger de samme Rettigheder og Friheder som i andre Lande. — Suntag Qvasimodogeniti. (Tydsk.) 1538. 28. Aprilis.

M. T. Brünnich, om Norges Biergværker. Bil. S. 4—5.

[113.] Kong CHRISTIAN III.s Privilegier, forundte Hamborgerne for de Tilfælde at deres Skibe lede Skibbrud paa Elben. — *To Hamborch*, abm Mandage negest nha dem Sondage Misericordias Domini. (Plattydsk). 6. Maji.

J. Schuback, de jure littoris. S. 335—336. N. Krag og S. Stephanius, Christ. III.s Hist. Suppl. S. 203—204.

[114.] BREDA RANTZAWS til Newenhaus Reversalbrev, da han blev forlenet med Sönderborg Slot, og derhos modtog Kong Christian den Anden til Forvaring. — *Zu Gottorp*, am Sunabent nach Johannis Baptiste. (Tydsk.) 29. Junii.

Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. Suppl. S. 34—35.

[115]. KONGENS RETTERTINGS Dom i en Sag mellem Hr. Ove Lunge, Ridder og Rigsraad, og Magnus Munck, Landsdommer i Nörrejylland og Rigsraad, hvorved denne, for i sin Fraværelse at have ladet sin Tinghöring Niels Scriffuer til Viborg Landsting besegle et Domsbrev med et ham betroet Signet, frikjendes, saa at det ikke skulde paaröre hans Ære. — *Haffniæ*, sexta feria ante Mariæ Magdalenæ. 19. Julii.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 2. Saml. S. 68—70.

[116.] Kong CHRISTIAN III.s Skrivelse til Frantz Trebaw, hvori denne befales at sende den ham givne Forskrivning paa et Bjergværk i Norge tilbage, da Kongen havde i Sinde at lade de norske Bjergværker være frie, som andetsteds brugeligt var, og ikke at afstaae Arverettighed over dem til Nogen. — *Gottorp*, Freitag nach Margrethe. (Tydsk.) 19. v. 26. Jul.

M. T. Brünnich, om Norges Biergværker, Bil. S. 17.

[117.] BORGEMESTER OG RAAD OG MENIGE ALMUE I WIISBY paa Gulland ansöge Kong Christian III. om Bekræftelse paa Stadens gamle Statuter, Friheder og Privilegier, som af Kongens Forgjængere vare den forundte, men under sidste Feide og siden i mange Maader vare blevne tilsidesatte. — *(Visby)* die Magdalene. 22. Julii.

Danske Mag. 3. Række. S. 106—111.

[118.] GUDME HERREDSTINGS Vidne, at Herredets Sandemænd inden fire Stokke paa Tinget hjemlede, kundgjorde og tilstode det Markeskjel, som de havde gaaet og svoret imellem Heslager Mark og Grund og Gudme Mark og Grund. — Then Torszdag, som wor Sti. Jacobj Apostoli Dag. 25. Julii.

Aktstykker etc., udg. af Fyens lit. Selsk. 2. Saml. S. 152—153.

[119.] Kong CHRISTIAN III. stadfæster de Privilegier, som hans Forfædre have forundt Staden Wiszbye paa Guthiland. — *Paa Vort Slot Gotterup*, Söndagen nest efter sancti Petri ad Vincula Dag. 4. Augusti.

H. N. Strelow, den Guthilandiske Cronica. S. 263—265.

[120.] KONGENS RETTERTINGS Dom, hvorved en Gaard i Landtzkrone, som Borgemester Hans Perssen i Lund ved Skjödebrev af 1487 havde givet til Lunde Domkirke, imod at Messer og Gudstjeneste derfor skulde holdes, dömmes at skulle blive ved Lunde 17. Augusti.

1538. Domkirke, saalænge den, som nu har den i Værge, lever, men efter dennes Död skulle
17. Augusti. Hans Pedersens næste Arvinger være berettigede til at paatale Sagen for Rette. — *Haffniæ*, Sabbato post Laurentii martiris.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 2. Saml. S. 66—68.

19. Augusti. [121.] KONGENS RETTERTINGS Dom i en Sag mellem Hr. Tyge Krabbe paa hans Datters, Oline Krabbesdatters, Erik Gyldenstiernes Efterleverskes Vegne og Ludvig Gyldenstiern paa egne og Södskendes Vegne, angaaende Arv efter Erik Gyldenstiern, og navnlig nogen Sjelegave, Fæstefæ og Morgengave, som denne paa sit Yderste havde skjenket sin Kone, der meente sig berettiget til at have samme til Forlods (hvilket Dommen negter hende). — *Haffniæ*, secunda feria post assumptionis Mariæ.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 2. Saml. S. 70—71.

24. Augusti. [122.] KONGENS RETTERTINGS Dom i en Sag mellem Erik Kromedige paa Kongens og Kronens Vegne og Peder Juil paa egne og Medarvingers Vegne, hvorved en Gaard i Holtum tildömmes Kronen, da den ulast havde ligget til samme over 40 Aar. — *Haffniæ*, die Bartholomæi apostoli.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 2. Saml. S. 71-73.

3. Septbr. [123.] Lehntager MELCHIOR MARDORFFS "Muthseddel" til Kong Christian III. paa en Grube eller Gang i Minerne paa Tellemarken. — Dienstag nach Egidii. (Tydsk.)

M. T. Brünnich, om Norges Biergværker. S. 39.

7. Septbr. [124.] KONGENS RETTERTINGS Dom i en Sag mellem Fru Elline, Hr. Henrick Göyes Efterleverske, paa egne og Börns Vegne, og Peder Oxe og Medarvinger, i Anledning af, at dennes Fader Hr. Johan Oxe havde kjöbt og pantet næsten alt hendes Arvegods (navnlig Gisselfeldt Gaard og Gods) af Hr. Henrick Göye, förend denne havde Bryllup eller Börn med hende, hvilket Pant og Kjöb hun meente at være gjort mod Loven og med Urette, hvori Dommen gav hende Medhold. — *Haffniæ*, vigilia nativitatis Mariæ.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 2. Saml. S. 73—74.

14. Septbr. [125.] KONGENS RETTERTINGS Dom i en Sag, hvorunder Per Hanssen i Solbierrig tiltalte Sandemændene i Salling Herred, fordi de havde svoret Nis Laurtzsen i Hundstrop, som i Nödværge ihjelslog hans Broder Jörgen Hanssen, til Fred og Bod; ved Dommen kjendes Sandemændenes Ed ved sin fulde Magt. — *Ottensse*, die exaltationis sancte crucis.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 2. Saml. S. 74—76.

15. Septbr. [126.] KONGENS RETTERTINGS Dom i en Sag mellem Seurin Korttssen og Jens Korttssen paa den ene, og Nis Mattzen og hans Sönner Mattz og Eloff Nielssen paa den anden Side, angaaende et Drab paa de Förstnævntes Broder Hans Korttssen, hvilket de to Sidstnævnte anklagedes for at have begaaet. — *Otthensse*, dominica post exaltationis sancte crucis.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 2. Saml. S. 82—83.

15. Septbr. [127.] Kong CHRISTIAN III.s Stadfæstelse paa Faaborg Byes Privilegier. — *Vtj wor Kiöpstad Otensze*, Sönndagen nesth effther hellig Korss Dagh Exaltationis.

Aktstykker etc. udg. af Fyens lit. Selsk. 2. Saml. S. 3—4.

[128.] KONGENS RETTERTINGS Dom, hvorved en Sag, hvorunder Knud Hellessen i Boltinge beskylder Jens Anderssen sammesteds for at have gjort ham stor "Platz" og Uret ved at have ladet ham sværge fredlös, og ikke at have villet modtage hans Faldsmaal, skjöndt han tidt og ofte havde tilbudet det. — *Otthensse*, dominica post exaltationis sancte crucis. 1538. 15. Septbr.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 2. Saml. S. 84—85.

[129.] KONGENS RETTERTINGS Dom i en Sag mellem Gertt Hering af Amsterdam, som fuldmyndig og mægtig gjort var af Jacob Pettherssen Hering og Skipper Gerbrantt Arittssen og deres Selskab, paa den ene Side, og Peder Mörck i Aarhuus paa den anden, hvorved denne tilpligtes at betale sin Modpart 500 Gylden mindre end 20 Skilling, inden han drog af Odense By m. m. — *Ottensse*, die Lamberti episcopi. 17. Septbr.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 2. Saml. S. 77—79.

[130.] KONGENS RETTERTINGS Dom i en Sag mellem Erich Kromedige (paa Kronens Vegne) og Las Jenssen i Follerup angaaende Jordskylden af tvende "Bynder - Eyge" i Trelle og Valby, som denne og hans Medarvinger brugte, uden deraf at svare mere Jordskyld end der pleiede at gaae af den ene. — *Ottensse*, die Lamberti episcopi. 17. Septbr.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 2. Saml. S. 79—80.

[131.] Kong CHRISTIAN III.s Stadfæstelse paa Kjerteminde Byes Privilegier. — *Odense*, Tirsdagen næst efter hellig Korsdag Exaltationis. 17. Septbr.

Uddrag i Aktstykker etc., udg. af Fyens lit. Selsk. 1. Saml. S. 151.

[132.] KONGENS RETTERTINGS Dom i en Sag mellem Christiern Perssen og Dorette Ragnildtz angaaende Arv efter den Förstes Broder Severin Skredder i Nyborg, som blev der ihjelslaaet i den fremfarne Feide; da hun med denne havde sögt Dug og Seng i 9 Aar og havde to Börn med ham, samt kort för hans Död var viet til ham, kjendes hun som Adelkone berettiget til at nyde Arven efter ham. — *Ottensse*, quinta feria post exaltationis sancte crucis. 19. Septbr.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 2. Saml. S. 81—82.

[133.] Kong CHRISTIAN III. tilstaaer Johan Rantzow, Ridder, Raad og Hofmester i Fyrstendömmerne Slesvig og Holsteen, endnu 15 Læster Byg aarlig af Tienden af Aalleholms Lehn, da Indkomsterne af Getzöer Lehn, som Lehnsmand Laurids Knob skulde udbetale ham, ikke vilde strække til til den Summa, som Kongen var ham skyldig. — *Paa wortt Slott Kiöpnehaffn*, Onsdaghen nest effter St. Dionysii Dag. 16. Octobr.

Danske Mag. IV. S. 68—69.

[134.] Kong CHRISTIAN III.s Fuldmagt for Hans Glaser, Churfyrst Johan Frederiks Bergmester, til paa hans Reise til Sachsen at antage Folk til Bjergværkerne i Norge og tilstaae dem de samme Rettigheder og Friheder, som vare sædvanlige i Tydskland. — *Auf Vnnserm Schloss Coppenhagen*, den 17. Octobris. (Tydsk.) 17. Octobr.

M. T. Brünnich, om Norges Biergværker. Bil. S. 7—8.

[135.] Kong CHRISTIAN III.s Ordning for hans Hof i Rigerne og Fyrstendömmerne, i Leire og paa Reisen. — *Paa wortt Slott Kiöbnehagen*, Söndagen nest effther Sancti Galli dagh. 20. Octobr.

Nye D. Mag. I. S. 249—254.

[136.] Kong CHRISTIAN III. lægger Klosterne Soer, Esserum, Herresvödt, Widschölff og Öm Closter under Henrich Abbed udi Soerdt Closter, hans Mand og Raad, som överste 28. Octobr.

1538. Tilsynsmand over dem alle. — *Paa vort Slott Kiöbnehaffnn*, Sanctorum Simonis oc Judæ
28. Octobr. Apostolorum Dag.

Danske Mag. I. S. 184—185.

10. Novbr. [137.] Kong CHRISTIAN III. tager Wpslaa (Oslo) Borgere i sin Fred og Beskjermelse og stadfæster deres ældre Privilegier; tillige tillader han dem at handle paa Wigen, og Borgerne i Kongelff at handle i Wpslaa. — *Paa wort slott [Kjöbenhavn]*, sancti Mortheens afftheen.

Lange og Unger, Diplomatar. Norveg. I. Saml. S. 795—796.

11. Novbr. [138.] Kong CHRISTIAN IIIs Stadfæstelse paa det Almuen i Trundelagen af Truid Ulstand, Embedsmand paa Warbierg Slot, og Christopher Hvitfeldt, Embedsmand paa Steenvigholm Slot, givne Löfte om Tilgivelse for deres Forseelse under sidst forledne Feide. — *Paa vort Slot Kiöbenhavn*, St. Martini Episcopi Dag.

H. Paus, kgl. Forordn. for Norge. S. 288—289. Krag og Stephanius, Christ. IIIs Hist. 2 D. S. 322.

14. Novbr. [139.] Churfyrst JOHAN FREDERIKS af Sachsen Befaling til Raadet og Amtsforvalteren og ligesaa til Zehntneren Poul Schmidt i Schneeberg, at afgive deres Betænkning over en af Kongen af Danmark ham tilsendt Berganordning for Norge. — *Torgau*, Dornstag nach Martin. (Tydsk.)

M. T. Brünnich, om Norges Biergværker, Bil. S. 13—15.

9. Decbr. [140.] Kong CHRISTIERN samtykker, at det Kjöbenhavnske St. Eriks-Gildes Gods maa tillægges Hellig-Geist-Huus i Kjöbenhavn og skjenker samme alt det Gods, som da tilhörte Prælatedömmerne og Kannikedömmerne ved Vor Frue Kirke i Kjöbenhavn, tilligemed St. Jörgens Hospital sammesteds med dets Tilliggende, samt 2 Læster Salt aarlig af Öresunds Told. — *Kiöbnehafn Slot*, Mandagen næst efter Vor Frue Dag Conceptionis, Aar MDXIIII.

Hofman, Fundationer. T. X. S. 147—149. Hans Didrichsen, som nævnes i dette Brev, kaldes i et af 1539 (Hofman. X. S. 155) Prior og Forstander i Hell. G. Huus Hosp. Et ganske ligelydende Brev findes hos Hofman. X. S. 149—50; men med Datum Thisdagen næst efter Vor Frue Dag Conceptionis (ɔ: 10. Decbr.) 1538.

[141.] VICARERNE VED RIBE DOMKIRKE samtykke i det af Mester Johan Wandalus, deres Superintendent efter Johan Rantzowes Befaling gjorte Forslag, at henlægge til Skolen i Ribe vicaria Angelorum, som hidtil har ligget til "Vicarier Gilde" alene.

P. Terpager, Rip. Cimbr. S. 453. Hofman, Saml. af Fundationer. T. 4. S. 527—528.

[142.] PEDER PALLADII Brev til Eske Bilde i Anledning af et Forlangende af Jomfruerne (i Vor Frue Kloster i Roeskilde) og Bönderne om at maatte henlægges til et eget Sogn.

B. Münter, Symbolæ etc. p. 108—109; cfr. p. 64.

1538—39.

1538—39.

[143.] Optegnelse paa det i Aarene 1538 og 1539 paa Kongens Vegne til Melchior Marttorff leverede Materiale, Victualier, Penge o. s. v. til Omkostninger ved de kongelige Gruber, Hyttebygning og Arbeidslön. (Tydsk.)

M. T. Brünnich, om de norske Biergværker, Bil. S. 4—6.

1539.

1539.

[144.] Enkedronning MARIA underretter Keiser Carl V. blandt andet om, at Hertugen af Holsten, den udvalgte Konge af Danmark, har tilkjendegivet hende sit Önske at afgjöre sine Stridigheder med Pfalzgrev Frederik ved mindelig Overeenskomst; samt at han har forlangt at vide, om Keiseren vil forlænge den afsluttede treaarige Vaabenstilstand paa eet Aar, hvilket hun stærkt tilraader m. m. — (Udateret.) (Fransk.) Initio anni.

K. Lanz, Corresp. des Kaisers Karl V. 2. B. S. 295—297.

[145.] Dom, afsagt af ERICH KRUMMEDIG, JÖRGEN QUITZOU, ANDERS ERICHSEN, JOHAN BROCHENHUUS, JACOB HARDENBERG og JÖRGEN JENSEN, Superintendent, at Tienden af Auernakke Mark, som ligger i Nyborgs Frihed, skal gives til Nyborgs Kirke og Præst. — *Nyborg*, Hellig Tre Kongers Dag. 6. Januar.

Hofman, Fundationer. T. V. S. 535—536.

[146.] Beretning fra CHAPUIS, Gesandt i England, til Keiser Carl V., hvori blandt andet omtales det foreslaaede Ægteskab mellem Kongen af England og Hertuginden af Mailand, samt Rygter om et Forbund mellem denne Konge og Danmark, Cleve, Sachsen, Preussen og Hessen. — *De Londres*, le 9e de janvier 1538 (v. st.). (Fransk.) 9. Januar.

K. Lanz, Corresp. des Kaisers Karl V. 2. B. S. 297—306. (I Overskriften er angivet Datum 10. Januar.)

[147.] Kong CHRISTIAN III.s Anordning om "Klit-Tag" ved Vesterhavet, hvorved det forbydes at slaae eller drage Halm og Tag ved Vester Stranden i Nör Jutland, hvorved Sandet drives paa Landet og fordærver Jorden. — *Hafniæ*, Sti. Pauli Dag. 25. Januar.

Danske Mag. IV. S. 286—287. Krag og Stephanius, Christian III.s Hist. 2. D. S. 323—324.

[148.] LAURENS LEVE, den Yngre, forlener det, ved Bartholomæi Vredelanths Död ledige Vicarie "des hillighen Cruces" i Domkirken i Slesvig til Hans Leve, Jochims Sön, og beder Capitlet i Slesvig om Bekræftelse. — *Tho Sleszwick*, amme dage sünte Dorothee, der hillighen Junckfruwen. (Plattydsk.) 6. Febr.

P. Mercatus, Nachr. von dem Schlesw. Wäysen-Hause. 5. Fortsets. S. 30—31. J. F. Noodt, Beiträge. 2. B. S. 238.

[149.] Collatsbrev paa Sebm Kirke, udstedt af "Amtmanden" paa Haderslev og Törning MICHELL HEESTEN til Hr. Jacob Simonssen. — *Hadersleuen*, Mondags den achten nach Purificationis Marie. (Plattydsk.) 10. Febr.?

Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. Suppl. S. 46—47. (Octav. Purif. Mariæ faldt 1539 paa Söndagen d. 9. Febr.)

[150.] Statuter for "'T BERGE-VAERDERS GILDE" i Amsterdam, udstedte og bekræftede af Magistraten sammesteds. — Op den 10. dag in Februario. (Hollandsk.) 10. Febr.

Hand-Vesten, Privilegien etc. der Stad Amstelredam. S. 474—475.

[151.] Keiser CARL V. beder Enkedronning Maria om at sende et Gesandtskab til Hertugen af Holsten, i Anledning af at denne havde tilbageholdt for Fuckerne et dem tilhörende stort Parti Kobber, under Paaskud af at de havde understöttet Pfalzgrev Frederik med Penge. — *De Tholede*, le XVe de feurier 1538 (v. st.) (Fransk.) 15. Febr.

K. Lanz, Corresp. des Kaisers Karl V. 2. B. S. 307.

[152.] Attest, udstedt af PEDER HANSEN, Hövedsmand paa Aggershus, ANTONIUS BRYSKE, Kongens Secreterer, og HANS GLASER, Bergmester paa Sandwerff, angaaende et af 27. Febr. (v. 25. Sept.)

1539. Hr. Truett Wifstand og Hr. Claus Bilde optaget Forhör over Melchior Mardorff angaaende
27. Febr. Bergfolkenes Lönning m. v. — *Aaslo*, Torsdagen næst effter St. Mathias Dag.
(v.25.Septb.) M. T. Brünnich, om Norges Biergværker. Bilag. S. 20—21. (Forf. mener S. 61, at der skal læses Matthæi Dag, hvorved Datum bliver 25. Sept.)

1. Martii. [153.] Kong CHRISTIAN III. tillader, at Jörgen Steinorszon maa vende tilbage til Island, hvorfra han havde maattet römme, fordi han havde beligget tvende Söstre. — *Paa vortt slott Kiöpnehaffuen*, Löffuerdagenn nest effther Sancti Mathie Apostoli Dag.

Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 323.

4. Martii. [154.] Kong CHRISTIAN III.s Brev angaaende et Forliig mellem Dr. Peder Palladius, Superintendent i Sjelland, og Hr. Mattis Hanssen, Sognepræst i Bröndttzöö, om en Fordeling imellem dem af Indkomsterne af Bröndttzöö (Bröndshöi) Sogn. — *Kiöpnehaffn Slott*, then Tyszdag nest epther Söndagen Reminiscere.

B. Münter, Symbolæ etc. S. 110—111.

19. Martii. [155.] Pantebrev, udstedt af Kong CHRISTIAN III. til Oluf Munck paa Skivehuus-Lehn, for 6000 Mark Lybsk. — *Rendersborg*, Odensdagen efter Söndagen Letare.

Uddr. i Genealog. Archiv. Nr. 1—8. S. 196.

14. Aprilis. [156.] Kong CHRISTIAN III.s Brev (i Udtog), hvorved Esbern Nielsen, som fangede Skipper Clemend, fik en af Kronens Gaarde i Storwarde med aarlig Landgilde 4 Tönder Korn, paa Livstid. — *Nyborg*, Mandagen nest effther Söndagen Quasi modo geniti.

Danske Mag. 3. Række. I. S. 253.

16. Aprilis. [157.] Kong CHRISTIAN III.s Bevilling, at alt det Gods og Landgods, som ligger til Nyborg Kirke, herefter skal blive til Kirken og dens Bygning, samt til Præstens, Prædikanters og andre Kirketjeneres Behov og Ophold. — *Nyborg Slot*, Onsdagen nest efter Quasimodogeniti Söndag.

Hofman, Fundationer. T. V. S. 434.

25. Aprilis. [158.] Superintendenterne JÖRGEN JENSENS, JACOB SKÖNINGS, MATTIS LANGS og PETTHER TAMESZENS Svar til Kongen paa hans ved Dr. Johan Pomeran (ɔ: Bugenhagen) til dem gjorte Begjering, om at de skulde antegne, "hvad Bröst de havde til Kirke-Ordinantsens Forhindring og Gjenholdelse" m. v. — *Nyborgh Slotth*, St. Marcj Dag.

B. Münter, Symbolæ etc. S. 107—108.

17. Maji. [159.] LYHERREDS TINGSVIDNE om Herredsskjellet mellem Lyherrit og Sloxherrit, som blev svoret at være fra Alsle Mark og saa aedad mellem begge Höisté Marker. — *Paa Lyherrits Ting*, Leffuerdag nest effter wor herris himmelferdts dag.

Langebek, Script. rer. Dan. T. VIII. S. 28—29.

21. Maji. [160.] SLUXHERREDS TINGSVIDNE angaaende det Herredsskjel, som Sandemænd havde svöret mellem Sluxharde og Löharde fra Alsle Mark af og hen imellem Österhöyst og Westerhöyst. — *Datum Ilende vt Sluxharde*, midtwekens nach Exaudi. (Plattydsk.)

Langebek, Script. rer. Dan. T. VIII. S. 43—44.

3. Junii. [161.] Forlig, stiftet af KONGENS RETTERTING, mellem Mette Thuord og Laurz Bygssen, Hr. Mogens Göyes Foged, hvorefter Förstnævnte skulde beholde en Gaard, som hendes afdöde Mand havde havt i Fæste til sin Död, mod sædvanlig Skyld og Landgilde samt en ny Indfæstning af 20 rhinske Gylden. — *Ottensse*, tertia feria post trinitatis.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 2. Saml. S. 86—87.

5. Junii. [162.] KONGENS RETTERTINGS Dom i en Sag mellem Fru Helli Tagesdaather Per Marsvins, og Jep Tuordssen, Embedsmand paa Nessbyholm, hvorved Herligheden til

nogle Kirkegaarde i Öster-Vemindhöyg og Ödelöff tilkjendes Fru Helli, saaledes at Öster-Vemindhöy Kirke og Præstebord skulde have Landgilden deraf; hvorvidt hun tillige skulde erholde en omtvistet Mölle, eller om den skulde blive ved Præstegaarden, overlades til Afgjörelse af 4 gode Mænd, der skulde undersöge, paa hvis Grund den var bygget. — *Ottensse*, die corporis Christi. 1539. 5. Junii.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 2. Saml. S. 87—90.

[163.] Kongens Rettertings Dom i en Sag mellem Luckas Krabbe og Jon Matzen (Viffert) angaaende Indlösningen af Gaarden Hestkier i Reer Sogn, Hillerslöff Herred, hvilken unge Niels Krabbe til Vestlöffgaardt havde pantsat til Lucas Krabbe til Östergaardt. — *Ottensse*, dominica post corporis Christi. 8. Junii.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 2. Saml. S. 90—91.

[164.] Kongens Retterting giver Opreisning til Niels Tostiissen i Andekier, Seuren Kieldebeck i Gaffuerslundt og sex andre navngivne Mænd, som vare komne i Fald og "gjorte nederfældige" for et Vidnesbyrd, de havde aflagt mod Hans Booll i Skerup, paa Vilkaar, at deres paa Rettertinget aflagte edelige Forklaring om, at de havde forligt dem med Keye Rantzow, Kongens Embedsmand paa Koldinghus, og til ham udredet Böder, befindes sandfærdig. — *Ottensse*, dominica post corporis Christi. 8. Junii.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 2. Saml. S. 91—92.

[165.] Kong Christian III.s Bestalling for Hans Glaser som Bergmester i Norge for de næste to Aar. — *Inn Vnnser Stadt Odenseke*, Montags nach Corporis Christi. (Tydsk.) 9. Junii.

M. T. Brünnich, om Norges Biergværker. Bil. S. 15—16.

[166.] Kong Christian III.s Privilegier og Friheder for Bjergværkerne i Norge. — *In unser Stadt Odenseke*, am Mohntage nach Corporis Christi. (Tydsk.) 9. Junii.

Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. I. D. S. 704—705 (tidligere trykt 1540 og 1647 med Bergaaordningen af Mai 1540).

[167.] Hans Glasers Regnskab over Indtægter og Udgifter til Instrumenter og Arbeidsfolk ved Bjergværkerne i Norge. — Montag nach Corp. Christi. (Tydsk.) 9. Junii.

M. T. Brünnich, om Norges Biergværker, Bilag. S. 21—24.

[168.] Christiani III. regis & consiliariorum regni Daniæ literæ de fundatione et dotatione Universitatis Hafniensis. — *Otthoniæ, in publicis regni comitiis*, die decimo mensis Junii. 10. Junii.

E. Pontoppidan, Origg. Hafn. S. 302—308. Samme, ann. eccles. Dan. 3. Th. S. 241—246.

[169.] Kong Christian III.s Fundats og Ordinants for Kjöbenhavns Universitet. — *I vor Stad Odense, paa den offentlige Herredag*, den 10de Junii. 10. Junii.

Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. I. D. S. 637—701.

[170.] Kongens Rettertings Dom, hvorved en Sag henvises til Viborg Landsting, der var anlagt af Jens Huidh i Vejtleby mod Sandemændene i Vaarde, fordi disse havde svoret hans Broder Jep Huidh Vold over og fredlös, paa den Grund, at han skulde have været med Mattes Skriffuer i Vaarde, at ihjelslaae Hans Doctor. — *Ottensse*, tertia feria post corporis Christi. 10. Junii.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 2. Saml. S. 92—93.

[171.] Bergmester Hans Glasers Regning over Bjergværks-Instrumenter og Reise-Omkostninger fra Schneeberg til Odense. — Dienstag nach Corp. Christi. (Tydsk.) 10. Junii.

Udt. i M. T. Brünnich, om Norges Biergværker, Bil. S. 18—19.

1539. 11. Junii. [172.] KONGENS RETTERTINGS Dom i en Sag mellem Rasmus Jepssen, paa egne og Medarvingers Vegne, og Mickell Oulissen i Malling paa sin Süsters Vegne paa den ene Side, og Jens Bager i Aarhus paa egne og Hustrues Vegne paa den anden Side, om nogle Gaarde og Gods i Balle, Hwilstett og andensteds, hvilket Jens Bagers Hustrue havde arvet efter sin Fader og Jens Bager havde solgt til en fremmed Mand, skjöndt de Förstnævnte, som næste Arvinger dertil, havde gjort Forbud mod Afhændelsen. — *Ottensse*, quarta feria post corporis Christi.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 2. Saml. S. 94—96.

12. Junii. [173.] Kong CHRISTIAN III s og RIGSRAADETS Bestemmelse, at Pant skal indlöses med samme Mynt, som den, der var gjældende, da Pantebrevet blev udstedt, eller med Guld og Sölv af samme Værdie. — *Othense*, Thorsdagen nest epther Barnabæ Dag.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 1. Saml. S. 51—52. (En anden Afskrift har Aaret 1541.)

12. Junii. [174.] KONGENS RETTERTINGS Dom i en Sag mellem Jörgen Laurtzssen og Hans Badsker paa Christine Heyns Vegne, hvorved nogen Arv efter Hr. Mattz Perssen, som döde udi Odense, der af Hans Laurtzssen, dennes Morbrodersson, var solgt til Förstnævnte, tilkjendes denne. — *Ottensse*, quinta feria post Barnabe apostoli.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 2 Saml. S. 97—98.

12. Junii. [175.] KONGENS RETTERTINGS Dom i en Sag mellem Jörgen Laurzssen i Hedegaardtt og Jens Giensty, hvorved Seritzlöffgaardt, hvorpaa de begge havde Fæstebreve af Abbedissen i Mariboe Kloster, tilkjendes Sidstnævnte, som den der havde det sidste Brev derpaa. — *Ottensse*, quinta feria post Barnabe apostoli.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 2. Saml. S. 98—100.

13. Junii. [176.] KONGENS RETTERTINGS Dom, hvorved en Sag mellem Hans Anderssen i Ribe og Provst Iffuer Jull sammesteds angaaende Korttzholm Eng ved Öster-Vedstett, der var givet for Messer til Sortebrödre Kloster i Ribe, udsættes til en ny Lov om geistligt Gods udkommer. — *Ottensse*, sexta feria ante Botulphi.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 2. Saml. S. 100—101.

14. Junii. [177.] Kong CHRISTIAN III.s Kirkeordinants. — *Ottensse, udi Almindelig Rigens Herredage*, den fjortende Dag y Junij Maaned.

Trykt i Kjöbenhavn 1542, og derefter i Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. I. D. S. 547—624. (Det oprindelige Udkast findes i Kirkehist. Saml. I. B. S. 57—116.)

14. Junii. [178.] Forlig ved KONGENS RETTERTING, hvorefter til Voldgift af 12 Mænd henvises en Sag, som Niels Iffuerssen og Lage Hanssen havde anlagt imod Brödrene Hans, Frans og Seuren Oluffssen, hvilke de tiltalte "for Hans Iffuerssen, Niels Iffuerssens Broder, som var Lage Hanssens Fader, og som deres Broder ihjelslog over en bödt Bod". — *Ottensse*, sabbato post Barnabe apostoli.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 2. Saml. S. 101—102.

16. Junii. [179.] KONGENS RETTERTINGS Dom, hvorved i en Sag mellem Fru Else Laxmandsdatter, Abraham Erikssens Efterleverske, og Per Maal i Horby, Laurz Maal, Hans Stygssen og flere Bönder i Bogherret, der negtede at give hende, til gode Rede, slig Afgift, som andre hendes Tjenere give hende: disse, ifölge et Brev af Kong Hans, kjendes berettigede til at beholde deres Gaarde, Arving efter Arving, mod at svare den engang bestemte Afgift. — *Ottensse*, secunda feria, profesto Botulphi.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 2. Saml. S. 103—104.

[180.] Lyom Birketings Vidne angaaende Herredsskjellet og Markeskjellet mellem Österhöist og Westerhöist. — Then Mondag for S. Albani dag. 1539. 16. Junii.

Langebek, Script. rer. Dan. T. VIII. S. 28.

[181.] Kongens Retterings Dom, hvorved Mattz Iffuerssen, der tiltaler Mester Iffuer Juli, Domprovst i Ribe, fordi denne havde ladet ham udkaste af den Færstegaard, hvori han boede, kjendes lovligen at være denne Gaard berövet; de ham idömte Böder eftergaves ham af Mester Iffuer "for vor Böns Skyld". — *Ottensse*, tertia feria ante Johannem Baptiste. 17. Junii.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 2. Saml. S. 108—109.

[182.] Kongens Retterings Dom (i hans egen Nærværelse) i en Sag mellem Niels Jenssen til Brodskoff og Jep Friis paa den ene Side og Magnus Munck, Jens, Tomssen, Landsdommer i Nörrejylland, og Enuoldt Juil med flere gode Mænd paa den anden angaaende en Markeskjelsforretning paa Fjeldegrönne (eller Fiendlegrönne), imellem Hr. Jörgen Randzow paa Kongens og Kronens Vegne og de to förstnævnte Mænd. — *Ottensse*, quinta feria post Botulphi. 19. Junii.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 2. Saml. S. 105—108.

[183.] Kong Christian III.s Odenseeske Reces. — *Udi vor Kiöbstedt Odense*, Sti. Hans Baptiste Midsommers Dag. 24. Junii.

N. Krag og S. Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 78—97. Kolderup-Rosenvinge, Saml. af gl. danske Love. 4. D. S. 190—197.

[184.] Reces for Norge, udstedt paa Kongens gode Behag af hans indskikkede Fuldmægtige Truid Ulstand, Hövedsmand paa Warbierg, og Claus Bilde, Hövedsmand paa Bahus. — *Opslo*, Sancti Johannis Dag Midsommer, og *udi Bergen*, Oesdagen for Sancti Bartholomæi. 24. Junii & 20. Augusti.

H. Paus, kgl. Forordn. for Norge. S. 291—299. Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 331—336.

[185.] Gebla Pederssen, Superattendens til Bergen, tilmelder Kongen, at han med Hr. Trwer Ulfsztan, Hr. Claus Bille og Peder Hansen har forhandlet med Kannikerne og Klerkeriet til Oslo og Hammer Stifter, samt med Borgemestere, Raad og menige Borgere, saaledes at de velvilligen have annammet Kongens christelige Ordinants (Kirke-Ordinantsen), og bede om, at Kongen vil tilskikke dem en lærd Mand til en Superattendent. — *Asloe*, löffuerdagen nest for Petri et Pauli. 28. Junii.

Lange og Unger, Diplomatar. Norveg. 1. Saml. S. 796—797.

[186.] Kongens Retterings Dom, hvorved i en Sag mellem Fru Elline, Hr. Henrik Goyes, og (den ikke mödende) Knud Goye, hendes Morbroder, i Anledning af hans Forhold som hendes Værge, en i hans Gods af Hr. Henrik Goye og Fru Elline gjort Indförsel kjendes ved Magt m. m. — *Ottensse* (uden Dag). Junio.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 2. Saml. S. 104—105 (cfr. S. XIV.).

[187.] Ochgemunder Pawelszonne, Biskop i Skalholt, beder Kong Christian III. om at forundes Vidöe Kloster paa Livstid, samt anbefaler ham at indsætte Gissur Einarsson til Superintendent. — *Vp Aldingck* (Althing), denn dinxstedach negest na Petri & Pauli. 1. Julii.

(Plattydsk).

Udt. og Brudst. i Finni Johannæi hist. eccl. Island. T. 3. S. 248. *Dansk:* i Kiöbenh. Selskabs Skrift. 5. D. S. 236.

1539. [188.] Bergmester HANS GLASERS Beretning om nogle Bjergfolks Undergang paa
post 2. Julii. Reisen til Norge paa Mariæ Bebudelses Dag [ɔ: 25. Marts, men uden Tvivl Skrivfeil for Mariæ Besögelses Dag ɔ: 2. Juli]. — *Zu Kupperwick*, (uden Dag). (Tydsk.)

M. T. Brünnich, om Norges Biergværker, Bil. S. 19—20.

4. Julii. [189.] Kong CHRISTIAN III. giver Magistraten og Borgerne i Faaborg den Hellig-Aands Kloster med Kirkegaard sammesteds til en Sognekirke, imod at de overlade Kongen den Sognekirke, de hidtil havde brugt, til et Kornhuus. — *Faaborg*, Fredagen næst efter Vor Frue Dag visitationis.

Hofman, Fundationer. T. VI. S. 122.

6. Julii. [190.] Kong CHRISTIAN III. tillader Faaborgs Indbyggere at tage Klokker og endeel Inventarium fra den gamle Sognekirke, og bruge det i Hellig-Aands-Kirken, som Kongen har givet dem til en Sognekirke. — *Svineborg* (Svenborg), Söndagen nest efter Vor Frue Dag Visitationis.

Hofman, Fundationer. T. VI. S. 122—123.

9. Julii. [191.] SLUXHERREDS TINGSVIDNE om det Herredsskjel, Sandemænd havde svore imellem Sluxharde og Löharde mellem Landsbyerne Österhöyst og Westerhöyst. — *Datum ilende vt Sluxharde*, Mithwekens nach Visitationis Marie. (Plattydsk.)

Langebek, Script. rer. Dan. T. VIII. S. 44.

15. v. 22. Jul. [192.] OTTE RATLOW til Lyndow bevidner, at Mölledammen, kaldet Kalker, aldeles tilhörer Kapitelet i Sleswigk. — *Vppe mynem Haue to der Lindow*, Dinxtedages na Margarete. (Plattydsk.)

J. F. Noodt, Beiträge. 2. B. S. 285—286.

31. Julii. [193.] CLAFFUES BIILDE, Hövedsmand paa Bahus, TORE RODTT, Hövedsmand paa Bergenhuus, og tre Lagmænd afhöre efter Begjering af Hr. Trudt Wlfstandt til Giske, Hr. Jens Mylde angaaende en Hr. Alf Knutssen tilhörende Kiste, som Jomfru Karine Alsdatther havde indsat i Sortebrödre Kloster i Bergen, medens han der var Prior. — *Bergen*, Torsdagenn effther sancte Olaff Konings Dag.

Lange og Unger, Diplomatar. Norveg. 1. Saml. S. 797—798.

3. Augusti. [194.] Vidisse af et Brev af KNUD ALFSEN, dat. 28. Decbr. 1498, og af to Breve af Kong HANS, dat. 1. Jul. 1505 og 24. Aug. 1506, udstedt af CLAFFUIS BIILDE, Ridder og Hövedsmand paa Bahuus, TORDT RODT, Hövedsmand paa Bergenhuus, og HANS BAGGE, Lagmand paa Steg. — *Bergenn*, Söndagenn effter sanctj Pedhrs dag ad vincula.

Lange og Unger, Diplomatar. Norveg. 1. Saml. S. 799.

7. Augusti. [195.] Mageskiftebrev, hvorved GOSCKE RANTZOU, "Amtman" paa Lutken Tunderen, tilstaaer Abbed Negels og Conventet (i Lygum Kloster) 2 Gaarde i Sluxherde i Sotterup By mod en Gaard i Oster Lugum i Suder Ranxstrup Herred og en Tofte i Öbening. — *Tho Lugum Closter*, donnerdages vor Laurentii Martiris. (Plattydsk.)

Langebek, Script. rer. Dan. T. VIII. S. 50—51.

8. Augusti. [196.] Kong CHRISTIAN III.s Gavebrev til Hellig-Geist-Huus i Kjöbenhavn paa jus patronatus til Wggelöse Kirke og Kongetienden af samme Sogn. — *Paa Wort Slot Kiöbenhafn*, Fredagen nest effter St. Petri ad vincula Dag.

Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 325—326. Hofman, Saml. af Fundat. T. 10. S. 154—155.

[197.] Befaling (fra RAADET I LYBEK) til Bornholms Indbyggere angaaende den Værdi, hvortil de uvægerligen skulde modtage danske Mynter, som forhen vare gænge paa Landet. (*Lübeck*), am Dage Cyriaci Martyris. (Plattydsk.) 1539. 8. Augusti.

Thurah, Beskr. over Bornholm. S. 144—145.

[198.] TRUETT WLFFSTAND, Hövedsmand paa Warberg, CLAUS BILDE, Hövedsmand paa Baahus, Riddere, D. R. R. og Kong Christians Fuldmægtige i Norge, CHRISTOFFER HUITFELD, Hövedsmand paa Steenwigsholm, m. Fl. afsige Dom i en Sag mellem Peder Amwnssen paa Andenes og Fru Margrette, Hr. Vincentii Efterleverske til Lungegaard, angaaende Gaarden Weanneskall paa Ffoldo. — *Bergenn*, Fredagenn nest fore sancti Laurens Dag. 8. Augusti.

Lange og Unger, Diplomatar. Norveg. 1. Saml. S. 799—800.

[199.] LYHERRITS TINGSVIDNE angaaende det Herredsskjel, som Löyherrits Sandemænd havde svoret mellem Lyherrit og Sluxherrit. — *Paa Löherrits Ting*, Lewerdag nest efter assumptionis Marie. 16. Augusti.

Langebek, Script. rer. Dan. T. VIII. S. 29.

[200.] Reces udstedt paa Kongens gode Behag af hans i Norge indskikkede Fuldmægtige TRUID WLLFFSTANND, Hövedsmand paa Vaarbierg, og KLAUS BILDE, Hövedsmand paa Baahuusss, og tilskreven Bergens Laugting. — *Bergen*, Thisdagen for Bartolomej. 19. Augusti.

Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 327—331.

[201.] Dom afsagt af 12 Dannemænd, hvorved DIDRIK VAN MYNDEN og hans Fölgemænd erklæres at have været fuldkomne Ransmænd, og at have fortjent Döden for deres Fremfærd mod Biskop Augmund og andre, hvorfor deres Drabsmænd frikjendes. — *I Laxárhollte á þingstad*, á laugardaginn næstann fyrer Bartholomeusmessu. (Islandsk med lat. Overs.) 23. Augusti.

Finni Johannæi Hist. eccl. Island. T. 2. p. 552—555. (Tilföiet er Lavmanden Erlendur Thorvardssons Stadfæstelse af Dommen, dat. í Skálhollte, á midvikudaginn næstan fyrir (efter?) Bartholomeusmessudag o: 20. (27?) Aug.)

[202.] Kong CHRISTIAN III.s Gavebrev til Halmstads Borgerskab paa den Jord, som havde ligget til den i sidste Feide nedbrudte, uden for deres By beliggende St. Jörgens Gaard. — *Halmstad*, Onsdagen näst efter wår Fru Dag Nativitatis. (Svensk.) 10. Septbr.

Svensk Udt. i J. Richardson, Hallandia. S. 139.

[203.] Kong CHRISTIAN III.s Brev, hvorved Halmstads Borgere gives Ret til Laxefiskeri saavel Östen som Vesten for Byen i Nisza Aae, og Græsning for et vist Antal Qvæg og Sviin. — *Halmstad*, Onsdagen näst efter wår Fru Dag Nativitatis. (Svensk.) 10. Septbr.

Svensk Udt. i J. Richardson, Hallandia. S. 139.

[204.] Kong CHRISTIAN III.s Forordning for Skaane om Præsters og Sognedegnes Indkomster. — *Udi Vor Closter Herridtzwadt*, Fredagen nest efter Frue Dag Nativitatis. 12. Septbr.

Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. Suppl. S. 39—41. P. Friis Edvardsen, Underr. om Schielschiör. S. 533—535. *Svensk* i L. B. Falkman, Upplysn. om Kronans etc. inkomster uti Skåne. 2. D. S. 12—15.

[205.] Tilsynsmændene til St. Nymani Alter i VOR FRUE KIRKE I KJÖBENHAVN tilstaae, at de have skjödet og tillagt den Hellig-Aands Hospital i Kjöbenhavn alle de Penge og Clenodier, som havde været til St. Nymani Alter i Vor Frue Kirke i Kjöbenhavn, imod at "den Skotske Nation" skulde have 2 Senge i Hospitalet. — *Kiöbenhafn*, Fredagen næst efter Nativitatis Mariæ. 12. Septbr.

Hofman, Fundationer. T. X. S. 156—157.

1539. 13. Septbr. [206.] Kong CHRISTIAN III. forlener Magistraten i Slesvig med det Vicarie, som den nu afdöde Vicarius i Slesvig, Johan Becker, hidtil havde havt, paa det Vilkaar, at det skulde anvendes til Lönning for en evangelisk Capellan. — *In unserm Closter Herdeswath*, am Sonnabend nach Nativitatis Mariæ. (Tydsk.)

J. F. Noodt, Beiträge. 2. B. S. 236—238. N. Krag og S. Stephanius, Christ. III. Hist. Suppl. S. 205—206.

17. Septbr. [207.] KONGENS RETTERTINGS Dom i en Sag mellem Hans Jesperssen i Utterslöff og Laurz Knudssen sammesteds, hvorved en Bondegaard, i hvilken de begge boede og havde Andeel, tilkjendes Förstnævnte som den der havde den störste Anpart deri. — *Otthensse*, die Lamberti.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 2. Saml. S. 85—86.

22. Septbr. (3. Marts?) [208.] Beretning til Kong Christian III. af PEDER HANSSENN, Hövedsmand paa Aggershus, om et af ham optaget Forhör over Paall Björnssönn, som "uforsöniet" var bleven Olluff Teesthis Banemand. — *Hoffs Prestegord paa Tothenn*, Mandagenn nest epther S. Matthæi (Matthiæ?) Dag.

Saml. til d. Norske Folks Spr. og Hist. 3. B. S. 365—367.

29. Septbr. [209.] GISSER ENERSSONNE, Bisp i Skalholt, beder om Tilladelse til at stedes for Kongen, og at denne ikke vil tillægge ham nogen Andeel i det paa Fogden Diderick van Mynden udövede Drab. — *Hamborgch*, ahm 29. Septembris. (Plattydsk.)

Finni Johannæi Hist. Eccl. Isl. T. III. S. 248—249.

11. Octobr. [210.] Kong CHRISTIAN III. forbyder Alle og Enhver at hindre eller hindre lade eller forurette Hellig Geist Huus i Kjöbenhavn paa den Capital, som Skotterne i Kiöbenhavn forhen havde tillagt S. Niani (Nymani) Alter i Vor Frue Kirke i Kjöbenhavn, men nu skjenket til Hellig Geist Huus sammesteds til Vedligeholdelse i dette Hospital af to Senge for Skotter. — *Paa Wort Slodt Kiöbenhafn*, den Löfverdag nest effter St. Dionysii Dag.

Hofman, Saml. af Fundat. T. 10. S. 155—156. N. Krag og S. Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 324—325.

18. Octobr. [211.] Kong CHRISTIAN III.s Brev angaaende et Forlig mellem Universitetet og Magistraten i Kjöbenhavn, om Bygninger, som Borgerne havde tilleie af Universitetet. — *Paa wortt Slott Kiöbenhaffn*, thendt löffuerdag nesth effter Sancti Calixti Dagh.

N. Krag og S. Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 87—88.

23. Octobr. [212.] Regnskab over Indtægter og Udgifter for KJÖBENHAVNS UNIVERSITET for Aarene 1537 og 1538, aflagt af M. Oluff Chrysostomus, Læsemester. — *(Kjöbenhavn)*, diui Seuerini confessoris Dag.

M. P. Selmer, Academ. Tidender. 1834. S. 282—293. Danske Mag. 3. Række. 1. S. 68—74.

27. Octobr. [213.] Kong CHRISTIAN III. giver Graabrödre-Kloster i Odense (med Undtagelse af Kirken, som Kongen havde givet Indbyggerne til en Sognekirke) med Gaardsrum og Haverum til et menigt Hospital og Sygehuus i Fyen. — *S. Hans Kloster udi Othense*, Mandagen effter St. Severini Dag.

Hofman, Fundationer. T. VI. S. 291—292.

4. Novbr. [214.] Kong CHRISTIAN III. giver Christopher Hvitfeld, Embedsmand paa Steenvigholm Slot, Fuldmagt til i de ham betroede Lehn at mageskifte saadant Krongods, hvori andre havde Deel med Kongen, for hele Gaarde. — *Paa vort Slot Kiöbenhavn*, Tirsdagen næst efter Alle Helgens Dag.

H. Paus, kgl. Forordn. for Norge. S. 290—291. N. Krag og S. Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 326—327.

[215.] SLUXHERREDS TINGSVIDNE om Markeskjellet mellem Landsbyerne Osterhöyste og Westerhöyste. — *Sluxherreds Ting*, Midtwekens nach omnium Sanctorum. (Plattydsk.) 1539. 5. Novbr.

J. Langebek, Script. rer. Dan. T. VIII. S. 44—45.

[216.] Kong CHRISTIAN III.s Privilegium til Otthe Norske (ɔ: Oddur Gotskalkson), at han paa Island maatte sælge det af ham paa Islandsk oversatte og udgivne Nye Testamente. — *Paa vort Slot Kiöbenhafn*, otthende Dagen (al. Othensdagen) effther Allehelgen Dagh. 8. Novbr. (v. 5. Novb.)

Hid nya Testament. Roschyld 1540. 2–3. Blad. Kiöbenh. Selsk. Skrifter. 5. D. S. 237—238. M. Ketilson, kgl. Forordn. til Island. 1. D. S. 223—224. N. Krag og S. Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 337.

[217.] Forlig imellem den SKAANSKE ADEL og MALMÖES Borgerskab, hvorved al gammel Tvist og Uenighed nedlægges. — *Lund*, den Lögerdag nest efter S. Martini Dag. 15. Novbr.

S. Bring, Handl. og Påminnelser etc. 1. D. S. 207—211.

[218.] Regnskab over Indtægterne og Udgifterne ved Sambsonberg Bjergværk i Norge. — Lucie Dag. (Tydsk.) 13. Decbr.

M. T. Brünnich, om Norges Biergværker, Bil. S. 10.

[219.] Kong CHRISTIAN III.s Bevilling for Johan Friis til Heslagergaard, Kongens tro Mand, Raad og Canceller, og hans Arvinger efter ham til evig Tid, at nyde og bruge fri Birkerettighed udi Heslager Sogn i Gudme Herred i Fyen. — *Paa wortt Slott Gottorff*, Sti. Lucie Dag. 13. Decbr.

Aktstykker etc. udg. af Fyens lit. Selsk. 2. Saml. S. 153—154.

[220.] MÖGELTÖNDER (grote Tundern) BIRKETINGSVIDNE, at Lyom Klosters Gaard i Daler aldrig havde været en Præstegaard og at der aldrig havde boet nogen Præst i den. — Ahm Söuawendt nach Luciæ. (Plattydsk.) 20. Decbr.

Langebek, Script. rer. Dan. T. VIII. S. 86.

[221.] Statuta Academiæ Hafniensis confirmata a Rege CHRISTIANO III.

Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. Suppl. S. 41—46.

[222.] Kong CHRISTIAN III. stadfæster Jemptelands Indbyggeres Privilegier og Friheder. — Uden Sted og Tid.

Danske Mag. VI. S. 227—228.

[223.] Biskoppen i Skalholt, AUGMUNDS, Hyrdebrev angaaende Kong Christian III.s Kirkeordinants. (Isl. med lat. Overs.)

Finni Johannæi Hist. Eccl. Isl. T. II. S. 563—566.

1540. 1540.

[224.] Kong CHRISTIAN III. stadfæster sin Faders, Kong Frederiks, Brev, hvorved Hr. Johan Rantzauw, Kong Christians Hofmester, Amtmand paa Steinborch, for Livstid, og hans Sönner, Paul og Hinrich Rantzauw, paa deres Livstid, forlenes med Itzehoe Kirkesogn. — *Kyll*, am Donnerdage nha Antony. 22. Januar.

Archiv f. Staats- u. Kirchen-Gesch. der Herzogth. 5. B. S. 116—118.

[225.] Kong CHRISTIAN III.s aabne Brev til Indvaanerne i Trundhiems Ærkebispedömme, hvorved der tillades dem at rydde og bygge Kronens og Stiftets öde Jorder. — *Gotterp Slot*, Löverdagen næst efter Pauli Conversionis Dag. 31. Januar.

H. Paus, kgl. Forordn. for Norge. S. 298—299. Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 338—39.

1540. [226.] Kong CHRISTIAN III.s aabne Brev til Indbyggerne i Trundhjems Laugdömme,
31. Januar. at han har tiltroet Christopher Hvitfeld, Embedsmand paa Steenvigsholm Slot, at have Tilsyn med de öde Jorders Bebyggelse. — *Gottorp Slot*, Löverdagen næst efter St. Pauli Conversionis.

H. Paus, kgl. Forordn. for Norge. S. 298. Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 338.

12. Febr. [227.] Kong CHRISTIAN III.s Brev, hvorved han overdrager Godset Drecksee ved Kyl som et arveligt Gods til Anne Schele, paa samme Vilkaar, som Kong Christian I., Hertug Alef og Kong Frederik I. (den Tid Hertug) havde forlenet hendes Mand Hans Schele og deres Sön Detleff dermed. — *Slote Gottorp*, des donnerdages na dem Sondage Esto mihi. (Plattydsk.)

Westphalen, monum. ined. T. II. col. 527—529.

16. Febr. [228.] HÖYER BIRKETINGS Vidne, at Lygum Klosters Gaard i Daler aldrig havde været Præstegaard eller været beboet af nogen Præst. — Des Mondages nha Inuocauit. (Plattydsk.)

Langebek, Script. rer. Dan. T. VIII. p. 85.

16. Febr. [229.] TUNDER HERREDSTINGS Vidne, at en Gaard i Daler, der beboedes af Brödrene Hans og Las Jenssen, altid havde hört til Lugum Kloster. — Mandages nha Inuocauit. (Plattydsk.)

Langebek, Script. rer. Dan. T. VIII. p. 85—86.

23. Febr. [230.] JESPER BROCHMANNS Quittering for endeel Penge af Skatten, som han, paa Kongens Vegne, havde modtaget af Laurents Schriffuer fra Ridder Knud Rudh, Hövidsmand paa Korssöör. — *Kiöbnehaffnn*, Mandag nest effter reminiscere Söndag.

Danske Mag. VI. S. 37—38.

26. Febr. et post. [231.] Udtog af Bergmester GLASERS Regning over modtagne Penge-Forskud og de i Sachsen for Bjergværket gjorte Udgifter 1540; med Paategning af PONNIKAW, Cammerer, angaaende Anvendelsen af de af Kongen af Danmark til Churfyrsten af Sachsen oversendte 5000 Guldgylden; dat. *Naumburg*, Donnerstag nach Reminiscere 1540. (Tydsk.)

M. T. Brünnich, om Norges Biergværker. Bilag. S. 24—27.

28. Febr. [232.] CASPER BROCHMAN tilmelder Kongen, at Sölvskatten af Bergens Lehn var bleven ham bragt fra Lehnsmanden Tord Roed af Nis Berndtsön og belöb sig til 11,325 Löd Cölnsk Vægt. — *Kiöpmenhafn*, Lögerdagen nest fore Oculi Söndag.

Danske Mag. VI. S. 38.

29. Febr. [233.] Kong CHRISTIAN III.s Revers, udstedt paa hans egne og hans umyndige Brödres Vegne, til Stænderne i Hertugdömmerne, om at en af disse bevilget Skat til Betaling af hans Gjæld ikke skulde geraade dem til Præjudice i Fremtiden, da den var af dem bevilget af Velvillie og ikke af Pligt. — *Schlate Rendsborg*, *vp gemeinen Lantaege*, am Sondaege Oculi. (Plattydsk.)

J. C. Lünig, collect. nova. 2. Th. col. 887—890. Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 339—342.

1. Martii. [234.] CASPER BROCHMAN melder Kongen, at den indkomne ti Marks Skat bestod meest af Klippinge og grov Mynt, Mark Stykker og dobbelte Mark Stykker, og forespörger derfor om han skal overantvorde Jochim Beck al rund Mynt og forvare Klippingene hos sig. — *Kiöpnehaffn*, Mandagen nest effther Oculi Söndag.

Danske Mag. VI. S. 39.

[235.] KONGENS RETTERTINGS Dom i en Sag mellem Erich Skram og Villom Jenssen, Borger i Aalborg, angaaende en Gaard i Skedtzhalle i Sanastedt (læs: Simmested) Sogn i Rindtzherred. — *Ottensee*, secunda feria post Mathii (sic) apostoli. 1540. 1. Martii. (v. 27. Sept.)

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 1. Saml. S. 52—54.

[236.] Forlig, afsluttet af Kong CHRISTIAN III. mellem Klosteret og Byen Itzehoe i en Strid om nogle Landeiendomme. — *Rendeszborch, vp gemenene Landtage*, Donnerstags na Oculi. (Plattydsk.) 4. Martii.

J. F. Noodt, Beiträge. 1. B. S. 571—573.

[237.] Kong CHRISTIAN III.s Qvittering til Thomas Koppenn, Borger i Hamborg, for 100 Mark Lybsk, Afgift af Ferö for Aaret 1539. — *Renndesburg*, Freitages na Oculi. (Tydsk.) 5. Martii.

Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. Suppl. S. 207.

[238.] Kong CHRISTIAN III. stadfæster fremfarne Kongers og Hertugers Privilegier, Friheder og Benaadninger, givne til Lugum Kloster og tager samme med dets Personer og Gods under sin egen Beskjermelse. — *Rendessborch*, Fridages nha Oculi. (Plattydsk.) 5. Martii.

Langebek, Script. rer. Danicar. T. VIII. p. 172—173.

[239.] Kong CHRISTIAN III.s Dom i en Arvesag mellem Anna Schele og Conradus Wulff, Borger i Kyl, om Godset Drecksee, der antages ikke for et Lehnsgods, men for et Arvegods, og derfor tilkjendes Anne Schele. (Jfr. Nr. 227.) — *Rendesborch, up gemenen Landtage*, am Mondage na Lætare. (Plattydsk.) 8. Martii.

Westphalen, monum. ined. T. II. col. 529—530.

[240.] TUNDER HERREDSTINGS Vidne, at sex Synsmænd inden Herredets fire Tingstokke havde erklæret, at Bymændene i Daler samtlig (ligesom Lyom Closters Gaard i Daler) havde "Markskifte" i Østerbui og Gerdrup Mark, saavelsom paa Daler Bymark. — Mondages na Judica. (Plattydsk.) 15. Martii.

Langebek, Script. rer. Dan. T. VIII. p. 87.

[241.] Kong CHRISTIAN III.s Bestalling for Gydtzer Einerssen som Superintendent i Skalholt Stift i Island. — *Gottorp Slott*, Mandagen nest efter Judica. 15. Martii.

Danske Mag. III. S. 850. Det Kiöbenhavnske Selskabs Skr. 5. D. S. 240—241. M. Ketilson, kgl. Forordn. til Island. 1 D. S. 225—226. Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 345—346.

[242.] Ægteskabs-Contract mellem Hertug FRANTZ I. af Lothringen og Kong Christian II.s Datter Enkehertuginde CHRISTINE af Mailand. — *Reghensbourg*, le vingtiesme jour de Mars. (Fransk.) 20. Martii.

J. du Mont, Corps dipl., tom. IV. part II. p. 193—194. Baleicourt, traité hist. et crit. sur l'orig. et la géneal. de la maison de Lorraine. Preuves p. 247.

[243.] TUNDER HERREDSTINGS Vidne, at 6 Sandemænd tilstode, at de Fredag efter Judica (ɔ: 19. Marts) havde af Daler Sogn udsvoret en Præstegaard (Wedemstedhe) i Daler med Mark, Eng og Græsgang. — Mondages na Palmarum. (Plattydsk.) 22. Martii.

Langebek, Script. rer. Dan. T. VIII. p. 87.

[244.] Kong CHRISTIAN III.s Dom i en Sag mellem Hr. Tyge, Sognepræst til Daler ("Er Tuckenkerck heren tho Daler"), og Abbeden og Conventet i Lum (ɔ: Lygum) Kloster angaaende Præstegaarden i Daler. — *Slote Hadersleuen*, ahm Midtweken inn dem Ostern. (Plattydsk.) 31. Martii.

Langebek, Script. rer. Dan. T. VIII. p. 88.

1540. Martio? [245.] Kong CHRISTIAN III. beder de Lærde i Wittembergk at ville hjælpe til, at han kan erholde en lærd, from, christelig Mand til Hofprædicant, da den ene af hans Hofpræster, Hr. Heinrich, for nylig er död, og den anden Mag. Andreas Jedigkenn er ansat som Tugtemester for Kongens Broder Hertug Frederik. (Tydsk.)

Aarsberetn. fra det kgl. Geheimearch. 1. B. S. 215—216.

Martio? [246.] Kong CHRISTIAN III.s Instrux for Kantsleren Wulf von Uttenhofer og Breidow Ranzow til Forhandlingerne i Schmalkalden med Churfyrsten af Sachsen og Landgreven af Hessen angaaende Pfalzgrevens Fordringer. (Tydsk.)

Brudst. i Nye D. Mag. III. S. 50.

1. Aprilis. [247.] Kong CHRISTIAN III. udnævner Gerhard Schlevert til Superintendent for Amterne Flensborg og Tönder, hvorhos han fastsætter saavel dennes som de övrige Kirketjeneres Pligter. — *Schlate Hardesleven*, am Donnerstage in dem Paeschen. (Plattydsk.)

Westphalen, monum. inedit. T. 4. col. 1971—1973. Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 342—345. H. Muhlius, de reformat. relig. in Cimbr. p. 162—165. (hvor Brevet uden Tvivl urigtigt er dateret: am Donnersdage in den Vasten, da Kongen paa denne Dag, der vel maa være 12. Febr., opholdt sig paa Gottorp.)

18. Aprilis. [248.] Kong CHRISTIAN III. bevilger, at Diernesse Sogn, efter den daværende Sognepræst Hr. Niels Boesens Död, maa være Annex til Faaborg Sogn, samt at Hr. Rasmus, Sognepræst i Faaborg, indtil den Tid maatte oppebære Kongetienden af Diernesse Sogn. — *Odense*, Söndagen Jubilate.

Hofman, Fundationer. T. VI. S. 123—124.

24. Aprilis. [249.] KONGENS RETTERTINGS Dom i en Sag mellem Apollonie Knudsdatter og Peder Hanssen i Kolbiergh, der sigtes for at have besvangret hende, medens hun tjente ham, og som erklæres for Barnefader, uagtet han ved Lov (Tylter-Ed) havde benegtet det. — *Otthoniæ*, sabbato post Jubilate.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 2. Saml. S. 111—112.

25. Aprilis. [250.] Kong CHRISTIAN III.s Gavebrev til Hospitalet i Odense paa Blangsted Hovedgaard og Mölle og to Gaarde i Kielrupe. — *S. Hans Closter i Otthensse*, Söndagen Cantate.

Hofman, Fundationer. T. V. S. 148.

26. Aprilis. [251.] Kong CHRISTIAN III.s Skrivelse til Anthonius Coruinus, hvori han beder ham om at give sig Anviisning paa en erfaren, lærd og from Mand til Hofprædikant. — *Odenseke*, Mantags nach Cantate. (Tydsk.)

Aarsberetn. fra det kgl. Geheimearch. 1. B. S. 216.

30. Aprilis. [252.] Mindeligt Forlig ved KONGENS RETTERTING mellem Hr. Anders, Abbed i Vitsköl, og Hr. Jörgen Friis til Kragstrop, angaaende Wore og Odersdal Byggested og Enge, hvori Sidstnævnte havde ladet sig indföre i Anledning af Kjöbet af Kragstrup Gaard, samt anden Tiltale. — *Ottoniæ*, sexta feria post dominicam Cantate.

Danske Mag. I. S. 201—203.

30. Aprilis. [253.] KONGENS RETTERTINGS Dom, hvorved Jenss Gregorssen i Söbygaardt paa Erre, der tiltaler Hans Sadelmagher, Borger i Suinborgh, fordi denne i Faaborg havde ladet lægge Beslag paa en hiin tilhörende Skude, frifindes, hvorimod der forbeholdes Hans Sadelmagher Tiltale til Skack van Aufeldt, fordi denne under sidste Feide paa Ærö havde frataget

Jens Gregorssen en Ladning Salt, som tilhörte Hans Sadelmagher. — *Otthoniæ*, feria 6ta post Cantate. 1540. 30. Aprilis.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 2. Saml. S. 109—111.

[254.] Pfalzgrevinde Dorothea beder Keiser Carl V. indstændigen ikke efter Hertugen af Holstens Forlangende at forlænge Vaabenstilstanden med ham; men derimod at være behjelpelig til Opfyldelsen af hendes Ægteskabs-Contract, hvorved Danmark, Norge og Sverrig af ham lovedes hendes Gemal, samt til Befrielsen af hendes faagne Fader; en Overeenskomst med Hertugen af Holsten vil hverken hun eller Pfalzgreven indlade sig paa. (Fransk.) Aprili?

K. Lanz, Corresp. des Kaisers Karl V. 2. B. S. 308—309.

[255.] Kong Christian II. takker Christian III. for hans Mildhed imod ham og udbeder sig en Samtale med ham angaaende sine Börn, eller i det mindste en Underhandling med Cantsleren og Hofmesteren. — *Synderborg*, uden Dag. Aprili?

Nye D. Mag. III. S. 51—52.

[256.] Kong Christian III. skjenker til det menige Hospital i Odense Graabrödre-Kloster med Undtagelse af Kirken, Sortebrödre Kloster sammesteds, Sygestuen paa St. Hans Kirkegaard og "Helliggeistes her ibid. ved Tinget", samt Klosteret i Faaborg. — *Ottense*, hellige Kaars-Dag. 3. Maii. (14. Sept.?)

Hofman, Fundationer. T. V. S. 149—150.

[257.] Kong Christian II. tilskriver Kong Christian III. angaaende sine Börn, og udbeder sig i den Anledning en Samtale, eller at Hofmesteren og Cantsleren maatte faae fuldstændig Fuldmagt til at underhandle med ham. — *Synderborg*, 4. May. 4. Maji.

Nye D. Mag. III. S. 52—53.

[258.] Kong Christian III. giver Borgemester og Raadmænd i Otthense Privilegium, paa at sælge og udtappe Viin "wedh Pottetall", imod at de skulde holde et almindeligt Viinhuus i Raadhuuskjelderen der i Byen. — *Otthense*, fredagen nest epther Syndagen exaudi. 14. Maji.

Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. Suppl. S. 206—207.

[259.] Kongens Retterting Dom i en Sag mellem Gabriell Gyldenstjern til Restrup, Embedsmand paa Örum, og Eiler Lycke paa Mester Morthen Krabbes Vegne, angaaende fem Læster Korn (Gods af saa stor aarlig Afgift), som gamle Hr. Henrick Knutssen havde pantsat til Provst Niels Michelsen paa Tyrholm i Thye for Skade, som han havde tilföiet ham paa hans Gaard, Huus, Gods og Tjenere, da han det afbrændte. — *Ottense*, vigilia pentecostes. 15. Maji.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 1. Saml. S. 54—58.

[260.] Kong Christian II. undskylder i et Brev til Kong Christian III. sit Svar til hans Raad med sin Sygdom, og udbeder sig Underhandling paa de Artikler, han havde opsat angaaende sine Börn, og at der maatte skaffes een eller to Fyrster til at sige god for ham. — *Synderborg*, 21 dag May. 21. Maji.

Nye D. Mag. III. S. 53.

[261.] Kong Christian III.s Bergordning for Norge, og specielt for Bjergværket paa Golmsberg. — Im Mohnat Majo. (Tydsk.) Majo.

Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. I. D. S. 702—744. Tidligere særskilt trykt 1540 og 1647. Jfr. M. T. Brünnich, om Norges Biergværker. S. 71-78.

[262.] Hans Glasers Qvittering til Kong Christian III. for 400 Gylden bestemte til Lön for Berggesellerne i Norge. — *Shor*, am 5 Tag Junii. (Tydsk.) 5. Junii.

M. T. Brünnich, om Norges Biergværker. S. 69.

1540. [263.] BORGEMESTERE OG RAAD I LÜBECK tilkjendegive de hanseatiske Oldermænd
25. Junii. og 18 Mestermænd i Bergen, at de have stadfæstet en Reces dette Contor vedkommende, og paalægge dem at paasee, at der vises dem Lydighed. — *Lübeck*, Fridages nah natiuitatis Johannis baptistæ. (Plattydsk.)

J. P. Willebrandt, Hans. Chronick. 3. Abth. S. 93—94.

28. Junii. [264.] 24 GEISTLIGE AF SKALHOLTS STIFT (hvoriblandt 2 Abbeder) samtykke, efter at have efterseet Hr. Gisser (Einersöns) Breve, denne at være deres og Skalholts Stifts Formand og Superattendent; hvorhos han lovede at holde dem ved Lov og Ret efter den gode og gamle Kirkens Lov og Privilegier. — *Paa det almindelige Proste-Mode paa Lands-Tinget*, Maudagen næst for Petri et Pauli.

Udt. I Danske Mag. III. S. 314—315.

30. Junii. [265.] Biskop JON i Holum, ARE JONSSON, Lavmand, og 24 ISLANDSKE MÆND bede Kong Christian III. ikke at gjöre nogen Forandring med det præstelige Embede og de christelige Skikke; samt klage over Fogden Clawus (van Merwitz's) Fremfærd i Landet. — *Á almenniligu Oxarár Þinge*, midvikudaginn næstan efter Petursmessu oc Páls. (Islandsk.)

Finni Johannæi hist. eccl. Island. T. 2. p. 555—559 (tildeels med latinsk Overs.).
Brudst. i Kiöbenh. Selsk. Skrift. 5. D. S. 244—247 (med dansk Overs.).

25. Julii. [266.] INDBYGGERNE I JEMPTELANDT klage til Kong Christian III. over den kongelige Befalingsmand Trond Olsön; tillige bede de om en lempelig Fastsættelse af deres aarlige Skat, som de forrige Befalingsmænd Peder Helsing og Her Vincentius utilbörlig havde forhöiet. — *Sunde Sogn*, Sundagen nest for Sancti Olaui Dag. (Norsk.)

Danske Mag. VI. S. 228—231.

25. Julii. [267.] KONGENS RETTERTINGS Dom i en Sag mellem Godske Friis, som befuldmægtiget paa Mogens Muncks og Oluf Muncks Vegne, og Niels Skeell, angaaende nogle i sidste Feide beskadigede Pantebreve paa Ogisuigh Gaard og Gods m. v. — *Medelfart*, Sancti Jacobi Apostoli Dagh.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. I. Saml. S. 58—61.

6. Augusti. [268.] Biskop AUGMUNDS Brev til Kong Christian III. til Forsvar mod den ham af Fogden Clawus Meruitz paaförte Beskyldning at have foranstaltet Diderik von Myndens og hans Folks Drab. — *I Múla í Reykjadal*, in transfiguratione domini. (Isl.)

Finni Johannæi hist. eccles. Island. T. 2. p. 566—568 (tildeels med latinsk Overs.).
Brudst. i Kiöbenh. Selsk. Skrift. 5. D. S. 247—248 (med dansk Overs.).

10. Augusti. [269.] Decreta SYNODI HAFNIENSIS de cæremoniis ecclesiasticis. — *Hafniæ*, d. X. Aug.

E. Pontoppidan, Ann. Eccl. Dan. 3. Th. S. 248—254.

10. Augusti. [270.] RECTORS OG PROFESSORERS VED KJÖBENHAVNS UNIVERSITET Eragtning, udstedt efter Overveielse med alle Rigets Superintendenter, i en Ægteskabssag mellem Jesper Daa til Enggaard og Jomfru Birgitte Giöe: at der imellem dem ikke har været noget "reett ectheschaff for gudt". — *Kiöpnehaffn*, Sancti Laurentij Dag.

Danske Mag. 3. Række. I. S. 173—176.

29. Septbr. [271.] Kong CHRISTIAN II. beder Kong Christian III. at sende Cantsleren og Hofmester Johan Ransso med Fuldmagt til at underhandle paa de Artikler, som han ved dem havde overgivet Kongen. — *Synderborg*, then 29 dag September.

Nye D. Mag. III. S. 54.

[272.] PETRI PALLADII, superintendentis Selandiæ, testimonium de ordinatione Gisseri Enari superintendentis Skalholtensis. — *Hafniæ*, dominica Jairi. 1540. 3. Octobr.

Kiöbenh. Selsk. Skrifter. 5. D. S. 241—242.

[273.] Kong CHRISTIAN III.s Beskjermelsesbrev for Randers Indvaanere, samt Stadfæstelse paa Byens Friheder og Privilegier. — *Kiöpnehaffn Slott*, Odensdagen næst epther Sancti Luce evangeliste Dag. 20. Octobr.

S. A. Stadfeldt, Beskr. over Randers. S. 32—33.

[274.] JERLOFF HERREDSTINGS Vidne, at Sören Widessen og Michel Widessen i Benneballe bleve forligte med Fru Beeghe (Rosenkrands) til Engelstholom om noget Skovhug i Benneballe Skov. — Then Onsdag nest efter Sancti Luce Ewangeliste. 20. Octobr.

Danske Mag. IV. S. 20.

[275.] Kong CHRISTIAN III.s tredie Kjöbenhavnske Reces. — *Kiöbenhaffnn Slott*, Torsdagen nest epther Sti. Luce Evangeliste Dag. 21. Octobr.

Krag og Stephanius, Christian III.s Hist. 2. D. S. 88—108. Kolderup-Rosenvinge, Saml. af gl. danske Love. 4. D. S. 196—213. (Her er Recessen dateret: Fredagen nest effter Scti. Luce Evang. Dag o: 22. Octbr.).

[276.] Kong CHRISTIAN III.s Dom, at Per Glambeck, Sognepræst i Pested, enten skulde have fuld Vederlag for en Stug Jord, som forhen laae til hans Præstegaard, eller og denne skulde gjöres saa god som den næstbedste Gaard i Byen. — *Köpenhaffn*, Mondagen nest effter Seuerini dag. 25. Octobr.

Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. Suppl. S. 227—228.

[277.] Regnskab for KJÖBENHAVNS UNIVERSITETS Indtægter og Udgifter for Aaret 1539—40, aflagt af M. Olaus Chrysostomus. — Fredagen nest effter Simonis et Jude apostolorum dag. 29. Octobr.

Danske Mag. 3. Række. I. S. 78—87.

[278.] Kong CHRISTIAN II. beder Kong Christian III. om en Samtale eller en Underhandling med Cantsleren og Hr. Jehan Ransso tilligemed een eller to Præster. — *Synderborg*, 3 dag Nouember. 3. Novbr

Nye D. Mag. III. S. 54—55.

[279.] JURGEN GULDENSTERNE, Archidiaconus Ripensis, opretter en Contract med sin Capellan til Bröns-Kirke, Christen Gregerssen om hans Pension og Underholdning. — *(Ribe?)*, den negenden Dach Nouembris. (Plattydsk.) 9. Novbr.

Danske Mag. IV S. 171—172.

[280.] Kong CHRISTIAN III. melder Hr. Mogens Gyldenstiern, Ridder og Raad, at han venter fremmede Herrer og Fyrster ind i Riget og agter personligen at drage dem imöde, hvorfor han beder ham holde sig færdig til at ledsage Kongen selv sjette med 6 Heste paa denne Reise, lade Svendene iföres en Dragt efter det medfölgende Mynster, og selv medtage sine bedste Klæder. — *Kiöbnehaffn Slott*, Löffuerdagen nest epter Sancte Elisabets Dag. 20. Novbr.

Danske Mag. V. S. 6—7.

[281.] PEDER SVAVES Forpligtelse til Kong Christian III. i Anledning af, at Kongen havde skjenket ham sin og Kronens Gaard Giordtzlöff og tilliggende Gods. — *Kiöbnehaffn*, wor Fruedag presentationis. 21. Novbr.

N. H. Weinwich, Beskriv. over Stevnsherred. S. 57—60.

[282.] JOHAN RANTZOU, Hofmester i Fyrstendömmerne Slesvig og Holsten, tilbagekalder en Fuldmagt, som han for nogle Aar siden som Lehnsmand i Ribe havde givet Mester 23. Novbr.

1540. Jens Viiborg til at "höre Kirkernes Regnskab i Ribe Cantori, at de ikke skulde forsömmes",
23. Novbr. indtil Mester Mogens Koosz, der skulde være Cantor efter Mester Pouel Anderssen, kom sig af en Sygdom, og blev i Stand til selv at varetage det. — *Bredenberg*, Tiisdagen for Catharine.

P. N. Thorup, Efterretn. om Riberhus, Ribe 1885. Bilag. S. 19—20.

24. Novbr. [283.] LOLLANDS LANDSTINGS Vidne, at Hr. Jörgen Olsen i Vestenskou og Hr. Oluf Grubbe i Arnynge paa 3 Tingdage havde beklaget dem over, at dem var skeet Uskjel og Uret paa den Dom, Kongen har givet dem imod "den Vingotz og Kalenthegotz", som ligger her udi Sönder- og Nörre-Herred. — Othensdagen, som var St. Catharinæ Aften.

P. Rhode, Saml. til Loll. og Falsters Hist. 2. B. S. 276—277.

25. Novbr. [284.] OLUFF MUNCK, Hövidsmand paa Skivehuus, tillader sin Svoger Oluff Niellssen til Wallöö at indlöse hvis Lod og Deel ham (Munck) kunde tilfalde "wtj then store Pantth jj Skaane, saasom Her Holger Gregerssenn wantth aff Herr Mogens Göye". — *Kjöbinghaffn*, Ste. Chatarine virginis Dagh.

Uddr. i Genealog. Archiv. Nr. 1—8. S. 196—197.

30. Novbr. [285.] OFFUE BIILDE beder Cantsleren Johann Friis, at en Ordre maa blive udstedt til Jacob Hardenberg, som nu skal have Vordingborg Lehn igjen, at svare aarlig det Korn, Rug og Byg, som var tillagt Bilde af samme Lehn, samt at Jörgen Perssen Rentemester bliver tilholdt at svare Bilde den Andeel af Aarhus Bispedömmes Indtægter, som var tilstaaet ham for det Aar, han sad fangen. Paa en medfölgende Seddel anbefaler han sin Tjener Knud Fynbo til at erholde en Gaard i Fyen paa Livstid for ydede Tjenester. — *Skouffclosther*, sancti Andree apostoli Dag.

Danske Mag. 3. Række. 1. S. 170—171.

13. Decbr. [286.] Regnskab over Indtægter og Udgifter ved GOLMSBERG'S BJERGVÆRK i Norge. — Lucie Dag. (Tydsk.)

Udt. i M. T. Brünnich, om Norges Biergværker. Bil. S. 10—11.

27. Decbr. [287.] Brev til Kong Christian III. fra hans Söster, Hertuginde DOROTHEA af Preussen, hvori hun melder ham, at Stænderne paa en nylig afholdt Landdag have lovet at tage hende i deres Beskyttelse i Tilfælde af hendes Gemals tidligere Död. — *Königszpergk*, den xxvij Decembris. (Tydsk.)

Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. Suppl. S. 207—209.

[288.] KONGENS RETTERTINGS Dom i en Sag mellem Peder Oxe paa egne og Medarvingers Vegne og Hr. Mogens Göye, Danmarks Riges Hofmester, og Holgertt Rosenkrans paa hans Broderbörns og Medarvingers Vegne, hvorved Gisselfeldt Gaard og Gods tilkjendes Peder Oxe som Eiendom, da der ved Dom var given ham Indförsel i Hr. Henrik Göyes Gods. — (Uden Sted og Dag.)

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 2. Saml. S. 112—115.

[289.] CHRISTOFFER GYLDENSTIERNN tilskjöder ved Mageskifte sin Broder Jörghenn Gyldenstierne en Gaard i Aasum Herred i Nerdoo Orre mod en Gaard i Wendz Herred i Husbyholme. — (Uden Dag.)

Danske Mag. IV. S. 170—171.

[290.] RIBER MAGISTRATS OG 24 BORGERES Vedtægt og Anordning om adskillige Poster Politiet angaaende. — (Uden Dag.)

Nye D. Mag. II. S. 269—272.

[291.] Kong Christian III.s Brev til Islands Indbyggere, angaaende Stadfæstelsen af Kirkernes Ret til deres Eiendomme, hvorhos det forbydes Geistligheden ulovligen at tvinge Almuen, samt de Verdslige at overile de Geistlige med fremmede Trætter og Klagemaal. — (Uden Sted og Dag.) 1540.

M. Ketilsow, kgl. Forordn. til Island. 1. D. S. 227—228. Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 346—347.

c. 1540.

c. 1540.

[292.] Trondh Benkestok beklager sig til Hr. Eske Bilde, Ridder og Hövedsmand paa Beren Huss (ɔ: Bergenhuus), over den Skade, han havde lidt under det Oprör, som Ærkebispen af "Tronnem" (Oluf Engelbretsön) havde stiftet mod Frederik I., da Christian II. var falden ind i Norge, og beder at han maatte forhjelpes til den Rente, som kunde tilfalde Ærkebispen i det Lehn, som Nilss Skredder har i Befaling, i Gylleskaal Sogn og Rösther. — *Paa Mellön*, dominica trinitatis anno MD . . . 23. Maji?

Danske Mag. VI. S. 354—355.

[293.] Kong Christian III. stadfæster et Brev af 1536, hvorved Broder Oluf Nielssön, Abbed i Wedtskyldt (Vitsköl) Closter, tilskjöder Hr. Jörgen Friis Gaarden Klastrup i Farstrup Sogn, Bygwats Mölle, samt flere Gaarde i Kölby. — *Ottoniæ*, dominica ante Joannis Baptistæ (uden Aar). 20. Juni?

Udt. i Danske Mag. I. S. 203—204.

[294.] Kongens Rettertings Dom (i hans egen Nærværelse) i en Sag mellem Niels Stynder, Borger i Roeskilde, og Elssebe, Jens Bosens Efterleverske, angaaende en Gjæld, som dennes afdöde Mand skulde være den Förstnævntes Hustrues Fader, Niels Mickelssen, skyldig, og som denne havde testamenteret til S. Marie Magdalene Alter i Roeskilde Domkirke for Messer. — *Haffniæ*, sexta feria post Dionysii. (Uden Aar.) 15. Octobr.?

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 2. Saml. S. 125—126.

[295.] Kongens Rettertings Dom i en Sag, anlagt af Niels Hanssen, Borger i Vordingborg, mod Borgemester og Raad i Slagelse, i Anledning af at hans Bro̊der nogen Tid tilforn var bleven dræbt i deres By. — *Haffniæ*, dominica post Galli (uden Aar). 17. Octobr.?

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 2. Saml. S. 126—128.

[296.] Kongens Rettertings Dom i en Sag mellem Axel Nielssen, Kongens Hofsinder, og Borgeren Christiern Pederssen i Odense, angaaende en Hest, som denne havde solgt til Axel Nielssen under Vilkaar, at han intet vilde have for den, dersom den skulde blive fordærvet af en "föie Lemmelse", som den syntes at have. — Sabbato post Luce evangeliste (uden Aar). 23. Octobr.?

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 2. Saml. S. 118.

[297.] Kongens Rettertings Dom i en Sag mellem Fru Lisse, Hr. Hans Krafsis Efterleverske, og Fru Elline, Hr. Henrik Goyes Efterleverske, angaaende fire Gaarde i Flakkebjerg Herred, i Tyffstofte i Tiereby Sogn og fire Gaarde i Magleby Sogn paa Stissnes. — *Haffniæ*, die Simonis et Judæ (uden Aar). 28. Octobr.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 2. Saml. S. 128—130.

[298.] Kongens Rettertings Dom i den ved ovenanförte Dom af 23. Octobr. (Nr. 296) forelöbig afgjorte Sag mellem Axel Nielsen og Christiern Persön om en Hestehandel. — *Haffnie*, die omnium Sanctorum (uden Aar). 1. Novbr.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 2. Saml. S. XXV.

c. 1540. [299.] KONGENS RETTERTINGS Dom i en Sag mellem Seby- og Schulleloö-Mænd, og Mester Christoffer, Cannik i Roeskilde, hvorved denne, som havde hine i Værge og Forsvar til sit Cannikedom, forbydes at besvære dem med mere end sædvanlig Ægt og Tynge. — (Udateret.)

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 2. Saml. S. 115.

[300.] KONGENS RETTERTINGS Dom, hvorved en Sag, anlagt af Jörgen Quitzow, Rigens Cantsler, imod Mattes Ludt paa Laffuindh angaaende to Gaarde i Stockebye og Riise paa Erre, formedelst Sagvolderens Sygdomsforfald henvises til Paadömmelse ved "Lauensfadher" (Langelands) Landsting. — (Udateret.)

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 2. Saml. S. 116—117.

[301.] KONGENS RETTERTINGS Dom, hvorved i en Sag, anlagt af Mickel Brusse i Roelykke paa Lolland imod Hans Poelssen sammesteds, en af Nörherredsting udgiven Dom stadfæstes, ifölge hvilken Sidstnævnte havde ladet hans Sön Anders Brusse, der var funden om Natten i hans Huus hos hans Kone, hænge. — (Udateret.)

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 2. Saml. S. 117—118.

[302.] KONGENS RETTERTINGS Dom i en Sag mellem Loduich Gyllenstiern og Oluff Munck, Embedsmand paa Skiffuehus, angaaende en Indförsel, som denne havde gjort i Fru Elsebes, Ludv. Gyllenstierns Sösters, Anpart i Palssgaard, hvilken hun, endnu förend sin Skilsmisse fra sin Ægtefælle, Bonde Due, havde solgt og skjödet hans Fader, Magnus Munck, og ham selv paa Viborg Landsting. — (Udateret.)

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 2. Saml. S. 119—121.

[303.] KONGENS RETTERTINGS Dom i en Sag, hvorunder Sty Porsse (Lehnsmand i Lund) paa Capellanen Hr. Niels Fules Vegne havde i Rette stævnet nogle af dennes Sognemænd, der havde beskyldt ham for at have forkommet noget af Kirkens Korn og Gods. — (Udateret.)

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 2. Saml. S. 121—122.

[304.] KONGENS RETTERTINGS Dom i en Sag, anlagt af Otthe Gyldhennstiernne, Embedsmand paa Bygholm Slot, paa egne, Moders og Söskendes Vegne, mod Peder Ebbessen, Rigsraad og Embedsmand paa Lundenes Slot, fordi denne havde ladet gribe Troldqvinden Maye Harskaars i Bygholm Lehn og fört hende til Aakier, samt ved Tortur tvunget hende til at udsige om Otte Gyldenstjerne, hans Moder og Södskende, at de havde lagt Raad op med hende for at forgjöre Kongen med Trolddom. — (Udateret.)

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 2. Saml. S. 122—125.

1541.

1541.

3. Januar. [305.] Kong CHRISTIAN III.s Bestalling til Peder Capiteyn som "Liiffarzt". — *Colding*, Mandagen næst efter Nytaarsdag.

R. Nyerup, Univers. Annaler. S. 39—40.

13. Januar. [306.] JOHANNIS BUGENHAGII POMERANI epistola ad Petrum Suauenium, in qua hunc de rebus suis ad latorem M. Hermannum Schiele relegat. — *Ex Wittemberga*, in octaua Epiphaniæ Dni.

B. Münter, Symbolæ etc. p. 111—112.

20. Januar. [307.] HANS HIORTT tilstaaer at have modtaget af Borgemestere og Raad i Aarhuus 300 Daler, som Byen havde laant til Kongen, og 3000 Mark Dansk, som den skulde udrede til Landsknegte-Hold. — *Aarhuus*, Fabiani et Sebastiani Dag.

J. R. Hüberts, Aktst. vedk. Aarhus. I. S. 132—133.

[308.] Fundats, udstedt af ERICK CROMMEDIGE, Hövedsmand paa Nesbyhoffuit, MICHEL BROCHENHUSZE, Hövedsmand paa Nyborg, og JÖRGEN JENSÖN, Superintendens i Fyens Stift, hvorved Embedsindtægterne for St. Nicolai Kirkes Tjenere i Svendborg fastsættes. — *Suenborrigs Raadhuus*, die Pauli conversionis. 1541. 25. Januar.

Aktstykker, udg. af Fyens lit. Selsk. 1. Saml. S. 115—116.

[309.] Fundats, udstedt af ERICK CROMMEDIGE, Hövedsmand paa Nesbyhoffuit, MICHEL BROCHENHUUSZE, Hövedsmand paa Nyborg, og JÖRGEN JENSÖN, Superintendens i Fyens Stift, hvorved Embedsindtægterne for Vor Frue Kirkes Tjenere i Svendborg fastsættes. *Svenborrigs Raadhuus*, die Pauli conversionis. 25. Januar.

Aktstykker, udg. af Fyens lit. Selskab. 1. Saml. S. 117.

[310.] Reglement, forfattet af ERIK KRUMEDIGE, Lehnsmand til Nesbyhoved, MICHEL BROCKENHUUS, Lehnsmand paa Nyborg, og JÖRGEN JENSEN, Superintendent, i Overværelse af Borgemester og Raad, samt Oldermændene og nogle Borgere af hvert Embeds- og Gildes-Laug i Odense, angaaende Anvendelsen af Altergods, Vicarier og anden Kirkens Rente til Underholdning for Præster, Capellaner, Skolemester og Hörere i Odense. — *Ottens*, Kyndermisse - Aften. 1. Febr.

Hofman, Fundationer. T. V. S. 187—189. T. VI. S. 258—261.

[311.] Kong CHRISTIAN III. skjenker Peder Oxe og hans Södskende den Ret til Thorsöe Gaard og Gods i Skaane, som kunde være Kronens tilfalden, efter dens Eiers Oluff Oxes Död, fordi hans Arvinger sagde sig fra Arv og Gjeld efter ham. — *Paa wort Slott Kiöbenhaffn*, Mandagen nest effter Söndagen Invocavit. 7. Martii.

A. N. Ryge, Peder Oxes Levnet. S. 51.

[312.] Kong CHRISTIAN III. tilbyder Dr. Pommeranus (Bugenhagen) Bispestolen i Slesvig, som er bleven ledig ved Biskop Gottschalcks Död, eller beder ham give Anviisning paa en anden lærd og anseet Mand i Tydskland; tillige minder han ham om hans Löfte at sende en from og lærd Mand til Hofprædicant; ogsaa udbeder han sig Underretning om hans nyeste udgivne Skrifter, samt om Forhandlingerne paa Mödet i Wormbs. — *Coppennhagenn*, Sontags Reminiscere. (Tydsk.) 13. Martii.

Aarsberetn. fra det kgl. Geheimearch. 1. B. S. 216—218.

[313.] Kong CHRISTIAN III.s Forordning angaaende Mynt, Maal og Vægt i Norge, hvorved det tillige paalægges alle Riddermænds Mænd og Laugmænd söndenfjelds i Norge "tvende Reiser om Aaret at besöge Raad og Ret" udi Opslaa. — *Hafniæ*, Söndagen Oculi. 20. Martii.

Danske Mag. V. S. 250—252. H. Paus, kgl. Forordn. for Norge. S. 305—306. Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 353—356.

[314.] Kong CHRISTIAN III.s Privilegier for Indbyggerne paa Amager, angaaende Gaardfæstning og Benyttelsen af Saltholm. — *Paa wortt Slott Kiöbenhaffn*, Tyszdagen nest epther Söndagen Letare. 29. Martii.

Ny krit. Journ. 1778. col. 389—390. Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. Suppl. S. 50—51.

[315.] Mageskiftebrev, hvorved Fru INGER TORBENS DATTER, sal. Erich Daaes til Wolderupgaard, tilbytter sig en, Gimblinge Kirke tilhörende Gaard i Bierup for en Gaard i Gimblinge. Martio?

Udt. i P. Friis Edvarsen, Underr. om Schielschiör. S. 513.

1541. [316.] Kong CHRISTIAN III.s Befaling til Gisser Einersen (Superintendent i Skal-
2. Aprilis. holt Stift), at han skulde begive sig til Kjöbenhavn, for at lade sig undervise om "en christelig Reformation og Skik", som skulde holdes i alle Kongens Lande. — *Gottorp Slot*, Laugerdagen epter Lætare.

Finni Johannæi hist. eccles. Island. T. 2. p. 296. M. Ketilson, kgl. Forordn. til Island. 1. D. S. 228—229. Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 356. (Aaret er uden Tvivl urigtigt, og skal vel være 1542, under hvilket Aar Brevet findes paa Islandsk i Suppl. til Chr. III.s Hist. S. 217—218. See 25 Marts 1542.

11. Aprilis. [317.] Kong CHRISTIAN III.s Stadfæstelse paa Domprovsten i Viborg, Chresten Perssens Legat (24 Mark Danske aarlig af Renten af det Vicarie, som hans Morbroder Biskop Jens havde stiftet i St. Knuds Kirke i Odense) til Opholdning for Skolemesteren og fattige Peblinger i Odense. — *Paa wortt Slott Kiöbnehaffn*, Palme Mandag.

Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. Suppl. S. 210.

18. Aprilis. [318.] Kong CHRISTIAN III.s Brev til Indbyggerne paa Island, at han har afsendt Christoffer Hvitfeldt, Embedsmand paa Steinwigzholm, for at forhandle med dem om en almindelig Skat af Bönder, Kirker og Klostre til Understöttelse for Kongen, i Anledning af hans store Omkostninger under sidste Feide. — *Paa Vort Slot Kiöbnehaffn*, anden Dag Paaske.

Finni Johannæi hist. eccles. Island. T. 2. p. 297—298. M. Ketilson, kgl. Forordn. til Island. 1. D. S. 232-234. Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 359-360.

18. Aprilis. [319.] Kong CHRISTIAN III.s Brev til Gytzer Eynersen, Superintendent i Skalholts Stift paa Island angaaende de Christoffer Huitfeld til Steenvigsholm overdragne Hverv og Ærinder paa Island. — *Paa wort Slott Kiöpnehaffn*, Anden Paaskedag.

Danske Mag. III. S. 351.

18. Aprilis. [320.] Kong CHRISTIAN III.s Brev, at han har givet Christoffer Huitfeldt, Embedsmand paa Steenwigholm Slot, Fuldmagt til at undersöge den mellem Kongens Foged Claues von Marvits og nogle af Indbyggerne stedfindende Trætte, samt til at udföre nogle andre Ærinder paa Island. — *Paa vort Slot Kiöpenhaffn*, anden Paaskedag.

M. Ketilson, kgl. Forordn. til Island. 1. D. S. 230—231. Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 358—359.

21. Aprilis. [321.] MICHEL BROCHENHUUS, Lehnsmand til Nyborrig, og JÖRGEN JENSSEN, Superintendent til Fyens Stift, bestemme, at Hr. Christen Claussen, Sognepræst til St. Nicolai Kirke udi Suenborrig, maa, efter ærlig og velbyrdig Mands Mester Ölricks Afgang, have Kirkeby og Lunde Sogne til Annex, saalænge indtil et nærmere Sogn ved Suenborrig bliver ledigt. — *Vdj Kiöbenhaffn*, Torsdag effter tredie Paaschedag.

Aktstykker, udg. af Fyens lit. Selsk. 1. Saml. S. 118.

29. Aprilis. [322.] BORGEMESTERE OG RAAD I LYBEK overdrage Carsten Luneborg Wallande Gaard paa Bornholm som arveligt Lehn, saalænge Raadet har Öen i Besiddelse. — Fredag post dom. Quasimodog.

Udt. i J. N. Hüberts, Aktst. til Bornholms Hist. S. 103.

30. Aprilis. [323.] Kong CHRISTIAN III. forlener Hr. Anders Bilde til Söholm, Ridder og
(v.23.Octb.?) Raad, med Stege Lehn paa Möen, qvit og frit, uden al Afgift. — *Paa wortt Slott Kiöpenhaffn*, Sanctj Söffuerss Dag.

Nye D. Mag. I. S. 27—28.

30. Aprilis. [324.] Conclusum UNIVERSITATIS HAFNIENSIS de jure professorum in residentiis vacantibus accipiendis. — Sabbatho post Qvasimodo genit. (Latin.)

L. Engelstoft, Univ. Ann. 1811. 2. B. S. 23.

[325.] Tingsvidne af KALSLUNDS HERREDSTING, som Hr. Thomas i Hygum fik angaaende Kong Christian III.s aabne Brev om Præsternes og Degnenes Indtægter i Törninglehn, Haderslev og Brundlund Lehne, skrevet til Rendsborg. — Onsdagen efter Dom. Misericordiæ. 1541. 4. Maji.

Udt. i K. Aagaard, Beskr. over Törning Lehn. S. 117—118.

[326.] Kong CHRISTIAN III.s Forordning, hvorved det forbydes Indbyggerne i Fyen at holde Geder enten paa fælleds Skove eller andre Skove, uden hvis hver kan frie paa sit eget Enemærke. — *Paa vort Slott Kiöpenhavn*, Löverdagen nest effter Sanctorum Philippi et Jacobi Apostolorum Dag. 7. Maji.

Danske Mag. IV. S. 287—288. Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 352—353.

[327.] Kong CHRISTIAN III.s Vidisse af Kong Eriks Brev af 16. Marts 1293 (T. I. Nr. 1457). — *Haffniæ*, sabbato Jubilate. 7. Maji.

J. G. Liljegren, diplomatar. Svecan. V. II. p. 154—155.

[328.] Kong CHRISTIAN III.s Brev, indeholdende en Contract mellem Lunde Capitel og Malmöes Borgere angaaende Capitlets og Domkirkens Eiendomme i Malmöe, hvorpaa Borgerne nu erholdt Arvefæste. — *Paa wortt Slott Kiöbenhaffnn*, theod Tiisdagh nesth effter tredie Söndagenn effter Paasche. 10. Maji.

Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 113—115.

[329.] KONGENS RETTERTINGS Dom i en Sag mellem Anders Vynther i Nessborg og Hr. Niels Lauritssen i Uelstrup om Formindskelse af det af denne givne Pant i Garszböll og Töttrup Gaard m. m. — *Haffniæ*, Tissdagen nest epther Jubilate Söndag. 10. Maji.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 1. Saml. S. 63—66.

[330.] Kong CHRISTIAN III. skjenker Jomfru Marie Kloster i Helsingör med Huse og Jorde, samt de til Sognekirken sammesteds hörende Alter-Jorde til et Hospital der i Staden. — *Kiöbenhavn Slott*, Tiirsdagen næst efter Söndagen Jubilate. 10. Maji.

Hofman, Fundationer. T. VII. S. 75—76.

[331.] Fogden i Raabygdelaget, CHRYSTOFFER ANDHERSSÖNS Beretning til Kongen om Siwordh Torressöns Drab. — *Ij Ryghen y Settherdall*, otthe Daghe effther Korssmesse. 10. Maji. (21. Sept.?)

Lange og Unger, Diplomatar. Norveg. I. Saml. S. 802—804.

[332.] Kong CHRISTIANS Anordning om Præsternes Underholdning i Fyen. — *Paa wortt Slott Kiöbnehaffn*, Fredagen nest epter Söndagen Jubilate. 13. Maji.

Aktstykker etc. udg. af Fyens lit. Selsk. 1. Saml. S. 1—2.

[333.] Kong CHRISTIAN III.s Skrivelse til Dr. Jonas i Wittemberg, hvori han takker ham for de Bestræbelser, han og Dr. Martinus have viist for at formaae Dr. Pommeranus til at antage det ledige Bispedömme, og beder ham fremdeles at være betænkt paa at anbefale ham en værdig Mand saavel til dette Embede som til Hofpræstembedet m. m. — *Coppennhagenn*, Sontags Cantate. (Tydsk.) 15. Maji.

Aarsberetn. fra det kgl. Geheimearch. I. B. S. 218—219.

[334.] Forlig, mæglet paa KONGENS RETTERTING, mellem Hr. Mogens Giöe og Holgier Rosenkrandz paa den ene Side og Peder Oxe til Nielstrup og hans Södskende paa den anden Side, hvorefter Peder Oxe kjendes berettiget til at indlöse Gisselfeld Gaard og Gods til S. Mortens Dag förstkommende. — *Paa wort Slot Kiöpnehaffn*, Söndagen Cantate. 15. Maji.

A. N. Ryge, Peder Oxes Levnet. S. 44—49.

[335.] Kong CHRISTIAN III.s Skrivelse til Dr. Pommeranus i Wittemberg, hvori han beklager dennes Undskyldning for at modtage den tilbudte ledige Bispestol, og beder ham 15. Maji.

1541. 15. Maji. at aabefale en anden duelig og lærd Mand; m. m. Kongen lover yderligere efter hans Opfordring at understötte Mag. Nicolaus, Dr. Peters Broder, og Mag. Peter fra Haderslev ved deres Studeringer, hvorimod han har undladt at befordre Mag. Nicolaus Schwansius fra Ribe paa Grund af hans Stridigheder med Superintendenten i Ribe m. m. — *Vf vnnserm Slosz Coppennhagen*, am Sonntage Cantate. (Tydsk.)

Aarsberetn. fra det kgl. Geheimearch. I. Bd. S. 219—221.

15. Maji. [336.] ANDHERS KNUDTSSENN, Slotsskriver paa Köpenhagens Slot, tilstaaer at have modtaget endeel Proviant, som var hidsendt af Borgemester og Raad i Aarhus til Kongens Orlogs-Skibe. — *Köpenhagenn Slott*, Dominica Cantate.

J. R. Hübertz, Aktst. vedk. Aarhus. I. S. 133.

16. Maji. [337.] Kong CHRISTIAN III.s fornyede og forandrede Privilegier for Bergen. — *Paa vort Slot Kiöbenhavn*, Mandagen efter Cantate.

H. Paus, kgl. Forordn. for Norge. S. 299—304. Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 347—351.

20. Maji. [338.] Kong CHRISTIAN III.s aabne Brev, at han har befalet Thore Rodt, Embedsmand paa Bergenhuus Slot, at forlægge Bergens Axeltorv til et mere beleiligt Sted. — *Kiöbenhavn Slot*, Fredagen næst efter Söndagen Cantate.

H. Paus, kgl. Forordn. for Norge. S. 304—305. Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 352.

20. Maji. [339.] Kong CHRISTIAN III.s Befaling til Bönder og menige Almue i Ning, Hielmslev, Sabroe, Haslev, Framlev, Giern og Houlbierg Herreder, at hver af dem herefter, som hidindtil, skulde give 3 Skpr. Korn til St. Karens Hospital i Aarhuus. — *Kjöbenhavn Slot*, Fredagen næst efter Sönd. Cantate.

Hofman, Fundationer. T. II. S. 105.

20. Maji. [340.] Kong CHRISTIAN III.s Befaling til alle Bönder i Fyen, Tossinge og Langelandt, at de skulde yde Kronens Anpart af Qvægtienden til Hospitalet i Odense, hvilken Kongen havde skjenket det. — *Kiöbenhauffnn Slotth*, Fredagen effther Syndagen Cantate.

Hofman, Fundationer. T. V. S. 148—149.

28. Maji. [341.] Kong CHRISTIAN III.s Forbud for Norge, at ingen, som er forlenet med Klostre eller andre geistlige Lehn, maa oppebære Sagöre eller Leding deraf. — *Paa wort slott Kiöpnehaffn*, Löffuerdagen nest effther vor herris himellfar dag.

Lange og Unger, Diplomatar. Norveg. 1. Saml. S. 801—802.

4. Junii. [342.] Biskop GIZERUS EINARI i Skalholt beder Crystoffer (Hvidtfeld) om ikke at lade Biskop Ögmund (som han kalder en Ræv) uudkomme, da sligt vilde lede til Oprör i Landet. — *Haukadal*, des Sonnauendes vor Pynxten. (Plattydsk.)

Brudst. i Kiöbenh. Selsk. Skrifter. 5. D. S. 255.

9. Junii. [343.] Biskop AUGMUNDS Brev til sin Söster Ásdís paa Hjalla om at udlevere Præsten Einar Olafsson hans efterladte Kostbarheder. — *Uppá Kristoforus (Christopher Hvidtfelds) skip*, fimta Idus Junii. (Isl. med lat. Overs.)

Finni Johannæi hist. eccl. Island. T. 2. p. 568 cfr. p. 547. (Sst. p. 568—569 findes en Fortegnelse paa disse Kostbarheder, som af de Danske bleve bortförte tilligemed Biskoppen.)

24. Junii. [344.] CHRISTIERN TORKILSEN, Doctor og Læsemester i Kiöpnehafn, tilstaaer, at han for sig og sine Arvinger har modtaget en Gaard paa Nörregade af Hr. Hans Hendrichszen, vicarius til Trinitatis Alter i vor Frue Kirke, mod en Leie af 12 Mark Dansk og at til-

svare alle kongelige og Stadens Tyngder m. m. — *I Kiöpenhafn*, die Nativitatis beati Johannis Baptiste. 1541. 24. Junii.

Nye D. Mag. I. S. 187—188.

[345.] Biskop JON ARESENS i Holum, (samt flere Præsters, Laugmandens og nogle Bönders) Brev, hvori han under Forsikkring af sin Lydighed mod Kong Christian III. angiver de Aarsager, hvorfor han ikke er kommen til Altinget, og protesterer imod at dömmes af nogen Lærd eller Lægmand i Island, i det han appellerer sin Sag til Kongens og Norges Riges Raad. — *I Kalmanstungu*, tveim nottum fyrir Petursz meszu og Pals. (Islandsk.) 27. Junii.

Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. Suppl. S. 211—212. Dansk Udt. i det Kiöbenh. Selsk. Skr. 5. D. S. 256.

[346.] Kong CHRISTIAN III. tilkjendegiver Bernnt Knopff, Foged paa Bornholm, at han har afsendt Stig Pors, Lehnsmand paa Lundegaard, til Öen for at undersöge og afhjelpe forskjellige Klager fornemmelig angaaende Adelen og Kirkegodset. — *Ellennpogen*, am ersten tage Julij. (Tydsk.) 1. Julii.

Udt. og Brudst. i J. B. Hüberts, Aktst. til Bornholms Hist. S. 103—104.

[347.] JOACHIM RÖNNOW beder Hr. Magnwss Gyllenstern om at formaae adskillige unævnte Mænd til at gaae i Borgen for ham til Kongen, for at han kunde komme lös af sit Fængsel. — *Paa Visborri*, Fredag for Margarethe. 8. vel 15. Jul.

H. Knudsen, Joach. Rönnow. S. 178—179.

[348.] SKJELSKÖR BORGEMESTERS, RAADMÆNDS OG MENIGE ALMUES aabne Brev, hvorved de bevidne, at Jep Skomager, Byens Kemner, efter given Fuldmagt, afhændede et lidet i Skjelskör beliggende Stykke Jord fra Byen, og skjödede det til Peder Jude, Borger ibid. — *Skielskiör Byeting*, then Mandag nest efter St. Canuti Regis & Martyris Dagh. 11. Julii.

P. Friis Edvarsen, Underr. om Schlelschiör. S. 522—523.

[349.] Overeenskomst og Forlig mellem IFVAR MÅNSSONN til Edby og SWANTE STURE, hvorved hiin afstaaer sine Adkomstbreve til Hörningsholm, som hans Hustrues Mormoder Fru Mätta (Dyre) havde erholdt til Morgengave af sin Husbonde Hr. Swante Sture, Sverrigs Gubernator, m. m. — *Calmare Rådhus*, dagen effter Olavi. (Svensk.) 30. Julii.

P. Wieselgren, De la Gard. Archiv. 2. D. S. 51—54.

[350.] Kong CHRISTIAN III. dömmer Mester Aage Sparres Skjöde til Fru Magdalene Axæll Claussenns Hustru, paa en Gaard i Brödagh i Froste Herred og en Gaard i Herlsloff i Rönnebierg Herred, ved Magt; med mindre det blev beviist, at Mester Aages Indsegl er hængt for Skjödebrevet uden hans Villie og Vidende. — *Wdj wor Kiöbstedt Malmöe*, then Sönndag nest epther Sancti Oluff Konngis Dag. 31. Julii.

Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 356—357.

[351.] Kong GUSTAVS Skrivelse til Mester Olaus Petri, hvori han med Hensyn til den Krönike, han var ifærd med at skrive, blandt andet opgiver ham de Puukter af Kongens egen Historie vedrörende Forholdet til Danmark, som han især önsker omhyggelig behandlede. — *Slott Calmar*, den 5. Augusti. (Svensk.) 5. Augusti.

J. G. Hallman, Bröderne Oluff og Lars Petri's Levnetsbeskrivelse. S. 68—70. Script. rer. Svecicar. T. 2. sect. 2. p. 151—152.

[352.] Kong CHRISTIAN III.s Qvittering, given Christoffer Huitfeld til Stenuigsholm for det Guld, Sölv og Penge, han havde oppebaaret af Tolden, Skatter og Bisperne paa 6. Augusti.

1541. 6. Augusti. Island og senere afleveret til Kongen. — *Vdi wor Stad Malmöe*, then Löffuerdag nest effther Sancti Petri ad Vincula Dag.

Danske Mag. III. S. 351—352.

15. Augusti. [353.] Kong CHRISTIAN III.s Dom i en Sag mellem Thönnes Wiltfang, paa hans Hustru Johannes Vegne, og Aruist Hansen, angaaende en Toft paa Bornholm, som af Bernt Knop, Hövedsmand paa Hammershus, var tildömt fornævnte Johanne, hvilken Dom stadfæstes. — *Aaus*, Vor Frue Himmelfarts Dag.

Udt. i J. R. Hüberts, Aktst. til Bornholms Hist. S. 104.

15. Septbr. (14. Sept.?) [354.] Forbunds-Tractat paa 15 Aar mellem Kong CHRISTIAN III. af Danmark og Kong GUSTAFF af Sverrig. — *An beeder Reich Schweden vnd Dennemargken grentzenn zu Bremsebro*, am tage exaltationis Crucis, der da ist der funffzehende tag des Monats Septembris. (Tydsk.)

Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 116—131.

20. Septbr. (10. Maji?) [355.] Kong CHRISTIAN III.s Mynt-Anordning. — *Vf vnnsernn Koniglichem Schlosse Coppennhagenn*, Dinstagh nach Crucis. (Tydsk.)

Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 108—113.

7. Octobr. [356.] JOACHIM RÖNNOW beder Hr. Magnus Gyllenstern om at indlede Underhandlinger med Kongen, sigtende til at forskaffe ham (Rönnow) sin Frihed. — *Wisborri paa Gotlandh*, fredag for Dionisii.

H. Knudsen, Joach. Rönnow. S. 179—180.

8. Octobr. [357.] KONGENS RETTERTINGS Dom i en Sag mellem Niels Glambeck, Iuer Vindh og Niels Jenssen i Starup paa deres egne og alle Lodseieres Vegne der sammesteds paa den ene Side, og Bertil Michelssen i Fredstedt paa Fru Annes, Hr. Ove Lunges Efterleverskes, og flere hendes Medarvingers Vegne paa den anden, hvorved et af Biskop Hartwigh af Ribe, redet og af Kongen ifölge vrang Underviisning stadfæstet Markeskjel mellem Starup Mark og Fredstet Mark kjendes dödt og magteslöst, hvorimod et senere Markeskjels-Brev, udgivet af Hr. Holgerdt Rosenkrandsz og flere gode Mænd efter nöiere Undersögelse, kjendes ved Magt. — *Starup*, Sabbato post Francissci confessoris.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. I. Saml. S. 66—70.

19. Octobr. [358.] Kong CHRISTIAN III. forlener Laurentz Ibsen med St. Chetylli Alter og Vicarie i Aarhus Domkirke, som Hr. Christiern Hannsenn, Sognepræst til Töllöse, havde resigneret. — *Paa wort Slott Kiöbnehaffn*, Otthensdagen nest epther Scti. Galli Dag.

F. Nannestad, Hilar. Arhus. p. 51—53. Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. Suppl. S. 48—49.

24. Octobr. [359.] KONGENS RETTERTINGS Dom i en Sag, anlagt af Cristine Knutzkone i Trelleborg mod Byfoged Poul Jude sammesteds, som havde paagrebet hende for Tyveri og sat hende i Fængsel og Kongens Jern, indtil hendes Fader af "Blödhet og Uforstandighet" udlöste hende for 100 Mark, og desuden frataget hende alt hendes Gods af nogen Værdi, skjöndt han hverken havde grebet hende paa fersk Gjerning eller kunde overbevise hende om noget Tyveri; ved Dommen kjendes han pligtig til at erstatte hende Alt, hvad han havde afskattet og frataget hende. — *Haffniæ*, secunda feria post Severini.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 2. Saml. S. 180.

25. Octobr. [360.] HELLUM HERREDS TINGSVIDNE angaaende Lille Bröndums Marks Rebning. — *Hellum Herretsting*, Tiisdagen næst efter St. Severini Dag.

C. Thestrup, Danm. og Norges Krigsarmatur. S. 415—416.

[361.] Kong CHRISTIAN III.s Stadfæstelse paa det af Hr. Owe Lunge, Peder Ebbesen og Axel Juul efter kgl. Befaling skete Udlæg af en Deel af Graabrödre Kloster i Viborg til et Hospital sammesteds, samt paa Viborg Magistrats og Borgerskabs Udlæg af Gods og Rente til samme Hospital. — *Nyborg Slot*, Löverdagen næst efter Sanctorum Simonis & Judæ apostolorum Dag. 1541. 29. Octobr.

Hofman, Fundationer. T. III. S. 298—300.

[362.] KONGEN giver de Borgere i Aarhus, som havde lidt Skade ved Ildebrand, Frihed i 5 Aar for Skat, Rytterhold, Landsknegtehold og al anden kongelig Tyngde. — *Odense*, Fredagen post omn. Sanctor. 4. Novbr.

Udt. i J. R. Hüberts, Aktst. vedk. Aarhus. I. S. 133—134.

[363.] KONGEN tillader de brandlidte Borgere i Aarhus at nedbryde S. Jörgens Kirke og Kloster i Aars og benytte Steen og Tömmer deraf. — *Odense*, Löffuerdag post omn. Sanctorum. 5. Novbr.

Udt. i J. R. Hüberts, Aktst. vedk. Aarhus. I. S. 134.

[364.] CAPITLET I LUNDT tilmelder Kongen, at det, efter hans Forlangende ved sin Secretarius Mester Jasper Brockmann, havde udstedt til denne det begjerede Instrument angaaende nogle hos de Fuggere paa Lunde Sædes Vegne indsatte Penge; men haabede derfor ogsaa, at Kongen vilde forsvare Mester Thorbiörn Bille [den sidste udvalgte Ærkebiskop i Lund] og dem alle for al Tiltale af Arvingerne efter Mester Aage [Sparre, den næstsidste Ærkebisp i Lund]. — *Ex Lundis*, Sanc i Willehadi Dag. 8. Novbr.

Danske Mag. VI. S. 39—41.

[365.] Kong CHRISTIAN III. befaler, at Sortebrödre Kloster i Aars skal indrettes til et almindeligt Hospital for Aars, Randers, Horsens og andre omliggende Herreder og Landsbyer, og lægger hertil det Gods, som hidtil havde ligget til Hospitalerne i Randers og Horsens. — *Udi Vor Kiöpstedt Odense*, Löverdagen nest epther Martini. 12. Novbr.

F. Nannestad, Hilar. Arhus. p. 54—56. Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. Suppl. S. 49—50.

[366.] Instrumentum foederis inter Franciscum primum, regem Franciæ, et Christianum tertium, regem Daniæ et Norvegiæ, ad vitam utriusque principum et in decem annos post eorum obitum initi. — *Apud Fontem Blandi*, 29. Novembr. 29. Novbr.

J. du Mont, corps diplom. T. 4. P. 2. p. 216—217. Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 575—578.

[367.] Kong CHRISTIAN III. giver Mester Anthonius Keysser, Kirkeherre og Superintendent i Haderslöff, 1/2 Læst Rug aarlig af Kronens Tiende i Ribe Stift, saalænge som hans Sön Theodoricus gaaer til Skole eller studerer. — *Paa wort Slot Haderslöff*, wor Frue Dag Conceptionis. 8. Decbr.

Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. Suppl. S. 47—48.

[368.] KONGENS RETTERTINGS Dom, hvorved i en Sag, hvorunder Niels Marquardsen tiltaler Jörgen Urne "for sin Söns Niels Marquardsens Död, som nogen Tid forlöben siden blev ihjelslagen paa Estrup", Tiltalte frikjendes som Banemand. — (Uden Sted og Dag.)

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 2. Saml. S. 181—184.

[369.] KONGENS RETTERTINGS Dom i en Sag, hvorunder Seuren Mundh (eller Munck) "havde i Rette stevnet Jens Albretsen og hans Medfölgere, Sandemænd i Vorttherrit,

1541. og tiltalt dem, for de havde svoren hannom fredlös den Tid, han fangen sad for Niels Vinthers Död, som han ihjelslog, for at fornævnte Niels Vinthers Söster tilforn ihjelslog hans Moder"; Sandemændene kjendes angerlöse. — (Udateret.)

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 2. Saml. S. 131—135.

[370.] KONGENS Forleningsbrev til Jörgen Lykke og Peder Oxe paa Kongens Fiskeleie kaldet Lalandtz Aalboe under Syndre Side udi Raffnsberg Lehn, paa et Aar, mod Afgift.

Udt. i A. N. Ryge, Peder Oxes Levnet. S. 43.

[371.] GYSSUR EINARSSONS, Superintendent i Skalholt Stift, Brev til Laugmanden Erlend Thorvardsson om at træffe Foranstaltninger mod et af Biskop Jon Aresen paa Biskop Augmunds Forlangende paatænkt Möde for at forhindre Indförelsen af Kong Christian III.s Kirkeordinants paa Island. (Isl. med lat. Overs.)

Finni Johannæi Hist. Eccl. Isl. T. II. p. 560—562.

c. 1541.

c. 1541.

[372.] Et Vidnesbyrd (af A. Bilde?) om at Biskop Yekop Rönnow havde tilvendt sig noget af Præstö Klosters Gods.

H. Knudsen, Joach. Rönnow. S. 51—55.

[373.] Regnskab over Indtægter og Udgifter ved Moisesberg Bjergværk i Norge, begyndt Crucis 1541 (ɔ: 3. Mai eller 14. Sept) (Tydsk.)

Udt. i M. T. Brünnich, om Norges Biergværker. Bil. S. 11—13.

1541—42.

1541—42.

[374.] Erklæring, udstedt af SKALHOLTS STIFS GEISTLIGHED, at de ville underkaste sig Kong Christian III.s Kirkeordinants. (Isl. med dansk Overs.)

Kjöbenh. Selsk. Skrifter. 5. D. S. 263.

1542.

1542.

4. Januar. [375.] D. JOHANNIS FRAXINEI, legati regis Francorum, litteræ ad Christianum III., regem Daniæ, datæ, in quibus causam exposit, quare pecuniæ summa regi solvenda tradita sit legatis Seciæ, eumque ad auxilium efficax adversus Cæsarem hortatur. — Pridie nonas Januarii.

Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. Suppl. S. 212—215.

6. Januar. [376.] Kong CHRISTIAN III. tilskriver Dr. Pommeranus i Wittemberg, at han efter dennes Anbefaling er villig til at ansætte Skotlænderen Maccabeus (Alpinus) ved Universitetet, og at han har givet sin Sekretær Herman Schel Befaling til at aftale det nærmere med ham; han beder ham sende den Nederlænder, som han har anbefalet til Hofpræst, og lover at antage ham, hvis han findes skikket til denne Post; han melder, at Professorerne ved Universitetet have andraget, at en lærd Mand og berömt Skribent maatte beskikkes til deres Hoved "heubt", og at det vilde være Kongen særdeles kjært, om han selv vilde paatage sig en saadan Post, hvorved ingen Bekostning vilde blive spart; endelig beder han ham om at komme hid til Landet for at være behjelpelig ved Ordningen af Kirkevæsenet i Hertugdömmerne. — *Slosz Gottorp*, am tage Trium Regum. (Tydsk.)

Aarsberetn. fra det kgl. Geheimearch. 1. B. S. 221—224.

[377.] Offue Bildes Skrivelse til Mogens Gotske, Befalingsmand paa Roeskildegaard, hvori han besværer sig over, at dennes Tjenere havde nedlagt 8—10 Raadyr i Töllöse-Skov. — *Skovcloster*, Helligtrekongersdag. 1542. 6. Januar.

Nye D Mag. II. S. 152.

[378.] Capitelet i Trondhem ansöger Kongen om Bekræftelse af deres Valg af Mester Torbern Olssön, Degn i Trondhem, til Superintendent. — *Trondhem*, Feria quarta ante octauas Epiphanie Domini. 11. Januar.

Danske Mag. VI. S 294.

[379.] Skrivelse til Biskop Offue Bilde, hvori Magnus Gobske erklærer, at det aldeles var imod hans Villie og uden hans Vidende, at nogle af hans Svende havde fældet 8—10 Raadyr i Töllöse Skov, og beder om Tilgivelse (jfr. Nr. 377). — *Österup*, Torsdagen efter Helligtrekongers Dag. 12. Januar.

Nye D. Mag. II. S. 153.

[380.] Otthe Gullenstiernn, Hövedsmand paa Bygholm, tilstaaer at være sin Broder, Jörgenn Gullenstiernn, 290 Gylden skyldig for hans Part i Bygholm og Horsens, som var ham tilfalden efter hans afdöde Forældre. — *Bygholm*, thenn Söndag negst epther Sancti Pouels Dag. 29. Januar.

Danske Mag. IV. S. 173.

[381.] Kong Christian III. tilmelder Universitetet i Wittemberg, at han paa dets Anbefaling har tilstaaet Mag. Petrus von Genner 40 Daler til Hjelp ved hans theologiske Studier. — *Schlosz Gottorff*, Sonntag nach Dorothee. (Tydsk.) 12. Febr.

Aarsberetn. fra det kgl. Geheimearch. I. B. S. 224—225.

[382.] Kong Christian III. tilskriver Dr. Pomeranus i Anledning af hans Taksigelse for den ham, Dr. Martinus og Philippus Melanthon tilsendte Gave af Smör og Sild; med Hensyn til det övrige Indhold af hans Brev henviser han til sin Sekretær Hermannus Schell; han tilmelder ham, at han efter hans og Universitetets Anbefaling har forundt Mag. Peter Genetanus (u. Tv. Generanus) fra Omegnen af Oppenrade en Understöttelse til hans Studier (jfr. Nr. 381). — *Gottorp*, Monntagsz nach Dorothee. (Tydsk.) 13. Febr.

Aarsberetn. fra det kgl. Geheimearch. I. B. S. 225—226.

[383.] Morthenn Crabbe, Provst til Marie Kirke i Oslo, og Capitlet sammesteds gjör Mageskifte med Pedher Hanssön, Hövedsmand paa Aggershwss, hvorved denne erholder to Fjerdings Rente i 2 Gaarde i Hoffs Sogn paa Eker for et halv Punds Rente i en Gaard paa Feldo i Fronn Sogn. — *Oslo*, Sancte Juliane Jomfrues Dagh. 16. Febr.

Danske Mag. I. S. 340—341.

[384.] Hanss Reff, Biskop i Osloff, Morthen Crabbe, Provst til Marie Kirke ibid., Norges Cantsler, med flere, bevidne paa Forlangende af Pedher Hanssön, Hövedsmand paa Aggershuus, at det Gods i Rommerige, han giver Oslo Domkirkes Kanniker og Capitel i Mageskifte, er fuldkomment saa godt som det han modtager, liggende i Hogs Sogn paa Eker. — *Oslo*, S. Juliane virginis Dag. 16. Febr.

Danske Mag. I. S. 341—342.

[385.] Kjendelse, afsagt af Christian III. i en Sag mellem Hinrick van der Wissche til Bornstein paa den ene og "de von Flenszborgh" paa den anden Side, i Anledning af et af Detlef Mestorp til 4 Præster (de saakaldte Marianer ved Frue Kirke i Flensborg) stiftet Legat af 2000 Mark lybsk, med 140 Marks aarlig Rente, hvilken Rente Brödrene 9. Martii.

1542. 9. Martii. Hans og Hinrick von Aleuelde i 15 Aar havde tilholdt sig. — *Renszborgh up gemeynen Landtage*, Donnerstages na Reminiscere. (Plattydsk.)

O. H. Moller, Nachricht von dem Geschlecht v. Ahlefeldt. S. 111—114.

10. Martii. [386.] LAURENS NIELSENS, Sognepræst til Lintrop Kirke, Erklæring, at for 40 Aar siden, da han gik i Skole i Ribe, og havde i 3 Aar Kost i Puggaard, var der ikke flere Degne i Kost der end fire. — *Lintrop*, decima die Martii.

P. N. Thorup, Efterretn. om Ribe Skole. 3. Forts. 1826. S. 18—19.

23. Martii. [387.] Kong CHRISTIAN III.s Brev til Bisp Gissur Einarsen i Skalholt, at denne skulde besörge en Skibsladning Meel og Malt bortforhandlet mod Fisk. — *Gottorp Slott*, Torsdagen næst epter Söndagen Letare.

Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. Suppl. S. 217.

25. Martii. [388.] Kong CHRISTIAN III.s Befaling til Gissur Einarsön, at han skulde komme ned til Kjöbenhavn, for at lade sig undervise om en christelig Reformation og Skik, som skulde holdes i alle Kongens Lande. (Jfr. Nr. 316). — *Gottorp*, laugardagin eftir litare. (Islandsk.)

Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. Suppl. S. 217—218.

31. Martii. [389.] Kong CHRISTIAN III. henlægger, efter Dr. Pommerani Raad, uanseet Kong Frederik I.s Brev, hvorved alle Vicarier i Husem gives til Hospitalet og de Fattige efter de daværende Besidderes Afgang, 6 Vicarier, hvis Besiddere endnu leve, efter disses Död til Underholdning for Kirketjenerne i Flækken. — *Husem*, Friedages post Judica. (Plattydsk.)

J. M. Krafft, zweyfaches Jubel-Gedächtnis. S. 448—449.

18. Aprilis. [390.] RIBE BYTINGS Vidne, hvorved Præsterne Claues Lastrup og Jens Michelssen, paa Forlangende af Mester Gwde Lange, Degn i Ribe, vidne, at der for 40 og flere Aar siden og saalænge nogen kunde mindes ikke havde været flere end 4 Degne i Kost i Pwgordt i Riipe (cfr. Nr. 386). — *Riippen*, Tysdagen nest effther Söndag Quasimodogeniti.

P. Terpager, Ripæ Cimbr. p. 482.

23. Aprilis. [391.] KONGENS Gavebrev til Hospitalet i Aarhus paa et Steenhuus i Horsens paa S. Hans Klosters Kirkegaard, "som de Syge nu udi ligge". — *Ribe*, Sönd. misericordia domini.

Udt. i J. R. Hüberts, Aktst. vedk. Aarhus. I. S. 135.

30. Aprilis. [392.] Kong CHRISTIAN III.s Gavebrev til Almindelig Hospital i Aarhuus paa en Eng, liggende Sönden og Vesten ved Aarhuus Byes Mölle. — *Riibe*, Söndagen Jubilate.

Hofman, Fundationer. T. II. S. 107. Udt. i J. R. Hüberts, Actst. vedk. Aarhus. I. S. 134—135.

4. Maji. [393.] Kong CHRISTIAN III.s saakaldte Riber-Artikle, indeholdende Tillæg til Kirkeordinantsen. — *Ribe*, Torsdagen næst effter Sanctorum Philippi oc Jacobi Apostolorum Dag.

Trykt i Kjöbenhavn 1542, og derefter hos Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 1. D. S. 627—635.

4. Maji. [394.] Kong CHRISTIAN III.s Brev til Prælater, Canniker og menige Capitel i Ribe Domkirke, hvori han paa ny formaner dem til at sende to af deres yngste Medbrödre i Capitlet til Kjöbenhavn, for der at holdes til Studium, eftersom de have siddet hans tidligere Skrivelse denne Sag angaaende overhörige. — *Ribe*, Torsdagen nesth effther Sanctorum Philippi och Jacobi Apostolorum Dag.

P. Terpager, Ripæ Cimbr. p. 191. Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. Suppl. S. 51—52.

[395.] Vidnesbyrd, udstedt af PALLI PEERSEN, Succentor, og OLUFF NIELSEN, Choralis i Ryber Domkirke, at en Præst ansaae det for god Betaling, naar han, den Tid Sjelemesser og Vigilier holdtes i Kirker, fik en dansk Skilling baade for Vigilier om Aftenen og for Messen anden Dag. — *Ripis*, Dominica Cantate. 1542. 7. Maji.

P. Terpager, Ripæ Cimbr. p. 159.

[396.] Kong CHRISTIAN III s Gavebrev til Kjöbstaden Aarhuss paa tvende Lykker söndén for Byen "til Haffuermark (nu: Marselisborgs Mark) vedtager". — *Aarhus*, Fredagen nest effther Pindtzdag. 2. Junii.

J. R. Hüberts, Aktst. vedk. Aarhus. I. S. 135—136.

[397.] Kong CHRISTIAN III. overlader Borgerne i Aarhuss i Anledning af den Skade, de ved tvende Ildebrande havde lidt, indtil videre Wørgaard Mark, med Forbehold af et Stykke Eng, som Peder Ebbessen, Befalingsmand i Aarhuss Stift, skal udlægge. — *Aarhuss*, fredagen nest epther pintze Dagh. 2. Junii.

Hofman, Fundationer. T. III. S. 189—190. J. R. Hüberts, Aktst. vedk. Aarhus. I. S. 136—137.

[398.] Kong CHRISTIAN III.s Gavebrev paa Kronens Tiende af Hald og Lem Sogne til Skolemesters Embede ved Skolen i Randers. — *Wiborg*, Lövørdagen efter Pintzedag. 3. Junii.

Hofman, Fundationer. T. II. S. 367—368.

[399.] Kong CHRISTIAN III.s Skrivelse til Biskop og Capitel i Slesvig, hvori han melder dem at have givet Doctor Reventlow en Anbefaling til dem om Forlening paa Gaarden Apenszdorff, förend deres Ansögning om, at den maatte komme tilbage til Slesvig Kirke, indlöb. — *Wyburg*, Montags nach Trinitatis. (Tydsk.) 5. Junii.

V. A. Heinze, Kielisches Magazin. 2. B. S. 166.

[400.] Kong CHRISTIAN III.s Befaling til Indbyggerne i Skafven (ɔ: Skagen), at de skulde tiende retfærdeligen saavel til Kirken, som til Præsten og Kronen, og at Kronens Part af Tienden skulde tilhöre Hospitalet i Aalborg. — *Wiborg*, Guds Legemsdag. 8. Junii.

Hofman, Fundationer. T. IV. S. 156—157.

[401.] Kong CHRISTIAN III.s aabne Brev, hvorved befales, at alle Markeder, smaae og store, som pleiede at holdes i Nörre Jylland i Kong Hans's og Kong Frederiks Tid, atter skulle optages og holdes efter gammel Sædvane. — *Wiiborgh*, Torsdagen nest effter hellig Trefoldigheds Söndag. 8. Junii.

Danske Mag. IV. S. 288. Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 361.

[402.] Kong CHRISTIAN III.s Brev, hvorved Kronens Part af Korntienden af Thambdrop Sogn henlægges til Rectoratet i Horsens. — *Wiborg*, Löffuerdagen nest epther hellige Trefoldigheedzs Söndag. 10. Junii.

L. Engelstoft, Univ. Ann. 1809. 2. B. S. 94—95.

[403.] Kong CHRISTIAN III. henlægger en til Hald Slot liggende Gaard i Sirup i Hornum Herred til Hospitalet i Aalborg, som Vederlag for en Hospitalet tilhörende Gaard i Holstebroe, som Kongen havde udlagt til en Præstegaard. — *Wiberigh*, Mandaghen nesth effther Guds Legoms Dagh. 12. Junii.

Hofman, Fundationer. T. IX. Append. til Ribe St. S. 28.

[404.] Kong CHRISTIAN III.s Gavebrev til Odense Bye paa den til Nedbrydelse bestemte St. Albani Kirke sammesteds. — *Wor Gaardt vdj Odennszee*, Sancti Hans dag Midtsommer. 24. Junii.

Aktstykker etc. udg. af Fyens lit. Selsk. I. Saml. S. 62. Udt. i E. C. Werlauff, Monument over K. Hans og D. Christina. S. 2.

1542. 28. Junii. [405.] Erklæring, udstedt af 21 GEISTLIGE I SKALHOLT STIFT, hvorved de samtykke Kongen Christian III.s Kirkeordinants, som af Superintendenten Gyssur Einarsson var dem forelagt. — *I Middal a almenniligri Prestastefnu*, ad midvikudagin næstan fyrir Petri oc Pauli. (Islandsk.)

Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. Suppl. S. 218—219. Det Kiöbenhavnske Selskabs Skrift. 5. D. S. 261—265 (med 28 Underskrifter. Dansk Overs. er tilföiet.)

28. Junii. [406.] Erklæring, udstedt af 6 GEISTLIGE I SKALHOLT STIFT i Island, hvori de undslaae sig for at antage den nye Kirkeordinants. — *A Middal*, Midvikudagen næstann fyrer Peturs Messa og Pals. (Isl. med dansk Overs.)

Kiöbenh. Selsk. Skrifter. 5. D. S. 266—267.

29. Junii. [407.] Keiser CARL V.s Instruction for hans Commissarier ved Rigsdagen i Nürnberg, hvori blandt andet omtales, at Kongen af Frankrig har sögt at hverve Krigsfolk i Tydskland, Italien, Danmark og Sverrig. — *A Monzon*, le XXIXe de juyng. (Fransk.)

K. Lanz, Corresp. des Kaisers Karl V. 2. B. S. 316-319.

4. Julii. [408.] STHY PORSS oplyser Kongens Kantsler Johan Friis om Forholdet i en Sag mellem Thomis Wildffang og Eruist Hanssen angaaende nogen Jord paa Bornholm, hvilken Sag Förstnævnte ved Kongens Dom efter vrang Underviisning havde vundet; han anbefaler ham 15 Nævninger, som tidligere havde svoret i Sagen, og som Bern Knop, Befalingsmand paa Bornholm, forfölger som Meenedere, m. m. — *Lundegord*, Tiisdagen effter visitationis Marie.

J. R. Hüberts, Aktst. til Bornholms Hist. S. 105—107.

10. Julii. (v. 7. Januar.) [409.] KONGEN forlener Michel Hals med nogle Gaarde i Nesby og Gjerlöff, Egelse Gaard, Gaarden Hjortholm, Terne Mölle m. m. istedenfor S. Jörgens Hospitals Gods paa Bornholm, hvorpaa han havde Livsbrev, og som han havde opladet til Kongen. — *Haffn.*, ipso die Sancti Kanuti.

Udt. i J. R. Hüberts, Aktst. til Bornholms Hist. S. 105.

27. Julii. [410.] CONSULUM SENATORUMQUE CIVITATIS HAMBURGENSIS ad Mariam reginam, gubernatricem Belgii, literæ de rationibus civitatis, si inter terras Cæsareas Belgicas regemque Daniæ bellum exortum fuerit; commemorant præterea, naves Belgicas in fretis Danicis esse detentas. — Die vicesima septima mensis Julij.

C H. Kalkar, Aktstykker. S. 113—114.

30. Julii. [411.] Biskop JON ARASONS Skrivelse til Kong Christian III., hvori han undskylder sig, at han formedelst Svaghed ikke har kunnet reise ned til Danmark iflölge Kongens Anmodning, men melder, at han paa sine Vegne nedsender Sigurd Jonsson, Cannik ved Throndhjems Domkirke, Bonden Isleif Sigurdsson og Præsten Olaf Hjaltasson. — *I Hola Biskupsdæme*, næsta Dag epter Olafs messo fyrre. (Isl. med dansk Overs.)

Kiöbenh. Selsk. Skrifter. V. S. 269—270.

30. Julii. [412.] BORGEMESTERE OG RAAD I RANDHERSS bekjendtgjöre et Indgaaet Forlig med Borgemestere og Raad i Aarhwss angaaende Borgernes gjensidige Besög af Markederne S. Anne Dag i Aarhus og S. Ludvigs Dag i Randers. — *Randers*, Söyendaghen nesth effther Olavi Regis.

J. R. Hüberts, Aktst. vedk. Aarhus. I. S. 137—138.

1. Augusti. [413.] Biskop GISSUR EINARSSONS Brev til Biskop Hans Reff angaaende en Fordring, denne havde paa (afgangne) Biskop Augmund.— *Hafniæ*, 1. Augusti. (Isl. med lat. Overs.)

Finni Johannæi Hist. Eccl. Isl. T. II. p. 569—570.

[414.] Ribe Borgemesteres, LANG LAURIDS og JÖRGEN JUUL's Vidnesbyrd, at da Kong Christian III. havde besluttet at nedlægge de 4 Sognekirker i Ribe, nemlig i Graff Sogn, S. Nicolaus, S. Hans og S. Petters Sogne, og kun at beholde tvende, havde han efter deres Bön givet Ribe Bye Sortebrödre Kirke til en Sognekirke og skjenket den alt det Gods, som fordum hörte til denne Kirke, samt at dette var udskrevet af Kongens "Domb oc Brev". — *Ribe*, Söndagen næst efter vincula Petri. 1542. 6. Augusti.

P. Terpager, Ripæ Cimbr. p. 374—375 (efter en Vidisse af 20. Aug. 1572).

[415.] Kong CHRISTIAN III.s RETTERTINGS Dom i en Sag mellem Peder Oxe til Nielstrup og Mogens Göye, Rigets Hofmester, angaaende en af denne gjort Indförsel i Torsiö Gaard og Gods i Skaane (cfr. Nr. 311 og 430). — *Wor Gaard wdi Lund*, then Tiisdag nest Scti. Laurentii Dag. 8. Augusti.

A. N. Ryge, P. Oxes Levnet. S. 52—57.

[416.] Kong CHRISTIAN III.s Forlenings-Brev paa Jemptland til Jenns Telloffsen, hvorved han forpligtes til at svare aarligen 50 Hermelin til Dronningen og 100 Mark Lybsk. — *Kiöbnehaffuen Slott*, Otthensdagenn nest epther wor Frue Dag Assumptionis. 16. Augusti.

Danske Mag. VI. S. 231—232.

[417.] Keiser CARL V. tilskriver Kong Ferdinand om Midlerne til at komme Nederlandene til Hjelp mod de Franske, som, efter hvad han har erfaret, nu ogsaa understöttes af Cleve og Danmark, hvis Krigsfolk allerede skulle være komne til Diest. — *De Montson*, le XXVIIIe. daoust. (Fransk.) 28. Augusti.

K. Lanz, Corresp. des Kaisers Karl V. 2. B. S. 359—361.

[418.] Kong CHRISTIAN III. tilsikkrer Danmarks Riges Raad, menige Adel og Ridderskab, at han ikke vil benytte den overordentlige Rustning, som de have tilstaaet ham, længere end Krigen med Keiseren og de Burgundiske varer. — *Kiöbenhaffnn Slott*, Söndagenn nesth effter Sancti Marttheus dagh. 24. Septbr.

Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 181—182.

[419.] JENS OLSON beder Ridder Hr. Eske Bille til Wallens at være hans Broder, Biskoppen Mester TORBERN OLSON, behjelpelig hos Kongen, at Jens Olson for tro Tjeneste maa erholde Livsbrev paa "Stictens Rente y eitt lititt Geld y Nordlanden, sum heder Westeraalen". — *Trondem*, denn XX. Dag Octobris. 20. Octobr.

Danske Mag. VI. S. 299—300.

[420.] Keiser CARL V.s Fuldmagt, givet Niclas Perenot, Herre af Granuella, i Anledning af dennes Sendelse til Sverrig i Pfaltzgrev Frederiks Anliggende. — *Barcelona*, den 23. Dag Octobris. (Oversættelse af Tydsk.) 23. Octobr.

A. Hvitfeldt, Danm. Riges Krön. S. 1530 (rd. in 4to. T. IX. fol. Pp. ij verso).

[421.] Regnskab, udstedt af "DE KARCKSWAREN" I BROCKTORP, for Omstöbning af begge Kirkeklokkerne sammesteds. — Des anderen Dages nha Martini. (Plattydsk.) 12. Novbr.

Archiv für Staats- und Kirchengeschichte der Herzogthümer. 3. B. S. 303—304.

[422.] Kong CHRISTIAN III.s Befaling, at Præsterne i Scharholt Stift paa Island skulle til Erstatning for det ved den catholske Gudstjenestes Ophör lidte Tab indtil videre oppebære en Andeel af Kirkens Part af Tienden efter Lehnsmandens og Superintendentens Bestemmelse. — *Kjöbnehaffn Slott*, Sönndagenn nest for Wor Frue Dag Præsentationis. 19. Novbr.

Kiöbenh. Selsk. Skr. 5. D. S. 277—278. M. Ketilsön, kgl. Forord. til Island. 1. D. S. 241—243. Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 368.—369.

1542. 19. Novbr. [423.] Kong Christian III.s Brev til alle Præster i Skalholt Stift i Island, at forklare for deres Sognefolk de catholske Vigiliers, Messers og andre Ceremoniers Unyttighed og Strid mod den hellige Skrift. — *Kiöbenhaffn Slot*, Söndagen nest for wor Frue Dag Presentationis.

M. Ketilson, kgl. Forord. til Island. 1. D. S. 239—241. Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 367—368. Kiöbenh. Selsk. Skrifter. 5. D. S. 274—275 (med Datum: Sönd. efter Frue Dag Præsentat. ɔ: 26. Novbr.).

19. Novbr. [424.] Kong Christian III.s Qvittering til Gitzer Einerssen, Superintendent i Skalholt Stift, for 695 Lod Sölv og en Guldkalk af Skalholt Domkirkes Klenodier, som han havde antvordet Christoffer Hvitfeldt, Embedsmand sammesteds, og 60 Jochimdalere og 20 Engelotter, som han havde skjenket Kongen af sit eget. — *Kiöbenhaffn Slott*, Sönndagenn nest for vor Frue Dag presentationis.

Finni Johannæi hist. eccles. Isl. T. 2. p. 299. M. Ketilson, kgl. Forord. til Island. 1. D. S. 243—244. Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 369—370.

20. Novbr. [425.] Kong Christian III.s Rescript til Abbed Haldor i Hellifieldtz Kloster og Conventet i Wiidöö Kloster at holde Latin-Skoler ved bemeldte Klostre efter en af Superintendenten Gitzer Einardtzen nærmere bestemmende Plan. — *Kiöbnehaffn Slott*, wor Frue Aften Presentationis.

Kiöbenh. Selsk. Skr. 5. D. S. 273. M. Ketilson, kgl. Forord. til Island. 1. D. S. 234—235. Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 364—365.

20. Novbr. [426.] Kong Christian III.s Rescript til Sigwardt, Abbed i Thyckvabæier Kloster, Brander, Prior i Skridefeldss Kloster, og Haldore, Abbedisse i Kirckebæjer Kloster, at indrette en Börneskole ved hvert af disse Klostre. — *Kiöbenhafn Slott*, Vor Frue Aften Presentationis.

Kiöbenh. Selsk. Skr. 5. B. S. 271—272. M. Ketilson, kgl. Forord. til Island. 1. D. S. 236—237. Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 365—366.

20. Novbr. [427.] Kong Christian III.s Stadfæstelse af en Dom, hvorved Hr. Gisser Einarssen, Superintendent i Skalholt Stift, frifindes for at betale Biskop Aumunds Gjeld. — *Kiöbenhaffn Slott*, Vor Frue Aften præsentationis.

Finni Johannæi hist. eccles. Island. T. 2. p. 298—299. M. Ketilson, kgl. Forord. til Island. 1. D. S. 238—239. Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 366—367.

21. Novbr. [428.] Kong Christian III.s Beskjermelsesbrev for Hr. Sigurd Jonsson, Sognepræst til Grenjastads Præstegjeld paa Island. — *Kiöbenhavn Slot*, Dag præsentationis. (Islandsk.)

M. Ketilson, kgl. Forord. til Island. 1. D. S. 245 (med dansk Overs. S. 246). Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 370.

21. Novbr. [429.] Kong Frants I.s af Frankrig Instrux til Christophle Richier, Gesandt til Danmark og Sverrig. — *À Angoulesme*, le 21. Novembre. (Fransk.)

Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 608—610.

22. Novbr. [430.] Forlig mæglet af 7 Adelsmænd mellem Hr. Mogens Göyæ, Hofmester, og Peder Oxæ til Nyelstruppe, angaaende Indlösningen af Tordtsöö Gaard, Tordtsö Bye og Tilliggende, som havde været pantsat til Hr. Eskyldt Göyæ, Hr. Mogens Göyæs Fader (cfr. Nr. 415). — *Helliggesthus wti Kiöbnehaffnn*, Othensdagen nest epther wor Frwe Dag presentationis.

A. N. Ryge, P. Oxes Levnet. S. 58—61.

24. Novbr. [431.] Literæ credentiarum Francisci I., regis Franciæ, datæ Christophoro Richerio, legato ad Christianum III., regem Daniæ, misso. — *Engolisimæ*, octavo Cal. Decemb.

Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. Suppl. S. 216.

[432.] Kong CHRISTIAN III.s Gavebrev til Hellig Geisthuus i Kjöbenhavn paa St. Eriks Gildes Gods, det Gods, der laae til Kannikedömmer og Præluturer ved Vor Frue Kirke i Kjöbenhavn, St. Jörgens Gaard uden for Kjöbenhavn, med det dertilhörende Gods, og 2 store Læster Baysalt, Læsten til 18 Tdr., af Öresundstolden — *Kiöbenhafn Slodt*, Mandagen nest effter Vor Frue Dag conceptionis. 1542. 11. Decbr.

Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 362–364. (Dette Brev er fuldkommen overeensstemmende med det under Nr. 140 anförte).

[433.] Kong CHRISTIAN III.s Revers til Rigsraad, Adel og Ridderskab i Danmark at den Skat, de nu velvilligen havde lovet at udgive af deres Jordegods, Rentepenge, Pantegods, Boskab, Qvæg, Klæder etc., ikke skulde ansees som Pligt eller Sædvane, men som en frivillig Gave. — *Kiöbenhaffn Slott*, thendt Tiisdagh nest effter wor frue Dagh Conceptionis. 12. Decbr.

Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 132—133.

[434.] Kong CHRISTIAN III.s aabne Brev til Magistraten i Kjertemiode angaaende Oppebærelsen af en af Rigsraadet bevilliget Told af Heste og Öxne, der udförtes til Tydskland. — *Kjöbenhavn Slot*, Tirsdagen efter Vor Frue Dag conceptionis. 12. Decbr.

Udt. i Aktstykker etc. udg. af Fyens lit. Selsk. 1. Saml. S. 155.

[435.] Kong CHRISTIAN III.s Brev til [Gisser Einerssen?], at der ikke skal være Latinskole i Hvidöed Kloster paa Island, da denne Gaard skal bruges til Kongsgaard og tjene til Opholdsted for den nye Lehnsmand Otte Stygson. — *Kiöpnehaffnn Slott*, Juledag. 25. Decbr.

Finni Johannæi hist. eccles. Island. T. 2. p. 298. M. Ketilson, kgl. Forord. til Island. 1. D. S. 247—248. Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 371.

[436.] Kong CHRISTIAN III.s Forbud, at Udlændiske ikke maae ligge Vinterleie paa Island, eller bruge nogen Handel længere end den sædvanlige og lovlige Tid. — *Kiöbenhafn Slott*, Juledag. 25. Decbr.

M. Ketilson, kgl. Forord. til Island. 1. D. S. 248—249. Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 371—372.

[437.] Kong CHRISTIAN III.s Beskjermelsesbrev for Dade Bunde (Gudmundssön) paa Island. — *Kiöbenhaffn Slott*, Juledag. 25 Decbr.

Finni Johannæi hist. eccles. Island. T. 2. p. 300. M. Ketilson, kgl. Forord. til Island. 1. D. S. 249—250. Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 372—373.

[438.] Kong CHRISTIAN III.s RETTERTINGS Dom, hvorved Mariager Kloster hævdes tvende Gaarde, den ene i Nör Kongslef i Hellum Herred og den anden i Voxlef i Hornum Herred, som Morten Roed dömmes at aflevere til Klosteret, da Hr. Tyge Krabbe, Marsk, som havde solgt disse Gaarde til hans Broder Thord Roed, tidligere ved Mageskifte havde forskrevet dem til Mariager Kloster. — (Uden Dag.)

Danske Mag. VI. S. 139—141.

[439.] Kong CHRISTIAN III. lader Joh. Rantzouw, Hofmester og Amtmand til Steinborg, Ridder, vide, at han næste Aar agtede at indlöse Vemeren, som denne havde i Pant, til Bedste for sin Broder. — *Schlote Gottorp* (uden Dag). (Plattydsk.)

Danske Mag. IV. S. 49–50.

[440.] Instruction af RAADET I LYBEK for dets Sekretær, M. Sebastian, der afsendtes til Kongen af Danmark, fornemmelig angaaende Appellationen af Retssager fra Underdommerne paa Bornholm til Raadet eller til Kongen, samt om forskjellige Klager over den lybske Foged Berndt Knop. — (Uden Dag). (Plattydsk.)

J. R. Hüberts, Aktst. til Bornholms Hist. S. 106—112.

1542—43. ## 1542—43.

[441.] Kongens Retterstings Dom i en Sag mellem Hans Urne og Axell Urne paa den ene Side, og Fru Anne, Hr. Johan Urnes Efterleverske til Ryegaard, paa sine egne og sine Börns Vegne paa den anden Side, angaaende Sölv, Guld, Penge, Bo, Boskab, Jordegods, Breve og andet, som Hr. Johan Urne havde annammet efter sin Broder, Biskop Lage Urne. — (Uden Aar.)

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 1. Saml. S. 70—73.

1543. ## 1543.

3. Januar. [442.] Kong Christian III. tillader Christiern Povelsön, Prior i S. Knuts Kloster i Otthense, at pantsætte af Klosterets Gods, for at fuldgjöre den Sum af Guld og Penge, som han skulde forstrække Kongen med, dog ikke af det Gods, som ligges omkring Klosteret. — *Otthense*, Onsdagen nest epter nye Aars Dag.

Danske Mag. II. S. 72—73.

18. Januar. [443.] Kong Christian III.s Gavebrev til Helsingörs Hospital paa Kronens Anpart af Korn- og Kvægtienden af Grönholt Sogn i Krogens Lehn. — *Krogenn Slott*, Torsdagen nest efter St. Felicis Dag.

Hofman, Fundationer. T. VII. S. 76—77.

20. Januar. [444.] Kongens Retterstings Dom i en Sag mellem Lauritz Clausen i Espe, paa hans Moders og Söskendes Vegne, og Peder Bregnemose i Voltoffte, hvorved en af den Sidstnævnte erhvervet kongelig Stadfæstelse paa et Skjöde paa en Gaard i Voltoffte kjendes död og magtesløs, som forhverwet efter vrang Underviisning. — *Ottense*, Sabbato ante conversionem (sic) Pauli.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 1. Saml. S. 73—74.

30. Januar. [445.] Kong Christian III.s Brev til Dr. Pomeranus, hvori Kongen tillader ham efter Godtbefindende at uddele 100 Daler til Mag. Petrus Genner, Paulus von Nimwegen og Nicolaus Ripensis, samt beder ham at give 3 medfölgende "Krusaten" til sin egen, Dr. Mortens og Philippi Hustruer til Nytaarsgave. — *Gottorp*, Dingstag nach Conversionis Pauli. (Tydsk.)

Dänische Biblioth. I. St. S. 54—55. Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. Suppl. S. 223—224.

5. Febr. [446.] Kongens Retterstings Dom i en Sag mellem Michel Bruckenhuus, Embedsmand paa Nyborg, og Rasmus Knoldt i Jordlöse, angaaende et Jordstykke ved Damsboe. — *Ottensee*, Mandagen nest effther Kyndelmisse.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 1. Saml. S. 74—76.

15. Febr. [447.] Kong Christian III. tillader Staden Eckernförde, der ved en Ildebrand havde mistet sine Privilegier, herefter at bruge den Schleswigske Stadsret. — *Schlate Gottorp*, Donnerdages na Invocavit. (Plattydsk.)

J. F. Noodt, Beiträge. I. B. S. 24—25.

27. Febr. [448.] Kong Christian III.s Fundats for Hospitalet i Slesvig, hvortil Graabrödre-Klostret af hans Fader var skjenket. — *Schlosz Rendeszborch*, Dienstags na Oculi. (Plattydsk.)

Corpus Statutor. Slesvicens. 2. B. S. 803—806.

[449.] Kong CHRISTIAN III. forlener Sognepræsten i Rendsborg, Hr. Johann Mayer, paa Livstid med to Bönder. — *Schlosz Rendesbourg*, dingstag nach Oculi. (Plattydsk.) 1543. 27. Febr.

Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. Suppl. S. 53.

[450.] NICOLAUS PERRENOTUS, Herre af Granvella, opfordrer i Keiser Carl V.s Navn Indbyggerne i Sverrige til at antage Pfalzgrev Friderich, Christian II.s Svigersön, til Konge. — *Nurrenberg*, den 5. Dag Martij. (Oversættelse.) 5. Martii.

A. Hvitfeldt, Danm. Riges Krön. S. 1530—1531 (ed. in 4to. T. IX. fol. Pp. ij verso — Pp. iiij.)

[451.] Kong CHRISTIAN III. forbyder at eftertrykke den danske Oversættelse af Bibelen, som Mester Hans Thausen, Superintendent i Riiber Stigt, agtede at lade trykke. — *Riibe*, Fredagen nest efther Söndagen Letare. 9. Martii.

P. Rön, Biogr. Tausani. p. 98—99.

[452.] Kong CHRISTIAN III. bevilger, at et Præbende og Kannikedom i Ribe Domkirke, som vacerer efter Mester Marthen Krabbes Död, maa og skal herefter blive og være til en Theologum og Læsemesters Embede udi fornævnte Domkirke. — *Riiffue*, Fredagen nest effther söndagen Letare. 9. Martii.

P. Terpager, Ripæ Cimbr. p. 219—220. Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. Suppl. S. 54.

[453.] Kong CHRISTIAN III.s Befaling angaaende de aarlige Regnskaber, Contraböger m. m. ved Bjergværkerne i Norge. — *Haderslebenn*, Sontags Judica. (Tydsk.) 11. Martii.

M. T. Brünnich, om Norges Biergværker. Bilag. S. 27—29.

[454.] KONGENS RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse) i en Sag mellem Herbert Bartskier, Borger i Odense, og Villom Kelbrecker, Borger sammesteds, angaaende nogen Part og Andeel, som den Förste meente at have paa sin Hustrues Vegne i den Sidstes Huus og Eiendom. — *Otthense*, Tiisdaghen nest epther Sancti Gregorii Dag. 13. Martii.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 2. Saml. S. 135—139.

[455.] HERTUG JOHANN melder Johan Rantzow, at han havde modtaget tvende Breve angaaende de Wolffenbüttelske Anliggender, hvoraf det ene var sendt til Rantzow, for af ham, som Statholder, at aabnes i Kongens Fraværelse; dette havde han aabnet, og tilsendt Kongen; han sender Rantzow en Copie deraf, og tilsiger ham at möde i Gottorp næste Onsdag til et Raadsmöde. — *Gottorff*, am Freitage nach Judica. (Tydsk.) 16. Martii.

Danske Mag. IV. S. 69—70.

[456.] SIGURDUR JONSSON, Præst til Grenjadarstad, erklærer at ville, ifölge sit til Kong Christian aflagte Löfte, fra næste Paaskehöitid holde Messen i Modersmaalet efter Ordinantsen, dog uden at ville vise Ulydighed mod den hellige Kirke og et almindeligt Conciliums muelige Beslutninger. — *Ad Greniadarstödum í Reykiadal*, laugardagen næstann fyrer páska. (Isl. med lat. Overs.) 24. Martii.

Finni Johannæi Hist. Eccl. Isl. T. III. p. 241—243.

[457.] JOH. RANTZAWE, Ridder, beder Hertug Johan, Statholder til Slesvig, Holsten etc., at tage sig af nogle Officerers Forpleining. — *Breydenberge*, Sonnabends nach Palmarum. (Plattydsk.) 24. Martii.

Danske Mag. IV. S. 52—53.

[458.] SVENDBORGS BYTINGS Vidne angaaende Vor Frue Kirkes Rente og Eiendomme der i Byen, hvortil Adkomstbrevene for störste Deel vare bortkomne under sidste Feide. — *Suenborrigs Byting*, anden Paasche dag. 26. Martii.

Aktstykker etc. udg. af Fyens lit. Selsk. 1. Saml. S. 118—120.

1543. 31. Martii. [459.] JOHAN RANTZOUWE, Ridder, beder Hertug Johan, Stadtholder til Slesvig, Holsten etc., snarest mueligt at sende ham en Deel Krigsfolk til Hjelp, da han frygtede at overrumples af Fienden. — *Breidenberge*, An Anende quasimodogeniti Anno 1547. (Plattydsk.)

Danske Mag. IV. S. 53—54. (Aaret 1547 er uden Tvivl en Trykfeil.)

post 11. Apr. [460.] Udtog af Kong CHRISTIAN III.s Skrivelse til hans Brödre Hertugerne i Holsten, hvori han beretter at have sendt 1 Jagt og 3 Skibe til Blekingen for at opbringe Hertug Albrecht af Meklenborgs Krigsfolk, som denne agtede at sende til den svenske Oprörer Niels Dackes Understöttelse. — (Udateret.) (Tydsk.)

Skand. Litt. Selsk. Skrifter, 1815. S. 281—282. (Brevet er Svar paa en Skrivelse dat. Neumünster, Mitwochens Misericordias dom. (o: 11. Apr.) 1543. jfr. S. 240.)

14. Aprilis. [461.] DITMARSKENS 48 FORSTANDERES Brev til Hertug Hans (den ældre) angaaende de Tiendepenge, som de havde erholdt af Diderick Barberer i Eidersted. — *Heida*, den 14. dach Aprils. (Plattydsk.)

A. L. J. Michelsen, Ditm. Urkundenbuch. S. 112—113.

14. Aprilis. [462.] DITMARSKENS 48 FORSTANDERES Brev til Hertug Hans (den ældre), hvori de bede om Tilbagegivelse af et hollandsk Skib, som ved Nattetide var udtaget af Nyenszyl Havn, efter Rygtet, af Kong Christian III.s Udliggere, samt besvære sig over et i Fyrstendömmerne udgivet Forbud mod Handel med Ditmarsken. — *Heida*, den 14. dach Aprils. (Plattydsk.)

A. L. J. Michelsen, Ditm. Urkundenbuch. S. 113—114.

20. Aprilis. [463.] Hertug HANS (den ældre) lover Ditmarskens 48 Forstandere at underrette Kongen om deres Forlangende med Hensyn til det i Nygensyle Havn paa Eidern borttagne hollandske Skib, og takker dem, fordi de af Dronning Maria (Regentinde i Nederlandene) ikke have ladet sig bevæge til at tilsidesætte de afsluttede Fordrag. — *Neinmünster*, Freitags post Jubilate. (Tydsk.)

A. L. J. Michelsen, Ditm. Urkundenbuch. S. 115.

23. Aprilis. [464.] Ridderne JOHAN RANTZAV og ESKE BYLDE, samt PETER SWABE bede Hertug Hans snarest mueligt at tilsende dem deres Instruction med Hensyn til Mödet i Campen. — *Itzeho*, Montags nach Cantate. (Tydsk.)

Danske Mag. IV. S. 51.

1. Maji. [465.] Byfogden i Skjelskör, HANS SIMONSENS Mageskiftebrev angaaende en Kongen tilhörende Grund i Skjelskör i Fiskergaden, som han paa Kongens Vegne overdrog til Jacob Cormannov, Raadmand i Skjelskör, for en Grund i Möllegaden sammesteds. — *Skelskör*, Philippi et Jacobi Apostolorum Dag.

P. Friis Edvarsen, Underr. om Schielschiör. S. 411—412.

6. Maji. [466.] Kong CHRISTIAN III. indbyder Hr. Mogens Gyldenstern, Raad, Embedsmand paa Slottet Dragsholm, til med Fölge at möde i Hadersleffue vor Frue Assumptionis Aften, for derfra at fölge med til Kyll, hvor Kongen vilde foranstalte sin Söster Elisabets Bryllup med Hertug Mogens af Mecklenborg. — *Kiöbnehaffn Slott*, Söndagen nest epter wor Herris Hemmelfardt Dag.

Danske Mag. V. S. 2—4.

15. Maji. [467.] KONGENS RETTERTINGS Dom i en Sag mellem Peder Ebbessen (paa Kronens Vegne) og Christen Hardbo til Restrup, om hvorvidt Restrup med mere Gods i Rindsherred var frit Jordegods eller ret Bondegods, som den havde ganget Skat og Leding af fra Arilds Tid. — *Ottensse*, tredie Pinzdag.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 1. Saml. S. 77—81.

[468.] Literæ FRANCISCI, regis Franciæ, ad Christophorum Richer, ipsius in Dania legatum, de negotiis apud reges Sveciæ et Daniæ accelerandis. — *In Sancto Germano,* 22. Maji. 1543. 22. Maji.

Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. Suppl. S. 220—221.

[469.] FRANCISCI, regis Franciæ, literæ ad Joannem Fraxineum, ipsius in Dania legatum, de negotiationibus eius apud reges Daniæ et Sveciæ. — *In Meudon*, 23. Maji. 23. Maji.

Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. Suppl. S. 221—223.

[470.] Kong CHRISTIAN III.s Qvittering til Stiig Bagges Arvinger for Betaling af hvad han var bleven Kronen skyldig af Lister Lehn. — *Kiöpnehaffn Slott*, tisdagenn nest fore sancti Bonifatii dag. 29. Maji.

Lange og Unger, Diplomatar. Norveg. 1. Saml. S. 806.

[471.] KONGENS RETTERTINGS Dom, hvorved efter Tiltale af Michel Brockenhus, Embedsmand paa Nyburge, en Seueren Bager, Borger i Svinburge, paalagt og af ham given Lov i Anledning af et Sögsmaal for Tyveri kjendes magteslös; tillige paalægges Borgemester og Raad i Svinburge at straffe Deeltagerne i et ved denne Leilighed stedfundet Oplöb. — *Ottensse*, Lögerdagen nest for Sancti Barnabe Dag. 9. Junii.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 2. Saml. S. 140—142.

[472.] Instruction af RAADET I LYBEK for de til Bornholm afsendte Commissarier (Claus Bardewik m. fl.); de skulle förend de danske Raaders Ankomst söge at afgjöre Klagerne over Fogden Bernt Knop; ved Forhandlingerne med de danske Afsendinge skulle de bestræbe dem for, at Retssagerne henvises til Raadet i Lybek, förend de bringes for Kongen; de skulle indsætte Blasius von Wickeden til Slotsfoged istedenfor Bernt Knop, og Hans Wolgemodt til Underfoged, undersöge en opstaaet Strid mellem Kjöbmændene fra Stralsund og "de von Rotten" (ɔ: Rönne) m. m. — An den 13. Junij. (Plattydsk.) 13. Junii.

J. B. Hübertz, Aktst. til Bornholms Hist. S. 114—118. (Fortegnelse over de "Bornholmsche gebreke", hvorom der ved denne Leilighed skulde forhandles med de danske Raader, sst. S. 119—120).

[473.] Litteræ PETRI PAULI, pastoris Roschildensis, ad Petrum Palladium, superintendentem diocesis Sielandiæ, datæ, quibus nunciat, non omnes capitulares articulo de transsubstantiatione assentiri. — *Roschildiæ*, 21. Junii. 21. Junii.

Danske Mag. V. S. 272—273.

[474.] Kong CHRISTIAN III. tilöjendegiver Claus Bardewik og de andre Lybske Afsendinge, at han har affærdiget Thruth Gregersen, Styge Porss og Jens Brade til Bornholm for at forhörre Undersaatternes Klager, og undskylder, at de ikke ere komne til den fastsatte Tid, St. Hansdag. — *Ahus*, Söndagen efter Johannis. 1. Julii.

Udt. i J. R. Hübertz, Aktst. til Bornholms Hist. S. 128.

[475.] JOHAN RANTZOV, Ridder, beder Kong Christian III. at tage Geuertt Schencken i sin Tjeneste, og ansætte ham som Lieutenant hos J. Rantzow eller anvende ham paa anden Maade. — *Breydenberge*, Sondages nach Visitationis Marie. (Plattydsk.) 8. Julii.

Danske Mag. IV. S. 54—55.

[476.] JOHAN RANTZAUWE, Ridder, beder Hertug Hans at underskrive nogle Breve til alle Klostere og Capitelet i Schleswig om at sende ham Heste, Vogne og al anden Nödvendighed for at udföre et imellem dem aftalt Anslag. — *Breidenberge*, Sondages nach Visitationis Mariæ. (Plattydsk.) 8. Julii.

Danske Mag. IV. S. 55—56.

1543. post 9. Jul. [477.] Beretning til Raadet i Lybek fra DE LYBSKE AFSENDINGE (CLAUS BARDNWIK m. fl.) om deres Foretagender paa Bornholm efter deres Ankomst den 16. Juni, samt om deres Forhandlinger med de danske Mænd Hr. Trudt Gregersen, Stig Pors og Jens Brade. — (Uden Dag.) (Plattydsk.)

Udt. og Brudst. i J. R. Hübertz, Aktst. til Bornholms Hist. S. 128—134.

10. v. 11. Jul. [478.] OLE MUNK, CHRISTOFFER ROSENCRANTZ OG JOHAN BROKENHUUS kjendes at have annammet af Erlig og Velbr. Mand Lars Nielsen i Refsnes fire Daler, "som er den Sum, han skal give Kgl. Majt. af den tyvende Penge". — *Wiborg*, die S. Canuti & Ketilli.

C. Thestrup, Danm. og Norges Krigsarmatur. S. 301. (Om Brevets Datum skal være d. 10. Jul. (St. Knuds Dag) eller S. Kields Dag (efter haandskr. Calendarier 11. Jul. men paa Norske Primstave d. 8. Jul.) er uvist. Benævnelsen "Dies Canuti & Ketilli" forekommer dog oftere, s. det af Wegener i Aarsberetn. fra G. Archiv. udgivne Calendarium S. 10).

16. v. 23. Jul. [479.] JOHAN RANTZOUWE, Ridder, beder Hertug Hans snarest muelig oversende Kongen nogle medfölgende Breve. — *Breydenberge*, Mandags nach Margarete. (Plattydsk.)

Danske Mag. IV. S. 57—58.

18. v. 25. Jul. [480.] JOHAN RANTZOUE, Ridder, melder Hertug Hans, at Kongen havde befalet ham, tilligemed Breyda Rantzowe, Iuen Reuentlouwe og Bertram von Aleuelde at indtræffe den fölgende Dag i Nyborg eller Corsöer, og mener, at det maatte være en Feiltagelse, at Hertugen ikke var paa Veien. — *Gottorp*, Middeweken nach Margrete vmb 7. Vre. (Plattydsk.)

Danske Mag. IV. S. 56—57.

post 22. Jul. [481.] Fogden paa Bornholm, BERNT KNOPS Regnskab over Oppebörsel paa Bornholm fra Tirsdag efter S. Mortens Dag (14. Novbr) 1525 til S. Marie Magdalene Dag (22. Juli) 1543, da han i Nærværelse af de Lybske Afsendinge, Nyclas Barpewys og Claues Stortelberch oplod Hammershuus Slot til Blasius vann Wyckedenn. — (Udateret.) Plattydsk.)

Udt. og Brudst. i J. R. Hübertz, Aktst. til Bornholms Hist. S. 120—127.

30. Julii. [482.] KONGENS RETTERTINGS Dom i en Sag mellem Per Ebbesen D. R. R. paa Kronens Vegne, og Christen Hardbo paa sine egne og alle Niels Clemmitsens Arvingers Vegne om hvorvidt noget Bondegods i Rindsherred var ret Bondegods og Ledingsjord, hvoraf der af Arilds Tid gik Skat og Leding til Kronen. — *Veyle*, Mandagen nest epther Sti. Olaui Reg.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 1. Saml. S. 81—82.

31. Julii. [483.] Kong CHRISTIAN III.s Rescript til det roskildske Capitel, hvorved de af dets Medlemmer, som endnu ikke havde villet underskrive de af de kjöbenhavnske Theologer (Biskop Palladius og Professorerne Maccabæus og Chrysostomus) fremsatte, og i Kongens Nærværelse discuterede Artikler, befales at möde i Kjöbenhavn og underskrive bemeldte Artikler til næstkommende St. Mauricii Dag. — *Köpnehaffn Slaat*, Tiisdagen nest efther Sancti Ibs Dag.

Dän. Biblioth. 7 Stück. S. 139—140.

post 31. Julii. [484.] DET ROSKILDSKE CAPITELS Andragende til Kong Christian III., hvori de bede sig fritagne for strax at underskrive de kjöbenhavnske Theologers Artikler, men först at maatte besvare dem skriftlig; hvis de derefter bleve overbeviste med Grunde, erklærede de sig villige til at give efter. — (Udateret.)

Dän. Biblioth. 7 Stück. S. 140—142. (Dette Andragende skal være blevet tilbageholdt ved nogle Venners Mellemhandling.)

[485.] JOHAN RANTZOW, Ridder, melder Hertug Hans, at der samles en overordentlig stor Mængde Burgundiske Ryttere og Knegte "im Ouerlandt", saa man maatte befrygte et Indfald i Hertugdömmerne, viser disses slette Forsvarsstand, og raader at gjöre hurtigst muligt Anstalter til at sætte sig til Modværge og at indlade sig i en Underhandling med Hamborg, at det ikke skulde understötte Fienden. — *Bredenberge*, Sunnabendes nach Vincula. (Plattydsk.) 1543. 4. Augusti.

Danske Mag. IV. S. 58—61.

[486.] Udtog af Bergfoged ALEMPECKS og JACOB ZOCHERONFS Optegnelser paa Beholdninger og forefaldne Udgifter ved Bjergværkerne paa Gulnæsberg, Moysisberg og Samsonsberg i Norge ved deres Ankomst dertil. — Den 8. August. 8. Augusti.

M. T. Brünnich, om Norges Biergværker. Bil. S. 29—30.

[487.] CAPITULI ROSCHILDENSIS ad Petrum Palladium, superintendentem, Johannem Machabæum et Olavum Chrysostomum, professores Hafnienses, literæ, quibuscum scriptum suum contra disputationes eorum de missa, de coena domini et de ministerio verbi mittit. — *Ex Roschildia*, ultimo die Augusti. 31. Augusti.

Dän. Biblioth. 7 Stück. S. 100—103. (Selve Skriftet sst. S. 103—121.)

[488.] Kong CHRISTIAN III. beder D. Pommeranus at gjöre Forbönner til den Almægtige for sig og Riget i Anledning af Keiserens forehavende Fjendtligheder. — *Kiel*, Dingstag post Egidii. (Tydsk.) 4. Septbr.

Dänische Biblioth. 1. St. S. 54. Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. Suppl. S. 224.

[489.] Literæ theologorum Hafniensium, PETRI PALLADII, superintendentis, JOHANNIS MACCABÆI et OLAUI CHRYSOSTOMI, ad capitulum Roschildense, in quibus causas afferunt, qvare non statim ad scriptum capituli adversus se (de missa, de coena domini, et de ministerio verbi) respondeant. — *Hafniæ*, 13. Septembris. 13. Septbr.

Dän. Biblioth. 7 Stück. S. 122—129.

[490.] CAPITULI ROSCHILDENSIS ad theologos Hafnienses (Palladium, Maccabæum et Chrysostomum) epistola, in qva nonnullas horum insinuationes contra se per literas factas repellit, rogatqve ne sententiis propositis (de missa, coena domini et ministerio verbi) contra conscientiam ut subscribat, postulent. — *Roschild*. (sine die et anno). post 13. Sept.

Dän. Biblioth. 7. Stück. S. 130—138. (Dette Brev skal efter nogle Venners Raad være tilbageholdt.)

[491.] Kong CHRISTIAN III.s Dom i en Sag mellem Klosteret i Itzehoe og Fru Heilewig, salig Christoffer von Ahlefeldes Enke til Hilligenstede, angaaende Kirkegaardene i Hilligenstede samt anden Eiendom. — *Itzehoe*, Sonntags nach Exaltationis sanctæ Crucis. (Plattydsk.) 16. Septbr.

J. F. Noodt, Beiträge. 1. B. S. 573—576.

[492.] Kong CHRISTIAN III.s Dom, hvorved Rottenbrock tilkjendes Klosteret i Itzehoe indtil den gamle Rensborger Vei. — *Itzehoe*, am Montage na Exaltationis Crucis. (Plattydsk.) 17. Septbr.

J. F. Noodt, Beiträge. 1. B. S. 576—577.

[493.] Conclusum UNIVERSITATIS HAFNIENSIS, qvo D. Thomæ Zegero residentia M. Matthiæ demortui "ad unum annum atqve alterum" conceditur, ita tamen ut jurejurando ad certam formam concepto Universitati adstringatur. — Die Mercurii ante Matthæi apostoli. 19. Septbr.

L. Engelstoft, Univ. Ann. 1811. 2. B. S. 24—25.

1543. [494.] Kong CHRISTIAN III.s Stadfæstelse paa Preetz Klosters Privilegier. —
22. Septbr. *Rendsborch*, am Sonnavende nach Matthei Apostoli. (Plattydsk.)

A. L. J. Michelsen, Urkundensammł. der Schl.-Holst.-Lauenb. Gesellsch. I. B. S. 358—359.

1. Octobr. [495.] ESKE BILDE, Ridder, skriver til Kong Christian III., at Mester Jesper Brochmandt bedst mundtligen kunde underrette ham om Sagernes Tilstand; derhos beder han, at Brockmand snarest muenligt maatte blive sendt tilhage, da han var den eneste, han kunde bruge i Rigets hemmelige Erinder. — *Kiöbenhagen Slott*, Mandagen nest epther sancti Michels Dag.

Danske Mag. VI. S. 41—42.

10. Octobr. [496.] Kong CHRISTIAN III. tillader Forstanderne for Hellig Geistes og St. Georgs (Hospitaler) i Slesvig at udsende en Vogn i Kongens Riger og Fyrstendömmer for at indsamle Almisse til de Fattige. — *Flensborch Slate*, Medewecken na Francisci. (Plattydsk.)

J. F. Noodt, Beiträge. 2. B. S. 295—296. Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. Suppl. S. 219—220.

12. Octobr. [497.] Kong CHRISTIAN III.s Fundats, hvorved bestemmes, at Sorte Brödre Kloster i Ribe med alt sit Tilliggende, undtagen Kirken og Kirkegaarden, skal anvendes til et almindeligt Hospital for fattige, syge og saarede Mennesker; hertil lægges en Deel af Kronens Tiende af Skadsherred, nogle Enge, Hellig Aands Gaard i Ribe, St. Jörgens Hospital ved Kolding og et Vicarie i Vardbasse Nebel. — *Hadersleb Slot*, Fredagen næst efter Sancti Dionysii Dag.

P. Terpager, Ripæ Cimbr. S. 524—525. Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. Suppl. S. 55—56.

13. Octobr. [498.] ERASMUS SCHETZ tilskriver Joachim Sommerfelt, Raadmand i Hamborg, angaaende Keiserens Uvillie over Kongen af Danmarks Feidebrev, om Keiserens Svar, og om de Udsigter der ere tilstede til Gjenoprettelse af et fredeligt Forhold; han opfordrer Raadet i Hamborg til at knytte Forhandlinger med Kongen, og lover sin Hjelp. — *Brussell*, XIII. Octobris. (Tydsk.)

Danske Mag. IV. S. 71—74.

22. Octobr. [499.] HANS TAUSSENS Skrivelse til Mester Jörgen Gyldenstierne, (Ærkedegn i Ribe) angaaende en Præst i Bröns, Christern Mattsön, med hvilken Sognefolkene vare misfornöiede. — *Ripis*, die lunæ ante Simonis & Judæ.

P. Rön, Biogr. Tausani. p. 102—103.

3. Novbr. [500.] JOHAN RANTZOUWE, Ridder, tilmelder Hertug Hans (og i et tilföiet Brev ogsaa Kongen), at Tonnies vonn Witberge, ved sin Onkel Jürgen Schwartzen, havde tilbudt ham en stærk Fane Ryttere til Kongens Tjeneste, og tillige ladet ham sige, at 8—900 Ryttere og 6 Faner Fodfolk havde samlet sig for at indtage Verden, om han maaskee vilde hindre det. Han udbeder sig Befaling i denne Sag og tilraader Kongen snarest muligt at gaae over Beltet, da denne Sag muligt kunde have alle Slags Fölger. Paa et Par löse Sedler skriver han til sin Sön Henrik, at han skal holde god Vagt i Husum og ved Eideren. — *Breydenberge*, Sonnabendes nach aller Hilligen Dage. (Plattydsk.)

Danske Mag. IV. S. 61—64.

6. Novbr. [501.] JOHAN RANTZAUWE, Ridder, tilskriver Hertug Hans angaaende de tydske Knegte; tillige sender han Copie af et Brev fra Erasmus Schetz til Raadmand i Hamborg

Joachim Sommerfelt (Nr. 498), hvilket han beder ham at holde hemmeligt, m. m. — *Bregdenberge*, Dinstages nach omnium Sanctorum. (Plattydsk.) 1543. 6. Novbr.

Danske Mag. IV. S. 70—71.

[502.] Ridder ESKE BILDES Skrivelse til Kong Christian III., hvori han udbeder sig Kongens Befaling, om han skal lade brænde de i Malmöe paagrebne Troldqvinder. — *Kjöbinhagen Slot*, ffredag nest eppther wor frwdag presentationis. 23. Novbr.

Danske Mag. 3. Række. I. S. 53—54.

[503.] Relatio CANONICORUM ROSCHILDENSIUM de exitu disputationis eorum cum theologis Hafniensibus, et de causis qvæ eos ad subscribendum propositionibus dictorum theologorum commoverant. post 11. Decb.

Dän. Biblioth. 7 Stück. S. 142—146.

[504.] PETRI PALLADII et CONCIONATORUM "memoriale" de colloquio theologico inter professores theologiæ in academia Hafniensi et canonicos Roschildenses diebus 10. et 11. Decembr. 1543 habito. post 11. Decb.

Dän. Biblioth. 7 Stück. S. 146—148.

[505.] Forhör holdet i Statholderens Hr. Eske Bildes Gaard i Kiöbenhavn af JACHIM BECK, Rentemester, JESPER BROCHMANDT, Kongens Secretær, POUEL HANSÖN, PER JÖRGENSÖN, ANDERS HALLAGER, og OLUFF SCRIFFUER, Borgemestere i Kiöbenhavn, over Skipper Henrich, van Dantsken, og Andriis Widerstorp, Styrmand, angaaende et Skib, ladet med Rug og Meel, som de vilde före gjennem Sundet. — *Kiöpnehaffnn*, Sancti Thome Apostoli Dag. 21. Decbr.

Danske Mag. VI. S. 42—46. (Ikkun Begyndelsen og Enden af Dokumentet er aftrykt.)

[506.] Forhör, optaget af Ridder ESKE BILDE til Svanholm, Statholder i Kjöbenhavn, EYLER HARDENBERG, Hövidsmand paa Malmöeshus, STIG PORS, Befalingsmand paa Landegaard, JÖRGEN KOCK, Borgemester i Malmö, JUNGE HANS, Husfoged paa Malmöeshus, og BENT JENSSEN, Byskriver i Malmö, over Gyde Spandemagers, Præst Jochim og Præst Jens Poske, som vare sigtede for ved Trolddom at have villet forgjöre Kongen og hans Skibe. — *Malmös Huss*, Nyaarsafftenn Aar effter Christi Födsell Mdxliiij. 31. Decbr.

Danske Mag. 3. Række. I. S. 54—57.

[507.] Kong CHRISTIAN III.s Manifest imod Dronning Maria, Statholderinde i Nederlandene, i Anledning af Nederlandenes Fjendtligheder mod Danmark. — *Schlos Coppenhagen* (uden Dag). (Tydsk.)

Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 133—160.

[508.] Biskop MAGNUS af Skaras Instruction (9 Artikler) til Lange Hermann paa dennes Reise til Sverrig (6. og 7. Art. angaaer Kongen af Danmark). (Tydsk.)

Skand. Litterat. Selsk. Skrifter, 1815. S. 282—284.

[509.] Kong CHRISTIAN III.s Forordning angaaende Accise paa Rostokker og Sunds Öl. — (Uden Sted og Dag.) (Svensk.)

Svensk Udt. i J. Richardson, Hallandia. S. 139.

[510.] DEN JYDSKE ADELS Taxering til den 1542 af hele den danske Adel bevilgede Skat. — (Uden Dag.)

Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 160—168.

[511.] BERNARDUS, Provst i Bordesholm, tilstaaer at have solgt til Johann Rantzow Bredenbeke og Büstorpp i Nyenmünster Sogn og til Jasper Wittorp i Nienmunster en

1543. Ager og Eng, som han hidtil havde havt i Leie, for at tilveiebringe 3000 Mark lybsk, som Kongen havde forlangt af Klosteret til Hjelp til Afbetalingen af Landets Gjeld. — (Uden Sted og Dag.) (Plattydsk.)

Udt. i Westphalen, monum. ined. T. II. col. 514.

[512.] HANS VON STERNBERGH, der i lang Tid har siddet i Fængsel formedelst Beskyldninger af et lögnagtigt Fruentimmer til Blasius v. Wickede, Foged paa Bornholm, ansöger Raadet i Lybek om at komme i Borgen eller om et Indlager i et ærligt Herberge til Sagens Udgang. — (Uden Dag.)

Udt. i J. B. Hübertz, Aktst. til Bornholms Hist. S. 113.

c. 1543.

c. 1543.

[513.] Kong CHRISTIAN III.s Fölgebrev for Stij Pors, Befalingsmand over Lunds Stift, til alle Kronens Bönder og Tjenere i Halmstads Herred og Sönderums Lehn, samt til alle Kirkeværger, Præster, Degne, Kirketjenere og Præstetjenere over hele Nörre- og Sönder-Halland. — (Udateret.) (Svensk Oversætt.)

L. B. Falkman, Upplysningar om andeligt gods uti Skåne. 2. D. S. 15—16.

[514.] Kong CHRISTIAN III.s Befaling, at alle Kirke- og Præstebönder i Nörre- og Sönder-Halland, som Josef Falster hidtil havde i Forsvar, skulde svare Stij Pors til Sagefald, Gaardfæstning, Gjæsterie m. v. — (Udateret.) (Svensk Oversætt.)

Uddr. i L. B. Falkman, Upplysningar om andel. gods uti Skåne. 2. D. S. 16.

[515.] Fortegnelse paa de Sager, hvorfor Fru ANNE NIELSS BRADES har Tiltale til Bernit Knop paa Borginholm. — (Udateret.)

J. R. Hübertz, Aktst. til Bornholms Hist. S. 127—128.

1544.

1544.

3. Januar. [516.] Instrux for CHRISTOFFER RICHER paa hans Gesandtskab fra Kong Frants I. af Frankrige til Kongen af Danmark, hvorefter han fornemmelig skulde söge at bevæge denne til at tage Deel i Krigen mod Kongen af England, eller i det mindste til ikke at understötte denne. — *A Fontaine Bleau*, le troisiesme jour de Janvier. (Fransk.)

Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 612—614.

17. Januar. [517.] Forhör, optaget i Nærværelse af Peter Gotske, Hövidsmand paa Kjöpnehaffns Slot, Jesper Brochmandt, Kongens Secretær, Christoffer Trundssen, Pouel Hanssen, Oluff Schriffuer, Borgemestere i Kjöpnehafnn, og Jesper Olssen, Byfoged sammesteds, af Statholderen paa Kjöpnehaffns Slot, Ridder ESKE BILDE, over Dorrethe Judekone, som Gyde Spandemagers i Malmö havde angivet som sin Medskyldige i Trolddom. — *Kjöpnehaffnn*, Sanctj Anthonij Dag.

Danske Mag. 3. Række. I. S. 57—60.

23. Januar. [518.] Brev, udstedt af BORGEMESTERE og RAADMÆND i Helsingör, angaaende et af Byfoged Per Willomszen i Helsingör ifölge Hr. Eszgi Bildes Befaling optaget Forhör over Raadmand Henrich Monssen sammesteds, Borger Jens Monszen og en Qvinde Syze Per Gudminszes, i Anledning af det Dorethee Judekone paaförte Sögemaal for formeentlig udövet Trolddom. — *Helzingörs Raathusz*, Onsdagen nest fore sancti Pauli conuersionis Dag.

Danske Mag. 3. Række. I. S. 60—61.

[519.] Skrivelse fra EYLLER HARDENBERG og JÖRGHEN COCK til Esky Bylde til Swansaholm, Ridder, Statholder i Kiöpnehaffnn, angaaende deres Undersögelser om den for Trolddom anklagede Gyde Spandemagers Forhold, hvorhos de love en udförligere Beretning, saasnart Lector Magens og Skipper Rasmus maatte indtræffe til Malmöhus; tillige berette de, at de ikke nu kunne sende "thet indholt" til Kongens Skib, da det er umueligt at "faae Skib eller Skuder her fran Byen for jisz". — *Malmöhus*, Onsdaghen for Pauli conuersionis Dagh. 1544. 23. Januar.

Danske Mag. 3. Række. I. S. 61—62.

[520.] LUDER VON REVENTLOWS Udvikling for Hertug Hans af de Grunde, hvorpaa han byggede sine Fordringer paa Godset Cayn (Kaden) med Tilliggende. — *Lubeck*, den 23 Dach Januarij. (Plattydsk.) 23. Januar.

V. A. Heinze, Kielisches Magazin. 2. B. S. 167—175.

[521.] Forhör, optaget af POUEL HANSSEN og OLUFF SCHRIFFUER, Borgemestere i Kjöbenhavn, og JESPER OLSSEN, Byfoged sammesteds, paa Forlangende af Eske Bilde til Svanholm, Statholder paa Kjöbenhavns Slot, angaaende Kirstine Præstedege, i Anledning af den hende paabyrdede Beskyldning: at have med Gyde Spandemagers i Malmö deeltaget i at forgiöre Kongens Skibe Sct. Laurentii Dag næst forgangen uden for Helsingör. — *Kjöpnehaffn*, sanctj Paulj afftenn conuersionis. 24. Januar.

Danske Mag. 3. Række. I. S. 62—64.

[522.] Skrivelse fra PEDER WILLOMSZ, Byfoged i Helsingör, til Herr Eske Bilde, Statholder i Kjöbenhavn, angaaende Undersögelserne om Dorothe Judekones formeentlige Deeltagelse i at forgjöre Kongens Skibe. — *Helszingör*, sanctj Pauli conuersionis dag. 25. Januar.

Danske Mag. 3. Række. I. S. 64—65.

[523.] Kong CHRISTIAN III.s Fuldmagt til Hr. Johann Rantzaaw, Hr. Andres Bilde, Peter Schwabe og Caspar Fuchs, at forhandle med Keiserens Fuldmægtige om en bestandig Fred. — *Schlosz Rennsburg*, den 3. Tag des Monats Februarii. (Tydsk.) 3. Febr.

Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 589—590.

[524.] Beretning fra JESPER OLSSEN, Byfoged i Kjöbenhavn, til Ridder Eske Bilde, Statholder sammesteds, angaaende en forgjeves foretagen Huusundersögelse hos Dorrethe Judekone og hendes Datter om "nogen Schriffter, Böger eller andre Instrumenther, som kunde bruges tiill at giöre nogen troldom meth, som Gyde Spanndemagers haffde Dorrethe Judekone tillagt at haffue skulde". — *Kjöpnehaffn*, Fredagen nest effther wor Frue Dagh Kyndermössze. 8. Febr.

Danske Mag. 3. Række. I. S. 65.

[525.] Attest, udstedt af BORGEMESTER og RAAD i Helsingör, angaaende et af Byfoged Per Willumsen sammesteds optaget almindeligt Forhör, ifölge Statholderen i Kjöbenhavn Hr. Eske Bildes Forlangende, angaaende Dorrethe Judekones Forhold Sct. Laurentii Dag, da Kongens Skibe skulde have været forgjorte, samt et herom erhvervet Tingsvidne. — *Helzingör Raadhuesz*, thon mondag nest effther Midfaste Söndag. 24. Martii.

Danske Mag. 3. Række. I. S. 66—67.

[526.] Keiser CARL V.s Fuldmagt til Niclas Perrenot, Herre til Granvelle, Johan von Naves til Mesanzi, Carl Boisot og Viglius von Zwichen, at forhandle om Fred paa Nederlandenes Vegne med Kong Christian III.s Fuldmægtige. — *Speyer*, am ersten Tag des Monaths Aprilis. (Tydsk.) 1. Aprilis.

Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 568—569.

1544. 2. Aprilis. [527.] Kong GUSTAVS Svar til Kong Christian III.s Sendebud Jörgen Lycke, angaaende forskjellige Belöb, som Conradt von Pijhij og Hr. Christoffer Anderson paa Kong Gustavs Vegne skulde havde erholdt af Kong Christian III.; om Fordringer i Anledning af fremmede Krigsfolks Reise gjennem Danmark til og fra Sverrig, m. m. — *Stockholm*, then 2. Aprilis. (Svensk.)

E. Jörensson, Gustaff I.s Hist. 2. D. S. 226—227.

9. Aprilis. [528.] Kong CHRISTIAN III. tildömmer St. Catharinæ Alter i Roeskilde Domkirke Jonstrop Gaard og Jonstrop Fang i Ostedt Sogn, Walburger Herred. — *Otthensze*, Clocker Otthenszdag.

Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 373—375.

12. Aprilis. [529.] Dr. MARTEN LUTHER beder Kong Christian af Danmark at lade Kong Gustav i Sverrig tilstille et Brev angaaende en vis Peutinger, som usandfærdigen havde givet sig ud for Doctor, havde ægtet to Koner, og var bleven Cantsler i Sverrig, eftersom denne Peutinger rimeligviis havde undertrykt Luthers tidligere Breve til Kongen om ham. — Am Oster Abent. (Tydsk.)

Acta liter. Sveciæ 1724. Vol. I. p. 597—598. Dänisch. Biblioth. 4 Stück. S. 157—159.

9. Maji. [530.] Fogden BLASIUS VON WYCKEDENN tilmelder Raadet i Lybek, at Indvaanerne paa Öen ere villige og lydige; der er reist Sag angaaende en Afgift til Slottet, som Frimændenes Bönder vægre sig ved; endvidere skriver han om et for 2 Aar siden strandet Hamborger Skib, og om en trykkende Skat, som Kongen lader opkræve ved sin Afsending Mychell Hals. — *Hamershusszenn*, d. 9. Maius. (Plattydsk.)

Udt. og Brudst. i J. B. Hüberts, Aktst. til Bornholms Hist. S. 135—136.

23. Maji. [531.] Freds- og Venskabs-Tractat mellem Keiser CARL V. for Nederlandene og Kong CHRISTIAN III. og Hertugerne JOHAN, ADOLF og FREDERIK af Slesvig og Holsten. — *Spyer*, am 23. Tag des Monats Maji. (Tydsk.)

G. G. Leibnitius, mantiss. cod. iur. gent. dipl. Pars 2. p. 233—240. J. C. Lünig, Teutsches Reichs-Archiv. Pars special. Contin. I. Abth. I. Absatz I. S. 235—241. J. du Mont, corps dipl. T. 4. P. 2. p. 274—277. Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 579—590.

23. Maji. [532.] Separat Artikel til den Speyerske Tractat, hvorved Keiser CARL V. omstændeligen forsikkrer, ikke nogensinde med Magt at ville understötte Christian II.s og hans Döttres reserverede Fordringer mod Christian III. — *Speyr*, am drey und zwainzigisten Tag des Monats Maji. (Tydsk.)

Nye D. Mag. IV. S. 83—85.

post 23. Maji. [533.] Brev fra GEORGIUS GYLTE til en Unævnt, (der i Overskriften betegnes: princeps quidam in aula Gustavi I. degens) blandt andet om den Speierske Fredstraktat og om den Uenighed, der vedligeholdes mellem de Danske og Svenske. — (Udateret.) (Svensk.)

O. Celsius, monum. politico-eccles. p. 53—61.

3. Junii. [534.] Kong CHRISTIAN III.s Skrivelse til Capitlet ved Stiftskirken i Hamburg, hvorved han indstiller sin "Tjener og kjære tro Mand" Andres von Barby til et ved Dödsfald ledig blevet Canonikat. — *Schlosse Rendsburg*, Dinstags im Pfingsten. (Tydsk.)

N. Staphorst, Hist. Eccl. Hamburg. I. Th. 2. B. S. 360.

3. Junii. [535.] Keiser CARL V.s Ratification af en Separat-Artikel til den Speyerske Tractat angaaende Amnestie for dem, som under Krigen havde taget Parti, afsluttet i Speyr 23. Maji 1544. — *Speyr*, am driten Junii. (Tydsk.)

Nye D. Mag. IV. S. 81—83.

[536.] Kong CHRISTIAN III. giver Capitlet i Aarhus de to först ledige Præbender i Aarhus Domkirke til Underholdning for en Lector og en Skolemester i Byen. — *Wor Gaardt udtij Aarhuss*, Torsdagen nest epther Pintze. 1544. 5. Junii.

F. Nannestad, Hilaria Aarhus. pag. 58—60. Krag og Stephanius, Christ III.s Hist. Suppl. S. 52—53. (I Overskriften begge Steder staaer Aaret 1542, hvilket u. Tv. er det rigtige.)

[537.] Forlig mellem JÜRGEN VAN DER WYSCK, "Erfseten" til Fresenhagen og Dom-Capitlet i Sleswigk om en Eng, kaldet Bykar, i Stadum-Veltmarke. — *Tho Sleszwigk*, Donnerdages na der hilligen Drefaldicheitt. (Plattydsk.) 12. Junii.

J. F. Noodt, Beiträge. 2. B. S. 289.

[538.] Kong CHRISTIAN III. giver Jörgen Pedersenn, Rentemester i Nörre-Jylland, Segberg Gaard i Farup Sogn, Kalslund Herred, til Arv og Eie. — *Flensbortig slott*, Sancti Johannis Baptiste aften. 23. Junii.

Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. Suppl. S. 76. (Efter en Vidisse af 1. Aug. 1558.)

[539.] Kong CHRISTIAN III.s Forordning, angaaende Ægteskab og Vielse, for Hertugdömmerne. — *Schlotte tho Hadersleben*, am Dage St. Johanns des Döpers. (Plattydsk.) 24. Junii.

Corp. constitut. Regie-Holsat. 1. B. S. 379—381. Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 168—169. Samml. Schlesw.-Holst. gemeinschaftl. Verordn. S. 130—131.

[540.] Prior CHRISTEN POUELSSEN og MENIGE CAPITELSBRÖDRE I ST. KNUDS KLOSTER I ODENSE overdrage Skræderlauget i Odense et Huus i S. Albani Stræde til Arvefæste, dog uden Ret til at oplade det til nogen anden, men med Forkjöbsret, hvis Klosteret nogensinde vilde sælge det. — *Stj Knuds Closter y Ottens*, Medssomers dagh. 24. Junii.

Aktstykker etc. udg. af Fyens lit. Selsk. 2. Saml. S. 67—68.

[541.] Kong CHRISTIAN III.s Regulativ for Berghövedsmanden Anthoni Bruschke og Bergfogden Anthoni Alpek, hvorved en större Orden indföres ved de norske Bjergværker. — *Schlos Flensburgk*, Sonnabends nach Johannis Baptiste. (Tydsk.) 28. Junii.

M. T. Brünnich, om Norges Biergværker. Bilag. S. 31—35.

[542.] Kong CHRISTIAN III.s Skrivelse til Eske Biilde, Statholder paa Kjöbenhavns Slot, hvori Kongen melder at have sendt nogle holstenske Raader til Itzehoe for at underhandle med Ditmarskerne, samt at han, hvis disse ikke ville opfylde Kongens Villie, har i Sinde at undertrykke dem med Magt og falde ind i deres Land, hvorfor han befaler Bilde at samle saameget Forraad af Havre og Fetalie som muligt og sende det til Eggernfordt, samt lade nogle Skibe udruste, men i övrigt holde Sagen hemmelig. — *Flensborg Slott*, Vor Frue Dag Visitationis. 2. Julii.

C. Molbech, Ditmarskerkr. Hist. S. 253—255.

[543.] Kong CHRISTIAN III.s Befaling til Magistraten i Odense om at udtage Krigsfolk til et Tog imod Ditmarskerne. — *Flensborg slott*, Fredagen nest (efter?) vor froe dag visitationis. 4. Julii?

Aktstykker etc. udg. af Fyens lit. Selsk. 1. Saml. S. 77.

[544.] GEORGE HELLTTS Forpligtelse ved hans Antagelse af Kongen som Bergmester i Norge for et Aar. — *Flensburgk*, Freitags post visitationis Mariæ. (Tydsk.) 4. Julii.

M. T. Brünnich, om Norges Biergværker. Bilag. S. 35—36.

1544. [545.] Cantsler ANDREAS VAN BARBY's Attest om den af Bergmester Hans Glaser
5 Julii? givne Forpligtelse, at ville komme til Danmark fra Tydskland i Fasten, for at aflægge Kongen Regnskab for sin Forvaltning ved de norske Bjergværker. — *Flensburgk*, Sonnabentt (nach?) visitationis Marie. (Tydsk.)

M. T. Brünnich, om Norges Biergværker. Bilag. S. 35.

15. Julii. [546.] Kong CHRISTIAN III.s Skrivelse til Eske Biilde, Statholder paa Kjöbenhavns Slot, hvori han melder denne, at han nu har opgivet Toget med Ditmarsken da "nogle vore Naboer" havde lagt sig der imellem, hvorfor han paalægger Bilde at give de fornödne Modbefalinger. — *Flensborg Slott*, Tysdag nest epther St. Knudt Konges Dag.

C. Molbech, Ditmarskerkr. Hist. S. 255—257.

15. Julii. [547.] Kong CHRISTIAN III. giver Jörgen Pedersenn, Rentemester, et Stykke Eng kaldet Laagordtzeng, liggende op til Segberig Gaards Mark (i Kalslund Herred), til Arv og Eie. — *Flensborig Slott*, tisdag nest effther sancti Kanuti regis Dag.

Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. Suppl. S. 77—78. (Efter en udateret Vidisse, uden Tvivl af Aar 1558.)

24. Julii. [548.] DITMARSKERNES Brev til Capitlet og Stænderne i Bremen i Anledning af et befrygtet Overfald af Kongen af Danmark og hans Brödre. — *Heida*, Donnerdages na Sancte Marie Magdalene. (Plattydsk.)

A. L. J. Michelsen, Ditm. Urkundenbuch. S. 115—117.

29. Julii. [549.] BORGEMESTER OG RAAD I STRALSUND bede Raadet i Lybek om at forhjelpe en af deres Medborgere, Jörgen Warborg til sin Ret over Bernt Knop, der i sin Tid havde fortrængt ham uden skjellig Grund fra hans Eiendomme i Nexö, hvor han för havde boet. — Fredag efter Jacobi apli.

Udt. i J. R. Hüberts, Aktst. til Bornholms Hist. S. 136.

6. Augusti. [550.] IFFUER LAURIDTZÖNS, Tinghörer i Rönneberg Herred, Vidisse af Kongens aabne Brev om Præste- og Degnerente i Skaane. — *Rönnebergherridtz thing*, thend Onsdag nest for S. Laurentii dag.

Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. Suppl. S. 236—237.

7. Augusti. [551.] Kong CHRISTIAN III.s, Hertug HANS's og Hertug ADOLFS Confirmation paa Hertugdömmernes Privilegier. — *Rendsborch*, Donnerstages na vincula Petrj. (Plattydsk.)

J. C. Lünig, collect. nova. 2. Th. col. 889—892. Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 384—385.

9. Augusti. [552.] Kong CHRISTIAN III.s og Hertugerne HANS's og ADOLFS Forening angaaende Hertugdömmernes Deling mellem dem. — *Schlate Rendeszborg*, am Abend Laurentij. (Plattydsk.)

M. C. Londorpius, acta publica. 12. Th. S. 338—339. J. C. Lünig, Teutsches Reichs-Archiv. 2 Continuat. 2 Forts. (Vol. 10). S. 36—38. J. du Mont, corps dipl. T. 4. P. 2. p. 277—278. J. F. Hansen, Staatsbeschr. des Herzogth. Schlesw. S. 606—613. Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 386—390.

10. Augusti. [553.] Kong CHRISTIAN III.s og hans Brödre Adolfs og Hans's Fritagelse for de holstenske og slesvigske Stænder fra den til bemeldte Fyrster paa deres yngste Broder Frederiks Vegne aflagte Hyldingseed, ifald denne blev Biskop i Bremen. — *Rendesburg*, am Tage Laurentii. (Tydsk.)

J. C. Lünig, Collect. nova. Th. II. S. 891—892.

[554.] Ligelydende Breve til Philip Melanchthon og D. Morten Luther fra Kong CHRISTIAN III., indeholdende Taksigelse for de ham meddeelte nye Tidender og Underretning angaaende en Forandring af de til dem udstedte Forskrivninger paa Victualier. — *Gottorp*, am Donnerstage nach Laurentii. (Tydsk.) 1544. 14. Augusti.

Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. Suppl. S. 224—225.

[555.] BERENT KNOPS Erklæring til Raadet i Lybek (i Anledning af et Klageskrift fra Raadet i Stralsund, jfr. Nr. 549), angaaende Jurgenn Warborch, om hvem han oplyser, at han ved Superintendentens Dom var bleven forvist Bornholm for Hoer, og hans Eiendomme tildömte Herskabet, m. m. — *Möllenn*, Donnerdagh nach sunte Lawerens Dach. (Plattydsk.) 14. Augusti.

J. R. Hübertz, Aktst. til Bornholms Hist. S. 137—139.

[556.] Kong CHRISTIAN III.s og hans Brödres Hertugerne HANS's og ADOLFS Brev om deres Deling af deres Faders Klenodier, Ædelstene og Boskab, (samt om at de havde ladet "den blaae Saphir" og Öen Hilligelandt være uden for Delingen indtil videre). — *Gottorff*, Sunnabents nach Laurentii. (Tydsk.) 16. Augusti.

A. L. J. Michelsen, Nordfriesland. S. 282—283.

[557.] JOHAN RANTZAUWE, Ridder, melder Hertug Hans, at der samlede sig en heel Mængde afskedigede Krigsfolk allevegne fra i Herskabet von der Hoia, som mueligt kunde faae i Sinde at gjöre et röversk Indfald i Fyrstendömmerne; han tilraader derfor Hertugen at sende ham 500 velbevæbnede Mænd, ligesom han havde bedet Kongen at sende 500, for at kunne afværge et lignende Indfald. — *Breydenberge*, den 18. Augusti. (Plattydsk.) 18. Augusti.

Danske Mag. IV. S. 75—76.

[558.] HENRICI VIII., Angliæ regis, comprobatio articuli cujusdam in tractatu (d. d. 23. Maii 1544) Caroli imperatoris et Christierni, electi regis Daniæ, de auxilio a rege Daniæ Scotis, tunc temporis hostibus regis Angliæ, non ferendo. — *In castris nostris ad Boloniam*, vicesimo die mensis Augusti (a. regni 36). 20. Augusti

T. Rymer, Foedera, ed. G. Holmes. Tom. VI. P. III. pag. 118.

[559.] Kong CHRISTIAN III.s Skjödebrev til Hans Styge og Arvinger paa Holbeckgaards Hovedgaard med tilliggende Strögods. — *Odindsse*, Fredagenn effter Sancti Bartholomæi apli Dagh. 29. Augusti.

K. Hansen, om danske Ridderborge. S. 45—47.

[560.] Kong CHRISTIAN III.s Mageskiftebrev til Gabriel Gyldenstierne til Refstrup paa 3 Gaarde og et Bol i Rebyldt og en Gaard i Orestrup for det Gods, Hr. Henriick Knudtzen kjöbte af Kong Hans, nemlig 3 Gaarde i Fyn i Tyrup, Fröberg og Broendt og en Gaard Srebeck paa Langeland. — *Odense*, Fredagen nest epther Sanctj Bartholomæj apli Dag. 29. Augusti.

Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 376—377.

[561.] Kong CHRISTIAN III. stadfæster Erkedegn i Riber Domkirke, Jörgen Gyldensternes frivillige Resignation og Overdragelse af sit Prælatur og Erkedegnedom i Ribe til Mester Jens Wiborg, Cannik ib., for dennes Livstid, dog at denne i Alt skal rette ig efter den udgivne Ordinants. — *Odense*, Löffuerdagen nest effther Sancti Bartolomei Apostoli Dag. 30. Augusti.

Danske Mag. IV. S. 173—174.

1544. [562.] Dronning DOROTHEA beder Hertug Johan til Slesvig, Holsten etc. at lade
31. Augusti. Andres Nielsenn af Haderslebenn beholde sin Levetid det Huus, hvori han en Tidlang har boet. — *Odennsee*, denn letzten Augustj. (Tydsk.)

Aarsberetn. fra det kgl. Geheimearch. I. B. S. 69.

1. Septbr. [563.] Kong CHRISTIAN III.s Dom, hvorved 2 Gaarde i Sleustrup i Schamherred, hvorpaa Henning Quitzou gjorde Paastand, tildömmes Schamby Præstebord. — *Odense*, den Mandag næst efter S. Augustini Dag.

Hofman, Fundationer. T. V. S. 270—272.

18. Septbr. [564.] Fredslutningsakt mellem Keiser CARL V. og Kong FRANTZ I. af Frankrig, hvori, blandt andre Fyrster, den udvalgte Konge af Danmark er indsluttet fra begge Parters Side. — *Crespi en Laonnois*, le dix-huitieme jour de Septembre. (Fransk.)

J. C. Lünig, Teutsch. Reichsarch. Vol. VI. P. Spec. II. Absats 1. pag. 241—253.

18 Septbr. [565.] Ridder JOHAN RANTZOUW opmuntrer sin Frænde Iuen Reuentblowen, Ridder, Land-Marschalk i Fyrstendömmerne og Amtmand i Flensborg, at paaskynde, at der sendes ham Tropper til Hjelp, for at modstaae den allevegne fra sammenlöbne Hob Krigsfolk, af hvem man hvert Öieblik maatte frygte et Overfald. Han havde nylig faaet Efterretning, at de stode under Pfalzgreverne og vare fiendtligt sindede mod Danmark og Holsten. — *Breidenbarge*, den 18. Septembris. (Plattydsk.)

Danske Mag. IV. S. 77—79.

26. Setpbr. [566.] Kong CHRISTIAN III. forlener Christopher Trundtsen med Ebbelholt Kloster ad gratiam. — *Kiöpenhafn Slott*, den Fredag nest efter St. Mathei.

Hofman, Saml. af Fundationer. T. VII. S. 78—79. Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. Suppl. S. 56—58.

19. Octobr. [567.] Kong CHRISTIAN III.s RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse) i en Sag mellem Anders Emickszenn til Stensgaard paa den ene Side, og Claus Bassi, Fru Margrete, Claues Urnes Efterleverske til Hindemadtt, og Fru Suszanna, Claus Eriickszens Efterleverske til Nackeböll, paa den anden, om nogle Jorder, der laae ved Stensgaard i Svaning Sogn i Salling Herred. — *Odennsze*, thenn Söndag nest epther St. Galli Dag.

Aktstykker etc. udg. af Fyens lit. Selsk. I. Saml. S. 189—191.

19. Octobr. [568.] Kong CHRISTIAN III. tillader Mester Matz Hvidtt at ægte Fru Lene Olufsdaather paa Estvadtgaardt, samt at hun og hendes Börn og Arvinger maae til evig Tid, som andre frie Mænd og Qvinder, beholde alt hendes Arvegods, som hun nu haver eller som siden maatte tilfalde hende. — *Otthensse*, Söndagen nest eptther Sancte Galli Dag.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 3. Saml. S. 170—171. (Indført i en Domsakt af 14. Juni 1572.)

28. Octobr. [569.] Fogden BLASIUS V. WICKEDE anbefaler Raadet i Lybek Tönnis Wiltfang, der er forurettet ved et af Bernt Knop ikke opfyldt indgaaet Forliig, hvorefter denne skulde erstatte hiin et Belöb, som B. Knop havde afskattet hans Hustru, medens hun endnu var Enke; han omtaler tillige en bilagt Strid mellem Byen Rönne og Slottets Tjenere m. m. — *Hamerszhussenn*, am Dage Symonis et Jude.

Udt. i J. R. Hüberts, Aktst. til Bornholms Hist. S. 139—140.

31. Octobr. [570.] Befaling, udstedt af CHRISTOFFER HUITFELDT, Hövedsmand paa Bergenhuus, og GEBLE PEDERSZENN, Superintendent over Bergens Stift, angaaende Afskaffelsen

af Gilderne der i Stiftet og Fordelingen af Gildeshusenes Eiendomme. — *Bergen*, Alle 1544.
Helgens Aftenn. 31. October.

Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 381.

[571.] Lovbestemmelser for Bergenhuus Lehn, udgivne af Christoffer Huitfeldt, 10. Novbr.
til Berridsgaard, Hövedsmand paa Bergenhuus, Gieble Pederssenn, "Formyndere" for
Bergen Stift, Laugmændene i Stavanger og Bergen, samt Borgemestere og Raad i Bergen.
— *Bergenn*, Vigilia Martinj.

Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 377—379.

[572.] Raadet i Lybek overdrager Tönnis Wiltfang Brennesgaarden paa Bornholm 30. Novbr.
til fri Eiendom, under Forpligtelse at han er Raadet og Befalingsmanden Blasius von Wickede
hörig og lydig; han skal paasee at Undersaatterne afholde sig fra Mytteri, lade sig bruge til
at modbevise de Klager, der forebringes Kongen, og söge at forebygge, at Nogen appellerer
afsagte Domme til Kongen, isteden for til Raadet i Lybek. — St. Andreæ Apost. Dag.

Udt. i J. R. Hüberts, Aktst. til Bornholms Hist. S. 140—141.

[573.] Kong Christian III. tager Skelskör Kjöbstad i sin Beskjermelse og stad- 8. Decbr.
fæster de denne Bye af fremfarne Konger givne Privilegier. — *Kiöpnehaffnn Slott*, Wor Frue
Dagh Conceptionis.

P. Friis Edvarsen, Underr. om Schielschiör. S. 394—395.

[574.] Kong Christian III. pantsætter til Peder Oxe, Embedsmand i Raffuensborg 11. Decbr.
Lehn, Wixnes Birk paa Lolland, som han da havde i Forlening, for 500 Rh. Gylden i Guld.
— *Kiöbenhaffn Slott*, Torsdagen epther St. Nicolai Episcopi Dagh.

A. N. Ryge, P. Oxes Levnet. S. 61—63.

[575.] Vidisse, som Erick Skram til Hastrop lod tage af Ærkebiskop i Lund, 29. Decbr.
Peder (Lykkes) Gavebrev (af 26. Juni 1419) til Riber Domkirke paa Hastrop med mere Gods,
hvilket Gavebrev er indfört oversat fra Latin Ord for Ord (cfr. T. 1. Nr. 3328). — Leffuerdag
nest for Jull.

Danske Mag. III. S. 268—270.

[576.] Besværinger, overgivne Kong Christian, Hertug Hans og Hertug Adolf
af de forsamlede Stænder i Hertugdömmerne Slesvig og Holsten, med Fyrsternes Svar derpaa.
— *Rendesborg*, (uden Dag). (Plattydsk.)

Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. Suppl. S. 62—75.

1545. 1545.

[577.] Ligelydende Breve til Dr. Morten Luther, Dr. Pomeranus og Philip 5. Januar.
Melanchthon fra Kong Christian III.: at de til dem udstedte Forskrivninger paa Victualier
nu vare i Cancelliet omskrevne til at lyde paa Penge. — *Ripenn*, Montags nach Newm Jar.
(Tydsk.)

Dänische Biblioth. 9. St. S. 180—181. Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist.
Suppl. S. 225—226.

[578.] Reglement for Liste Lehn, Medtsöszelehn, Raabygde Lehn, Nedenes Lehn, 18. Januar.
Walders og Hallingedalen angaaende Kirkernes Bygning, Gods og Rente, udstedt af Christoffer Huitfeldt, Hövedsmand paa Bergenhuus, og Joenn Gottbrunszenn, Superintendent over Stavanger Stift. — *Bergenn*, thenndt 18. Januarij (uden Aar).

Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 382—384.

1545. 19. Januar. [579.] Kong CHRISTIAN III. giver et Præbende og Kannikedom i Ribe Domkirke til Underholdning for en Doctor eller Licentiat "in Medicinis", som skulde boe i Ribe. — *Riibe*, Mandagen næst efter St. Antonii Abbatis Dag.

Hofman, Saml. af Fundat. T. IX. Append. til Riber Stifts Fund. S. 5—6. Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. Suppl. S. 79. Udt. i P. Terpager, Rip. Cimbr. S. 146.

28. Januar. [580.] Kong CHRISTIAN IV. (læs: III.) tillader Hr. Claus Bertelsen, Sognepræst til Idom Kirke, at opbygge en Mölle paa den Ström, som löber mellem hans Præstegaard og Kirken, hvorimod hans Efterkommere i Kaldet skulde fornöie hans Börn 10 Td. Meel aarlig i 10 Aar efter hans Död. — *Holstebroe*, Ottinsdag næst efter Divi Pauli Conversionis Dag.

Hofman, Fundationer. T. IV. S. 658.

6. Febr. [581.] Ridder JOHAN RANTZOUWE sender Hertug Johann nogle Breve til videre Forsendelse til Kongen, men overlader Hertugen om han vil aabne dem eller ikke; han beder Hertugen at være sig behjelpelig, at han af Tyde van Knipensen, der havde været i Worms hos Grev Christoffer, kunde erfare Grevens Anslag. — *Botkamp*, Frigdages nach Purificationis Marie. (Plattydsk.)

Danske Mag. IV. S. 79—80.

6. Febr. [582.] Forliig efter Opfordring af Kong CHRISTIAN III. istandbragt mellem Brödrene Baltasar og Sivert Rantzau til Neuhaus paa den ene og Staden Lütjenburg paa den anden Side, der under sidste lybske Feide havde forladt sit Herskab, fornævnte Junkere. — Frigdages na Lichtmissen. (Plattydsk.)

Archiv für Staats- und Kirchengesch. der Herzogthümer. 3. B. S. 181—185.

7. Febr. [583.] Kong CHRISTIAN III.s Befaling til alle Tjenere, som ligge og tjene til Testrups Hovedgaard, at de skulde herefter give deres Landgilde og anden Rettighed til Hospitalet i Viborg. — *Viborg*, Löverdagen effter Vor Frue Dag purificationis.

Hofman, Fundationer. T. III. S. 300—301.

16. Febr. [584.] Ridder JOHAN RANTZOW tilskriver Hertug Hans, at han har afsendt sin Hoftjener til det bevidste Sted; og at det havde været hans Mening, at Hertugen skulde have aabnet de Breve til Kongen, hvorpaa han havde skrevet: "at aabnes af Hertug Hans", da de indeholdt Efterretninger, som Hertugen ogsaa skulde vide (cfr. Nr. 581). — *Botkampe*, des Mandages im Vastelauent. (Plattydsk.)

Danske Mag. IV. S. 80—81.

20. Febr. [585.] Kong CHRISTIANS af Danmark og Hertug HANS af Slesvig og Holsten Brev til Adolph, Coadjutor for Ærkestiftet Cöln, og Otto, Greve af Schauenburg, om at afhjelpe de Klager, som Capitlet i Hamborg förte over deres Amtmand i Pinneberg, Hans Berner, der, ifölge Capitlets Foregivende, tilföiede det Skade i dets Indkomster. — *Aalburg*, Freytags nach Esto mihi. (Tydsk.)

N. Staphorst, Hist. Eccl. Hamb. 1. Th. 2. B. S. 360—361.

1. Martii. [586.] Qvittering, udstedt af MOGENS FALSTER til Bellinge, Landsdommer i Lolland, hvori han tilstaaer at være forligt med Saxkjöbings Borgere for det Sölv ("som vor vet halff siuende Lod sölff y een skene oc 1 liden hondth"), som de i Grevens Tid havde taget af St. Jörgens Billede i Bregrup. — *Belling*, Söndagen epther Sancti Mathie Dagh.

Danske Mag. III. S. 88. Kiöbenhavnske Selsk. Skrifter. VI. S. 45.

9. Martii. [587.] Kong CHRISTIAN III.s Brev, at Biskop Jon maa beholde det Jordegods, som Teit Thorleifsson efter Dom havde forbrudt til Kronen og Biskop Jon havde kjöbt af

Kong Frederik for 300 Rh. Gylden, og at Biskop Ogmunds Kjöbebrev skal være ugyldigt. — *Kiöbenhavn Slot*, Mandagen efter Dominica Oculi. 1545. 9. Martii.

Finni Johannæi hist. eccles. Island. T. 2. p. 300. M. Ketilson, kgl. Forord. til Island. 1. D. S. 250—251. Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 392.

[588.] Kong CHRISTIAN III.s Benaadningsbrev for Jon Björnsson, der havde begaaet Leiermaal med en Qvinde, som hans Broder för havde avlet et Barn med. — *Kollinghus Slot*, Odinsdagen næste efter Söndagen Oculi. 11. Martii.

M. Ketilson, kgl. Forord. til Island. 1. D. S. 252—253. Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 392—393.

[589.] Kong CHRISTIAN III.s Forordning for Island, angaaende at Præsterne herefter maae gifte sig, og at deres i lovligt Ægteskab avlede Börn skulle være fuldkommen arveberettigede; tillige indskærpes, at Præsterne holde sig Ordinantsen efterrettelig. — *Coldinghussz Slott*, Fredagen nesth efter Söndagen Oculi. 13. Martii.

Kiöbenh. Selsk. Skrift. 5. D. S. 279—280. M. Ketilson, kgl. Forord. til Island. 1. D. S. 253—255. Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 393—394.

[590.] ESCHE BILDES, Ridder, og MOGENS GODTSCHES Beretning om et piinligt Forhör over Niels Schriffuer i Kiöge, hvorved denne bekjendte at han havde forfalsket et kongeligt Brev, og tilligemed de to Qvinder, som bleve brændte, været med at forgjöre Frandz Madsen med Trolddom, fordi denne ikke vilde ægte hans Broderdatter. — *Kiöge*, Löuerdagen nest for Letare Söndag. 14. Martii.

Danske Mag. VI. S. 25—27.

[591.] Kong CHRISTIAN III.s Rescript, angaaende Iffer Jensens Antagelse til Berghauptmand i Norge istedetfor Anthon Bruske. — *Colding*, Dienstag nach Lætare. (Tydsk.) 17. Martii.

M. T. Brünnich, om Norges Biergværker. Bilag. S. 37.

[592.] BÖNDERNE I ÖSTERMARKER OG YEPSKER SOGNE paa Bornholm bede Raadet i Lybek om at maatte befries for en Afgift af $1^1/_2$ Tönde Smör, som Berenth Knop for nogle Aar siden imod gammel Sædvane havde paalagt dem, og hvorover denne havde hindret dem i at forebringe deres Klage for de lybske Raadsherrer, da de tilligemed "de Skaanske Herrer" (ɔ: de danske Raader, 1543) vare paa Bornholm. — *Wp Bornholm*, des Dynggestages na medthffasten. (Plattydsk.) 17. Martii.

J. R. Hüberts, Aktst. til Bornholms Hist. S. 142—144.

[593.] Kong CHRISTIAN III.s Brev til Bergproberer Krebitz, at modtage Provianten og udlevere samme til Bjergværkerne. — *Kolding*, Donnerstags post Letare. (Tydsk.) 19. Martii.

M. T. Brünnich, om de norske Biergværker. Bilag. S. 38.

[594.] Ridder JOHAN RANTZOW, som har erfaret, at Hertug Hans havde tilladt nogle Indbyggere paa Föhr "den Rochgenfangk" paa Heveren, som Kong Frederik udelukkende havde tilstaaet ham selv og Lange Hermen (eller Harmen), beder Hertugen at forbyde Indbyggerne denne Fangst, indtil han kunde bevise sin lovlige Adkomst dertil. — *Botkampe*, Donnerdages na Letare. (Plattydsk.) 19. Martii.

Danske Mag. IV. S. 81.

[595.] Kong CHRISTIAN III. forlener Hans Bernekov, der havde forpligtet sig til at boe i Danmark og tage en dansk Hustrue, med Bosii Kloster i Skaane efter den nuværende Besidder Mester Torbern Billes Död. — *Solinghust (Coldinghus) Slott*, Fredagenn nesth efter Midtfaste Söndagh. 20. Martii.

P. Wieselgren, De la Gard. Archiv. 3. D. S. 29—32.

1545. [596.] Ridder JOHAN RANTZOUW beder Hertug Hans sende sig de 200 Daler, som
4. Aprilis. han ligesom Kongen af Danmark og hans Broder Hertug Adolf havde lovet at anvende paa at udspionere Fienden, og lover, at de 1000 Daler, Hertugen, ligesom Kongen af Danmark, havde lovet til at leie Krigsfolk for, ikke uden höieste Nödvendighed skulle blive rört, men Hertug Albrecht af Meklenborg lod ikke til at have noget Godt i Sinde mod Danmark. — *Breidenbarge*, am Heilligen Pasche Auende.

Danske Mag. IV. S. 82.

12. Aprilis. [597.] Kong CHRISTIAN III. giver det Præbende og Kannikedom i Aarhus Domkirke, som kaldes Agri Præbende, til evig Tid til Aarhus Skole og Skolemesterens Underholdning. — *Odensee*, Söndagen efter Paasche Qvasimodogeniti.

F. Nannestad, Hilar. Aarh. p. 60—61. Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. Suppl. S. 80.

13. Aprilis. [598.] KONGENS RETTERTINGS Dom, hvorved Hanns Degenn, Sognedegn til Landekircke paa Thaassing, tiltalt af Hanns Johanssenn, Embedsmand paa Kuillstrup, for at have sat et falsk Segl under et Tingsvidne, dömmes til at stubbes til Kagen og at miste sine to Fingre. — *Ottense*, Mandagen nest efter quasi modo geniti Söndag.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. I. Saml. S. 83—84.

17. Aprilis. [599.] ANDERS GLOB, Provst i Odense, oplader Kong Christian III. det Forleningsbrev, som han havde erholdt af Kong Frederik I. paa Hviidöer (ↄ: Hvidovre) og Worderups By. — *Gammborg*, then Fredag nest effter Dominicam Quasimodogeniti.

V. A. Heinze, kielisches Magazin. 2. B. S. 180—181.

28. Aprilis. [600.] BERENT KNOPS Erklæring til Raadet i Lybek angaaende Kolbergernes Klage over at være paalagt Told af ham, uagtet de fra gammel Tid af havde Ret til fri Handel og Toldfribed paa Bornholm; han oplyser at det var skeet, efterat de i Kolberg havde hindret en Skipper fra Hasle i derfra at udföre en Ladning Meel, skjöndt Bornholmerne skulde have lige Ret i Kolberg. — *Möllen*, Dynxdach nach Jubilate. (Plattydsk.)

J. R. Hüberts, Aktst. til Bornholms Hist. S. 144—146. (Kort Udt. af omtalte Klage fra Borgemester og Raad i Kolberg til Raadet i Lybek af 19. Febr., sstd. S. 141—142.)

10. Maji. [601.] Ridder JOHAN RANTZAU skriver til Iuen Reuentlow, at Hertug Albrecht af Meklenborgs Skrivelse var ikke at stole paa, da han vist havde Ondt i Sinde, og at man derfor burde antage Folk, medens man kunde faae dem, endskjöndt ingen vilde lægge Penge til paa Hertug Adolfs Vegne, og Hertug Hans ligeledes erklærer sig uformuende. Han beder at Kongen snarest mueligt maatte blive underrettet om Sagernes Stilling, for at han kunde faae hans Villie at vide. — *Vor Lübeck*, Sontags Vocem Jucunditatis. (Plattydsk.)

Danske Mag. IV. S. 83.

17. Maji. [602.] Kong CHRISTIAN III.s og Hertug HANS's Revers paa egne og deres Broder Hertug Adolfs Vegne til Stænderne i Hertugdömmerne, at disses Löfte at følge dem paa det forehavende Tog mod Hertug Albrecht af Meklenborg var skeet frivillig, og ikke i nogen Henseende skulde komme deres Privilegier til Skade for Fremtiden. — *Koldingh*, Sondages Exaudi. (Plattydsk.)

Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 390—391. Paa Tydsk: J. C. Lünig, collect. nova. 2. Th. col. 893—894.

18. Maji. [603.] De danske og holstenske Gesandters, PETER SCHWAVES og BENEDICT SEHESTEDS Andragende for Rigsdagen i Worms, hvorved de forlange det keiserlige Decret,

ved hvilket Kong Christian erholdt Forleningsret til Holsten, ophævet. — *Wormatiæ*, 1545.
d. 18. Mai. (Tydsk.) 18. Maji.

J. C. H. Dreyer, Monum. Anecd. T. I. p. 106—107.

[604.] Ridder JOHANN RANTZAUWE skriver sin Frænde, Ridder og Land-Marschalk 19. Maji.
hen Reuentlouwen til, at han skulde tale med Hertugen (Hans) om at skrive til Kongen: at det vel var bedst at fordele de leiede Tropper omkring i alle 3 Herrers Lande, da de endnu havde i det mindste 3 Uger at tjene; man kunde da lade dem drage bort i mindre Afdelinger. — *Lübeck*, Dinstages na Exaudi. (Plattydsk.)

Danske Mag. IV. S. 84.

[605.] HEINRICK, Hertug til Meklenborg, Fyrst til Wenden, etc., beder Johan 31. Maji.
Rantzaue, Ridder, Hofmester, ikke at hindre, at de Knegte, der havde været samlede, enkeltviis adspredte sig igjen, hvilket ogsaa var hans Broders, Hertug Albrechts, Önske. — *Schwerin*, Sontags Trinitatis. (Tydsk.)

Danske Mag. IV. S. 85.

[606.] BERENT KNOPS Erklæring til Raadet i Lybek, hvorved han oplyser, at den 1. Junii.
Smör-Afgift, hvorover Bönderne i Oster Marker og Jepsker Sogne have klaget (jfr. Nr. 592), var dem paalagt istedenfor de Ydelser, der havde paaligget dem til Fogedgaarden, förend de 4 Fogder paa Öen i Aaret 1536 vare blevne afskaffede efter Landets Erobring. — *Möllenn*, denn mandach nach der hylligenn Dreuoldicheydtdach. (Plattydsk.)

J. R. Hüberts, Aktst. til Bornholms Hist. S. 149—151.

[607.] Kong CHRISTIAN III. befaler Hr. Eske Bilde, Ridder, Raad og Forordnet 5. Junii.
paa Kiöpnehaffn Slot, tilligemed Anders Bylde, Ridder og Raad, og Mester Jesper Brochmandt at overvære det Regnskab, som samtlige Lehnsmænd skulde aflægge til Rentemester Jochim Beck. — *Colinghusz Slott*, Fredagen nest epther Söndagen trinitatis.

Danske Mag. VI. S. 43—44.

[608.] JASPER LOSENKAMP beretter til Raadet i Lybek, hvorledes han, efter at ante 5. Junii.
være (i Grevens Feide) af Hr. Achsel Lurup (ɔ: Urup) berövet sit Skib, blev paa Bornholm udrustet af Bernt Knop, hvorefter han ved Skaane og Bleking havde opbragt mange Skibe og gjort et stort Bytte; paa sin Andeel af dette Bytte havde han endnu Fordring til Bernt Knop, hvorfor han beder Raadet at være sig behjelpelig, at han kan blive tilfredsstillet. — *Lubeck* (uden Dag). (Plattydsk.)

J. R. Hüberts, Aktst. til Bornholms Hist. S. 146—148. (Paategnet: Rfr. [die] Vener. 5. Juny 1545.)

[609.] BERENT KNOPS Erklæring til Raadet i Lybek angaaende hans Forhold til 7. Junii.
Jasper Lossenkamp; han viser, hvorledes det er gaaet til med det under Feiden i Aaret 1535 gjorte Bytte, og vil ikke erkjende at være ham noget skyldig. (Jfr. Nr. 608.) — *Möllenn*, den erstenn sondach nach der hylligenn Dreualdigheydt. (Plattydsk.)

J. R. Hüberts, Aktst. til Bornholms Hist. S. 151—153.

[610.] Den lybske Secretær HERMAN BOITINS Indberetning til Raadet i Lybek om 10. & 22. Jun.
forskjellige Forhör optagne over Anneke Hamborges, ved hvilke hun havde bekjendt, derefter fragaaet, og atter under Tortur tilstaaet, at Fru Cillie, Bernt Knops Hustru, og Hans Wolgemuth havde villet kjöbe hende til ved Gift at rydde Junker Blasius v. Wickede af Veien, for at han ikke skulde blive Foged paa Slottet. — *Hamershusz*, 10. Juny. — I en Efterskrift af

1545. 22. Juny beretter han, at han har maattet udsætte Sagen, da denne "touersche" (Hex) atter
10. & 22. Jun. er fragaaet sin Bekjendelse. (Plattydsk.)

Udt. og Brudst. i J. R. Hübertz, Aktst. til Bornholms Hist. S. 153—158.

28. Julii. [611.] Dr. JOHANNES BUGENHAGENS Skrivelse til Kong Christian III. hvori han beretter noget om Kirkens Tilstand i Tydskland, og om hvorledes han havde undgaaet at blive Biskop i Camin; derpaa anbefaler han til Kongen en fransk Læge, Magister Carolus Gallus. — *Wittenberg*, 28. Julii. (Tydsk.)

Dän. Biblioth. 9. Stück. S. 181—186.

1. Augusti. [612.] Kong CHRISTIAN III.s Anordning om hvad en Kloster-Jomfru aarlig skal have til sin Underholdning. — *Haffnie*, Sancti Petri ad vincula Dagh.

Danske Mag. I. S. 191—192. Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 170—171.

4. Augusti. [613.] BORGEMESTER OG RAAD I DANTZIG klage til Kong Christian III. over, at den lybske Foged paa Bornholm havde bemægtiget sig en stor Deel af et Skib, hvormed en af deres Skippere var strandet under Öen. — 4. August.

Udt. i J. R. Hübertz, Aktst. til Bornholms Hist. S. 158—159.

10. Augusti. [614.] Kong CHRISTIAN III., der har tilladt, at Mare Kirkens og Dom Kirkens (i Opsloo) Rente og Indkomst maae deles blandt 12 Kanniker og deres 12 Vicarier, som stedse skulle boe og residere hos Domkirken, befaler Peder Hanssön, Embedsmand paa Slottet Aggershuss, Hr. Gude Galle, Ridder, Erick Wgerupp og Iffuer Jenssön, "Höffuitzmandt for wor Bergwerck wti Norge", med det förste at begive dem til Opslo for at ordne Sagen. — *Hafniæ*, S. Laurentii Martyris Dag.

Danske Mag. I. S. 342—343. (En Rettelse af Texten i *S. Blom*, templum St. Halvardi, quod Asloæ olim floruit. S. 36—37.)

10. Augusti. [615.] MORTEN VON WALDENFELS's Feidebrev til Kong CHRISTIAN III. — Am Tage Laurenty. (Tydsk.)

Brudst. i Archiv für Staats- und Kirchengeschichte der Herzogthümer. 2. B. S. 309—310.

24. Augusti. [616.] KONGENS Breve til Kjöbstædmænd paa Bornholm om Landehjelp at udrede til Peder Dringelberg, samt til Frimændene sammesteds, at komme Kongen til Hjelp ligesom menige Ridderskab og Adel over alt Riget med den 20de Penge af alt deres Gods. — 24. August.

Udt. i J. R. Hübertz, Aktst. til Bornholms Hist. S. 159.

1. Octobr. [617.] Testament, oprettet af NAMEN JANSEN i Flenszborch og Hustru PHALECH, og opsat af deres Sön LUDDE NAMENS. — *(Flenszborch)*, Donnerdages nha Michaelis. (Plattydsk.)

J. F. Noodt, Beiträge. 2. B. S. 299—300. (I den kgl. Confirm. af 19. Jul. 1566.)

12. Octobr. [618.] Landgrev PHILIP AF HESSENS Skrivelse til Hans von Buch, hvori han erklærer sig tilfreds med, at denne har givet sig i dansk Tjeneste. — *Veldtleger zu Grossenschne*, am 12. Oct. (Tydsk.)

P. Wieselgren, De la Gard. Archiv. 5. D. S. 94—95.

20. Octobr. [619.] Skjödebrev, udstedt af JOHAN RANTZOUW, Ridder, til hans Svoger Oleff Munck paa et Huus i Aalborg (Aleborch), som forhen havde tilhört Biskoppen af Wenszusel, men, efterat Aalborg 1534 af Johan Rantzouw blev indtaget med Storm, tilfaldt ham og blev ham siden af Kongen bebrevet til Eiendom. — *Itzeho*, Dinxtedages nach Luce Euangeliste. (Plattydsk.)

Danske Mag. IV. S. 86—87.

[620.] Kong CHRISTIAN III.s Skrivelse til Dr. Pomeranus, hvormed han tilsender denne 150 Daler, som han har tilstaaet ham, Dr. Martinus og Mag. Philippus aarlig, hvorhos Kongen beder om, at de for Fremtiden ved et eget Bud ville hæve disse Penge; han tilkjendegiver, at han har samlet Krigsfolk, for dermed at komme Sachsen, Hessen og det christelige Forbund tilhjelp. — *Arnsboke*, den andern Tag desz Monats Novembris. (Tydsk.) 1545. 2. Novbr.

Dänische Biblioth. 9. St. S. 197—199. Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. Suppl. S. 226—227.

[621.] KONGENS RETTERTINGS Dom, hvorved Seuerin Jepssén i Volstrup, efter Tiltale af Michel Jenssen, Fuldmægtig for Jon Mattssen til Tosthelundt, frikjendes for at tilsvare denne Faldsmaal for at have deeltaget i Tog, som Sandemænd i Huornum Herred havde gjort, og som af Viborg Landsting vare dömte magteslöse, fordi bemeldte Seuerin Jepssen tidligere var dömt for falsk Vidne til at miste sine 2 Fingre. — *Ottensse*, die Andree. 30. Novbr.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 1. Saml. S. 84—86.

[622.] Fogden paa Bornholm, BLASIUS VON WICKEDE, tilmelder Raadet i Lybek, at han efter dets Skrivelse har befalet Indskrænkning af Slagteriet paa Öen og forbudt Udförsel af Stude; melder, at Sagen mod de 2 Qvinder Engel Svendsen og Anneke Hamborgs, der have sögt at ombringe ham, atter er bleven udsat; skriver om en Kongeskat, som er indkrævet af Per Dringelberg, og har indbragt 1300 Daler, samt om en Retssag, som Vedkommende havde forebragt Kongen; endelig forlanger han, at Raadet vil sende 6 Læster Meel, da der ingen Tilförsel skeer fra de pommerske Stæder. — 30. November. (Plattydsk.) 30. Novbr.

Udt. og Brudst. i J. R. Hüberts, Aktst. til Bornholms Hist. S. 160—162.

[623.] Kong CHRISTIAN III. stadfæster "voornamentlijk de Roomsche Keyserlijcke Majest. onsen besondere lieven Heer en Oom ter eere" alle de Privilegier i Danmark og Norge, som Staden Amstelredamme forhen har erholdt af hans Forgjængere. — *In Onse Stadt Odensche*, op den Heylighen Christ-dagh. (Hollandsk.) 25. Decbr.

Hand-Vesten, Privilegien etc. der Stad Amstelredam. S. 89.

[624.] Kong CHRISTIAN III. tilskjöder Peder Hansen, Hövedsmand paa Aggershuus, den tredie Part i Sognedals Laxefiskerie mod Jernberget og Jernhytten i Sogneberg hos Aggershus, som han havde opladt Kongen. — (Uden Dag.)

Udt. i M. T. Brünnich, om Norges Biergværker. Bilag. S. 31.

c. 1545. c. 1545.

[625.] CHRISTOFFER HUIDTFELDTS Reces for Bergens Stift, fornemmelig angaaende Kirkesager.

Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 379—380.

1545—46. 1545—46.

[626.] Berghauptmand IFFUER JENSENS Optegnelse af det ifölge Bergfoged Alempechs Forlangende til Jernhammer Værket i Norge leverede Forraad af Brændeved i eet Aar, fra Trinitatis 1545 til samme Tid 1546, samt af det ved Bönderne udförte Arbeide ved Skovning. (Tydsk).

M. T. Brünnich, om Norges Biergværker. Bil. S. 38—39.

1545—46. [627.] Uddrag af Bergfoged H. PFLUGS Tilstaaelse for den ham af Bergfoged Alempeck paa Kongens Vegne overleverede Metalbeholdning, samt af dennes Beregning af Omkostningerne ved Minerne paa Gulnæsberg og Moisesberg, fra Michaelis 1545 til samme Tid 1546. (Dansk Overs.)

M. T. Brünnich, om Norges Biergværker. Bilag. S. 39—41.

[628.] Udtog af Schichtmestrenes Regnskaber for Bjergværkerne paa Moisesberget og Gulnæsberget for Aarene 1545 og 1546. (Dansk Overs.)

M. T. Brünnich, om Norges Biergværker. Bilag. S. 41—48.

1546.

1546.

4. Januar. [629.] Dr. JOHANNES BUGENHAGENS Skrivelse til Kong Christian III., hvori han anholder om, at Kongen vilde antage hans Söstersön Mag. Johannes i sin Tjeneste paa eet Aar enten ved Hoffet eller ved Universitetet. — *Wittenberg*, IIII. Januarii. (Tydsk.)

Dän. Biblioth. 9 Stück. S. 199—201.

6. Januar. [630.] Kong CHRISTIAN III. bekræfter det Trondhiemske Capitels Valg af Mester Torben Olssen til Superintendent over Trondhiems Stift. — *Colenghusz Slott*, Hellige tre Konger Dag.

Danske Mag. VI. S. 291—295.

8. Januar. [631.] Dronning DOROTHEA skikker Hertug Hans til Slesvig, Holsten etc. sin Livhest til Benyttelse for Hertug Adolf, der har lovet "vf disem vmbschlage zu rennen". — *Coldingen*, Freittags nach Trium Regum. (Tydsk.)

Aarsberetn. fra det kgl. Geheimearch. I. B. S. 69—70.

10. Januar. [632.] Instrux, udstedt af Kong CHRISTIAN III., Hertug HANS og Hertug ADOLF, til deres Raader og Forordnede, som skulde underhandle med Ditmarskerne paa Mödet i Rendsborg. — Sonntags nach Trium Regum. (Tydsk.)

A. L. J. Michelsen, Ditm. Urkundenbuch. S. 118—119.

ante 13. Jan. [633.] TYCHICI ASMUNDI Lundensis (in universitate Wittembergensi studiosi) ad Dr. Johannem Bugenhagen literæ, per quas recommendationem ejus ad regem Daniæ, ut sibi stipendium ad studia continuanda erogare velit, expetit.

Dän. Biblioth. 9 Stück. S. 211—213.

13. Januar. [634.] Dr. JOHANNES BUGENHAGENS Skrivelse til Kong Christian III. om Forbedring af Geistlighedens Kaar i Danmark, hvortil han foreslaaer at anvende den hele Bispetiende; tillige anbefaler han flere Studerende til Kongen og meddeler forskjellige Nyheder. — *Wittemberg*, XIII. Januarii. (Tydsk.)

Dän. Biblioth. 9 Stück. S. 201—211.

21. Januar. [635.] Hertug ALBERT af Preussen beder Kong Christian III. om at sende sig Kongens, Dronningens og de kongelige Börns Portraiter. — *Königsperg*, d. 21. Januar. (Tydsk.)

Nye D. Mag. I. S. 322.

8. Febr. [636.] Forligsbrev, udstedt af 14 ADELIGE VOLDGIFTSMÆND, imellem Anders Emicksen til Steensgaard paa den ene, og Fru Margrethe til Hindema og Fru Susanne til Nakkebölle paa den anden Side, om Skjel og Gröfter mellem deres Jorder ved Steensgaard. — Mandag næst för Scholasticæ virginis Dag.

Udtog i Aktstykker etc. udg. af Fyens lit. Selsk. I. Saml. S. 192.

[637.] Kong CHRISTIAN III.s Gavebrev til Hospitalet i Viborg paa al Kronens Part af Qvægtienden over al Rinds-, Gislum-, Nörliung- og Aars-Herred. — *Wiborg*, Sanctæ Scholasticæ Virginis Dag. 1546. 10. Febr.

Hofman, Fundationer. T. III. S. 303.

[638.] Kong CHRISTIAN III. giver Graabrödre Kloster i Viborg til et almindeligt Hospital sammesteds og tillægger samme en Gaard i Fardruppe Bye i Meelsom Herred. — *Wiborg*, Torsdagen nest effter S. Scholasticæ virginis Dag. 11. Febr.

Hofman, Fundationer. T. III. S. 301—302.

[639.] Kong CHRISTIAN III.s Forordning angaaende Marke-Rebning, Tingsvidne, Sandemænds Fald m. m. — *Aalborgh*, Söndagenn nesth effter Sanctj Valentini Dagh. 21. Febr.

Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 171—173.

[640.] Kong CHRISTIAN III.s Forordning angaaende Fiskeriet i Limfjorden. — *Aalborgh*, Söndagenn nesth effter Sanctj Valentini dagh. 21. Febr.

Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 173—174.

[641.] Kong CHRISTIAN III.s Privilegier, skjenkede Aalborg Kjöbstad. — *Aalborg*, Sancte Petri Cathedræ aften. 21. Febr.

Nyttige og fornöyelige Jydske Efterretn. for Aar 1768. S. 389—395 og 397—400.
Jfr. Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Love. 5. D. Indledn. S. XXXX—XXXXI. og S. 278—282.

[642.] KONGENS RETTERTINGS Dom i en Sag mellem Niels Langhe til Kiergaardt paa egne og hans Hustrues Medarvingers Vegne og Christiern Hardboo til Restrop, angaaende noget Gods i Huamme, Restrop og Östherböll, som gamle Albritt Skeyll havde pantsat til Nils Persen i Restrop. — *Aalborg*, X^a Fr. (V^a feria?) post Petrum ad cathedram. 26. Febr.?

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. I. Saml. S. 86—90.

[643.] Kong CHRISTIAN III. svarer Hertug Albert af Preussen, at han ikke kunde sende ham den kongelige Families Portraiter, da Kongens "Contrefeher", Jacob Binck, der forhen var bleven sendt til Hertugen, endnu ikke var kommen tilbage; Kongen beder derfor denne, at sende ham tilbage snarest mueligt. (Jfr. Nr. 635.) — *Aarhuus*, den 4. Martii. (Tydsk.) 4. Martii.

Extract i Nye D. Mag. I. S. 322.

[644.] Brev fra RICHER, fransk Gesandt i Danmark, til Kong Frants I. om Kong Christian III.s Godgjörenhed mod nogle franske Krigsmænd, der vare forliste under Norge. — Du sixiesme Mars. (Fransk.) 6. Martii.

Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 617—618.

[645.] Kong CHRISTIAN III.s Beskjermelsesbrev for Hellig Aands Hospital i Aalborg og Stadfæstelse af dets Privilegier. — *Aarhuus*, Fastelavns Söndag. 7. Martii.

Udt. i Hofman, Fundationer. T. IV. S 155 (jfr. S. 156).

[646.] Recessus regis Daniæ, electorum, principum ac statuum imperii per inferiorem Germaniam de militibus vagantibus et grassatoribus. (Ex parte regis Daniæ aderant Balthasar Clamor, Licentiatus ac Luneburgensis cancellarius, et Joannes a Berninkau.) — *Hannoveræ*, die lunæ post dominicam Esto mihi. 8. Martii.

M. Goldasti Collectio constitt. imperr. T. II. p. 235—240. J. C. Lünig, Teutsch. Reichsarch. Vol. VII. P. Spec. III. 1 Contin. 2. Forts. S. 221—226.

[647.] KONGENS Brev til Borgemestere og Raad i Aarhuus, hvorved befales, at Gaarde, Huse, Stalde og Boder i Byen skulle tækkes med Tegltag. — *Aarhus*, Söndagen Oculi. 28. Martii.

Udt. i J. R. Hüberts, Aktst. vedk. Aarhus. I. S. 139.

1546. 4. Aprilis. [648.] HANS HIORTT i Aarhuus, Kongens Skriver, tilstaaer paa Kongens Vegne at have modtaget af Borgemester og Raad i Aarhuus 50 Mark Danske, som er den aarlige Byskat, som skulde have været udgivet S. Martini 1545 af de Borgere, som ikke vare brandlidte. — *Aarhuus*, Söndagen Letare.

J. R. Hübertz, Aktst. vedk. Aarhus. I. S. 139.

8. Aprilis. [649.] KONGENS RETTERTINGS Dom, hvorved Eyler Lycke til Torp, der tiltales af Hr. Styghe Krumpen for 160 Mark Dansk, som han i Aaret 1536 var bleven denne skyldig, tildömmes at betale denne Sum i den Mynt, som nu gangbar er, (og ikke i Krigsmynt, som han havde villet). – *Otthensse*, Thorsdagen nest epther Syndagen Letare.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. I. Saml. S. 90—92.

10. Aprilis. [650.] Hertug ALBERT af Preussen gjentager sin Bön til Kong Christian III. om at sende sig den kongelige Families Portraiter til Kong Sigismundus Augustus i Polen, som dermed önsker at pryde et Slot, han har begyndt at opföre i Wilna i Lithauen. (Jfr. Nr. 643.) — *Königsperg*, den 10. April. (Tydsk.)

Extract i Nye D. Mag. I. S. 323.

26. Aprilis. [651.] Ridder MOWRITZS OLSENN og ALBRETT GÖYE dele Clausholm imellem sig. — *Clausholm*, Mandagenn wti Paaske wge.

Danske Mag. VI. S. 346—348.

30. Aprilis. [652.] Dr. BUGENHAGENS Skrivelse til Kong Christian III., hvori han omtaler Luthers Dödsfald; anbefaler en ung Slægtning, Peter Trillert, til en Under-Skriver Post i Cancelliet og beretter adskillige Nyheder. — *Wittemberg*, ultima Aprilis. (Tydsk.)

Dän. Biblioth. 9 Stück. S. 213—216.

2. Maji. [653.] Dronning DOROTHEA tilskriver Kong Christian III. om Fremgangen af et Bygningsarbeide, og om deres Sön Hans's Helbred; hun beder ham, at han vil sende hende sin Prædikanter Magister Paulus, da de fra Hadersleuen ikke længere kunne undvære deres Præst. — Den 2. May. (Tydsk.)

Aarsberetn. fra det kgl. Geheimearch. I. B. S. 70—71.

9. Maji. [654.] Chirographa JOHANNIS CANUTII Ripensis, CHRISTIERNI BRONNO, TYCHICI ASMUNDI et JACOBI NICOLAI Haffniensis, quibus testantur, se duodenos taleros, a rege (Christiano III.) in usum pauperum studiosorum huc missos, a Doctore Joanne Bugenhagio (Pomerano) accepisse. — *(Vitebergæ)*, Dominica Misericordia.

Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. Suppl. S. 80—81.

22. Maji. [655.] KONGENS RETTERTINGS Dom, hvorved en Sag mod Bent i Bröderop, "hvis Fred var bleven ham afhugget" paa Biere Herredsting og paa Skaane Landsting, fordi han havde paasagt Per Broderssen at skulle have kjöbt Poell Karlissen til at ibjelslaae ham, udsættes til förste almindelige Herredag. — *Otthensse*, Löffuerdagen Cantate.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. I. Saml. S. 93—95.

31. Maji. [656.] KONGENS Befaling til Nicolaus Vrne i Skaane Stift, Hans Vrne i Laaland og Falster, Mester Niels Friis i Viborg Stift, Mester Henrick Gierckens i Vendelbo Stift, Mester Thomes, Kannik i Aarhus, i Aarhus Stift og Oluf Pederssön i Ribe i Ribe Stift, at disse, som vare tilforordnede at oppebære de paabudne Bibelpenge, 2 Daler af hver Kirke, skulde opkræve Restancerne og indsende Pengene, da Papiret til Biblen nu var kommet og dermed skulde betales. — *Koldingen*, Mandag post vocem jocunditatis.

Kirkehist. Saml. 2. B. S. 396—397.

[657.] Kong CHRISTIAN III. svarer Hertug Albert af Preussen at han gjerne vilde sende den unge Konge af Polen den kongelige Families Portraiter, men kunde ikke, för Hertugen lader hans Contrafeher| Jacob Pinck vende tilbage. (Jfr. Nr. 650.) — *Koldingen*, den 6. Junii. (Tydsk.) 1546. 6. Junii.

Extract i Nye D. Mag. I. S. 323—324.

[658.] KONGENS RETTERTINGS Dom i en Sag mellem Oluff Munck og Fru Elizabett, Loduig Gyllenstierns Efterleverske, paa egne og hendes Börns Vegne, angaaende Gyldigheden af et Skjöde, som Mester Matts Hvidt ("en ufri Mand") med sin Hustrues, Fru Lyene Oluffsdathers Samtykke havde udstedt til Oluff Munck paa en Sösterlod i Palsgaards Gods. — *Kolling*, Helig Trefoldighedz Syndag. 20. Junii.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 1. Saml. S. 95—98.

[659.] CAROLUS V., imperator, a Christierno, electo rege Daniæ, instanter petit, ut ex iure confoederationis inter eos initæ hostibus suis in Germania nullum auxilium ferat. — *Ratisponæ*, die 23. (25.) junij. 23.(25.)Jun.

K. Lanz, Corresp. des Kaisers Karl V. 2. B. S. 503—504.

[660.] DITMARSKENS 48 FORSTANDERES Skrivelse til Hertug Hans (den Ældre) hvori de erklære en dem af Hertugen oversendt Klage fra Swarte Hans over nogle Ditmarskere, for Vold og spydige Ord, for falsk. — *Heida*, Sonnavend na Sancti Joannis Baptistä. (Plattydsk.) 26. Junii.

A. L. J. Michelsen, Ditm. Urkundenbuch. S. 126—127.

[661.] VESTER LISBERRIGH HERREDS Tingsvidne, at Mag. Jörgen Samsing, Kannik i Aars, lod læse et Kong Christian III.s aabne Brev (dat. Pindse Dag s. A.), hvorved Aarhus Domkirkes Prælater og Kanniker blandt andet tilstaaes de samme Friheder med Hensyn til deres Bönder og Tjenere, som i Biskop Ove Bildes Tid. — *Vester Lisberrigh Herretz Tingh*, Vonsdagen nest efther Scte Peder og Povels Dagh. 30. Junii.

F. Nannestad, Hilaria Aarhus. S. 64—66.

[662.] HANS VERINGS (ved piinligt Forhör i Ditmarsken aftvungne) Bekjendelse om Kong Christian III.s, Hertug Adolfs og Hertug Hans's Planer og Foranstaltninger til Skade for Ditmarsken. — (Udateret.) (Plattydsk.) ante 3. Julii.

A. L. J. Michelsen, Ditm. Urkundenbuch. S. 147—148.

[663.] BENEDICTUS BENTZENS Beretning om hans Erklæring til Ditmarskens 48 Forstandere i Anledning af disses Mistanke til Hertug Adolf (og hans Brödre) om Deelagtighed i Brandstiftelser i Ditmarsken, og deres Svar til ham. — *Heyde*, am Sonnavende na Visitationis Marie. (Plattydsk.) 3. Julii.

A. L. J. Michelsen, Ditm. Urkundenbuch. S. 148—149.

[664.] SKELSKÖR BYTINGS Vidne, at Maaghens Jensen, Raadmand i Skelskör, paa Forstanderen til Helligest udi Slafvelse Peiter Badskierds Vegne havde skjödet og afhændet til Hans Andersen, Borger og Raadmand i Skelskör, en Gaard i Skelskörs Smedegade. — *Skelskör*, Mandagen næst efter Vor Frue Dag Visitationis Mariæ. 5. Julii.

P. Friis Edvarsen, Underr. om Schielschiör. S. 412—413.

[665.] Hertug ADOLFS Instrux til Herman Wighe og Benedict Bentzen angaaende disses Hverv til Ditmarskerne i Anledning af Henrik Funke af Husums Klage over, at de havde frarövet ham endeel Eiendele (Güder). — *Schlate Gottorpe*, am Tage Marie Magdalene. (Plattydsk.) 22. Julii.

A. L. J. Michelsen, Ditm. Urkundenbuch. S. 127—129.

1546. [666.] HERMAN WIGHE's og BENEDICT BENTZENS Relation (til Hertug Adolf)
post 22. Julii. angaaende deres Sendelse til Ditmarsken i Anledning af Henrik Funkes Sag (cfr. Nr. 665). — (Udateret.) (Plattydsk.)

A. L. J. Michelsen, ditm. Urkundenbuch. S. 129—132.

post 23. Julii. [667.] HERMAN WYGES, Foged i Husum, og BENEDICTUS BENTZENS Relation angaaende deres Underhandlinger med Ditmarskerne i Anledning af nogle i Ditmarsken for Mordbrand beskyldte Personers fornærmelige Bekjendelser (aftvungne paa Pinebænken) mod Kong Christian III. og hans Brödre, Hertugerne Adolf og Hans. — (Udateret.) (Plattydsk.)

A. L. J. Michelsen, Ditm. Urkundenbuch. S. 132—146.

16. Augusti. [668.] Churfyrst JOHAN FRIEDERICH af Sachsen og Landgreve PHILIP af Hessen tilstaae at have modtaget af Kong Christian III. ved den lyneborgske Kantsler Baltzar Klammer tyve Tusinde Daler til Hjelp for de protestantiske Forbundne imod Paven, og love som Selvskyldnere at tilbagebetale dem. — *Feldtlager bey Reichartshauen*, den Sechzehenden Augusti. (Tydsk.)

Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 1. D. Fortale S. 85. 2. D. S. 590—591.

18. Augusti. [669.] Ridder JOHAN RANTZOUW beder Hertug Johan gaae i Forbön for Claus Heyne hos Kongen, at han og hans Moder i deres Livstid maatte beholde "etlike Lude im Carspel thor Crempen up dem Greuenkoper Ripe", som Stifaderen Carsten Neste, Borgemester i Crempe, havde havt i Forlening. — *Breidenbarge*, Mitwekens nach Assumptionis. (Plattydsk.)

Danske Mag. IV. S. 88—89.

21. Augusti. [670.] DITMARSKENS 48 FORSTANDERES Brev til Hertug Hans, hvori de forlange adskillige af dem som Deeltagere i Brandstiftelse i deres Land angivne Personer paagrebne og straffede. — *Heida*, den 21. dach Augusti. (Plattydsk.)

A. L. J. Michelsen, Ditm. Urkundenbuch. S. 150—151.

24. Aug.? [671.] Dr. JOHANNES BUGENHAGENS Anbefalings-Skrivelse til Hertug Hans den Ældre for Mag. Petrus Generanus, der af denne var kaldet til Præst. — *Wittenberg*, Monath Xbr. Bartholomæi (sic). (Uden Aar.) (Tydsk.)

J. F. Noodt, Beiträge. 1. B. S. 29—30.

8. Septbr. [672.] Kong CHRISTIAN III.s, Hertug HANS's og Hertug ADOLFS Skrivelse til Ditmarskens 48 Forstandere, angaaende den dem af nogle Mordbrændere i Ditmarsken paasagte Deelagtighed i disses Misgjerninger. — *Ebelholt*, den 8. Septembris. (Tydsk.)

A. L. J. Michelsen, Ditm. Urkundenbuch. S. 152—153.

9. Septbr. [673.] Kong CHRISTIAN III.s Brev til sin Broder Hertug Hans, hvormed han sender en Skrivelse til Ditmarskerne i Anledning af Hans Verings falske Angivelser, hvilken han önsker, at begge hans Brödre ville forsegle. — *Ebbelholt*, den IX Septembris. (Tydsk.)

A. L. J. Michelsen, Ditm. Urkundenbuch. S. 149.

15. Septbr. [674.] Kong CHRISTIAN III.s Quittantz til sin Möntmester Poull Wetthell (Fechtel) for hans aflagte Regnskab fra han först blev Möntmester 1541 til Frue Dag Nativ. 1546. — *Krogen*, Onsdagen nest epther wor Frue Dag Nativitatis.

Danske Mag. I. S. 168.

ante 24. Sept. [675.] BARTELT PETERSENS og CLAUES PETERSENS Skrivelse til Hertug Hans, hvori de forsvare sig mod Ditmarskernes Klager over dem, og tilbyde sig at staae dem til Rette for Hertugen eller hans Raad. — (Udateret.) (Plattydsk.)

A. L. J. Michelsen, Ditm. Urkundenbuch. S. 154—155.

[676.] Hertug HANS's Skrivelse til Ditmarskerne, hvori han tilkjendegiver sin Overbeviisning om det Ugrundede i deres Klager over Bartolt Petersen og hans Broder, hvorfor han efter deres Forlangende ikke har kunnet fængsle dem, men lover dem upartisk Dom, hvis de ville forfölge dem for Retten. — *Kyl*, Freitags post Matei Apostoli. (Tydsk.) 1546. 24. Septbr.

A. L. J. Michelsen, Ditm. Urkundenbuch. S. 155—156.

[677.] Kong CHRISTIAN III.s Forordning for Skaane om Handel og Fiskerie. — *Wor gaardt vdj Lundt*, Sancti Michels Dagh. 29. Septbr.

Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 175—176.

[678.] Den franske Gesandt i Danmark, RICHERS, Beretning til Kong Frants I. om Anledningen til hans Tilbagereise til Frankrig, hans Underhandlinger med Kongen af Danmark og Sagernes Tilstand i Tydskland, tillige omtaler han Kong Christian II.s Forflyttelse til Kallundborg. — (Udateret.) (Fransk.) c. Septbr.

Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 619—624.

[679.] Kong CHRISTIAN III.s RETTERTINGS Dom, at Qvistoffte og Herslöv Sognedegne skulle berefter boe ved Kirken; samt at de skulle gjöre deres Sognemænd den pligtige Tjeneste, imod af dem igjen at erholde Tiende og andet efter gammel Sædvane og Ordinantsen. — *Vor Gaard udj Lund*, Löverdagen næst effter St. Michels-Dag. 2. Octobr.

P. Friis Edvarsen, Underr. om Schielschiör. S. 556—557.

[680.] LYOM BIRKETINGS Vidne angaaende Udstrækningen af Arndrop Mölles Mark. — *Lyom biercketing*, Mondag nest effter S. Michaelis Dag. 4. Octobr.

Langebek, Script. rer. Dan. T. VIII. p. 151.

[681.] Kong CHRISTIAN III.s Befaling til Sognepræsterne og Kirkeværgerne over alt Sjellands Stift, at de skulde komme ham til Hjelp, Sognepræsterne med Fjerdeparten af al deres Rente, og Kirkeværgerne med Halvdelen af Kirkernes Part af Tienden, og overantvorde Mogens Godske, Embedsmand paa Roeskilde-Gaard, Halvdelen til förstkommende Juledag, og den anden Halvdeel til Paaske næst efter. — *Wor gaardt vdj Lundt*, tistdagen nest epther Sancti Galli dag. 19. Octobr.

Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. Suppl. S. 81—82.

[682.] SLUX HERREDS TINGSVIDNE, at 6 Synsmænd havde fundet, at der ingen Aalegaarde (Aelweren) paa Quorup Mark vare byggede til Skade for Vandet (ɔ: Vandlöbet), men at Nis Peterssens og Peter Wilhadtssens Aalegaarde ikke maatte blive ved Magt uden (Lygum Klosters) Abbeds Minde, i det de ei havde været der fra gammel Tid af. — Midtwekens vha Luce Euangeliste. (Plattydsk.) 20. Octobr.

Langebek, Script. rer. Dan. T. VIII. p. 64—65.

[683.] Decreta SYNODI ANTVORSKOVIENSIS, quibus ordinatio regia partim explicatur, partim memoriæ et usui commendatur. — *Antvorskow*, 24. die Octobris. 24. Octobr.

E. Pontoppidan, Ann. Eccl. Dan. 3. Th. S. 287—296.

[684.] Skiftebrev mellem ELSEE PEDERSSDATTER til Lykthwedt, Hr. Thomis Nielszens Efterleverske, og CICILL ROSENSZKRANTZ til Hönborge, paa den ene Side, og JEP BRWN, MAURITS BRWN, HANS BRWN og JÖRGEN BRWN paa den anden Side, angaaende Delingen af den dem tilfaldne Arv efter Harthwick Lymebech og hans Hustru, Fru Metthe. — *Wegle*, friidagh nest epther Simonis och Jude apostolorum. 29. Octobr.

Aktstykker etc. udg. af Fyens lit. Selsk. 1. Saml. S. 19—21.

[685.] KNUDT GYLDENNSTERNN til Thym og AXELL VRNE til Siögaardt bevidne, at Gregers, Lauge og Jens, Sönner af Hr. Trudt Vlffstanndt til Torup, have ladet tiltælle Fru 30. Octobr.

1546. Giörill Fadersdatter til Giske 347 dobbelte Ducater og 261 Engelotter, regnede for 1100
30. Octobr. Ungerske Gylden, hver dobbelt Ducat for 3 Daler og hver Engelot for 2 Daler og 1 Mark Danske. — LUNDT, Löffuerdagenn nesth effther sanctor. Simonis et Jude apostolorum dagh.

Lange og Unger, Diplomatar. Norveg. 1. Saml. S. 809—810.

12. Novbr. [686.] Kong CHRISTIAN III.s Gavebrev til Helsingörs Hospital paa Kronens Part af Tienden paa Hveen. — *Helsingöer*, Fredagen nest efter St. Mortens-Dag.

Hofman, Fundationer. T. VII. S. 77.

28. Novbr. [687.] Kong CHRISTIAN III.s Privilegium for Kjöbstæderne i Fyen, fornemmelig angaaende Kjöbmandskab, Fiskerie og Haandværksdrift. — *Vor Gaard vtj Ottensze*, Söndagen nest effther sancte Karine dag.

Aktstykker etc. udg. af Fyens lit. Selsk. 1. Saml. S. 2—4. (I en Vidisse af Borgemester og Raad i Odense, dat. *Ottensze*, ffredag nest epter sancti Knudh kongis dag 1552 ɔ: 15. Juli.)

17. Decbr. [688.] KONGENS RETTERTINGS Dom i en Sag mellem Hr. Otthe Krumpen, Embedsmand paa Haldtt Slot, og Hr. Mogens Göyes Arvinger, angaaende Indlösningen af tvende Gaarde i Dystrop og Ogelstrop i Nörre Herred i Jylland, som förstnævnte havde i Pant. — *Otthensse*, Fredagen nest epther Ste. Lucie Jomfrues Dag.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 1. Saml. S. 98—100.

[689.] Udtog af det mellem den fangne Konge CHRISTIAN II. og Kong CHRISTIAN III. oprettede Fordrag, hvorved den fangne Konge frasiger sig al Ret til Danmark og Norge etc. og erklærer sig tilfreds med Kallundborg Amt og Öen Samsöe til sin Underholdning o. s. v. (11 Artikler).

L. Holberg, Danm. Hist. 2. D. S. 372.

1547.

1547.

2. Januar. [690.] KONGENS Brev til Borgemester og Raad i Aarhus, hvorved det tillades dem for at færdiggjöre og vedligeholde Skibsbroen at hæve af alle Udenbyes 2 Skilling af hver stor Læst og 1 Skilling af hver "smalle" Læst Gods, som ud- eller indskibes ved Byen. — *Kolding*, anden Nytaarsdag.

Udt. i J. R. Hübertz, Aktst. vedk. Aarhus. I. S. 140.

4. Januar. [691.] Kong CHRISTIAN III. foreholder Luder von Reventlow hans ubeföiede Klage over, at nogle Oxer, som han havde villet före fra Withor (ɔ: Hvidovre) i Sjelland, hvilket han havde i Forlening, til Holsten, vare blevne anholdte, eftersom saadan Udförsel af Kongen var forbudt; dog giver han ham for denne Gang sin Tilgivelse. — *Colding*, den 4ten Januarij. (Tydsk.)

V. A. Heinze, Kielisches Magazin. 2. B. S. 179—180.

4. Januar. [692.] Kong CHRISTIAN III. overlader Island med Vespenöe (Vestmannöe) til Borgemestere og Raadmænd i Kjöbenhavn som Forpagtningslehn paa en Tid af 10 Aar fra Brevets Datum at regne. — *Coldinghus*, Tirsdagen effter Nye Aars Dag.

Finni Johannæi hist. eccles. Island. T. 2. S. 301. M. Ketilson, kgl. Forord. til Island. 1. D. S. 255—256. Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 420.

6. Januar. [693.] Kong CHRISTIAN III.s aabne Brev om et mellem Iffuen Ericksön til Koxbölle og Mester Hans Taugesen, Superintendent i Ribe Stift, indgaaet Forlig om Gods, som var givet af Iffuen Ericksöns Forfædre til Vor Frue Alter i Emmerlöff Kirke. — *Koldinghus Slot*, hellige tre Konningers Dag.

Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. Suppl. S. 83—84.

[694.] Kong CHRISTIAN III. forlener Peder Huitfeld med sit og Norges Krones Provstie ved Mariekirken i Opsloe. — *Kollinghus slott*, Sanctj Knudtt Hertugis Dag. 1547. 7. Januar.

Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 394—395.

[695.] Biskopperne LAURENTIUS til Vpsala, BOTVIDUS til Strengnes m. fl. kundgjöre Klerkeriets Betænkning blandt andet over Kong Gustavs Andragende paa Rigsdagen at indlade sig i Forhandlinger med Pfalzgreven paa Rhin og Hertugen af Lothringen angaaende Bevilling af en Pengesum til Underholdning for Christian II. og af Brudeskat til hans to Döttre, hvilket fraraades. — *Strengnäs*, ultima Januarii. (Svensk.) 31 Januar.

A. A. Stiernman, Riksdagars Beslut. 1. D. S. 200—205.

[696.] Kong GUSTAV tilkjendegiver Borgemestere, Raad og Menighed i Stockholm Rigsdagens Beslutning, hvorved der blandt andet negtes at udbetale Kong Christian II.s Arvinger en af dem fordret Summa til Underholdning for Kong Christian II. og til Brudeskat for hans Döttre. — *Strengnes*, 6. Februarii. (Svensk.) 6. Febr.

A. A. Stiernman, Riksdagars Beslut. 1. D. S. 205—208.

[697.] CATHARINA LUTHERINS, (Dr. Martini Luthers Enkes), Skrivelse til Kong Christian III., hvori hun takker Kongen for de tilsendte 50 Rdl., og anbefaler Dr. Gorgen Maior til Kongens Naade. — *Magdeburgk*, den 9. Februarii. (Tydsk.) 9. Febr.

Dān. Biblioth. 8 Stück. S. 214—216.

[698.] ESKELL OXE, THORBENN OXE og JOHANNDT OXE, med deres Svogers Jörgen Braadis Samtykke, overdrage deres Lod og Anpart i Giiszlefeldt Hovedgaard til Peder Oxe, mod dennes Anpart i 3 unævnte Hovedgaarde. — *Giiszlefeldt*, Scholasticæ virginis Dag. 10. Febr.

A. N. Ryge, P. Oxes Levnet. S. 65—67.

[699.] En af BORGEMESTER, RAADMÆND OG KIRKEVÆRGER I ASSENS bekræftet Udskrift af Assens Kirkebog om de Jorder, som afdöde Berildt Pedersen havde havt i Leie af Vor Frue Kirke i Assens og som hans Farfader gav til Kirken. — *Assens*, "proxime die veneris Sexagesime" (sic). 11. Febr.?

Hofman, Fundationer. T. XI. S. 158—160.

[700.] Den keiserlige Overanförer JOBST VON CRUNINGEN, der er ifærd med Bremens Beleiring, tilmelder Keiser Carl V. iblandt andet, at han har Mistanke om, at Kongen af Danmark er i Forstaaelse med denne By, og at han samler Tropper til Hjelp for den og Hamborg; han raader derfor til ikke at stole paa hans smukke Ord. — *Du camp deuant Bremen*, le XIXe jour de mars anno XLVI. (v. st.). (Fransk. 19. Martii.

K. Lanz, Corresp. des Kaisers Karl V. 2. B. S. 548—552.

[701.] KONGENS RETTERTINGS Dom afsagt, i Kongens egen Nærværelse, i en Sag mellem Hr. Mogenns Goyes Arvinger og Niels Skiell til Nyegaard, som Værge for Jomfruerne Pernille og Giertrude Erichsdaatter, hvorved tvende Skjödebreve, som disse med deres Broder Giertt Erichssenns Samtykke havde udstedt paa deres tvende Sösterlodder i Auindzbierggaard, kjendes ugyldige. — *Kolding*, Palmb Löffuerdag. 2. Aprilis.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 1. Saml. S. 101—105.

[702.] Kong CHRISTIAN III.s Begjering til Capitlet i Ribe, om at lade enhver af deres Tjenere före et Læs Tömmer fra det Sted, Claus Sestede, Embedsmand paa Riberhus, anviste, til Riberhus Slot. — *Kollinghus Slott*, Mandagen nest epther Palme Söndag. 4. Aprilis.

P. Terpager, Ripæ Cimbr. p. 89. Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. Suppl. S. 84.

1547. [703.] Keiser CARL V. tilmelder Johst von Cruningen, at han efter Opfordring af
13. Aprilis. Kongen af Danmark, hvis Gesandter have været hos ham, har besluttet at tage Hamborg til Naade paa de Betingelser, som han nu tillige oversender ham. — *De Egher*, le XIIIe dauril. (Fransk.)

K. Lanz, Corresp. des Kaisers Karl V. 2. B. S. 555.

c. 13. Aprilis. [704.] CAROLUS V. imperator legatis Christiani, electi regis Daniæ, exponit, quare ex consiliis huius regis, eiusdemque opera utens, cum rebellibus Germanis de pace agere nolit. — *Apud Egram*, die — aprilis.

K. Lanz, Corresp. des Kaisers Karl V. 2. B. S. 556—559.

17. Aprilis. [705.] ADELEN I WESTERGÖTLAND lover at staae Kong Gustav bi, hvis noget Angreb skulde skee paa Sverrig af Kong Christian II. eller hans Arvinger i Anledning af Strengnes-Rigsdagens Beslutning, hvilken den lover at holde fast ved. — *Larff*, den siuttonde dagh i Aprilis Monadh. (Svensk.)

A. A. Stiernman, Riksdagars Beslut. I. D. S. 208—212.

24. Aprilis. [706.] Rentemester JOCHUM BECKS Skrivelse til Cantsler Anders Barby, angaaende Jeronimus Widemanns Klager over det norske Bjergværks slette Bestyrelse. — *Kjöbenhavn*, den paafölgende Dag næst efter St. Jörgens Dag.

M. T. Brünnich, om Norges Biergværker. S. 213.

28. Aprilis. [707.] JOHANN, Hertug til Slesvig og Holsten, sælger den store Kirke i Pilworm for 1000 Mark til Sognefolkene i Pilworm-Sogn til Brug for deres Kirketjeneste. — *In unsem Lande Nordstrande*, Donnerdages na Misericordias Dominis. (Plattydsk.)

J. F. Noodt, Beiträge. 1. B. S. 84—86.

29. Maji. [708.] Kong CHRISTIAN III.s aabne Brev, hvorved han tillader, at det Vicarie, der ligger til Annunciationis Alter i Riiber Domkirke, og som nu ved Hr. Sören Knudtsen i Röddinge's Död er ledigt, herefter skal lægges til Skolens Hörere og fattige Peblingers Underholdning. — *Koldinghuus Slot*, Pindsedag.

P. Terpager, Ripæ Cimbr. p. 236—237. Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. Suppl. S. 84—85.

11. Junii. [709.] THORLEIFUS PAULI, nomophylax borealis et occidentalis Islandiæ, munere hoc, qvod se ex petito et postulato Christophori Hvitfeldii, tum temporis totius Islandiæ præfecti, suscepisse dicit, se abdicat, designato sibi successore Davide Gudmundi filio Snoksdalensi. — *Asgardi in paroecia Hvammensi*, die Saturni proximo post festum Corporis Christi. (Versio Latina.)

Finni Johannæi Hist. Eccl. Isl. T. II. p. 705.

18. Junii. [710.] Kong CHRISTIAN III.s Bevilling, at Amagers Beboere maatte bruge Saltholm til Græsgang imod at svare samme Afgift deraf til Kjöbenhavns Slot, som de Hollændere, der för boede derpaa, havde svaret. — *Kiöpnehaffn*, Löffwerdagen post Sanct. Bodels Dag.

L. Thurah, Beskriv. over Amager. S. 59. Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 419.

22. Junii. [711.] Kong CHRISTIAN III.s Forleningsbrev til Peder Oxe paa Sörup Gaard paa Falster og Maadebölle Birk paa Lolland, ad gratiam, paa Tjeneste. — *Köpenhaffn*, Odens Dag nest epter Sti Hans Medzomers Dag.

Udt. i A. N. Ryge, P. Oxes Levnet. S. 63—64.

[712.] Kong CHRISTIAN III. befaler sin "Contrefeyher" Jacob Pinck (Binck) ufortövet at vende tilbage fra Preussen, uden videre Undskyldninger. — *Copenhagen*, den 10. Julij. (Tydsk.) 1547. 10. Julii.

Nye D. Mag. I. S. 324.

[713.] Kong CHRISTIAN III.s Fölgebrev for Dr. Peder Capiten til Bönderne under Hvidoor, hvormed han havde forlenet ham, dog saaledes, at han skulde gjengive det til Dr. Reuentloff, hvis denne kom tilbage. — *Hafnie*, Onsdagen epther Canutj regis. 13. Julii.

Uddr. i V. A. Heinze, Kielisches Magazin. 2. B. S. 181.

[714.] Hertug ALBERT af Preussen beder Kong Christian III. at undskyld hans Contrafeiers Jacob Pincks lange Udeblivelse, da han havde overdraget ham endeel Arbeider, iblandt andet med sin Gemalindes Epitaphium, som han endnu ikke havde kunnet fuldende. — *Königsberg*, den 13. Julii. (Tydsk.) 13. Julii.

Extract i Nye D. Mag. I. S. 324–325.

[715.] Kong CHRISTIAN III.s Bevilling, at Hollænderne i Store Magleby paa Amager maae vedblive at boe der, og beholde denne Byes Tilliggende, mod en aarlig Afgift af 300 Mark danske til Kronen, og nogle andre Forpligtelser. — *Kiöbenhafn Slot*, Sancte Margrette Virginis dag. 13. v. 20. Jul.

L. Thurah, Beskriv. over Amager. S. 16—17. Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 418—419.

[716.] Kong CHRISTIAN III. tillægger Skolemesteren (Rectoren) i Slangerup Kronens Part af Tienden, som udgives af de Bönder, der besöge Slangerups Kirke. — *Kiöbenhavn Slot*, Torsdagen nest efter St. Knud Konges Dag. 14. Julii.

Hofman, Fundationer. T. VII. S. 211.

[717.] Kong CHRISTIAN III. under og tillader, at naar Hr. Hans, Vicarius til St. Gjertruds Alter i Frue Kirke i Callundborg, er död, da skal samme Vicarie med al sin Rente og Tilliggelse for Eftertiden lægges til Skolemesterens Underholdning der sammesteds. — *Kiöbenhafn Slot*, Torsdagen nest efter St. Knuds Kongis Dag. 14. Julii.

Hofman, Fundationer. T. X. Append. til Sjællands Stift. S. 33.

[718.] Kong CHRISTIAN III. gjentager sin Bön til Hertug Albert af Preussen om at sende hans Contrefeyer Jacob Binck snarest mueligt hjem. — *Farhum*, den 30. Julii. (Tydsk.) 30. Julii.

Extract i Nye D. Mag. I. S. 325—326.

[719.] Dronning DOROTHEAS Brev til Capitlet i Ribe med Begjering om, at det ikke vilde gjöre Mester Hans Suaning, "Hochborn Furstes Hertug Frederick wor kjere söns tucktmester", der af Kongen er bleven tilsagt det förste ledige Kannikedom og Præbende i Ribe Domkirke, Forhindring i at faae det ved Mester Jens Warde's Död ledigblevne Præbende. — *Rausfualt*, mandag epther Olai Regis. 1. Augusti.

P. Terpager, Ripæ Cimbr. p. 125—126.

[720.] DADE GUDMUNDSEN beder Kongens Foged i Island, Lauritz Mule (Lassi Mul) om at tale hans (Dades) Sag hos Kongen, og undskylder sig for, at han ikke har kunnet paatage sig Laugmandsembedet i Island. — *I Snóksdal*, þridiudagenn næsta fyrer Bartholomeus messu um sumarid. (Isl. med lat. Overs.) 23. Augusti.

Finni Johannæi Hist. Eccl. Isl. T. III. S. 229—232.

1547. 14. Septbr. [721.] Kong CHRISTIAN III. opfordrer Hertug Albert af Preussen paa ny, efter flere gjentagne Anmodninger, til at sende hans Contrafeyer Jacob Binck hjem, da han særdeles behövede ham til adskillige Arbeider. — *Copenhagen*, den 14. Septembr. (Tydsk.)

Extract i Nye D. Mag. I. S. 326.

6. Octobr. [722.] Hertug ALBERT af Preussen takker Kong Christian III., fordi han har tilladt sin Contrafeier Jacob Pynck at udeblive saalænge, for at fuldföre nogle Arbeider, og lover at han skal komme tilbage, saasnart muligt. — *Königsberg*, d. 6. Octobr. (Tydsk.)

Extract i Nye D. Mag. I. S. 327.

21. Novbr. [723.] Kong CHRISTIAN III. anmoder Ludowig Ditz, Bogtrykker i Rostock, om at komme til Kjöbenhavn, for at der kan træffes Overeenskomst med ham angaaende den danske Bibels Trykning. — *Rotschilde*, denn 21. Nouembris. (Tydsk.)

Kirkehist. Saml. 2. B. S. 397—398.

30. Novbr. [724.] Kong CHRISTIAN III.s RETTERTINGS Dom, hvorved Peder Jenssenn i Thostrup, der tiltales af Niells Anderssen til Liungbye for at have forladt hans Gods, dömmes til at fölge Stavnen, da Fribrevet, som Panthaveren af Godset, Christoffer Huitfeld, havde givet ham, ikke var gyldigt. — *Kiöpenhaffnn Slott*, Sancti Andreæ Apostoli Dag.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. I. Saml. S. 105—106.

2. Decbr. [725.] Kong CHRISTIAN III.s RETTERTINGS Dom, hvorved efter Tiltale af Hr. Mouritz Olufsen til Bollerup et Fæstebrev, som Hr. Prebiörn Podebusk havde givet Jep Iffuerssönn paa en Mölle i Stidstrup, der hörte til hans Hustrues Fru Annes Gods, dömmes ud af Magt efter Hr. Prebiörnns Död. — *Kiöbenhoffnn Slott*, Fredagen nest epther Andreæ Dag.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. I. Saml. S. 106—108.

6. Decbr. [726.] Kong CHRISTIAN III.s fjerde Kjöbenhavnske Reces. — *Kiöpnehaffn Slott*, S. Nicolai Episcopi Dag.

Trykt i Malmöe 1555. Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 177—196.
Kolderup-Rosenvinge, Saml. af gl. danske Love. 4. D. S. 214—236.

8. Decbr. [727.] Kong CHRISTIAN III.s Befaling til Kronens Bönder og Tjenere i Halmstads Herred, at de skulde före et Egetömmertræ til Halmstad til denne Byes Befæstning. — *Köpenhamns Slott*, wår Fru Dag Conceptionis. (Svensk.)

Svensk Udt. i J. Richardson, Hallandia. S. 139.

20. Decbr. [728.] TORBERN OLSSON, Superintendent i Trondhjems Stift, melder Capitlet i Trondhjem sine Bestræbelser hos Kongen for at udvirke, at det Gods maatte tilbagegives, som tilforn havde ligget til Domkirkens Bygning og Oeconomie, samt at de fattige Lands-Kirker i Trondelagen maatte forundes deres halve Kirketiende igjen. Han anmoder Capitlet om at skrive Kongen udförligt til, og "at gjöre eller love Cantsleren en ærlig Skienk" m. v. — *Köbenhaffn*, pridie Thome Apostoli.

Danske Mag. VI. S. 296—299.

[729.] Fyens Vedtægt, confirmeret af Kong CHRISTIAN III. — *Koldinghuss*, (uden Dag).

Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 197—205.

[730.] Bergmester ANTONIUS ALEMPECKS Regnskab over Indtægter og Udgifter ved Moisesbjerg- og Gulnæsbjerg-Miner i Norge fra Julen 1546 til samme Tid 1547. (Dansk Overs.)

M. T. Brünnich, om Norges Biergværker. Bilag. S. 49—53.

1548. 1548.

[731.] ERICK BANNER, Hövedsmand paa Kallö, Rigets Marsk, EYLER RÖNUFF til Huidkielle, JÖRGEN SCHAUGAART til Skougaardt, MICHELL NIELSENN til Kye, GIERDT BRYSKE til Dalund, OLUFF GLOB til Vorgaardt, JÖRGEN RUD, Hövedsmand i Mariaghers Kloster, PER LYCKY til Skousboe, JENS MARKUORDSÖN til Lengsholm gjöre vitterligt at have overværet en venlig Contract mellem Prebiörn Poedbuskes Arvinger paa Bistrup. — *Bistrup*, Onsdagen nest fore Söndagenn Inuocauit. 15. Febr.

Danske Mag. VI. S. 277.

[732.] HANS BARNEKOUW til Ralschwigk og Bergkholm overdrager sin Hustru Fru Mette Oxe den ham tilhörende Anpart i Egede i Faxeherred. — *Randerss*, Sondage vor Matth. apost. (Plattydsk.) 19. Febr. v. 16. Sept.

P. Wieselgren, De la Gard. Archiv. 5. D. S. 93—94.

[733.] Erklæring af HERMAN BOITIN, Befalingsmand paa Bornholm, til Kong Christian III. angaaende en Klage til Kongen af Bönderne i Sanct Andressze Sogn over det dem paalagte Gjæsterie, hvilket han viser ikke er noget nyt Paalæg. — *Hamershausen*, Dinxtages negist nach dem Sontage Inuocavit. (Plattydsk.) 21. Febr.

J. R. Hübertz, Aktst. til Bornholms Hist. S. 163—166.

[734.] Vedtægt af BORGEMESTRE, RAADMÆND, OG MENIGE BORGERE I AARHUS, hvorved stadfæstes en gammel Sædvane, at den Længstlevende, Mand eller Kone, skulde nyde forlods af Boet "Bryggeredet" med Kjedel og Kar, en opgjort Seng og sit bedste Par skaarne Klæder. — *Aarhus paa meeninge almugesteffne*, paa Sancti Peders Dag ad Cathedram. 22. Febr.

J. R. Hübertz, Aktst. vedk. Aarhus. 1. B. S. 140—141.

[735.] HERMAN BOITINS Indberetning til Raadet i Lybek om den af Bönderne i S. Andreas Sogn paa Bornholm hos Kongen förte Klage over ulovligt Gjæsterie, hans Erklæring til Kongen og Forholdsregler mod Bönderne; om Skiftet efter Blasius v. Wickede; om en Afgift af 2 Læs Brænde af de Spitals og geistlige Bönder, som Stig Pors har gjort Forbud paa; om en Smörafgift, som Bönderne i Sunte Peters Sogn samt i Östermarker og Jepscher Sogne vægre sig ved, m. m. — *Hamershusz*, Fredages post Inuocauit. (Plattydsk.) 24. Febr.

Udt. og Brudst. i J. R. Hübertz, Aktst. til Bornholms Hist. S. 166—169.

[736.] Hertug ALBERT af Preussen melder Kong Christian III., at hans Contrefeier Jacob Pinck (Binck) nu endelig var færdig med sit Arbeide og rede til at vende hjem, og at han tillige vil overlevere Kongen et Stykke til Erindring om Hertugens afdöde Gemalinde. Han beder Kongen at tillade Binck at reise til Nederlandene for at bestille et Epitaphium for samme hans afdöde Gemalinde, Kongens Söster. — *Königsberg*, den 1. Martii. (Tydsk.) 1. Martii.

Extract i Nye D. Mag. I. S. 327—328.

[737.] Hertug ALBERT af Preussen sender med Kong Christian III.s Contrefeier Jacob Pinck et Stykke, som denne i Preussen havde forfærdiget, til Hertug Hans den Ældre af Slesvig og Holsten, til en Erindring om Hertug Alberts afdöde Gemalinde. — *Königsberg*, den 1ste Martii. (Tydsk.) 1. Martii.

Extract i Nye D. Mag. I. S. 329.

[738.] Kong CHRISTIAN III. befaler Eske Biilde, Ridder, Kongens Raad og Hofmester, at give Foreviseren af dette Brev, Hans Jespersenn, Gaasefænger, hvad han behöver for at fange nogle vilde Gjæs til Slottet, og 4 Daler paa hans Besolding. — *Colinghus Slott*, Odensdagenn nest eptther Söndagenn letare. 14. Martii.

Danske Mag. VI. S. 214—215.

1548. 15. Martii. [739.] KONGEN tilsender Sognemændene i Sancti Andree Sogn paa Boringhollem den af Hermann Boitien, de Lybskes Befalingsmand paa Öen, afgivne Erklæring angaaende deres Klage over Gjæsterie, og befaler dem, hvis denne er rigtig, at yde hvad de "af gammel Tid givet have". — *Kollinghuss*, torsdag nest eptther Midfaste Söndag.

J. R. Hübertz, Aktst. til Bornholms Hist. S. 169—170.

27. Martii. [740.] Kong CHRISTIAN III.s Skrivelse til Statholder Breida Rantzow iblandt andet om et Skæferi og Skovvæsenet. — *Coldingen*, den 27. Martii. (Tydsk.)

Nye D. Mag. II. S. 143.

30. Martii. [741.] Kong CHRISTIAN III.s Skrivelse til Dr. Palladius, Biskop i Sjelland, og Dr. Johan Machabæus, hvorved han sender dem en i Augsburg trykt Prædiken om Messen, af Suffraganen i Mentz, og underretter dem i den Anledning om, hvor ivrigt der i Tydskland (navnlig i Pfalzgrev Ott Heinrichs Lande) arbeides paa at indföre Pavedömmet igjen. — *Colding*, den 30. Marti.

Nye D. Mag. II. S. 146—147.

3. Aprilis. [742.] Kong CHRISTIAN III.s Skrivelse til Henrich Pflug, "Bergvogt" i Norge, hvorved han opfordrer ham til at aflægge Beretning om Bjergværkernes Tilstand, og tillige melder, at ville opsende 200 Tdr. Rug og ligesaameget Malt fra Aalborg (Alborch) til Arbeidernes Nödtörft. — *Colding*, den 3. Aprils. (Tydsk.)

Nye D. Mag. II. S. 143—144.

8. Aprilis. [743.] Kong CHRISTIAN III. byder Hr. Maugnus Gyldenstiern, Ridder, Raad og Embedsmand paa Slottet Dragsholm, at holde sig rede til selv ottende at möde i Kolling for at ledsage Dronningen Dorothea og deres Datter Anna til Turgo (Torgau), hvor August af Sachsen agtede at holde sit Bryllup med denne sidste. Ogsaa beder han ham at han vilde "renne" i Turgo, og lader ham vide at han kunde öve sig i Kolling. — *Kollinghus Slott*, Söndagen Quasimodogeniti.

Danske Mag. V. S. 7—8. J. J. Fyhn, Efterr. om Kolding. S. 255—256.

8. Aprilis. [744.] Kong CHRISTIAN III. byder Peder Biille, Embedsmand paa Slottet Helsingborg, at holde sig rede til selv fjerde at möde i Kolling, for at ledsage hans Dronning Dorothea og deres Datter Anna til Turgo, hvor denne sidstes Bryllup skulde staae med Hertug August af Sachsen. Ogsaa beder han ham, at han vilde berede sig paa at "renne eller stecke" i Turgo, og lader ham vide at han kunde öve sig i Kolling. — *Kollinghus Slott*, Söndagen Quasimodogeniti.

Danske Mag. V. S. 8—9. J. J. Fyhn, Efterr. om Kolding. S. 256—257.

16. Aprilis. [745.] Kong CHRISTIAN III.s Skrivelse til Sadelmageren ("an den Sadeler") i Schleswigk om at forfærdige en Deel "Pockeln", hvorhos han sender ham 10 Daler paa hans Regnskab. — *Colding*, d. 16. Aprilis. (Tydsk.)

Nye D. Mag. II. S. 144.

17. Aprilis. [746.] Erklæring fra BERENDT KNOPP til Raadet i Lybek angaaende Oprindelsen til den Smörafgift, hvorover Bönderne i Östermarke og Jepscher Sogne besvære sig, angaaende en saadan Afgift af nogle öde Gaarde i S. Peters Sogn, samt om en Afgift af Brænde og Penge, som Kirkebönderne ("de karken luden") have svaret til Slottet, og som Stig Pors gjorde Forbud imod. — *Möllenn*, den Dinxstedach nach Misericordia. (Plattydsk.)

J. B. Hüberts, Aktst. til Bornholms Hist. S. 171—173.

[747.] Votum STATUUM IMPERII GERMANICI, in qvo proponunt, ut ducatus Holsatiæ apud Imperium sit, gravamina vero de taxa et respectu civitatis Hamburgensis, Slesvicensis, aliarumqve provinciarum ad Imperium pertinentium ad futuram tractationem moderationis et adæqvationis taxæ remittenda. — Augustæ Vindeliciorum. 1548. ante 21. Apr.

J. C. H. Dreyer, Monum. Anecd. T. I. p. 107—108. (Addita est approbatio Cæsarea hujus voti, data d. XXI. Apr.)

[748.] JÖRGENN PEDERSSEN, Kongens Rentemester, tilstaaer at have modtaget af Knudtt Galtttenn, Borgemester i Arhus, Byskatten for 1547 af Arhus By, som beløb efter Fradrag af Byens Tilgodehavende for leveret Öl og Humle, samt af Skatteeftergivelse for Ildebrand, 60 Mark Danske. — *Ackiier*, söndagen Jubilate. 22. Aprilis.

J. R. Hüberts, Aktst. ang. Aarhus. I. S. 141—142.

[749.] KONGENS RETTERTINGS Dom, hvorved en Sag, hvorunder Gabriell Gyllenstierne tiltaler Fru Kirstine i Diörup for Skyld, Landgilde og anden Rettighed af to Gaarde i Östher-Gröninge, samt for Faldsmaal siden Kongens Dom udgik angaaende disse Gaarde, henvises til Herredsting. — *Langessö*, Onsdagen epther Jubilate. 25. Aprilis.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. I. Saml. S. 108—110.

[750.] Et Vidisse af Kong CHRISTIAN III., hvorved Biskop i Odense, Mogens (Kraffses) sidste Villie om en Fundation og Stiftelse af et Vicariidom og en evig Almisse af 16. Oct. 1474 (Reg. T. I. Nr. 4528) og sammes Iværksættelse af hans Testamentariis 1477 (Reg. T. I. Nr. 4621) stadfæstes. — *Ottoniæ*, die Philippi et Jacobi. 1. Maji.

Danske Mag. 2. B. S. 16—22.

[751.] Kong CHRISTIAN III.s Forpligtelse til Ludowich Dietz, Bogtrykker og Borger i Rostock, i Anledning af at denne havde paataget sig at trykke den danske Bibel i 3000 Exemplarer. — *Coldingen*, den 8ten tagk May. (Tydsk.) 8. Maji.

Kirkehist. Saml. 2. B. S. 398—399.

[752.] Kong CHRISTIAN III. anviser Hr. Eske Bilde til Svanholm, Ridder, Raad og Hofmester, 600 Guld-Gylden for et Halsbaand, denne havde overladt ham, og beder ham oversende et Sölv-Haandbækken, et rödt og sort Flöiels "Hindertög", og en graa og en grön Papegöie. — *Kollinghus Slott*, Onsdagen nest epter Söndagen Vocem Jocunditatis. 9. Maji.

Danske Mag. V. S. 10.

[753.] Kong CHRISTIAN III.s Brev, hvorved han giver St. Peders Kirke og Kirkegaard uden for Ribe til Ribe Indbyggere, for at de ikke skulde begrave Nogen i Pesttider i Byen. — *Koldinghuus*, Lövedagen nest effter vor Herres Himmelfærds Dag. 12. Maji.

P. Terpager, Ripæ Cimbr. p. 382.

[754.] Kong CHRISTIAN III. forbyder Indbyggerne paa Mannöö, Fannöö, Sönderhoffuitt, Langelegh, Westersiide, Nye Mynde og alle andre slige Fiskerleier under Vesterlands Side i Ribe Stift at sælge Fisk til udlændiske Kjöbmænd. — *Kollinghus Slott*, Löffuerdagen nest effter wor Herres Himmelfarts Dagh. 12. Maji.

Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. Suppl. S. 85—86.

[755.] Literæ RECTORIS & PROFESSORUM UNIVERSITATIS HAFNIENSIS, in quibus Joannem Vrys capitulo Ripensi commendant, ut ei in Universitate degenti necessaria ad sustentationem secundum regiam ordinationem præbeat. — *Hafniæ*, die Mercurii ante Pentecostes. 16. Maji.

P. Terpager, Ripæ Cimbr. p. 190.

1548. [756.] Forhandling mellem BORGERSKABET og RAADET I FLENSBORG, forsamlede
16. Maji. "by dem Papagoien Bohme", og Beslutning "wegen der Lucken, de ingenhamen were, ock Koell-Hove und Dycke up dem Stadfelde tho Flenszborch". — Middewecken vor Pingsten. (Platt.)

O. H. Moller, Bericht von der Stadt Flensburg (von J. Hoyer). 1. Hälfte. S. 10—11.

22. Maji. [757.] MOGENS MUNCKS Skrivelse til Hr. Æsky Bylde til Walleno, Danmarks Riges Hofmester, hvori han giver sit Samtykke til det mellem Æsky Byldes Sön (Peder) og Mogens Munckss Datterdatter (Birgitte Rosenkrands) paatænkte Ægteskab. — *Wolstrup*, Tiisdagen nest æffthr Pens Söndag.

Genealog. Archiv. Nr. 1—8. S. 191—192.

31. Maji. [758.] Kong CHRISTIAN III.s Skrivelse til nogle holstenske Raader, hvorved de opfordres til, med 4 rustede Heste, de selv i Hofdragt efter hosfölgende Mönster og deres Tjenere i sort Skyttedragt, at ledsage hans Datter Fröken Anna, som skulde giftes med Hertug August af Sachsen, til Landet Meissen. — *Copenhagen*, den letzten Maii. (Tydsk.)

Nye D. Mag. II. S. 144—145.

11. Junii. [759.] Kong CHRISTIAN III.s Befaling til Sognepræsterne i Fyen, Taasinge og Langelandt, at de aarligen skulde forfatte Register over de Tiendelam, som tilfaldt det Almindelige Hospital i Odense og strax forskikke samme Register til Forstanderen i Hospitalet. — *Kiöbenhaffwen Slot*, Mandagen epter S. Bonifacii Dagh.

Hofman, Fundationer. T. V. S. 149.

14. Junii. [760.] Hertug ALBERT af Preussen sender Kong Christian III. ved sin Raad, Claus von Gadendorff, nogle Portraiter og erindrer tillige Kongen om sit Löfte at ville tillade sin Contrafeier Jacob Binck at reise til Nederlandene for at bestille et Epitaphium for hans afdöde Gemalinde. — *Königsperg*, den 14. Junii. (Tydsk.)

Extract i Nye D. Mag. I. S. 329—330.

15. Junii. [761.] Kong CHRISTIAN III.s og den udvalgte Kong FREDERIKS aabne Brev til Indbyggerne i Norge, hvori de i Anledning af den udvalgte Kong Frederiks Reise til Norge for St. Hans Dag Midsommer i Oslo at modtage Hylding saavel paa egne som sin Faders Vegne, lover at være dem naadige Konger, og at regjere dem efter St. Olufs Lov. — *Kiöbenhaffnn Slodt*, Sanctorum Viti & Modesti Dag.

H. Paus, kgl. Forordn. for Norge. S. 306—307 (uden Dag). Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 420—421.

c. 24. Junii. [762.] Adskillige Lovbestemmelser for Norge, udgivne paa den almindelige Herredag i Oslo, da "Hertug FREDERIK II." blev hyldet. — *Oslo*, (uden Dag).

H. Paus, kgl. Forordn. for Norge. S. 307—309. Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 422—423.

29. Junii. [763.] D. PETRUS PALLADIUS, (superintendens Havniensis), Mag. Joanni (Wiburgio, archidiacono capituli Ripensis), litteras regias de præbenda Mag. Francisci, qui, superintendens dioeceseon Opsloensis et Hammerensis denominatus, in Norvegiam ablegatus est, mittit etc. — *Havniæ*, d. 29. Junii.

P. Terpager, Ripæ Cimbr. p. 190—191.

29. Junii. [764.] JOHANNIS AEPINI, superintendentis, et reliquorum pastorum ecclesiæ Hamburgensis ad Petrum Palladium, Siælandiæ episcopum, et reliquos academiæ Hafniensis theologos literæ de libro "Interim". — *Ex Hamburgo*, die Diuorum Petri & Paulli.

Unschuld. Nachrichten. 1717. S. 206—209. A. Grevius, memoria Joan. Aepini instaurata. p. 154—156. Dän. Biblioth. 5 Stück. S. 64—67.

[765.] Kong Christian III.s Brev til Magistraten i Halmstad, indeholdende Forbud mod Honnings Udförsel. — *Köpenhamns Slott*, St. Knut Konungs Afton. (Svensk.) 1548. 9. Julii.

Svensk Udt. i J. Richardson, Hallandia. S. 141.

[766.] Petri Palladii, Petri Galli et reliqvorum "scholæ et ecclesiæ Hafniæ" commioistrorum literæ ad Johannem Æpinum superintendentem et reliqvos doctores Hamburgenses de libro Interim (qvem satanicum commentum, vere ad interimendam ecclesiam Christi excogitatum appellant). — *Hafniæ*, 12. Julii. 12. Julii.

Fortgesetzt. Sammlungen von Theolog. Sachen aufs Jahr 1738. (Unschuld. Nachr.) S. 258—264. Dän. Biblioth. 5. Stück. S. 67—73.

[767.] Kong Christian III. lover Hertug Albert af Preussen, at ville tillade sin Contrafeier Jacob Binck at reise til Nederlandene for at bestille et Epitaphium for Hertugens afdöde Gemalinde, naar han först havde fuldendt sit forehavende Arbeide. — *Callingburg*, d. 24. Julii. (Tydsk.) 24. Julii.

Extract i Nye D. Mag. I. S. 330.

[768.] Kong Christian III. henlægger tvende Gaarde i Östervedsted, der laae til St. Thomis Alter i Ribe Domkirke, til de 4 Locater i Ribe Skole og Superintendenten i Ribe Stift, saaledes at hine skulle nyde den visse Rente og Landgilde af dem, men denne Herligheden og den uvisse Rente. — *Koldinghus Slot*, Sancti Laurentii Martyris Dag. 10. Augusti.

P. Terpager, Ripæ Cimbr. p. 301. Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. Suppl. S. 86—87.

[769.] Petrus Palladius's og Johannes Machabæus's Skrivelse til Kong Christian III., hvorved de indsende deres Critik over Skriftet Interim, samt tilbyde sig at forsvare de af dem fremsatte Paastande. — *Kjöbenhaffn*, anden Dag effter Sanct Lauris Dag. 11. Augusti.

Dän. Biblioth. 6. Stück. S. 192—194. (Critiken sstd. S. 195—212.)

[770.] Kongens Retterting Dom i en Skiftesag mellem Rigets Hofmester Hr. Esche Bilde til Suanholm, og Börge Trolle til Lillöe, Albrett Goye til Clausholm, Eschild Goye til Gunderslöff samt alle Hr. Mogenns Goyes Arvinger, angaaende dennes Datter Frue Sophias Mödrenearv, hvori hendes Ægtefælles Hr. Mogenns Bildes Arvinger gjorde Fordring paa Andeel. — *Colding*, Barthol. 24. Augusti.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 1. Saml. S. 110—112.

[771.] Kong Christian III.s Skrivelse til Hamborgerne, hvori tilbagevises deres Klager over den höie Told af Udförselen af Oxer, Töndepenge etc. i Ribe. — *Colding*, d. 25. August. (Tydsk.) 25. Augusti.

Nye D. Mag. II. S. 145.

[772.] Kong Christian III.s Skrivelse til Hamborgerne, hvori han underretter dem om, at Kjöbmænd skulle afholde sig fra Vinterleie ("Winterlager") paa Island, hvilket nu var forbudet alle udenlandske Kjöbmænd. — *Colding*, den 29. August. (Tydsk.) 29. Augusti.

Nye D. Mag. II. S. 146.

[773.] Morthen Eynnersenns Revers, udstedt ved hans Kaldelse til Superintendent i Skalholt Stift i Island, hvori han forpligter sig til Lydighed mod Ordinantsen og til Troskab mod Kongen og Kongehuset. — *Kolinghus*, Torsdagenn nest eptther S. Bertholomei Dag. 30. Augusti.

Kiöbenh. Selsk. Skrifter. 7. D. S. 14—15.

[774.] Kong Christian III. forpligter sig til at oprette Hr. Mogens Gyllenstern og de andre Rigsraader og Adelsmænd, der ledsagede Dronning Dorothea og Fröken Anna 8. Septbr.

1548. 8. Septbr. (Kongens Datter) til Meissen, al den Skade, som de formedelst Fængsling o. a. desl. paa denne Reise kunde komme til at lide. — *Flensborighus slott*, Löffuerdagenn nest for Hellige Korszdag exaltationis.

Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 205.

13. Septbr. [775.] Kong CHRISTIAN III.s Mageskiftebrev til Peder Oxxe til Gysselfeld paa hans Broder Johan Oxxes til Torssöe Vegne paa et Torp i Skaane i Torme Herred, Effuerslöff Sogn, kaldet Sinnenntorp, for Hestekiöb Gaard i Smörums Herred i Sjelland. — *Flensborighus slott*, Thorsdagen nest epther wor ffruedag natiuitatis.

Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 423—424.

19. Septbr. [776.] SLUX HERREDS TINGSVIDNE, krævet af Abbed Marthen i Lugum Closter, at de 6 Synsmænd, som vare udnævnte til at besigte Sotterup Mark, havde vidnet, at det Enemærke, som Jep Madtssen haver i Brug, ikke var blevet formindsket. — Mithweken nha exaltationis sancte crucis. (Plattydsk.)

J. Langebek, Script. rer. Dan. T. VIII. S. 55—56.

c. Septbr. [777.] "Forier-Zeddel" og "Zug-Ordnung" for det Fölge, som ledsagede Prindsesse ANNA til hendes Bryllup i Torgau den 7. October. (Tydsk.)

Nye D. Mag. I. S. 364—372.

5. Octobr. [778.] Keiser CARL V.s Lehnsbrev paa Fyrstendömmet Holsten og de samme incorporerede Lande, Stormarn og Ditmarsken, til Christian, udvalgt Konge til Danmark, og de holstenske Hertuger Johann og Adolph. — *Brüssel in Brabandt*, am 5ten Tage des Monats Octobris. (Tydsk.)

J. C. H. Dreyer, monum. anecdot. T. 1. p. 106—112. W. E. Christiani, Gesch. der Herzogth. unter dem Old. Hause. 2. Th. S. 506—510 og i den danske Overs. 6. B. S. 345—349.

8. Octobr. [779.] Kong CHRISTIAN III.s Skrivelse til Abbeden i Rüe Closter om at sælge Thomas Zurschmede 6 Træer til hans Bygninger. — *Kolding*, den 8. Oct. (Tydsk.)

Nye D. Mag. II. S. 143.

20. Octobr. [780.] Kong CHRISTIAN III.s Skrivelse til Georg Koch, Borgemester i Malmöe (Elbogen), om at udstede en Fuldmagt for at erholde tilbagebetalt de Summer, han havde laant til Hertug Albrecht af Mechelnburg og Grev Christoph af Oldenburg, hvis Gjeldsbreve han ved sin Benaadning havde udleveret til Kongen. — *Colding*, den 20. Oct. (Tydsk.)

Nye D. Mag. II. S. 146.

16. Novbr. [781.] Kong CHRISTIAN III. befaler Hr. Eske Bilde til Suanholm, Ridder, Raad og Hofmester, snarest mueligt at kjöbe saa meget "maadelig groff" Lærred til Duge, at der kan blive nok til alle Borde og "Schiiffuer" paa Slottet Kiöbenhaffn, og at der kan være rene Duge to Gange om Ugen. — *Collinghus Slott*, Fredagen nest effter Sancti Martinj Episcopi Dag.

Danske Mag. V. S. 11.

15. Decbr. [782.] Kong CHRISTIAN III. tilkjendegiver Bogtrykker Ludwich Dietz sin Utilfredshed med de smaa og utydelige Typer, som han anvender til den danske Bibel, og forlanger at der skal bruges en större Skrift i Bogen. — *Coldingen*, den XV. Decembris. (Tydsk.)

Kirkehist. Saml. 2. B. S. 400—401.

16. Decbr. [783.] ESKE BIILDE til Swanholm, Ridder, Danmarks Riges Hofmester, indskjærper alle "Riidere, Riidermendtzmend, Frwer, Jomffruer, Abether, Prijere, Prouester, Canicker og

Prelatther" i Sjelland at overholde den nylig af Rigets Raad og Adel i Ringstedt tagne Beslutning, ikke at ville jage eller jage lade med Raae-Recker eller Haregarn. — *Farum*, Söndagen nest effther sanctæ Luciæ Dag. 1548. 16. Decbr.

Danske Mag. VI. S. 215–216. Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 206—207.

[784.] ESKE BIILDE indskærper sin Faderbrodersön, Ridder Anders Biilde til Söeholm, den af Rigets Raad og Adel i Ringsted nyligen tagne Beslutning ikke at ville bruge Raae-Recker, Haregarn og Hare-Recker, og tilsender ham i den Anledning en Copie af det Brev, som han paa Kongens Vegne havde forkyndt paa Landstinget. — *Kiöpnehaffne*, Julle Affthen. 24. Decbr.

Danske Mag. VI. S. 216—217.

[785.] Kong CHRISTIAN III. forlener Jörgen Lyche med Mariager Kloster og alt dets Tilliggende, saaledes som Jörgen Ruud det havde havt, dog med Forpligtelse at sörge for Kloster-Jomfruernes og Brödrenes Underholdning for deres Livstid, paa egen Bekostning at underholde en lærd Prædikant for dem og med det allerförste igjen opbygge og forbedre samme Kloster, Kirken og Klostergaarden, med Ladegaarden og andet, "som nu afbrendte ere". — *Kolling*, fierde Dag Juul Aar effter Christi Födsel MDXLIX. 28. Decbr.

Danske Mag. VI. S. 147—148. (At Aaret er 1548 efter den nu brugelige Regning sees af et Brev af 13. Jan. 1549.)

[786.] Kong CHRISTIAN III.s aabne Brev til Indbyggerne i Island, hvori han byder dem at negte Biskop Jon Arasen al Lydighed, hvis han vedblev i sin Trodsighed og ikke vilde reise ned til Danmark, overeensstemmende med Kongens Befaling og givne Leidebrev. — *Coldinghuus*. (Oversættelse af Islandsk.)

Kiöbenh. Selsk. Skrifter. 7. D. S. 7—8.

[787.] CLAUS SEESTED, Hövedsmand paa Riberhus, tilstaaer, at han af Mester Thomas Knudsen, Forstander for Ribe Skolegaard, som kaldes Puggaard, med Bispens og Kapitlets Samtykke, havde for sin og sin Hustrues Fru Elisabets Levetid modtaget i Forlening en Deel Gods i Hartsyssel i Madum, Ribe Skole tilhörende, — som de för havde havt i Forlening af Mester Gundj (Lange), fordum Degn i Ribe — paa visse Vilkaar. — *(Ribe)*, (uden Dag).

P. N. Thorup, bl. Efterr. om Ribe Skole. 3. Forts. 1826. S. 11—14.

[788.] PEDER HANSEN, Hövedsmand paa Aggershuus, JENS SPLIIT, ERICH VGERUP og JENS THIELLIFFSEN, Væbner, oplade en Gaard, kaldet Follestad, i Örstens Kirke-Sogn paa Syndmör til Niels Jensen, boende i Matkorff i Findmarken.

H. Ström, Beskr. over Söndmör. 2. P. S. 381—382.

[789.] DEN TYDSKE KEISERS Resolution, hvori bestemmes at Holsten herefter skal forlenes umiddelbart af Keiseren, men at, hvis Stiftet Lübeck kan foredrage noget Grundet ("Gründliches") til Forsvar for dets Lehnshöihed, skal saadant blive tilbörligen taget under Overveielse. (Tydsk.)

Udt. i J. C. H. Dreyer, Monum. Anecd. T. 1. p. 108.

[790.] Reces samtykket af RAADET OG BORGERSKABET I HAMBURG, mest angaaende Administrations-Anliggender, hvor det i 41de Artikel bestemmes, at Raadet skal overholde den 2 Aar för gjorte Bestemmelse med Hensyn til de Borgere, der gik til Lübeck, Wismar,

1548. Kjöbenhavn eller andre Stæder for derfra at seile til Island, at deres Koner og Börn ikke skulde have Lov til at forblive i Hamburg. (Tydsk.)

J. C. Lünig, Teutsch. Reichsarch. Vol. XIII. P. Spec. IX. Cont. IV. 1 Th. S. 990—996. (Bekræftet 1603, Lünig, anf. St. S. 1807.)

1549.

1549.

6. Januar. [791.] Dr. Georgius Maior tilsender Christian III. nogle Kongen og Dronningen tilegnede Skrifter; han udtrykker sin Fortröstning til Kongen under den almindelige Forfölgelse af de evangeliske Præster i Wyrtemberg, ved Rhin og andre Steder. — *Wittembergk*, am Tage Epiphaniæ. (Tydsk.)

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 2. Th. S. 113—119.

7. Januar. [792.] Kong Christian III. antager den Undskyldning, som Bogtrykker Ludewich Dietz har gjort ham, hvorfor han ikke har kunnet anvende större Skrifter til den danske Bibel, og tillader ham at fortsætte Arbeidet med de Typer, hvormed han har begyndt. (Jvf. Nr. 782.) — *Coldingen*, den 7. Januarii. (Tydsk.)

Kirkehist. Saml. 2. B. S. 401—402.

1. Febr. [793.] Eyler Rönnou, Befalingsmand i Nesbyhoffuitz Lehn, fuldbyrder og samtykker paa Kongens Vegne Kierndroppe Kirkes Henlæggelse som Annex til Assens Sognekirke. — *Otthensze*, Kyndermesze affthen.

Aktstykker etc. udg. af Fyens lit. Selsk. I. Saml. S. 138—139.

8. Febr. [794.] Kong Christian III.s Beskjermelses-Brev for Præsterne i Skalholt Stift, hvor Almuen tillige paamindes om at betale Præsterne deres lovlige Tiende og anden Rettighed. — *Kollinghuss Slott*, Fredagen nest epther wor Frue Dag Kyndermisse.

Kiöbenh. Selsk. Skr. 7. D. S. 18—19. M. Ketilson, kgl. Forord. til Island. 1. D. S. 257—258. Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 425—426.

11. Febr. [795.] Kong Christian III.s Brev til alle Indbyggere paa Island, hvorved Biskop Jon (Aresen) i Holastift gjöres fredlös. — *Koldinghuss Slot*, Manudaginn næstann epter Scholastica virginis. (Islandsk.)

M. Ketilson, kgl. Forord. til Island. 1. D. S. 258—259 (med 2 forsk. danske Oversættelser S. 260—262). Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 426—427 (med dansk Overs. S. 427). Paa Dansk i det Kiöbenh. Selsk. Skr. 7. D. S. 21—22.

18. Febr. [796.] Kong Christian III. henlægger indtil videre Landgilden og Skylden af nogle Gaarde i Sperring, Öster-Vandet, Thorup, Wang, Snedsted, Vester-Vandet og nogle Gaarde liggende til Nors, Thved og Taarsted Kirker m. v. til Thisted Skole. — *Coldinghuus Slot*, Mandagen efter Valentini Dag.

Hofman, Fundationer. T. IV. S. 81—82.

14. Martii. [797.] Kong Christian III.s Brev til M. Hanns Tagessenn, Superintendent i Riiber Stift, at han skal tilkjendegive Sognepræsterne, at de ikke maae tilstede flere end tre eller fire Faddere ved hvert Barns Daab. — *Kollinghuss slott*, torsdagen nest epther Sönndagenn Inuocawitt.

Kirkehist. Saml. 1. B. S. 473—474.

[798.] HOLBECKS gamle Statuter (ɔ: Stadsret) tilsammen satte af Holbecks Borgere med Kong Erick (Menveds) Beraad og Samtykke, fornyede. — St. Bendts dag vtj faste. 1549. 21. Martii.

Nye D. Mag. 1. S. 87—94.

[799.] Hertug Albrecht af Meklenborgs Sönner, HANS ALBRECHT, ULRICH, JÖRGEN, CHRISTOFFER og CARL, anbefale Keiser Carl V. en medfölgende Supplik (indeholdende en Reclamation paa de Fordringer, deres Fader havde paa Keiseren i Anledning af hans Udgifter under Kjöbenhavns Beleiring 1536 til et Belöb af 200,000 Gylden). — *Schwerin*, montags nach Letare. (Tydsk.) 1. Aprilis.

K. Lanz, Corresp. des Kaisers Karl V. 2. B. S. 630—631.

[800.] KONGENS RETTERTINGS Dom, hvorved en Sag mellem Peder Oxe til Gisselfeldt, paa egne og Hr. Mogens Göyes og Fru Mettes Arvingers Vegne paa den ene Side, og Fru Kyrstine, Karll Bryssches Efterleverske, paa alle Karll Brysches Arvingers Vegne paa den anden Side, angaaende Kieldkiær Gaard og Gods, Wingstedt Mölle, Rodtzkiærs Enge, Huornstrup, Skelde og Knaberup, udsættes til Paakjendelse af Kongen personlig ved næste Herredag i Kiöbenhaffn. — *Othensze*, then Löuerdagh nest effther Söndagen Letare. 6. Aprilis.

A. N. Ryge, P. Oxes Levnet. S. 70—74.

[801.] LÖHERREDS TINGS Vidne, at Abbederne Niels og Morten i Lyom Kloster og senere Hertug Hans havde paa Tinget ladet lyse Forbud imod at hugge i Stord Lund. — Leffuerdag nest effter Letare. 6. Aprilis.

J. Langebek, Script. rer. Danicar. T. VIII. S. 91.

[802.] Superintendent PEDER PALLADIUS bevidner at have indviet Morten Eynersen til Superintendent for Skalholt Stift i Island. — *Kiöbenhaffn*, Onsdag nest for Palme-Syndag. 10. Aprilis.

Kiöbenh. Selsk. Skrifter. 7. D. S. 16—17.

[803.] KONGENS RETTERTINGS Dom, hvorved Jörgen Michelssen i Gresse og Jep Michelssen i Ölholm tilpligtes at udrede til Jesper Nielssen i Kragelundt paa Anders Krogs Vegne hver sin Andeel af den Sum, de med flere havde lovet denne for hans Söns Drab, men ikke den hele Sum, da det ikke bevistes, at de havde lovet med en samlet Haand. — *Langesöe*, Fredagen epther Syndagen Judica. 12. Aprilis.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 1. Saml. S. 112—115.

[804.] Dr. GEORGIUS MAIOR tilskriver Kong Christian III. om den nye Agendes forestaaende Publication i Sachsen; han sender nogle Ark af en Kongens Datter, Hertuginde Anna, tilegnet Prædiken, og takker for de tilsendte 50 Daler. — *Wittembergk*, Mitwoch in Ostern. (Tydsk.) 24. Aprilis.

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 2. Th. S. 124—126.

[805.] KONGENS RETTERTINGS Dom, hvorved, i en Sag mellem Per Truelssen i Selleberigh og Bodill Jenssen i Kattrup angaaende en Gaard i Kattrup, denne Gaard dömmes under Kronen som "studfallen", da det af et fremlagt Tingsvidne fremgik, at den i nogle Aar havde ligget "uti Lemelsse" (ɔ: ikke havde svaret Skatter og Afgifter). — *Haffnie*, Mandagen nest epther Syndagen Mra Dni. 6. Maji.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 1. Saml. S. 115—116.

[806.] Forlig mæglet af 5 GODE MÆND mellem Peder Oxe til Gysselfelle og Fru Kirstinne Karll Bryskes Efterleverske, hvorved Kellekerdtt Gaard og Gods, de to Wingstedt Möller, Raadttskers Enge, m. m., overlades Peder Oxe, imod at han udlægger Fru Kirstinne andet Gods i Sjelland. — *Kiöpenhaffnn Slott*, Onnsdagenn nest epther Sönndagen Misericordias Domini. 8. Maji.

A. N. Ryge, P. Oxes Levnet. S. 75—76.

1549. 24. Maji. [807.] Kong CHRISTIAN III. beskikker Mester Hans Godtz (Gaas) til Superintendent over Trundhiems Stift efter Mester Thorbiörn. — *Kiöpnnehaffnn Slott*, Fredagen nest epther Söndagenn Cantate.

Danske Mag. VI. S. 300—301.

1. Junii. [808.] JACOB BINCK's Quittering til MANUS GÜLDENSTERNN for 60 Daler, hvoraf 35 paa Kongen af Danmarks Vegne og 25 for JOHAN FREIS, (Friis) Cantsler. — *(Antwerpen?)* 1. Juny. (Tydsk.)

Nye D. Mag. I. S. 332.

4. Junii. [809.] Dr. JOHANNES BUGENHAGEN undskylder for Kong Christian III., at han ikke er kommen tilligemed Kongens Datter; anbefaler en Studerende fra Ribe, samt sender nogle Böger. — *Wittenberg*, iiij Juny. (Tydsk.)

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 1. Th. S. 120—122.

4. Junii. [810.] Dr. GEORGIUS MAIOR tilskriver Kong Christian III. angaaende nogle af denne omspurgte theologiske Skrifter. — *Wittemberg*, 4 Junii. (Tydsk.)

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 2. Th. S. 126—128.

14. Junii. [811.] Dr. JUSTUS JONAS tilkjendegiver Kong Christian III. sit Önske, engang mundtlig at tale med ham; iövrigt skriver han om de kirkelige Forhold i Halle, og om Kirkens truede Stilling. — *Halle*, freitag in der heiligen Pfingstwochen. (Tydsk.)

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 1. Th. S. 342—347. 3. Th. S. 396—401.

15. Junii. [812.] JACOB BINCK beder Kong Christian III. at undskylde hans længere Udebliven end den givne Tilladelse, med de mange Vanskeligheder og Ubehageligheder, han havde mödt i Nederlandene saavel i andre Henseender, som ogsaa ved Forfærdigelsen af det bestilte Epitaphium for Kongens afdöde Söster; han venter om 4 Ugers Tid at kunne reise tilbage. — *Antorff*, den 15. Juney. (Tydsk.)

Nye D. Mag. I. S. 330—331.

17. Junii. [813.] KONGENS RETTERTINGS Dom, hvorved Per Lycke til Skoffsboo, hvem Jörgen Daa til Östrupe havde forkyndt Lösning paa en Gaard i Brenderup, som han havde i Pant af denne, dömmes til at indfrie Jörgen Daa denne Gaard (ɔ: stille den til hans Raadighed), naar Daa fuldgjör sit Pantebrev. — *Suinöö*, Mandaghen epther Hellig Trefoldigheds Syndag.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 1. Saml. S. 116—117.

1. Julii. [814.] Dom, afsagt af 23 AF BISKOP MORTEN EINARSEN UDNÆVNTE PRÆSTER, hvorved alle de "Domme, Breve og Gjerninger", som Biskop Jon Arasen paa Holum havde foretaget i Skalholt Stift, dömmes (ifölge Kongens Ordinants og Breve) uefterrettelige og magteslöse at være. — *Thingvelle*, Mandagen næst efter Peders og Pauls Messe. (Oversætt.)

Kiöbenh. Selsk. Skrifter. 7. D. S. 19—21.

13. Julii. [815.] ANDERS EMICKSEN til Steensgaard mageskifter en Eng paa Jordlöse Mark til Michel Brochenhuus til Brangstrup, imod dennes Deel, Rettighed og "Aaskud" Norden paa Roesberg Mölle og en Ager derved. — *Jordlöse Mark*, Löverdagen næst efter S. Knud Konges Dag.

Uddr. i Aktstykker etc. udg. af Fyens lit. Selsk. 1. Saml. S. 192—193.

14. Julii. [816.] PHILIPPUS MELANCHTHON tilsender Kong Christian III. nye Tidender, og skriver om den Fare, der truer Kirken i Tydskland navnlig i Schwaben og ved Rhin, og om sin Fortröstning til Kongen. — *Witeberg*, 14. July. (Tydsk.)

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 2. Th. S. 23—26.

[817.] Kong CHRISTIAN III. befaler Mogenns Gyllensterno, Ridder, Raad og Embedsmand paa Slottet Malmöhus, at tilsige samtlige Falkefængere i hans Lehn, ikke at drage af Riget, för de havde været i Kiöbenhaffn med deres Falke, da han agtede at kjöbe nogle. — *Kiöpnekaffn Slott*, Tisdagen nest epther Sancte Margarete Virginis Dag. 1549. 16. v. 23. Jul.

Danske Mag. VI. S. 218.

[818.] Dr. JOHANNES BUGENHAGENS Skrivelse til Kong Christian III., fornemmelig mod Matth. Flacius og hans Lærdomme. — *Wittemberg*, 17. Julii. (Tydsk.) 17. Julii.

Dän. Biblioth. 8. Stück. S. 280—291. A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 1. Th. S. 122—134.

[819.] Dr. GEORGIUS MAIOR anbefaler Kong Christian III. sin Sön Georg, og beder, at han vil tilstaae ham et Stipendium til Fortsættelsen af hans juridiske Studier. — *Wittembergk*, am Tage S. Laurentii. (Tydsk.) 10. Augusti.

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 2. Th. S. 131—134.

[820.] Beretning om de af NIELS PERSSEN, Foged udi Vor Frue Kloster i Roeskilde, og OLUF MICHELSEN, Byfoged sammesteds, over Karine Lauriissze dotther, Clittze Hannsse af Kornerup og Elline Mörcks optagne Forhörer i en Trolddoms Sag, fra "Sönndag nest epther Sancti Lauriissze dag" til "Mandag nesth epther Bartolomei dag". 11—26. Aug.

Danske Mag. 3. Række. I. S. 323—333.

[821.] KJÖBENHAVNS BYTINGS Vidne, at Bodild Josepsdatters, Anders Kochis Efterleverskes, Værge, medens hun holdt paa hans höire Arm, lovligen skjödte fra hende til Mester Lauritz Matzen, Kongens Bössestöber, paa de fattige Huusarmes Vegne der i Staden, en Gaard i Kjöbenhavn. — Mandagen næst efter St. Lauritzdag. 12. Augusti.

Hofman, Fundationer. T. X. S. 244—245.

[822.] PHILIPPUS MELANCHTHON tilskriver Kong Christian III. om den rene Læres Opretholdelse i Sachsen, om Religionsforfölgelser i Österrig og andensteds, samt anbefaler en Sön af Dr. Georg Maior til Kongen. — *Witeberg*, 17. Augusti. (Tydsk.) 17. Augusti.

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 2. Th. S. 26—27.

[823.] Dr. JUSTUS JONAS underretter Kong Christian III. om sin Hustrues Död, og anbefaler ham sine 4 Sönner og 3 Döttre, hvis han selv, der er gammel og svag, snart skulde döe, m. m. — *Halle*, 19. Septembris. (Tydsk.) 19. Septbr.

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 1. Th. S. 348—352.

[824.] Kong CHRISTIAN III.s Bevilling, at Jörgen Pedersen, skjöndt Slegfredbarn, maa gaae og staae i Lov og Tov og söge Lav og Gildeshuus med gilde Mænd og gjæve. — *Kiöbenhavn Slot*, Onsdagen næst efter Mouritii. 25. Septbr.

Nye D. Mag. III. S. 61.

[825.] Kong CHRISTIAN III. paalægger Capitlet i Ribe at give een ved Navn HANS WEYS det tilbörlige til hans Underholdning ved Universitetet, da Ribe Capitel, der var pligtig altid at holde "en Studenter til Studium her udi Byen", i 2 Aar kun havde givet ham 10 Daler, hvilket ei kunde ansees for tilstrækkeligt. — *Kiöbenhaffn Slot*, Torsdagen nesth effther Sancti Michels Dag. 3. Octobr.

P. Terpager, Ripæ Cimbr. p. 192. Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. Suppl. S. 87.

[826.] Kong CHRISTIAN III. paalægger JACOB PINCK at skjære sit "Conterfect" og Vaaben i Træ, da det skulde trykkes i den Bibel, som var under Pressen. Tillige opfordrer han ham snart til at vende tilbage. — *Coppenhagen*, den iij Octobris. (Tydsk.) 3. Octobr.

Nye D. Mag. I. S. 332.

1549. 8. Octobr. [827.] KONGENS RETTERTINGS Dom, hvorved endeel Mænd af Selde, der stævnedes af Iuer Krabbe, Embedsmand paa Kollinghus Slot, for ulovlig Gröftegravning i Risomkier, "mæles nederfellig", fordi de ikke vare mödte; den ene Per Jepssen, som mödte, dömtes at komme til sit Herredsting og der at böde for sig efter Loven. — *Otthensse,* then Torssdag nest epther Sti Michels Dag.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 1. Saml. S. 118—120.

14. Octobr. [828.] Kong CHRISTIAN III. tillader Kjöbenhavns Magistrat, Byen til Bedste, at opbygge "enn Ladsted og Bradebenock" paa den Holm, Norden op til Slotsvolden, Synden til Strömmen og Dybet. — *Kiöbenhaffnn Slott,* Mandagenn nest effter S. Dionisij Dagh.

Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 424—425.

4. Decbr. [829.] Kong CHRISTIAN III. tillader Svendborg Bye at beholde al Örckels Bye og Fang med Undtagelse af Skoven og de Eage, som bruges "her til Slottet", mod en aarlig Afgift af 40 Jochimsdaler til Kronen. — *Nyborgh slott,* Odennsdagenn nesth effter Sancti Andree apostoli dagh.

Aktstykker etc. udg. af Fyens lit. Selsk. I. Saml. S. 101.

5. Decbr. [830.] Dr. NICOLAUS CRAGHE's Skrivelse til Kong Christian III., hvori han bekjender at have givet efter for sin syndige Natur; han skildrer sin Armod og sörgelige Stilling og beder Kongen om at tage ham til Naade. — *Sleswych,* am auende Nicolai. (Plattydsk.)

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 3. Th. S. 94—97.

7. Decbr. [831.] KONGENS RETTERTINGS Dom i en Arvesag mellem Claus Brockenhus til Syndergaarde paa egne og Medarvingers Vegne paa den ene Side, og Claus Bassi paa sin Hustrues og Erich Urne paa Claus Erichsens Börns og paa sin Moders Fru Margrettes Vegne paa den anden Side. — *Otthensse,* then Lögerdag nest epther Sti. Nicolai Apostoli (episcopi?) Dagh.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. I. Saml. S. 120—126.

10. Decbr. [832.] Dr. NICOLAUS CRAGHE gjentager sin Bön til Kong Christian III. om at forbarme sig over ham. (Jfr. Nr. 830.) — *Sleswych,* den Dynxdach na Nicolai. (Plattydsk.)

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 3. Th. S. 98.

21. Decbr. [833.] Kong CHRISTIAN III.s Forordning vedkommende Laugene i Odense. — *Wor gaardtt wtj Odennsze,* Sancti Thome apostoli Dag.

Aktstykker etc. udg. af Fyens lit. Selsk. I. Saml. S. 54—55.

27. Decbr. [834.] Uddrag af CHRISTIAN SKRIVERS Brev til Dade Gudmundsen, angaaende Biskop Morten Einarsens Fangenskab hos Biskop Jon Arasen. — *Bessestad,* den 3. Juledag.

Kiöbenh. Selsk. Skrifter. 7. D. S. 44—45.

31. Decbr. [835.] Dr. JUSTUS JONAS tilskriver Kong Christian III. om Catholikernes snedige Foretagender, og takker for de ham tilsendte 90 Guldgylden. — *Halle,* v. a. (vigilia ante) Circumcis. Ao. Dni 1550.

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. I. Th. S. 352—356.

[836.] Kong CHRISTIAN III.s Befaling til Dade Bonde Gudmundsson paa Island om at paagribe Biskop Jon af Holum og hans Sönner. — *Nyborg Slot,* (uden Dag).

Finni Johannæi hist. eccles. Island. T. 2. p. 301—302. M. Ketilson, kgl. Forord. til Island. I. D. S. 262—263. Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 428.

1550. 1550.

[837.] JÖRGENN GYLDENSTIERNN giver til Paaske ther Becke og hans Hustru Angnette Jörgensdatter, sin kjære Datter, og deres sande Arvinger en Gaard med tilliggende Grund paa Vestergaden i Odense, med saa Skjel, at de ingen andensteds tage deres Boelig end i Odense i samme Gaard. — *Otthense,* Nytt Aars Dagh. 1. Januar.

Danske Mag. IV. S. 174—176.

[838.] PAASKE THER BECKE forpligter sig til ikke at tage sin Bopæl andensteds end i den ham og Hustru, Angnettæ Jörgensdatter, nu af Jörgen Gyldenstiernn skjenkede Gaard i Vestergade i Otthense. — *Otthense,* Nytt Aars Dagh. 1. Januar.

Danske Mag. IV. S. 176—177.

[839.] Kong CHRISTIAN III.s Befaling til Dade Bunde Gudttmundsön og Peyther Bende Einersenn paa Island om at være Lauriis Mulle behjelpelige til at paagribe Biskop Jon af Holum Stift. — *Nyborg Slott,* Mandhagenn nest epther Sancti Pouels Dag conversionis. 27. Januar.

Kiöbenh. Selsk. Skrifter. 7. D. S. 63. M. Ketilson, kgl. Forord. til Island. 1. D. S. 263—264. Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 430—431.

[840.] Kong CHRISTIAN III. tilkiendegiver Indbyggerne paa Island, sin Tilfredshed over deres Iver for Reformationen, samt sender et Segl, som derefter skal bruges til alle offentlige Dokumenter Island vedkommende, med Fogden Lauritz Mule. — *Nyborg Slott,* Tisdagen post Convers. Pauli apostoli. 28. Januar.

Finni Johannæi hist. eccles. Island. T. 2. p. 302. M. Ketilson, kgl. Forord. til Island. 1. D. S. 265—266. Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 431—432.

[841.] Kong CHRISTIAN III.s Befaling til Fogden Lauris Mule og Morthen Eynarsson, Superintendent i Skalholt Stift, at indrette en Skole i Helgefeld Kloster paa Island. — *Nyborg Slot,* (Tirsdagen post Conversionem Pauli Apostoli). 28. Januar.

Finni Johannæi hist. eccles. Island. T. 2. p. 303. M. Ketilson, kgl. Forord. til Island. 1. D. S. 267. Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 432. (Udateret.)

[842.] Kong CHRISTIAN III.s Rescript til Geistligheden i Holum Stift, hvori han befaler dem at vælge en ny Biskop i Jon Arasens Sted. — *Nyborg,* Tirszdagen efter Pauli Conversionis Dag. 28. Januar.

Kiöbenh. Selsk. Skrifter. 7. D. S. 38. M. Ketilson, Forord. for Isl. 1. D. S. 268—269.

[843.] WIBORG LANDSTINGS Dom i en Sag angaaende Viborg Capitels Ret til Sagefald af dets Fæstebönder. — *Wiborg,* Löverdagen næst for Köndermis. 1. Febr.

C. Thestrup, Danm. og Norges Krigsarmatur. S. 191—194.

[844.] LYHERRETS TINGSVIDNE, at et Stykke Jord vesten Brewadt Kirkegaard aldrig har været bebygget af nogen Mand, förend Hr. Wulff (Pogwisch) begjerede det og byggede Huse derpaa. — Leffuerdag nest effter Purificationis Mariæ. 8. Febr.

Langebek, Script. rer. Danicar. T. VIII. p. 94—95.

[845.] LYHERRETS TINGSVIDNE, at de otte Sandemænd i Lyherret bestode paa Tinge for Fogden og Herredsmænd, at de havde omstenet en Toft liggende til Brevadt Kirke og indsvoret den til Brevadt Kirke til evindelig Eiendom. — Löffuerdag nest effter Juliane Virginis. 22. Febr.

Langebek, Script. rer. Danicar. T. VIII. p. 93—94.

1550. [846.] LYHERRETS TINGSVIDNE, at Lyom Klosters Foged "opkrævede efter
1. Martii. Loven de 8 Sandemænd i Lyherret til at omstene Breuadt Kirkes Toft". — Leffuerdag nest effter diui Mathiæ apostoli Dag.

Langebek, Script. rer. Danicar. T. VIII. p. 98.

5. Martii. [847.] JOHANNIS BRENTII ad Christianum III., Daniæ regem, literæ, per quas se excusat, qvod vocationem ad professionem theologicam in universitate Hafniensi neqvi bequeat. — Die 5. Marcii.

Dän. Biblioth. 9. Stück. S. 218—220. A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 3. Th. S. 194—197.

9. Martii. [848.] JOHANNIS STURMII ad Christianum III., regem Daniæ, literæ de D. Brentio, qvem, in Daniam a rege vocatum, a duce Wurtembergensi veniam discedendi nullo modo impetrare posse refert. — *Argentorati*, nona Martii.

J. P. de Ludewig, Rel. Msc. T. V. p. 338—339. A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 2. Th. S. 483—484.

9. Martii. [849.] Dr. JOHANNES BUGENHAGENS Skrivelse til Kong Christian III., hvori han skildrer sin Virksomhed og vedvarende Anseelse, i Anledning af, at der skal være talt ilde om ham hos Kongen; om Forhandlinger paa Kongens Vegne med en Formskærer m. m. — *Wittenberg*, ix Martii. (Tydsk.)

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 1. Th. S. 135—139.

12. Martii. [850.] Dr. GEORGIUS MAIOR melder Kong Christian III., at han og Dr. Bugenhagen have gjort Aftale med en Formskærer om at skære Kongens Billede og Vaaben; han priser Kongen for det Foretagende, at udgive Bibelen paa Dansk; han anbefaler en ung Studerende, Johannes Fionius Danus, til Kongens Understöttelse m. m. — *Wittembergk*, Mittwoch nach Oculi. (Tydsk.)

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 2. Th. S. 134—139.

14. Martii. [851.] PHILIPPUS MELANCHTHON meddeler Christian III. forskjellige Efterretninger, og opmuntrer Kongen til at beskytte de christelige Studier under de Krigsuroligheder, som han venter ville udbryde. — *Witeberg*, 14. Martii. (Tydsk.)

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 2. Th. S. 27—29.

15. Martii. [852.] Kong CHRISTIAN III. forlener Helias, Sön af Hr. Paull Seuerin, Præst til Uthin, med det ved Henricus Schultzes Död ledige Vicarie, „welche in S. Johannis Kirchen uff dem Berge bey dem Thume zu Luebeck belegen ist". — *Schlosse Flenssburg*, den 15. Martii. (Tydsk.)

O. H. Moller, Nachr. von der Kirche zu St. Johannis in Flensburg und deren Pastoribus. S. 32—33.

16. Martii. [853.] Biskop P. PALLADII Skrivelse til Biskop Jon Arasen paa Holum, hvori han formaner denne til at forlade den catholske Lærdom og modtage den nye Lære, samt vælge sig en Medhjelper i Bispeembedet. — *Kiöbenhavn*, dominica Lætare. (Dansk Overs.)

Kiöbenh. Selsk. Skrifter. 7. D. S. 39—43.

18. Martii. [854.] NESBYHOUITTZ BYRCKETINGS Vidne, at Anders Flemmer i Torup med trende Krav paa Tinget lovligen lovsögte alle ulovlige Veie paa Torup Mark og Grund. — Tyssdage nest epther Syndage letare.

Nye D. Mag. VI. S. 135—136.

19. Martii. [855.] Kong CHRISTIAN III.s og Hertugerne HANS's og ADOLFS Dom i en Sag mellem Preetz Kloster og Pawell Seestede om Landsbyerne Barmissz, Wernaw og Berekaw. — Mittwochenns nach Lætare. (Tydsk.)

A. L. J. Michelsen, Urkundensamml. der Schl.-Holst.-Lauenb. Gesellsch. 1. B. S. 360.

[856.] Dr. NICOLAUS CRAGHE beder Kong Christian III. at tage hans Nöd og 1550.
Armod i Betragtning og bestemme en Dag, da han med sikkert Leide selv maa komme til 20. Martii.
Kongen, for at tale sin Sag. — *Sleswych*, den 20. Marty. (Plattydsk.)

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 3. Th. S. 99—100.

[857.] Kong CHRISTIAN III.s Brev til Peder Gaadske, Befalingsmand paa Kjöbenhavns Slot, om Opförelsen af et Töihuus ved Slottet i Kjöbenhavn. — *Flensborg Slot*, Löverdagen efter den Söndag Lætare. 22. Martii.

E. Pontoppidan, Orig. Hafn. S. 381—382.

[858.] LYHERREDS TINGSVIDNE, at Thomes Kallundt paa strenge Ridders Hr. Wulffs (Pogwisches) Vegne gjorde Lov og Lovhævd paa Lyherreds Tingjord og en Plads derved (i Brewadt), og indsvoer den som Kongens rette Kronejord og Lyherreds rette Tingjord til Tröyborg paa Kongens Vegne. — Leffuerdag nest effter Letare. 22. Martii.

Script. rer. Danicar. T. VIII. p. 95.

[859.] Dr. GEORGIUS MAJOR tilskriver Kong Christian III. om Tilsendelsen i denne Sommer af forskjellige Skrifter, samt om Universitetets talrige Besög trods Angrebene af Illyricus. — *Wittembergk*, Sunabend Judicæ. (Tydsk.) 22. Martii.

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 2. Th. S. 142—144. (Brevet maa efter sit Indhold være skrevet efter det nedenfor omtalte Brev af 27de Apr.; turde man læse „Jucunditatis“ for „Judicæ“, vilde man have det mere passende Datum 10de Mai.)

[860.] Kong CHRISTIAN III. bevilger, at Helliggeisthuset i Flensborg aarlig maatte faae 5 Læster Korn gratis malede paa Slotsmöllen i Flensborg, samt befaler, at "die Armen-Lansten" hver skulle svare et Sviin til de Fattige, ligesom de övrige "Lansten" i Amtet. — *Schlosz Flensburgk*, den neunten Tag des Monats Aprilis. (Tydsk.) 9. Aprilis.

Corpus Statutor. Slesvicens. 2. B. S. 783—784.

[861.] Kong CHRISTIAN III.s Privilegier, givne Staden Crempe. — *Crempe*, am Dannersdage nah dem Sondage Quasimodogeniti. (Plattydsk.) 17. Aprilis.

Corpus Constit. Regio-Holsat. 3. B. S. 280—282. Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. Suppl. S. 92—93.

[862.] Kong CHRISTIAN III. forlener Hr. Johannes Anthonii, Provst i Holsten og Præst i Itzehoe, med det hellige Korses Vicarie i Borsfleth. — *Itzehoe*, Sonnabends nach Quasimodogeniti. (Plattydsk.) 19. Aprilis.

Corpus Constit. Regio-Holsat. 2. B. S. 107—108. Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. Suppl. S. 94.

[863.] Kong CHRISTIAN III.s Forbud mod Udskibning af Bygningstömmer og Brænde paa Stören. — *Itzehoe*, Mahndags nah Misericordias Domini. (Plattydsk.) 21. Aprilis.

Corpus Const. Regio-Holsat. 1. B. S. 669—670. Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. Suppl. S. 88—89.

[864.] Kong CHRISTIAN III.s Rescript til Amtmanden over Steinborg Amt Diederich Blome, Johann Antonii, Provst i Holsten og Kirkeherre til Itzehoe, samt de "Karchgeschwarenen" i Beyenflethe Sogn, angaaende at indsende Fortegnelse over Beyenflethe Kirkes Indkomster. — *Bramstede*, Dingesdages nha misericordias domini. (Plattydsk.) 22. Aprilis.

Archiv für Staats und Kirchengeschichte der Herzogthümer. 3. B. S. 287—288.

1550. [865.] Dr. JOANNES STURMIUS Christianum III. regem de apparatu bellico in Ger-
23. Aprilis. mania, præcipue ab Alberto marchione, facto certiorem facit, additis argumentis, quare eum contra regem fieri non putet etc. — *Argent.*, Mercurii post Misericordie (sine anno.)

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 2. Th. S. 479—488. Ludewig, reliq. msc. T. V. p. 339—343 (hvor Brevet henföres til 1551).

27. Aprilis. [866.] Dr. GEORGIUS MAIOR melder Kong Christian III., at hans Billede og Vaaben (til den danske Bibel) allerede er afsendt; han sender et Skrift af Luther og meddeler forskjellige Nyheder. — *Wittembergk*, Suntag Jubilate. (Tydsk.)

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 2. Th. S. 139—141.

1. Maji. [867.] Kong CHRISTIAN III.s Fundats for Hospitalet i Segeberg. — *Closter Segeberg*, den ersten Tag des Monats May. (Tydsk.)

Corpus Constit. Regio-Holsat. 3. B. S. 1140—1142. Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. Suppl. S. 89—91.

4. Maji. [868.] Hertug ADOLF bemyndiger Slesvig Byes Indbyggere til aarlig at besigte Sliesströmmen og holde den aaben for Seiladsen i en Brede af 40 Favne. — *Schlotte Gottorpe*, Söndags Cantate. (Plattydsk.)

Corpus Statutor. Slesvicens. 2. B. S. 55—56.

11. Maji. [869.] Kong CHRISTIAN III. tilmelder DIRICH BLUME, Raad og Amtmand i Crempe, at han ved sin Bygmester Marten Bussart og sin "Controfeher" Jacob Binck havde ladet gjöre Udkast til at anlægge en Fæstning i Crempe, hvilket han herhos sender til Udförelse. — *Flensburg*, den 11ten May. (Tydsk.)

Extract i Nye D. Magazin. I. S. 333.

15. Maji. [870.] RECTOR OG PROFESSORER VED KJÖBENHAVNS UNIVERSITET tilkjendegive Kongen, at de ikke kunde tilstede, at M. Albertus Major blev antaget til at forestaae Lectio Mathematica ved Universitetet. — *Kopenhagen*, den 15. Maji. (Tydsk.)

R. Nyerup, Univers. Annaler. S. 16—19.

23. Maji. [871.] Landstingsvidne, udstedt af HERMANN BOITIN, Hövedsmand paa Borsholm, Provst ARFFUID PEDERSSÖN, HANS RAMMER, Landsdommer, ABRAHAM EIRICHSSÖN, Tinghörer, 3 FRIMÆND og 4 SANDEMÆND, om at Indbyggerne paa Öen havde lovet Superintendenten Franciscus Wormordi i Skaane at restituere den af Ærkebiskop Byrger i Lund oprettede Skole i Rodtne (Rönne), som i nogle Aar havde været nedlagt. — *Borringholm Landtsthing*, Fredagen nest for Pintzdag.

L. Engelstoft, Univ. Ann. 1811. 2. B. S. 50—54.

18. Junii. [872.] Dr. JOHANNES BUGENHAGENS Skrivelse til Kong Christian III. om Christendommens Tilstand i Tydskland hos Protestanterne, og om theologiske Skrifter, som deels nylig ere udkomne, deels snart kunde ventes; tillige giver han Underretning om Kongens Datter, Churfyrstinden af Sachsen. — *Wittemberg*, 18. Junii. (Tydsk.)

J. P. de Ludewig, Reliqv. Msc. T. V. p. 343—350. A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 1. Th. S. 139—147.

25. Junii. [873.] BERTRAM VON ANEFELDES, IUEN REUENTLOWS, GREGORIUS VON ANEFELTTS, KEIE RANTZOWS, KEIE SESTEDES og HINRICH RANTZOWS Beretning til Kong Christian III., Hertug Hans og Hertug Adolf om deres frugteslöse Underhandling med Ditmarskerne, fornemlig angaaende Henrik Funckes Sag. — *Kuckwalle*, den 25. Juny. (Tydsk.)

A. L. J. Michelsen, Ditm. Urkundenbuch. S. 157—159.

[874.] Kong Christian III.s Forbud imod at eftertrykke den danske Bibel uden 1550.
Kongens Bevilling. — *Kiöpnehaffn Slott,* Taarsdagen nest epther Sancti Hans dag medtsomer. 26. Junii.
Den danske Bibel. 1550. 4de Blad. Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 208.

[875.] Theodori Martini ad Petrum Palladium episcopum Selandiæ literæ, in quibus 1. Julii.
de turbis a Jona Aræsonio episcopo Holensi commotis graviter queritur. — *Schalholt,* die Martis post festum Petri et Pauli
Kiöbenh. Selsk. Skrifter. 7. D. S. 52—54.

[876.] Kong Christian III.s Forbud imod at besvære Samsöes Indvaanere med 8. Julii.
Told eller nogen Uvanlighed, ydermere end som af Arrilds Tid været haver, paa de Steder, hvor de hente deres Tömmer og Ildebrand. — *Kiöbenhafn Slot,* Tirszdagen nest efter Vor Frue Dag Visitationis.
L. Thurah, Beskriv. af Samsöe. S. 84. Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 428—429

[877.] Kong Christian III.s Overeenskomst med Poul Knoblauch, Bogbinder og 12. Julii.
Borger i Lybek, angaaende Indbindingen af 2000 Exemplarer af den danske Bibel. — *Schlos Coppenhagen,* den XIIte Julij. (Tydsk.)
Kirkehist. Saml. 2. B. S. 400—404.

[878.] Lyherrets Tingsvidne, at Lyom Klosters Foged har paa tre samfulde 26. Julii.
Tingdage paa Tinget forbudt enhver at sætte Heste eller andre Kreature paa Kirkens Toft (i Brewadt). — Leffuerdag nest effter diui Jacobi Dag.
Script. rer. Danicar. T. VIII. p. 92.

[879.] Biskop Jon Aresons Sönner Biörn Jonssons og Are Jonssons Brev til 10. Augusti.
Cantsleren Johan Friis, hvori de klage over Biskop Morten Einarsens og Lauritz Mules Forrettelser mod deres Fader og dem, og bede ham at bevirke, at en Biskop udvælges paa lovlig Maade. — *Á Holum í Hjaltadal,* in die Laurentii. (Isl. med lat. Overs.)
Finni Johannæi hist. eccles. Island. T. II. p. 739—742. *Dansk* i Kiöbenh. Selsk. Skrifter. 7. D. S. 59—62.

[880.] Kong Christian III.s Befaling til Bönderne og Almuen i Oslo og Hammers 20. Augusti.
Stifter om at opbygge og vedligeholde Husene paa deres Præstegaarde efter gammel Sædvane. — *Kiöbenhavn Slot,* Onsdagen næst efter vor Frue Dag assumtionis.
H. Paus, kgl. Forord. for Norge. S. 310. Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 430.

[881.] Kong Christian III.s Befaling til Indbyggerne i Oslo og Hammers Stifter 21. Augusti.
om at tiende retfærdeligen og lade deres Sognepræster fange den Rettighed, som han bör at have med Udfærd og Indfærd m. m. — *Kjöbenhavn Slot,* Torsdagen næst efter vor Frue Dag Assumptionis.
H. Paus, kgl. Forord. for Norge. S. 309. Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 429—430.

[882.] Lyherrets Tingsvidne, "at 8 Sandemænd i Lyherret svore Hans Smedt 23. Augusti.
og Per Kromand i Brewadt Kro Vold over for Kirkens Toft, og böde efter Loven, og betale Skaden efter 8 uvillige Dannemænds Tykke". — Löffuerdag nest effter domini (divi) Bernardi Abbatis Dag.
Script. rer. Danicar. T. VIII. p. 92.

1550. 24. Augusti. [883.] Kong CHRISTIAN III.s Forordning, hvorved Præste- og Degne-Sönner fritages fra at deles til Stavns. — *Kiöbenhafn Slot*, S. Bartholomæi Apostoli Dag.

Danske Mag. V. S. 252. L. Holberg, Danm. Hist. 2. D. S. 380—381. Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 207—208.

4. Septbr. [884.] KONGENS RETTERTINGS Dom, hvorved en Sag udsættes, hvorunder Per Galskytt og Otthe Galskytt tiltale Niels Kragh til Kierlingbierg og Frue Eddell til Synderwang, som Arvinger efter Henrick Stampe, angaaende dennes Værgemaal for deres Fader. — *Ottense*, thenn Thorsdag nest epther Scti Egidii Dag.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 1. Saml. S. 127—132.

11. Septbr. [885.] CASPAR BROCHMANNS Skrivelse til Capitlet i Aarhus, hvori han underretter dette om den mellem ham og Bygmester Morthen Bussardt omhandlede Plan for Opsættelsen af Taarnet og Spiret paa Aarhus Domkirke; tillige skriver han om Canteren i Roeskilde Jep Heyes Död og sin egen Svagelighed. — *Ex Haffnia*, feria 5ta proxima post nativitatem Marie virginis.

F. Nannestad, Hilaria Aarhus. pag. 46—50.

29. Septbr. [886.] Kong CHRISTIAN III.s RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse), hvorved, efter Tiltale af Erick Podebusk, Embedsmand paa Kongens Gaard i Aahuss, de 12 Mænd, som havde Willandtzs Herreds Indsegl i Forvaring, forpligtes til at trykke dette paa et Tingsvidne om Markeskjel mellem Grödbye og Hogerrodt, hvorved de havde vægret sig, da Brevet ikke havde været læst tre Gange til Tinge. — *Wor Gaardh vdi Aahuss*, Sancti Michels Dagh.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 1. Saml. S. 126—127.

5. Octobr. [887.] PHILIPPUS MELANCHTHON tilmelder Kong Christian III., at han befrygter store Uroligheder i Sachsen, men nærer Tanker om at Freden kan vedligeholdes ved Kongens Hjelp; han takker for de tilsendte 50 Daler. — *Witeberg*, 5. Octobris. (Tydsk.)

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 2. Th. S. 32—34.

5. Octobr. [888.] Dr. JOHANNES BUGENHAGENS takker Kong Christian III. for den modtagne Pension og sender ham sin nylig trykte, til Kongen dedicerede Commentar til Jonas. — *Wittemberg*, 5. October. (Tydsk.)

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 1. Th. S. 148—150.

6. Octobr. [889.] KATHARINA (VON BOREN), Luthers Enkes, Skrivelse til Kong Christian III., hvori hun ansöger Kongen om at maatte beholde den beendes afdöde Mand tilstaaede Pension af 50 Daler. — *Witeberg*, am 6. Tag Octobris. (Tydsk.)

Dän. Biblioth. 4. Stück. S. 160—162. E. Pontoppidan, annal. eccles. Dan. 3. Th. S. 307—308. A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 2. Th. S. 266—269.

14. Octobr. [890.] Kong CHRISTIAN III. indskærper Eske Bilde til Suanholm, Ridder, Raad og Hofmester, at frede den kongl. Vildbane og ikke jage eller lade jage Hjorte, Hinde, Raadyr eller andet Vildt i Kronens Enemærke-Skove i Lehnet, men jage i de fælleds Skove og selv der ikke med Reb og Recker eller skyde "groff Wildt". — *Kiöpnehaffuen Slott*, Tiesdagen nest epther Sancti Dionysii Dagh.

Danske Mag. VI. S. 219.

14. Octobr. [891.] Kong CHRISTIAN III. indskærper Mogens Gyldenstern, Ridder, Raad og Embedsmand paa Slottet Malmöehuss, at frede den kongelige Vildbane og ikke jage Hiorte, Hinde, Raadyr eller andet Vildt paa Kronens Enemærke-Skove i Lehnet, men jage i de fælleds

Skove, og selv der ikke med Reb og Reeker, eller skyde "groff Wildt". — *Kiöpnehaffn Slott*, Tiisdagen nest effter Sancti Dionysii Dagh. 1550. 14. Octobr.

Danske Mag. VI. S. 220.

[892.] Kong Christian III.s Befaling til Indbyggerne i Skaane, at Alle og Enhver skulle söge til deres rette Sognekirker, og svare deres rette Sognepræst hans Rente og Rettighed efter Ordinantsen. — *Kiöbinghaffn slot*, Söndagen nest epther S. Galli Confessoris Dag. 19. Octobr.

Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. Suppl. S. 228—229.

[893.] Dom over Biskop Jon Aresen og Sönner, afsagt af 12 Dannemænd, hvorved de dömmes at være retligen fængslede, og deres Bevogtning til næste Alting at paaligge Kongens Foged (Umboðsmaðr) med begge Lavmændenes Hjelp. — *I Snowdal i Breidafiardar dolum*, fimtudaginn næstann fyrer Simonsmessu. (Isl. med lat. Overs.) 23. Octobr.

Finni Johannæi hist. eccl. Island. T. II. p. 742—745. *Dansk* i Kiöbenh. Selsk. Skrifter. 7. D. S. 67—69.

[894.] Hertug Albert af Preussen beder paa Ny sin Svoger Kong Christian III. (uagtet et allerede erholdt Afslag i Skrivelse, dat. Lundenn d. 10. Sept. 1550) om at ville tillade Jacob Binck, at afhente og opsætte det i Nederlandene forfærdigede Epitaphium over hans afdöde Gemalinde, Kong Christian III.s Söster. — *Königsberg*, den 29. Oct. (Tydsk.) 29. Octobr.

Nye D. Mag. I. S. 331—335.

[895.] Kong Christian III. befaler Mogenns Gyldenstiern, Ridder, Raad og Embedsmand paa Malmöehus Slot, at tilkjendegive samtlige Falkefængere i sit Lehn, at de herefter skulle være pligtige at sælge hver tredie af de Gier-Falke, de maatte fange, til Kongen for 6 Daler Stykket og andre Fugle og Falke Stykket for 3 Daler og dog svare sædvanlig Falkeleie. — *Nyborig Slott*, Fredagen nest epther Sanctorum Simonis et Jude apostolorum Dag. 31. Octobr.

Danske Mag. VI. S. 218—219.

[896.] Dr. Joannes Bugenhagen tilskriver Kong Christian III. om den Magdeburgske Krig m. m., sender ham et nyt Exemplar af sin "Jonas", og anbefaler en vis Brose Scherff. — *Wittenberg*, 3. Nouembris. (Jfr. Nr. 888.) (Tydsk.) 3. Novbr.

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 1. Th. S. 150—153.

[897.] Kong Christian III. skjenker Indbyggerne i Faaborg den gamle Kirke i deres By, som tilforn var deres Sognekirke, og tillader dem at indrette den til et Raadhuus. — *Nyborg Slot*, Torsdagen nest efter S. Martini Dag. 13. Novbr.

Hofman, Fundationer. T. VI. S. 123.

[898.] Joannes Aurifaber, Hofpræst i Weimar, sender Kong Christian III. et ham tilegnet Skrift; han besidder en stor Samling af utrykte Breve og Afhandlinger af Luther og Melanchthon, hvormed han vil söge et Tilflugtssted hos Kongen, hvis Religionsforfölgelsen skulde tiltage. — *Weimar*, den 23. Novembris. (Tydsk.) 23. Novbr.

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 1. Th. S. 229—233.

[899.] Kong Christian III.s Begjering til (Ribe Capitel), at det vilde lade Erik Skram, Landsdommer i Nörre-Jylland, see Fundatsen paa et Vicariedom, som laae til St. Birgittes Alter i Ribe Domkirke, før at han kunde forfare, om han var ene rette Arving til samme Vicaries-Gods eller ei. — *Nyborg Slot*, Onsdagen næst efter Ste Elisabeth Dag. 26. Novbr.

P. Terpager, Ripæ Cimbr. p. 276. Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. Suppl. S. 95.

1550. 8. Decbr. [900.] KJÖBENHAVNS BYTINGS Vidne, at Johanne, Albret von Gotschis (Gockes?) Efterleverske, ved sin Værge, hvis höire Arm hun holdt, lod skjöde fra sig og til Mester Lauritz Matzen, Kongens Bössestöber, "paa alle fattige husarme Menneskers Vegne her i Staden", 14 Boder, som kaldes Sjæleboder, liggende paa Rosengaarden. — *Kjöbenhafn*, Mandagen som Vor Frue Dag Conceptionis paafaldt.

Hofman, Fundationer. T. X. S. 245—247.

8. Decbr. [901.] BORGESTUE-DOM, hvorved Jens Schredere for at have besveget Hr. Eske Billde til Suanholm, Ridder, for en Deel Klæde, efter "Gaardz Retthen, som saa indholder: Stiell Mand Öre, hwdstrygis: Stiell. II. Öre, vere Tyff", dömmes at være Tyv. — *Mogenstrup*, Mandag epther Sancti Nicolai Episcopi Dag.

Danske Mag. VI. S. 316—319.

22. Decbr. [902.] KONGENS RETTERTINGS Dom (i Kongens egen Nærværelse), hvorved Bent Norby kjendes med Rette at have udviist Jörgen Pederssenn af hans Fæstegaard, da han i tre Aar ikke havde svaret Landgilde. — *Nyborg*, then Mandag nest epther Sti Thomæ Apostoli Dag.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 1. Saml. S. 132—133.

23. Decbr. [903.] KONGENS OG RIGSRAADETS Dom i den under Nr. 884 anförte Sag mellem Per Galskytt og Otthe Galskytt paa den ene Side og Niels Kragh til Kierlingbierg og Frue Eddell til Synderwang paa den anden Side, hvorved Sagen paa ny udsættes. — *Nyborg*, then Thiisdag nesteffter Sti Thomæ Apostli Dag.

Brudst. i Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 1. Saml. S. 131.

27. Decbr. [904.] KONGENS RETTERTINGS Dom (i Kongens egen Nærværelse), hvorved en Dom af Borgemester og Raad i Ribe stadfæstes, ved hvilken Peder Nielssens Hustru kjendtes ingen Fordringer at have til sine Medarvinger paa Grund af et Afkaldsbrev, hendes tidligere Mand Jacob Dumme havde udstedt. — *Nyborg*, tredie Juledag.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 1. Saml. S. 133—135.

27. Decbr. [905.] Kong CHRISTIAN III.s Brev til Kjöbstederne i Danmark om Hjelp at udrede inden næste Kyndelmisse. — *Nyborg*, tredie dag Jule Aar 1551.

Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. Suppl. S. 95—98. (cfr. P. V. Jacobsens Fremstilling af Skattevæsenet S. 104 not. 2.)

30. Decbr. [906.] KONGENS RETTERTINGS Dom (i Kongens egen Nærværelse) i en Sag mellem Peder Oxe til Gisselfeld og Henning Quitzow angaaende to Gaarde i Vendz-Herred i Fyn, som hiin havde kjöbt af Bendt Bille til Egede, men som Henning Quitzow var indfört i med Rigens Ret. — *Nyborg*, then Tisdag nesteffter Juledag.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 1. Saml. S. 135—136.

[907.] Kong CHRISTIAN III.s RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse) i en Sag mellem Frue Anne, Niels Bradis Efterleverske, og Jörgenn Urnne til Bosserup, angaaende noget Gods i Skaane, som hun havde solgt ham "till etth Wederkiöb". — *Malmöe* (uden Dag).

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 1. Saml. S. 136—137.

[908.] "Synodalia, quæ in generali conventu præpositorum Otthoniæ per Mag. GEORGIUM JOHANNIS, episcopum Fyonensem, sancita sunt". (Dansk.)

Suhms nye Saml. 2. B. 1—2 H. S. 190—191.

[909.] Register paa alle Kannike- og Vicarie-Gaarde i Aarhuus, med Antegning om deres Vedligeholdelse. — (Omtr. 1550.)

J. R. Hüberts, Aktst. vedk. Aarhus. 1. S. 142—145.

1551.

1551.

[910.] KONGENS Stadfæstelse paa et Mageskifte mellem Jörgen Lykke paa Mariager Klosters Vegne og Mester Thomas Riber, Kanik i Aarhus, som Forstander for Hospitalet sammesteds, hvorved Klosteret erholdt syv Gaarde i Assens og en Gaard kaldet Fladebierg, hvorfor udlagdes til Hospitalet to Gaarde i Kolte, to Gaarde i Thystrup og en Gaard i Engetzlöf i Ningherred. — *Nyborg*, Hellig tre Kongers Dag. 6. Januar.

Udt. i Danske Mag. VI. S. 148—149.

[911.] PH. MELANCHTHONS Skrivelse til Kongen af Danmark, hvori han takker denne for de tilsendte 50 Joachimsdaler, som Dr. J. Bugenhagen har leveret ham, samt lover trolig at undervise de af Kongens Undersaatter, som studere ved Universitetet i Wittenberg. — *Witeberg*, am 16. tag Januarii. (Tydsk.) 16. Januar.

J. P. de Ludewig, Reliqv. Mss. T. V. p. 355—356. A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 2. Th. S. 95—98.

[912.] Kong CHRISTIAN III.s Befaling til Geistligheden i Holum Stift, om at vælge en ny Biskop istedenfor Biskop Jon, der ikke skikker sig som en Christen Mand, og foragter Ordinantsen, hvorhos Kongen foreslaaer Hr. Gisle Jonsen. — *Nyborig*, "(die Martis post Conversionis Pauli 1551)". 27. Januar.

M. Ketilson, kgl Forord. til Island. 1. D. S. 268—269. Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 459-460.

[913.] KONGENS RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse), hvorved efter Tiltale af Jörgen Bragde, Embedsmand paa Kongens Gaard i Otthensse, Fru Sophie, Jacob Hardenberigs Efterleverske, dömmes til at lade en Eng paa Tomerupmark, som hun paastod at have ligget til hendes Gaard Högsholtt i 40 Aar og længere, gange under Reb og ret Maal, da den ikke var omstenet eller stablet, ei heller indvordet med Lavhævd. — *Nyborig*, Onssdagen nest effter St. Poelsdag conversionis. 28. Januar.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 1. Saml. S. 138—139.

[914.] Dr. GEORGIUS MAIOR takker Kongen for tilsendte 40 Daler, og yttrer sin Glæde over, at han ikke har fæstet Lid til Rygtet om Uenighed ved Skolen i Wittemberg m. m. — *Wittembergk*, den Ersten Martii. (Tydsk.) 1. Martii.

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 2. Th. S. 145—147.

[915.] KONGENS Brev til Fru Beate Jyrgen Lychis, hvorved han beder hende at udsætte indtil Jyrgen Lyches Tilbagekomst til Riget Forhandlingen af en Sag, som Oluf Munch har indberettet at have paafört nogle af Kronens Tjenere for Hugst i Mariager Klosters Skove. — *Flensborg*, post Dominicam Lætare. post 8. Mart.

Udt. i Danske Mag. VI. S. 149.

[916.] Dr. JOANNES BUGENHAGEN priser Kong Christian III. for den gode Orden i Kirke og Skole i hans Lande m. m. — *Wittemberg*, ix Marty. (Tydsk.) 9. Martii.

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 1. Th. S. 151—159.

[917.] PHILIPPUS MELANCHTHON tilskriver Kong Christian III. om det lidet Gode, der vil udrettes ved Conciliet, hvorpaa Keiseren trænger. — *Witteberg*, 9. Marty. (Tydsk.) 9. Martii.

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 2. Th. S. 34—35.

1551. 25. Martii. [918.] Philippus Melanchthon tilskriver Kong Christian III. om den stedse voxende Elendighed i Tydskland; han anbefaler M. Georgius Rorer, der efter Kongens Opfordring begiver sig til ham. — *Witeberg*, 25. Marty, "an welchen Tag der Son Gottes Jhesus Christus vor 1517 Jaren am Creutz ein opfer fur vns worden ist". (Tydsk.)

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 2. Th. S. 29—31.

26. Martii. [919.] Dr. Joannes Bugenhagen tilskriver Kong Christian III. angaaende sin Svoger M. George Rörer, der begiver sig til Kongen, for ved hans Bistand at fuldende Udgivelsen af Luthers Skrifter. — *Wittenberg*, 26. Martii. (Tydsk.)

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 1. Th. S. 159—162.

5. Aprilis. [920.] Kong Christian III.s Brev til Hofmesteren Eske Bilde, om et Forlig mellem Hamborgerne og Kjöbenhavnerne angaaende nogen Fisk paa Island, som hine havde taget fra disse, og om at udruste 3 Skibe til en Expedition til Island, under Befaling af Axel Jull, Christopher Trundssen og Otte Stigssen, for at undertrykke det af Biskop Jon Aresen gjorte Oprör. — *Flenssborg*, Söndagen Qvasimodogeniti.

M. Ketilson, kgl. Forord. til Island. 1. D. S. 269—272. Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 460—462. Udt. i det Kiöbenh. Selsk. Skr. 7. D. S. 83—84.

6. Aprilis. [921.] Judicium duodecim virorum de authentia literarum Christiani regis tertii, per quas Ormo nomophylaci Starlæ filio coenobium Munkathveraaense conceditur. — *In prædio tractus Eyafiordensis Spialdhaga*, die lunæ septimanam Paschatos insequente. (Lat. Overs.)

Finni Johannæi Hist. Eccl. Isl. T. II. p. 703.

7. Aprilis. [922.] Kong Christian III.s Stadfæstelse paa en af "tolv Mænd" paa Island udgivet og beseglet Dom, hvorved de have dömt Oluff Gunnersen udi Fald, for han havde hugget Bryniolf Sigurdssens Födder af, og deslige 4 Mænd, som med vare udi Raad og Daad. — *Flensborg Slott*, Thirsdagen nest effter Qvasimodogeniti Söndag.

Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 458—459.

8. Aprilis. [923.] Kong Christian III.s Skrivelse til N. N., hvori han beder ham mindelig at forlige sig med Jep Matzenn, der har beklaget sig over, at han havde ladet ham udfæste af hans Gaard, da han ikke kunde betale en forlangt ny Indfæstning (efterat han til tvende forrige Eiere af Gaarden havde betalt Indfæstning), at Kongen ikke skal foraarsages til at have et Indseende med, at Manden ingen Uret skeer. — *Flensborigh*, Onsdagen nest epther Söndagen quasi modo geniti.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 1. Saml. S. 139—140.

8. Aprilis. [924.] Kong Christian III. og hans Raaders Dom, hvorved de jordegne Bönder i Tröyborrigh Lehn frifindes for at svare Indfæstning, hvortil Embedsmanden paa Tröyborrigh Slot havde forlangt dem tilpligtede. — *Flensborghus Slott*, Onsdagen nest epther Söndagen Quasimodogeniti.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 1. Saml. S. 139—141.

9. Aprilis. [925.] Kong Christian III. stadfæster, efter Begjering af Eggert Hansson, det af Kong Hans udgivne Brev, hvorved Eggert Hanssons Farfader Eggert Eggertsson og hans Afkom optages i den Norske Adelsstand. — *Flensborg*, Torsdag post Dominicam Quasi modo geniti.

Finni Johannæi hist. eccles. Island. T. II. p. 304—305. M. Ketilson, kgl. Forord. til Island. 1. D. S. 292—293. Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 473.

[926.] Kong CHRISTIAN III.s Befaling til Christoffer Trundsen, at han skal være Admiral 1551.
for nogle Skibe, der skulle til Island med Tropper imod Biskop Jon og hans Parti; han vil 9. Aprilis.
tillige sende Axell Juell med ham, at de kunne være paa Raad med hverandre. — *Flensborighuus*, Torsdagen post Dominicam Quasimodogeniti.

M. Ketilson, kgl. Forord. til Island. 1. D. S. 273—275. Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 462—463.

[927.] Söbrev, givet Christopher Trundsen, Embedsmand udi Ebbelot (Ebbelholt 9. Aprilis.
Kloster), af Kong CHRISTIAN III., da han som Admiral skulde före nogle Skibe til Island og tilbage. — *Flensborig-Huus-Slot*, Torsdagen nest efter Söndagen Quasimodogeniti.

M. Ketilson, kgl. Forord. til Island. 1. D. S.275—276. Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 463.

[928.] Kong CHRISTIAN III.s Instruction for Otte Styeszen paa hans Reise til 9. Aprilis.
Island mod Biskop Jon Arasen. — *Flensborg Slott*, Torsdagen epther Qvasimodogeniti.

Kiöbenh. Selsk. Skrifter. 7. D. S. 84—86.

[929.] INSTRUX (Ærende och Werffue) for Axell Jul, Embedsmand i Assmind 9. Aprilis.
Kloster, og Christopher Trudsen, Embedsmand i Ebelott Kloster, med Hensyn til Expeditionen til Island med Biskop Jon Aresen. — *Flensborig*, Torsdagen nest epter Söndagen Qvasimodo geniti.

Finni Johannæi hist. eccles. Island. T. 2. p. 306—307. M. Ketilson, kgl. Forord. til Island. 1. D. S. 279—282. Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2 D. S. 465—467.

[930.] Kong CHRISTIAN III.s aabne Brev til Indbyggerne i Huole Stift i Island, at 9. Aprilis.
være Axel Juel, Embedsmand i Assmind Kloster, og Christopher Thrundssen, Embedsmand i Ebbeholdt Kloster, behjelpelige til deres Forehavendes Udförelse mod Biskop Jon Arasen og hans Tilhængere, under hvilken Betingelse han lover dem fuldkommen Tilgivelse; tillige befaler han dem, at sværge saavel ham selv som hans Sön den udvalgte Konge Frederik Huldskab og Troskab. — *Flenszborg*, Torsdagen epther Söndagen Qvasi modo geniti.

Kiöbenh. Selsk. Skrifter. 7. D. S. 88—89. M. Ketilson, kgl. Forord. til Island. 1. D. S. 285—286. Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 469—470.

[931.] Söbrev for Otto Stigssen, givet ham, da han blev afferdiget til Island som 9. Aprilis.
Hövedsmand paa Skibet David, af Kong CHRISTIAN III. — *Flensborghuus*, Torsdagen nest efter Dominicam Quasimodogeniti.

M. Ketilson, kgl. Forord. til Island. 1. D. S. 277—278. Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 465.

[932.] Kong CHRISTIAN III. giver Otte Stigssen Fölgebrev til Island, hvor han var be- 9. Aprilis.
skikket til at være Foged. — *Flensborig*, Torsdagen nest efter Söndagen Quasimodogeniti.

Finni Johannæi hist. eccles. Island. T. 2. p. 305. M. Ketilson, kgl. Forord. til Island. 1. D. S. 276—277. Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 464.

[933.] Skibsartikler for de til Island afsendte Skibs- og Krigs-Folk. — *Schloss* 9. Aprilis.
Flensburg, den neunten Tag des Monats Aprilis. (Tydsk.)

Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. Suppl. S. 99—103.

[934.] Kong CHRISTIAN III.s Befaling til Dade Bonde Gudmundsen i Snocksdal, 9. Aprilis.
at være de af Kongen mod Biskop Jon Arasen sendte Mænd behjelpelig i det dem paalagte

1551. Ærendes Udförelse. — *Flenssborg Slott*, Torsdagen nest effter Söndagen Qvasimodo geniti.
9. Aprilis. Kiöbenh. Selsk. Skrifter. 7. D. S. 87—88. M. Ketilson, kgl. Forord. til Island. 1. D. S. 286—288. Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 470. (Ordlydende Breve under samme Dato sendtes til 11 andre Mænd paa Island. Krag og Stephanius, l. c. S. 471—472. M. Ketilson, l. c. S. 288—290. Finni Johannæi hist. eccl. Island. T. 2. p. 303—304. Kbh. Selsk. Skr. 7. D. S. 87.)

9. Aprilis. [935.] Kong CHRISTIAN III.s aabne Brev, hvorved den efter Biskop Jon Arasens Foranstaltning afsagte Dom, som fradömmer Oluff Hieltassen Loffaasz Præstekald, erklæres for ugyldig, og bemeldte Kald igjen tilstaaes ham. — *Flensborg*, Torsdag post Dominicam Qvasimodogeniti.

Kiöbenh. Selsk. Skrifter. 7. D. S. 82.

9. Aprilis. [936.] Kong CHRISTIAN III.s Beskjermelsesbrev for Hr. Gisle Jonssen paa Island. — *Slot Flensborghus*, Fimtudaginn næstan epter Quasimodogeniti Sunnudag. (Islandsk.)

M. Ketilson, kgl. Forord. til Island. 1. D. S. 290—291 (med Dansk Overs. S. 291—292). Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 472.

9. Aprilis. [937.] Kong CHRISTIAN III.s Bevilling for Kerstine Eyolffsdaather at være fritaget for at svare Böder til Kongen for en af hende ved Voldtægt begaaet Blodskam. — *Flensborig*, Torsdagen nest epther Söndagen Qvasi modo geniti.

Finni Johannæi hist. eccles. Island. T. 2. S. 338. M. Ketilson, kgl. Forord. til Island. 1. D. S. 293—294. Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 473—474.

10. Aprilis. [938.] Kong CHRISTIAN III.s Brev til Eske Bilde, at han har sendt Otte Stigsen til ham med Instructioner, Söbreve og andre Breve for Axell Juell, Christopher Thrundsen og ham selv, og beder ham, at han vil paasee, at den Expedition, de skulle foretage til Island, saa hurtig som mulig kan gaae for sig. — *Flenssborrig*, Fredagen effter Qvasi modo geniti Söndag.

M. Ketilson, kgl. Forord. til Island. 1. D. S. 283—284. Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 467—468.

10. Aprilis. [939.] Kong CHRISTIAN III.s og RAADETS Dom, hvorved endeel af Kronens Bönder under Tröieborigh Slot dömmes til at svare Lensmanden Hr. Wiff Pouesk Arbeide og Ægt overeensstemmende med et Forlig, de for nogen Tid siden havde indgaaet for Kongen og nogle af Rigsraadet. — *Flensborig Slott*, Fredagen nest epther Söndagen Quasimodogeniti.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 1. Saml. S. 141—142.

13. Aprilis. [940.] Kong CHRISTIAN III., der har besluttet, "dat den armen Kranken bynnen unser Stadt Flenszborg in der Heylligen Geistes Kercken ein gemeyne Gasthuesz upgerichtet werden schall", skjenker denne Stiftelse „alle des hylligen Gestes unde Sunte Jurgens Lansten", "dat grawe Mönneke Closter" i Flensborg, "den Kalandt", alle geistlige Lehn, funderede i Hellig Aands og St. Jörgens, med tilliggende Skove; tillige udnævner han Forstandere og fastsætter deres Pligter. — *Slate Flenszborch*, am Mandage na Misericordia Domini. (Plattydsk.)

J. F. Noodt, Beiträge. 1. B. S. 464—469. Corpus Statutor. Slesvicens. 2. Bd. S. 784—788. O. H. Moller, Bericht von verschied. Ländern des Herzogth. Schleswigs (von J. Royer.) S. 35—39.

[941.] JOHANNIS STURMII ad Christianum III., Daniæ regem, epistola de rebus hoc anno in Germania, Gallia et Italia gestis et gerendis, sacris et civilibus. — *Argent.*, Mercurii post Misericordie. 1551. 15. Aprilis.

J. P. de Ludewig, Reliqv. Msc. T. V. p. 339—343. (cfr. Nr. 965.)

[942.] IUEN REUENTLOWS Brev til Hertug Hans, hvori han lover at möde ved en Sammenkomst med Ditmarskerne "vp der Lebensawe", og at iværksætte Beslaglæggelse paa Ditmarsisk Gods. — *Rendesborch*, Middeweken nach Jubilate. (Plattydsk.) 22. Aprilis.

A. L. J. Michelsen, Ditm. Urkundenbuch. S. 160.

[943.] RECTOR NICOLAI HEMMINGII OG PROFESSORERS VED KJÖBENHAVNS UNIVERSITET Vidnesbyrd, at Morthen Einersen var i Aaret 1549 ordineret til Superintendent i Skalholt Stift af Dr. Peder Palladius. — *Kjöbenhaffn*, Onsdag (efter?) Cantate. 29. Aprilis?

Kiöbenh. Selsk. Skrifter. 7. D. S. 55—56.

[944.] Kong CHRISTIAN III.s Forbud, at ingen maa gjöre Mariager Kloster Forfang paa deres Fiskeri og Bundgarn uden for Hals Wede. April?

Udt. i Danske Magazin. VI. S. 148.

[945.] Kong CHRISTIAN III.s Stadfæstelse paa Aarhuss Byes Vilkaar, vedtaget Tirsdag efter Cantate 1551 (ɔ: 28 Apr.), at ingen hele Borgergaarde i Byen maae deles, men at den, som har förste Part deri, skal udlöse dem, som have mindre Part, samt at öde Jord, hvorpaa för har staaet Borgergaarde, ikke maa bebygges med Renteboder, men skal igjen bebygges med Borgergaarde. — *Aarhuss*, Fredagen nest epther sönndagen Cantate. 1. Maji.

J. R. Hüberts, Aktst. vedk. Aarhus. 1. S. 145—147.

[946.] PETRI PALLADII doctoris, superintendentis Selandiæ, testimonium datum Gilberto (Gísla) Jonæ Islando pro eo tempore, qvo in universitate Hafniensi versatus est. — *Haffniæ*, Calendis Maji. 1. Maji.

Finni Johannæi Hist. Eccl. Island. T. III. p. 300.

[947.] Dr. JOHANN RUDEL, Syndicus, underretter Kong Christian III. om et stærkt udbredt Rygte om Keiserens Död, anbefaler en vis Hansz Rasz m. m. — *Lübeck*, am Sunabent Dominica Jucunditatis. (Tydsk.) 2. Maji.

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 3. Th. S. 15—18.

[948.] Biskop P. PALLADII Skrivelse til Præsterne i Holum Stift i Island, hvori han kraftigen advarer mod Biskop Jon Arason. — *Hafniæ*, Dominica Vocem Jucund. 3. Maji.

Kiöbenh. Selsk. Skrifter. 7. D. S. 97—99.

[949.] Biskop PALLADII Skrivelse til Præsterne i Skalholt Stift, hvori han stærkt advarer dem imod den katholske Tro, og opmuntrer dem til at fölge Præsten Gisle Jonsens og andre Ligesindedes Exempel. — *Hafniæ*, dominica Vocem Jucundidatis. (Dansk Oversættelse.) 3. Maji.

Kiöbenh. Selsk. Skrifter. 7. D. S. 99—100.

[950.] Kong CHRISTIAN III. forordner, at Jochum Bech af det Vicarie ved Vor Frue Capel i Kallundborg Sognekirke, hvormed han var forlenet, skulde give 4 Pd. Rug og 6 Pd. Byg til Sognepræs'en i Kallundborg, der efter Jochum Bechs Död skulde have det hele Vicarie med Rente og Tilliggelse. — *Kiöpnehaffne Slott*, Fredagen nest efter Pintzedagh. 22. Maji.

Hofman, Fundationer. T. VIII. S. 212—213.

1551. [951.] KONGENS RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse) i en Sag mellem
10. Junii. Jörgenn Brade, Embedsmand paa Kongens Gaard i Ottensse og Frue Anne, Hr. Johann Urnis Efterleverske, angaaende 2 Gaarde i Vittinge. — *Kiöbenhaffn*, Onsdaghen epther Bonifacii.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 1. Saml. S. 142—143.

10. Junii. [952.] Dr. GEORGIUS MAIOR tilskriver Kong Christian III. fornemlig om et af Philippus Melanchthon forfattet Skrift, der skulde sendes til Conciliet i Trient, hvori den Augsburgske Confession gjentages og forklares, og om det önskelige i, at Universiteterne i Kjöbenhavn, Rostock etc. vilde afgive deres Betænkning herover. — *Wittembergk*, 10. Junii. (Tydsk.)

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 2. Th. S. 150 - 154.

11. Junii. [953.] Dr. JOHANNES BUGENHAGEN sender Kong Christian III. forskjellige Efterretninger, og beder ham fremdeles at være hans Söstersön M. Johannes Lübbecke bevaagen. — *Wittenberg*, xj Juny. (Tydsk.)

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 1. Th. S. 162—169.

12. Junii. [954.] KONGENS RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse) i en Sag, hvorunder Elsebe Peder Koks, Borgerske i Kiöbenhaffn, tiltaler Jörgenn Hanssen, Borger i Landskrone, som mistænkt for hendes Faders, Mester Balssers Död — ved hvilken Dom han dömmes til at frie sig med tre Tylters Ed paa sit Værneting. — *Kiöbenhaffn*, then Fredag nest epther Sti. Barnabe Apostoli Dagh.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 1. Saml. S. 147—148.

12. Junii. [955.] KONGENS RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse), hvorved Hans Jenssenn i Siömark, hvis Fred Borgemester og Raad i Stege havde ladet bygge fra ham til Herredsting og Landsting for Landkjöb, frikjendes for dette Fredlösemaal. — *Kiöbbenhaffn*, then Fredagh nest epther Sancti Barnabe Apostoli Dag.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 1. Saml. S. 143—145.

12. Junii. [956.] KONGENS RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse), i en Skiftesag mellem Jacob Thönnessenn paa egne og Samsödskendes Vegne, og Hr. Claus Bille til Lungegardt, Knudt Gyldenstiern til Tim, Byrge Ulffstandt og Gierdt Ulffstandt, angaaende et Tocke-Skifte efter Hr. Jens Holgerdsen m. m. — *Kiöbbenhaffn*, Fredag nest epther Sti. Barnabe Apli. Dag.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 1. Saml. S. 145—146.

12. Junii. [957.] KONGENS RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse), hvorved Bent Staffenssen og Bent Olluffssen i Derume, der tiltales af Tage Thott til Erichsholm for en Eng, som havde ligget til Aas Kloster, kjendes i lovlig Besiddelse af denne Eng, da Indlösningssummen var tilbuden og nedlagt i Landekisten. — *Kiöbenhaffn*, Fredag nest epther Barnabe Apostoli Dag.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 1. Saml. S. 148—149.

15. Junii. [958.] Hyldingsbrev, udstedt af INDBYGGERNE I HOLESTIFT paa Island til Kong Christian III. og hans Sön den udvalgte Kong Frederik. — *Oddeyre i Öefford*, Mandagen nest effter S. Barnabæ Apostoli, som er den 15. Dag Junij.

Kiöbenh. Selsk. Skrifter. 7. D. S. 90—93. Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. Suppl. S. 106—107.

[959.] Dom, afsagt af Laugmand ORMER STULLESEN OG 23 ANDRE, hvorved Biskop Jon Arasen og hans tvende Sönner Björn og Are dömmes som fulde Landeraadenænd (Lands-forrædere) og deres rörlige og urörlige Gods under Kronen. — *Oddöre has Öefiord*, den Tiisdag nest effter Sti Barnabæ Apostoli Dag. 1551. 16. Junii.

Kiöbenh. Selsk. Skrifter. 7. D. S. 94—97. Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. Suppl. S. 101—106.

[960.] LAUGTINGS VEDTÆGT (for Bergens Stift?) om hvorledes der skal forholdes med Umyndiges Midler, bekjendtgjort af Christopher Hvitfeldt, Hövedsmand paa Bergenhuus, Geble Pedersen, Superintendent i Bergenhuus Stift og Madts Störsen, Laugmand i Bergen. — *Bergen*, St. Botolphi Dag. 17. Junii.

H. Paus, kgl. Forord. for Norge. S. 310—311. Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 455—456.

[961.] KONGENS RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse) i en Sag, hvorunder Frue Anne, Hr. Johan Urnes Efterleverske, tiltaler Hr. Mogenns Gyldenstiern for at have sagt til hende, at han ikke vidste, om hun var den Kvinde, som han burde svare, — ved hvilken Dom Indstævnte frikjendtes, da han vidste, at Fru Anne ikke havde givet sin Lov, hvortil hun var tildömt under en Sag angaaende Biskop Lage Urnes Arvegods, men derimod optinget med Modparten. — *Kiöbenhaffn*, then Onsdag nest epther Viti och Modesti. 17. Junii.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 1. Saml. S. 149—151.

[962.] KONGENS RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse), hvorved et Skjöde, som Eskell Goyes Hustru Cidtzell Bryske som Jomfru havde udstedt med rette Værges Samtykke til sin Broder Gert Bryske til Dallundt paa en Sösterpart i Dalunds Hovedgaard med Tilliggelse for dermed at dække sin Andeel i sin Faders Gjæld — kjendes ulovligt. — *Köbenhaffn*, then Lögerdag nest epther Viti et Modesti. 20. Junii.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 1. Saml. S. 151—153.

[963.] Hyldingsbrev, udstedt af INDBYGGERNE I SKALHOLTS STIFT til Kong Christian III. og hans Sön den udvalgte Kong Frederik. — *Öxeraa Alting*, onsdagen nest efter Sanctorum Apostolorum Petri oc Pauli Dag. 1. Julii.

Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. Suppl. S. 108—109. (Med tilföiede Varianter af et islandsk Exemplar, dateret "*a þing velle*, þridiudaginn næstæ epter Petri oc Pauli Apostolorum, som er hinn XXXte dagur Junii manadar.")

[964.] Kong CHRISTIAN III. tillægger Skolemesteren (Rectoren) i Slagelse Kronens Part af Tienden af Heininge Sogn. — *Kiöbenhavn Slot*, Sanctæ Margretæ Dag. 13. v. 20. Jul.

Hofman, Fundationer. T. VIII. S. 154.

[965.] Kong CHRISTIAN III.s aabne Brev, hvorved bevilges, at Kongens og Kronens Part af Aggersöe og Omöe Tiende skal tilhöre Capellaniet ved Sognekirken i Schielskiör. *Kiöbenhafn Slott*, Tiisdagen næst effter St. Margretæ Dag. 14. v. 21. Jul.

P. Friis Edvarsen, Underr. om Schielschiör. S. 559.

[966.] Judicium SEX VIRORUM de causis inter Helgam Sigurdi filiam (Jonæ Aresonii viduam) et magnates Danos Christophorum Trundsonium et Axelem Juul, qvi bona omnia viduæ et duorum comitum ejus fisco regio vindicare voluerunt. — *Ad Vallalaugam (tractus Eyafjördensis)*, die Veneris proximo ante festum Thorlaci æstivum. (Lat. Overs.) 17. Julii.

Finni Johannæi Hist. Eccl. Island. T. II. p. 739.

1551. 18. Julii. [967.] KONGENS RETTERTINGS Dom i en Sag mellem Olluff Munck til Tviss og nogle hans Bönder i Torup og Linde, hvorved disse kjendes fri for Tiltalen for Landgilde, da de lovligen havde tilbudet den m. m. — *Langesiöö*, then Lögerdag nest for Sti Jacobi Apli.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. I. Saml. S. 153—156.

22. Julii. [968.] Kong CHRISTIAN III.s Forleningsbrev paa St. Jörgens Hospital paa Borringholm og paa alle de kongelige Indtægter paa Borringholm med Undtagelse af Hammers Slot til Hening Gaggi, hans Hofsinde. — *Haffnie*, St. Marie Magdalene Dag.

Kiöbenh. Selsk. Skrifter. 6. D. S. 49—50. Udt. i J. R. Hüberts, Aktst. Bornholms Hist. S. 174.

25. Julii. [969.] Kong CHRISTIAN III. tilkjendegiver Peder Biilde, Embedsmand paa Kongen Gaard i Aarhuus, at den danske Bibel nu er færdig trykt, og befaler ham at indsende et Register paa de Kirker i Stiftet, som har betalt de paalagte Bibelpenge, til Dr. Christiern Morsing. — *Kiöpnehaffn slott*, sti Jacobi Apostoli Dag.

Kirkehist Samlinger. 2. B. S. 405.

28. Julii. [970.] Kong CHRISTIAN III beder Hertug Albert af Preussen at undskylde, at hans Contrefeher Jacob Binck endnu ikke var kommen, da han havde havt en Deel Arbeide for ham og endnu skulde afhente et Epitaphium over hans salig Fader Kong Frederik fra Nederlandene og opsætte samme. — *Copenhagen*, den 28. Julii. (Tydsk.)

Extract i Nye D. Mag. I. S. 335—356 (sic).

Julio? [971.] KONGENS RETTERTINGS Dom, hvorved Bertell Seuerinssen i Grunde frikjendes for at tilsvare Otte Gyldenstierns Arvinger Ved, Kul og Rugsæd, som aldrig tilforn var ydet af hans Fæstegaard, hvorimod han for Hovedgjæld, Faldsmaal og Gjæsteri, hvorfor han blev tiltalt, skulde rette for sig ved sit Herredsting. — (Udateret.)

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. I. Saml. S. 167—169.

Julio? [972.] Tingsvidne af FLESKOM HERREDSTING om Skovhug i Fjeldmend Skov at have havt til Aalborghus, uden Klage og Kjære af Mariager Kloster.

Udt. i Danske Magazin. VI. S. 149.

7. Augusti. [973.] Beretning fra Kongen af Danmarks og de holstenske Hertugers Fuldmægtige, BERTHRAM VON AHLEFELDE, CHRISTOPHER RANTZOW og JORGEN CORPER, om et af dem optaget Forhör over en vis Frants, der havde udgivet sig for Hertug af Holsten. — *Ratzeburg*, den 7. Augustj. (Tydsk.)

W. E. Christiani, Gesch. der Herzogth. unter dem Old. Hause. 2. Th. S. 510—516. I den danske Overs. 6. B. S. 349—355.

18 Augusti. [974.] PH. MELANCHTHONS Skrivelse til Kong Christian III. af Danmark angaaende Protestanternes Tvivl med Hensyn til det tridentinske Concilium, samt den paatænkte Udarbeidelse af en Confession til Fremlæggelse for bemeldte Concilium. — 18. Augusti. (Tydsk.)

J. P. de Ludewig, Reliqv. Msc. T. V. p. 350—352. E. Pontoppidan, ann. eccl. Dan. 3. Th. S. 308—309. A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 2. Th. S. 35—38.

18. Augusti. [975.] Dr. GEORGIUS MAIORS Skrivelse til Kongen af Danmark angaaende Protestanternes Udarbeidelse af den nye augsburgiske Confession til Forelæggelse for det tridentinske Concilium. — *Wittemberg*, den 18. Augusti. (Tydsk.)

J. P. de Ludewig, Reliqv. Msc. T. V. p. 369—372. A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 2. Th. S. 154—157.

[976.] Artikler for Bödkerlauget i Odense, udstedte af BORGEMESTERE OG RAAD sammesteds. — Sti. Bartholomei apostoli Dagh. 1551. 24. Augusti.

Aktstykker etc. udg. af Fyens lit. Selsk. 1. Saml. S. 55—59.

[977.] Literæ ERASMI SARCERII ad Doctorem (Joannem Marpachium), in quibus novorum motuum de episcopatu Hildesheimensi mentionem facit, quorum "primas elector Saxoniæ gerere cum rege Daniæ, cuius frater D. Joannes præficietur episcopatui Hildesheimensi et Bremensi", dicitur. — *Lipsiæ*, die Sept. 6. 6. Septbr.

J. Fechtius, hist. eccles. sec. XVI supplem. p. 24—26.

[978.] JOANNES AURIFABER, Hofpræst, takker for tilsendte 10 Engelloter, klager over den religiöse Forfölgelse og beder, hvis denne skulde vinde Fremgang, at han maatte betroe til Kongen endeel utrykte Skrifter af Luther og Melanchthon, og selv finde en midlertidig Ansættelse i Danmark; han tilbyder hemmeligt at sende Kongen politiske Efterretninger. — *Weimar*, den 13. Tag Septembris. (Tydsk.) 13. Septbr.

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 1. Th. S. 234 —239.

[979.] Kong CHRISTIAN III. paalægger Prioren i S. Knuds Kirke i Odense, Christiern Povelsön, at tage saa megen Betaling og nöiagtig Borgen af en greben Præstemand, der i Klosteret havde stjaalet en Kalk, som han kan bekomme, og siden lade ham komme lös og löbe sin Vej. — *Kiöpnehafn*, S. Mauritii Dag. 22. Septbr.

Danske Mag. II. S. 73.

[980.] KONGENS RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse) i en Sag mellem Jörgen Bragde, Embedsmand paa Kongens Gaard i Otthensse, og Fru Anne, Hr. Johan Urnis Efterleverske, og hendes Sön Lage Urne, hvorved en Lavhævd, hvortil disse af Herredsfogden vare kjendte berettigede, dömmes ugyldig, da Fogden ikke havde givet alle Lodseiere lovlig Varsel, og derfor ved Landstinget var dömt nederfældig. — *Kiöbenhafn*, then Othensdag nesth for Sti. Michells Dag. 23. Septbr.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 1. Saml. S. 156—158.

[981.] KONGENS RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse) i en Sag mellem Hr. Lage Bragde og hans Hustrues Stifsön Lage Ulffstandtt, Embedsmand paa Varberig Slot, hvorved förstnævnte erklæres uskyldig i sin Stifsön Niels Ulffstandtts Död, hverhos begge Parter frikjendes for hinandens Tiltale i Anledning af den Tvist, som havde fundet Sted mellem dem under bemeldte Niels Ulffstandtts Begravelse. — *Kiöpenhagen*, Torsdag nest for Sti. Michelsdag. 24. Septbr.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 1. Saml. S. 159—163.

[982.] Literæ Dr. PETRI PALLADII, in quibus testatur, se confirmasse et ordinasse Mag. Johannem Frederum, a duce Pomeraniæ ad officium superintendentis Rugiani vocatum. — *Hafniæ*, Calendis Octobris. 1. Octobr.

Dän. Biblioth. 9. Stück. S. 241—215. E. Pontoppidan, ann. eccl. Dan. 3. Th. S. 311—313. D. G. Zwergius, Siell. Clerisie. 1. T. S. 16—19.

[983.] PH. MELANCHTHONS Skrivelse til Kong Christian III. af Danmark fornemmelig angaaende det tridentinske Concilium. — 5. Octobris. (Tydsk.) 5. Octobr.

J. P. de Ludewig, Reliqv. Msc. T. V. p. 353—354. E. Pontoppidan, ann. eccl. Dan. 3. Th. S. 309—310. A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 2. Th. S. 38—41.

1551. 5. Octobr. [984.] Enkedronning MARIAS Skrivelse til Bispen af Arras om de allevegne fra truende Farer og Midlerne til at möde dem; mod England mener hun blandt andet at man mulig kunde bevæge Hertugen af Holsten ved Udsigt til Ægteskab med en af Prindsesserne til at foretage en Expedition med Hjelp af hans Broder Kongen af Danmark, hvorved hun tillige antyder de Danskes gamle Fordringer paa England. — *De Bruxelles*, ce 5e doctobre. (Fransk.)

K. Lanz, Corresp. des Kaisers Karl V. 3. B. S. 78—83.

11. Octobr. [985.] Kong CHRISTIAN III.s Forordning for Norge, at 4 Hvidestykkerne skulle gaae og gjelde for deres paalydende Værd og 36 regnes for saa gode som en Joachimsdaler. — *Kiöbenhavn Slot*, Söndagen efter Sanct. Dionysii Episcopi Dag.

H. Paus, kgl. Forordn. for Norge. S. 311—312. Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 456—457.

12. Octobr. [986.] Kong CHRISTIAN III. sender Hr. Mogens Gyldenstierne, Ridder, Raad og Embedsmand paa Slottet Malmöhus Flöiel til en Kjole, med Ordre at overlevere det til hans Söster Fröken Dorotheas Jomfrue. — *Kiöbnehaffn Slott*, Mandagen nest epter Sancti Dionisii Dagh.

Danske Mag. V. S. 11—12.

13. Octobr. [987.] Kong CHRISTIAN III.s Befaling om at holde tre Bededage i Skalholt Stift (ligesom der var anordnet for Norge). — *Kiöpnehaffuen Slott*, Tisdagen nest epter Sancti Dionisii Dag.

Finni Johannæi hist. eccles. Island. T. 2. p. 307—308. M. Ketilson, kgl. Forord. til Island. 1. D. S. 291-295. Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 474.

16. Octobr. [988.] Kong CHRISTIAN III.s Befaling til Undersaatterne over alt Holestift, om at være Hr. Oluff Hialltesen, som Kongen havde beskikket til deres Superintendent, "bestandige og hannem herhos haandhæve og beskjerme", samt at rette dem efter Kongens "Reformatz og Ordinants". — *Kiöbenhafn Slott*, Sancti Galli Confessoris daug.

M. Ketilson, kgl. Forordn. til Island. 1. D. S. 296—297. Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 475.

16. Octobr. [989.] Kong CHRISTIAN III.s Forordning for Island, at Præsternes ægte Börn og Afkom maae tage Arv efter Fader og Moder. — *Kiöbenhaffn slott*, sancti Galli confessoris Dagh.

Finni Johannæi hist. eccles. Island. T. 2. S. 308. M. Ketilson, kgl. Forord. til Island. 1. D. S. 297. Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 457—458.

17. Octobr. [990.] Kong CHRISTIAN III.s Qvittering til Axell Jull til Willestrup, Landsdommer i Nörre-Jylland, Christoffer Trundssen og Oluff Hielfessen, Superintendent i Hole Stift, for Afleveringen af det Holum Domkirke, Klostrene og afgangne Biskop Jon Aresen og Sönner tilhörende Guld, Sölv og Kostbarheder deels til Kongen selv, deels til Rentemesteren Eskeld Oxe. — *Haffniæ*, Löffuerdagen post Sancti Galli Dagh.

Finni Johannæi hist. eccl. Isl. T. IV. p. 252—253.

19. Octobr. [991.] KONGENS Brev til Indbyggerne paa Bordingholm, hvorved han tilkjendegiver, at han har tiltroet Hans Reymer i Rondne at være Landsdommer paa Bordingholm, og Peder Gagge og Hans Berrettsenn med ham at sidde i Dom og Ret. — *Haffniæ*, mandagen post Sancti Galli confessoris Dag.

J. R. Hüberts, Aktst. til Bornholms Hist. S. 174—175.

[992.] Dr. Johannis Æpini, Superintendent i Hamburg, Skrivelse til Kong Christian III., hvori han anbefaler ham den fra Augsburg fordrevne Geistlige Johannes Flinnerus Francus. — *Hamburg*, den 26. Octob. (Tydsk.) 1551. 26. Octobr.

Dän. Biblioth. 8. Stück. S. 222—224. A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 3. Th. S. 189—191.

[993.] Kongens Retterttings Dom, hvorved Mester Mats Huidtt frikjendes for at antvorde Iuer Jull til Stubergaardt dennes fredlöse Mand Michel Raai i Nörkisom i egen Person, da han ikke havde borget for ham og Michel Raai, medens han var paa Mester Mats's Gods, havde været der med Iuer Julls Minde; derimod kjendes Iuer Jull berettiget til at annamme sin fredlöse Mand, hvor han kan overkomme ham. — *Otthensse*, then Thorssdag nest for alle Hellgens Dag. 29. Octobr.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 1. Saml. S. 164—166.

[994.] Jürgen Luck og D. Bernart Wisbolt Friese melde Kong Christian III. deres Ankomst til Nürnberg, og at de haabe 2. Novbr. at indtræffe i Augsburg, hvor de love med Flid at udrette Kongens Ærinde. — *Nurnberg*, Freytags nach Simonis et Judæ den XXX. Octobris. (Tydsk.) 30. Octobr.

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 3. Th. S. 197—203.

[995.] Dr. Georgius Maior takker Kong Christian III. for tilsendte 20 Engelloter; beretter, at Churfyrsten ikke vil sende Nogen til Conciliet, og sender Kongen nogle Skrifter. — *Wittembergk*, 1. Nouembris. (Tydsk.) 1. Novbr.

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 2. Th. S. 157—159.

[996.] Otto (Eiler?) Rönnow til Hvidkilde giver 3 Örter Byg, som aarlig havde været ydet til Vor Frue Alter i Faaborg Kirke af en Gaard i Olmer-oure, til Faaborg (Latinske) Skole, til Deling mellem Skolemesteren og en fattig faderlös Pebling. — *Odense*, den Torsdag næst Alle Helgensdag. 5. Novbr.

Hofman, Fundationer. T. VI. S. 132—133.

[997.] Ridder Johan Rantzouw indsender til Kong Christian III., efter skeet Opfordring, en Fortegnelse over det Gods i Itzeho Sogn, som han og hans Sönner Hinrik og Pawel Rantzouw havde paa Livs Tid i Forlening af Kongen. — *Sleswigk*, Fridages nha Omnium Sanctorum. (Plattydsk.) 6. Novbr.

Danske Mag. IV. S. 90—92. (Af Fortegnelsen, der er dateret "*tho Sleswigk*, Dourdages na Omnium Sanctorum" o: 5. Novb., er kun Indledningen og Slutningen meddeelt.)

[998.] Dr. Georgius Maior meddeler Kong Christian III. Efterretninger om Conciliet i Trient, og beder Kongen ikke at fæste Lid til de mod Dr. Johannes Bugenhagen og ham selv udkomne Skandskrifter. — *Wittenbergk*, 18. Nouembris. (Tydsk.) 18. Novbr.

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 2. Th. S. 160—162.

[999.] Dr. Melchior Klinge, der af Kong Christian III.s tydske Kantsler Andreas von Barby er anmodet om at skaffe en dygtig Mand til Cancelliet, anbefaler Kongen Johannes Eberhard Gleichmann von Laupach, Cantsler hos Grev Albrecht Schlick i Nedre Lausitz. — *Halle*, Freytags nach Eliessbeth. (Tydsk.) 20. Novbr.

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 3. Th. S. 55—56.

[1000.] Eske Bilde til Suanholm, Ridder, hans Testament. — *Mogenstrop*, S. Andreæ Apostoli Dag. 30. Novbr.

Danske Mag. IV. S. 240—243.

1551. 7. Decbr. [1001.] Dr. JOANNES BUGENHAGEN beder Kong Christian III. at vogte sig "für grosser Herren practicken", giver forskjellige Efterretninger og sender et Skrift til Kongen. — *Wittemberg*, vij Decembr. (Tydsk.)

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. I. Th. S. 170—172.

10. Decbr. [1002.] Kong CHRISTIAN III.s Dom imellem Anders, Abbed udi Vitsköl (Vitschild) Closter, og Matz Smedt udi Hals, som i 2 Aar ikke havde staaet Gjæsteri, og derfor var bleven udviist og af Sandemænd svoren Vold over. — *Drotningborg Slot*, Torsdagen nest effter wor Frue Dag Conceptionis.

Danske Mag. I. S. 204—205.

11. Decbr. [1003.] Kong CHRISTIAN III.s RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse), hvorved stadfæstes en Aarhus Bytings Dom i en Sag mellem Hr. Niels Pallissen i Örsted og Christoffer Hanssen angaaende en halv Gaard i Aarhus, som Förstnævnte gjorde Fordring paa som Arv efter sin Moder. — *Drotningborghe slott*, Fredaghen nest epther wor Frue Dag Conceptionis.

J. R. Hüberts, Aktst. vedk. Aarhus. I. S. 147—148.

15. Decbr. [1004.] KONGENS RETTERTINGS Dom, hvorved en Forfölgning til Laas af Per Ebbessens Arvinger paa endeel Gods i Hillerslef Herred, som var "indvordet" til Kronen af Niels Clemettssens Arvinger, og derefter af Kongen tilskjödet Per Ebbesen, stilles i Bero, indtil en Sag, hvorunder Eyller Lycke til Torp paastaaer Eiendomsret til dette Gods, er paakjendt af Kongen personlig og Rigets Raad, — *Otthensse*, then Tisdag nest epther Sancti (sic) Lucie Jomfrues Dag.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. I. Saml. S. 169—172.

21. Decbr. [1005.] Kong CHRISTIAN III.s saakaldte Dronningborgske Reces. — *Drotningborghe slot*, Sti. Thomæ Apostoli Dag.

Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 209—217. (Efter et trykt Exempl. i 12mo). Kolderup-Rosenvinge, Saml. af gl. danske Love. 4. D. S. 237—246.

27. Decbr. [1006.] Kong CHRISTIAN III.s Brev til Borgemestere, Raadmænd og menige Borgere i Aarhuss, hvorved han paalægger dem til Rigets Behov at udrede af Byen 400 Daler inden Kyndermisse-Dag förstkommende. — *Nyborgh slott*, tredie Dagh Jyule.

J. R. Hüberts, Aktst. vedk. Aarhus. I. S. 149.

[1007.] "Synodalia, quæ in generali conventu præpositorum Otthoniæ per Mag. GEORGIUM JOHANNIS, episcopum Fyonensem, sancita sunt". — *(Otthoniæ.)* (partim Latine, partim Danice.)

Suhms nye Saml. 2. B. 1—2. H. S. 191.

[1008.] Keiser CARL V.s Mynt-Ordning (dens 8de og 9de Capitel omtaler danske Sölv- og Guldmönter). — *Augspurg* (uden Dag). (Tydsk.)

Goldast, Reichssatzungen. 2. Th. S. 240—256.

[1009.] "Dette er DEN HÖYESTE WATTHER-RETT, vdj huilken ere de Article, som Kiöbmendt, Skippere, Skiffmend eller Boidtzmendt dennem effter holle skulle, vdi alle oc adskillige Maader. Giffuit Anno Domini MDLI".

Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 433—455. (Denne Söret er ifölge Udgiverens Anm. S. 433 Not. forskjellig fra den i D. M. 56 H. p. 227 sq. indrykkede Visbyske Waterret, "men uden Tvivl ikke af K. Christ. III., da den synes at være ældre".)

1552. 1552.

[1010.] Professor Johannis Machabæi Skrivelse til Kong Christian III., hvori han undskylder sig, at han formedelst langvarig Svagelighed ikke har kunnet udarbeide den Critik over Osianders Skrifter, som Kongen havde forlangt af ham og Superintendenten Palladius. — *Koppenhagen*, den verden Januarii. (Plattydsk.) 4. Januar.

Dän. Bibliothek. 7. Stück. S. 169—170. A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 3. Th. S. 133—135.

[1011.] Biskop Petri Palladii Skrivelse til Kong Christian III. angaaende den Critik, som Kongen havde paalagt ham og Maccabæus at udarbeide over Osianders Skrifter. — *Hafniæ*, in profesto epiphaniæ Domini. 5. Januar.

Dän. Biblioth. 7. Stück. S. 165—168. A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 3. Th. S. 131—133.

[1012.] Katharina Luther, Dr. M. Luthers Enkes, Skrivelse til Kong Christian III., hvori hun anholder om at maatte som Pension beholde det, som Kongen för havde tilstaaet hendes afdöde Mand i levende Live. — Dein 8. Januarii. (Tydsk.) 8. Januar.

Dän. Biblioth. 8. Stück. S. 216—218. A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 2. Th. S. 269—271.

[1013.] Dr. Johannes Bugenhagens Brev til Kong Christian III., hvormed han fremsender Melanchthons og sit eget Modskrift med Osiander. — *Wittemberg*, XI. Januarii. (Tydsk.) 11. Januar.

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 1. Th. S. 172—175. Udt. i Dän. Biblioth. 8. Stück. S. 315—316.

[1014.] Compact, oprettet mellem Capitlet i Trondhiem og en af dets Medbrödre, Hr. Cornelius, hvorved, efter Superintendent, Mester Hans Gaas's Raad og Samtykke, denne ansættes til Læsemester in theologia, med aarligen at faae et Præbende, kaldet Thomæ Cantuariensis og 16 Daler. — *Trondhjem*, Tisdagen post trium Regum (uden Aar). 12. Januar.

Danske Mag. VI. S. 301—302.

[1015.] Capitlet i Trondhiem takker Cantsler Joh. Friis for at have skaffet det Mester Hans (Gaas) til Superintendent, og beder ham nu være Superintendenten behjelpelig til hos Kongen at udvirke nogen Hjelp til Domkirkens Reparation, samt Bekræftelse paa deres Eiendele, som de havde havt för Branden, da deres Breve paa samme tildeels vare opbrændte. — *Trondhiem*, 20. Dag Juli. 13. Januar.

Danske Mag. VI. S. 302—303.

[1016.] Caspari Hoyer, canonici Hildeshemensis, ad Adolphum, archiepiscopum Coloniensem, literæ, de confirmatione domini Friderici, regni Norvegiæ heredis et Slesvicensis et Holsatiæ ducis, in episcopum Hildeshemensem postulati seu electi. — *Romæ*, die 16. mensis Januarii. 16. Januar.

Archiv für Staats- und Kirchengesch. der Herzogthümer. 1. B. S. 390—396.

[1017.] Magistratens og Borgerskabets Vidnesbyrd om Throndhjem Domkirkes yderlige Brøstfældighed, udstedt efter Superintendenten, Mester Gaas's Forlangende. — *Tronhem*, 18. Dagh Januarii. 18. Januar.

Danske Mag. V. S. 254—255.

1552. 27. Januar. [1018.] Kong CHRISTIAN III.s RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse), hvorved en Sag mellem Albert Göye og Iver Friis angaaende en Pengesum, som Förstnævnte paastod allerede at have betalt, henvises til vedkommende Herredsting og Landsting. — *Dronningborg Slot*, Onsdagen post Pauli conversionis.

Historisk Tidsskr. II. S. 525.

28. Januar. [1019.] JESPER BROCHMANN beder Peder Bilde, Lehnsmand i Aarhus, at drage Omsorg for, at han erholdt det Gods, som tilkom ham efter en af hans Bönder i Haslew, der havde skaaret Halsen over paa sig. — *Kiöpnehaffn*, Torsdagen effther S. Powels Dag.

Danske Mag. VI. S. 44—45.

2. Febr. [1020.] KONGEN paalægger Landsdommeren paa Bornholm, Hans Reimer, paa ny at lade beskrive en Sag mellem Mogens W. og Ole Persens Arvinger om Jordegods og Skifte m. m. — 2. Febr.

Udt. i J. R. Hüberts, Aktst. til Bornholms Hist. S. 175.

3. Febr. [1021.] Kong CHRISTIAN III.s Resolutioner paa Halmstad Borgerskabs Besværinger tildeels over Laugholm Kjöbstad. — *Nyborgs Slott*, Onsdagen näst efter wår Fru Dag Kyndersmässo. (Svensk.)

Svensk Udt. i J. Richardson, Hallandia. S. 139—140.

6. Febr. [1022.] Kong CHRISTIAN III. forunder, at de Domme, som afsiges af Borgemestre og Raad i Aarhus, herefter skulle indstævnes umiddelbart for Kongen og Danmarks Riges Raad. — *Drottningborrig*, Löffuerdagen nest epther wor frue Dag Kyndermösse.

J. R. Hüberts, Aktst. vedk. Aarhus. I. S. 150.

15. Febr. [1023.] Kong CHRISTIAN III.s Gavebrev paa endeel Rente og Jordskyld af Huse og Jorder i Randers til St. Mortens Sognekirke i Randers. — *Dronningborg Slot*, Mandagen næst efter St. Valentini Dag.

Hofman, Fundationer. T. II. S. 343—346.

16. Febr. [1024.] Kong CHRISTIAN III.s Gavebrev paa Jordskylden af endeel Gaarde, Haver og Jorder i Randers til Skolen i samme Kjöbstad. — *Dronningborg Slott*, Tijsdagen nest efter St. Valentini Dag.

Hofman, Fundationer. T. II. S. 369—371. H. M. Flemmer, Hist. Efterretn. om Randers Skole. I. H. S. 36—37.

18. Febr. [1025.] Indberetning af RECTOR OG PROFESSORER VED KJÖBENHAVNS UNIVERSITET til Kongen angaaende en Religionstvist mellem tvende fyenske Præster, Hr. Christoffer Michelsen og Hr. Lauritz Helisen, og Superattendenten Mester Jörgen Jensen. — *Kiöpnehaffn*, 18. Februarii.

Danske Mag. V. S. 197—202.

6. Martii. [1026.] Literæ PETRI PALLADII, literis regiis de litaniis observandis adiungendæ, ad reliquos superintendentes datæ, explicationes uberiores continentes. — Dominica Inuocauit.

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 3. Th. S. 135—152.

10. Martii. [1027.] Kong CHRISTIAN III. tilskriver Jörgen Lykke, Embedsmand paa Mariager Kloster, om med det allerförste at lade Kalk före til Söes til Kolding. — *Drotningborg*, Torsdagen effter Söndagen Invocavit.

Danske Mag. VI. S. 155.

11. Martii. [1028.] Kong CHRISTIAN III.s Brev til "Doctor Peder, Superintendent i Selland Stigt", om at befale Superintendenterne i Island, Hr. Oluff og Hr. Morthenn, hver i sit Stift at virke kraftigen i Forening med Paul Hvitfeld til den nye Læres Befæstelse samt Skolernes

Opkomst, til hvilke Kongen beder ham at sende 4 Personer, to til Skolemestere og to til Locater. — *Drottningborg*, sancti Gregorii afftthenn. 1552. 11. Martii.

Finni Johannæi hist. eccles. Isl. 2. T. p. 310. M. Ketilson, kgl. Forord. til Island. 1. D. S. 307—308. Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 1. D. S. 482-483.

[1029.] Kong Christian III.s Befaling til Biskop Morten Einarsen paa Skalholt at oppebære al den "Rente og Rettighed" som tilhörer Skalholt Stift, hvilken han skal anvende til Skolens og sin egen Underholdning, samt Kirkens Vedligeholdelse, hvorfor han aarlig skal aflægge Regnskab. — *Dronningborg Slot*, Sancti Gregorii Dag. 12. Martii.

Finni Johannæi hist. eccles. Island. T. 2. p. 317. M. Ketilson, kgl. Forord. til Island. 1. D. S. 308—309. Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 483—484.

[1030.] Kong Christian III.s Befaling til Indbyggerne paa Island om at adlyde Egertt Hanssenn, der var beskikket til Foged der paa Landet, og give ham deres Afgifter til Kronen. — *Drottningborg*, Sancti Gregorii Pape (Dag). 12. Martii.

Finni Johannæi hist. eccles. Island. T. 2. p. 310—311. M. Ketilson, kgl. Forord. til Island. 1. D. S. 310—311. Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 485.

[1031.] Kong Christian III.s Brev til Egert Hanssen, Foged paa Island, at han vil tiltroe Pouell Huittfeld, og være ham behjelpelig til Udförelsen af det ham overdragne Hverv der i Landet. — *Drottningborg Slott*, Sancti Gregorii Dag. 12. Martii.

Finni Johannæi hist. eccles. Island. T. 2. p. 308—309. M. Ketilson, kgl. Forord. til Island. 1. D. S. 310. Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 484.

[1032.] Kong Christian III.s Befaling til Indbyggerne paa Island, at de skulde være Pouell Huittfeld eller Egert Hanssenn behjelpelige til at gribe dem som havde taget Deel i Drabet paa Kjöbenhavns Magistrats Foged og Tjener paa Island [Christian Skriver]. — *Drottningborg Slott*, Sancti Gregorii Dag. 12. Martii.

Finni Johannæi hist. eccles. Island. T. 2. p. 309. M. Ketilson, kgl. Forord. til Island. 1. D. S. 312—313. Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 485—486.

[1033.] Kong Christian III.s Befaling til Dade Bonnde Gudmundssen i Snocksdal at han skulde gjöre sin Flid til at anholde og paagribe de "Udslegermenndt" som havde ihjelslaaet Kjöbenhavns Magistrats Tjener (Foged) paa Island. — *Drottningborg Slot*, Sancti Gregorii Papæ Dag. 12. Martii.

Finni Johannæi hist. eccles. Island. T. 2. p. 311. M. Ketilson, kgl. Forord. til Island. 1. D. S. 313—314. Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 486—487.

[1034.] Instrux, udstedt af Kong Christian III. til Pouell Huittfeldt, om hvad han skulde udrette paa Island. — *Drottningborg*, Söndagenn Reminiscere. 13. Martii.

Finni Johannæi hist. eccles. Island. T. 2. p. 312—315. M. Ketilson, kgl. Forord. til Island. 1. D. S. 298—301. Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 477—480.

[1035.] Enkedronning Marias Skrivelse til Keiser Carl V., hvori hun blandt andet foreslaaer ham at lade hverve Ryttere ved Hertugen af Holsten. — 13. Marts. (Fransk.) 13. Martii.

Udt. i K. Lanz, Corresp. des Kaisers Karl V. 3. B. S. 126.

[1036.] Mageskifte-Brev mellem Kong Christian III. og Jörgenn Lyche paa Mariager Closters Vegne og med Samtykke af Abbedissen, Jomfru Birgitthe Krumpensdotter og menige Convent, paa endeel Gods i Jylland. — *Mariager*, Reminiscere Söndag. 13. Martii.

Danske Mag. VI. S. 152—155.

1552. [1037.] Kong CHRISTIAN III.s Forbud imod at Gaarde i Randers ved Skifter deles
17. Martii. til flere Arvinger, og Stadfæstelse paa en Vedtægt sammesteds angaaende Arv. — *Drotningborg Slott*, Thorsdagen nest epther St. Gregorii Dag.

S. A. Stadfeldt, Beskr. over Randers. S. 34—35.

19. Martii. [1038.] Kong CHRISTIAN III.s Rescript til Dietrich Bluhme, Amtmand i Steinburg Amt, at overlade Provsten i Holsten, Johan Anthonii, Præst i Itzehoe, til uforstyrret Brug det ham forleenede Vicariat i Borsfleth. — *Schlosse Drottingburg*, d. 19. Martii. (Tydsk.)

Archiv für Staats- und Kirchengesch. der Herzogth. 2. B. S. 154—156.

20. Martii. [1039.] JOHAN BAHTTZE, forhen Præst ved S. Jacobi i Hamborg, tilskriver Kong Christian III. angaaende sin Afsættelse, og beder ham at sende Commissarier til Hamborg, for at undersöge Sagen og bevirke hos Raadet hans Gjenindsættelse. — *Hamborch*, Dnica Oculi. (Plattydsk.)

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 1. Th. S. 365—369.

22. Martii. [1040.] Dr. JOANNES BUGENHAGENS Brev til Kong Christian III. om de religiöse Forvirringer i Preussen og om Osianders Lære. — *Wittemberg*, 22. Martij. (Tydsk.)

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 1. Th. S. 176—179. Udt. i Dän. Biblioth. 8. Stück. S. 316—317.

24. Martii. [1041.] JACOB BINCK melder Kong Christian III., at han havde overleveret de for Kongen bestilte Flasker til Kongens Myntmesters (Povel Fechtels) Broder i Lybek, som havde udlagt Pengene for dem og sendt dem til sin Broder i Kjöbenhavn, og at han med Overbringeren af Brevet skikkede den Sölvplade, hvorpaa Kongens Portrait var udstukket. — *Lybeck*, den 24. Mart. (Tydsk.)

Extract i Nye D. Mag. I. S. 356.

25. Martii. [1042.] PHILIPPUS MELANCHTHONS Skrivelse til Kong Christian III., hvormed han oversender sit eget og en andens Modskrift mod Osiander. — *Witeberg*, die annunciationis. (Tydsk.)

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 2. Th. S. 41—42. Dän. Biblioth. 8. Stück. S. 314—315.

31. Martii. [1043.] Enkedronning MARIA tilkjendegiver Keiser Carl V. sin Hensigt at lade hverve Tropper i Holsten og Danmark. — 31. Marz. (Fransk.)

Udt. i K. Lanz, Corresp. des Kaisers Karl V. 3. B. S. 150.

5. Aprilis. [1044.] Dr. GEORGIUS MAIOR tilskriver Kong Christian III. om Osianders nye Lære, om Aarsagen hvorfor han ikke kan fölge Kongens Kald til Superintendent-Embedet i Slesvig, og om Udgivelsen af Luthers Skrifter. — *Eiszleben*, 5. Aprilis. (Tydsk.)

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 2. Th. S. 164—170.

20. Aprilis. [1045.] Literæ CAPITULI NIDROSIENSIS ad Johannem Gaas, superintendentem, datæ, in quibus obnixe ab eo petit, ut omnem operam adhibeat, ut rex eiusque cancellarius ad ecclesiæ cathedralis miserrime desolatæ restaurationem manus adiutrices porrigere dignentur, simulque ne intermittat literas protectorias a rege pro capitulo impetrare. — *In domo nostra communi (Nidrosiæ)*, 4to die post pascha.

Danske Mag. VI. S. 303—305.

28. Aprilis. [1046.] Dr. GEORGIUS MAIOR oversender Kong Christian III. nogle til ham dedicerede Skrifter. — *Wittembergk*, Donnerstag nach Quasimodogeniti. (Tydsk.)

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 2. Th. S. 170—171.

[1047.] Dom, afsagt af TYGE PEDERSEN, Foged i Lyherret, efter Begjering af Christopher Rantzou, om Maaden hvorpaa Brewadt Mænd skulde skifte deres Mark ("Solgang om"). — *Lyherretz tingh*, Læffuerdag nest effter Quasimodogeniti. 1552. 30. Aprilis.

Langebek, Script. rer. Danicar. VIII. S. 92—93.

[1048.] Kong CHRISTIAN III.s RETTERTINGS Dom, at de Fattige i Kierling Gaarden i Mariager skulle have Gaarden Torup i Gining Sogn i Stefring Herred, og Quernbek Mölle, som Fru Eline, Hr. Mouritz Olufsöns, Ridders, Efterleverske, havde erholdt ved Skifte efter sin Fader, Hr. Mogens Göe, og dem bruge efter Hr. Axel Lagesens til Klaxholm Skjöde og Hr. Erich Ottesöns til Skierne Gavebrews Lydelse. — *Wiborg*, then Mandag nest Söndagen efter Misericordias Domini. 2. Maji.

Danske Mag. VI. S. 150—151.

[1049.] KONGENS RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse), hvorved M. Niels Friis, Cantor i Viborg, frikjendes for Tiltale af Frants Dyre til Damsgaard angaaende hans Hustrues Fordring paa Deel i en Mandebod for hendes dræbte Broder, Niels Mogenssen. — *Viborig*, then Thissdag nest epther Syndage Missa. Dni. 3. Maji.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 1. Saml. S. 172—174.

[1050.] KONGENS RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse), i en Sag mellem Otte Galskytt, paa den ene Side, og Niels Krag og Fru Edell til Synndervang, paa den anden, hvorved disse Henrick Stampes Arvinger frikjendes for Ansvar for dennes Værgemaal for hans Söstersönner Thomes og Otthe Galskytt (jvf. Nr. 884 og 903). — *Viborigh*, then Thisdag nest epther Syndag Missa. Dni. 3. Maji.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 1. Saml. S. 174—179.

[1051.] KONGENS RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse) i en Sag, hvorunder Iffuer Friis til Harritzkier havde stævnet Erich Nielssen til Kollerup og Biörnn Kaass til Starupgardt, angaaende tre Gaarde i Otthinge og Hönnborg, som Mester Erick Kaas havde tilskjödet M. Anders Glob og hans Söster, Jomfru Johanne Oluffsdatther. — *Vyborigh*, thenn Torssdagenn nest effther Söndagenn Missa. Dni. 5. Maji.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 1. Saml. S. 179—182.

[1052.] En Unavngiven tilskriver Fogden paa Bornholm, Herman Boithin, i Anledning af, at denne havde tillagt Secretærerne Skyld for et noget skarpt Brev fra Raadet; han undskylder ham med at han lever "mellem mange Skalke, som undertiden gjöre ham Hovedet varmt". — *(Lybek)*, 7. Mai. (Plattydsk.) 7. Maji.

J. R. Hüberts, Aktst. til Bornholms Hist. S. 175—176.

[1053.] Kong CHRISTIAN III.s Dom, hvorved et Skjöde, som Söffren Klimp, Borger i Viborg, havde udstedt til Mester Jens Madtzön, Kannik sammesteds, paa nogen Jord paa Viborg Mark, kjendes ugyldigt, da Borgerne efter Byens Privilegier ikke maatte sælge deres Jorder til frie Mænd eller Præstemænd, men kun til deres Medborgere. — *Wiborg*, Mandagen effter Jubilate Söndagen. 9. Maji.

Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. Suppl. S. 229—230.

[1054.] Kong CHRISTIAN III. tillader Abbeden af Vitsköl at maatte udsætte noget fra Klosteret langt bortliggende Gods for at indfrie noget nærmere liggende, som var pantsat. — *Viborg*, Tirsdagen post Dominicam Jubilate. 10. Maji.

Danske Mag. I. S. 205—206.

1552. 10. Maji. [1055.] Enkedronning MARIA tilkjendegiver Keiser Carl V., at hun ikke vil benytte Hertugen af Holstens Tilbod at hverve Tropper, da hun vil kunne erholde dem billigere i Nederlandene; iövrigt troer hun Kongen af Danmarks gjentagne Forsikkringer, at han ikke er i Forstaaelse med Frankrig. — 10. Mai. (Fransk.)

Udt. i K. Lanz, Corresp. des Kaisers Karl V. 3. B. S. 191—192.

20. Maji. [1056.] KONGENS RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse), hvorved nogle Gaarde i Tolstrup, Lögstedt og Kuornum, hvorfor Fru Johanne Mogensdatther til Boller tiltaler Hr. Cresten Friis, tilkjendes denne. — *Aalborig*, then Fredag nest epther Syndag Cantate.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Love. 1. Saml. S. 182—183.

21. Maji. [1057.] Kong CHRISTIAN III.s Brev til Anders, Abbed udi Vidschyld Closter, hvorved han lægger Kronens Gaard i Farstrup under Klosteret og derimod Klosterets Gaard i Flesborg til Olborghuus Slot. — *Olborgh*, Löffuerdagen post Dominicam Cantate.

Danske Mag. I. S. 186—187.

21. Maji. [1058.] KONGENS RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse), hvorved en Gaard i Lemuig, der paatales af Niels Juull til Astrup, tilkjendes en Borger i Aalborg, Brixtius, da den ulovlig var solgt af dennes Værge Cristen Cristensen til Bispen i Ribe. — *Alborig*, then Lögerdag nest epther Syndag Cantate.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Love. 1. Saml. S. 184—185.

23. Maji. [1059.] M. HANS GAAS's Gjenbrev paa et St. Anne Laugs Huus og Jord samt en Bod i Svendborg, som Borgemester og Raad med Samtykke af Oldermanden for Kjöbmandskompagniet sammesteds havde overdraget ham og hans Arvinger, imod aarlig Afgift til Sognepræsten, Capellanen og Vor Frue Kirke. — *Suenburg*, feria 2ª proxima post dominicam Vocem Jucunditatis.

Aktstykker etc. udg. af Fyens lit. Selsk. 1. Saml. S. 120.

23. Maji. [1060.] KONGENS RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse) i en Sag, hvorunder Fru Ingeborg og alle Per Ebbessens Arvinger tiltale Eyller Lycke til Torp angaaende 6 Gaarde i Hansted Sogn i Thy, som hörte til Niels Clemyndssens Gods, og derefter af Kongen var solgt til Per Ebbessen. — *Aalborigh*, then Mandag nest epther Syndagen Vocem jocunditatis.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 1. Saml. S. 206—208.

24. Maji. [1061.] KONGENS RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse), hvorved Sörenn Nielssenn i Skiörpinge m. fl. dömmes for Vold og Hærværk, fordi de havde udtaget af Stok og Jern i Iffuer Lyckes Gaard, Bonderupgaard, i dennes og hans Fogeds Fraværelse, og uden hans Samtykke, en Person, som havde stjaalet fra bemeldte Sören Nielsen, hvorefter de havde fört ham til Hornum Herredsting og ladet ham hænge. — *Aalborig*, then Tiisdagh nest epther Syndagen Vocem jucunditatis.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 1. Saml. S. 185—187.

28. Maji. [1062.] Kong CHRISTIAN III.s Gavebrev til det almindelige Hospital i Aalborg paa Kronens Part af Tienden af Westre-Hasinge og Astrup Sogne. — *Aalborghuusz Slott*, Löffuerdagen nest epther Wor Herris Himmelferdzs-Dag.

Hofman, Fundationer. T. IV. S. 157—158.

29. Maji. [1063.] DEN JYDSKE ADELS Brev, hvorved den lover at efterkomme alle Artiklerne i de den af Kongen forundte Privilegier, og forpligter sig og Arvinger og Efterkommere,

Lehnsmænd og Adel i Nörre-Jylland, til aarligen at komme sammen i Viborg paa Hellig Tre- 1552.
foldigheds Söndag for at tilhjelpe Retten at pleie. — *Viborig*, (Dominica) Exaudi. 29. Maji.

Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. Suppl. S. 113—115.

[1064.] Anordning for Viborg Stift, udgivet paa Kongens gode Behag, af Ottho Krumpen, Hövedsmand paa Hald og Befalingsmand i Viborg Stift, Kjeld Jul, Superintendent, Niells Friis, Cantor, med flere af Viborg Capitel, om Kirkegaardenes Vedligeholdelse, Kirkeværger og Kirkeregnskaber. — *Capitels Hus y Wiburg*, Thenne Othensdag nest Effter Pintzdag. 8. Junii.

Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. Suppl. S. 230—232.

[1065.] Kong Christian III.s Rettertings Dom (i hans egen Nærværelse) hvorved i en Sag mellem Oluff Hamer i Skaade og Borgemestere og Raad i Aarhus angaaende et Stykke Jord i Aarhus ved Aaen, som Kong Frederik I. havde skjenket Hr. Mogens Göye, og dennes Arvinger overdraget Oluff Hamer, denne Jord tilkjendes Byen ifölge Kong Christian I.s Gavebrev af 1477. — *Aars*, then fredag nesth epther pindsdag. 10. Junii.

J. R. Hüberts, Aktst. vedk. Aarhus. I. S. 151—152.

[1066.] Kongens Rettertings Dom (i hans egen Nærværelse), hvorved Lauerts Block i Koustrup, tiltalt af Erik Bauer til Assdall, kjendes uberettiget til at nyde sin Gaard og Gods med större Frihed end andre Bönder i Kallöö Lehn. — *Aars*, then Fredag nest epther Pindsdag. 10. Junii.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. I. Saml. S. 187—188.

[1067.] Kongens Rettertings Dom (i hans egen Nærværelse), hvorved alle Kongens og Stiftets Bönder i Hads Herred, efter Tiltale af Euert Bylle, Embedsmand paa Kongens Gaard Aakyer, forpligtes til at gjöre Ægt og Arbeide til denne Gaard ligesom andre Kongens og Stiftets Bönder. — *Aars*, then Fredag nest epther Pindsdag. 10. Junii.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. I. Saml. S. 189—190.

[1068.] Herman Boitin, Befalingsmand paa Bornholm, anmoder Henning Gagge om at foredrage forskjellige Punkter for Kongen, saaledes angaaende den Handel, Skaaningerne drive paa Bornholm til Skade for Byerne, om Indbyggernes Overdaad ved Bryllupper og Barseler, om den Told, der afkræves Bornholmerne i Skaane, om nogle Præsters forargelige Levnet og Tilsidesættelse af Synodalia m. m. — *Hamerszhusen*, 14. Juny. (Plattydsk.) 14. Junii.

J. R. Hüberts, Aktst. til Bornholms Hist. S. 176—180.

[1069.] Leiebrev, udstedt af Christiern Povelsen, Prior til St. Knuds Kloster og Forstander for det almindelige Hospital i Odense, og Jens Pedersen, Præst og Tilsynsmand i samme Hospital, til Faaborg By paa den ved Faaborg liggende, bemeldte Hospital tilhörende Langs Mölle. — *S. Knuds Kloster i Odense*, S. Viti et Modesti Dag. 15. Junii.

Uddr. i Aktstykker etc. udg. af Fyens lit. Selsk. I. Saml. S. 130.

[1070.] Judicium duodecim virorum, ab Eggerto Johannis filio, præfecto et quæstori regio in Islandia, approbatum, de occisoribus Christiani Scribæ et sociorum eius. — *In comitiis Auxaraaënsibus*, postridie Petri et Pauli. (Latinsk Oversættelse.) 30. Junii.

Finni Johannæi hist. eccl. Isl. T. III. p. 289.

[1071.] 24 Mænds Dom, udnævnte af Fogden Eggert Hannesson, hvorved Christian Skrivers Banemænd dömmes fredlöse. — *Á Öxarárþinge*, faustudag næstann epter Petrs messu og Páls. (Islandsk med dansk Overs.) 1. Julii.

M. Ketilsson, Forord. til Isl. I. D. S. 314—318.

[1072.] Kongens Rettertings Dom (i hans egen Nærværelse), hvorved Hans Lauerttssen i Haffnlöff, anklaget af Gundi Lange til Hollm, fordi han for nogle Aar siden i 4. Julii.

1552. Leiing ved Köge havde taget og dræbt nogle Gundi Laage og hans Tjenere tilhörende Geder,
4. Julii. frikjendes, da dette var skeet paa Grund af en kongelig Befaling af Aaret 1544. — *Kiöbenhaffen*, then Mandag nesth epther vor Frue Dag Visitationis.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 1. Saml. S. 191—193.

4. Julii. [1073.] KONGENS RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse), hvorved Borgemester og Raad i Nestuedt kjendes ingen Uret at have gjort ved at sætte Jörgen Bose i Byens Kjelder, fordi han havde udskjeldt Biskop Offue Bilde, og siden ved at sætte ham i Daarekisten i nogen Tid, fordi han paa Byens Gade havde teet sig som en galen Mand. — *Köffuenhaffn*, then Mandag nest epther vor Frue Dag Visitationis.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 1. Saml. S. 190—191.

6. Julii. [1074.] KONGENS RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse), hvorved Fru Sophie, Jacop Hardenbergs Efterleverske, der var tiltalt af nogle af Bönderne under Holme Kloster, frikjendes med Hensyn til den disse paalagte höiere Smörskyld og Gjæsteri, hvorimod hun tildömmes at erstatte dem henved hundrede Öxne og nogle Daler, hvormed hun havde beskattet dem, fordi de havde klaget deres Nöd for Kongen. — *Kiöbenhaffn*, then Onssdag nest epther vor Frue Dag Visitationis.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 1. Saml. S. 193—195.

7. Julii. [1075.] Dr. JOHANNES BUGENHAGENS Skrivelse til Kong Christian III., hvori han anbefaler ham Tilemannus Stella, samt klager over det herskende Gudsbespotteri ("Gotteslesteren") i Preussen (Osianders Lære). — *Wittemberg*, VII. Julii. (Tydsk.)

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 1. Th. S. 180—184. Udt. i Dan. Biblioth. 8. Stück. S. 317—318.

8. Julii. [1076.] Kong CHRISTIAN III.s Stadfæstelse paa et af Kong Christoffer udgivet Brev, hvorved det tillades Indbyggerne i Löffueherret (i Tröiborgh Lehn) at bruge en Löve i deres Herredssegl. — *Kiöbenhaffn*, Fredagen nest Visitationis Mariæ.

Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. Suppl. S. 112.

8. Julii? [1077.] Kong CHRISTIAN III.s Stadfæstelse paa Singelse Kjöbstads Privilegier. — *Köpenhaffn Slott*, (Fredaghen nest epther wor Frue Dagh visitationis).

Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. Suppl. S. 116. (Den angivne Dag er overstreget i Originalen.)

9. Julii. [1078.] KONGENS RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse), hvorved Christoffer Trundssen, Embedsmand i Ebbelholt Kloster, frikjendes for Tiltale af Jörgen Tregelssen i Skerödt i Holbo Herred, der havde klaget over, at en Gaard, som han havde i Fæste paa förstnævntes Gods, var bleven bortfæstet til en anden m. m. — *Kiöbenhafen*, then Löfferdag nest epther vor Frue Dag Visitationis.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 1. Saml. S. 195—198.

12. Julii. [1079.] PHILIPPUS MELANCHTHONS Skrivelse til Kong Christian III., hvori han anbefaler Tilemannus Stella, der har udarbeidet et Kort over Judæa. — *Witeberg*, vff den 12. Tag July. (Tydsk.)

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 2. Th. S. 42—47.

12. Julii. [1080.] Dr. JOHANN RUDEL, Syndicus i Lybek, meddeler Kong Christian III. forskjellige udenlandske Efterretninger. — *Lübeck*, den 12. Jul. (Tydsk.)

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 3. Th. S. 18—22.

[1081.] Kong CHRISTIAN III.s aabne Brev, hvorved han tillader Trundhiems Capitel at beholde al den Rente og Rettighed, som ligger til samme. — *Köbenhaffn Slott*, Sancte Margrete Affthenn. 1552. 12. v. 19. Jul.

Danske Mag. VI. S. 305—306.

[1082.] Kong CHRISTIAN III.s Forbud, at ingen udenlandske Mænd indtil videre maae besöge noget af de Fiskeleier, der ligge ved den vester Strand mellem Ribe og Ringkjöbinge. — *Kiöpnehaffnn Slott*, Fredagenn nest effter Sancti Knudt koningis Dagh. 15. Julii.

Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 476—477.

[1083.] Keiser CARL V.s Skrivelse til Enkedronning Maria, Statholderinde i Nederlandene, hvori han blandt andet billiger, at hun har ladet Hertugen af Holsten komme. — 16. Juli. (Fransk.) 16. Julii.

Udt. i K. Lanz, Corresp. des Kaisers Karl V. 3. B. S. 377—378.

[1084.] KONGENS RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse) i en Sag, hvorunder Claus Urne til Belteberg, Landsdommer i Skaane, tiltaler Axell Claussen til Tögerup angaaende noget Gods i Gundelöff og Quedelöff, som denne havde givet Claus Urne i Underpant. — *Kiöbenhaffen*, then Tisdag nest epther Sti. Margarete Dag. 19. v. 26. Jul.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 1. Saml. S. 197—199.

[1085.] Kong CHRISTIAN III.s Forbud, at Ingen maa drive Kjöbmandskab "paa Landsbyen" udi Norge, uden med deres "hjemmefödte Qvæg og eget avlede Gods". — *Kiöbenhavn Slot*, St. Mariæ Magdalenæ Dag. 22. Julii.

H. Paus, kgl. Forordn. til Norge. S. 312—313. Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 475—476.

[1086.] Kong CHRISTIAN III. beder Capitlet i Ribe at udlægge til Mester Hans Suaningh, Degn i Ribe, tilstrækkelige Tjenere og Anpart i Engene, ligesom de ældste Kanniker i Capitlet. — *Kiöpnehaffnn Slott*, löffuerdagenn nesth effter Sancte Marie Magdalene dagh. 23. Julii.

Kirkehist. Saml. 1. B. S. 261—262.

[1087.] Kong CHRISTIAN III. melder Hertug Albert af Preussen, at Jacob Binck over et Aar havde været ude af hans Tjeneste, saa at det ikke var hans Skyld, at han ikke for lang Tid siden var kommen til Preussen, og at, saavidt han vidste, havde han opholdt sig i Schleszwig og Lübeck. — *Schlos Copenhagen*, denn 24. Julij. (Tydsk.) 24. Julii.

Extract i Nye D. Mag. I. S. 356—357.

[1088.] Fæstebrev, udstedt af Borgemester JENS BULGER og RAADET I FAABORG, til Peder Hansen og hans Efterkomnere paa Langs Mölle, liggende strax uden for Faaborg. — *Faaborg*, Sti. Jacobi Dag. 25. Julii.

Uddr. i Aktstykker etc. udg. af Fyens St. Selsk. 1. Saml. S. 190—191.

[1089.] Dr. JOANNES BUGENHAGENS Skrivelse til Kong Christian III., hvori han blandt andet anbefaler M. Henricus Buscoducensis, der af Dr. Machabæus er kaldet til Kjöbenhavn. — *Wittenberg*, 8. Augusti. (Tydsk.) 8. Augusti.

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 1. Th. S. 184—185.

[1090.] Dr. JOANNES BUGENHAGEN melder Kong Christian III., at Freden "bei uns" er kommen istand; beder at Kongen vil sende hans Pension og anbefaler en dansk Studerende, Christophorus (fra Nestved), til Understöttelse. — *Wittenberg*, 16. Augusti. (Tydsk.) 16. Augusti.

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 1. Th. S. 186—190 (med Bilag af bemeldte Studerendes Skrivelse til Dr. Bugenhagen).

1552. [1091.] Hertug ALBERT af Preussen melder Kong Christian III., at Jacob Binck
30. Augusti. endelig havde sendt det længe ventede Epitaphium fra Lübeck, men var endnu ikke selv kommen for at sætte det op. — *Königsberg*, den 30. August. (Tydsk.)

Extract i Nye D. Mag. I. S. 357—358.

6. Septbr. [1092.] SALLING HERREDSTINGS Vidne, givet Jacob Madsen, Foged paa Nakkebögh, paa Jacob Brockenhuses Vegne, at 8 Dannemænd havde indvaret Damsbud Gaards og Grunds Enemærker, Ornummer og Eiendom. — Tirsdagen næst for vor Frue Dag Nativitatis.

Uddr. i Aktstykker etc. udg. af Fyens lit. Selsk. 1. Saml. S. 177.

22. Septbr. [1093.] DEN JYDSKE ADELS Begjering til Kongen om adskillige Benaadninger. — *Viborg*, St. Mouritzi dag.

Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. Suppl. S. 110.

4. Octobr. [1094.] Kong CHRISTIAN III. giver Torbe Sichfussen paa Island sin Fred igjen, som han havde forbrudt ved Deelagtighed i Drabet paa Haldann Torraressen, dog at han betaler Kongen de idömte Böder og stiller den Dödes Slægt tilfreds efter Norges Lov. — *Kiöpnehaffnn Slott*, Tiisdagenn nesth effter Sancti Michaelis Archangeli Dag.

M. Ketilson, kgl. Forord. til Island. 1. D. S. 319—320. Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 487—488.

15. Octobr. [1095.] Kong CHRISTIAN III. tilkjendegiver Herman Boytien, Befalingsmand paa Bornholm, at han ikke maa hindre Hening Gagge, "Vogtt der geistlichenn Jurisdiction" paa Bornholm, i at jage, da Kongen betragter Jagten som en Deel af Kronens Herlighed, der ikke er overladt til Lybek. — 15. October. (Tydsk.)

J. R. Hüberts, Aktst. til Bornholms Hist. S. 180—181.

22. Octobr. [1096.] OFFUE BILDES Skrivelse til Kong Christian III., hvori han, ifölge Kongens naadige Yttringer til "Doctor Peder Superintendens", som denne havde meddeelt ham, udbeder sig den lille Gaard Gelströp i Odsherred til Forlening paa Livstid. — *Heslebierg*, Löwerdagen nest epther Luce euangeliste.

Danske Mag. 3. Række. I. S. 169.

22. Octobr. [1097.] Kong CHRISTIAN III. forlener Borgemestere og Raadmænd i Kjöbenhavn med Vespenöe ved Island mod 200 Joachimsdaler aarlig Afgift. — *Kiöbenhavn Slot*, Löverdagen nest efter Sancti Galli Dag.

Finni Johannæi hist. eccles. Island. T. 2. p. 316. M. Ketilson, kgl. Forord. til Island. 1. D. S. 322. Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 489.

24. Octobr. [1098.] Vilkaar, hvorunder KJÖBENHAVNS MAGISTRAT maatte beholde Island endnu i eet Aar. — *Haffnie*, Mandagen nest effter Sancti Luce Dag.

Finni Johannæi hist. eccles. Island. T. 2. p. 315—316. M. Ketilson, kgl. Forord. til Island. 1. D. S. 320—321. Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 488.

11. Novbr. [1099.] Dr. GEORGIUS MAIORS Skrivelse til Hertug Frederik til Slesvig, Holsten etc., hvori han angiver Grunden, hvorfor han maa afslaae Kaldelsen til Superintendent-Embedet i Slesvig. — *Wyttembergk*, am Tag Martini.

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 2. Th. S. 172—174. (Dette Brev hörer vistnok til 1551, da det uden Tvivl omtales i Maiors under Nr. 1044 meddeelte Brev til Kongen af 5. Apr. 1552.)

12. Novbr. [1100.] Kong CHRISTIAN III. forordner, at Sortebrödre-Kloster i Aars herefter skal være et almindeligt Hospital for Aars, Randers, Horsens og omliggende Herreder, og

giver samme alt det Gods og Rente, som hidtil havde ligget til "Hellig-Gjestes" Huse og Hospitaler i Randers og Horsens, — *Odense*, Löverdagen næst efter Martini. 1552. 12. Novbr.

Hofman, Fundationer. T. II. S. 108—109.

[1101.] Kong CHRISTIAN III.s Brev (til Christen Povelsön, Prior i S. Knuds Kloster i Odense), at han mod Gjenbrev skal udlevere de Breve angaaende det af Biskop Mogens Krause stiftede Vicarie, som maatte findes i Klosteret, til Jesper Krasse, Embedsmand paa Riberhuus Slot. — *Nyborgh Slott*, Söndagen nest epther Sancti Andree Apostoli Dag. 4. Decbr.

Danske Mag. II. S. 23.

[1102.] Dr. GEORGIUS MAIORS Skrivelse til Kong Christian III., hvori han priser Kongen for hans Haandhævelse af Reenhed og Enighed i den christelige Lære, m. m. — *Eiszleben*, 4. Decembris. (Tydsk.) 4. Decbr.

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 2. Th. S. 174—177.

[1103.] JESPER KRASZE til Barsnes tilstaaer at have modtaget af Chrestenn Pouelsenn, (Prior i S. Knuds Kloster i Odense), 22 Documenter vedkommende det af Biskop Mogens Krase stiftede Vicariat i St. Knuds Domkirke i Odense. — *Sancti Knutz Closter y Otkens*, anden Sancti Nicolai Dag. 7. Decbr.

Danske Mag. II. S. 23—24.

[1104.] Kong CHRISTIAN III. tilkjendegiver Raadet i Lybek, at han ikke kan tilbagekalde den Tilladelse til Jagt, som han har givet sin Foged over de geistlige Godser paa Bornholm, da der ved Öens Overdragelse til Lybek ikke er givet Afkald paa Jagtretten; han vil imidlertid "euch zu gnaden" befale ham ikke at jage i Slottets Skove. (Jvf. Nr. 1095.) — *Nyborg*, den 17. Decbr. (Tydsk.) 17. Decbr.

J. B. Hüberts, Aktst. til Bornholms Hist. S. 181—182.

[1105.] Kong CHRISTIAN III.s Bevilling, at Herligheden af tvende Gaarde i Lundzballe og Stioll paa Thosing, der havde ligget til Kalentegildet i Svendberg, men nu vare henlagte til Capellanen ved St. Nicolai Kirke sammesteds, skulde for bestandig forblive hos Borgemester og Raadmænd i Svendborg. — *Nyborrig Slot*, Sancti Thome Apostoli Dag. 21. Decbr.

Aktstykker etc. udg. af Fyens Stifts lit. Selsk. 1. Saml. S. 121.

[1106.] KONGENS RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse), hvorved Niels Jacobssen, "vor Mand og Tjener" og Herredsfoged i Nörherred paa Langland, og Hans Degen, Herredsskriver sammesteds, dömmes til at böde mod Bonden og Kongen efter Loven og Recessen for ikke at have villet give Fru Ingert, Knudt Urnes Efterleverske i Suinburgh, beskrevet, hvad der gik inden Tinge. — *Nyborg*, Sti. Thomæ Apostoli Dag. 21. Decbr.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 1. Saml. S. 199—201.

[1107.] KONGENS RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse), hvorved Jens Huas, der tiltales af Marine Oluffs i Ore for en Broderlod i Lyckisholm som hendes Husbondes Forældres rette Arvegods, kjendes berettiget til at beholde Lyckisholm med rette Tilliggelse. — *Nyburg*, Sti. Thome Apostoli Dag. 21. Decbr.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 1. Saml. S. 201—202.

[1108.] KONGENS RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse), hvorved Henrik Bang, Foged paa Trankier Slot, dömmes for Vold, fordi han havde taget en af Fru Ingers, Knud Urnes Efterleverskes, Bönder Rasmus Claussen (der beskyldtes for at have slaget en af Kronens Tjenere) lovuforvunden, og fængslet ham. — *Nyborg*, S. Thome Apli. Dag. 21. Decbr.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 1. Saml. S. 204—206.

1552. 23. Decbr. [1109.] Kong CHRISTIAN III. forunder Dr. Peder Palladius, Superintendent i Sjellands Stift, Höybye Kirke i Otzherrit med Præstegaard og al Præste-Rente og Rettighed, til Underholdning for Livstid. — *Nyborg*, Fredagen nest effther St. Thomæ Apostoli dag.

D. G. Zwergius, Siell. Cleresie. 1. T. S. 70—71.

23. Decbr. [1110.] KONGENS RETTERTINGS Dom i en Sag mellem Rasmus Nielssenn i Affuenskoffs Mölle og Jens Huid i Lörup, Herredsfoged i Gudmeherred, som havde nægtet at besegle et Tingsvidne, hvilket förstnævnte havde erholdt angaaende sin Broders Rygte, der sigtedes for et Heste-Tyveri m. m. — *Nyburg*, then Fredag nest effther Sti. Thome Apostoli Dag.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 1. Saml. S. 202—204.

[1111.] Kong CHRISTIAN III.s Dom, i Anledning af en Sag mellem Niels Juul til Astrup og Peder Skram til Voldbierg, at Möllehuus og Bygning, Dæmning, Pæleværk og alt det, som er gjort med Hænder, skal regnes for Lösöre, Dam og Damsbond, og det Sted, Möllen staaer, for urörendes Gods. — *Faaborg*, (uden Dag).

Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. Suppl. S. 111—112.

[1112.] Extract af DE LÜBEKSKE GESANDTERS Indberetning til Borgemester og Raad i Lübeck om deres Underhandlinger med Kongen af Danmark forsaavidt angik Skibbrudnes Gods, med Hensyn til hvilket Kongen vilde indskærpe sin forhen givne Befaling til Amtmænd, Fogder og Undersaatterne i Almindelighed, at undsætte de Skibbrudne og söge saa vidt muligt at frelse deres deres Liv og Gods mod billig Bjærgelön. — (Udateret.) (Tydsk.)

J. C. H. Dreyer, Specim. de jure naufr. p. CV—CVI.

[1113.] JACOB BINCK melder Kong Christian III. Grunden hvorfor det for hans Fader bestilte Epitaphium endnu ikke var blevet færdigt; han underretter ham om, at han havde afsendt Epitaphiet over Kongens Söster til Keunigberck (Königsberg), hvorhen han om kort Tid vil begive sig; tillige tilbyder han Kongen sin Hjelp ved at opsætte Epitaphiet over hans Fader. — (Udateret.) (Tydsk.)

Nye D. Mag. I. S. 356—359.

[1114.] Reglement for Skolerne paa Island, udstedt af Hövedsmanden paa Island, POVEL HVITFELDT. — (Udateret.)

Finni Johannæi hist. eccles. Isl. T. 3. p. 167—168. M. Ketilson, kgl. Forord. til Island. 1. D. S. 304—307. Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 481—482.

1553.

1553.

2. Januar. [1115.] Kong CHRISTIAN III.s Reglement og Taxt for Færgemændene i Nyborg og Korsör. — *Nyborgh slott*, anden Nyttaars Dagh.

Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 218—220.

3. Januar. [1116.] Kong CHRISTIAN III. paalægger sine Fogeder, Embedsmænd og alle Andre at fordre og fremme Mester Hans Taugsen, Superintendent over Riiber Stigt paa en Embedsreise over hele Stiftet, og befaler alle derværende Provster, Præster og Degne at holde ham for deres rette Superintendent og rette sig efter, hvad han befaler dem paa Religionens Vegne. — *Nyborgh*, Tiisdagen nesth effter Nyaarsdag.

P. Rön, Biogr. Tausani. p. 106—107.

[1117.] KONGENS RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse), hvorved Olluff Laurssen i Munckegaarde tildömmes at udrede til Fru Sophie, Jacob Hardenberigs Efterleverske, hvad han endnu skyldte af sine Böder for et bedragersk Forhold ved Landgildens Ydelse m. m. — *Nyburg*, Tisadag nest effther Nytaarsdag. 1553. 3. Januar.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 1. Saml. S. 208–210.

[1118.] Kong CHRISTIAN III.s Dom, hvorved Iver Juul til Stubergaard tilkjendes den Herlighed og Retfighed af Stabye Kirke, som Provsterne i Harsyssel af Arilds Tid havde havt, og Jörgen Lyche, paa Mariager Klosters Vegne, den Herlighed og Rettighed af samme Kirke, som havde ligget til Klosteret. — *Nyborg*, Torsdag nest effter Nye Aars Dag. 5. Januar.

Udt. i Danske Mag. VI. S. 156.

[1119.] KONGENS RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse), hvorved Kronens Bönder i Karup (Krarup?) og Snarup forpligtes til at yde Frants Brochenbuss til Eggeskoffe (Egeskov), Embedsmand paa Nyburg Slot, deres Yde-Köer efter Kronens Jordebog og efter den gjældende Priis, samt til at gjöre ham Ægt og Arbeide ligesom andre Kronens Tjenere i Nyburg Lehn m. m. — *Nyburg*, then Tisadag nest effter the Hellig tre Kongers Dag. 10. Januar.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 1. Saml. S. 210–211.

[1120.] KONGENS RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse), i en Sag mellem Per Kobbelöss i Snarup og Frantz Brockenhuss, Embedsmand paa Nyburg Slot, angaaende en Bondegaard, som 12 Eiere havde tildömt en Anden af Arvingerne. — *Nyburg*, Tisadag nest effther the Hellig tre Kongers Dag. 10. Januar.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 1. Saml. S. 211–212.

[1121.] Skjödebrev, udstedt af Ridder LAFFUE BRADHE til Kroghollem til Jens Brade til Visköffle paa hans Arvedeel i Gaarden Löbberödtt i Froste Herred og 2 Gaarde i Gierss Herred. — *Kroghollem*, then Fredagh nesth for St. Poffuels dagh. 20. Januar.

P. Wieselgren, De la Gard. Archiv. 5. D. S. 131–135.

[1122.] PHILIPPUS MELANCHTHON takker Kong Christian III. for den tilsendte Naadepenge (Gnadengelt), samt for de modtagne Understöttelser til de danske Studerende, han anbefaler til Understöttelse Johannes Hoinus og Andreas Petri von Barsböl. — *Witeberg*, 22. January. (Tydsk.) 22. Januar.

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 2. Th. S. 47–50.

[1123.] Dr. GEORGIUS MAIOR tilskriver Kong Christian III. om de falske Lærdomme af Osiander og Stancarus, og ønsker ham til Lærernes Enighed i hans Lande; han melder Luthers Enkes Död m. m. — *Wittenbergk*, 22. Januarii. (Tydsk.) 22. Januar.

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 2. Th. S. 178–183.

[1124.] Dr. JOHANNES BUGENHAGENS Brev til Kong Christian III., hvori han indstændig beder Kongen om ikke at kalde andre til Lærere ved Kjöbenhavns Universitet end wittembergske Lærde (alleine von den unsern gelehrten Menner), for at intet Sværmerie skal komme ind i Landet. — *Wittemberg*, 23. Januarii. (Tydsk.) 23. Januar.

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 1. Th. S. 190–193. Udt. i Dän. Biblioth. 8. Stück. S. 318.

[1125.] JOHANN LUTHERS Brev til Kong Christian III., hvori han nu efter sin Moders Död paa egne og umyndige Södskendes Vegne anholder om Kongens Beskyttelse og Understöttelse. — *Wittemberg*, denn 28. Januarii. (Tydsk.) 28. Januar.

Dän. Biblioth. 8. Stück. S. 218–220. A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 2. Th. S. 271–272.

1553. 25. Febr. [1126.] PEDHER GAGGHE tilkjendegiver Herman Boytin, Befalingsmand paa Bornholm, paa Forespörgsel, at det er efter hans Befaling, at der er skudt Vildt paa hans egen Grund; hvortil han som Adelsmand anseer sig berettiget. — *Lenszgaard*, sonauends ohn Petri Cathed. (Plattydsk.)

J. R. Hüberts, Aktst. til Bornholms Hist. S. 183—184.

26. Febr. [1127.] Kong CHRISTIAN III.s Brev til Capitlet i Slesvig om at give Wulffgang Brüning Fuldmagt til for den keiserlige Kammerret at procedere, i Anledning af de Fordringer Fiscalen der havde gjort paa Slesvig Stift. — *Schlossa Nyburg*, den 26. Februarii. (Tydsk.)

Westphalen, monum. ined. Tom. 4. col. 3152—3154. Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 489—491.

28. Febr. [1128.] Kong CHRISTIAN III. paalægger Prioren i S. Knuds Kloster i Odense, Christiern Povelsön at underholde Ölrich Smed, som nu er af Kongens Tjeneste, i Klosteret, "dog saa at thersom eders Heste worder noget at skade, tha skal han giöre sin Flid at hielpe thennom". — *Nyborg*, Tirsdagen post dominicam Reminiscere.

Danske Mag. II. S. 73—74.

28. Febr. [1129.] Kong CHRISTIAN III.s Brev til Hertug Albrecht af Preussen, hvori Kongen forlanger Undersögelse og Straf over Benedict Tiellingk, Foged i Oliua Kloster, der havde dræbt Johan Juls Broder og dödelig saaret Eller Renows Sön Marcus Renow. — *Nyburg*, den letzten Februarij. (Tydsk.)

Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. Suppl. S. 117—118.

28. Febr. [1130.] Kong CHRISTIAN III.s Instrux for Oluff Calips, Höyidsmand paa eet af de tvende Skibe, som Kongen har tilskrevet Jesper Friis at skulle lade löbe til Island, ladet med Tömmer (til Kirkens og Skolens Bygning paa Holum), med Hensyn til Undersögelsen om Biskop Jon Aresens og Sönners efterladte Gods m. m. — *Nyborg*, Tiisdagen post dominicam Reminiscere.

Finni Johannæi hist. eccles. Island. T. 2. p. 317—319. M. Ketilson, kgl. Forord. til Island. 1. D. S. 321—327. Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 493—495.

28. Febr. [1131.] HERMAN BOYTIN, Befalingsmand paa Bornholm, tilskriver Pher Gagge, at han ikke anerkjender hans Ret til at jage; han vil nu ikke drage ham til Ansvar, men skyder han oftere Vildt, vil han ikke undlade, hvad Ære, Ed og Pligt byde ham. — Ult. Febr. (Plattydsk.)

J. R. Hüberts, Aktst. til Bornholms Hist. S. 184—185.

1. Martii. [1132.] Kong CHRISTIAN III.s Befaling til Peder Hviitfeld, at han skulde underhandle med Joenn Simonssenn, Laugmand udi Mandal, om at fölge med Skibene, som fra Opsloo skulde til Island, for at være Pouell Hvitfelld behjelpelig med sine Kundskaber i den norske Lov. — *Nyborge*, Ottensdagen post Dnicam Reminiscere.

Finni Johannæi hist. eccles. Island. T. 2. p. 338—339. M. Ketilson, kgl. Forord. til Island. I. D. S. 323. Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 492—493.

10. Martii. [1133.] Kong CHRISTIAN III.s Brev til Indbyggerne i Island, at modtage og adlyde Pouell Huittfeldt som Befalingsmand i Landet. — *Nyborig Slott*, Fredagenn nest effter Sönndagenn Oculi.

Finni Johannæi hist. eccles. Island. T. 2. p. 323. M. Ketilson, kgl. Forord. til Island. 1. D. S. 330—331. Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 496—497.

[1134.] Kong Christian III. giver Pouell Huitfeld Fuldmagt, at underhandle med saa mange af de Islændere, der vare deelagtige i at ihjelslaae Kjöbenhavns Magistrats Fogeder og Drenge paa Island, som ikke endnu vare paagrebne. — *Nyborig*, Fredagen nest epther Söndagenn Oculi. 1553. 10. Martii.

Finni Johannæi hist. eccles. Island. T. 2. p. 320—321. M. Ketilson, kgl. Forord. til Island. 1. D. S. 331—332. Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 497—498.

[1135.] Kong Christian III. tilkjendegiver Morthen Eynersen, Superintendent i Skalholds Stift, at han har modtaget fra Powell Hvitfeld 133 lödige Mark Sölv og 28 Mark Guld fra det Sölv og Guld, som fandtes i Skalholdts Domkirke, samt at han har befalet Hvitfeldt at indgive Betænkning om, hvorledes Kirker og Skoler i Stiftet kunne ophjelpes, og at indsende en Jordebog over Kirkejorder i Stiftet. — *Nyeborg*, Fredagenn nest efftter Söndagenn Oculi. 10. Martii.

Finni Johannæi hist. eccles. Island. T. 2. p. 319—320. M. Ketilson, kgl. Forord. til Island. 1. D. S. 328—329. Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 495—496.

[1136.] Kong Christian III. stadfæster det af Pouell Huitfeld skeete Udlæg af Jordegods til Underholdning for Skolemesteren i Skalholt. — *Nyborg*, Fredagenn nest epther Sönndagenn Oculi. 10. Martii.

[1137.] Kong Christian III.s Stadfæstelse af samme Indhold paa Udlæg af Jordegods for Skolemester og Hörer ved Hoele Domkirke. — Samme Datum. 10. Martii.

Finni Johannæi hist. eccles. Island. T. 2. p. 321—322, 322—323. M. Ketilson, kgl. Forord. til Island. 1. D. S. 332—333, 334—336. Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 498—499, 499—500.

[1138.] Fortegnelse paa den Rente, som Borgemestere og Raadmænd i Kjöbenhavn have og aarligen ophære til deres Profit. — *Nyborg Slot*, Tirsdagen nest efter den Söndag Lætare. 14. Martii.

E. Pontoppidan, Orig. Hafn. S. 396—397.

[1139.] Kong Christian III.s Skrivelse til Dr. Juris Hieronymus Schurpf, hvis Betænkning Kongen udbeder sig angaaende de rigtige Lovgivningsprinciper om Renter, da Kongen erklærer sig nödt til at standse den i Rigerne overhaandtagende Aager. (4 Hvide ugentlig af 1 Daler, og 1 Daler ugentlig af 1 Tönde Korn.) — *Crempe*, den 23. Aprilis. 23. Aprilis.

(Tydsk.)

J. P. de Ludewig, Reliqv. Msc. T. V. p. 364—365. (Dr. H. Schurffs Betænkning, dat. *Franckfort an der Oder*, am heyligen Pfingstabent o: 20. Mai, hvori han betragter al Rente som forbudt ved Guds Lov, og tilraader at straffe Aager som Tyverie, findes sst. p. 366—369.)

[1140.] Kong Christian III.s Reglement om Vedligeholdelsen af det for Borsfleth liggende Elbdige. — *Crempe*, Mandages na Jubilate. 24. Aprilis.

(Plattydsk.)

Corpus Constit. Regio-Holsat. 2. B. S. 290—292. Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. Suppl. S. 118—119.

[1141.] Ph. Melanchthons Skrivelse til Kong Christian III. hvormed han sender sin Betænkning over et ham af Kongen forelagt Spörgsmaal om Forbud imod og Straf for Aager. — 8. Maji. 8. Maji.

(Tydsk.)

J. P. de Ludewig, Reliqv. Msc. T. V. p. 357—358. (Betænkningen sst. p. 358—363.) A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 2. Th. S. 51. (Betænkningen sst. S. 52—56.)

1553. [1142.] Dr. GEORGIUS MAIER takker Kong Christian III. for den tilsendte Gave,
9. Maji. og sender nogle Skrifter. — *Wittenberg*, 9. May. (Tydsk.)

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 2. Th. S. 183—184.

13. Maji. [1143.] Dr. NICOLAUS CRAGHE's Skrivelse til Kong Christian III., hvori han fralægger sig Beskyldningen for falsk Lære og lösagtigt Levnet, anholder om sin tilbagestaaende Besoldning og beder, at "de Papen to Sleswyck" (ɔ: Capitlet dersteds) maae tilholdes at tilbagebetale ham de 22 Gylden, som han "enhe vor den ynganck der pröuen muste gheven". — *Soltwedel*, den Sonnabent na der Hemmelfarth Christi. (Plattydsk.)

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 3. Th. S. 100-102.

31. Maji. [1144.] MAGISTRATEN I AMSTERDAM tilstaaer, paa Andragende af "de Overluyden ende gemeene Gilde-broeders van 't Bergervaerders Gilde", nogle Forandringer og Tillæg til dette Gildes Statuter (jfr. Nr. 150). — Op den lesten dag in May. (Hollandsk.)

Hand-Vesten, Privilegien etc. der Stad Amstelredam. S. 475—476.

20. Junii. [1145.] KONGENS RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse) i en Sag, hvorunder Fru Kirstine Lyckisdather til Nörlundt tiltaler Jon Mattsenn til Tostelund for nogen Eiendom, som ved Kongens egen Dom i indeværende Aar var tilkjendt Sidstnævnte ifölge et gammelt Sandemænds Brev m. m. — *Hafniæ*, then Thisdag nest epther Sctorum Viti et Modesti Dag.

L. Ewensen, Saml. af jur. og hist. Materier. 1. B. 2. H. S. 65—70 (med urigtigt Aar 1557). Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 1. Saml. S. 214—217.

23. Junii. [1146.] Befaling, udstedt af THROND BENCKESTOCH, Forstandere paa Bergenhuus, paa Christoffer Huitfeldts Vegne, m. Fl. til Indbyggerne i Harranger, at de skulde rette sig efter Kirkeordinantsen (og ikke forfalde til den papistiske Lære). — *Bergensis*, Sancti Hans Affthenn. (Norsk.)

Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 491—492.

26. Junii. [1147.] KONGENS RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse) i en Sag, hvorunder Jens Stinckelsen, Raadmand i Trelborig, tiltaler Poll Jude eller Mattssen, Borgemester sammesteds, for at have fortalt Raadets Forhandlinger imod dets Vedtægt m. m. — *Hafniæ*, then Mandagh nest effther Sti. Hans Dag Midsommer.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 1. Saml. S. 217—220.

29. Junii. [1148.] Kong CHRISTIAN III. forordner at Enhver, som paa nogenslags Maade vil afhænde eller pantsætte Kiöbsted Gods, skal gjöre det til Bye-Tinget eller paa Raadhuset for Borgemester og Raad, at det kan indtegnes i Stadsbogen, da det ellers er aldeles kraftesløst. — *Haffniæ*, Torsdagen post Sti. Johannis Baptiste.

Danske Mag. V. S. 253. Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 218.

30. Junii. [1149.] Kong CHRISTIAN III. stadfæster et Mageskifte mellem Jörgen Lycke til Owergaard, Embedsmand paa Mariager Kloster, paa dette Klosters Vegne, og Morten Svendsen til Wosnesgaard og Hustru, Fru Marine Clausdatter, hvorved til Klosteret blev udlagt i Liisbierg Herred en Gaard i Hoffuevorde i Skostrup Sogn, 2 Bol i Woldznæs, og en Gaard i Tundrup i Hornslett Sogn, og til Morten Svendsen 2 Gaarde i Hiensuig i Hiensuig Sogn i Slaus Herred, en Gaard i Askier, Fawerdal, og et Bol i Tygstrup i Vedelbye Sogn i Hald Herred. — *Kiöbenhaun*, Fredagen nest effter St. Hans Dag Midsommer.

Danske Mag. VI. S. 156—158.

[1150.] KONGENS RETTERTINGS Dom, hvorved Sörenn Barfodt og to andre Borgere i Aalborig, der havde lovet for Tilstedeblivelsen af en Qvinde, Karin Lauerssdather i Lösse, som havde udskjældet Per Aalborig, Borger i Aalborig, dömmes til at betale for bemeldte Qvinde hendes 3 Mark, dog uden Skade for deres Ære. — *Hafniæ*, then Mandag nest effther wor Frue Dagh Visitationis. 1553. 3. Julii.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 1. Saml. S. 220—222.

[1151.] KONGENS RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse), hvorved en urolig Borger i Nestvedt, Jörgen Boss, der havde stævnet Borgemesteren sammesteds, Christen Hanssen, fordi han var paalagt Böder, dömmes for sine Optöier til at römme Næstved Bye m. m. — *Hafniæ*, then Mandag nest epther vor Frue Dag Visitationis. 3. Julii.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 1. Saml. S. 222—223.

[1152.] KONGENS RETTERTINGS Dom, hvorved Christen Hanssen, Borgemester i Nestuedt frikjendes for forskjellige Klager af en forhenværende Byfoged sammesteds, Sören Skriffuer, hvorimod denne sidste dömmes for Uqvemsord inden Tinge mod Borgemesteren. — *Hafnie*, then Thisdag nest epther vor Frue Dag visitacionis. 4. Julii.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 1. Saml. S. 224—227.

[1153.] KONGENS RETTERTINGS Dom i en Sag, under hvilken Niels Anderssenn til Liungbyegaardt paa sin Hustrues Vegne tiltaler Fru Ane, Knudt Knobs Efterleverske, for Anpart i Volstetgaard og Gods og anden Arv efter hendes Morbroder Knudt Knob m. m. — *Haffnie*, then Mandagh som Sct. Knud Konges Dagh paafaldt. 10. Julii.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 1. Saml. S. 227—229.

[1154.] KONGENS RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse), hvorved stadfæstes en Dom af 12 Mænd, der havde tildömt Michel Reff i Gleminge at give sin Lov med tre Tylter Ed angaaende et Tyverie, som Jens Törkilssen sammesteds beskyldte ham for m. m. — *Haffnie*, then Mandag som Sti. Knudt Konges Dagh paafaldt. 10. Julii.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 1. Saml. S. 229—232.

[1155.] Kong CHRISTIAN III.s Skattebrev til Bönder og menige Almue, i hvemsomhelst de tjene eller tilhöre, over alt Danmark. — *Haffnie*, Sancte Marie Magdalenne Dag. 22. Julii.

P. V. Jacobsen, det danske Skattevæsen. S. 182—184.

[1156.] Kong CHRISTIAN III.s Befaling til Lehnsmændene i Danmark om at lade læse og forkynde det samme Dag udstedte Skattebrev til Bönderne og Almuen, og strax at lade skrive og lægge Skatteyderne i Lægd. — *Haffnie*, Sancte Marie Magdalenne Dag. 22. Julii.

P. V. Jacobsen, det danske Skattevæsen. S. 184—187.

[1157.] KONGENS Befaling til Byrge Trolle og Peder Oxe at de skulde oppebære den samme Dag udskrevne Skat over alt Danmark undtagen Nörre-Juttlandt, hvor Erich Banner og Hr. Otte Krumpenn skulde oppebære den. — *Haffnie*, S. Marie Magdalene Dag. 22. Julii.

Udt. i P. V. Jacobsen, det danske Skattevæsen. S. 187—188.

[1158.] Mageskiftebrev imellem Kong CHRISTIAN III. og Hertug HANS, hvorved Kongen fik en Gaard i Bredevadt for en Gaard i Drengstedt. — *Schlosz Coppenhagenn*, der sechs vnd zweintzigsten tag des Monats Julii. (Plattydsk.) 26. Julii.

Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. Suppl. S. 120—121.

[1159.] Kong CHRISTIAN III.s Rettertings Dom i en Sag mellem Bodil Niels Olssenns i Bronsberg paa Bornholm og Hanns Symynssenn, Byfoged i Rodneby (Rönne), 26. Julii.

1553. angaaende en Dom af Sidstnævnte, hvorved Ryngebye Eng frakjendes Hende. — (Onsdag efter
26. Julii. St. Jacob Apost. Dag.)

Udt. i J. R. Hübertz, Aktst. til Bornholms Hist. S. 185.

29. Julii. [1160.] Kong CHRISTIAN III.s Bevilling til Anders Barbye til Fawerholm, at han maatte flytte Hanebergs Mölle i Herlöff Sogn i Trye Herred ned paa en anden Plads og "stöffue" den paa Kongens og Kronens Grund. — *Kiöpnehaffn*, Löffuerdagen nest epther Sancti Jacobj Apostoli Dag.

Nye D. Mag. VI. S. 234—235.

5. Augusti. [1161.] Kong CHRISTIAN III.s Befaling til Dr. P. Palladius, Superintendent, og Hans Bernechou, Embedsmand paa Kongens Gaard i Roeskilde, om at begive sig til Roeskilde for at undersöge det derværende Klerkeries Lærdom og Levnet, og raade Bod paa hvad Bröst deri fandtes. — *Roskille*, Löuerdagen post ad vincula Petri.

D. G. Zwergius, Siell. Cleresie. 1. T. S. 62—63. P. F. Suhms Samlinger. 1. B. 3. H. S. 123.

5. Augusti. [1162.] Kong CHRISTIAN III.s Brev til Dr. P. Palladius i Anledning af dennes Klage over det Roeskildske Klerkeries Uskikkelighed i Lærdom og Levnet, samt om en Forögelse af de Capellanen ved Domkirken tillagte Indtægter. — *Roskille*, Löuerdagen post ad vincula Petri.

D. G. Zwergius, Siell. Cleresie. 1. T. S. 63—64. P. F. Suhms Saml. 1. B. 3. H. S. 123—124.

14. Augusti. [1163.] HERMAN BOITIN, Befalingsmand paa Bornholm, tilskriver Raadet i Lybek, at Peder Oxe, der havde kjöbt det Gods, som Hr. Hans Schowgaard eiede paa Öen, havde ladet skyde Vildt; da hans Forbud ikke frugtede, havde han ladet fængsle nogle af Peder Oxes Folk, hvilke han havde ladet gribe i Kirken, da han hellere vilde bryde Kirkefreden, end taale saadan Hovmod og Spot, og beder Raadet om Beskyttelse. — *Hamershusz*, 14. Augustj. (Plattydsk.)

Udt. og Brudst. i J. R. Hübertz, Aktst. til Bornholms Hist. S. 186—187.

19. Augusti. [1164.] Dr. GEORGIUS MAIOR tilskriver Kong Christian III. om Churfyrst Augusts Hylding; han haaber, at Kongen ogsaa vil være en Fader og Beskytter for dette Land. — *Wittenbergk*, 19. Augusti. (Tydsk.)

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 2. Th. S. 184—186.

24. Augusti. [1165.] Kong CHRISTIAN III. underretter Raadet i Lybek om, at han formedelst en vedvarende Pestilents i Kjöbenhavn har maattet forlade denne Bye, saa at det der berammede Möde angaaende Klagerne over den lybske Amtmand paa Bornholm maa udsættes til 15. October, til hvilken Dag Kongen vil være i Kolding. — *Fullitzleue* (ɔ: Föllerslöv ved Kallundborg), am 24. Aug. (Tydsk.)

Udt. og Brudst. i J. R. Hübertz, Aktst. til Bornholms Hist. S. 187.

25. Augusti. [1166.] Kong CHRISTIAN III. beder Jens Brade til Hammer om at opsöge og strax at sende de Documenter, han maatte have vedkommende sin Sendelse (1543) til Borringholm tilligemed Hr. Thruud Ulfstand og Sty Paars, Embedsmand i Lund. — *Gyelstrup*, fredagenn post Bertholomei.

J. R. Hübertz, Aktst. til Bornholms Hist. S. 188.

25. Augusti. [1167.] Kong CHRISTIAN III. paalægger Sty Paars, Embedsmand paa Lundegaardt, at möde i Kollingh 15. Octbr. næstk. til et med de Lybske berammet Möde; og at tilsige

Magnus W., samt de Provster og Andre, hvis Nærværelse han anseer fornöden, ligeledes der at give Möde. — *Gjellstrup*, fredagenn post Bertholomei. 1553. 25. Augusti.

J. R. Hübertz, Aktst. til Bornholms Hist. S. 188—189.

[1168.] Kong CHRISTIAN III. befaler sin Foged paa Bornholm, Henning Gagge, at komme til Kolding 15. Oct. næstk. til et med de Lybske berammet Möde, og at medtage klare Registre over de Klager, han og andre have over de Lybske, m. m. — Fredagen post Bartholomei. 25. Augusti.

Udt. i J. R. Hübertz, Aktst. til Bornholms Hist. S. 189.

[1169.] Kong CHRISTIAN III.s Skrivelse til Herman Boitin, Befalingsmand paa Bornholm, hvori han tilkjendegiver sin Fortrydelse over, at Boitin har ladet fængsle en Mand, der efter Peder Oxes Befaling havde skudt Vildt paa dennes egen Grund m. m. — 6. Septbr. 6. Septbr.

Udt. i J. R. Hübertz, Aktst. til Bornholms Hist. S. 190.

[1170.] Kong CHRISTIAN III. forbyder Alle og Enhver at besöge det allerede tidligere af Kongen ophævede S. Anne Marked i Aarhus. — *Wor gaardt vdj Aarhuss*, tiisdagenn nesth effter helligh Kaarss Dagh exaltationis. 19. Septbr.

J. R. Hübertz, Aktst. vedk. Aarhus. I. S. 153. (Efter en gjennemskaaren Original.)

[1171.] Kong CHRISTIAN III.s Retterdings Dom (i hans egen Nærværelse), i en Sag angaaende en Abildgaard, som Hr. Jenns Forween havde skjenket S. Sebastiani Gilde sammesteds, og som nu tilkjendtes Byen. — *Wor gaardt vdj Aarhus*, Sanncti Michaellj archangelli Affttenn. 28. Septbr.

J. R. Hübertz, Aktst. vedk. Aarhus. I. S. 154—155.

[1172.] Kong CHRISTIAN III. tilstaaer Aarhus Domcapitel aarlig "en Lest Korn af Kronens Mark. Oregaards Mark, kaldet, samt Olden paa Tyrrestrup Skov. — *Vor Gaard i Aarhus*, St. Michels Dag. 29. Septbr.

F. Nannestad, Hilaria Aarhus. p. 67—68. Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. Suppl. S. 126—127.

[1173.] Instruction for DE LYBSKE SENDEBUD til Mödet i Kolding (berammet til 15. Octbr.), fornemmelig angaaende Jagtretten paa det adelige og geistlige Gods paa Bornholm. — (Udateret.) (Plattydsk.) Septembri?

Udt. og Brudst. i J. R. Hübertz, Aktst. til Bornholms Hist. S. 190—192.

[1174.] Den Lybske Foged HERMAN BOITINS Klagepunkter (u. Tv. i Anledning af det til 15. Octbr. berammede Möde i Kolding), angaaende Toldfrihed, Strandret og Jagtret paa det adelige og geistlige Gods paa Bornholm; tillige klages over, at Peder Gagge paa en utilbörlig Maade griber ind i Retspleien paa Öen. — (Udateret.) Septembri?

Udt. i J. R. Hübertz, Aktst. til Bornholms Hist. S. 192—194.

[1175.] HERMAN BOITINS Beretning til Raadet i Lybek om de Sager angaaende Bornholm, som han venter ville komme til Forhandling paa det berammede Möde i Kolding: Jagtret, Baud paa Kirkefreden ved Fangelingen af Peder Oxes Folk, Toldfrihed, Strandset, Retssag mellem Hans Skonning og Hans Hintze, og forskjellige andre Retssager. — (Udateret.) (Plattydsk.) Septembri?

Udt. og Brudst. i J. R. Hübertz, Aktst. til Bornholms Hist. S. 194—198.

[1176.] Forlig, indgaaet ved Kong CHRISTIAN III.s RETTERTING (i hans egen Nærværelse) i en Sag mellem Peder Anderssen i Sanduigh paa Borringhollum og Bennt Hanssen i Muloby angaaende en Gaard paa sidstnævnte Sted. — *Kolldinghuss slott*, Onnsdag nest epther Galli Dag. 18. Octbr.

J. R. Hübertz, Aktst. til Bornholms Hist. S. 199—200.

1553. 18. Octbr. [1177.] Kong CHRISTIAN III.s RETTERTINGS Dom i en Sag mellem Gundel, Hans Skonninngs Hustru, i Rössogn paa Borringholm, paa hendes Husbondes Vegne, og Peder Hanssen sammesteds, angaaende denne Sidstes iboende Gaard, der tilkjendes ham, da hans Fader Hans Hindze havde boet der i 40 Aar, og siden gjort sin Laughævd derpaa. — *Kolling*, Ottenszdagen post Galli.

J. R. Hüberts, Aktst. til Bornholms Hist. S. 200—201.

19. Octbr. [1178.] Kong CHRISTIAN III. bekjendtgjör et mindeligt Forlig, indgaaet mellem Kjöbstaden Aalborgh og Kjöbstæderne Aarhus og Raanders, hvorefter det skulde være disse tvende Byer tilladt at drive Handel paa Moe Birk og i Halss Sogn fra 25de Marts til Pindsedag. — *Kollinghus slott*, theundt torsdag nesth effter Sanncti Galli confessoris Dagh.

J. R. Hüberts, Aktst. vedk. Aarhus. I. S. 156—157.

20. Octbr. [1179.] KONGENS RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse), hvorved Borgemester og Raad i Kolling, der tiltales for at have frataget et Barn, Anne Bertelsdather, nogle af Byens Jorder, som hendes Forældre havde brugt i over 40 Aar, og givet dem til en anden, kjendes ikke at have gjort nogen Uret, da Byens Jorder og Eiendomme ikke maae gaae i Arv. — *Kollingh*, thend Fredag nest effther Sti. Galli Confessoris Dag.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 1. Saml. S. 212—214.

23. Octbr. [1180.] Kong CHRISTIAN III.s Bevilling, at Sognepræsterne i Grönfeld Sogn maae have til deres Underholdning Landgilden af Souistrup Præstegaard, som er deres Annex-Kirkes Præstegaard. — *Coldinghuus Slott*, S. Severini Episcopi dagh.

Hofman, Fundationer. T. III. S. 47.

23. Octbr. [1181.] Kong CHRISTIAN III. bevilger, at Præsterne i Guldlöef Sogn maae have til deres Underholdning Landgilden af Guldlöff Præstegaard, som er deres Annex-Kirkes Præstegaard. — *Collinghuus*, Sancti Severini Episcopi Dag.

Hofman, Fundationer. T. IX. Append. til Aarhus St. S. 18.

25. Octbr. [1182.] Kong CHRISTIAN III.s Kjendelse angaaende adskillige Tvistepuncter mellem Lybekkerne og Bornholms Indbyggere. (Jvf. Nr. 1174 og 1175.) — *Koling slott*, thenn fempte oc tiuffuende dag wtj thenn Monett Octobris.

Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 222—229.

post 26. Oct. [1183.] Beretning af det Lybske Gesandtskab, Syndicus Dr. jur. JOHANN RUDELL og Raadmand BARTHOL. TYNAPPEL, til Raadet i Lybek angaaende Forhandlingerne om de Bornholmske Anliggender m. m. paa Mödet i Colding, som begyndte 17. Octbr. og endte 26. Octb. (Plattydsk.)

Udt. og Brudst. i J. R. Hüberts, Aktst. til Bornholms Hist. S. 201—210.

30. Octbr. [1184.] PHILIPPUS MELANCHTHON sender Kong Christian III. en dogmatisk Betænkning, samt melder om Forhandlingerne mellem Fyrsterne af Sachsen m. m. — 30. Octobris. (Tydsk.)

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 2. Th. S. 58—59.

31. Octbr. [1185.] Brev fra PEDER GODSKE (Embedsmand paa Kjöbenhavns Slot) til Kjöbenhavns Magistrat angaaende nöie Opsyn med endeel fra Engelland til Kjöbenhavn ankomne Udvandrede (Johannes a Lasco og hans Fölge). — *Hörringsholm*, alle Helgene Afften.

D. G. Zwergius, Siell. Clerésie, 1. Tom. Fortalen S. 23—26.

[1186.] KJÖBENHAVNS MAGISTRAT giver Peder Godske, Embedsmand paa Kjöbenhavns Slot, Underretning om sine Foranstaltninger med Hensyn til de fra Engelland Udvandrede, som vare ankomne til Kjöbenhavn (cfr. Nr. 1185). — *Kiöpnehaffnn*, Fredagenn nest eptther Allehelgens Dag. 1553. 3. Novbr.

D. G. Zwergius, Siell. Cleresie. 1. T. Fortalen S. 26—29.

[1187.] KONGENS Brev til Peder Gaadsche, Embedsmand paa Kiöpnehaffnns Slot, indeholdende Befalinger angaaende Kjöbenhavns Slots Bygning, og Ordre, at han, tilligemed Dr. Peder, Superintendent i Sjelland, og Borgemestere og Raad i Kjöbenhavn strax ufortövet bestiller, at de med Hr. Johan vann Lasko til Kjöbenhavn ankomne Englændere sendes til Tydskland. — *Kollinghus*, Löffuerdagen for (efter?) St. Martini Ep. Dagh. 4.(18.?)Nov.

Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. Suppl. S. 122—124. Slutningen i: D. G. Zwergius, det Siellandske Cleresie. Tom. 1. Fortal. S. 41—42 med den uden Tvivl rigtigere Dat. "Löffuerdagen post S. Martini episc. Dagh" o: 18. Novbr.

[1188.] PEDER GODSKE, Embedsmand paa Kjöbenhavns Slot, underretter den kongl. Secretær Corfitz Wlfeldt til Koutzbölle om sine Foranstaltninger med Hensyn til nogle til Kjöbenhavn ankomne Udvandrede fra Engelland og forlanger Kongens Bestemmelse. — *Höringszholm*, Tiisdagen for Martini. 7. Novbr.

D. G. Zwergius, Siell. Cleresie. 1. T. Fortalen S. 30—31.

[1189.] Kong CHRISTIAN III.s Forbud, at ingen maatte tage udlændiske Mænd, der vare Sacramenterere, Vederdöbere eller förte anden uchristelig Lærdom, i sin Tjeneste, eller tillade saadanne at bosætte sig her i Landet. — *Kollinghus*, S. Martini Episcopi Dag. 11. Novbr.

D. G. Zwergius, det Siellandske Cleresie. T. 1. Fortal. S. 68—69. Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 220—221.

[1190.] Kong CHRISTIAN III.s Befaling til Superintendenterne, om at lade Forbudet af s. D. mod Sacramenterere og Vederdöbere forkynde ved Opslag paa Kirkedörene i Kjöbstæderne og ellers over deres hele Stift. — *Kollinghuus*, St. Martini Episcopi Dag. 11. Novbr.

D. G. Zwergius, det Siellandske Cleresie. T. 1. Fortale S. 70—71. Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 221—222.

[1191.] KONGEN befaler Dr. Peder Palladius, Superintendent i Sjellands Stift, at han, tilligemed Peder Gaadske og Borgemestere og Raad i Kjöbenhavn, skulde sörge for, at alt det Folk, som tilligemed Johan a Lasco var kommet fra England til Kjöbenhavn, strax blev udsendt af Landet til Tydskland, med mindre nogen af dem vilde lade sig undervise og afstaae fra deres Meninger og Lærdomme. — *Kollinghus*, fredagen post Martini epi. 17. Novbr.

D. G. Zwergius, det Siellandske Cleresie. T. 1. Fortale S. 44—46. Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. Suppl. S. 124—125 (med Dat. "Martini epi." o: 11. Novb.).

[1192.] Kong CHRISTIAN III.s Befaling til Borgemestere og Raad i Kjöbenhavn, at de tilligemed Dr. Peder, Superintendent i Sjellands Stift, og Peder Goske, Embedsmand paa Kjöbenhavns Slot, skulde sörge for, at de omtrent 200 Personer, som for deres Lærdoms Skyld vare komne fra England til Kjöbenhavn (o: Johannes a Lasco's Fölge), strax kom af Byen enten til Skibs eller til Lands. — *Kollinghusz*, löffuerdagenn nest epther Sti. Martini. 18. Novbr.

D. G. Zwergius, det Siellandske Cleresie. T. 1. Fortale S. 43—44. Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. Suppl. S. 126.

1553.
25. Novbr. [1193.] ANDREAS WACKER tilskriver Kong Christian III. om Rigsdagens Udsættelse, om den Romerske Konges Mistanke til Kongens Intercession m. m., samt om Nödvendigheden "in dieszen geferlichen Läufften" at være i Nærheden for at have Öie med Begivenhedernes Gang m. m. — *Augspurg*, den 25. Nouembris. (Tydsk.)

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 3. Th. S. 29—36.

27. Novbr. [1194.] ANDREAS WACKER meddeler Kong Christian III. nogle politiske Efterretninger, og beder ham at lade ham tilstille 100 Daler paa hans Besoldning. — *Augspurg*, Montags den 27. Nouembris. (Tydsk.)

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 3. Th. S. 36—50.

30. Novbr. [1195.] Kong CHRISTIAN III.s Brev til Philipp Melanchthon, hvori Kongen i Anledning af nogle tilsendte Skrifter yttrer sit Bifald med Hensyn til Melanchthons Forsvar for den rene Lære og sin Beklagelse af Fyrst Jörgen af Anhalts Död. Tillige sender han "50 taler euer betagte Pension von diesem Jare". — *Coldingen*, den letzten Nov. (Tydsk.)

Dänische Biblioth. 1. Stück. S. 50—52.

30. Novbr. [1196.] Kong CHRISTIAN III.s Skrivelse til Dr. Bugenhagen, hvori Kongen yttrer, at han haaber ved sine Gesandter at kunne bidrage til Fredens Opnaaelse; tillige sender han ham 50 Daler som den ham bevilgede aarlige Pension. — *Coldingen*, am letzten Nov. (Tydsk.)

Dänische Biblioth. 1. Stück. S. 52.

30. Novbr. [1197.] Kong CHRISTIAN III.s Brev til Dr. Jörgen Major, hvori Kongen takker for de fra ham modtagne Böger, sender ham som en Erkjendtlighed 40 Daler, og anmoder ham om at tilskikke Kongen nogle opgivne Böger. — *Coldingen*, den letzten Novembris. (Tydsk.)

Dänische Biblioth. 1. Stück. S. 53—54.

2. Decbr. [1198.] Kong CHRISTIAN III. stadfæster Valget af Mag. Laurids Nielsön, Sognepræst i Ribe, til Superintendent over Vendelbo Stift efter D. Oluf (Gyldenmunds) Död. — *Coldinghuus Slot*, Löverdagen næst efter St. Andreæ Apostoli Dag.

A. Thura, series episc. dioeces. Börglum. S 17—18.

2. Decbr. [1199.] Kong CHRISTIAN III.s Befaling til Jacob Brockenhuus, Embedsmand i Olborg, om aarligen at fornöie Mester Lauritz Nielssönn (Sognepræst i Ribe), der nu var beskikket til Superattendent over Wendelboe Stift, den Rente han efter Ordinantsen burde have som Superattendent, saavelsom en god Superattendentbolig i Olborg, uagtet denne By hörer til Wiborrig Stift. — *Coltinghusz Slooth*, Löffuerdagenn nest efther Sancti Andree Apostoli Dagh.

Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 231—232.

7-13. Decbr. [1200.] Kong CHRISTIAN III. tilkjendegiver Peder Bilde, Befalingsmand paa Kongens Gaard i Aarhuss, at han har forundt Mester Jacop Bygbemester fri Bolig i Aarhuss; han spörger om en Gaard, der har ligget til Essenbeck Kloster, er i beboelig Stand, eller om Bilde kan anvise en anden Gaard. — *Kolinghuss slott*, ... nu nest epther Sancti Nicolaj epi. dag.

J. R. Hüberts, Aktst. vedk. Aarhus. I. S. 158—159.

16. Decbr. [1201.] IVEN REUENTLOW anbefaler Hertug Hans den fra Ditmarsken flygtede Superintendent i Meldorff, Dr. Hinricus Smedenstede, til en Hofprædikant. — *Rendesborch*, den 16. Decembris. (Plattydsk.)

A. L. J. Michelsen, Ditm. Urkundenbuch. S. 162—164.

[1202.] Kong FERDINANDS Skrivelse til Keiser Carl V., hvori blandt andet omtales Forhandlinger om Fred mellem Markgrev Albrecht og Churfyrsten af Sachsen og Brandenborg, under Kongen af Danmarks Mægling. — *De Vienne*, le XXIXe de decembre. (Fransk.) 1553. 29. Decbr.

K. Lanz, Corresp. des Kaisers Karl V. 3. B. S. 596—604.

[1203.] Kong CHRISTIAN III.s Brev (uvist til hvem), hvori han forlanger Betænkning over, hvorledes Pouell Huittfeldt skulde blive sendt til Island med mindst Bekostning, for der som Foged at dæmpe Islændernes og Hamborgernes Opsætsighed mod de Kjöbenhavnske Borgere. — (Udateret.)

Brudst. i Finni Johannæi hist. eccles. Isl. T. II. p. 338.

[1204.] Hövedsmanden PAUL HVITFELDTS Befaling angaaende den Lön og Underholdning, Bisperne i Skalholt og Holum skulle give Lærerne og Disciplene ved de Skoler, som det er ham befalet at oprette. — (Udateret.)

Finni Johannæi hist. eccl. Isl. T. III. S. 167—168.

1554.

1554.

[1205.] KONGENS RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse), i en Sag mellem Hans Dressel, Kræmmer i Kill, og Fru Sophie, Jacob Hardenbierigs Efterleverske, angaaende Betalingen for nogle hende leverede Varer. — *Kolding*, then Mandag nest effter the hellige thre Kongers Dagh. 8. Januar.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 1. Saml. S. 232—234.

[1206.] Kong CHRISTIAN III.s Gjeldsbrev til Jesper Krauffze, Embedsmand paa Riberhuss Slot, for 1000 Jochims-Daler. — *Kollinghuss Slott*, tiisdagen nesth effter hellige tree Koninggers dagh. 9. Januar.

Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. Suppl. S. 127—128.

[1207.] Kong CHRISTIAN III.s Brev, hvorved Oluff Munck og Arvinger forlenes med Tuisz Kirke og Felling Kirke, efterat 7 Rigsraader havde fradömt ham al lovlig Ret til disse tvende samt Aulum- og Merup-Kirker. — *Kollinghus Slott*, Ottensdagen nest epther hellige tre Konningers Dag. 10. Januar.

Genealog. Archiv, Nr. 1—2. S. 198—200.

[1208.] Kong CHRISTIAN III. lægger Puggaards Gods, som var givet til Skolen i Ribe, til Almindelig Hospital sammesteds, saaledes at der af Renten holdes 12 Peblinger til Kost til to Maaltider om Dagen og gives 5 Locater hver 2 Daler om Fjerdingaaret m. m. — *Koldinghusz Slot*, Torsdagen nest efter Hellige Tre Kongers Dag. 11. Januar.

P. Terpager, Ripæ Cimbr. S. 488—491. 532. Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. Suppl. S. 128—129.

[1209.] Literæ, quas ad Petrum Palladium scripsit JOHANNES MACCABÆUS ALPINAS, qvi judicium de personis sibi ignotis et absentibus (ɔ: de sociis Johannis a Lasco) ferre recusat. — *Ex meo Musæo*, 14. Januar. 14. Januar.

D. G. Zwergius, Siell. Clerosie. 1. T. Fortalen S. 105—106.

1554. [1210.] Register over EMCLOSTERS Inventarium, affattet efter kongelig Befaling.
8. Febr. — *Emcloster*, then Torsdag nest effter fastelaffns Söndag.

P. F. Suhms nye Saml. 3. B. S. 302–325; med et Tillæg dertil sst. S. 326–335 indeholdende Udskrift af Registeret over Öm-Closters Breve (fra 1218–1551).

19. Febr. [1211.] Kong CHRISTIAN III.s RETTERTINGS Dom, hvorved Gaarden Gardstadarbuole, der af Loptter Ormerssenn var skjenket til Skalleholtt Domkirke, tildömmes Loptter Ormerssenns Arvinger. — *Kollinghus Slott*, Manndaggenn nest effter synndagenn Reminiscere.

Finni Johannæi hist. eccl. Isl. T. II. p. 324–326. M. Ketilson, kgl. Forordn. til Island. 1. D. S. 336–340. Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 503–505.

21. Febr. [1212.] Kong CHRISTIAN III. tilkjendegiver M. Hanns Tagessenn, Superintendent i Riiber Stift, at der i Anledning af at Hertug Hans's Lehnsmænd tilholde sig nogen Rettighed, som Bisperne af Riibe have havt af gammel Tid, skal holdes et Möde mellem Kongen og Hertugen d. 2. April paa Kollinghus m. m. — *Kollinghus slott*, Onsdagen nest epther Söndagen Reminiscere.

Kirkehist. Saml. 1. B. S. 474–475.

21. Febr. [1213.] Churfyrst AUGUST af Sachsen underretter Kong Christian III.s Gesandter, Peter Ochsz, Lic. Balthasar Klammer og Dr. Bernhart Wygbolt Frisz (f. T. i Naumburg) om sin Gemalindes Forlösning med en Sön, og indbyder dem til paa Kong Christian III.s, Dronningens og den udvalgte Kong Frederiks Vegne at være Faddere ved Daaben, Tirsdagen d. 27. s. M. — *Dresden*, den XXI. February. (Tydsk.)

A. N. Byge, P. Oxes Levnet. S. 79–80.

24. Febr. [1214.] Kong CHRISTIAN III.s Brev, hvorved han giver det efter Jörgen Pedersen ledigblevne Cantordom i Riber Domkirke til Antonius Brydske "vor Mand, Raad og Rigens Canceller". — *Colding*, Löfuerdagen nest efter Söndagen Reminiscere.

P. Terpager, Ripæ Cimbr. p. 126–127. Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. Suppl. S. 129–130.

24. Febr. [1215.] HEINRYCHUS BULLINGERUS, Tigurinæ ecclesiæ pastor, ad Christianum III. Regem dat literas, quibuscum librum suum de iustificatione, Regi dedicatum, mittit. — *Tiguri apud Heluetios*, XXIIII. Febr.

Dän. Bibl. 9. Stück. S. 220–222. A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 3. Th. S. 203–204.

24. Febr. [1216.] Brev fra PETER OCHSZ, BALTHASSAR KLAMMER og Dr. BERNHART WYGBOLT FRIESZ til Kong Christian III. om et mellem Churfyrsten (August af Sachsen) og Hertug Johan Frederik af Sachsen sluttet Fordrag m. m. — *Naumburg*, d. 24. Februarii. (Tydsk.)

A. N. Byge, P. Oxes Levnet. S. 78–79.

Februario? [1217.] Kong CHRISTIAN III.s Brev, at der ikke (i Halmstad alene eller i alle Kjöbstæder?) maatte være Skorstene i Huse, som vare tækkede med Straa. — (Udateret). (Svensk.)

Svensk Udt. i Richardson, Hallandia. S. 140.

12. Martii. [1218.] Kong CHRISTIAN III.s Befaling til Indbyggerne paa Island, at betale Pouell Hvittfeldt deres Afgifter til Kronen for indeværende Aar, men Knud Steenssen, hvem Kongen nu havde betroet Befalingen over Island, Afgifterne, som forfaldt efter St. Hansdag. — *Kolling*, Manndagenn post Söndagen Judica.

Finni Johannæi hist. eccles. Island. T. 2. p. 327–328. M. Ketilson. kgl. Forord. til Island. 1. D. S. 350–352. Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 505–506.

[1219.] Kong Christian III.s Brev til Bisperne paa Island, Oluff Haltessen og Morteon Einerssen, om Povell Hvittfeldts og Knud Stissenns Sendelse til Island; i lige Maade at de, som begaae Kjetterie (Blodskam) eller anden uchristelig Gjerning, ikke herefter maae have Tilflugt til Domkirkerne; endelig om Skolelærernes Underholdning og Ordinantsens Efterlevelse. — *Kollinghus*, Mandagenn nest epter Söndagen Judica. 1554. 12. Martii

Finni Johannæi hist. eccles. Island. T. 2. p. 326—327. M. Ketilson, kgl. Forord. til Island. I. D. S. 352—353. Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 506—507.

[1220.] Kong Christian III. giver Eggert Hanssen Bestalling at være Laugmand for Sönden og Östen paa Island og forlener ham med Arnes Syssel. — *Kollingh*, Mandagen post Söndagen Judica. 12. Martii.

Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. II. S. 501—502.

[1221.] Kong Christian III.s Forleningsbrev til Hr. Einer Arnessen paa sit og Norges Krones Kloster, Skrede Closter paa Island, ad gratiam, mod aarlig Afgift af 30 Joachims-Dalere. — *Kollinghus Slot*, Mandagen nest efter Söndagen Judica. 12. Martii.

M. Ketilson, kgl. Forord. til Island. I. D. S. 353—355. Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. II. S. 507—508.

[1222.] Andreas Wacker melder Kong Christian III., at ved en Collation af nogle fornemme Herrer yttrede en stor Herres Raad og Tjener om Kongen: "ehr regirt woll, ehr musz sich aber noch einmal von einem andern regieren lassen"; han raader Kongen at være paa sin Post. — *Speir*, Sontags palmar. (Tydsk.) 18. Martii.

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 3. Th. S. 50—53.

[1223.] Kong Christian III.s Befaling til Morthen Einerssenn, "Superintendent for Synden paa Island", at han skulde begive sig til Kongen med Povel Hvittfeldt. — *Kolling*, Onssdagenn nest epter Palmesöndag. 21. Martii.

Finni Johannæi hist. eccles. Island. II. p. 327. M. Ketilson, kgl. Forord. til Island. I. D. S. 355—356. Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. II. S. 508—509.

[1224.] Kong Christian III.s Stadfæstelses-Brev paa et Mageskifte mellem Jörgen Lykke, Raad og Embedsmand paa Mariager Kloster, paa Klosterets Vegne, og Niels Lange til Kiergaard, hvorved der var overdraget denne Darum Gaard og 7 Gaarde og et Bol i Darum, og derimod udlagt til Klosteret Bunderup Gaard og en Gaard i Bunderup, Kokholm, Bunderop Mölle, en Gaard i Österbölle, en Gaard i Gunderop og en Gaard i Giettrup, liggende i Gislum Herred og Rins Herred. — *Kollinghus*, Fredagen post quasi modo geniti. 6. Aprilis.

Danske Mag. VI. S. 159—160.

[1225.] Johan Friis til Hesselager bevilger og samtykker, at al den visse Rente, der laae til St. Nicolai Alter i Vor Frue Capel i Nyborg, hvortil han havde jus patronatus, skal herefter blive til Skolemesternes og Locaternes Ophold i Nyborg og Svendborg. — *Coldinghuus*, Fredagen nest efter Söndagen Quasimodogeniti. 6. Aprilis.

Hofman, Fundationer. V. S. 450—451.

[1226.] Fuldmagt, udstedt af Kong Christian III. til Mogenns Gyldenstiern til Stiernneholm, Ridder, Byrge Trolle til Lilleöe, Annthonis Brysche til Lanngsöe, Rigets Cantsler, Tage Thott til Erichshollum, Claus Wrnne til Bellttebergh og Holgierd Rosenn-kranndz til Boller, Rigsraader, til at möde i Elffsborgh d. 1. Mai næstk., og der i Forening med svenske Afsendinger at söge at afgjöre de Tvistigheder, som maatte være mellem begge Rigers Indvaanere. — *Colldinge*, Sönndagenn misericordias domini. 8. Aprilis.

Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. II. S. 233—234.

1554. [1227.] Dr. AMBROSII MAGIRI Skrivelse til Kongen af Danmark angaaende Spaa-
22. Aprilis. domme og mystiske Tegns Udtydning med Anvendelse paa de daværende politiske Forhold. — Den 22. dach Aprilis. (Plattydsk.)

J. P. de Ludewig, Reliqv. Mso. T. V. p. 372—377.

25. Aprilis. [1228.] Kong CHRISTIAN III. forlener Niels Parsbergh med Krogen's Slot og Lehn, som Herloff Trolle sidst i Værge havde. — *Kollinghuss*, Onsdag post cantate.

L. Boesen, Herluf Trolles Levnet. S. 58—62.

30. Aprilis. [1229.] Kong CHRISTIAN III.s Befaling til Peder Oxe, at han med det allerförste skulde begive sig til Kjöbenhavn, for i Kongens Fraværelse at have Opseende med at Alting blev bestillet Kongen og Riget til Bedste. — *Kolling*, Mandagen nest epther Söndagen Vocem Jucunditatis.

A. N. Ryge, P. Oxes Levnet. S. 81—82.

Aprili? [1230.] Lehnsmanden paa Gulland, OTTHE RUDT's Erklæring paa de af Kjöbstedmændene paa Gulland förte Klager over ham, fornemmelig angaaende Indgreb i deres Handels-Privilegier, samt over at han skal have ladet en Kirke i Wisby fordærve. — (Udateret Udkast.)

Danske Mag. 3. Række. III. S. 113—117.

1. Maji. [1231.] Mag. OLUF SWINEFOT's (11 Aar för ansat som *Ærkebisp* i Upsala) Skrivelse til Kong Gustav af Sverrig, hvori han blandt andet i Anledning af et under Pressen værende Skrift om Sverrige og Götarike omtaler Kong Christierns Regimente i Stockholm 1520, hvorved han selv havde været i Fare. — *Rom*, die prima Maji. (Svensk.)

Skriftel. Bewis hör. til (Spegels) Biskopschrön. S. 87—88.

3. Maji. [1232.] Kong CHRISTIAN III. tillader, at det Vicarie, som er funderet til St. Birgitte Alter i Assens Kirke, med alt dets Gods, Rente og Tilliggelse, herefter skal være til den Person, som er Skolemester i Assens. — *Coldinghuus Slot*, Torsdagen nest efter St. Philippi & Jacobi Apostel-Dag.

Hofman, Fundatiener. T. V. S. 333—335. Sst. S. 445—447.

9. Maji. [1233.] Ridder JOHANN RANTZOWE undskylder sig hos Hertugerne Johan og Adolff, at han ikke, efter deres Begjering, kunde möde i Rendsborg, for med dem at raadslaae om adskillige magtpaaliggende Ting, eftersom han umueligt kunde forlade sit Slot Bredenberg i denne farefulde Tid, da man intet Öieblik kunde vide sig fri for et Anfald. Hans Raad er imidlertid, at man skulde byde Fjenden Spidsen i aaben Kamp. — *Bredenberg*, Middewekens nach Exaudi. (Plattydsk.)

Danske Mag. IV. S. 93—95.

9. Maji. [1234.] Ridder JOHANN RANNTZAWE tilmelder Hertugerne Hans og Adolff en hemmelig Efterretning, han havde faaet ved sin Tjener Lütke Belowe, om et Bud, der var opsnappet med en Deel Breve fra Markgrev Albrecht til Staden Hamborch. — *Bredenberg*, Middewekens nach Exaudi. (Plattydsk.)

Danske Mag. IV. S. 121—122.

17. Maji. [1235.] Kong CHRISTIAN III.s Befaling til Superintendenten i Sjelland, Dr. Peder Palladius, i Anledning af Öen Gotlands Indbyggeres Klager over Mangel paa duelige Præster. — *Kollinghuss*, Torsdagenn nesth effter Pindzedagh.

D. G. Zwergius, Siell. Clcresie. I. T. S. 22—23.

[1236.] Extract af Biskop Offue Bildes Testament til Bedste for de Fattige, ad pia loca, og for hans egne Tjenere (jfr. Nr. 1250). — *Skouff Kloster*, Mandag nest effther hellig Trefoldigheds Söndag. 1551. 21. Maji.

Nye D. Mag. I. S. 241—244.

[1237.] Brev, udstedt af Niels Lange til Kiergaard af Vaaben, hvorved han tilstaaer at være tilfreds med det Forlig, han havde indgaaet med Ribe Capitel for Kongen og Rigets Raad paa sidste almindelige Herredag i Kolding, angaaende Gods i Westerherrit, Skastherrit og andensteds og Penge, som Thomas Lange havde givet til St. Mortens Alter og Capitlet i Ribe Domkirke. — *Ribe*, Tiisdagen nest effther Trinitatis Söndag. 22. Maji.

P. Terpager, Ripæ Cimbr. p. 252.

[1238.] Mariæ, Angliæ reginæ, ad Christianum Daniæ regem literæ, in qvibus commendationem regis, Miloni Coverdalo, episcopo Exoniensi nuper nominato, datam, magni se momenti habituram esse pollicetur. — *Ad D. Jacobum*, 22 Maii. 22. Maji.

T. Rymer, Foedera, ed. G. Holmes. Tom. IX. P. IV. pag. 5.

[1239.] Brev fra Ditmarskens 48 Forstandere til Hertug Hans, hvori de, da de have erfaret, at et stort Antal Krigsfolk er forsamlet ved Hamborg, bede om hans og hans Brödres Bistand til at afværge et muligt Overfald paa deres Land. — *Heyde*, den XXIII. May. (Plattydsk.) 23. Maji.

A. L. J. Michelsen, Ditm. Urkundenbuch. S. 164—165.

[1240.] Afsked mellem de svenske og danske Sendebud, hvorved blandt andet bestemmes, at hvert Rige skulde beholde de Grændser, de uomtvistelig havde havt i begge Kongers Tid; tillige fastsættes et nyt Möde Philippi & Jacobi Dag næstk., til Afgjörelse af mangehaande Klagepunkter. — *Elffzborgh*, then 24. Maij. (Svensk.) 24. Maji.

E. Jörenssen, Gustaff I.s Hist. 2. D. S. 303—304. (De svenske Gesandters Besværinger findes sst. S. 291—302.)

[1241.] Dr. Justus Jonas tilskriver Kong Christian III. om et Skrift, han har under Arbeide; han önsker personlig at kunne træffe sammen med Kongen, hvem han haaber at Gud vil bruge som sit "organon electum" til at bevirke en almindelig Fred i Tydskland. — *Bey Coburgk zu Eissfeld*, (uden Dag). (Tydsk.) ante 27. Maji.

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 1. Th. S. 359—362 (med Paategning: "product. Coldingen, d. 27. May 1554").

[1242.] Dr. Georgius Maior lykönsker Kong Christian III. til hans gjenvundne Helbred, og skriver om den snart foldendte Udgave af Luthers Skrifter, hvoraf han sender Kongen en Deel. — *Wittembergk*, den 27. May. (Tydsk.) 27. Maji.

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 2. Th. S. 189—190.

[1243.] Kong Christian III.s aabne Brev, hvorved det tillades Anders, Abbed udi Wiidschyldt Closter, der agter at lade oprydde Grunden udenfor Gaarden Vesterriis i Liimfjorden, samt hans Efterkommere i Widskyld Kloster at beholde dette Fiskerie. — *Kolling*, Fredagen post Urbani. 1. Junii.

Danske Mag. I. S. 152.

[1244.] Dr. Johannes Bugenhagen tilskriver Kong Christian III. angaaende et muligen forkommet Brev, hvori han takkede Kongen for 30 Ræve-Skind; beretter om Kirkevisitationen m. m. — *Wittenberg*, vij Junij. (Tydsk.) 7. Junii.

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 1. Th. S. 194-197.

1551. 18. Junii. [1245.] Ridder JOHAN RANTZAUW beder Hertugerne Hans og Adolff undskylde, at han ikke efter deres Önske kunde möde i Collding, da hans Sön Heinrich just paa den Tid skulde holde Bryllup paa Bredenberg. — *Breidenberch*, den 13. Junii. (Plattydsk.)

Danske Mag. IV. S. 95—96.

18. Junii. [1246.] ANDREAS PETRI BARSELIUS, natus in Jutlandia in dioecesi Ripensi, misso testimonio D. Philippi (Melanchthonis), a Christiano III. rege auxilium ad studia continuanda petit. — *Witteberga*, die 18. Junii.

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 3. Th. S. 204 - 205.

20. Junii. [1247.] PHILIPPUS MELANCHTHON anbefaler Kong Christian III. en ung Studerende Andreas Petri fra Barsbeil i Jylland til Understöttelse et eller to Aar. — 20. Junij. (Tydsk.)

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 2. Th. S. 62—63.

27. Junii. [1248.] Dr. JOHANN RUDEL, Syndicus i Lybek, tilmelder Kong Christian III. endeel politiske Efterretninger; tillige beder han ham om at sende hans forfaldne "dienstgelt". — *Lübeck*, den 27. Junii. (Tydsk.)

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 3. Th. S. 22—24.

15. Julii. [1249.] Hertug ADOLPHS til Slesvig og Holsten Skrivelse til hans Secretær Georg Cörper, om at forelægge Raadet et ham tilkommet Brev fra Lübeck angaaende Staden Kiels Udtrædelse for mange Aar siden af Hanseforbundet og dens derved forbrudte Privilegier. — *Gottorp*, den 15. Jul. (Tydsk.)

J. P. Willebrandt, hansische Chronick. 3. Abth. S. 95.

18. Julii. [1250.] Extract af Biskop OFFUE BILDES Testament pro cognatis et amicis (cfr. Nr. 1236). — *In monasterio Soluatico (Silvatico, Skovkloster)*, 18. Julii.

Nye D. Mag. I. S. 244—248.

20. Julii. [1251.] Kong CHRISTIAN III.s Quittering til Frands Brokkenhuus, Embedsmand paa Nyborg Slot, for Regnskab over hvad han havde oppebaaret og udgivet til Staden Nyborgs Befæstning 1547—1552, ligeledes over 13191 Daler, som Kongen havde indsat hos ham 1551. — *Kiöpnehavn Slot*, d. 20. Dag. Julii.

Nye D. Mag. II. S. 177—179.

21. Julii. [1252.] Kong CHRISTIAN III. giver et Steenhuus, "staaendes udi Hospitalet udi Aalborg, som Skolen nu paaholdes", for bestandig til et Skolehuus (Latinskole) og til Bolig for Skolemesteren (Rectoren) i Aalborg. — *Coldinghuus Slott*, S. Mariæ Magdalenæ Aften.

Hofman, Fundationer. T. IV. S. 70—71.

27. Julii. [1253.] Literæ JOANNIS STURMII ad Christianum III. regem datæ, in quibus excusat, quod, teste Joanne Lasco utens, Petrum Martyrem regi commendaverit; nunciat adventum Dr. Andreæ Wacker legati regis, etc. — *Argentorati*, 27. Julii (sine anno).

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 2. Th. S. 315—320.

1. Augusti. [1254.] BORGEMESTERS OG RAADS I AALBORG Transsumpt af Kong Christian III.s Gavebrev af 21. Juli s. A. (jfr. Nr. 1252) paa et Steenhuus til Latinskolen i Aalborg. — *Aalborg*, Onsdagen næst efter Olai Regis Dag.

Hofman, Fundationer. T. IV. S. 70—71.

8. Augusti. [1255.] Kong GUSTAVS af Sverrige Svar paa Mag. Oluf Swinefots Skrivelse af 1. Mai s. A, (jfr. Nr. 1231), hvori Kongen blandt andet berörer Kong Christian II.s Forhold i Sverrige og hans Understöttelse ved nogle landsforræderske svenske Biskopper. — *Wår gård Arboga*, 8. Augustj. (Svensk.)

Skriftel. Bewis hör. til (Spegels) Biskopschrön. S. 89—94.

[1256.] KONGENS RETTERTINGS Dom, hvorved en Sag, hvorunder Per Nielssen i Bramdrup tiltales af Per Iuerssen i Myssvraa for at holde et Ægteskabslöfte, han havde givet dennes Datter, hvortil han ogsaa ved Ribe Capitels Dom var kjendt pligtig, udsættes i 6 Uger. — *Suinöö*, Lögerdagenn epther Laurentii Dag. 1554. 11. Augusti.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 2. Saml. S. 142—143.

[1257.] PHILIPPUS MELANCHTHON sender Kong Christian III. endeel politiske Efterretninger, og anbefaler en Studerende, Erasmus Seuerinus fra Ribe, til Kongens Understöttelse. — 15. Augusti. (Tydsk) 15. Augusti.

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 2. Th. S. 63—66.

[1258.] Dr. JUSTUS JONAS takker Kong Christian III. for hans Skrivelse og de tilsendte 30 Daler og bevidner sin Glæde over, at Kongen har gjenvundet sin Sundhed. — *In Francken Eisfeld*, 18. August. (Tydsk.) 18. Augusti.

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 1. Th. S. 356—358.

[1259.] BORGERNE I WIISBY paa Gulland gjentage deres Klager og Andragender til Kong Christian III. fornemmelig angaaende Indgreb i deres Handelsprivilegier af fremmede Kjöbmænd, Slotstjenerne og Bönderne. — *Ex Othensse*, Söndagenn nest forre Bartholomej. 19. Augusti.

Danske Mag. 3. Række. III. S. 117—122.

[1260.] Kong CHRISTIAN III. stadfæster et Fæstebrev, som Borgemester, Raad og Menighed i Randers havde faaet af Jyrgen Lyche til Overgaard, Embedsmand i Mariager Kloster, med Samtykke af Abbedissen Birgitte Krumpens Datter og menige Konvent, paa Wallöf eller Wallom Mark mod en aarlig Afgift af 14 Mark 1½ Skill. Danske til Klosteret. — *Drotningborg*, St. Bartholomæi Dag. 24. Augusti.

Danske Mag. VI. S. 159.

[1261.] Uddrag af en Attest, udstedt af BORGEMESTER OG RAADMÆND I FLENSBORG, i hvilken de bevidne, at Byen i Aaret 1534, efter at Lübek havde undsagt Kong Christian, ifölge denne Konges Opfordring havde stillet et Antal Tropper under Raadmand Claus Freeses Commando. — *Flensburgi*, die Lunæ post Ægid. (Tydsk.) 3. Septbr.

J. H. a Seelen, Memorabil. Flensburg. p. 135—136.

[1262.] Uddrag af STADEN FLENSBORGS Gavebrev til Raadmand Claus Frees og hans Arvinger, hvem de overlade arvelig en Grundeiendom i Nærheden af Staden, som i sin Tid var overladt Frees paa Livstid, paa Grund af de Tjenester, han havde viist Staden. — *Flensb.*, am Montag nach Ægidii. (Tydsk.) 3. Septbr.

J. H. a Seelen, Memorabil. Flensburg. p. 136.

[1263.] Patent, udstedt af BORGEMESTER OG RAAD I FLENSBORG, hvori de erklære at have overladt en Grundeiendom i Nærheden af Staden til Claus Frees og hans Arvinger som Erstatning for den Skade, han havde havt ved i Aaret 1534 at være fraværende over Aar og Dag som Anförer for Byens Contingenttropper. — *(Flensborg)*, am Montage nach Egidii. (Tydsk). 3. Septbr.

J. H. a Seelen, Memorabil. Flensburg. p. 136—137.

[1264.] KONGENS RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse) i en Sag mellem Jörgen Marsuin til Hollufsgaard og Niels Andersenn til Lyngbygaard, Fru Mette, Seuerin Stampes Efterleverske, og andre Erick Christophersens Arvinger, angaaende et Skjödebrev paa noget Gods i Skaane, som Erick Christophersen havde udstedt til Jörgen Marsuin. — *Othense*, thend Tisdag nest ephter St. Egidii Dag. 4. Septbr.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 1. Saml. S. 234—236.

1554. 5. Septbr. [1265.] KONGENS RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse) i en Sag mellem Albrett Göye til Krenckerup og hans Brödre paa den ene Side, og Herloff Trolle og Otte Rossenncranns paa deres Hustruers og Hustruers Söstres Vegne paa den anden Side, angaaende Arv efter deres Sösterson Ebbe Annderssenn. — *Othensse*, then Onsdag nest epther Scti. Egidii Dagh.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 1. Saml. S. 236—238.

6. Septbr. [1266.] Kong CHRISTIAN III.s Vidisse af Kong Christian I.s Bevilling for Skelskörs Borgere, at de maatte have Overdrev og Græsgang mellem Skelskör og Korsör (cfr. T. I. Nr. 4099). — *Vor Gaard wdj Ottinse*, Torsdagen nest effter St. Egidii Dagh.

P. Friis Edvarsen, Underr. om Schielschiör. S. 414—415.

20. Septbr. [1267.] Overeenskomst mellem Kong CHRISTIAN III. af Danmark og HANSESTÆDERNE, om at udnævne 4 Mænd fra hver Side som skulde komme sammen førstkommende, Onsdag efter Petri og Pauli, 2. Juli, i Odense, for at udjævne de mellem Kongen og Stæderne verserende Stridspunkter. — *Odenseche in Fune*, den 20. Tagk des Monats Septembris. (Tydsk.)

J. P. Willebrandt, hansische Chroniek. 3. Abth. S. 96—100. (Med dette Aktstykke er tillige den Eed aftrykt som de beskikkede Voldgiftsmænd skulde aflægge.)

22. Septbr. [1268.] Kong CHRISTIAN III. befaler Indbyggerne paa Borneholm fremdeles at rette sig efter den Afskeed, som han efter Mödet med de Lybske sidste Vinter i Kolding havde meddeelt sin "Jurisdiction fogitt" Hening Gagge, da en ny Forhandling med de Lybske ikke havde fört til Noget. — *Othensze*, then 22de Septembris.

J. R. Hüberts, Aktst. til Bornholms Hist. S. 210—211.

24. Septbr. [1269.] Kong CHRISTIAN III.s Brev, hvorved Mogens Munkcs Overdragelse paa Livstid af 3 Gaarde (Aussomgaard, Skiöed og Lörup) til Marie Jenssdaatther og deres 2 Döttre Karine og Ide, bekræftes, og Gaardene frigives for "aldt koninglige Tynnge". — *Odense*, Manndagenn post Mathei.

Genealog. Archiv. Nr. 1—8. S. 192—193.

29. Septbr. [1270.] Kong CHRISTIAN III.s Forbud, at Skibe, som ere byggede i Danmark og Norge, ikke maae sælges ud af Landet i 10 Aar efter at de ere byggede. — *Vor Gaard i Odense*, St. Michels Dag.

H. Paus, kgl. Forordn. for Norge. S. 313. Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 500—501.

29. Septbr. [1271.] Kong CHRISTIAN III.s Rescript til Kieldtt Juell, Superattendent i Wiborrig, at han herefter ikke maatte befatte sig med de Geistlige i Olborrigh, men tilsige dem at rette sig efter at være Superattendenten i Wendelboe Stift hörige og lydige. — *Woris Gordt wdj Otthensze*, Sancti Michells Dag.

A. Thura, series episc. dioeces. Börglum. S. 19. Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 232.

1. Octbr. [1272.] Kong CHRISTIAN III.s Skrivelse til Dr. Johan Sturmius, Rector ved Höiskolen i Strasburg, at han efter hans Tilbud har taget ham i sin Tjeneste, og at han ved Georg Lucke sender ham 100 Daler. — *Izeho*, Montags nach Michaelis Anno xlliiij. (Tydsk.)

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 2. Th. S. 478—479. (Dette Brev er u. Tv. her urigtigen henfört til 1554, da Kongen ikke paa denne Tid af Aaret kan have været i Itzehoe; det bör maaskee snarere henföres til 1548.)

[1273.] Dr. GEORGIUS MAIOR sender Kong Christian III. nogle Böger, og melder om en i Ungarn udbredt falsk Lære, hvorover Universitetet i Wittemberg havde afgivet en Kjendelse, i hvilken det refererede sig til Kirkerne og Universitetet i Danmark. — *Wittenberg*, 7. Octobris. (Tydsk.) 1554. 7. Octobr.

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 2. Th. S. 191—193.

[1274.] TRONDHIEMS CAPITEL beslutter, i Anledning af at dets Superintendent M. Hans Gaas besværede sig over, at Chorgangen ikke var holdet som den burde, og forsikkrede at ville melde det til Kongen, hvis der ikke skete heri Forandring, at tredie Parten af alle Canniker skulde hvert tredie Aar være tilstede og residere hos Domkirken, og hver, der for lovligt Forfald ikke kunde komme, være forpligtet at skaffe en anden i sit Sted. — *Sacristiet i Trondhems Domkirke*, vndecimo Octobris. 11. Octobr.

Danske Mag. VI. S. 309—311.

[1275.] NÖRREHERREDS TINGSVIDNE, givet Henrich Glob til Klinstorppe paa Kongens Vegne, angaaende Rebningen af Houff Skov paa Langeland. — *Norheritztingh*, Torsdaghen nest epther Sancti Dionisij dagh. 11. Octobr.

Aktstykker etc. udg. af Fyens lit. Selsk. 2. Saml. S. 18—20.

[1276.] Kong CHRISTIAN III.s Dom, hvorved Bertel Krudkremmer, Borger i Kolding, kjendes berettiget til at nyde og bruge en Gaard sammesteds, som han havde kjöbt, eftersom Kjöbstedgods er Lösöre og derfor ikke bör at lovbydes. — *Koldinghus slot*, den Mandag som S. Söffrens dag paafald. 23. Octobr.?

Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. Suppl. S. 282—283. P. Friis Edvardsen, Underr. om Schielschiör. S. 600—602. (Her er Aaret ikke angivet, og det er tvivlsom, om det er rigtigt hos Krag, da Sörens Dag 1554 (23. Oct.) var en Tirsdag; dog maa det bemærkes, at der mulig kan være meent S. Severi Dag (30. Apr.), der dette Aar var en Mandag.)

[1277.] EFFUERT BYLDT til Raffnholt, Hövedsmand paa Stenwigholm, qvitterer for Modtagelsen af 1000 Daler, som vare indkomne af Kirkerne i Trondhjems Stift til Domkirkens Opbyggelse, hvoraf 510 Daler ere ham leverede af Mester Pedher Cantor, og 490 Daler af Henrick Nielsson, og forpligter sig rede at udbetale samme, naar Trondhjems Capitel det maatte forlange. — *Wdi Communett (i Trondhiem)*, then 24de Dagh Octobris. 24. Octobr.

Danske Mag. VI. S. 306—307.

[1278.] Kong CHRISTIAN III. paalægger Prioren Hr. Christiern Povelsön at underholde 16 geistlige Personer i St. Knuds Kloster i Odense. — *Nyborg*, post Simonis et Judæ Apostolorum. post 28. Oct.

Danske Mag. II. S. 74.

[1279.] Dr. JOANNES BUGENHAGEN tilskriver Kong Christian III. om sin Bekymring i Anledning af Kongens Sygdom og om sin Længsel efter at modtage Brev fra ham. — *Wittenberg*, XXX. Octobr. (Tydsk.) 30. Octobr.

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 1. Th. S. 197—204.

[1280.] Kong CHRISTIAN III.s Bevilling til Dr. Peder, Superintendent i Sjellands Stift, og Borgemestere og Raadmænd i Kjöbenhavn, at de maae tillægge Kirkens og Skolens Tjenere i Kjöbenhavn det Vicarie-Gods der i Staden, som ikke var "stiftet" af Adelen. — *Nyborg Slott*, Torszdagenn nest effter Alle Helgenns dagh. 8. Novbr.

Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 502—503.

1554. 11. Novbr. [1281.] Kong CHRISTIAN III.s Forordning, at Fremmede, som komme ind i Riget, skulle overhöres om deres Tro, at ikke Vederdöbere, Sacramenterere og andre Sværmere skulde indliste sig i Landet og indföre uchristelige Lærdomme. — *Kolding Huus Slot*, S. Martini Dag.

Danske Mag. V. S. 223—224. P. Friis Edvarsen, Underr. om Schielschiör. S. 590—591.

28. Novbr. [1282.] JOANNES STURMIUS in literis ad Christianum III. regem datis acta qvædam externa refert, petitque a rege, ut pensionem debitam sibi mittat. — *Argentorati*, 28. Nouembr.

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 2. Th. S. 320—325.

4. Decbr. [1283.] Kong CHRISTIAN III. byder Prioren Christiern Povelsön at forlænge (ↄ: udvide) Skolen der i Odense, saa at Peblingene kunde have Rum nok til at sidde udi. — *Nyborg*, Tirsdagen nest effter S. Andreæ apostoli Dag.

Danske Mag. II. S. 74—75.

15. Decbr. ? [1284.] Dronning DOROTHEA underretter Mester Hans Tausen, Superattendens i Ribe, om at Skolemesteren i Kolding slet passer sit Embede, men er "en ret Dranker", og beder ham derfor at sende en anden god lærd Person, der er beqvem til samme Embede. — *Koldinghus*, Löffuerdagen efter nuptionis Mariæ (? = concept. Mariæ).

J. J. Fyhn, Efterretn. om Kolding. S. 103—104.

18. Decbr. [1285.] KONGENS RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse) i en Sag mellem Kongens Kantsler Johan Friis til Hesselagger paa den ene Side og Fru Anne, Hr. Johan Urnis, og Fru Kirstine Lyckisdather til Rydegaardt paa den anden Side, hvorved et nu fremlagt Sandemænds-Brev om Markeskjel af 1505 kjendes uden Magt, efter at Johan Friis havde erhvervet Laasebrev paa den omhandlede Eiendom. — *Nyborig*, thend Tisdag nest effther Scte. Lucie Virginis Dag.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 1. Saml. S. 238—240.

18. Decbr. [1286.] KONGENS RETTERTINGS Dom, hvorved Jacop Jesperssen, Byfoged i Othensse, kjendes uberettiget til at sagsöge Laurs Jenssen i Klussit og Knudt Nielssen i Liungby til Betaling af den hele Sum, hvorfor de tilligemed andre havde indgaaet Forlöfte "med samlet Haand", da dette Löfte ikke indeholdt det Vilkaar: "En for Alle". — *Nyborigh*, thend Tissdag nest effther Sancti (sic) Lucie Virginis Dagh.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 2. Saml. S. 143—144.

19. Decbr. [1287.] KONGENS RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse) i en Sag mellem Fru Kierstine Lyckesdather til Rydegaardt og Frantz Brockennhus til Egeskouff, Embedsmand paa Nyborig Slot, paa Kronens Tjeneres Vegne i Langaa, angaaende Skiftning og Rebning af Langaa Grund. — *Nyborigh*, thendt Onssdag nest effter sancte Lucie virginis Dag.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 1. Saml. S. 240—244.

23. Decbr. [1288.] Kong GUSTAVS Skrivelse til sine Sönner Erik og Johann, angaaende at undersöge det Exemplar af Olai Petri Cronik, som Biskop Bottwed i Strengnæs havde ladet afskrive, men som Kongen ikke vilde at skulle udbredes uforandret, da, som han paastod, flere urigtige Punkter fandtes deri, in specie med Hensyn til Sverriges Forhold til Danmark. — *Gripsholm*, 23. Decembr. (Svensk.)

J. G. Hallman, Brödene Oluff og Lars Petri's Levnet. S. 77—80. Script. Rer. Svecicar. T. 2. sect. 2. p. 152.

[1289.] Kong GUSTAVS af Sverrige. Skrivelse til Biskop Lars angaaende hans afgangne Broder Biskop Olafs (Swinefots, eller Olai Petri) Krönike, mod hvilken Kongen fremsætter mange Ankeposter, og deriblandt at Olaf næsten altid roser "the förrädare som hafwe hållet med the Danske, och rätte orsaken warit att Swerige är kommit på sådanne owindelig skada och fordärf", hvorfor Kongen befaler, at Bogen skal inddrages og ikke gives ud blandt Folk, til den bliver bedre corrigeret. — *Gripsholm*, den 24. Decemb. (Svensk.) 1554. 24. Decbr.

Skriftel, Bewis hör. til (Spegels) Biskopschrön. S. 99—102. Script. rer. Svecicar. T. 2. P. 2. p. 155—156. J. G. Hallman, Brödrene Olaff og Lars Petri's Levnet. S. 71—77 (uden Dag).

[1290.] Kong CHRISTIAN III. underretter Raadet i Lybek om, at han har udsat et til 1. Mai 1555 fastsat Möde angaaende de Bornholmske Anliggender efter dets Önske til S. Hansdag; hvorhos han paalægger det at overholde den sidst (i Kolding) givne Reces. — Freitages inn denn heiligenn weynachten. (Tydsk.) 28. Decbr.

Udt. og Brudst. i J. B. Hüberts, Aktst. til Bornholms Hist. S. 211—212.

[1291.] Nogle Artikler, efter hvilke Prædikanterne paa Gulland skulle rette sig, ved tilbörlig Straf, som ere samtykte paa GENERAL-CAPITEL I WISBY, udi ærlig og velbyrdig Christoffer Walckendorps, saavelsom siden udi Velbyrdig Emicke Kaas's Tider og Nærværelse. — (Udateret.)

Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. Suppl. S. 180—187.

1555. 1555.

[1292.] HERLUF TROLLES til Herlufsholm og hans Hustru BIRGITTE GIÖES Gavebrev paa en Gaard og 2 Haver i Helsingör, samt 2000 Gylden, hvis Rente skulde tilfalde fattige Skolebörn i Helsingör. — *Herlufsholm*, Nytaarsdagen. 1. Januar.

Hofman, Fundationer. T. VII. S. 66—67.

[1293.] Kong CHRISTIAN III. tillader, at Feritslöff Sogn skal herefter være og blive til Rolsted Sogn, og dets Kirke nedbrydes, og Klokker, Kalk, Steen, Tömmer og Ornamenter forvendes Rolsted og Röninge Kirker til Bedste. — *Nyborg Slott*, Mandagen nest epther hellige threkongersz dag. 7. Januar.

Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. Suppl. S. 233—234.

[1294.] Kong CHRISTIAN III.s Bevilling, at Hr. Niels Pedersen og hans Efterkommere, Sognepræster til V. Frue Kirke i Nyborg, maae nyde og beholde Hiulby Sogn som Annex til fornævnte Kirke. — *Nyborg Slot*, Mandagen næst efter Hellig Tre Kongers Dag. 7. Januar.

Hofman, Fundationer. T. V. S. 536—537.

[1295.] CANONICORUM ROSCHILDENSIUM literæ ad Dr. Petrum Palladium, superintendentem Sjallandiæ, datæ, in qvibus suspicionem papisticæ superstitionis a se removere conantur. — *Ex Roschildia*, postridie Epiphaniæ Domini. 7. Januar.

E. Pontoppidan, Ann. Eccl. Dan. 3. Th. S. 336—339.

[1296.] Kong CHRISTIAN III. skjenker Kronens Part af Tienden af Soyerslöeff Sogn for bestandig til Læsemesteren i Odense. — *Nyborgh slott*, onnsdagenn nesth effter hellige tre konningers dagh. 9. Januar.

Hofman, Fundationer. T. V. S. 35. Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. Suppl. S. 130—131.

1555. 9. Januar. [1297.] Kong CHRISTIAN III.s Befaling, at Hlening (Fleninge) og Hoggerup Kirker (i Fyen) skulle afbrydes og Holme Klosters Kirke igjen tilflyes, samt at Krarup Kirke skal være Annex til Holmeklosters Kirke, naar Sognepræsten Hr. Jörgen (der havde Krarup Sogn) var död eller afgaaet. — *Nyboriigh Slot*, Onsdaghen nest effter hellige tree Konge dagh.

Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 510.

9. Januar. [1298.] Kong CHRISTIAN III.s aabne Brev om Lönnen for Capellanen til St. Albani Kirke i Odense. — *Nyborg Slot*, Onsdagen nest effter hellig three Kongers Dag.

Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist Suppl. S. 131.

9. Januar. [1299.] Kong CHRISTIAN III. fastsætter, at Tienden af Tröstruppe Sogn i Fyen skal deles i to Parter, den ene Part til Kirken og den anden til Præsten, og tillægger Præsten en Eng kaldet Præsteeng. – *Nyeborg Slot*, Onsdagen næst efter Hellig tre Kongers Dag.

Hofman, Fundationer. T. XI. S. 145. (Ved Trykfeil staaer her Christian VII.)

9. Januar. [1300.] Kong CHRISTIAN III. tillader, at al Tienden paa Lyöe skal skiftes i tvende Parter mellem Sognepræsten og Kirken. — *Nyborgh Slott*, Onsdagen nesth effter Hellig Three Kongers Dagh.

Hofman, Fundationer. T. IX. Append. til Fyens St. S. 10—11.

18. Febr. [1301.] MARIÆ, Angliæ reginæ, ad Christianum III., regem Daniæ, literæ, in quibus se huius gratia Miloni Coverdalo veniam a regno exeundi et in Daniam proficiscendi dedisse scribit, etsi pecuniam, qvam ærario regio in Anglia deberet, nondum solvisset. — *Westm.*, 18. Febr. 1554.

T. Rymer, Foedera, ed. G. Holmes. T. IX. P. IV. p. 9.

20. Febr. [1302.] Kong CHRISTIAN III.s Forleningsbrev til Peder Oxze til Gisselfeld, paa Haldsted Kloster i Laaland med Mabölle, Westernes, Abbildtorps, Sörupe og Houbye Birker sammesteds, ad gratiam. — *Nyborg*, Onsdagen nest epther Sancti Valentini Dag.

A. N. Ryge, P. Oxes Levnet. S. 90.

24. Febr. [1303.] LANDALMUEN PAA GULLAND beder Kong Christian III. — i Anledning af hans Befaling at sende 4 Fuldmægtige til Kongen angaaende Wissbyes Borgeres Klager — at han vil beskytte den i dens gamle Friheder, og angiver de Punkter, hvorpaa den anholder om hans Bekræftelse. — *Ex Gullandtt*, Sancte Matthie apostolj dag.

Danske Mag. 3. Række. III. S. 123—124.

2. Martii. [1304.] MARIÆ Angliæ reginæ ad Christianum III. regem Daniæ literæ de restitutione pretii mercium quarundum a Th. Banister, cive Londinensi, ante duos annos sub nomine mercatoris Teutonici Gedanum exportatarum ideoque a rege retentarum. — *Westm.*, 2. Martii 1554.

T. Rymer, Foedera, ed. G. Holmes. Tom. IX. P. IV. p. 9.

3. Martii. [1305.] Brev fra JOHAN FRIIS til Heslager til Biskop Offue Bilde, hvori meddeles, at der endnu ikke "er talt noget om Klosternes Eiendom". — *Nyborg*, Söndagen Invocavit.

Nye D. Mag. II. S. 149—150.

7. Martii. [1306.] Kong CHRISTIAN III. forbyder Dadde Bunde til Snoksdall paa Island at forholde Nicolaus Biörnnssenn Gaarden Brussholtt. – *Nyborg*, Thorsdagenn nest epther Sönndagenn Invocavit.

Finni Johannæi hist. eccles. Island. T. 2. p. 328. M. Ketilsen, kgl. Forord. til Island. 1. D. S. 356—357. Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 514—515.

[1307.] VISBYES BORGERES yderligere Klager af mangehaande Art til Kong Christian III. over deres Lehnsmand Otho Rudtt og hans Tjenere, samt Andragende om Fastsættelse af deres Rettigheder og Afhjelpning af deres Klager. — *Wysby*, theun andenn freydagh vdj faste. 1555. 8. Martii.
Danske Mag. 3. Række. III. S. 124—131.

[1308.] INSTRUX for Knud Steenssenn, Embedsmand paa Island, angaaende forskjellige Sager, Kirke-, og Skolevæsenet vedkommende, som han paa Kongens Vegne skulde forhandle paa Altinget næstkommende St. Hans Dag. — *Nyborig Slott*, Onsdagen nest epter Söndagenn Oculi. 20. Martii.
Finni Johannæi hist. eccles. Island. T. 2. p. 329—331. M. Ketilson, kgl. Forord. til Island. 1. D. S. 357—362. Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 515—517.

[1309.] KONGENS RETTERTINGS Dom, hvorved stadfæstes en Landstings Dom mod Jens Huass til Fodslett, der tiltales af Frants Brockenhus til Egeskoff, Embedsmand paa Nyborig Slot, paa Kongens og Stiftets Vegne for at have hugget i Stiftets Skove, samt brugt Söe og Jord, som tilhörte Stiftet. — *Othensse*, Palme Lögerdag. 6. Aprilis.
Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 2. Saml. S. 145—147.

[1310.] Kong CHRISTIAN III.s Bevilling, at Kirkeværgerne i Nyborg maae og skulle herefter altid raade for det Gods, som var givet til Calente-Gilder i Nyborg, dog imod at gjöre aarligt Regnskab, og at Renten forvendes til Kirkens og Skolens Behov. — *Nyborg Slot*, Mandagen nest efter Söndagen Palmarum. 8. Aprilis.
Hofman, Fundationer. T. V. S. 435.

[1311.] Kong CHRISTIAN III.s Brev til Magistraten i Odense, at den skulde bære Omsorg for, at der i deres Bye fandtes Vognmænd, som kunde befordre Reisende for Betaling. — *Nyborgh*, Onsdagen nest epther Poske. 17. Aprilis.
Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. Suppl. S. 132.

[1312.] Dronning DOROTHEA underretter Hertug Hans til Slesvig, Holsten etc. om Ankomsten her til Nyborg af en Kjöbmand fra Cöllen, som vil overlade ham en Ahme god Viin, og tage Korn i Betaling m. m. — *Nyborg*, denn 23e Aprilis. (Tydsk.) 23. Aprilis.
Aarsberetn. fra det kgl. Geheimearchiv. I. B. S. 71—72.

[1313.] Kong GUSTAVS Skrivelse til Befalingsmændene i Vestergotland og Smaaland, at de skulle have nöie Tilseende med Adelen, Præster og Bönder paa Grændsen, da han var overbeviist om, at den danske Adel og den danske Konges Sön, Hertug Frederik, lagde Planer mod Sverrig. — *Wadstena*, then 25. Aprilis. (Svensk.) 25. Aprilis.
Udt. i E. Jörensson, Gustaff I.s Hist. 2. D. S. 310—311.

[1314.] Kong CHRISTIAN III.s saakaldte Klemmebrev for Vindelboe Stift, hvorved Sognepræsternes Indkomster i Stiftet bestemmes. — *Köpenhaffuen Slot*, Torsdagen nest epther Söndagen Jubilate, som er thend Niende dag udj Maj Maanedt. 9. Maji.
Hofman, om Tiende. S. 107—111; ny Udg. S. 68—73. Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. Suppl. S. 133—137.

[1315.] Kong CHRISTIAN III.s Klemmebrev for Viborg Stift, angaaende den Rente, som herefter skulde ligge til Sognepræsternes Underholdning. — *Kiöbenhavn Slot*, Torsdagen nest efter Söndagen Jubilate, som er den niende Dag i Maji Maaned. 9. Maji.
Danske Atlas. T. IV. S. 586—590.

1555. 9. Maji. [1316.] Kong CHRISTIAN III.s saakaldte Klemmebrev for Ribe Stift, eller Fastsættelse af Sognepræsternes Indkomster i Stiftet. — *Köpenhaffn Slott,* Torsdagen nest epther Söndagen Jubilate, som er then Niende Dag wdj Maye-Monetth.

Hofman, Saml. af Fundat. T. 1. S. 559—562. Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. Suppl. S. 137—139.

9. Maji. [1317.] Kong CHRISTIAN III.s saakaldte Klemmebrev for Sjellands Stift, hvorved Sognepræsternes Indkomster i Stiftet fastsættes. — *Kiöpnehaffn Slott,* Thorsdagen nest epther Söndagen Jubilate, som er thend 9. Dag vdj Maj-Monett.

Hofman, Saml. af Fundat. T. 8. S. 519—536. Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. Suppl. S. 140—146.

9. Maji. [1318.] JOANNES STURMIUS, rector, ad Christianum III. regem scribit de pensione sua, deinde de novo pontifice Marcello, de rebus Italicis etc. — *Argentorati,* nona Maii.

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 2. Th. S. 325—328.

12. Maji. [1319.] "En Optegnelse og Forklaring, ja en Underviisning og Formaning til Provster og Sognepræster i Danmarks Rige om nogle besynderlige Artikle i Kgl. Majestæts Ordinantz, som Bryst i findes", vedtaget af alle SUPERINTENDENTERNE i Riget paa en Forsamling i Kjöbenhavn. — *Kiöbenhaffn,* 12. Maji.

Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 242—252.

13. Maji. [1320.] Kong CHRISTIAN III.s Anordning, foranlediget ved Gullændernes Klager, angaaende Kjöbmandskab og Handel, Tiende, Sagefald m. m. — *Kiöbenhaffns Slot,* Mandagen nest efter Söndagen Cantate.

H. N. Strelow, den Guthilandiske Cronica. S. 266—271. Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 234—237.

14. Maji. [1321.] Kong CHRISTIAN III.s Stadfæstelse paa Ribe Capitels Beslutning, at Vestedkircke maa blive til Læsemesterens Underholdning og Kannike-Residentsen Snogdal til en Sognepræsts Bolig. — *Kiöpnehaffnn Slott,* Tisdagen nest effther Söndagen Cantate.

P. Terpager, Ripæ Cimbr. p. 221. Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. Suppl. S. 153.

17. Maji. [1322.] PETRI PALLADII Seelandensis, JOHANNIS TAUSANI Ripensis, GEORGII JOHANNIS WIBERGII Fionensis, MATHIÆ LANGII Arhusiensis, CHILIANI JULII Wibergensis, NICOLAI PALLADII Schaniensis, LAURENTII NICOLAI Islanensis superintendentium confirmatio decreti synodi Hafniensis de sacerdotibus homicidis, adulteris et incestuosis. — May 17.

E. Pontoppidan, Ann. Eccl. Dan. 3. Th. S. 334—335.

22. Maji. [1323.] Kong CHRISTIAN III.s Indskærpelse af Forbuddet imod at udföre Egetræ af Halland under Straf paa Liv og Gods. — *Köpenhamns Slott,* Onsdagen näst efter Söndagen Vocem jucunditatis. (Svensk.)

Svensk Udt. i J. Richardson, Hallandia. S. 140.

30. Maji. [1324.] KONGENS RETTERTINGS Dom, hvorved stadfæstes en Kjendelse af Gindinge Herreds Nævn, der havde svoret Morthen Simenssen i Hogager til Falskner, fordi han havde flyttet Skjellene i Christen Suendssens Eng i Thrabierig. — *Hafnie,* thend Torssdag nest effther Söndagenn Exaudi.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 2. Saml. S. 147—150.

4. Junii. [1325.] Dr. GEORGIUS MAIOR tilkjendegiver Kong Christian III., at han har sendt nogle Skrifter til ham til Wismar til hans Secretær Andres von Eulenaw; melder om Udgivelsen af den fornyede Augsburgske Confession m. m. — *Wittebergk,* Dienstag In Pfingsten. (Tydsk.)

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 2. Th. S. 193—196.

[1326.] Kong CHRISTIAN III. beder sine Naboer og "Forvante", og strengeligen byder alle sine Fogder, Embedsmænd, Borgemestere, Raadmænd og alle andre, at de til det bedste fordre og fremme Hr. Mogens Gyldennstiernne, Ridder, Rigsraad og Admiral, hvem Kongen havde udsendt med en Skibsflaade (i Vestersöen), for at opbringe Sörövere. — *Kiöpnehaffnn slott*, Onszdagen nest epther Pintzdag. 1555. 5. Junii.

Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 252—253.

[1327.] Kong CHRISTIAN III.s Skibsartikler for Hr. Magnus Gyldenstierne, Embedsmand paa Slottet Langholm, paa hans Expedition mod Söröverne i Vestersöen. — *Kiöpnehaffn slott*, Onsdagen nest epther Pintzdag. 5. Junii.

Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 254—259.

[1328.] Söbreve, givne af KONGEN til Befalingsmændene paa de af Kongen og Kjöbstæderne udrustede Krigsskibe, der hörte til den Flaade, som under Hr. Magnus Gyldenstiernes Commando blev udsendt mod Sörövere i Vestersöen. — *Kiöpenhaffn Slot*, Onsdagen næst efter Pindsdag. 5. Junii.

Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 260.

[1329.] Skadeslösbrev, givet af KONGEN til Admiralen Hr. Magnus Gyldenstierne og de Adelsmænd, der deeltoge i hans Expedition mod Söröverne. — (Udateret.) 5. Junii.

Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 260—261.

[1330.] Literæ CHRISTIANI III. regis, quibus Magnum Gyldenstierne, admiraldum classis regiæ contra piratas expeditæ, consanguineis vicinisque regibus et aliis principibus commendat (cfr. Nr. 1326). — *Ex arce nostra Haffniensi*, 6. die Junii. 6. Junii.

Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 253—254.

[1331.] PHILIPPUS MELANCHTHON meddeler Kong Christian III. nye Tidender om Forhandlingerne paa Rigsdagen i Augsburg m. m. — 6. Junij. (Tydsk.) 6. Junii.

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 2. Th. S. 66—68.

[1332.] PHILIPPUS MELANCHTHON sender Kong Christian III. en Beretning om nogle Munkes ugudelige Levnet ved Wien, samt et Skrift af Paulus Lutherus, hvem han for Faderens Skyld anbefaler til Kongen. — 7. Junij (uden Aar). (Tydsk.) 7. Junii.

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 2. Th. S. 88—92. (Det medfölgende Bilag er dateret "die pentecostes 1555".)

[1333.] Forslag, indgivet til Kong Christian III., ifölge den kongelige Instruction for Knud Steinsson, til en Forordning om KIRKEVÆSENET paa Island; udarbeidet i Forening med Hövedsmanden af Superintendenterne, Lagmændene, 4 Præster og 4 Lægmænd (den saakaldte "Bessastaða samþykt".) — *(Á Bessastaudum)*, Manudaginn næstann epter Petri og Pauli. (Isl. med Dansk Overs.) 1. Julii.

M. Ketilson, Forordn. til Isl. 1. D. S. 362—376. *Latin:* Finni Johannæi hist. eccl. Isl. T. 3. p. 292—295.

[1334.] Kong CHRISTIAN III. dömmer nogle pavelige af Kong Christian I. og Kong Hans stadfæstede Dispensationer, hvorved det tillades Torloff Biörnssen og Engiilde Hellgissdatter at blive sammen i Ægteskab og deres Börn at ansees for ægte, at blive ved deres fulde Magt. — *Kiöpnehaffn*, Lögerdagen nest epther Sanctorum Petri et Pauli Apostolorum Dag. 6. Julii.

Finni Johannæi hist. eccles. Island. T. 2. p. 331—332. M. Ketilson, kgl. Forord. til Island. 1. D. S. 376—378. Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 518—519.

1555. 9. Julii. [1335.] JOANNES STURMIUS, rector, ad Christianum III. scribit, Belgas territos esse fama matrimonii filii regis Daniæ cum regina Scotiæ, et classis Danicæ in Scotiam mittendæ; præterea de rebus externis. — *Argentorati*, nona Julii (sine anno).

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 2. Th. S. 461—463.

12. v. 19. Jul. [1336.] Kong CHRISTIAN III. befaler, at 4 Mænd skulle besigtige samtlige Sognekirker i Trondhiems Stift, og at af hver Kirke, som ikke befandtes "bygfallen", skal Renten baade Landskyld, Tiende og anden Deel anvendes til Domkirkens Bygning; ligeledes at Cathedraticum over hele Stiftet dertil anvendes, og endelig de forfaldne Kirker i Trundhiem nedtages og Steen og Kalk af samme bruges til Domkirken. — *Kiöbenhaffn Slott*, Sancte Margrete Afften.

Danske Mag. VI. S. 307—308. (Efter en udateret Vidisse af Effuert Bild til Raunholtt, Mester Hans Gaas, Superintendent, o. fl.). Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 237—238.

22. Julii. [1337.] PHILIPPUS MELANCHTHON tilskriver Kong Christian III. om Forhandlingerne paa Rigsdagen i Augsburg, samt om "skrækkelige Tegn" f. Ex. en Blod-Kilde i Weimar o. s. v. — 22. Jul. (Tydsk.)

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 2. Th. S. 68—70.

22. Julii. [1338.] Dr. JOANNES BUGENHAGEN skriver til Kong Christian III. om den usikkre Brevforsendelse, om Roligheden for Öieblikket i Tydskland m. m. — *Wittenberg*, in die Magdalenæ. (Tydsk.)

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. I. Th. S. 204—206.

20. Augusti. [1339.] Bestemmelse af Grændseskjellet imellem det Stiftet tilhörende Söffde Lehn og Snogeholm samt Buhuse, ved 12 Mænd, udtagne af Fers Herredsting, i en Tvist imellem Stij Porsz, Befalingsmand paa Lundegaard, og Laffue Brade til Kragholm. — *Paa Buhuse Ore*, Tisdagen fore Sti. Bartholomej daeg.

Skånska Handl. 1755. S. 27—29.

21. Augusti. [1340.] Kong CHRISTIAN III.s Befaling til Indbyggerne i Oslo og Hammer Stifter, at de ingen Hustruer maae tage til sig, uden de tilforn ere udi Præstens Overværelse trolovede og for Kirkedören sammenviede, og at de skulle möde i Sognekirkerne, naar Superintendenten visiterer. — *Kiöbenhavn Slot*, Onsdagen næst efter vor Frue Dag Assumtionis.

H. Paus, kgl. Forordn. for Norge. S. 315—316. Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 509—510.

1. v. 2. Sept. [1341.] KONGENS RETTERTINGS Dom i en Sag mellem Jens Brade til Hamer paa den ene Side, og Holgierdt Rossenkrantz til Boller, Frantz Bille, Embedsmand paa Silckeborig Slot, med flere Lodseiere i Raaby og Filkiste paa den anden Side, angaaende Herligheden over Filkiste og Raaby Skove. — *Haffniæ*, thend Mandag, som Sancti Egidii Dag paafaldt.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 2. Saml. S. 150—153. (S. Egidii Dag var i Aaret 1555 en Söndag.)

3. Septbr. [1342.] Den fra Augsburg fordrevne Præst JOHANNES FLINNERS Skrivelse til Kong Christian III., hvori han takker Kongen for hans Brev, dat. Nyborg 12. Febr., og iövrigt skriver om sin Forfatning, Kirkens Tilstand o. s. v.; tillige omtaler han et Rygte, at Hertug Adolf ved Kongens Hjelp skulde være indsat til Konge i Skotland. — *Straszburg*, am dritten Tag Septembers. (Tydsk.)

Dän. Biblioth. 8. Stück. S. 225—238. A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 3. Th. S. 206—218.

[1343.] JOANNES STURMIUS, rector, ad Christianum III. regem scribit de rebus a Cæsare gestis, aliisque rebus externis. — *Argentorati*, 5. Septembr. 1555. 5. Septbr.

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 2. Th. S. 329—332.

[1344.] Beretning om Forhandlingerne af de udsendte danske Raader, BYRGHE TROLLE til Lilleöe, PEDER OXE til Gislefeld og NIELS LANGE til Kergaardt og de Lybske Befuldmægtigede Dr. FALCK, Borgemester i Lybek og Hr. BARTHOLOMEUS TENAPELL, hvorved en stor Mængde Klagemaal over ulovlig Beskatning mod de lybske Fogder paa Bornholm, Bernn Knop (116 Klager), Blasins van Wickten (1 Klage) og M. Hermand Boethin (3 Klager), afgjordes ved Forlig. — *Maglegardtt*, wor frue Dagh Natiuitatis. 8. Septbr.

J. R. Hübertz, Aktst. til Bornholms Hist. S. 220—251.

[1345.] Uddrag af BERNIT KNOBS eget Register af hvad han, medens han havde Bornholm i Befaling, havde oppebaaret "aff iurisdixen och geistlige bönder" ydermere end det Register Sty Porssz havde uddraget af salig Hr. Truitt Gresszens Register, til et Belöb af 2031 Mark. — (Udateret.) c. 9. Septbr.

J. R. Hübertz, Aktst. til Bornholms Hist. S. 212—215.

[1346.] Fortegnelse paa hvad Bernitt Knob, medens han var Befalingsmand paa Bornholm, havde oppebaaret "aff Jurisdixen och gesliighe bönder", og som var paaklaget og opskrevet for sal. Hr. Truffuit Wlffstandt, Jens Bradhæ "och megh" (uden Tvivl STIG PORS), den Tid de vare paa Öen (1543), til et Belöb af 1594 Mark, samt Optegnelse om forskjellige andre Fordringer, som man havde paa ham. — *Maglegaardt paa Boringholm*, Mandagen effther wor frue Dagh. 9. Septbr.

J. R. Hübertz, Aktst. til Bornholms Hist. S. 215—220.

[1347.] BÖRGE TROLLE til Lillöe, PEDER OXE til Giselfeld og NIELS LANGE til Kiergaard, Kongens forordnede Raad nu paa Bornholm, fastsætte, efter Forhandling med Dr. Herman Falck, Borgemester, og Bartholomeus Tinnappel, Raadmand i Lybek, hvorledes der skal forholdes med Afgifter og Ydelser til Hammershuus Slot. — *Maglegaard*, Mandagen nest effter wor Frue Dag. 9. Septbr.

L. Thurah, Beskr. over Bornholm. S. 222—225. J. R. Hübertz, Aktst. til Bornholms Hist. S. 252—255.

[1348.] Reces, oprettet af Kongens forordnede Raad BÖRGE TROLLE, PEDER OXE og NIELS LANGE efter Forhandling med de lybske Afsendinge Dr. Herman Falck og Bartholomeus Tinnappell, angaaende Lybeks Forpligtelse til næstkommende Paaske, at opfylde de indgaaede Forlig med Hensyn til de bornholmske Undersaatters Klager over Lybekkerne, samt angaaende den geistlige Jurisdiction. — *Boringholm*, den zehenden Monatstagk Septembris. (Tydsk.) 10. Septbr.

J. R. Hübertz, Aktst. til Bornholms Hist. S. 255—260.

[1349.] Markeskjels-Brev, udstedt af BÖRGHE TROLLE til Lillöö og NIELS LANGHE til Kerrgordtt, om Skjellet mellem Peder Oxes Hoved-Gaard Rogbeluntzgordtt i Lauersker Sogn (paa Bornholm) og en af Slottets (Hammershuus's) Gaarde. — *Maglegordtt*, Tiiszdagen epter Natiuitatis Mariæ. 10. Septbr.

A. N. Ryge, P. Oxes Levnet. S. 87—89.

[1350.] PH. MELANCHTHONIS ad Henricum Buscoducensem pastorem in aula regis Daniæ literæ, per quas ab eo petit, ut M. Andream Laurentium, epistolæ exhibitorem, regi commendet; commendat ei etiam Christianum Hegelon (Hegelund?). — Die 16. Sept. 16. Septbr.

Dän. Biblioth. 4. Stück. S. 167—169.

1555. 21. Septbr. [1351.] JENS SKRIFFUER, Borgemester i Viborg, OTTO KRUMPEN, Stiftsbefalingsmand, KIELD JUL, Superintendent, NIELS FRIIS, Cantor, med flere Kanniker, Provster og Præster i Viborg Stift, bestemme paa Kongens gode Behag, at naar "Bordag" fandt Sted i Kirke eller paa Kirkegaard, da maatte Gudstjenesten desaarsag ikke afstilles. — *Capittels huss y. Wiburg*, paa S. Matthæi dag.

Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. Suppl. S. 234 - 235.

29. Septbr. [1352.] Kong CHRISTIAN III.s gjentagne Forbud mod Vederdöberes og Sacramentereres Ophold i hans Lande. (Cfr. Nr. 1189). — *Kiöbenhaffn Slot*, Sancti Michels Dag.

H. Paus, kgl. Forordn. for Norge. S. 314—315. P. Friis Edvarsen, Underr. om Schielschiör. S. 591—593. Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 240—242. *Paa Tydsk:* H. Muhlius, de reform. relig. in Cimbr. S. 152—154.

29. Septbr. [1353.] Kong CHRISTIAN III.s Gavebrev til Universitetet paa endeel Gods, og Bestemmelser angaaende Professorernes Lön. — *Kiöpnehaffn Slot*, Sancti Michaelis Dagh.

Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. Suppl. S. 154—156.

29. Septbr. [1354.] Kong CHRISTIAN III.s Gavebrev til Almindelig Hospital i Kjöbenhavn paa Kronens Tiender af endeel Sogne i Sjælland, hvorfor 20 fattige Studenter daglig skulde have 2 Maaltider Mad i Hospitalet. — *Kiöbenhafn slot*, St. Michels Dag.

Hofman, Saml. af Fundationer. T. I. S. 22—23. T. X. S. 157—158. Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 513—514.

Septembri? [1355.] (Den tydske Kantsler ANDERS BARBYES?) Skrivelse til Bastian(?) angaaende forskjellige Brevskaber og Oplysninger vedkommende Forhandlingerne med de Lybske om de Bornholmske Anliggender. — (Udateret.) (Tydsk.)

J. R. Hübertz, Aktst. til Bornholms Hist. S. 260.

4. Octobr. [1356.] Dr. GEORGIUS MAIORS Skrivelse til Kong Christian III., hvori han, efter Foranledning af Kongen, forsvarer sig mod Beskyldning for falsk Lære om Retfærdiggjörelsen; takker Kongen for tilsendte 12 Rosenobler og lykönsker ham til hans Datter Churfyrstindens lykkelige Forlösning med en Sön m. m. — *Wittenbergk*, 4. Octobr. (Tydsk.)

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 2. Th. S. 196—199.

18. Octobr. [1357.] Kong CHRISTIAN III.s Brev til Byerne Kolding, Ribe, Viborigh, Alborig, Aarhuus, Veile og Randers, hvorved det paalægges dem 2 Gange om Aaret ved nogle Dannequinder af deres Borgersker ("Borriske"), at lade undersöge, (ligesom det skeer andensteds i Kjöbstæderne) om nogen Tjenestepige eller andre ugifte Qvindfolk rede til Barsel, at man kan have Indseende med, at Fosteret ikke forkommes. — *Kiöpnehavn Slot*, Fredagen nest efter Sti. Galli Dag.

Danske Mag. V. S. 253—254. Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 238—239.

21. Octobr. [1358.] Kong CHRISTIAN III.s Skrivelse til Borgemestere og Raad i Lybek blandt andet om en Afgjörelse af Peder Oxes Fordring paa "Kubschmöer vnd Schuehrschmöer" og anden Rettighed af hans Godser paa Bornholm. — 21. October. (Tydsk.)

Udt. i J. R. Hübertz, Aktst. til Bornholms Hist. S. 260—261.

22. Octobr. [1359.] WERNER SUALLE til Bishoe, Landsdommer i Fyen, DIDRICH QUIDZOW til Rörbeck m. fl., deres Dom i en Sag mellem Christoffer Wiffeldt paa Jershaffue og Palli

van Mhellen til Lundsgaard om nogen Eiendom paa Reffninge Mark. — *Reffninge marck*, Thisdag for Simonis et Judæ dagh. 1555. 22. Octobr.

L. Boesen, Beskr. over Lundsgaard. S. 88—92. Aktst. etc. udg. af Fyens lit. Selsk. 2. Saml. S. 57—59. (Indfört i en Domsakt af 15. Mai 1577, hvoraf en Vidisse af 10. Jun. 1618. er meddeelt anf. St. S. 80—95.)

[1360.] KONGENS RETTERTINGS Dom, hvorved stadfæstes en Herreds og en Landstings Dom, der tilpligte Bertell Sörenssen i Grunde at svare efter hans eget Forpligtelsesbrev til Holgert Rosenkrantz til Boller, Embedsmand paa Bygholm Slot, visse Afgifter, uagtet en tidligere Lehnsmand havde tilstaaet hans Forældre og disses Arvinger Nedsættelse heri. — *Langsöö*, thend Lögerdag nest effthèr Sancti Severini Daag. 26. Octobr.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 2. Saml. S. 153—157.

[1361.] Kong CHRISTIAN III. Forbud, at udlændiske Mænd ei paa Bornholm maae gjöre nogen Landkjöb til Forprang. — *Kiöbenhafn Slott*, Thisdagen efter Stj. Martinj Epischopi Dag. 12. Novbr.

L. Thurah, Beskriv. over Bornholm. S. 145—146. Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2 D. S. 239. Udt. i J. R. Hübertz, Aktst. til Bornholms Hist. S. 261.

[1362.] EWERTT BILD til Rhaffuholdt, Hövidsmand paa Stenuigholm tilstaaer at have modtaget 1309 Daler, 30 Lod $1/2$ Qu. Sölv 20 Skilling Penge i Forvaring af Trundhiems Capitel, af den Rente, som Kongen havde lagt til Trundhiems Domkirkes Bygning, og i Overværelse af velbyrdig Mand Jens Tællefsen og Adrian Falkener, Borgemester i Trundhiem, at have forvaret dem i en velbeslagen Kiste. — Den XIIII. Dag Novembris. 14. Novbr.

Danske Mag. VI. S. 309.

[1363.] Kong CHRISTIAN III. tillader, at Seem Sogn i Riber Lehn herefter maa höre under Lustrup Birk, hvis Ting herefter skulde holdes om Tirsdagen. — *Kiöpnehaffn*, löffuerdagen post Martini. 16. Novbr.

Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. Suppl. S. 132—133.

[1364.] NEXÖ BYTINGS Vidne om et Forlig, som Anna Per Mogens indgik med "Herrerne" angaaende "thuenne mundhoff", hun havde brugt, og med Lasse Borquorssz om nogle Ord, hun havde kastet ham for. — *Nexö*, ... dagen effter Catharinæ. 26. Novbr.- 2. Decbr.

J. R. Hüberts, Aktst. til Bornholms Hist. S. 261—262.

[1365.] Forlig mellem KJÖBENHAVNS MAGISTRAT og nogle FREMMEDE KRÆMMERE angaaende disses Rettighed til Smaahandel i Kjöbenhavn, tilveiebragt ved Peder Gotzsche, Embedsmand paa Kjöbenhavns Slot og Krogen, og Jenns Vlffstanndtt, Kongens Marschalck, der af Kongen vare beskikkede til at forhöre denne Sag. — *Paa Toldbodenn for Kiöbennhaffnns Slott*, thennd löffuerdag nest effter Sanctæ Luciæ Virginis dagh. 14. Decbr.

Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 511—512.

[1366.] LANDALMUEN PAA GULLAND klager til Kong Christian III. over det i de sidste 40 Aar utilbörlig forögede tvungne Salg af Qvæg, Smör, Ost, Tjære o. s. v., over forhöiede Skatter og over andre Byrder, og beder ham at afhjelpe dens Klager, at Landet ikke reent skal fordærves. — (Udateret.)

Danske Mag. 3. Række. III. S. 132—133.

[1367.] Lehnsmanden paa Gulland OTTE RUDS Svar paa hvert enkelt Punkt a Visbys Borgeres Klage til Kongen af 8. Marts 1555 (cfr. Nr. 1307). — (Udateret.)

Danske Mag. 3. Række. III. S. 134—139.

1555. [1368.] NICOLAI PALLADII declaratio de quibusdam articulis in ordinatione ecclesiastica, ad parochos provinciæ Oxiæ. — (Sine loco et die.)

Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. Suppl. S. 147—153. (Er i det hele overeensstemmende med det under Nr. 1319 anförte Dokument.)

1556.

1556.

15. Januar. [1369.] Kong CHRISTIAN III.s Anordning for Kjöbenhavn, at den, som ikke betaler sin Gjæld efter Dom, skal paa Creditors Forlangende af Magistraten indsættes i et dertil indrettet Gjældsfængsel. — *Kiöbenhaffnn Slott,* thennd 15. Dagh Januarij.

Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 519—520.

15. Januar. [1370.] Kong CHRISTIAN III.s Befaling til Magistraten i Kjöbenhavn om at have Indseende med, at de, der kjöbte, pantede eller eiede Borger-Gaarde i Byen, havde Borgere boende i samme Gaarde, som kunde gjöre deraf Tynge og Besværinger til Kronen og Byen. — *(Kiöbenhavn) Slott,* thennd 15. Dag Januarij.

Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 520—521.

17. Januar. [1371.] Kong CHRISTIAN III. forbyder Bönder og menige Almue paa Borneholm at holde mere end een Hund, "og den skal det ene Been afhugges". — *Kiöpnehaffn,* 17 Dag Januarij.

J. R. Hübertz, Aktst. til Bornholms Hist. S. 262.

22. Januar. [1372.] FAABORG BYTINGS Vidne, at Byens Kæmner, Rasmus Stud, tilskjödede Christiern Bager, Borger sammesteds, et Stykke af Byens Jord, "som er forkorid aff then gamle kirke, liggende y Foborrigh". — *(Faaborg Byting),* Otthensdagen for Pauli conuersionis dag.

Aktstykker etc. udg. af Fyens lit. Selsk. 2. Saml. S. 4—5.

7. Febr. [1373.] Kong CHRISTIAN III.s Befaling angaaende hvilke Sogne af Tryherred fremdeles skulde söge Ting i Hellsingör, og at de övrige Beboere i Herredet skulde söge Ting i Slangerup, som de tilforn havde gjort. — *Kiöpnehaffn*, Fredagenn nest epther Kyndermössze Dag.

Nye D. Mag. VI. S. 235.

9. Febr. [1374.] Dr. GEORGIUS MAIOR tilskriver Kong Christian III. om den for Religionens Skyld fra det Österrigske flygtede Hans Vngenade, Friherre til Sonnegg m. m., sender nogle Skrifter og (i et Bilag) beder Kongen at understötte en Supplik til Churfyrst Augustus om arvelig at tilstaaes Indkomsterne af et Canonicat. — *Wittembergk*, Suntag Sexagesimæ.

(Tydsk.)

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 2. Th. S. 199—208.

25. Febr. [1375.] Kong CHRISTIAN III.s Vidnesbyrd om, at Eskild Göye til Gunderslöffholm paa Retterting havde afhændet og skjödet sin Hovedgaard Gundersleffholm i Sjelland, i Flackeberge Herred og Gundersleff Sogn, og alt sit Gods i Sjelland, til sin Söstersön Peder Oxe til Giselffeldt. — *Kiöbanghagenn* (sic), thend Tisdag nester epther Syndagenn Invocauit, som war then xxv. Dag Februarii.

Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 521—522.

[1376.] Kong CHRISTIAN III. giver Peder Oxe til Giszellfeldt jus patronatus til Broby Kirke og Kronens Part af Tienden over alt Vlse Sogn, hvis Kirke skulde nedrives, og Broby Sogn. — *Kiöbenhaffn*, Mandagen nest epther Söndagen Reminiscere. 1556. 2. Martii.

A. N. Ryge, P. Oxes Levnet. S. 92—93.

[1377.] JOANNES AURIFABER, Hofpræst, meddeler Kong Christian III., efter Opfordring af Kongens Secretær, Caspar Fuchs, forskjellige nye Tidender, blandt andet "auff grosz geheim vnd höchstes Vertrauen" de hemmelige Planer, som ere lagte, for at den sidste Augsburgske Rigsdags-Afsked i Religionssager kan blive casseret; han beder Kongen at brænde hans Breve. — *Weimar*, am Dienstag nach Judica. (Tydsk.) 24. Martii.

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 1. Th. S. 239—245.

[1378.] PHILIPPUS MELANCHTHONS Skrivelse til Kong Christian III., hvori han beder Kongen at tilstaae et forældrelöst ungt Menneske fra Flensborg, ved Navn Georgius, en Plads blandt Stipendiaterne ved Kjöbenhavns Universitet; tillige meddeler han Nyheder fra Ungarn. — Anno 1556 am 25. tag Martii, an welchem der Son Gottes vor 1522. jaren ein Opffer für vns worden ist vnd schreibt man das Adam und Heva am selbigen tag vor 5518 jaren erschaffen sind. (Tydsk.) 25. Martii.

Dän. Biblioth. 1. Stück. S. 56—57. A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 2. Th. S. 70—72. (Melanchthon betegner den faste Dag "passio domini" og ikke den bevægelige Fest Langfredag, som 1556 var 3. Apr.; han regner 3962 Aar för Christi Födsel, cfr. Fabricii bibl. antiq. ed. 3. p. 259.)

[1379.] Dr. JOHANN RUDEL, Syndicus i Lybek, tilskriver Kong Christian III. om en vis Jacob Sparen, der lover med Leide at begive sig til Kongen, hvis denne ikke vil sende Commissarier til Lybek, for at undersöge hans Sag; meddeler nogle Nyheder og beder Kongen om et Laan af 800 Daler for at bringe sine Börn i Vei. — *Lübeck*, Mondags In den ostern heiligen tagenn Anno xlvj (læs: anno etc. lvj). (Tydsk.) 6. Aprilis.

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 3. Th. S. 25—29. (Et medfölgende Bilag er dateret: den 8. Apr. Anno 1556.)

[1380.] Kong CHRISTIAN III.s Bevilling, at Morthenn Eynertzenn maa nedlægge sit Embede som Superintendent i Skalholt Stift paa Island. — *Kjöpnehaffnn*, Torsdagen post Qvasimodogeniti. 16. Aprilis.

Finni Johannæi hist. eccles. Island. T. 2. p. 332—333. M. Ketilson, kgl. Forord. til Island. 1. D. S. 379. Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 523.

[1381.] Kong CHRISTIAN III.s Forbud til Superintendenterne paa Island, at de ikke maatte magelægge eller paa anden Maade afhænde noget af Kirkens Gods uden Kongens Samtykke. — *Kiöpnehaffn*, Torsdagenn post Quasimodogeniti. 16. Aprilis.

Finni Johannæi hist. eccles. Island. T. 2. p. 335. M. Ketilson, kgl. Forord. til Island. 1. D. S. 379—380. Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 524.

[1382.] INSTRUX for Knud Stenssenn, Embedsmand paa Island, angaaende forskjellige Sager, især Kirkevæsenet vedkommende, som han paa Kongens Vegne skulde forhandle paa Altinget næstkommende St. Hansdag. — *Kiöpnehaffnns Slott*, thenn XVI. Aprilis. 16. Aprilis.

Finni Johannæi hist. eccles. Island. T. 2. p. 333—335 (med Aarstal 1566 ved en Trykfeil; cfr. p. 279). M. Ketilson, kgl. Forord. til Island. 1. D. S. 380—384. Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 524—526.

[1383.] Kong CHRISTIAN III.s Gjældsbrev til Peder Oxe til Giseelfeldt, paa 1000 gode myntede uforfalskede Jochimsdaler. — *Kiöpnehaffn*, then 25. Dag Aprilis. 25. Aprilis.

A. N. Ryge, P. Oxes Levnet. S. 91.

1556. 30. Aprilis. [1384.] PHIL. MELANCHTHONIS ad Henricum Buscoducensem pastorem in aula Danica literæ, cum qvibus ei libros quosdam a se editos mittit; simul ei commendat petitionem viduæ Zosianæ, "qvæ petit munus pro dedicatione libri, qvi inscriptus fuit inclyto regi". — Pridie Calend. Maji.

Dän. Biblioth. 4. Stück. S. 169.

30. Aprilis. [1385.] Dr. JOANNES BUGENHAGEN tilskriver Kong Christian III. om den Fare, som truer Evangeliet af Keiseren og Paven; han takker Kongen for tilsendte 30 Ræveskind, men beklager, at de i Lybek, som skulde besörge dem, havde leveret slette Varer; han beder, at hans Hustru, efter hans Död, maa beholde den ham tilstaaede aarlige Pension af 50 Daler. *Wittemberg*, vltima Aprilis (med en Efterskrift, dat. in die Philippi et Jacobi ɔ: 1. Mai). (Tydsk.)

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 1. Th. S. 206—212.

1. Maji. [1386.] PHILIPPUS MELANCHTHON tilsender Kong Christian III. nye Tidender. — Prima Maij. (Tydsk.)

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 2. Th. S. 72—76.

1. Maji. [1387.] JOANNES AURIFABER, Hofpræst, skriver til Kong Christian III. om de hemmelige "practicken", som ere igang mod den Augsburgske Confessions Bekjendere; sender nogle Skrifter. — Den 1. Tag May. (Tydsk.)

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 1. Th. S. 245—251.

3. Maji. [1388.] Dr. GEORGIUS MAIOR tilsender Kong Christian III. nogle Skrifter og skriver om Angrebene paa Melanchthon m. m. — *Wittembergk*, Suntag Cantate. (Tydsk.)

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 2. Th. S. 208—211.

1. Junii. [1389.] Kong CHRISTIAN III. befaler Christoffer Valckendorff, Embedsmand paa Bergenhuss Slott, at indstævne Erich Orm og Trund Benckestock, der havde havt en langvarig Trætte om noget Gods i Norge, for at forlige dem eller dömme dem imellem. — *Kiöpnehaffn Slott*, thenn 1ste Dag Junii.

Danske Mag. VI. S. 355—356.

1. Junii. [1390.] SOGNEFOLK OG INDVAANERE I S. JOHANS SOGN I FLENSBORG bekjende, at de i Anledning af Raadets Befaling, at alle Huse i Byen skulle belægges med Teglsteen, have overdraget Præsten Hr. Laurens vann Geltingen at gjenopföre en paa Præstegaardens Jord beliggende forfalden straatækket Bygning, dog saaledes at han og Arvinger skulle til Sognepræsten aarlig tilsvare een Mark Lybsk. — Am Mandage negest na der hilligenn Pinxten Trinitatis genometh. (Plattydsk.)

O. H. Moller, Nachr. von der Kircke zu St. Johannis i Flensburg. S. 15—16.

1. Junii. [1391.] PH. MELANCHTHONIS ad Henricum Buscoducensem pastorem in aula regis Daniæ literæ, in qvibus ab eo petit, ut regi commendet Jacobum Basilicum, exulem Græcum, qui aliquantisper in aula Danica commorari velit. — Cal. Junii.

Dän. Biblioth. 4. Stück. S. 169—171.

10. Junii. [1392.] Kong CHRISTIAN III. forunder de Borgere af Aarhus, som nyligen havde lidt stor Skade af Ildebrand, Frihed for "ald wor kronens og byenns tynnge och besuering" i 3 Aar. — *Wor gaard Abramstrup*, thenn 10. Dag Junij.

J. R. Hüberts, Aktst. vedk. Aarhus. I. S. 159—160.

[1393.] Dronning Dorothea beder Hertug Hans af Slesvig, Holsten etc. at lade 1536.
Iffer Möller i Rendeszburg drage til Randersz for at istandsætte Sluseværket ved Drönning- 14. Junii.
bergk Mölle; Embedsmanden der, Hans Stugge, skal da give ham nærmere Anviisning. —
Wedel, Sontags denn xiiij tag Junij. (Tydsk.)

Aarsberetn. fra det kgl. Geheimearch. I. B. S. 72—73.

[1394.] Joannes Aurifaber, Hofpræst, takker Kong Christian III. for tilsendte 14. Junii.
15 Rosenobler; melder, at den Fare, som truede Protestanterne, synes at være udsat ved Keiserens og Pavens Uenighed, samt meddeler forskjellige andre nye Tidender. — *Weimar*, am 14. Tage Juny. (Tydsk.)

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 1. Th. S. 251—258.

[1395.] Kong Christian III. forbyder alle Indbyggerne paa Bornholm at holde 29. Junii.
Mynder eller Stövere eller i nogen Maade at bruge Jagten, uden de ere af Adel og selv have frit Riddergods. — *Kiöpnehaffn*, then 29. dag Junij.

J. R. Hüberts, Aktst. til Bornholms Hist. S. 263.

[1396.] Joannes Aurifaber, Hofpræst, tilmelder Kong Christian III. forskjellige 1. Julii.
politiske Nyheder; han takker ham for tilsendte 15 Rosenobler, og lover at anvende mere til "Bothenlohn", for at indhente omstændeligere Efterretninger. — *Weimar*, den ersten Tag July. (Tydsk.)

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 1. Th. S. 259—267.

[1397.] Kongens Retterting Dom i en Sag mellem Anders Christenssen 10. Julii.
(Sandberg) til Qvelstrup og Michell Jenssen i Becktrup angaaende en Jord og Eiendom i Molsherred, kaldet Dragekier. — *Otthensse*, thenn Fredag, som Sti. Knudtt Konge Dag paa faldtt.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 2. Saml. S. 157—160.

[1398.] Hertug Hans til Slesvig og Holsten tillader, at det lille Capel paa Pil- 21. Julii.
worm maa indrettes til Gudstjeneste og doteres fra den store Kirke. — *Morsum, in unserem Lande Nordstrand*, den 21. Julii. (Tydsk.)

J. F. Noodt, Beiträge. I. B. S. 86—87.

[1399.] Dr. Johannes Bugenhagen takker for den modtagne Pension; han be- 24. Julii.
mærker, at hans Yttringer i et tidligere Brev (Nr. 1385) om nogle Ræveskind, Kongen havde skjenket ham, ikke havde til Hensigt at fremkalde nye Gaver; han minder om sin Bön, at hans Pension efter hans Död maa gaae over paa hans Hustru. — *Wittenberg*, 24. July. (Tydsk.)

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 1. Th. S. 212—217.

[1400.] Kongens Retterting Dom i en Sag mellem Fru Kirstine Rudsdatther, 30. Julii.
Hermandt Skeils Efterleverske, og Fru Kirstine Nielsdatther, Christen Harboes Efterleverske, angaaende Erstatning for Vorninggaardt og en Gaard i Vorning Bye, hvorpaa Christen Harboe havde givet Hr. Oluff Libertt Livsbrev, men som derefter vare blevne Ch. Harboe fravindicerede af Peder Ebbessens Arvinger m. m. — *Otthensse*, thenn Torssdag nest epther Sti. Jacobi Apli. Dag.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 2. Saml. S. 160—162.

[1401.] Philippus Melanchthon takker Kong Christian III. for de tilsendte 30. Julii.
Naadepenge og meddeler forskjellige Efterretninger. — 30. Julii. (Tydsk.)

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 2. Th. S. 76—78.

1556. 1. Augusti. [1402.] Markgrev JOACHIM af Brandenburgs Kjendelse ("Macht-Spruch"), afsagt efter Overlæg med den mæglende danske Konges Gesandter, Hans v. Barnechou, Hövedsmand i Parschild, og Lic. jur. Balthasar Clammer, i en mellem de meklenburgske Hertuger Johann Albrecht og Ulrich opkommen Tvistighed om Hertugdömmet Meklenburgs Regjering og Deling, o. s. v. — *Alten Ruppin*, am Tage Vincule Petri. (Tydsk.)

G. G. Gerdes, Saml. Mecklenb. Uhrkunden. S. 198—207.

18. Augusti. [1403.] Kong GUSTAVS Skrivelse til Kong Christian III. med hans Sendebud Johan Axelson og Hans Ritbergh, hvori han opfordrer til at lukke Norges Strömme for de Engelske, der have begyndt en ny usædvanlig Seilads til S. Niclas i Rusland, hvorhos han henleder Opmærksomheden paa Ruslands Udvidelse. — *Stockholm*, then 18. Augusti. (Svensk.)

Udt. i E. Jörensson, Gustaff I.s Hist. 2. D. S. 341.

19. Augusti. [1404.] JOANNES AURIFABER, Hofpræst, tilsender Kong Christian III. nogle Böger og meddeler ham nye Tidender; han opfordrer ham til med andre Churfyrster og Fyrster at bevæge Hertugen af Preussen til at forlade Osianders Vildfarelser. — *Weimar*, den 19. Augusti. (Tydsk.)

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 1. Th. S. 267—276.

5. Septbr. [1405.] Literæ CHRISTIANI III. regis, per quas notum facit, se concessisse et indulsisse, ut vicariatus Altaris S. Johannis Evang. posthac semper penes symmystam ædis cathedralis Ripensis futurus sit. — *Abrahamstrup*, d. 5. Sept.

P. Terpager, Ripæ Cimbr. p. 286. Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. Suppl. S. 157.

10. Septbr. [1406.] Kong CHRISTIAN III.s Bevilling, at Nestveds Indbyggere indtil videre maae ligesom hidtil nyde og bruge Skovklosters Overdrev og Græsgang uden deraf at svare Græspenge til Klosteret. — *Nestwed*, thend 10. Septembr.

Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. Suppl. S. 158—159.

2. Octobr. [1407.] JOANNES AURIFABER, Hofpræst, meddeler Kong Christian III. nye Tidender navnlig om Krigen mellem Keiseren og Paven, og sender nogle Smaaskrifter. — *Weimar*, den 2. Tag Octobris. (Tydsk.)

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 1. Th. S. 276—283.

9. Octobr. [1408.] Dronning DOROTHEA afslaaer sin Sön den udvalgte Kong Frederiks Begjæring, at det maa tillades hans Brödre, Hertugerne Magnus og Hans, at overvære de Ridderspil og det Bryllup, som skal holdes i Ellenbogen (ɔ: Malmö), da hun ikke vil, at deres Studier skulle afbrydes. — *Copenhafen*, den ixten octobris. (Tydsk.)

Aarsberetn. fra det kgl. Geheimearch. 1. B. S. 73.

16. Octobr. [1409.] Kong CHRISTIAN III.s Brev til Ottbe Rud, Embedsmand paa Wisborg Slot paa Gotland, hvorved han, i Anledning af Klager fra Kjöbstaden Wisbye, strengelig befaler ham at overholde den Skik og Ordning, som han for nogen Tid siden havde ladet gjöre mellem Kjöbstedmænd og Slotstjenere og menige Bönder paa Landet om Kjöbmandshandel og anden Uenighed, dem imellem var. — *Malmöe*, 16. Octob.

Danske Mag. 3. Række. III. S. 111—112.

17. Octobr. [1410.] PHILIPPI MELANCHTHONIS ad Henricum Buscoducensem, pastorem in aula regis Daniæ, literæ, de rebus a Ferdinando rege in Pannonia gestis. — Pridie Lucæ.

Dän. Biblioth. 4. Stück. S. 171—172.

[1411.] Hertug HANS befaler Conventet i Bordesholm ikke at lade Manddrabere i dette Klosters District slippe med Böder efter en Vedtægt, men at lade dem straffe paa Livet efter den almindelige skrevne Ret. — *Flensburg*, d. 20. Octobr. (Plattydsk.) 1556. 20. Octobr.

Westphalen, monum. ined. T. II. col. 539—540.

[1412.] SEFFUERENN SWENNDZENN i Riipe, Kongens Skriver, tilstaaer at have modtaget paa Kongens Vegne af Borgemester og Raad i Aarhus 150 Mark Danske, som er den aarlige Byskat med Fradrag af 50 Mark, hvilke Kongen havde eftergivet endeel brandlidte Borgere i Byen. — *Aarhus*, thiisdagen epther omnium sanctorum. 3. Novbr.

J. R. Hüberts, Aktst. vedk. Aarhus. 1. S. 160—161.

[1413.] JOANNES AURIFABER, Hofpræst, tilskriver Kong Christian III. om Krigene i Ungarn og Italien, om Keiserens Resignation m. m. — *Weimar*, den 4. Tag Nouembris. (Tydsk.) 4. Novbr.

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 1. Th. S. 284—289.

[1414.] Kong CHRISTIAN III.s Brev, at Hellig-Aands Gaard i Ribe, som han for nogen Tid siden havde lagt til Almindeligt Hospital sammesteds, herefter skulde ligge til Riberhus Slot, hvorimod Peder Bild, Embedsmand paa Riberhuus, skulde give Hospitalet Fyldest af Bispegaardens Jorder. — *Kiöbenhaffn Slot*, den 10. dag Nov. 10. Novbr.

P. Terpager, Ripæ Cimbr. p. 519. Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. Suppl. S. 158.

[1415.] Kong CHRISTIAN III. under og tillader, at "*Grönnegaardtz* Havn" for Kjöbenhavn stedse maa blive til Kjöbenhavn, og at Byens Indbyggere (men ingen Fremmede, uden med Magistratens Tilladelse) maae bruge den til deres Skibe der at lægge udi Vinterleie. — *Kiöbenhaffnn Slott*, thenndt 18. Dag Decembris. 18. Decbr.

Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 522—523.

[1416.] VIBORG LANDSTINGS Dom, hvorved nogle Penninge, der vare fundne i Vestergaards Kaalgaard, tilkjendes Christen Splid, som Eier af denne Kaalgaard. — (Uden Dag.)

Udt. i Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. Suppl. S. 156—157.

[1417.] NYBORG BYTINGS Vidne, at Frants Brochenhuus, Hövedsmand paa Nyborg Slot, magelagde og afhændede paa Kongens Vegne til Sognepræsten i Nyborg, Hr. Niels Pedersen, paa Præstegaardens Vegne, en Jord, liggende i Kelmands-Kreg, for et andet Stykke Jord, som kaldes Præsteholmen, liggende i Borreskov. — (Uden Dag.)

Hofman, Fundationer. T. V. S. 537—538.

[1418.] Kong CHRISTIAN III.s Brev ("Verweiss-Schreiben") til Hertug Johann, hvorved han forkaster det af det Slesvigske Capitel foretagne Valg af Hertug Adolph til Administrator, som skeet uden hans Forevidende. — (Udateret.) (Tydsk.)

Udt. i Westphalen, monum. ined. T. IV. p. 3196.

[1419.] SCHUEDER KETTINCK, (Befalingsmand paa Bornholm), forlanger Oplysning af Cancelliet (i Kjöbenhavn) angaaende forskjellige Punkter, fornemmelig om Frimændenes Rettigheder paa Bornholm og hans egen Magt over dem. — (Udateret.) (Plattydsk.)

J. R. Hüberts, Aktst. til Bornholms Hist. S. 263—264. (Aaret er usikkert).

1557.

1557.

8. Januar. [1420.] JOANNES STURMIUS, rector, ad Christianum III. regem de rebus externis nuper gestis scribit; deinde ab eo petit, ut duobus viris (Argentoratensibus), qui "igniariam quandam rationem invenerunt, qua pars dimidia lignorum minus consumitur quam antehac in culinis", privilegium in regnis suis concedat. — *Argentorati*, tertia Januarii.

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 2. Th. S. 342—347.

8. Januar. [1421.] Kong CHRISTIAN III. bestemmer, at ingen Bönder i Norge, hvem de end tjene eller tilhöre, herefter skulle fæste deres Gaarde hvert tredie Aar, men nyde og beholde dem, al den Stund de gjöre og give deres aarlige Rettighed og holde Gaarden ved Magt og Hævd. — *Kiöbenhavn Slot*, den 8. Januarij.

H. Paus, kgl. Forordn. for Norge. S. 316—317. Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 526—527.

14. Januar. [1422.] KONGENS RETTERTINGS Dom i en Sag, hvorunder Fru Sophie Lyckesdatther, Jacop Hardenberigs Efterleverske til Sandoltt, der tiltales af Erick Bilde til Lindvedtt, Embedsmand over Salling Herred, for i Aaret 1556 over Ribe og Assens at have ladet udföre 1326 Öxne. — *Otthensse*, thenn Torssdag, som Sti. Felici Dag paafaldtt, som vor thenn XIIII. Dag uti Januarii Maanitt.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 2. Saml. S. 163—171.

18. Januar. [1423.] Kong CHRISTIAN III.s Fuldmagt for Peder Hvittfeld, Norges Cantsler, at han tilligemed Befalingsmanden paa Bergenhus, Borgemester og Raad i Bergen, Laugmanden sammesteds og alle Laugmændene i Norge, skulde "gjöre en Skik paa, at Norges Lov kom til at drage over eet over hele Norge" (fordi samme Lov bruges og udtydes anderledes Söndenfjelds og anderledes Nordenfjelds). — *Kiöpnnehaffn slott*, thenn xviij dag Januarij.

Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 527—529.

18. Januar. [1424.] Kong CHRISTIAN III.s aabne Brev til Indbyggerne i Norge om at Norges Cantsler, Peder Hvitfeldt, tilligemed alle Laugmændene i Norge sknlde gjöre en endelig Forening om Norges Lov, at den kunde være eens for hele Norge, og at Norges Cantsler skulde være tilstede i Bergen hvert Aar St. Olufs Dag og i Opsloe St. Povels Dag Conversionis for tilligemed Laugmændene at forhjelpe hver Mand til deres Ret. — *Kiöpnehaffn Slot*, then xviij dag Januarii.

Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 529—530.

19. Januar. [1425.] JOHANNES AURIFABERS Skrivelse til Kong Christian III. angaaende udenlandske historiske Nyheder. — Den 19. Januarii. (Tydsk.)

Ludewig, Reliqv. Msc. T. V. p. 377—381. A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. I. Th. S. 289—294.

20. Januar. [1426.] Kong CHRISTIAN III. tilskriver Hertug Adolf angaaende et Möde han til Foraaret agter at holde med Ditmarskerne, og om disses Klager over Forurettelser i Amtet Steinborch. — *Coppenhagen*, den 20. Januarij. (Tydsk.)

A. L. J. Michelsen, Ditm. Urkundenbuch. S. 165—166.

22. Januar. [1427.] Kong CHRISTIAN III.s Qvittering til Peder Oxe til Giszlefeldt for de af denne paa Kongens Vegne oppebaarne Indtægter af Sörupe Lehn paa Falster fra 1. Mai 1554

til 1. Mai 1556 og for Bispetiende og Præstegjæsteri af Lolland og Falster fra 1. Mai 1555 til 1. Mai 1556. — *Kiöpnehaffn Slott*, then 22. Dag Januarii. 1557. 22. Januar.

A. N. Ryge, P. Oxes Levnet. S. 94—95.

[1428.] Kong Christian III.s Qvittering til Peder Oxe for Regnskab over Indtægt og Udgift af Gidszöer fra 1. Mai 1534 til 1. Mai 1556. — *Kiöpnehaffn Slott*, then 22. Dag Januarij. 22. Januar.

A. N. Ryge, P. Oxes Levnet. S. 95—97.

[1429.] Jacobus Heuptt, "Tenorist und Notist", lover Kong Christian III., hvis denne kan udvirke Tilladelse dertil hos Churfyrsten, at begive sig til ham, og selv personlig synge Passionen, samt medbringe nogle nye Sange. — *Dresden*, denn 25. Januarii. (Tydsk.) 25. Januar.

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 3. Th. S. 219—220.

[1430.] Joannes Aurifaber, Hofpræst, tilskriver Kong Christian III. om Markgrev Albrechts af Brandenburgs Död og den derved givne Udsigt til Fred i Tydskland m. m. — Den 28. January. (Tydsk.) 28. Januar.

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 1. Th. S. 294—298.

[1431.] Hertug Adolfs Brev til Kong Christian III., hvori han, under Anförelse af Ditmarskernes mangehaande Forurettelser, negter at tage Deel i noget Möde med dem. — *Schlosz Gottorff*, den VI. Februarij. (Tydsk.) 6. Febr.

A. L. J. Michelsen, Ditm. Urkundenbuch. S. 166—168.

[1432.] Kong Christian III.s Qvittering til Dr. Joannes Machabæus for rigtig aflagt Regnskab med Hensyn til de ham og Dr. Christiern Morsing overleverede danske Bibler. — *Kiöpnehaffn Slot*, then 9. dag Februarij. 9. Febr.

Kirkehist. Samlinger. 2. B. S. 408—409.

[1433.] Kong Christian III. giver Indbyggerne i Kjöbenhavn en Jord og Plads i Kjöbenhavn, liggende mellem Hr. Lauge Brades Gaard og Kongens gamle Töihuus, til at ind- og udskibe deres Gods paa. — *Kiöpnehafn*, den 23. Dag Februarii. 23. Febr.

E. Pontoppidan, Orig. Hafn. S. 330—331.

[1434.] Philippi et Mariæ Angliæ reginæ ad Christianum Daniæ regem literæ, ut Thomam Greshamum mercatorem in Pomeraniam, frumenti emendi causa missum, "per ditionis suæ freta, urbes et loca" libere et secure transire permittat. — *Greenvici*, 24. Febr. 1556. 24. Febr.

Rymer, Foedera ed. G. Holmes. Tom. IX. P. IV. p. 14.

[1435.] Ph. Melanchthon ad Henricum Buscoducensem pastorem in aula regis Daniæ de controversia Flaciana scribit; simul rogat, ut "causam viduæ Zecchianæ" regi commendare velit. — m. Febr. Februar.

Dän. Biblioth. 4. Stück. S. 172 174. E. Pontoppidan, Ann. Eccl. Dan. 3. Th. S. 357—358.

[1436.] Dr. Georgius Maior tilsender Kong Christian III. et Skrift og beretter om Forhandlingerne mellem Hertugen af Meklenborgs Gesandter med Melanchthon angaaende Striden med Illyricus m. m. — *Wittemberg*, Mitwoch nach Esto mihi. (Tydsk.) 3. Martii.

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 2. Th. S. 211—214.

[1437.] Ph. Melanchthonis ad Henricum Buscoducensem pastorem in aula regis Daniæ literæ, nova quædam externa referentes. — Die 3. Martii. 3. Martii.

Dän. Biblioth. 4. Stück. S. 174.

[1438.] Kong Christian III.s Qvittering til Dr. Christiern Morsingh for rigtig aflagt Regnskab vedkommende de danske Bibler, som han tilligemed Dr. Joannes Machabæus 6. Martii.

1557. 6. Martii. modtog; ligesom ogsaa for de Penge, han og Hr. Jacob Heie havde oppebaaret af Kirkerne, og som de havde udgivet til Papir. — *Kiöpnehaffn*, then 6. dagh Martij.

Kirkehist. Saml. 2. B. S. 409—411.

7. Martii. [1439.] Kong CHRISTIAN III.s Qvittering til hans Möntmester, Pouell Fechtell, for hans Regnskab 1546—56, aflagt til Peder Oxe til Gislefeldt og Rentemesteren Eskell Oxe. — *Kiöbnehaffnn*, thenn VII. Dag Martii.

Danske Mag. I. S. 164—165.

18. Martii. [1440.] Kong CHRISTIAN III. meddeler Hertug Adolf sine Betænkeligheder ved et Brud med Ditmarskerne; han anseer det rettest at söge Tvistighederne udjævnede ved Underhandlinger, og opfordrer ham til at erklære, om han holder fast ved den Beslutning ikke at deeltage i noget Möde med dem. — *Coppenhafen*, den XIII. Martij.

A. L. J. Michelsen, Ditm. Urkundenbuch. S. 168—169.

25. Martii. [1441.] Literæ de ordinatione Johannis Nicolai Holsatensis nati in insula Nortstrand prope Husam, vocati ad ministerium evangelii in Prunak, datæ a JOHANNE BUGENHAGEN CETERISQUE MINISTRIS EVANGELII WITEBERGENSIBUS. — *Viteebergæ*, die 25. Martii.

Schlesw. Holstein. Anzeigen 1759. S. 415—417.

25. Martii. [1442.] Ridder JOHAN RANTZOV og TONIUS SESTEDE beklage sig for Christian III. over, at Benedict von Anefeld ene havde bemægtiget sig Bestyrelsen af Godset Satropholm, hvortil de begge ansaae sig som Medarvinger, og bede derfor atter Kongen om at sequestrere Godset og lade det forvalte af en anden, indtil denne Arvesag var afgjort ved Retten, eller ogsaa give dem Andeel i Bestyrelsen. — *Bredenbergk*, den 25. Martii. (Tydsk.)

Danske Mag. IV. S. 123—126.

1. Aprilis. [1443.] JOANNES STURMIUS, rector, ad Christianum III. regem de rebus externe gestis scribit; commendat ei Wilhelmum Boeclin, eqvitem auratum, præpositum Magdeburgensem; simul significat, se excitatum esse ad historiam Sleidani continuandam, quare a rege petit, ut documenta quædam ex eius archivis sibi committantur. — *Argenterati*, prima Aprilis.

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 2. Th. S. 347—350.

10. Aprilis. [1444.] KONGENS RETTERTINGS Dom i en Sag, hvorunder Fru Anne Eski Hendricktsens Efterleverske i "Svinborig" tiltaler Jomfru Anne Marsvinsdatther i Otthensse for Arveaapart i Faurske Mölle. — *Otthensse*, thenn Lögerdag nest fore Palme Söndag.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 2. Saml. S. 172—174.

10. Aprilis. [1445.] PHIL. MELANCHTHONIS ad Henricum Buscoducensem pastorem in aula regis Daniæ literæ, nova quædam externa referentes. — Die 10. Aprilis.

Dän. Biblioth. 4. Stück. S. 174—175.

10. Aprilis. [1446.] Kong CHRISTIAN III. svarer Joh. Rantzow og Tönnis Sehested paa deres gjentagne Klage over Benedict von Anefeld, der har sat sig i Enebesiddelse af Godset Satropholm, at han ikke uden Retskjendelse vil trænge nogen ud af sin Besiddelse, hvorfor han har forlangt Erklæring i Sagen af Benedict von Anefeld, og at han derefter i Forening med sine Brödre vil tage sin Beslutning; tillige afviser han nogle utilbörlige Yttringer af Johan Rantzov. — *Schloss Copenhagen*, den X. Aprilis. (Tydsk.)

Danske Mag. IV. S. 127—128.

13. Aprilis. [1447.] Kong CHRISTIAN III.s Skrivelse til Borgemester og Raad i Bremen, hveri han advarer dem imod de nye zwinglistiske Meninger om det hellige Alterens Sacrament, som

han har erfaret, at en af deres Kirketjenere [Albert Hardenberg] er fremkommen med. — 1557.
Schlate Copenhagen, den 13. Aprilis. (Plattydsk.) 13. Aprilis.

H. Muhlius, de reform. relig. in Cimbr. p. 156—160. *Paa Tydsk:* E. Pontoppidan, Ann. eccl. Dan. 3. Th. S. 346—350. Dän. Biblioth. 5. Stück. S. 177—184.

[1448.] Hertug ADOLF tilmelder Kong Christian III., at han, i Anledning af Kongens 15. Aprilis.
Opfordring, har besluttet at deeltage i det Möde, som Kongen agter at holde med Ditmarskerne, endskjöndt han er overbeviist om, at det vil blive frugteslöst. — *Schlosz Gottorff*, Donnerstags nach Palmarum. (Tydsk.)

A. L. J. Michelsen, Ditm. Urkundenbuch. S. 169—170.

[1449.] BORGEMESTER OG RAAD I BREMEN deris Skrivelse til Kong Christian III., 21. Aprilis.
hvori de berette den Hardenbergske Strids Oprindelse og Beskaffenhed, idet de forsvare sig for at have villet nogensinde foraarsage Uenighed i Kirken, uagtet de havde tilladt Hardenberg at prædike i deres Stad. (Som Bilag sende de en Bekjendelse om den hellige Nadvere fra alle Præster i Bremen, Præsterne i Hamborg og Raadet og Præsterne i Staden Brunsvig). — *(Bremen)*, den 21. Aprilis. (Tydsk.)

Dän. Biblioth. 5. Stück. S. 185—206. (I Overskriften er Datum anfört 28. Apr.; som uden Tvivl er rigtigt, cfr. S. 207.)

[1450.] VIBORG LANDSTINGS Dom, angaaende Retsgyldigheden af et Vidne af 24. Aprilis.
Peder Jenssenn og to andre Mænd i Soebye, at Jenns Pederssen i Alstrup havde sagt, at Söffrenn Thomesenn i Kredbierig havde beskadiget en Fole, som tilhörte Fru Anne Rosenkrands til Claussholm. — *Viburg Landzting*, Löffuerdagenn nest epther Paaske.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 1. Saml. S. 244—245.

[1451.] JÖRGENN BRENNICHOU til Kiellerup, Befalingsmand paa Aakier, tilstaaer 25. Aprilis.
at have laant 3000 Mark Lybsk af Syuortt Rantzou til Neyohus, Hövedsmand paa Hadersleff Hus, mod Borgen af Eryck Langge til Engelstholium. — *Aakyerd*, Söndag quasi modo geniti.

Danske Mag. IV. S. 21.

[1452.] JOANNES AURIFABER, Hofpræst, tilskriver Kong Christian III. om Keiser- 27. Aprilis.
valget og de Franskes "practicken", samt meddeler endeel andre Efterretninger. — *Weimar*, den dienstag nach Quasimodoginiti. (Tydsk.)

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. I. Th. S. 298—303.

[1453.] Kjendelse, afsagt af Kong CHRISTIAN III. og Hertugerne HANS og ADOLPH, 30. Aprilis.
hvorved Fru Drude v. Ahlefeldts Testamente dömmes ugyldigt. — *Flensburg*, den letzten April. (Tydsk.)

Schlesw. holstein. Anzeigen 1762. S. 663—664.

[1454.] KONGENS RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse), hvorved Thönnis 1. Maji.
Wildfang paa Boringholm, der tiltales af Anne Per Mensziis i Nexe for at have tillagt hende Trolddoms- og Tyvs-Sag, sat hende i Fængsel, opbrudt hendes Huus og Dör og afskattet hende hendes Gods, dömmes at have gjort Uret, og at burde böde for Vold og Hærværk samt give hende Skadeserstatning. — *Haffniæ*, thenn lögerdag nest epther quasimodo geniti Söndag.

J. R. Hübertz, Aktst. til Bornholms Hist. S. 264—269.

[1455.] KONGENS RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse), hvorved Thönnis 2. Maji.
Wildfang, der tiltales af Clemendt Finbo paa Boringholm for at have tillagt ham Tyvs-Sag, ladet randsage i hans Huus m. m., frifindes. — *Haffniæ*, thenn Söendagenn misericordia Domini.

J. R. Hübertz, Aktst. til Bornholms Hist. S. 269—270.

1557. 8. Maji. [1456.] KONGENS RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse), hvorved Fru Anne Thimandsdatter, Axel Fixsenns Efterleverske, der efter Axel Fixsens Brev skal beholde alt hans Gods sin Livstid, forpligtes til at gjöre hans Arvinger, navnlig Palli van Mellen til Lundgaardtt, Forvaring, at hun ikke vil afhænde noget af Godset. — *Hafnie*, then Lögerdag epther Söndagen misericordia Domini.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 1. Saml. S. 245—218.

11. Maji. [1457.] KONGENS RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse), hvorved Jens (Hans) Madsen, Herredsfoged i Schoffby Herred, og hans Meddomsmænd, af hvem Jens og Hans Michelsönner, efterat de havde bödet imod Bonden og Kongen for et dem oversvoret Ran, vare dömte til Galge og Green, tildömmes at miste Æren, selv at nedtage de Hængte af Galgen og at lade dem christelig begrave; m. m. — *Hafniæ*, Thisdagen nestepther Söndagen Jubilate.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 1. Saml. S. 248—252.

12. Maji. [1458.] Dr. GEORGIUS MAIOR melder Kong Christian III., at han har tilegnet Kongens Sön Hans et nylig udkommet Skrift, og lover efter Kongens Forlangende at meddele, hvad der fremdeles i Religionssager bliver forhandlet. — *Wittemberg*, 12. May. (Tydsk.)

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 2. Th. S. 215—218.

13. Maji. [1459.] Kong CHRISTIAN III.s Gavebrev til Hr. Niels Jensen, Capellan til Lutzs Kirke i Roeskilde, paa en Jord i Roeskilde. — *Kiöpnnehaffnn slott*, thenn 13. dag vdj Maj maanitt.

Krag og Stephanius, Christ. III. Hist. 2. D. S. 585—586.

15. Maji. [1460.] VALENTINUS CRUSIUS, PAULUS VAN EITZEN og ANTONIUS VNIPERMANNUS tilstille Kong Christian III. en af dem forlangt Betænkning, hvorved fraraades det af Raadet i Bremen foreslaaede Colloquium i Dr. Hardenbergs Sag. — *Copenhagen*, 15. Maii. (Platt.)

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 3. Th. S. 402—411.

17. Maji. [1461.] Kong CHRISTIAN III.s Skrivelse til Raadet i Bremen, hvori han raader det til at formaae Dr. Alb. Hardenberg til at tilbagekalde sine Vildfarelser eller at fjerne ham fra hans Embede, hvorimod han fraraader at holde et Colloquium. — *Copenhagen*, den 17. Maji. (Tydsk.)

Dän. Biblioth. 5. Stück. S. 206—214.

17. Maji. [1462.] Hertug ADOLF giver Kong Christian III. Underretning om adskillige nye Forurettelser af Ditmarskerne mod Hertugens Undersaatter og beder om hans Betænkning, da han ikke er tilsinds at taale dem længere. — *Gottorff*, den 17. May. (Tydsk.)

A. L. J. Michelsen, Ditm. Urkundenbuch. S. 170—173.

20. Maji. [1463.] Kong CHRISTIAN III.s (femte) Kjöbenhavnske Reces. — *Kiöpnehaffn slott*, then tiugende Dag May.

Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 267—272. Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Love. 4. D. S. 247—252.

22. Maji. [1464.] PHILIPPUS MELANCHTHON melder Kong Christian III., der har tilskrevet ham om de Bremenske Stridigheder, at han og Dr. Johannes Bugenhagen have advaret Raadet i Bremen mod Tvedragt; han anbefaler Kongen en ung Lærd, M. Johannes Sacerides, der lever i stor Armod. — 22. Maij. (Tydsk.)

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 2. Th. S. 79—81.

[1465.] Philippi Melanchthonis ad Henricum Buscoducensem, pastorem in aula regis Daniæ, literæ, in quibus rogat, ut Johannem Sasceridem, Hollandum, qui Psalmos Davidis a se Latinis odis redditos regi Danorum inscripserat, huic regi commendare velit. — Die 22. Maji. 1557. 22. Maji.

Dän. Biblioth. 4. Stück. S. 175—177. E. Pontoppidan, ann. eccl. Dan. 3. Th. S. 358.

[1466.] Jacobus Cuno, Brandenburgsk Astronomus, sender Kong Christian III, som Elsker af Astronomien, det af ham forfattede Prognosticon for indeværende Aar. — *Berlin*, am Sontag nach Cantate. (Tydsk.) 23. Maji.

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 3. Th. S. 8—9.

[1467.] Kong Christian III.s Svar til Hertug Adolf, paa dennes Brev af 17de Mai, hvori Kongen misbilliger de af Ditmarskerne udövede Voldsomheder, men raader dog til at söge Sagen mindelig afgjort, da en Krig vilde være ubeleilig og usikker. — *Coppenhagen*, den 25. May. (Tydsk.) 25. Maji.

A. L. J. Michelsen, Ditm. Urkundenbuch. S. 173—175.

[1468.] Kongens Retterttings Dom, hvorved Albrett Göye til Krenckerup negtes Laasebrev paa noget Arvegods efter sine Forældre, da der ikkun var ganget et Tockeskifte, og intet endeligt Skifte mellem ham og hans Södskende. — *Haffniæ*, thenn Onssdag nest eptther Sönndagenn vocem jucunditatis. 26. Maji.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 2. Saml. S. 174—175.

[1469.] Kong Christian III.s Instrux for Lehnsmændene i Danmark. — *Kiöpnehaffn slott*, Onsdagen nest effther Söndag Exaudi. 2. Junii.

Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 261—265.

[1470.] Kong Christian III.s aabne Brev om Laxefiskeriet i Halland og Bleginge. — *Kiöpnehaffn slott*, thennd anden Dag Junij. 2. Junii.

Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 265—266.

[1471.] Kong Christian III. forordner, at hver den, som enten hemmeligen eller aabenbar, uden Lehnsmandens eller Fogdens Villie, befatter sig med Vrag, som indkommer under Vesterside i Nörre Jylland, skal derfor böde og straffes som for andet Tyveri. — *Kiöbinghaun Slott*, den 3. Dag Junii. 3. Junii.

Danske Mag. V. S. 254. Krag og Stephanius, Christ. III. Hist. 2. D. S. 266—267. Supl. S. 159—160.

[1472.] Joannes Aurifaber, Hofpræst, meddeler Kong Christian III. vidtlöftige Efterretninger fra Italien o. fl. St. — *Weimar*, den Donnerstag nach dem Pfingsttage. (Tydsk.) 10. Junii.

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 1. Th. S. 304—310.

[1473.] Erasmus Heinsenius Christiano III. regi gratias ob magna eius in se beneficia agit, petitque ab eo, ut etiam in posterum memor sit promissionis, qua confisus Vitebergam ad studia persolvenda se contulerit. — *Vitebergæ*, (sine die). ante 12. Jun.

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 3. Th. S. 220—226 (paategnet: "Product. Hafniae XII. Junii").

[1474.] Kong Christian III.s Befaling til daværende og efterkommende Lehnsmænd paa Bergenhuus om at yde Dr. Jens Schelderup, der var beskikket til Superintendent i Bergens Stift og Stavanger Stift, saavidt som samme Stift forstrækker sig ud med Augde-Siden, en bestemt Besoldning i Penge og Födevarer. — *Kiöbenhavn Slot*, den 16. Junij. 16. Junii.

C. Frimann, Stiftelser og Gavebreve for Bergen Stift. 2. D. Fortale fol. c1—c2. Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 538.

1557. 17. Junii. [1475.] Kong CHRISTIAN III.s Instrux for Christoffer Huittfeld, Statholder og Embedsmand paa Visborg Slot og Gottland. — *Klöpnehaffn Slott*, theend xvij dag Junij.

Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 272—273.

18. Junii. [1476.] Kong CHRISTIAN III.s Skrivelse til Phil. Melanchthon, hvori han anmoder denne om i et offentligt Skrift kortelig at gjendrive Dr. Hardenbergs Vildfarelse. Tillige sender Kongen den Melanchthon tilstaaede Pension, 50 Daler. — *Copenhagen*, den 18. Junii. (Tydsk.)

Dän. Biblioth. 5. Stück. S. 210—220.

18. Junii. [1477.] Kong CHRISTIAN III.s Confirmation paa den af Andreis van Barbye foretagne Oprettelse af Selsö Gaard og Gods i Horns Herred i Sjelland til et Stamhuus for sin Brodersön Hans von Barbye og den mandlige Linie af hans Slægt. — *Kiöbnnehoffn Slott*, thenn xviii Dag Junii.

Nye D. Mag. VI. S. 162—165.

25. Junii. [1478.] Nogle ISLANDSKE PRÆSTERS Ansögning til Kong Christian III., at Bispetiendernes atter maae lægges til Domkirkerne og Biskopperne. — *Skallholte*, 7 Calend. Julii. (Islandsk.)

Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. Suppl. S. 241—243.

27. Junii. [1479.] HENRICI A BUSCO DUCIS, concionatoris aulici, literæ ad Bremenses datæ, in quibus consilium dat, ut regis Daniæ sententiam et admonitionem in motibus Hardenbergianis sequantur. — *Hafniæ*, 27. Junii.

V. E. Löscher, historia motuum zwisch. den Evang.-Lutherischen und Reformirten. 1708. 2. Th. S. 172—173. (Udg. 1723. S. 139--140.) Dän. Biblioth. 5. Stück. S. 214—216.

28. Junii. [1480.] DITMARSKENS 48 FORSTANDERES Brev til Kong Christian III., hvori de klage over dem tilföiede Fornærmelser fra Hertug Adolfs Side og erklære sig villige til fredelige Underhandlinger. — *Heyde*, am Avende Petri und Pauli Apostolorum. (Plattydsk.)

A. L. J. Michelsen, Ditm. Urkundenbuch. S. 175—176.

1. Julii. [1481.] Register paa Kong Christian III.s Sölv og Credents, som ESKILDT OXE overantvordede Jachim Beck paa Hvælvingen i Overværelse af Börge Trolle og Herloff Trolle. — Wor Frue Afften Visitationis.

Danske Mag. V. S. 360—364.

9. Julii. [1482.] Kong CHRISTIAN III.s Svar til Ditmarskens 48 Forstandere paa deres Brev af 28. Jun., hvori han beklager den med Hertug Adolf opstaaede Uenighed, men lover at söge at bevæge ham til at indlade sig paa mindelige Underhandlinger. — *Helsingör*, den 9. July. (Tydsk.)

A. L. J. Michelsen, Ditm. Urkundenbuch. S. 176—177.

13. Julii. [1483.] Kong CHRISTIAN III. skjenker Universitetet visse Indkomster af Lolands og Falsters Kjöbsted- og Landsby-Kirkers Rente, til dermed at forbedre den hebraiske Læsemesters Stipendium. — *Esserons Closter*, den 13. dagh vdj Julii Maanett.

Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. Suppl. S. 160—161.

16. Julii. [1484.] Kong CHRISTIAN III.s Befaling til Peder Oxe om at besörge adskilligt i Anledning af Churfyrst August af Sachsens forventede Ankomst til Falster, hvor Kongen vilde modtage ham. — *Esserom Closter*, then 16. Dag Julij.

A. N. Ryge, P. Oxes Levnet. S. 98—99.

[1485.] Peder Hvitfeldts, Norges Riges Cantsler, og alle Norske Laugmænds Anordning vedkommende Skifte efter en afdöd Ægtefælle mellem dennes Arvinger og den efterlevende Ægtefælle. — *Bergen*, Olaj Thid. 1557. 29. Julii.

Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 273—274.

[1486.] Hertug Adolphs til Slesvig og Holsten Mandat, hvorved bekjendtgjöres, at han har udnævnt Dr. Paul von Eitzen, Superintendent i Hamburg, Provst Volquardus Jonæ og Hr. Peter Bockelmann, Præst i Husum, til at foretage almindelig Kirke-Visitats i hans Lande, for at undersöge Præsternes Lære og Levnet. — *Schlosz Swabastede*, den 2. Monats-Tag Augusti. (Tydsk.) 2. Augusti.

Dän. Biblioth. 4. Stück. S. 182—186. E. Pontoppidan, ann. eccl. Dan. 3. Th. S. 358—360.

[1487.] Bekjendelse, opsat af de for Hertugdömmerne udnævnte Kirkevisitatorer Paul von Eitzen, Volqu. Jonæ og P. Bockelmann, til Underskrift af Præsterne, især angaaende Læren om Retfærdiggjörelsen, Daaben og Nadveren. — *Tönningen*, den 3. Augusti. (Tydsk.) 3. Augusti.

Dän. Biblioth. 4. Stück. S. 186—192.

[1488.] Kong Christian III. takker Jens Tiellöffsön, som var forlenet med Jempteland, for 4 tilsendte "Loesz" (Losser?) og sender ham i Anledning af hans Klage, at Udlændinge, især Svenske, opkjöbte alle "Vilduare" (bl. a. Loss og Maar), et aabent Brev af samme Dato til Almuen i Jempteland, om at ville unde Jens Tiellöffsön paa Kongens Vegne "hvis Vildware den vilde afhænde for skjellig Priis". — *Kiöpnehaffn Slot*, then III. Augusti. 3. Augusti.

Danske Mag. VI. S. 232—233.

[1489.] En Dom i en norsk Arvesag, afsagt af Peder Hvitfeldt, Norges Riges Cantsler, Christopher Walkendorf, Hövedsmand paa Bergenhuus, o. a. fl. — *Bergen*, Onsdagen næst efter Olai. 4. Augusti.

H. Paus, Forordn. for Norge. S. 322—323.

[1490.] Dr. Georgius Maior takker Kong Christian III. for de tilsendte 40 Daler, melder om det forestaaende Colloquium, hvorved han haaber at de Bremenske "Irrungen" skulle blive bilagte, samt skriver om nogle Exemplarer af Biblen, som Kongen önsker trykte paa Pergament. — *Wittemberg*, 5. Augusti. (Tydsk.) 5. Augusti.

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 2. Th. S. 218—220.

[1491.] Philippus Melanchthon ab Henrico Buscoducensi, concionatore regis Daniæ, petit, ut apud regem excuset, quod ad eum hoc tempore proficisci non possit; mittit etiam libellum quendam Palladii, cui præfationem addidit. — Die 6. Aug. 6. Augusti.

Dän. Biblioth. 4. Stück. S. 177—179. H. Mahlius, de ref. relig. in Cimbria. p. 182.

[1492.] Collats-Brev, udstedt af Petrus Palladius, Superintendent i Sjælland, for Söfren Grönbech, udnævnt til Sognepræst i Kiöge istedenfor Hr. Morten Thomesön (eller Tamesen). — *Kiöbenhaffn*, den 7. Aug. 7. Augusti.

Danske Mag. VI. S. 336—337.

[1493.] Hertug Hans (den ældre) Aager-Forbud for Haderslev By og Amt samt Törning Amt, hvorved den höieste tilladelige Rente fastsættes til 6 af Hundrede. — *Hausz Haterschleuen*, den zehenten Augusti. (Tydsk.) 10. Augusti.

Corpus Statutor. Slesvicens. 2. B. S. 477—478.

1557. [1494.] Kong CHRISTIAN III.s RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse) an-
11. Augusti. gaaende Femöes Privilegier, hvorved tillige bestemmes, at Femö Mænd herefter skulde söge til Nörre Herreds Ting paa Falster. — *Nykiöping Slott*, then XI. Dag Augusti.

A. N. Ryge, P. Oxes Levnet. S. 100—102.

12. Augusti. [1495.] PHILIPPUS MELANCHTHON beder Kong Christian III. om Understöttelse for Magister Suer fra Kolling, at han endnu i 2 Aar kan forblive ved Universitetet i Wittemberg. — 12. Augusti. (Tydsk.)

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 2. Th. S. 81—83.

6. Septbr. [1496.] Dr. GEORGIUS MAIOR sender Kong Christian III. en nylig udkommen Deel af Luthers Skrifter, og melder at han endnu ikke har erholdt Melanchthons Beretning om Colloquiet i Worms. — *Wittembergk*, 6. Septembris. (Tydsk.)

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 2. Th. S. 220—222.

19. Septbr. [1497.] Forlig, stiftet af BREYDA RANTZAU, Amtmand paa Fehmern, mellem Staden Burg og Landskabet Fehmern angaaende Handel, Skibsfart og Haandværksdrift paa Landet. — Den 19sten September. (Plattydsk.)

Corpus Statutorum Slesvicens. I. B. S. 702—704. (I den hertugelige Stadfæstelse af 10. Octbr. 1558.)

23. Septbr. [1498.] KONGENS RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse), hvorved efter Paatale af Mattes Lauretzssen, Byskriver i Otthensse, paalægges, at Hr. Niels Pederssen, fordum Sognepræst til Frue Kirke i Nyborig, hans Liig, der var blevet optaget af Choret i bemeldte Kirke, for at gjöre Plads for "Fyrsters Sendebud og mærkelige Mænd", som muligen maatte döe der i Byen, igjen skal föres tilbage til Begravelsen. — *Haffniæ*, thenn Torssdag nest eptther Sancti Mauricii Dag.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 2. Saml. S. 178—179.

23. Septbr. [1499.] MATTHIÆ FLACII ILLYRICI ad Christianum III. Daniæ regem literæ, per quas, controversiis quibusdam theologicis expositis, auxilium regis ad lites componendas implorat. — *Jenæ*, 23. Septemb.

Dän. Biblioth. 6. Stück. S. 263—269. E. Pontoppidan, ann. eccl. Dan. 3. Th. S. 354—357. A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 2. Th. S. 275—281.

24. Septbr. [1500.] Kong CHRISTIAN III.s Qvittering til Börge Trolle til Lillöö og Peder Oxe til Giszlefeldt for Regnskab for deres Oppebörsel af Landskatten af en Deel af Danmark og Norge 1553. — *Kiöpnehaffn Slott*, then 24. Dag September.

A. N. Ryge, P. Oxes Levnet. S. 108—110.

27. Septbr. [1501.] JOANNES STURMIUS, rector, ad Christianum III. regem ex rogatu mittit duos libros, quos, a D. Martino Bucero relictos, hæredes eius ediderunt regique dedicarunt, etc. — *Argentorati*, XXVII. Septembris.

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 2. Th. S. 360—361.

2. Octobr. [1502.] KONGENS RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse) i en Sag, hvorunder Hanns Guldsmedt, Borger i Nyboriig, tiltaler Lage Brock (til Vemmetofte), fordi denne havde ladet sin Foged Iver Grön, Hans Guldsmeds Konebroder, fængsle, paa Grund af at han havde beligget Lage Brocks Fadebursqvinde og sögt Hjelp hos en Troldqvinde, Margrete Judenns, imod sin Husbonde. — *Haffniæ*, thenn Lögerdag nest eptther Sti. Micchelsdag.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 2. Saml. S. 180—182.

[1503.] Kong CHRISTIAN III.s Instrux for Peder Oxe paa hans forestaaende Reise til Meklenborg for paa Kongens Vegne at staae Fadder til Hertug Ulrichs Datter (Sophia, siden Kong Frederik II.s Dronning). — *Copenhagen*, denn 5. Octobr. (Tydsk.) 1557. 5. Octobr.

A. N. Ryge, P. Oxes Levnet. S. 102—101.

[1504.] KONGENS RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse), der stadfæster et Forlig, som Otthe Rudtt til Mögelkier havde indgaaet med Oluff Siigders i Bursting paa Gulland og dennes Svigermoder, hvorefter disse havde lovet ham 400 Mark Gullandsk for deres Hals, i Anledning af at de havde fordulgt nogle fundne Penge. — *Haffniæ*, thenn Fredag nest eptther Sancti Francisci Dag. 8. Octobr.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 2. Saml. S. 182—184.

[1505.] KONGENS RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse), i en Sag, hvorunder Otte Rudtt til Mögelkier tiltales af Anders Gage paa Gulland, fordi han som Lehnsmand paa Gulland havde fængslet ham og taget Böder af ham uden al Dom, paa Grund af Forurettelser, som han, medens han var Ridefoged, skulde have gjort Bönderne. — *Haffniæ*, thenn Fredag nest eptther Sti. Francisci Dag. 8. Octobr.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 2. Saml. S. 185—187.

[1506.] Dronning DOROTHEA tilmelder Kong Christian III. sin lykkelige Overfart fra Korszhör til Nyburg med Churfyrsten, Churfyrstinden og Prindserne, Hertug Hans og Hertug Magnus. — *Nyburgk*, Sonnabendz den 9. Octobris. (Tydsk.) 9. Octobr.

Aarsberetn. fra det kgl. Geheimearch. 1. B. S. 74.

[1507.] Dronning DOROTHEA tilskriver Kong Christian III. at Churfyrsten har beseet Fæstningsarbeiderne i Nyborg med Tilfredshed; han mener, at Arbeidet, hvis det fortsættes, som det er begyndt, vil blive langvarigt og bekosteligt; hun raader ham til at lade Arbeidet standse for Vinteren. — *Nyborch*, Sontags den x. Octobris. (Tydsk.) 10. Octobr.

Aarsberetn. fra det kgl. Geheimearch. 1. B. S. 74—75.

[1508.] KONGENS RETTERTINGS Dom, hvorved Anders Clementssen, Slotsfoged paa Trannkier Slot paa Lanngelandt, frikjendes i en Sag, hvorunder Hans Claussen paa Lauffvendt tiltaler ham, fordi Slotsfogden i en Tyvssag havde fængslet hans Broder Rasmus Claussen, ladet skære hans Ören af, brændemærket ham og gjort ham til Böddel paa Langeland. — *Haffniæ*, thenn Tissdag nest eptther Sti. Lucie (sic) Evangelistæ Dag. 19. Octobr.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 2. Saml. S. 187—189.

[1509.] Dronning DOROTHEA melder Kong Christian III., at hun og Churfyrsten ere ankomne til Rendsburg, og derfra ville reise over Nymunster og Brambstede til Hamburgk, hvorfra hun som hurtigst vil vende tilbage til Kongen; i Brambstede venter hun at træffe sammen med Grevinden af Oldenburg. — *Rendsburg*, Am Sondage frue den xxiiij Octobris. (Tydsk.) 24. Octobr.

Aarsberetn. fra det kgl. Geheimearch. 1. B. S. 75.

[1510.] PEDER OXES Beretning til Kong Christian III. om Forlöbet af hans Gesandtskabs-Reise til Meklenborg for i Kongens Sted at staae Fadder til Hertug Ulriks Datter. — *Gedtzgardt (paa Falster)*, then 27. Dag Octobris. 27. Octobr.

A. N. Ryge, P. Oxes Levnet. S. 104—108.

[1511.] Hertug MAGNUS tilskriver sin Fader Kong Christian III. om sin lykkelige Reise og den Opmærksomhed, som overalt vises ham af Fyrsterne. — *Scheningen*, ahm 7ten Nouembris. (Tydsk.) 7. Novbr.

Aarsberetn. fra det kgl. Geheimearch. 1. B. S. 76.

1557. 13. Novbr. [1512.] SKOMAGERNE PAA VOGSBUNDEN I BERGEN forpligte sig til Christoffer Walkendorff, Hövedsmand paa Bergenhuus, paa Kongens Vegne, til at afstille adskillige Uordener, hvorover Bergens Borgere havde fört Klage. — *Bergen*, Löverdagen næst efter St. Martini Episcopi Dag.

H. Paus, Forordn. for Norge, S. 323—326.

29. Novbr. [1513.] PAULI AB EITZEN literæ ad Petrum Bockelmannum, pastorem Husensem, de colloquio Wormatiensi, Maioris concione de bonorum operum necessitate, controversia Bremensi et Melanchthonis sententia de s. coena. — *Ex Hamburga*, postridie I. domin. Aduentus.

Dän. Biblioth. 5. Stück. S. 269—274.

30. Novbr. [1514.] Dronning DOROTHEA tilskriver sin Sön den udvalgte Kong Frederik, at hun har erholdt hans Brev fra Lochaw; hun venter, at han efter Kongens Önske snart kommer hjem, men beder ham forinden at lade Churfyrsten beskikke en Hovmester for Hertug Magnus og at gjöre Aftale med ham om hans aarlige Pension. — *Coppenhagen*, den Letzten Monatstag Nouembris. (Tydsk.)

Aarsberetn. fra det kgl. Geheimearch. 1. B. S. 76—77.

18. Decbr. [1515.] KONGENS RETTERTINGS Dom, hvorved en Sag mellem Lauertz Thomessen i Bregnemosse paa Niels Bielckis Arvingers Vegne og Jomfru Anne Marsvinsdatther i Otthensse, angaaende Anpart i Faurské Mölle, afvises. — *Otthensse*, thenn Lögerdag nest eptther Sti. Lucie Jomfruis Dag.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 2. Saml. S. 176—178.

21. Decbr. [1516.] Tvende Skrivelser af samme Dato fra JOANNES AURIFABER, Hofpræst, til Kong Christian III., hvori han beder om Kongens Forbön til Churfyrsten af Sachsen for en vis Adelig, Joachim von Wiedenbach, hvis Eiendomme under Krigsurolighederne vare confiskerede; samt meddeler endeel politiske Nyheder. — *Weimar*, am Tage Thomæ des Apostels. (Tydsk.)

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 1. Th. S. 310—320.

26. Decbr. [1517.] DITMARSKERNE beklage sig hos Hertug Hans over, at deres Gods arresteres paa Landeveiene i Holsten, over de af Jacob Fertzenoldt af Husum udövede Voldsomheder, og over Toldpaalæg i Hertugdömmerne Slesvig og Holsten. — *Heyde*, ahm dage Stephani protomartyris. (Plattydsk.)

A. L. J. Michelsen, Ditm. Urkundenbuch. S. 177—178.

[1518.] Artikler, forfattede af LAUGMÆNDENE SÖNDEN- OG NORDENFJELDS I NORGE udi Bergen, overværende Peder Hwitfeldt, den Tid Norges Riges Cantsler ("og ere samme Artikler siden confirmerede af Kongen"). — *Bergenn*, (uden Dag).

H. Paus, kgl. Forordn. for Norge. S. 317—320. Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 531—534.

[1519.] Kong CHRISTIAN III.s Brev, hvorved Malmöes Borgere erholde Ret til selv at bjerge deres skibbrudne Gods allevegne i Danmark og Norge, uden at det skal ansees som Vrag. — *Helsingborg*.

Brudst. i P. Wieselgren, De la Gard. Archiv. 5. D. S. 151.

[1520.] ALBERTI HARDENBERGII epistola ad concionatores Germanicos in Norvegia (Bergenses), in qva, enarratis breviter ærumnis suis, inter alia queritur, regem Daniæ Christianum III., scriptis ad senatum Bremensem minacibus literis, proscriptionem suam arsisse, seque ab

academia Hafniensi damnatum etc.; simul confessionem suam transmittit, quam ad D. Machabæum Hafniam ut mittant, ab iis petit. 1557.

Dän. Biblioth. 5. Stück. S. 221—223. E. Pontoppidan, ann. eccles. Dan. 3. Th. S. 353—354.

[1521.] Pastor JOHANNES KNIPMANNS i Crempe Andragende til Kong Christian III. over Kirkedisciplinens Forfald i de ham betroede Sogne. — *Crempe*, (uden Dag). (Plattydsk.)

Archiv für Staats- und Kirchengesch. der Herzogthümer. 2. B. S. 156—159.

1558.

1558.

[1522.] MATTHIÆ FLACII ILLYRICI ad Christianum III. Daniæ regem literæ, "de corruptelis religionis" (post mortem Lutheri), "de tetris peccatis et horrendis poenis, qvæ nobis imminent, ac demum de necessariis tantorum malorum remediis". — *Jhenæ*, Cal. Januarii. 1. Januar.

Dän. Biblioth. 6. Stück. S. 269—288. A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 2. Th. S. 281—298.

[1523.] MATTHIÆ FLACII ILLYRICI Skrivelse til Kong Christian III., hvori han vidtlöftig omtaler de kirkelige Vildfarelser (Interim, Osianders Lære, Sakramentarierne, Majors Lære o. s. v.) og anraaber Kongen om Redning for den betrængte Kirke. — *Jhenæ*, im Anfang des 1558. Jars. (Tydsk.) c. 1. Januar.

M. Fl. Illyrici apologia auff zwo |vnchristl. Schrifften Justi Menii. fol. Aij—Avj. Dän. Biblioth. 6. Stück. S. 288—300. A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 2. Th. S. 299—310.

[1524.] Hertug MAGNUS's Skrivelse til hans Fader Kong Christian III., hvori han söger at stille dennes Vrede og at undskylde sig i Henseende til den store Gjeld, han har paadraget sig ved hos Kræmmerne at optage Varer til et Belöb af omtrent 900 Daler. — *Dreszden*, ahm 18ten Januarij. (Tydsk.) 18. Januar.

Aarsberetn. fra det kgl. Geheimearch. 1. B. S. 77—79.

[1525.] PHILIPPUS MELANCHTHON tilskriver Kong Christian III. om det frugteslöse Colloquium i Worms og beder ham at forhandle Sagen (Striden om gode Gjerninger m. m.) med andre Fyrster, for at bringe Enighed til Veie. — Die Conuersionis Pauli. (Tydsk.) 25. Januar.

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 2. Th. S. 85—87. 3. Th. S. 383—386.

[1526.] Kong CHRISTIAN III. forbyder Alle og Enhver, særdeles sine Fogder og Embedsmænd, herefter at tiltale Erlender Thorvardssön paa Island, for adskillige Forseelser, hvorom han havde aftinget med Kongen. — *Kiöbenhafn Slott*, den 27. Januarii. 27. Januar.

M. Ketilson, kgl. Forord. til Island. 1. D. S. 384—385. Krag og Stephanius, Christ III.s Hist. 2. D. S. 540.

[1527.] BIERRIG HERREDS TINGS Vidne, givet Peder Lycke til Skousbo, om det af Sandemændene i Aasum og Bierrig Herreder gjorte Markeskjel imellem Skousbo Mark og Rynckeby Mark. — *Bierrig Herrits Thingh*, Mandaghenn nest for wor Frue Dag Kyndermösse. 31. Januar.

Nye D. Mag. VI. S. 136—138.

[1528.] Optegnelse om den Told, som Fremmede maatte erlægge i Öresund, forfattet af SANDER LEYELL, Tolder i Helsingör, og JENS MOGENSEN, Toldskriver sammesteds. — *Kiöpnehaffn*, thennd vij Februarij. 7. Febr.

Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 278—280.

1558. 15. Febr. [1529.] Kong CHRISTIAN III.s RETTERTINGS Dom, hvorved stadfæstes et Forlig, som en Herredsfoged Niels Henningsen havde indgaaet med Lehnsmanden paa Roskilde Gaard Hans Bernekow, at böde 40 Daler til Kongen, fordi han havde fængslet to Karle og derefter lösladt dem uden Lehnsmandens Vidende og Samtykke. — *Köpnehaffn Slott*, then XV. Dag Februarii.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 1. Saml. S. 253—254.

18. Febr. [1530.] PEDER OXE lover, efter at være udtraadt af Rigets Raad, Kong Christian III. og hans Sön Hertug Frederik, udvalgt Konge til Danmark og Norge, Huldskab og Troskab, og Lydighed mod Kongens og Rigsraadets Anordninger. — *Kiöpnehaffnn*, thenn atthende Dag Februarii.

A. N. Ryge, P. Oxes Levnet. S. 114—115.

19. Febr. [1531.] PAULI AB EITZEN literæ ad Volquardum Jonæ, pastorem in aula ducis Holsatiæ, de pasquillo Magdeburgensi adversus Melanchthonem, et de controversia Flaciana. — *Ex Hamburga*, Sabbato ante Esto mihi.

Dän. Biblioth. 4. Stück. S. 195—197.

21. Febr. [1532.] Kong CHRISTIAN III.s Bevilling, at Lunde Domkirkes Vicariers Calente-Gaard paa S. Nicolai Kirkegaard i Lund maa være Residents for Sognepræsten til Domkirken. — *Kiöbenhaffn Slott*, den 21. Februar.

H. Bergström (præside S. Bring), de templis Lundensibus. p. 11—12.

23. Febr. [1533.] Kong CHRISTIAN III.s Befaling til Kronens Bönder og Tjenere, som ligge til Halstedt Kloster, og dem som bygge og boe i Mabölle, Westernes, Abbildtorpe, Sörupe, Houebye og Wixnes Birker, som Peder Oxe sidst havde i Forlening, at de herefter skulde svare Claus Hvitfeldt, Landsdommer i Lolland og Falster. — *Kiöpnehaffn Slott*, then 23. Dag Februarii.

A. N. Ryge, P. Oxes Levnet. S. 116.

27. Febr. [1534.] Dr. GEORGIUS MAIOR melder Kong Christian III., at han allerede har afsendt det efter Kongens og Churfyrstens Begjering forfattede Skrift angaaende Læren om Retfærdiggjörelsen, hvilket han haaber vil finde Kongens Behag. — *Witteberg*, Suntag Inuocauit. (Tydsk.)

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 2. Th. S. 222—223.

ante 28. Febr. [1535.] Literæ VOLQUARDI JONÆ, (pastoris aulici et præpositi generalis Gottorpensis), ad Johannem Pistorium, pastorem ecclesiæ in Tetenbull (Eiderstadtiæ), datæ, in quibus nunciat, principem (ɔ: Adolphum ducem) a "Domino Præceptore" (ɔ: Philippo Melanchthone) petiisse, ut munus superintendentis Gottorpensis suscipiat, aut alium idoneum mittat, quem M. Petrum fore, Volquardus Jonæ credit. — *Slesvici*, (sine die).

J. M. Krafft, zweyfaches Jubel-Gedächtnis. S. 573.

28. Febr. [1536.] Kong CHRISTIAN III.s Bestalling til Hr. Gillebert, at han skulde være Superintendent over alt Skalholts Stift paa Island. — *Kiöpnehaffnn*, 28. Februar.

Finni Johannæi hist. eccles. Island. T. 2. p. 336. M. Ketilson, kgl. Forord. til Island. 1. D. S. 385—386. Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 540—541.

28. Febr. [1537.] Kong CHRISTIAN III.s giver Hr. Giilbertt til sin Underholdning Kronens Tiender af Austfierdesyssell, Sydesyssell, Arnesyssell og Issefierdtzsyssell, saa længe som han vedbliver at være Superintendent i Skalleholtz Stift. — *Kiöpnehaffen*, then xxviij. Febr.

Finni Johannæi hist. eccles. Island. T. 2. p. 336—337. M. Ketilson, kgl. Forordn. til Island. 1. D. S. 387. Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 541—542.

[1538.] Kong CHRISTIAN III.s aabne Brev, at, da han har forlagt Folle Lehn, der har ligget til Provstiet udi Oslof Domkirke, til Agershus Slot, forlener han Peder Hvidtfeldt, Norges Riges Cantsler, isteden derfor med Hammer Gaard, som Jesper Friis hidtil har havt i Være. — *Kiöpnehafn*, den 4de Martii. 1558. 4. Martii.

F. Thaarup, Magazin for Danm. og Norges Beskr. 2. B. S. 235—237.

[1539.] Kong CHRISTIAN III.s aabne Brev om Borgerskabs Erhvervelse i Bergen. — *Kiöbenhavn Slot*, den 4. Martij. 4. Martii.

H. Paus, kgl. Forordn. for Norge. S. 328—329. Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 537.

[1540.] Kong CHRISTIAN III. tillader Bergens Indbyggere at sælge deres Huse til den Höistbydende af Borgerne sammesteds. — *Kiöbenhavn Slot*, den 7. Dag Martii. 7. Martii.

H. Paus, kgl. Forordn. for Norge. S. 329. Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 537—538.

[1541.] MARIÆ, Angliæ reginæ, ad Adolphum, ducem Slesvici etc., literæ, in quibus ad literas eius, Cal. Januariis datas, respondit, mercatores Anglos certos homines in terras eius missuros, qvi loca et portas perscrutentur, seque deinde de negotio allato latius tractaturam. — *Westm.*, IX. Martii (sine anno). 9. Martii.

T. Rymer, Foedera, ed. G. Holmes. Tom. IX. P. IV. pag. 16.

[1542.] Notarial Attest om, at EGGERT CRANTZ, Borger i Hamborg, har overladt Albert Scherp, sin Söstersön, som til den Tid studerede i Kjöbenhavn, Indtægten af et Vicarie ad altare St. Erasmi et Annæ i Peterskirken i Hamburg, belöbende sig til 15 Mark Lybsk aarlig, til hans Studeringers Fortsættelse og Fremme. — *Hamborch*, am Sondage Oculi, welcker was de 13 des Mantes Martii. (Plattydsk.) 13. Martii.

N. Staphorst, Hist. Eccl. Hamb. 1. Th. 3. B. S. 113—115.

[1543.] Notarial-Instrument over Keiser Carl V.s Resignation af det Romerske Keiserdömme og den romerske Konge Ferdinands Acceptation af samme, i Nærværelse af, blandt andre, FREDERIK, udvalgt Konge til Danmark og Norge, o. s. v., og MAGNUS, Hertug til Holsten. — *Franckfurt*, auf Montag nach dem Sonntag Oculi, welcher war der vierzehend des Monats Martii. (Tydsk.) 14. Martii.

J. W. Hoffman, Samml. ungedruckter Nachrichten. 1. Th. S. 62—68.

[1544.] RAADET I FLENSBORG OG HELE BORGERSKABET bekjende at have beredet Bymarken og fornyet Skjellene, hvorefter Grændserne beskrives. — Am Midweken na Oculi. (Plattydsk.) 16. Martii.

O. H. Moller, Bericht von der Stadt Flensburg (von J. Hoyer). 1. Hälfte S. 6—8.

[1545.] Kong CHRISTIAN III. overdrager Fraundtz Gyldennstiernne et Prebende og Cannikedom i Lunde Domkirke, hvorpaa hans Broder Hennrich Gyldennstiernne, der havde erholdt det overladt af sin Farbroder Jörgenn Gyldennstiernne, havde havt Kongens Brev, som nu var blevet tilbagegivet af hans Fader Mogenns Gyldenstierne, Ridder, Raad og Embedsmand paa Slottet Laugholmm. — *Kiöbenhaffn Slott*, thenn 20. Martij. 20. Martii.

Danske Mag. IV. S. 166—167.

[1546.] BORGEMESTER OG RAAD I FLENSBORG skjenke Borgemester Andreas Schriver, for hans Fortjenester af Byen, "den Holm und Wische bi dem Morbecke Dicke", dog saaledes at hans Arvinger skulle svare en aarlig Afgift deraf. — *Flensborch*, am Mondage nha Lætare. (Plattydsk.) 21. Martii.

O. H. Moller, Bericht von der Stadt Flensburg (von J. Hoyer). 1. Hälfte S. 12—13.

1558. [1547.] Kong Christian III. tilmelder Lauge Wrnne, at han har svaret Fri-
30. Martii. mændene paa Bornholm, der ved Jacob Bornneholm og Trud Ryn havde besværet sig over, at de tiltaltes for Landehjelp, at de, som kunde bevise sig at være af Adel og deres Gods frit Adelsgods, skulde være frie for Landehjelp, men ikke andre, uanseet om de besad frit Jordegods eller havde frie Qvinder til Hustruer, ligesom heller ikke de Bönder, som Adelen havde indsat i deres Sædegaarde. — *Klöpnnehaffnn*, thenn 30. Martij.

J. R. Hüberts, Aktst. til Bornholms Hist. S. 272—273.

30. Martii. [1548.] Kong Christian III. forlener Woitzlaff Wobitzer med Troyborig Slot og Lehn paa Livstid, uden Afgift. — *Kiöbenhaffn*, then 30. Dag Martii.

Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. Suppl. S. 165—166.

31. Martii. [1549.] Kong Christian III.s Quittering til Frands Brokkenhus, Embedsmand paa Nyborg Slot, for Regnskab (for 1555—1558) over de 37,148 Daler, han havde modtaget af Danmarks Riges Raad af Skatten til Nyborg Kjöbstads Befæstning. — *Kiöpnehaffn Slot*, den 31. Dag Martii.

Nye D. Mag. II. S. 178—179.

1. Aprilis. [1550.] Dr. Georgius Maior beder Kong Christian III. ikke at forlange nogen ny Erklæring af ham med Hensyn til de ham af Amsdorff paadigtede Lærdomme (om Retfærdiggjörelsen). — *Wittembergk*, den Ersten Aprilis. (Tydsk.)

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 2. Th. S. 221—226.

1. Aprilis. [1551.] Dr. Georgius Maior tilskriver Kong Christian III. angaaende de af Kongen önskede 2 Exemplarer af Biblen paa Pergament og om hans Forhandlinger om disses Illumination med Maleren Lucas Cranach. — *Wittembergk*, den ersten Aprilis. (Tydsk.)

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 2. Th. S. 226—231 (med Lucas Cranachs Brev til Dr. G. Maior af 26. Marts).

10. Aprilis. [1552.] Mag. Hieronymi Osii Skrivelse til Kong Christian III. af Danmark, hvormed han sender Kongen et ham tilegnet trykt Digt, og söger tillige om at blive creeret til Poëta laureatus. — *Wittenberg*, x. die Aprilis. (Tydsk.)

Dän. Biblioth. 9. Stück. S. 222—225. A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 3. Th. S. 229—231.

10. Aprilis. [1553.] Philippus Melanchthon anbefaler til Kong Christian III. en lærd Mand, M. Hieronymus Osius fra Thüringen, der har tilsendt Kongen et Skrift; m. m. — X. Aprilis. (Tydsk.)

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 2. Th. S. 83—84.

23. Aprilis. [1554.] Kong Christian III. maner Borgemestere og Raad i Lybek om Opfyldelsen af Fordraget af 10. Sept. 1555 angaaende Erstatning til de Bornholmske Undersaatter for de dem afpressede Summer, samt for de 3625 Mark 8 Skilling Danske, som Bernt Knop havde tilegnet sig af den geistlige Jurisdiction. — 23. April.

Udt. i J. R. Hüberts, Aktst. til Bornholms Hist. S. 273.

24. Aprilis. [1555.] Kong Christian III. bemyndiger Knudt Steenssenn, Embedsmand paa Island, til paa sine Vegne at affinge med Dadde Guthmerssenn om hvad han skulde give for alle de Sager, hvori han hidtil havde forseet sig mod Kongen. — *Kiöpnehaffnn*, thenn xxiiij Dag Aprilis.

Finni Johannæi hist. eccles. Island. T. 2. p. 337. M. Ketilson, kgl. Forord. til Island. 1. D. S. 388. Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 512.

[1556.] Kong Christian III.s Stadfæstelse paa Falkenberg Kjöbstads Privilegier og Friheder, den givne af fremfarne Konger. — *Köpenhamns Slot*, then 26. April. 1558. 26. Aprilis.
Svensk Udt. i J. Richardson, Hallandia. S. 81.

[1557.] Joannes Sturmius, rector, ad Christianum III. literas dat de rebus in Gallia, Italia, alibi gestis, de matrimonio futuro ducis Lotharingiæ cum filia regis Galliæ etc. — *Argentorati*, 27. Apr. 27. Aprilis.
A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 2. Th. S. 366—368.

[1558.] Revers, udstedt af 6 Fuldmægtige for menige (tydske) Haandværkslaug i Bergen til Christopher Walkendorff, Hövedsmand paa Bergenhuus, at de vilde erhverve kgl. Resolution inden næste St. Michels Dag paa, om de fremdeles maae blive under de ærlige Kjöbmænds Beskyttelse ved Bryggen (i Bergen) eller ikke. — *Bergen*, den 29. April. 29. Aprilis.
H. Paus, Forordn. for Norge. S. 326—327.

[1559.] Dom i en Sag, anlagt af Christoffer Walkendorf paa Bergenhuus imod "Oldermændene for Skomagerne og Skræderne (i Bergen) paa de tydske Embeders Vegne", hvorved disse frakjendes al Ret til St. Halvards Kirke. (Jfr. Nr. 1598.) — *Bergen*, Fredagen næst efter Hellig Kors Dag. 6. Maji.
H. Paus, Forord. for Norge. S. 331—332.

[1560.] Kong Christian III. befaler Christopher Walchendorph, Embedsmand paa Slottet Bergenn, at være Herman Kremer, Borger i Lübeck, behjelpelig til at faae sit Tilgodehavende hos Gudi Norueger betalt. — *Kiöpnnehaffnn Slott*, theen vij Dag Maij. 7. Maji.
Nye D. Mag. I. S. 9.

[1561.] Skrivelse fra Borgemestere og Raad i Lybek til Kong Christian III. i Anledning af hans Brev af 23. April, at de tidligere have forlangt ny Underhandling angaaende de den 10. Septbr. 1555 indgaaede Forpligtelser, men ikke erholdt Svar; de love yderligere Besvarelse af Kongens Brev, da de, som havde drevet Forhandlingerne, ikke vare tilstede. — Medio Mai. c. 15. Maji.
Udt. i J. R. Hübertz, Aktst. til Bornholms Hist. S. 273.

[1562.] Kong Christian III.s Bevilling til Borgemestere og Raadmænd i Kiöbennhaffn at maatte bruge og bebygge "enn Fidh" paa Dragöer, som de Sundiske fra gammel Tid havde havt der, men ikke brugt i 20 Aar: dog de Sundiskes Rettighed dertil uforkrænket, hvis de derpaa tale. — *Wor Gaard Abramstorp*, thend 18. dagh Maij. 18. Maji.
L. Thurah, Beskriv. over Amager. S. 25. Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 274—275.

[1563.] Vidisse af Kong Valdemar IV.s Privilegium for Ribe Canniker af 28. Juni 1327 (T. I. Nr. 2028; her indfört i dansk Oversættelse), udstedt af Jens Pedersen, Willum Galmyndsen, Sognepræster i Ribe, Mester Hans Thomissen, Skolemester, Niels Oluffsen og Jacob Seuerensen, Predicanter der sammesteds. — *Ripe*, Torsdagh vdi Pindtze vgen. 2. Junii.
P. Terpager, Ripæ Cimbr. p. 185—186.

[1564.] Kongens Retterting Dom (i hans egen Nærværelse), hvorved Borgemester og Raad og övrige Domsmænd i Rudkiöbing paa Langelandt, efter Tiltale af Lauretz Hoftanng, Borger sammesteds, for uretfærdigen at have dömt dennes Söster Giertrudtt Rassmussis fra Livet for Trolddom og ladet hende brænde, tilpligtes "at böde hende igjen som en christen Qvinde". — *Nyborig*, thenn Onssdag nest eptther Synndagenn Trinitatis. 8. Junii.
Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 2. Saml. S. 189—191.

1558. 10. Junii. [1565.] KONGENS RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse), hvorved stadfæstes en Fynbo-Landstings Dom, hvorefter en Lov, som Hans Fiindssen i Hesselber havde været tildömt, men som han först havde givet længe efter den fastsatte Tid, erklæres ugyldig, og han selv dömmes nederfældig. — *Nyboriig*, thenn Fredag nest eptther the hellige Trefoldigheds Syndag.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 2. Saml. S. 191—193.

10. Junii. [1566.] KONGENS RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse), hvorved Jörgenn Svab, Embedsmand paa Haritzlöff, forpligtes til at tilbagegive Annders Jude i Mörup de Böder, han havde taget af ham for ulovlig Skovhugst. — *Nyborig*, thenn Fredag nesteptther hellige Trefoldigheds Synndag.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Love. 2. Saml. S. 193—194.

12. Junii. [1567.] PEDER OXES Brev til Kong Christian III., hvori han beder, at Fogderne paa Gedtzör og Sörup selv maae svare for de Mangler, der maatte befindes i Regnskaberne for disse Lehn; tillige beder han Kongen selv at afgjöre, hvilken Erstatning han skulde give, hvis det befandtes, at han havde brugt de ham givne Forleninger videre end Pantebrevene og Forleningsbrevene berettigede ham til; ogsaa undskylder han, at han ikke personlig kunde möde efter en kongelig Stevning. — *Gisselfeld*, d. 12. Dag Junii.

A. N. Ryge, P. Oxes Levnet. S. 117—120.

15. Junii. [1568.] KONGENS RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse) i en Sag, hvorunder Erick Jörgenssen i Svenninge söger at erholde en Bondegaard tilbage som Eiendom, hvilken han paa Grund af resterende Afgifter havde solgt og skjödet til Kronen, dog saaledes at han beholdt den halve Gaard som Fæster. — *Nyborig*, thenn Onsdag nesteptther Sti. Barnaba Apli. Dag.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 2. Saml. S. 194—196.

15. Junii. [1569.] KONGENS RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse) i en Sag, hvorunder Sören Jörgenssen i Egemosse gjorde Fordring paa en Bondegaard i Gudmeby i Gudmeherred, som Besidderen for syv Aar siden havde frasagt sig, da han ikke kunde holde den vedlige, og som derefter var inddraget under Kronen. — *Nyborrig*, thenn Onsdag nest eptther Sti. Barnabe Apli. Dag.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 2. Saml. S. 197—199.

15. Junii. [1570.] KONGENS RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse) i en Sag mellem Mouretz Perssenn til Gunderstrup og Peder Chrestennssenn til Hielmssö angaaende Sanndbygaardt og Gods, som denne sidste ved Skjöde havde kjöbt af Chrestoffer Fixssenn, hvorimod Förstnævnte paastod at have Forkjöbsret dertil. — *Nyboriig*, thenn Onssdag nest eptther Sti. Barnabe Apli. Dag.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 2. Saml. S. 199—203.

16. Junii. [1571.] Kong CHRISTIAN III.s RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse), hvorved Peder Oxe tilpligtes at betale Jörgen Due eller hans Forlovere 40 Jochimsdaler, som han ulovlig havde opbaaret af dem under en Sag, som for nogle Aar siden var anlagt mod Jörgen Due, fordi han formeentlig havde skudt en Hjort paa Kongens Vildbane i Laaland. — *Nyborgh*, then Torsdag nest epther Barnabæ Apostels Dag.

A. N. Ryge, P. Oxes Levnet. S. 120—123. Brudst. i P. Wieselgren, De la Gard. Arch. 5. D. S. 152—153.

[1572.] KONGENS RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse), hvorved Peder Chrestenssen til Hielmsö, der tiltales af Jörgen Grubbe til Sandby for at have ladet hans Tjenere overfalde, hvilket han edelig og under Forpligtelse paa Ære, Liv og Gods havde fralagt sig, dömmes til at straffes som Meeneder og Lögner, samt at være i Kongens Naade og Unaade. — *Nyborig*, thenn Fredag nest eptther Sti. Barnabe Apli. Dag. 1558. 17. Junii.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 2. Saml. S. 206—209.

[1573.] RIGSRAADETS Dom, at Peder Oxe, formedelst Udeblivelse efter Stevning, bör at have tabt de Sager, hvorfor han var stevnet (for Mangel i sine Regnskaber og Misbrug af sine Pantelehn), indtil saa længe han vil möde og være udi Rette, Kongens Sager at forfölge ind for Rigens Ret, som det sig bör. — *Nyborg Slott*, then Fredag nest epther Sti. Barnabæ Apostels Dag. 17. Junii.

A. N. Ryge, P. Oxes Levnet. S. 124—125.

[1574.] KONGENS RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse), hvorved Jörgen Jenssen i Frörup gjengives en Bondegaard, som Frandz Brockenhus, Embedsmand paa Nyborig Slot, havde ladet ham tilskjöde Kronen, da hans Stiffader Rasmus Jenssen under sin Bestyrelse havde ladet den forfalde og siden under en Anklage for Tyveri var bortrömt. — *Nyboriig*, thenn Lögerdag nest eptther Sti. Barnabe Apli. Dag. 18. Junii.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 2. Saml. S. 204—205.

[1575.] Kong CHRISTIAN III. giver Herloff Trolle, D. R. R. og Embedsmand paa Kongens Gaard i Roeskilde, Fuldmagt til at tiltale Peder Oxe til Tinge og for Rigets Cantsler, for de Sager, hvorfor han havde været indstevnet for Danmarks Riges Raad. — *Nyborrig*, then 21. Junii. 21. Junii.

A. N. Ryge, P. Oxes Levnet. S. 123.

[1576.] KONGENS RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse), hvorved stadfæstes en Dom af Bogense Byting, ifölge hvilken Niels Kleensmedt, Borger i Bogense, idömmes trende 40 Mark, fordi han ikke havde forfulgt Sagen mod en Person, ved Navn Chresten Hanssen, hos hvem han havde fundet nogle fra ham stjaalne Knive. — *Otthensse*, thenn Onnsdag eptther Sti. Hanns Dag Midssommer. 29. Junii.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 2. Saml. S. 209—211.

[1577.] KONGENS RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse), hvorved Jörgenn Skinckell til Lamehaffve kjendes fri for Tiltale af Anders Jörgenssen i Vöffling angaaende 2 Daler og en Oxe, han som Embedsmand paa Kongens Gaard i Otensse havde taget af Anders Jörgenssen "till Hossbundholdt", da denne flyttede til en anden af Kronens Gaarde. — *Otthensse*, thenn Onssdag nest eptther Sti. Hannsdag Midssommer. 29. Junii.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 2. Saml. S. 211.

[1578.] KONGENS RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse), hvorved Jörgenn Skinnckell, Embedsmand paa Kongens Gaard i Otthensse, der havde taget Böder af Niels Jenssen i Kielleby for en Sag, hvori denne blev "delt fore enn Lögnner", og desuden gjort ham fredlös, kjendes fri for Bondens Tiltale. — *Otthensse*, thenn Onnsdag nest eptther Sti. Hanns Dag Midssommer. 29. Junii.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 2. Saml. S. 212.

[1579.] Lector Theologiæ og Domherre i Slesvig, MICHAELL ELER's Fundation af et evigt Stipendium ved Domkirken i Slesvig til Gavn for en Studiosus theologiæ. — 29. Junii.

1558. 29. Junii. *Slesswigh*, des Dages Petri et Pauli, der hilligen Apostelen vnde hoichwerdigen Sendebaden. Christi. (Plattydsk.)

J. F. Noodt, Beiträge. 2. B. S. 240—243.

29. Junii. [1580.] Reversal, udstedt af CÆSO EMINGA, Lector og Domherre i Slesswick, tilligemed Senior og Capitel og Borgemestere og Raad sammesteds, for Modtagelsen af 500 Mk. Lybsk, Capital, der af Mag. Michael Eler paa egne og afdöde Broders, Conrad Elers, Vegne vare givne til en evig Fundation til Underholdning for en Student, der skulde studere den hellige Skrift. — *Slesswig*, Die Sanctorum Petri et Pauli. (Plattydsk.)

J. F. Noodt, Beiträge. 2. B. S. 243—244.

1. Julii. [1581.] KONGENS RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse), hvorved stadfæstes en Dom af Sandemænd i Skamberred, som indankes af Hanns Norby til Ugersslöff Gaard, ifölge hvilken Jörgen Hanssen i Reinige var svoren fredlös for Mandslet. — *Otthensse*, thenn Fredag nest eptther Sti. Hanns Dag Midssommer.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 2. Saml. S. 213—214.

1. Julii. [1582.] KONGENS RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse) i en Sag, hvorunder Karinne Eylers i Belling for sig og sine Söskende söger at gjenerholde en under Kronen inddraget Bondegaard i Saltoffte i Bogherred, som hendes Fader havde besiddet. — *Otthensse*, thenn Fredag nest eptther Sti. Hannsdag Midssommer.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 2. Saml. S. 214—216.

4. Julii. [1583.] KONGENS RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse), hvorved Eyler Rönnou, (Embedsmand paa Hagenskov Slot), kjendes berettiget til at forfölge Margrete Sörens i Voltoffte for Hærværk, da hun ikke vil fraflytte den Gaard, hun iboer, uagtet den ved 12 Eieres Dom er frakjendt hendes bortrömte Husbonde og tilkjendt en anden af Medarvingerne. — *Otthensse*, thenn Manndag nest eptther vor Frue Dag visitationis.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 2. Saml. S. 216—217.

4. Julii. [1584.] KONGENS RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse), hvorved Jörgen Bragde til Thostrup, Embedsmand paa Nykiöbing Slot, der uden at ville tage Borgen havde fængslet Jörgen Olssen i Blastrup og hans Fader for et umærket Sviin, som de besad og som beviislig tilhörte dem, af hvilket Fængsel de havde maattet löskjöbe sig for 58 Joachimdaler, dömmes til at tilbagebetale denne Sum og at give ovennævnte Bönder Kost og Tæring. — *Otthensse*, thenn Manndag nest eptther vor Frue Dag visitationis.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 2. Saml. S. 218—220.

5. Julii. [1585.] PEDER OXES Brev til Kong Christian III., om Grunden hvorfor han efter Stevning ikke var mödt i Nyborg, samt hvorfor han nu havde begivet sig fra Danmark; han beder sig underrettet om de Klager, man har imod ham, og forsvarer sig mod et mod ham udgivet Skandskrift. — *Danneberch*, thenn 5te Dagh Julii.

A. N. Rygge, P. Oxes Levnet. S. 126—129.

5. Julii. [1586.] KONGEN giver paa sit Retterting Jens Perssen Biörnkier, Borger i Otthensse, Fuldmagt til at være Værge for Apelone Oluffsdatther og ved Retten at forfölge hendes Arveforbringet m. m. — *Otthensse*, thenn Thiissdag nesteptther vor Frue Dag visitationis.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 2. Saml. S. 220—221.

[1587.] JESPER KRASSE til Barsnes tilstaaer at være bleven enig med Hr. Chresten Povelszenn, Prior i St. Knuds Kloster i Otthense, om aarligen at udbetale ham 15 Mark Danske af det Steenhuus, som staaer paa S. Knuds Kirkegaard, til Uddeling blandt de Fattige, efter den Fundats, som hans Faderbroder Biskop Mogens (Krafse) haver stiftet (cfr. T. I. Nr. 4528). — *Otthense*, Sancti Knutz Afftenn. 1558. 9. Julii.

Danske Mag. II. S. 24—25.

[1588.] KONGENS RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse), hvorved Jenns Bras ikkun kjendes berettiget til en 24de Part i Gaarden Lyckisholm paa Langeland, hvorimod det övrige tilkjendes Mattes Olssen og hans Medarvinger; m. m. — *Otthensse*, thenn Tiisdag nest eptther Sti. Knudt Konniges Dag. 12. Julii.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 2. Saml. S. 221—224.

[1589.] BORGEMESTERE OG RAAD I LYBEK tilskrive Kong Christian III., at Ratificationen af Fordraget af 10. Septbr. 1555 ikke var paafulgt, da de ikke havde erholdt Kongens Stadfæstelse paa nogle Artikler, som de önskede optagne deri; de bede, at Kongen vil ansætte en Dag til Forhandling om den Sum, der var bestemt at udredes i Anledning af Erstatning for de af Bernt Knop hævede Indtægter af den geistlige Jurisdiction. — 16de Julii. 16. Julii.

Udt. i J. R. Hübertz, Aktst. til Bornholms Hist. S. 273.

[1590.] Dr. MELCHIOR KLING meddeler Kong Christian III. de Nyheder, han har erfaret paa en Reise til Böhmen; han takker Kongen for at have forhöiet hans Besoldning fra 200 Gylden til 200 Rdlr. — *Hall*, Sonnabends nach Margarethä. (Tydsk.) 16. v. 23. Jul.

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 3. Th. S. 58—60.

[1591.] MAGNUS GYLDENSTIERNE, Statholder paa Kjöbenhavn Slot, meddeler Kong Christian III. de Efterretninger, som hans fra det Lüneborgske hjemkomne Tjener har medbragt angaaende Peder Oxe. — *Ex Kiöbenhaffn*, theh 18. Dag Julii. 18. Julii.

A. N. Rygc, P. Oxes Levnet. S. 129—130.

[1592.] JOANNES STURMIUS, rector, ad Christianum III. regem de consiliis ducis Lotharingiæ matrisque eius contra Daniam et Sveciam occultis verbis scribit, deinde de rebus in Gallia gestis etc. — *Argentorati*, XVIII. Julii. 18. Julii.

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 2. Th. S. 369—373.

[1593.] KONGENS RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse), hvorved Niels Chrestenssen i Nörskoff, der tiltales af Otte Claussen til Nörholm for at have "lögtet ham" (ɔ: sigtet ham for Lögn) ved Viborg Landsting, dömmes til selv at være en Lögner og derfor at stande denne til Rette. — *Kolding*, thenn Lögerdag nest eptther Sti. Marie Magdalene Dag. 23. Julii.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 2. Saml. S. 224—226.

[1594.] Kong CHRISTIAN III. tilkjendegiver Borgemestere og Raad i Lybek sin Misfornöielse over, at de forlange ny Underhandling angaaende det afsluttede Fordrag; han beder dem at stille Undersaatterne tilfreds, da han ellers maa gribe til "gerechten Mitteln" m. m. — Den 25de Juli. 25. Julii.

Udt. i J. R. Hübertz, Aktst. til Bornholms Hist. S. 273—274.

[1595.] Dr. GEORGIUS MAIOR melder Kong Christian III., at Churfyrsten af Sachsen selv vil udrede Bekostningen ved de Pergaments-Bibler, som Kongen önsker, og at han vil lade dem illuminere af Balthasar Kinast; han spörger, om Kongen ikke hellere önsker at benytte Lucas Maler (Cranach), og udbeder sig Kongens Bestemmelse med Hensyn til de allerede tilsendte 200 Daler. — *Wittembergk*, Mitwoch nach Mariæ Magdalenæ. (Tydsk.) 27. Julii.

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 2. Th. S. 231—238.

1558. 28. Julii. [1596.] MARIÆ, Angliæ reginæ, ad Adolphum, Holsatiæ etc. ducem, literæ, in quibus ab eo petit, ut mercatores Anglos, qvi invitationem eius secuti cum mercibus in terras eius profecturi fuerint, in tutelam suam recipiat. — *Richmondiæ*, 28. Julii.

T. Rymer, Foedera ed. G. Holmes. Tom. IX. P. IV. pag. 17.

28. Julii. [1597.] JOANNES STURMIUS, rector, ad Christianum III. regem de rebus Gallicis post proelium ad Gravelingam commissum actis scribit. — *(Argentorati)*, 28. Jul.

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 2. Th. S. 374—375.

4. Augusti. [1598.] IVER BILDE til Rafnholt, Hövedsmand paa Kongens Gaard i Throndhjem, PEDER PEDERSEN til Wig, CHRISTOFFER ERICHSEN, Befalingsmand paa Steenvigholm, AXEL GYNTELBERG, Befalingsmand i Reine Kloster, m. fl. stadfæste Dommen af 6. Mai 1558, om St. Halvards Kirke i Bergen. (Jfr. Nr. 1559.) — *Bergens Raadstue*, den 4. Dag Augusti.

H. Paus, Forordn. for Norge. S. 333.

5. Augusti. [1599.] JOANNES STURMIUS ad Christianum III. regem de rebus Gallicis etc. scribit. — *Argentorati*, quinta Augusti.

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 2. Th. S. 375—377.

15. Augusti. [1600.] JOANNES STURMIUS, rector, ad Christianum III. regem de iis, quæ a regibus Galliæ et Hispaniæ ulterius acta sunt, scribit. — *Argentorati*, 15. Augusti.

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 2. Th. S. 377—380.

18. Augusti. [1601.] KONGENS RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse), hvorved afvises Hundslundts Klosters Tjeneres Klager over Embedsmanden sammesteds, Erick Podebusk, over foröget Gjæsteri, over större Afgift af Sildefiskeriet, over at maatte holde Staldöxne og Foderstude for ham, over forhöiet Oldengjæld, over Indskrænkning i Skovhugst, over utilstrækkelig Föde under deres Arbeide for Klosteret, samt over foröget Vedægt, Mögægt og Limægt (ↄ: Ægt med Kalk); kun tilstaaes dem Ret til at sælge deres Öxne til hvem de ville, samt til efter Opsigelse at fraflytte deres Gaarde, hvis de ikke ville svare de dem paahvilende Afgifter. — *Hundeslundt Closter*, thenn Torssdag aesteptther vor Frue Dag assumptionis.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 2. Saml. S. 226—229.

25. Augusti. [1602.] JÖRGEN BRADES, FRANTZ BANNERS, OTTO RUDS og ESKILD OXES Ansögning til Kongen, hvori de besvære sig over, at Landstinget ikke har villet antage deres Fuldmagt til at möde i Sagen mod Peder Oxe. — *Aalborrig*, Torsdagen epther Sti. Bartholomæi.

A. N. Bygo, P. Oxes Levnet. S. 131—134.

27. Augusti. [1603.] Conclusum UNIVERSITATIS HAFNIENSIS, qvo D. Nicolao Hemmingio domus, quam D. Johannes Machabæus, professor nuper defunctus, habitavit, conceditur. — *(Hafniæ)*, 27. Augusti.

L. Engelstoft, Univ. Ann. 1811. 2. B. S. 26.

27. Augusti. [1604.] JÖRGENN ROSENKRANTZ, Hövedsmand paa Kolinghus, stadfæster Kaldelsen af Hr. Knudtt Mogensen (Buck) til Sognepræst for Skandrup Sogn. — *Kolinghus*, Löffuerdag ephter Bartolomej.

Kirkehist. Saml. 1. B. S. 648—649.

30. Augusti. [1605.] Dronning DOROTHEAS Skrivelse til Hertug Hans (den ældre) til Slesvig, Holsten etc., hvormed hun skikker ham en Hund; hun lover at sende den önskede Kalk, og beder ham lade Iffen Möller komme til Kollding. — *Alborch*, denn xxx. tag Augustj. (Tydsk.)

Aarsberetn. fra det kgl. Geheimearch. 1. B. S. 79—80.

2. Septbr. [1606.] Kong CHRISTIAN III. underretter Erik Rosenkrands, Lehnsmand i Bergen, om hvad Svar han havde givet de Lybske og nogle andre vendiske Stæder paa deres Be-

gjering om nogle Friheder og Begunstigelser for de Contoirske i Bergen. — *Olborghuss Slot*, then anden dag septembris. 1558. 2. Septbr.

H. Paus, kgl. Forordn. for Norge. S. 330—331. Krag og Stephanius, Christ. III's Hist. 2. D. S. 538—539. Supplem. S. 167—168.

[1607.] KONGEN bekræfter med nogle Forandringer den ham af Hr. Mogens Gyldenstierne tilsendte "Skabelun paa den Befæstning, som skulde foretages for Kjöbenhavn", og befaler bemeldte Gyldenstierne at træffe Foranstaltninger til denne Befæstnings Udförelse. — *Dronningborg*, den 2. Septembr. 2. Septbr.

E. Pontoppidan, Orig. Hafn. S. 243.

[1608.] KONGENS RETTERTINGS Dom, hvorved Hr. Niels Matssen, Sognepræst i Themerby og lille Sogen i Hanherred, frifindes for at svare visse Afgifter af sin Præstegaard Kierupgaard til Vestervig Kloster, hvorfor Embedsmanden sammesteds, Knudt Gyllenstiern, havde sagsögt ham. — *Aalborig*, thenn Fredag nest eptther Sti. Egidii Dag. 2. Septbr.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 2. Saml. S. 230—231.

[1609.] KONGENS RETTERTINGS Dom, hvorved Hr. Chresten Kieldssen i Migaardt, Sognepræst til Vestervig Sogn, imod Embedsmandens i Vestervig Closter, Knudt Gyllenstierns Paastand, kjendes berettiget til tredie Parten af Tienden af Sognet, hvilken herefter skulde ydes i Kjærven. — *Aalborig*, thenn Fredag nest eptther Sti. Egidii Dag. 2. Septbr.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 2. Saml. S. 232—233.

[1610.] KONGENS RETTERTINGS Dom, hvorved Knudt Gyllenstiern, Embedsmand paa Örum Slot, frifindes med Hensyn til en Klage af Povell Povelssen i Montofft, angaaende et ham givet Fæstebrev. — *Olborig*, thenn Fredag nest eptther Sti. Egidi Dag. 2. Septbr.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme, 2. Saml. S. 233—235.

[1611.] Kong CHRISTIAN III.s aabne Brev, hvorved forbydes at jage eller hugge i Halsz Skove eller de andre Skove i Vendsyssel, som ligge under Widskyld Closter, uden Abbedens Minde eller Samtykke. — *Aalborg*, 5. Septemb. 5. Septbr.

Danske Mag. I. S. 152—153.

[1612.] Kong CHRISTIAN III.s Gavebrev paa Kronens Part af Tienden af Albek Sogn til Skolemesteren i Sæbye. — *Aalborg*, den 7. Septbr. 7. Septbr.

Hofman, Fundationer. T. IV. S. 83.

[1613.] Dronning DOROTHEA tilmelder Hertug Hans (den ældre) af Slesvig, Holsten etc., at Ifen Möller nu er ankommen; hun takker ham for hans Tilbud at sende en anden Möller, som han har forskrevet fra Meissen, og beder ham ved Syuert Rantzow at forhandle med ham om hans Betaling. — *Drönningburg*, denn 9. tag Septembris. (Tydsk.) 9. Septbr.

Aarsberetn. fra det kgl. Geheimearch. 1. B. S. 80—81.

[1614.] Dronning DOROTHEA beder Hertug Hans (den ældre) til Slesvig, Holsten etc. om at hans Möller Ifen endnu maa blive her en Maanedstid, da Bygningsarbeidet gjör det nödvendigt. — *Drottingburg zu Randers*, den xij^ten Septembris. (Tydsk.) 12. Septbr.

Aarsberetn. fra det kgl. Geheimearch. 1. B. S. 81.

[1615.] SJÆLLANDSFAR LANDSTINGS Dom, hvorved under den mod Peder Oxe anlagte Sag en af Jörgen Brade til Thostrup, Hövidsmand paa Nykiöbinge, og Eskill Oxe til Löyszmosze fremlagt Fuldmagt til at fuldgjöre den Peder Oxe overgaaede Dom ikke antages, men Sagen henvises til Rigets Cantsler. — Then 14de Dag Septembris. 14. Septbr.

A. N. Ryge, P. Oxes Levnet. S. 134—136.

1558. [1616.] Kong CHRISTIAN III.s Mageskiftebrev til Iffuer Krabbe til Östergaardt,
23. Septbr. Embedsmand paa Skiiffuehusz, paa Hedegaardt og Mogensbeck Gaarde i Bindsleff Sogn i Hornsherred i Vendsyssel, imod en Gaard i Försleff i Horszherred i Sjelland, en Gaard i Nibe og en Gaard i Hollmeegger i Aarszherred i Jylland. — *Drottningborg slott*, then 23. September.

Nye D. Mag. VI. S. 79—80.

23. Septbr. [1617.] JOANNES AURIFABER, Hofpræst, beder Kong Christian III. om Understöttelse til Udgivelsen af de sidste Bind af Dr. Luthers Skrifter; tillige meddeler han politiske Nyheder. — *Weimar*, den 23. Tag Septembris. (Tydsk.)

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 1. Th. S. 320—324.

29. Septbr. [1618.] Kong CHRISTIAN III. tillægger Hospitalet i Aarhuus aarlig 6 Læster Hartkorn, 1 Tönde Smör og 10 fede Sviin, naar Olden er, af Aarhus-Gaard, til Vederlag for noget af dets Gods, som Kongen havde henlagt til Hospitalet i Randers. — *Coldinghuus Slot*, St. Michels Dag.

Hofman, Fundationer. T. II. S. 109—110.

8. Octobr. [1619.] Kong CHRISTIAN III.s Skrivelse til Claus Rantzow, Amtmand i Steinburg, at paasee, at Præstevalget i Crempe falder paa den Værdigste. — *Coldingen*, den 8. October. (Tydsk.)

Archiv für Staats- und Kirchengesch. des Herzogthümer. 4. B. S. 258—259.

10. Octobr. [1620.] Hertug HANS (DEN ÆLDRES) Stadfæstelse paa det foran under Nr. 1497 anförte Forlig mellem Staden Burg og Landskabet Fehmern. — *Hadersleben Schlotte*, den 10ten October. (Plattydsk.)

Corpus Statutor. Slesvicens. 1. B. S. 702—704. (I Hertug Philips Confirm. af 5. Jul. 1589.)

11. Octobr. [1621.] KONGENS RETTERTINGS Dom, hvorved Lauretz Perssen, Borger i Ystedtt, paalægges at opfylde en tidligere Dom af samme Ret, der tilpligter ham at tilbagegive Kierstinne Hans Nielssens Efterleverske sammesteds et Skriin med Guld, Sölv, Penge m. m., som hun og hendes Husbonde havde betroet ham. — *Kolling*, thenn Tiisdag nest epther Sti. Dionysii Dag.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 2. Saml. S. 240—241.

11. Octobr. [1622.] KONGENS RETTERTINGS Dom, hvorved Hr. Oluff Libertt, efter Tiltale af Niels Harbo til Restrup, forpligtes til at fuldgjöre en tidligere Dom af samme Ret, hvorefter han tilkjendes at erstatte Niels Clemmentssens Arvinger den Skade, han havde foraarsaget dem ved at tilbageholde et Forleningsbrev, Chresten Harbo havde givet ham paa Verninggaard og en anden Gaard i Vorning i Tye. — *Kolling*, thenn Tiisdag nest epther Sti. Dionysii Dag.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 2. Saml. S. 242—246.

14. Octobr. [1623.] KONGENS RETTERTINGS Dom, i en Sag, hvorunder Mogens Thomesen i Oldrup og flere Mænd af Oldrup, Hardrup og Trundstrup, der vare blevne dömte for uretteligen at have villet vindicere Förstnævnte en ham frakommen Hest, söge Erstatning hos Torben Nielsen til Guultvedt m. m. — *Kolling*, then Fredag nest epther Sti. Dionisii Dag.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 2. Saml. S. 235—239.

17. Octobr. [1624.] KONGENS RETTERTINGS Dom, hvorved Holgerdt Rosenkrands til Boller, Embedsmand paa Bygholm Slot, frikjendes for Tiltale af Bertell Sörensen i Grunde, i Anledning af formeentlig ulovlig Beskatning af Öxne og Penge, som denne Lehnsmand under forskjellige Paaskud skulde have paalagt ham. — *Kolling*, thenn Mandag nest ephter Sti. Galle Dag.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 2. Saml. S. 246—251.

[1625.] Kongens Rettertings Dom i en Sag mellem Holgerdt Rosenkrandtz til Boller, Embedsmand paa Bygholm Slot, og Bertell Sörenssen i Grunde, hvorved Förstnævnte berettiges til at lade tage Bertel Sörenssen i Forvaring og tiltale ham for Biere Herredsting for at have talt haanlig om Kongens Reces, samt for at have siddet inde med sine Afgifter og været Lehnsmanden ulydig. — Kolling, thenn Torssdag nest epther Sti. Galle Dag. 1538. 20. Octobr.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 2. Saml. S. 251—254.

[1626.] Kongens Rettertings Dom, hvorved Fru Mette, Iffver Juels Efterleverske til Stubergaardt, der tiltales af Trandum Sognemænd, fordi hendes Ægtefælle havde ladet nedbryde Trandum Kirke, frikjendes, da dette var skeet ifölge Kongens Tilladelse af Aar 1554, og Materialerne vare anvendte til Udvidelsen af Sövel Kirke. — Kollinghuss, thenn Fredagh nest epther Sti. Luce Evangste. Dagh. 21. Octobr.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 2. Saml. S. 254—256.

[1627.] Den Femernske Landret, stadfæstet af Hertug Hans den ældre. — Burg, den 21sten October. (Plattydsk.) 21. Octobr.

J. C. H. Dreyer, vermischte Abhdl. 2. Th. S. 1033—1049. Corpus Statutor. Slesvicens. 1. B. S. 661—689.

[1628.] Kongens Rettertings Dom i en Trolddoms Sag mod Niels Poulssens Hustru Margrete i Daller, hvem et Kirkenævn havde svoret til en Troldqvinde, hvilken Ed, som aflagt af ulige Mænd, var kjendt magteslös ved Dom af 4 af Kongen udnævnte gode Mænd, hvorefter hun af et nyt Kirkenævn, som hendes Mand havde tilkaldt, var svoren fri; denne Ed stadfæstes ved nærværende Dom. — Kollinghuss, thenn Taarssdagh nest eptther Sti. Severini Episcopi Dagh. 27. Octobr.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 2. Saml. S. 256—260.

[1629.] Dronning Dorothea beder sin Sön (den udvalgte Kong Frederik) at meddele hende, hvad Efterretninger han har fra Hynryck Rantzow og fra Landet Meyssen, hvad enten de ere gode eller slette. — Dynckgest dach zw Oddensen (uden Aar og Udskrift). (Tydsk.) Octobr.?

Aarsberetn. fra det kgl. Geheimearch. 1. B. S. 81.

[1630.] Kongens Rettertings Dom i en Sag, hvorunder Selveier-Bönderne i Vore, medens Biörn Anderssen til Stenolt forfulgte sin Hovedgaard Stenolt til Laas, ifölge tagen Gjenbrev paastaae at have Ret til en ved Byen liggende Eng. — Kollingh, thenn Fredag epther alle Helgens Dag. 4. Novbr.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 2. Saml. S. 260—267.

[1631.] Dronning Dorothea underretter sin Sön (den udvalgte Kong Frederik) om hans Faders tiltagende Svaghed og den ringe Tröst, Lægerne give. — Den 8. Nouember (uden Aar og Udskrift). (Tydsk.) 8. Novbr.

Aarsberetn. fra det kgl. Geheimearch. 1. B. S. 82.

[1632.] Mageskifte Brev imellem Kong Christian III. og Jörgen Lykke, Embedsmand paa Mariager Kloster, paa Klosterets Vegne, paa endeel Gaarde og Gods i Jylland. — Kolding, St. Mortens Dag. 11. Novbr.

Danske Mag. VI. S. 163—165.

[1633.] Kongens Rettertings Dom i en Sag mellem tvende Medarvinger, Niels Pilgriss og Lauers Nielssen i Trelund, angaaende det halve Trelund og nogle Enge. — Kolling, thenn Mandag nest epther Sti. Mortens Dag. 14. Novbr.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 2. Saml. S. 267—272.

1558. 17. Novbr. [1634.] Kong CHRISTIAN III.s Bestemmelse af aarlige Embeds-Indtægter for Fyens Stifts Superintendent. — *Koldinghus Slot*, Torsdagen nest efter S. Martini dag.

Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. Suppl. S. 237—241.

17. Novbr. [1635.] Dronning DOROTHEAS Skrivelse til Hertug Hans (den ældre) af Slesvig, Holsten etc., om hendes Forhandlinger med den af ham hidsendte Möller fra Meysszen, hvem hun önsker at tage i sin Tjeneste til Foraaret. — *Schlossz Colding*, den 17. des Monaths Novembris. (Tydsk.)

Aarsberetn. fra det kgl. Geheimearch. 1. B. S. 82.

27. Novbr. [1636.] JOANNES STURMIUS, rector, ad Christianum III. regem de pecunia famulo cuidam Joanni data restituenda et stipendio suo mittendo scribit; deinde de morte reginæ Angliæ, de conditionibus pacis a rege Galliæ oblatis etc. — *Argentorati*, 27. Nouembr.

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 2. Th. S. 380—381.

1. Decbr. [1637.] Kong CHRISTIAN III.s RETTERTINGS Dom, at den Fuldmagt, Peder Oxe havde givet sin Broder og sine Svogre, Hans Bernekough til Birckholm, Jören Brade til Tostrup, Otthe Rud til Mögelkier, Frandtz Banner til Kokkedall og Eskilldt Oxe til Löuitzmose, til paa sine Vegne at svare for de Sager, hvorfor han var tiltalt, ikke kunde have nogen Myndighed. — *Coldinghusz Slotth*, Torszdagen nest epther Sti. Andreæ Apostoli Dag.

A. N. Ryge, P. Oxes Levnet. S. 137—141.

3. Decbr. [1638.] Kong GUSTAVS Skrivelse til Hr. Karl i Tuna, hvormed han sender ham en Krönike, som er et Svar paa en af de Danske udgiven Krönike paa Riim, hvori de Svenske "otilbörligenn blifwe antastede, både till ähre och redelighett". — *Upsale*, 3. Decembris. (Svensk.)

O. Celsius, monum. politico-eccles. p. 25—26.

3.(v.10.?)D. [1639.] Kong CHRISTIAN III.s Fundats for et almindeligt Hospital i Randers. — *Kolldinghuss*, Löverdagen prius (post?) conceptionis Mariæ.

S. A. Stadfeldt, Beskr. over Randers. S. 279—282.

4. Decbr. [1640.] Kong CHRISTIAN III.s aabne Brev angaaende et Forlig mellem Sognepræsten Hr. Lauritz Boesen og Sognemændene i Mögeltönders Sogn om Præstetienden. — *Koldinghuss*, then fierde dag Decembris.

Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. Suppl. S. 169—170.

4. Decbr. [1641.] Dr. GEORGIUS MAIOR melder Kong Christian III., at han har modtaget Kongens Brev med Befaling, at lade det beroe ved Churfyrstens Bestemmelser angaaende de tidligere omskrevne Bibler; beretter, hvad der videre er forhandlet angaaende denne Sag, og sender nogle Böger. — *Wittembergk*, 4. Decembris. (Tydsk.)

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 2. Th. S. 239—243.

6. Decbr. [1642.] Kong CHRISTIAN III. udlægger en Gaard til Residents og den aarlige Afgift af endeel Jordegods, Tiender m. v. til Underholdning for Superintendenten i Aarhuus-Stift. — *Koldinghuus*, St. Nicolai Episcopi Dag.

Pontoppidan og Hofman, danske Atlas. T. 4. S. 572—574. Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. Suppl. S. 170—172.

6. Decbr. [1643.] Kong CHRISTIAN III. bestemmer, at Sacristie-, St. Olai og Divæ Virginis Præbende i Aarhuus Domkirke herefter skal tilhöre Sognepræsterne og Capellanerne, og at

Biskop Boes Alters Vicarie skal blive til Locaternes Underholdning i Aarhuus Skole. — *Kolldinghus Slott*, Sancti Nicolai Episcopi Dag. 1558. 6. Decbr.

F. Nannestad, Hilar. Aarhus. p. 77—81. Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. Suppl. S. 162—163.

[1644.] Kong CHRISTIAN III. lægger 4 Pund Korn aarlig til Underholdning for Skolemesteren i Ebeltoft. — *Coldinghuus Slot*, Fredagen næst efter S. Nicolai Episcopi Dag. 9. Decbr.

Brudst. i Hofman, Fundationer. T. III. S. 105. (Brevet skal egentlig være en Fundats for Sognepræst og Skolemester i Grimnæs.)

[1645.] Kong CHRISTIAN III.s Forordning om Skibbrud og Vrag. — *Koldinghuus*, d. 10. December. 10. Decbr.

C. G. Jargow, Einleit. in die Lehre von den Regalien (Rostock og Wismar 1757. 4.) S. 474—488. Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. Suppl. S. 172—179 (cfr. S. 259).

[1646.] Kong CHRISTIAN III. giver Kronens Part af Korntienden af Wuust og Thorrup Sogne til det almindelige Hospital i Aalborg, hvorimod dette skulde give Skolemesteren og de 3 Locater ved Skolen sammesteds deres Underholdning til Øl og Mad. — *Coldinghuus Slott*, d. 10. Dag Decembris. 10. Decbr.

Hofman, Fundationer. T. IV. S. 72.

[1647.] Kong CHRISTIAN III.s Gavebrev til Hospitalet i Nykjöbing paa Mors paa Kronens Part af Korntienden af Karbye Sogn. — *Koldinghuus Slott*, d. 10. Dag Decembris. 10. Decbr.

Hofman, Fundationer. T. IV. S. 471.

[1648.] Kong CHRISTIAN III.s Gavebrev paa Kronens Anpart af Korntienden af Outrup og Tæbring Sogne til de 2 Hörere ved Nykjöbing Skole paa Mors. — *Coldinghuus Slott*, d. 10. Decembr. 10. Decbr.

Hofman, Fundationer. T. IV. S. 91—92.

[1649.] Kong CHRISTIAN III. under og tillader, at de 2 Hörere ved Skolen i Thisted aarlig maae lade opbære Kronens Anpart af Korntienden af Hundstrup Sogn. — *Coldinghuus Slot*, den 10. Decbr. 10. Decbr.

Hofman, Fundationer. T. IV. S. 82—83.

[1650.] Kong CHRISTIAN III. bestemmer, at den Kannike-Residents i Ribe, som Mester Lauridz, Superintendent i Wendelboe Stift, sidst havde i Være, herefter skal være til Bolig for Læremesteren i Ribe. — *Kollinghus Slott*, Löfuerdagen nest effter S. Nicolai Episcopi Dag. 10. Decbr.

P. Terpager, Rip. Cimbr. S. 224. Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. Suppl. S. 164.

[1651.] Kong CHRISTIAN III.s Koldingske Reces. — *Koldinghuus Slott*, Sanctæ Luciæ Virginis Dag, som er then threttende Dag Decembris. 13. Decbr.

Trykt i Kjöbenhavn 1572. Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 1. D. S. 510—530. Kolderup-Rosenvinge, Saml. af gl. danske Love. 4. D. S. 253—296.

[1652.] Kong CHRISTIAN III. funderer et Hospital ved Kolding, hvortil han lægger en Toft og Ager udenfor Kolding, et Vicarie i Ribe Domkirke ad altare apost. Philippi et Jacobi, samt Konge-, Korn- og Qvægtienden af Andst, Gjesten, Verst, Bække, Jorderup og Vamdrup Sogne. — 15de December. 15. Decbr.

Udt. i J. J. Fyhn, Efterr. om Kolding. S. 168—169.

[1653.] Kong CHRISTIAN III. giver den saakaldte Biscops-Gaard i Ribe til det almindelige Hospital sammesteds, til Vederlag for den Jord og Plads, hvorpaa den Hellig 15. Decbr.

1553. Aands Gaard stod, som Kongen havde ladet annamme til Slottets Behov. — *Koldinghuus*
15. Decbr. *Slot*, den xv. dag Decembris.

P. Terpager, Ripæ Cimbr. p. 520—521. Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. Suppl. S. 164—165.

16. Decbr. [1654.] Kong Christian III. bevilger Kronens Part af Korntienden af Omme, Ringgiue, Windelöf, Wellum, Hvexsel, Giffshed (Giffskud?), Sindbierg, Snede og Hornstrup Sogne herefter skulde være og forblive til Hospitalet i Wedle Kjöbstad. — *Coldinghuus Slott*, d. 16. Dag December.

Hofman, Fundationer. T. IV. S. 734.

16. Decbr. [1655.] Lauritz Bartholsen, Superintendent i Aarhuus, skriver til Jörgen Rosenkrantz til Skaubygaardt, Hövidsmand paa Koldinghws (der havde aftalt med Sognemændene i Mörcke, hvis Præst, Hr. Mattz, var död, at de skulde höre nogle flere prædike for dem og derpaa vælge), at det ikke var den sædvanlige Maade at kalde Sogne-Præster paa, og at han derfor havde tilskrevet tvende Provster, at de hver i sit Herred skulde begive sig til de tvende Kirker, som Hr. Mattz döde fra, og da formane Sognefolkene til gudelig Bön om en god Sognepræst, hvorefter de skriftligen skulde tilkjendegive, hvem de dertil önskede. — *Aarhus*, Fredagen nest epther Lucie Dagh.

Danske Mag. IV. S. 205—207.

18. Decbr. [1656.] Dronning Dorothea melder sin Sön (den udvalgte Kong Frederik), at hans Fader er yderlig svag; hun er meget bedrövet, og önsker at han vil opholde sig paa et nærmere Sted. — *Koldynck*, den 18. December (Uden Aar og Udskrift). (Tydsk.)

Aarsberetn. fra det kgl. Geheimearch. I. B. S. 82.

19. Decbr. [1657.] Vidisse af Kong Christian III.s Gavebrev til Aalborg Hospital (Nr. 1646), udstedt af Otte Brahe til Knudstrup, Befalingsmand paa Aalborghuus og Lehnsmand i Windelboe Stift, Jörgen Mortensen, Superintendent i Wen-Syssel, M. Morten Hegelund og Peder Jensen, Sognepræster i Aalborg og Christen Poulsen, Forstander i Hospitalet sammesteds. — *Aalborg*, den 19. Decembr.

Hofman, Fundationer. T. IV. 72—73.

20. Decbr. [1658.] Dronning Dorothea beder med bedrövet Hjerte sin Sön (den udvalgte Kong Frederik) ufortövet at komme hid, "saafremt hun skal erkjende ham for sin Sön". — *(Colding)*, den 20. December (uden Aar og Udskrift). (Tydsk.)

Aarsberetn. fra det kgl. Geheimearch. I. B. S. 83.

21. Decbr. [1659.] Dronning Dorothea tilskriver sin Sön, den udvalgte Kong Frederik, at hans Fader, som er meget svag, gjerne önsker at have ham hos sig, da det falder ham besværligt selv at varetage Regjeringen; hun beder ham ufortövet at begive sig hid, dog uden at omtale de nærmere Omstændigheder for nogen. — *Coldingen*, denn xxj. tag Decembris. (Tydsk.)

Aarsberetn. fra det kgl. Geheimearch. I. B. S. 83—84.

27. Decbr. [1660.] Dronning Dorothea tilskriver sin Sön, den udvalgte Konge Frederik, angaaende "Anna", hvis Lykke hun ikke vil forsömme, og han ikke hindre; hun paalægger ham hurtigt at komme. — Am dynckgest dach yn den wynnachten. (Tydsk.)

Aarsberetn. fra det kgl. Geheimearch. I. B. S. 84.

[1661.] Beskyldninger mod Peder Oxe, vedkommende Mangler i hans Regnskaber, Misbrug af de kongelige Forleninger, Uretfærdigheder mod Præster, Kirker og jordegne Bönder m. v. 1558.

A. N. Ryge, P. Oxes Levnet. S. 142—145.

[1662.] Svar af Præsterne og Kirkeværgerne i Musse Herred paa nogle dem af Klaus Huitfeldt paa Kongens Vegne forelagte Spörgsmaal om Peder Oxes Opförsel mod dem og deres Kirker.

A. N. Ryge, P. Oxes Levnet. S. 146—152.

[1663.] Nordfrisisk Landret med fölgende Titel: "Nafolgendes Landrecht is ut verschedentlichen Authoribus colligeret, und wat in dem vörigen Frisischen Landrechte nicht vorfatet und tho befinden, is in allen Harden gangbar". 93 Artikler og 18 "Regeln" uddragne af bemeldte Landret. (Plattydsk.)

J. C. H. Dreyer, vermischte Abhandl. 1. Th. S. 489—528.

[1664.] Kongens Retterstings Dom (i hans egen Nærværelse), hvorved Knud Madsen tilkjendes en Gaard i Vollsft, da han af Arvingerne dertil besad den störste Anpart deri. — Odense, (uden Dag).

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 1. Saml. S. 255—256.

[1665.] Viborg Landstings Dom, hvorved Bertill Hanssön i Miellholtt for oprörske Opfordringer til Almuen imod Erick Podebusk, Lehnsmand til Hundslunde Kloster, i Anledning af Kongens Forordning om Gjæsteri m. m. dömmes til at have sit Liv forbrudt. — (Uden Dag.)

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 1. Saml. S. 256—258.

[1666.] Viborg Landstings Dom, hvorved den Ed, hvormed et Herreds-Nævn i Törrill Herred havde oversvoret Ennenold Bingh Aaraad for en Mand ved Navn Niells Pederssönn, der fandtes myrdet i Giödzbölleschuof, kjendes ingen Magt at have, efterdi Sandemænd havde udlagt ham som Banemand og svoret ham Manddöd over. — (Uden Dag).

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 1. Saml. S. 258—259.

[1667.] Kong Christian III.s Dom, hvorved Peder Holst, Slotsfoged paa Nyborg Slot, frikjendes for at tilbagebetale de Böder, som Oluf Schreder i Gundenne ustokket, ublokket og unödt havde lovet ham paa Kongens Vegne, da han blev tiltalt for at have givet anden Mand Slag. — *Nyborg Slott*, (uden Dag).

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 1. Saml. S. 259—260. (Efter en Vidisse af Viborg Landsting.)

[1668.] Forslag, efter kongelig Befaling overrakt Christian III. af Superintendenten, Mester Hans Gaas, især angaaende Forbedring af Geistlighedens Underholdning i Trondhjems Stift. — (Udateret).

Danske Mag. VI. S. 322—325.

1558. 1558 vel ante.

[1669.] Kong Christian III.s Skibsartikler, betitlet: "En Ordning og Skik, som almindeligen (udi Danmark) holdes paa Orlogsskibe, naar de bruges med Krigsfolk udi Krigs Viis".

Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 550—556.

[1670.] "Kong Christian III.s Landsknegts- og Reisener-Skik".

Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 545—550.

[1671.] Edsformular for Landsdommerne.

Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 544.

[1672.] Edsformular for Slotsskriverne paa de kongelige Slotte.

Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 543—544.

[1673.] Reglement angaaende Öresunds-Tolden, tilsendt Eske Bille [Lehnsmand] og Sannder Leyell [Tolder]. (Cfr. Nr. 1528.)

Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 2. D. S. 275—279.

[1674.] Extract af en Landstingsdom, hvorved en Qvinde kjendes qvit at være for Manddöd, eftersom Sandemænds Ed ikke burde have Magt, da den förste af de Sandemænd, som havde svoret i Sagen, havde ladet sig kjöbe til at være Sandemand dette Aar.

Danske Mag. 3. Række. I. S. 198.

[1675.] Ansögning til Kongen fra Mats Jude, boende udi Guldborgs Sund, om et Beskjermelsesbrev mod Peder Oxes Foged Per Kock.

Ryge, P. Oxes Levnet. S. 153—154.

1559. 1559.

[1676.] Kong Frederik II. paalægger Prioren Christen Povelsön at lade "tilflie Kamre och Wærelse" i S. Knuds Kloster til nogle fremmede Fyrster, som han ventede i Anledning af at han vilde lade sin Fader Kong Christian III. begrave i S. Knuds Kirke i Odense. — *Koldinghus*, then 9. Januar. 9. Januar.

Danske Mag. II. S. 75.

[1677.] Kong Frederik II. befaler Befalingsmanden paa Bergenhuus, at han med Retten skal forfölge saa mange af de tydske Embedsmænd i Bergen, som han veed ere pligtige at sværge Kongen, men som ikke ville gjöre det. — *Coldinghuus Slot*, den 14. Januarii. 14. Januar.

H. Paus, kgl. Forordn. for Norge. S. 338—339.

[1678.] Joannes Aurifaber, Hofpræst, takker Kong Christian III. (hvis Död han endnu ikke har erfaret) for de ham ved Secretæren Caspar Fuchs tilsendte 100 Daler til Udgivelsen af Luthers Skrifter, sender en Bog, og meddeler forskjellige politiske Efterretninger. — *Weimar*, den 23. Tag January. (Tydsk.) 23. Januar.

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 1. Th. S. 324—332.

[1679.] Victorinus Strigelius tilskriver Kong Christian III. (hvis Död er ham ubekjendt), at han ikke kan modtage Kaldelsen til det ved Maccabæi Död ledige Professorat i Kjöbenhavn, da han har lovet Hertugerne af Sachsen sin Tjeneste ved Universitetet i Jena. — *Jena*, 25. Januarii. (Tydsk.) 25. Januar.

Dän. Biblioth. 9. Stück. S. 225—228. A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 3. Th. S. 231—234.

[1680.] Kong Frederik II.s Brev til Prioren Christen Povelsön i St. Knuds Kloster i Odense, at han forskaffer Jörgen Lykke, der i S. Knuds Kirke skal udsee en Plads til Kong Christian III.s Begravelse, Muurmester, Kalk, Steen og hvad han ellers maatte behöve, ligesom ogsaa Værelse og Underholdning i Klosteret; ogsaa skal han lade gjöre tolv store Vox-Lys, der maae være færdige til Fastelavns Söndag. ante 5. Febr.

Udt. i Danske Mag. II. S. 75.

[1681.] Superintendenten i Sjelland, Petrus Palladius, tilskriver de övrige Superintendenter angaaende Texter, som skulle benyttes paa de i Anledning af Kong Christian III.s Död anordnede Bededage, 6., 7. og 8. Marts. — *Kiöbenhavn*, den 8. Februarii. 8. Febr.

Krag og Stephanius, Christ. III.s Hist. 1. D. Fortale S. 162.

[1682.] Literæ Johannis Meyer, conrectoris scholæ Husensis, ad Johannem Pistorium datæ, de sollicitudine eius pro regno Daniæ ob mortem regis; rumoribus allatis de immani crudelitate Magni ducis nullam se fidem habere; mentionem facit M. Hieronymi Koppersmidt, canonici Schleswicensis. — *Husiæ*, feria 4. Bacchanaliorum. 8. Febr.

J. M. Kraft, zweyfaches Jubel-Gedächtnis. S. 341—342.

[1683.] Kong Frederik II. forlener Knudt Gyldenstiernn med Örum-Slot og Westervig Closter, mod aarligen deraf at svare 3000 Jochimsdaler m. m. — *Wor Gaardt udi Otthensee*, thenn xv. dag February. 15. Febr.

Danske Mag. VI. S. 319—320.

1559.
17. Febr. [1684.] Brev fra Rentemesteren JACHIM BECK til Hr. Magens Gyllenstiern til Stiernholm, Statholder i "Köpenhagen", om Kroningen, om Foreningen af Statholderposten og Lehnsmandsposten i Kjöbenhavn, om hans Broders (Knud Gyldenstjernes) Forleening med Örwm og Vesteruigk, om Kong Christierns (II.s) Begravelse, m. m. — *Otthens*, Fredagen epter Innocauit.

Danske Mag. 3. Række. III. S. 302—304.

18. Febr. [1685.] Kong FREDERIK II.s Befaling til Hr. Magnus Gyldenstiern, Statholder paa Kjöbenhavns Slot, om adskillige Foranstaltninger, især paa Slottet, i Anledning af Kongens forestaaende Kroning; tillige sendes ham et Register over dem, som ikke mere skulde have Kost paa Slottet. — *Paa vor Gaard udi Odense*, den 18. Dag Februarii.

E. Pontoppidan, Orig. Hafn. S. 262—266.

20. Febr. [1686.] JACOBUS TANGE, DECANUS, OG VICARIERNE VED DOMKIRKEN I SLESVIGK afstaae et Kalendes-Huus til stedsevarende Bolig for Capellanen, imod at Raadet og Sognet deraf svarer aarlig 6 Mk. Lybsk i Rente. — *(Slesswigk)*, den 20. Februarii. (Plattydsk.)

J. F. Noodt, Beiträge. 2. B. S. 250—252.

22. Febr. [1687.] BALTHASAR KLAMM tilkjendegiver Kong Frederik II. sin Deeltagelse over hans Faders Död og lykönsker ham til det nye Regimente; forlanger fornyet Fuldmagt til paa Kongens Vegne at understötte Grev Antonius af Oldenburg i hans Tvist med Staden Bremen, og beder at hans "Dinst-Geld" (1000 Mark) som hidtil maa blive ham anviist paa Statholderen i Holsten, Heinrich Ranzaw. — *Zell*, am 22. Tag Februarii. (Tydsk.)

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 3. Th. S. 3—6.

27. Febr. [1688.] BORGEMESTERE, RAAD OG SOGNEFOLK I SLESZWIGK forpligte sig til aarligen at svare Vicarierne ved Domkirken 6 Mk. Lybsk i Rente, i Anledning af at de have overladt deres Kalandes-Huus til bestandig Bolig for Capellanen. — *(Slesswigk)*, den 27. Februarii. (Plattydsk.)

J. F. Noodt, Beiträge. 2. B. S. 253—255.

1. Martii. [1689.] M. JOSEPHUS A PINU Frederico II. regi carmina quædam, nomine regis inscripta, mittit, se suaque studia regi commendans. — *Vuitebergæ*, Cal. Martii.

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 3. Th. S. 242—243.

5. Martii. [1690.] Kong FREDERIK II.s Stævning til Oluff Munck at møde for Kongen og Rigsraadet i Kjöbenhavn, 5. Aug. næstk., i Anledning af Fru Ide, Hr. Oluff Rosenkrantz's Efterleverskes Klage, at Munck havde tilegnet sig Wolstrup og al den Arv, hans Fader Mogens Munck i levende Live havde oppebaaret efter sine Södskende og hendes Moder. (Stævningen læst for Volstrup Port og Tvissel den 14. Marts.) — *Aarhus Gaard*, thenn V. Martii.

Genealog. Archiv. Nr. 1—8. S. 203—204.

5. Martii. [1691.] Kong FREDERIK II.s aabne Brev angaaende Knud Steensens Sendelse til Island for at modtage Indbyggernes Hyldingseed. — *Aarhus Gaard*, den 5. Dag Martii.

M. Ketilson, Forordn. til Island. 2. D. S. 2—3.

5. Martii. [1692.] Kong FREDERIK II.s Forleningsbrev paa Tingörrenn Kloster i Island til Armen Gislesön for 100 Jochimsdaler aarlig. — *Aarhusz Gaard*, thenn fempthe dag Martij.

M. Ketilson. Forordn. til Island. 2. D. S. 3—5.

5. Martii. [1693.] Dr. GEORGIUS MAIOR's Condolations-Skrivelse til Kong Frederik II., i Anledning af hans Faders Död, hvis udmærkede Egenskaber han priser, og anbefaler Kongen at træde i Faderens Fodspor. — *Wittembergk*, Suntag Laetare. (Tydsk.)

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 3. Th. S. 243—247.

[1694.] Joannes Stigelius, professor Jonensis, Frederico II. regi officium suum in virtutibus patris eius defuncti carmine describendis offert. — IIII. Apr. 1559. 4. Aprilis.

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 3. Th. S. 243—245.

[1695.] Joannes Sturmius, rector, ad Fredericum II. regem literas maxime de negotiationibus Cambressanis dat; præterea scribit de missione quadam Embdam ad Petrum Medmannum consulem a rege defuncto facta ad Christophorum, comitem Oldenburgicum, ut videtur conciliandum, ne quid conspirationis adversus Regem fiat. — *Argentorati*, 9. Aprilis. 9. Aprilis.

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 2. Th. S. 386—389.

[1696.] Volcquardus Jonæ, concionator aulicus, ad Johannem Pistorium, pastorem Tetenbullensem, scribit de molestiis sibi a canonicis quibusdam motis. — *Slesvici*, die 10. Aprilis. 10. Aprilis.

H. Muhlius, de reform. relig. in Cimbria. p. 178—181.

[1697.] Erkebiskop Georg af Bremens Brev til Hertug Adolf i Anledning af dennes Rustninger, som af nogle antages at gjelde Ditmarsken. — *Stade*, den 11. Aprilis. (Tydsk.) 11. Aprilis.

A. L. J. Michelsen, Ditm. Urkundenbuch. S. 179—180.

[1698.] Hertug Adolfs Svar til Erkebispen af Bremen paa dennes Brev af 11. April, hvori han erklærer, at de af ham foretagne Rustninger ere til hans egen Sikkerhed, og at han intet vil foretage mod Ditmarskerne, som er imod "dem Keys. Landfrieden vnd des heil. Reichs Ordnung". — *Schlos Gottorff*, Sonnabends nach Misericordias Domini. (Tydsk.) 15. Aprilis.

A. L. J. Michelsen, Ditm. Urkundenbuch. S. 180—181.

[1699.] Hertug Adolf svarer Erkebispen af Magdeborg og Hertug Frants Otto af Brunsvig-Lyneborg paa deres Forespörgsel om Hensigten af de Krigsrustninger, Hertugen lader foretage i Tydskland: at han vel paa sin Bekostning lader hverve et lidet Antal Krigsfolk (hvorom Keiseren alt er bleven skriftlig underrettet) og det til hans eget Fyrstendömmes Tarv, men ikke i fiendtlig Hensigt mod "nogen lydig Rigsstand", eller imod "den keiserlige Landefred og Rigsordning" m. m. — *Schlos Gottorf*, Sonnabends nach Misericordias Domini. (Tydsk.) 15. Aprilis.

A. L. J. Michelsen, Ditm. Urkundenbuch. S. 182—183.

[1700.] Hertug Adolf indkalder Erkebispen af Bremen til den nedersachsiske Kredses Stændersamling i Hamborg den 4. Mai — *Schlosz Gottorff*, Dingstags nach Jubilate. (Tydsk.) 18. Aprilis.

A. L. J. Michelsen, Ditm. Urkundenbuch. S. 187.

[1701.] Kong Frederik II. tillader Borgemester, Raad og menige Borgere i Aarhus indtil videre at beholde Woregaardzmarck i Forlening. — *Wor gaard vdj Aarhus*, then xviij Dag Aprilis. 18. Aprilis.

J. R. Hüberts, Aktst. vedk. Aarhus. I. S. 161.

[1702.] Hertug Frants Otto af Brunsvig-Lyneborg tilsender Erkebispen af Bremen en Skrivelse, som han har modtaget fra Hertug Adolf af Holsten angaaende dennes Rustninger. — *Zell*, am Mittwochen post Jubilate. (Tydsk.) 19. Aprilis.

A. L. J. Michelsen, Ditm. Urkundenbuch. S. 182—183.

[1703.] Bestyrerne for Udgivelsen af en Kirkehistorie, Alman, Mart. Köppe, Joh. Wigantus og Matth. Judex, bede Kong Frederik II. velvillig at modtage Tilegnelsen af Begyndelsen af dette Værk, og fremdeles at understötte dette Foretagende, hvortil Kongens Fader havde lovet 1000 Daler, hvoraf de hidtil havde modtaget 400 Daler. — *Halle in Magdeburg*, den 19. April. (Tydsk.) 19. Aprilis.

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 3. Th. S. 245—248.

1559. 21. Aprilis. [1704.] Erkebiskop GEORG af Bremens Brev til Hertug Adolf angaaende de af denne i Tydskland hvervede Tropper, hvori han, beroliget ved Hertugens Erklæring (jfr. Nr. 1698), tillader at føre de hvervede udenlandske Ryttere gjennem Stiftet m. m. — *Vehrden*, Freitags nach Jubilate. (Tydsk.)

A. L. J. Michelsen, Ditm. Urkundenbuch. S. 186—187.

21. Aprilis. [1705.] Brev fra OTTO VAN TYN til Hertug Hans, angaaende Forberedelser til Krig mod Ditmarskerne. — *Tundern*, den 21. Aprilis. (Tydsk.)

A. L. J. Michelsen, Ditm. Urkundenbuch. S. 187—188.

23. Aprilis. [1706.] Hertug ADOLF anmoder Kong Frederik II. og Hertug Hans om en Sammenkomst næste Fredag i Neümunster. — *Rendespurgh*, am Sontage Cantate. (Tydsk.)

A. L. J. Michelsen, Ditm. Urkundenbuch. S. 188—189.

24. Aprilis. [1707.] Bosjö Klosters Inventarii-Fortegnelse ved Overlevering deraf fra Hanns Bernnekovs Enke, Fru METTE OXEE, til Stiern Rosensparre til Scharolltt. — *Bosij closter*, thenn mandag nesth epther St. Jörrenns dag, som var thenn 24. dag Aprilis.

P. Wieselgren, De la Gard. Archiv. 3. D. S. 23—25.

26. Aprilis. [1708.] Oberst HERMAN REIMER VON WOLDE beder i Hertug Adolfs Navn Ærkebispen af Bremen om at lade de Knegte passere, som Hövedsmanden Dietleff Grünwalt havde antaget (til Toget mod Ditmarsken). — *Spitzendorf*, Mittwochs nach Cantate. (Tydsk.)

A. L. J. Michelsen, Ditm. Urkundenbuch. S. 185.

29. Aprilis. [1709.] Fordrag mellem Kong FREDERIK II. af Danmark og Hertug JOHANN, samt Hertug ADOLPH, med Hensyn til Toget mod Ditmarsken. — *Nordorf*, Sonnabendts nach Cantate. (Tydsk.)

J. A. Bolten, ditmars. Gesch. 3. Th. S. 315—320. A. L. J. Michelsen, Ditm. Urkundenbuch. S. 189—192.

1. Maji. [1710.] Kong FREDERIK II. beder Erkebispen af Bremen, at lade et Regiment Krigsfolk passere gjennem hans Stad Vierden. — *Norttorp*, den 1. May. (Tydsk.)

A. L. J. Michelsen, Ditm. Urkundenbuch. S. 181.

c. 1. Maji. [1711.] Hertug ADOLF beder Erkebispen af Bremen om at befordre nogle af ham hvervede Tropper gjennem Stiftet. — (Udateret.) (Tydsk.)

A. L. J. Michelsen, Ditm. Urkundenbuch. S. 183—184.

2. Maji. [1712.] Grev ANTHONIUS af Oldenborg beder Erkebispen af Bremen om Tilladelse til at hverve blandt hans Undersaatter (Landsassen) [til Toget mod Ditmarsken]. — *Oldenburg*, den 2. May. (Tydsk.)

A. L. J. Michelsen, Ditm. Urkundenbuch. S. 184—185.

11. Maji. [1713.] Erkebiskop GEORG af Bremen svarer Frederik II. paa dennes Brev af 1. Mai, og tillader, at de for Kongen hvervede Krigsfolk maae drage igjennem Stiftet. — *Verden*, den 11. May. (Tydsk.)

A. L. J. Michelsen, Ditm. Urkundenbuch. S. 185—186.

11. Maji. [1714.] Brev fra OTTO VON TINEN og JHERONIMUS BOLDECK til Hertug Hans om adskilligt, vedkommende det forestaaende Tog mod Ditmarsken. — *Reinebeck*, den XI. May. (Tydsk.)

A. L. J. Michelsen, Ditm. Urkundenbuch. S. 192—193.

[1715.] Kong Frederik II.s og Hertugerne Johanns og Adolphs Krigserklæring („Absagesbrieff") til Ditmarskerne. — *Hohen Westtede*, den 18. tag Maij. (Tydsk.) 1559. 18. Maji.

Warhafft. Verzeychn. des Krieges etc. wider die Dietmarsen. fol. Eiiij—Fj. J. A. Bolten, ditmars. Gesch. 3. Th. S. 325—326. Paa *Plattydsk:* A. Viethen, Beschr. des Landes Dithmarsch. S. 354. F. C. Dahlmann, Neocorus. 2. B. S. 172—173.

[1716.] Kong Frederik II.s og Hertugerne Johanns og Adolphs Skrivelse til Hamborgerne, hvori de tilkjendegive deres Beslutning, at tvinge Ditmarskerne, og anmode dem om, ikke at antage sig disse, men derimod at tillade Kongens og Hertugernes Skibe fri Passage paa Elben. — *Feld-Lager Schönefelde*, Freytags nach Pfingsten. (Tydsk.) 19. Maji.

Londorpius supplet: et continuat. 4. Th. S. 754—755. A. Viethen, Beschr. des Landes Dithmarsch. S. 351—352 (med det feiltrytke Aar 1554). J. A. Bolten, ditmars. Gesch. 3. Th. S. 329—331.

[1717.] Hertug Hans udskriver 300 væbnede Mænd af Nordstrand og befaler denne Öes Indbyggere at tilföre de mod Ditmarsken bestemte Tropper allehaande Proviant saalænge Krigen varer. — *Beringstede*, den 19. May. (Tydsk.) 19. Maji.

A. L. J. Michelsen, Ditm. Urkundenbuch. S. 194.

[1718.] Hertug Hans udskriver 250 bevæbnede Mænd af Karharde, Moer og Horsbülharde. — *Beringstede*, den 19. May. (Tydsk.) 19. Maji.

A. L. J. Michelsen, Ditm. Urkundenbuch. S. 195.

[1719.] Johan Rantzow beder Hertug Hans om at lade sine beskikkede Krigsraader möde hos ham næste Dag og derpaa forblive hos ham til vidére. — *Schenefelde*, den 19. May. (Tydsk.) 19. Maji.

A. L. J. Michelsen, Ditm. Urkundenbuch. S. 195—196.

[1720.] Johann Rantzow underretter Hertug Hans om de af Grev Anthonius af Oldenborg hvervede Troppers forestaaende Ankomst [til Toget mod Ditmarsken] m. m. — *Schenefelde*, den 19. May in der Nacht (til den 20de). (Tydsk.) 19. Maji.

A. L. J. Michelsen, Ditm. Urkundenbuch. S. 196—197.

[1721.] Brev fra Breida og Christoffer Rantzow til Hertug Hans om Edfæstelse og Besoldning af de fra Greven af Oldenborg forventede Tropper. — *Schenefelde*, den 20. May. (Plattydsk.) 20. Maji.

A. L. J. Michelsen, Ditm. Urkundenbuch. S. 197.

[1722.] Ditmarskerns 48 Forstanderes Svar paa Kong Frederik II.s, Hertug Hans's og Hertug Adolfs Krigserklæring mod dem. — *In unserem Velthlager*, ahm dage Trinitatis. (Plattydsk.) 21. Maji.

P. H. Resen, Kong Frederich II.s Krönicke. S. 363—365. A. Viethen, Beschr. des Landes Dithmarsch. S. 355—356. A. L. J. Michelsen, Ditm. Urkundenbuch. S. 199—200. F. C. Dahlmann, Neocorus. 2. B. S. 173—175. Paa *Tydsk:* Warhafft. Verzeychn. des Krieges etc. wider die Dietmarsen. fol. Fij—Fiiij. J. A. Bolten, Ditmarsische Gesch. 3 Th. S. 337—339.

[1723.] Kong Frederik II.s Befaling til alle Capitler og Herreklostre i Danmark om at udgive en Skat, til Belöb den tredie Deel af al deres Rente. — *Vor Felltleger Aluerstorp udi Dyttmarschen*, then xxiiii Maii. 24. Maji.

P. V. Jacobsen, det danske Skattevæsen. S. 189—190.

1559. 24. Maji. [1724.] Kong FREDERIK II.s Skattebrev til Provster og Præster, saavel i Kjöbstæderne som paa Landet, samt til alle Kirkeværgerne over hele Danmark. — *Aluerstorp*, ex castris nostris, xxiiii Maii.

P. V. Jacobsen, det danske Skattevæsen. S. 190—191.

25. Maji. [1725.] (KRIGS-)COMMISSARIERNES Brev til Kong Frederik II. og Hertugerne Hans og Adolf om Greven af Oldenborg og de af ham hvervede Troppers Lönning. — *Wedel*, Donnerstags nach Trinitatis. (Tydsk.)

A. L. J. Michelsen, Ditm. Urkundenbuch. S. 197—198.

27. Maji. [1726.] Svar ("durch DIE HOFF-RHÄDTE") til Peder Oxe paa hans Ansögning til Kong Frederik II. vedkommende den i hans Gods gjorte Indförsel. — *Albersʒdorff*, den 27. Maj. (Tydsk.)

A. N. Ryge, P. Oxes Levnet. S. 162—164.

27. Maji. [1727.] Skrivelse fra BORGEMESTERE OG RAADMÆND I HAMBORG til Kong Frederik II., Hertug Hans og Hertug Adolf, hvori de love ikke at gjöre Ditmarsken nogen Tilförsel; men beklage sig over de mod Ditmarsken hvervede Troppers Opförsel paa Hamborgsk Grund, saavelsom over Fornærmelser mod Hamborgs Skibe paa Elben. — Sonnabends den 27. tagk des Monats May. (Tydsk.)

A. L. J. Michelsen, Ditm. Urkundenbuch. S. 198—199.

27. Maji. [1728.] KONGENS RETTERTINGS Dom, hvorved Eyler Rönnow til Huidkieldtt, der har lovsögt Lauritz Laursen i Brönnstrup for Afsplöining og Skovhug, kjendes berettiget til at nyde sin Forfölgning efter Rigens Ret. — *Otthense*, Lögerdagen nest ephter Hellig Trefoldigheds Söndag.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. I. Saml. S. 260—262.

31. Maji. [1729.] Brev fra SOGNEMÆNDENE I DELVE OG FLERE DITMARSKERE til Husum, angaaende nogle fangne Qvinder, hvilke Ditmarskerne paastaae at have taget for at gjöre Repressalier, men forsikkre, at have behandlet Fangerne i al Henseende paa en sömmelig Maade. I en Efterskrift, som synes tilföiet nogle Dage senere, erklæres, at Fangerne ere lösladte. — *Delve*, d. 31. Maj. (Plattydsk.)

Schlesw. Holst. Anzeig. 1761. col. 806—807. J. A. Bolten, ditmars. Gesch. 3. Th. S. 425—427.

31. Maji. [1730.] Enkedronning DOROTHEA underretter sin Sön, den udvalgte Kong Frederik II., om sin Ankomst til Flensburg, som hun har fundet i stor Bekymring, paa Grund af at han havde opbudet hele Byens Borgerskab; hun forestiller ham det Urigtige i saaledes at blotte Byen, og da den tilbyder at stille andre Knegte eller ogsaa at udrede en Pengesum derfor, beder hun ham at lade Borgerne atter drage hjem. — *Flensburg*, Mitwochen den letzten Monatstagk May. (Tydsk.)

Aarsberetn. fra det kgl. Geheimearch. I. B. S. 85—86.

Majo? [1731.] Grev ANTHONIUS af Oldenborg beder Erkebispen af Bremen, der havde udstedt et Forbud, at ingen Krigsfolk maatte begive sig ud af hans Land, om at gjöre en Undtagelse angaaende de af Erkebispens Hoffolk og Krigsfolk, som han (Greven) havde antaget eller fremdeles vilde tage i sin Tjeneste (til Toget mod Ditmarsken). — Uden Dag. (Tydsk.)

A. L. J. Michelsen, Ditm. Urkundenbuch. S. 185.

[1732.] OTTO VAN TYNEN's Beretning til Hertug Hans om en Skjermydsel med Ditmarskerne. — *Süderstapel*, den 4. Juny. (Plattydsk.) 1559. 4. Junii.

A. L. J. Michelsen, Ditm. Urkundenbuch. S. 201.

[1733.] JOHAN RANTZOUS Beretning til Kong Frederik II. og Hertugerne Hans og Adolf om hans Foretagender mod Ditmarskerne og (i en Efterskrift) om Syderstrandingernes Begjering om Fred. — *Ostermoer*, den 7. og 8. Juny. (Plattydsk.) 7. & 8. Junii.

A. L. J. Michelsen, Ditm. Urkundenbuch. S. 202—203.

[1734.] Enkedronning DOROTHEA lykönsker sin Sön, den udvalgte Kong Frederik II., til Indtagelsen af Meldorp i Dithmarschen; hun vil begive sig til Klosteret Reynefelde, hvor hun venter Hertuginde Elisabeth af Meckelnburgk. — *Closter Pretze*, den 8. tag Junii. (Tydsk.) 8. Junii.

Aarsberetn. fra det kgl. Geheimearch. I. B. S. 86—87.

[1735.] DITMARSKENS 48 FORSTANDERE bede Kong Frederik II., Hertug Hans og Hertug Adolf om sikker Leide for deres Gesandter til Underhandling om Fred. — Den 13. Juny. (Plattydsk.) 13. Junii.

Paa *Tydsk:* Warhafft. Verzeychn. des Krieges etc. wider die Dietmarsen. fol. Iiiij—Kj. P. H. Resen, Kong Frederich II.s Krönicke. S. 365—366. A. Viethen, Beschr. des Landes Dithmarsch. S. 377. J. A. Bolten, Ditmarsische Gesch. 3. Th. S. 383. F. C. Dahlmann, Neocorus. 2. B. S. 219. A. L. J. Michelsen, Ditm. Urkundenbuch. S. 204.

[1736.] JOHANN RANTZOUS Leidebrev for Ditmarskernes Fuldmægtige til at komme til den dansk-holstenske Leir og underhandle om Fred. — *Feldläger bey der Heyde*, den vier vnd zwentzigsten Junij. (Tydsk.) 14.(24.) Jun.

Warhafft. Verzeychn. des Krieges etc. wider die Ditmarsen. fol. Kj. J. A. Bolten, ditmars. Gesch. 3. Th. S. 385—386. Paa *Plattydsk:* A. Viethen, Beschr. des Landes Dithm. S. 377. T. de Hofman, Efterr. om danske Adelsmænd. I. D. S. 88. F. C. Dahlmann, Neocorus. 2. B. S. 220—221. (Paa sidstnævnte 3 Steder med den uden Tvivl rigtige Dat. 14. Juny.)

[1737.] Udkast til de Betingelser hvorunder Ditmarskerne skulde kunde erholde Fred hos de Forbundne, Kong Frederik II. og Hertugerne af Holsten. (Tydsk.) c. 14. Junii.

Warhafft. Verzeychn. des Krieges etc. wider die Dietmarsen. fol. Kij—Kiij. J. A. Bolten, ditmars. Gesch. 3. Th. S. 389—391. Paa *Plattydsk:* A. Viethen, Beschr. des Landes Dithmarsch. S. 377—378. F. C. Dahlmann, Neocorus. 2. B. S. 223—224. Jfr. A. L. J. Michelsen, Ditm. Urkundenb. S. 205—206.

[1738.] DITMARSKERNES Svar paa de dem af Kong Frederik II. og de holstenske Hertuger foreslaaede Capitulations-Betingelser. (Tydsk.) c. 17. Junii.

Warhafft. Verzeychn. des Krieges etc. wider die Dietmarsen. fol. Kiiij—Lij. J. A. Bolten, ditmars. Gesch. 3. Th. S. 392—395. *Plattydsk:* A. Viethen, Beschr. des Landes Dithmarsch. S. 378—380. F. C. Dahlmann, Neocorus. 2. B. S. 226—228.

[1739.] Kong FREDERIK II.s og de holstenske Hertuger JOHANNS og ADOLPHS "Forskrivning" til Ditmarskerne ved disses Underkastelse. — *Feldlager vor der Heyde*, Montags nach Viti. (Tydsk.) 19. Junii.

Warhafft. Verzeichn. des Krieges etc. wider die Dietmarsen. fol. Nj—Niij. Corp. Constitut. Regio-Holsat. 2. B. S. 825—828. J. A. Bolten, ditmars. Gesch. 3. Th. S. 395—399. Paa *Plattydsk:* A. Viethen, Beschr. des Landes Dithmarsch. S. 382—384.

1559. 9. Junii. [1740.] Oberst WILHELM VON WALLERTHUMS Brev til Hertugerne Adolf og Hans, hvori han fralægger sig og sine Hövedsmænd nogle mod dem udspredte Beskyldninger, at de skulde have bortsendt endeel Qvæg af det i Ditmarsken gjorte Bytte. — *Meldorp*, am 19. Junii. (Tydsk.)

A. L. J. Michelsen, Ditm. Urkundenbuch. S. 212—213.

20. Junii. [1741.] DITMARSKERNES "Obligation" ved deres Underkastelse, til Kong Frederik II. og de holstenske Hertuger. — Dingestags nach Viti. (Tydsk.)

Warhafft. Verzeychn. des Krieges etc. wider die Dietmarsen. fol. Liiij—Miiij. J. Limnæus, de jure publ. Imp. Rom. T. I. Lib. V. p. 229—231. P. A. Oldenburger, Limnæus enucleatus. p. 416—417. C. Gastelius, de statu publ. Europæ. p. 631—632. J. C. Lünig, Teutsch. Reichsarchiv. (10. B.) part. spec. cont. II. Abth. IV. Absatz X. S. 41—42, og Collect. nova. 2. Th. col. 893—896. J. du Mont, Corps dipl. T. V. P. I. p. 46—47. J. A. Bolten, ditmars. Gesch. 3. Th. S. 399—404. A. L. J. Michelsen, Ditm. Urkundenb. S. 207—209. Paa *Plattydsk*: A. Viethen, Beschr. des Landes Dithmarsch. S. 380—382. F. C. Dahlmann, Neocorus. 2. B. S. 234—236.

28. Junii. [1742.] Brev fra IUEN REUENTLOW, Embedsmand i Rendsborg, til Hertug Hans om Foranstaltninger til Rendsborgs Befæstning. — *Rensborch*, den 28. Juny. (Plattydsk.)

A. L. J. Michelsen, Ditm. Urkundenbuch. S. 214.

28. Junii. [1743.] Brev fra IUEN REUENTLOW til Hertug Hans angaaende Mytterie i 3 af de mod Ditmarsken brugte Regimenter. — *Rensborch*, den 28. Juny. (Plattydsk.)

A. L. J. Michelsen, Ditm. Urkundenbuch. S. 215.

29. Junii. [1744.] Brev fra Oberst WILHELM VON WALLERTHUM og hans Hövedsmænd til Hertugerne Hans og Adolf angaaende deres Troppers Forhold og Lönning. — *Neumünster*, am 29. Juny. (Tydsk.)

A. L. J. Michelsen, Ditm. Urkundenbuch. S. 215—217.

30. Junii. [1745.] DITMARSKERNES Ed ved deres Underkastelse til Kong Frederik II. og Hertugerne Johann og Adolph som Hertuger af Holsten. — Den 30. tag Junii. (Tydsk.

Warhafftige Verzeychn. des Krieges etc. wider die Dietmarsen. fol. Liiij. J. A. Bolten, ditmars. Gesch. 3. Th. S. 405. Paa *Plattydsk* med Dat. 19. Juny, i F. C. Dahlmann, Neocorus. 2. B. S. 228—229. A. Viethen, Beschr. des Landes Dithmarsch. S. 382 (uden Dat.). A. L. J. Michelsen, Ditm. Urkundenb. S. 209—210 (uden Dat.).

Junio? [1746.] DITMARSKERNES GEISTLIGHEDS Ansögning til deres nye Landsherrer om at de alle maatte blive i deres Embeder og Ingen af dem afsættes, som nogle Kirkeværger havde isinde; for ved Hjelp af de afsatte Præsters Indkomster at istandsætte nogle i Krigen ödelagte Kirker. — (Udateret.) (Plattydsk.)

A. L. J. Michelsen, Ditm. Urkundenbuch. S. 219—220.

1. Julii. [1747.] Brev til Hertugerne Hans og Adolf fra deres Krigs-Commissarier JASPAR VON BOCKWOLDE, CLAUS RANTZOW, FRANTZ RUTHER og HIERONIMUS BOLDECK om den mellem dem og Obersten (Wallerthum?) og hans Hövedsmænd indgaaet Forening om Betalingen af deres og deres Troppers Lönning og Afskedigelse. — *Niemünster*, den ersten July. (Tydsk.)

A. L. J. Michelsen, Ditm. Urkundenbuch. S. 218.

4 Julii. [1748.] Brev til Hertug Hans fra hans Krigs-Commissarier, JASPER VON BUCKWOLT og LORENTZ WENSIN, om Betalingen af nogle af de mod Ditmarsken brugte Troppers Lönning, og nogen Uenighed mellem dem og Hertug Adolfs Cantsler Dr. Adam Dratzihrer (Tratziger). — *Hohen Aspe*, den 4. July. (Tydsk.)

A. L. J. Michelsen, Ditm. Urkundenbuch. S. 217—218.

[1749.] VOLCQUARDUS JONÆ, concionator aulicus, ad Johannem Pistorium, pastorem Tetenbullensem, scribit, se vitæ aulicæ tæsum de ecclesia Gardingensi petenda cogitasse. — *Slesvici*, die 4. Julii. 1559. 4. Julii.

H. Muhlius, de reform. relig. in Cimbria. p. 181.

[1750.] Kong FREDERIK II.s Skattebrev til Præsterne paa Gottlandt og Borgeholm. — *Haffnie*, V. Julii. 5. Julii.

Udt. i P. V. Jacobsen, det danske Skattevæsen. S. 191.

[1751.] Kong FREDERIK II. befaler Sueder Ketting, Embedsmand paa Hamershus Slot, Hans Beritsen, Landsdommer paa Borneholm, og Peder Gagge paa ny at behandle og paakjende en Sag mellem Bernhardus Hogenszen, "vor Mand og Tjener", og Peder Nielszen i Nykiersogen, angaaende Dueberggaard i Klemskersogen, hvilken Sag uden tilstrækkelig Grund af dem var henviist til Kongens Retterting. — *Kiöbnehaffn*, then (5?) dag Julij. (5?) Julii.

J. R. Hüberts, Aktst. til Bornholms Hist. S. 274—275.

[1752.] Kong FREDERIK II.s og Hertugerne JOHANNS og ADOLPHS Forordning om den ditmarsiske Landret. — *Rendesborch*, Sonnabenns nha visitationis Mariæ. (Plattydsk.) 8. Julii.

A. Viethen, Beschr. des Landes Dithmarsch. S. 184—190. F. D. C. v. Cronhelm, Corp. stat. prov. Holsat. Hist. Bericht. S. 267—273. J. A. Bolten, ditmars. Gesch. 4. Th. S. 156—166. F. C. Dahlmann, Neocorus. 2. B. S. 436—443. J. E. de Westphalen, monum. ined. T. III. col. 1798—1804 (med Dat.: Sonnabends die Visitationis Mariæ, hvilket u. Tv. er urigtigt, da denne Festdag d. A. faldt paa en Söndag).

[1753.] Enkedronning DOROTHEAS Skrivelse til sin Sön (den udvalgte Konge Frederik II.), hvori hun yttrer sin Formodning, at Kroningen er bleven opsat, eftersom ingen af menige Adel, Borger- og Bondestanden efter gammel Sædvane endnu dertil er forskreven; m. m. — *Koldynck*, den 12. yulyus (uden Aar og Udskrift). (Tydsk.) 12. Julii.

Aarsberetn. fra det kgl. Geheimearch. I. B. S. 87.

[1754.] VOLCQUARDUS JONÆ, concionator aulicus, Johanni Pistorio, pastori Tetenbullensi, significat, negotium suum (de petitione ecclesiæ Gardingensis) feliciter succedere. — *Slesvici*, die 17. Julii. 17. Julii.

H. Muhlius, de reform. relig. in Cimbria. p. 181—182.

[1755.] Enkedronning DOROTHEA beder Hertug Hans (den ældre) af Slesvig, Holsten etc. at overlade sig en stor Steen, hvorfor hun har Brug. — *Koldingen*, denn 19. Julii. (Tydsk.) 19. Julii.

Aarsberetn. fra det kgl. Geheimearch. I. B. S. 87—88.

[1756.] Kong FREDERIK II.s Missive til Kjöbstæderne Malmöe, Helsingör, Landskrone, Kiöge, Roskilde og Kiöbenhavn om at laane sig Tinfade, Tintallerkener m. v. til den forestaaende Kroning, Söndagen efter S. Laurentii Dag. — *Kiöbenhavn*, then xxv. dag Julii. 25. Julii.

Nye D. Mag. II. S. 56—57.

[1757.] Kong FREDERIK II. forunder Eyler Hardenberg at have noget Gods paa Bornholm, som han havde kjöbt af en Frimand, Michel Hals, ligesaa frit som andre Riddermændsmænd i Danmark. — 2. August. 2. Augusti.

Udt. i J. R. Hüberts, Aktst. til Bornholms Hist. S. 275.

[1758.] KONGENS RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse), hvorved 48 Borgere i Stubekiöbinge paa Falster tildömmes som oprörske Mænd at straffes paa deres Hals, fordi de havde afsat Borgemester og Raad og Byfoged og indsat andre, samt bevæbnede vare komne til Landstinget. — *Haffnie*, then Fredag nest epther St. Peders Dag ad vincula. 4. Augusti.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. I. Saml. S. 272—277.

1559.
4. Augusti. [1759.] Kongens Rettertings Dom (i hans egen Nærværelse) i en Sag, hvorunder Gertt Ulffstanndt til Atzerboo og Fru Talle, Povell Laxmanndz Efterleverske, tiltale Fru Anne, Peder Lauritssens Efterleverske, for 3 Gaarde paa Langeland, som Hr. Povell Laxmanndt til Sanndolt skulde have givet til Faabörgs Kirke. — *Haffniæ*, thenn Fredag nest eptther Sti. Peders Dag ad vincula.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 2. Saml. S. 272—274.

9. Augusti. [1760.] Kongens Rettertings Dom i Sagen angaaende Volstrup og Palsgaard mellem Fru Ide, Hr. Oluff Rosennkranndszes Efterleverske, Fru Kierstinne, Hr. Wulff Paaviskes Efterleverske, samt Peder Munck paa egne og Broderen Loduig Muncks Börns Vegne paa den ene og Oluff Munck til Thuiszell paa den anden Side. — *Haffniæ*, thenn Onnszdag som Sti. Laurentii Afftenn paafaldtt.

Genealog. Archiv. Nr. 1—8. S. 205—208.

12. Augusti. [1761.] Kong Frederik II.s Haandfæstning i 48 Artikler. — *Kiöbenhavn Slot*, Löverdagen næst efter St. Laurentii Martirers Dag, som er den XII. Dag Augusti.

Trykt i Kjöbenhavn 1577 og 1590. G. L. Baden, Danmarks Hist. 3. D. S. 292—305.

18. Augusti. [1762.] Kong Frederik II.s Rettertings Dom, hvorved Fru Sidzele Billesdatter, Jost Högs Efterleverske, der tiltales af Christoffer Göie til Affuindzbergh paa hans Söster-börns, Jost Högs Börns af förste Ægteskab, deres Vegne, forpligtes til at indföre i Jost Högs Boe sin Mödrenearv, der var falden för hendes Mands Död o. s. v. — *Kiöbenhafns Slott*, Fredagen nest epther vor Frue Dag assumptionis.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 1. Saml. S. 264—265.

21. Augusti. [1763.] Dronning Dorothea melder sin Sön (Kong Frederik II.), at hun ikke kan sende den forlangte Læge, da han for Tiden har erholdt Orlov, og beder ham, om muligt, at komme til "Koffenthachgen" m. m. — *Rotschylden*, den 21. herbstmon. (Uden Aar og Udskrift.) (Tydsk.)

Aarsberetn. fra det kgl. Geheimearch. I. B. S. 88. (Hörer maaskee til et tidligere Aar.)

29. Augusti. [1764.] Kongens Rettertings Dom (i hans egen Nærværelse), hvorved Fru Talle, Povell Laxmannds Efterleverske til Sandoltt, tilkjendes en Gaard i "Kiöbinghagen", som Hr. Povell Laxmanndt af Atzerboo 1501 havde skjenket til St. Nicolai Kirke. — *Haffnie*, thenn Thissdag nest eptther Sti. (Bartholomæi) Apli. Dag.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 2. Saml. S. 274—280.

29. Augusti. [1765.] Kongens Rettertings Dom (i hans egen Nærværelse), hvorved en Sag mellem Fru Ida, Hr. Oluff Rosenkrandsses til Nygaardt, Fru Kierstinne, Hr. Ulff Paaviskes til Kronsgaardt, Fru Kierstinne Lyckisdatther, Peder Munck og Lodvig Munck paa den ene Side, og Oluff Munck til Thvis paa den anden, angaaende Arvegods efter Mogens Munck til Volstrup, henvises til Paakjendelse af 12 Samfrænder. — *Haffniæ*, thenn Tissdag nest eptther Sti. Bartholomei Apli. Dag.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 2. Saml. S. 280—282.

10. Septbr. [1766.] Dr. Georgius Maior skriver til Kong Frederik II., at han har tilegnet ham et Skrift, og sender ham efter hans Opfordring nogle Böger. — *Wittembergk*, den 10. Septembris. (Tydsk.)

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 2. Th. S. 247—249.

[1767.] Literæ GUSTAVI regis ad Fredericum II. regem datæ, de tribus coronis insignibus Danicis adiunctis, addito voto, ut hac ex re ortæ dissensiones tollantur. — *Holmiæ*, 18. Septemb. 1559. 18. Septbr.

J. Schefferus, de antiq. regni Sveciæ insignibus. p. 207—208.

[1768.] Kong FREDERIK II. beder Hertug Albert af Preussen om at overlade ham Jacob Pinck (Binck) paa en kort Tid, da han trænger til en Kunstmaler. — *Copenhagen*, den 19. Septembr. (Tydsk.) 19. Septbr.

Extract i Nye D. Mag. I. S. 360.

[1769.] Den fyrstelige Landfoged i Nordredelen af Ditmarsken ("in Norder halben Lande Dithmerschen"), HANSZ RODES Befaling til Indvaanerne i Büsen Sogn om at angive deres Eiendomme og Formue, hvorefter de skulde ansættes til Udredelse af den bevilgede Contribution. — Den 22ten Septbr. (Plattydsk.) 22. Septbr.

N. Falck, Samml. z. Kunde des Vaterl. 2. B. S. 31—32. (I Overskriften er Aaret 1596 angivet.)

[1770.] Kong FREDERIK II.s Forpagtningsbrev for Mester Hans Hansenn paa Kronens Jernhytte i Skaane med 2 Gaarde i Wglerup, med 50 Jochimsdaler aarlig Afgift o. s. v. — *Kiøpnehaffn*, den XXIX. Septembris. 29. Septbr.

Kiöbenh. Selsk. Skrifter. 7. D. S. 416—417.

[1771.] De holstenske Hertuger JOHANNS og ADOLPHS Resolution paa nogle Sager, vedkommende Ditmarsken (angaaende Arvefölge, Kirkers Gjenopbyggelse m. m.). — *Rendsburg*, Dingstag nach Michaelis. (Tydsk.) 3. Octobr.

J. E. de Westphalen, monum. ined. T. III. col. 1805—1808. F. D. C. v. Cronhelm, Corp. stat. prov. Holsat., Hist. Bericht. S. 274—277. J. A. Bolten, ditmars. Gesch. 4. Th. S. 168—173.

[1772.] Kong FREDERIK II.s og Hertugerne HANS's og ADOLFS Voldgifts-Kjendelse i en Sag mellem de forhenværende 4 "Dufte" i Ditmarsken, kaldte Strandtduffte, Meldorping-duffte, Osterdufftе og Middelduffte, paa den ene Side, og "der Westerduffte" paa den anden Side, hvori hine fordre af denne nogen Erstatning for den Skade, de havde lidt under Krigen. — *Rendesburch*, Mitwochens nach Michaelis. (Tydsk.) 4. Octobr.

A. L. J. Michelsen, Ditm. Urkundenbuch. S. 230—232.

[1773.] Forlig, mæglet af Kong FREDERIK II. og Hertugerne HANS og ADOLF, i en Strid mellem Bertelt Petersen og Ditmarskens Indbyggere angaaende hans Broders Död. — *Rensburgk*, Donnerstags nach Michaelis. (Tydsk.) 5. Octobr.

A. L. J. Michelsen, Ditm. Urkundenbuch. S. 227—228.

[1774.] Kong FREDERIK II.s og Hertugerne HANS's og ADOLFS Brev, angaaende et af Ditmarskerne indgaaet Forlig med Boie Hansen, Thomas Dankelsen, m. fl. angaaende en Pengefordring. — *Rensburg*, Freitags nach Michaelis. (Tydsk.) 6. Octobr.

A. L. J. Michelsen, Ditm. Urkundenbuch. S. 230.

[1775.] PHILIPPUS MELANCHTHON anbefaler Kongen (Frederik II.) en i Wittemberg studerende Præstesön fra Jylland, Laurentius Egenden, til Understöttelse. — 20. Octobris. (Tydsk.) 20. Octobr.

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 2. Th. S. 87—89.

[1776.] Kong FREDERIK II.s Dom, hvorved et Herredsnævns Kjendelse i en Tyvssag mod Jens Moritzen og Oluf Moritzen, der senere var bleven bekræftet af et Land- 31. Octobr.

1559. nævn og derpaa af Landstinget i Sjelland, kjendes ved sin fulde Magt. — *Wor Gaard udi*
31. Octobr. *Roskilde*, alle Helgen Affthen, som wor then sidste Dagh Octobris.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. I. Saml. S. 262—264.

ante 2. Novbr. [1777.] JÖRGEN BRADE, OTTHE RUD, FRANTZ BANNER og ESKILD OXE ansöge Kong Frederik II. om, at den i Peder Oxes Gods skete Indförsel ikke maatte komme dem paa deres egne, deres Hustruers og 3 uforsörgede Söstres Vegne til nogen Skade. — Udateret.

A. N. Ryge, P. Oxes Levnet. S. 158—159.

2. Novbr. [1778.] Kong FREDERIK II.s Befaling om til Peder Oxes Södskende at udlægge saa meget af Peder Oxes Gods, hvori der var gjort Indförsel, som de kunde bevise at tilhöre dem med Rette. — *Roskylde Gaard*, then 2. Dag Nouembris.

A. N. Ryge, P. Oxes Levnet. S. 160.

2. Novbr. [1779.] Testimonium Magistri JOANNIS GAAS, superintendentis, canonicis Nidrosiensibus datum, eos omnes ad normam sacris Bibliis præscriptam in docendi ministerio se conformasse, ordinationem regiam rite observasse, vitæque honestate sese commendasse — *Nidrosiæ*, Postero omnium sanctorum.

Danske Mag. VI. S. 312.

6. Novbr. [1780.] Testimonium Magistro Joanni Gaas superintendenti a CAPITULO NIDROSIENSI datum, eum in doctrina, in observatione ordinationis regiæ et in vita inculpabilem se exhibuisse. — *Nidrosiæ*, Sexto die mensis Novembris.

Danske Mag. VI. S. 311—312.

10. Novbr. [1781.] Skrivelse fra STYGGE ROSENKRANTZ, SLOTSFOGDEN OG SLOTSSKRIVEREN MED MENIGE SLOTSLOVEN PAA VISBORG til Kong Frederik II., hvori anmeldes Befalingsmanden Christoffer Huittfelds Död "nu mellem Tirsdag og Onsdag om Natten" (ɔ: mellem 7. og 8. Novbr.). — *Visborg-Slot*, S. Mortens Aften.

Brudstykke og Udtog i Danske Mag. 3. Række. III. S. 180.

10. Novbr. [1782.] Instruction for Superintendenter og Geistlige i Ditmarsken, udstedt paa de af Kong Frederik II. og de holstenske Hertuger beskikkede Rigsraaders (Claus Rantzaus, Iven Reventlows og Jochim Rantzaus) Vegne af JOHANNES GREUENBROCH, GEORGIUS BOETIUS og VOLQUARDUS JONAS. — *Renszburgk*, 10. Nouembris. (Plattydsk.)

H. Muhlius, de reform. relig. in Cimbria. p. 174—178. F. D. C. v. Cronhelm, Corp. stat. prov. Holsat., Hist. Bericht. S. 23—27. J. A. Bolten, ditmars. Gesch. 4. Th. S. 174—179. F. C. Dahlmann, Neocorus. 2. B. S. 443—447.

10. Novbr. [1783.] Brev til Frederik II. fra Mester HANS GAAS, Superintendent i Trondhiems Stift, hvori han beklager sig over den kongelige Befalingsmands, EFFUERT BILDS, haarde Fremfærd imod ham, da denne havde tvunget ham til at forlade sin Residents i Hellisetter Kloster efter 3 Dages Varsel, og udbeder sig Stadfæstelse paa sine hidtil havde Indtægter. — *Trondhem*, Sancti Martini Affthen.

Danske Mag. VI. S. 326—329.

26. Novbr. [1784.] Hertug HANS's til Slesvig, Holsten etc. Landrets Ordning for 4 Herreder i Tönder Amt ("Horsbull Harde, Bocking Harde, Sildt, und Oster Harde Föhr"). — *Vp vnszen Husze Lutken Tundern*, den 26. Dag des Monahtsz Novembr. (Plattydsk.)

J. C. H. Dreyer, vermisch. Abhandl. 2. Th. S. 1111—1125.

30. Novbr. [1785.] Keiser FERDINAND I.s Intercessions-Skrivelse for Peder Oxe til Kong Frederik II. — *Wien*, den letsten Tag des Monats Nouembris. (Tydsk.)

A. N. Ryge, P. Oxes Levnet. S. 165—167.

[1786.] JOANNES STURMIUS, rector, Fredericum II. regem de mandatis ad D. Pasilicum relegat; gratiasque de dono misso regi agit. — *Argentorati*, VIII. Dec. 1559. 8. Decbr.

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 2. Th. S. 390—391.

[1787.] Kong FREDERIK II. byder Prioren Christiern Povelsön i S. Knuds Kloster i Odense at give Claus Weyland, forhen Kongens Bud, et Værelse i Klosteret, nödtörftig Underholdning til Klæde og Föde og aarligen 6 Daler hans Livs Tid. — *Nyborg*, then 17. Decembr. 17. Decbr.

Danske Mag. II. S. 75—76.

[1788.] Enkedronning DOROTHEA beder sin Sön Kong Frederik II., at han vil befale sin Embedsmand paa Aarhuus at levere hendes Embedsmand paa Dronningburg, Jörgen Rosenkrands, alle hos ham værende Breve angaaende hendes "Leibgeding". — *Odenseh*, den 18. Decembr. (Tydsk.) 18. Decbr.

Aarsberetn. fra det kgl. Geheimearch. 1, B. S. 88—89.

[1789.] Hertug ALBERT af Preussen melder Kong Frederik II., at Jacob Binck næste Foraar vilde begive sig paa Reisen til Kongen, uagtet han nödig gjorde det, da han nu var bosat og havde Kone og Börn i Preussen. — *Königsberg*, den 27. December. (Tydsk.) 27. Decbr.

Extract i Nye D. Mag. I. S. 360.

[1790.] Dr. GEORGIUS MAIOR takker Kong Frederik II. for den tilsendte Gave, og underretter ham om, at Erasmus Lætus, Professor i Kjöbenhavn, efter offentlig Disputation har opnaaet Doctorgraden i Theologien. — *Wittembergk*, am Tage der vnschuldigen Kindlein vnd Merterer, anno Christi nati 1500 (læs: 1560), a mundo condito 5522. (Tydsk.) 28. Decbr.

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 2. Th. S. 249—251.

[1791.] VIBORG LANDSTINGS Dom, hvorved Margrette Gregersdatters, Claus Lögstedz Hustrues af Nyekiöbing, hendes Börn, med hvem hun havde siddet i uskiftet Boe, kjendes pligtige til at betale deres Andeel af den Gjæld, deres Moder har paadraget sig til deres Tarv og Nytte. — (Uden Dag.)

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 1. Saml. S. 266.

[1792.] VIBORG LANDSTINGS Dom, hvorved Sören Lauritzön og tre andre Borgere i Skaffuen, hvem et Ransnævn i Venneberge Herred havde ransvoret for nogle Springhvaler, de havde fanget, kjendes qvit af dette Ranstog. — (Uden Dag.)

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 1. Saml. S. 267—268.

[1793.] VIBORG LANDSTINGS Dom i en Sag, hvorunder Oluff Krabbe til Dambsgaard begjærer Fylling paa Sandemænd for Manddrab at oversværge Niells Kaaes til Hessell for Oluff Rytter i Kabbill, hvem han ihjelslog. — (Uden Dag.)

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 1. Saml. S. 268—270.

[1794.] VIBORG LANDSTINGS Dom, hvorved Pouell Annderssönn, "gangendis thill Skole udi Skiffue", som Sandemænd i Skiffue havde oversvoret Vold, fordi han i Slagsmaal havde saaret Byfogdens Sön, frikjendes, da han efter "keiserlige Privilegier" og Kong Christian III.s Ordinants burde tiltales for sin geistlige Övrighed; dog tildömmes han at udrede Lægelön. — (Uden Dag.)

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 1. Saml. S. 270—271.

1559. [1795.] Regnskab over GAMMEL TORVS Brolægning (i Kiöbenhavn) i Anledning af Kongens Kroning. — (Uden Dag.)

Nye D. Mag. 1. S. 285.

[1796.] Udtog af Mag. MICHAELL ELERS's, forhen Lector og Domherre i Sleswick, nu Vicarius i Domkirken i Lübegk, Testament, forsaavidt samme angaaer Sleswick. — (Uden Dag.) (Plattydsk.)

J. F. Noodt, Beiträge. 2. B. S. 245—250.

c. 1559.

c. 1559.

[1797.] Memorial til Kongen fra MESTER HANS i Jernhytten, hvori han beklager sig at være vrangeligen befört for at have forhugget Skoven, og beder at Kongen vilde lade skrive for ham til Lehnsmanden Jacup Brockenhusz, at han ikke skulde lide saadan Fortræd i sin Alderdom. — (Udateret.) (Plattydsk.)

Kiöbenh. Selsk. Skrifter. 7. D. S. 414—416.

[1798.] Kirkeværge i Skjelskör, HANS ANDERSENS Ansögning til Kongen om Oprettelsesbrev, i Anledning af en Beskyldning mod ham for Utroskab med Kirkens Midler, hvorfor han var stævnet i Rette paa Borrebye for Kongens Cantsler og Eskyld Oxe, skjöndt han havde aflagt Regnskab for Jacob Brockenhws; han tilbyder "paa sin Uskyldighed" at give Kongen 100 Daler. — (Udateret.)

P. Friis Edvarsen, Underr. om Schielschiör. S. 526—527.

[1799.] "Indsigelse, gjort af vedkommende PEDER OXES FÆNDER imod Ridemændene, som paa Gisselfeldt vilde gjöre Indförsel efter Rigens Cantslers Dom." — (Udateret.)

Ryge, P. Oxes Levnet. S. 155—157.

[1800.] Peder Oxes Fogeds, JENS JUDES, Indsigelser mod Ridemændene, som vilde gjöre Indförsel i Peder Oxes Gods. — (Udateret.)

Ryge, P. Oxes Levnet. S. 157—158.

1560.

1560.

3 Januar. [1801.] Brev fra PEDER OXE til hans Broder Eskild Oxe om deres fælleds Pengesager. — *Meckelle*, den 3. Dag Januarii.

Ryge, P. Oxes Levnet. S. 173.

7. Januar. [1802.] Kong FREDERIK II. befaler Mester Hans Tausen at gjengive Præsten Hr. Iver Madsen sine Sogne (Anst og Gjesten), da han havde berettet, at han af de Höilærde ved Universiteterne og Superintendenterne var frikjendt for det Manddrab, hvorfor han var sigtet. — *Kolding*, den 7de Januar.

Udt. i Danske Mag. 3. Række. III. S. 304—305.

12. Januar. [1803.] Enkedronning DOROTHEA takker sin Sön Kong Frederik II. for Efterretningen om hans Sundhed; hun haaber, at han vil komme hende til Orde, som hun har önsket, og forlanger Svar. — Den 12 yanuaryus. (Uden Aar.) (Tydsk.)

Aarsberetn. fra det kgl. Geheimearch. 1. B. S. 89.

[1804.] SVANTE STURES Brev til Kong Gustav I., hvori han blandt andet berörer 1560.
"the Danschles och Lybskes practiker, hwilke the opå bägge sydher dryffwe emott E. K. 30. Január.
Mt. och Swerigis ryke" o. s. v. — *Calmarne*, thenn 30. Januarij. (Svensk.)

P. Wieselgren, De la Gard. Archiv. I. D. S. 100—104.

[1805.] Kong FREDERIK II.s Brev til Christiern Povelsön, Prior i S. Knuds 9. Febr.
Kloster i Odense, at han har forlenet Christoffer Guldsmed med sin Rettighed i en Gaard i „
Overgade i Odense, som hörer til S. Giertruds Alter i vor Frue Kirke. — *Nyborg*, 9. Febr.

Udt. i Danske Mag. II. S. 76.

[1806.] Kong GUSTAV I.s Brev til Svante Sture til Hörningsholm om, tilligemed 20. Febr.
Kongens Sön at forberede Forsvar mod et fra Danmark befrygtet Angreb; Kongen omtaler
ogsaa et formodet Forræderie fra Erick Kagges Side. — *Gripzholm*, 20. Februarij. (Svensk.)

P. Wieselgren, De la Gard. Archiv. I. D. S. 53—59.

[1807.] Kong FREDERIK II.s aabne Befaling angaaende Rettergangen i Cremper- 28. Febr.
og Wilster-Marsk. — *Nyborg*, den 28. Februar. (Plattydsk.)

Corpus Constit. Regio-Holsat. 2. B. S. 59—60.

[1808.] Kong FREDERIK II.s aabne Befaling til Cremper- og Wilster-Marskens 28. Febr.
Beboere om ikke at sælge eller leie nogen Ager til Nogen af Adelen eller dem, der boe under
Lybsk Ret (in dat Lübische Recht), uden Sognefogdernes (der Carspellvogede) Vidende og
den kongelige Amtmands Indvilgelse. — *Nyborg*, den 28. Februar. (Plattydsk.)

Corpus Constit. Regio-Holsat. 1. B. S. 1455—1456.

[1809.] Skrivelse fra Enke-Hertuginde CHRISTINA til Lothringen og Milland, 29. Febr.
("Prindsesse og Arving til Kongerigerne Danmark, Sverrig og Norge"), til Ditmarskerne angaaende nogle hende af Hans Taub fra Lunden gjörte Forslag paa deres Vegne. — *Nanci*,
der letzten tages Februarii. (Tydsk.)

Michelsen, Ditmars. Urkundenb. S. 358.

[1810.] Kong GUSTAV I.s Skrivelse til Prinds Erik, hvori han strengt sætter denne Februar.
til Rette for hans Skyld i Prindsesse Catharinas Forhold til Grev Johann, som han yttrer at
"the Holster, Däner och the Lybske" ikke ville forsömme at udbrede; ligeledes berörer han,
at Prindsen i det ene Brev havde omtalt en fra Danmark truende Fare, i det andet berettet,
at der ingen Fare var at befrygte fra den Side. (Svensk.)

P. Wieselgren, De la Gard. Archiv. I. D. S. 109—117. (Prinds Eriks Svar er dat. Calmar 29. Martij, ssst. S. 118—128.)

[1811.] Mester HANS TAUSEN oplyser Kong Frederik II. om Præsten Hr. Iver c. Febr.
(Madsens) Sag, at han nemlig for "i syt Ölssmoll" at have ihjelslaget en uskyldig Mand var
bleven fradömt sine to Kirker Antzt og Gesten, men at han var bleven benaadet og forflyttet
til et andet Kald, Wordbassij og Grene. (Cfr. Nr. 1802.) — (Udateret.)

Danske Mag. 3. Række. III. S. 304—306.

[1812.] Kantsleren JOHAN FRIIS's Memoriale, at Mester Niels [Kolding] skal give 1. Martii.
Dr. Christ. Morsiano tilkjende, at Kongen vil, at intet maa udslettes i Mester Hans Svanings
Skrift (ↄ: refutatio calumniarum Johannis Magni Gothi). — 1. Martij.

Udt. i C. F. Wegener, om A. S. Vedel. 2. Udg. S. 111.

[1813.] Brev fra PEDER OXE til Statholderen i Holsten, Heinrich Rantzou, om at 6. Martii.
underrette ham om Udfaldet paa hans Forbön hos Kongen for Peder Oxe. — *Straszburg*,
den VI. Martii. (Tydsk.)

Bryge, P. Oxes Levnet. S. 174.

1560. 6. Martii. [1814.] Den udvalgte Kong ERIK (XIV.s) Skrivelse til Hr. Svante Sture til Hörningsholm, hvori han yttrer den Mening, at nogen usædvanlig Udrustning med de Danske ikke var nödvendig, saaledes som Kong Gustav havde meent. — *Calmarne*, 6. Martii. (Svensk.)

P. Wieselgren, De la Gard. Archiv. I. D. S. 140—142.

7. Martii. [1815.] Kong FREDERIK II.s Svar til Keiser Ferdinand I. paa dennes Intercessions-Skrivelse (jfr. Nr. 1785) for Peder Oxe, hvori vises, at denne ikkun er skeet hvad Ret er, hvorfor Kongen ikke kan indvillige i den ansögte Restitution. — *Nyburgk*, den 7. Martij. (Tydsk.)

Ryge, P. Oxes Levnet. S. 168—170.

25. Martii. [1816.] DITMARSKERNE ansöge deres Landsherrer om at maatte beholde deres gamle Arveret, som forrige Aar var bleven forandret. — *(Rendsborg)*, Mantags nach Letare. (Plattydsk.)

Michelsen, Ditm. Urkundenbuch. S. 233—235.

26. Martii. [1817.] Nærmere Fortolkning af Forliget mellem Bertelt Petersen og Ditmarskerne (cfr. Nr. 1773); udstedt af Kong FREDERIK II.s og Hertugerne HANS's og ADOLFS Raader. — *Rendespurgk*, Dinstags nach Letare. (Tydsk.)

Michelsen, Ditm. Urkundenbuch. S. 228—229.

27. Martii. [1818.] DITMARSKERNES FULDMÆGTIGES Betænkning, afgivet til de kongelige og fyrstelige Commissarier, angaaende deres Lands Opmaaling og Skyldsætning. — *Rendespurgk*, Mittwochen nach Letare. (Plattydsk.)

Michelsen, Ditm. Urkundenbuch. S. 235—237.

27. Martii. [1819.] Anordning om Ditmarskens Opmaaling og Skyldsætning, givet af Hertugerne HANS og ADOLF paa egne og Kong FREDERIK II.s Vegne. — *Rendesborg*, den 27. Martii. (Tydsk.)

Michelsen, Ditm. Urkundenbuch. S. 238—239.

27. Martii. [1820.] BORGEMESTERE, RAAD OG GANSKE MENIGE MAND I VISBY bede Kong Frederik II., at lade dem beholde de 900 Daler, som hans Fader havde tildömt dem af Otte Rud til at bygge S. Karine Kirke med, og love at de ikke skulle komme til nogen anden Brug. — Onsdagen næst efter Midfaste-Söndag.

Udt. og Brudst. i Danske Mag. 3. Række. III. S. 127. (Sstd. findes Brudst. af en udateret Skrivelse til Hertug Magnus, hvori anholdes om dennes Forskrift til Kongen; ogsaa omtales denne hans Forskrift; dat. Visby, Fredag post Annuntiat. Mariæ (29. Marts) 1560. S. 127—128.)

28. Martii. [1821.] Befaling, udstedt af Hertugerne HANS og ADOLF paa egne og Kong FREDERIK II.s Vegne, angaaende Digevæsenet i Ditmarsken. — *Rendeszburgk*, den XXVIII. Martii. (Tydsk.)

Michelsen, Ditm. Urkundenbuch. S. 239—240.

29. Martii. [1822.] Kong FREDERIK II.s Bevilling, at Kongetienden af Skagefjords og Öefjords Sysseler, som Christian III. havde overladt Holum Skole, maatte fremdeles tilhöre Skolen indtil videre. — *Aarhwss*, thend xxix. Dag Martii Aar etc. Mdlix (*rectius* Lx).

Finni Johannæi Hist. Eccl. Isl. T. III. p. 12—13. M. Ketilson, Forordn. til Isl. 2. D. S. 5—6.

[1823.] Kong Frederik II.s Befaling til Superintendenterne i Island, Oluff Hialtesenn og Gilbertt Jonsenn, at indsende Betænkning om, hvorledes adskillige i Island stedfindende Uordener og Uskikke kunde indskrænkes eller udryddes. — *Aarhuus*, theend xxix Martij. 1560. 29. Martii.

Finni Johannæi Hist. Eccl. Isl. T. III. p. 13. M. Ketilsen, Forordn. til Isl. 2. D. S. 6—7.

[1824.] Keiser Ferdinand I.s Brev til Kong Frederik II., indeholdende en Forklaring over Beskaffenheden af hans Intercessions-Skrivelse for Peder Oxe (cfr. Nr. 1785). — *Wienn*, den viesten Tag Apprillis. (Tydsk.) 4. Aprilis.

Byge, P. Oxes Levnet. S. 170—171.

[1825.] Statholderen i Holsten, Henrik Rantzows, Svar til Peder Oxe, hvori han melder, at hans Forbön for ham hos Kongen har været fragtesløs. — *Segeberge*, denn 6. Monats Tag Aprilis. (Tydsk.) 6. Aprilis.

Byge, P. Oxes Levnet. S. 175.

[1826.] Kong Frederik II.s Befaling til Borgemester og Raad i Nestved, om at anholde Peder Oxes Skriver, hvis han opholdt sig i eller ankom til deres Bye, og sende ham til Jens Wiffstandt, Embedsmand paa Salthe Slot m. v. — *Emcloster*, Tiiszdagen post Palmarum. 9. Aprilis.

Byge, P. Oxes Levnet. S. 188.

[1827.] Enkedronning Dorothea beder sin Sön Kong Frederik II., om han vil sende Claus Vhren, som er ankommen fra Hertug Magnus, til hende, for at hun kan erfare, hvorledes det er gaaet denne hendes Sön paa Reisen. — *Vff vnnszerm Leibgeding Schlos Drotingburg*, Donderstag nach Palmarum. (Tydsk.) 11. Aprilis.

Aarsberetn. fra det kgl. Geheimearch. 1. B. S. 89.

[1828.] Joannes Sturmius, rector, Frederico II. regi ob literas una cum "diplomate stipendii" gratias agit; scribit præterea de coniurationibus Gallicis, de nuptiis exspectatis reginæ Angliæ cum filio regis Sueciæ etc.; deinde de invasione in Daniam, a qua vidua Lotharingica per Philippum regem deterrita esse dicitur. — *Argentorat.*, 15. Aprilis 1500 (læs: 1560). 15. Aprilis.

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 2. Th. S. 395—400.

[1829.] Ludde Namens Bekjendtgjörelse af hans Fader, Namen Jansens Testament, samt hans egen Donation og Fundation af et Huus i Flenszborch, hvori nogle Lectores skulle have fri Bolig, og undervise i Hebraisk, Græsk og Theologie paa Latin. — *Flenszborch*, Midwekens in den hilligen Paschen, welcker is der sönenteinde Aprilis. (Plattydsk.) 17. Aprilis.

J. F. Noodt, Beiträge. 2. B. S. 299—303.

[1830.] Kongens Brev til Jomfru Else Nielszdatter i Mariager, at hun skal udlevere til Fru Anne Globs, Jörgen Wrnis Efterleverske, tvende Klenodier, som Hr. Erich Ottesen havde indgivet i Klosteret med sine Döttre, Jomfru Anne og Jomfru Karine, da Hr. Erick Otthszens Arvinger havde givet dem til Fru Anne Globs. — *Drottningborg*, XVIII. April. 18. Aprilis.

Udt. i Danske Mag. VI. S. 195.

[1831.] Kong Frederik II. giver Kronens Part af Korntienden af Hundsløff, Randersløff, Haling, Thorild, Orthing, Nüløff, Huilsted, Falung, Gaaszmer og Thuenstrup Sogne i Hatz Herred til Underholdning for 24 fattige Disciple i Aarhuus Skole. — *Aarhus Gaard*, thend fempthe Dag May. 5. Maji.

Hofman, Fundationer. T. II. S. 83—84.

1560. [1832.] Kong FREDERIK II.s Brev, hvorved adskilligt Gods, som laae til Hospitalet
8. Maji. i Aarhus, og tidligere havde ligget til Hospitalet i Horsens, atter tillægges dette sidste Hospital, som Kongen havde befalet igjen at skulle opbygges. — *Aarhuus Gaard*, den 8. May.

Hofman, Fundationer. T. II. S. 221—222.

8. Maji. [1833.] Kong FREDERIK II.s Gavebrev til Aarhuus Hospital paa en Kronens Jord der i Byen med de to derpaa byggede Boder. — *Wor gaard vdj Aarhus*, then viij Dag Maij.

Hofman, Fundationer. T. II. S. 112. J. R. Hüberts, Aktst. vedk. Aarhus. I. S. 162.

10. Maji. [1834.] Lehnsmanden paa Gulland, JENS BILDES Betænkning angaaende S. Karine Kirken i Visby, hvori han viser dens store Bröstfældighed og dens Unödvendighed, da Sognekirken giver mere end Plads nok for Indvaanerne. — Den 10de Maj.

Brudst. i Danske Mag. 3. Række. III. S. 128.

20. Maji. [1835.] Enkedronning DOROTHEA underretter Hertug Hans (den ældre) til Slesvig. Holsten etc., om at Churfyrst Augustus af Sachsen har for 2 Aar siden sendt hende nogle Steen, som ligge ved Hamburg; hun spörger ham, om han önsker at benytte dem, da hun ellers vil lade dem sælge. — *Vf vnnsserm Leibgedingsschlos Drotingburg*, denn xx[t] May. (Tydsk.)

Aarsberetn. fra det kgl. Geheimearch. I. B. S. 89—90.

10. Junii. [1836.] HIERONYMI OSII Skrivelse til Hertug Hans i Hadersleben, angaaende den af ham udgivne poetiske Beskrivelse af Ditmarskerkrigen. — *Wittenberg*, den zehnten Tag Junii. (Tydsk.)

J. F. Noodt, Beiträge. I. B. S. 32—33.

26. Junii. [1837.] KONGENS RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse), hvorved stadfæstes en Laalandsfare Landstings Dom, der havde fældet et Herredsnævn og et Landenævn, fordi de uden tilstrækkeligt Beviis havde svoret en Qvinde, Karine Höyers, Trolddom over, saa hun derover blev brændt; dog erklæres Nævningsmændene "ifölge kongelig Övrigheds Magt" for at være ufældede. — *Ottensse*, tenn Onssdag nest eptther Sti. Johannis Baptiste Dag.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 2. Saml. S. 282—284.

29. Junii. [1838.] Kong FREDERIK II.s RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse) i en Sag mellem Oluff Munck og hans Södskende angaaende det af Mogens Munck efterladte Lösöre, Guld, Sölv, o. s. v. paa Volstrup, hvilket tildömmes Oluff Munck. — *Otthense Gaardtt*, Lögerdag nest eptther Sti. Johannis Bapt. Dag.

Uddrag i Genealog. Archiv. Nr. 1—8. S. 209.

29. Junii. [1839.] KONGENS RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse), hvorved en Sag, hvorunder Peder Munck, Kongens Hofsinder, paa egne og sin Broder Lodvig Munckes Vegne paataler, at Oluff Munck til Thvis, medens de vare umyndige, havde bortsolgt deres fædrene Anpart i Palsgaardt, afvises, da Sager angaaende Jordegods skulle paatales, hvor Godset ligger, og den, som har Godset i Haand og Besiddelse, bör stævnes. — *Otthensse*, tenn Lögerdag nest eptther Sti. Johannis Baptiste Dag.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 2. Saml. S. 285—286.

29. Junii. [1840.] KONGENS RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse) i en Sag, hvorunder Thomas Perssen i Monnstrup tiltaler Fru Sophie, Jachop Hardenbergs Efterleverske, for at have udsat ham af sin Fæstegaard og affordret ham 300 Öxne og 300 Daler, fordi han havde forhugget Gaardens Skove; ved Dommen afgjöres Sagen "for Kongens Böns Skyld" med at böde 200 Daler. — *Otthensse*, tenn Lögerdag nest eptther Sti. Hanns Baptiste Dag.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 2. Saml. S. 286—287.

[1841.] Kong FREDERIK II. tager Skelsköer Kjöbstad i sin Beskjermelse og stadfæster alle de Friheder og Privilegier, som Kong Christian III. har givet den. — *Ottense Gaard*, den förste Dag Julii. 1560. 1. Julii.

P. Friis Edvarsen, Underr. om Schielskör. S. 395—396.

[1842.] Kong FREDERIK II.s Bevilling paa Schelsköer Borgeres Ansögning om, at der herefter maae holdes ikkun tvende istedenfor fire Markeder om Aaret i deres Bye. — *Othense Gaard*, thend förste Dag Julii. 1. Julii.

P. Friis Edvarsen, Underr. om Schielskör. S. 485.

[1843.] Enkedronning DOROTHEA beder Hertug Hans (den ældre) af Slesvig, Holsten etc. om at overlade sig et Bryggerkar, der kan holde 12 Tönder, da det tidligere tilsendte er for lille. — *Vf vnnsserm Leibgedingsschlos Coldingen*, Denn ij Julij. (Tydsk.) 2. Julii.

Aarsberetn. fra det kgl. Geheimearch. 1. B. S. 90—91.

[1844.] KONGENS RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse), hvorved Fru Mette Oxe, Hans Bernekous Efterleverske til Birckholm, og Jens Ulffstandt til Vemetoffte tilkjendes hver skifteviis i 3 Aar at overtage Egede Kirke med Præstegaard, Kirkejorder og Herlighed mod at underholde og lönne Præsten i denne Tid. — *Otthensse*, vor Frue Dag visitationis. 2. Julii.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 2. Saml. S. 288—289.

[1845.] Kong FREDERIK II. tager Faaborg Bye og dens Indbyggere under sin Beskjermelse og stadfæster de Friheder og Privilegier, som Kong Christian III. naadeligen stadfæstet haver. — *Wor Gaardt vdij Ottensze*, thenn tredie Dag Julij. 3. Julii.

Aktstykker etc. udg. af Fyens lit. Selsk. 2. Saml. S. 5—6.

[1846.] Enkedronning DOROTHEA takker Hertug Hans (den ældre) af Slesvig, Holsten etc. for det tilsendte Bryggerkar, og sender ham det tidligere erholdte tilbage; hun lader medfölge 2 Tönder "Gose". — *Vf vnnsserm Leibgedingsschlos Coldingen*, denn 6. Julij. (Tydsk.) 6. Julii.

Aarsberetn. fra det kgl. Geheimearch. 1. B. S. 91.

[1847.] KONGENS RETTERTINGS Dom i en Sag mellem Peder Lycke til Skoffsboo paa egne og Södskendes, Eyler Lyckes, Fru Susannes og Jomfru Giertrudt Lyckes Vegne og Axell Juell til Villestrup, Landsdommer i Nörre Jylland, hvorved den Sidste tilkjendes Hovedgaarden Medelgaard med tilliggende Gaarde og Gods i Skierbeck Bye samt Skierbecks Mölle som ret Arving efter Niels Marqvardssen. — *Otthensse*, tenn Lögerdag nest eptther vor Frue Dag visitationis. 6. Julii.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 2. Saml. S. 290—296.

[1848.] Mester HANS GAAS, Superintendent i Trondhiems Stift, undskylder sig hos Frederik II., fordi han ikke havde mödt i Odensse St. Hans Dag med Effnert Bild, da han hele Sommeren havde været paa Visitats i Norlandene, og först faaet Kongens Brev 11 Dage efter St. Hans Dag. — *I Narland*, 9. die Julii. 9. Julii.

Danske Mag. VI. S. 329—330.

[1849.] KONGENS RETTERTINGS Dom, hvorved Niels Andersen og Laurs Andersen i Hiorttholm, tiltalte for at have ladet deres Fæstegaard forfalde, forhugget Skovene og siddet inde med en Part af deres Landgilde, (hvorfor de ved Herredsting vare "voldsvorne", og siden ved Herredsting og Landsting levsögte), dömmes til at stande deres Husbonde til Rette. — *Otthensse*, thenn Lögerdag nest epther Sct. Knud Konges Dag. 13. Julii.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 1. Saml. S. 277—280.

1560. 21. Julii. [1850.] Kong Frederik II. tillader Mikkel Jensön Vrager, Borger i Kjöbenhavn, fra Stranden i alle Lehne i Riget at optage, hvad Kobber, Tin, Blye og andet han med sine Redskaber kan finde, dog at Lehnsmanden paa Kjöbenhavns Slot paa Kongens Vegne erholder Halvparten af det fundne. — 21de Julii.

Brudst. og Udt. i Danske Mag. 3. Række. III. S. 74.

22. Julii. [1851.] Kong Frederik II. stadfæster, paa Andragende af Staden Amstelredamme ved dens Gesandt Diderick Woutersz og Kong Philip af Spanien til Ære, de bemeldte Stad forben skjenkede Privilegier i Bergen i Norge. — *In onse Stadt Odensche*, den twee en twintighsten Julij. (Hollandsk.)

Hand-Vesten, Privilegien etc. der Stad Amstelredam. S. 89—90.

25. Julii. [1852.] Kong Frederik II. tager Bergens Indbyggere i sin Beskjermelse og stadfæster alle de Privilegier og Friheder, som Kong Christian III. har tilstaaet dem. — *Vor Gaard Odense*, den 25. Julii.

H. Paus, kgl. Forordn. for Norge. S. 339—340.

25. Julii. [1853.] Reces, oprettet mellem Kong Frederik II. af Danmark med dette Riges Rigsraad, og de 6 vendiske Hansestæder, om Stædernes Handel i Norge, deres Toldafgifter i Danmark o. s. v., ligesom ogsaa om de Danskes Handel paa Hansestæderne. — *Odensee*, am 25. Julii. (Tydsk.)

J. Marqvardus, de jure mercatorum singulari. Docum. p. 249—255. J. C. Lünig, Teutsch. Reichsarch. Vol. XIV. P. Spec. X. Cont. IV. 2. Th. Forts. S. 83—89. *Hollandsk:* L. van Aitzema, Saken van Staat en Oorlogh. 1. D. S. 77—81. *Hollandsk* og *Fransk:* J. du Mont, Corps dipl. T. V. P. 1. p. 67—74.

25. Julii. [1854.] Kong Frederik II.s Stadfæstelse paa alle de af hans Forgængere de Vendiske og Hanse-Stæder tilstaaede Privilegier. — *Odensee*, den fünff und zwantzigsten Julii. (Tydsk.)

J. Marqvardus, de jure mercatorum singulari. Docum. p. 256—257. J. C. Lünig, Teutsch. Reichsarch. Vol. XIV. P. Spec. X. Cont. IV. 2te Th. Fort. S. 89—90. *Hollandsk:* L. van Aitzema, Saken van Staat en Oorlogh. 1. D. S. 81—82. *Hollandsk* og *Fransk:* J. du Mont, Corps dipl. T. V. P. 1. p. 74—76.

3. Augusti. [1855.] Enkedronning Dorothea tilbagesender sin Sön Kong Frederik II. et Bud, som han havde stillet hende til Afbenyttelse. — *Vf unserm Leibgedings schlos Coldingen*, den iij Augustj. (Tydsk.)

Aarsberetn. fra det kgl. Geheimearch. 1. B. S. 91—92.

15. Augusti. [1856.] Enkedronning Dorothea minder sin Sön (Kong Frederik II.) om hans Löfte at udstede Befaling til, at alle Tvistigheder mellem hendes og hans Undersaatter i Ackier Lehn maae udsættes, indtil hendes Embedsmand der, Georg Berbakhuse, der skal ledsage hende til Meisen, er vendt tilbage, ligesom ogsaa at hendes Undersaatter sammesteds imidlertid maae være uanfegtede af den nærboende Adel og alle andre. — *Flensburg*, den xv. Augusti. (Tydsk.)

Aarsbereth. fra det kgl. Geheimearch. 1. B. S. 92.

28. Augusti. [1857.] Andreas Lorich meddeler (Statholderen Henrich Rantzow) forskjellige Rygter om Peder Oxes fjendtlige Forhold mod Danmark. — *Dortrecht*, den 28. Aug. (Tydsk.)

Brudst. i Ryge, P. Oxes Levnet. S. 180.

[1858.] Joannes Sturmius, rector, Frederico II. regi significat, se jam ante de 1560.
Petro Oxen scripsisse; scribit præterea de tumultibus Gallicis, quos non permissuros esse, ut 14. Septbr.
Lotharingici externa regna appetant, credit. — *Argentorati*, 14. Septembr. 1500 (lies: 1560).

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 2. Th. S. 400—402.

[1859.] Joannes Sturmius, rector, ad Fredericum II. regem literas dat, in quibus 26. Septbr.
"judicium Oxennianum" commemorat, nominaque eorum, quibus res commissa dicitur, Bruxellis ex Brabantia sibi missa, cum rege communicat; præterea de turbis Gallicis etc. — *Argentorati*, 26. Septembr.

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 2. Th. S. 402—404.

[1860.] Kongelig Confirmation paa den af Jacob Oussen, Borgemester i Hiöring, 28. Septbr.
foretagne Adoption af Niels Paal. — *Olborg Slot*, theend xxviij Dag Septembris.

Nye D. Mag. VI. S. 166.

[1861.] Jenns Juell til Alstedt overdrager ved Mageskifte til Mester Esbernn 3. Octobr.
Pedderssenn og menige Kanniker i Aarhuuss Domkirke tvende Jordstykker i Tovstropmarck i Westerliisbiereherrett. — *Aarhuuse*, Torssdagen Nest epther Michaelis.

J. R. Hüberts, Aktst. vedk. Aarhus. I. S. 163.

[1862.] De danske og holstenske Gesandters (Caspar Paselick, Albert Truchses 4. Octobr.
de Weinhausen og Heinrich von Wisch) Andragende til Keiser Ferdinand I., hvori de anholde om, paa Kongens af Danmark og de holstenske Hertugers Vegne, at Biskoppen i Lübeck, og i Vacancetilfælde Domkapitlet sammesteds maatte som forhen overdrages "i Commission" at infeudere Kongen og Hertugerne med Hertugdømmet Holsten, da de vare saa langt fjernede fra den keiserlige Residents. — 4. Octobr. (Tydsk.)

Brudst. i J. C. H. Dreyer, Monum. Anecd. T. I. p. 112—113.

[1863.] Jesper Brochmand ansöger Frederik II. om at maatte beholde sit Archi- 13. Octobr.
diaconat og Cannikedömme i Aarhus Domkirke, skjöndt han ikke residerede derved, da det var ham givet i Forlening af hans Farfader Frederik I. og bekræftet af hans Fader Christian III. paa Grund af hans lange og troe Tjeneste. — *Vdj Kiopnnehaffn*, 13. Octobris.

Danske Mag. VI. S. 46—48. [En Opskrift paa Brevet viser at det blev af Kongen modtaget i *Em Kloster* d. 20. Oct. og Begjæringen tilstaaet.]

[1864.] Kong Frederik II.s og Hertugerne Hans's og Adolfs Rescript til Land- 16. Octobr.
fogderne i Ditmarsken angaaende Ophævelse af en Afgift, som Ditmarskerne fordrede af Fremmede, der vilde nedsætte sig hos dem, om Skyldsætning af nogle Jorden, og om Fæstningsværkernes Sleifning. — Den 16. Octobr. (Tydsk.)

Michelsen, Ditm. Urkundenb. S. 251—253.

[1865.] Brev fra Kong Frederik II. til Hertugerne af Slesvig og Holsten, an- 16. Octobr.
gaaende adskillige Anliggender vedkommende Ditmarsken, saasom en Forandring i Lovgivningen om Arv, om Kornafgiftens Forandring til Pengeafgift, Fæstningers Demolering m. v. — *Embcloster*, den 16. Octobris. (Tydsk.)

Michelsen, Ditm. Urkundenb. S. 253—256.

[1866.] Depesche fra Hertug Adolfs af Holsten-Gottorp Gesandt i England, Doctor 23. Octobr.
Joachim Hink, angaaende det forehavende Frierie til Dronning Elizabeth. — *Lunden (London)*, den 23. Octbr. (Tydsk.)

Archiv für Staats- und Kirchengesch. der Herzogth. 2. B. S. 396—411.

1560. [1867.] Kong FREDERIK II.s Befaling til Niels Lange, Ridder, Embedsmand paa
25. Octobr. Riiberhuus, at han efter Aftale med Övrigheden og Capitlet i Ribe skulde sörge for en Deel Forandringer i det Indvendige af Domkirken. — *Em Kloster*, den 25. Dag Octobris.

P. Terpager, Ripæ Cimbr. p. 209.

30. Novbr. [1868.] WIBORG LANDSTINGS Vidisse af Kong Christian III.s Gavebrev til Viborg Hospital (cfr. Nr. 637). — Sancti Andreæ Apostoli Dag.

Hofman, Fundationer. T. III. S. 303.

1. Decbr. [1869.] Ansögning til Hertug Hans fra INDVAANERNE I WESSELINGBUREN SOGN i Ditmarsken om at berigtige en Feil i Skatteregisteret. — Sundages nha S. Andreas. (Plattydsk.)

Michelsen, ditmars. Urkundenbuch. S. 250—251.

5. Decbr. [1870.] PII papæ IV. ad regem Sveciæ et Norvegiæ (*sic*) [et simili forma ad regem Daniæ] literæ datæ, per quas ab eo petit, ut oratores suos ad concilium Tridentinum mittat, nuntiumque suum Zachariam, episcopum Pharensem, ei commendat. — *Romæ apud Sanctum Petrum*, die V. Decembris.

O. Raynaldi Contin. annalium eccles. Baronii. T. XV. p. 98.

6. Decbr. [1871.] KONGENS RETTERTINGS Dom, hvorved en jordegen Bonde, Mats Clementsen i Veer, hvis Gaards Herlighed var mageskiftet fra Kronens Slot Aakier til Folmer Rosenkrands til Stiensballe, tildömmes at sige denne sin tro Tjeneste og være ham en tro og lydig Tjener. — *Langesö*, then Fredag, som Scti. Nicolai Epi. Dag paafaldt.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. I. Saml. S. 281—284.

13. Decbr. [1872.] Enkedronning DOROTHEA melder sin Sön (Kong Frederik II.) sin lykkelige Hjemkomst og beder ham næstkommende Mandag at begive sig til hende. — *Coldingen*, den xiij December. (Tydsk.)

Aarsberetn. fra det kgl. Geheimearch. I. B. S. 93.

13. Decbr. [1873.] BLASIUS ECKENBERGS, GEORG BEYERS og BASTIAN CORPERS Qvittering paa Landsherrernes Vegne til Jacob Harder, Landfoged i Ditmarskens söndre Trediedeel, for en Deel af Pengeafgiften "Gelthüre" af bemeldte Trediedeel. — *Rendesburg*, den 13. Decembris. (Tydsk.)

Michelsen, Ditmars. Urkundenb. S. 256.

13. Decbr. [1874.] Reces (Abschied) fra den med Ditmarskerne afholdte Landdag i Rendsborg, udstedt af "DIE KÜNIGLICHEN VND FÜRSTLICHEN STATHALTER VND RETHE". — *Rendesburg*, den 13. Decembris. (Tydsk.)

Michelsen, Ditm. Urkundenb. S. 257—260.

17. Decbr. [1875.] Forhenværende Abbed i Ebbelholt, ANDERS IBSENS Brev, hvorved han tilstaaer at have indgivet sig i Hospitalet i Helsingör med alt hvad han eiede, samt Kongetienderne af Blystrup, Helsinge, Kremme og Veyby Sogne, hvormed han af Kongen var forlenet. — *Helsingör*, Thiisdagen for St. Thomæ Apostoli Dag.

Hofman, Fundationer. T. VII. S. 79—80.

21. Decbr. [1876.] JOANNES STURMIUS, rector, in literis ad Fredericum II. regem datis res Gallicas exponit, si forte regi placuerit ad regem Navarræ mittere, ut hunc sibi conciliet, et ad constantiam religionis adhortetur; simul hortatur, ut ad regem Franciæ legationem mittat, ut duci Lotharingiæ obstet, qui cum matre a vidua Palatini, si quid juris in successione regni Daniæ habere possit, accepisse dicitur. — *Argentorati*, 21. Decembr.

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 2. Th. S. 407—411.

[1877.] Biskop HANS ALBRITSÖNS Brev til Kong Frederik II. om de af ham trufne Foranstaltninger til at holde trende Bededage i det næstkommende Aar. — *Kiöbnehaffn*, then siste Dag Decembris. 1560. 31. Decbr.

D. G. Zwergius, Siell. Cleresie. T. I. S. 88—90.

[1878.] Decreta Synodalia OTHINIANA. — *(Otthoniæ)*.

E. Pontoppidan, Ann. Eccl. Dan. 3. Th. S. 372—375.

[1879.] Den svenske Gesandt ERIK KAGGES Indberetning "huad han aff Bispen til Osenbryg i Danmark på vägen forstått och förnummett haffwer" (at Biskoppen af Osnabr. ikke vil paatage sig nogen Underhandling med Danmark i Sverrigs Interesse o. s. v.). (Svensk.)

P. Wieselgren, De la Gard. Archiv. 1. D. S. 57—59.

[1880.] VIBORG LANDSTINGS Dom, hvorved Fru Dorrete, Olluff Globs Efterleverske, der ifölge sin Ægtefælles Brev skulde nyde hans Gods sin Livstid, tilpligtes til af Fælledsboet at betale sin afdöde Mands Gjeld, fremfor hans övrige Arvinger. — (Uden Dag.)

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 1. Saml. S. 284—286.

[1881.] PAUL VAN EITZENS Forestilling til Præsterne i Bremen, hvori han raader dem til ikke at indsende en ny Confession til Kredsdagen i Brunsvig (6. Febr. 1561), men at holde sig strengt til de ældre Bekjendelsers Udtryk. — (Udateret.) (Tydsk.)

Dän. Biblioth. 5. Stück. S. 243—248.

[1882.] ERKEBISKOPPEN AF BREMENS Supplik til Keiseren i Anledning af Kong Frederik II.s Occupation af Ditmarsken, for hvis Afhængighed af Bremens Erkestol Prælaten anförer historiske Data, og beder Keiseren om Bistand til at hævde Stiftets Rettigheder. — (Udateret.) (Tydsk.)

C. Gastellius, de statu publ. Europæ. p. 254—256. M. C. Londorpius, Acta publ. Tom. VIII. (Contin. IV. Th.) S. 113—115. A. Viethen, Beschr. des Landes Dithmarsch. S. 385—390. J. A. Bolten, ditm. Gesch. 3. Th. S. 412—424.

[1883.] De Danske og Norske Kjöbstæders Klage til Kongen over "the VENDISKE oc ANSEE STEDERS" Indgreb i deres Privilegier.

Danske Mag. VI. S. 352.

[1884.] DE ISLANDSKE BISKOPPERS Andragende til Kong Frederik II. i Anledning af dennes paatænkte Lovgivning om Blodskam (cfr. Nr. 1823).

M. Ketilsen, Forordn. til Isl. 2. D. S. 8—9.

c. 1560. c. 1560.

[1885.] Kong CHRISTIAN III.s Forlenings-Brev paa Jempteland til Oluff Thorrisön med samme Afgift, som Jens Tiellofsön för ham havde givet. — (Udateret.)

Brudst. i Danske Mag. VI. S. 233.

1561. 1561.

[1886.] RIGSKAMMERRETTENS Dom i Sagen mellem Preetz Kloster og Povel Sehested angaaende Landsbyerne Barkau, Warnau og Barmisse. — *Speier*, am achten Tag des Monats Januarij. (Tydsk.) 8. Januar.

Michelsen, Schl.-, Holst.-, Lauenb.-Urkundensamml. 1. B. S. 366—369.

1561 19. Januar. [1887.] Enkedronning Dorothea anmoder Hertug Hans (den ældre) til Slesvig, Holsten etc. om at overlade sig en lille Jern-Kakkelovn, hvorimod hun tilbyder ham en större. — *Vf vnserm widdumbszschlosse Coldingen*, den 19ten Januarij. (Tydsk.)

Aarsberetn. fra det kgl. Geheimearch. I. B. S. 93—94.

21. Januar. [1888.] Enkedronning Dorothea melder sin Sön Kong Frederik II., at den Lüneburgske Kantsler Clammer har tilskrevet hende, at hans Herre, Hertug Wilhelm, i denne Maaned agter at sende sine Raader til Kongen i Anledning af den bevidste Ægteskabsforhandling. — *Vf vnserm leibgedings schlos Coldingen*, den 21. Januarj. (Tydsk.)

Aarsberetn. fra det kgl. Geheimearch. I. B. S. 94.

22. Januar. [1889.] Kongens Retterting̃s Dom, hvorved 12 Mænd, der havde lovet Fru Anne, Jörgen Urnnis Efterleverske, til Insetofte, (Engestofte) for Rasmus Hetlandt, der havde ihjelskudt hendes Foged, at de skulde til en fastsat Dag enten före ham til Landsting, eller udrede hende 800 Daler, — tilpligtes at betale denne Sum, da de först havde stillet Drabsmanden nogen Tid efter den bestemte Dag. — *Lanngesö*, thenn Onnsdag nest for Scti. Pouels Dag conversionis.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme, I. Saml. S. 287—290.

28. Januar. [1890.] Enkedronning Dorothea i Skrivelse til sin Sön Kong Frederik II. yttrer sin Forundring over, at han vil udsætte Afgjörelsen af Ægteskabsforhandlingen mellem hendes Datter Dorothea og Hertug Wilhelm den yngre af Brunsvig, indtil en Sammenkomst i Ribe var holdt, og imidlertid lade Hertugens Sendebud vente i Aarhuus m. m. — *Vf vnnserm koniglichem widdumbsschlos Coldingen*, denn xxviij Januarij. (Tydsk.)

Aarsberetn. fra det kgl. Geheimearch. I. B. S. 94—96.

2. Febr. [1891.] Enkedronning Dorothea melder Kong Frederik II., at hun har modtaget hans yderligere Erklæring angaaende Opsættelsen af Forhandlingerne om hendes Datter Dorotheas Ægteskab, hvilken Forhaling af Sagen hun ugjerne seer. — *Vf vnserm leibgedings schlos Coldingen*, denn ij Februarij. (Tydsk.)

Aarsberetn. fra det kgl. Geheimearch. I. B. S. 96.

4. Febr. [1892.] Enkedronning Dorothea sender sin Sön Kong Frederik II. 4 Skjorter og lover at medtage flere til Ribe, hvorhen hun begiver sig Mandag efter Fastelavn (ɔ: 17. Febr.); det vilde være hende kjært forinden at tale med Kongen. — *Vf vnnserm widdumbs schlos Coldingen*, denn 4. Februarij. (Tydsk.)

Aarsberetn. fra det kgl. Geheimearch. I. B. S. 97.

post 4. Febr. [1893.] Den brunsvigske Kredsdags Forhandlinger i den Hardenbergske Sag, hvor der blandt andet besluttes at sende Paul von Eitzen, for i en Samtale nöiere at udforske Hardenbergs Mening om nogle opgivne theologiske Punkter (undertegnet af Eitzen). — (Udateret). (Tydsk.)

Dän. Biblioth. 5. Stück. S. 236—243.

6. Febr. [1894.] Kong Frederik II. paalægger Superintendenten for Aarhuus Stift, Mester Lauritz, at samle alle de Böger, som findes i Aarhuus Domkirke eller som ere givne til Kirkerne, til et Bibliothek, hvorover en Fortegnelse skulde gjemmes hos Cannikerne, og en anden hos Biskoppen. — *Wort Huus Einskov*, den 6. Februar.

F. Nannestad, Hilaria Aarhus. p. 87—88.

[1895.] FOLMER ROSENKRANS til Stiensballe forpligter sig til at holde Erick Langhe 1561.
til Engelsthollum skadeslös for den Borgen, denne har paataget sig for ham til Fru Dorreth 16. Febr.
Seest i Horssens for 300 Jochimsdaler. — *Stiensballe*, Fastelaffuens Söndag.

Danske Mag. IV. S. 23.

[1896.] Kong FREDERIK II.s Confirmation paa noget Gods, som Abbedissen i 24. Febr.
Mariager Kloster, Birgitte Krumpens Datter, og Priorissen Zitzele Lychis Datter med menige Convents Söstre 1559 havde givet Hr. Jörgen Lyche til Overgaard, Ridder, Kongens Raad og Embedsmand paa Mariager Kloster, fordi han havde ladet Mariager Kloster, der havde været afbrændt, paa ny opbygge, nemlig: en Gaard i Udbyower, 2 i Falslöf, 2 Gaarde og en Mölle i Bonderup i Gislum Herred, en Gaard i Kokkeholm, en i Wonsild, en i Fragterup, en i Knudstorp, 2 Gaarde og en halv Gaard i Österbölle, en Gaard i Grunderop, 3 Gaarde og en Mölle i Huam, en Gaard i Vesterriis og en i Skouwe. — *Ribe*, 24 die Februarii.

Danske Mag. VI. S. 166–167.

[1897.] JOANNES STURMIUS, rector, Frederico II. regi gratias agit ob missos centum 26. Febr.
taleros, superioris anni stipendium, et ob 46 taleros, quos regis vice expenderat; res Gallicas exponit operamque daturum esse pollicetur, ut intelligat, quæ sit aulæ in regem Daniæ voluntas et benevolentia. — *Argentorati*, vigesima sexta Februarii.

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 2. Th. S. 418—121.

[1898.] Grev GÜNTHER af Schwarzburg tilskriver Prinds Wilhelm af Oranien, 11. Martii.
blandt andet, at man paa Forsamlingen i Naumburgk var bleven enig om at holde ved den augsburgske Confession, hvorefter denne blev underskreven af de tilstedeværende Churfyrster og Fyrster, samt af Kongen af Danmarks Gesandter; ogsaa omtales, at af de pavelige Gesandter, Delphinus og Commanus, havde den ene begivet sig til "dem Konige von Dennemarck vnd Schweden". — *Sondershausen*, den 11. Martii. (Tydsk.)

J. v. Arnoldi, histor. Denkwürd. S. 116—122.

[1899.] Enkedronning DOROTHEA tilskriver Kong Frederik II., at hun efter Aftale 31. Martii.
ikke har villet tillade sin Sön Hertug Magnus, Biskop paa Ösel etc. personlig at henvende sig til Kongen, men at hun sender hans Kantsler, der vil give Kongen Underretning om den Fare, der truer Hertugen fra den tydske Mester og Ordensherrerne; hun beder Kongen at formaae Dieterich Beer til at blive hos Hertugen m. m. — *Coldingen*, den Montag post palmarum. (Tydsk.)

Aarsberetn. fra det kgl. Geheimearch. 1. B. S. 97—98.

[1900.] Enkedronning DOROTHEAS Skrivelse til Kong Frederik II., om det önske- 12. Aprilis.
lige i at hendes Sön Hertug Magnus, for at bortledes fra Drukkenskab og andre Laster, hvortil han er henfalden, indlader sig i den ægteskabelige Stand, samt om Ordningen af Lehnsforholdene for hans Besiddelser til den danske Krone. — *Vf vnserm leibgedings schlos Coldingen*, den xij Aprils. (Tydsk.)

Aarsberetn. fra det kgl. Geheimearch. 1. B. S. 98—100.

[1901.] Enkedronning DOROTHEA beder Hertug Hans (den ældre) til Slesvig, 13. Aprilis.
Holsten etc. om at laane hende 2 dobbelte og 4 enkelte Skibsblokke og et Toug (Kordell) paa 80 eller 100 Favne til Brug ved et Skibs Reparation. — *Coldingen*, den 13. April. (Tydsk.)

Aarsberetn. fra det kgl. Geheimearch. 1. B. S. 100—101.

[1902.] Enkedronning DOROTHEAS Skrivelse til Kong Frederik II. angaaende hans 20. Aprilis.
Uvillie over Hertug Magnus's ödsle og unyttige Udgifter, hvorfor hun ikke skal undlade at

1561. sætte ham i Rette; hun henviser ham i övrigt til Hertugens Kantsler, der for otte Dage siden
20. Aprilis. er reist til Kongen, og beder ham at sende hende Overeenskomsten angaaende Udrustningen mod Liefland til Beseglingz. — *Coldingen*, den 20. Aprils. (Tydsk.)

Aarsberetn. fra det kgl. Geheimearch. I. B. S. 101—102.

24. Aprilis. [1903.] Enkedronning DOROTHEA beder sin Sön Kong Frederik II., med Hensyn til Lehnsforholdene af Hertug Magnus's Besiddelser, bestemt at erklære, hvorledes han vil befordre og understötte et Ægteskab, som Hertugen mulig kunde indlade sig i; hun takker ham for den anseelige Skibsudrustning, han har gjort for Broderen, og beder ham være betænkt paa, at denne ikke kommer tomhændet tilbage til sit Stift. — *Vf vnserm Leibgedings schlos Coldingen*, denn xxiiij[ten] Aprils. (Tydsk.)

Aarsberetn. fra det kgl. Geheimearch. I. B. S. 102—103.

Aprili. [1904.] Prinds WILHELM af Oranien meddeler Churfyrst August af Sachsen blandt andet, at han har hemmelig Underretning fra det franske Hof, at Kongen af Danmark har ladet anholde om den afdöde franske Konges Enke [Maria Stuart] og tilbudet Frankrig visse Handels-Fordele. — Apr. (uden Sted). (Tydsk.)

J. v. Arnoldi, histor. Denkwürd. S. 247—250.

1. Maji. [1905.] Kong FREDERIK II.s Befaling til Indbyggerne i Cremper- og Wilster-Marsken, at de hverken maatte huse eller paa anden Maade staae dem bi, der agtede at bortrömme for at slippe for at opfylde deres indgangne Forpligtelser. — *Koppenhagen*, den 1. May. (Tydsk.)

Corpus Constit. Regio-Holsat. 2. B. S. 73—74.

1. Maji. [1906.] Enkedronning DOROTHEA melder Kong Frederik II. at hun paa sin Reise er ankommen her til Flensborg; hun beder at medgive Hertug Magnus troe og forsigtige Folk, og at holde Hertug Hans til et gudfrygtigt Levnet. — *Flenszburg*, den tag Philippj vnd Jacobj. (Tydsk.)

Aarsberetn. fra det kgl. Geheimearch. I. B. S. 103—104.

8. Maji. [1907.] FIRE MÆNDS VIDNESBYRD, aflagt paa Anmodning af Fru Anne Bildesdatter til W., at Jörgen Guldsmed, Borger i Åhus havde sagt, at alle de Breve, som Hans Nilsson i Skolösse, hans Broder, havde om Broderparten i Skolösse-Gaard, vare blevne ham afnödte. — *Wiskölle*, 8 Dag Maji.

Brudst. i P. Wieselgren, De la Gard. Archiv. 5. D. S. 169—170.

15. Maji. [1908.] Kong FREDERIK II.s Creditiv for Holger Rosenkrands og D. Hieronimus Thenner til "Raadet" (det danske Rigsraad?) om nogle Anliggender, hvorom Kongens Broder Hertug Magnus og Povel Wobitzer havde tilskrevet Kongen. — *Lund*, d. 15. Mai.

Nye D Mag. VI. S. 218.

20. Maji. [1909.] JOANNES STURMIUS, rector, qui Fredericum II. regem a Georgio Lyckio, legato ad regem Franciæ misso, de rebus Gallicanis certiorem esse factum credit, in literis ad regem datis tantummodo nunciat, regem Suetiæ, matrimonio Anglicano neglecto, sororem ducis Lotharingiæ a duce et matre eius vidua in matrimonium postulasse. — *Argentorati*, 20. Maii.

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 2. Th. S. 421—422.

22. Maji. [1910.] Enkedronning DOROTHEA takker sin Sön Kong Frederik II. for Efterretningen om, at han har forsynet Hertug Magnus med det nödvendige, og for hans Löfte at holde Hertug Hans til fyrstelig Dyd og Ærbarhed; hun beder sig underrettet om, hvilken Befalingsmand der er medgiven Hertug Magnus, hvis ungdommelige Letsindighed volder hende Bekymring m. m. — *Dorgia*, den Donderstag nach Exaudi. (Tydsk.)

Aarsberetn. fra det kgl. Geheimearch. I. B. S. 104—105.

[1911.] Enkedronning DOROTHEA underretter sin Sön Kong Frederik II. om, at hun paa Anmodning af Churfyrst August af Sachsen har fastsat sin Datter Dorotheas Bryllup med Hertug Wilhelm af Brunsvig og Lyneborg til 5. October; hun foreslaaer at bestemme Hyldingen i Fyrstendömmet Holsten til samme Tid. — *Dorgia*, den Freitag nach den heyligen Pfingsten. (Tydsk.) 1561. 30. Maji.

Aarsberetn. fra det kgl. Geheimearch. I. B. S. 105—106.

[1912.] Enkedronning DOROTHEA melder sin Sön Kong Frederik II., at hun d. 1. Julii efter sin Reise vil komme tilbage til Kolding med sin Datter Dorothea og Hertug Christian af Sachsen, og beder ham til den Tid at sende sin Broder Hertug Hans derhen. — *Im Closter Segenberg*, den 22. Junij. (Tydsk.) 22. Junii.

Aarsberetn. fra det kgl. Geheimearch. I. B. S. 106.

[1913.] KONGENS RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse), hvorved Knudt Giede forpligtes til at tilbagebetale Per Jenssen i Örup Indfæstningen af en Gaard, som Giede siden havde bortfæstet til en anden, da Per Jensen paa Grund af Slægtskab ikke kunde opfylde den indgaaede Forpligtelse, at ægte Enken i Gaarden. — *Haffniæ*, thenn Taarssdag nest eptther Sti. Hannsdag Midssomer. 26. Junii.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 2. Saml. S. 304—305.

[1914.] KONGENS RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse), hvorved en Sag, hvorunder Fru Ide Munck til Kabell, Oluff Rytters Efterleverske, tiltaler Niels Kaass til Hessell, fordi han ihjelslog hendes Husbonde, afvises, eftersom en Qvinde ikke kunde være Eftermaalsmand og forfölge Manddrab. — *Haffniæ*, thenn Torssdag nest eptther Sti. Hannsdag Medssomer. 26. Junii.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 2. Saml. S. 305—306.

[1915.] KONGENS RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse), hvorved stadfæstes en af Landsdommeren i Laaland og Falster, Claus Hvitfeldt, afsagt Dom, ved hvilken Matzs Hvas i Frelle, der beskyldtes af Hans Poelssen Fynboo, Borger i Nystedt, for at have frastjaalet ham for 7 Aar siden en Hest, frikjendtes og Hans Poelssen dömtes "at være feldig". — *Haffniæ*, thenn Lögerdag nest eptther Sti. Hannsdag Medssomer. 28. Junii.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 2. Saml. S. 307—309.

[1916.] KONGENS RETTERTINGS Dom, hvorved Lauritzs Ibssen, forhen Foged hos afdöde Hans Bernekou paa Kongens Gaard i Roskilde, som af denne i en Livs- og Æres-Sag var bleven benaadet mod Forpligtelse "aldrig at være H. Bernekou eller hans imod i nogen Maade", og som desuagtet nu havde stævnet hans Efterleverske Fru Mette Oxe til Bierckholm, men ikke var mödt for Retten, kjendes at have tabt sin Sag. — *Haffniæ*, then Manndag nest eptther Sti. Hanns Dag Midssommer. 30. Junii.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 2. Saml. S. 296—298.

[1917.] Kong FREDERIK II.s Gavebrev til Hospitalet i Helsingör paa Kongetienderne af Kreyme, Veyby, Helsinge og Blystrup Sogne. — *Köpenhavnn Slot*, den förste Dag Julii. 1. Julii.

Hofman, Fundationer. T. VII. S. 80—81.

[1918.] KONGENS RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse), hvorved Axell Juell til Villestrup, Landsdommer i Nörrejylland, tilkjendes Medelgaard og tilliggende Gaarde i Skierbeck Bye samt Skierbecks Mölle, som han besad ifölge Gavebrev af Niels Marqvardssen og dennes Hustru, hvilket Gavebrevs Gyldighed under denne Sag angribes af sidstnævnte, Fru 1. Julii.

1561. 1. Julii. Dorete Nielsdatther, Niels Marqvardssens Efterleverske. — *Haffniæ*, thenn Tiisdag nesteptther Sti. Hanns Dag Medssomer.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 2. Saml. S. 298—304.

3. Julii. [1919.] KONGENS RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse), hvorved Niels Anderssen til Lyngbygaardtt, der tiltales af Jep Christenssen i Liunge for at have udviist ham af en Fæstegaard, han for 8 Aar siden havde fæstet af ham, frikjendes, da han selv behövede Gaarden og havde givet Indfæstningen tilbage. — *Haffniæ*, thenn Thorssdag nest eptther vor Frue Dag visitationis.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 2. Saml. S. 314—315.

3. Julii. [1920.] Enkedronning DOROTHEA beder sin Sön Kong Frederik II. at give sit Samtykke til, at Brylluppet mellem Hertug Wilhelm den yngre af Brunsvig og Lyneborg og hendes Datter Dorothea fastsættes til Söndagen efter Michaelis. — *Coldingen*, den 3. Julij. (Tydsk.)

Aarsberetn. fra det kgl. Geheimearch. 1. B. S. 106—107.

4. Julii. [1921.] JÖRGEN LANGENAWS af Danzig Forpligtsbrev til Kong Frederik II. ved Overtagelsen af det ham ved Kongebrev af 28. Junii 1561 overdragne Bjergværk paa Kullen i Skaane, paa 50 Aar. — *Coppenhagen*, denn viertten Monatstag Julii. (Tydsk.)

Kiöbenh. Selsk. Skrifter. 7. D. S. 418—419.

5. Julii. [1922.] Kong FREDERIK II.s Privilegium for Magnuss Guldenstern til Sternholm, Byrge Trolle til Lillö, Herloff Trolle til Herloffsholm, Coruitz Vlfeld til Koxböll og Lage Vlstand til at anlægge et Bjergværk hvorsomhelst i Skaane, Halland eller Bleking, med Undtagelse af Kullen, da denne var overladt andre. — *Schloss Coppenhagen*, den funfften Monatstag Julii. (Tydsk.)

Kiöbenh. Selsk. Skrifter. 7. D. S. 420—422.

5. Julii. [1923.] Forpligtsbrev, udstedt af de ovenfor Nævnte (Nr. 1922), ved Modtagelsen af det kongelige Privilegium paa at drive Bjergværk i Skaane m. m. — *Coppenhagen*, den Fünfften Monatstag Julii. (Tydsk.)

Kiöbenh. Selsk. Skrifter. 7. D. S. 422—423.

6. Julii. [1924.] Enkedronning DOROTHEA anbefaler Hertug Hans (den ældre) i Slesvig, Holsten etc., den værdige Esaia Falla til et Præsteembede i hans Fyrstendömme eller, hvis et saadant ikke er ledigt, til midlertidig Underholdning i et af hans Klostre. — *Vff vnserm leibgedings Slos Coldingenn*, den 6ten Monattstag Julij. (Tydsk.)

Aarsberetn. fra det kgl. Geheimearch. 1. B. S. 107—108.

8. Julii. [1925.] KONGENS RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse), hvorved Gregers Juell, Landsdommer paa Langeland, Jacop Perssen og Clement Hendrickssen, der som Ridemænd havde indfört Jörgen Tydske paa Kronens Vegne i en Gaard i Emerbölle, tilhörende Jens Jörgenssen til Egelycke, for Kronens Fordring til denne, fordi han mod Recessen havde hugget Brændeved og udfört det til Tydskland, forpligtes til i Ridebrevet at tilföie den Sum, hvorfor Indförselen var skeet. — *Haffniæ*, thenn Tiissdag nesteptther vor Frue Dag visitationis.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 2. Saml. S. 309—311.

8. Julii. [1926.] KONGENS RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse), hvorved en af Landsdommeren paa Bordingholm Hans Beritzssen afsagt Dom, efter hvilken Adbiörn Hanssen i Lauerskier var dömt Tyvssag over, fordi han, istedenfor at erlægge sin Landgilde til Hamersbus Slot i Korn, havde betalt den med Penge til Slotsskriveren, kjendes ud af Kraft og Embedsmanden paa Slottet, Sveder Kjettinge, dömmes til at tilbagebetale de Adbiörn Hanssen

affordrede Böder, han havde taget af ham m. v. — *Haffniæ*, thenn Tissdag nest eptther vor Frue Dag visitationis. 1561. 8. Julii.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 2. Saml. S. 311—314.

[1927.] Kong FREDERIK II. antager Hilmar von Munchhausen til sin Oberst paa eet Aar, imod en Lön for denne Tid af 1400 Thlr. — *Auff unserm Schlosz Coppenhagen*, den 9. Julii. (Tydsk.) 9. Julii.

G. S. Treuer, Geschlechts-Hist. der Herren von Münchhausen. Anh S. 202.

[1928.] Enkedronning DOROTHEA tilsender Hertug Hans (den ældre) af Slesvig, Holsten etc. en Hvedebrödsbager, og underretter ham om den Overeenskomst, hun har ladet gjöre med ham angaaende hans Lön. — *Vf vnnserm Leibgedingsschlos Coldingenn*, den xj Monatstag Julii. (Tydsk.) 11. Julii.

Aarsberetn. fra det kgl. Geheimearch. 1. B. S. 108—109.

[1929.] Kong FREDERIK II. paalægger M. Hanns Tagessenn, Superintendent i Riber Stift, at visitere paa Westerlandtsfiord, Amrom og Föer, da disse Lande ligge i Riber Biskops Stift. — *Kiöbnehaffnn Slott*, thend xj dag Julij. 11. Julii.

Kirkehist. Saml. 1. B. S. 475.

[1930.] FRIDERICI II. regis literæ ad Casparum Schench, cui indicat, se eum, legatum imperatoris Romani, in regno Daniæ atqve ducatibus bene excepturum esse, non vero nuntium pontificium, quocum nihil agendum sibi sit. — *In arce Coldingen*, XXII. Mensis Julii. 22. Julii.

O. Raynaldi contin. annalium eccles. Baronii. T. XV. p. 151. E. Pontoppidan, Ann. Eccl. Dan. 3. Th. S. 379.

[1931.] JOCHIM BECK til Försleff og EILER GRUBBE til Lystruup, Kongens Rentemestere, qvittere Dr. Niels Hemmingssen, Vice-Rector ved Kjöbenhavns Universitet, paa menige Universitetets Vegne for rigtig aflagt Regnskab for de Penge, som salig Dr. Johannes Machabæus og Dr. Christiern Morssingh, samt Oluff Munch og Anders Schriuer i Aarhuus, havde oppebaaret for solgte Bibler og ladet nedlægge i Universitetets Kiste. — *Kiöpnnehaffn*, thennd xxviij dag Julij. 28. Julii.

Kirkehist. Saml. 2. B. S. 414—415.

[1932.] Enkedronning DOROTHEA underretter sin Sön Kong Frederik II. om, at Hertug Magnus har beklaget sig over sin egen og sine Undersaatters Nöd og Armod; hun beder ham at formane Hertugen til Dyd og Ærbarhed, og melder tillige, at denne har afsat Christoff von Munchausen fra hans Embede. — *Coldingenn*, den 29. Julij. (Tydsk.) 29. Julii.

Aarsberetn. fra det kgl. Geheimearch. 1. B. S. 109—110.

[1933.] Enkedronning DOROTHEA underretter Hertug Hans (den ældre) af Slesvig, Holsten etc. om, at hun ikke har de af ham önskede norske Bræder, men tilbyder ham nogle Fjæle af mindre Brede. — *Coldingen*, denn 31ten Julij. (Tydsk.) 31. Julii.

Aarsberetn. fra det kgl. Geheimearch. 1. B. S. 110.

[1934.] Kong FREDERIK II.s Befaling til "Prior af Ringsted, Soer og Antvorskov" om at forskaffe D. Hieronimi (Thenners) Brud, D. Cornelii Hamsforts Datter, og hendes Slægt gode Værelser og Underholdning paa deres Reise til Kjöbenhavn. — *Kbhvn.*, 31. Jul. 31. Julii.

Nye D. Mag. VI. S. 219.

1561. [1935.] Kong ERIK XIV. i Sverrig bekræfter Adelens Privilegier i Harrien, Wier-
2. Augusti. land og Jerwen og lover den blandt andet Beskyttelse mod den tydske Herremester, Kongen af Danmark og det romerske Rige. — *Norköping*, den 2. Augusti. (Tydsk.)

J. P. G. Ewers, Ritter- u. Land-Rechte des Herzogth. Ehsten. S. 82—86. A. W. Hupel, neue nord. Miscell. 11. & 12. St. S 356—363.

9. Augusti. [1936.] Enkedronning DOROTHEA beder sin Sön Kong Frederik II. at affærdige Indbydelser til Churfyrsten af Sachsen, Markgreven af Brandenborg, Hertugerne af Meklenborg og andre Fyrster, som han finder for godt, til hendes Datters Hjemförelse til Zell til Hertug Wilhelm af Lyneborg, og at tilmelde denne Fyrsternes Svar; hun meddeler tillige Dagene for hendes egen Reise til Zell, hvor hun vil komme d. 12. Octobr. — *Coldingen*, den 9. Augustj. (Tydsk.)

Aarsberetn. fra det kgl. Geheimearch. 1. B. S. 110—111.

11. Augusti. [1937.] Enkedronning DOROTHEA beder sin Sön Kong Frederik II. ikke at unddrage Hertug Magnus sit Raad, hvorledes han skal forholde sig under de nuværende Omstændigheder, da Muskovitterne have opbrændt to af hans Landsbyer og Kongen af Sverrig har erobret Reval Bye og Slot; hun önsker sig en sikker Underretning angaaende et Rygte om den svenske Konges Drab m. m. — *Coldingen*, den 11ten Augustj. (Tydsk.)

Aarsberetn. fra det kgl. Geheimearch. 1. B. S. 111--112.

13. Augusti. [1938.] Enkedronning DOROTHEA beder sin Sön K. Frederik II., at han vil sende sin Fureer med Fureer-Seddel saa betids til hende, at han kan være i Zell 14 Dage för hendes Ankomst, hvorom Hertug Wilhelm til Brunsvig og Lyneborg har bedet hende. — *Coldingen*, den 13. Augustj. (Tydsk.)

Aarsberetn. fra det kgl. Geheimearch. 1. B. S. 112—113.

15. Augusti. [1939.] JOANNES STURMIUS, rector, Frederico II. regi nunciat, Petrum ab Oxen arcem Schambus hisce diebus a duce Lotharingiæ emisse; deinde scribit, "comitem Rheingravium" regi adferre "Regium honorarium equestris ordinis"; novum rumorem de connubio reginæ Angliæ et rege Sueciæ commemorat p. p. — *Argentorati*, 15. Augusti.

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 2. Th. S. 424-426.

16. Augusti. [1940.] KONGENS RETTERTINGS Dom, hvorved bekræftes en under Hög Herredsting afsagt og af Sönder Hallands Landsting stadfæstet Dom, efter hvilken Suendt Olssenn i Öring, for uden Tinge at have kaldet Lass Gundissenn en "Sildekræmmer", dömmes til at være den samme Mand, og at böde mod Bonden og Kongen efter Loven. — *Langesöö*, thenn Lögerdag nest epther Sti. Laurenti Dag.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 1. Saml. S. 290—292.

16. Augusti. [1941.] Kong FREDERIK II. befaler Jens Juul at paasee, at Fyrlampen paa Anholt holdes tændt hele Natten. — *Balringe i Herrestedherred*, d. 16. Aug.

Nye D. Mag. IV. S. 80.

19. Augusti. [1942.] RIGBOR WALCKENDORFS Skrivelse til sin Broder Christoffer Walkendorf, hvori hun efter sin Frue Enkedronningens Befaling takker ham for de meddeelte Efterretninger, og beder ham med Læmpe at tilholde Hertug Magnus til Gudsfrygt og til at lyde "de Vise, som ere hos hans Naade". — *Ex Kolling*, tisdagen nest for sancte Bertolomei dag.

Aarsberetn. fra det kgl. Geheimearch. 1. B. S. 117—118.

19. Augusti. [1943.] JOANNES STURMIUS, rector, ad Fredericum II. regem scribit de insidiis a septem equitibus Petro Oxen factis; deinde Dorotheam, viduam Frederici electoris, jus suum

(in regna Daniæ et Sueciæ) duci Lotharingiæ transscripsisse, hunc tamen hoc anno nihil 1561.
moliturum; præterea de rebus Scoticis p. p. — *Argentorati*, 19. Augusti (sine anno). 19. Augusti.

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 2. Th. S. 427—430.

[1944.] Enkedronning DOROTHEA beder sin Sön K. Frederik II. at yde Hertug 20. Augusti.
Magnus Hjelp og Raad under den Trængsel, hvori han og hans Undersaatter ere geraadede ved Muskovitternes og andre Potentaters Anfald, navnlig ved at tilsende ham Rug, Byg, Humle og andre Fornödenheder, og at meddele ham Forholdsregler med Hensyn til Salget af Stiftet Reval. — *Coldingen*, den 20. Augustj. (Tydsk.)

Aarsberetn. fra det kgl. Geheimearch. I. B. S. 113—114.

[1945.] Enkedronning DOROTHEAS Skrivelse til sin Sön Hertug Magnus, Biskop 20. Augusti.
til Ösel, Wick og Churland og Administrator af Reval Stift, hvori hun beklager hans sörgelige Stilling, hvilken hun betragter som en guddommelig Straf for hans utugtige og uordentlige Levnet; hun formaner ham til Forbedring og tilholder ham at fölge sit Raads, navnlig Statholderen Dieterich Behrs Raad; hvorhos hun tilkjendegiver, at hun har bedet Kongen om at understötte ham med 50 Læster Rug. — *Coldingen*, den 20. Augustj. (Tydsk.)

Aarsberetn. fra det kgl. Geheimearch. I. B. S. 114—116.

[1946.] Enkedronning DOROTHEAS Skrivelse til Dieterich Behr (Statholder) og 20. Augusti.
Conradt Baurenmeister, Kantsler i Stiftet Ösel, Wick og Churland, hvori hun under Beklagelse af Hertug Magnus's farlige Stilling og hans vedvarende ryggeslöse Levnet, beder dem at understötte hendes moderlige Bestræbelser for at före ham tilbage til Ærbarhed og fyrstelig Dyd, og ellers at hjelpe ham med deres Raad. — *Coldingen*, den 20. Augustj. (Tydsk.)

Aarsberetn. fra det kgl. Geheimearch. I. B. S. 116—117.

[1947.] Enkedronning DOROTHEA tilmelder Christoff Walckendorff "jetzo in Liffländt", at hun under den Fare, hvori han har berettet at Hertug Magnus svæver, har bedet 20. Augusti.
Kongen om at understötte ham med Rug og andre Fornödenheder, hvorhos hun beder ham tilligemed Dieterich Behr og Kantsleren at være Hertugen til Raad, og hindre ham i alt utilbörligt. — *Coldingen*, den 20. Augustj. (Tydsk.)

Aarsberetn. fra det kgl. Geheimearch. I. B. S. 117.

[1948.] HIERONYMUS SCHWISTAB takker Kong Frederik II. for hans Brev, hvoraf 20. Augusti.
han erfarer, at Kongen naadig har modtaget det tilsendte Sværd, samt for den "statliche verehrung", hvormed Kongen har begavet ham; han sender efter Kongens Önske endnu et Sværd og en Dolk af samme Slags. — *Nurnberg*, denn 20. Monatstag Augusti. (Tydsk.)

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 3. Th. S. 249—251.

[1949.] Enkedronning DOROTHEAS Skrivelse til sin Sön Kong Frederik II., hvori 23. Augusti.
hun yttrer sin Tilfredshed med de hende i Afskrift meddeelte Indbydelser, med Svarskrivelsen til Hertug Wilhelm af Lyneborg, samt med Bestemmelsen af hendes Fölge; derimod beder hun ham paa ny at oversende en Fureer, der kan afgaae til Zell med Fureer-Sedlen, da hun selv ingen har at sende. Hun tilkjendegiver sit Önske at medtage Dr. Helias Reinpolt, da hun maa lade Dr. Cornelius blive tilbage hos den unge Hertug Christian (af Sachsen). — *Coldingen*, denn 23sten Augusti. (Tydsk.)

Aarsberetn. fra det kgl. Geheimearch. I. B. S. 118—119.

[1950.] INDBYGGERNE I JEMTHELAND supplicere hos Frederik II. (Fredriick Christiernsönn), at de maatte svare deres Skat efter gammel Sædvane i Hermelin og rette Penninge, 24. Augusti.

1561. og at derfor noget af Kongens Mynt maatte sendes did, da de havde ikke andre end Svenske
24. Augusti. Penge, eller ogsaa Kongen vilde modtage Skatten i Svensk Mynt. — *Wdi Jemtheland*, Sancti Bartolomei Dagh.

Danske Mag. VI. S. 233—234.

25. Augusti. [1951.] Reces (Abschied) fra den med Ditmarskerne afholdte Landdag, udstedt af DE KONGELIGE OG FYRSTELIGE TILFORORDNEDE RAADER. — *Rendesburg*, den 25. Augusti. (Tydsk.)

Michelsen, Ditm. Urkundenbuch. S. 260—263.

25. Augusti. [1952.] Dom, afsagt af KONGELIG OG FYRSTELIG TILFORORDNEDE STATHOLDER OG RAADER i en Sag mellem Vorums Kersten og Haue Johan af Ditmarsken, angaaende en Caution. — *(Rendesburg)*, Mondags nach Bartholomei. (Tydsk.)

Michelsen, Ditm. Urkundenb. S. 266.

25. Augusti [1953.] Dom, afsagt af KONGELIG OG FYRSTELIG STATHOLDER OG RAADER, i en Gjældssag mellem Wolues Süels og Johann Pauls Arvinger paa den ene Side, og Johan Diricks Clawes paa den anden (alle af Ditmarsken). — *(Rendesburg)*, Mondags nach Bartholomei. (Tydsk.)

Michelsen, Ditm. Urkundenb. S. 266.

25. Augusti. [1954.] Reces for Ditmarsken angaaende Arv, udstedt af de til den ditmarsiske Retsdag TILFORORDNEDE KONGELIGE OG FYRSTELIGE RAADER. — *Rendesburg*, Montags nach Bartholomey. (Tydsk.)

Michelsen, Ditm. Urkundenb. S. 263—265.

27. Augusti. [1955.] Dom, afsagt af KONGELIG OG FYRSTELIG STATHOLDER OG RAADER i en Gjældssag mellem Johan Kruse m. Fl. og Clawes Hennigsen af Ditmarsken. — *Rendesburg*, Mitwocheas nach Bartholomej. (Tydsk.)

Michelsen, Ditm. Urkundenb. S. 266—267.

28. Augusti. [1956.] Kong FREDERIK II.s Rescript, hvorved en Kronens Gaard i Blegind udlægges til Præstegaard for Hr. Jens og hans Efterkommere, Præster til Skanderborg Slot, isteden for en ved Ladegaarden beliggende. — *Kjöbenhavn Slot*, d. 28. August.

K. Hansen, Beskr. over Skanderborg. S. 19.

28. Augusti. [1957.] Beretning af DE KONGELIGE OG FYRSTELIGE TILFORORDNEDE RAADER om en Synsforretning angaaende Grændsen mellem Holsten og Ditmarsken. — Den 28. Augusti. (Tydsk.)

Michelsen, Ditm. Urkundenb. S. 265—266.

30. Augusti. [1958.] KONGENS RETTERTINGS Dom, hvorved Oluff Sörenssen, der ved Herredsting og Landsting er lovlig fordeelt for at have saaret Chresten Anderssen, Niels Loduigssen (Gyldenstierns) Tjener til Palsgaard, dömmes til at stande denne til Rette. — *Langesöö*, Lögerdagenn nest epther Sti. Bartholomei Apli. Dag.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. I. Saml. S. 292—295.

2. Septbr. [1959.] Kong FREDERIK II.s Confirmation til Staden Halmstads Magistrat og Borgerskab paa Byens Privilegier. — *Fredriksborg Slott*, then 2. Sept.

Svensk Udt. i J. Richardson, Hallandia. S. 140.

9. Septbr. [1960.] Kong FREDERIK II. giver Christern Poulsen, Prior i S. Knuds Closter i Odense, Quittants for hans Regnskab fra Philippi et Jacobi Dag 1560 til samme Aarsdag 1561. — *Kiöffnehaffn Slot*, then 9. Dag Septembris.

Danske Mag. II. S. 76—77.

[1961.] Dr. GEORGIUS MAIOR beder Kong Frederik II., at han fremdeles vil for- 1561.
unde ham den Naadepenge, som af Kong Christian III. var tilstaaet ham tilligemed de nu 14. Septbr.
afdöde höilærde Mænd, Luther, Bugenhagen og Melanchthon. — *Wittenbergk*, 14. Septembris.
(Tydsk.)

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 2. Th. S. 252—253.

[1962.] Enkedronning DOROTHEA tilskriver sin Sön K. Frederik II., at hun, nu 15. Septbr.
da hun snart med sin Datter skal tiltræde Reisen til Zelle, önsker en Samtale med ham för Bryllupet, der skal foregaae i Odense. — *Coldingen*, den 15ten September. (Tydsk.)

Aarsberetn. fra det kgl. Geheimearch. 1. B. S. 120.

[1963.] Kong FREDERIK II.s Befaling, at der skulde udlægges Peder Oxes Söstre, 16. Septbr.
Sitzele og Johanne Oxe, $5^1/_2$ Pund Kornrente i Kieldekiers Gods og hvad Rente, der var oppebaaret saavel af dette Gods som af deres Gods i Sjelland. — *Kiöbenhaffnn Slott*, thenn 16. Dag Septembris.

Bygo, P. Oxes Levnet. S. 87.

[1964.] Enkedronning DOROTHEA minder sin Sön K. Frederik II. om at give Ved- 18. Septbr.
kommende, hos hvem hun i Fyrstendömmerne paa sin Reise til Zelle skal overnatte, de nödvendige Underretninger; hun yttrer sit Haab, at han vil komme til hende efter Bryllupet i Odense, skjöndt hun havde hellere seet, at han var kommen tidligere. — *Coldingen*, den 18. Sept. (Tydsk.)

Aarsberetn. fra det kgl. Geheimearch. 1. B. S. 120—121.

[1965.] Enkedronning DOROTHEA beder sin Sön Kong Frederik II. indstændig om 20. Septbr.
at komme til hende næste Mandag, da hun nödvendig maa tale med ham om Sager, der angaae hans Sösters Velfærd. — *Coldingen*, den 20. Septemb. (Tydsk.)

Aarsberetn. fra det kgl. Geheimearch. 1. B. S. 121.

[1966.] Enkedronning DOROTHEA beder sin Sön K. Frederik II. at beordre en Be- 30. Septbr.
dækning for noget af hans Söster Dorotheas Udstyr, der skal bringes til Zelle. — *Flensburg*, den letzsten Sept. (Tydsk.)

Aarsberetn. fra det kgl. Geheimearch. 1. B. S. 121—122.

[1967.] Kong FREDERIK II. befaler, at de 4 Markeder, som aarlig holdes i Holm- 2. Octobr.
strup, ved hvilke mange Skarns Mennesker forsamles og bedrive stor Synd med overflödig Drik, Mandsslet og anden Uskikkelighed, herefter skulle holdes i Kallundborg. — Den 2den Oktober.

Udt. i Danske Mag. 3. Række. III. S. 221.

[1968.] Kong FREDERIK II.s Privilegium for Oldeslo, hvorved nægtes Fremmede 5. Octobr.
Ret til at kjöbslaae indbyrdes i Oldeslo. — *Segeberge*, den 5. Octobris. (Tydsk.)

Corpus Constit. Regio-Holsat. 3. B. S. 1201—1202.

[1969.] Kong FREDERIK II. antager Hilmar von Münchhausen til sin Oberst paa 6. Octobr.
3 Aar med aarlig Lön af 1400 Thlr. — *Segeberge*, den 6. Octobr. (Tydsk.)

G. S. Treuer, Geschlechts-Hist. der Herren von Münchhausen. Anh. S. 203.

[1970.] PAUL VON EITZENS Betænkning til Magistraten i Hamburg, hvori han 13. Octobr.
fraraader Udgaven af de lüneburgske Artikler. — Den 13. Octobr. (Tydsk.)

Dän. Biblioth. 4. Stück. S. 197—200.

[1971.] JOANNES STURMIUS, rector, ad Fredericum II. regem scribit, ducem 14. Octobr.
Lotharingiæ Petro Oxen arcem Schaumburgum una cum annuis huius loci facultatibus dedisse (cfr. Nr. 1939); præterea de rebus Gallicis scribit. — *Argentorati*, 14. Octobr.

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 2. Th. S. 433—435.

1561.
18. Octobr. [1972.] KONGENS RETTERTINGS Dom, hvorved Otte Huide til Hynderup frifindes for Rigens Forfölgning, da han lovligen havde tilbudt at rette for sig med Hensyn til Indlösningen af en Gaard i Aarupe By, som han havde pantsat til Fru Sophie, Jacop Hardenberigs Efterleverske. — *Ottense*, then Lögerdag, som Sti. Lucæ evangeliste Dag paafaldt.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. I. Saml. S. 296—301.

25. Octobr. [1973.] Kong FREDERIK II.s Stadfæstelse paa Klosterets Privilegier i Itzehoe. — *Schlote Flensborch*, den 25. Octobris. (Plattydsk.)

J. F. Noodt, Beiträge. I. B. S. 577—578.

29. Octobr. [1974.] PAULI VON EITZEN ad Val. Curtium, superintendentem Lubecensem, literæ, de publicatione actorum Lunæburgensium. — 29. Octobris.

Dän. Biblioth. 4. Stück. S. 201—207.

27. Novbr. [1975.] Kong FREDERIK II.s Forordning om Tattere (Zigeunere), hvorved det indskærpes de kongelige Lehnsmænd, Fogeder o. s. v. at lade dem forvise af Riget, samt at de, hvis de hæle og huse dem, skulle have deres Lehn forbrudt og straffes som de, der ikke agte Kongens Breve og Bud. Det tillades derhos enhver Mand at behandle Tatterne som andre fredlöse Folk. — *Kallundborg Slott*, den 27. Dag Novembris.

Danske Mag. VI. S. 56—57.

28. Novbr. [1976.] Conventio inter SIGISMUNDUM AUGUSTUM, regem Poloniæ, et GOTTHARDUM, equestris ordinis Theutonici in Livonia magistrum, de subiectione Livoniæ, et de erectione ducatus Curlandiæ, in qua inter alia constituitur, "ut Magnus, dux Holsatiæ, permutatione episcopatus Curoniensis pro Sonneburga arce et curiis Leal et Habzel contentetur". — *Vilnae*, XXVIII. Mensis Novembris.

C. G. v. Ziegenhorn, Staats Recht der Herzogth. Curland und Semgallen. Beylagen. S. 51—56.

28. Novbr. [1977.] Enkedronning DOROTHEA takker sin Sön Kong Frederik II. for de meddeelte Underretninger om den mellem Hertug Magnus og Muskovitternes Storfyrste ved Kongens Mægling indtraadte Fredstilstand; hun udbeder sig udförligere Meddelelser, naar Statholderen Dieterich Behr, der ventes, ankommer. — *Coldingenn*, den 28ten No. (Tydsk.)

Aarsberetn. fra det kgl. Geheimearch. I. B. S. 122—123.

7. Decbr. [1978.] Kong FREDERIK II.s Bevilling, at Aarhuus By bestandig maa beholde Woregardzmarck imod en aarlig Afgift til Aarhuus Domkapitel. — *Wortt Jagthus Nyegaard, wdj Otzherrit*, thennd vij Dag Decembris.

Hofman, Fundationer. III. S. 191—192. J. R. Hüberts, Aktst. vedk. Aarhus. I. S. 164.

11. Decbr. [1979.] Brödrene BREYDE og SYVERTH DE RANTZOUWEN til Nyenhuse (Neuhaus) bekræfte Staden Lütjenburgs Privilegier. — *Nyenhuse*, Donnerstages na Conceptionis Mariæ. (Plattydsk.)

Archiv für Staats- u. Kirchengesch. der Herzogth. 3. B. S. 186—187.

22. Decbr. [1980.] Anordning eller Reces gjort af NIELS LANGE, Hövedsmand paa Riberhus, samt Capitlet og Magistraten i Ribe med de fornemmeste Danneqvinders Samtykke, om Bryllupper, Barseler, Kirkegang, Klædedragt, o. s. v. — *Riber Raadhusz*, Manndag nest effther S. Thomæ Apostoli dag.

Nye D. Mag. II. S. 272—276.

[1981.] Kong FREDERIK II.s Qvittering til Möntmesteren Pouell Fechtell for hans Regnskab fra 1557—61, aflagt for Kongen i Nærværelse af Hr. Herluff Trolde til Herloffsholm og Rentemesteren Jochim Beck til Förslöff. — *Kiöpnehaffnn*, thend XXIII. Dag Decembris. 1561. 23. Decbr.

Danske Mag. I. S. 166—167.

[1982.] Kong FREDERIK II. takker Prioren i S. Knuds Kloster i Odense, Christiern Povelsen, for Foræringen af en Bog med 500 Billeder og Vaaben, og beder ham opmuntre den Mester, som har udført dem, til fremdeles at bruge sit Haandværk, da Kongen finder Behag i at beskue slige Billeder og Vaaben. — *Emsborg*, then 30. Dag Decembris. 30. Decbr.

Danske Mag. II. S. 78.

[1983.] KONGELIG ORDRE om hvorledes Ordenen ved Kroningsindtoget i Upsala (ved Erik XIV.s Kroning) skulde blive. Blandt de fremmede Gesandter nævnes den *danske* (Gustav Fincke) som den tredie i Gesandternes Række. (Svensk.)

P. Wieselgren, De la Gard. Archiv. 1. D. S. 246—248.

[1984.] Uddrag af Kong FREDERIK II.s danske Söret (Capit. 24, 49 og 73). (Plattydsk.)

J. Schuback, de jure littoris. p. 337—339.

1562. 1562.

[1985.] Enkedronning DOROTHEA takker sin Sön K. Frederik II. for hans Meddelelser om Fredsforhandlinger med Muskovitterne og om den svenske Legation til Hertug Magnus, samt for hans Tilbud at sende Dieterich Behr til hende; hun beder indstændigt om en Sammenkomst med Kongen i Nyborg för hendes Afreise til Meissen m. m. — *Coldingen*, denn 2ten January. (Tydsk.) 2. Januar.

Aarsberetn. fra det kgl. Geheimearch. I. B. S. 123—124.

[1986.] Markgrev ALBRECHT af Brandenburgs Skrivelse til Hertug Johann Albrecht af Meklenburg, hvori han beklager, "*das sich der cum tittulo konig zu Dennemark* mit solcher vnbescheidenheit, wie e. L. melden, gegen derselben erzeigt"; men raader til at overlade Hævnen til Gud. Med Hensyn til Kong Erik af Sverrigs Frieri til Hertugens Söster Anna, bemærker Markgreven, at han har nogen Betænkelighed, "vnd sonderlich weil itziger Zeit allerlei selzame Practick vnd gewerbe vf der bane sein, auch dis ansehen haben sollen als möchten villeicht Schweden vnd Dennemarken in einander wechseln". — Den 4. Januar. (Tydsk.) 4. Januar.

A. Fryxell, Handlingar rör. Sverges Historia. 2. D. S. 51—57.

[1987.] Kong FREDERIK II.s Brev, hvorved Eyler Hardenberg og flere gode Mænd, til hvem en ved Navn Peder Hanssen ved vrang Underviisning havde erhvervet Kongens Befaling at kjende i en Retssag, befales ikke at afsige nogen Dom, förend Hovedsagen (angaaende Gods paa Bornholm) af Rigets Kantsler var paakjendt. — *Frederichsborg*, 5. Januarij. 5. Januar.

J. R. Hüberts, Aktst. til Bornholms Hist. S. 276.

[1988.] Enkedronning DOROTHEA minder sin Sön Kong Frederik II. om hans Löfte at tillade Beridt Troll at ledsage hende paa Reisen til Meissen m. m. — *Coldingen*, den 29. Januarij. (Tydsk.) 29. Januar.

Aarsberetn. fra det kgl. Geheimearch. I. B. S. 125.

1562. [1989.] Reces, oprettet af MAGISTRATEN OG BORGERSKABET I HAMBURG, hvorved
3 Febr. adskillige administrative Forholdsregler bestemmes, i Tilfælde at den befrygtede Krig med Danmark skulde udbryde. — *(Hamburg)*, den 3den Dag des Mants Februarii. (Plattydsk.)

J. C. Lünig, Teutsch. Reichsarch. Vol. XIII. P. Spec. IX. IV. Contin. 1. Th. S. 1002—1004.

3. Febr. [1990.] Brev, udstedt af HARTTWIG BIILDE til Walden, Hövedsmand paa Aahusegaard, Borgemestere, Raad og Byfoged i Aahus, angaaende en Sag mellem Fru Anne Bilde og Hans Nilssenn i Skolösse. — *Aahusse Raadhuss*, sancti Blassij Dag.

Uddrag i P. Wieselgren, De la Gard. Archiv. 5. D. S. 170—171.

3. Febr. [1991.] Enkedronning DOROTHEA tilskriver Hertug Hans (den ældre) af Slesvig, Holsten etc. angaaende en Fisker, som han har lovet at skaffe hende. — *Coldingen*, denn 3ten Februarij. (Tydsk.)

Aarsberetn. fra det kgl. Geheimearch. I. B. S. 125—126.

5. Febr. [1992.] Borggreve FREDERIK AF DOHNA's Revers til Kong Frederik II., da han og hans Livsarvinger af Kongen havde faaet Peder Oxes Gaard Gisselfeldt med tilhörende Gods til Lehn. — *Coppenhagen*, den fünfftenn Montztagh Februarii. (Tydsk.)

Ryge, P. Oxes Levnet. S. 176—177.

7. Febr. [1993.] Hr. JÖRGEN LYKKE paa Mariager Klosters Vegne fik Stadfæstelse til Laas over to Breve, et Mageskiftebrev af 1518 af Hr. Peder Lyche af Demstrup til Hr. Jens Matsons Capel i Mariager Kirke, og et Gavebrev af 1495 af Hr. Jens Matsön til Wesborrig og Hustru til samme Capel. — *Hafniæ*, Sabbatho esto michi.

Udt. i Danske Mag. VI. S. 195—196.

13. Febr. [1994.] PAULI AB EITZEN literæ, nomine ministerii Hamburgensis ad concionatores Bremenses scriptæ, in quibus eos hortatur, ut neque conditiones a sectatoribus Hardenbergii seditiosis præscriptas accipiant neque officium deserant. — *Hamb.*, Feria sexta post Esto mihi.

Dän. Biblioth. 4. Stück. S. 208—212.

13. Febr. [1995.] Kong FREDERIK II.s Leidebrev, at Kong Erik XIV. af Sverrig maa i tilkommende Sommer lade tyve Orlogsskibe löbe igjennem "wore Ströme Öresundth aff Wester-Söen vdj Östersöen". — *Kiöbenhafn Slott*, then xiij dag Februarij.

Danske Mag. 3. Række. I. S. 97—98. (I en Vidisse af 29. Septb. 1562.)

23. Febr. [1996.] Enkedronning DOROTHEA beder sin Sön K. Frederik II. at beskikke Commissarier, som tilligemed hendes Embedsmand i Drottingburg Lehn, Jorgen Rosenkrantz, kunne vurdere den Skade, som ved Opförelsen af en Mölle sammesteds maatte være tilföiet afgangne Christoff Rosenkrantz's Eiendomme, for at dennes Arvinger kunde erholde billig Erstatning. — *Coldingen*, den 23ten Februarij. (Tydsk.)

Aarsberetn. fra det kgl. Geheimearch. I. B. S. 126.

26. Febr. [1997.] Enkedronning DOROTHEA beder Hertug Hans (den ældre) af Slesvig, Holsten etc. at laane hende en halv Tönde Skifer-Söm til Brug ved Taglægning paa Sönderburg Slot. — *Flensburg*, den 26ten Februarij. (Tydsk.)

Aarsberetn. fra det kgl. Geheimearch. I. B. S. 127.

8. Martii. [1998.] Reces ("Abschied") for Ditmarsken, udfærdiget af DE KONGELIGE OG FYRSTELIGE TILFORORDNEDE RAADER. — *Rendesburg*, Letare. (Tydsk.)

Michelsen, Ditm. Urkundenb. S. 266—273.

[1999.] Ansögning fra "DER BURSCHUP" OSTERMORE i Brunsbüttel Sogn (i Ditmarsken) til Kongen og Hertugerne om Lettelse for dem i Henseende til Digernes Vedligeholdelse. — Den Sten dach Marty. (Plattydsk.) 1562. 8. Martii.

Michelsen, Ditm. Urkundenb. S. 267—268.

[2000.] EDDELAKES SOGNS Ansögning (til de kongelige og fyrstelige tilforordnede Raader) angaaende et Dige. — *Eddelake*, am Sondage letare. (Plattydsk.) 8. Martii.

Michelsen, Ditm. Urkundenb. S. 279—281.

[2001.] Kjendelse af DE KONGELIGE OG FYRSTELIGE TILFORORDNEDE RAADER i en Sag mellem Junge Peter og de forhenværende 48 Forstandere i Ditmarsken, angaaende et Regningskrav. — *Rendeszborg*, den Dingeszdag nha dem Sondage Letare. (Plattydsk.) 10. Martii.

Michelsen, Ditm. Urkundenb. S. 274.

[2002.] DE KONGELIGE OG FYRSTELIGE TILFORORDNEDE RAADER dömme Boie Johan i Hemme (i Ditmarsken) i Böder, fordi han havde forانledliget Johan Frese's, en fredlös Manddrabers, Död. — *Rendeszborg*, Donnerstages nach Letare. (Plattydsk.) 12. Martii.

Michelsen, Ditm. Urkundenb. S. 274—275.

[2003.] DE KONGELIGE OG FYRSTELIGE TILFORORDNEDE RAADERS Dom i en Gjeldssag mellem Michel Hattemager ("Huetfilter") og Hennigk Byll af Ditmarsken. — *Rendesburgk*, Donnerstags nach Letare. (Plattydsk.) 12. Martii.

Michelsen, Ditm. Urkundenb. S. 275—276.

[2004.] Kong FREDERIK II.s Stadfæstelse paa de Capitlet og Ridderskabet i Stiftet Ösel og Wieck i Liefland givne Privilegier. — *Auf unserem Schlosze Copenhagen*, den Vierzehnden Monats taeg Martij. (Tydsk.) 14. Martii.

A. W. Hupel, neue nord. Miscell. 9. und 10. Stück. S. 470—478.

[2005.] Kong FREDERIK II.s aabne Brev angaaende Forbud imod at sælge Tran i Island til andre end Kongens egne Kjöbmænd. — *Friderichsborg*, then 23. Martii. 23. Martii.

M. Ketilson, kgl. Forordn. til Isl. 2. D. S. 10.

[2006.] Enkedronning DOROTHEA underretter Hertug Hans (den ældre) af Slesvig, Holsten etc. om, at hendes Datter, Churfyrstinden, 10 Dage för hendes Ankomst er lykkelig bleven forlöst med en Datter; hun melder om Greven af Schwartzenburgs store Gjæld, og frygter at Hertugen vil miste sit Tilgodehavende. — *Dorgia*, den dienstag nach Palmarum. (Tydsk.) 24. Martii.

Aarsberetn. fra det kgl. Geheimearch. 1. B. S. 127—128.

[2007.] Dr. GEORGIUS MAIOR takker Kong Frederik II. for tilsendte 100 Daler. — *Wittembergk*, am Grünen Donnerstag des Herrn Awendmal. (Tydsk.) 26. Martii.

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 3. Th. S. 253—254.

[2008.] Kong FREDERIK II.s Fuldmagt til Eric Rosenkrantz, Embedsmand paa Bergenhuus, o. a. fl., at lade udlægge Byggepladse til de Huse og Gaarde i Bergen, der skulde opbygges i Stedet for de afbrændte, og undersöge de Udlændiskes Berettigelse til at drive Handel i Bergen med "Klein og Grot". — *Friderichsborg Slot*, Paaske-Aften den 28. Martii. 28. Martii.

H. Paus, kgl. Forordn. for Norge. S. 340—342.

[2009.] Kong FREDERIK II.s Forordning, at herefter ingen udenlandske Skibe maae seile norden om Bergen, ei heller tilbage med deres Fisk og Varer, uden at anlöbe Bergens Havn, overeensstemmende med den odenseiske Reces af 1560. — *Friderichsborg*, den 11. April. 11. Aprilis.

H. Paus, kgl. Forordn. for Norge. S. 342. Saml. til det norske Folks Sprog og Hist. 2. B. S. 275—276.

1562. 13. Aprilis. [2010.] Kong FREDERIK II. tilkjendegiver Lehnsmanden i Gladsaxe Lehn sin Beslutning at ville anlægge et Bjergværk i Skaane, hvorfor han paalægger ham at skaffe Bjergmændene Brændeved og andre nödvendige Ting. — *Frederichsborg*, XIII. Aprilis.

Kiöbenh. Selsk. Skrifter. 7. D. S. 406.

17. Aprilis. [2011.] Kong FREDERIK II.s Rescript, hvorved Forbud mod Salg af Contrabande i Nordlandene ("Viin, Bastert, Romeri, Brændeviin, Figen, Rusiner, Peberkager eller Krammeri") indskærpes, ligesom ogsaa Erlæggelsen af Tiende af Fisken. — *Esserum*, den 17de Dag Aprilis.

Saml. til det norske Folks Spr. og Hist. 5. B. S. 645—646.

29. Aprilis. [2012.] Kong FREDERIK II.s Gavebrev paa 3 Gaarde ved Navn Flönderup til Hospitalet i Helsingör. — *Eserom*, thennd XXIX. Aprilis.

Hofman, Fundationer. T. VII. S. 81—82.

5. Maji. [2013.] Kong FREDERIK II.s Skrivelse til Magnus Gyldenstiern, Herloff Trolle og Kornitz Wlfeld, hvori han anmoder dem om selv at underhandle med de ankomne "Berggeseller", som Kongen havde forskrevet igjennem Churfyrsten af Sachsen. — *Friderichsborg*, 5. Maji.

Kiöbenh. Selsk. Skrifter. 7. D. S. 424.

8. Maji. [2014.] Kong FREDERIK II. giver Christiern Pouelsen, Prior i S. Knuds Kloster i Odense, Quittantz for hans Regnskab for Klosterets Indtægt og Udgift fra 1. Mai 1561 til 1. Mai 1562. — *Kiöbenhaffn Slot*, then 8. Dag Maji.

Danske Mag. II. S. 78—80.

9. Maji. [2015.] Kong FREDERIK II.s Gaardsret. — *Frederichsborg Slott*, thend IX. Dag Maii.

Trykt i Kiöbenhaffn 1567 og 1590. Kolderup-Rosenvinge, Saml. af gl. danske Love. 5. D. S. 37—46.

9. Maji. [2016.] Kong FREDERIK II. befaler en Unævnt (Lehnsmanden paa Krogen?) at give Underretning, om Helsingörs Hospital kunde undvære Tiende-Halmen af Blystrup og Weyby Kongetiende, hvilken Halm Kongen i saa Fald önskede til Eserom Ladegaard. — *Friderichsborg Slott*, den 9. May.

Hofman, Fundationer. T. VII. S. 82.

12. Maji. [2017.] JOH. FRIISS tilmelder Kong Frederik II., at han fandt den ham tilstillede Copie af en Skrivelse til den "Franzouske" Legat særdeles passende, önskede derimod at udsætte at skrive til Zisuitz indtil Kongens Ankomst. — *Kiöbnehaffn Slott*, thend 12. Dag Maij.

Danske Mag. IV. S. 217—218. (Efter Stedet, hvor Brevet her er indfört, kunde man troe, at Aarstallet skulde være 1563.)

19. Maji. [2018.] Enkedronning DOROTHEA beder Hertug Hans (den ældre) af Slesvig, Holsten etc. at laane hende Skifer og Söm og at sende sin Skifertækker for at lægge Tag paa et Lysthuus. — *Coldingenn*, denn dienstag nach Pfingsten. (Tydsk.)

Aarsberetn. fra det kgl. Geheimearch. 1. B. S. 128.

24. Maji. [2019.] Kong ERIK XIV.s Instruction for Jöns Bonde til Tranebergh, Over-Admiral, og Jacob Bagge, Under-Admiral paa Stationen ved Narva. Blandt andet gives dem Ordre til at afholde Danske, Spanske, Engelske, Skotske og Östfrisiske Skibe fra at seile fra eller til Narva; derimod skulde de ingen Hindringer gjöre det danske Gesandtskab, som efter Forlydende skulde reise over Narva til den russiske Storfyrste, saafremt Gesandterne opförte sig "tilbörligen". — *Stocholm*, 24. Maij. (Svensk.)

P. Wieselgren, De la Gard. Archiv. 1. D. S. 144—150.

[2020.] Attest, udstedt af KNUD GODING, Borgemester, ERIK SKOMAGER, Borgemester i Peder Killebechs Fraværelse i Aahus, samt CHRISTEN DALL, Byfoged sammesteds, om at Fru Anne Bilde havde to Gange mödt i Retten i Anledning af hendes Sag med Hans Nilssen i Skolöse. — *Aahusse Raadhus*, thenn mondag nesth eptthr förste Sönd. e. Trin. 1562. 1. Junii.

Uddr. i P. Wieselgren, De la Gard. Archiv. 5. D. S. 170—171.

[2021.] Kong FREDERIK II. indskærper Kong Christian III.s Forbud mod at udföre Trævarer af Riget. — *Kiöbenhaffn Slot*, den 5. Dag Junij. 5. Junii.

Saml. af kgl. Forordn. Kbh. 1590. fol. Aiij—Aiiij.

[2022.] Enkedronning DOROTHEAS Skrivelse til hendes Sön K. Frederik II., hvori hun billiger et Ægteskab mellem Kongen af Polens Söster og Hertug Magnus, og raader til indledende Skridt ved Hr. von Dohna, der har faaet Tilladelse til at begive sig til Preussen. — 6ten Junij. (Tydsk.) 6. Junii.

Aarsberetn. fra det kgl. Geheimearch. 1. B. S. 128—129.

[2023.] Enkedronning DOROTHEA anbefaler Hertug Hans (den ældre) af Slesvig, Holsten etc. en Supplication, hvorved tvende Söstre, Katryne og Tyrckel, bede om at blive hjulpne til deres Ret til Arvegods i Seymerstet i Gram Herred. — *Coldingenn*, denn 10ten Junij. (Tydsk.) 10. Junii.

Aarsberetn. fra det kgl. Geheimearch. 1. B. S. 129—130.

[2024.] Enkedronning DOROTHEA takker sin Sön K. Frederik II. for to Papegöier og en Marekat, som han har lovet at sende hende; ligesom for hans Tilbud af Pomerantser. — *Coldingen*, 13. Junij. (Tydsk.) 13. Junii.

Aarsberetn. fra det kgl. Geheimearch. 1. B. S. 130.

[2025.] IOHN REUENTLAW, Amtmand paa Österherreds-För, giver paa Hertug Hans's Vegne Unge Ocke Hansen i Nieblum Opreisningsbrev for en ham overgaaet Tyvsdom. — *Rixstorp*, am dage Vith. (Plattydsk.) 15. Junii.

N. Falck, Samml. zur Kunde des Vaterl. 3. B. S. 368—369.

[2026.] Kong FREDERIK II.s Brev til Abbeden af Vitsköl, at give Otte Brade, Lehnsmand paa Aalborghuus, klar Register paa, hvor meget af Klosterets Gods der var borttforpantet, og for hvor stor Sum. — *Friderichsborg*, 15. Junii. 15. Junii.

Udt. i Danske Mag. 1. S. 206.

[2027.] Enkedronning DOROTHEAS Svar til Hertug Hans (den ældre) af Slesvig, Holsten etc. i Anledning af dennes Forbön for Hans Schowgart, der havde gjort sig skyldig i Voldtægt. Hun beretter Sagens nærmere Omstændigheder, der vare saa graverende, at han har fundet sig forpligtet til at anbefale Kongen "dette Umenneske" til Straf uden al Naade; i Forbryderens Ungdom, Drukkenskab eller Adel finder hun ingen Undskyldning. — *Coldingen*, 18ten Junij. (Tydsk.) 18. Junii.

Aarsberetn. fra det kgl. Geheimearch. 1. B. S. 131—132.

[2028.] Kong FREDERIK II.s Rescript til Lehnsmanden i Gladsaxe Lehn, hvorved denne beordres til at forsvare Skriveren ved Bjergværket i Gladsaxe Lehn, Blasius Melde, for "Bergsellernes" Overlast. — *Kjöbnehaffn Slot*, then XIX. Dag Junii. 19. Junii.

Kiöbenh. Selsk. Skrifter. 7. D. S. 406—407.

[2029.] Kong FREDERIK II.s og Hertugerne JOHANS og ADOLPHS Edikt imod Anabaptisternes Sekt, om Nadverens Lære o. s. v. (ifölge de af de nedersachsiske Kredsstænder paa en Kredsdag i Lüneburg antagne Bestemmelser). — Sontages nach Viti. (Tydsk). 21. Junii.

Dän. Biblioth. 7. Stück. S. 193—202. E. Pontoppidan, Ann. eccl. Dan. 3. Th. S. 387—390.

1562. [2030.] Enkedronning DOROTHEA tilmelder sin Sön Kong Frederik II., i Anledning
22. Junii. af Ægteskabet mellem Hertug Magnus og Kongen af Polens Söster Katharinna, at hun ved Hertug Heinrich den yngre af Brunsvig har erfaret Kongen af Polens Redebonhed til at knytte en nærmere Forbindelse med det kongelige Huus i Danmark; hun opfordrer derfor Kongen til at skride til Handling m. m. — *Coldingen*, 22ten Junij. (Tydsk.)

Aarsberetn. fra det kgl. Geheimearch. 1. B. S. 132—133.

22. Junii. [2031.] Enkedronning DOROTHEA, der netop som det forrige Brev skulde afgaae, modtog sin Sön Kong Frederik II.s Skrivelse angaaende et Bytte (Ausbeut) af Stiftet Churland og Sonneburgk, tilkjendegiver ham sit Bifald hertil og sender ham, efter hans Önske, Breve desangaaende til Hertug Magnus og Stænderne i Churland; hun raader at benytte Dietrich Behr, som skal affærdiges til Magnus, ved Ægteskabshandelen med Kongen af Polen. — *Coldingen*, den 22ten Junij. (Tydsk.)

Aarsberetn. fra det kgl. Geheimearch. 1. B. S. 133—134.

26. Junii. [2032.] Kong FREDERIK II. befaler Capitlet i Viborg Domkirke at have i Forsvar de tvende Kannikedomme, Flye Præbende og Loldrup Præbende, som af Kong Christian III. vare givne til Læsemesterens og Skolemesterens Underholdning i Viborg. — *Friderichsborg Slot*, den XXVI. Dag Junii.

L. Engelstoft, Univ. Ann. 1811. 2. B. S. 259—260.

9. Julii. [2033.] Kong FREDERIK II. antager Hilmar von Münchhausen til sin Oberst med aarlig Lön af 1400 Thlr. og $1^1/_2$ Aars Opsigelse fra begge Sider. — *In vnser Stadt Oldensloe*, den 9. Jul. (Tydsk.)

G. S. Treuer, Geschlechts-Hist. der Herren von Münchhausen, Anh. S. 204.

8. Augusti. [2034.] Kong FREDERIK II.s Befaling, at naar nogen Degen eller Pebling i Ribe sig i nogen Maade forseer, da skulle Borgemester, Raadmænd og Byfoged sig ikke med samme Personer befatte, men tilkjendegive sligt for Skolemesteren, som skal være pligtig at straffe den Skyldige med Riis, og i andre Maader eftersom Bröden er til; undtagen Manddrab og andre grove Laster og Synder. — *Friderichsborg Slot*, den 8. Dag Augusti.

P. Terpager, Ripæ Cimbr. p. 504—505.

8. Augusti. [2035.] KONGENS Brev til Jörgen Lykke, at han mod Reversal skal udlevere til Hospitalsforstanderen i Randers de Breve, som findes paa Mariager Kloster, angaaende nogle Eiendomme i Randers By af Sancte Hans Gods, som Kong Christian III. havde undt 2 Fattige i Randers. — *Friderikshorg*, d. 8. Augusti.

Udt. i Danske Mag. VI. S. 168.

23. Augusti. [2036.] Kong FREDERIK II.s Befaling, at de 6 Degne, der skulde besörge Sangen i Sognekirken i Helsingör, hvilke hidtil havde havt deres Underholdning paa Krogen Slot, herefter skulde have den i Hospitalet i Helsingör mod Vederlag af Slottet. — *Kiöbenhavn Slott*, den XXIII. Dag Augusti.

Hofman, Fundationer. T. VII. S. 82—83.

24. Augusti. [2037.] Hertug HANS (DEN ÆLDRES) Confirmation paa Amtmanden paa Femern, Breyde Rantzaus Anordning, angaaende en aarlig Afgang og Tilgang af Rettens Medlemmer paa bemeldte Ö. — *Hadersleben*, am Tage Bartholomäi. (Tydsk.)

Corpus Statutor. Slesvicens. 1. B. S. 694—695. Paa *Plattydsk*: J. C. H. Dreyer, vermisch. Abhandl. 2. Th. S. 1050—1052.

[2038.] Kong FREDERIK II. forunder Mogenns Wff at oppebære al Kongens og Stiftets Rente og Rettighed paa Borneholm mod at svare $5^1/_2$ Td. Smör og Halvparten af den overskydende Indtægt. — *Kiöbennhaffnn*, thennd 27. Augustj. 1562. 27. Augusti.

J. R. Hüberts, Aktst. til Bornholms Hist. S. 277—278.

[2039.] Kong FREDERIK II. forlener Mogenns Wff med S. Jörgens Hospital paa Borneholm, dog saaledes at han forsörger saamange fattige Mennesker der med Underhold, som den tilliggende Rente kan taale. — *Haffnie*, 27. Augusti. 27. Augusti.

J. R. Hüberts, Aktst. til Bornholms Hist. S. 278.

[2040.] Enkedronning DOROTHEA tilskriver Hertug Hans (den ældre) af Slesvig, Holsten etc. angaaende nogle "Rollen", som han har villet overlade Kongen, men som nu ikke behöves, da hun har faaet et Par sendt fra Meissen. — *Sonderburgk*, 31ten August. (Tydsk.) 31. Augusti.

Aarsberetn. fra det kgl. Geheimearch. 1. B. S. 131—135.

[2041.] Kong FREDERIK II.s Brev til Myntmester Povel Fechtel, at han maatte mynte 250 Joachims Daler for Hr. Lauge Brade til Krogholm, Ridder, paa dennes Bekostning. — *Kiöbnehaffn*, thend 1. Dag Septembris. 1. Septbr.

Danske Mag. I. S. 167.

[2042.] Kong FREDERIK II. forlener, for tro Tjeneste, Christiern Munck, Embedsmand paa Agershus Slot, med Hammer Gaard og rette Tilliggelse, "som han nu selv i Være haver"; han skal aarligen aflægge klar Regnskab for Indkomsten, og maa deraf beholde Halvparten. — *Otthense*, den 13de Dag Septembris. 13. Septbr.

F. Thaarup, Magazin for Danm. og Norges Beskr. 2. B. S. 237—239.

[2043.] DE KONGELIGE OG FYRSTELIGE HOLSTENSKE STATHOLDERES OG RAADERS Reces (Abschied) angaaende Retssager fra Ditmarsken. — *Rendesburg*, den 23. Septembris. (Tydsk.) 23. Septbr.

Michelsen, Ditm. Urkundenb. S. 276—279.

[2044.] Den svenske Admiral JACOB BAGGE'S, og fire andre svenske Skibshövedsmænds Vidisse af Kong Frederik II.s Leidebrev af 13. Febr. d. A. for tyve Orlogskibe at löbe gjennem Öresund (Leidebrevet benyttedes for 13 Orlogsskibe, som ifölge Bagges Opgivende gik fra Elfsborg til Stockholm), — udstedt paa Begjæring af Frandtz Brockenhwss til Brangstrop, Hövedsmand paa Kjöbenhavn og Örekrog. — *Helsingör*, then xxix Septembris. 29. Septbr.

Danske Mag. 3. Række. I. S. 87—88.

[2045.] Enkedronning DOROTHEA lover Hertug Hans (den ældre) af Slesvig, Holsten etc. at lade sin "Rhormeister" bore de Rör, som han endnu behöver til Vandledningen ved sin nye Bolig. — *Coldingen*, 15ten Octobris. (Tydsk.) 15. Octobr.

Aarsberetn. fra det kgl. Geheimearch. 1. B. S. 135.

[2046.] Enkedronning DOROTHEA melder sin Sön Kong Frederik II., at Herloff Troll har overbragt hans Skrivelse og berettet hende Aarsagen, hvorfor Byttet af Sonneburg og Charland ikke er blevet fuldbyrdet; tillige beder hun Kongen indstændigen, i Anledning af Hertug Magnus's Beklagelse over sin besværlige Stilling, at han vil overveie, hvad der kan udrettes for ham. — *Coldingen*, den 26ten Octob. (Tydsk.) 26. Octobr.

Aarsberetn. fra det kgl. Geheimearch. 1. B. S. 135—137.

[2047.] SWEDER KETTINGEN, Hövedsmand paa Hammershus, tilskriver Raadet i Lybek angaaende den overdrevne Bjergelön, som Borgerne i Nexe havde taget af et strandet 1. Novbr.

1562. Skib; tillige klager han over Indbyggernes Gjenstridighed og Ondskab, og omtaler, at man
1. Novbr. har gjort Forsög at give ham Gift. — *Nexe*, am dage omnium sanctor. (Plattydsk.)

J. R. Hüberts, Aktst. til Bornholms Hist. S. 279—281.

2. Novbr. [2048.] KONGENS RETTERTINGS Dom, hvorved Hans Galm og Hustru Ursula Galms i Otthensse tilpligtes at opfylde Bestemmelserne i et Pantebrev, de havde udstedt til Christoffer Gyllenstiern til Iffersnes m. m. — *Otthensse*, thens Manndag nest eptther Sanctorum Simonis et Jude Apostolorum Dag.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 1. Saml. S. 301—306.

2. Novbr. [2049.] Enkedronning DOROTHEA tilkjendegiver sin Sön Kong Frederik II., at Churfyrst Augustus af Sachsen og Heinrich af Brunsvig have lovet deres Medvirkning til hans Broder Hertug Hans's Udnævnelse til Coadjutor i Bremen m. m. — *Coldingen*, den 2ten Nouembris. (Tydsk.)

Aarsberetn. fra det kgl. Geheimearch. 1. B. S. 137—138.

2. Novbr. [2050.] Enkedronning DOROTHEA tilsender Hertug Hans (den ældre) af Slesvig, Holsten etc. et Bönskrift fra en af hendes Undersaatter, Tamis Kielsmedt, angaaende Forurettelser og Pengefordringer m. m. — *Coldingen*, 2. Nouembris. (Tydsk.)

Aarsberetn. fra det kgl. Geheimearch. 1. B. S. 138—139. (Bönskriftet paa Dansk findes sammesteds.)

11. Novbr. [2051.] Enkedronning DOROTHEA beder sin Sön Kong Frederik II. at overlade hende en engelsk Hund. — *Coldingen*, den 11. Nouemb. Anno .... (Aaret usikkert). (Tydsk.)

Aarsberetn. fra det kgl. Geheimearch. 1. B. S. 139—140.

12. Novbr. [2052.] Kong FREDERIK II. stadfæster et Mageskifte, som Albert Skeel gjorde med Mariager Kloster, saaledes at han bekommer en Gaard i Svinding i Aalum Sogn i Synderlyng-Herred, hvorimod han til Klosteret skal udlægge en Gaard i Gierlöf-By i Gierlöf Herred og en Gaard i Asferge Sogn og By i Nörrehald-Herred. — *Kiöbenhaun*, then XII. Dag Novemb.

Danske Mag. VI. S. 167—168.

16. Novbr. [2053.] Enkedronning DOROTHEAS Skrivelse til sin Sön Kong Frederik II., hvori hun taknemmelig erkjender, hvad han har gjort for sin Broder Hertug Magnus, og billiger hans Forslag at hidkalde ham med Hensyn til hans Fordring paa Andeel i Fyrstendömmet Holsten, eller paa Underholdning. — *Coldingenn*, 16ten Nouembris. (Tydsk.)

Aarsberetn. fra det kgl. Geheimearch. 1. B. S. 140—141.

16. Novbr. [2054.] Enkedronning DOROTHEA meddeler Hertug Hans (den ældre) af Slesvig, Holsten etc. den nylig indlöbne glade Efterretning om en Fredsslutning imellem hendes Sön Kong Frederik II. og Kongen af Sverrige, ligesom og at det gamle fredelige Forhold mellem Russerne og Danmark er blevet befæstet. — *Coldingen*, 16ten Nouembris. (Tydsk.)

Aarsberetn. fra det kgl. Geheimearch. 1. B. S. 142—143.

16. Novbr. [2055.] Enkedronning DOROTHEAS Skrivelse til sin Sön Hertug Magnus, hvori hun beklager hans sörgelige Stilling, men foreholder ham hans uordentlige og uchristelige Levnet, hvorved alt hvad hidtil er gjort for ham har været spildt; hun tilkjendegiver ham Kongens Önske, at han, i Anledning af Fordringen paa Andeel i Fyrstendömmet Holsten, eller Underholdning, vil begive sig til Danmark. — *Coldingen*, den 16ten Nouembris. (Tydsk.)

Aarsberetn. fra det kgl. Geheimearch. 1. B. S. 141—142.

21. Novbr. [2056.] VIBORG LANDSTINGS Dom, hvorved Hans Kold i Velling, der tiltales af Erick Hög, Hövedsmand paa Koldinghuus, for at have begaaet Falsk ved at forandre et Navn

i en Landstings Dom, frikjendes, da han havde gjort det af Enfoldighed, og desuden det for- 1562.
andrede Navn havde været urigtigt i Domsakten. — *Viburg Landzting*, Löffuerdagen epther 21. Novbr.
Elisabett Virginis (viduæ?).

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 1. Saml. S. 307—309.

[2057.] Kongens Retterting Dom, hvorved Holbecks Borgere, der tiltales af 21. Novbr.
Lage Brock til Vemetofftte, Embedsmand paa Holbeck Slot, tildömmes at udlægge til Overdrev for Holbeck Slot, Holbeck By og omliggende Byer hvad de i Jörgen Valckendrups og Lage Brocks Tid havde indtaget og indhegnet af den gamle Old (ɔ: Græsmark) og Fælled, som kaldes Lossöre, og nöies med hvad de i Marqvord Thimandz Tid havde indtaget. — *Haffniæ*, vor Frue Dag præsentationis.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 2. Saml. S. 316—318.

[2058.] Enkedronning Dorothea, i Brev til sin Sön Kong Frederik II., yttrer 23. Novbr.
Bekymring over den af ham meddeelte Efterretning, at der formedelst de svenske Gesandters Bortreise endnu ikke er kommet noget Fordrag istand, ligesom ogsaa at han endnu ikke har pleiet nogen Underhandling med de russiske Sendebud m. m. — *Coldingen*, 23ten Nouembris. (Tydsk.)

Aarsberetn. fra det kgl. Geheimearch. 1. B. S. 143.

[2059.] Johann Dohrn i Becke sælger Hinrich Rantzau, Hr. Johanns Sön, kgl. 29. Novbr.
dansk Statholder, sin halve "Houe" og sin Skovspart, liggende ved Kackerse, for 450 Mark Lybsk. — *Itzehoe*, den 29. tach Novembris. (Plattydsk.)

W. F. v. Pistorius, amoenit. historico-iurid. 5. Th. Vorrede, fol. e3—e4. N. Falck, Samml. zur Kunde des Vaterl. 3. B. S. 367—368.

[2060.] Kongens Rettertings Dom (i hans egen Nærværelse), hvorved Hans 30. Novbr.
Norbye til Ugersleffgaardt, for at have paaført Mester Niels Jespersen, Superintendent i Fyns Stift, Trætte til Tinge, ved et falskt Paasagn, tildömmes at give Mester Niels Jespersen Kost og Tæring for hans i denne Anledning gjorte Tingreise, idet denne erklæres aldeles angerlös. — *Haffniæ*, then Mandag som Scti. Andree Apli. Dag paafaldt.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 2. Saml. S. 319—323.

[2061.] Kongens Rettertings Dom (i hans egen Nærværelse), hvorved Hr. 30. Novbr.
Hans Jensen, fordum Præst i Ugerslöff og Ledesleff, for hvem Hans Norbye til Ugerslöffgaard havde lukket Kirkedören og uden Dom og Ret fortrængt ham fra hans Sogne, paa ny indsættes i sit Embede og tilkjendes Erstatning af Hans Norbye m. m. — *Haffnie*, then Mandag som Sti. Andree Apstli. Dag paafaldt.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 2. Saml. S. 324—327.

[2062.] Kong Frederik II.s Rettertings Dom (i hans egen Nærværelse), hvor- 1. Decbr.
ved Fru Margrette Uggerup, Erick Büllers Efterleverske til Terslöse, kjendes berettiget til forlods af hendes Mands Bo at erholde den Fæstensgave og Morgengave, han havde givet hende, hvorefter hans Gjæld skulde betales af det övrige Fællesbo. — *Kiöbenhaffen Slott*, denn Tisdag nest epther S. Andreas Apostoli Dag.

Koldcrup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 1. Saml. S. 310—312. (I en Vidisse af Viborg Landsting, dat. 10. Jun. 1569.)

[2063.] Kongens Brev til Holger Rosenkrands, at han skal besee det Gods i 1. Decbr.
Hornsherred i Sjelland, som Jörgen Bernekov vil udlægge til Mageskifte for tvende Mariager

1562. Klosters Gaarde, som kaldes Randerup, og skulle ligge beleilig for hans Gaard Kielderop. —
1. Decbr. *Hafniæ*, d. 1. Decemb.

Udt. i Danske Mag. VI. S. 168. (Jörgen Lykke, Befalingsmand paa Mariager Kloster, fik ligeledes Brev herom.)

4. Decbr. [2064.] Kong FREDERIK II.s aabne Brev, hvorved han under og giver Borgerne "udi Rodne (paa Bornholm) og deres Efterkommere der sammesteds et Vaaben, som skal være tre hvide Torsk udi et blaat Feldt, og samme Vaaben herefter altid at bruge udi deres Byes Indsegle". — *Kiöbenhaffnn Slot*, thend fjerde Dag Decembr.

Danske Mag. II. S. 98. Thurah, Bornholms Beskr. S. 128.

5. Decbr. [2065.] Kong FREDERIK II. paalægger Sueder Ketting, Befalingsmand paa Bornholm, at tilbagegive Borgemester og Raad i Rodne (Rönne) deres Raadstuekjelder, ikke at indskrænke Byens Frihed, og ikke at besvære den med nye Paalæg. — *Hafniæ*, thend V. Decembris.

J. R. Hüberts, Aktst. til Bornholms Hist. S. 282.

11. Decbr.? [2066.] Enkedronning DOROTHEA melder sin Sön Kong Frederik II., at hun har modtaget hans Skrivelse "ein schatzung belangend"; hun erklærer, at hun herom nærmere vil tale med ham, naar han besöger hende. — *Coldingen*, den 11.(?) December Anno etc. Lx... (Aar og Dag usikker).

Aarsberetn. fra det kgl. Geheimearch. 1. B. S. 141.

19. Decbr. [2067.] Enkedronning DOROTHEA underretter sin Sön Kongen om, at hun har modtaget Brev fra Hertug Magnus, hvorefter han tager i Betænkning uden Kongens bestemte Erklæring at begive sig hid; hun henstiller Sagen til Kongens Overveielse, og yttrer det Önske, at Kongen vilde besöge hende. — *Coldingen*, den 19. Decembris. (Tydsk.)

Aarsberetn. fra det kgl. Geheimearch. 1. B. S. 144—145.

28. Decbr. [2068.] Enkedronning DOROTHEA tilskriver Hertug Hans (den ældre) af Slesvig, Holsten etc. angaaende nogle Gulv-Fliser ("Asterich"), som hun har lovet ham. — *Coldingen*, den Montag nach der heiligen Christwerdung. (Tydsk.)

Aarsberetn. fra det kgl. Geheimearch. 1. B. S. 145.

[2069.] Kong FREDERIK II.s Dom, nærværende Hr. Jörgen Lycke, Hr. Niells Lange, og Frantz Banner, hvorved i en Sag mellem Mester Matz Huiid, Sognepræst i Holstedbroe, og Otte Gyldenstiernne til Estuadgaard angaaende Estuad Præstegaard, et af sidstnævnte udstedt Magtebrev, hvorved gives Fuldmagt til "att tale hanns tale til herritzting oc Landzting oc for Riigens Cantzler", kjendes unöiagtigt m. m. — *Kiöbenhaffns Slott.*

Danske Mag. 3. Række. I. S. 210—211.

[2070.] DEN TYDSKE KEISERS OG DE TILSTEDEVÆRENDE CHURFYRSTERS Afsked paa Kongens af *Danmark*, Hertugens af Holsten og nogle tydske Fyrsters Andragende om Rettighed til Toldpaalæg (Zolles-Begnadungen) paa Elben, hvilket bliver dem negtet. — *Franckfurth am Mayn*, (uden Dag). (Tydsk.)

M. C. Londorpius, Acta publ. Tom. XVII. (Contin. XIII. Th.) S. 253—254.

[2071.] EPISCOPORUM ISLANDICORUM excusatio ad Fredericum II., Daniæ regem, facta, qvo minus sibi onus legum de causis poenalibus conscribendarum imponat; rogant, ut jubere velit, ut sapientissimi et doctissimi viri et ecclesiastici et politici ordinis in Dania hanc rem dificilem tractent.

Finni Johannæi hist. Eccl. Isl. T. III. p. 303—304.

1563. 1563.

[2072.] Kong Frederik II. befaler Indbyggerne paa Bornholm, der have Sager med Lehnsmanden paa Hammerszhusz Slot eller andre, at möde næste Michels Dag paa Kiöpnnehaffn Slot, da han agter til den Tid alle disse Sager at höre udi Rette. — *Frederichsborg*, thend ii dag Januarij. 2. Januar.

Hüberts, Aktst. til Bornholms Hist. S. 283.

[2073.] Kong Frederik II. stevner Sweder Ketting, Befalingsmand paa Bornholm, til at möde personlig paa Kiöpnnehaffn Slot S. Michelsdag næstk. i Anledning af en Sag angaaende Fiskevand og anden Eiendom, som med Urette skal være Hamerszhusz Slot frakommen m. m. — *Frederichsborg*, thend anden Januarij. 2. Januar.

Hüberts, Aktst. til Bornholms Hist. S. 283—284.

[2074.] Enkedronning Dorothea beder Hertug Hans (den ældre) af Slesvig, Holsten etc., at han vil tillade hendes Maler Jost at kjöbe fire Træer af hans Bönder. — *Coldingen*, den 16ten Januarij. (Tydsk.) 16. Januar.

Aarsberetn. fra det kgl. Geheimearch. I. B. S. 145—146.

[2075.] Kong Frederik II.s Skjöde til Christen Lange, Cancellieskriver, paa en Kongens og Kronens Grund og Eiendom i Ribe kaldet "den Hellig Aands Gaard", med Steenhuus og anden Bygning derpaa findes, og et Stykke af den hosliggende Hellig Aands Kirkegaard, imod aarlig Jordskyld 3 Mark danske Penge. — *Frederichsborg*, den förste Dag Februarii. 1. Febr.

P. Terpager, Ripæ Cimbr. p. 521—522.

[2076.] Contract, hvori Hilmar von Münchhauszen forpligtes til at tjene Markgrev Johan af Brandenburg 1 Aar mod hans Fjender, dog med Forbehold at han ikke bruges mod Kongerne af Spanien og *Danmark*, samt sine egne Lehns- og Panteherrer. — *Peitz*, am Tage Lichtmesze. (Tydsk.) 2. Febr.

G. S. Treuer, Geschlechts-Hist. der Herren von Münchhausen. Anh. S. 207.

[2077.] Kong Frederik II.s Brev til Jörgen Lyche, Embedsmand paa Mariager Kloster, at indgive Beretning om Kronens Rettighed med Hensyn til Fiskeriet i Mariager Fjord, og hvorvidt samme er forsömt. — *Borsholm*, d. 9. Februarii. 9. Febr.

Danske Mag. VI. S. 169.

[2078.] Hertug Hans (den ældres) Forordning for Femern om Arv og Skifte. — *Kloster Bordesholm*, den 12ten Monatstag Februar. (Tydsk.) 12. Febr.

Corpus Statutor. Slesvicens. I. B. S. 695—701.

[2079.] "De veerundtwintich Vororddenten Richtere in Dithmerschen" bede Hertugen (Hans?) om Entledigelse fra deres Bestilling, eller Fritagelse for at svare visse Afgifter ("gelthüre vnd korntynsz"). — *Heyde in Dithmarschen*, Sunnavendes nha Septuagesima. (Plattydsk.) 13. Febr.

Michelsen, Ditm. Urkundenb. S. 281—282.

[2080.] Kong Frederik II. forlener Admiral Jacob Brockenhuus med Stege Lehn, som Niels Ulfstand hidtil havde havt i Værge. — *Frederiksborg*, den 14. Februar. 14 Febr.

J. Paludan, Beskriv. over Möen. 2. D. S. 310.

[2081.] Dithmarskernes Creditiv for Landfogden Wolt Reymers, som af dem sendtes til Hertug Hans for at bevirke Forandring i det for deres Land udstedte Forbud mod Udförsel af Korn. — *Heyde*, den XIIII. dach des Monats Februarii. (Plattydsk.) 14. Febr.

Michelsen, Ditm. Urkundenb. S. 282—284.

1563. [2082.] Jahan Friiss til Hesselagger sender K. Frederik II. Udkast til et Svar paa
19. Febr. et Brev fra Kongen af Sverrig, hvorover Kongen havde begjeret hans Betænkning; tillige forlanger han Kongens Bestemmelse, om der skal gives nogle Svenske, som bleve opholdte i Kjöbenhavn, Reisepas. — *Kiöbenhaffn*, Fredagen nest for Fastelauens Söndag.

Danske Mag. IV. S. 209—211.

22. Febr. [2083.] Johan Friiss til Hesselagger skriver to Breve til Kong Frederik II. angaaende Passene for Hr. Steen Ericksson og nogle andre i Kjöbenhavn opholdte Svenske og beder Kongen snarest muligt komme til Kjöbenhavn, da han saavel desangaaende, som om Brevet til Kongen af Sverrig, önskede særdeles at tale med Kongen. — *Kiöbenhaffn*, thend 22. Dag Februarij.

Danske Mag. IV. S. 211—213.

4. Martii. [2084.] Johan Friiss til Hesselagger sender Kong Frederik II. tvende Breve, et fra Coruitz til ham selv og et fra Jacop Brockenhuss til Frans Brockenhuss, og henviser i övrigt Kongen til Brevviseren Anders Jyde. — *Kiöbnehaffn*, thennd 4. Dag Martij.

Danske Mag. IV. S. 213—214.

7. Martii. [2085.] Literæ Davidis Chytræi (ad Joannem Marpachium) datæ, in quibus inter alia scribit, pacem inter reges Sueciæ et Daniæ publice esse promulgatam; mentionem etiam facit Magni, fratris regis Daniæ, episcopatum Osiliensem obtenturi. — *Rostochii*, Nonis Martii.

J. Fechtius, hist. eccles. sec. XVI. supplem. p. 145—146.

12. Martii. [2086.] Enkedronning Dorothea underretter sin Sön Kongen om den Iver, Churfyrsten af Sachsen og Hertug Heinrich af Brunsvig have viist for hans Broder Hertug Hans's Befordring til Coadjutoriet ved Erkestiftet Bremen m. m. — *Coldingen*, den 12. Martij. (Tydsk.)

Aarsberetn. fra det kgl. Geheimearch. 1. B. S. 146.

13. Martii. [2087.] Enkedronning Dorotheas Skrivelse til Hertug Hans (den ældre) af Slesvig, Holsten etc., hvori hun anbefaler ham Sognepræsten i Seest, der besværer sig over Forurettelse med Hensyn til en Bolig, som ligger til hans Kirker. — *Coldingen*, den 13. Marcii. (Tydsk.)

Aarsberetn. fra det kgl. Geheimearch. 1. B. S. 147.

17. Martii. [2088.] Kong Frederik II.s Forordning, at Lagmændenes Domme i Island skulle paakjendes af Lehnsmanden og 24 af denne udnævnte Dannemænd i höiere Instants. — *Á vors Slote Kavpenhavn*, d. 17. Martii. (Islandsk.)

M. Ketilson, Forordn. til Isl. 2. D. S. 10—12 (med dansk Overs. sst. S. 12—13).
(Henföres af J. Arnesen, Isl. Retterg. S. 462, til Aaret 1562).

17. Martii. [2089.] Johan Friiss til Hesselagger melder Kong Frederik II., at Hr. Sten Ericksson, en af de anholdte Svenske, udbad sig Kongens Beskyttelse, da han maatte frygte sin Konges Unaade, som den, der tilligemed de övrige anholdte Svenske ved deres uforsvarlige Hastighed kunde blive Aarsag til Uenighed mellem Danmark og Sverrig m. m. — *Kiöbenhaffn*, thend 17. Dag Martii.

Danske Mag. IV. S. 214—216.

20. Martii. [2090.] Kong Frederik II.s Rescript til Hövedsmanden i Island, Paul Stigsen, om at tilbytte Kongen Jorder i Guldbringe Syssel fra Skalholts Domkirke for andet kongeligt Jordegods. — *Á voru Slote Fridriksborg*, þann 20. Martii. (Islandsk.)

M. Ketilson, Forordn. til Isl. 2. D. S. 14—15 (med dansk Oversættelse, sst. S. 15—16).

20. Martii. [2091.] Kong Frederik II.s Brev, at de, som paa Island findes at være skyldige i Kjætteri (ɔ: Blodskam), skulle have forbrudt Liv og Gods, men at andre Sager, som ikke

ere indbefattede i den islandske Lov, skulle dömmes efter den danske Reces. — *Frederichs-* 1563.
borg, thend xx dag Martii. 20. Martii.

Finni Johannæi Hist. Eccl. Isl. T. III. p. 13—14. M. Ketilson, Forordn. til Isl. 2. D. S. 16—17.

[2092.] Kong FREDERIK II.s Forbud imod, at Heste, Ræveskind, Björneskind og 20. Martii.
Hvalrostænder sælges til Fremmede i Island uden först at være tilbudte Kongens Lehnsmand.
— *Á voru Slote Fridricksborg*, þann xx dag Martii. (Islandsk.)

M. Ketilson, Forordn. til Isl. 2. D. S. 18—19 (med *dansk* Overs. sst. S. 19—20).

[2093.] JOHAN FRIISS til Hesselagger og FRANS BROCKENHUSS tilmelde Kong 21. Martii.
Frederik II., at de havde opsnappet en Magister Osias, en Sognepræstes Sön fra Rostock, som havde havt mange hemmelige Samtaler med Steen Ericksen, og sender Kongen de hos ham forefundne Brevskaber. — *Kiöbenhaffn*, thend 21. Martij.

Danske Mag. IV. S. 216—217.

[2094.] Kong FREDERIK II.s aabne Brev, hvorved han tillægger Læsemesterens 25. Martii.
Embede i Ribe det Vicarie, som laa til St. Andreæ Altar i St. Michels Kirke i Ribe, og Hr. Peder Gunissen sidst havde i Værge, samt det Vicarie i samme Kirke, som Mester Madz Hvid, Sognepræst i Holstedbro, nu haver i Værge. — *Frederichsborg Slott*, thend 25. Dag Martii.

P. Terpager, Ripæ Cimbr. p. 228.

[2095.] Kong FREDERIK II.s Brev om at Sognepræsterne paa Island ikke fremdeles 27. Martii.
skulde söge Collats hos Biskoppen men hos Lehnsmanden, overeensstemmende med Ordinantsen.
— *Kiöbnehaffn*, thend xxvij Martii.

M. Ketilson, Forordn. til Isl. 2. D. S. 20—21. Finni Johannæi Hist. Eccl. Isl. T. III. p. 14.

[2096.] Kong FREDERIK II.s Brev til Poffuel Wigfusson, Lagmand for Sönden og 27. Martii
Östen i Island at möde for Kongen og hans Raad til næstfölgende Mikkelsdag i Anledning af v. Maji.
nogle fra Kongens Foged paa Vespenöe, Sueen Surbech, over ham indlöbne Klager. — *Kiöbnehaffn Slott*, 27. Martii (Maii).

M. Ketilson, Forordn. til Isl. 2. D. S. 24—25.

[2097.] SIGISMUNDI AUGUSTI, regis Poloniæ, ad Duninum ceterosque eius in aula 31. Martii.
Danica legatos datæ literæ, quibus mandat, ut regi Daniæ ob eius ad componendas suas cum Svecia controversias studium, missis in Sveciam hoc nomine legatis, gratias agant, horteturque, ut mandata sua quam maxime oportune expedire conentur. — Ultima Martii.

J. B. Menckenius, Sigism. Augusti regis epist. p. 138—141.

[2098.] SIGISMUNDI AUGUSTI, regis Poloniæ, ad ducem Prussiæ datæ literæ, 5. Aprilis.
per quas probat, hunc legationem in Sueciam esse missurum, quæ simul cum legatis Danicis et Pomeranis, si fieri potuerit, de pace sit actura. — *Petricoviæ*, die quinta Aprilis.

J. B. Menckenius, Sigism. Augusti regis epist. p. 178—179.

[2099.] SIGISMUNDI AUGUSTI, regis Poloniæ, ad ducem Prussiæ datæ literæ, in 8. Aprilis.
quibus ei gratias agit ob nuncium apparatus Svecici; simul ab eo petit, ut a ducibus Holsatiæ impetret, ne milites ex horum ditionibus educantur, quod idem a rege Daniæ per internuncios suos ipse petierat. — *Petricoviæ*, VIII. Aprilis.

J. B. Menckenius, Sigism. Augusti regis epist. p. 183—184.

1563. 9. Aprilis. [2100.] SIGISMUNDI AUGUSTI, regis Poloniæ, ad consules Lubecenses datæ literæ, in quibus eos ob apparatus bellicos Suecorum hortatur, ne permittant, ut Sueci dominium maris Balthici sibi arripiant; hac de re se iam ad regem Daniæ aliosque principes dedisse literas, scribit. — *Petricoviæ*, die IX. Aprilis.

J. B. Menckenius, Sigism. Augusti regis epist. p. 187—189.

16. Aprilis. [2101.] JOANNES STURMIUS, rector, in literis ad "virum clarissimum" Hafniensem (D. Hieronymum Thennerum?) datis scribit, se centum taleros, mense Novembri missos, nunc primum accepisse; simul significat, se stipendia superiorum annorum et a Christiano III. et a Frederico II. regibus omnia accepisse; præterea de rebus Gallicis scribit. — *Argentorati*, 16. Aprilis.

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 2. Th. S. 447—450.

26. Aprilis. [2102.] SIGISMUNDI AUGUSTI, regis Poloniæ, instructio abbati Tremesnensi ad Henricum, ducem Brunsvicensem, data, ut inter alia a duce impetret, ut agat cum Augusto, electore Saxoniæ, qui intercessione sua apud regem Daniæ perficiat, ne per huius terras milites Germani in Sueciam traducantur. — *Petricoviæ*, die 26. Aprilis.

J. B. Menckenius, Sigism. Augusti regis epist. p. 211—212.

12. Maji. [2103.] Kong FREDERIK II.s Forordning for Holsten og i Særdeleshed for Cremper- og Wilster-Marsk, angaaende Broder- og Söster-Börns Arveret. — *Segeberg*, den 12. Tag Monaths Maji. (Tydsk.)

Corpus Constit. Regio-Holsat. 1. B. S. 145—149.

29. Maji. [2104.] JOHANNES FRANCISCUS, professor, in literis ad Dr. Hieronymum Regiæ Mai. a conciliis datis queritur, quod consules contra privilegium a rege concessum milites in domum suam intrudunt, quare ab eo petit, ut hac de re cum rege agat. — *Hafniae*, 29. Mai.

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 3. Th. S. 251—252.

post 30. Maji. [2105.] [Den Churhessiske Gesandts] Indberetning til hans Herre om den svenske Flaades Tog over Östersöen for at afhente Churfyrstens Datter, og om den danske Flaades Angreb paa den under Bornholm Pindsedag, ved hvilken Leilighed de Svenske erobrede tre Skibe og toge den danske Admiral, Jacob Bruckenhaussen, til Fange m. m. — (Udateret.) (Tydsk.)

Häberts, Aktst. til Bornholms Hist. S. 284—289.

31. Maji. [2106.] SIGISMUNDI AUGUSTI, regis Poloniæ, ad ducem Prussiæ datæ literæ, in quibus hunc Caunam invitat simul cum Palatino Marieburgensi, quem huius rei causa a legatione Danica liberum fecit; petit ab eo, ut tabellarium ad regem Daniæ cum literis suis expediat, per quas hunc hortatur, ut legatos suos Sundium ad diem XVI. (XII.?) Julii mittat, de conditionibus propositis cum commissariis Polonicis consultaturos. — *Vilnæ*, ultima Maj.

J. B. Menckenius, Sigism. Augusti regis epist. p. 245—247.

31. Maji. [2107.] SIGISMUNDUS AUGUSTUS, rex Poloniæ, regi Daniæ nunciat, commissarios suos, ut constitutum erat, Sundium ad diem XXVII. Junii venire non posse, quare ab eo petit, ne legatos suos ante diem XII. Julii eo mittat; simul ei subditos quosdam Prussiæ ducis, qui naves latrocinii maritimi reprimendi causa paraverant, commendat. — *Vilnæ*, ut supra (ɔ: ultima Maj).

J. B. Menckenius, Sigism. Augusti regis epist. p. 247—248.

1. Junii. [2108.] Enkedronning DOROTHEA beder sin Sön Kong Frederik II. at antage sig en Borger i Lybek, Martin Detlefs, at han kan komme til sine udestaaende Fordringer i Danmark. — *Lubeck*, den dienstag in den h. Pfingsten. (Tydsk.)

Aarsberetn. fra det kgl. Geheimearch. 1. B. S. 147.

[2109.] Enkedronning DOROTHEA beklager sig for sin Sön Kong Frederik II. höiligen over, at han imod sit Löfte uden nærmere Aftale med hende har kaldet hendes Embedsmand paa Drotingborg, Jörgen Rosenkrantz, til Krigstjeneste imod de Svenske. — *Coldingen*, den 4. Junij. (Tydsk.) 1563. 4. Junii.

Aarsberetn. fra det kgl. Geheimearch. I. B. S. 148—149.

[2110.] SVERRIGES RIGES STÆNDERS Beslutning, hvorved Hertug Johan i Finland kjendes skyldig i Höiforræderie, blandt andet for at have "mycket practicerat och stämplat medh Konungen i Pålandh, Konungen i Danmark och andre", som ere Sverrigs Konge og Krone imod. — *Stockholm*, den 7. Junii. (Svensk.) 7. Junii.

A. A. Stiernman, Riksdagars Besluth. I. D. S. 257—260.

[2111.] Kong FREDERIK II.s Gjeldsbrev til Borgemester, Raad og menige Borgere i Aarhus paa 1583½ Daler, som de have forstrakt ham, og som han lover at tilbagebetale om tre Aar. — *Kiöpnehaffn Slott*, thend viij Dag Junij. 8. Junii.

Hüberts, Aktst. vedk. Aarhus. 1. S. 164—165.

[2112.] SIGISMUNDUS AUGUSTUS, rex Poloniæ, Francisco Russocki, castellano Naklensi, significat, se eum et Gabrielem Grabowiecki, capitaneum Mlavensem, commissarios ad conventum Sundensem ad d. XII. Jun. edictum designasse, secretariumque adiunxisse Michaelem Brunnum, qui hæc negotia Danica imprimis cognita habeat etc. — *Vilnæ*, XII. Junii. 12. Junii.

J. B. Menckenius, Sigism. Augusti regis epist. p. 261—268.

[2113.] SIGISMUNDI AUGUSTI, regis Poloniæ, instructio commissariis eius ad conventum Sundensem mittendis data, quibus conditionibus societas cum rege Daniæ contra Suecos constitui debeat. — (Sine die.) c. 12. Junii.

J. B. Menckenius, Sigism. Augusti regis epist. p. 268—277.

[2114.] Literæ SIGISMUNDI AUGUSTI, regis Poloniæ, per quas Franciscum Russocki, castellanum Naklensem, Gabrielem Grabowiecki, capitaneum Mlavensem, et Michaelem Brunnum secretarium ad conventum Sundensem, ubi de societate belli cum Frederico, rege Daniæ, ineunda tractandum erit, committit, confirmatque, se quicquid per eos determinatum fuerit, ratum esse habiturum. — *Vilnæ*, XIII. Junii. 13. Junii.

J. B. Menckenius, Sigism. Augusti regis epist. p. 277—278.

[2115.] KONGENS RETTERTINGS Dom, hvorved Oluff Sörensen i Klackrundt, over hvem der tidligere var gaaet Dom for at skulle have saaret en af afdöde Niels Ledvigsens Tjenere til Palsgaardt, men som nu paa ny med kongelig Tilladelse har indledet Sagen og erhvervet Frifindelsesdom ved Viborg Landsting, tilkjendes Erstatning for de betalte Böder og den övrige Bekostning ved Sagen hos Niels Ludvigsens indstævnte Arvinger, Otte Gyllenstiern til Estvadgaard og hans Söster, Jomfru Margrette Gyllenstiern. — *Kiöbinghagenn*, thenn XXI. Juni. 21. Junii.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 3. Saml. S. 1—4.

[2116.] KONGENS RETTERTINGS Dom, hvorved Jörgen Klaussen i Bogensse, "vor Mand og Tjener", der har Pant i en Gaard i Kierrebye i Skoffbye Herred, og som ved Dom var kjendt berettiget til at beholde den eet Aar, da han ikke i rette Tid var stævnet til den af Eierinden Fru Anne, Hr. Johan Urnis Efterleverske, forkyndte Lösning, kjendes ikke pligtig til nu at fremkomme med sine Adkomstbreve til Pantet. — *Kiöbinghaffnn*, thenn XXI. Junii. 21. Junii

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 3. Saml. S. 5—6.

1563. 22. Junii. [2117.] PAULUS EBERUS (Dr. et Professor Wittebergensis) in literis ad Doctorem (Joannem Marbachium) datis inter alia queritur de bello inter Danicum et Suecicum reges, "et ætate et odiis ferventes", motu, metuitque, ne alii et maxime Elector suus affinitate cum rege Danico coniunctus ad societatem huius belli protrahantur. — 22. Junii, anno 1562.

J. Fechtius, hist. eccles. sec. XVI. supplem. p. 151—152. (Annus infra litteras scriptus haud dubie errori typographi debetur.)

25. Junii. [2118.] Kong FREDERIK II.s Privilegium angaaende Forflyttelsen af Hospitalet i Flensborg fra Helliggeistes til Graabrödre Kirke, med Stadfæstelse paa dets Friheder og Rettigheder. — *Schlosse Flensburg*, Freytags nach Johannis Baptistæ. (Tydsk.)

E. Pontoppidan, Annal. eccl. Dan. 3. Th. S. 392—393. Corpus Statutor. Slesvicens. 2. B. S. 789—790.

25. Junii. [2119.] Qvittering, udstedt af KNUDTT PEDERSSEN, Slotsskriver paa Kiöbhaffnn, at Brevviseren Lauris Termennsen, haver leveret Fallentien Eenspænder paa Kiöbennhaffnn Slot 4 Heste, som Capitlet i Ribe havde sendt dertil. — *Kiöbennhaffn Slott*, then 25. Junii.

P. Terpager, Ripæ Cimbr. p. 138.

1. Jul. v. 1. Jun. [2120.] SIGISMUNDUS AUGUSTUS, rex Poloniæ, Friderico Burgravio a Don literas fidei ad regem Daniæ mittit; petit ab eo, ut regi exponat causas, quare commissarios suos non ante XII. Julii Sundium mittere possit. — 1. Julii (h. d. leg: Junii).

J. B. Menckenius, Sigism. Augusti regis epist. p. 248—249.

5. Julii. [2121.] Literæ SIGISMUNDI AUGUSTI, regis Poloniæ, ad Fredericum II., regem Daniæ, datæ, in quibus ab eo petit, ut navem frumento onustam in ditione regis Daniæ interceptam Clauso Stolts, civi Gedanensi, restituendam curet. — V. Julii.

J. B. Menckenius, Sigism. Augusti regis epist. p. 299.

6. Julii. [2122.] Literæ SIGISMUNDI AUGUSTI, regis Poloniæ, ad Fredericum II., regem Daniæ, datæ, de inimicitiis inter hunc et regem Sveciæ coortis et de societate inter Poloniam et Daniam iam Sundii confirmanda. — VI. Julii.

J. B. Menckenius, Sigism. Augusti regis epist. p. 300—302.

12. Julii. [2123.] Enkedronning DOROTHEA oversender sin Sön Kongen de af ham önskede Felttegn til Fordeling mellem hans Oberster; hun underretter ham om Hertug Magnus's Ankomst, og at hun snart vil sende ham til Kongen. — *Coldingen*, den 12. Julij. (Tydsk.)

Aarsberetn. fra det kgl. Geheimearch. I. B. S. 149.

13. Julii. [2124.] SCHWEDER KETTINGK, Befalingsmand paa Bornholm, tilskriver Kong Frederik II. angaaende Stridighederne med Borgerne i Rotten (Rotne, Rönne); tillige beder han om en kongelig Fuldmagt "Bestallungsbrieff", for at hindre de Svenskes Samfærdsel med Tydskland. — *Schlosz Hamershusen*, Dinstags den 13. Juli. (Tydsk.)

Hübertz, Aktst. til Bornholms Hist. S. 289—291.

20. Julii. [2125.] Enkedronning DOROTHEAS Skrivelse til sin Sön Kong Frederik II., hvori hun önsker, at Gud vil beskytte ham og give ham Lykke under de forestaaende Gjenvordigheder. — *Flenszburg*, den 20. Julij. (Tydsk.)

Aarsberetn. fra det kgl. Geheimearch. I. B. S. 149—150.

22. Julii. [2126.] NIELS TROLLES til Bradde (Brodde) Gavebrev til den Hellig-Aands Hospital i Kjöbenhavn paa en Gaard i Udbye paa Thudtzenæs, 1/2 Gaard i Tommerup i Mierlöse Herred og 360 Mark Danske, hvorfor der i bemeldte Hospital skulde holdes en Seng i Sygestuen. — *Kjöbenhafn*, den 22. Dag udi Julii Maanéd.

Hofman, Fundationer. T. X. S. 156—159.

[2127.] Enkedronning DOROTHEA tilskriver sin Sön Kongen med dennes Broder, Hertug Magnus, hvis unyttige Tjenerskab hun beder ham at afskaffe; tillige beder hun ham at have hans Giftermaal i Erindring som det bedste Middel til at drage ham bort fra hans uordentlige Levnet. — *Coldingen*, den 23. Julij. (Tydsk.) 1563. 23. Julii.

Aarsberetn. fra det kgl. Geheimearch. I. B. S. 150—151.

[2128.] Literæ SIGISMUNDI AUGUSTI, regis Poloniæ, ad Fredericum II., regem Daniæ, datæ, in quibus ab eo petit, ut naves Gedanensium a præfectis regis ad apparatum bellicum detentæ libere dimittantur. — *Vilnæ*, XXIV. Julii. 24. Julii.

J. B. Menckenius, Sigism. Augusti epist. p. 307—309.

[2129.] Kong FREDERIK II.s Brev, hvorved han giver Indbyggerne i Halmstad frie for "Zijse" i et Aar, for at de bedre kunde fuldföre den Befæstning, de havde begyndt om deres By. — *Köpenhamns Slott*, St. Jacobi Apostoli Dag. (Svensk.) 25. Julii.

Svensk Udt. i J. Richardson, Hallandia. S. 141.

[2130.] Kong FREDERIK II.s Brev, at Magnus Gyldenstierne, Statholder i Kjöbenhavn, Johan Friis, Kongens Cantsler, Byrge Trolle og Franz Brockenhuus, tilligemed Rentemesteren Jochim Beck vare i Kongens Fraværelse forordnede at være tilstede i Kiöbenhavn, for at vide og ramme hans Gavn og Bedste o. s. v., hvorfor alle befales at være dem lydige. — 28. Juli. 28. Julii.

Udt. i Nye D. Mag. VI. S. 149.

[2131.] DAVIDIS CHYTRÆI literæ (ad D. Joannem Marbachium datæ), in quibus inter alia commemorat, atrox bellum inter reges Daniæ et Sveciæ exarsisse, regemque Daniæ die Jacobi cum equitatu suo Hafnia in Sueciam esse profectum. — Cal. Augusti. 1. Augusti.

J. Fechtius, hist. eccles. sec. XVI. supplem. p. 154—155.

[2132.] Literæ SIGISMUNDI AUGUSTI, regis Poloniæ, ad Franciscum Russocki, castellanum Naklensem, datæ, in quibus ab eo petit, ut se de rationibus conventus Sundensis, cum legatis regis Daniæ habiti, certiorem faciat. — *Vilnæ*, IV. Augusti. 4. Augusti.

J. B. Menckenius, Sigism. Augusti regis. epist. p. 311.

[2133.] SIGISMUNDUS AUGUSTUS, rex Poloniæ, a Frederico II., rege Daniæ, petit, ne seorsim cum rege Sveciæ pacem faciat; simul eum de rebus in Livonia gestis certiorem facit. — (*Vilnæ*, XV. Augusti.) 15. Augusti.

J. B. Menckenius, Sigism. Augusti regis epist. p. 326—329.

[2134.] Superintendenten over Sjellands Stift, Dr. HANS ALBERTSONS Gjenpart af (Kong Christian III.s) Befaling af 9. Mai 1555 om en Forandring med Skjelskör, Faardrup og Boeslunde Sognekald. — *Hafniæ*, 17. Augusti. 17. Augusti.

P. Friis Edvarsen, Underr. om Schielschiör. S. 408—409.

[2135.] Brev fra Landgrev WILHELM af Hessen til Prinds Wilhelm af Oranien, hvori blandt andet omtales, at Hertug Hans af Finland har indladt sig "jnn Practicken" med *Danmark* og Polen mod sin Broder Kongen af Sverrig. — *Cassell*, am 17. Augustj. (Tydsk.) 17. Augusti

J. v. Arnoldi, histor. Denkwürd. S. 261—262.

[2136.] SIGISMUNDUS AUGUSTUS, rex Poloniæ, regi Daniæ naves subditorum quorundam suorum, quibus adversus Svecos grassandi facultatem concessit, commendat. — *Vilnæ*, XXIII. Augusti. 23. Augusti.

J. B. Menckenius, Sigism. Augusti regis epist. p. 335—336.

1563. Augusto. [2137.] Tractat mellem Kong FREDERIK II. og Storfyrst IVAN BASILOWITZ af Rusland. — I Augusti Maaned.

Udt. i Nye D. Mag. II. S. 357—358. (Af kgl. Instrux 10. Apr. 1631.)

5. Septbr. [2138.] Kong FREDERIK II.s Brev til det "hjemladne Raad paa Kjöbenhavn" om Indtagelsen af Elfsborg og hans Livsfare under Beleiringen. — *For Elfsborg*, then V. Septembris.

Nye D. Mag. VI. S. 149—150.

5. Septbr. [2139.] Enkedronning DOROTHEA tilskriver sin Sön Kongen, da hun foruroliges ved saa lang Tid ikke at have hört fra ham; hun meddeler ham allehaande i Tydskland omlöbende Rygter, at Statholderen Heinrich Rantzow er reist til Nederlandene for at optage Penge mod 17 Procent Rente; at Hæren lider Mangel paa Grund af et Forbud mod, at fremmede Skibe gjöre Tilförsel; at der er Uenighed blandt Rigsraadet i Kjöbenhavn; hun beretter Hertug Erich af Brunsvigs Fortællinger om Grunden til hans Hjemreise fra Danmark m. m. — *Sonderburg*, den v^ten Septembris. (Tydsk.)

Aarsberetn. fra det kgl. Geheimearch. I. B. S. 151—153.

7. Septbr. [2140.] Resolutio SIGISMUNDI AUGUSTI, regis Poloniæ, data commissariis Polonicis de residuis quibusdam capitibus societatis cum rege Daniæ ineundæ, quæ d. 21. Sept. Stetini tractanda essent. — Septima Septembris.

J. B. Menckenius, Sigism. Augusti regis epist. p. 396—402.

12. Septbr. [2141.] Literæ SIGISMUNDI AUGUSTI, regis Poloniæ, ad ducem Prussiæ datæ, in quibus inter alia de studio suo firmi foederis cum rege Daniæ faciendi et de conventu mox Stetini habendo scribit. — *Vilnæ*, XII. Septembris.

J. B. Menckenius, Sigism. Augusti regis epist. p. 425—429.

24. Septbr. [2142.] SCHWEDER KETTING, Embedsmand paa Hammershus, tilskriver Johan Friis, Mogens Gyldenstjerne, Byrge Trolle og Frantz Brockenhus, Kongens Statholdere i Kjöbenhavn, angaaende en Træfning den 11. Septbr. mellem den danske og svenske Flaade mellem Öland og Gulland, og om en tidligere Landgang af de Danske paa Öland. — 24. Septbr. (Tydsk.)

Udt. og Brudst. i Hüberts, Aktst. til Bornholms Hist. S. 291.

29. Septbr. [2143.] Kong FREDERIK II.s Forlig med Stephan Loitz og hans Slægtninge fra Tydskland angaaende Udförsel af Svovl fra Island. — *Kiöbenhafn*, die S. Michaelis.

Udt. i M. Ketilson, Forordn. til Island. 2. D. S. 26—28.

29. Septbr. [2144.] Enkedronning DOROTHEA takker sin Sön Kongen for Efterretningerne om hans Velbefindende og om den skete Erobring (af Elfsborg), hvorved hun haaber, at Krigens Tilendebringelse vil lettes m. m.; hun anbefaler Kongen at afholde sig fra umaadelig Drikken, og beder ham at understötte Hertug Magnus med sine Raad. — *Coldingen*, den 29ten Septembris. (Tydsk.)

Aarsberetn. fra det kgl. Geheimearch. I. B. S. 153—155.

30. Septbr. [2145.] Kong FREDERIK II. tilskriver Hr. Peder Skram, at det forundrer ham at erfare, at de svenske Skibe uhindrede löbe ud og ind, ligeledes at han ikke har erholdt nogen Skrivelse fra ham; han befaler ham at blive i Söen, saalænge han kan for Is. — 30. September. (Tydsk.)

Brudst. og Udt. i Danske Mag. 3. Række. III. S. 99.

[2146.] Kong Frederik II. antager Hilmar von Münchhausen til sin Oberst med aarlig Løn af 2000 Thlr. og $1/2$ Aars Opsigelse fra begge Sider. — *In unser Stadt Helmenstedt (Halmstad)*, den 3. Octobr. (Tydsk.) 1563. 3. Octobr.

G. S. Treuer, Geschlechts-Hist. der Herren von Münchhausen. Anh. S. 207—208.

[2147.] Literæ Sigismundi Augusti, regis Poloniæ, ad ducem Prussiæ datæ de tractatione pacis inter reges Daniæ et Sveciæ Rostochii habenda, ad quem conventum legatos eosdem, qui Sundii et Stetini cum commissariis Danicis convenerant, se missurum esse scribit. — XI. Octobris. 11. Octobr.

J. B. Menckenius, Sigism. Augusti regis epist. p. 454—457.

[2148.] Enkedronning Dorothea beder sin Søn Kongen, med Hensyn til hans Meddelelse, at han har isinde at gaae i Vinterqvarteer og at aftakke endeel Krigsfolk, vel at overveie denne Sag for at undgaae Skade og unyttige Bekostninger; hun underretter ham om sin Hensigt at begive sig til sin Datter, Hertuginden af Lyneborg, hvis Forløsning forestaaer; tillige beder hun ham om at agte paa Bøndernes Klage over Klippinge-Pengene. — *Coldingen*, den 14. Octobris. (Tydsk.) 14. Octobr.

Aarsberetn. fra det kgl. Geheimearch. I. B. S. 155—157.

[2149.] Sigismundus Augustus, rex Poloniæ, a rege Daniæ petit, ut navis civium quorundam Gedanensium a rege ad usus bellicos detenta restituatur. — *Vilnæ*, XVI. Octobris. 16. Octobr.

J. B. Menckenius, Sigism. Augusti regis epist. p. 457—458.

[2150.] Prinds Wilhelm af Oranien meddeler sin Broder Grev Ludvig af Nassau Uddrag af et Brev fra Monsr. de Cambray [ↄ: Maximilian de Berghes, Erkebisp af Cambray] til Cardinal [Granvella], hvori Krigen mellem Kongerne af *Danmark* og Sverrig blandt andet omtales. — *Breda*, ce XXII. doct. (Fransk.) 22. Octobr.

J. v. Arnoldi, histor. Denkwürd. S. 263—265.

[2151.] Sigismundus Augustus, rex Poloniæ, ad locumtenentem regis Daniæ in Livonia de sumptibus suis in milites maxime regis Daniæ gratia collectos, et de fama pacis inter reges Daniæ et Sveciæ ineundæ scribit. — *Grodnæ*, (XXVII. Octobris). 27. Octobr.

J. B. Menckenius, Sigism. Augusti regis epist. p. 470—471.

[2152.] Kong Frederik II.s Bevilling, at Borgemestere, Raad og menige Borgere i Halmstad maatte være frie for "Zijse" af Tydsk Øl og maatte udføre "Stijwed". — *Halmstad*, then 30. Octobr. (Svensk.) 30. Octobr.

Svensk Udt. i J. Richardson, Hallandia. S. 141.

[2153.] Literæ Sigismundi Augusti, regis Poloniæ, ad regem Daniæ datæ, per quas hujus de legatione Joannis, comitis in Thenczyn, in Sveciam suspicionem tollere conatur, simulque auxilium ejus ad liberationem Joannis ducis Finlandiæ captivi efficiendam rogat. — *Varsaviæ*, XIII. Novembris. 13. Novbr.

J. B. Menkenius, Sigism. Augusti regis epist. p. 479—481.

[2154.] Literæ Sigismundi Augusti, regis Poloniæ, ad ducem Prussiæ datæ, cui gratias agit, quod se de suspicione regis Daniæ ob Johannem comitem in Tenczin in Sveciam missum certiorem fecerit, significatque, se hac de re ad regem scripsisse. — XV. Novembris. 15. Novbr.

J. B. Menckenius, Sigism. Augusti regis epist. p. 481—481.

[2155.] Kong Frederik II.s Gavebrev til Magistrat og Borgerskab i Halmstad paa endeel Jordeiendomme i Øfraby og Knæbelstrup. — *Frederiksborg Slot*, then 17. Novembr. (Svensk.) 17. Novbr.

J. Richardson, Hallandia. S. 140—141.

1563. 20. Novbr. [2156.] KONGENS RETTERTINGS Dom i en Sag mellem Lauge Urnes Arvinger og Palij van Mellen til Lundsgaardt, hvorved Sidstnævnte kiendes ei at være pligtig til at svare til et af hans afdöde Halvbroder Axell Fickssen udstedt Gjældsbrev, da dennes Segl ikke var hængende ved Brevet, men fandtes kun löst indlagt, og desuden Gjælden ikke var krævet inden lovbestemt Tid. — *Ottense*, Lögerdagenn nest eptther Sancti Elizabeds Dag.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 3. Saml. S. 7—10.

4. Decbr. [2157.] Enkedronning DOROTHEA melder Kong Frederik II., at hun paa sin Reise havde truffet hans Broder Hertug Magnus syg i Closter Pretz, hvor hun havde erfaret, at Kongen under heftig Vrede havde forviist ham Landet; hun spörger ham om Grunden til denne Unaade, og beder ham, om end Hertugen har forseet sig, dog som Broder ikke at gaae for strengt i Rette med ham, i det hun antyder, at hvis Kongen er uforsonlig, vil hans Broders Underholdning falde hende til Byrde; dernæst fralægger hun sig höitidelig den Beskyldning, som Kongen har ladet sig forlyde med, at hun sögte at befordre hans Broder Hertug Hans's Valg til Konge; endelig raader hun ham til Fred og beder om en Sammenkomst. — *Coldingen*, den 4. Decemb. (Tydsk.)

Aarsberetn. fra det kgl. Geheimearch. I. B. S. 157—160.

5. Decbr. [2158.] Literæ SIGISMUNDI AUGUSTI, regis Poloniæ, ad regem Daniæ datæ, per quas ab eo petit, ut causam ducis Finlandiæ aut, si iam occubuerit, viduæ eius adiuvet, simulque ut consilium sibi impertiat, quid hac in re faciendum sit. — *Varsaviæ*, V. Decembris.

J. B. Menckenius, Sigism. Augusti regis epist. p. 491—496.

8. Decbr. [2159.] SCHWEDER KETTING, Embedsmand paa Hammershus, tilskriver Kong Frederik II., at han har grebet en Troldqvinde "auff thetigem werck", og forlanger, at hun maa lide efter sine Gjerninger. — 8. Decbr. (Tydsk.)

Udt. og Brudst. i Hüberts, Aktst. til Bornholms Hist. S. 292.

9. Decbr. [2160.] KONGENS RETTERTINGS Dom, der stadfæster en Bytings Dom, hvorefter Grette, Hermendt Wallis Efterleverske, i Otthensse, der havde forsvoret Arv og Gjeld efter sin Husbonde, tilpligtes at holde et Löfte, hun i dennes levende Live havde givet Anders Emickssen til Stienssgaardt, at skaffe ham Sikkerhed for en Sum Penge, hvorfor han havde gjort Forlöfte for hendes Mand til Knudt Gyllensstiern til Thim. — *Haffniæ*, Torsdagenn nest eptther wor Frue Dag conseptionis.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 3. Saml. S. 10—13.

10. Decbr. [2161.] Literæ SIGISMUNDI AUGUSTI, regis Poloniæ, ad regem Daniæ datæ, cui gaudium suum ob societatem mutuam a commissariis utriusque iam stabilitam significat; scribit, se Christopherum, Megapolensem ducem, captivum, non esse liberaturum, nisi ratione societatis mutuæ habita, neque de pace cum Svecia tractaturum insciente rege Daniæ; simul ab eo petit, ut Joannem comitem a Tenczyn, in itinere a rege deprehensum, liberum dimittat. — *Varsaviæ*, X. Decembris.

J. B. Menckenius, Sigism. Augusti regis epist. p. 501—504.

10. Decbr. [2162.] Literæ SIGISMUNDI AUGUSTI, regis Poloniæ, ad ducem Prussiæ datæ, in quibus probat, eum literas suas de comite Tenczynensi ad regem Daniæ non misisse; scribit, se hortatu eius alias literas moderatius scriptas missurum. — *Varsaviæ*, X. Decembris.

J. B. Menckenius, Sigism. Augusti regis epist. p. 505—508.

[2163.] SIGISMUNDI AUGUSTI, regis Poloniæ, instructio, data Francisco Russocki castellano Naklensi et Johanni Zaremba legatis Anclam cum ratificatione pactorum cum rege Daniæ constitutorum et deinde in Daniam mittendis. — *Varsaviæ*, XX. Decembris. 1563. 20. Decbr.

J. B. Menckenius, Sigism. Augusti regis epist. p. 510—515.

[2164.] SIGISMUNDUS AUGUSTUS, rex Poloniæ, duci Prussiæ gaudium suum ob victoriam Danorum ad Helmstetum de Svecis reportatam significat; simulque se de pacificatione regum Daniæ et Sveciæ, sui ratione non habita, esse sollicitum, legatumque ad regem Daniæ de causa comitis a Tenczyn missurum esse scribit. — (Sine loco et die). c. 20. Decbr.

J. B. Menckenius, Sigism. Augusti regis epist. p. 509—510.

[2165.] SIGISMUNDUS AUGUSTUS, rex Poloniæ, nunciis regis Daniæ significat, nuncios suos paulo post festum trium regum Anclam esse venturos cum ratificatione pactorum inter se regemque Daniæ constitutorum. — *Varsaviæ*, XXIII. Decembris. 23. Decbr.

J. B. Menckenius, Sigism. Augusti regis epist. p. 508—509.

[2166.] SIGISMUNDI AUGUSTI, regis Poloniæ, instructio altera legatis in Daniam mittendis data de rebus apud regem Daniæ agendis. — *Varsaviæ*, XXIII. Decembris. 23. Decbr.

J. B. Menckenius, Sigism. Augusti regis epist. p. 515—520.

[2167.] SIGISMUNDI AUGUSTI, regis Poloniæ, confirmatio pactorum inter se regemque Daniæ per commissarios suos Danicosque Stetini die V. Octobris 1563 confectorum. — (Sine loco et die). c. 23. Decbr.

J. B. Menckenius, Sigism. Augusti regis epist. p. 522—525.

[2168.] SIGISMUNDI AUGUSTI, regis Poloniæ, constitutio Francisci Russocki et Joannis Zaremba commissariorum pacificationis cum rege Daniæ tractandæ. — *Varsaviæ*, XXIV. Decembris. 24. Decbr.

J. B. Menckenius, Sigism. Augusti regis epist. p. 525—527.

[2169.] Literæ fidei SIGISMUNDI AUGUSTI, regis Poloniæ, Francisco Russocki, castellano Naklensi, et Joanni Zaremba, legatis ad regem Daniæ mittendis, datæ. — *Varsaviæ*, XXIV. Decembris. 24. Decbr.

J. B. Menckenius, Sigism. Augusti regis epist. p. 527—528.

[2170.] Literæ SIGISMUNDI AUGUSTI, regis Poloniæ, ad regem Daniæ datæ, per quas ei de victoria nuper ex Svecis reportata gratulatur; deinde scribit de rebus in Livonia gestis, de pace facienda, al. — *Varsaviæ*, XXIV. Decembris. 24. Decbr.

J. B. Menckenius, Sigism. Augusti regis epist. p. 531—534.

[2171.] Enkedronning DOROTHEA yttrer for sin Sön Kongen den Glæde, hun har af hans Löfte, snarlig at besöge hende. — *Coldingen*, den tag Stephanj. (Tydsk.) 26. Decbr.

Aarsberetn. fra det kgl. Geheimearch. I. B. S. 160—161.

[2172.] SCHWEDER KETTING, Befalingsmand paa Bornholm, beder Kongen om at erholde et Sundisk Skib frigivet, hvilket han havde tilladet og som var blevet opbragt af e af Kongens Skibe under Otto Gallschyt, da han havde været uvidende om, at Kongen havde Krig med de Sundiske. — 26. Decbr. 26. Decbr.

Udt. i Hüberts, Aktst. til Bornholms Hist. S. 292—293.

[2173.] Enkedronning DOROTHEA beder Hertug Hans (den ældre) af Slesvig, Holsten etc. om at tillade hans Bygmester at reise til Drotingburg for at istandsætte en Bro; hun tilbyder ham en dygtig Graver. — *Coldingen*, 27. December. (Tydsk.) 27. Decbr.

Aarsberetn. fra det kgl. Geheimearch. I. B. S. 164.

1563. [2174.] Kong FREDERIK II.s Befaling til Jens Jßell, Embedsmand paa Aarhus-Gaardt, at paalægge Kjöbstæderne i hans Lehn ikke at udföre Korn, Öxne eller nogen Fetalie, da Kongen behöver "et mærkeligt stort Forraad" af Proviant til Hærens og Flaadens Forsyning. — (Udateret.)

Fragm. i Hüberts, Aktst. vedk. Aarhus. I. S. 175—176.

[2175.] CHRISTOFFER HANSSØNS Regnskab over den af ham oppebaarne Jordskyld af Aarhus By for Aaret 1562.

Hüberts, Aktst. vedk. Aarhus. I. S. 165—175.

[2176.] BRUNSZBUTTELL og EDDELAKS Sognes Ansögning til Kongen og Hertugerne angaaende et Dige. — (Uden Dag.) (Plattydsk.)

Michelsen, Ditm. Urkundenb. S. 284—285.

c. 1563.

c. 1563.

[2177.] En Optegnelse, forfattet af Hr. JENS NIELSON, Sacristan, og SEUERIN OLSEN, Kannik i Roeskilde, om Penge og Klenodier, som under en efter Kongens Befaling foretagen Undersögelse i Mai Maaned 1563 vare blevne fundne i Roeskilde Domkirke og borttagne derfra.

Nye D. Mag. VI. S. 42—47.

1563-1570.

1563—1570.

[2178.] Kaper-Reglement i Krigen mellem Danmark og Sverrig under Kong FREDERIK II.

Nye D. Mag. VI. S. 215—216.

1564.

1564.

6. Januar. [2179.] Brev fra Grev GÜNTHER AF SCHWARZBURG til hans Svoger Prinds Wilhelm af Oranien, hvori han heretter, at han nu ligger i Vinterqvarteer med 34 Faner Knegte og 3000 Heste; han omtaler den svenske Adels ugunstige Stemning mod deres Konge og den i Sverrig herskende store Mangel og Dödelighed; ligeledes Opbringelsen af flere kostbare svenske Skibe. — *Copenhagen*, 6. Jan. (Tydsk.)

J. v. Arnoldi, histor. Denkwürd. S. 271—273.

c. 10. Januar. [2180.] THURE OLUFSON ad M. Absolonem Pedersen, lectorem et notarium capituli Bergensis, literas dat de proelio Halmstadiensi, de Polonis quibusdam in carcerem abductis etc. — *(Hafniæ)*.

Suhms Saml. 2. B. 2. H. S. 106—107.

11. Januar. [2181.] Kong FREDERIK II.s Skrivelse til Hilmar von Münchhausen, hvori han undskylder, at den tilsendte Bestalling ikke havde været efter Aftale; det var ikke skeet med Kongens Vidende, og han sender ham derfor en anden. — *Kiell*, den 11. Januarii. (Tydsk.)

G. S. Treuer, Geschlechts-Hist. der Herren von Münchhausen. Anh. S. 208.

[2182.] En udsendt Adelsmands Beretning til hans Herre, Churfyrst August til Sachsen, angaaende PEDER OXES Forhold til Hertugen af Lothringen, samt om hvorvidt denne Hertug vilde forholde sig rolig under Krigen mellem Danmark og Sverrig. — *Bambergk*, 13. Januar. (Tydsk.) 1564. 13. Januar.

Ryge, P. Oxes Levnet. S. 181.

[2183.] Enkedronning DOROTHEA tilskriver sin Sön Kongen, at hun har tilladt Hertug Hans at begive sig til Flensborg til den Arvedeling, som Kongen agter at foretage næste Söndag, hvorhos hun paalægger ham forsvarlig at iagttage sin yngste Broders Bedste, og melder, at hun agter sig til Sönderborg m. m. — *Coldingen*, 17. Januarij. (Tydsk.) 17. Januar.

Aarsberetn. fra det kgl. Geheimearch. I. B. S. 162.

[2184.] Kong FREDERIK II. tillader Skipper Silvester Francke at angribe de Svenske og deres Tilhængere, hvor han maatte træffe dem, uden derfor at blive anseet som Sörövere. — *Schlosz Flensborg*, then 18. Januarii. (Tydsk.) 18. Januar.

Danske Mag. III. S. 243—244.

[2185.] DAVID CHYTRÆUS in literis (ad D. Joannem Marbachium datis) inter alia de incommodis queritur, quæ in totam viciniam exundent ex atroci bello, superiore anno inter reges Daniæ et Sueciæ erupto. — *Rostochii*, die Conversionis Pauli. 25. Januar.

J. Fechtius, hist. eccles. sec. XVI. supplem. p. 164—165.

[2186.] Kong FREDERIK II.s Arvedelingsbrev angaaende den af ham foretagne Deling af Fyrstendömmerne med hans Broder Hertug Hans den yngre, hvorved denne faaer Sönderborg, Nordborg, Plöens Slot og By samt Klosteret Arensböck. — *Schlosz Flensburg*, den 27. Tag des Monats Januarij. (Tydsk.) 27. Januar.

Diarii Europæi Continuat. XIX. Appendix S. 286—288. J. C. Lünig, Teutsch. Reichsarch. Vol. X. P. spec. VI. Contin. II. 2te Forts. S. 265—266. J. du Mont, Corps dipl. T. V. P. I. p. 125. J. F. Hansen, Staatsbeschr. Schleswigs. S. 613—617. N. Falck, Staatsrechtl Urkund. der Herzogth. Schl. u. Holst. S. 60—62.

[2187.] Hertug HANS DEN YNGRE tilstaaer, at Kong Frederik II. har givet ham Fyldest for hans fædrene Arvedeel af Hertugdömmerne. — *Flenszburg*, den 28. Januarii. (Tydsk.) 28. Januar.

Diarii Europæi Continuat. XIX. Append. S. 288—289. J. C. Lünig, Teutsch. Reichsarch. Vol. X. P. spec. VI. Contin. II. Forts. 2. S. 266—267. J. du Mont, Corps dipl. T. V. P. I. p. 126. J. F. Hansen, Staatsbeschr. Schleswigs. S. 618—620. N. Falck, Staatsrechtl. Urkund. der Herzogth. Schlesw. u. Holst. S. 62—64.

[2188.] Kong FREDERIK II. tillader Silvester Franck, Mauritz Rantzow, Amtmand paa Gottorp, hans Skipper, som forhen (18. Jan.) havde faaet Tilladelse at angribe de Svenske hvorsomhelst han traf dem, endvidere at maatte passere Öresund toldfrit med bemeldte Mauritz Rantzows Skib og Gods. — *Flensborg Slott*, thend 28. Dag Januarii. 28. Januar.

Danske Mag. III. S. 244—245.

[2189.] Tillæg til et Brev fra Enkedronning DOROTHEA til hendes Sön K. Frederik II., hvori hun takker Gud for hans Frelse fra den Livsfare, hvori han nylig havde svævet paa en Jagt ved Flensborg. — [Tiden usikker.] (Tydsk.) Initio Febr.?

Aarsberetn. fra det kgl. Geheimearch. I. B. S. 162—163.

[2190.] Landgrev PHILIP af Hessens Svar til de svenske Gesandter i Cassel, hvorved Forhandlingerne om Kong Erik XIV.s Ægteskab med Landgrevens Datter, Fröken Christina, afbrydes; der omtales, at de svenske Gesandter vare blevne opholdte i Danmark, 18. Febr.

1564. samt at Kongen af Danmark havde oversendt Copie af et Brev paa Latin, hvori Kong Erik
18. Febr. fornyede sit Frierie til Dronningen af England, hvilket, med flere Breve, var blevet taget fra en svensk Tjener. — *Cassell*, den XVIII:den Februar. (Tydsk.)

A. Fryxell, Handlingar rör. Sverges Historia. 2. D. S. 67—90.

19. Febr. [2191.] Landgrev PHILIP af Hessens Skrivelse til Churfyrst August af Sachsen, hvori han takker for Meddelelsen af Originalen af det latinske Brev fra K. Erik XIV. af Sverrige til Dronningen af England, og beretter tillige at have bedet Kongen af Danmark om, at denne Original maatte blive i Landgrevens Værge. — *Cassel*, am 19. Februarii. (Tydsk.)

A. Fryxell, Handlingar, rör. Sverges Historia. 2. D. S. 91—92.

25. Febr. [2192.] Landgrev WILHELM af Hessen giver Prinds Wilhelm af Oranien en Beretning om Kongen af Sverrigs Forhandlinger med hans Fader angaaende det forehavende Ægteskab med Prindsesse Christine af Hessen, samt hvorledes disse vare blevne afbrudte ved et Gesandtskab fra Kongen af Danmark, der overbragte Copie af et opsnappet Brev fra Kongen af Sverrige til Dronningen af England, dateret 5 Dage efter de svenske Gesandters Fuldmagt. — *Cassel*, 25. Febr. (Tydsk.)

J. v. Arnoldi, histor. Denkwürd. S. 274—277.

5. Martii. [2193.] Brev fra (Amtmand) MORITZ RANTZOW til hans Skipper Siluester (Francke), hvori han yttrer sin Forundring over, at Tolderen i Helsingöer har anholdt ham, og befaler ham at afseile til Naruen. — *Gotturff*, den 5. Martii. (Plattydsk.)

Danske Mag. III. S. 245—246.

16. Martii. [2194.] RIGSRAADETS Dom, hvorved Eyller Rönou til Haidkilde, Steen Rosenspar til Skarroltt, Cristoffer Ulfelltt til Jershaffue og Henning Qvitzou til Spanddagger, der havde gjort Forlöfte til Kongen for Cristoffer Urne til Rydgaard ved dennes Löesladelse af Fængsel, dömmes til at betale Kongen ti tusinde Jochimsdaler, da Cristoffer Urne paa Viborg Landsting havde skjældet Axell Jull og udæsket ham til Kamp. — *Kiöbenhaffns Slott*, thend Taarsdag nestt ephter Midfaste Söndag.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 3. Saml. S. 13—18.

17. Martii. [2195.] Enkedronning DOROTHEAS Skrivelse til sin Sön Kong Frederik II., hvori hun spörger til hans Befindende; tillige sender hun ham en "Banet" (Bonet?) til Foræring for at vedligeholde sig i hans sönlige Erindring. — *Coldingen*, den 17. Marcij. (Tydsk.)

Aarsberetn. fra det kgl. Geheimearch. I. B. S. 163.

17. Martii. [2196.] Enkedronning DOROTHEA beder sin Sön Kong Frederik II. at antage sig Adelen i Wieck, der ved de Svenskes Indfald og efter Erobringen af Hapszell befinder sig i en sörgelig Stilling, i det den deels er bortfört i Fangenskab til Sverrige, deels er bleven sit Gods og Eiendom berövet, medens den bestandig har været Kongen af Danmark og Hertug Magnus tro m. m. — *Coldingen*, den 17. Marcj. (Tydsk.)

Aarsberetn. fra det kgl. Geheimearch. I. B. S. 163—166, hvor tillige et medfölgende Bönskrift fra Ditterich Vxkull er aftrykt.

19. Martii. [2197.] Kong FREDERIK II. tillader Holger Rosenkrantz til Boller, Raad og Embedsmand paa Slottet Skanderborg, at tilbagetage endeel Gods, som hans Forældre havde givet til Mariager Kloster for nogle daglige Messer, og at lægge det til Hospitalet i Horsens, og dertil indbetale den visse Rente af Godset, hvorhos der forbeholdes ham og hans Arvinger Ret til at belægge 5 Senge, som herfor skulde vedligeholdes i Hospitalet. — *Kiöbnehafn*, then XIX. Dag Martii.

Danske Mag. VI. S. 170—172.

[2198.] Kongens Retterttings Dom, hvorved Anders Anderssen i Hvidberig, der 1564.
tiltales af Hans Skell til Nygaardt for et Stykke Jord ved Hvidberig Kirke, dömmes til at 21. Martii.
stande Hans Skell til Rette. — *Haffnie*, Tiisdagenn nest eptther Syndagenn Judica.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 3. Saml. S. 18—21.

[2199.] Kong Frederik II.s Stadfæstelses-Brev af et Mageskifte mellem Jörgen 24. Martii.
Skram til Tiele og Jörgen Lycke, Ridder, Raad og Embedsmand i Mariager Kloster paa dette sidstes Vegne, hvorved udlagdes til förstnævnte en Eng i Grafkiær i Nörlyng Herred, og til Klosteret to Gaarde i Vesterbölle Sogn og By i Rins Herred. — *Kiöbnehafn*, then XXIIII. Dag Martii.

Danske Mag. VI. S. 172—173.

[2200.] Enkedronning Dorotheas Skrivelse til sin Sön Kong Frederik II., hvori 2. Aprilis.
hun tilkjendegiver sin Glæde over Efterretningen, at de Svenske ere dragne bort fra Bahus, da dette giver hende Haab om, at man nu paa begge Sider vil være tilböielig til Fred m. m. — *Coldingen*, den Sontag in h. ostern. (Tydsk.)

Aarsberetn. fra det kgl. Geheimearch. I. B. S. 166—167.

[2201.] Enkedronning Dorothea tilkjendegiver sin Sön Kongen, i Anledning af 10. Aprilis.
hans Befaling til Goske Brockenhus at möde ved de udrustede Skibe, at dennes Bryllup med Jomfru Anna Wensterman er berammet til næste Söndag (ɔ: 16. Apr.), saa at der ikke vil være Tid til at afsige de mange indbudne Adelige; hun beder ham at holde hende det tilgode, at hun lader Bryllupet gaae for sig efter Bestemmelsen. — *Coldingen*, den Montag nach qvasimodogeniti. (Tydsk.)

Aarsberetn. fra det kgl. Geheimearch. I. B. S. 167—168.

[2202.] Tractatus de pace et de libertate commerciorum inter Angliæ et Franciæ 11. Aprilis.
regna, in qvo tractatu ex parte Caroli Franciæ regis comprehenditur rex Daciæ. — *Trecis*, die XI. Aprilis post Pascha.

T. Rymer, Foedera, ed. G. Holmes. T. VI. P. IV. p. 123—124.

[2203.] Enkedronning Dorothea beder sin Sön Kongen ikke at fortryde paa, at 12. Aprilis.
hun har tilbageholdt den eneste Læge i Byen, som tilligemed et Antal Borgere var udskreven til Krigstjeneste. — *Coldingen*, den 12. Aprilis. (Tydsk.)

Aarsberetn. fra det kgl. Geheimearch. I. B. S. 168.

[2204.] Kongens Retterttings Dom i en Sag mellem Fru Edelle, Frands Billes 18. Aprilis.
Efterleverske til Hvedeholm og Jörgen Anderssen, Borger i Faaborig, hvorved denne Sidste, hvis Hustru Kariane Jörgens, der mödte under Sagen, forgjeves sögte at erholde denne udsat til sin Husbondes Hjemkomst fra Norge, tildömmes at fyldestgjöre et af ham udstedt Gjeldsbrev. — *Lamgestö*, Taarsdagenn nest eptther Syndagenn quasi modo geniti.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 3. Saml. S. 21—22.

[2205.] Enkedronning Dorotheas Skrivelse til sin Sön K. Frederik II., hvori hun 21. Aprilis.
forundrer sig over hans Besværing over, at Drabanten Frantz vom Hordt er bleven formeent Ophold i Klosteret Arnsbock, da han vel veed, hvorvidt hans Broder Hertug Hans's Arvegods strækker sig, og at Klosterets fattige Leilighed ikke er til at föde unge raske Folk; hun beder ham at forskaane hende med "solichen rawen vnfreuntlichen schreiben". — *Coldingen*, den 21. Aprilis. (Tydsk.)

Aarsberetning fra det kgl. Geheimearch. I. B. S. 168—169.

1564. 21. Aprilis. [2206.] Notifications - Skrivelse fra DOM - CAPITLET I SCHLESWIG til Hertug Adolf angaaende Valget af Frantz Rantzau til Canonicus. — *Schleszwig*, Frigdag na Misericordias domini. (Plattydsk.)

J. F. Noodt, Beyträge. 2. B. S 256—258.

26. Aprilis. [2207.] Enkedronning DOROTHEA sender sin Sön Kong Frederik II. nogle Fjedre "zum panet" (Bonet?); hun tilkjendegiver sit Önske at see ham der i Egnen. — *Coldingen*, den 26ten Aprilis. (Tydsk.)

Aarsberetn. fra det kgl. Geheimearch. I. B. S. 169—170.

27. Aprilis. [2208.] Kong FREDERIK II.s Forordning om Klippinge Mynt, hvorefter hver den, der ikke antog denne Mynt for fuld Værd, ɔ: tre Mark for en Daler, skulde straffes paa sin Hals, uden al Naade. — *Kiöbnehaffn Slot*, thend XXVII. Aprilis.

Danske Mag. III. S. 111—112.

28. Aprilis. [2209.] Kong FREDERIK II. tilsender Borgemester og Raad i Aarhus sit aabne Brev, hvorved han indskærper sin Befaling, at man uvægerlig skal tage den af ham slagne Mynt, *Klippinge*, til fuld Værd; tillige paalægger han dem paa Torvet at opreise en Galge, for deri strax at hænge enhver, som denne Mynt foragter. — *Kiöpnehaffn Slott*, theend xxviij Dag Aprilis.

J. B. Hübertz, Aktst. vedk. Aarhus. I. S. 176—178.

28. Aprilis. [2210.] Kong FREDERIK II.s Befaling til Övrigheden i Suinborg om at lade forkynde et aabent Brev angaaende Klippinge og derefter at lade opföre en Galge der i Byen, for deri strax at lade ophænge enhver, der vragede denne Mynt. — *Kiöpennehaffn slott*, thend xxviij dag Aprilis.

Nye D. Mag. VI. S. 60—61.

29. Aprilis. [2211.] SCHWEDER KETTING, Befalingsmand paa Bornholm, underretter Kong Frederik II. om den overmodige Behandling, som et Sendebud fra ham, ligesom ogsaa et fra Lybek havde været Gjenstand for i Düvenow af Pommeranerne og de Svenske. — *Hammershuus*, 29. April. (Tydsk.)

Udt. og Brudst. i J. B. Hübertz, Aktst. til Bornholms Hist. S. 293—294.

1. Maji. [2212.] CAROLI, Francorum regis, ratificatio tractatus inter Franciam et Angliam die XI. Aprilis facti (cfr. Nr. 2202). — *In oppido Barri Ducis*, die prima Mensis Maii.

T. Rymer, Foedera, ed. G. Holmes. T. VI. P. IV. p. 123—124.

1. Maji. [2213.] Enkedronning DOROTHEAS Skrivelse til Dr. Jheronymus Thenner, kongelig dansk Hofraad, hvori hun viser, i hvilken sörgelig Tilstand Stiftet Ösel og Wieck befinder sig, navnligen ved Christoff Walckendorffs Undertrykkelse, og hvorledes Hertug Magnus beröves ikke blot sin Anseelse, men ogsaa alle sine Indtægter m. m. — *Coldingen*, den 1. Maij. (Tydsk.)

Aarsberetn. fra det kgl. Geheimearch. I. B. S. 172—174.

1. Maji. [2214.] Enkedronning DOROTHEA tilsender sin Sön K. Frederik II. en hende ved Jorg Fittinghoff leveret Supplication fra Stænderne i Stiftet Ösel og Wieck, og tilkjendegiver ham, i hvilken sörgelig Stilling Stiftet befinder sig ved den Undertrykkelse, det maa lide af Kongens Embedsmænd, navnlig af Walckendorff, hvorved Indvaanerne besværes med utaalelige Byrder, Stiftsindtægterne unddrages Hertugen, hans Embedsmænd afsættes, m. m. — *Coldingen*, den 1ten Maij. (Tydsk.)

Aarsberetn. fra det kgl. Geheimearch. I. B. S. 170—172.

[2215.] Enkedronning DOROTHEA beder sin Sön Kongen at give Brevviseren Ritmester Heinrich Dickerts Adgang til sig for at fremsætte en Plan til et Foretagende i Liefland. — *Coldingen*, den 1. Maij. (Tydsk.) 1564. 1. Maji.

Aarsberetn. fra det kgl. Geheimearch. I. B. S. 170.

[2216.] Kong FREDERIK II. tilskriver Churfyrst August af Sachsen, at det ikke er ham imod, at Churfyrsten besvarer Keiserens Brev angaaende Peder Oxe overeensstemmende med en oversendt Concept. — *Friderichsborg*, den 3. May. (Tydsk.) 3. Maji.

Ryge, P. Oxes Levnet. S. 182.

[2217.] Kong FREDERIK II.s Qvittering for 5000 "enckende" Daler, som Oluff Munck havde givet Rentemester Jochim Beck som et Laan til Kronen, imod Pant i Lundenes Slot og Lehn, hvilket Oluf Munck selv da havde i Værge. — *Haffnie*, thend iiij Dag Maij. 4. Maji.

Genealog. Archiv. Nr. 1—8. S. 210—211.

[2218.] Amtmand til Gottorp og Trittauwe, MAURITS RANTZOWS Brev, hvorved han beder Kongens Admiraler og Befalingsmænd at lade Silvester Francke med Skib og Gods frit og ubehindret passere til Narva. — *Gotthorpe*, den 8. May. (Plattydsk.) 8. Maji.

Danske Mag. III. S. 246—247.

[2219.] Kong FREDERIK II.s Forordning, hvorved det indskærpes samtlige Undersaatter i Skaane at söge Kirken paa de anordnede Bededage. — *Kiöbenhaun Slott*, den 9. Dag Maji. 9. Maji.

Danske Mag. VI. S. 57.

[2220.] MAGNUS, Biskop til Stiftet Ösel, Wieck og Kurland, Administrator af Stiftet Reval, Hertug til Slesvig, Holsten etc., stadfæster nogle, Ridderskabet paa Ösel af Biskop Reinhold Buxhoueden givne Privilegier. — *Goldingen*, Tages Auffart Christj. (Tydsk.) 11. Maji.

A. W. Hupel, neue nord. Miscell. 9. und 10 Stück. S. 466—470.

[2221.] HERLOFF TROLLES Brev til Kong Frederik II., hvori han tilmelder ham den Orden, hvori Flaaden skulde seile; önsker at al Proviant maa sendes til Gulland; samt raader til i Sundet ikkun at anholde de Skibe, som sikkert gjöre Fienden Tilförsel. — *Ex Etthers Kongl. Majsts. Orloffs Flode (under Dragör)*, thend 11. Maji. 11. Maji.

Danske Mag. III. S. 212—214.

[2222.] Enkedronning DOROTHEA underretter sin Sön Kongen om sin Hensigt, med det allerförste personlig at aflægge ham et Besög. — *Coldingen*, den Sontag Exaudi. (Tydsk.) 14. Maji.

Aarsberetn. fra det kgl. Geheimearch. I. B. S. 174—175.

[2223.] HERLOFF TROLLE tilmelder Kong Frederik II., at han har lagt ind under Bornholm, da de Lybske vilde tage mere Proviant ombord; han vil nu söge de Svenske mellem Öland og Gulland. — *Aff Etthers Kongl. Majsts. Orloffs Flode*, Pynse Dag, *vnder Boringholm*. 21. Maji.

Danske Mag. III. S. 215—216.

[2224.] Dr. JOHAN BOUCKE tilbyder Kong Frederik II. sin Tjeneste til den til 11. Junii udskrevne Kreds-Forsamling for den nedersachsiske Kreds i Halberstadt, hvortil han formoder at Kongen er indbudt. — *Rostogk*, Montags In den heilligen Pfingsten. (Tydsk.) 22. Maji.

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 3. Th. S. 255—257.

[2225.] HERLOFF TROLLE tilmelder Kong Frederik II., at han endnu ikke har truffet Fienden, som han bestandig söger; der ere mange Syge paa Flaaden, og man lider Mangel paa Öl. — *Aff Etthers Kongl. Majsts. Orloffs Flode (under Kaars-Öö)*, Torsdagen thend 25. Maji. 25. Maji.

Danske Mag. III. S. 214—215.

1564. [2226.] Enkedronning DOROTHEA tilsender sin Sön Kongen nogle Krebs, tilligemed
1. Junii. sin Fisker for at udsætte dem. — *Vff vnserm leibgut Coldingen*, den 1. Junij. (Tydsk.)

Aarsberetn. fra det kgl. Geheimearch. I. B. S. 175.

1. et 4. Junii. [2227.] HERLOFF TROLLE underretter Kong Frederik II. om en alvorlig Handel med de svenske Skibe sidste Tirsdag, hvorom Peder Munck vil meddele det nærmere. — *Aff Etthers K. Ms. Orloffs Flode vnder Karsö*, Torsdagen then 1. Junii. [I en Efterskrift melder han Afsendelsen af nogle af de Bytte-Penge, Jacob Bagge og hans Selskab sendte ham, dat. Söndagen thend 4. Junii.]

Danske Mag. III. S. 188—189.

8. Junii. [2228.] JOANNES STURMIUS, rector, fidem suam et observantiam adversus Fredericum II. regem protestatur; causam silentii sui se jam D. Hieronymo Thennero exposuisse. — *Argentorati*, octaua Junii.

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 2. Th. S. 450—451.

10. Junii. [2229.] SWEDER KETTINCK beretter til Kong Frederik II., at den lybske Admiral Friederich Knewell har meldt ham, at der den 30. og 31. Mai har staaet en Træfning mellem de Lybske og Svenske, hvorved Skibet "Machelosz" er opbrændt og Admiral Jacoff Bagge tagen til Fange. — *Hammershus*, den 10. Juni. (Tydsk.)

Brudst. i Danske Mag. 3. Række. II. S. 81.

12. Junii. [2230.] HERLOFF TROLLE tilmelder Kong Frederik II., at han nu agter at krydse mellem Sverrig og Tydskland; han har Mangel paa Baadsmænd og Krigsfolk paa Grund af Sygelighed og beder om Hjelp. — *Aff Etthers Kongl. Maytts. Orloffs Flode vnder Karlsöö*, Mandags thend 12. Junii.

Danske Mag. III. S. 217—218.

22. Junii. [2231.] Kong FREDERIK II.s Hof-Mandtal og Spise-Ordning paa Kiöbenhaffn Slot. — *(Kjöbenhavn)*, thenn 22. Dag Juni.

Nye D. Mag. V. S. 61—72.

22. Junii. [2232.] Enkedronning DOROTHEA sender sin Sön Kong Frederik II. en Vogn, som hun har lovet ham, til Foræring. — *Coldingen*, den 22ten Junij. (Tydsk.)

Aarsberetn. fra det kgl. Geheimearch. I. B. S. 175—176.

22. Junii. [2233.] Dr. JOHAN BOUCKE melder Kong Frederik II., at Kongen af Sverrige skal have afskediget alle de Ryttere, han paa Vartpenge holdt i Padeborn Stift, foruden andre Efterretninger fra Spanien, Frankrig og Tydskland. — *Rostock*, den 22ten Junii. (Tydsk.)

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 3. Th. S. 252—254.

24. Junii. [2234.] Enkedronning DOROTHEA beder sin Sön Kong Frederik II. at aflægge sin Uvillie mod sin Broder Hertug Magnus, opfordrer ham til at befordre dennes Indtrædelse i Ægtestanden som det bedste Middel til at drage ham bort fra et uchristeligt Levnet, og foreslaaer til den Ende en Prindsesse af Pommern som et passende Parti. — *Coldingen*, den 24. Junij. (Tydsk.)

Aarsberetn. fra det kgl. Geheimearch. I. B. S. 176—177.

24. et 28. Jun. [2235.] HERLOFF TROLLE underretter Kong Frederik II. om sine Foretagender i Östersöen; han forlanger friske Folk, da stor Sygdom hersker paa Flaaden; hans Planer mod Öland; Jacop Bagges Beretning om Kong Eriks Magt og Krigs-Forberedelser; opfordrer til et Angreb fra Norge m. m. — *Aff Etthers Kongl. Majsts. Orloffs Flode vnder Karszö*, Sancte Hans Baptiste Dag. — I en Efterskrift melder han om Jörgen Brades Sygdom, hvorfor han

vil lade ham reise hjem. Han venter i Morgen at komme til Bornholm. — Onsdag, *aff E. K. Ms. Orloffs Flode*, den 28. Junii. 1564. 24. et 28. Jun.

Danske Mag. III. S. 190—192.

[2236.] Dom af Arne Gislason, Þorlake Einarsson og 22 andre Mænd, til-nævnte af Lagmændene Páll Vigfússon og Eggert Hannesson, afsagt efter Begjæring af den kongelige Befalingsmand paa Island Páll Stigsson, angaaende Blodskam, Hoer og Frillelevnet (den saakaldte Store Dom). — *Á almennelegu Auxarár þinge*, föstudaginn næstann fyrer Visitatio Mariæ, þann þritogasta dag Junii. (Islandsk.) 30. Junii.

Stoore Doomur. Holum 1748. fol. 1—3. M. Ketilson, Fororda. til Isl. 2. D. S. 31—38, med dansk Overs. sst. S. 44—51 (i Vidisse af 12. Decbr. 1570.) *Danske*: E. Thorhallesen, den isl. Lov, Jons Bogen. S. 405—418. *Latin:* G. A. Detharding, von den Isl. Gesetzen. S. 14—20.

[2237.] Herloff Trolle melder Kong Frederik II., at han har sendt to Skibe under Ennoldt Kruse og Gurgenn Grön til Rostok for at forlange det derliggende svenske Skib udleveret, og sender Kongen en Copie af sin Skrivelse i den Anledning til Raadet og Menigheden i Rostock. — *Aff Etthers kongl. Maytts. Orlaffs Flode vnder Borringholm*, Söndagen thend 2. Julii. 2. Julii.

Danske Mag. III. S. 239—240.

[2238.] Herloff Trolles Skrivelse til Borgemester, Raad og ganske Menighed i Rostock, hvorved han fordrer, at de skulle udlevere det svenske Skib Falcken, som ligger i deres Havn. — *Aff Kongl. Maytts. Orloffs Flode vnder Borringholm*, Sondags thend 2. Julii. 2. Julii.

Danske Mag. III. S. 240—241.

[2239.] Kong Frederik II.s Befaling til "Os Elskl. Ærlig og Velb. [Hr. Mogens Gyldenstjerne] til Stjernholm, Ridder", om at forordinere Nogen til at besee en af Universitetets Gaarde, som Dr. Hieronimus Thenner önskede at faae til Mageskifte, og en anden, som han vilde give derfor. — *Borsholm*, den 7de Julii. 7. Julii.

Nye D. Mag. VI. S. 218—219.

[2240.] Enkedronning Dorothea beder sin Sön Kongen, at han vil tillade Mette Wib af Ribe at beholde sin Livstid en Eng, som hendes Mand Jacob Wib tilforn havde erholdt m. m. — *Coldingen*, den 8. Julij. 8. Julii.

Aarsberetn. fra det kgl. Geheimearch. I. B. S. 178.

[2241.] Lauritz Madsen Bössestöber, Raadmand i Kjöbenhavn, sælger og afhænder tvende Boder i Kjöbenhavn til de fattige Husarme sammesteds, for 180 Mark Danske, som Jens Callundborg, Borger sst., havde skjenket samme Husarme. — *Kiöbenhafn*, dend 8. Dag Julii. 8. Julii.

Hofman, Fundationer. T. X. S. 247—248.

[2242.] Brudstykke af et Brev fra Kong Frederik II. til Herloff Trolle, hvori han tilkjendegiver ham, at han har sendt Sueder Ketting sit Mandat, i Anledning af at Kongens Mynt af Undersaatterne paa Bornholm foragtes. — 11. Julii. 11. Julii.

Hüberts, Aktst. til Bornholms Hist. S. 294—295.

[2243.] Herloff Trolles Brev til Kong Frederik II., hvori han melder, at han paa Grund af Vinden ikke har kunnet naae den svenske Flaade, som han havde Kundskab om var i Nærheden, m. m. — *Ex Etthers Kongl. Maytts. Orloffs Flode vnder Boringholm*, Torsdagen then 12. Julii. 12. v. 13. Jul.

Danske Mag. III. S. 219—219. (Den 12. Julii faldt i dette Aar paa en Onsdag).

1564. 15. Julii. [2244.] HERLOFF TROLLES Brev til Kong Frederik II., at han endnu bestandig forgjeves har sögt at træffe den Svenske Flaade först ved Ny Dybe, siden ved Hedensö; han agter sig nu til Wernö. — *Aff Etthers Kongl. Maytts. Orloffs Flode under Hedensöö*, Löffuerdags thend 15. Julii.

Danske Mag. III. S. 219—220.

16. Julii. [2245.] HERLOFF TROLLE melder Kong Frederik II., at han har anholdt Siluester Francke, der nu er kommen til Flaaden fra Nerffuen (Narva), og at han vil benytte hans Skib imod Kongens Fiender; endvidere at Lybekkerne besvære sig over, at Kongen tillader saa mange at segle paa Nerffue, hvori de kunne synes at have nogen Ret. — *Aff etthers Kongl. Majsts. Orloffs Flode vnder Segell og wor rette Kaasz til Borringholm att söge wor Fyende*, Söndagen thend 16. Julii.

Danske Mag. III. S. 241—243.

18. Julii. [2246.] SCHWEDER KETTING, Befalingsmand paa Bornholm, melder Raadet i Lybek, at den dansk-lybske Flaade, efter at have indtaget Proviant paa Bornholm, var afgaaet mod den tydske Side, og at en stor svensk Flaade Dagen efter (14. Jul.) var ankommen under Öen; han beretter om de Svenskes grusomme Færd mod endeel fangne lybske Narvafarere; forlanger Vaaben og Krud m. m. — *Hamershuszen*, den 18. Julij. (Plattydsk.)

Hüberts, Aktst. til Bornholms Hist. S. 295—298.

19. Julii. [2247.] HERLOFF TROLLES Brev til Kong Frederik II., hvori han beretter flere forgjæves Forsög paa at træffe de Svenske; han klager over de Lybskes Modlöshed og over Mangel og Sygdom paa den danske Flaade, og forlanger friske Folk og Proviant, m. m. — *Aff Etthers Kongl. Maytts. Orloffs Flode vnder Borringholm*, Onsdagen thend 19. Julii.

Danske Mag. III. S. 247—251.

19. Julii. [2248.] BARNIM DEN ÆLDRE, Hertug til Stettin, Pommern etc., tilkjendegiver Enkedronning Dorothea sit uforandrede Venskab for det kongelige Huus i Danmark, men erklærer med Hensyn til den foreslaaede Forbindelse intet at kunne foretage sig, förend han har erfaret Kongen af Danmarks Mening og Raad. — *Colbalz*, den 19. Julij. (Tydsk.)

Aarsberetn. fra det kgl. Geheimearch. I. B. S. 180—181.

20. Julii. [2249.] HERLOFF TROLLES Brev til Kong Frederik II., hvori han atter beklager sig over Lybekkernes Modlöshed, samt melder, at han og Hr. Frederik Kneffuell, den lybske Admiral, agte at tilskrive Kong Erik angaaende Krigsfangernes Behandling. — Torsdagen thend 20. Jullii (uden Aar). (Paa en lös Seddel omtaler han Kong Eriks Forhaaninger mod det danske Vaaben.)

Danske Mag. III. S. 251—253.

21. Julii. [2250.] Kong FREDERIK II. befaler Herlof Trolle at sende Silvester Francke, hvis Ankomst til Flaaden fra Narva han har erfaret, til Kjöbenhavn, ligesom ogsaa hans Skib, der skal udrustes til Krigsbrug. — 21. Juli.

Udt. i Hüberts, Aktst. til Bornholms Hist. S. 298.

22. Julii. [2251.] Skrivelse fra SCHWEDER KETTING, Befalingsmand paa Bornholm, til Kong Frederik II. angaaende Grundene, hvorfor Bornholmerne ikke have udredet den paabudne Skat til bestemt Tid. — 22. Juli.

Udt. i Hüberts, Aktst. til Bornholms Hist. S. 298—299.

22. Julii. [2252.] HERLOFF TROLLE melder Kong Frederik II., at han ikke havde villet modtage de Svenske Fanger af Lybekkerne, för han fik Kongens Befaling, da Lybekkerne fordrede

en saa haard Forskrivelse af ham, hvoraf en Copie (paa Plattydsk) medfölger; endvidere, at han anseer Silluester Francke for uden Skyld, da han handlede efter Befaling af Moritz Randzow; m. m. I en Efterskrift melder han, at han havde anholdt 8 Skibe, som vilde gaae til "Nerffuen", men havde tilladt dem at seile igjen, mod Skippernes Forpligtelse (som ogsaa er bilagt) (paa Plattydsk) at gaae til Dantzigk, eller og skaffe et andet Pas fra Kongen. — *Aff Ethers Kong. Majsts. Orloffs Flode vnder Borringholm*, Löfferdagen thend 22. Julij. 1564. 22. Julii.

Danske Mag. IV. S. 244—249.

[2253.] Copie af et Brev, som HERLOFF TROLDE vilde sende til Kong Erich XIV. af Sverrige, hvis Kong Frederik II. tillod det, i Anledning af den tyranniske Behandling, som var udviist mod en Deel Danske Fanger. — *Af Kongl. Maytts. Orloffs Flode*, Löffuerdagen thend 22. Julii. 22. Julii.

Danske Mag. III. S. 277—278.

[2254.] Brev til Kong Erich XIV. fra de svenske Fanger JACOB BAGGE, ARFFIDT TROLLE, CHRISTOFFER ANDERSÖN og MADZ PERSÖN, at de Svenske dog maatte behandle de danske Fanger mere christeligt, og at de selv maatte blive udlöste af Fangenskabet. — *(Paa den danske Flaade)*, then 22. Dag Julii. 22. Julii.

Danske Mag. III. S. 279—280.

[2255.] Brev fra de svenske Fanger JACOB BAGGE, ARFFUEDH TROLLE og CHRISTOPHER ANDERSON, hvorved de beder Joenn Karsonn, Befalingsmand paa Calmar Slot, at udvexle fire danske Fanger mod ligesaa mange Svenske. — *(Paa den danske Flaade)*, 22. Julii. 22. Julii.

Danske Mag. III. S. 280—281.

[2256.] Den svenske Admiral JACOB BAGGE tilmelder sin Hustru Anna, at han er dansk Krigsfange, og at alle, som vare paa "Marsz" bleve slagne paa et hundrede nær, der toges til Fange; han anbefaler hende sit Huusvæsen. — Then 22. Julii. 22. Julii.

Danske Mag. III. S. 281—282.

[2257.] ARFFUEDH TROLLE underretter sin Moder Fru Madelenne til Barquare om, at han tilligemed Jacob Bagge, Christopher Andersen og Madtz Persön ere blevne tagne tilfange af de Danske og Lybske under Öland den 31. Mai, men blive efter Leiligheden holdte godt under Fangenskabet m. m. — Then 23. Julii. 23. Julii.

Danske Mag. III. S. 282—284.

[2258.] Copie af HERLOFF TROLLES Beviis, udstedt til den Lybske Admiral Fr. Knewell for Overleveringen af de 4 Svenske Fanger Jacob Bagge, Arwid Trolle, Christopher Andersen og Matz Persenn, Borgemester i Stockholm, og Forpligtelse paa Kongens Vegne ikke at lösgive dem uden Samtykke af Raadet i Lybek. — *Unter Borringholm*, denn 26. Julii. (Tydsk.) 26. Julii.

Danske Mag. III. S. 277.

[2259.] HERLOFF TROLLE takker Kong Frederik II. for hans Löfte at sende Flaaden Undsætning af 400 Mand; han melder, at hele Flaaden nu er samlet, og at han med de Lybske, som nu have faaet mere Mod, atter vil söge Fjenden; han oversender Jacop Bagge og tre andre svenske Fanger, som ere ham overleverede af den Lybske Admiral m. m. — *Aff etthers Kongl. Maytts. Orloffs Flode vnder Borringholm*, Torsdagen thend 27. Julii. 27. Julii.

Danske Mag. III. S. 274—276.

[2260.] Enkedronning DOROTHEA underretter sin Sön Kongen om, at hun efter hans Raad har afferdiget Hertug Magnus til hans Stift, efterat have forsynet ham med det nödvendige til Reisen; hun tilkjendegiver, at hun vil ledsage ham gjennem Holsten, saasnart 29. Julii.

1564. 29. Julii. hun har modtaget Kongens Erklæring i den bevidste Pommerske Sag, hvilken ogsaa af Hertugen af Pommern er bleven forlangt; hun beder ham ikke at lægge Hindringer iveien for hans Broders Velfærdssag, og iövrigt at forskaane hende for mistænksomme Skrivelser. — *Coldingen*, den 29ten Julij. (Tydsk.)

Aarsberetn. fra det kgl. Geheimearch. I. B. S. 178—180.

1. Augusti. [2261.] PEDER OXE paa sine egne og sin Broder Albret Oxes Vegne ansöger Biskopperne af Würtzburg og Bamberg om at blive forlenet med sin afdöde Fætters Jorge Pancratz Oxse af Guntzendorffs efterladte Lehns-Godser. — *Nantze (Nancy)*, den 1. Augusti. (Tydsk.)

Ryge, P. Oxes Levnet. S. 188—189.

15. Augusti. [2262.] Beretning af HERLOFF TROLLE til Kong Frederik II. angaaende en Træfning igaar under Ölandt med den svenske Flaade, hvorved denne blev slagen paa Flugt og tildeels adspredt. — *Aff etthers kong. Maytt. Orloffs flode vnder Segell mellom Ölandt och Gullandt*, Tijszdagen thend 15. Augustj.

Danske Mag. 3. Række. II. S. 82—83.

18. Augusti. [2263.] Enkedronning DOROTHEA beder sin Sön Kong Frederik II. om Underretning, naar og hvor han venter Churfyrsten af Sachsen og hans Gemalinde, da hun har erfaret af Churfyrsten, at de ere blevne indbudne af Kongen. — *Arnsbock*, den 18ten Augusti. (Tydsk.)

Aarsberetn. fra det kgl. Geheimearch. I. B. S. 181.

20. Augusti. [2264.] HERLOFF TROLLE melder Kong Frederik II., at Flaaden siden den sidste Handel med Fjenden har ligget bi, men at den nu seiler til Bornholm, da de Lybske ville proviantere sig; selv beder han ogsaa, at Proviant maa blive tilsendt, og at han maa blive forstærket med de norske Skibe, hvis de ere komne, m. m. — *Aff etthers kongl. Maytts. Orloffs Flode vnder Segell hart mod Bordingholm*, Söndags thend 20. Augusti.

Danske Mag. III. S. 253—255.

23. Augusti. [2265.] HERLOFF TROLLE tilmelder Kong Frederik II., at han har bekjendtgjort Kongens Befaling ikke at feide paa de Gripswolder og Stralsunder, samt idag lösgivet nogle anholdte Gripswolder, m. m. — *Aff etthers Kongl. Maytts. Orloffs Flode vnder Bordingholm*, Onsdagen thend 23. Augusti.

Danske Mag. III. S. 255—256.

23. Augusti. [2266.] HERLOFF TROLLE til Herloffsholm meddeler Pas til den Gripswolder Skipper, Petter Bick, der nogen Tid af ham har været anholdt. — (Udateret.)

Danske Mag. III. S. 256.

27. Augusti. [2267.] HERLOFF TROLLES Brev til Kong Frederik II., angaaende et Par af Orlogsskibenes Tilstand; tillige melder han, at han har havt flere af Skibene ude for at speide efter Fienden, samt at han endnu ikke har Underretning om tre Skibe, som ere blevne skilte fra Flaaden. — *Aff etthers Kongl. Maytts. Orloffs Flode vnder Borringholm*, Sondagen thend 27. Augusti.

Danske Mag. III. S. 284—285.

27. Augusti. [2268.] PEDER OXES Brev til Wilhelm vom Grumbach, kongelig fransk Oberst, angaaende hans (Oxes) Rettighed til de af Jörge Pancratz Oxse efterladte Lehnsgodser. — *Andtworffenn*, den 27. Augusti. (Tydsk.)

Ryge, P. Oxes Levnet. S. 190—191.

[2269.] HERLOFF TROLLE tilmelder Kong Frederik II., at han nu agter med Flaaden at drage til Kalmar Sund, hvor den svenske Flaade skal ligge; han tilraader paa Grund af de Lybskes Klager at indskrænke fremmede Skibes Seilads paa Riga og Narva, og underretter Kongen om den store Sygelighed, der hersker paa Flaaden. — *Aff etthers Kongl. Maytts. Amyrall Skib vnder Borringholm*, Fredagen thend 1. Septemb. 1564. 1. Septbr.

Danske Mag. III. S. 285—287.

[2270.] Enkedronning DOROTHEA beder sin Sön Kongen, der har underrettet hende om, at Churfyrsten af Sachsen og hans Gemalinde ere indbudne til Segenbergk, at han paa Veien derhen vil besöge hende; tillige meddeler hun, at hun har erfaret, at han med Hensyn til nærværende Krig mod Sverrig skal have yttret Mistanke til hende; hun beder ham derfor ikke at lytte til Öretudere, men stole paa hendes moderlige Sindelag. — *Coldingen*, den 4ten Septemb. (Tydsk.) 4. Septbr.

Aarsberetn. fra det kgl. Geheimearch. I. B. S. 182—183.

[2271.] HERLOFF TROLLE melder Kong Frederik II., at den svenske Flaade skal være löben ind i Havnen Birckenis, ud mod Kalmar m. m. — *Aff Etthers Kongl. Maytts. Amyrall Skib vnder Borringholm*, Torsdagen thend 7. Septemb. 7. Septbr.

Danske Mag. III. S. 287.

[2272.] PAULUS EBERUS (Dr. et Prof. Wittebergensis) in literis ad Dr. Joannem Marbachium, superintendentem Argentoratensem, datis bellum inter reges Daniæ et Sveciæ ortum commemorat, quod, quamquam incomparabile ferme damnum et iactura utriusque regis iam sit, tantis tamen odiis geri dicitur, ut omnes respuantur pacis conditiones, a legatis imperatoris, aliquot electorum et principum Rostochii datæ. — 16. Septbr. 16. Septbr.

J. Fechtius, hist. eccl. sec. XVI. supplem. p. 176.

[2273.] Enkedronning DOROTHEA tilkjendegiver sin Sön Kongen sin skuffede Forventning, i det han paa Reisen til Segeberg ikke har besögt hende; hun spörger ham om Dagen, naar Churfyrsten ventes, for at hun derefter kan indrette sin Reise. — *Coldingen*, den 27ten Septemb. (Tydsk.) 27. Septbr.

Aarsberetn. fra det kgl. Geheimearch. I. B. S. 183.

[2274.] JACOB WILLADSEN, Klokker til Vor Frue Kirke i Kjöbenhavn, skjenker de fattige Huusarme i Kjöbenhavn fem Boder i Vor Frue Sogn. — *Kiöbenhavn*, dend 5. Octb. 5. Octbr.

Hofman, Fundationer. T. X. S. 249—250.

[2275.] Forslag, fremsatte paa Fyrstendömmerne Slesvigs og Holstens almindelige Landdag ved HEINRICH RANTZOU paa Kong Frederik II.s Vegne, angaaende Hyldingen af Kongen og hans Broder Hertug Hans den Yngre. — Im Oct. (Tydsk.) ante 25. Oct.

W. E. Christiani, Gesch. der Herzogthümer. Fortsetz. 3. Th. S. 477—480.

[2276.] DE SLESVIGSKE OG HOLSTENSKE STÆNDERS Svar paa Kong Frederik II.s Forslag, hvori de bede sig fritagne for at hylde Hertug Hans den Yngre som en fjerde Herre. (Plattydsk.) ante 25. Oct

W. E. Christiani, Gesch. der Herzogthümer. Forts. 3. Th. S. 480—483.

[2277.] Kong FREDERIK II.s Confirmation paa alle de slesvig-holstenske Stænders Privilegier og Rettigheder. — *Flenszburgk*, den Funff vnd zwaintzigsten Octobris. (Tydsk.) 25. Octbr.

J. C. Lünig, Collectio nova. 2. Th. col. 897—898. Jensen u. Hegewisch, Priv. d. schl. holst. Rittersch. S. 190—193.

1564. [2278.] Kong FREDERIK II.s Stadfæstelse paa Preetz Klosters Privilegier. —
25. Octobr. 25. Octobr. (Plattydsk.)

Michelsen, Schl.- Holst.- Lauenb.-Urkundensamml. I. B. S. 369.

26. Octobr. [2279.] Forening mellem Kong FREDERIK II., Hertug HANS og Hertug ADOLF angaaende Hertugdömmernes fælleds Regjering og Justitsforvaltning. — *Flensburg*, den 26ten Octobr. (Tydsk.)

F. D. C. v. Cronhelm, Corp. statut. prov. Holsat., Hist. Bericht. S. 154—159. Schl.-Holst. gemeinsch. Verordn. S. 136--143.

c. 26. Octobr. [2280.] De vigtigste Punkter af de SLESVIG-HOLSTENSKE STÆNDERS PRIVILEGIER "saaledes som de ere oplæste i Flensburg for de 3 Herrer" (ɔ: Kong Frederik II. og Hertugerne Hans og Adolph), hvorefter fölger Fortegnelse paa de af forskjellige Konger Stænderne givne Friheder indtil Aar 1564. (Plattydsk.)

J. C. Lünig, Collectio nova. 2. Th. col. 1015—1018.

c. 26. Octobr. [2281.] Formular til HYLDINGSEDS Aflæggelse for de slesvig-holstenske Stænder, samt Fortegnelse paa deres Navne, som af Ridderskabet hyldede Kong Frederik II. og Hertugerne Hans og Adolph. (Tydsk.)

J. C. Lünig, Collectio nova. 2. Th. col. 1017—1022.

10. Novbr. [2282.] Enkedronning DOROTHEAS Skrivelse til Kong Erich XIV. af Sverrig, hvori hun under Paaberaabelse af sit nære Slægtskab opfordrer ham til Fred, og tilbyder, ifald han vil indlade sig paa dette hendes Raad, at hun selv vil begive sig til Grændsen eller til Calmar for at optræde som Mægler mellem ham og sin Sön. — *Coldingen*, 10. Novemb. (Tydsk.)

Aarsberetn. fra det kgl. Geheimearch. I. B. S. 183—185.

24. Novbr. [2283.] Enkedronning DOROTHEA lover sin Sön Kongen at rette sig efter hans Skrivelse angaaende en Skatteudskrivning. — *Coldingen*, den 24ten Nouemb. (Tydsk.)

Aarsberetn. fra det kgl. Geheimearch. I. B. S. 185—186.

7. Decbr. [2284.] Enkedronning DOROTHEA tilskriver sin Sön Kong Frederik II. angaaende den Besvær, som Klippinge-Mynten foraarsager Bönderne, i det de maae modtage den, men ikke kunne udgive den, saaledes som de have modtaget den, paa hvilken Ubillighed hun beder ham at raade Bod; hun har dog i sit Distrikt befalet alle sine Undergivne uvægerlig at modtage denne Mynt. — *Coldingen*, den 7. Decemb. (Tydsk.)

Aarsberetn. fra det kgl. Geheimearch. I. B. S. 186—187.

c. 1564.

c. 1564.

[2285.] Udkast til et Brev fra Enkedronning DOROTHEA til hendes Sön K. Frederik II. angaaende den forhöiede Öxentold, som vil være til Skade for Bonden, og ikke til Fordeel for Kongen; om Hertug Magnus, hvis Ægteskab hun beder ham at befordre; om et Skib, Kongen har foræret hende, hvilket hun önsker ombyttet med et andet, da det er gammelt og ilde indrettet m. m. — (Udateret.) (Tydsk.)

Aarsberetn. fra det kgl. Geheimearch. I. B. S. 187—189.

[2286.] Beretning af en Skole-Degn fra Roskilde om hans Ophold i Sverrig og Besög hos den fangne Jacop Brochenhus i Aaret 1564.

Danske Mag. VI. S. 356—358.

1565. 1565.

[2287.] Kong Frederik II.s Befaling til Provsten og Præsterne i Münsterdorp 13. Januar.
Calaad, hvorledes det skulde forholdes med de Præster, der forsaae sig mod Kirkeordinantsen eller i andre Henseender. — *Coldingen*, den 13. Jan. (Tydsk.)
Extr. i Corpus Constit. Regio-Holsat. I. B. S. 485—486.

[2288.] Enkedronning Dorotheas Skrivelse til sin Sön Kongen, hvori hun undskylder sig og sin yngre Sön Hertug Hans med Hensyn til et tidligere skarpt Brev, hvorover Kongen har besværet sig; hun skyder Skylden paa en Misforstaaelse og en urigtig Beretning om Kongens Afstaaelse af "sin Anpart" til Hertug Adolf. — *Coldingen*, den 30ten Januarij. (Tydsk.) 30. Januar.
Aarsberetn. fra det kgl. Geheimearch. I. B. S. 189—190.

[2289.] Enkedronning Dorothea tilkjendegiver sin Sön Kong Frederik II., at 1. Febr.
Kongen af Sverrig har tilmeldt hende, at han intet har imod, at hun begiver sig til Kalmar, for at lede Underhandlingerne om Fred mellem begge Konger; hun beder Kongen om at tilkjendegive hende sit Samtykke til denne Plan, m. m. — *Coldingen*, denn 1. Februarij. (Tydsk.)
Aarsberetn. fra det kgl. Geheimearch. I. B. S. 190—191.

[2290.] Kongens Retterting Dom, hvorved Borgemestere og Raad i Trelleborg 24. Febr.
dömmes at have gjort Uret ved at afsætte Borgeren Frantz Seuerensen som Raadmand og fratage ham Jordlodden, som var forbunden med denne Bestilling, da han, skjöndt sigtet for Manddrab, var for denne Sag "uforvunden". — (Den 24. Februar.)
Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 3. Saml. S. 23—24.

[2291.] Enkedronning Dorothea beder sin Sön K. Frederik II. at antage sig 25. Febr.
Hertug Magnus og hans Undersaatter, fra hvilke hun fremsender et Bönskrift; tillige beder hun ham at gjöre Ende paa Walkendorffs fordærvelige Regimente, hvorved Hertug Magnus bliver behandlet som en fremmed. — *Coldingen*, den 25. Februarij. (Tydsk.)
Aarsberetn. fra det kgl. Geheimearch. I B. S. 191—192.

[2292.] Enkedronning Dorothea tilkjendegiver sin Sön Kongen, at da hun ikke 4. Martii.
finder Understöttelse hos ham, vil hun træde tilbage fra de Underhandlinger, som hun af Kjærlighed til Fred og til Rigernes Tarv havde sögt at indlede med Kongen af Sverrig. — *Coldingen*, den 4. Martij. (Tydsk.)
Aarsberetn. fra det klg. Geheimearch. I. B. S. 192—193.

[2293.] Kong Frederik II. tilmelder sin Moder Enkedronning Dorothea, at han har 12. Martii.
gjort saameget for sin Broder Hertug Magnus og de lieflandske Stifter, at de med Billighed ikke kunne fordre mere af ham; hans Broder skylder ham mange Penge, som han ganske synes at glemme; Kongen kunde önske at være disse Stifter lös; Sagen angaaende Walchendorff vil han lade undersöge, m. m. — *Biring*, d. 12. Martij. (Tydsk.)
Aarsberetn. fra det kgl. Geheimearch. I. B. S. 193—194.

[2294.] Kong Frederik II. forlener Sueder Ketting, Embedsmand paa Hamershus 11. Aprilis.
Slot, med S. Jörgens Hospital paa Bornholm, samt beskikker ham til sin Jurisdicts-Foged paa Öen. — *Lundegaard*, xj Aprilis.
Hüberts, Aktst. til Bornholms Hist. S. 300—301.

1565. 13. Aprilis. [2295.] Kong FREDERIK II. skjenker Jörgen Ketting Wallentzgaard i Aakier Sogn paa Bornholm for Troskab og villig Tjeneste, som hans Fader, Sueder Ketting, Embedsmand paa Hammershus Slot, havde beviist Kongen. — *Lundegaard*, then xiij Aprilis.

Hüberts, Aktst. til Bornholms Hist. S. 301—302.

13. Aprilis. [2296.] Kong FREDERIK II.s Instrux for Befalingsmand paa Island, Povell Stissen, angaaende Anvendelsen af overflödige Ornamenter i Klostrene, om Superintendenternes Visitats m. m. — *Lund*, thend xiij dag Aprilis.

Finni Johannæi Hist. Eccl. Isl. T. III. p. 15—16. M. Ketilson, Forordn. til Isl. 2. D. S. 28—31.

13. Aprilis. [2297.] Kong FREDERIK II.s Stadfæstelse paa den saakaldte Storedom (cfr. Nr. 2236) om Lösagtighed. — *Á vorum garde Lund*, þann xiij dag Aprilis. (Islandsk.)

Stoore Doomur. Holum 1743. fol. 3. M. Ketilson, Forordn. til Isl. 2. D. S. 38—40, med *dansk* Overs. sst. S. 52—53. (I en Vidisse af 12. Decbr. 1570.) *Dansk:* E. Thorhallesen, den Isl. Lov Jons Bogen. S. 413—414. *Latin:* G. A. Detharding, von den Isl. Gesetzen. S. 20—21.

13. Aprilis. [2298.] Kong FREDERIK II.s Bevilling, at Kongetienden af Rangewalde og Bardestrands Sysseler i Island maa indtil videre tilfalde Skolen "for synden paa Iszland" (ɔ: i Skalholt). — *Wor Gaard udi Lund*, then xiij dag Aprilis.

Finni Johannæi Hist. Eccl. Isl. T. III. S. 16. M. Ketilson, Forordn. til Isl. 2. D. S. 54—55.

13. Aprilis. [2299.] Kong FREDERIK II.s aabne Brev, at Peder Enersen skal som Eiendom erholde Ellidtöe (paa Breidefjorden i Island), til Erstatning for Bygningen paa den ham ved Dom frakjendte Gaard Arnarstappe, samt for hans mulige Krav paa Biskop Ogmunds efterladte Gods. — *Wor Gaardh wdi Lundh*, thenn xiij Dag Aprilis.

M. Ketilson, Forordn. til Isl. 2. D. S. 55—56.

19. Aprilis. [2300.] Enkedronning DOROTHEA yttrer i en Skrivelse til sin Sön Kongen sin Forundring over, at flere af hans Bud ikke have medbragt Brev fra ham; hun skriver paany om de Ulemper, som Klippinge-Mönten foraarsager. — *Coldingen*, den 19. Aprilis. (Tydsk.)

Aarsberetn. fra det kgl. Geheimearch. 1. B. S. 194—195.

26. Aprilis. [2301.] Landfogden MARCUSZ SCHWIN's Beretning og Forespörgsel til Kongen og Hertugerne angaaende Tede Evekens inddragne Gods i Lunden. — *Lunden*, Donrdagesz nha denn hilligen Ostern. (Plattydsk.)

Michelsen, Ditm. Urkundenb. S. 285—287.

29. Aprilis. [2302.] MOGENS JUELS til Knifholt Gavebrev paa en Jord i Sæbye til Byggeplads for et Huus til Bolig for 6 Fattige. — *Sæbye*, Söndagen Quasimodogeniti.

Hofman, Fundationer. T. IX. Append. till Aalborg St. S. 33.

Aprili. [2303.] SVERRIGS RIGES STÆNDERS Beslutning, hvorefter Kong Erick XIV. frikjendes for al Skyld saavel i Krigen med "the falske Juutar och Danske", som deri, at Freden ikke bliver afsluttet; hvorimod hele Ansvaret paasiges de Danske; tillige loves Kongen Hjelp til Orlogsskibes Udrustning m. m. — *Stockholm*, den . . . Aprilis. (Svensk.)

A. A. Stiernman, Riksdagars Beslutn. 1. D. S. 200—206.

18. Maji. [2304.] Enkedronning DOROTHEA beder sin Sön Kongen om Raad, hvorledes hun skal tilkjendegive Kongen af Sverrig sin Beslutning at træde tilbage fra Fredsunderhandlingerne, uden at derved andre Forhandlinger hindres. — *In vnserm haus Flensburg*, den 18. Maij. (Tydsk.)

Aarsberetn. fra det kgl. Geheimearch. 1. B. S. 195—196.

[2305.] SWEDER KETTINCK, Befalingsmand paa Bornholm, underretter Kong Frederik II. om, at en stor svensk Flaade er i Syne, hvorom han har advaret de faa danske og lybske Skibe, som ligge sönden Landet; han holder Bönderne i Rustning til Landets Forsvar. — *Hammershuusen*, thenn 20. dag Maij. 1565. 20. Maji.

Hüberts, Aktst. til Bornholms Hist. S. 302—303.

[2306.] Kong FREDERIK II. giver sin Möntmester, Pouel Fechtel, Quittering for hans Regnskab for 1562—1564, og takker ham for tro Tjeneste og godt Regnskab. — *Kiöbenhaffn Slott*, then XXII. Maji. 22. Maji.

Danske Mag. I. S. 168.

[2307.] Kong FREDERIK II.s Brev, hvorved Möntmester Povel Fechtel forundes Kronens Part af Tienden af Gladsaxe Sogn uden Afgift, saalænge til Kongen anderledes bestemmer. — *Hafniæ*, d. 23. Maji. 23. Maji.

Udt. i Danske Mag. I. S. 168.

[2308.] HERLOFF TROLLES og hans Hustrue BIRGITTE GÖYES Gavebrev, hvorved de skjenke deres Sædegaard Herloffsholm, tilforn kaldet Schow-Closter, med tilhörende Godser i Herloffsholms Birk til en Skole "menige Edlinger oc andre erliige Mendz Börnn ij Danmarcks Riige till Lærdom oc gode Seder", under Rigsraadets "Forsvar" og en "gudtfröctig oc wellbeschiedenn" Adelsmands Forstanderskab o. s. v. — *Herloffsholm*, Otthensdagen nest epther Dominicam Cantate, som er thendt 23. Maij. 23. Maji.

E. Pontoppidan, ann. eccles. Daniæ. 3. Th. S. 400—403. Hofman, Fundationer. T. VIII. S. 89—91. L. Boesen, Herluff Trolles Levnet. S. 124—129. H. B. Melchior, Efterr. om Herlufsholm. S. 58—62.

[2309.] Kong FREDERIK II. sender Schweder Ketting, Befalingsmand paa Bornholm, endeel Malt og Humle, hvoraf Bönderne skulle brygge Öl til Orlogsskibenes Behov; han befaler ham at udskrive 300 Karle til Flaaden. — *Ex Haffnie*, 23. Maij. 23. Maji.

Hüberts, Aktst. til Bornholms Hist. S. 303—304.

[2310.] Kong FREDERIK II.s Tilsagn til de slesvig-holstenske Stænder, at den af dem til Krigen mod Sverrig bevilgede Plovskat (af hver "Huffen" 2 Mk. Lybsk, at erlægge i Kiel til St. Hansdag samme Aar) ikke skal vorde deres Privilegier til nogen Præjudice. — *Schlos Coppenhagenn*, den 30. Maij. (Tydsk.) 30. Maji.

J. C. Lünig, Collectio nova. 2. Th. col. 897—900. Jensen u. Hegewisch, Priv. d. schl. holst. Rittersch. S. 193—194.

[2311.] HERLOFF TROLLES Brev til Kong Frederik II. om et Angreb paa de Svenske mellem Femern og Wismar, hvori han blev saaret, saa han maa ligge tilsengs, og enkelte Skibe saa ilde tilredte, at de maae repareres. — *Aff Etthers Kongl. Maist. Amyrall Skiib Jegermesther vnder Hedensöö*, thend 6. Junii. — I en Efterskrift, dat. Torsdagen thend 7. Junii, melder han at den svenske Flaade har sat Kurs efter Bornholm, hvorfor han selv har begivet sig paa Veien ad Sundet til. 6. et 7. Junii.

Danske Mag. III. S. 287—288.

[2312.] Kong FREDERIK II.s Rescript, hvorved 3 Gaarde og Kongetienden af 10 Sogne henlægges til Locaternes Underholdning ved Aarhus Skole, istedetfor det dem af Kong Christian III. tillagte "Biskop Boes Altars Vicarie", hvortil Rentemestrene Jochum Bek til Förslöw og Eiler Grubbe til Lolstrup samt Eskild Göye til Skeringgaard havde beviist deres Adkomst efter Recessen. — *Frederiksborg Slot*, d. IX. Jun. 9. Junii.

F. Nannestad, Hilaria Aarhus. p. 92—95.

1565. 10. Junii. [2313.] CAROLUS MORNAIJ, Friherre og Arving til Wärrenäs, forpligter sig til at gjöre sit Bedste til at erobre Elffzborg Slot, og hvis Kongen af Danmark skulde möde ham med en Hær, forpligter han sig til at levere et Feltslag, naar han havde i det mindste "14 fenicker knechter och 9 Swader Rytthere", hver Fenike regnet til 300 Mand. — Thenn 10. Junii. (Svensk.)

P. Wieselgren, De la Gard. Archiv. I. D. S. 183—185.

17. Junii. [2314.] SCHWEDER KETTING, Befalingsmand paa Bornholm, melder den danske og de lybske Admiraler, Herlof Trolle, Fred. Knebel og Johan Kumpferbeck, at den svenske Flaade i 8 Dage har ligget under Öen og forgjeves sögt at gjöre Landgang; idag letter den for Rönne med 48 Skibe og löber vester paa. — *Rönne*, Trinitat. Söndag.

Udt. i Hüberts, Aktst. til Bornholms Hist. S. 304.

20. Junii. [2315.] Enkedronning DOROTHEA beder sin Sön Kongen, at det i Nyborg anholdte Skib, som hun har sendt til Hertug Magnus i Liefland med Korn, Sild, Salt og andre Fornödenheder, ikke maatte hindres. — *Coldingen*, den 20. Junij. (Tydsk.)

Aarsberetn. fra det kgl. Geheimearch. I. B. S. 196.

22. Junii. [2316.] Reces for Bergens Laug-Sogn, angaaende geistlige Sager, Jordbygsel, Ödegaarde m. m., udstedt paa Kongens gode Behag af ERIC ROSENKRANTZ til Walsö, Hövedsmand paa Bergenhuus. — *Erkebiskop-Gaarden i Bergen*, den 22. Junii.

H. Paus, kgl. Forordn. for Norge. S. 342—350.

23. Junii. [2317.] ERIK STURES Brev til hans Broder Nils Sture, hvori han giver denne nogen Underretning om de Danskes og Svenskes Krigsforetagender: at de Svenske vare blevne nödte til at rykke fra Elfsborg og havde leiret sig ved Melombryn, de Danske ved Gulberghsengh, om de Danskes Styrke o. s. v. — *Lieköpingh*, till Sancte Johanes nat. (Svensk.)

P. Wieselgren, De la Gard. Archiv. I. D. S. 185—187.

24. Junii. [2318.] Kong FREDERIK II.s og Hertugerne HANS's og ADOLF's Befaling til Provsten og Befalingsmændene ("Befehlshabern") over Klosteret Bordesholm, at de skulde have de Heste og Rustvogne i Beredskab, hvormed de vare pligtige at tjene Fyrsterne, for efter nærmere Befaling at sende dem til det Sted, der blev dem anviist. — *Gottorff*, am Tage Johannis Bapt. (Plattydsk.)

Westphalen, monum. ined. T. II. col. 554—555.

4. Julii. [2319.] Enkedronning DOROTHEA tilmelder sin Sön Kong Frederik II., at hun havde givet Befaling, at det i Nyborg anholdte Skib skulde gaae tilbage, for at Ladningen kunde eftersees, men at Embedsmanden Eschell Goy og Tolderen fremdeles hindre det, m. m. — *Coldingen*, den 4. Julij. (Tydsk.)

Aarberetn. fra det kgl. Geheimearch. I. B. S. 197.

9. Julii. [2320.] Beretning af ERIICK RUUDTTH til Hr. Mogenns Gyllinstiernn til Stiernholm, Statholder paa Kiöffuinhaffnn, om det blodige Söslag Löverdagen den 7. Julí mellem "thet ny Dyff" og Borrinholm, hvor hans Broder Admiralen (Otte Rud) blev tagen tilfange, m. m. — *Paa thend Suenske Jomfru imellum Borrinholm oc Skonne*, thend 9. Julij.

Danske Mag. 3. Række. II. S. 83—86.

12. Julii. [2321.] MOGENS GYLDENSTIERNES Skrivelse til Hans Skougaard, Kongens Secretær, hvormed han sender Erik Ruds Beretning om Söslaget under Bornholm d. 7. Juli; han raader til at lade Flaaden blive ude. — *Kiöbenhavn*, den 12. Juli.

Brudst. i Danske Mag. 3. Række. II. S. 83.

[2322.] Kong FREDERIK II.s Bevilling til Oluf Munck, at maatte indlöse fra Fru Edell Hardenberg, Frantz Billes Enke, Slottet Örum, og selv beholde det som Pantelehn. — Den 22. Juli. 1565. 22. Julii.

Brudst. i Genealog. Archiv. Nr. 1—8. S. 211.

[2323.] De lybske Afsendinge, BARTHOL. TINAPPELL, JOHAN KERCKRINCK og CHRISTOFFER MESSERSCHMIDT, melde Raadet i Lybek, at de ville sende nogle Knegte til Schweder Ketting paa Bornholm, hvis Besoldning Lybek, formedelst Öboernes Fattigdom, skal udrede. — *Copenhagen*, 2. August. 2. Augusti.

Udt. i Hübertz, Aktst. til Bornholms Hist. S. 304—305.

[2324.] AARHUS BYTINGS VIDNE, at Anne Nielsdatter, Borgerske, Jens Storms Efterleverske, havde negtet at sælge Mumme for Klippinge, men siden solgt den for rund Mönt. — *Aarhus Raaedstuffue*, Löffuerdaghenn nest epffther Stj. Laurentij Martiiris Dag. 11. Augusti.

Hübertz, Aktst. vedk. Aarhus. I. S. 178—180.

[2325.] Enkedronning DOROTHEA beder sin Sön Kongen, at han omsider vil meddele hende Pas for det Skib, som hun vil sende til Hertug Magnus med Korn og andre Fornödenheder; hun beklager sig over, at Kongen uden Grund har kunnet fatte den Mistanke til hende, at hun skulde have til Hensigt at understötte de Svenske, ligesom ogsaa over at det nylig er blevet hendes Folk formeent at reise gjennem Fyen, m. m. — *Coldingen*, den 11ten Augusti. (Tydsk.) 11. Augusti.

Aarsberetn. fra det kgl. Geheimearch. I. B. S. 197—199.

[2326.] Kong FREDERIK II.s Bevilling for Bartholomeus Thinnapel, Borgemester i Lybeck, at handle paa Dyrefjord i Island. — Thend 14. Aug. 14. Augusti.

M. Ketilson, Forordn. til Isl. 2. D. S. 58—59.

[2327.] Enkedronning DOROTHEA tilskriver sin Sön K. Frederik II., i Anledning af hans Beskyldning, at hun skal have omtalt ham paa en utilbörlig Maade, at denne Beskyldning er lögnagtig, og at dette vil vise sig, hvis han vil navngive Angiveren; derimod fragaaer hun ikke, at hun ugjerne har seet Krigen udbryde, og idelig har raadet til Fred; ligesom hun troer, altid at have handlet som en trofast Moder. — *Coldingen*, den 26ten Augusti. (Tydsk.) 26. Augusti.

Aarsberetn. fra det kgl. Geheimearch. I. B. S. 199—201.

[2328.] Keiser MAXIMILIAN II.s Skrivelse til Enkehertuginde Christine af Lothringen, hvori Keiseren advarer hende om at ophöre med de hidtil förte Underhandlinger med Kongen af Sverrige til Præjudice for Kongen af Danmark og Hertugen af Holsten, men til Fordeel for hendes Sön, m. m. — *De Vienne*, ce XXVIII. d'aougst. (Fransk.) 28. Augusti.

W. E. Christiani, Gesch. der Herzogth. unter d. Oldenb. Hause. 2. Th. S. 517—518. (I den danske Overs. 6. D. S. 355—356.)

[2329.] Keiser MAXIMILIAN II.s Confirmation paa det mellem Kong Frederik II. af Danmark og Hertugerne af Slesvig, Holsten etc. og Ditmarskerne i Aaret 1559 oprettede Fordrag (jfr. Nr. 1739). — *Wien*, an 29te Dage des Monaths Augusti. (Plattydsk.) 29. Augusti.

A. Viethen, Beschr. des Landes Dithmarsch. S. 382—385. F. C. Dahlmann, Neocorus. 2. B. S. 237—241. N. Falck, Staatsrechtl. Urk. der Herzogth. Schlesw. u. Holst. S. 64—67. *Tydsk:* Warhafft. Verzeichn. des Krieges etc. wider die Dietmarsen. fol. Miiij—Oj. J. A. Bolten, Ditmars. Gesch. 3. Th. S. 409—412.

[2330.] Brudstykke af Keiser MAXIMILIAN II.s Forlehningsbrev paa Hertugdömmerne Holsten, Stormarn og Ditmarsken til Kong Frederik II. og Hertugerne Johann og Adolph (ved 29. Augusti.

1565. deres Gesandter Georg Lorch og Dr. Valentin Heyden), hvori omtales Lübeck Stifts Fordringer
29. Augusti. paa Forlehningsretten til Holsten som endnu ubeviste. — *Viennæ*, die 29. Aug. (Tydsk.)

J. C. H. Dreyer, Monum. Anecd. T. I. p. 113—114.

29. Augusti. [2331.] Hertug ADOLFF skjenker sin Cantsler, Dr. Adam Tratziger, en Gaard i Schleszwiegk. — *Schlosse Gottorff*, Mittwochens nach Bartholomey. (Tydsk.)

J. F. Noodt, Beyträge. 2. B. S. 258—259.

14. Septbr. [2332.] DOMCAPITLET I SCHLESZWIG's Confirmation af Hertug Adolffs Donation af en Gaard i Schleszwig til sin Cantsler Dr. Adam Tratziger. (Jvfr. Nr. 2331). — *Schleszwig*, Freitags am Tage Exaltationis Crucis. (Tydsk.)

J. F. Noodt, Beyträge. 2. B. S. 260.

18. Septbr. [2333.] SCHWEDER KETTING, Befalingsmand paa Bornholm, melder Kong Frederik II. om den svenske Admiral Hans Laurentzens Angreb paa Öen og forsögte, men tilbageviste Landgang. — 18. Septbr.

Udt. og Brudst. i Hüberts, Aktst. til Bornholms Hist. S. 305—306.

19. Septbr. [2334.] Enkedronning DOROTHEA beder sin Sön Kongen, at han vil give hende Underretning om sin Tilstand, da der gaaer allehaande Rygter med Hensyn til nuværende Krig. — *Coldingen*, den 19ten Septembris. (Tydsk.)

Aarsberetn. fra det kgl. Geheimearch. I. B. S. 201.

21. Septbr. [2335.] Kong FREDERIK II.s Brev til Hr. Magnus Gyldenstiern, Johan Friis, Börge Trolle, Hr. Jörgen Löcke, Holger Rosennkrandtz, Erich Rud og Jochim Beck, hvori de anmodes om at samtykke en Skat over alt Riget af alle Bönder, som ikke sidst have udgivet Pendinge-Skat, og om at gjöre Udveie til Proviant for Krigsfolkene og Krigsskibene. — *Helsinngborg*, thennd 21. 7bris.

P. V. Jacobsen, Det danske Skattevæsen. S. 192—193.

21. Septbr. [2336.] Artikler, vedkommende Hærens Besoldning og Proviantering, hvorover Kong FREDERIK II. forlanger de i Kjöbenhavn forsamlede Rigsraaders Betænkning. — *Helsingborg Slott*, thendt 21. Septembris.

P. V. Jacobsen, Det danske Skattevæsen. S. 194—196.

21. Septbr. [2337.] Kong FREDERIK II.s Brev til Hr. Mogens Gyldenstierne, Johan Friiss, Byrge Trolde, Hr. Jörgen Lycke, Holgerd Rosenkrandts og Erich Rud, hvori Kongen forlanger deres Betænkning over nogle Artikler, som han samme Dag havde tilsendt dem. — *Helsingborg*, thend 21. Septembris.

P. V. Jacobsen, det danske Skattevæsen. S. 193—194.

1. Octobr. [2338.] JOANNES STURMIUS, rector, Frederico II. regi nunciat, Arnoldum et Jacobum Huitfeldios fratres, Carolum Kirougium(?) et Joannem Lindinos (Lindenow?) cum præceptore Joanne Michaelide, qui in tertium annum domi suæ et in scholis suis versati sunt, nunc ob mortem avunculi Huitfeldiorum in patriam reverti, procul in literarum curriculo progressos, petens a rege, ut concedat, ut reliquum studiorum cursum in Gallia et Italia perficiant. — *Argentorati*, prima Octobris.

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 2. Th. S. 451—452.

2. Octobr. [2339.] Kong FREDERIK II. forlehner Hr. Peder Skram, da hans Lehnsgods og Arvegods i Sönder- og Nörre-Halland for en stor Deel er ödelagt af Fjenden, med Bradsbjerggaard, Skie-Syssel og Gemsö-Kloster. — Den 2. October.

Brudst. og Udt. i Danske Mag. 3. Række. III. S. 99.

[2340.] Kong Frederik II. anmoder Borgemester, Raad og menige Borgere i Aarhus om at komme ham til Hjelp med 200 enkede Daler, da han behöver en stor Summa til Krigsfolkets Lönning, og at indsende dem inden S. Mortens Dag til Rentemesteren Eyller Grubbe. — *Kiöpnehaffn slott*, thennd lij octobris. 1565. 3. Octobr.

Hüberts, Aktst. vedk. Aarhus. I. S. 180—181.

[2341.] Follmer Rossennkrannz til Stiennsballe kjendes at have erholdt et Stykke Jord neden Aarhus Bye af Borgemestre og Raad sstds. for sig, sin Hustru Margrette Gyldennstiernn og deres Efterkommere, dog saaledes at disse efter hans og hans Hustrues Död skulle svare Jordskyld deraf til Byen. — *Stiennsballiigh*, thenn Odennsdagh nestt för Sanncte Seffuerenns Dagh. 17. Octobr.

Hüberts, Aktst. vedk. Aarhus. I. S. 181—182.

[2342.] Enkedronning Dorothea beder sin Sön Kongen, at det maa være Borgerskabet i Colding tilladt at udrede den det paalagte Skat af 700 "enckede Daler" i 2 Terminer (Martini og Fastelavn), og at erlægge den halvt med runde Dalere, og halvt med Klippinge Mönt. — *Coldingen*, den 21ten Octobris. (Tydsk.) 21. Octobr.

Aarsberetn. fra det kgl. Geheimearch. I. B. S. 202.

[2343.] Kong Frederik II.s Forordning, at Enker efter Bönder paa Kongens eller Kronens Gods skulle beholde deres Gaarde uden Indfæstning, saalænge de forblive ugifte ("umandet"). — *Friderichsborg Slott*, den 23. Dag Octobris. 23. Octobr.

Saml. af kgl. Forordn. Kbh. 1590. fol. Bj—Bij. Danske Mag. VI. S. 57—59. M. Ketilson, Forordn. til Isl. 2. D. S. 59—61.

[2344.] Peder Bylldes Skrivelse til Hr. Mogenns Gyldenstiernne til Styernnholm, Statholder paa Kyöffuinnghaffnn, hvori han beretter om Slaget mellem de Danske og Svenske (ved Svarteraa) sidste Löverdag d. 20. October; han underretter ham om at hans Broder (ɔ: Svoger) Sthenn Rossenspar er falden, og at Liget indtil videre er bragt til Halmstad, m. m. Tillige sender han en Fortegnelse paa de faldne og saarede danske Adelsmænd, samt nogle af de tydske. — *Hallumstadt*, thenn 24. Octobris. 24. Octobr.

Danske Mag. 3. Række. II. S. 86—91.

[2345.] Daniell Rantzow melder Kong Frederik II., at det efter den Svækkelse, han har lidt ved det sidste Slag, er umuligt at drage mod Fjenden, förend han erholder Forstærkning; han beretter om en blandt Krigsfolket opstaaet Tumult; og meddeler Adskilligt om det sidste seierrige og blodige Slag (ved Svarter-Aa). — *Im Veldtlager bej der Whalstadt zu Asteidt*, den 25en Octobris. (Tydsk.) 25. Octobr.

Danske Mag. 3. Række. II. S. 91—94. (Vedföiet er forskjellige Fortegnelser paa saarede og faldne danske Adelsmænd, samt paa faldne og fangne Svenske, sstd. S. 94—100.)

[2346.] Suender Kettinnck, Befalingsmand paa Bornholm, melder Hr. Magnus Güldensternn til Sthiernnholm, Statholder paa Kiöbenhaffns Slot, at en svensk Flaade paa 12 Skibe, der ledsagede 26 Kjöbmandsskibe til Stralsund, er kommen forbi Öen og tog underveis 2 Skibe; han klager over den danske og lybske Flaades Uvirksomhed, m. m. — *Hammershusen*, thenn 25. Octobris. 25. Octobr.

Hüberts, Aktst. til Bornholms Hist. S. 306—308.

[2347.] Suender Kettinnck, Befalingsmand paa Bornholm, tilkjendegiver Hr. Mogens Gyldenstjerne sin Frygt for, at den svenske Flaade vil indtage Krigsfolk i Meklenborg og 4. Novbr.

1565. Pommern; han beklager sig over, at Bönderne, som Jörgen Rudt har i Forlening, ikke ville
4. Novbr. bidrage til Landsknegtenes Underholdning, m. m. — *Hammershusenn*, thenn 4. Nouembr.

Hüberts, Aktst. til Bornholms Hist. S. 308—310. (Udt. af S. Kettings Brev til Kongen om den omtalte Forlehning af 5. Novbr., sst. S. 310.)

5. Novbr. [2348.] KONGENS RETTERTINGS Dom, hvorved en Sag mellem Povell Bunde i Hattinge og Rasmus Jenssen i Korninge angaaende en Aftægts-Contract om en halv Gaard i Korninge, henvises til ny Behandling ved Herredsting og Landsting. — *Lanngesöö*, thennd Mandag nest eptther Alle Hélligenns Dag.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 3. Saml. S. 24—29.

8. Novbr. [2349.] Ordinations-Brev, udstedt af PAUL VON EITZEN, Superintendent i Slesvig, til Hieronymus Schurmann. — *Schleszwigh*, 8. Nouemb. (Plattydsk.)

Dän. Biblioth. 5. Stück. S. 284—285.

15. Novbr. [2350.] Kong FREDERIK II.s Fölgebrev for Sueder Kietting, Befalingsmand paa Borringholm, til de Bönder sammesteds, som Jörgen Rud havde havt i Forlening. — *Haffnie*, xv. Nouembris.

Udt. i Hüberts, Aktst. til Bornholms Hist. S. 311.

19. Novbr. [2351.] Kong FREDERIK II.s Brev til Hr. Magnus Gyldennstjernne, Johan Friis og Börge Trolle om de i Leiren for Varbjerg værende Krigsfolks Misfornöielse med Daniel Rantzow som Feltöverste. — *Frederichsborg*, 19. 9bris.

Nye D. Mag. VI. S. 150—151.

25. Novbr. [2352.] Kong FREDERIK II.s Forbud, et Ingen paa Borneholm maa bruge neges Adelsfrihed, "uden han skjelligen kan bevise, at han er ægte föd af Adelen, eller og haver af fremfarne Konger forhvervet Frihed". — *Kiöpnehaffn*, then XXV. Dagh Novemb.

L. Thurah, Beskr. over Bornholm. S. 45—46. P. N. Skougaard, Beskr. over Bornholm. S. 214—215 (med Datum: 15. Novbr.) Danske Mag. VI. S. 58—59 (med Datum: 26. Novbr.) Et Udtog er aftrykt i Hüberts, Aktst. til Bornholms Hist. S. 311.

27. Novbr. [2353.] Instrumentum interrogatorii de VUILHELMO GRUMPACHENSI, insidiarum in Augustum, ducem Saxoniæ et electorem, accusato, in quo se falso insimulatum esse "molitionum cum Petro Oxo et Lotharingia contra *Daniam* susceptarum de terra *Holsatiæ* occupanda", commemorat. — *In arce et munitione Gothana*, XXVII. Nouembris.

Responsio, opposita criminationibus, quibus Augustus, Dux Saxoniæ et elector a Duce Johan Friderico Saxonico affectus est. 1567. Fol. L1—M3. Locus laudatus exstat fol. M2.

28. Novbr. [2354.] Kong FREDERIK II.s Brev, at Oluf Mouritzen til Bollerup for Kongen og Rigens Raad idag har erklæret sit Signet död og magteslöst, hvilket den 16. Aug. d. A. skulde være forkommet i Falkenbierg af de Svenske. — *Hafnie*, 28. Nov.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 1. Saml. Fort. S. XXVI—XXVII.

17. Decbr. [2355.] Kong FREDERIK II. befaler Borgemestre og Raad i Aarhus, efter Tilsigelse af Folmer Rosenkrandtzs, Embedsmand paa Aarhus Gaard, at forskaffe ham de fornödne Skibe til Oversendelse af endeel Proviant til Krigsfolket i Halmsted. — *Skanderborg slott*, thend xvij Dag Decembris.

Hüberts, Aktst. vedk. Aarhus. I. S. 182—183.

24 Decbr. [2356.] BYRGITTHE GÖYE tilskriver Hr. Magnus Gullenstern til Sthierneholm angaaende et Skiftemöde, samt underretter ham om at Kongen nu er paa Schanderborg, og at Hr. Jehann Rantzow er död. — *Ex Ring Closter*, Jule afften.

Danske Mag. 3. Række. III. S. 78—79.

[2357.] Kong FREDERIK II. befaler Bönderne paa det Gods, som Jörgen Rud har i Forlening paa Bornholm, at gjöre Strandvagt, ligesom de andre af Sveder Ketting udbudne Indvaanere. — (Udateret.) 1565.

Udt. og Brudst. i Hüberts, Aktst. til Bornholms Hist. S. 299.

[2358.] Afsked af Hertugerne HANS og ADOLF samt DEN KONGELIGE STATHOLDER, angaaende Retssagers Forhandling. — *(Schleswig)*, uden Dag.

Schlesw.-Holst. gemeinsch. Verordn. S. 143—145.

1566.

1566.

[2359.] KONGENS RETTERTINGS Dom, hvorved en Sag mellem Per Knudssen og Anders Kier, om noget rebet Jord paa Örskouff Mark, paa ny henvises til Landstinget, som ikke havde afsagt endelig Dom. — *Lanngessöö*, thennd Onnsdag nest eptther Nytaarsdag. 2. Januar.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 3. Saml. S. 29—31.

[2360.] Ridder NIELS BOJES Skrivelse til Grev Sv. Sture om at forskaffe det Fornödne til de Tropper, som under Bojes Anförsel vare beordrede til at beleire Bahus. — *Lyrestadhe*, thenn 6. Januar. (Svensk.) 6. Januar.

P. Wieselgren, De la Gard. Archiv. 1. D. S. 187—188.

[2361.] Ridder NIELS BOJES Skrivelse til Svante Sture angaaende det forventede Skyt fra Stockholm, samt om Underholdningen af endeel af Krigsfolket, der ikke kan ernære sig selv, indtil Beleiringen (af Bahus) tager sin Begyndelse. — *Schare*, then 20. Januarij. (Svensk.) 20. Januar.

P. Wieselgren, De la Gard. Archiv. 1. D. S. 189—190.

[2362.] Kong FREDERIK II.s Leidebrev til Peder Oxe og hans Ledsagere til Danmark. — *Schlosz Kopenhagen*, den 24. Januarii. (Tydsk.) 24. Januar.

Ryge, P. Oxes Levnet. S. 199—200.

[2363.] Ridder NIELS BOJES Skrivelse til Svante Sture, hvori han indberetter at have paalagt en ny "Gerd" (Krigsstyr), og at han agter at rykke op den 29de Januar. — *Schara*, thenn 27. Januarij. (Svensk.) 27. Januar.

P. Wieselgren, De la Gard. Archiv. 1. D. S. 190—191.

[2364.] Kong FREDERIK II.s Toldanordning for Danmark. — *Haffnie*, xxix Januarij. 29. Januar.

Nye D. Mag. VI. S. 171—175.

[2365.] Ridder NIELS BOJES Skrivelse til Svante Sture, hvori han beretter at have sendt nogle Tropper ned til Elven til Hjelp for Brunthe Birgieson mod Fjenden, som han haaber "i Morgen" vil lide nogen Afbræk. — *Larff*, thenn 10. Februarii. (Svensk.) 10. Febr.

P. Wieselgren, De la Gard. Archiv. 1. D. S. 191—193.

[2366.] Ridder NIELS BOJES Skrivelse til Svante Sture, om at den "gerd", som var bestemt til Hæren, maatte jo för jo heller blive sendt til Alingzåsz. — *Larff*, then 11. Februarij. (Svensk.) 11. Febr.

P. Wieselgren, De la Gard. Archiv. 1. D. S. 193—194.

1566. [2367.] Ridder NIELS BOJES Skrivelse til Svante Sture, hvori han beretter at have
15. Febr. bestemt at rykke op den 20. Febr., og beder derfor at Bönderne maae beordres til at möde i Larff med to Heste, "en Maaneds Kost, og gode skarpe Öxer". — *Larff*, then 15. Februarij. (Svensk.)

P. Wieselgren, De la Gard. Archiv. 1. D. S. 194—195.

19. Febr. [2368.] Ridder NIELS BOJES Brev til Grev Svante Sture, hvori fraraades dennes Forslag, at gjöre almindeligt Opbud i Westergötland, for at gjöre Christern Munch Modstand, som havde slaaet Leir i Norge og truede at falde Niels Boje i Ryggen, naar denne kom for Bahus. — *Larff*, thenn 19. Februarij. (Svensk.)

P. Wieselgren, De la Gard. Archiv. 1. D. S. 195—196.

22. Febr. [2369.] Kong FREDERIK II. befaler Borgemestere og Raad i Aarhuess til Bemanding af Orlogsskibene at udgjöre af deres Bye en Borgemester, en Raadmand og 35 Karle med Harnisk og Værge, en Bartskjær, en Piber og en Trummeslager, og forskikke dem til Kiöbenhaffn inden Söndag Quasimodogeniti (ɔ: 21. Apr.); iligemaade at de forsende de af Byen udskrevne Baadsmænd, Skibsfolk og Tömmermænd. — *Kiöbenhaffn*, thend xxii dag Februarij.

Hüberts, Aktst. vedk. Aarhus. 1. S. 183—184.

2. Martii. [2370.] Ridder NIELS BOJES Skrivelse til Svante Sture, om at Bönderne af Westergötland maatte beordres til at möde ved Hæren, hver med een Maaneds Kost, da Fjenderne, de Danske og Norske, hver Dag forstærkede sig (cfr. Nr. 2368). — *Alingzås*, 2. Martij. (Svensk.)

P. Wieselgren, De la Gard. Archiv. 1. D. S. 197—198.

5. Martii. [2371.] Ridder NIELS BOJES Skrivelse til Svante Sture, om at drage Omsorg for at flere Folk bleve beordrede til at bringe det fra Stokholm sendte Skyt til de svenske Tropper, da der nu skulde være Leilighed til at gjöre de Danske Afbræk. Det berettes at den svenske Hær dengang "liggier tre mile inn udi Nårige och göer the Wijkboer thens gårdh uth". — *Alingzås*, 5. Martij. (Svensk.)

P. Wieselgren, De la Gard. Archiv. 1. D. S. 198—200.

6. Martii. [2372.] Hertug HANS (DEN ÆLDRES) Privilegium til Borgemester og Raad i Haderslev paa at holde Öl- og Viinkjelder. — *Hause Hanszborch*, den 6ten Martii. (Tydsk.)

Corpus Statutorum Slesvicens. 2. B. S. 478—479.

10. Martii. [2373.] SVERRIGS RIGES STÆNDERS Beslutning, hvorved aldeles fraraades at indlade sig paa de Fredsvilkaar, som Kong Frederik II. ved den franske Gesandt Carolus Dantseus havde foreslaaet, hvorimod de foreslaae andre Vilkaar, hvorefter Danmark skulde afstaae *Bleking, Jempteland, Halland, Bahuus* Lehn, *Vigen* m. m. — *Stockholm*, then 10. Martii. (Svensk.)

A. A. Stiernman, Riksdagars Besluth. 1. D. S. 266—269.

11. Martii. [2374.] SVERRIGS RIGES STÆNDERS Beslutning, hvorved bifaldes et foreslaaet Ægteskab mellem Kong Erik XIV. og Hertuginden af Lothringens Datter Renata, hvis Slægtninge havde lovet at formaae Hertuginden til at overdrage til Kong Erik den Ret, som hun og Christian II.s Arvinger havde til Halland, Skaane og Norge, samt oprette et Forbund med ham mod de Danske. — *Stockholm*, then 11. Martii Månadh. (Svensk.)

A. A. Stiernman, Rigsdagars Besluth. 1. D. S. 269—272.

13. Martii. [2375.] Ridder NIELS BOJES Skrivelse til Svante Sture, hvori han beder denne at drage Omsorg for, at Proviant, især Bröd, snarest muligt maatte blive tilsendt de svenske Tropper ved Bahus og i Vigen, ved Bönderne i Westergötland. — *Molio*, thenn 13. Martij. (Svensk.)

P. Wieselgren, De la Gard. Archiv. 1. D. S. 200—202.

[2376.] Hertug Hans den Ældres Anordning om Bordesholm Klosters Reformation 1566.
og Bestemmelser om dets Anvendelse i Fremtiden som en Opdragelses- og Underviisnings- 16. Martii.
anstalt for Studerende. — *Auff unserm Hause Hansburg*, Sonnabends nach Reminiscere. (Tydsk.)

Westphalen, monum. ined. T. II. col. 556—561.

[2377.] Ordo lectionum atque exercitii ex mandato Johannis, Slesvicensis atque c. 16. Martii.
Holsatiæ ducis, constitutus pro studiosis, qui beneficio eius in coenobio Borsholm aluntur. — Sine die.

Westphalen, monum. ined. T. II. col. 561—563.

[2378.] Peder Oxe tilskriver Wilhelm v. Grumbach, at han er paa Veien til 22. Martii.
Bremen, hvor han vil træffe nogle Venner fra Danmark, der have givet ham godt Haab om hans Tilbagekaldelse til Fædrelandet. — *Demphter*, den 22. Mart. (Tydsk.)

Bygé, P. Oxes Levnet. S. 191.

[2379.] Enkedronning Dorothea beder Hertug Hans (den ældre) af Slesvig, 24. Martii.
Holsten etc. om Tilladelse til at paagribe en Morder, der skal opholde sig i hans Land i Byen Begeschow. — *Coldingen*, den 24. Martij. (Tydsk.)

Aarsberetn. fra det kgl. Geheimearch. I. B. S. 202—203.

[2380.] Dom-Capitlet i Schleswigh forunder Cantsler Dr. Adam Tratziger 28. Martii.
Fiskerie i Stadsgraven, paa Grund af at han har ladet Stadsgraven bagved Biskopsgaarden, der var falden sammen, paa sin Bekostning istandsætte. — Donnerstags nach Annuntiationis Mariæ. (Tydsk.)

J. F. Noodt, Beyträge. 2. B. S. 260—263.

[2381.] Enkedronning Dorothea tilskriver sin Søn Kongen om en Tiende, som 2. Aprilis.
hans Fader havde lagt til Hospitalet i Randers for deraf at underholde en Capellan, og som af Kongen skal være givet til Christen Munck; m. m. — *Coldingenn*, den 2. Aprilis. (Tydsk.)

Aarsberetn. fra det kgl. Geheimearch. I. B. S. 203—204.

[2382.] Ridder Niels Bojes Skrivelse til Svante Sture, hvori han klager over 4. Aprilis.
Mangel paa Proviant i Wardberg, og beder om Tilförsel; Fienden, melder han, ligger i Halmstad. — *För Bahus*, then 4. April. (Svensk.)

P. Wieselgren, De la Gard. Archiv. I. D. S. 202—203.

[2383.] Mageskiftebrev mellem Birgitte Göye, salig Herloff Trolles Efter- 5. Aprilis.
leverske, og Gregers Ullfstand til Estrup, hvorved denne erholder noget Gods i Wendsyssel i Nörre Jylland, og derimod afstaaer af sin Hustrues Gods i Sjælland 2 Gaarde ved Navn Porup og en Gaard i Suollelöff i Thune Herred, en Gaard i Gioralöff, samt en Gaard i Nörhölling i Walburs Herred. — *Klöpnehaffnn*, Fredagen nest epther Dominicam Judica.

L. Beesen, Herlaf Trolles Levnet. S. 155—156.

[2384.] Ridder Niels Bojes Skrivelse til Svante Sture, hvori han klager over 9. Aprilis.
Mangel paa Proviant, og siger, at naar den svenske Hær havde havt mere Kredit, vilde Bahus allerede være svensk. — *Belägringen för Båhws*, thenn 9. Aprilis. (Svensk.)

P. Wieselgren, De la Gard. Archiv. I. D. S. 204—205.

[2385.] Kong Frederik II.s Brev, at han havde ladet fare al Unaade og Mistanke 24. Aprilis.
mod Peder Oxe og undt ham alt sit Gods igjen, hvori Kongen med Rigens Ret var indført. — *Kiöbenhaffn Slott*, thend 24. Dag Aprilis.

Bygé, P. Oxes Levnet. S. 202.

1566. [2386.] PEDER OXES Revers til Kong Frederik II., hvori han forpligter sig til at
24. Aprilis. komme tilbage fra Lothringen (hvorhen han agtede at reise) til Danmark til St. Morthensdag næstkommende, for der at bygge og boe. — *Kiöpenhaffnn*, then 24. Aprilis.

Ryge, P. Oxes Levnet. S. 203—204.

25. Aprilis. [2387.] Ridder NIELS BOJES Skrivelse til Svante Sture, hvori han atter driver paa at Bönderne befales at bringe Proviant til Leiren ved Bahus og modsiger deres Klager over slet Betaling, m. m. — *För Bohus*, thenn 25. Aprilis. (Svensk.)

P. Wieselgren, De la Gard. Archiv. 1. D. S. 205—207.

27. Aprilis. [2388.] Enkedronning DOROTHEA beder sin Sön Kong Frederik II. at tillade Borgerskabet i Kolding at beholde dets eneste Barbeer, som det skulde have sendt med de udskrevne Borgere og Landsknegte fra Byen. — *Vff vnserm haus Koldingen*, den 27. Aprilis. (Tydsk.)

Aarsberetn. fra det kgl. Geheimearch. 1. B. S. 204.

28. Aprilis. [2389.] Kong FREDERIK II.s Befaling til alle Bönder og Tjenere paa det Gods, der havde tilhört Peder Oxe, og hvori Kongen med Rigens Ret var indført, at de igjen skulde tjene og svare ham og ingen anden. — *Kiöbenhaffn Slott*, then 28. Aprilis.

Ryge, P. Oxes Levnet. S. 202—203.

3. Maji. [2390.] Enkedronning DOROTHEA tilskriver sin Sön Kong Frederik II., at et Brev, som hun havde skrevet til Rigsraadet, ikke var fremkaldt af Lyst til at trænge sig ind i Regjeringen, men af Kjærlighed til Fred, hvortil hun indtrængende raader ham, m. m. — *Coldingen*, 3. Maij.

Aarsberetn. fra det kgl. Geheimearch. 1. B. S. 204—205.

3. Maji. [2391.] Kong ERIK XIV.s Instruction for Hr. Claus Christerszon, Friherre til Åminne, som Admiral for hele den svenske Flaade paa dens Tog mod de Danske og Lybske i forestaaende Sommer. — *Stocholm*, thenn III. Maij. (Svensk.)

C. C. Gjörwell, Swenska Biblioteket. 2. D. S. 138—161.

4. Maji. [2392.] KONGENS RETTERTINGS Dom, hvorved Peder Christiernssen (til Hielmsö), uagtet han var dömt i Kongens Naade og Unaade og derfor sat i Fængsel, kjendes berettiget til at tage Arv efter sin Söstersön Claus Rosenkrantz fremfor fjærnere Arvinger. — *Kiöpnehaffn Slott*, thend IIII. Dag Maii.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 3. Saml. S. 54—56.

5. Maji. [2393.] Kong FREDERIK II. melder Borgemestre, Raad og menige Borgere i Aarhus, at Rigets Raad har bevilget en almindelig Landehjelp, hvorfor han beder dem af deres Bye inden S. Hans Dag Midsommer at indbetale 100 Daler i Sölv og 100 Daler i Klippinge til Rentemesteren Eiler Grubbe. — *Kiöpnehaffn Slott*, thend v. Dag Maij.

Hüberts, Aktst. vedk. Aarhus. I. S. 185—186.

8. Maji. [2394.] Enkedronning DOROTHEA beretter sin Sön Kongen den elendige Tilstand, hvori Hertug Magnus og hans Undersaatter befinde sig, tildeels paa Grund af de Svenskes ödelæggende Indfald paa Ösel, og beder ham indstændig at yde dem den Beskyttelse og Hjelp, hvortil han forpligtede sig ved Hertug Magnus's Afkald paa hans fædrene Andeel af Holsten, m. m. — *Coldingen*, den 8. Maij. (Tydsk.)

Aarsberetn. fra det kgl. Geheimearch. 1. B. S. 206—210.

9. Maji. [2395.] Enkedronning DOROTHEA beder Rigsraadet i Kjöbenhavn at understötte hendes Opfordring til Kongen om at yde Hertug Magnus og hans Undersaatter Hjelp og Beskyttelse i deres sörgelige Stilling. — *Coldingen*, den 9. Maij. (Tydsk.)

Aarsberetn. fra det kgl. Geheimearch. 1. B. S. 210—211.

[2396.] Enkedronning Dorothea beder Kong Erich XIV. af Sverrige at lösgive 1566.
Fru Margreta, Hans Holckes Enke, tilligemed hendes unge Sön og Jomfru Katrine Peters 12. Maji.
Datter af det Fangenskab, hvori de have været siden Indtagelsen af Warborg; hun yttrer sin Bedrövelse over nærværende Krig, og lægger ham Freden indstændig paa Hjerte, m. m. — *Vff vnserm Leibgedings haus Coldingen*, den 12. Maij. (Tydsk.)

Aarsberetn. fra det kgl. Geheimearch. 1. B. S. 211—213.

[2397.] Kiöbenhavns By-Tings Vidne, at Rasmus Skræder havde tilskjödet 13. Maji.
Forstanderne for de Huusarme i Helliggeistes Sogn i Kjöbenhavn, til Bedste for samme Fattige, 4 Boder, liggende i Vor Frue Sogn sammesteds. — Mandagen, som er den 13. Dag May.

Hofman, Fundationer. T. X. S. 250—251.

[2398.] Enkedronning Dorothea underretter sin Sön Kongen om, at hun har 15. Maji.
skrevet til Kongen af Sverrige angaaende Fru Margreta Hans Holckes Huutrues Löesladelse, m. m. — *Coldingen*, den 15. Maij. (Tydsk.)

Aarsberetn. fra det kgl. Geheimearch. 1. B. S. 213—214.

[2399.] Kong Frederik II. melder (Lehnsmanden i Aarhuus?), at hans Ryttere 15. Maji.
skulle rykke ind i Sverrig 5. Jun., hvorfor han beder ham ufortövet "Dag og Nat uspart" at afsende til Halmstedt Havre, Bröd og andet, som Kjöbstæderne ere taxerede for, og ligeledes hvad Bröd og Havre han ellers kan bekomme i Kjöbstæderne, paa Landet eller hos Herremændene. — *Wor gaard Wilij (vdj?) Lundtt*, thenn xv Dag Maij.

Hüberts, Aktst. vedk. Aarhus. I. S. 186—187.

[2400.] Hertugerne Hans og Adolf bevidne, at Preetz Kloster, ved en mellem 22. Maji.
dette og Bertram von Alefeld oprettet Contract angaaende hans Andeel af Lancker-Söen, har reserveret sig alle sine Fordringer til Christoffer og Ove von Tinen. — *Schleswigk*, den zwei und zwantzigsten Monatstag May. (Tydsk.)

Michelsen, Schl.-Holst.-Lauenb. Urkundensamml. 1. B. S. 369—370.

[2401.] Enkedronning Dorothea beder sin Sön Kong Frederik II. at ville forunde 24. Maji.
Fru Regitze Urup, Erich Urups efterladte Hustru, en vis Kirketiende. — *Coldingenn*, den 24. Maij. (Tydsk.)

Aarsberetn. fra det kgl. Geheimearch. 1. B. S. 214.

[2402.] Kong Frederik II.s Beskjermelsesbrev for Indbyggerne i Randers, og 28. Maji.
Stadfæstelse paa alle de Friheder og Privilegier, Kong Christian III. dem naadeligen givet og stadfæst haver. — *Kiöpnehaffnn Slot*, thenndt XXVIII. Dag Maii.

S. A. Stadfeldt, Beskr. over Randers. S. 35—36.

[2403.] Brev fra Magnus, Biskop over Ösell, Wieck, Churland og Reuell, Arving 13. Junii.
til Norge, Hertug til Schleswig, Holsteen etc., til Christoffer Walckendorff, tilforordnet (Statholder) i Lifland, i Anledning af dennes Erobring af Landet Dagedea; han beder ham at sende nogle af Fangerne til Pilten til Fæstningsarbeide, samt lover at skikke nogle sövante Bönder fra Rhune til Ösel. — *Vf unserm Haus Pilten*, denn 13. Junii. (Tydsk.)

Danske Mag. III. S. 131—132.

[2404.] Den svenske Admiral Claes Christenssen, Friherre til Aminne, befaler 14. Junii.
"den menige Mand" paa Bornholm, under Trusel af Mord, Rov og Brand, at sende nogen til ham, med hvem han kan underhandle. — *Aff Konng. Matts. till Suerrigis etc. Skipsflaade*, thenn 14. dag Junij. (Svensk.)

Hüberts, Aktst. til Bornholms Hist. S. 312—314.

1566. 17. Junii. [2405.] WILHELM VON GRUMBACHS og ERNST VON MANDELSLO's Brev til Enkehertuginden af Lothringen, hvori de blandt andet yttre den Formening, at Peder Oxe, der nu atter er i Anseelse hos Kongen af Danmark, ikke vil aabenbare de Anslag mod denne, hvorom han er vidende. — *Gotha*, den 17. Junii. (Tydsk.)

Hygc, P. Oxes Levnet. S. 192—193.

19. Junii. [2406.] Kong FREDERIK II.s Rescript til "de Höilærde" (Universitetet) i Kjöbenhavn, om at Mester Peder Severinsen og Mester Hans de Prato [2 unge Danske, som studerede Medicin i Italien] aarlig maatte bekomme det Stipendium, som Universitetet er den ene Medico (Prof. medic.) pligtig, indtil de havde endt deres Studia. — Den 19. Junii.

R. Nyerup, Univers. Annaler. S. 41—42.

24. Junii. [2407.] SCHWEDER KETTINCK, Befalingsmand paa Bornholm, melder Kong Frederik II., at en svensk Flaade paa 60 Skibe, store og smaa, nu i 14 Dage har ligget under Öen og gjort mange forgjeves Forsög paa "das landt zu uorterbenn"; han giver forskjellige Underretninger om de Svenske m. m. — *Vff Bornholm im feldtleger*, den 24. Monatstag Junij. (Tydsk).

Hübertz, Aktst. til Bornholms Hist. S. 314—316.

19. Julii. [2408.] Kong FREDERIK II.s Confirmation af Namen Jansens og hans Sön Ludde Namens Gavebreve til Skolen i Flensborg (jfr. Nr. 617 og 1829). — *Schlosz Flenszburg*, den neüntzehenden Julii. (Tydsk.)

J. F. Noodt, Beyträge. 2. B. S. 297—304.

23. Julii. [2409.] DAVID CHYTRÆUS in literis (ad D. Joannem Marbachium datis) inter alia de bello, quod inter Danos et Suecos geritur, scribit, Svecicam classem 68 naves Hollandicas commentu onustas intercepisse, et exercitum Danicum intra fines Suecíæ iam incendiis grassari. — 23. Julii.

J. Fechtius, hist. eccl. sec. XVI. supplem. p. 227—229.

26. Augusti. [2410.] Keiser MAXIMILIAN II.s Mandat til Kong Frederik II. og Hertugerne Adolf og Hans af Holsten, samt Borgemestere og Raad i Hamburg, hvorved Keiseren befaler Kongen og Hertugerne at frafalde deres Krav paa Staden Hamburg om Krigs-Styr til Tyrkekrigen og Arvehylding, og intet at foretage til Præjudice for den for Retten svævende hamburgske Exemtions-Sag, ved hvis Foretagelse i den keiserlige Kammerret den 27. (17.) Octobr. Keiseren befaler dem at möde. — *Speyer*, den 26. Augusti. (Tydsk.)

Londorpius suppl. & contin. 4. Th. S. 732—733. (Udg. 1744. S. 666—667).

27. Augusti. [2411.] Kong FREDERIK II. lover Capitlet ved Domkirken i Throndhjem at beskytte og haandhæve det ved dets og Kirkens Gods og forsvare det for Overvold og Uret. — *Kiöbenhavn Slot*, 27. Augusti.

H. Paus, kgl. Forordn. for Norge. S. 350.

11. Septbr. [2412.] Kong FREDERIK II.s Stadfæstelse paa alle Privilegier, Friheder og Benaadninger, som hans Forfædre havde givet St. Johannes Klosteret i Slesvig, forsaavidt som de kunne bestaae med Kirke-Ordinantsen, som Kongens Fader havde udgivet. — *Flensborch*, den 11. Septembr. (Plattydsk.)

Westphalen, monum. ined. T. III. col. 378—380.

20. Septbr. [2413.] Hertug MAGNUS's Brev til Christoffer Walckendorff, Stadtholder i Liefland, om at löskjöbe hans Hof-Junkere og Tjenere af svensk Fangenskab. — *In vnserm Hoff Arvalen*, den 20. Sept. (Tydsk.)

Danske Mag. III. S. 132—133.

[2414.] PEDER BILDE og ERICK RUD berette Kong Frederik II. om en Fegtning Dagen tilforn mellem Frantz Banner og de Svenske, hvori disses Feldtherrer Hr. Carrolus (Carl de Morney) og Jacob Hendrickszenn bleve tagne tilfange; de bede om, at Penge og Proviant maatte sendes dem, og forlange Forholdsregler med Hensyn til videre Foretagender. — *Wdj Etthers Matts. Feltleygre Guldborg Enge*, thend xxj dag Septembris. 1566. 21. Septbr.

Danske Mag. 3. Række. II. S. 100—102.

[2415.] DANIELL RANTZOW beretter Kong Frederik II. om en Træfning Dagen tilforn, hvorved de svenske Feldtherrer Hr. Carolus de Mornaj og Jacob Hinrichsen bleve tagne tilfange af Frantz Banner; han har ladet Fangerne bringe til Elszburg og forlanger Kongens Befalinger med Hensyn til dem. — *Im Veldtlager vor Elszburgk*, den 21. Septembris. (Tydsk.) 21. Septbr.

Danske Mag. 3. Række. II. S. 102—103.

[2416.] Forlig mellem den fyrstelig (Gottorpske) Fuldmægtige, PAUL TESMAR, og Provsten MARQUARD STAMER i Bordesholm, angaaende de af denne fra Klosteret bortförte Documenter og Clenodier, saavel som om hvad han i Eftertiden aarligen skulde have til sin Underholdning. — *Schwolle, im Closter Bethlehem*, d. 28. Tag des Monats Septembris. (Tydsk.) 28. Septbr.

Westphalen, monum. ined. T. II. col. 563—566.

[2417.] Kong FREDERIK II.s Forleningsbrev til Peder Oxe paa sit og Kronens Slot Wordingborg med Tilliggende, som Niels Wiffstandt det sidst i Værge havde, uden al Afgift ad gratiam. — *Wiiborg*, then 4. Octobr. 4. Octbr.

Ryge, P. Oxes Levnet. S. 204—205.

[2418.] BIRGITTE TROLLES ("Herlof Trolles Efterleverske til Herlofsholms Skoele") Gavebrev angaaende 8 Dalers Jordskyld af en Gaard i Kjöbenhavn, som hendes afdöde Mand havde skjenket til de fattige Husarme i Kjöbenhavn. — *Kiöbenhafn*, dend 16. October. 16. Octbr.

Hofman, Fundationer. T. X. S. 251.

[2419.] Kong FREDERIK II. tillader, efter Forslag af Hr. Jörgen Löcke og M. Kield Juel, Superintendent i Wiborg Stift, at Suingelberg Kirke maa nedbrydes og Suingelberg Sogn henlægges til Westerbölle Sogn. — *Wiborg*, v. 10bris. 5. Decbr.

Danske Mag. 3. Række. IV. S. 175.

[2420.] WILHELM v. GRUMBACHS Brev til Peder Oxe, hvori han raader denne til at afstaae fra sine Arvefordringer paa nogle Godser i Stiftet Bamberg m. v. — 9. Decembr. (Tydsk.) 9. Decbr.

Ryge, P. Oxes Levnet. S. 191—195.

[2421.] BARTRAM VON ALEFELT til Lemkuhlen sælger til Preetz Kloster den Trediedeel af Lancker-Söen, som han havde kjöbt af Christoffer von Thinen. — *Lemkuel*, Sonnabends nach der Geburtt unsers Herren und Heilandt Jesu Christi. (Tydsk.) 28. Decbr.

Michelsen, Schl.-Holst.-Lauenb. Urkundensamml. I. B. S. 370—372.

[2422.] IVARI BARTHOLINI, pastoris Stegensis, propositiones LX., de abolitione exorcismi.

Dän. Biblioth. 4. Stück. S. 57—73.

c. 1566.

c. 1566.

[2423.] NILS BOJES Udkast til en Plan til Veienes Istandsættelse, Prammes og Flaaders Bygning, Proviant-Transporten o. s. v. for den svenske Armee paa Vestgrændsen under Feldtoget mod Danmark. (Svensk.)

P. Wieselgren, De la Gard. Archiv. 4. D. S. 32—34.

1567.

1567.

25. Januar. [2424.] Kong FREDERIK II.s Befaling til Erich Rud og Mogens Erichsen, at de af Enkedronning Sophies Livgedingsgods, som de havde i Forlening, skulde udgive saadan Hjelp, som var Kongen bevilget over alt Riget, og indsende den inden næste Kyndelmissedag til Byrge Trolle og Peder Bilde. — *Kiöbenhaffuen*, thennd 25. Dag Januarii.

P. V. Jacobsen, det danske Skattevæsen. S. 196—197.

29. Januar. [2425.] Kong FREDERIK II.s Bevilling for Christopher Forgeter, Slotsskriver paa Segenberge Slot, at maatte lade beseile Dyrefjords Havn i Island, og der drive Handel. — *Friderichsborg*, 29. Januarii.

M. Ketilson, Forordn. til Isl. 2. D. S. 61—62.

2. Febr. [2426.] Literæ GEORGII ERICI Haterslebiani ad canonicos capituli Bergensis datæ, per quas ex ipsis partem bonorum communium ad studia sua promovenda petit. — *Hafniæ*, die purificationis Mariæ.

P. F. Suhms Saml. 2. B. 2. H. S. 108.

6. Febr. [2427.] Hertug HANS (DEN ÆLDRES) Fundats for Skolen i Haderslev. — *Lügumcloster*, den 6ten Febr. (Tydsk.)

Schlesw.-Holst. Provinzialberichte. 1795. 1. B. S. 140—144. Corpus Statutorum Slesv. 2. B. S. 482—486 (uden Dag).

16. Febr. [2428.] Kong FREDERIK II.s Befaling til Peder Bilde at han skulde sende Dr. Hieronymus Thenner under Bevogtning fra "Callingborg" til Kjöbenhavn, og Fangen Hans Lange til Malmö til den derværende Lehnsmand Biörn Kaas. — *Kiöbenhavn*, d. 16. Febr.

Nye D. Mag. VI. S. 219.

17. Febr. [2429.] Kong FREDERIK II.s Befaling til Peder Oxe, Embedsmand paa Wordingborgh Slot, om at besörge Skuder til at transportere Muursteen og Kalk fra Nestved-Minde og til Nibaae eller Sundby-Færge. — *Friderichsborg*, then 17. Febr.

Ryge, P. Oxes Levnet. S. 209—210.

20. Febr. [2430.] Forhör, optaget af Kantsleren JOHAN FRIISS til Hesselager og PETER OXE til Giselfeldt, over Dr. Justus Jonas. — *Schlosz zu Koppenhagen*, den 20. Tag Februarii. (Tydsk.)

Brudst. i Ryge, P. Oxes Levnet. S. 208—209.

11.v.12.Mart. [2431.] Kong FREDERIK II.s RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse), hvorved Jomfru Ingeborg Bilde, Hr. Anderses Datter, der havde udkastet Knud Nielsen i Fröslöff af hans Fæstegaard for Misligheder ved Ydelsen af hans Afgifter, dömmes til at gjengive ham denne Gaard. — *Kiöpnehaffnn Slott*, Tisdagen nest effter Midfaste Söndag, som wor thenndt XII. Dag Martii.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 3. Saml. S. 31—36. (Den 12. Martii var dette Aar en Onsdag.)

[2432.] Kong Frederik II.s Befaling til Johan Friis og Peder Oxe, om at lade Dr. Hieronymus Thenner komme for Rette og fremfare i Rettergangen mod ham efter Aftalen med Kongen. — *Frideriksborg*, d. 18. Martii. 1567. 18. Martii.

Nye D. Mag. VI. S. 219—220.

[2433.] Dom over Dr. Hieronymus Thenner, hvorved han, for at have opskrevet Kongens sin Tjeneste og at have villet drage af Riget, dömmes til at holdes i god Forvaring. — *Kjöbenhavn*, dend 19. Martii. 19. Martii.

Nye D. Mag. VI., S. 220—222.

[2434.] Kong Frederik II. tillader Borgemestere og Raadmænd i Kiöbenhafn at oppebære en dansk Hvid af hver Skjeppe Malt, som forbrygges, mod at de skulle anvende disse Penge til Forbedring af Byens Befæstning. — *Fridrichsborg Slott*, thend 20. Martij. 20. Martii.

Nye D. Mag. I. S. 55. G F. Lassen, Kjöbenhavns Befæstnings Hist. S. 102—103.

[2435.] Berrete Göe, Hr. Herluf Trolles Efterleverske, afstaaer Forstanderskabet for Herlufsholm Skole, og afgiver samme tilligemed det Skolen tillagte Gods til Danmarks Riges Raad og hvem dette vilde ansætte som Forstander derfor. — *Kiöbenhavn*, den 22. Martii. 22. Martii.

Hofman, Fundationer. T. VIII. S. 91—93.

[2436.] Det danske Rigsraad tilstaaer at have modtaget Forstanderskabet over Herlufsholms Skole af Berrete Göe, og indsætter Börge Trolle til Lillöe til dens Forstander. — *Kiöbenhavns Slot*, den 22. Martii 1577 (læs: 1567). 22. Martii.

Hofman, Fundationer. T. VIII. S. 93—95.

[2437.] Kong Frederik II.s Brev til Johan Friis og Peder Oxe om Dommen over Dr. Hieronymus (Thenner), og Befaling til dem, at de skulde efter Begjæring af Jens Kaas, Hövedsmand paa Elfsborg, tilsende hans Lieutenant Breve til to Sogne paa Hisingen og til Almuen mellem Elfsborg og Varberg, at de skulde være ham lydige. — *Friderichsborg*, 26. Martii. 26. Martii.

Nye D. Mag. VI. S. 222.

[2438.] Kong Frederik II.s Befaling til Johan Friis og Peder Oxe, om at forskaffe ham Tidender fra Aggershuus om de Svenskes Indfald i Norge, og om at give Betænkning om et Forslag af Kongen om at beleire Vardberg, m. v. — *Frederichsborg Slot*, then 4. Dag Aprilis. 4. Aprilis.

Ryge, P. Oxes Levnet. S. 210—212.

[2439.] Kong Frederik II.s Retterting Dom, hvorved Fru Anne Oldelandt, Hans Norbyes Efterleverske, der tiltales af Præsten i Uggerleff Hr. Baltzar for at have ladet Lysene slukke i Kirken, udtrængt hans Hustru af sin Stoel og forstyrret Gudstjenesten ved at lade udmaale Meel af en Bing (ɔ: Kiste), hun havde staaende i Kirken, tildömmes at böde efter Loven, Recessen og Ordinantsen. — *Kiöpnehaffn Slott*, theenndt VIII. Aprilis 8. Aprilis.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 3. Saml. S. 32—34.

[2440.] Kong Frederik II.s Retterting Dom, hvorved Fru Anne Oldelandt, Hans Norbyes Efterleverske, der tiltales af Apelloni Knudts i Uggersleff for at have ladet sine Tjenere inddrage i hendes Gaard og borttage alt hendes Korn samt Vogn og Heste, dömmes for Hærværk. — *Kiöpnhaffn Slott*, theend VIII. Dag Aprilis. 8. Aprilis.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 3. Saml. S. 36—38.

[2441.] Kong Frederik II.s Befaling til Johan Friis og Peder Oxe om at lade skriftligen forfatte en Beretning angaaende Dr. Hieronimus (Thenners) Sag, hvorom Kongens Söster, Churfyrstinden af Saxen, havde bedet Kongen. — *Fridärichsborg*, 13. Aprilis. 13. Aprilis.

Nye D. Mag. VI. S. 222—223.

1567. 25. Aprilis. [2442.] SCHWEDER KETTING, Befalingsmand paa Bornholm, söger at forsvare sig for Kong Frederik II. i Anledning af dennes Vrede over, at han skal have drevet Handel med en Fribytter. — *Hammershus*, 25. April.

Udt. i Hüberts, Aktst. til Bornholms Hist. S. 318.

6. Maji. [2443.] Kong FREDERIK II. meddeler Christiern Munck, Embedsmand paa Agershuus Slot, Qvittering for to Aars Regnskab [fra Mikkelsdag 1564 til Mikkelsdag 1566] over Indtægten af Österdalen og Hedemark, som ligger under "vor Gaard Hamershus". — *Hafniæ*, 6. Maij.

F. Thaarup, Magasin for Danm. og Norges Beskr. 2. B. S. 239—241.

19. Maji. [2444.] SVERRIGS RIGES STÆNDERS Beslutning, hvorved fraraades de af Kong Frederik II. tilsendte Fredsvilkaar, hvorimod de tilraade af al Kraft at fortsætte Krigen, med mindre Kongen af Danmark vil afstaae *Bleking*, *Norge*, *Warbergs* Slot og Lehn, *Jempteland* og *Herdalerne* m. m.; Fredsunderhandlinger med de Lybske tilraades. — *Vpsala*, then 19de Dag Maji. (Svensk.)

A. A. Stiernman, Riksdagars Besluth. I. D. S. 273—276.

28. Maji. [2445.] JOHAN FRIISS til Hesselagger og PEDER OXE til Gislefeld melde Kong Frederik II., at de havde faaet den Efterretning fra Frantz Brockenhuuss og Biörn Kaass, at de Svenske havde forladt Aggersshuss; at Frantz og Biörn vilde gjöre et Angreb paa Wardberg, men behövede dertil mere Fetallie og flere Ryttere; og at de tilraadede at opbygge Opsloug paa et beleiligere Sted. — *Kiöpnehaffn Slott*, thend 28. Maij.

Danske Mag. IV. S. 218—219.

29. Maji. [2446.] JOHAN FRIISS til Hesselagger og PEDER OXE til Gislefeld svare Kong Frederik II. paa hans Begjering at sende ham 20,000 Daler for dermed at betale Rytterne i Helsingborg, at de for nærværende Tid kun kunde sende 10,000 Daler; de sende tillige en Fortegnelse over, hvad Kongen var bleven hver Fane af Rytterne skyldig til sidste Mönstring. — *Kiöpnehaffn Slot*, thend 29. May.

Danske Mag. IV. S. 220—221.

3. Junii. [2447.] Kong FREDERIK II.s Gavebrev til det Almindelige Hospital (Hellig-Geistes) i Kjöbenhavn paa fri Olden og Græsgang, for dets hjemmefödte Sviin, paa Kronens Skove ved Hvidör. — *Kiöbenhafn Slot*, den 3. Junii.

Hofman, Fundationer. T. X. S. 160.

19. Junii. [2448.] Kong FREDERIK II. bekræfter sine Möntmesteres Pouel Fechtels og Hans Dalhausens Kjöb af et Stolestade i S. Nicolai Kirke i Kjöbenhavn for 200 Daler af Kirkeværgerne Lubert Stratman og Hans von Mörszenn. — *Kiöpnehaffn*, then XIX. Junii.

Danske Mag. I. S. 168—169.

26. Junii. [2449.] Kong FREDERIK II.s RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse), hvorved Erich og Jacob Valckendorff, der havde ladet beskrive en Bekjendelse af nogle Troldqvinder om deres Söster Fru Margrethe Valckendorffs Forgjörelse, hvori indeholdtes Beskyldninger mod Fru Anne Skinckell, Peder Lauritzsens Efterleverske, frifindes for Sidstnævntes Tiltale, at de herved skulde have staaet hende efter Liv, Ære og Læmpe. — *Kiöpnehaffn Slott*, thenn 26. Dag Junii.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 3. Saml. S. 38—39.

3. Julii. [2450.] Kong FREDERIK II.s RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse), hvorved Axell Urne, Erich Walckendorff, Jörgen Marsuin, Mogens Falster og alle andre Jomfru Anne

Marsuins Arvinger tilpligtes til at betale hendes Gjæld til Erich Rudt til Fullesang. — *Kiöpnnehaffnn Slott*, thennd 3. Dag Julii. 1567. 3. Julii.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 3. Saml. S. 39—42.

[2451.] HWIDING HERREDSTINGS Vidne, at tolv Selveierbönder og Grundeiere, som dertil paa Tinge lovligen vare eskede og opkrævede paa velbyrdig Mand Dyrich van Landsbergs Vegne, Hövedsmand paa Lygum Kloster, paa Tinget havde forklaret, hvorledes de havde afmærket og omstenet Lygum Klosters Enge i Giesing Enge efter Lavhævds Lydelse. — Mondag nest effter S. Bartholomæi dag. 25. Augusti.

J. Langebek, Script. rer. Danicar. T. VIII. p. 74--75.

[2452.] Kong FREDERIK II. underretter Erik Rosenkrands om, at han havde fritaget M. Hans Gaas, Superintendent i Trundhiems Stift, for den ham af Jörgen Daa afkrævede Hjelp, da han af Fjenden havde lidt stor Skade, og de övrige Superintendenter "met ingen Hielp at vdgiffue ere beswerede". — *Haffnie*, XII. die Septembris. 12. Septbr.

Danske Mag. VI. S. 331.

[2453.] Kong FREDERIK II.s RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse), i en Sag mellem Fru Giörrel Faddersdotter, Hr. Laue Brades Efterleverske, og Fru Margrete Brade, Borcordt van Boynnebergs Efterleverske, hvorved Hr. Laue Brades Overdragelse af Krogholmgaard og Gods til hans Hustru for Livstid kjendes ugyldig. — *Kiöpnehaffnn Slott*, then 19. Septembris. 19. Septbr.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 3. Saml. S. 42—43.

[2454.] Forhör, optaget af JÖRGEN DAA til Dansstedt, Befalingsmand i Wsteinn Kloster, AXEL GYNNTERSBORRIG til Thorgvind, Doctor JENS SKELLERUP, Superintendent til Bergens Stift, MATS STORSEND, Langmand i Bergen, o. fl., over Grev Bothwell, da han paa sin Flugt fra Skotland blev optagen af et dansk Krigsskib og indbragt til Bergen i Norge. — *Bergennhus*, thenn 23. Dag Septembriis. 23. Septbr.

M. C. Bergenhammer, Maria Stuarts Historie. S. 314—322.

[2455.] Kong FREDERIK II.s Brev til Alle, som havde Kronlehn enten i Pant eller paa Afgift, eller for Genant, om at komme ham til Hjelp med tredie Parten af dette Aars visse Indkomst af deres Lehn. — *Kiöbenhaffn*, thend xxviij Septembris. 28. Septbr.

P. V. Jacobsen, det danske Skattevæsen. S. 198—199.

[2456.] Kong FREDERIK II. tillader, at de Karle, som Borgemestere og Raadmænd i Kiöbenhaffnn vare til Sinds at antage til Vægtere for at vaage i Portene, paa Volden og om Natten paa Gaderne, kun skulde bruges her i Byen, hvor de maatte have dem behov. — *Kiöbenhaffnn Slott*, thennd förste dag Octobris. 1. Octobr.

Nye D. Mag. I. S. 55. (I Overskriften staaer Aaret 1567, hvorimod i Texten MDLXII, formodentlig en Trykfeil.)

[2457.] Kong FREDERIK II.s Brev til Peder Oxe om en mellem ham (Kongen) og Daniel Rantzow opkommen Uenighed. — *Auensöe*, thennd 6. Octobris. 6. Octobr.

Nye D. Mag. VI. S. 151—152.

[2458.] Kong FREDERIK II.s Bevilling, at Halmstads Indvaanere, for deres mandige Forsvar af Staden under Krigen med Sverrig, maatte være frie for Told og Zise af deres Gods og Kjöbmandskab i 5 Aar i Danmark og Norge. — *Halmstad*, then 16. Octobr. 16. Octobr.

(Svensk.)

Svensk Udt. i J. Richardson, Hallandia. S. 141.

1567. 27. Octobr. [2459.] RANDERS BYTINGS Vidne, at (Kirke-)Tienden af Worup Sogn i 16 Aar havde været ydet til St. Mortens Kirke i Randers tilligemed Landgilden af et Kirkeboel i Worup, og at Worup Folk, siden deres Sognekirke blev ödelagt, havde sögt til fornævnte St. Mortens Kirke. — Mandagen for Allehelgens Dag.

Hofman, Fundationer. T. II. S. 317—318.

2. Novbr. [2460.] Den (reviderede) Ditmarsiske Laudret, stadfæstet af Kong FREDERIK II., Hertug HANS og Hertug ADOLF. — Sondages nah Omnium Sanctorum. (Plattydsk.)

Særskilt udgivet i Glückstadt 1667 og 1711. 4. Optaget i Cronhelm, Corpus Statutor. provincial. Holsatiæ, som 5te Stykke.

13. Novbr. [2461.] SÖNDER RANXDRUPHERDIS Tingsvidne, at 4 Dannemænd af Bestedt Terp havde bevidnet, at det var dem vitterligt og at de ingensinde vidste andet, end at den Steen, som ligger i Stolesyg Norden ved Trandbekholm og siden den Steen, som ligger "i haffn som kallis haffnsteen", vare de rette Herredsskjelstene mellem Nörranxstrupherrit og Löherde. — Den torsdag nest effter St. Martini dagh.

J. Langebek, Script. rer. Dan. T. VIII. p. 19.

14. Novbr. [2462.] Kong FREDERIK II.s Gavebrev til Sognepræsterne i Randers paa Kronens Tiende af Galten, Hadslund, og Ölst Sogne i Galten Herred. — *Aalborghuus Slot*, den 14. Dag Novembr.

Hofman, Fundationer. T. II. S. 356.

17. Novbr. [2463.] LYOM BIRKETINGS Vidne, at 7 navngivne Mænd vidnede, at den Steen, som ligger i Stollesyg norden ved Trandbærholm, og siden den Steen, som ligger "i haffn som kallis haffnstenn", ere rette Herredsskjelstene imellem Nörranxstropherritt og Löffherrit. (Jvfr. Nr. 2461.) — Then Mondag nest effter Martini dag.

J. Langebek, Script. rer. Dan. T. VIII. p. 18.

18. Novbr. [2464.] Kong FREDERIK II.s aabne Brev, hvorved han overlader Giertrud Lychisdatter en Gaard i Mariager, fri for al Byskat, Tynge og Afgift, for hendes Livstid. — *Aalborg*, then 18. Novembris.

Danske Mag. VI. S. 278.

7. Decbr. [2465.] Kong FREDERIK II. udskriver en Skat paa Heste og Qvæg af Bornholm, hvorfor Öen hidtil har været forskaanet, medens den allerede er oppebaaren af det övrige Rige. — *Kjöbenhavns Slot*, 7. Decbr.

Udt. i Hüberts, Aktst. til Bornholms Hist. S. 318.

8. Decbr. [2466.] Kong FREDERIK II.s RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse), hvorved stadfæstes en Viborg Landstingsdom, hvorefter Nævninger i Aarsherred kjendes nederfældige, fordi de havde oversvoret Trouls Pouillsen i Oustrup og hans Medfölgere Ran, for at have gjort Indförsel hos Pouill Jenssen i Guiffuer, da Trouels Pouillsen dertil havde været berettiget, eftersom han paa den Tid var af Herredsfogden sat i Dommers Sted. — *Halldtt Slott*, Mandagen nest epther Sct. Nicolai Episcopi Dag.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 3. Saml. S. 44—45.

8. Decbr. [2467.] KONGENS RETTERTINGS Dom, hvorved et Gavebrev kjendes gyldigt, som Jesper Munck havde udstedt til sin Svigermoder Fru Berte Envoldtt Stigis Efterleverske til Todebölle for hendes Uleilighed med hans Datter Jomfru Ellse Munckdaatters Opfostring. — (*Nyborg*, Mandagen efter Sct. Nicolai Episcopi Dag).

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 3. Saml. S. 45—46.

[2468.] Kongens Rettertings Dom i en Sag mellem Thomis Kiellsmedtt, Borger i Kolding, og Lauritz Mattsen i Seest, hvorved tvende Love, som denne sidste havde givet imod Tingsvidner i Anledning af noget Tömmer, som var Förstnævnte fraranet, kjendes magtesløse. — *(Nyborg*, Mandagen efter Sct. Nicolai Episcopi Dag.) 1567. 8. Decbr.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 3. Saml. S. 46—47.

[2469.] Kongens Rettertings Dom i en Sag mellem Jacob Seefeldt, paa sin Moders Fru Agatta Poulsses Vegne, Envoldt Jensens Efterleverske til Visborrig, og Anders Findtsen i Nackedall, hendes Foged, hvorved denne forpligtes til at aflægge Regnskab og at opfylde en af ham indgaaet Contract at ville tjene hende sin Livstid. — *(Nyborg*, Mandagen efter Sct. Nicolai Episcopi Dag.) 8. Decbr.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 3. Saml. S. 47—51. (Efter en Yttring i Dommen, synes denne snarere at være udgiven i Viborg.)

[2470.] Löyherreds Tings Vidne, at 4 Sandemænd i Herredet inden Tinge havde kundgjort deres Tov og Sandemænds Eed, som de gjorde paa Bierndrup Mark, angaaende Herredsskjellet mellem Löyherrit og Nörranxstrupherrit og Markeskjellet mellem Bierndrup og Borlundt. (Jvf. Nr. 2461 og 2463.) — Löffuerdag nest effter S. Nicolai Episcopi dag. 13. Decbr.

J. Langebek, Script. rer. Dan. T. VIII. p. 21.

[2471.] Viborg Landstings Dom, hvorved Jens Vintter i Lundgaard, Sören Huid, Gregers Nielssön og mange flere, der tiltales af Axell Juell til Villestrup, Landsdommer i Nörre Jylland, for ikke at have paagrebet Niels Tomesön, da denne i deres Nærværelse paa Fuor Birketing myrdede hans Delefoged Peder Bierigraff, dömmes for denne Forsömmelse til at böde til deres Herskab. — *Viburg Landzting*, Löffuerdagen St. Lucie Virginis. 13. Decbr.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 3. Saml. S. 51—54.

[2472.] Kong Frederik II.s Brev til Provster og Kirkeværger paa Bornholm, at Hans Brolegger, Kannik i Lund, i dette Aar skal oppebære Kirkernes Anpart af Tiendekorn og Landgilde. — *Kjöbenhavn*, 14. Decbr. 14. Decbr.

Udt. i Hüberts, Aktst. til Bornholms Hist. S. 318—319.

[2473.] Kong Frederik II. forunder Sognepræsten til Skanderup og Stillinge Sogne Kronens Anpart af Tienden af Stillinge Sogn til Vederlag for Tienden af Ladegaarden for Skanderborg Slot. — *Skanderborg Slot*, d. 14de Decbr. 14. Decbr.

K. Hansen, Beskr. over Skanderborg. S. 19—20.

[2474.] Suder Ranxstrup Herreds Tings Vidne, at 11 navngivne Mænd havde vidnet inden Tinge, at de havde været tilstede, da Herreds- og Markeskjellet blev sat mellem Bierndrup og Borlundt, og da forfaret, at Sandemændene af North-Ranxstrup Herred eensidigen gik hen og satte Skjelsteen og gjorde Eed paa den, uden at ville pleie Raad og Samtale med Löy-Herreds Sandemænd desangaaende, skjöndt de derom vare anmodede af disse. — Donnerdages negest vor den Winnachten. (Plattydsk.) 18. Decbr.

J. Langebek, Script. rer. Dan. T. VIII. p. 20.

[2475.] Erkebiskop i Upsala Laurentius Petri's Brev til Kong Erik XIV. i Anledning af Sturernes og Abraham Gustavsons Mord, ved hvilken Leilighed han omtaler det stokholmske Blodbad. — Udateret. (Svensk.)

J. G. Hallman, Brödrene Oluff og Lars Petris Levnet. S. 132—140. Paa *Latin:* Acta liter. Sveciæ. Vol. II. (1727.) p. 245—253.

1568.

1568.

10. Januar. [2476.] Biskoppen af Lybek EBERHARD VON HOLLES Beretning om hans Protestation i Anledning af den ham af Kongen af Danmark og Hertugerne af Holsten i Aaret 1564 affordrede Hylding. — *Uthin*, den 10ten Januarii. (Tydsk.)

N. Falck, Samml. zur Kunde des Vaterl. 2. B. S. 205—208.

13. Januar. [2477.] Kong FREDERIK II. indskærper Superintendenterne at vaage over, at alle Kirkens Ceremonier "især i det höyverdige Alters Sacramentes Tracterelse" bruges og holdes efter Kirke-Ordinantsen og efter den Skik, som holdes og bruges i vor Frue Kirke i Kiöbenhaffn. — *Kiöbenhaffn Slot*, den 13. Dag Januarii.

Danske Mag. V. S. 86—87. (Af en Provsterets Dom over M. Niels Glad 4. Febr. 1601.)

31. Januar. [2478.] Kong FREDERIK II. bestemmer, at Worup Byes Indbyggere skulle höre til St. Mortens Sogn i Randers, og at de Worup Kirke tilhörende Boel skulle ligge til bemeldte St. Mortens Kirke. — *Friderichsborg Slot*, den 31. Dag Januarii.

Hofman, Fundationer. T. II. S. 346—347.

27. Febr. [2479.] Hertug ADOLF til Slesvig og Holsten stadfæster det Brev af 28. Marts 1566, hvorved Domcapitlet i Schleszwig forunder Cantsler Dr. Adam Tratziger Fiskerie i Stadsgraven. (Jfr. Nr. 2380.) — *Schlosz Gottorff*, Freytags nach Matthiae. (Tydsk.)

J. F. Noodt, Beyträge. 2. B. S. 263—264.

5. Martii. [2480.] Kong FREDERIK II.s Befaling til Fru Sitzelle Wiffstandtt, Knudt Gyldenstierns Efterleverske, om til Peder Oxe, D. R. Hofmester, at overlevere den Kongen bevilligede, men endnu resterende 3die Part af den visse Rente og Indkomst i forgangen Aar af Ringsted Kloster, som hun havde i Pant. — *Kiöbenhaffnn Slott*, then V. Dag Martii.

Hyge, P. Oxes Levnet. S. 214.

13. Martii. [2481.] VIBORG LANDSTINGS Dom, hvorved et Pantebrev, som en Mand kort för sin Död havde udstedt til sin Svigersön og dennes Hustru, og som paatales af hans Söns Enke (Marine i Josepgaard), kjendes ugyldigt, da det "var giort paa Vild" (med Partiskhed). — *Viburg Landztingh*, Löffuerdagenn post Gregorii Pape.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 3. Saml. S. 56—57.

13. Martii et 4. Aprilis. [2482.] Reces for Norge, hvorved adskillige Poster i Norges Lov fornyes og forbedres, udstedt paa Kongens gode Behag af JÖRGEN LYKKE til Overgaard, BIÖRN ANDERSEN til Steenoldt og CHRISTOFFER WALKENDORFF til Glorup, Kongens Fuldmægtige indskikkede nu udi Norge. — *Bergen*, den 13. Martii og *Trundhiem*, den 4. April.

H. Paus, kgl. Forord. for Norge. S. 350—358.

16. Martii. [2483.] D. HEMMINGIUS ad M. Ivarum Bartholinum scribit de exorcismo abrogando. — 16. Martii.

Fragm. i Dän. Biblioth. 4. Stück. S. 10—12.

21. Martii. [2484.] PEDER OXE til Gislefeld og JOHAN FRIIS til Hesselagger tilraade Kong Frederik II., hvis han vidste Udvei til Penge, at leie nogle Meklenborgske Ryttere, og at lade Lybekkerne, efter deres Begjering, före noget Viin toldfrit gjennem Sundet. Ogsaa melde de, at de havde beordret Otte Galskött med sine Skibe og Pinker at lægge sig for Wardberg. — *Kiöpnehaffn Slot*, thend 21. Martij.

Danske Mag. IV. S. 221—223.

[2485.] Syv Artikler, offentlig vedtagne af de fra 4 Herreder i Tönder Amt sammentraadte Raader ("VAN DER VEER HARDE RATH") angaaende Landretten i bemeldte Herreder. — *Tundern*, den 24. Martii. (Plattydsk.) 1568. 24. Martii.

J. C. H. Dreyer, vermischt. Abhandl. 2. Th. S. 1125—1128.

[2486.] Kong FREDERIK II.s Forordning, at Herreds-Skrivere og Birke-Skrivere strax skulle indtegne i Tingbogen Vidnesbyrd, Domme og Breve, og oplæse dem lydeligen paa Tinget, inden de forlade det, samt at Tingbögerne skulle indlægges i "Fjerdings-Kirken eller Land-Kisten" i hvert Herred. — *Friderichsborg Slott*, den 30. Martii. 30. Martii.

Danske Mag. VI. S. 59—60.

[2487.] RAADET I LYBEK paalægger sine Gesandter i Kjöbenhavn at arbeide paa, at det ikke blot kan beholde Bornholm i de ved det Hamborgske Fordrag tilstaaede 50 Aar ud over de oprindelig bestemte 50 Aar, men endnu i 50 Aar derefter, og derpaa at erholde Brev og Segl. — *Lybek*, 31. Marts. (Tydsk.) 31. Martii.

Udt. og Brudst. i J. R. Hübertz, Aktst. til Bornholms Hist. S. 319—320.

[2488.] Literæ M. IVARI BARTHOLINI ad D. Hemmingium datæ, in quibus de exorcismo in baptismo tollendo scribit. — *Sora*, 9. Apr. 9. Aprilis.

Fragm. i Dän. Biblioth. 4. Stück. S. 12—15.

[2489.] VIBORG LANDSTINGS Dom, hvorved Herredsnævnet i Aarsherred, der tiltales af Erick Podebusk til Bistrup, Hövedsmand paa Olborighuus, kjendes uretteligen at have oversvoret Thuord Thomesen i Ulstrup Aaraad, da det ikke var beviist, at denne, dengang hans Sön ihjelslog Lass Söffrensen, havde ligget i Skjul paa Vei eller Sti og derfra overfaldet den Dræbte. — *Viburg Landztingh*, Löffuerdagen nest epther Ambrosii Dag. 10. Aprilis.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 3. Saml. S. 58—59.

[2490.] Kong FREDERIK II.s Proclamation til Grönlænderne (bestemt til at overbringes af en af denne Konge udrustet Expedition under Kristern Olborg til at gjenopseile den forrige islandske Colonie paa Grönland). — *Slott Keypenhafn*, þan tolfta dag Aprilis. (Islandsk.) 12. Aprilis.

Grönlands hist. Mindesm. 3. B. S. 201—205.

[2491.] Kong FREDERIK II.s Fundats for en Trivial Skole ved Frederichsborg Slot. — *Frederichsborg Slott*, then 24. Dag Aprillis. 24. Aprilis.

P. Bendtsen, Efterr. om den lærde Skole ved Frederiksborg. S. 6—11.

[2492.] Dom af den kongelige Statholder i Holsten HINRICH RANTZAU, om det Forhold, efter hvilket Fuldsöskende og Halvsöskende skulde tage Arv. — *Itzehoe*, den 24. April. (Tydsk.) 24. Aprilis.

Corp. constit. Regio-Holsat. 2. B. S. 82.

[2493.] Kong FREDERIK II.s Brev til Henrik Krag, Befalingsmand i Island, at foranstalte Landværn mod Engelske Fribyttere, "som haffue Bestilling aff Kongenn aff Suerig", ligeledes at sörge for, at de danske Skibe med det förste bekomme deres Ladning og affærdiges til Hjemmet. — *Kjöbnehaffn*, thend xxx dag Aprilis. 30. Aprilis.

Finni Johannæi Hist. Eccl. Isl. T. III. S. 78. M. Ketilson, Forordn. til Isl. 2. D. S. 62—63.

[2494.] Kong FREDERIK II.s Brev til Bönder og menige Almue over alt Riget, at de og deres Sönner og Drenge skulde være forskaanede for Udskrivning samt al anden Skat og Landehjelp, undtagen Madskat, imod at hver 20 Mand maanedlig gav 20 Mk. danske til det fremmede Krigsfolks Besoldning. — *Kiöbenhaffnn*, thend förste Dag Maii. 1. Maji.

P. V. Jacobsen, det danske Skattevæsen. S. 200—202.

1568. 1. Maji. [2495.] NATHAN CHYTRÆUS in literis, ad D. Joannem Marbachium datis, inter alia commemorat, bellum Danicum nondum esse compositum, etiamsi tractationes de pace sæpe a legatis imperatoris sint inchoatæ. — *Rostochii*, Cal. Maji.

J. Fechtius, hist. eccl. sec. XVI. supplem. p. 269.

4. Maji. [2496.] ELIZABETHÆ, Angliæ reginæ, ad Fredericum II., Daniæ regem, literæ datæ, per quas ab eo petit, ut Jacobum comitem Bothwallum his, "qvi e Scotia istuc (in Daniam) veniunt illum postulaturi", dedere velit, promittens, causam comitis non vi sed æqvitate et iustitia administratum iri. — *Gronovici*, IIII. die Mensis May.

M. C. Bergenhammer, Maria Stuarts Historie. S. 323—326.

14. Maji. [2497.] Kong FREDERIK II. lover Tyge Brade Ottissön det förste ledig - vordende Cannikedom i Roskylde Dom Kirke. — *Haffniæ*, d. 14. Maji.

Danske Mag. II. S. 180.

15. Maji. [2498.] Kong FREDERIK II.s Revers til Adelen i Danmark, at den Tjeneste og Hjelp, som den nu paa femte Aar gjort og beviist havde, eller herefter gjorde og beviste, ydermere end de vare pligtige efter deres Privilegier, ikke skulde regnes dem eller deres Arvinger til nogen Pligt eller Sædvane imod deres Privilegier og Friheder. — *Kiöpnnehaffn*, xv. dag Maii.

P. V. Jacobsen, det danske Skattevæsen. S. 199—200.

15. Maji. [2499.] Kong FREDERIK II.s RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse), hvorved stadfæstes en af Borgemester og Raad i Kiöbenhaffn udgiven Dom, hvorefter et Skib, der var opbragt af en af Hack Ulstandtt og Effuert Biilldt udrustet Kaper, frigives, da det, skjöndt bygget i Sverrig, ikke var svensk Eiendom. — *Kiöbenhaffn Slott*, thend xv. Dag Maij.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 3. Saml. S. 59—61.

17. Maji. [2500.] Kong FREDERIK II. tillader, at Jörgen Skram til Tielle maa bekomme en Kongens og Kronens Eng i Grofikier, hörende til Mariager Kloster, fri uden al Afgift, til anderledes bestemmes. — *Haffnie*, die 17. Maji.

Danske Mag. VI. S. 197.

17. Maji [2501.] Kong FREDERIK II. tilskjöder Henrik Rantzow, Statholder i Holsten, Holmekloster i Fyen, som herefter skulde kaldes Rantzowholm, hvorhos bestemmes, at dette Gods skal udeelt gaae i Arv til hans Efterkommere paa Sværdsiden, m. m. — 17de Mai.

Udt. i Nye D. Mag. VI. S. 165.

9. Junii. [2502.] Kong FREDERIK II. befaler Borgemestre og Raad i Aarhuss at paasee, at ingen Havre udföres der fra Byen af Riget, men at enhver, som har Havre at sælge, lader det före til Malmö, Helsinghorg, Trelleborg eller Ystedtt, og afhænder det til de i Skaane liggende Ryttere. — *Kiöbnehaffn slott*, then ix Junij.

J. R. Hüberts, Aktst. vedk. Aarhus. I. S. 187—188.

12. Junii. [2503.] Kong FREDERIK II. beder Christiern Munk, Embedsmand paa Kongens Gaard i Trundhiem, at forskaffe Ingeborig, Oluff Törresens Efterleverske, en Gaard i Lenet etc., da de Svenske havde ihjelslaget hendes Husbond i Jempteland og rövet hendes Gods. — *Hafniæ*, XII. Junii.

Danske Mag. VI. S. 234.

16. Junii. [2504.] Kong FREDERIK II. tager Capitlet i Osloe Domkirke, hvis Breve under Byens Brand ved sidste svenske Feide tildeels vare forkomne, i sin Beskjermelse og stadfæster dets Privilegier. — *Friderichsborg Slott*, denn 16. Dag Junii.

P. F. Suhms Samlinger. 2. B. 3. H. S. 199—200.

[2505.] Mageskiftebrev, hvorved FOLMER ROSENKRANTZ til Stensballe, Befalingsmand paa Aarhusgordt, paa Kongens Vegne afstaaer til Jens Smid, Borger i Aarhus, et Stykke Jord i Aarhus By paa Graven, imod en Have udenfor Stuesport. — *Aarhusgordt*, thend Tiisdag nest for St. Hansdag Midsommer. 1568. 22. Junii.

Hüberts, Aktst. vedk. Aarhus. I. S. 202—203.

[2506.] Kong FREDERIK II.s aabne Brev, at hvad som i Testamenter eller paa anden Maade gives de fattige Huusarme i Kjöbenhavn, det skal dem uryggelig og uden al Forhindring fölge, samt at de i Sjæleboderne Afdödes Efterladenskaber skulle tildeles de Fattige, som kom i de Afdödes Plads. — *Friderichsborg Slot*, thend XXX. Dag Junii. 30. Junii.

Hofman, Fundatiener. T. X. S. 356—357.

[2507.] Oberst HILMAR VON MÜNCHAUSEN beder Kong Frederik II. om at erholde sin forlængst forfaldne Lön for 2 Aars Tjeneste, 4000 Thlr., udbetalt, eller i det mindste Halvdelen, som udgjör den Summa, han contant har udbetalt til sine 10 Capitainer. — *Steierberg*, denn 1. Julii. (Tydsk.) 1. Julii.

G. S. Treuer, Geschlechts-Hist. der Herren von Münchhausen. Anh. S. 217—218.

[2508.] Kong FREDERIK II.s Brev til Peder Oxe om en Fordring paa Josua v. Qualen og Henrich Rantzous Begjering om Nykjöbing Slot til sin Broder Pouel Rantzou. — *Frederichsborg*, 6. Julii. 6. Julii.

Ryge, P. Oxes Levnet. S. 215—216.

[2509.] PETRUS BOKELMANNUS, pastor Husensis, ad Johannem Pistorium, (pastorem Eiderstadensem), mulierem quandam remittit, cuius cum ecclesia reconciliationem ab eo petit. — *Husiæ*, 9. Jul. 9. Julii.

J. M. Krafft, zweyfaches Jubel-Gedächtniss. S. 451.

[2510.] MADS LUCASEN, Borger i Kjöbenhavn, testamenterer til de fattige Huusarme i Kjöbenhavn en Gaard og nogle Boder i Grönnegaden, og til sin Hustru Boskab for 100 Daler, forlods af hans Bo. — *Kiöbenhavn*, dend 13. Julii. 13. Julii.

Hofman, Fundationer. T. X. S. 252.

[2511.] Delingsact af Hertugdömmet Ditmarsken mellem Kong FREDERIK II. af Danmark og Hertugerne JOHANN og ADOLPH af Holsten, hvorved Grændserne af de 3 Dele, hvori Landet bliver deelt, nöiagtig fastsættes. — *Schlate tom Kiele*, Donnerszdages den 22. Julii. (Plattydsk.) 22. Julii.

A. Viethen, Beschr. des Landes Dithmarsch. S. 397—412. F. C. Dahlmann, Neocorus. 2. B. S. 251—268.

[2512.] Kong FREDERIK II. og Hertugerne HANS DEN ÆLDRE og ADOLF offentliggjöre en af deres Raader forfattet Fortegnelse paa de Sogne og Byer, der findes i hver af de 3 Dele, hvori Landet Ditmarsken er blevet deelt imellem dem. — *Schlosz Kiel*, Donnerstags den 22ten Julii. (Tydsk.) 22. Julii.

A. Viethen, Beschr. des Landes Dithmarsch. S. 392—397.

[2513.] Oberst HILMAR VON MONNICHAUSEN beder Kong Frederik II. paa ny om Udbetaling af i det mindste Halvdelen af sit Tilgodehavende. — (Udateret.) (Tydsk.) ante 10 Aug.

G. S. Treuer, Geschlechts-Hist. der Herren von Münchhausen. Anh. S. 218—219.

[2514.] Oberst HILMAR VON MONNICHAUSENS Skrivelse "an Holger Rosenkrantz et alios", hvori han beder dem fremme hans Andragende til Kongen om at erholde Halvdelen af sit Tilgodehavende udbetalt. — (Udateret.) (Tydsk.) ante 10. Aug.

G. S. Treuer, Geschlechts-Hist. der Herren von Münchhausen. Anh. S. 219—220.

1568. 10. Augusti. [2515.] Oberst HILMAR VONN MUNCHAUSEN anmoder Heinnrich Rantzaw, Statholder i Holsten, om at tale med Kongen om, at han maatte erholde Halvdelen af sit Tilgodehavende udbetalt; m. m. — *Steierberge*, denn 10. August. (Tydsk.)

G. S. Treuer, Geschlechts-Hist. der Herren von Münchhausen. Anh. S. 220—221.

10. Augusti. [2516.] Kong FREDERIK II. erklærer, at den Bog, som Mester Hans Gaas, Superintendent i Trundhiem Stift, haver ladet udgaae om Ægteskab, er befunden at være aldeles overeensstemmende med Ordinantsen. — *Hafniæ*, X. die Augusti.

Danske Mag. VI. S. 331.

19. Augusti. [2517.] Kong FREDERIK II. befaler Borgemestre, Raad og menige Borgere i Aarhus, at de strax skulle afsende til Rentemesteren 200 Daler, som staae tilbage af den Summa, hvormed de skulle komme Kongen til Hjelp. — *Fredrichsborg slott*, thennd 19. Dag Augusti.

Hübertz, Aktst. vedk. Aarhus. I. S. 188.

20. Augusti. [2518.] SVERRIGS RIGES STÆNDERS Beslutning, hvorved i Betragtning af det af Hertug Johan, Hertug Carl o. a. begyndte Opròr mod Kong Erik XIV., denne tilraades at slutte Fred eller nogle Aars Stilstand med Danmark og Polen, vel ikke paa de Vilkaar, der fra Kongen af Danmark vare hidskikkede ved Carolus Dantseus, der syntes utaalelige, men efter det af Kong Erik gjorte Forslag, der væsentlig gik ud paa, at man indtil videre skulde beholde, hvad der var erobret under Krigen. — *Stockholm*, then 20de dagh Augusti. (Svensk.)

A. A. Stiernman, Riksdagars Besluth. I. D. S. 276—279.

21. Augusti. [2519.] JACOBI Scotiæ regis ad Fredericum regem Daniæ literæ, cum qvibus formulam actionis in comitem Bodwallum accurate descriptam mittit rogatqve ut hunc, capitis damnatum, capitaneo suo Joanni Clerk ad extremum supplicium tradat. — *Edingburgi*, XXI. Augusti.

M. C. Bergenhammer, Maria Stuarts Historie. S. 328—333.

26. Augusti. [2520.] JACOBI Scotiæ regis ad Fredericum regem Daniæ literæ datæ, per quas iterum ab eo petit, ut latronem illum (ɔ: comitem Bothwellum) aut in Scotiam transportandum aut meritis poenis in Dania submittendum curet. — *Edingburgi*, XXVI. mensis Augusti.

M. C. Bergenhammer, Maria Stuarts Historie. S. 325—328.

28. Augusti. [2521.] VIBORG LANDSTINGS Dom, hvorved Niels Lauritzen dömmes urettelig at have fremlagt et ulovligt Deelsbrev mod Christoffer Michelsen og derved forspildt denne sit Lovmaal. — Löffuerdagenn post Bartolomei.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 3. Saml. S. 62.

9. Septbr. [2522.] Kong FREDERIK II.s RETTERTINGS Dom i en Sag mellem Anders Lauritzen af Dennerup og Erik Friis, Foged paa Gisselfeldt, angaaende en af denne foretagen Fængsling af Niels Persen af Hirsiidt, der skulde have været i uhjemlet Besiddelse af en Qvie. — *Kiöbenhaffn Slott*, thend IX. Dag Septembris.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 3. Saml. S. 87—90.

10. Septbr. [2523.] Kong FREDERIK II.s RETTERTINGS Dom i en Sag mellem Albret Scheell til Fussingöe, Johan Brochenhuss til Leerbech og Fru Margrete Scheelsdatter paa den ene Side og Lauritz Rostrup paa den anden Side, angaaende Oppebörsel af Anders Schels Gods. — Thenn x^d^ Dag Septembris.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 3. Saml. S. 62—65.

[2524.] Kong FREDERIK II.s RETTERTINGS Dom, hvorved en Sag udsættes, under hvilken Fru Anne Löche, Hr. Otte Krompens Hustru, tiltaler Hans Lauritzen, forhen Slotsskriver paa Haldt, for tilbagestaaende Regnskaber, for mod sin Forpligtelse at have forladt Hr. Otte Krompens Tjeneste, samt for at have beskyldt Fru Anne Löche for at have besveget Kongen ved at tage Betaling af nogle til Krigstjeneste udskrevne Böndersönner for at frie dem for denne Tjeneste. — *Kiöbinghaffn Slot*, then 13. Dag Septembris. 1568. 13. Septbr.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 3. Saml. S. 66—83.

[2525.] Kong FREDERIK II.s RETTERTINGS Dom, hvorved Borgemester og Raad i Roeskilde, der havde solgt en Gaard i Gerlöuff, hvorpaa Roeskilde Domkirke gjorde Fordring som Vicariegods, frikjendes for Capitlets Tiltale, da de beviste, at denne Gaard 1442 var givet til S. Canuti Gilde i Roeskilde. — Then 13. Dag Septembris. 13. Septbr.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 3. Saml. S. 83—84.

[2526.] KONGENS RETTERTINGS Dom, hvorved gives Udsættelse i Sagen mellem Roeskilde Domkirkes Prior og Vicarier paa den ene og Claus Huidtfeldt til Krumstrup paa den anden Side, angaaende noget Gods, som denne Sidste skulde have bekommet fra S. Laurentii Altar i Roeskilde Domkirke, uden Dom og Ret. — *Kiöbenhaffn Slott*, thend 17. Dag Septembris. 17. Septbr.

Danske Mag. V. S. 78—79.

[2527.] REGIS POLONIÆ ad ducem Finlandiæ literæ, in quibus scribit, se cubicularium suum cum literis ad Daniæ regem de liberatione ducis iam misisse, et "inter paucos dies" oratores suos ad eundem regem ablegaturum esse. — *Varsoviæ*, XXIIII. Sept. 24. Septbr.

P. Wieselgren, De la Gard. Archiv. 5. D. S. 219—220.

[2528.] Kong FREDERIK II.s RETTERTINGS Dom i en Sag mellem Fru Pernille Otte Rudtz og Seueren Tögissen i Mörche, der sagsöges til at fravige sin Fæstegaard, da han ikke havde opfyldt en indgaaet Contract, hvorefter han skulde besidde den uden Afgift imod i Sverrig og Finland at indhente sikker Efterretning om hendes Husbonde. — Then 25. Dag Septembris. 25. Septbr.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 3. Saml. S. 85—86.

[2529.] Kong FREDERIK II. befaler Borchard Pappenheim, (Lehnsmand paa Abrahamstrup), at paasee, at ingen af Adelen, Præster, Bönder eller nogen anden tilstedes nogen "Brugning" i Kronens Skov Hornswed uden at give en vis Betaling. — *Frederichsborg*, d. 2. Octobris. 2. Octobr.

Ann. for nord. Oldk. 1855. S. 86—87.

[2530.] SUDER RANXSTRUP HERREDS TINGS Vidne, at Herredets Sandemænd vare lovlig opkrævede at gjöre Toug mellem Bierndorp og Borlunde, og kjende, hvilken af de to Steen, som der vare satte, den ene af Nord-Ranxstrup Herreds Sandemænd, den anden af Löuherreds, der var sat med Rette. — Des donnerdages nha Luce des hilligen ewangelisten. (Plattydsk.) 21. Octobr.

J. Langebek, Script. rer. Dan. T. VIII. p. 19—20.

[2531.] Kong FREDERIK II. forlener Admiral Peder Munk med Stege Kjöbstad og Landet Möen, som Biörn Andersen hidtil havde havt i Befaling, paa Regnskab. — *Roeskilde*, 23. Octobris. 23. Octobr.

J. Paludan, Beskr. over Möen. 2. D. S. 311.

1568. [2532.] Kong Frederik II.s og Hertugerne Hans's og Adolfs Privilegium de non
3. Novbr. appellando for Stæderne Kiel, Itzeho, Rendsburg og Oldeslo i visse bestemte Tilfælde og under visse Betingelser. — *Schleswig*, Mittwochens nach Omnium Sanctorum. (Tydsk.)
Landtgerichts Ordnung. Hamburg 1573. fol. Oj—Qiiij. Revidirte Landtgerichtsordn. Glückst. 1637. fol. Qiiij—Riij. J. C. Lünig, Collectio nova. 2. Th. col. 1037—1040. Cronhelm, Corp. statut. provinc. Holsat., revidirte Land-Gerichts-Ordn. S. 94—99. Schlesw.-Holst. gemeinsch. Verordn. S. 216—220.

4. Novbr. [2533.] Sudre Ranxstrup Herreds Tings Vidne, at dette Herreds otte Sandemænd edelig havde udsagt, at de Stene, som Löuherreds Sandemænd havde sat som Herredsskjel mellem Nordranxstrup Herred og Löuherred og Markeskjel mellem Bierndrup og Borlund, skulde staae ved Magt. — Donnerdages nha omnium sanctorum. (Plattydsk.)
J. Langebek, Script. rer. Dan. T. VIII. p. 22—23.

4. Novbr. [2534.] Anders Jacobsen, af Vaaben, sælger og skjöder velbyrdige Mand Knud Steensen til Lundbygaard en sin Gaard og Gods i Torpe By, i Schreffuelöff Sogn paa Lauend (Langeland). — *Lundbygaard*, Torsdagen næst efter Allehelgensdag.
Uddr. i Aktstykker etc. udg. af Fyens lit. Selsk. 2. Saml. S. 20—21.

8. Novbr. [2535.] Waltherus Wenchem, prior primarius, ceterique diffinitores capituli generalis Windesemensis, nec non Marquardus Stammer, præpositus Bordesholmensis, Johannem Wichtenbeke, civem Hamburgensem, in causa contra Johannem Holsatiæ ducem de restitutione prædicti Marquardi Stammer agenda procuratorem suum constituunt. — *(Windesheim)*, octavo die mensis Novembris.
Westphalen, monum. ined. T. II. col. 575—578.

9. Novbr. [2536.] Kong Frederik II. tillader Oluff Munck, Embedsmand paa Örum Slot, at maatte gjöre sig betalt for Kongens Gjæld til ham for opkjöbte Öxen med den fra hans Bönder indkomne Maaneds-Skat for September og October, men befaler at Resten af bemeldte Maaneds-Skat skulde "iligenn, Dag och Natt" sendes til Renteskriveren Peder Hanssenn. — *Roskilde*, 9. Novb.
Uddr. i Genealog. Archiv. Nr. 1—8. S. 211—212.

18. Novbr. [2537.] Fredstractat mellem Danmark og Sverrig, afsluttet af de danske Fuldmægtige Peder Oxe til Gisselfeld, Hofmester, Johan Friis til Hesselagger, Cantsler, Holger Rosenkrantz til Bolver, Statholder i Nörre Jylland, Peder Bilde til Svanholm, Hövedsmand paa Callundborg, og Niels Kaas til Taarupgaard, Secretær, og de svenske Hr. Jörgen Gyldenstiern til Fouglevig, Hr. Thure Bielcke til Salestadt og Niels Jensen, Secretær. — *Roeskilde*, den 18. Novembr.
P. H. Resen, Kong Frederich II.s Krönicke. S. 212—220.

21. Novbr. [2538.] Mageskiftebrev, udstedt af Otto Brade til Knudstrup, Hövedsmand paa Helsingborg, til Rigshofmester Peder Oxe til Gisselfeldt paa Halvdelen af Hjelmsöö Hovedgaard, med Tilliggende, mod Gaarde i Rönnebiere, Fers og Froste Herreder. — *Roskill*, then 21. Nov.
Brudst. i P. Wieselgren, De la Gard. Archiv. 5. D. S. 133—134.

21. Novbr. [2539.] David Chytræus in literis ad D. Joannem Marbachium, superintendentem Argentoratensem, datis, inter alia scribit, bellum in vicinis regnis arctois recrudescere, et proxima die 12. Novb. Warbergum, arcem maritimam Scaniæ, a Danis esse expugnatam, qua

occasione perierit Daniel Ranzovius, Danorum dux fortitudine et fide præstans. — Die 21. 1568.
Novembris, qua Institutiones Juris a Justiniano Imperatore ante annos 1035 primum editæ 21. Novbr.
et confirmatæ sunt.

J. Fechtius, hist. eccl. sec. XVI. supplem. p. 281—283.

[2540.] Kong FREDERIK II. tilkjendegiver Borgemester, Raad og menige Borgere 24. Novbr.
i Aarhuuss, at Rigets Raad har tilstaaet ham en Landehjelp af Kjöbstæderne, Bönderne og Præsterne for nu efter den svenske Krigs Ende dermed at afbetale Krigsfolket, at det kan blive bortsendt af Riget, og at deres Bye er taxeret for 200 Daler, der inden Juul maae sendes til Renteskriveren Peder Hansenn. — *Wor gaard vdj Roschilde*, thenn 24. Nouembris.

Hüberts, Aktst. vedk. Aarhus. I. S. 188—190.

[2541.] Forklaring for Hinrich Plönnies og Johan Brockes, Raadmænd i Lybek, 25. Novbr.
af tvende Skippere fra Rönne, HINRICH OLUFFSEN og ASMUS HANNSZON angaaende et Overfald af en Dantziger Fribytter, der havde berövet Förstnævnte endeel Proviant, men ladet den Sidste passere, da han havde Sweder Kettings Datter ombord. — 25. Novbr. (Plattydsk.)

Hüberts, Aktst. til Bornholms Hist. S. 321—322.

[2542.] DET WINDESHEIMSKE GENERALCAPITELS Vidnesbyrd om, at den af Hertug 1. Decbr.
Hans den ældre fordrevne Marquardus Stammer var den rette canonice et legitime udvalgte Provst til Bordesholm og Johannes Schwon ikkun et udstödt og forskudt forhenværende Medlem af Conventet. — *In unserm convent Windesheim*, den ersten Tag Decembris. (Tydsk.)

Westphalen, monum. ined. T. II. col. 578—581.

[2543.] VIBORG LANDSTINGS Dom i en Sag, hvorunder Erick Podebusch til Bistrup, 18. Decbr.
Hövedsmand paa Aalborghuss, paaanker Gyldigheden af et Vidnesbyrd om, at Ransnævninger havde svoret Lass Pederssen i Gaasdal fri for ulovlig Skovhugst. — *Viburg Landzting*, Löffuerdagen post Lucie Virginis.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 3. Saml. S. 90—92.

[2544.] Kong FREDERIK II.s Befaling til Björn Kaase at modtage den skotske 28. Decbr.
Greve (Bothwell) paa Malmö Slot og give ham det Kammer, som Hofmester Eiler Hardenberg havde havt, dog saaledes at han skulde lade "Heimligheden" deri tilmure og Vinduerne stærkt tilgittre, men iövrigt give Greven god Underholdning efter Peder Oxes nærmere Ordre. — *Frederichsborg*, 28. Decembris.

M. C. Bergenhammer, Maria Stuarts Historie. S. 322—323.

[2545.] Kong FREDERIK II.s RETTERTINGS Dom i en Sag mellem Claus Iffuerssen og hans Stifmoder Fru Johanne Skrambs Daatter, der med Vidisser søgte at afvinde ham noget Gods, ved hvilken Dom kjendes, at man med Vidisser vel kan forsvare sit Gods og Eiendom, men ei vinde Gods dermed.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 3. Saml. S. 92. (Efter en Vidisse af Viborg Landsting.)

1569. 1569.

[2546.] Hertug HANS DEN ÆLDRES Fundats for Hospitalet ved Haderslev. — *Hansburg*, 6. Januar.
am Tage der heiligen Dreykönige. (Tydsk.)

Corpus Statutor. Slesvicens. 2. B. S. 486—492, hvor Udstedelsesdagen i Overskriften angives at være "Oct. Tr. Reg." ɔ: 13. Januar.

1569. 12. Januar. [2547.] NATHAN CHYTRÆUS in literis ad D. Johannem Marbachium datis inter alia commemorat, famam esse, pacem inter Danos et Suecos certis conditionibus esse constitutam. — *Rostochii*, 12. Januarii.
J. Fechtius, hist. eccl. sec. XVI. supplem. p. 286.

15. Januar. [2548.] Keiser MAXIMILIAN II.s Mandat til Kong Frederik II. af Danmark som Hertug i Holsten, samt Hertugerne Johann og Adolph, under en Straf af 20 Mark Guld at udlevere det ved hamborgske Skibes Stranding i Ditmarsken af dette Lands Indbyggere optagne Gods. — *Speir*, am Fünffzehenten tag des Monatz Januarii. (Tydsk.)
J. Schuback, de jure littoris. p. 340—343.

25. Febr. [2549.] Kong FREDERIK II.s Brev til Peder Oxe og Johan Friis om Befaling angaaende Rustning af Adelen i Sjælland og Smaalandene, Udskrivning af Proviant af Kjöbstæderne i hele Riget og af Madskat af Sjelland, Fyen og Smaalandene m. v. — *Fredrichsborg*, 25. Febr.
Ryge, P. Oxes Levnet. S. 216—217.

17. Martii. [2550.] CHRISTOFF RANTZAUS Beretning angaaende den til Hertug Adolf afhændede "Seebrok" ved Palen og Dörpling i Ditmarsken. — *Rendeszborg*, den 17. Martii. (Tydsk.)
Michelsen, Ditmars. Urkundenb. S. 288—289.

27. Martii. [2551.] Kong FREDERIK II. og Hertugerne HANS og ADOLF forlene Brödrene Moritz og Detlef Rantzow med Godserne Hanrau, Gleitkamp og Gerbuy, som de have arvet efter deres Fader Cai Rantzow. — *Gottorf*, am Sontag Judica. (Tydsk.)
J. F. Noodt, Beyträge. I. B. S. 640—641.

20. Aprilis. [2552.] Kong FREDERIK II.s Befaling, at alle af Adelen, som frie og frelse ere, samt Fuldmægtige af Geistligheden, Borger- og Bondestanden skulle möde til Herredagen i Viborg Mandagen næst efter Söndagen vocem Jucunditatis. — *Haffniæ*, 20. Aprilis.
P. V. Jacobsen, det danske Skattevæsen. S. 202—203.

21. Aprilis. [2553.] Kong FREDERIK II. lægger Thorsted Kirke og Jus patronatus til samme til Hospitalet i Horsens, og giver samme Hospital fri Olden til 50 Sviin paa Skanderborg Slots Skove i Woor Herred. — *Kiöbenhavns Slot*, den 21. April.
Hofman, Fundationer. T. II. S. 222—224

21. Aprilis. [2554.] Kong FREDERIK II.s Brev, hvorved det Gods, som laae til S. Karine Alter i Kolding Bykirke lægges til Hospitalet i Horsens, efter Dr. Cornelius Hamfordts Död. der hermed var forlenet. — *Kiöbenhavn Slot*, den 21. April.
Hofman, Fundationer. T. II. S. 224—226.

22. Aprilis. [2555.] HANS ALBRITSSENS, Doctor og Superintendent over Sjællands Stift, Kaldsbrev for Gudbrand Thorlachzen som Skolemester ved Hollen (Holum) Skole paa Island. — *Kiöbnehaffn*, den 22. Aprilis.
Finni Johannæi Hist. Eccl. Isl. T. III. p. 86.

22. Aprilis. [2556.] Kong FREDERIK II.s Brev, hvorved Forsvaret for noget Gods, som Erich Ottesen havde givet til fem Fattiges Underholdning i Mariager, overdrages til Holger Rosenkrantz, Raad, Statholder i Nörre Jylland og Embedsmand paa Skanderborg Slot, som den Ældste paa Skjoldsiden af Erick Ottesens Slægt. — *Kiöbenhavn*, then XXII. Dag April.
Danske Mag. VI. S. 197—198.

[2557.] Kong FREDERIK II.s RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse), hvorved en Sag, hvori Nævninger i Stubbekjöbing havde oversvoret Peder Matzens Hustru Eddele Stolltis Trolddom, henvises til ny Foretagelse. — *Kiöbenhaffn Slott*, thend XXV. Dag Aprilis. 1569. 25. Aprilis.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 3. Saml. S. 93—94.

[2558.] KONGENS RETTERTING giver anden Gang Opsættelse i Sagen mellem Roskilde Domkirkes Prior og Vicarier paa den ene og Claus Huitfeldt til Krumstrup paa den anden Side om noget Gods, som havde tilhört S. Laurentii Alter i Roskilde Domkirke (cfr. Nr. 2526). -- *Kiöbinghaffn Slott*, thend XXV. Aprilis. 25. Aprilis.

Danske Mag. V. S. 79—81.

[2559.] ROSSKILDE CAPITELS Reglement om en Deel Skolepersoners Underholdning til Middag og Aften af Domkirkens Prælaturer, Kannikedömmer og Vicarier, samt om Prælaternes og Kannikernes Residentser (cfr. Nr. 2602). — *Roskilde*, thenn 28. Dag Aprilis. 28. Aprilis.

Hofman, Fundationer. T. VII. S. 323—326.

[2560.] Kong FREDERIK II.s Befaling til Biskopperne i Island at tilskikke Christopher Walchendorf, der skal have Island i Forsvar, "klare Register og Fortegnelse" paa det Gods, som er henlagt til deres egen og Præsternes Underholdning. — *Kiöbenhauffn Slott*. den 29. Aprilis. 29. Aprilis.

M. Ketilson, Forordn. til Isl. 2. D. S. 63—64.

[2561.] Brudstykke af KONGENS Afsked med de lybske Gesandter, hvori Sildens Bortgang fra Falsterbo, paa Grund af den megen Skyden i den langvarige Krig i Östersöen, omtales. — *Fridriksburg*, 2. May. (Tydsk.) 2. Maji.

Hüberts, Aktst. til Bornholms Hist. S. 324—325.

[2562.] Kong FREDERIK II. under og tillader, at Hospitalet i Aalborg altid herefter maa lade oppebære saa megen Qvæg-Tiende, som hans Herre Fader dertil havde givet og bebrevet. — *Wiborig*, thend XVIII. Dag May. 18. Maji.

Hofman, Fundationer. T. IV. S. 158—159.

[2563.] RECTORIS PROFESSORUMQUE IN UNIVERSITATE HAFNIENSI statutum de rectore alternatim ex diversis facultatibus eligendo. — D. 28. Maji. 28. Maji.

E. Pontoppidan, Ann. Eccl. Dan. 3. Th. S. 428.

[2564.] Literæ CASPARI PASELICK ad M. Hieronymum Kupferschmidt (postea Cypræum dictum), canonicum Slesvicensem, datæ, de literis quibusdem regiis ad capitulum scriptis. — *Nyburgi in littore baltico*, die pentecostes. 29. Maji.

J. F. Noodt, Beyträge. 1. B. S. 114.

[2565.] Kong FREDERIK II.s Skattebrev til Bönder og menige Almue i Sjelland og Skaane. — 2. Junii. 2. Junii.

P. V. Jacobsen, det danske Skattevæsen. S. 203—204.

[2566.] Kong FREDERIK II.s Skattebrev til Bönder og menige Almue (i Jylland). — 2. Junii. 2. Junii.

P. V. Jacobsen, det danske Skattevæsen. S. 204—206.

[2567.] Kong FREDERIK II. befaler Lehnsmændene i Riget at forkynde Bönderne og menige Almue, hver i sit Lehn, Kongens aabne Brev om en almindelig Skat og Landehjelp, som nu gjordes fornöden, da de Svenske havde "udslaget den Fred, som disse Riger imellem var oprettet". — *Hafniæ*, 2. Juni. 2. Junii.

Ann. for nord. Oldk. 1855. S. 87—88.

1569. 2. Junii. [2568.] HANS MERCHEL, Borger i Kjöbenhavn, testamenterer de fattige Huusarme sammesteds fem Boder i Landemærket. — *Udenfor Kiöbenhafn*, dend 2. Dag Junii.

Hofman, Fundationer. T. X. S. 252—253.

9. Junii. [2569.] Kong FREDERIK II.s aabne Brev, hvorved det, paa Grund af Klage over Beboerne af Huornum og omliggende Herreder, forbydes alle, "nogen Brúgning at haffue, eller Bondgarn at sette paa nogen Widschild Closters Grund og rette Forstrog udi Nörlaae", uden de dertil have hans Lehnsmands Hendrich Gyldenstiernes til Aagaardt Minde. — *Friderichsborg*, 9. Junii.

Danske Mag. I. S. 206—207.

9. Junii. [2570.] Prof. Theol. i Rostock LUCAS BACMEISTERS Skrivelse til Hertug Hans den Ældre i Hadersleben, hvori han undskylder sig, fordi han ikke kan modtage Hertugens Vocation til ham som Hofpræst i Mag. Georgii Boëtii Sted, da Raadet i Rostock ikke vil give Slip paa ham. — *Rostogk*, den 9. Junii. (Tydsk.)

J. F. Noodt, Beyträge. 2. B. S. 196—199.

24. Junii. [2571.] Renovatio statuti CAPITULI RIPENSIS de distributione plumbi et constitutione valoris nummorum plumbeorum "propter psalmodiam choralem conservandam". — Ipsa Parascave Johannis Baptistæ.

P. Terpager, Rip. Cimbr. p. 139.

16. Julii. [2572.] OTTO BROCKENHUSS paaminder Fru Sitzelle (Ulfstand, Knud Gyldenstjerns Enke) om at indkræve den paabudne Skat (af sit Pantelehn, Ringsted Kloster) og sende det Indkomne til Peder Oxe. — *Kiöpnehaffn*, then 16. Julii.

Byge, P. Oxes Levnet. S. 215.

20. Julii. [2573.] HOLGIER ROSENNKRANNTS til Bolluer tilstaaer at have afhændet en Gaard i Kastrup By, i Hald Herred i Nörre Jylland, til Erick Lannge til Engelstholm mod en Gaard i Kleysbye i Bierre Herred. — *Byghollum*, thennd 20. Dagh Julij.

Danske Mag. IV. S. 22—23.

25. Julii. [2574.] Kong FREDERIK II.s Gavebrev paa endeel Gods i Sjælland (Communitets-Godset) til Underholdning for 100 Studenter ved Kjöbenhavns Universitet. — *Kiöpnehaffn*, dend XXV. Dagsz Julii.

H. Beckman, Historia Communitatis. p. 159—182.

5. Augusti. [2575.] Kong FREDERIK II.s Gavebrev af det til St. Appolloniæ Alter i Ribe Domkirke liggende Vicarie til Superintendenten i Ribe Stift, dog at denne vedligeholder Superintendentens Residents og aarlig betaler Skolemesteren i Ribe en vis Andeel af Indtægten. — *Helsingör*, then v Dag i August.

P. Terpager, Ripæ Cimbr. p. 240. L. Engelstoft, Univ. Ann. 1810. 2. B. S. 274—276.

11. Augusti. [2576.] Kong FREDERIK II. befaler Herredsprovsterne i Skaane, Halland, Bleginde og Listtr at forfatte og til Superintendenten at indsende klare Register over alle Gaarde og Eiendomme, som höre til Kirkerne og Præsterne i deres Herreder, med Angivelse af hvad der af dem gives til Landgilde. — *Frederichsborrig Slott*, then 11. Augustj.

C. Stenhammar, om egande-rätten till de Halländska Kyrko-hemmanen. S. 33—34. Hübertz, Aktst. til Bornholms Hist. S. 325—326. L. B. Falkman, Upplysningar etc. 2. D. S. 32—35. [Det ifölge af dette Brev forfattede Register for *Bornholm*, Hübertz, l. c. S. 326—359. — Om det i *Lunds* Stift ifölge samme Kongebrev optegnede Register om Kirkernes og Præsternes Indkomster i dette Stift ("Lunds Stifts Landebog") s. Falkman, Upplysningar etc. 1. D. S. 133—176; Udtog heraf er meddeelt sst. 2. D. S. 165—283.]

[2577.] Kong Frederik II.s' Rettertings Dom, hvorved Börrite Mattisse i Radstedt, i hvis Værge et forfalsket Skjödebrev fandtes, dömmes derfor at burde stande Fru Anne Rosenkrantz til Krencherup til Rette. — *Kiöbinnghaffnn*, theondt XII. Dag Augusti. 1569. 12. Augusti.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 3. Saml. S. 94—96.

[2578.] Kong Frederik II.s Rettertings Dom, hvorved Pouell Jude, Borgemester i Trelleborg, dömmes til at stande til Rette, for at have fængslet Eiler Grubbe til Liustrups Tjener Peder Nielsen i Espe for Gadeuordener, uden at have Beviis for hans Skyld. — *Kiöbennhaffnn Slott*, thenndt XVI. Dag Augustii. 16. Augusti.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 3. Saml. S. 97—98.

[2579.] Kong Frederik II.s Rettertings Dom, hvorved stadfæstes en Dom af Borgemestere og Raad i Kiöbinghaffn, der havde dömt nogle hamborgske og lybske Skippere fra Livet og priisdömt deres Skibe og Ladninger, fordi de med Magt havde modsat sig Visitation af et kongeligt Skib, og havde havt deres Skibe ladede med fjendtligt (revalsk) Gods. — *Kiöbinnghaffnn Slot*, thenndt XVI. Dag Augusti. 16. Augusti.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 3. Saml. S. 99—102.

[2580.] Kong Frederik II.s Rettertings Dom (i hans egen Nærværelse), hvorved stadfæstes en Landstings Dom, der havde fældet Rannsnævninger i Skatsherred, fordi de havde svoret Thonnis Lambritssen i Branning fri, som havde tilegnet sig en bortlöben Oxe uden at bevise sin Ret til den. — *Kiöbinnghaffnn Slot*, thenndt XIX. Dag Augusti. 19. Augusti.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 3. Saml. S. 102—104.

[2581.] Hertug Hans den ældre til Slesvig, Holsten etc. anordner, paa Andragende af Præsterne ved 12 Kirker i Amtet Dörning, at de succederende Præster efter billig Vurdering skulle til deres Formænds Hustruer og Börn erstatte den paa Præstegaardens Forbedring af Formanden anvendte Bekostning. — *Paa vort Huus Hansborg*, 2. Sept. 2. Septbr.

(Oversættelse af Tydsk.)

K. Aagaard, Beskr. over Törning Lehn. S. 246—247.

[2582.] Kong Frederik II. befaler Kronens Bönder og Tjenere, Stiftets, Klosternes, Prælaternes og andre Geistlighedens Tjenere, hver Mand ufortövet efter Lehnsmandens Tilsigelse at yde een Tönde Havre til Hæren, som Kongen agter med det förste at lade indrykke i Sverrige. — *Haffniæ*, 8. Septembris. 8. Septbr.

Ann. for nord. Oldk. 1855. S. 88—89.

[2583.] Enkedronning Dorotheas Brev til Peder Oxe, hvori hun takker ham for 2 Tdr. skaanske Sild, og beder ham ikke glemme at skaffe Træ fra Norge til Saltværket. — *Coldingen*, then 14. Septembr. (Tydsk.) 14. Septbr.

Bygе, P. Oxes Levnet. S. 228—229.

[2584.] Kong Frederik II.s aabne Brev, at han har tilsendt Superintendenterne nogle Artikler, hvori de skulle examinere alle Fremmede, som i de sidste 2 Aar ere komne eller herefter maatte komme ind i Riget, hvorhos befales, at de, som ikke ville antage disse Artikler, inden 3 Dage skulle forlade Riget. — *Kiöbenhavn Slot*, d. 20. Sept. 20. Septbr.

E. Pontoppidan, Ann. Eccl. Dan. 3. Th. S. 419—421.

[2585.] Articuli 25 a Frederico II. rege publicati, qui a superintendentibus et pastoribus proponendi essent peregrinis hospitium in his regnis quærentibus. — *In arce Hafniensi*, d. 20. Septembris. 20. Septbr.

H. Muhlius, de reform. relig. in Cimbria. p. 198—202. H. G. Masius, Dania orthodoxa. p. 22—26 (sine dato). H. G. Masii diss. acad. ed. S. Lintrupius. p. 989—993 (sine dato). E. Pontoppidan, ann. eccles. Daniæ. 3. Th. S. 416—419.

1569. 26. Septbr. [2586.] Landfogden i Ditmarsken, MARCUS SCHWINS Beretning til Hertug Hans angaaende Tede Evekens Gods. — *Lunden*, den 26. Septembris. (Platt.)

Michelsen, Ditmars. Urkundenb. S. 289—290.

2. Octobr. [2587.] Kong FREDERIK II.s Befaling til Peder Oxe og Johan Friis om at have Opsyn med et Brev, som Hr. Charles de Mornay efter Aftale med Kongen skulde forskikke til Sverrig, og om at forskaffe ham Værelse og Underholdning paa Kjöbenhavns Slot i 8 Dage og derefter lade ham före til Kallundborg Slot. — *Halmstad*, 2. Octob.

Ryge, P. Oxes Levnet. S. 217—218.

5. Novbr. [2588.] Kong FREDERIK II.s Befaling til Stiftsskriverne over hele Riget, at lade blive ved hver Sognekirke saa meget af Kirketienden, at derfor kunde anskaffes M. Hans Tomesens Psalmebog, M. Niels Jespersens Gradual, samt Jernlænker til Kirkens Böger. — *Feldtleger for Warberg*, 5. Novemb.

Udt. i Kirkehist. Saml. 1. B. S. 140.

5. Novbr. [2589.] Kong FREDERIK II.s Brev til Superintendenterne over hele Riget, at de skulde befale Herredsprovsterne at paalægge Kirkeværgerne at kjöbe en af de nye Psalmeböger, som M. Hans Tomessen har ladet udgaae, til hver Kirke, og at sörge for, at saavel Psalmebogen, som den danske Bibel, Ordinantsen, og Gradualen, hvilken M. Niels Jespersen, Superintendent i Fyen, har under Hænder, og som ligeledes skal kjöbes, smedes med Jernlænker til Degnestolen, paa det at disse Böger ikke skulde komme fra Kirken. — *Feltleger for Warberg*, 5. Novembris.

Kirkehist. Saml. 1. B. S. 140—142.

8. Novbr. [2590.] Literæ PAULI MATTHIÆ, superintendentis Siellandiæ, ad D. Johannem Schelderup, episcopum Bergensem, datæ, per quas ex eo copias epitaphiorum virorum insignium, D. Lucæ Lossio communicandas, expetit. — *Hafniæ*, die Martis ante Martini.

P. F. Suhms Saml. 2. B. 2. H. S. 110—111.

12. Novbr. [2591.] Kong FREDERIK II.s Befaling til Peder Oxe og Johan Friis om at lade udskrive "de Acta, som blev forhandlet i Odense om Slesvig", og tilstille Jacob Citzewitz dem, som vilde "lade stille dem paa et Concilium", Kongen og Riget til Beste. — *Feltlageret for Wardberg*, 12. Nov.

Ryge, P. Oxes Levnet. S. 218.

13. Novbr. [2592.] Dr. JACOBI ANDREÆ ad Nicolaum Hemmingium, professorem Hafniensem, literæ datæ, de concordia ecclesiæ Christianæ promovenda et de rebus quibusdam dogmaticis. — *In Colding*, 13. Nov.

Dänische Biblioth. 1. Stück. S. 58—67. E. Pontoppidan, ann. eccles. Dan. 3. Th. S. 421—426.

24. Novbr. [2593.] JÖRGEN SCHULT qvitterer Aarhuus Bye for 14 Lod Sölv, 29½ "nöie" (nye) Daler og 63½ Daler i Mönt til Afdrag paa 1000 Daler, som Byen var taxeret til at give Kongen Alle Helgens Dag næst forleden. — *Aars*, 24. November.

Udt. i Hüberts, Aktst. vedk. Aarhus. 1. B. S. 190.

8. Decbr. [2594.] IVARUS BARTHOLINUS, quondam pastor Stegensis, in literis ad M. Paulum Matthiæ, superintendentem Sielandiæ, datis, queritur de iniuriis, sibi contra leges factis, et de miseriis, quas hoc in carcere patitur; auxilium et justitiam expetit. — *Soræ*, 8. Decembr.

Dän. Biblioth. 4. Stück. S. 6—9.

[2595.] ROESKILDE CAPITELS Beslutning, at de 4 Locater ved Roeskilde Skole hereſter maatte nyde aarlig 1 Læst Korn af Renten til Hellig Korses Alter og Vicarie i Domkirken. — *Capitelshuset i Roeskilde*, d. 9. Decembr. 1569. 9. Decbr.

Hofman, Fundationer. T. VII. S. 313—315.

[2596.] Dr. NICOLAI HEMMINGII, professoris Havniensis, ad Dr. Jacobum Andreæ literæ datæ, in quibus confessionem suam de veritate humanæ naturæ Christi et de præsentia corporis et sangvinis Christi in sacra coena exponit. — *Ex Roiskildia*, 19. Dec. 19. Decbr.

Dän. Biblioth. 1. Stück. S. 67—69. E. Pontoppidan, ann. eccl. Dan. 3. Th. S. 426—427.

[2597.] RAADET I LYBEK tillader Bönderne paa Bornholm at udföre deres overflödige Qvæg, men ikkun til Danmark og Lybek. — (Udateret.) (Plattydsk.)

Hüberts, Aktst. til Bornholms Hist. S. 323—324.

1570.

1570.

[2598.] Kong FREDERIK II. tilskikker Rigsraadet et skriftligt Andragende og forlanger dets Betænkning. — *Frederichsborg Slott*, Nyaars dag. 1. Januar.

Danske Mag. 3. Række. V. S. 1—2.

[2599.] Kong FREDERIK II.s Skrivelse til Rigsraadet, hvori han afviser Beskyldningen for at have foranlediget Krigen mod Sverrig; han viser de utilstrækkelige Midler, som til dennes Förelse have været ham tilstaaede, og hvilke Opoffrelser han selv har maattet gjöre; han erklærer sin Beslutning at nedlægge Regjeringen, hvis Raadet og Rigets andre Indbyggere ikke ville være ham til Hjelp. — *Frederichsborg Slott*, Nyaars dag. 1. Januar.

Danske Mag. 3. Række. V. S. 2—7.

[2600.] Enkedronning DOROTHEAS Brev til Peder Oxe om Tömmer til Saltværket ved Colding; hun beder ham tillige, at forskaffe hende en dansk Skriver. — *Colding*, den 1. Januarii. (Tydsk.) 1. Januar.

Ryge, P. Oxes Levnet. S. 229—230.

[2601.] Kong FREDERIK II. tilmelder Borchort van Papenheim, (Lehnsmand paa Abrahamstorp), at han af den Skat, som 17de Juni sidstleden var paalagt, havde eftergivet Bönderne i Hornsherred under denne Gaard, hver Gaardmand 3 Mark og hver Gaardsæde 1½ Mark. — *Hörsholm*, tend vj Januarij. 6. Januar.

Ann. for nord. Oldk. 1855. S. 89—90.

[2602.] Kong FREDERIK II.s Confirmation paa Roeskilde Domkapitels Skik og Ordning for fattige Skolebörns Underholdning af 28de April 1569 (cfr. Nr. 2559). — *Kiöbenhafn*, thennd X. Dag Janvari. 10. Januar.

Hofman, Fundationer. T. VII. S. 326.

[2603.] Kong FREDERIK II. beder M. Hans Gaas, Superintendent i Trondhiems Stift, underrette ham nærmere om, hvorledes det hænger sammen med de 12 Spand, som han ifölge Kongens Brev havde forlangt udlagte af Christiern Munck, Embedsmand paa Kongens Gaard i Trundhjem, for Helligsetther-Closter, som Euert Bild havde faaet fra ham. — *Haffniæ*, thend 14. Januarii. 14. Januar.

Danske Mag. VI. S. 332.

1570. 14. Januar. [2604.] Kong Frederik II. paalægger Stifts-Befalingsmand i Trundhiem Christiern Munk indtil videre at udlevere 12 Spand, han havde tilbageholdt, til M. Hans Gaas, Superintendent i Trundhiems Stift, for Helligsetter Closter, som Effuert Bild havde faaet fra ham, samt lade ham være fri for Skat. — *Hafniæ*, 14. Januarii.

Danske Mag. VI. S. 332—333.

15. Januar. [2605.] Kong Frederik II.s Forordning, at Ægteskabs-Sager i Fyen, paa Langeland og Thaasing skulle paa visse Tider paadömmes i Odense af Lehnsmændene paa Kongens Gaard i Odense og paa Nyborg Slot, samt af Superintendenten i Fyens Stift. — *Kiöpnehaffn*, then XV. Januarii.

Danske Mag. VI. S. 60—61.

15. Januar. [2606.] Peder Oxe svarer Enkedronning Dorothea paa hendes Skrivelse af 1. Jan. 1570, at der allerede er givet Befaling angaaende det önskede Tömmer til Saltværket; tillige anbefaler han hende en Niels Hansen i Randers til Skriver. — *Koppenhagen*, den 15. Januarii. (Tydsk.)

Ryge, P. Oxes Levnet. S. 230—231.

18. Januar. [2607.] Rigsraadets Skrivelse til Kong Frederik II., hvori det udtrykker sin Bekymring over Kongens Beslutning i visse Tilfælde at ville nedlægge Regjeringen; det lover ham paa enhver mulig Maade at understötte ham til Krigens Tilendebringelse, og beder om et personligt Möde med ham. — *Kiöpnehaffn Slott*, thend 18. Januarij.

Danske Mag. 3. Række. V. S. 7—8.

22. Januar. [2608.] Kong Frederik II. fritager Adelen over alt Riget for Tiden for den paabudne Rustning, men befaler den personlig at möde i Kjöbenhavn Söndagen Oculi, d. 26. Febr. — *Höigby vdi Otzherrit*, theand 22. Januarii.

P. V. Jacobsen, det danske Skattevæsen. S. 206—207.

22. Januar. [2609.] Kong Frederik II. befaler Bönder og menige Almue over hele Riget at fremskikke Herredsfogden og 2 gode Bönder af hvert Herred til Kjöbenhavn, at möde der Söndagen Oculi, den 26. Febr. — *Höyby i Otzherrit*, theand xxii Dag Januarii.

P. V. Jacobsen, det danske Skattevæsen. S. 207—208.

22. Januar. [2610.] Kong Frederik II. befaler Landsdommerne over alt Riget strax at lade til Landstinget forkynde de aabne Breve til Adelen og Andre, som Kongen hermed tilstillede dem, samt selv personlig at möde i Kjöbenhavn d. 26. Februar. — *Högby i Otzherrit*, theand 22. Januarii.

P. V. Jacobsen, det danske Skattevæsen. S. 208.

22. Januar. [2611.] Kong Frederik II. befaler Capitlerne over alt Riget, at lade en Prælat og en Kannik af hvert Capitel möde i Kjöbenhavn Söndagen Oculi, d. 26. Febr. — *Höyby i Otzharritt*, theand 22. Dag Januarii.

P. V. Jacobsen, det danske Skattevæsen. S. 208.

22. Januar. [2612.] Kong Frederik II. befaler Magistraterne og Borgerskabet i Kjöbstæderne over alt Riget at lade en Borgemester og en Raadmand af hver By med Fuldmagt möde i Kjöbenhavn Söndagen Oculi, den 26. Febr. — *Höyby i Otzherritt*, thend 22. Dag Januarii.

P. V. Jacobsen, det danske Skattevæsen. S. 209—210.

22. Januar. [2613.] Kong Frederik II.s Befaling, at alle Superintendenter og Herredsprovster, samt en Præst af hver Kjöbstad og en Præst af hvert Herred skulde möde i Kjöbenhavn Söndagen Oculi, d. 26. Febr. — *Höyby i Otzherritt*, thend 22. Dag Januarii.

P. V. Jacobsen, det danske Skattevæsen. S. 210.

[2614.] Præsten Mag. Anders Grönnings Revers, at han uden skjellig Grund havde fört Klage for Corfitz Viffert til Næs og M. Peder Thögersen, Superintendent i Viborg Stift, over Hr. Jörgen Lykke til Overgaard angaaende Svingelbierg Kirkes Nedbrydning m. m., hvorbos han forpligter sig til at lade sin Medtjener Hr. Niels Jensen forrette Tjenesten i Farsöe Kirke saavel som i Odensild Kirke, og ikke selv at befatte sig dermed efter denne Dag. — *Bunderupgaard*, Mandagen næst for Purificationis Mariæ. 1570. 30. Januar.

M. P. Farstrup og L. Axelson, Dagböger. S. 319—320. Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 3. Saml. Fortale S. XIII—XIV.

[2615.] Peder Oxes Skrivelse til Enkedronning Dorothea angaaende det af hende ved Kolding anlagte Saltværk m. m. — *Coppenhagen*, den 31. Januarii. (Tydsk.) 31. Januar.

Ryge, P. Oxes Levnet. S. 232—233.

[2616.] Kong Frederik II.s Befaling til Peder Oxe, Hofmester, om at sörge for, at der blev udbetalt Tomes Thennecker 4300 Daler af de Penge, som han paa sin Principals Hanns Faxals Vegne havde at fordre hos Kongen. — *Frederichsborg*, thend 2. Februarij. 2. Febr.

Nye D. Mag. VI. S. 166—167.

[2617.] Enkedronning Dorotheas Brev til Peder Oxe, hvori hun begjerer hans Forbön hos Kongen for tvende Borgere i Kolding, der havde tilsat deres Skibe ved Varberg og Halmstad, at de maatte faae hver sit af de fra Fribytterne tagne Skibe; tillige skriver hun om adskilligt til Saltværket ved Kolding. — *Coldingen*, den 12. Febr. (Tydsk.) 12. Febr.

Ryge, P. Oxes Levnet. S. 234—235.

[2618.] Peder Oxe beder Greven af Salm at erfare af Hertug Carl af Lothringen, til hvilken Tid denne vil udbetale den Sum, for hvilken han (P. Oxe) havde Slottet Einweil i Pant. — 12. Febr. (Oversættelse.) 12. Febr.

Ryge, P. Oxes Levnet. S. 314—315.

[2619.] Peder Oxe besværer sig for Borgemester og Raad i Antwerpen over, at de ikke have meddeelt ham Oplysning om den hos dem udsatte store Capital, hvoraf han nu i flere Aar ikke har erholdt Rente; m. m. — *Kiöb.*, 12. Febr. (Oversættelse.) 12. Febr.

Ryge, P. Oxes Levnet. S. 319.

[2620.] Kong Frederik II.s Brev for Mester Hans Hanssen paa Jernhytten i Skaane og 2 Gaarde i Wglerup, samt Kronens Part af Tienden af Liungbye og Kolne Sogne. — *Kiöpnehaffn*, dend 17de Februarii. 17. Febr.

Kiöbenh. Selsk. Skrifter. 7. D. S. 426—427.

[2621.] Kong Frederik II.s aabne Brev, hvorved han skjenker Skielskör Kjöbstad den Plads og Jordsmon i Byen, hvorpaa Sortebrödre Kloster, der da var nedbrudt, havde staaet, tilligemed dets Gaards- og Haverum, dog saaledes at denne Plads skal uddeles blandt Borgerne og derpaa opsættes god Kjöbstedbygning. — *Kiöpnnehaffuen Slott*, thend förste Dag Martij. 1. Martii.

P. Friis Edvarsen, Underr. om Schielschiör. S. 407—408.

[2622.] Kong Frederik II. tilstaaer Jacop Wlffeld, at han til Ildebrands Behov paa sin Gaard Sielsö maa af Kronens Skov Hornssued efter Udviisning af Lehnsmanden paa Abramstorp erholde saa meget Ved, som han ved sine egne Tjenere 2 Gange om Sommeren og 2 Gange om Vinteren kunde afhente. — *Kiöpnnehaffn*, thend iij. Martij. 3. Martii.

Ann. for nord. Oldk. 1855. S. 90.

1570. 4. Martii. [2623.] Kong FREDERIK II.s Skattebrev til alle Provster og Præster, paa Landet boende, over alt Riget. — *Kiöpnehaffnn*, thennd iiii Dag Martii.

P. V. Jacobsen, det danske Skattevæsen. S. 211—212.

4. Martii. [2624.] Kong FREDERIK II. befaler Superintendenterne over alt Riget at lade forkynde de under Dags Dato udstedte kongelige Skattebreve til Provster og Præster over hele Riget, og siden at indkræve den derved udskrevne Penge-Skat. — *Kiöpnehaffnn*, thennd iiii Martii.

P. V. Jacobsen, det danske Skattevæsen. S. 211.

8. Martii. [2625.] Mageskiftebrev mellem HOLGER ROSENNKRANNTZ til Boluer og Hr. JÖRGEN LÖCKE til Offuergaard, Ridder, Forstander i Mariager Kloster, hvorved förstnævnte erholdt en Gaard i Seidt i Bieroherrit og et Bol i Stennderup i Hattingherrit, og udlagte til Klosteret en Gaard i Nörrhardtzlöff i Winnebierg Herrit. — *Kiöpnehaffn*, then VIII. Martii.

Danske Mag. VI. S. 198—199.

11. Martii. [2626.] PEDER OXES Brev til Enkedronning Dorothea, at Kongen ikke efter hendes Begjering kunde frigive de Kronens Bönder for Skat og Paalæg, der gjorde daglig Arbeide ved den af Enkedronningen begyndte nye "Saltkunst" (ved Kolding). — *Coppenhagen*, den 11. Märtz. (Tydsk.)

Ryge, P. Oxes Levnet. S. 236.

11. Martii. [2627.] Dr. CALIXTUS SCHEIN meddeler Kong Frederik II. Efterretninger fra Reval og Dantzig, hvor Udförsel af Vaaben og Munition til Sverrig er bleven tilladt. — *Lubeck*, denn 11. Martii. (Tydsk.)

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 3. Th. S. 260—261.

12. Martii. [2628.] Kong FREDERIK II.s ligelydende Skattebreve til Roskilde, Lunde, Riber og Aathuus Capitel, hvori begjeres at de skulde indsende 3die Parten af al Capitlets visse og uvisse Rente i enkinde Dalere, beregnet efter en opgiven Taxt, til Kjöbenhavns Slot inden St. Hansdag Midsommer til Rentemesteren Peder Hannszen. — *Kiöpnehaffnn*, thennd xii Martii.

P. V. Jacobsen, det danske Skattevæsen. S. 213—214.

12. Martii. [2629.] Kong FREDERIK II. befaler alle Lehnsmændene i Danmark hver i sit Lehn at lade forkynde de under Dags Dato udstedte Skattebreve til Bönderne og at oppebære den derved paabudne Skat. — *Kiöpnehaffnn*, thend 12. Dag Martii.

P. V. Jacobsen, det danske Skattevæsen. S. 214—215.

12. Martii. [2630.] Kong FREDERIK II.s Skattebrev, hvorved Bönderne over hele Danmark paalægges en Afgift af Heste og andre Kreaturer, og Adelens Ugedagsmænd en Pengeafgift. — *Kiöpnehaffn*, thennd xii Dag Martii.

P. V. Jacobsen, det danske Skattevæsen. S. 215—217.

12. Martii. [2631.] Kong FREDERIK II.s Skattebrev til alle Kjöbstæderne i Danmark. — *Kiöpnehaffn*, thend xii Dag Martii.

P. V. Jacobsen, det danske Skattevæsen. S. 217—218.

12. Martii. [2632.] Kong FREDERIK II. befaler Borgemester, Raad og menige Borgere i Meddelfartt inden Pindsedag at betale til Erick Rosenkrantz, Embedsmand paa Kongens Gaard i Ottensze, 300 Daler, som Byens Anpart af den Kongen bevilgede Skat til Krigens Förelse. — *Kiöpenhaffn Slott*, xij. Martij.

Aktst. etc., udg. af Fyens lit. Selsk. I. Saml. S. 159—160.

[2633.] HENRICH VON BRUCHOFEN tilbagesender Kong Frederik II. den ham til- 1570.
skikkede Formular *de coena domini*, hvilken han ligesom de fornemste Lærde i Kongens Riger 12. Martii.
har undertegnet og forseglet; han priser Kongen for hans Bestræbelser for at vedligeholde Troens Reenhed. — *Lunden*, am Sontage Judica. (Tydsk.)

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 1. Th. S. 369—371.

[2634.] Kong FREDERIK II.s RETTERTINGS Dom, hvorved Arrildt og Jacop Huit- 14. Martii.
feldt forpligtes til at tilbagelevere en Deel Gods, de havde faaet fra Sancti Laurentii Vicarie i Ludtz Kirke i Roskilde. — *Kiöbinghaffn Slot*, thend XIIII. Dag Martii.

Danske Mag. V. S. 81—84.

[2635.] Kong FREDERIK II.s Bevilling for Espen Nilszen, at han maa beholde den 23. Martii.
Gaard i Stor Worde, som han havde faaet paa Livstid, til Belönning for at have fanget Skipper Clement, fri for al Afgift og Tynge saalænge han lever. — *Frederichsborg*, 23. Martij.

Danske Mag. 3. Række. I. S. 253—254.

[2636.] HENRICH VON BRUCHOFEN tilbagesender Kong Frederik II. den ham til- 26. Martii.
skikkede af Dr. Nicolaus Hemmingius forfattede Confession for de danske Kirker, underskreven og forseglet, med Tilkjendegivelse, at Artiklen om Altarens Sacrament forekommer ham bedre udtrykt i *Tabula de coena Domini*. (Jvf. Nr. 2633.) — *Lunden*, ahm heiligen Ostertage. (Tydsk.)

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 1. Th. S. 371—373.

[2637.] Kong FREDERIK II.s Quittering til Myntmester Pouel Fechtel for alle hans 2. Aprilis.
Regnskaber fra den förste Tid han blev Myntmester til denne Dag. — *Hafniæ*, d. 2. April.

Danske Mag. I. S. 169.

[2638.] Kong FREDERIK II. befaler Bönder og menige Almue paa Bornholm at 2. Aprilis.
udrede en paalagt Skat "til Krigsfolkets Behov" inden Pindse til M. Dauid Thomeszen, Kannik i Lund. — *Haffnie*, secund. Aprilis.

Hübertz, Aktst. til Bornholms Hist. S. 359—360. (Udt. af et lignende Brev til Kjöbstæderne, sst. S. 360.)

[2639.] Kong FREDERIK II. befaler Sueder Kietting, Embedsmand paa Hammers- 2. Aprilis.
hus Slot, at være M. David Thomessen, Kannik i Lund, behjelpelig under Oppebörselen af den paalagte almindelige Skat paa Bornholm. — *Kiöpennhaffnn*, thennd ii Aprilis.

Hübertz, Aktst. til Bornholms Hist. S. 360—361.

[2640.] VIBORG LANDSTINGS Dom i en Sag mellem Fru Margrette Bilde, Lauge 8. Aprilis.
Brocks Efterleverske til Estrup og Gregers Ulfstand til Estrup, angaaende Gyldigheden af en Regningsforretning, der var foretagen iflölge en 1552 sluttet Overeenskomst mellem Lauge Brocks Stiffader Knud Gyldenstiern og Gregers Ulfstand. — *Viburg Landzting*, Löffuerdagenn post Dominicam quasi modo geniti.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 3. Saml. S. 104—112.

[2641.] Kong FREDERIK II. tillader, at en Kronens Jord ved Hannsted Broe, som 16. Aprilis.
Holger Rosenkrantz til Boluer, Statholder i Nörre-Jylland og Embedsmand paa Bygholm Slot, havde udlagt til Hospitalet i Horsens, bestandig maatte forblive til bemeldte Hospital. — *Skanderborg*, thennd 16. Dagh Aprilis.

Hofman, Fundationer. T. II. S. 235.

1570. 4. Martii. [2623.] Kong FREDERIK II.s Skattebrev til alle Provster og Pr… boende, over alt Riget. — *Kiöpnehaffnn*, thennd iiii Dag Martii.

P. V. Jacobsen, det danske Skattevæsen. S. 211—212.

4. Martii. [2624.] Kong FREDERIK II. befaler Superintendenterne … kynde de under Dags Dato udstedte kongelige Skattebreve til Pr… Riget, og siden at indkræve den derved udskrevne Penge-Skat. — …

P. V. Jacobsen, det danske Skattevæsen. S. 211.

8. Martii. [2625.] Mageskiftebrev mellem HOLGER ROSEN… LÖCKE til Offuergaard, Ridder, Forstander i Mariager Kl… Gaard i Seidt i Bieroherrit og et Bol i Stennderup i … Gaard i Nörrhardtzlöff i Winnebierg Herrit. — *Kiör…*

Danske Mag. VI. S. 198—199.

11. Martii. [2626.] PEDER OXES Brev til E… hendes Begjering kunde frigive de Kronens … Arbeide ved den af Enkedronningen begyn… den 11. Märtz.

Ryge, P. Oxes Levnet.

11. Martii. [2627.] Dr. CALIXTUS S… og Dantzig, hvor Udförsel af Va… denn 11. Martii.

A. Schumacher…

12. Martii. [2628.] Kong F… og Aathuus Capitel, hvor… uvisse Rente i enkinde … Hansdag Midsommer…

P. …

12. Martii. [2629.] … at lade forkyn… derved paab…

12. Martii. paala… …jendegiver Borchart Pappenheim, Lehnsmand paa …dt Bönderne omkring denne Gaard, saavel Adelens som andre, at …e deres Skovkjöb, som de af Arilds Tid have havt. — *Frederichsborg*, 26. Maij.

Ann. for nord. Oldk. 1855. S. 90.

12. Martii. [2651.] Literæ M. GEORGII ERICHII ad canonicos capituli Bergensis datæ, per quas iterum ex iis partem bonorum communium ad studia sua promovenda petit, simulque orationem quandam iis dedicatam mittit. — *Hafniæ*, 29. mensis Maji.

P. F. Suhms Saml. 2. B. 2. H. S. 109—110.

2. Junii. [2652.] ANDERS JENSENN, Borger i Nestuid, giver, paa sin Svoger Jacob Skrams Vegne, Aarfeide til Erich Munch for det Drab han havde begaaet i Kjöbenhavn paa Greirs Skram, Jacob Skrams Sön. — *Kiöbnehaffn*, then 2. Junii.

Danske Mag. III. S. 366—368.

2653.] PEDER OXES Brev til Raadet i Alten Stettin, om at være behjelpelig til 1570.
...el og Underholdning til de danske Gesandter og deres Fölge, der kom til deres 3. Junii.
... af Freds-Underhandlingerne. — *Coppenhagen*, den 3. Junii. (Tydsk.)

...yge, P. Oxes Levnet. S. 239—240.

... Kong FREDERIK II.s Gavebrev til de fattige Huusarme i Kjöbenhavn paa 17. Junii.
...ved Claræ Kirke i Kjöbenhavn, hvorpaa *Pouel Fechtell*, Borger samme-
...bygge nogle Boder, fattige Huusarme til Bedste. — *Kiöbnehaffn Slott*,
...ii.

Mag. I. S. 170—171. Hofman, Fundationer. T. X. S. 253—254.

... FREDERIK II. bevilger det Almindelige Hospital i Kjöbenhavn saadan 17. Junii.
... Tjenere, "som Adelen over alt Riget have med deres Bönder, saa
...e ikke skulle være pligtige at gjöre nogen Egt eller Arbeide til Os
...delens Bönder". — *Kiöbenhafn Slot*, den XVIJ. Dag Junii.

...tioner. T. X. S. 161.

...s Brev til Enkedronning Dorothea, at Kongen ikke kunde be- 18. Junii.
...leration i den hendes Livgedings Undersaatter i Colding paa-
...re om adskilligt, vedkommende Saltværket ved Colding m. v.
(Tydsk.)

...t. S. 237—239.

...EN, Borgemester i Kiöge, og hans Hustrue INGEBORG 19. Junii.
... Boliger, hvis Leie skulde uddeles mellem fattige, hjelpe-
...nii.

... VII. S. 406—408.

...N FRIIS's Brev til Kong Frederik II. om den begyndte 22. Junii.
...le skotske Officerer. (Heri omtales "den Greve, som
... — *Kiöbnehaffnn Slott*, thennd 22. Dag Junii.

...—249.

... JOHAN FRIIS til Kong Frederik II., om Fort- 28. Junii.
... Capitain Clarck, for hans Forseelse i dansk

...0.

..., Rentemester, og PEDER HANSEN, Renteskriver, 30. Junii.
... for 1600 Daler, "halff enkend Daller och halff Myntt", hvortil
... taxeret for Aaret 1570. — *Kiöpenhaffuen*, then 30. Junij.

Brudst. i Hüberts, Aktst. vedk. Aarhus. I. S. 191.

[2661.] FAHRÅS HERREDSTINGS Vidne, at Haak Ullstand til Häckeberg, Hövedsmand 3. Julii.
paa Warberg Slot, havde aflyst alle ulovlige Landkjöbere, og befalet at Handelen alene maatte drives i Falkenbergs Aa og Warbergs Havn. — Den nästa Måndag efter wår Fruedag Visitationis. (Svensk.)

J. Richardson, Hallandia. S. 82.

[2662.] Keiser MAXIMILIAN II.s Privilegium til Kong Frederik II. og Hertugerne 6. Julii.
Hans og Adolf angaaende Appellationer fra de holstenske Domstole til den keiserlige Kammerret. — *Speyr*, den 6. Tag des Monaths Julii. (Tydsk.)

Landtgerichts-Ordn. Hamburg 1573. fol. Rj—Riiij. Revidirte Landtgerichtsordn. Glückst. 1637. fol. Riiij—Siij. J. C. Lünig, Teutsch. Reichsarch. Vol. X. (P. spec. VI. Cont. II. Forts. 2.) S. 47—48. F. D. C. v. Cronhelm, corp. statut. prov. Hols., revidirte Land-Gerichts-Ordn. S. 99—104. Schlesw.-Holst. gemeinsch. Verordn. S. 220—224.

1570.
10. Julii. [2663.] Keiser MAXIMILIAN II.s Confirmation paa Keiser Frederik III.s Privilegium til Kong Christian I. af 13. Febr. 1474. (Cfr. T. I. Nr. 4487.) — *Speyr*, den 10. Tag des Monaths Julij. (Tydsk.)

Landtgerichts-Ordn. Hamb. 1573. fol. Sj—Siiij. Revidirte Landtgerichtsordn. Glückst. 1687. fol. Siij—Tiij. J. C. Lünig, Teutsch. Reichsarch. Vol. X. (P. spec. VI. Contin. II. Forts. 2.) S. 44—45. F. D. C. v. Cronhelm, corp. stat. prov. Holsat., revidirte Land-Gerichts-Ordn. S. 101—109. Schlesw.-Holst. gemeinsch. Verordn. S. 225—230

16. Julii. [2664.] Kong FREDERIK II.s Befaling til Jörgen Munck, Embedsmand paa Frederichsborg Slot, om at overantvorde Holger Rosenkrantz, Statholder i Nörre-Jylland, to ved Sponholt Kilde optagne Stene. — *Nykiöping slott*, thenad xvj. dag Julii.

Nye D. Mag. VI. S. 240.

28. Julii. [2665.] SCHWEDER KETTINGK, Befalingsmand paa Bornholm, melder Kong Frederik II. om en svensk Flaades (paa 80 Skibe) Ophold under Öen, dens Forsög paa at gjöre Landgang og Indbyggernes kraftige Modstand, hvorunder et Par Skibe bleve Fjenden fratagne. — *Schlos Ham(mershusen)*, den 28. Julii. (Tydsk.)

Hübertz, Aktst. til Bornholms Hist. S. 362—365.

29. Julii. [2666.] VIBORG LANDSTINGS Dom i en Sag mellem Fru Anne, Hr. Otte Krumpens, og Corfidz Viffertt, Hövedsmand paa Hald, hvorved tvende af Fru Annes Tjenere, der tiltales paa Livet for at have forfulgt Fru Annes fredlöse Mand ind paa Hald Slots Grund, frifindes, da de ikke vare komne indenfor "Adelslottets Værn". — Löffuerdagen, som Olaf Regis paafalder.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 3. Saml. S. 112—114.

30. Julii. [2667.] Kong FREDERIK II. udlægger Gientofte Kirke, med Kongetienden og al anden Rente og Rettighed, til Hellig-Geist-Huus i Kjöbenhavn, istedenfor Uggelöse Kirke og Tiende, som Kongen havde ladet til sig annamme. — *Kiöbenhafn Slot*, den XXX. Dag Julii.

Hofman, Fundationer. T. X. S. 161—162.

30. Julii. [2668.] Kong FREDERIK II.s Stadfæstelsesbrev paa hans Herre Faders under 10. Aug. 1536, til Bedste for Hellig Aands Hospital i Kjöbenhavn, udstedte Brev (cfr. T. I. Nr. 8364). — *Kiöpnehafn Slot*, den XXX. Dag Julii.

Hofman, Fundationer. T. X. S. 162—164.

6. Augusti. [2669.] Forhenværende Provst i Bordesholm Kloster, MARQUARDUS STAMMER's Tilstaaelse, at han havde antaget Hans Pogwisch, Sal. Hr. Wulffs Sön til Buckhagen, til Fundator, Patron og "Vorbitter" for Klosteret Bordesholm, og Fuldmagt for ham til at udföre Klosterets Sager for den romerske Keiser eller andensteds. — *Lüneburg*, d. 6. Augusti. (Tydsk.)

Westphalen, monum. ined. T. II. col. 566—567.

7. Augusti. [2670.] Kong FREDERIK II.s og RIGSRAADETS Beslutning, ifölge forlangt Betænkning af Herluff Schaffue til Eskillstrup, Landsdommer i Sjælland, i Anledning af tvende stridige Herredstingsdomme, at naar en Misdæder havde forbrudt Hovedlod og Gods, da skulde det fölge hans Herskab, om det end fandtes paa Andens Grund. — Thennd VII. Augusti.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 3. Saml. S. 114—115.

15. Augusti. [2671.] HANS POGWISCH's, Sal. Hr. Wulffs Sön, til Buckhagen, Forskrivelse til Hans Wichtenbeken, Borger i Hamborg, paa 5000 Mark lybsk (hvorpaa 1000 Mark strax betaltes) at betale ham for Forstrækninger, han havde gjort til Nytte for Bordesholm Convent, m. m. — *Lommenburgk*, d. 15. Augusti. (Tydsk.)

Westphalen, monum. ined. T. II. col. 581—583.

[2672.] Kong FREDERIK II.s Befaling til Peder Oxe, om at foranstalte Godset til Nykjöbing Slot paa ny ansat til Landgilde, eftersom den gjeldende Ansættelse var befunden for höi for mange. — *Frederichsborg*, then 18. Augusti. 1570. 18. Augusti.

Ryge, P. Oxes Levnet. S. 244—245.

[2673.] De holstenske Gesandter GEORG LORCH's og VALENTIN HEIDEL's Supplication til Keiseren (Maximilian II.) om "Simultanea Investitura, Anwartung und die gesambte Hand" til Grevskaberne Oldenburg og Delmenhorst for Kong Frederik II. og Hertugerne Hans og Adolf. — (Udateret.) (Tydsk.) post 18. Aug.

Wahre Vorstell. des nähern Succession-Rechtens Hertz. Joachim Ernsten etc. 1668. Beyl. S. 43—45.

[2674.] Statholderen i Reval, GABRIELL CHRISTERSON, Friherre til Morby, og Underbefalingsmændene CLAUES AKESON og HANNS BIORNSON, Riddere, indberette til Kong Johan III., at Fæstningen Reval, ligesom ogsaa Wittenstein og Hapsal beleires af Hertug Magnus med et stort Antal Russer; da de kun have ringe Magt til at gjöre Fjenden Afbræk med, bede de om hurtig Undsætning. — *Reuell*, den 24. Augustj. (Tydsk.) 24. Augusti.

Handl. rör. Skandin. Hist. 36. D. S. 88—91.

[2675.] Kong FREDERIK II.s Fundats for Duebrödre Kloster i Roeskilde. — *Friderichsborg Slott*, den xxiiij Dag Augusti. 24. Augusti.

L. Engelstoft, Univ. Ann. 1810. 1. B. S. 169—187.

[2676.] Kong FREDERIK II.s aabne Brev, at de Præster, der have Eiendomme i Kjöbstæderne, ikke maae besværes med Skat deraf, saalænge Krigen varer. — *Frederiksborg*, d. 27. August. 27. Augusti.

Udt. i Aktstykker etc. udg. af Fyens lit. Selsk. I. Saml. S. 4.

[2677.] Opfordring til Staden Revals Indbyggere, udstedt af MAGNUS, Konge i Lifland, Herre til de Esters og Letters Land, Arving til Norge, Hertug i Slesvig, Holsten, Stormarn og Ditmarsken, Greve i Oldenborg og Delmenhorst, til at overgive Staden under hans Magt, idet han erklærer at være af den russiske Storfyrste erkjendt som Konge i Lifland, samt efter ham hans Arvinger og, i Tilfælde af Stammens Uddöen, den danske Kongefamilie, under Forbeholdenhed af Storfyrstens nominelle Lehnsherredömme. (Tydsk.) initio Septb.

Monumenta Livoniæ antiquæ. I. B. S. 279—281.

[2678.] Kong FREDERIK II.s Befaling til Fru Anne Ressenkrants, at hun skulde være beredt til at möde for Kongen, naar han indfandt sig paa det Skjel, som var gjort i Lolland mellem hende og nogle af Kronens Bönder. — *Fredericksborg*, 9. Septembris. 9. Septbr.

Nye D. Mag. VI. S. 167—168.

[2679.] Statholderen i Reval, GABRIELL CHRISTERSON, og Underbefalingsmændene CLAUES AKESON og HANNS BIORNSON bede Hertug Carl, da de ikke havde faaet Svar fra Kongen, at sörge for, at Reval og Wittenstein, der nu næsten en Maaned ere blevne beleirede af Hertug Magnus og nogle tusinde Russer, erholde Forstærkning, da de ellers vanskelig kunne holde sig. — *Reuall*, denn 14. Septembris. (Tydsk.) 14. Septbr.

Handl. rör. Skandin Hist. 36. D. S. 91—95.

[2680.] PEDER OXE tilkjendegiver Borgemester og Raad i Antorff, at han har givet Christoff Vögeler Fuldmagt til at indfordre den Sum, hvormed han tidligere i deres Nöd havde forstrakt dem; han beder dem uden Udflugt at betale, at han ikke skal gribe til andre Midler. — *Warburg*, 19. Sept. (Oversættelse.) 19. Septbr.

Ryge, P. Oxes Levnet. S. 319.

1570. 21. Septbr. [2681.] PEDER OXE tilkjendegiver Hertugen af Lothringens Secretær Melchior Henrichsen, at han er villig til endnu i 3 Aar at beholde Slottene Einweill og Schaumburg i Pant, mod at Afgiften nöiagtig erlægges. — *Nykiöbing*, 21. Sept. (Oversættelse.)

Ryge, P. Oxes Levnet. S. 315.

23. Septbr. [2682.] VIBORG LANDSTINGS Dom i en Sag mellem Hr. Gregers og Chresten Esbernsen i Uldager, hvorved et af Beskikkelsesvidner aflagt Vidnesbyrd kjendes ved Magt. — Löffuerdagenn post Mauritii.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 3. Saml. S. 115–116.

9. Octobr. [2683.] Kong FREDERIK II. under og tillader, at det Vicarie, som ligger til Vor Frue Alter i Nykjöbing (paa Falster) og som Peder Hasling var forlenet med, efter dennes Död maa være og blive til Sognepræstens, Capellanens og Skolemesterens Underholdning i bemeldte Bye. — *Nyekiöbing Slot*, den 9. Octobris.

Hofman, Fundationer. T. VI., Lollands-St. S. 210—211. L. Engelstoft, Univers. Ann. 1808. 2 B. S. 242—244.

9. Octobr. [2684.] Kong FREDERIK II. tillægger Sognepræsten, Capellanen og Skolemesteren i Stubbekiöbing det Vicarie, som ligger til St. Annæ Alter sammesteds. — *Nyekiöbing Slott*, den 9de October.

Hofman, Fundationer. T. IX. Append. til Fyens og Lollands St. S. 21—22.

29. Octobr. [2685.] Kong FREDERIK II.s Forordning, hvorved det forbydes at bruge "Pulsuoder" i Liimfiorden, samt at ödelægge "Marhallm, Hvideriisz, Seener, Klittethag, Hiellme, Slie eller the Thorne, som groe paa Strandbakken eller udi Klitten ud med Vesterhaf imellum Riibe og Skaffuen" eller paa de danske Öer i Vesterhaff. — *Friderichsborg*, 29. Oct.

Danske Mag. VI. S. 61–63.

4. Novbr. [2686.] Keiser MAXIMILIAN II.s Exspectanse-Brev, givet Kong Frederik II. af Danmark og Hertugerne Adolph og Hans til Slesvig og Holsten, paa Grevskaberne Oldenburg og Delmenhorst. — *Speyer*, den 4. Tag des Monats Novemb. (Tydsk.)

Wahre Vorstellung des nähern Successions-Rechtens Hertz. Joachim Ernsten etc. 1668. Beyl. S. 14–19. Diarii Europæi continuat. XIX. Append. S. 124—126. C. Gastelius, de statu publ. Europæ. p. 687—689. J. C. Lünig, Teutsch. Reichsarch. Vol. X. (P. Spec. VI. II. Contin. 2. Forts.) S. 39–40. Ejusdem Corpus juris feudal. German. T. I. col. 815—820. J. du Mont, corps dipl. T. V. P. I. p. 183—184.

4. Novbr. [2687.] Ordinations-Attest, udstedt af THYGE ASMUNDSSÖN, Superintendent over Skaane Stift, til Albritt Morthinssön (fra Kjöbinge). — *Malmö*, then 4. dag Nov.

P. Wieselgren, De la Gard. Arch. 5. D. S. 177–178.

13. Novbr. [2688.] Kong FREDERIK II.s Befaling til en unavngiven Lehnsmand om at lade Matzs Korre i Vesterbölle give 1 Pund Korn for 1 Fjerding Smör i aarlig Landgilde, saaledes som det var ham tilladt af Peder Oxe, da denne havde Halstedt Kloster i Forlening. — *Nykiöbing i Falster*, thend 13. Nov.

Ryge, P. Oxes Levnet. S. 245.

17. Novbr. [2689.] Kong FREDERIK II. under og tillader at Yderstorpe Kirke, som af Kong Hans 1486 var lagt til Hellig Aands Capel i Nykjöbing paa Falster, altid herefter maa og skal blive til Helligaands Hospital sammesteds. — *Nykiöping Slott i Falster*, theend xvij Dag Nouembris.

Hofman, Fundationer. T. VI. Lollands St. S. 192—193.

[2690.] Kong FREDERIK II. stadfæster Kjöbstaden Falkenbergs Privilegier. — *Frederiksborg Slot*, then 20. Nov. (Svensk.) 1570. 20. Novbr.

Udt. i J. Richardsen, Hallandia. S. 81.

[2691.] PEDER OXE tilskriver sin Fuldmægtig Christoff Vögeler, at han vil tillade, at Raadet i Antwerpen endnu nogen Tid beholder hans Capital, naar Amsterdam og Enckhuysen ville gaae i Caution. — 4. Dec. (Oversættelse.) 4. Decbr.

Ryge, P. Oxes Levnet. S. 319—320.

[2692.] PEDER OXES Brev til Friderich Knebel, hvori han beder ham om at tilsende sig 3 Tönder Bardervigske og 3 Tönder Burdtfeldske Roer. — 5. Decbr. (Tydsk.) 5. Decbr.

Ryge, P. Oxes Levnet. S. 327.

[2693.] Kong FREDERIK II.s Befaling til Kjöbenhavns Magistrat, at den skulde have Indseende med, at Intet af det Vicarie- og Altergods, som faldt indenfor Kjöbenhavns Porte, hvilket Kong Christian III. havde lagt til de Kjöbenhavnske Sognepræsters og Capellaners Underholdning, blev dem fravundet, uden det fravandtes dem for Kongen og Rigets Raad. — *Friderichsborg Slot*, den 6. Dec. 6. Decbr.

E. Pontoppidan, Orig. Hafn. S. 418—419.

[2694.] PEDER OXE forlanger Forholdsregler af Kong Frederik II. med Hensyn til nogle Knegte, "som war medt att giöre then Parlamente vdi Slawgelse medt Pax", og som vare dömte i Kongens Naade og Unaade. — *Kiöp.*, den 9. Decemb. 9. Decbr.

Brudst. i Ryge, P. Oxes Levnet. S. 250.

[2695.] Kong FREDERIK II. tillader Jacob Ulfeldt atter at indtage sin Plads i Rigsraadet, hvorfra han i nogen Tid havde været udelukket formedelst Kongens Unaade. — *Frederichsborg*, 10. Decembr. 10. Decbr.

J. E. Larsen, de comitiis regn. Dan. p. 19—20. Hist. Tidsskr., udg. af dansk hist. Forening. 1. B. S. 330.

[2696.] Fredstractat mellem DANMARK og SVERRIG, oprettet ved Keiserens, Frankrigs, Polens og Sachsens Mellemhandling. — *Alten-Stettin*, am Tage Luciæ. (Tydsk.) 13. Decbr.

J. Marquardus, de jure mercatorum singulari. Docum. p. 262—269. P. H. Resen, Kong Frederich II.s Krönicke. S. 371—397. (*Dansk:* sst. S. 236—252.) J. C. Lünig, Teutsch. Reichsarch. Vol. X. (P. Spec. VI. II. Contin. 2te Forts.) S. 323—336. Extract i M. C. Londorpius, Act. publ. 5. Th. S. 848. Paa *Dansk*: G. L. Baden, Danm. Hist. 3. D. S. 372—385.

[2697.] Kong FREDERIK II. tilkjendegiver Borgemester, Raad og menige Borgere i Medelfar, at han, nu da Freden er afsluttet, behöver en stor Sum Penge til Krigsfolkets Aflönning, hvorfor han beder dem at komme ham til Hjelp med 300 enkede Daler, som "Dag og Nat uspart" maatte sendes til Renteskriveren Peder Hanszenn. — *Kiöpnehaffnn Slott*, thendt xiij decembris. 13. Decbr.

Aktst. etc. udg. af Fyens lit. Selsk. 1. Saml. S. 160—161.

[2698.] Kong FREDERIK II.s RETTERTINGS Dom i en Sag, hvorunder Jörgen Bruske, der med Kongens Tilladelse havde været holdt fængslet af sin Moder Fru Christenne Bruskis, tiltaler sin Söster Fru Gretthe Bruske, Peder Rudtz Efterleverske, fordi hun efter Moderens Död havde fængslet ham og frarøvet ham Gods og Breve. — *Kiöpnehaffn Slott*, thend 15. Decembris. 15. Decbr.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 3. Saml. S. 120—122.

1570. [2699.] VIBORG LANDSTINGS Dom, hvorved stadfæstes en Dom af Nævninger i
16. Decbr. Vester Liussbierig Herred, der havde oversvoret Lass Jenssen i Spörring Ran, fordi han af Jep Rasmussens Gaard havde udtaget et Hjul, m. m. — *Viburg Landsting*, Löffuerdagen post Lucie Virginis.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 3. Saml. S. 118—120.

16. Decbr. [2700.] VIBORG LANDSTINGS Dom, hvorved Erich Thomisen i Kielstrup m. fl., som havde indstævnet Pouell Niellsen i Faartoft til Landstinget med Stævning, som ikke var udstedt af dette, dömmes til at betale denne Kost og Tæring. — *Viburg Landsting*, Löffuerdagens post Luciæ Virginis.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 3. Saml. S. 122—123.

[2701.] Kong FREDERIK II.s RETTERTINGS Dom, hvorved en Dom af 14 Nævninger, der paa Laalands Landsting havde kjendt tre Mænd deelagtige i Rasmus Smedts Drab, uden at sværge nogen enkelt af dem til Bane, stadfæstes. — *Nykiöpinghs Slott*, (uden Dag).

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 3. Saml. S. 116—118.

[2702.] Tillæg til Gildeskraaen af 1. Aug. 1417 for "Köbsuenne Lag" i RANDERS, samtykt af menige Gildebrödre, Kjöbmænd og Kjöbsvende. (Mr. T. I. Nr. 3318.) — (Uden Dag.)

S. A. Stadfeldt, Beskr. over Randers. S. 87—89.

[2703.] Kong FREDERIK II. befaler Madz Scheel, Foged paa Bergenhuus, at drage Omsorg for, at de, som dreve ulovlig Handel, Bergens By til Skade og Besværing, bleve straffede tilbörlig. — *Fredensborg (Frederiksborg?) Slot.*, (uden Dag).

H. Paus, kgl. Forordn. for Norge. S. 359.

1571. **1571.**

4. Januari. [2704.] Kong FREDERIK II.s Befaling til Peder Oxe, at antvorde Caspar Wiise, som Kongen havde antaget til "Drauanther-Höuitzmand", saa meget rödt Flöiel som til et Par Hoser og Tröie, og guult "Skiellertt" til Underfoder under Hoser. — *Frederichsborg Slott*, thennd 4. Dag Januarii.

Ryge, P. Oxes Levnet. S. 245—246.

5. Januar. [2705.] Kong FREDERIK II. forunder Jep Pouelssen Quist uden Indfæstning en Kronens Gaard paa Oeröen i Gamlöse, paa Grund af et Löfte af Kong Christian III. til Seffrenn Staldsuennd, der havde været Foged paa Abrahamstrup, og hvis Datter bemeldte Quist havde ægtet. — *Ex Frederichsborg*, thend v. Januarij.

Ann. for nord. Oldk. 1855. S. 91—92.

10. Januar. [2706.] Kong FREDERIK II.s Befaling til Frantz Lauridsen, Foged paa Dragsholm, at han skulde tilstede Dr. Cornelius Hamsfort og hans Datter at komme den Sidstes Ægtefælle, Dr. Hieronymus Theander, til Orde. — *Kbhn.*, d. 10. Jan.

Nye D. Mag. VI. S. 299.

14. Januar. [2707.] Kong FREDERIK II.s Stadfæstelse paa Laugholm Kjöbstads Privilegier. — *Fredericksborg Slott*, then 14. Januarii. (Svensk.)

Udt. i J. Richardson, Hallandia. S. 218.

[2708.] Viborg Landstings Dom, hvorved Siske Pedersdotter, Hr. Hermand Splithoffs Efterleverske, tilkjendes Arven efter sin Husbonde, da dennes Broder, Hr. Frandss, der havde været Munk, havde undt og opladt hende sin Arv efter Broderen. — *Paa Viburg Snaps-Landztingh.* 1571. c. 20. Jan.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 3. Saml. S. 123—124.

[2709.] Sverrigs Riges Stænders Beslutning, hvorved der efter Fredens Oprettelse med Danmark tilstaaes Kong Johan III. en Hjelpeskat til Indlösning af Elfsborgs Slot. — *Stockholm*, dhen 25. Januarii. (Svensk.) 25. Januar.

A. A. Stiernman, Riksdagars Besluth. I. D. S. 325—326.

[2710.] Kong Frederik II.s (21) Artikler for Drabanterne, hvis Antal bestemtes til 50. — *Schlosz Friedrichsburg*, den 6. Monatstag Februarii. (Tydsk.) 6. Febr.

Danske Mag. V. S. 17—21.

[2711.] Notarial-Instrument angaaende Heinrich Rantzouws til Schmoill Adkomst til en Stol i Schöneberg Kirke. — *Schoneberge*, am Mittwochen nach Purificationis Mariæ, welcher was der siebende Monatts-Tag Februarii. (Tydsk.) 7. Febr.

Michelsen, Schl.-Holst.-Lauenb. Urkundensamml. I. B. S. 372—374.

[2712.] Kong Frederik II.s Befaling til Peder Oxe om Svar til nogle Lybske Sendebud og fri Befordring for dem m. v. — *Frederichsborg*, den 10. Februarii. 10. Febr.

Ryge, P. Oxes Levnet. S. 246.

[2713.] Hanse-Reces, hvorved flere Bestemmelser tages med Hensyn til Hansestædernes Handel i Norge, fornemmelig i Bergen og derfra paa de nordiske Lande. — (Den 15. Februarii.) (Plattydsk.) 15. Febr.

J. P. Willebrandt, hansische Chronick. Bil. S. 111—116.

[2714.] Kong Johan III. af Sverrig ratificerer den med Lybek 13. Decb. 1570 afsluttede Fredstractat. — *Schlosz Stockholm*, am 24. Tage des Monats Februarii. (Tydsk.) 24. Febr.

J. Marquardus, de jure mercatorum singulari. Docum. p. 262—270.

[2715.] Kong Frederik II.s Retterthings Dom, hvorved gives Peder Oxe til Giszelfeldtt og Otthe Brade til Knudstrup Laas paa Hielmsöe Hovedgaard og Gods i Sjelland. — *Kiöpnnehaffnn Slott*, thennd 28. Februarii. 28. Febr.

Ryge, P. Oxes Levnet. S. 222—225.

[2716.] Kong Frederik II.s Fundats for Hospitalet i Odense. — *Colldinghuus*, thennd 5te Dag Martii. 5. Martii.

Hofman, Fundationer. T. V. S. 152—157.

[2717.] Kong Frederik II.s Brev til Peder Oxe om de i Roskilde og Kiöge liggende Knegte, om Brev til Jörgen von der Schweynitz at besörge, om Lösgivelse af nogle svenske Kjöbmænd m. a. m. — *Frederichsborg*, then 6. Martii. 6. Martii.

Ryge, P. Oxes Levnet. S. 247.

[2718.] N. (Tho.) Buchanani, legati regis Scotorum, "postulata" coram Frederico Daniæ rege prolata, de deditione Bothwelli, et de liberatione Joannis Clark, capitanei Scoti, a rege detenti. ante 9. Mart.

M. C. Bergenhammer, Maria Stuarts Historie. S. 333—339.

[2719.] Frederici Daniæ regis ad "postulata" legati Scoti Thomæ Buchanani responsio, ex qua Bothwellum, nisi certa cautio ex parte regis Scotorum data fuerit, dedere 9. Martii.

1571. negat; præterea capitaneum Scotum Johannem Claricum justa custodia ex sententia capitaneorum,
9. Martii. tam Scotorum qvam Germanorum, detineri asserit. — *Friderichsb.*, IX. Martii.

M. C. Bergenhammer, Maria Stuarts Historie. S. 339-347.

11. Martii. [2720.] PEDER OXES Beretning til Kong Frederik II. om et i Kjöbenhavn begaaet Drab paa en af de Danzigske Fribyttere. — *Kiöpnehaffn*, den 11. Martii.

Ryge, P. Oxes Levnet. S. 250–252.

19. Martii. [2721.] THO. BUCHANANI, regis Scotorum in Dania legati, ad Fredericum II., regem Daniæ, deductio de causis ei a rege Scotiæ demandatis (de Bothwelli deditione et de custodia Johannis Clarici). — *Hafniæ*, 19. mensis Martii.

M. C. Bergenhammer, Maria Stuarts Historie. S. 348–359.

22. Martii. [2722.] Brev fra PEDER OXE til Kong Frederik II. om to Sendebuds Ankomst til Kjöbenhavn fra Prindsen af Oranien. — *Kiöp.*, 22. Martii.

Brudst. i Ryge, P. Oxes Levnet. S. 252.

23. Martii. [2723.] Kong FREDERIK II. befaler Mester Hans Gaas, Superintendent i Trundhjem, at fölge med Luduig Munck, Embedsmand paa Kongens Gaard i Trundhjem, for, ifölge Freden med Sverrig til Stettin, d. 7. Junii at modtage Indbyggerne i Jempteland til Kongens Haand og annamme Eden af alle Geistlige, at ville være Kongen troe og fölge den udgivne kirkelige Ordinants. — *Friderichsborg Slott*, thend 23. Martii.

Danske Mag. VI. S. 235.

29. Martii. [2724.] PEDER OXE forlanger, at Raadet i Antorff skal give ham Sikkerhed for hans tilgodehavende Capital og Renter, som det efter Opsigelse ikke havde betalt; af Velvillie vil han ikke gribe til de yderste Midler. — 29. Mart. (Oversættelse.)

Ryge, P. Oxes Levnet. S. 320.

31. Martii. [2725.] Kong FREDERIK II. giver 6 Kalke og Diske til Hospitalet i Helsingör og nogle Böger til Kirken og Skolen, hvilke Graamunkene havde for nogle Aar siden antvordet en nu afdöd Qvinde der i Staden i Gjemme og Forvaring. — *Kiöbenhavn Slott*, den XXXI. Martii.

Hofman, Fundationer. T. VII. S. 83—84.

4. Aprilis. [2726.] Kong FREDERIK II.s RETTERTINGS Dom, hvorved Hr. Söffren Kieldssen, Sognepræst i Storeheddinge, tilpligtes at opfylde en Contract, han havde indgaaet med sin Formand Hr. Matz Pederssens Efterleverske, Inger Lauritzdaatther, angaaende hendes Underholdning og Bolig, uagtet han ikke — som der var forudsat — kunde ægte hendes Datter, da denne var bleven angreben af den onde Syge. — *Kiöpnehaffnn Slott*, thend 4. Aprilis.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 3. Saml. S. 125—126.

4. Aprilis. [2727.] Mageskiftebrev, udstedt til Peder Oxe af SEFFRENN OLSENN, Prior Vicariorum i Roskylde, paa 2 Gaarde i Thornby i Byeffwerskow Herred, for 1 Gaard i Sundby i Gislinge Sogn i Tutze Herred. — *Kiöbenhaffn*, then 4. Aprilis.

Ryge, P. Oxes Levnet. S. 403.

15. Aprilis. [2728.] PEDER OXES Afskeds-Pas til Thomas Rubbersen, Lieutenant, og Hans Kirche, Fændrik, der under Capitain Walter Egmonds Fane havde tjent i Krigen mod Sverrig. — *Coppenhagen*, am heiligen Ostertag. (Tydsk.)

Ryge, P. Oxes Levnet. S. 241.

16. Aprilis. [2729.] Hertug HANS DEN ÆLDRES Anordning angaaende Lön og Boliger for Rectoren og de övrige Lærere ved Skolen i Haderslev. — *Hansburg*, des Montags in den heiligen Ostern. (Tydsk.)

Schlesw.-Holst. Provinsialberichte. 1795. 1. B. S. 144—145. Corpus Statutorum Slesvicens. 2. B. S. 492—493.

[2730.] Viborg Landstings Dom, hvorved Jens Nielsen i Störup, der tiltales af Hans Johansen til Föbitzslet, Hövedsmand paa Silckeborg, for urigtig Vidneforklaring i Anledning af hans Faders Drab, frikjendes, da han var under 15 Aars Alder. — *Viburg Landsting*, Löffuerdagen (adde: *post?*) quasi modo geniti. 1571. 21. v. 28. Apr.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 3. Saml. S. 181—182.

[2731.] Kong Frederik II.s Brev til Befalingsmand Johann Buchollt og Superintendent Gudbrand Thorlacksson om at indsende Betænkning, hvorledes de fattige Præster i Hole Stift kunde blive hjulpne, samt endvidere at dele mellem dem 100 Daler, som Kongen aarlig vil skjenke af Mödrevalde Klosters Indkomster til deres Underholdning. — *Frederichsborg Slott*, thend 28. dag Aprilis. 28. Aprilis.

M. Ketilson, Forordn. til Isl. 2. D. S. 64—65. Finni Johannæi Hist. Eccl. Isl. T. III. S. 17.

[2732.] Kong Frederik II.s Brev til Befalingsmanden Johan Buchhollt, at han skal passe, at Hoer, Kjetterie og Blodskam bliver i Island straffet efter Ordinantsen. — *Á veru Slote Friderichsborg*, þann 28. Aprilis. (Islandsk.) 28. Aprilis

M. Ketilson, Forordn. til Isl. 2. D. S. 66 (med *dansk* Overs. sst. S. 67).

[2733.] Viborg Landstings Dom, hvorved det paalægges Lehnsmanden at lyse Kongens Fred over Bertell Hansen i Faburg, der for Drabet af Peder Ibsen havde erlagt lovlig Mandebod uden at have kunnet bekomme Orfeide af Eftermaalsmanden Jep Oelsen, dog at Bertel Hansen, hvis det bevises, at han har udlovet nogen Gjörsum, udreder denne. — *Viburg Landzting*, Löffuerdagenn post Dominicam quasi modo geniti. 28. Aprilis.

Danske Mag. 3. Række. 1. S. 209—210. Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 3. Saml. S. 127—128.

[2734.] Viborg Landstings Dom, hvorved stadfæstes Dommen af et Kirkenævn, som havde oversvoret Mougens Andersöns Hustru Apelone i Örum Trolddom, da hun var bleven udlagt af en anden Troldqvinde, Sophie Kier, som deelagtig i at forgjöre Fru Anne Löckis, Palle Julls Hustru til Stranditt, hvilken Beskyldning hun havde bestaaet, baade da hun erholdt Sacramentet, og siden da hun blev brændt. — *Viborg Landzthing*, Löffverdagenn post dominicam quasi modo geniti. 28. Aprilis.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 3. Saml. S. 128—131.

[2735.] Udtog af en af den holstenske fælleds Regjering forfattet Reces, hvori berettes at det fælleds Archiv i Gottorp ("das Gewölbe") er blevet aabnet og deraf udtaget de fornödne Documenter, efter en in triplo udstedt Fortegnelse (til Kongen og Hertugerne), som ved Dr. Erasmus Kirstein og Caspar Höyer skulde produceres for den keiserlige Kammerret; dog kun i Afskrifter, som bemeldte to Mænd skulde besörge, hvortil anvises 50 Rdl. Tillige besluttes at bede Kongen af Danmark om, at Originalen af Keiser Carl V.s Lehnsbrev maa blive leveret til Archivet i Gottorp. — *Slesvicf*, die Veneris post misericordias domini. (Tydsk.) 4. Maji.

J. C. H. Dreyer, Monum. Anecd. T. I. p. 56—57.

[2736.] Hertug Adolf af Holstens Skrivelse til Borgemestere og Raad i Hamburg, at saavel han, som Kongen af Danmark og Hertug Johann, have besluttet, med Hensyn til indstrandet Gods under Ditmarsken, at rette sig efter de forhen mellem Ditmarskerne og Hamburgerne desangaaende oprettede Tractater. — *Schlösz Gottorff*, Freytags nach Misericordias Domini. (Tydsk.) 4. Maji.

J. Schubaek, de jure littoris. p. 344.

1571. 7. Maji. [2737.] Biskop EVERHARDT af Lübecks Transsumpt af Keiser Frederik III.s Lehnsbrev paa Ditmarsken til Kong Christian I. af 26. Mai 1473. (Jfr. T. I. Nr. 4472). — *Eytin*, Montags nach Jubilate. (Tydsk.)

Westphalen, monum. ined. T. III. col. 1764—1766.

28 Maji. [2738.] ARNOLDUS BONNUS tilsender Kong Frederik II. et Skrift af hans afdöde Fader Hermannus Bonnus, Superintendent i Lybek, og beder om Tilladelse til at tilegne Kongen et andet Skrift af ham, som er under Pressen. — *Lubegk*, Am 28. May. (Tydsk.)

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 3. Th. S. 287—288.

31. Maji. [2739.] Kong FREDERIK II.s Adelsbrev til Michell Pedersen, som kaldes Gönnge, paa Grund af hans udmærkede Tjenester under Feiden mellem Danmark og Sverrig. — *Frederichsborgh Slott*, Theandt Sidste Dagh Maii.

Hofman, Efterr. om danske Adelsmænd. I. D. S. 78.

6. Junii. [2740.] Kong FREDERIK II.s Befaling, at Sognefolkene til St. Hans Kirke i Ringsted herefter skulle söge til Ringsted Klosters Kirke som deres rette Sognekirke, og St. Hans Kirkes Indkomster tilfalde bemeldte Klosterkirke. — *Frederichsborg*, d. 6te Junii.

Danske Mag. VI. S. 367—368. A. Reyersen, Beskr. over St. Bendts Kirke i Ringsted. S. 8—9.

6. Junii. [2741.] Kong FREDERIK II.s Befaling til Iffuer Bertelson, Abbed i Ringsted Kloster, at de "gemene" Altere, som ikke vare stiftede af Konger eller Dronninger, i Ringsted Klosterkirke, skulde nedbrydes, og i deres Sted igjen bygges og opsættes Stole. — *Frederichsborg*, d. 6te Junii.

Danske Mag. VI. S. 368. A. Reyersen, Beskr. ov. St. Bendts Kirke i Ringsted. S. 12.

9. Junii. [2742.] VIBORG LANDSTINGS Dom, hvorved et Forlig mellem Espen Bertillssen i Degensgaard og Iffver Mortenssen, angaaende en tilbagegaaende Handel, kjendes ugyldigt, da Tingsvidnet derom ikke var optaget "paa fersk Fod"; m. m. — *Viburg Landsting*, Leffuerdagenn nest epther Pindzdag.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 3. Saml. S. 132—134.

24. Junii. [2743.] LUCAS BACKMEISTER underretter den kongelige danske Secretær Nickel Truckenbot om, at den keiserlige Gesandt D. Christoff Philip von Seto igaar Aftes ankom til Rostock, efterat de Danske og Svenske Gesandter samme Dags Morgen havde forladt Byen; m. m. — *Rostock*, ahm tage Johannis des teuffers An. LXX. (Tydsk.)

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 3. Th. S. 327—331. (Brevet, som er paategnet "Prod. 27. Jun. Anno 1571", hörer uden Tvivl til Aaret 1571.)

15. Julii. [2744.] ADTZER OLAFFSEN og ASLAK GUNDESSON paa egne og deres Hustruers Vegne tilskjöde Eriich Munck til Hiörne, Befalingsmand i Nödenes Lehn, Barboo Aae i Trume Sogn og Landet paa begge Sider saalangt deres Eiendom rækker. — *Nödenes*, then 15. Julij.

Saml. til d. norske Folks Spr. og Hist. I. B. S. 252—254.

25. Julii. [2745.] BORGEMESTERE OG RAAD I SLESVIG sælge, med Hertug Adolfs Samtykke, en gammel Kirke paa Holmen til Adam Tratziger, Dr. og Holsteensk Cantsler, for 200 Mark Lybsk. — *(Schleswig)*, Am dage Jacobi des hilligen Apostels. (Plattydsk.)

J. F. Noodt, Beyträge. I. B. S. 603—608.

10. Augusti. [2746.] Oberst HILMAR VON MUNCHAUSEN beder Kong Frederik II., nu da Krigen er tilende, at betale ham de 4000 Tblr., han har tilgode for 2 Aars Tjeneste ifölge Bestalling af 1563. — *Steierberg*, denn 10. Augusti. (Tydsk.)

G. S. Treuer, Geschlechts-Hist. der Herren von Münchhausen. Anh. S. 227—228.

[2747.] Oberst HILMAR VON MÜNCHAUSEN beder Holgker Rosenkrantz om at befordre hans Andragende til Kongen af Dags Dato om Udbetalingen af den Summa, han har tilgode, og som han havde givet Kongen Henstand med til Krigens Tilendebringelse. — Den 10. Augusti. (Tydsk.) 1571. 10. Augusti.

G. S. Treuer, Geschlechts-Hist. der Herren von Münchhausen. Anh. S. 228.

[2748.] Kong FREDERIK II. forbyder Alle og Enhver at kjöbe eller pante noget Gods og Eiendom af Fru Sophie Daa, Otte Huitfeldes Efterleverske, uden med Knud Daaes, som hendes rette Værges og næste Slægts Bevilling og Samtykke. — *Frederichsborg*, thendt xij Augusti. 12. Augusti.

Nye D. Mag. VI. S. 168—169.

[2749.] Kong FREDERIK II. stadfæster de Privilegier, som af hans Fader og andre fremfarne Konger i Danmark vare givne Viszbye Stad paa Guthiland. — *Kiöbenhaffn Slot*, den 23. Dag Augusti. 23. Augusti.

H. N. Strelow, den Guthilandiske Cronica. S. 272—273.

[2750.] Forlig mellem Landsbyerne PALEN og DÖRPLING i Ditmarsken paa den ene Side og Hertug ADOLF paa den anden, angaaende den saakaldte "Seebrok". — *Palhorn*, Sontags nha Bartholomei. (Plattydsk.) 26. Augusti.

Michelsen, Ditmars. Urkundenb. S. 290—291.

[2751.] Hertug HANS til Slesvig og Holsten efterviser sin Ret til Jus patronatus over Bordesholm Kloster imod Hans Pogwisch, og forlanger Sagen desangaaende henviist fra den nedsatte keiserlige Commission til den ordentlige Ret. — *Hansburg*, d. 28. Aug. (Tydsk.) 28. Augusti.

J. F. Noodt, Beyträge. I. B. S. 140—149.

[2752.] LUCAS BACMEISTER melder Hertug Hans den Ældre i Haderslev, at han haaber, at M. Henrich Dinggrave, Skolemester i Rostock, vil modtage Kaldelsen til Hofpredikant-Embedet i Haderslev; tillige besvarer han Hertugens Forespörgsel angaaende det moscovitiske Fyrstehuses Slægtskab med tydske. — *Lübeck*, den 4. Septemb. (Tydsk.) 4. Septbr.

J. F. Noodt, Beyträge. I. B. S. 210—212.

[2753.] LUCAS BACMEISTER melder Hertug Hans den Ældre i Haderslev, at M. Henrich Dinggrave har modtaget Kaldet som Hofpræst i Haderslev. — *Rostock*, den 18. Septembris. (Tydsk.) 18. Septbr.

J. F. Noodt, Beyträge. I. B. S. 212—213.

[2754.] Kong FREDERIK II. stadfæster Kong Christian III.s Brev, dat. Aarhuus, Fastelavns Söndag 1546, hvorved denne tager Prior og menige Convent i den Hellig Aands Hospital i Aalborg og deres Huus, Tjenere og Gods i sin Beskjermelse og stadfæster dets Privilegier. — *Friderichsborg Slot*, den 2. Oct. 2. Octobr.

Hofman, Fundationer. T. IV. S. 155—156.

[2755.] TINGSVIDNE om et Mageskifte mellem Erick Hardenbiergh til Matterup og Hr. Anders Jennsenn, Sognepræst i Flödstrup, m. Fl. om nogle Enge og Agre ved Skousbou. — *Windinghe Herriidz Thing*, Onnssdagenn nest epther Sanctj Dionisij Dagh, som worthenndt 10. Dagh Octobris. 10. Octobr.

Nye D. Mag. VI. S. 138—140.

[2756.] PEDER OXE, NIELS KAAS og CASPAR PASLIK tilskrive Jacob von Zitzewitz (dansk Resident i Curland), om den Liflandske og Moskovitiske Handel, om den Leide, 11. Octobr.

1571. som Kongen havde erholdt af Storfyrsten for keiserlige Gesandter til at forhandle den Liflandske
11. Octobr. Sag, samt om de Polske og Dantziger Fribyttere. — 11. Octobr. (Tydsk.)

Bradst. i Ryge, Peder Oxes Levnet. S. 254—256.

20. Octobr. [2757.] Kong FREDERIK II.s Brev til Borgemestere, Raad og menige Borgere i Aarhuss med 10 Bösseskytter, som skulle have deres Bergeleie en kort Tid i deres Bye; der skal sörges for deres Herberg og nödtörftige Underholdning med Öl og Mad ("2 Maaltider Mad og 6 Potter Öl til hver daglig i det meste"). — *Friderichsborig*, 20. 8bris.

Hüberts, Aktst. vedk. Aarhus. 1. S. 191—192.

20. Octobr. [2758.] Overeenskomst, hvorved Hertug ADOLF tilstaaer Hansz Frützen i Husum at beholde hans Faders Berend Frützens Gaard i Husum med samme Friheder, som tidligere vare forundte hans Forfædre, samt flere nye, hvorimod han til Hertugen skulde afstaae 2 Bönder (Lansten) i Wittbeck. — *Schlosse zu Gottorff*, den 20. Oct. (Tydsk.)

C. U. Beccau, Gesch. Husums. S. 301—302.

21. Octobr. [2759.] BALTHASAR KLAMM lykönsker Kong Frederik II. med den afsluttede Fredstractat med Sverrig, yttrer sin Deeltagelse over Enkedronningens Död, og beder at hans tilbagestaaende Lön for 8 Aar (200 Daler aarlig), hvilken han under Krigen ikke har villet fordre, maa blive ham udbetalt. — *Zell*, am 21. Octobris. (Tydsk.)

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 3. Th. S. 6—8.

24. Octobr. [2760.] Kong FREDERIK II. befaler Christopher Walkendorff, Lehnsmand paa Gulland, strax paa Foraaret at sende en af de lærdeste og forstandigste Provster paa Landet til Kjöbenhavn, for at han kan examineres af Superintendenten og Professorerne ved Universitetet og derefter ordineres til en Superintendent over Gulland. — Den 24de Oktober.

Udt. og Bradst. i Danske Mag. 3. Række. III. S. 176.

27. Octobr. [2761.] LUCAS BACMEISTER melder Hertug Hans den Ældre i Haderslev, at M. Henricus Dinggrave er beredt til Afreisen for at tiltræde det ham tilbudte Hofpræst-Embede i Haderslev. — *Rostock*, den 27. Octobris. (Tydsk.)

J. F. Noodt, Beyträge. 1. B. S. 213—214.

16. Novbr. [2762.] Kong FREDERIK II.s Befaling til Provster, Præster etc. paa Bornholm herefter at svare Jacob Borenholm, som han har beskikket til Jurisdictsfoged paa Öen. — *Nykiöping Slott*, 16. Nouembris.

Hüberts, Aktst. til Bornholms Hist. S. 369—370.

25. Novbr. [2763.] Kong FREDERIK II.s Bevilling til Staden Wilster angaaende Seiladsen paa Bergen i Norge. — *In unser Veste Nickoping*, den 25. Nov. (Tydsk.)

Corpus Constit. Regio-Holsat. 3. B. S. 445—446.

9. Decbr. [2764.] Kong FREDERIK II.s Befaling til Peder Oxe, at han skulde underhandle med nogle Lybske Spillemænd om at gaae i Kongens Tjeneste. — *Frederichsborg*, then 9. Decembr.

Ryge, Peder Oxes Levnet. S. 256—257.

ante 11. Decb. [2765.] Ansögning til Hertug Hans den Ældre fra INDBYGGERNE I DEN MELLEMSTE TREDIEDEEL AF DITMARSKEN om Ophævelse af Forbudet mod Kornudförsel. — (Udateret.) (Plattydsk.)

Michelsen, Ditmars. Urkundenb. S. 292—293. (Paategnet: "Product. Hanssburg den 11. Decembris Anno 71".)

[2766.] Kongens Secretær, HANS SKOUGAARD, skriver til Peder Oxe om Viin at 1571.
forsende til Kolding, samt Talg til Frederiksborg; han beder ham at sende en Sum til Lauritz 11. Decbr.
Brochenhusz, der skal indlöse "the Öer oc thett Gotz", som Kongen vil have indlöst, m. m.
— *Frederichsborg*, den 11. Dec.

Byge, P. Oxes Levnet. S. 257.

[2767.] Hertug HANS DEN ÆLDRE af Slesvig, Holsten etc. hans Forordning, at de 12. Decbr.
Kirken i Weszlingburen i Ditmarsken tilhörende Midler ikke maae drages ind under det övrige Annegods til Deling, men skulle samlede fölge Hovedgaarden. — *Auff unserem Hause Hanszburch*, den 12. Decemb. (Tydsk.)

F. C. Dahlmann, Neocorus. 2. B. S. 274—275.

[2768.] VIBORG LANDSTINGS Kjendelse, at en Dom, hvorved Corfidz Viferdt til Ness, Hövedsmand paa Hald, var idömt sine tre Mark for at have huset en fredlös Mand, ikke kunde i nogen Maade skade hans Ære, hvilket Fru Anne Löchesdatter til Dempstrup havde ladet sig forlyde med. — *Viburg Lanndzting* (uden Dag).

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 3. Saml. S. 134—135.

[2769.] Extract af en LANDSTINGSDOM, afsagt af Holger Rosenkrands til Boller, Jörgen Löcke til Offuergaard, Jörgen Rosenkrands til Rosenholm, Axill Juell til Villestrup og Palli Juel til Strandit, hvorved Pouell Hansenn, for at have kaldet Peder Baggessen en Tyv, dömmes "at were ugild oc saadan en Mand, som hand forn. Peder Baggisenn tillagt haffuer". — *Viborg*, (uden Dag).

Danske Mag. 3. Række. I. S. 201—202.

ante 1572. ante 1572.

[2770.] JOHANNES PISTORIUS, pastor in Tetenbull Eiderstadiæ, ad Ilricum Syadonis, apud Delphos (ɔ: Delve) pastorem, literas dat., in quibus petit, ut mulierum quarundam a Ditmarsis in itinere captarum, inter quas soror sua Anna sit, patrocinium suscipiat. — *In castris Husum*.

J. M. Krafft, zweyfaches Jubel-Gedächtnis. S. 570—571.

[2771.] Literæ ILRICI SYADONIS, apud Delphos pastoris, ad Johannem Rischmannum, archidiaconum Husensem, responsoriæ datæ, de tractatione mulierum quarundam Husensium a Ditmarsis captarum et de dimissione earum.

J. M. Krafft, zweyfaches Jubel-Gedächtnis. S. 570. (Disse tvende Breve, som maae være skrevne mellem Aarene 1558 og 1572, höre u. Tv. til Aaret 1559, jfr. Nr. 1729.)

1572. 1572.

[2772.] Kong FREDERIK II.s Befaling til Peder Oxe, at handle med Peder 6. Januar.
Bretzigk, hvem noget Gods var blevet frataget af Kongens Skibe for Reval, om nogen Erstatning til ham derfor. — *Frederichsborg*, den 6. Januarii.

Byge, P. Oxes Levnet. S. 257—258.

1572. 10. Januar. [2773.] Hans Pogwisch giver Dr. Valentin Heide Fuldmagt til paa hans Vegne at handle om Forlig med Hertugerne Hans og Adolf af Slesvig, Holsten etc. i Sagen angaaende Bordesholm Kloster. — *Lübeck*, Donnerstages nach Trium Regum. (Tydsk.)

J. F. Noodt, Beyträge. I. B. S. 150—151. (Hans Pogwisch's Instruction for Dr. Valentin Heide af samme Dat. sst. S. 151—155.)

15. Januar. [2774.] Hertug Adolf af Slesvig, Holsten etc. afslaaer at give Hans Pogwisch et "Fürbittschrifft" til Hertug Hans den ældre i Anledning af Sagen om Bordesholm Kloster. — *Hütten*, d. 15. Januarii. (Tydsk.)

J. F. Noodt, Beyträge. I. B. S. 156—157.

15. Januar. [2775.] Hertug Adolf af Slesvig, Holsten etc. underretter sin Broder Hertug Hans den ældre om den Besked, han har givet Hans Pogwisch, der angaaende Sagen om Bordesholm Kloster havde henvendt sig til ham. — *Hütten*, d. 15. Jan. (Tydsk.)

J. F. Noodt, Beyträge. I. B. S. 157.

16. Januar. [2776.] Hertug Adolf til Slesvig og Holsten stadfæster et Kjöb, hvorved Cantsler Dr. Adam Tratziger havde tilhandlet sig nogle Boder og Boliger paa Domkirkens Grund for 400 Mark Lybsk. — *Hütten*, den sechtzehenden Monaths-Tag Januarii. (Tydsk.)

J. F. Noodt, Beyträge. 2. B. S. 261—266.

c. 19. Jan. [2777.] Viborg Landstings Dom angaaende Gyldigheden af en Bekjendelse om ulovlig Skovhugst i Affuindzbierg Skov, som Anders Wilsen i Ellkier havde aflagt, efter at have været holdt 12 Uger i Fængsel, og som han siden havde tilbagekaldt. — *Paa Viburg Lands-Snapstingh.*

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 3. Saml. S. 136—138.

30. Januar. [2778.] Kong Frederik II.s Forordning for Cremper- og Wilster-Marsken om Drabsmænds Arrestering og Afstraffelse. — *Schlosse Colding*, den 30. Jan. (Tydsk.)

Corpus Constit. Regio-Holsat. 2. B. S. 86—87.

8. Febr. [2779.] Petrus Bokelmannus, (pastor Husensis), ad Johannem Pistorium, (pastorem Eiderstadensem), de copulatione quadam a se negata, quod consensus propinquorum sponsæ deesset, scribit. — *Husiæ*, 8. Febr.

J. M. Krafft, zweyfaches Jubel-Gedächtnis. S. 454.

1. Martii. [2780.] Viborg Landstings Dom, hvorved Knud Pederssen i Tophiede, der af Boet efter Lauridzs Jensen, hvis Hustru havde forsvoret Arv og Gjeld, havde gjort sig betalt for sit Tilgodehavende, tilpligtes at före tilbage i Boet hvad han havde udtaget, at alle Crediторerne kunde erholde deres Deel. — *Viburg Landzting*, Löffuerdagenn post Mathiæ Apostoli Dag.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 3. Saml. S. 138—140.

2. Martii. [2781.] Kong Frederik II.s Brev, hvorved Herskabs-Fogdens Embede i Ribe afskaffes og hans Forretninger overdrages Byfogden. — *Coldinghuus*, den 2. Dag Martii.

P. Terpager, Ripæ Cimbr. p. 462—463.

3. Martii. [2782.] Fordrag mellem Hertug Adolf af Slesvig og Holsten og Borgemestere og Raad i Kiel angaaende det til Hellig-Aands og S. Jörgens Huse i Kiel hörende Gods. — *Kyell*, Montages nach Reminiscere. (Tydsk.)

Westphalen, monum. ined. T. III. col. 607—611 (med Hertug Adolfs Ratification, dat. *Schlosz Kyell*, Donnerstages nach dem Sontage Reminiscere ɔ: 6. Marts).

[2783.] Kong FREDERIK II.s Fundats for Latinskolen i Odense. — *Koldinghuus Slot*, den 5. Dag Martii. 1572. 5. Martii.

Hofman, Fundationer. T. V. S. 60—66.

[2784.] Den kongelige Statholder HINRICH RANTZOWS Skrivelse til Hertug Hans angaaende den voldsomme Nedrivelse af de nye Stole i Meldorf Kirke. — *Süder-Harstede*, den 5ten Martii. (Tydsk.) 5. Martii.

Michelsen, Ditmars. Urkundenb. S. 301.

[2785.] PEDER OXE beder Abraham v. Bock, Hofmester ved det Churfyrstelig Sachsiske Hof, om at meddele, hvorledes Churfyrstens Hoffolk blive lönnede, da Kongen er tilsinds i Stedet for Spise, Drikke, Hestefoder o. s. v. at give sine Hofsinder en maanedlig Lön i Penge. — *Coldingen*, den 25. Martz. (Tydsk.) 25. Martii.

Ryge, P. Oxes Levnet. S. 260—261.

[2786.] DOM-CAPITLET I SCHLESWIGS Forskrivning til Cæso Eminga, Lector, for 50 Mark Lybsk Hovedstol og 3 Mark Lybsk aarlig Rente. — In den Passchen billigen Dagen. (Plattydsk.) 6-8. Aprilis.

J. F. Noodt, Beyträge. 2. B. S. 267—270.

[2787.] Kong FREDERIK II.s Forordning, at Lehnsmændene (i Norge) skulle have Magt til at give dem Leide, som af Vaade have ihjelslaget nogen, og at de skulle söge at paagribe forsætlige Drabsmænd, og lade dem dömme af Laugmanden, Borgemester og Raad. — *Fridericsborg Slot*, den 9de Dag Aprilis. 9. Aprilis.

H. Paus, kgl. Forordn. for Norge. S. 361—362.

[2788.] Ansögning (til Hertug Hans den ældre) fra MELDORFS UDENBYES BOENDE SOGNEFOLK angaaende deres Ret til Stolene i Kirken. — Des ersten Sondages nha der hilligen Ostern. (Plattydsk.) 13. Aprilis.

Michelsen, Ditmars. Urkundenb. S. 303—304.

[2789.] Kong FREDERIK II. befaler, at enhver, som er forlenet med noget Cannikedom eller Præbende i Osloe Domkirke, skal være forpligtet til at underholde "en Chorall, som schall gange i Scholenn, och i Lerdommen sig forfremme". — *Frederichsborg Slott*, denn 20. Aprilis. 20. Aprilis.

P. F. Suhms Samlinger. 2. B. 3. H. S. 204—205.

[2790.] Skrivelse fra HINRICH RANTZOW til Hertug Hans angaaende den voldsomme Nedbrydelse af Stolene i Meldorf Kirke. — *Wandesbegke*, den 20. Aprilis. (Tydsk.) 20. Aprilis.

Michelsen, Ditmars. Urkundenb. S. 302—303.

[2791.] PEDER OXES Beretning til Kong Frederik II. om den Besoldning, Hofsinderne i Kong Christian III.s Tid havde havt. — *Kiöb.*, 22. April. 22. Aprilis.

Brudst. i Ryge, P. Oxes Levnet. S. 253.

[2792.] ANDERS GRAUER, Erick Langges til Enggillsthollum Foged og Befalingsmand, tilstaaer, efter aflagt Regnskab over oppebaarne Indtægter og besörgede Udgifter, at være Erick Langge i Alt 773 Daler i Penge skyldig. — *Engillsthollem*, Sancti Wolldborig Dag. 1. Maji.

Danske Mag. IV. S. 21.

[2793.] BORGEMESTERE OG RAAD I LYBEK love Kjöbstæderne Rönne, Nexe, Svannike og Hasle paa Bornholm, at de ville have Indseende med, at der af Fremmede ikke gjöres Indgreb i deres Privilegier ved Handel paa Landet. — Den 2. May. (Tydsk.) 2. Maji.

Hüberts, Aktst. til Bornholms Hist. S. 370.

1572. 4. Maji. [2794.] Brev fra Kong FREDERIK II. til Peder Oxe, angaaende Hertug Hans den Yngres Underhandling med Kongen om Gods paa Ærö og Als, m. v. — *Frederichsborg*, then 4. Maij.

Ryge, P. Oxes Levnet. S. 258—259.

5. Maji. [2795.] Kong FREDERIK II. tilmelder Raadet i Lybek de Grunde, hvorfor han ikke kan bevilge dets Andragende om at eftergive Beboerne af Bornholm den paalagte Skat, og tilkjendegiver sin Forundring over, at disse have henvendt sig til Lybek, og ikke til Kongen, deres ordentlige Övrighed. — *Friderichsborg*, 5. May. (Tydsk.)

Hübertz, Aktst. til Bornholms Hist. S. 371—373.

1. Junii. [2796.] Statuter for det hanseatiske Contor i Bergen, givne af BORGEMESTER OG RAAD I LYBEK, samt de tilstedeværende Gesandter fra de övrige Hansestæder. — Auf gemeinen zu *Lübeck*, Trinitatis anno 1572 gehaltenen Ansetage. (Tydsk.)

J. Marquardus, de jure mercatorum singulari. Doc. p. 733—744. J. C. Lünig, Teutsch. Reichsarch. Vol. XIV. P. spec. X. Contin. IV. 2. Th. Forts. S. 90—98.

4. Junii. [2797.] Brev fra PEDER OXE til Kong Frederik II. om en forestaaende Underhandling i Rostock angaaende Brugen af de 3 Kroner i det danske Vaaben, m. v. — *Kiöpnehaffn Slott*, 4. Dag Junii.

Ryge, P. Oxes Levnet. S. 253—254.

5. Junii. [2798.] Landfogden D. HENNING BOIES Beretning (til Hertug Hans den ældre) om den voldsomme Nedbrydelse af Stolene i Meldorp Kirke. — *Heide*, denn 5ten Juny. (Plattydsk.)

Michelsen, Ditmars. Urkundenb. S. 304—305.

6. Junii. [2799.] Skrivelse fra CHRISTOFFER WALCKENDORFF, Befalingsmand paa Gulland, til Dr. Povel Madtsön, Superintendent paa Sjelland, hvori han anbefaler ham Hr. Mourits (Christensön Glad), Præst og Provst i Wiisbye, der ved frit Valg af alle Præsterne paa Gulland er udkaaret til Landets Superintendent. — *Wiisborg*, thenn 6. dag Junj.

J. Wallin, Gothländska Saml. 1. D. S. 155—157.

10. Junii. [2800.] Forlig, oprettet af den kongelige Statholder HINRICH RANTZOW, mellem Borgerne og Indvaanerne i Meldorff angaaende Benyttelsen af "die Menemarck". — *Itzehoe*, den 10. Junii. (Tydsk.)

Corp. constit. Regio-Holsat. 3. B. S. 1387—1388.

11. Junii. [2801.] Kong FREDERIK II.s RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse) i en Sag, hvorunder Anders og Vilhielm Dresselbierrig sagsöge Fru Grethe Briiske til Vonsserup, der ifölge sin afdöde Husbonde Peder Rudtts Forleningsbrev besidder alt hans efterladte Gods for Livstid, til at betale Peder Rudtts Gjæld til Eyller Hardenbiergs Arvinger. — *Kiöpnehaffn Slott*, thend 11. Junii.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 3. Saml. S. 140—144.

11. Junii. [2802.] Kong FREDERIK II.s RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse) i en Sag mellem Lauge Urne til Beltthebierg og Niels Friis til Hesselagger som Værge for Niels Trolles Börn paa den ene Side, og Arrildtt og Jacop Hvittfeldtt, Öllegaardt Trolles Sönner, paa den anden Side, angaaende Arv efter Börge Trolle. — *Kiöpnehaffnn Slott*, thend 11. Junii.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 3. Saml. S. 144—148.

12. Junii. [2803.] Kong FREDERIK II.s RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse) i en Sag mellem Povell Hanssen og Peder Baggessen, Borger i Ribe, hvorved tvende Domme, den

ene afsagt 1571 af tilforordnede Raader og Landsdommerne i Jylland, den anden 1572 af Viborg Landsting, ved hvilke Povell Hanssen var erklæret for ugild Mand, kjendes ved deres fulde Magt. — Thend 12. Junii. 1572 12. Junii

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 3. Saml. S. 148—150.

[2804.] Kong FREDERIK II.s RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse), hvorved Bagge Jenssen, Raadmand i Ribe, frikjendes for Tiltale af Povell Hanssen sammesteds, da denne "var uduelig, saa han ikke maa gaae i Rettergang med nogen ærlig Mand". — Thend 12. Junii. 12. Junii.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 3. Saml. S. 150—151.

[2805.] Kong FREDERIK II.s RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse) i en Sag mellem Eyller Krauffsse til Egholm og Axell Urne til Söegaardt, hvorved en Landstingsdom af denne bekræftes, i Fölge hvilken en dömt Misdæders Gods burde at komme til dennes Husbonde, om end Godset fandtes paa anden Mands Stavn. — *Kiöpnehaffnn Slott*, thend 12. Junii. 12. Junii.

L. Ewensen, Saml. af jur. og hist. Materier. 1. B. 3. H. S. 90—92 (med urigtigt Datum 10. Juni 1577). Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 3. Saml. S. 151—153.

[2806.] Kong FREDERIK II.s RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse), hvorved Fru Ide Norbye til Gamelbroegaardtt, Biildtt Nielssens Efterleverske, der tiltales af Fru Thale Ulffstand, Povell Laxmandtz Efterleverske til Bosieholm, tilkjendes at beholde Sömersholm i Dreysletthe Sogn i Bogherred, da denne Gaard, som hörende til Hr. Povel Laxmandts Gods, af Kong Hans var solgt og skjödet til Jacop Norbye. — *Kiöpnehaffn Slott*, thend 12. Junii. 12. Junii.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 3. Saml. S. 153—156.

[2807.] Kong FREDERIK II.s RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse), hvorved Hr. Otthe Krumpens Morbroders Börn, Stiigge Rossenkrandtz og Jomfru Birgitthe Rossenkrandtz, kjendes berettigede til at tage Arv efter Hr. Otthe Krumpen tilligemed hans Söstersön Joest Högs Börn og Sösterdatters (Anne Högs) Börn, Lauritz og Jacop Rostrup og Fru Elene, Offe Skrams Hustru, ligesom de alle vare Södskende. — Thend 12. Junii. 12. Junii.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 3. Saml. S. 156—159.

[2808.] Kong FREDERIK II.s RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse), hvorved en Dom, afsagt af Oluf Bagge, Herredsfoged i Nörre Herred paa Borringholm og 12 andre Mænd, ved hvilken Birgethe Rasmus Köllers Hustru var dömt at være en Lögnerske og at kagstryges for Fornærmelser mod Ridefogden Frantz Holst, hvilke hun edelig havde benegtet, kjendes magteslös, hvorhos Dommerne dömmes til at lide den Straf, de havde idömt hende. — Then 12. Junii. 12. Junii.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 3. Saml. S. 159—161. Hüberts, Aktst. til Bornholms Hist. S. 373—374.

[2809.] Kong FREDERIK II.s RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse) i en Sag mellem Biörn Anderssen til Stenholt og Niels Friis til Hesselagger, hvorved et af Johan Friis oprettet og af Kong Christian III. confirmeret Skjöde, hvorefter Hesselagger Gaard med alt det ham tilhörende Gods i Gudme Herred stedse skulde forblive hos den ældste af hans Slægt paa Sværdsiden, kjendes ugyldigt, som stridende mod Loven, Recessen og Haandfæstningen. — *Kiöpnehaffn Slott*, thend 14. Dag Junii. 14. Junii.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 3. Saml. S. 161—164.

1572. 14. Junii. [2810.] Kong FREDERIK II.s RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse) i en Sag, hvorunder Hr. Jörgen Löcke til Offvergaardt paa Kongens Vegne tiltaler Axell Juell til Villestrup, Landsdommer i Nörre Jylland, for af Selveierbönder at have tilkjöbt sig en Gaard i Bonderup i Tystedt Sogn i Giislum Herred. — *Kiöpnehaffnn Slott*, thend 14. Junii.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 3. Saml. S. 165—167.

14. Junii. [2811.] Kong FREDERIK II.s RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse) i en Sag mellem Hr. Jörgen Löcke til Offvergaardt paa Kongens Vegne og Axell Juell til Villestrup, Landsdommer i Nörre Jylland, hvorved nogle Bönder i Lille Arden Sogn erkjendes for at være Sidstnævntes Ugedagsmænd, uagtet de boede i et andet Sogn end det, hvori hans Hovedgaard laae. — *Kiöpnehaffnn Slott*, thend 14. Junii.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 3. Saml. S. 168—169.

14. Junii. [2812.] Kong FREDERIK II.s RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse), hvorved Fru Ane Matzdaatther til Nörgaardt, Albritt Högs Efterleverske, Datter af Mester Matz Hvidtt og Fru Lene Olufsdaather, der tiltales af Otthe Gyldenstiern til Primdall, tilkjendes sin Moders efterladte Arvegods ifölge det Bevillingsbrev, hvorved Kong Christian III. havde tilladt hendes Moder at ægte den ufrie Mand Mester Matz Hvidtt. — *Kiöpnehaffnn Slott*, thend 14. Junii.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 3. Saml. S. 169—174.

15. Junii. [2813.] Kong FREDERIK II.s Bevilling, hvorved 3 Gaarde i Avnslev, Refsvindinge og Nyborg, som havde tilhört S. Giertruds Gilde i Nyborg, henlægges til Vor Frue Kirke i Nyborg, med Vilkaar, at deraf aarlig skulde gives 300 Bagerbröd, 2 Sider Flesk og 1 Td. Öl til fattige Peblinge og fattige Folk i Nyborg. — *Kjöbenhavn Slot*, den 15. Junii.

Hofman, Fundationer. T. V. S. 471—472.

16. Junii. [2814.] Kong FREDERIK II.s Forordning, hvorved Værdien af den her i Riget brugelige Mönt bestemmes saaledes, at hvert Markstykke skal gjælde for 8 Skilling, hver otte Skilling for 4 Skilling, een gammel Daler regnes for 32 Skilling dansk o. s. v.; iligemaade forbydes Udförsel af Landets Mönt. — *Kiöbenhafn Slott*, den 16. Junii.

P. Friis Edvarsen, Underr. om Schielschiör. S. 433—434.

17. Junii. [2815.] PEDER OXES Brev til Hertuginde Elisabeth af Meklenborg, om hvad der var bestemt til Livgeding for hendes Datter, Prindsesse Sophia, som tilkommende Dronning i Danmark. — *Kopenhagen*, den 17. Junii. (Tydsk.)

Ryge, P. Oxes Levnet. S. 263.

17. Junii. [2816.] Kong FREDERIK II.s RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse) i en Sag mellem Jomfru Metthe Urne paa den ene Side og Peder Munck til Estuadttgaardtt paa hans Sösters (Margrete Urnes) Vegne, Johan Urne, Johan Skouffgaardtt og Fru Lizabett Urne og alle andre Fru Anne Rönnous, Hr. Johan Urnes Hustrues, Arvinger paa den anden Side, angaaende Arven efter Carll Urne. — *Kiöpnehaffn Slott*, thend 17. Junii.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 3. Saml. S. 174—176.

17. Junii. [2817.] Kong FREDERIK II.s RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse) i en Sag, hvorunder Erick Rudtt til Fuldsanng tiltaler Oluff Pederssen, Borgemester, og Niels Toffskouff, Byfoged i Ribe, for ikke at have villet skaffe ham Ret over en ved Navn Peder Jörgensen, da denne for en anden Sag var stævnet for dem. — *Kiöpnehaffnn Slott*, thend 17. Junii.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 3. Saml. S. 176—177.

[2818.] Kong FREDERIK II.s RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse), hvorved i en Sag mellem Söffren Tollessen og Peder Thamissen, Borgere i Aarhuus, angaaende forskjellige Forurettelser, sidstnævnte frikjendes, og den förstnævnte dömmes til "at straffes som vedbör", fordi han som fredlös Mand havde dristet sig til at komme i Kongens Nærværelse. — *Kiöpnehaffnn Slott*, thend 17. Junii. 1572. 17. Junii.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 3. Saml. S. 177—178.

[2819.] Den nordstrandske Landret, stadfæstet af Hertug HANS DEN ÆLDRE. — *Husburg*, am Tage nach Johannis Baptistæ. (Tydsk.) 25. Junii.

A. Heimreich, Land-Recht des Nord-Strandes. Schlesw. 1670. Corpus Statutor. Slesvicens. 1. B. S. 429—529.

[2820.] Kong FREDERIK II. tilkjendegiver Indbyggerne paa Bornholm, at han agter at sende nogle af Rigets Raad til Öen ved S. Bartholomei Dag for at forhöre Indbyggernes Klager, og hjelpe dem til Lov og Ret. — *Frederichsborg*, thennd 27. Dag Junij. 27. Junii.

Hübertz, Aktst. til Bornholms Hist. S. 375—376.

[2821.] Kong FREDERIK II.s Befaling til Nogle hans Raad og gode Mænd at möde med deres Folk og Heste, "welstafferidt", om Löverdagen for . . . Dag, som er den . . . Julii næstkommende i Giedsöer (paa Falster) for at modtage Kongens Fader (ɔ: Svigerfader) Hertug Ulrich af Mekleuborg og ledsage ham til Kongen, samt forrette Hoftjeneste medens Hertugen forblev i Landet. — Udateret. initio Julii.

P. Friis Edvarsen, Underr. om Schielschiör. S. 416—417. cfr. S. 77. (Et med dette næsten ordlydende Brev, hvori den forventede Fyrstes Navn blot betegnes med N., er meddeelt sst. S. 430, men henföres af Forf. S. 88 til 1598.)

[2822.] Kong FREDERIK II.s Befaling til daværende og efterkommende Lehnsmænd paa Vordingborg Slot, at de skulle aarlig til Hospitalet i Nestved erlægge 1 Pund Rug, 1 Pund Byg og 1 Fjerding Smör af en Gaard, som Kongen henlagde til bemeldte Slot. — *Vordingborg Slot*, den IIIJ. Dag Julii. 4. Julii.

Hofman, Fundationer. T. X. S. 164.

[2823.] Brev fra D. HENNING BOIE til Henneke van Bockwolden, Huusfoged i Hanrowe, angaaende nogle Grændse- og Toldstridigheder med Hanerau. — *Heyde*, denn 4. July. (Plattydsk.) 4. Julii.

Michelsen, Ditmars. Urkundenb. S. 295—298.

[2824.] DITLEFF RANTZOWS Svar paa Henning Boies Skrivelse til Henneke van Bockewalden (cfr. Nr. 2823), angaaende forskjellige Grændse- og Toldstridigheder med Hanerau. — *Hanrow*, den 17ᵗᵉⁿ July. (Tydsk.) 17. Julii.

Michelsen, Ditmars Urkundenb. S. 298—299.

[2825.] Hertug ULRICH af Meklenborgs Bestemmelse af den Brudeskat eller Medgift i Penge, han foruden Klæder og Smykker vil give sin Datter Prindsesse Sophia ved hendes Formæling med Kong Frederik II., hvorhos han bekræfter alle de ved Bestemmelsen af hendes Livgeding af Kongen tagne Forbehold. — *Copenhagen*, Sonnabents nach Margarethæ den Neünzehenden Monaths-tag July. (Tydsk.) 19. Julii.

Nye D. Mag. IV. S. 274—276.

[2826.] Kong FREDERIK II.s Bestemmelse af Livgedinget for hans tilkommende Gemalinde Prindsesse Sophie af Meklenborg. — *Schloss Copenhagen*, (udateret). (Tydsk.) 19. Julii?

Nye D. Mag. IV. S. 270—274.

1572. 19. Julii. [2827.] VIBORG LANDSTINGS Dom i en Sag mellem Hr. Jacop Brassen, Sognepræst til Giested Kirke, og Thord Michelssen i Nörgaard, hvórved en Strid om Pladsen i Stolestaderne i Kirken overlades til Afgjörelse efter Skik og Brug af Sognepræsten og Kirkeværgerne. — *Viburg Landzting*, Löffuerdagenn som er denn 19. Julii.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 3. Saml. S. 178—179.

9. Augusti. [2828.] PEDER OXES Brev til Joachim Woperssnaw, Meklenborgsk' Raadsherre, hvormed han sender 5 Portraiter af Kong Frederik II., hvilke Kongen havde lovet bemeldte Woperssnaw og 4 andre Meklenborgske Raader ved sin Formæling med Dronning Sophia. — *Kopenhagen*, den 9. August. (Tydsk.)

Ryge, P. Oxes Levnet. S. 261—265.

14. Augusti. [2829.] Kong FREDERIK II.s Instrux for Rigsraaderne Biörnn Kaasz til Starupgaard, Biörnn Annderszenn til Stennolt, Jörgen Marsvin til Dybeck, og Kongens Secretair Thönne Parsberg, der skulde afgaae til Bornholm for at hjelpe Indbyggerne til Lov og Ret, samt ordne Retsvæsenet paa Öen, m. m. — *Frederichsborg*, 14. Augustj.

Hübertz, Aktst. til Bornholms Hist. S. 376—379.

20. Augusti. [2830.] Dr. CALIXTUS SCHEIN bringer Kong Frederik II. Efterretninger fra Nederlandene, bl. a. at Hertug Adolff af Holsten med Ryttere og Knægte skal ved Grunigen være omringet af Prindsen af Vranien. — *Lubeck*, den 20. Augusti. (Tydsk.)

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 3. Th. S. 263—265.

20. Augusti. [2831.] Transsumtum testimonii de templo Dominicanorum Ripensi d. d. 6. Aug. 1542 (cfr. Nr. 414), a JOHANNE LAGONIO, episcopo, et JOHANNE SVANINGIO, decano capituli, confirmatum. — *Ripis*, d. 20. Aug.

P. Terpager, Rip. Cimbr. p. 374—375.

27. Augusti. [2832.] Klage fra HANNSZ VHIRDT i Alversstorp (i Ditmarsken) til hans Landsherre (Hertug Hans den ældre) over Forurettelser af Toldvæsenet i Hanerau. — Den 27sten August. (Plattydsk.)

Michelsen, ditmars. Urkundenb. S. 300.

31. Augusti. [2833.] Kong FREDERIK II. befaler Borgemestre, Raad og menige Borgere i Kjöbenhavn, da Volden og Befæstningen for Byen skal være meget forfalden, at være betænkt paa Midler til dens Istandsættelse. — *Frederiksborg*, den 31te August.

G. F. Lassen, Kjöbenhavns Befæstnings Hist. S. 104.

31. Augusti. [2834.] Kong FREDERIK II.s Befaling til Peder Oxe om aarlig at besörge endeel Fiskevare sendte til Lybek til Churfyrstinden af Sachsen, Kongens Söster. — *Frederichsborg*, 31. Aug.

Ryge, P. Oxes Levnet. S. 267.

5. Septbr. [2835.] Dom, afsagt af BIÖRN KAAS til Starup, BIÖRN ANDERSEN til Stenholt, JÖRGEN MARSVIN til Dybek, TÖNNE PARSBERG til Harrested og JACOB IVERSEN, Landsdommer paa Bornholm, i en Arvesag mellem Anders Nielsen i Rödsker Sogn og Jens Persen angaaende en Gaard i Clemendsker Sogn. — *Rödne*, 5. Septbr.

Udt. og Brudst. i Hübertz, Aktst. til Bornholms Hist. S. 379—380.

6. Septbr. [2836.] Beretning af BIÖRN KAAS til Starupgaard, BIÖRN ANDERSEN til Stenholt og JÖRGEN MARSVIN til Dybek, angaaende et med 17 frie og frelse Mænd paa Bornholm holdt Möde, hvori disse havde forsögt at hævde deres Adels-Frihed og Rettighed imod Angreb af Sven Ketting og andre. — *Boringholm*, den 6. September.

Hübertz, Aktst. til Bornholms Hist. S. 380—382.

[2837.] SWEDER KETTING, Befalingsmand paa Bornholm, skriver til Raadet i 1572.
Lybek om de idag afreiste danske Commissariers Foretagender paa Öen; de have paalagt ham 9. Septbr.
at tilbagebetale omtrent 900 Daler, som formeentlig ulovligt hævede Böder; de have tilstaaet Frimændene Forstrandsret, Jagtret, Hals- og Haands-Ret; ophævet Forbudet mod Udförsel af Qvæg og Kjöd, m. m. — *Rotten*, am 9. Septembris. (Tydsk.)

Hüberts, Aktst. til Bornholms Hist. S. 383—389.

[2838.] PEDER OXE tilskriver Hertugen af Lothringens Secretær, Melchior 10. Septbr.
Hendrichsen, angaaende Betalingen af de Penge, hvorfor han havde Slottet Einweill i Pant; tillige klager han over forsömmelig Betaling af Indkomsterne af Einweill og Schaumburg. — *Kiöb.*, 10. Sept. (Oversættelse.)

Ryge, P. Oxes Levnet. S. 316.

[2839.] Kong FREDERIK II. fordrer af Raadet i Lybek, at det skal indsætte en 25. Septbr.
anden Embedsmand paa Bornholm istedenfor Schweder Ketting, der ved ulovlig Beskatning og uretfærdig Retspleie har fremkaldt mangehaande Klager; hvorhos Kongen forlanger, at Ketting, förend han forlader Landet, drages til Ansvar. — 25. Septbr. (Tydsk.)

Hüberts, Aktst. til Bornholms Hist. S. 390—391.

[2840.] Transscriptum NICOLAI HEMMINGII RECTORIS PROFESSORUMQUE UNIVERSI- 26. Septbr.
TATIS HAFNIENSIS articuli cuiusdam ex nova fundatione Universitatis a Frederico II. die 11. Sept. 1571 facta, in quo omnia capitulorum et in Dania et in Norvegia privilegia confirmantur. — *Hafniæ*, die 26. Septembris.

P. F. Suhms Samlinger. 2. B. 3 H. S. 202—203.

[2841.] GEORG CRAU gjentager sin Bön til Kong Frederik II., at hans Landsmand 27. Septbr.
og Slægtning Peter Bergken maa gjenerholde sit Skib "Elefanten". — *Warenburgk*, den 27. Septemb. (Tydsk.)

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 3. Th. S. 288—289.

[2842.] PAUL HVITFELDT til Sindstrup, Statholder i Norge og Hövedsmand paa 31. Septbr.
Aggershuus, WINTZENS JUUL, Hövedsmand paa Bergenhuus, og JOHANN WINSTERMAND til Olstrup, Norges Cantsler, forordne paa Kongens gode Behag, at Grundleiere i Bergen, som i 3 Aar ikke svare den tilbörlige Afgift af Grunden, skulle have forbrudt til Grundeieren, hvad Bygning og Bekostning de have gjort paa Grunden. — *Bergenhuus*, den 31. Dag Sept.

H. Paus, kgl. Forordn. for Norge. S. 362—361 bis.

[2843.] Kong FREDERIK II. forlehner Hans Pedersen "vor Mand og Tjener", med 9. Octobr.
Provstiet til Mariæ Kirke udi Opslo, som Johan Wenstermand "nu udi Være haffuer". — *Friderichsborg*, den 9. Octob.

Danske Mag. I. S. 344.

[2844.] VIBORG LANDSTINGS Dom i en Sag, hvorunder Erick Hardenbierg til 11. Octobr.?
Matterup tiltaler Jens Nielssen i Leffvet, fordi denne havde "bundet Bogsed" paa en Eg, som Oluff Mule og flere skulde have fraranet ham, uden at angive bemeldte Egs Værdie. — *Paa Viburg Landsting*, Löffverdagen (adde: *epther?*) Dionisi.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 3. Saml. S. 179—180.

[2845.] Kong FREDERIK II. tager Indbyggerne i Stege under sin Beskjermelse og 16. Octobr.
stadfæster alle de dem af hans Fader og andre fremfarne Konger i Danmark givne Privilegier og Friheder. — *Frederichsborg Slot*, den 16. Dag Octobris.

J. Paludan, Beskr. over Möen. 2. D. S. 294—295.

1572. [2846.] Supplik fra INDBYGGERNE I MELDORP SOGNS NÖRRE FJERDING (til Hertug
20. Octobr. Hans den ældre) om at eftergive dem de Böder, hvori de kunde forfalde for deres Nedrivelse af Stolene i Meldorp Kirke. — Den 20. Octobris. (Plattydsk.)

Michelsen, Ditmars. Urkundenb. S. 305—306.

17. Novbr. [2847.] Kong FREDRIK II. tilkjendegiver Raadet i Lybek, at han med Forsæt ikke har besvaret dets Brev angaaende Schweder Kettingk, hvem han, paa Grund af hans mange strafværdige Handlinger, ikke vil taale længere som Embedsmand paa Bornholm. — *Keldinngenn*, den 17. Novbr. (Tydsk.)

Hüberts, Aktst. til Bornholms Hist. S. 391—392.

18. Novbr. [2848.] Kong FREDERIK II.s Befaling, at Lehnsmanden i St. Knuds Kloster aarlig skal give Læsemesteren i Odense 60 Daler m. m., samt holde St. Knuds Kirke ved Hævd og Magt; tillige skal han udbetale Skolemesteren 18 Mark, der forhen svaredes denne af en en Gaard, som Kongen nu havde overdraget til Eskil Göie. — *Koldinghuus Slot*, den xviij Dag Novembris.

Hofman, Fundationer. T. VI. S. 254—255. (Den Deel af Brevet, som angaaer Skolemesteren, findes ogsaa, sst. T. V. S. 70.)

11. Decbr. [2849.] Vidnesbyrd, udstedt af NIELS MOURITSÖN til Skoubyegaard og ANDERS GRÖN til Bispgaard, om det Svar de fik af Henning Venstermand til Braaby, da de efter Begjering af Claus Glambek til Staarup havde afæsket ham Svar paa det Spörgsmaal, om han havde udslaget Claus Gambeks Vaaben, som var opsat i Christoffer Bangs Huus i Odense, og hvad Aarsag han havde dertil. — *Middelfart*, den ellefte Dag Decembris.

C. Thestrup, Daam.s og Norges Krigsarmatur. S. 215—216.

16. Decbr. [2850.] Kong FREDERIK II. forunder det almindelige Hospital i Aarhus aarligen 100 Læs Ved af "forrodene treer och filder" af Skovene, som ligge til Schanderborg Slot. — *Schanderborg*, thennd xvj Decembris.

Hübertz, Aktst. vedk. Aarhus. I. S. 192—193.

20. Decbr. [2851.] RAADET I LYBEK tilkjendegiver Sweder Kettingk, at det paa Grund af Kongens vedvarende Misgunst imod ham har maattet udstede et Patent, hvorved Administrationen af Bornholm overdrages Cort Harthwich. — Dem 20. Decbr. (Tydsk.)

Hübertz, Aktst. til Bornholms Hist. S. 393.

[2852.] DE "GERICHTSVERORDNETEN" I MELLEMDELEN AF DITMARSKEN ansöge (Hertug Hans den ældre) om en aarlig Godtgjörelse for deres Tjeneste. — (Uden Dag.) (Plattydsk.)

Michelsen, Ditmars. Urkundenb. S. 293—295.

[2853.] FORORDNING (i Udtog) om at "ingen Borger af Nord-far eller Finmarks-fær skal handle med en andens Skyldmænd, al den Stund de kunde have Forening udi Handel og Kjöb".

Saml. til det norske Folks Spr. og Hist. 3. B. S. 276.

[2854.] Formular til en Kirkebön, foreskrevet Præsterne i Slesvig og Holsten af Superintendenten i Slesvig, PAUL VON EITZEN, for den Tid Hertug Adolf var fraværende som Deeltager i Hertugen af Albas Feldttog i Nederlandene. (Tydsk.)

Dän. Biblioth. 5. Stück. S. 285—290.

1573. 1573.

[2855.] Kong FREDERIK II. tillader, at jordegne Bönder af Ning Herred, som aarlig före Ved til Kongens Gaard i Aarhus, skulle indtil videre være forskaanede for at udgive Vedpenge. — *Schanderborg*, thend ii Januarij. 2. Januar.

Hübertz, Aktst. vedk. Aarhus. I. S. 193—194.

[2856.] Epistola GERHARDI RANZOVII ad Adolphum, ducem Holsatiæ, Slesuicensem etc., gratulatoria, de salvo eius in patriam reditu. — *Argentinæ*, Postrid. calend. Jan. 2. Januar.

J. F. Noodt, Beyträge. 2. B. S. 191—192.

[2857.] Skik og Ordning geistlige Sager samt det verdslige Politie anförende, vedtaget for Bergen af WINTZENS JUEL, Hövedsmand paa Bergenhuus, LAUGMAND, BORGEMESTERE OG RAADMAND og MENIGE LAUGRETTE. — *Bergens Raadstue*, den 8de Januarii. 8. Januar.

H. Paus, kgl. Forordn. for Norge. S. 361 bis—368.

[2858.] Vidnesbyrd, afgivet efter Hertug Johans Befaling af JOHANNES TUNDERUS, Præst til Witzoe (ↄ: Vedsted) Sogn i Gram Herred, angaaende Kirketilsyn og Besættelse af de geistlige Embeder i Hertug Christians Tid ved D. Eberhardus (Weidensee) og M. Anthonius (Keyser). — *Witzoe Caspel*, des 12ten Dages Januarij. (Plattydsk.) 12. Januar.

Kirkehist. Saml. I. B. S. 391—394.

[2859.] Kong FREDERIK II. forunder Mester Lauritz Nielssen, Skolemester i Aarhuss "en gammel Residentz Gaardstedt", som har ligget til S. Johannis Evangelistæ Alter i Aarhuss Domkirke, til Eiendom, mod at svare aarlig Jordskyld $1^1/_2$ Mark Danske til fattige Peblinge i Byens Skole. — *Schanderborg*, 14. Januarij. 14. Januar.

Hübertz, Aktst. vedk. Aarhus. I. S. 194—195.

[2860.] VIBORG LANDSTINGS Dom i en af Fru Pernille Oxe til Sæbygaard indstævnet Sag, hvorved en af Chresten Suendssen i Skouffsgaard given Lov, at han ingen Gjæld var Rasmus Pederssen i Volstrup pligtig, kjendes ved Magt. — *Paa Viburg Landzting*, Löffuerdagenn epther Conversionis Pauli. 31. Januar.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 3. Saml. S. 181—185.

[2861.] Kong FREDERIK II.s Befaling til alle Landsdommere og Stifts-Lehnsmænd, at de skulle forkynde paa Landstinget Kongens aabne Brev om at han vil holde en almindelig Herredag i Randers förstkommende Trefoldigheds Söndag. — *Skanderborg*, den förste Februarii. 1. Febr.

S. A. Stadfeldt, Beskr. over Randers. S. 428.

[2862.] Kong FREDERIK II.s Befaling til Peder Oxe om at indlöse Sylnitzborg og Lyckou Slotte og Lehn fra Jörgen Biilde. — *Skanderborg*, 3. Febr. 3. Febr.

Ryge, P. Oxes Levnet. S. 270.

[2863.] Kong FREDERIK II. forunder Mester Gjertt van Gröningenn, Borger i Aarhus, Frihed for Skat, Vagthold og al anden borgerlig Tynge, saalænge han er i Kongens Arbeide. — *Schanderborg*, 3. Febr. 3. Febr.

Hübertz, Aktst. vedk. Aarh. I. S. 195—196.

[2864.] SCHWEDER KETTINGK tilskriver Raadet i Lybek om de store Skatterestancer paa Bornholm paa Grund af Folkets Forarmelse ved Paalæg og Fiskeriets Aftagelse; han meddeler, at have erfaret, at Kongens Ugunst imod ham især skriver sig fra Peder Oxe, 14. Febr.

1573. der önsker at komme i Besiddelse af hans Gaard Wallenszgard, m. m. — *Hamerszhusen vp*
14. Febr. *Bornholm*, denn 14. Februarij. (Plattydsk.)

Hüberts, Aktst. til Bornholms Hist. S. 394—398.

21. Febr. [2865.] Hertug ADOLFS Reces ("Abschied") fra den paa Gottorp holdte Land- og Retsdag for Nörre-Ditmarsken. — *Schlosze Gottorff*, Sonnabends nach Reminiscere. (Tydsk.)

Michelsen, Ditmars. Urkundenb. S. 308—313.

25. Febr. [2866.] Kong FREDERIK II.s RETTERTINGS Dom, hvorved Christoffer Göie til Gunderslöffholm kjendes pligtig til at svare til en Stævning, som Oluff Mouritzen til Bollerup, Forstander for Herluffholms frie Skole, havde taget i Anledning af et Gjenbrev. — *Udi vortt Closter udi vor Kiöpstedtt Ringstedtt*, thend 25. Februarii.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 3. Saml. S. 185—186.

25. Febr. [2867.] Kong FREDERIK II.s RETTERTINGS Dom, hvorved en Indsigelse af Christoffer Göie til Gunderslöffholm mod den af Oluff Mouritzen til Bollerup, Forstander for Herluffsholms frie Skole, paabegyndte Forfölgning til Laas af denne Skoles Gods, afvises. — *Udi vortt Closter udi vor Kiöpstedtt Ringstedtt*, thend 25. Februarii.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 3. Saml. S. 187—194.

26. Febr. [2868.] Kong FREDERIK II.s Brev til Peder Oxe, om Skatteopkrævning, Udsendelse af Rentepenge til Churfyrsten af Sachsen, Fattiges Underholdning i Kjöbenhavn, Maribos Klosters Abbedisses Forhold, Handelen paa Island, m. v. — *Skanderborg*, den 26. Februar.

Ryge, P. Oxes Levnet. S. 268—269.

28. Febr. [2869.] Hertug ADOLFS Forskrivning til Mag. Johannes Lucht, Possessor Vicariæ Divorum Petri og Pauli under Domcapitlet i Slesvig, og hans Efterfölgere i samme Vicarie, for 550 Mark Lybsk Hovedstol og 33 Mark Lybsk aarlig Rente. — *Gottorff*, den letzten Februarii. (Tydsk.)

J. F. Noodt, Beyträge. 2. B. S. 270—275.

6. Martii. [2870.] Kong FREDERIK II. tilstaaer Borgemester, Raad og menige Borgere i Aarhuus Eftergivelse af 800 Daler, hvormed deres Bye paa Grund af stor Pestilents er kommen til Restance. — *Schanderborg*, 6. Martz.

Hübertz, Aktst. vedk. Aarhus. I. S. 196.

6. Martii. [2871.] Ansögning fra MELLEMDELEN AF DITMARSKEN (til Hertug Hans den ældre) angaaende Undersögelsen mod Landskriveren Gabriel Lange og Beskikkelsen af en Landfoged i Stedet for Dr. Henning Boie. — *Heide*, denn 6. Martii. (Plattydsk.)

Michelsen, Ditmars. Urkundenb. S. 313—314.

9. Martii. [2872.] RAADET I LYBEK tilskriver Schweder Ketting, at det er dets alvorlige Villie, at Administrationen af Bornholm overdrages Cordt Hartwich, hvorfor det befaler ham at overlevere denne Slottet med Slotsloven, o. s. v. — 9. Marts. (Tydsk.)

Udt. i Hüberts, Aktst. til Bornholms Hist. S. 398.

14. Martii. [2873.] D. JOHANNIS PRATENSIS, professoris, ad Dr. Petrum Severinum, medicum regium, literæ datæ, res nonnullas, qvæ ei et Carolo Danzæo, legato Gallico, interfuerant, referentes. — *Hafniæ*, 14. Martii (sine anno).

Dän. Biblioth. 8. Stück. S. 476—478. (Aaret usikkert.)

15. Martii. [2874.] SCHWEDER KETTINGK, Befalingsmand paa Bornholm, forsvarer sig for Raadet i Lybek mod Kongen af Danmarks Beskyldninger, at han skal have aftinget med mange paa Öen, da dette kun var skeet med nogle enkelte og efter de danske Commissariers Raad,

m. m.; han lover at overgive Bestyrelsen til Cord Hartwigk, men beder om Tid til at ordne sine Sager. — *Hamerszhusenn*, den 15. Martij. (Tydsk.) 1578. 15. Martii.

Hüberts, Aktst. til Bornholms Hist. S. 399—402.

[2875.] Kong Frederik II. befaler Peder Oxe at lade Arbeidet med Kjöbenhavns Befæstning standse, da Borgerne for Tiden ikke ere i Stand til at bære den store dermed forbundne Omkostning. — *Skanderborg*, den 16de Marts. 16. Martii.

G. F. Lassen, Kjöbenhavns Befæstnings Hist. S. 104—105.

[2876.] Kong Frederik II. stadfæster et af Jörgen Lycke, Embedsmand i Mariager Kloster, paa Klosterets Vegne udstedt Brev, hvorved han bortfæster til Suen Christensen, Raadmand i Ringkjöbing, en Gaard i Ringkjöbing og en Toft, kaldet Triudtoft, ved Præstebroe for hans og hans Hustrues Livstid. — *Skanderborg*, then XVII. Martii. 17. Martii.

Danske Mag. VI. S. 199—200.

[2877.] Kong Frederik II.s Brev til Peder Oxe, om Penge, som skulde betales Greven af Schuartzborg og hans Ryttere, Maanedspenge til Hofsinderne, Underholdning for Fattige og Huusarme i Sjellands Kjöbstæder, Anskaffelse af Hofklædninger og deres Farve. — *Skanderborg*, 18. Martii. 18. Martii.

Ryge, P. Oxes Levnet. S. 271—272.

[2878.] Kong Frederik II. tilkjendegiver Borgemestere og Raad i Kjöbenhavn, at da Borgerne i denne dyre Tid finde sig fast besværede Byens Befæstning at fuldrive, har han besluttet indtil videre at lade dette Arbeide beroe. — *Skanderborg*, den 18de Marts. 18. Martii.

G. F. Lassen, Kjöbenhavns Befæstnings Hist. S. 105.

[2879.] Schweder Kettingk melder Raadet i Lybek, at han idag har overgivet Slotsloven til M. Kort (Hartwich), og at de ere ifærd med at affatte Inventarium; beder om Opsættelse af sin Afreise for at ordne sine Sager og forlanger Penge for at tilfredsstille Folk; han forsvarer sig i Anledning af nogle Huse, han havde opfört, og Skibe, hvis Bygning han havde begyndt, m. m. — *Hamerszhausenn*, denn Midwoch na Palm. (Tydsk.) 18. Martii.

Hüberts, Aktst. til Bornholms Hist. S. 402—405.

[2880.] Skrivelse fra Schweder Kettingk til Raadet i Lybek (bestemt til at forelægges Kongen af Danmark), hvori han forsvarer sig mod Kongens Beskyldning, at han hemmelig havde indgaaet Forlig med mange; han tilkjendegiver, at han idag har overgivet M. Cord Hartkinck (i andre Doc. Hartwich) Slotsloven, og yttrer det Haab, at Kongen vil lade ham forblive nogen Tid paa sine Godser paa Bornholm for at ordne sine Sager. — *Hamerszhausenn*, den Mittwochen nach Palmarum. (Tydsk.) 18. Martii.

Hüberts, Aktst. til Bornholms Hist. S. 405—408.

[2881.] Kong Frederik II. under og tillader, at hans Hofprædikere, M. Niels Nielsen Colding og M. Christoffer Knopf, saa og hans Capelmester, Arnoldus de Fine, maae bruge og beholde Provstegaarden ved Kolding, saalænge de ere i hans Tjeneste. — *Skanderborg*, 19. Martii. 19. Martii.

D. G. Zwergius, Siell. Cleresie. I. T. S. 474—475. J. J. Fyhn, Efterr. om Kolding. S. 178.

[2882.] Raadet i Lybek tilkjendegiver Sweder Kettingk sin Forundring over, at han "mit Rechte" maa indkræve den tilbagestaaende Rente paa Bornholm, og forlanger hans Erklæring, hvorfor han ikke, som tilforn, kan inddrive den ved Udpantning, m. m. — *Lubeck*, 19. Martij. (Tydsk.) 19. Martii.

Hüberts, Aktst. til Bornholms Hist. S. 408—409.

1573. [2883.] Kong FREDERIK II.s Brev til Befalingsmanden Johan Bochholt og Super-
20. Martii. intendent i Hole Stift Gudbrand Torlachsen om ufortövet at efterkomme Kongens Befaling af 28. Apr. 1571 med Hensyn til fattige Præsters Understöttelse. — *Skanderborg Slott*, then xx. dag Martii.

Finni Johannæi Hist. Eccl. Isl. T. III. S. 17—18. M. Ketilsen, Forordn. til Isl. 2. D. S. 67—69.

20. Martii. [2884.] Kong FREDERIK II.s Brev til Superintendent i Hole Stift, Gudbrand Thorlacksen, at beskikke nogle af Præsterne til Provster, til hvilken Bestilling hidtil Sysselmændene imod Ordinantsen vare brugte. — *Skanderborg Slott*, thend xx. dag Martii.

Finni Johannæi Hist. Eccl. Isl. T. III. S. 18—19. M. Ketilson, Forordn. til Isl. 2. D. S. 69—70.

20. Martii. [2885.] Kong FREDERIK II.s Brev, at det skal staae enhver frit for at reise fra Island til Danmark eller fremmede Lande til Studeringer eller i hvilkesomhelst andre Anliggender, uden at behöve at udstede nogen Forpligtelse. — *Schanderborg Sloth*, thenn xx. Martii.

Finni Johannæi Hist. Eccl. Isl. T. III. S. 19—20. M. Ketilson, Forordn. til Isl. 2. D. S. 71—72.

30. Martii. [2886.] Kong FREDERIK II.s og Hertugerne HANS's og ADOLFS "Landtgerichts Ordnung" for Fyrstendömmerne Slesvig, Holsten og Stormarn. — Montags nach Quasimodogeniti.

Særskilt trykt i Hamburg 1573. Schlesw.-Holst. gemeinsch. Verordn. S. 146—213.

31. Martii. [2887.] SWEDER KETTY(N)CK tilskriver Raadet i Lybek om Overleveringen af Slottet med Inventarium til Cordt Hartekynck, om de hemmelige Forlig, han efter Kongen af Danmarks Paasagn skal have indgaaet med mange paa Öen, om M. Harmen Beuthins Beskyldninger; tillige beder han om Penge m. v. — *Rottn vp Bornholm*, den 31. Marts. (Plattydsk.)

Hübertz, Aktst. til Bornholms Hist. S. 409—412.

1. Aprilis. [2888.] HERMAN BOYTIN tilskriver Borgemester Heynrich Plonniesz i Lybek, at Kongen af Danmark skal have ansat en Dag i Randers til at undersöge Klagerne mod Schweder Ketting, og at henved 100 Personer skulle berede sig til at drage derover; Ketting skal skylde Kirkerne henved 1500 Daler, m. m. — 1. Aprilis. (Tydsk.)

Hübertz, Aktst. til Bornholms Hist. S. 412—413.

1. Aprilis. [2889.] JACOB DAUIDTS af Karkebu paa Bornholm klager til Raadet i Lybek, over at Schweder Ketting af hans Svogeres Berndt og Hans Kramers Stervboer havde tilvendt sig endeel Qvæg, holdt ham i Fængsel m. m., og forlanger Erstatning. — 1. April. (Tydsk.)

Udt. og Brudst. i Hübertz, Aktst. til Bornholms Hist. S. 413.

2. Aprilis. [2890.] Kong FREDERIK II.s Svar til Peder Oxe paa dennes Skrivelse angaaende Arbeidet ved Kjöbenhavns Befæstning og Borgernes ugrundede Klager i denne Anledning. — *Drotningborg*, den 2den April.

G. F. Lassen, Kjöbenhavns Befæstnings Hist. S. 106.

6. Aprilis. [2891.] Hertug ADOLF af Holstens Skrivelse til Borgemestere og Raad i Hamborg, hvori Hertugen erklærer at ville for sin tredie Part restituere noget Gods, som ved Skibbrud var opdrevet i Ditmarsken, og som han, saavel som Kong Frederik II. og Hertug Hans, havde ladet tage, men hvis to tredie Dele vare for de Sidstnævntes Vedkommende tilbagegivne. — *Schlosz Kyel*, Montags nach Misericordias Domini. (Tydsk.)

J. Schuback, de jure litteris. p. 354—355.

[2892.] Ansögning (til Hertug Hans den ældre) fra DITMARSKENS MELLEMDEEL angaaende en mulig forestaaende Forandring i den 30. Artikel af deres Landret. — *Heide*, denn 13. Aprilis. (Plattydsk.) 1573. 13. Aprilis.

Michelsen, Ditmars. Urkundenb. S. 314—315.

[2893.] Kong FREDERIK II.s Fundats for det af Kong Christian III. stiftede almindelige Hospital i Randers. — *Dronningborg Slot*, den 22. April. 22. Aprilis.

Hofman, Fundationer. T. II. S. 385—392.

[2894.] KJÖGE MAGISTRATS Forening med Marine Christen Rasses Arvinger om hendes halve Hovedlod, som hun havde givet til fattige Huusarme i Kjöge. — *Kiöbenhafn*, den XXII. Dag Aprilis. 22. Aprilis.

Hofman, Fundationer. T. VII. S. 426—428.

[2895.] Revers, udstedt af RAADET I HAMBURG, hvori det forpligter sig til at ophæve den allerede for den keiserlige Kammerret anlagte Sag mod Kongen af Danmark og de holstenske Hertuger Hans og Adolf, angaaende det Beslag, de havde ladet lægge paa noget i Ditmarsken Aar 1568 indstrandet Gods, tilhörende nogle Borgere i Hamburg, hvilket Kongen og Hertugerne nu havde restitueret. — *Hamburg*, den 1. May. (Tydsk.) 1. Maji.

J. Schuback, de jure littoris. p. 355—356.

[2896.] Qvittering, udstedt af TRE BORGERE I HAMBURG, for at have modtaget Erstatning for det i Aaret 1568 af Kongen af Danmark og de holstenske Hertuger optagne Gods af et i Ditmarsken opdrevet Skib. — *Hamburg*, den 1. May. (Tydsk.) 1. Maji.

J. Schuback, de jure littoris. p. 356—357.

[2897.] Kong FREDERIK II.s RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse) i en Sag mellem nogle af Kronens Tjenere i Fiendtz-Herred og Corvidtz Viffert til Ness, Embedsmand paa Haldtt Slot, angaaende hines Forpligtelse til at gjöre Ægter, samt at svare Gjæsterie. — *Droningborg Slott*, thend 20. Maii. 20. Maji.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 3. Saml. S. 195—196.

[2898.] Kong FREDERIK II.s RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse), hvorved stadfæstes en af Landsdommeren i Fyen, Morthen Brock til Barlöse, afsagt Dom, ved hvilken 12 Nævninger fældes, der havde frikjendt Oluff Jörgenssen for Falsk, uagtet denne havde brugt et forfalsket Lovsögelsebrev for dermed at spilde anden Mands Ære. — *Dronningborg Slott*, thend 20. Maii. 20. Maji.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 3. Saml. S. 196—200.

[2899.] Kong FREDERIK II.s RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse), hvorved Hr. Erick Lauritzen, Sognepræst til Haasom og Romssing Kirker, der af Fru Margretthe Rewenttlou, Hr. Erick Krabbes Efterleverske til Bustrup, var formeent Adgang til Kirken, fordi han var fordeelt Mand og desuden laae i Splid med sine Sognefolk, kjendes berettiget til at beholde sit Embede. — *Droningborig Slott*, thend 20. Mai. 20. Maji.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 3. Saml. S. 200—202.

[2900.] Kong FREDERIK II.s RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse), hvorved Jörgen Marsuin til Dybeck, der under den af Oluff Mouritzen til Bollerup begyndte Forfölgning til Laas paa Herluffholms Skoles Gods angriber den af Birgetthe Göie, Herluff Trolles Efterleverske, givne Fundats som ulovlig, da hun som Enke ikke maatte afhænde sit Gods uden næste Frænders Samtykke, henvises til Rigets Kantsler, for hvem Forfölgningen allerede var indkommen. — *Droningborg Slott*, thend 21. Maii. 21. Maji.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 3. Saml. S. 202—203.

1573. 21. Maji. [2901.] KONGENS RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse), hvorved Hans Jenssen i Ollerup, hans Hustru og Datter, der ved Herredsting, Landsting og af Rigets Kantsler ere dömte for Hærværk, eftergives formedelst deres Armod, i det Sagsögeren Iffuer Lunge paa Kongens Forbön giver sit Samtykke, de dem idömte Böder. — 21. Mai.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 3. Saml. S. 204.

21. Maji. [2902.] Kong FREDERIK II.s RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse), hvorved en Sag mellem Biörn Kaas til Starupgaardtt og Niels Juell til Eskier angaaende en Lavhævd paa et Bygge i Fielstedtt Mark, kaldet Ulsterbroe, henvises med Parternes Samtykke til Afgjörelse af dertil af Kongen udnævnte Commissarier. — *Droningborg Slott*, thend 21. Maii 1572.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 3. Saml. S. 205—206. (Aaret 1572 er uden Tvivl en Trykfeil for 1573.)

23. Maji. [2903.] Kong FREDERIK II.s RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse), hvorved stadfæstes en af Morthen Brock, Landsdommer i Fyen, afsagt Dom, hvorefter Nævninger og Domsmænd, der havde kjendt Marene Rytther-Kone, paa Angivelse af nogle overbeviste Troldqvinder, skyldig i Trolddom og dömt hende til en Ild, vare fældede, hvorhos Kongen lover en ny Anordning for Trolddomssager, og af kongelig Gunst benaader bemeldte Nævninger og Domsmænd. — *Droningborg Slott*, thend 23. May.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Love. 3. Saml. S. 206—208.

25. Maji. [2904.] Kong FREDERIK II.s RETTERTINGS Dom i en Sag mellem Fru Ide Munk til Totterup, Hr. Oluff Rosenkrandtzes Efterleverske, og Fru Marene Ipsdaather til Vestergaardt i Biigum, Erick Juells Efterleverske, angaaende en Jordlod, hvorpaa de begge efter gamle Lavhævdsbreve gjorde Paastand. — *Randers*, thend 25. Maii.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 3. Saml. S. 208—210.

25. Maji. [2905.] Kong FREDERIK II.s RETTERTINGS Dom, hvorved stadfæstes en Landstingsdom, der paalægger Fru Karene Schouffgaardt, Palli Skrams Efterleverske, paa egne og hendes Börns Vegne, og Jacop Skram paa egne og hans Södskendes Vegne, at foretage nyt Skifte med Offe Skram af det Gods, Fru Metthe Pallisdaatther i levende Live havde skiftet mellem dem. — *Randers*, thend 25. May.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 3. Saml. S. 211—213.

29. Maji. [2906.] Kong FREDERIK II. stadfæster den i Anledning af Myntens Forandring i Kjöbenhavn gjorte Ordning og Skik, at hvor tilforn i aarlig Jordskyld eller Huusleie har været oppebaaret 3 Mk., som för gik for Daleren, skal i Fremtiden kun oppebæres en enkelt Daler eller 4 Mk. Danske, som Mynten nu er omsat, og ikke 6 Mk., som nogle havde forlangt. — *Dronningborg Slot*, den 29. Maji.

Danske Mag. VI. S. 64.

29. Maji. [2907.] Kong FREDERIK II.s Brev, hvorved bestemmes, at Præsterne til S. Clemintz, S. Olai og vor Frue Kirke, samt Læsemesteren og Skolemesteren i Aarhus skulle have visse Kannikegaarde til Residentser efter de nuværende Besidderes Död. — *Drottningborg*, 29. May.

Hüberts, Aktst. vedk. Aarhus. I. S. 196—197.

1. Junii. [2908.] Kong FREDERIK II. forunder Kjöbstaden Warberg de samme Privilegier og Friheder, hvoraf Kjöbstaden Halmstad er i Besiddelse. — *Drotningborg Slot*, den 1. Junii.

J. Richardson, Hallandia. S. 49—50. (Svensk Overs.)

2. Junii. [2909.] Kong FREDERIK II.s Forordning for Nörre Jylland, at alle Landstings Stævninger skulle udtages hos Landsdommeren eller Landstings-Skriveren. — *Dronningborg Slott*, den 2. Junii.

Danske Mag. VI. S. 63.

[2910.] Kong Frederik II.s Bevilling, at de Fattige i Randers Hospital herefter maatte have fri "Liungslett och Töruegriff" til deres egen Nytte og Behov i Askförris (ↄ: Asferg) og Kertrup (nu Kaatrup) Mark, ligesom Klosteret forhen havde havt. — *Drottningborg*, then 2den Junii. 1573. 2. Junii.

S. A. Stadfeldt, Beskr. over Randers. S. 282—283.

[2911.] Kong Frederik II. tillader, at Rasmus Thomessenn og 7 andre Borgere i Aarhus maae beholde det "Tydstöll", som de til denne Dag havde indført, mod at svare Sise som sædvanlig førend Mynten blev omsat, men tilholder dem for Fremtiden at svare Sise som andensteds i Riget. — *Schanderborg*, theend 16. Junij. 16. Junii.

Hüberts, Aktst. vedk. Aarh. I. S. 198.

[2912.] Kong Frederik II.s Rescript, hvorved Kongetienden af Gram Bye overlades Sognepræsten for Skanderborg til Erstatning for det Tab, han havde lidt ved Nye-Byes Afbrydelse og Henlæggelse til Skanderborgs Ladegaard. — *Skanderborg Slot*, d. 17de Juni. 17. Junii.

K. Hansen, Beskr. over Skanderborg. S. 20.

[2913.] Kong Frederik II.s Befaling til Peder Oxe om at lade tilrede et Skib for at overføre Kongens Sendebud til Königsberg i Anledning af Hertugen af Prydtzens Bryllup med Hertugen af Kleuens Datter, og om at besörge Klenodier og andet indkjöbt, som Kongen og Dronningen vilde bortskjenke i samme Anledning. — *Skanderborg*, 19. Junii. 19. Junii.

Ryge, P. Oxes Levnet. S. 272—273.

[2914.] Kong Frederik II. lægger en Deel af Kronens Tiender af Hemb og Gassum Sogne til Skolemesteren i Mariager, og den övrige Deel til de tvende Locater ved Randers Skole. — *Schanderburg Slott*, den 20de Juni. 20. Junii.

Hofman, Fundationer. T. II. S. 368—369. H. M. Flemmer, hist. Efterr. om Randers lærde Skole. I. H. S. 37—38.

[2915.] Kong Frederik II. befaler Byfogden i Aarhuss paa Kongens Vegne at betale Huusleie for Helle Matissis af det Huus, hun nu iboer, saalænge hun lever. — *Skanderborg*, thend 24. Junij. 24. Junii.

Hüberts, Aktst. vedk. Aarhus. I. S. 199.

[2916.] Brev fra Kong Frederik II. til Peder Oxe, om en Skandse eller to at lade opkaste ved Dragör, "deraf og kunde forbydes Skibene uden Beskjed igjennem at löbe"; om de til Preussen bestemte Sendebud og Skibe til at overföre dem; om Kong Christian III.s Liig at lade afhente fra Odense, og om Handel med Danzigerne. — *Skanderborg*, 28. Junii. 28. Junii.

Ryge, P. Oxes Levnet. S. 273—274.

[2917.] Kong Frederik II.s Bevilling, at Randers Hospital maa nyde fri Maling paa Dronningborg Slots Mölle og fri Olden for 100 Svin i Sylckeborg Slots Skov. — *Drottningborg*, then 2den Julii. 2. Julii? (2. Junii.)

S. A. Stadfeldt, Beskr. over Randers. S. 283—284. (Datum maa u. Tv. være 2. Junii, paa hvilken Dag Kongen opholdt sig paa Dronningborg Slot, jfr. Nr. 2910.)

[2918.] Kong Frederik II.s aabne Brev, hvorved Kongens og Kronens Part af Tienden i Biereagger Sogn i Hatz Herred indtil videre tillægges Peder Pedersen, Forstander for det almindelige Hospital i Randers. — *Hald*, 3die Julii. 3. Julii.

S. A. Stadfeldt, Beskr. over Randers. S. 284.

1573. 4. Julii. [2919.] CUNRADUS DASYPODIUS Frederico II. regi librum mathematicum offert, petens a rege, ut studiis suis patrocinio adesse, sumptusque factos sublevare dignetur. — *Argentinæ*, 4. Julii.

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. I. Th. S. 375—378.

5. Julii. [2920.] Kong FREDERIK II.s Brev til Peder Oxe om Udsættelse med Kong Christian III.s Liig at före til Roeskilde. — *Hald*, 5. Julii.

Ryge, P. Oxes Levnet. S. 274.

12. Julii. [2921.] Kong FREDERIK II.s Brev til Peder Oxe, om Ankomsten af et Sendebud fra Storfyrsten til Kjöbenhavn; om Underhandlinger med Dantzigerne, samt angaaende hvorvidt Anders Bing skulde modtage de 30,000 Daler, som vare sendte af Kongen af Sverrig, m. m. — *Hald*, den 12. Julii.

Ryge, P. Oxes Levnet. S. 274—276.

15. Julii. [2922.] Skrivelse fra JOSIAS v. QUALEN (Amtmand paa Steinburg) til Dr. Henning Boie, Landfoged i Ditmarskens Nordre- og Mellem-Deel, om det nye Dige ved Ostermoor. — *Buttell*, den 15. July. (Plattydsk.)

Michelsen, Ditmars. Urkundenb. S. 316—317.

18. Julii. [2923.] Kong FREDERIK II.s Brev til Peder Oxe, at han indtil videre Besked skal lade de anholdte Danziger Skibe være urörte, og at Seiladsen paa Danzig indtil videre maa være fri. — *Silkeborrig*, 18. Julii.

Ryge, P. Oxes Levnet. S. 276—277.

18. Julii. [2924.] Kong FREDERIK II.s RETTERTINGS Dom i en Sag mellem Ebbe Munck til Fiellebroe og Jens Jörgensen til Egelöcke, angaaende hiins Berettigelse til af Christopher Huitfeldts Arvinger at indlöse en Gaard i Tressebölle i Snöde Sogn paa Langeland. — *Vor Gaard Triiggevelde*, thend 18. Juli.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 3. Saml. S. 213—215.

19. Julii. [2925.] Kong FREDERIK II.s Befaling til Peder Oxe, om at lade tilflye et Skib, til at overföre Christoffer Burggreue Hr. von Dohne til Königsberg, for at bivaane Hertugen af Prytzens Bryllup. — *Silkeborrig*, 19. Julii.

Ryge, P. Oxes Levnet. S. 277.

24. Julii. [2926.] Kong FREDERIK II.s Brev til Lehnsmanden Henrich Gyldenstierne, at overlevere Widschild Kloster, som han havde i Pant, til Biörn Andersen, "wor Mand, Raad og Embedsmand paa wor Gaard udi Aarhus", hvem han har overladt det i Magelag mod Winstrup Gaard og andet Gods i Sjelland; dog maa Henrich Gyldenstierne beholde Hals Birk. — *Silkeborg*, then 24. Dag Julii.

Danske Mag. I. S. 210—211.

24. Julii. [2927.] Bestalling af RAADET I LYBEK for Mattheus Tidemann, Raadmand i Lybek, at være Hövedsmand paa Hamershus i 8 Aar. — 24. Juli.

Udt. i Hüberts, Aktst. til Bornholms Hist. S. 414.

27. Julii. [2928.] Skrivelse fra MATTHEUS TIDEMAN til Borgemestere og Raad i Lybek, hvori han gjör Indsigelse mod adskillige "Neuerungen" i den for ham udfærdigede Bestalling som Hövedsmand paa Bornholm, fornemmelig angaaende Hestehold, Kjöbmandskab, Skibsbygning, Jagt m. m. — 27. Juli.

Udt. i Hüberts, Aktst. til Bornholms Hist. S. 414—416.

[2929.] Kong FREDERIK II. forlener Henrik Brahe med Halmstads Herred. — 1574.
Kraagen, den 26. Augusti. (Svensk Overs.) 26. Augusti.

L. B. Falkman, Upplysningar etc. 2. D. S. 43—44.

[2930.] Kong FREDERIK II.s Mageskifte med Biörn Andersen til Stenolt, hvorved 4. Septbr.
Kongen fik Winstrup Gaard og Gods samt Winderup Gaard og Gods i Sjelland og Biörn Andersen derimod Widschild Kloster og Gods i Jylland, samt Öen Lüf i Limfjorden. — *Kolding*, IIII. Septembris. (Jfr. Nr. 2926.)

Danske Mag. I. S. 208—210.

[2931.] PEDER OXE melder Hertugen af Lothringens Secretair, Melchior Henrichsen, 13. Septbr.
at han har givet Christian Wind og Christoffer Biörnsen Fuldmagt til at modtage Pantesummen for Slottet Einweill; han beder, at de resterende Renter for begge Huse (Einweil og Schaumburg) tillige maae blive betalte. — *Kiöb.*, 13. Sept. (Oversættelse.)

Ryge, P. Oxes Levnet. S. 316—317.

[2932.] PEDER OXES Fuldmagt for Christian Windt og Christoffer Biörnszen til 13. Septbr.
paa hans Vegne at modtage en Pengesum af Hertugen af Lothringen. — *Kiöb.*, 13. Sept. (Tydsk.)

Ryge, P. Oxes Levnet. S. 317—318.

[2933.] Kong FREDERIK II.s RETTERTINGS Dom i en Sag mellem Biörn Kaas til 16. Septbr.
Starupgaardt, Befalingsmand paa Malmöhus Slot, og Anders Jensen i Aagaardt, hvorved denne tilkjendes at opfylde det Löfte, han havde gjort, da han fæstede den halve Haregaard, at ville ægte Pigen Tyre Jeppesdaatther. — *Vor Kiöbstedt Lund*, thend 16. Dag Septembris.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 3. Saml. S. 215—218.

[2934.] Kong FREDERIK II.s RETTERTINGS Dom i en Sag mellem Jörgen Sestedt, 18. Septbr.
Befalingsmand paa Hindtzegaufll, og Matz Pule og Niels Pule i Fyen, hvorved stadfæstes en Fyenbo Landstings Dom, efter hvilken de tvende sidstnævnte vare kjendte med Urette af Nævninger at være oversvorne Tyveran, for at skulle have unddraget sig at lade sig skrive for Skat til Kongen. — *Vor Kiöpstedt Lund*, thend 18. Septembris.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 3. Saml. S. 218—220.

[2935.] MATTHEUS TIDEMANN, Befalingsmand paa Bornholm, beretter til Raadet i 23. Septbr.
Lybek om Anholdelsen af "Hans zur Teltt", der ved Sandvig havde frataget en Hollandsk Boiert endeel Rug og Bröd, og sender en Fortegnelse paa hans Skibs Besætning. — 23. Sept.

Udt. i Hüberts, Aktst. til Bornholms Hist. S. 416—417.

[2936.] Kong FREDERIK II.s Fundats for Helsingörs Hospital, hvor, foruden de 27. Septbr.
Fattige, 30 trængende Skolepersoner skulde nyde Underholdning. — *Koldinghuus Slott*, thend 27. Dag Septembris.

Hofman, Fundationer. T. VII. S. 84—91.

[2937.] Kong FREDERIK II. tillægger Forstanderen ved Helsingörs Hospital Afgiften 27. Septbr.
af Kongetienden af Burlöf Sogn i Barre Herred. — *Koldinghuus Slott*, d. 27. Dag Septembris.

Hofman, Fundationer. T. VII. S. 91.

[2938.] JOHANNIS PRATENSIS, medici regii, votum, in formam instrumenti redactum, 1. Octobr.
de convivio ante festum Martini celebrando (Petro Severino, lusus causa, missum). — *Hafniæ*, Calendis Octob.

Dän. Biblioth. 8. Stück. S. 479—482.

1573. 8. Octobr. [2939.] Kong FREDERIK II. tilkjendegiver Mattheus Tidemann sin Tilfredshed med hans Udnævnelse af Raadet i Lybek til Embedsmand paa Bornholm; han anmoder ham om ikke at opholde "Hans zur Teldt" paa hans Reise til Ozell (Ösel); at han har maattet "zugreiffen", er skeet af Nöd, og man maa derfor ikke tage det saa nöie med ham. — 8. Octbr. (Tydsk.)

Hübertz, Aktst. til Bornholms Hist. S. 417—418.

10. Octobr. [2940.] Kong FREDERIK II.s Befaling, at alle de, der havde de til det almindelige Hospital i Helsingör skjenkede Tiender i Fæste, skulde aarlig inden Juul betale Hospitalsmesteren Afgiften deraf. — *Koldinghuus Slot*, thennd X. Dag Octobr.

Hofman, Fundationer. T. VII. S. 92—93.

10. Octobr. [2941.] Kong FREDERIK II.s Brev, at de Fattige i det almindelige Hospital i Helsingör maatte aarlig bekomme til Nödtörft fri Ildebrand af Kronens Skove paa Hallandsaasz. — *Koldinghuus Slott*, thennd 10. Dag Octobris.

Hofman, Fundationer. T. VII. S. 93.

10. Octobr. [2942.] Kong FREDERIK II. tillader Forstanderne for Hospitalet i Helsingör allerede i dette Aar at oppebære al den Rente som ved Fundatsen var tillagt Hospitalet, samt indrette Værelser og indkjöbe fornödent Forraad. — *Koldinghuus Slott*, den 10. October.

Hofman, Fundationer. T. VII. S. 94.

17. Octobr. [2943.] Kong FREDERIK II. giver 100 Mark Danske aarlig af Middelfart Byskat til Underholdning for Capellan, Skolemester og Hörer der i Byen. — *Coldinghuus Slot*, den 17. October.

Hofman, Fundationer. T. V. S. 388—389.

29. Octobr. [2944.] Kong FREDERIK II. beskikker Johann Wrnne Clauszis sönn til at være Jurisdictsfoged paa Borinngholm. — *Koldinghusz*, 29. Octobris.

Hübertz, Aktst. til Bornholms Hist. S. 418—419. Paa *Svensk:* L. B. Falkman, Upplysningar etc. 2. D. S. 45—46.

3. Novbr. [2945.] Kong FREDERIK II.s RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse), hvorved Hening Wenstermandt tildömmes med 12 Riddersmændsmænd at gjöre Clautz Glambeck, Embedsmand paa Skanderborg Slot, Afbigt, fordi han havde udslaaet et Vindue i Christopher Bangs Gaard i Odense, hvorpaa Clautz Glambecks Vaaben befandtes (jfr. Nr. 2849). — *Koldinghuus Slott*, thend 3. Novembris.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 3. Saml. S. 220—222.

5. Novbr. [2946.] MATTHEUS TIDEMAN, Befalingsmand paa Bornholm, tilskriver Raadet i Lybek, at han efter Kongens Opfordring vil lade Hans thor Telt passere til Ösel (jfr. Nr. 2935 og 2939); han melder, at Kongen har sendt M. David Callius, Kannik i Lund, til Bornholm for at opkræve en Skat af 2 Daler af hver Bonde. — *Hammershus*, 5. Novbr.

Udt. i Hübertz, Aktst. til Bornholms Hist. S. 419—420.

10. Novbr. [2947.] Kong FREDERIK II.s Mageskiftebrev til Peder Oxe paa Kronens og Capitels-Gods i Aasöffue, Suansberg, Hasle, Faxe, Lille Elmöue, Store Torneby, Himlingöffue, Ringsberg og Zedder, for Gods i Slemminge, Örslöffbye, Veyleby, Ydreby, Markeslöff, Fellitzlöff, Kierby og Werslöff. — *Krogen Slott*, then 10. Nouembr.

Ryge, P. Oxes Levnet. S. 431—432.

[2948.] EYLLER LÖCKE til Torp skjöder en Gaard i Frausing, Henge Sogn, Liisgaard Herred, samt en Mölle og 2 Gaarde i Welling, Brörup Sogn, Törsting Herred, til Erick Lange til Engelsthollum, og tilstaaer, af Frue Anne Giordtzdatter, salige Erick Langes Efterleverske, at have modtaget, hvad hendes salige Husbond var ham skyldig for samme Kjöb. — *Silckeborrig*, Sancti Mortens Dag. 1573. 11. Novbr.

Danske Mag. IV. S. 25—26.

[2949.] ERIK RUD til Fogelsang tilskjöder Hans Daae, Medarving til Enggaard, en Gaard i Faaborg med Tilliggelse. — *Hynderup*, des 15de Dag Novembris (1573 eller 78). 15. Novbr.

Udt. i Aktst. etc. udg. af Fyens lit. Selsk. 2. Saml. S. 6.

[2950.] HANS THOR TELDT beretter til Kong Frederik II. om hans Tog mod Fribytteren Rothen Johann, hans lidte Havarie, Sammenstöd med en hollandsk Boiert og Anholdelse paa Bornholm; han beder om Understöttelse for sine Folk, som nu ere komne til Kjöbenhavn. — *Frederiksborg*, 29. Novbr. 29. Novbr.

Udt. i Hübertz, Aktst. til Bornholms Hist. S. 420—421.

[2951.] Documentum, ab ERICO XIV. rege captivo subscriptum, de propositionibus sibi factis, ut opera Danorum in regnum restituatur, & de aliis relationibus. — *Arosiæ*, primo die Decembris. 1. Decbr.

C. C. Gjörwell, kgl. Bibliotekets Handl. 1. B. 2. D. S. 62—64.

[2952.] PEDER OXE tilskriver sin Moster Fru Birgitte Giöe angaaende et paatænkt Mageskifte mellem hende og Kongen, m. m. — *Kiöffenhagen*, den 2. Decemb. 2. Decbr.

Ryge, P. Oxes Levnet. Fortale fol. dl.

[2953.] FRÖS HERREDS TINGS Vidne angaaende den Indtægt, som Degnen i Hygum af gammel Tid havde havt af Sognet. — Dend Torsdag næst efter Andreæ Apostoli Dag. 3. Decbr.

Hofman, Fundationer. T. IX. Append. til Ribe St. S. 19—20.

[2954.] FRÖS HERREDS TINGS Vidne, at Mester Thomas Knudsen, Sognepræst til Hygum Kirke, lod læse et Brev og Copie, udgivet til Calslund Herreds Ting under Datum 1541 efter Sal. Kong Christians aabne Pergamentsbrev, udgivet til Rendsborg, om at Sognepræster og Sognedegne i Törning Lehn igjen skulde have og beholde al den vanlige Rente og Indkomst, som af gammel Tid pleiede at udgives til deres Underholdning. — Dend Torsdag næst efter Andreæ Apostoli Dag. 3. Decbr.

Hofman, Fundationer. T. IX. Append. til Ribe St. S, 20—21.

[2955.] Beretning af SCHWEDER KETTINGK til Raadet i Lybck angaaende hans Forhold under en Retssag til en forhenværende Ridefoged Frans Holst, der senere var undvegen. — *Wallensgarden vp Bornholm*, denn 6. December. (Plattydsk.) 6. Decbr.

Hübertz, Aktst. til Bornholms Hist. S. 422—425.

[2956.] PEDER OXE tilskriver sin Moster Fru Birgitte Giöe angaaende Skiftet efter Hr. Oluf Mouritzen (Krogenos), og om Moritz Podebusks Fordringer. — *Kyffnehaggen*, den XI. Decemb. 11. Decbr.

Ryge, P. Oxes Levnet. Fortale fol. dl—d2.

[2957.] Kong FREDERIK II. skjenker til Christoffer von Festenberg, kaldet Packisch, Embedsmand paa Holbek Slot, den öde St. Nicolai Kirke i Holbek med Kirkegaarden og den Plads som Kirken staaer paa, for at nedbryde Kirken og bruge det der forhaanden værende Materiale til at bygge et Huus paa Pladsen, som skulde være hans og Arvingers Privat-Eiendom. — *Frederichsborg*, thend xiij Decembris. 13. Decbr.

N. C. Öst, Archiv for Psychologie, Historie etc. 10. B. S. 311—312.

1573.
16. Decbr. [2958.] PEDER OXE beder sin Moster Fru Birgitte Giöe ikke at nære Tvivl, at Moritz Podebusk "skal komme til mere end han skal have med Rette", (angaaende Arven efter Hr. Oluf Mouritzen). — *Kiöffenhaggen*, den 16. Decembr.

Ryge, P. Oxes Levnet. Fortale fol. d2.

16. Decbr. [2959.] MATTHEUS TIDEMAN, Befalingsmand paa Bornholm, oplyser Raadet i Lybek om, hvorfor han har maattet anholde Hans zur Telt, som nu er afærdiget til Ösel, men skal være gaaet til Kjöbenhavn; han raader til at kjöbe Wallensgaard af Schweder Ketting, der vil sælge den m. m. — 16. Decbr.

Udt. i Hübertz, Aktst. til Bornholms Hist. S. 425—426.

26. Decbr. [2960.] Kong FREDERIK II. foreholder Mattheus Tietmann, lybsk Embedsmand paa Bornholm, Uovereensstemmelsen mellem hans og Hans zur Theldts Beretning om denne Sidstes Anholdelse, og anmoder ham om, ufortövet at sende til Kjöbenhavn, hvad der er taget af hans Skib. — *Friderichsburg*, Sonnabendts in den heiligen Christtagen. (Tydsk.)

Hübertz, Aktst. til Bornholms Hist. S. 426—427.

30. Decbr. [2961.] Kong FREDERIK II.s Befaling til Bönder og menig Almue i Ning, Hielmslew, Saugbroe, Hasle, Framlew, Glern og Hovlbierg Herreder, at hver af dem aarlig til gode Rede, efter gammel Sædvane, skulde udgive 3 Skpr. Korn til St Karine Hospital i Aarhuus. — *Schanderborg Slot*, den 30te Dag December.

Hofman, Fundationer. T. II. S. 105—106.

[2962.] DOM-CAPITLET I SCHLESWIG tilskriver Hertug Adolf angaaende Cantsleren Dr. Adam Tratzigers Forlangende til Capitlet "i den bevidste Sag", samt om Besættelsen af det ledige Achidiaconat, m. m. — *Schleswig*, ... Dach . . . (Tydsk.)

J. F. Noodt, Beyträge. 2. B. S. 266—267.

[2963.] Mester MOURITS CHRISTENSEN LÆTUS, Superintendent paa Gulland, underretter Dr. Povel Madsen, Superintendent paa Sjelland, om at Christopher Walkendorff har havt Betænkeligheder ved at fastsætte hans Besoldning, men at han har lovet at forhandle denne Sag med Kongen og Rigsraadet.

Brudst. og Udt. i Danske Mag. 3 Række. 3. B. S. 177—178.

[2964.] Fortegnelse af HENRIK BRADE paa det, som hans Kone, Lene Tott, fik til Foræring ved deres Bryllup, paa "Widsköffle".

Skånska Handl. 1755. 2. Kvart. S. 47—50.

c. 1573.

c. 1573.

[2965.] Register over Indkomsterne til HAMMERSHUUS SLOT. (Plattydsk.)

Udt. og Brudst. i Hübertz, Aktst. til Bornholms Hist. S. 427—430.

[2966.] GUDBRANDI episcopi THORLACI FILII literæ ad D. Paulum Matthiæ, Selandiæ episcopum, datæ, in quibus inter alias res privatas de tyrannide mercatoria Marci Hess, consulis Hafniensis, agitur.

Finni Johannæi Hist. Eccl Isl. T. III. p. 373—374.

1574. 1574.

[2967.] PEDER OXE tilskriver sin Moster Fru Birgitte Giöe, at han skal underrette hende om, naar noget blev handlet, men at Vedkommende endnu ikke vare komne til Mödet (angaaende Skiftet efter Hr. Oluf Mouritzen). — *Köffnehaggen*, den 14. Januar. 14. Januar.
Ryge, P. Oxes Levnet. Fortale fol. d2.

[2968.] Kong FREDERIK II.s Befaling til Peder Oxe, at forhandle med Melchior Hinrich i Lothringen om, stadig at indskrive hid udi Riget, hvad Anslag eller nye Tidender der ere for Haanden. — *Kiöbnehaffen*, 17. Januar. 17. Januar.
Ryge, P. Oxes Levnet. S. 278.

[2969.] Afsked af Hertugerne HANS DEN ÆLDRES OG ADOLPS COMMISSARIER angaaende forskjellige Handelsforhold vedkommende Stæderne Kiel, Rendsburg og Eckernförde. — *Kiel*, den 23. Jan. (Tydsk.) 23. Januar.
Corp. constit. Regio-Holsat. 3. B. S. 992—995.

[2970.] Kong FREDERIK II. bekræfter den af Biörn Andersen og Superintendenten Dr. Povel Madsen foretagne Annectering af de hidtil under Ringsted, Soer og Antworskou Klostre liggende Sogne, samt det af Abbeden i Sorö M. Morten Pedersen gjorte Udlæg af Jord til Præstegaardene i Pedersborg, Bierbye, Slaulille, Alsted og Liunge. — *Friderichsborg Slott*, den 27. Januarii. 27. Januar.
Danske Mag. III. S. 62—64. Hofman, Fundationer. T. VII. S. 605—607.

[2971.] Kong FREDERIK II. indskærper, at den til Bergens Domkirke liggende Rente, som kaldes *Cathedraticum*, og som i nogle Aar ikke har været udgivet, maa holdes ved Magt og anvendes til Kirkens Bedste. — *Friderichsborg Slot*, den 27. Dag Januarii. 27. Januar.
C. Frimann, Stiftelser i Bergens Stift. 1. D. S. 28.

[2972.] Kong FREDERIK II. befaler, at alle Sogne i Sjellands Stift, som ligge paa to Mile nær nogen Kjöbstad, skulle have deres Degne af Skolerne og disse nyde den sædvanlige Degne-Rente, m. m. — *Friderichsborg Slot*, d. 28. Januar. 28. Januar.
Danske Mag. VI. S. 191—192.

[2973.] Kong FREDERIK II. befaler Gisle Jonszen, Superintendent i Skalhollts Stift, at beskikke lærde Præster til Provster, til hvis Bestilling hidtil imod Ordinantsen Sysselmændene i Stiftet ere brugte. — *Frederichsborg Slot*, den 31. Januarii. 31. Januar.
M. Ketilson, Forordn. til Isl. 2. D. S. 72—73.

[2974.] HANS LAMBERTSÖN, Borger i Ribe, bevidner at have modtaget tre Hundrede enkende gamle Sölvdaler, som Mester Jens Viborg, Erkedegn i Ribe, havde givet til Ribe Skole, saaledes at han aarligen skulde give deraf fattige Peblinge i Ribe Skole 15 enkende gamle Daler. — *Ribe*, Mandagen næst efter convers. S. Pauli. 1. Febr.
P. N. Thorup, bl. Eft. om Ribe Sk. 1826. S. 37—39.

[2975.] Kong FREDERIK II.s Gavebrev paa Kongetienden af 38 Sogne til Underholdning for 30 fattige Degne eller Peblinge i Viborg, som der söge Skole. — *Friderichsborg Slot*, den 2. Febr. 2. Febr.
Hofman, Fundationer. T. III. S. 311—315.

1574. 19. Febr. [2976.] Fru Mette Rosenkranntz tilskriver Fru Birgitte Giöe om de Skridt, Peder Oxe har foretaget med Hensyn til Sagen angaaende Herlufsholms Skole, navnligen hos Rigets Cantsler. — *Kiöppennhaffuen*, then 19. Februarii.

Ryge, P. Oxes Levnet. Fortale. fol. d3.

27. Febr. [2977.] Viborg Landstings Dom i en Sag angaaende en Vurderingsforretning, som Jens Christensön i Söegaard havde ladet foretage hos Marine Christensdaatter i Gamilstrup for en Gjeld, hvorfor hendes afdöde Husbonde var fordeelt. — *Viburg Landztingh*, Löffuerdagen post dominicam esto mihi, som er den 27. Februari.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 2. Saml. S. 222—223.

4. Martii. [2978.] Peder Oxes til Gisselfeld, Danmarks Riges Hofmesters, Gavebrev og Fundats paa 2000 gode enkelte Daler, det ene til Skoe og Klæder for fattige Disciple i Kjöbenhavns Skole, det andet til Ildebrændsel og Klæder for fattige Huusarme i Kjöbenhavn. — *Kjöbenhafn*, dend fierde Maanetz-Dag Martii.

Hofman, Fundationer. T. X. S. 254—257.

5. Martii. [2979.] Kong Frederik II. tilkjendegiver Borchort von Papenheim, Lehnsmand paa Abramstrup, at han har eftergivet Bönderne under denne Gaard den halve Madskat, som til næste Midfaste skulde erlægges. — *Frederichsborg*, thend v. Martij.

Ann. for nord. Oldk. 1855. S. 92.

5. Martii. [2980.] Kjöbenhavns Magistrats Revers til Peder Oxe for 2000 gode enkelte Daler, som de af ham havde modtaget, for at anvende Renten af samme til Bedste for fattige Skolebörn i Frue Skole og fattige Huusarme der i Staden. — *Kiöbenhavn*, den 5. Dag Martii.

Ryge, P. Oxes Levnet. S. 298—302.

7. Martii. [2981.] Kong Frederik II.s Stadfæstelse paa Peder Oxes Fundats paa 2000 Daler til fattige Skolebörn og Huusarme i Kjöbenhavn (jfr. Nr. 2978). — *Frederichsborg Slott*, then 7. Martii.

Ryge, P. Oxes Levnet. S. 298. Hofman, Fundationer. T. X. S. 257 (med Datum: 6. Martii).

8. Martii. [2982.] Kong Frederik II. stadfæster en af Christopher Hvidtfeldt, Hövedsmand paa Bergenhuus, og Gieble Pedersen, Superintendent, udgiven Forordning af 25. Jan. 1544, hvorefter 4 Kirker i Stiftet nedlægges, og deres Eiendom, Rente og rette Tilliggelse skjenkes Korskirken i Bergen. — *Friderichsborg*, den 8de Marti.

O. Primann; Stiftelser i Bergens Stift. I. D. S. 233—235.

24. Martii. [2983.] Mattheus Tideman, Befalingsmand paa Bornholm, melder Raadet i Lybek, at Kongen af Danmark har tilbagefordret de Sager, som vare tagne fra Hans zur Teldts Skib (jfr. Nr. 2960); han beder, at det vil tilholde Jasper Krone i Lybek og de andre, som have taget dem, at sende dem til Kjöbenhavn; han melder, at han paa Grund af Dyrtiden har forbudt Udförsel af Korn fra Öen. — 24. Marts.

Udt. i Hüberts, Aktst. til Bornholms Hist. S. 431.

28. Martii. [2984.] Kong Frederik II. tilkjendegiver Undersaatterne paa Boringholm, at han har beskikket Peder Hanszenn til Landsdommer paa Öen. — *Frederichsborg*, thennd 28. Martij.

Hüberts, Aktst. til Bornholms Hist. S. 431—432. (I et Brev af samme Dag i samme Anledning til Jurisdictsfogden Johann Wrne (hvoraf Udt. sst. S. 480) kaldes Landsdommeren *Hans Persen.*)

[2985.] RAADET I LYBEK melder Mattheus Tideman, at det har paalagt Jasper Krone at bringe Sagen angaaende Erstatning til Hans zur Teldt i Orden; misbilliger det af ham udstedte Forbud mod Kornudförsel fra Bornholm, og befaler ham at hæve det. — 3. April. 1574. 3. Aprilis.

Udt. i Hüberts, Aktst. til Bornholms Hist. S. 433.

[2986.] Kong FREDERIK II.s aabne Brev til Islands Indbyggere, at ingen maa indstævne en Sag for Kongen og Rigsraadet, med mindre den först er paakjendt af Laugtinget, men at Klager over Laugmændene bör indstævnes for Kongen og höiere Ret. — *Friderichsborrig Slott*, thend. v. dag Aprilis. 5. Aprilis.

M. Ketilson, Forordn. til Isl. II. S. 74—75.

[2987.] DE PAA BORNHOLM HANDLENDE LYBSKE KJÖBMÆND klage til Raadet i Lybek over Borgemestere og Menighed i Rotten (*Rönne*), der i Slutningen af forrige Aar uden Hövedsmandens, Matthei Tidemans, Vidende havde opbrudt deres Boder i Byen, bemægtiget sig deres Varer og mishandlet deres Folk, medens de havde ladet Kjöbmændene fra Gripswold, Stralsund og Colberg uantastede; de forlange Restitution af Varerne og Skadeserstatning. — *Lubeck*, am 20. Aprilis. (Tydsk.) 20. Aprilis.

Hüberts, Aktst. til Bornholms Hist. S. 433—435.

[2988.] Menige Borgere i ROTTEN (Rönne), NEXE, HASEL og SWENNECKE paa Bornholm berette til Raadet i Lybek om de fremmede Kjöbmænds Overtrædelse af de kongelige Kjöbstad-Privilegier ved at holde aabne Boder, hvorfra de ved egne Betjenter udsælge i smaa Partier, samt ved at drive Landprang; de have derfor seet sig nödsagede til i Slutningen af forrige Aar at lukke deres Boder og lægge Beslag paa deres Varer. — Den 21. Aprilij. (Tydsk.) 21. Aprilis.

Hüberts, Aktst. til Bornholms Hist. S. 436—438.

[2989.] MATTHEUS TIDEMAN, Befalingsmand paa Bornholm, tilskriver Raadet i Lybek, at mange af Bönderne ville söge at drage Fordeel af Schweder Kettings Ulykke; han raader til at kjöbe Wallensgaard af Schweder, og beretter, at Kongen har udnævnt Johan Urne til at forestaae den geistlige Jurisdiction, og at denne har indsat Peder Hansen til Landsdommer. — 23. April. (Plattydsk.) 23. Aprilis.

Udt. og Brudst. i Hüberts, Aktst. til Bornholms Hist. S. 439.

[2990.] Kong FREDERIK II. anmoder Mathias Tideman, Embedsmand paa Bornholm, om at være Præsten sammesteds, Johan Heinricus, behjelpelig til at erholde det confiskerede Gods efter hans Svigermoder, som Schweder Kettingk havde ladet brænde (for Trolddom), men som derefter ved Rigets Raads Dom var bleven frikjendt. — (Udateret.) (Tydsk.) c.30. Aprilis.

Hüberts, Aktst. til Bornholms Hist. S. 440.

[2991.] SÖREN ANDERSEN i Stausöe og MORTEN NIELSEN i Hiulsager bevidne, at Kong Christian (III.), den sidste Gang han drog igjennem Jylland, havde skjenket noget saakaldet Sjælegifts-Korn til Hr. Oluf, Præst i Henne, og hans Efterkommere i Kaldet. — *Henne*, Fredagen næst for Pintze-Dag. 28. Maji.

Hofman, Fundationer. T. IV. S. 597.

[2992.] Kong FREDERIK II.s RETTERTINGS Dom, hvorved under en Forfölgning til Laas paa Herlufsholms Skoles Gods, som afgangne Oluff Mouritzen havde begyndt og Skolens nuværende Forstander Albrit Oxe til Nielstrup fortsatte, Jörgen Marsuin til Diibeck 5. Junii.

1574. kjendes uberettiget til paa sin Hustrues Vegne at tage Gjenbrev, da denne endnu ikke var
5. Junii. Fru Birgitte Göies Arving. — *Nestvidt*, thend 5. Junii.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 3. Saml. S. 223—227. (Melchior, Efterr. om Herlufsholm, S. 91, omtaler dette Dok. med Dat. 25. Junii.)

8. Junii. [2993.] Kong FREDERIK II. befaler de i Kjöbenhavn forsamlede Bisper ikke at see igjennem Fingre med de Provster og Præster, der före et forargeligt Levnet, men strax removere dem fra deres Embede. — *Friderichsborg*, den 8. Junii. (Tydsk Overs.)

E. Pontoppidan, Ann. Eccl. Dan. 3. Th. S. 438—439.

9. Junii. [2994.] Kong FREDERIK II.s RETTERTINGS Dom, hvorved i en Sag mellem Niels Joenssen til Tostelundt, Befalingsmand paa Halldt Slot, og Fru Ane Löcke til Dempstrup, denne kjendes skyldig i at have overtraadt Kongens Forbud mod at fiske med Pulsvaader i i Limfjorden. — *Kiöpenhaffn*, thend 9. Juni.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 3. Saml. S. 227—231.

11. Junii. [2995.] Kong FREDERIK II.s RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse), hvorved Matz Hansen i Otthense kjendes uberettiget til at erholde af Morthen Brock, Landsdommer i Fyen, en Dom beskreven, forinden han som fordeelt Mand havde rettet for sig i alle de Stykker, hvorfor han var fordeelt. — *Kiöpenhaffn Slott*, thend 11. Juni.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 3. Saml. S. 232—233.

11. Junii. [2996.] Kong FREDERIK II.s RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse), i en Sag mellem Jacop Andersen, Borger i Landtzkrone, og Borgemester og Raad i Malmöe, hvorved hiin kjendes uberettiget til at tale paa en Gaard i Malmöe, der befandtes som Klostergods at være falden til Kronen, m. m. — *Kiöpenhaffn Slott*, thend 11. Juni.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 3. Saml. S. 233—235.

11. Junii. [2997.] Kong FREDERIK II.s RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse) i en Sag, hvorunder Michell Gram, Borger i Assens, der var dömt fredlös og havde maattet forpligte sig til ikke at oprippe denne Sag, indstævner Borgemester og Raad i Assens for de lidte Forurettelser, men afvises, da han endnu var fordeelt Mand og ikke havde rettet for sig i de Sager, han var fordeelt for. — *Kiöpenhaffn Slott*, thend 11. Juni.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 3. Saml. S. 235—237.

11. Junii. [2998.] Kong FREDERIK II.s Bevilling, at Hollænderne i Hollænderbyen paa Amager maae fæste Boliger i de danske Byer der paa Landet, men skulle i saa Fald staae under samme Lov og Ret, som de andre Danske i Byerne, hvor de nedsætte sig. — *Kiöbenhavn*, den 11. Juny.

L. Thurah, Beskr. over Amager. S. 17.

12. Junii. [2999.] Kong FREDERIK II. tilskriver Raadet i Lybek, at Schweder Ketting ikke, i Fölge Domme og Förlig, havde tilfredsstillet Undersaatterne paa Bornholm, hvorfor han havde befalet den nuværende Embedsmand at belægge ham med Arrest; han var imidlertid hemmelig reist hjem, hvorfor han beder Raadet at tilholde ham, atter at begive sig til Öen, for at fyldestgjöre sine Forpligtelser. — 12. Juni. (Tydsk.)

Häberts, Aktst. til Bornholms Hist. S. 441—442.

12. Junii. [3000.] Kong FREDERIK II.s RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse), hvorved i en Sag mellem Niels Joensen til Tostelundt, Befalingsmand paa Haldt Slot, og Hr. Jörgen Löcke til Offuergaardt, denne tilkjendes Herligheden over en Gaard i Raffnkieldt, som han af Kongen havde tilkjöbt sig, m. m. — *Kiöpenhaffn Slott*, thend 12. Dag Juni.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 3. Saml. S. 238—243.

[3001.] Kong FREDERIK II.s RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse), hvorved i en Sag mellem Fru Ane Stissdaatter, Jörgen Daaes Efterleverske, og Jörgen Claussen, Borger i Bogensse, denne frakjendes en Gaard i Smedstrup, som hans Gudmoder Fru Karine Knudtzdaatter og dennes Søn Jesper Daa havde skjenket ham til Eiendom efter deres Död, og som han havde tiltraadt ifölge Dom af Landstinget og af Rigets Kantsler. — *Kiöpnehaffn Slott*, thend 12. Junii. 1574. 12. Junii.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 3. Saml. S. 213—245.

[3002.] Kong FREDERIK II. paalægger Almuen paa Bornholm at erlægge Sise af Tydsk Öl og fremmed Drik, samt Udförselstold af Heste og Qvæg. — 14. Juni. 14. Junii.

Udt. i Hübertz, Aktst. til Bornholms Hist. S. 442.

[3003.] Kong FREDERIK II.s RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse) i en Sag mellem Holger Rosenkrandtz til Boluer, Rigets Marsk, og Fru Margrethe Nielsdaather, Hans Holckes Efterleverske, angaaende Rebningen af Baridtbyes Skov. — *Kiöpenhaffn Slott*, thend 15. Juni. 15. Junii.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 3. Saml. S. 245—252.

[3004.] Kong FREDERIK II.s RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse), hvorved Eggert Bilde tilpligtes at betale Sthen Bilde Claussis Sön en Sum, som denne havde udlagt for hans Broder Hans Bilde. — *Kiöbenhaffn Slot*, thend 15. Dag Juni. 15. Junii.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 3. Saml. S. 253—254.

[3005.] Kong FREDERIK II.s RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse), hvorved i en Sag mellem Erick Rud til Fuelsang og Hans Daae paa den ene Side, og Morthen Brock, Landsdommer i Fyen, paa den anden Side, kjendes, at en ved lovforvunden Mand forkyndt Lösning af et Pant er ugyldig. — *Kiöpenhaffn Slott*, thend 15. Juni. 15. Junii.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 3. Saml. S. 254—255.

[3006.] Kong FREDERIK II. befaler M. Thyge [Asmundsen, Superintendent i Skaane], at paalægge Præsterne i hans Stift ikke at opvække unyttig Disputats om Sacramentet eller andre Troes-Artikle, men enfoldelig at undervise deres Sognefolk efter den Augsburgske Confession. — *Kiöbenhaffn Slot*, then 26. dag Junii. 26. Junii.

Kirkehist. Saml. I. B. S. 242—243.

[3007.] JOHANNIS FRANCISCI Rip. D., rectoris universitatis, et ALBERTI KNOPPERI, J. U. Doct., verificatio transsumpti documentorum ad monasterium Vitæscolæ pertinentium. — 26. Junii. 26. Junii.

Dän. Biblioth. 6. Stück. S. 133.

[3008.] Kong FREDERIK II.s Gavebrev og Fundats paa 10,000 gamle Daler, hvis aarlige Renter skulde anvendes til Indkjöb af Födevare, Brændsel o. a. d. til de fattige Huusarme i Kjöbenhavn. — *Kiöpenhafn Slot*, dend 28. Junii. 28. Junii.

Höfman, Fundationer. T. X. S. 257—261.

[3009.] Kong FREDERIK II. befaler Mattheus Tideman, Embedsmand paa Bornholm, ikke at besvære Erasmus Kollert til Krackgardt paa Bornholm med en Afgift af $^1/_2$ Td. Smör, som M. Tideman ligesom Schweder Ketting har villet afskatte ham, da han ifölge Breve og Tingsvidner er fritagen for denne Afgift. — *Friderichsburg*, 1. Juli. (Tydsk.) 1. Julii.

Hübertz, Aktst. til Bornholms Hist. S. 443.

1574. 5. Julii. [3010.] Kong Frederik II.s Brev til Bönder og menige Almue i Blekinge, at Kirkejorderne herefter skulle tages til Fæste af Stifts-Lehnsmanden. — *Fredriksborg*, den 5. Juli. (Svensk Overs.)

L. B. Falkman, Upplysningar etc. 2. D. S. 46—47.

18. Julii. [3011.] Kong Frederik II. befaler sin Rentemester, Christoffer Walchendorff til Glorup at betale Hendrich Mum, Borger af Kiöpnehaffn, hvad Kongen maatte være ham skyldig for Silketöi (Siidenthöig) og andre Vare. — *Friderichsborg Slott*, thend xiij Julij.

Nye D. Mag. I. S. 9—10.

21. Julii. [3012.] Pontus de la Gardie beretter til den kongelige Secretær i Liefland, Johannes Berndes, om et Tog, han har foretaget ind i det Over-Polske, hvorunder han iblandt andet ved Hakelwerck havde taget nogle af Hertug Magnus's Folk og Raader, hvoriblandt den gamle Dietrich Farensbek, tilfange. — *Reuall*, den 21:ten Julij. (Tydsk.)

Handl. rör. Skandin. Hist. 36. D. S. 100—108.

25. Julii. [3013.] Prælatorum et canonicorum capituli ecclesiæ Arhusiensis verificatio transsumpti documentorum ad monasterium Viteschols pertinentium. — 25. Julii.

Dän. Biblioth. 6. Stück. S. 133.

28. Julii. [3014.] Mageskiftebrev, hvorved Kong Frederik II. overdrager Hans Skouggaard forskjelligt Gods i Skaane i Ausaas Sogn i Herninge, Kierreberg, Broby o. fl. St. imod endeel Gods i Nörre-Jylland. — *Fredriksborg*, den 28. Juli.

Udt. og Brudst. i L. B. Falkman, Upplysningar etc. 2. D. S. 47—49.

3. Augusti. [3015.] Kong Frederik II. tillægger Capellanen i Holbek Kronens Part af Korntienden af Hörbye Sogn. — *Wor Gaar Walsöe*, then 3. Dag Augusti.

Hofman, Fundationer. T. VIII. S. 294—295.

20. Augusti. [3016.] Kong Frederik II. indskærper den i Ordinantsen givne Befaling, at alle de Sogne, som ligge paa 2. Mile nær en Kjöbstad, skulle have deres Degne af Kjöbstadens Skole (Löbedegne). — *Koldinghuus Slott*, den 20. August.

S. A. Stadfeldt, Beskr. over Randers. S. 219—221. H. M. Flemmer, hist. Efterr. om Randers lærde Skole. 1. H. S. 43—44.

24. Augusti. [3017.] Anne Kockis, Borgerske i Wisby, pantsætter Huus og Gaard til Hr. Lauritz (Jensen) i Waldt for 16 Daler. — *Wisby*, thenn 24. Augusti.

Danske Mag. 3. Række. III. S. 185. (I en Vidisse af Borgemestere og Raadmænd i Wisby, dat. 18. Octobr. 1574.)

28. Augusti. [3018.] Kong Frederik II.s Brev til Borgemester, Raad og menige Borgere i Aarhuss angaaende Indlæggelse af 15 Bösseskytter i deres Bye i Borgeleje. — *Skanderborg Slott*, thend xxviij Dag Augustj.

Hüberts, Aktst. vedk. Aarhus. I. 199—200.

28. Augusti. [3019.] Forlig mellem Dom-Capitlet i Schleswig og den fyrstelige Cantsler Dr. Adam Tratziger, stiftet af Hans Blome, Amtmand i Gottorff og Schwabstede, og Caspar Hoyer, fyrstelig holstensk Secretarius, angaaende en Gaard og nogle Kirkeboder i Slesvig, samt et Dom-Præbende, hvorpaa A. Tratziger gjorde Fordring. — *Schleszwig*, Sonnabendts nach Bartholomaei. (Tydsk.)

J. F. Noodt, Beyträge. 2. B. S. 275—279.

[3020.] Kong FREDERIK II.s Befaling til Beboerne af Flensborg Amt, at de skulde efter Ordinantsen yde Kirkerne Korn- og Qvægtiende, og Præsterne Fastebyrd (Vastebörde), "Oster upd Groffgelde", Æg og desl. — *Schlate Schandelburg*, d. 30ten Mohnatsdag Aug. (Plattydsk.) 1574. 30. Augusti.

N. Falck, Samml. z. Kunde des Vaterl. 3. B. S. 369—371.

[3021.] Vidnesbyrd af MAURITZ CHRISTHIAN, Superintendent, samt BORGEMESTERE og RAADMÆND I WISBY om den for Christhenn Munck, Hövedsmand paa Wisborrigh Slot, aflagte Bekjendelse af Peder Hansönn, Hr. Lauritz (Jensen) i Waldt og Anne Niels Kockis angaaende Affattelsen af et af sidstnævnte udstedt Pantebrev til Hr. Lauritz. — *Wisby*, den 13. Septemb. 13. Septbr.

Danske Mag. 3. Række. III. S. 185—186.

[3022.] Kong FREDERIK II. tilstaaer Stænderne i Stiftet Ösel Stadfæstelse paa deres Privilegier, og skjenker dem nogle nye, navnlig Formindskelse af den Ridderskabet paahvilende Rostjeneste og Toldfrihed i Sundene for 3 Skibe. — *Arhausen*, den 19. Monats taegk Septembris. (Tydsk.) 19. Septbr.

A. W. Hupel, neue nord. Miscell. 9 und 10 Stück. S. 474—477.

[3023.] Kong FREDERIK II.s Befaling til en unævnt Rigsraad om tilligemed Peder Oxe at mönstre Adelen af Sjelland, Lolland og Falster, der var tilsagt med Heste, Folk og Rustning at möde i Roskilde den 6. Decbr. — *Schanderborg Slott*, then 11. Octobris. 11. Octobr.

Ryge, P. Oxes Levnet. S. 278—280.

[3024.] PONTUS DE LA GARDIE melder Hertug Carl, at de tydske Ryttere ikke ere at stole paa, da han ikke har erholdt Midler til at betale dem deres tilgodehavende Sold, og at Hertug Magnus söger at vinde dem ved store Löfter; han beder Hertugen at sörge for, at der snart kan blive sendt Hjelp, saavel Penge, som Munition, m. m. — *Räwell*, thenn 15. Octobris. (Svensk.) 15. Octobr.

Handl. rör. Skandin. Hist. 36. D. S. 109—115.

[3025.] PRÆLATORUM ET CANONICORUM CAPITULI WIBURGENSIS verificatio transsumpti documentorum ad monasterium Vitescolæ pertinentium. — 21. Octobr. 21. Octobr.

Dän. Biblioth. 6. Stück. S. 133—134.

[3026.] Kong FREDERIK II. tillader, at de Fattige i Hospitalet i Aarhuus maae erholde Olden for 100 Sviin i Kronens Skove til Skanderborg Slot. — *Skanderborg Slot*, den 22. Dag Octobr. 22. Octobr

Hofman, Fundationer. T. II. S. 113. Hüberts, Aktst. vedk. Aarhus. I. S. 200.

[3027.] Kong FREDERIK II. beskikker Jacob Hoffuemester til Forstander for Hospitalet i Aarhus, da den nuværende Forstander, Jacob Klendsmid, har önsket sig entlediget fra denne Bestilling. — *Schanderborg*, 22. Octbr. 22. Octobr.

Hüberts, Aktst. vedk. Aarhus. I. S. 201.

[3028.] Kong FREDERIK II.s Ordre til Befalingsmanden i Marstrand at udlevere noget Gods tilhörende Skibbrudne fra Lübeck efter fradragen billig Bjergelön. — *Schanderburg*, 22. Octobr. (Tydsk.) 22. Octobr.

J. C. H. Dreyer, Specim. de naufr. p. CVI.

[3029.] Kong FREDERIK II.s Bestemmelse (Verfügung) om hvorledes der skulde forholdes med Appellationssager i Cremper- og Wilster Marsk. — *Schlosz Schannderburgk*, den 7. Nov. (Tydsk.) 7. Novbr.

Corpus Constit. Regio-Holsat. 2. B. S. 60—61.

1574. 6. Decbr. [3030]. Beretning af BORGEMESTERE OG RAADMÆND I WISBY om Forhandlingerne i en Sag mellem Christhen Munck til Gettzingegaardt, Hövedsmand paa Wisborrigh og Gulland, og Præsten Hr. Lauritz Jensenn i Waldt, angaaende et ulovligt Pantebrev, om Hr. Lauritz's Fornærmelser mod Christhen Munck, samt om det oprettede Forlig, m. m. — *Wisby*, then 6. Decemb.

Danske Mag. 3. Række. III. S. 186—189.

12. Decbr. [3031.] Abbedisse CATHRINE POGWISCH i Itzehoe og Præsterne til Calanden i Münsterdorp tilskjöde Provsten i Itzehoe, M. Johanni Vorstio, en Calanden tilhörende Plads i Itzehoe. — Den twölfften Dag des Monates Decembris. (Plattydsk.)

Michelsen u. Asmussen, Archiv für Staats- und Kirchengesch. der Herzogth. 2. B. S. 164—166.

21 Decbr. [3032.] Kong FREDERIK II. stadfæster et af Folmer Rosenkrantz paa Kongens Vegne 22. Juni 1568 indgaaet Mageskifte med Jens Smid, Borger i Aarhus, om nogle Stykker Jord i og ved Aarhus Bye. (Jfr. Nr. 2505.) — *Schanderborg*, thend 21. Decbr.

Hüberts, Aktst. vedk. Aarh. I. S. 202—203.

23. Decbr. [3033.] DAUID CHYTRÆUS anbefaler Kong Frederik II. Johannes Saxonius fra Flensburg til Understöttelse et eller to Aar ved et udenlandsk Universitet. — *Rostock*, den 23. Decemb. (Tydsk.)

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 3. Th. S. 155—158.

27. Decbr. [3034.] CHRISTEN POULSEN, fordum Prior i S. Knuds Kloster i Othense, hans Testament og sidste Villie. — *S. Knuds Kloster udi Othense*, Tredie Juledag.

Danske Mag. II. S. 80—84.

[3035.] ALBERTI KNOPPERT, J. U. Doctoris et imperiali auctoritate notarii publici, verificatio documentorum, ad monasterium Viteschola pertinentium, ex transsumpto diligenter et accurate exscriptorum.

Dän. Biblioth. 6 Stück. S. 182—188.

[3036.] GUDBRANDI, episcopi Holani, literæ ad D. Paulum Matthiæ, episcopum Sjallandiæ, de statu scholæ, ecclesiæ, morum in Islandia, egregie qvoqve illustrantes simultates episcopi cum Johanne Bucholt, præfecto Islandiæ.

Finni Johannæi Hist. Eccl. Isl. T. III. p. 387—390.

[3037.] Biskop GUDBRAND THORLAKSONS Brev til Befalingsmanden paa Island, Johann Bucholt, angaaende Præsternes Fattigdom, Klager over Almuens Ulydighed, over Markus (Hess) og hans Handelsförelse i Hunavantns og Skagafiords Sysseler, m. m.

Finni Johannæi Hist. Eccl. Isl. T. III. p. 399—400.

1575.

1575.

2. Januarii. [3038.] Kong FREDERIK II.s Gavebrev til Aarhuus Hospital paa Kronens Part af Rug- og Byg-Tienden af Weilby, Söften, Grundför, Holme, Trandberg, Koldt og Weiby Sogne, paa en Gaard kaldet Mollerupgaard, og 100 Tiende-Lam fra Aarhusgaard; samt Stadfæstelse paa den Qvægtiende af Skanderborg Lehn, som hidtil havde været ydet til Hospitalet. — *Skanderborg Slot*, den 2. Januar.

Hofman, Fundationer. T. II. S. 114—116.

[3039.] Ansögning fra DITMARSKENS MELLEMDEEL (til Hertug Hans den ældre) angaaende Landskriveren Gabriel Langes Forbrydelser. — Den 4ten Januarii. (Plattydsk.) 1575. 4. Januar.

Michelsen, Ditmars. Urkundenb. S. 317—318.

[3040.] Forestilling fra DOM-CAPITLET I SCHLESWIG til Hertug Adolf, at dets Capittels-Folk maatte fritages for "Mastgeld" ɔ: Oldengield, pecunia pro opimandis suibus. — *Schleswig*, am Avend Epiphaniæ. (Plattydsk.) 5. Januar.

J. F. Noodt, Beyträge. 2. B. S. 14—15.

[3041.] PRÆLATORUM ET CANONICORUM CAPITULI RIPENSIS verificatio transsumpti documentorum ad monasterium Vitescolæ pertinentium. — *Ripis*, 9. Januar. 9. Januar.

Dän. Biblioth. 6 Stück. S. 131.

[3042.] Kong FREDERIK II.s Bevilling, at den nederste Part udi Skolen i Aalborg, "som tilforn var Sakristiet", herefter maa være og blive til et "Lectorie" og fraskilles Skolen. — *Schanderborg Slot*, den 12te Dag Januarii. 12. Januar.

Hofman, Fundationer. T. IV. S. 71—72.

[3043.] Kong FREDERIK II. tillader, at den "Bogförer", som M. Frands Berg, Superintendent i Oslo og Hammers Stift, og Capitlet i Oslo kunne formaae til at nedsætte sig i denne By, maa være fri for al Skat og alle borgerlige Tyngder. — *Skanderborg Slott*, denn 22. Januarii. 22. Januar.

P. F. Suhms Samlinger. 2. B. 3. H. S. 205—206.

[3044.] Ansögning fra DITMARSKENS MELLEMDEEL (til Hertug Hans den ældre), angaaende de saakaldte "Gebotsbriefe" i Gjeldssager. — *Heide*, den 24. tag des Montz Januarii. (Plattydsk.) 24. Januar.

Michelsen, Ditmars. Urkundenb. S. 318—319.

[3045.] MARQUARDT HENRICKSENS ("Sandtman yn Slessherde") Vidnesbyrd angaaende Grændsen mellem Dom-Capitlet i Schleszwigs Godser og Bartram Ratlows, nemlig mellem Stenfeldt og Gundebui, og mellem Stenfeldt og Notfeldt. — *Vlsenis*, Fridages nha Pauli Bekerunge. (Plattydsk.) 28. Januar.

J. F. Noodt, Beyträge. 2. B. S. 279—281.

[3046.] Kong FREDERIK II. tillader Borgemestere og Raadmænd i Aarhuus hver at lade udföre fra Byen til Skibs til Tydskland 4 Græsöxne eller Staldöxne, mod at erlægge den sædvanlige Told til Sisemesteren i Byen. — *Skanderborg*, thend 29. Januar. 29. Januar.

Hüberts, Aktst. vedk. Aarhus. I. S. 204.

[3047.] Kong FREDERIK II.s Gavebrev til Borgemester og Raadmænd i Aarhuus paa et Stykke Jord uden for Brobierg, kaldet Bispens Lykke. — *Skanderborg Slott*, thend 29. Januarii. 29. Januar.

Hofman, Fundationer. T. III. S. 191. Hübertz, Aktst. vedk. Aarhus. I. S. 203—204 (med Dat. 25. Januarii.)

[3048.] LANDSTINGS DOM, hvorved en Sag mod Hermendt Naffuel, som af Peder Bilde til Suanholm, Hövedsmand paa Kalingborig Slot, var anklaget for at have skudt et Dyr i Kongens Enemærke, henvises til Kongen og Rigets Raad, da Indstævnede var af Adel. — *Sjelantzfar Landzting*, Ottheonsdagenn then 9. Dag Febr. 9. Febr.

Danske Mag. VI. S. 348—351.

[3049.] Kong FREDERIK II.s Rescript til Statholder Henrik Rantzau og Josias von Qualen til Crempe, angaaende Indgivelsen af en udförlig Beretning om den af Abbedissen i 2. Martii.

1575. 2. Martii. Itzehoe og Calandspræsterne solgte, Calanden tilhörende Plads i Itzehoe. — *Friderichsburg*, d. 2. Martii. (Tydsk.)
Archiv für Staats- und Kirchengesch. der Hertzogth. 2. B. S. 166—168.

12. Martii. [3050.] M. JOHANNES HAMBRUS, (archidiaconus Husensis), Johanni Pistorio, (pastori Eiderstadensi), dolorem suum de fato Hemmingii exprimit. — *Huseino*, pridie Lætare.
J. M. Krafft, zweifaches Jubel-Gedächtnis. p. 460.

17. Martii. [3051.] Kjendelse af POVEL HVIDTFELDT til Snidstrup, Statholder i Norge og Hövedsmand paa Agershuus, FRANTZ BERG, Superintendent over Opslo og Hammers Stifter, JENS NIELSEN, Kannik i Opslo, og TURE HAMMER, Kannik og Provst i Hammer, hvorved Indtægten for Præsten i Hoele Sogn fastsættes. — *Aggershuus*, then 17. Martii.
Topograph. Journ. for Norge. 30. H. S. 116—117.

18. Martii. [3052.] Mageskiftebrev, hvorved Kong FREDERIK II. overdrager til Jörgen Marsvin til Dybeck 5 Gaarde og 2 "Kirkegaarde" i Östra Wemmenhögs Sogn i Skaane. — *Fredriksborg*, den 18. Mars.
Udt. i L. B. Falkman, Upplysningar etc. 2. D. S. 49—50.

21. Martii. [3053.] Kong FREDERIK II.s "Skick og Ordning" angaaende Præsternes Underholdning i Holum Stift, efter Forslag af Befalingsmanden Johan Buckholtt og Superintendenten Gudbrand Thorlacksen. — *Frederichsborg*, xxj Martii.
Finni Johannæi Hist. Eccl. Isl. T. III. p. 20—22. M. Ketilson, Forordn. til Isl. 2. D. S. 75—79.

26. Martii. [3054.] Kong FREDERIK II. befaler sin Rentemester Christoffer Walchendorff at forsende Tömmer, Deler, Brandjern og Jernringe til Frederichsborg-Slot. — *Frederichsborg Slott*, thend xxvj dag Martii.
Nye D. Mag. I. S. 10—11.

26. Martii. [3055.] Kong FREDERIK II. befaler sin Rentemester Christoffer Walchendorff at bestille to Fade Emstöll i Lybeck eller andensteds. — *Frederichsborg Slott*, thennd xxvj dag Martij.
Nye D. Mag. I. S. 11.

31. Martii. [3056.] SCHWEDER KETTINGKS indtrængende Begjering til Raadet i Lybek, at afgive Resolution i Anledning af hans Andragende om Sagen med Schorstein, om 2000 Mark, man havde afdraget ham i hans Regnskab, samt om hans Dispositionsret over hans Gaard paa Bornholm. — *Lubeck*, denn lestenn Martij. (Plattydsk.)
Hüberts, Aktst. til Bornholms Hist. S. 443—445.

31. Martii. [3057.] Hertug ADOLF af Holstens Intercession hos Domcapitlet i Schleswig for Hans Blome, Amtmand til Gottorff og Schwauestede, der önskede at tilbytte sig 1½ Boel Land i Vlckebüll og en Boel i Schlotzbhüll, som tilhörte Domstiftet. — *Schlosz Gottorff*, den letzten Martii. (Tydsk.)
J. F. Noodt, Beyträge. 2. B. S. 282—283.

c. 3. Aprilis. [3058.] Resolution af RAADET I LYBEK paa Schweder Kettingks Andragende (jvf. Nr. 3056), at det ikke vil anerkjende hans Fordring paa Erstatning i Anledning af de i hans Regnskab udslettede 2000 Mark, samt i Anledning af hans Udgifter i Schorsteins Sag; tillige forbydes det ham at sælge Walszgarden, da den hörer til Slottet, hvorimod det staaer ham og hans Arvinger frit at bruge den. — Ostern (uden Aar). (Tydsk.)
Hüberts, Aktst. til Bornholms Hist. S. 446—448.

[3059.] Kong FREDERIK II. paalægger Christoffer Walckendorff at lade udlevere til Brevviseren Hanns Birckhen 5 eller 6 Fasaner, som Peder Oxe havde foræret ham, og ligeledes udsende endeel Hamp og Jernringe til Frederichsborg Slot. — *Frederichsborig Slott*, theend 4. dag Aprillis. 1575. 4. Aprilis.
Nye D. Mag. I. S. 11.

[3060.] TINGSVIDNE angaaende Grændsen mellem en Grund Ravenshorst, som tilhörte Kirken i Ekleuförde, og Hans Fyrstelige Naades Landsby (Dorpe) Goesefelde. — *Thor Huetten*, den 11. Aprilis. (Plattydsk.) 11. Aprilis.
J. F. Noodt, Beyträge. 2. B. S. 453—451.

[3061.] ATZER OLLAFFZÖN paa Feruig tilskjöder Eriick Munck, (Befalingsmand i Nedenæs Lehn), ved Mageskifte sin Trediepart af Barboo i Trumme Sogn, mod Vederlag i Sandnes paa Trumme (ɔ: Thromöen). — *Ex Barboo*, then 12. Aprillis. 12. Aprilis.
Saml. til det norske Folks Spr. og Hist. I. B. S. 254.

[3062.] Kong FREDERIK II.s Befaling til Peder Oxe, at indsende Beretning, om hvorledes det forholdt sig med nogle Penge-Fordringer, som Hendrick Randzou, Statholder i Holsten, og en Frue af Dincklage skulde have paa Kongen. — *Frederichsborg*, then 21. Aprilis. 21. Aprilis.
Byge, P. Oxes Levnet. S. 280.

[3063.] Skrivelse fra Amtmanden i Steinburg JOSIAS VON QUALEN (til Hertug Hans den ældre) om Skyldsætningen af Fælledsmarkerne i Ditmarsken. — *Steinborch*, den 12. Mai. (Tydsk.) 12. Maji.
Michelsen, Ditmars. Urkundenb. S. 319—321.

[3064.] Kong FREDERIK II.s Confirmation paa og Indskærpelse af Kong Christian III.s Forbud (jfr. Nr. 863) mod Udförsel af Tömmer fra Stöer-Floden. — *Schloss Friderichsburg*, den 25. Monats-Tag May. (Tydsk.) 25. Maji.
Corpus Constit. Regio-Holsat. I. B. S. 671—672. (Paa denne Confirmation har Kong Christian IV. under 18. Febr. 1598 (see nedenf.) atter givet en ny Stadfæstelse, hvori denne siges at være udstedt d. 28. Maji.)

[3065.] Beretning fra Landfogden Dr. CHRISTIAN BOIE til Hertug Hans den ældre i Anledning af Josias von Qualens Skrivelse angaaende Skyldsætningen af nogle Fælledsmarker i Ditmarsken (cfr. Nr. 3063). — *Heide*, den 31. May. (Tydsk.) 31. Maji.
Michelsen, Ditmars. Urkundenb. S. 321—322.

[3066.] Fordrag mellem DANMARK og SVERRIG, afsluttet af de danske Commissarier Peder Oxe til Giszlefeldt og Niels Kaas til Torup, og de svenske Nills Gylldenstiern, Friherre til Lundholm, Gustaff Banner til Diurholm og Erich Sparre til Sundbye. — *Knerödt*, förste Dag Junii. 1. Junii.
Byge, P. Oxes Levnet. S. 281—285.

[3067.] Kong FREDERIK II.s RETTERTINGS Dom, hvorved stadfæstes en Landstings Dom, ved hvilken Sandemænd kjendes rettelig at have voldsvoret Pouell Skoemager, Borger i Holstebroe, fordi han havde tilegnet sig nogen Jord, der var pantsat til Oluff Badskier, forinden han havde betalt Pante-Pengene. — *Kiöpenhaffn Slott*, theend 6te Junii. 6. Junii.
Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 3. Saml. S. 256—260.

1575. 7. Junii. [3068.] Kong Frederik II.s Rettertings Dom i en Sag, hvorunder Niels Jespersen i Hyldtoffthe stævner Niels Skriffuer i Enghölle, Herredsfoged i Faldtze Herred, og Lauge Wenstermandt til Stadagger, Landsdommer paa Laaland og Falster, fordi de til Herreds- og Landsting havde tildömt en af Kronens "Maaldtzgaarde" (Maalsgaarde) nogen Jord, som ulastet i 20 Aar havde været brugt under hans Gaard. — *Kiöpenhaffnn Slott*, thend 7. Dag Juni.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 3. Saml. S. 256—258.

8. Junii. [3069.] Skrivelse fra Mester Mourits Christensen Lætus, Superintendent paa Gulland, til Dr. Povel Madsen, Superintendent paa Sjelland, angaaende de mange modvillige, uduelige og uchristelige Præster paa Gulland, og særdeles om Præsten Her Lauritz (Jensen) i Wald, hvorhos han beder om hans Raad, hvorledes han heri skal forholde sig (med Bilag). — *Wisby*, 8. Junij.

Danske Mag. 3. Række. III. S. 179—189.

9. Junii. [3070.] Kong Frederik II.s Rettertings Dom (i hans egen Nærværelse), i en Sag mellem Erick Rudt til Fuelsang, Embedsmand paa Olborrighuus Slot, paa Fru Sophie Daaes Vegne, og Fru Anne Stiissdaatther, Jörgen Daaes Efterleverske, angaaende Gyldigheden af et Skjödebrev og et Fölgebrev, hvorved Fru Sophie havde givet sidstnævnte Enggaardt, 8 Gaarde og en Mölle. — *Kiöpenhaffnn Slott*, thend 9. Dag Juni.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 3. Saml. S. 260—267.

9. Junii. [3071.] Kongens Rettertings Dom i en Sag mellem Erik Rud og Knud Daa, hvorved et kongeligt Brev, dat. Frederiksborg d. 12. Aug. 1571, hvorefter Fru Sophie Daa, der formedelst Alderdom ikke skulde være ved sin rette Forstand, sættes under Knud Daaes Værgemaal, kjendes ugyldigt som erhvervet ved vrang Beretning, og Værgemaalet fratages Knud Daa. — *Kjöbenhavn*, 9. Juni.

Udt. i Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 3. Saml. S. 267—268.

10. Junii. [3072.] Rigsraadets Dom mellem Hr. Jörgen Löcke til Offuergaardt paa den ene Side og Jacop Rostrup til Leergraff og Jacop Höeg til Vang paa egne og andre Hr. Otthe Krumpens Arvingers Vegne paa den anden Side, hvorved förstnævnte erholder Stadfæstelse paa nogle Gaver deels af Penge, deels af Huerring Hovedgaard med Inventarium, som han havde erholdt af Hr. Otthe Krumpen og hans Hustrue Fru Ane Löcke. — *Kiöpenhaffns Slott*, thend 10. Dag Juni.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 3. Saml. S. 276—279.

12. Junii. [3073.] Kong Frederik II.s Bevilling, at Hollænderne i Magleby paa Amager maatte være eneberettigede til et Aaleffskeri imellem Amager og Sjelland, som deres Forfædre havde fundet, imod at give 6 Tönder saltede Aal aarligen til Kjöbenhavns Slot. — *Kiöbenhavn*, den 12te Juny.

L. Thurah, Beskr. over Amager. S. 25—26.

15. Junii. [3074.] Kong Frederik II.s Rettertings Dom (i hans egen Nærværelse), hvorved Herluff Trolles Arvinger kjendes pligtige til at stande Jörgen Marsuin til Djibeck til Rette, hvis denne kunde gjöre bevilisligt, at han havde lidt nogen Skade ved det af Herluff Trolle gjorte Skjöde, ved hvilket denne af sin Hustrues Fru Birgithes Gaard Herluffsholm og tilliggende Gods havde funderet en fri Adelsskole. — *Kiöpnehaffn Slott*, thend 15. Juni.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 3. Saml. S. 268—274.

[3075.] Kong FREDERIK II.s RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse), i en Sag mellem Mouritz Podebusk paa den ene Side og Christopher Giöe, Mogens Giöe og Fru Ane Hardenbierg til Bregentvedt, Oluff Mouritzens Efterleverske, paa den anden Side, angaaende en Gaard i Kiöpenhaffn. — *Kiöpenhaffnn Slott*, thend 15. Juni. 1575. 15. Junii.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 3. Saml. S. 275—276.

[3076.] PEDER OXES Fundats for en af ham oprettet og doteret Stiftelse for 8 Personers Underholdning i Hellig-Aands Hospital i Kjöbenhavn. — *Kiöbenhavn*, den 17. Junii. 17. Junii.

Ryge, P. Oxes Levnet. S. 302—306. Hofman, Fundationer. T. X. S. 51—53.

[3077.] Kong FREDERIK II.s Bevilling, at Halmstad Magistrat og Borgerskab maatte endnu fremdeles beholde deres Byskat til Hjelp til Forbedring af Dybet uden for Byen, som i sidste Feidetid var blevet meget fordærvet. — *Slottet Fredricksborg*, then 24. Junii. (Svensk.) 24. Junii.

Udt. i J. Richardson, Hallandia. S. 141—142.

[3078.] Kong FREDERIK II.s Privilegier, givne Staden Viszbye paa Guthiland. — *Fredricksborg Slott*, den 27. Junii. 27. Junii.

H. N. Strelow, den Guthilandiske Cronica. S. 275—279.

[3079.] Kong FREDERIK II.s Gavebrev paa et Genant af Bergenhuus Slot til Underholdning af 12 Personer i Skolen i Bergen. — *Friderichsborg Slot*, den 28. Juni. 28. Junii.

C. Frimann, Stiftelser i Bergens Stift. 1. D. S. 106—107.

[3080.] Abbedissen i Itzehoe Kloster CATHARINA POGWISCHS Andragende og udförlige Erklæring til Kong Frederik II. i Anledning af den solgte Calandeplads i Itzehoe. — *Itzehoe*, d. 3. Julii. (Tydsk.) 3. Julii.

Archiv für Staats- und Kirchengesch. der Herzogth. 2. B. S. 168—174.

[3081.] Protocol over Forhandlingerne ved Systrebäck mellem de svenske og russiske Gesandter om Stilstand mellem Rigerne; herved omhandles ogsaa Forholdet til HERTUG MAGNUS, hvis Person og Kongetitel paa det haanligste omtales af de svenske Gesandter. — Den 8. Juli og fölgende Dage. (Svensk.) 8. Julii.

Handl. rör. Skandin. Hist. 36. D. S. 116—135.

[3082.] Erklæring, underskreven af Superintendenten i Sjelland, PAULUS MATTHIÆ, NICOLAUS HEMMINGIUS, Professor Theol., og 14 andre Professorer og Præster, hvori de offentlig erkjende det, som korteligen er forfattet i Luthers Cathechismus og den Augsburgske Troesbekjendelse, for den rette "prophetiske og apostoliske Lære", og love stadigen at holde sig Samme efterrettelig, samt ikke at lade noget trykke af theologiske Sager, förend det er gjennemseet af alle Professorer og approberet af Kongen. — *Copenhagen*, den 9. Julii. (Tydsk Overs.) 9. Julii.

Dän. Biblioth. I. Stück. S. 74—77. E. Pontoppidan, Ann. eccl. Dan. 3. Th. S. 445—446.

[3083.] Kong FREDERIK II.s Befaling til Peder Oxe og Niels Kaas om endeel Steen, Tömmer, Jernfang og Andet til Krogens Slots Bygning. — *Wort Jachthusz Affuensöe*, thend XX. Dag Julii. 20. Julii.

Ryge, P. Oxes Levnet. S 280—281.

[3084.] Kong FREDERIK II. befaler Christoffer Walckendorff, strax at udsende et Fad Emstöl. — *Wortt Jagtthusz Affuenszö*, thennd 24. dag Julij. 24. Julii.

Nye D. Mag. I. S. 11—12.

1575. [3085.] SKOMAGERNE I LUNDEN bede Hertug Adolf om at intercedere hos Hertug
1. Augusti. Hans den ældre angaaende deres Ret til at gjöre Indkjöb paa Torvedagene i Heide, hvori de hindres af Beboerne dersteds. — Den 1. Augusti. (Plattydsk.)

Michelsen, Ditmars. Urkundenb. S. 323—324.

20. Augusti. [3086.] Kong FREDERIK II.s RETTERTINGS Dom i en Sag, hvorunder Knud Daa tiltales af Axell Wiifertt til Axelvoldt, Befalingsmand paa Nyborg Slott, for at have saaret Frandtz Skredere, Borger i Nyborg. — *Lund*, thend 20. Dag Augusti.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 3. Saml. S. 279—282.

24. Augusti. [3087.] BJÖRNN ANDERSSENN TIL STENHOLT tilkjendegiver Borgemester og Raad i Aarhuss, at han efter Kongens Befaling skal oppebære den Hjelp, 600 Daler, som af Byen skal udredes til Rijbber Byes Befæstning, og forlanger at vide, naar de ville indbetale disse Penge. — *Aarhuss*, then 24. Augusti.

Hüberts, Aktst. vedk. Aarhus. I. S. 204—205.

24. Augusti. [3088.] Kong FREDERIK II. befaler Christoffer Walckendorff at lade sætte og taxere for en aarlig Afgift de Forleninger i Norge, som Moens Pedersen sidst havde. — *Frederichsborg Slott*, thend xxiiij dag Augusti.

Nye D. Mag. I. S. 12.

7. Septbr. [3089.] Kong FREDERIK II. tilkjendegiver Raadet i Lybek, at de 50 Aar, hvori Kong Frederik I. havde givet det Bornholm i Forlening, udlöbe den 19. i denne Maaned, til hvilken Tid han beder det at drage Omsorg for, at Öen med Slottet kan blive givet tilbage til Kronen; nogen ny Forlening vil Kongen ikke indlade sig paa. — *Friederichsburg*, denn 7. September. (Tydsk.)

Hüberts, Aktst. til Bornholms Hist. S. 448—450.

29. Septbr. [3090.] Kong FREDERIK II. tilskriver Raadet i Lybek, at det Hamborgske Fordrag, hvorefter det endnu skulde beholde Bornholm i 50 Aar, var ugyldigt, da det blev oprettet, förend Kong Christian III. blev kronet, og ikke siden er confirmeret af Kongen og Rigsraadet; skjöndt Kongen anseer al Underhandling for overflödig, vil han dog tillade Raadet at sende Gesandter "zu friedlicher vnnderredung". — *Friederichsb.*, 29. Septbr. (Tydsk.)

Hüberts, Aktst. til Bornholms Hist. S. 450—451.

7. Octobr. [3091.] KJÖBENHAVNS MAGISTRATS Revers til Peder Oxe for Modtagelsen af hans Fundats for de af ham oprettede 8 Senge i Hellig-Aands Hospital (jvf. Nr. 3076). — *Köbenhafn*, den 7. Octobr.

Bygе, P. Oxes Levnet. S. 302—306. Hofman, Fundationer. T. X. S. 50—54.

13. Octobr. [3092.] SWEDER KETTINGS Skrivelse til Raadet i Lybek, hvori han, i Betragtning af den store Skade, han har lidt paa Bornholm, ansöger om, at "die vorlhenung des hopffenscheffels" maa overdrages ham. — Den 13. October. (Tydsk.)

Hüberts, Aktst. til Bornholms Hist. S. 451—452.

17. Octobr. [3093.] Kong FREDERIK II. forordner, at der herefter skal holdes Torvedag hver Fredag i Riibe, eftersom der ikke hidtil der var holdet noget Axeltorv paa visse Dage som i andre Kjöbstæder i Riget. — *Frederichsborgh Slott*, theend XVII. Dag Octobris.

P. Terpager, Ripæ Cimbr. p. 678.

20. Octobr. [3094.] Kong FREDERIK II.s RETTERTINGS Dom, hvorved, medens Albrit Oxe Embedsmand paa Aalholm Slot, forfölger Herluffsholms Skoles Gods til Laas, ifölge Paastand af Aruidt Huidtfeldt til Lillöe negtes Laas paa saa meget af Fru Birgetthe Giöes Gods, som

Herluff Trolles Fundats paalyder, men gives Laas paa det, som findes at være af Herluff Trolles 1575.
eget Gods. — *Kiöpenhaffn*, thend 20. Dag Octobris. 20. Octobr.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 3. Saml. S. 282—284. Udt. i H. B. Melchior, Efterr. om Herlufsholm. S. 93—94.

[3095.] Kong Frederik II.s Retterstings Dom, hvorved der gives Albrit Oxe til 21. Octobr.
Nielstrup, som Forstander for Herlufsholms frie Skole, Laas paa Herlufsholms Skole og tilliggende Gods, saavel paa Herluff Trolles eget Gods, han dertil funderet haver, som paa Fru Birgithe Göjes Gods. — *Kiöbenhaffn*, theadt 21. Octobris.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 3. Saml. Fortale. S. XXII—XXIV.

[3096.] Kong Frederik II. befaler Christoffer Walckendorff at forsende 12 Alen 30. Octobr.
Engelsk og nogle Ræveskind til Frederichsborg Slot. — *Frederichsborg Slott*, 30. Octobris.

Nye D. Mag. I. S. 12.

[3097.] Viborg Landstings Dom, hvorved Sören Bertelssen i Rind, imod Brödrene 19. Novbr.
Peder Ibssen og Iffuer Ibssens Indsigelse, kjendes berettiget til at sælge sin Gaard til Mester Niels Sörensen Juell, Kannik i Viborg. — *Viburgh Landsting*, Löffuerdagenn som var denn 19. Novembris.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 3. Saml. S. 285—286.

[3098.] Kong Frederik II.s Afslag paa en Ansögning af Fru Mette Rosenkrantz, 30. Novbr.
Peder Oxes Efterleverske, om endnu i nogen Tid at beholde Wordingborg og flere af hendes Mands Lehn. — *Wordingborg Slott*, then 30. Nouembris.

Ryge, P. Oxes Levnet. S. 338—340.

[3099.] M. Christophorus Fischer beder Kong Frederik II. naadigst at modtage 30. Novbr.
den ham tilegnede förste Tome af en Samling af Prædikener. — *Zell in Sachsenn*, denn 30. Nouembris. (Tydsk.)

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 3. Th. S. 318—321.

[3100.] Kapitlet i Oslo indvilliger i et Mageskifte, hvorved Præsten Hans 4. Decbr.
Pedersen paa Nördroff paa Ringerige til Præstegaarden erholder Kapitlets Gaard Nördroff Syndre imod noget andet Gods, helst da Kong Frederik II. ved Brev til Statholderen Povel Hvidtfeldt har bevilget det. — *Oslo*, then 4de Decbr.

Topograph. Journal for Norge. 30. H. S. 145—146.

[3101.] Mageskiftebrev, hvorved Kong Frederik II. overdrager Björn Kaass nogle 16. Decbr.
Gaarde samt Herligheden over noget Kirkegods i Skaane, i Ljunits Herred i Beden og i Herrestads Herred i Bjeresjö og Stora Tværen. — *Antvorskou kloster*, den 16. December.

Udt. i L. B. Falkman, Upplysningar etc. 2. D. S. 50—51.

[3102.] Sognevidne af Skjærbæk Sogn, søget af Hr. Jacob Lauritsen, Herreds- 18. Decbr.
provst i Hviddingherred, at Bisperne over Ribe Stift ikke have havt mere Frihed over Skjærbæk Kirke med Præstemænd ind at sætte og af at sætte, end over andre Kirker i Törninglehn, der stedse have været frie og ikke Annex til noget Prælatur. — *Skjærbæk Kirkegaard*, Söndag næst för Christi Födsels Dag.

Udt. i Aarsberetn. fra det kgl. Geheimearch. I. B. Tillæg. S. 22.

[3103.] De kongelige Commissarier Hinrich Rantzouw, Statholder, og Peter 23. Decbr.
Rantzouw, Amtmand i Flensborg, med Raadet sammesteds afsige Dom i en Diffamations-Sag

1575. mellem Peter Pommerering, Borgemester i Flensborg, og Jochim Holste, angaaende Beskyldning
23. Decbr. for Ægteskabsbrud og Giftblanderi. — *Flenszborch*, d. 23. Decembr. (Plattydsk.)

O. H. Moller, Bericht von verschied. Ländern des Herzth. Schleswigs (von J. Hoyer). S. 52—53.

c. 25. Decbr. [3104.] Instruction af RAADET I LYBEK for Johan Brokes, Borgemester, Dr. Calixtus Schein, Syndicus, og Herman van Dom, Raadmand, der afsendtes til Kongen af Danmark for at underhandle om en Forlængelse af Forleningen med Bornholm, eller i det mindste at söge at conservere Lybeks Privilegier i Danmark. — Inn den Wihnachten.

Udt. i Hübertz, Aktst. til Bornholms Hist. S. 453.

26. Decbr. [3105.] PETRUS JOH. HEGELUND literas ad M. Andream Vellejum, ecclesiasten aulæ Hafniensis, amicum suum, dat, per quas nunciat, falsum rumorem sparsum fuisse de morte eius, unde et ipse et præcipui Daniæ magnates tunc Coldingæ congregati, inter quos Kaas cancellarium et Georgium Rosenkrantz nominat, graviter commoti essent. Simul carmen suum de morte Petri Oxe ei mittit. — *Ripis*, die S. Stephani protomartyris an. 1576.

C. F. Wegener, om A. S. Vedel. 1. Udg. S. 99—100. 2. Udg. S. 91—95. (At dette Brev maa henföres til 1575, viser Wegener anf. St.)

31. Decbr. [3106.] Kong FREDERIK II.s Brev til Jens Haurum, Byfoged i Aarhus, at han maa beholde den tiende Penge af Sagefald, han paa Kongens Vegne oppebærer i Byen. — *Schanderborg*, 31. Decbr.

Udt. i Hübertz, Aktst. vedk. Aarhus. I. S. 205.

31. Decbr. [3107.] Brev fra DAUID CHYTRÆUS, Prof. theol. i Rostock, til Hertug Hans i Haderslev, hvormed han oversender ham sin "Historie der Augsburgischen Confession", og anbefaler Petrus Creisbachius, paa Grund af hans poetiske Anlæg, til Understöttelse. — *Rostock*, am neuen Jahrs Abend 1576. (Tydsk.)

J. F. Noodt, Beyträge. I. B. S. 101—104.

[3108.] GUDBRANDI THORLACI FILII episcopi literæ ad D. Paulum Matthiæ, Selandiæ episcopum in qvibus, leviter tactis rebus ecclesiasticis et statu mercaturæ in Islandia, duos juvenes, et studiorum et artis typographicæ discendæ causa Hafniam missos, commendat.

Finni Johannæi Hist. Eccl. Isl. T. III. p. 374—375. (Aaret usikkert.)

1576.

1576.

2. Januar. [3109.] Brev til Hertug Hans i Haderslev fra SIMON PAULI, Prof. theol. i Rostock, hvorved han anbefaler M. Petrus Creisbachius til Understöttelse, især paa Grund af hans udmærkede poetiske Genie. — *Rostogk*, den 2ten Januarii. (Tydsk.)

J. F. Noodt, Beyträge. I. B. S. 104—105.

7. Januar. [3110.] Kong FREDERIK II.s Brev til Hr. Jörgen Lyche, om at optage Jomfru Anne Hansdaatter i Mariager Kloster, og give hende der Underholdning og Værelse, som de andre Jomfruer. — *Soer Closter*, VII. Januar.

Danske Mag. VI. S. 173.

[3111.] Kong Frederik II. bevilger Peder Oxes Arvinger Henstand med Afleveringen af Inventarium, Jordeböger, Registre o. s. v. for Wordingborg, Junxhoffuit og Leckinge Lehn. — *Soer Closter*, then 8. Januarii. 1576. 8. Januar.

Ryge, P. Oxes Levnet. S. 310—341.

[3112.] Reces, oprettet af Fuldmægtige fra Kong Frederik II. og Hertug Hans den ældre, angaaende Stridigheder mellem dem om Jus patronatus og den geistlige Jurisdiction over nogle Kirker i Sönder-Jylland, hvorved den endelige Afgjörelse overdrages til Churfyrst August af Sachsen som Voldgiftsmand. — *Coldingen*, den 13. Januar. (Tydsk.) 13. Januar.

N. Falck, Staatsb. Magaz. 5. B. S. 456—461.

[3113.] Fordrag mellem Fuldmægtige fra Kong Frederik II. og Hertug Hans den ældre, angaaende fri Forstrand og Seilads paa Vestkysten af Slesvig, samt om Kjöbmandskab og det nylig oprettede Birketing i Ribe. — *Coldingen*, den 14. Monatstag Jan. (Tydsk.) 14. Januar.

N. Falck, Staatsb. Magaz. 5. B. S. 443—451.

[3114.] Magistraten i Amsterdam tilstaaer, paa Andragende af "d'Overluyden van 't Berge-vaerders Gilde", nogle Forandringer i dette Gildes Statuter (jfr. II. Deel, Nr. 150 og 1144), hvorved der foruden Fisk, indförte fra Bergen, tillige er Tale om "Yslandsche ofte Hidlansche Visch". — Op den 23. dag in Januario. (Hollandsk.) 23. Januar.

Hand-Vesten, Privilegien etc. der Stad Amstelredam. S. 476.

[3115.] Kong Frederik II. anmoder Steen Bilde (Lehnsmand til Herridsvad Kloster) om at sende sin "*Papirmager*" til Kjöbenhavn paa nogle Ugers Tid for at give den nödvendige Anviisning ved Opsættelsen af en Papirmölle, indtil Kongen kunde forskrive en anden Papirmager fra Tydskland. — *Frederichsborg*, 24. Januari. 24. Januar.

Danske Mag. 3. Række. 1. S. 140.

[3116.] Viborg Landstings Dom, hvorved en Gave af et Sölvbelte, som Anne Andersdaatter i Vester Gröning uden sin Husbondes Samtykke havde gjort sin Sösterdatter Inger Villadzdaatter paa sin Sotteseng, kjendes ugyldig, da Gaven ikke var indfört i hendes Testament i Sognepræstens Nærværelse m. m. — *Viburg Landzting*, Löffuerdagenn som var denn 28. Januarii. 28. Januar.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 3. Saml. S. 286—288.

[3117.] Kong Frederik II.s Skrivelse til de i Kjöbenhavn nærværende lybske Gesandter, hvori han vel tilkjendegiver at være Lybek naadig og velsindet, men erklærer, at det maa blive ved den förste Besked, saa at Bornholm ikke kan overlades Lybek endnu i nogle Aar; Slottet og Öen skal inden Vincula Petri næstkommende fratrædes. — *Ipstrup*, 14. Februarii. (Tydsk.) 14. Febr.

Hübertz, Aktst. til Bornholms Hist. S. 455—457.

[3118.] Kong Frederik II. tilstaaer Tyge Brade til Knudstrup en Besoldning af 500 Daler aarlig. — *Frederichsborg*, then 18. Febrarii. 18. Febr.

Danske Mag. II. S. 196—197. Hofman, Efterretn. om danske Adelsmænd. 3. D. S. 8.

[3119.] Kong Frederik II. tilkjendegiver de i Kjöbenhavn nærværende lybske Gesandter sin Tilfredshed med deres Erklæring, at ville overlevere Bornholm næstkommende Vincula Petri; at Skibbrud under Bornholm skulle blive behandlede efter den almindelige Söret; at Lybekkerne selv maae inddrive deres Restancer paa Öen forinden Afstrædelsen; samt at Raadet skal have Ret til i 10 Aar aarlig at före 100 "Fuder" Rhinskviin toldfrit gjennem Sundet. — *Friederichsburg*, 18. Febr. 18. Febr.

Hübertz, Aktst. til Bornholms Hist. S. 457—460.

1576. 23. Febr. [3120.] Kong FREDERIK II. befaler, efter Paamindelse "af nogen store forvandte Cur- og Förster udenlands", de Höilærde ved Kjöbenhavns Universitet, at lade D. Niels Hemmingsön skriftligen paa Latin tilbagekalde den Calvinske Lærdom om Alterens Sacramente, som skal findes i et af ham udgivet Skrift (syntagma theologorum). — *Friderichsborg*, d. 23. Febr.

Kirkehist. Saml. I. B. S. 244.

11. Martii. [3121.] Kong FREDERIK II. anmoder Luduig Munck, (Hövedsmand paa Agershuus), om at forhandle med en russisk Styrmand Paulus Nichetz fra Mallues (u. Tv. Mallmis ɔ: Kola), der aarligen siges at seile til Grönland, om at give Efterretninger om dette Land, og være behjelpelig ved dets Opsögning. — *Frederichsborg*, thend XI. Martij.

Grönlands hist. Mindesm. 3. B. S. 635—637.

26. Martii. [3122.] Kong FREDERIK II.s RETTERTINGS Dom i en Sag, hvorunder Fru Magdalene Banner til Krabbisholm stævner Anders Truelssen i Truidstrup for at være fraflyttet hendes Stavn og have forladt et Huus, som hun paastod at han havde fæstet, uden lovlig Opsigelse. — *Wordingborrig Slott*, thend 26. Martii.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 3. Saml. S. 288—291.

30. Martii. [3123.] SANDEMÆND I SKANDERUP BIRK stadfæste deres Markeskjels Tog mellem Rering Mark og Fastrup Mark og mellem Onsted Mark og Fastrup Mark. — *Skanderup Birke-Ting*, Fredagen for Dominica Lætare.

H. Lönborg, Beretn. om Schanderborrig Slott. fol. 6—7.

2. Aprilis. [3124.] KJÖBENHAVNS MAGISTRATS Transsumpt af Kong Frederik II.s aabne Brev af 30. Junii 1568, angaaende Testamenter til Huusarme m. m. (jfr. Nr. 2506). — *Kiöbnehaffnn*, thennd anden Dag April.

Hofman, Fundationer. T. X. S. 356—357.

3. Aprilis. [3125.] Kong FREDERIK II. forbyder Albret Oxe og de andre Peder Oxes Arvinger at lade opföre en af dem paatænkt Begravelse for Peder Oxe, i Vor Frue Kirke i Kjöbenhavn, i Choret. — *Nyborg*, thend 3. Aprilis.

Bygе, P. Oxes Levnet. S. 336—337.

6. Aprilis. [3126.] NICOLAI HEMMINGII, professoris academiæ Hafniensis, confessio fidei suæ de coena dominica & revocatio eorum, qvæ de hac re in Syntagmate scripserat, insciis professoribus. — Sexto Aprilis.

H. G. Masius, Dania orthodoxa. p. 26—28. Ejusdem diss. academ. ed. S. Lintrupius. T. I. p. 994—995. E. Pontoppidan, Ann. Eccl. Dan. 3. Th. S. 454—455 (sine die). *Dansk:* i L. Holberg, Danm. Hist. T. II. S. 495—496 (uden Dag).

19. Aprilis. [3127.] Kong FREDERIK II.s Brev, at ingen herefter paa Island skal staae aabenbare Skrifte ved Landsbykirkerne, men alle kun ved Domkirken i Stiftet. — *Frederichsborg Slot*, thend xix. dag Aprilis.

Finni Johannæi Hist. Eccl. Isl. T. III. p. 23—24. M. Ketilsson, Forordn. til Isl. 2. D. S. 80—82.

23. Aprilis. [3128.] MARTINUS KEMNITIUS, superintendens Brunsvicensis, ad D. Joannem Marbachium, superintendentem Argentoratensem, de rebus theologicis literas dat, quas tradidit Magistro Pruteno, "qui duos adolescentes ex præcipua nobilitate Danica ad vestram academiam ducit"; hos benevolentiæ eius etiam commendat. — Feria 2. paschatis.

J. Fechtius, hist. eccl. sec. XVI. supplem. p. 525.

[3129.] Dr. CALIXTUS SCHEIN anbefaler Kong Frederik II. Dr. Valentin Heyde i Meissen til det ved Dr. Brinckx Ansættelse i Riget Danmark ledige Embede i Holsten. — *Lübeck*, den 23. April. (Tydsk.) 1576. 23. Aprilis.

Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 3. Th. S. 269—271.

[3130.] Kong FREDERIK II.s Befaling til Niels Kaas, Kantsler, Hr. Peder Skram og 10 andre Adelsmænd, at de som Samfrænder skulle mægle Forlig eller dömme i den Trætte, der var opstaaet mellem Peder Oxes Enke Fru Mette Rosenkrantz og de övrige Peder Oxes Arvinger om Skiftet efter Peder Oxe. — *Frederichsborg Slott*, then 30. Dag Aprilis. 30. Aprilis.

Ryge, P. Oxes Levnet. S. 344—345.

[3131.] Kong FREDERIK II.s Skrivelse til Raadet i Lybek, hvori han erklærer sig tilfreds med, at kun Hovedforskrivningerne angaaende Bornholm udleveres, og tillader, at det maa tilbageholde de Dokumenter, der tillige omhandle andre Forhold, dog at de Clausula i dem, der angaae Bornholm, erklæres döde og magteslöse. — *Friedericksb.*, 1. May. (Tydsk.) 1. Maji.

Hüberts, Aktst. til Bornholms Hist. S. 460—462.

[3132.] Fru METTHE OXE, Fru PERNELLE OXE og Fru ANNE OXE beklage at Fru Metthe Rosenkranntz har formeent dem Skifte efter deres Broder (Peder Oxe), hvorfor de forbyde hende at befatte sig med noget af det fælleds Gods og tilholde deres Broders Bönder ikke at sværge (svare) Fru Metthe Rosenkrantz i nogen Maade. — Udateret, men paategnet: "lest paa Sielandtzfar landtzting thenn 2. dag Maji 1576". ante 2. Maji.

P. Wieselgren, De la Gardiska Arch. 5. D. S. 96—97.

[3133.] JOHAN III., Konge i Sverrig, forlanger Erklæring af Keiser [Maximilian II], om han ifölge Stettiner Fordraget vil overtage Liefland mod Erstatning af de anvendte Omkostninger; Moszkowitterne have herjet Wieck, som ved Forræderie var kommet under den danske Konge Frederik II.s Protection, ligeledes Ösell og Egnen om Reuell, samt indtaget Klosteret Padisz; han forlanger, at Keiseren vil standse det af Hertug Magnus drevne Fribytteri; tillige underretter han ham om, at han er bleven enig med Kong Frederik II. om at udsætte Forhandlingerne om de tre Kroner i 10 Aar, saa at den fastsatte Forsamling i Rostock ikke vil finde Sted. — *Schlosz Stockolm*, den 3. Tagk May. (Tydsk.) 3. Maji.

J. W. Hoffmann, Samml. ungedr. Nachr. 1. Th. S. 585—589.

[3134.] Kong FREDERIK II.s RETTERTINGS Dom, hvorved Axell Juell til Villestrup, Landsdommer i Nörre Jylland, kjendes uberettiget til at tage Gjenbrev i den Forfölgning til Laas paa Stöffringgaardt og tilliggende Gods, som Biörn Anderssen til Stenholt havde begyndt. — *Kiöge*, thend 5. Dag Mai. 5. Maji.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 3. Saml. S. 291—300.

[3135.] Kong FREDERIK II.s Brev til Befalingsmanden Johan Bucholdt og Superintendenten for Skalholt Stift, Gisle Jonsen, om at indsende Beretning om Stiftets meest trængende Præster og Betænkning om Midler til deres Understöttelse. — *Fredrichsborg*, thend 9. (19.) dag Maii. 9. v. 19. Maji.

Finni Johannæi Hist. Eccl. Isl. T. III. p. 22—23. M. Ketilson, Forordn. til Isl. 2. D. S. 82—83.

[3136.] Forliig mellem Kong FREDERIK II.s og Hertug HANS DEN ÆLDRES Commissarier, angaaende forskjellige Stridigheder om Markeskjel. — Montag nach Jubilate. (Tydsk.) 14. Maji.

N. Falck, Staatsb. Magaz. 5. B. S. 466—469.

1576. 18. Maji. [3137.] Kong FREDERIK II.s Befaling til Kronens Bönder og Tjenere i Gientofte og Sölleröd Sogne, at de skulle före den Korntiende, som tilkommer Hospitalet i Kjöbenhavn, "i Negene" til samme Hospital. — *Roschilde*, den 18de Dag May.

Hofman, Fundationer. T. X. S. 161—165.

22. Maji. [3138.] Kong FREDERIK II. befaler, at Biörn Kaass og Hans Schougordt skulle begive sig til Bornholm, for 1. Aug. at modtage Bornholm med Hammershuss Slot, samt Inventarium, Jordeböger m. m. af de Lybskes Befuldmægtigede, og derefter at overlevere det alt til Mandrup Pasberg, hvem Kongen har givet Befaling over Öen. — *Frederichsborg*, xxij Maij.

Hüberts, Aktst. til Bornholms Hist. S. 462—463.

23. Maji. [3139.] Kong FREDERIK II. forlener Thyge-Brade, Ottis Sön, til Knudstrup, med Landet Huen qvit og fri, saalænge han lever og har Lyst sine "Studia Mathematices" at continuere. — *Friderichsborg*, thend 23. Dag Maji.

Danske Mag. II. S. 198. Hofman, Efterretn. om danske Adelsmænd. 3. D. S. 7—8.

19. Junii. [3140.] Literæ JOHANNIS N. BLOCK, canonici Viburgensis, ad M. Petrum Heggelium, rectorem scholæ Ripensis, datæ de rebus actis Tausani, Viburgi commorantis. — 19. Junii.

Annal. for nord. Oldk. 1817. S. 95—99. Kirkehist. Saml. I. B. S. 372—378.

29. Junii. [3141.] Dr. CALIXTUS SCHEIN melder Kong Frederik II., at Dr. Knoppert, Kongens Tjener, ynkelig var bleven myrdet og udplyndret ved Louen; han beder om Forholdsregler med Hensyn til en Sum af 2000 Daler, som han efter Knopperts Önske havde besörget til Cöln. — *Lübeck*, den 29. Jun. (Tydsk.)

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 3. Th. S. 271—272.

30. Junii. [3142.] BORGEMESTERE OG RAAD I LYBEK bekjende, nu da de skulle fratræde Bornholm med Hammershus, at det Punkt i det Hamborgske Fredsfordrag af 1536 mellem Kong Christian III. og Lybek, som angik Bornholm (en yderligere Forlængelse paa Öens Forlening til Lybek paa 50 Aar), skulde være aldeles dödt og magteslöst. — Sambstags nach Petri & Pauli Apostolorum. (Tydsk.)

Hüberts, Aktst. til Bornholms Hist. S. 463—464.

1. Julii. [3143.] LAUGMÆNDS, SYSSELMÆNDS og LAUGRETTESMÆNDS Andragende til Kongen "paa hele Almuens og Lovens Vegne" imod at Handelen blev overladt indfödte Islændere istedetfor, som hidtil, Fremmede; ligeledes om at det kongelige Forbud imod at fradömme Kirken og Kronen Jordegods maatte blive hævet. — *Öxeraa*, d. 1. Julii.

Finni Johannæi Hist. Eccl. Isl. T. III. p. 423—424.

13. Julii. [3144.] D. JACOBI ANDREÆ ad D. Paulum ab Eitzen, ecclesiæ Slesvicensis pastorem et superintendentem, literæ, per quas librum Torgensem et concordiæ negotium huic commendat. *Augustusburgi*, 13. Julii.

Dän. Biblioth. 4. Stück. S. 270—273.

23. Julii. [3145.] Kong FREDERIK II. befaler Rentemesteren Christoffer Walckendorff til Glorup at lade udruste Orlogs-Skibet Löffuen og endeel andre Skibe for derpaa at overföre Hofsinderne og deres Folk og Heste til Össell, samt at gjöre Udveie til 2 Maaneders Besoldning for dem, foruden de 4 Maaneders Besoldning, de alt havde faaet. — *Wort Jagtthusz Sörup*, thennd 23. Julii.

Danske Mag. III. S. 134. Nye D. Mag. I. S. 12—13.

[3146.] HANS POGWISCH's Forslag til Hertug Adolf af Slesvig, Holsten etc. om et Forliig i Sagen angaaende Borsholm Kloster mellem Hertug Hans den ældre paa den ene Side, og Provst Marqvardus Stammer, Hans Pogwisch m. fl. paa den anden. — *In der Lentzscher Wische*, den 30. Monats Tag July. (Tydsk.) 1576. 30. Julii.

J. F. Noodt, Beyträge. I. B. S. 158—160.

[3147.] Udkast eller Forslag til en Instruction for DE LYBSKE COMMISSARIER, der skulde overlevere Bornholm til de Danske. — (Udateret.) (Plattydsk.) ante 1. Aug.

Hüberts, Aktst. til Bornholms Hist. S. 464—467.

[3148.] Dr. CALIXTUS SCHEIN oversender Kong Frederik II. sin Aars-Bestalling, takker for hans hidtil udviste Naade, og beder, at Kongen fremdeles vil antage ham som sin Tjener; tillige meddeler han Efterretninger fra Polen, Reval, m. m. — *Lubeck*, den 1. Aug. (Tydsk.) 1. Augusti.

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 3. Th. S. 272—274.

[3149.] Kong FREDERIK II.s Brev til Rentemester Christoffer Walckendorff til Glorup om "en Commiss" af Penge, Proviant og andre Fornödenheder at sende til Arnszborch-Slot paa Ösel; ligeledes om endeel Krudt at före did til Sönneborig Slots Slöifning. — *Wor Gaard Sophiehollm*, thend ij. Dag Augusti. 2. Augusti.

Nye D. Mag. I. S. 13—14. Danske Mag. III. S. 135—136 (med Dat. 11. Aug.).

[3150.] PAULI VON EITZEN ad Jacobum Andreæ literæ, in quibus hunc graviter arguit, qvod se de errore sacramentariorum apud landgravium accusaverit. — *Slesvigis*, die Laurentii. 10. Augusti.

Dän. Biblioth. 4. Stück. S. 274—275. E. Pontoppidan, annal. eccl. Dan. 3. Th. S. 456—457.

[3151.] Kong JOHAN III. af Sverrig tilsender Keiser Rudolf II. et for tre Maaneder siden afferdiget Brev [af 3. Mai 1576], som ved Forsömmelighed var blevet opholdt i Polen, og nu kommet tilbage til ham, angaaende de lieflandske Anliggender, og om Grunden til Udsættelsen af Sammenkomsten i Rostock, og beder om Keiserens hurtige Svar. — *Schloss Stockolm*, den 15. Tagk des Monats Augustj. (Tydsk.) 15. Augusti.

J. W. Hoffmann, Samml. ungedr. Nachr. 1. Th. S. 538—539. (I Keiser Rudolf II.s Svar af 30. Octbr. siges Brevet at været skrevet 13. Aug.)

[3152.] TYCHONIS BRAHE ad Dr. Petrum Severinum, medicum regium, literæ, de morte Johannis Pratensis præmatura et de hypothesi Copernicana. — *Knusdorp*, die 3. Septembris. 3. Septbr.

Dän. Biblioth. 8. Stück. S. 470—476.

[3153.] Kong FREDERIK II. befaler Manderup Parsberg at beskikke en af de bedste Borgere i hver Kjöbstad paa Bornholm til at være Tolder og Sisemester sammesteds. — *Frederichsborg*, den xviij Sept. 18. Septbr.

Udt. i Hüberts, Aktst. til Bornholms Hist. S. 467.

[3154.] Kong FREDERIK II. befaler Christoffer Walckendorff at forsende til Slottet Kraagen al den "muesten" (ɔ: Sennop) som i Köbenhaffn var at bekomme. — *Kraagen Slott*, then xx. dag Septembris. 20. Septbr.

Nye D. Mag. I. S. 14.

[3155.] Kong FREDERIK II. tilholder menige Bönder og Tjenere til Hammershus Slot at udföre Plöining, Höstarbeide, Ægter og andet Arbeide, hvortil de blive tilsagte af Manderup Parsberg, Embedsmand paa Slottet. — *Frederichsborg*, thend xx Septembris. 20. Septbr.

Hüberts, Aktst. til Bornholms Hist. S. 467—468.

1576. 21. Septbr. [3156.] BETÆNKNING til Hertug Adolf over det schwabiske Unionsskrift, undertegnet af Superintendent D. Paulus von Eitzen og 16 slesvigske og holstenske Præster. — *Schleszwick*, 21. Septemb. (Tydsk.)

Schlesw. holst. Anzeigen for 1788 col. 2033—2036 og for 1790 col. 69—76 og 93—102. Udt. paa *Latin* i R. Hospinianus, concordia discors. fol. 71 og i Dän. Biblioth. 4. Stück. S. 226 - 232, (paa hvilke Steder Dok. siges at have været underskrevet af 72 Geistlige, af hvilke 6 nævnes).

23. Septbr. [3157.] Kong FREDERIK II. forlener Manderup Parsberg med Hamershus Slot, saaledes af "hans aar och genant" skal regnes fra Philippi og Jacobi Dag (1. Mai) 1577; til Underholdning indtil den Tid gives ham al den visse og uvisse Rente, som falder paa Landet forinden. — *Frederichsborg*, thend xxiij Septemb.

Hübertz, Aktst. til Bornholms Hist. S. 468—469.

18. Octobr. [3158.] Fordrag mellem Hertug ADOLF af Holsten og DOMCAPITLET I HAMBORG angaaende 14 Landsbyer i Amtet Trittau, som overlades til Hertugen mod en fast stipuleret aarlig Afgift, hvorhos den for den keiserlige Kammerret indledede Proces desangaaende suspenderes paa 50 Aar. — *Schlosse Gottorp*, d. 18. Octobr. (Tydsk.)

N. Staphorst, Hist. Eccl. Hamburg. 1. Th. 2. B. S. 369—373.

18. Octobr. [3159.] Tractat, oprettet mellem de udnævnte Fuldmægtige fra Hertug ADOLF til Slesvig, Holsten etc. og DOMCAPITLET I HAMBORG, betræffende Capitlets Landgodser i Amtet Trittau. — *Segeberge*, den achtzeheden Monats Tag Octobris. (Tydsk.)

N. Staphorst, Hist. Eccl. Hamb. 1. Th. 3. B. S. 885—888.

25. Octobr. [3160.] Betænkning, forfattet af Superintendenten og Geistligheden i Hertug HANS DEN ÆLDRES Andeel af Holsten, over det schwabiske Unionsskrift. — 25. Oct. (Tydsk.)

Dän. Biblioth. 4. Stück. S. 275—281.

30. Octobr. [3161.] Keiser RUDOLF II. underretter Kong Johan III. af Sverrig om Modtagelsen af hans to Breve til Keiserens afdöde Fader af 3. Mai og 13. (sic 15.?) August angaaende Udförelsen af det Stettinske Fordrag med Hensyn til Liefland og Reuel. Han beklager at Sagen ikke kunde forhandles paa nærværende Rigsdag, da denne ved Keiser Maximilians Död var bleven afbrudt, men lover at medele Churfyrsterne Kongens Breve, og senere at give ham tilbörligt Svar. — *Regenspurgk*, den 30. Octobr. (Tydsk.)

J. W. Hoffmann, Samml. ungedr. Nachr. 1. Th. S. 545—546.

30. Octobr. [3162.] Keiser RUDOLF II. tilsender Churfyrsterne Afskrifter af Kongen af Sverrigs Skrivelser angaaende Udförelsen af Stettiner Tractaten med Hensyn til Liefland, og forlanger deres Betænkning. — *Regensp.*, den 30. Oct. (Tydsk.)

J. W. Hoffmann, Samml. ungedr. Nachr. 1. Th. S. 548.

12. Novbr. [3163.] Kong FREDERIK II. befaler Christoffer Walckendorff at undersöge, hvorvidt Protz Lauritzen, Laugmand paa Stegitt i Nordlandene i Norge, kunde tilkomme nogen mere Indtægt, hvorom han har ansögt. — *Frederichsborg Slott*, thennd 12. Nouembris.

Nye D. Mag. I. S. 14—15.

18. Novbr. [3164.] HANS DEN YNGRE, Hertug til Slesvig, Holsten etc., tilkjendegiver Churfyrst August af Sachsen sin Billigelse af den af de i Torgaw forsamlede Theologer forfattede Sammenligning af de stridige Religionssætninger. — *Sonderburg*, 18. Novembris. (Tydsk.)

L. Hutterus, concordia concors. fol. 102.

[3165.] Kong FREDERIK II.s Kallundborgske Reces. — *Kallundborg Slot*, then 1576.
xxj Nouembris. 21. Novbr.

Trykt særskilt i Kbh. 1590. Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Love. 4. D. S. 289—299.

[3166.] HANS DEN ÆLDRE, Hertug til Slesvig, Holsten etc., tilsender Churfyrst August af Sachsen en theologisk Betænkning over et af denne tilsendt Skrift (Liber Concordiæ). — *Hanszburgk*, den 24. Novembris. (Tydsk.) 24. Novbr.

L. Hutterus, concordia concors. fol. 102. Udt. i Dän. Biblioth. 4. Stück. S. 238—239.

[3167.] Vidne, at Gunder Nielssen og hans Sön Niels Gunderssenn tilskjödte ERICH MUNCH, Befalingsmand i Nedenæs Lehn), deres Sjettepart i Barboo i Thrumme Sogn. — *Aa Molands Kirkugaardt*, thenn 2. Decembris. (Norsk.) 2. Decbr.

Saml. til det norske Folks Spr. og Hist. I. B. S. 254—255.

[3168.] Skrivelse fra Hertug ADOLF i Holsten til Churfyrst August af Sachsen, hvormed han fremsender de holstenske Theologers Betænkning om Formula Concordiæ, samt et Skrift af Superintendenten Dr. Paulus von Eitzen (et Slags Udtog af den augsburgiske Troesbekjendelse, Apologien, de schmalkaldiske Artikler og Luthers Catechismus). — *Schloss Gottorff*, den 3. Decemb. (Tydsk.) 3. Decbr.

L. Hutterus, concordia concors. fol. 101—102. Udt. i Dän. Biblioth. 4. Stück. S. 232—234.

[3169.] LAURITZ SKÖTTS, Foged paa Roskildegaard, Qvittering, udstedt paa Fru Mette Rosenkrantzes Vegne til Fru Mette Oxe til Birkholm for 258 gamle Daler $1^1/_2$ Mark 6 Sk. — *Ringstedt*, theenndt 19. December. 19. Decbr.

Ryge, P. Oxes Levnet S. 354.

[3170.] LUCAS BACMEISTERUS Basileam ad Erasmum Marbachium, Lic. theol., literas dat, in quibus ab eo petit, ut ad se scribat, quid sciat aut inquirendo cognoscere possit de fato Christiani Frisii, nobilis Danici, qui circa Cal. Octobres in Italiam profecturus erat. Eundem esse, quem ante annum ei cum præceptore M. Gerhardo Schlaphio commendaverit. Commendat etiam harum literarum latorem Paulum Noviomagum, filium M. Pauli Noviomagi, concionatoris aulici regis Daniæ. — *Rostochii*, die Thomæ Apostoli. 21. Decbr.

J. Fechtius, hist. eccl. sec. XVI. suppl. p. 541—542.

[3171.] DAVID CHYTRÆUS in literis, ad Lic. th. Erasmum Marbachium datis, inter alia ei Paulum Noviomagum adolescentem, filium M. Pauli Noviomagi concionatoris Christiani regis Daniæ, commendat. — Pridie Natal. inchoantis annum 1577. 24. Decbr.

J. Fechtius, hist. eccl. sec. XVI. supplem. p. 547—548.

[3172.] DAUID CHYTRAEUS a Frederico II. rege petit, ut libellum, historiam Josvæ, regi dedicatum, una cum Genealogia familiæ regiæ benevole accipiat. — *In Academia Rostochiana*, postridie Natalis filii Dei inchoantis annum 1577. 26. Decbr.

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 3. Th. S. 158—162.

1577. 1577.

[3173.] Dr. CALIXTUS SCHEIN melder Kong Frederik II., at han har ladet de af Kongen oversendte Stykker Klokkemetal undersöge af den svorne Guardein, og erfaret at Centneret indeholdt 7 Lod Sölv; meddeler Efterretninger fra Nederlandene. — *Lübeck*, den 6. Jan. (Tydsk.) 6. Januar.

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 3. Th. S. 275—277.

1577. 6–13. Jan. [3174.] CATRINE KRABBE, Niels Skeils Enke, til Nygaard, OTTE BANNER til Aaszdal og GLOBBE KRABBE til Aastrup, forpligte sig til at holde Erick Lange til Engelstholm fri for al Skade, som han maatte lide som Borgen for 1000 Daler Hovedstol og 9 Daler aarlig Rente, hvilke Dorthe Krabbe, Bendicts van Aleuelden til Spöttrups Enke, var skyldig til Jusue van Qualen til Torp. — *Kill*, In den achte Dagenn der Hilligen dre Konninge. (Plattydsk.)

Danske Mag. IV. S. 26–27.

10. Januar. [3175.] Dr. P. MEMMIUS's Skrivelse til Kong Frederik II., hvorved han antager den ham sendte Bestalling som Medicus for Kongens Döttre under deres Ophold i Meklenborg, og takker for de ham skjenkede 100 Daler. — *Rostock*, den 10. Januarii. (Tydsk.)

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 3. Th. S. 289—291.

10. Januar. [3176.] DET HAMBORGSKE CAPITELS Instruction og Fuldmagt for Michael Rehder, Doctor og Decanus, og Johan Ecklef, Canonicus og Cantor, at reise til Kiel og der paa Capitlets Vegne endeligen at afgjöre de med Hertug Adolf paabegyndte Underhandlinger om Capitlets Godser i Trittow Amt. — *Hamburgk*, ahm Donnerstagg post Trium Regum, welcher wahr der zehende Tag des Monatts Januarii. (Tydsk.)

N. Staphorst, Hist. Eccl. Hamburg. 1. Th. 2. B. S. 376—377.

12. Januar. [3177.] Kong FREDERIK II.s Bevilling for Baltzer Kauss, Borger og Bogförer i Kjöbenhavn, at maatte overtage den nye Papirmölles Drift for egen Regning, mod at svare som aarlig Afgift et vist Qvantum godt Papir (for det förste Aar 50 Riis). — *Frederichsborg*, thend 12. Dag Januarii.

Danske Mag. 3. Række. I. S. 141—142.

13. Januar. [3178.] Kong FREDERIK II.s Bevilling for Knud Pedersen til at drage omkring til Kjöbstæder og Landsbyer i Sjelland, Skaane, Fyen, Lolland og Falster, for at kjöbe Klude til den mellem Kjöbenhavn og Helsingör oprettede Papirmölle, dog at samme Knud ikke maatte "bruge Landkjöb" (ɔ: opkiöbe noget paa Landet); men ikkun kjöbe for Pendinge, Naale, Speil, Belter, Synaale, Knive, Remmer og sligt Smaakram" o. s. v. — *Frederichsborg*, then 13. Januari.

Danske Mag. 3. Række. I. S. 140–141.

31. Januar. [3179.] Kong FREDERIK II. paalægger Christoffer Walckendorff at forskaffe Michel von Muche, "som slaar paa Kedeltrommen", frit Huus. — *Kroneborg Slott*, thend xxxj Januarij.

Nye D. Mag. I. S. 15.

3. Febr. [3180.] Kong FREDERIK II.s ligelydende Gjeldsbreve til 49 Adelige paa Summer fra 1000 til 100 Daler, hvormed de havde forstrakt Kongen til Rigets Behov, at betales igjen til næstkommende Pindse. — *Frederichsborg*, thend 3. Februarii.

P. V. Jacobsen, det danske Skattevæsen. S. 219—221.

6. Febr. [3181.] Dr. CALIXTUS SCHEIN's Skrivelse til Kong Frederik II. angaaende en Underhandling med Brunsvigske(?) Raader. — *Lubeckh*, den 6. Februarii. (Tydsk.)

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 3. Th. S. 277—278.

17. Febr. [3182.] BARTHOL. MEIERI, superintendentis Cassiliensis, ad D. Paulum ab Eitzen literæ de negata subscriptione libelli Torgaviensis; de Lutheri et Philippi scriptis, et de communicatione idiomatum. — *Cassiliæ*, dominica Esto mihi.

Däu. Biblioth. 4. Stück. S. 282—285.

[3183.] Kong FREDERIK II. underretter Christoffer Walckendorff om, at han for 1577.
denne Gang har tilstaaet Eggertt Vlffeldt, Embedsmand paa Kongens Gaard i Roskilde, at de 23. Febr.
i hans Regnskab udsatte Mangler maae blive ham godtgjorte, og at han maa erholde Qvittering.
— *Frederichsborg Slott*, 23. Februarij.

Nye D. Mag. I. S. 15—16.

[3184.] Hertug ADOLFS Skrivelse til Domcapitlet i Slesvig, hvorved han erklærer 9. Martii.
sin Cantsler, Dr. Adam Tratziger befuldmægtiget til at tilendebringe nogle ham betroede Underhandlinger. — *Schlosz Gottorff*, den 9ten Martii. (Tydsk.)

J. F. Noodt, Beyträge. 2. B. S. 284.

[3185.] Kong FREDERIK II. befaler Christoffer Walckendorff at fragte nogle Skibe, 12. Martii.
for at afhente de kongelige Hofsinder med deres Folk og Heste fra Ösell. — *Friderichsborg Slott*, 12. Martij.

Nye D. Mag. I. B. S. 16. Danske Mag. III. S. 136 (med Dat. 17. Martii).

[3186.] AXEL WEFFERTS og EILER KRASZES Syns- og Taxationsforretning over 12. Martii.
den Kronen tilhörende Krogagergaard med tilliggende Gods paa Langeland og Antvorskov Klosters Gods sammesteds, samt den den afdöde Knud Steensen og hans Enke, Fru Anne Lunge, tilhörende Lundbygaard med tilliggende Gods i Sjelland, om hvilket Gods Kongen önskede at gjöre Mageskifte. — *Nyborg*, thend xij Dag Martij.

Aktstykker etc. udg. af Fyens lit. Selsk. 2. Saml. S. 21—32.

[3187.] Kong FREDERIK II. og Hertugerne HANS og ADOLF befale Dom-Capitlet 18. Martii.
i Schleswig at holde Heste og Vogne i Beredskab, i Anledning af den truende Krigsfare. — Den 18. Martii. (Tydsk.)

J. F. Noodt, Beyträge. 2. B. S. 284—286.

[3188.] SEUEREN JENSSEN, Borger i Aarhus, tilstaaer, at han af Borgemester og 18. Martii.
Raad i Aarhuus af de 40 Læster Öl, som Borgerne skulle brygge af Kongens Malt, har modtaget 10 Læster for at före dem til Kjöbennhauen. — *Aarhus*, then 18. Martij.

Hüberts, Aktst. vedk. Aarhus. I. S. 206.

[3189.] Kong JOHAN III. af Sverrig tilmelder Keiser Rudolf II., at, da han endnu 22. Martii.
stedse er i Uvished og uden Besked angaaende Udförelsen af det Stettinske Fordrag med Hensyn til Liefland, medens han uden nogen Understöttelse med stor Bekostning maa udholde Kampen med Moscowitterne, der ödelægge Landet, maa han erklære, at hvis Keiseren ikke inden Johannes Baptista sender nogen virkelig Hjelp, og efter bemeldte Fordrag erstatter ham den anvendte Bekostning, vil han for Fremtiden "immediate protegere, beholde og nyde som sit eget, hvad han dersteds vil kunne haandhæve mod Fienden". — *Schlosz Stockolm*, den 22. Martij. (Tydsk.)

J. W. Hoffmann, Samml. ungedr. Nachr. 1. Th. S. 540—543.

[3190.] Dr. NICOL. THEOPHIL. v. FLESBURG, Hessisk Hofraad, takker Johann 27. Martii.
Schowgarthenn (Skougaard), Raad og Embedsmand paa Helsingborg, for de mange ham og Familie beviste Velgjerninger, og meddeler, at en "liga sancta" skal være indgaaet mellem Spanien, Frankrig o. fl. mod Protestanterne, m. m. — *Cassel in Hessenn*, den 27. Martii. (Tydsk.)

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 3. Th. S. 291—294.

[3191.] Kong FREDERIK II. befaler Christoffer Walckendorff at "lade giffue thennom 31. Martii.
aff wortt Cantzlj, som schulle fölliges med the penninge paa thenne Reigsse vdenn Rigett,

1577. Nottorfftige therependinge bede paa themnom sielff och theris Folck," — samt sende en Deel
31. Martii. Fornödenheder til Kronborg Slot. — *Kroneborg Slott*, theend 31. Martij.

Nye D. Mag. I. S. 17.

4. Aprilis. [3192.] Dokumenteret Beretning af M. MAURITS CHRISTENSEN LÆTUS, Superintendent paa Gulland, angaaende Præsten i Stenkommel Hr. Hans Thomissön, hans Tiltale for Capitlet og frivillige Frasigelse fra sit Kald, hans lögnagtige Supplication til Kongen, hans Gjenindsættelse i sit Embede og hans nye Afsættelse ved Dom. — *Wisbye*, paa Skertorsdagh.

Nye D. Mag. 3. Række. III. S. 189—199.

10. Aprilis. [3193.] Grev JOHAN CHODKIEWITZ, Administrator, beder Dr. Reimpart Geilsheim, at begive sig til Hertug Magnus for at udforske hans virkelige Sindelag med Hensyn til en fortrolig Meddelelse, han har erholdt, at Hertugen skulde önske at forlade Muskoviterne og begive sig under Kongen af Polens Beskyttelse. — *Dubna*, den 10. Aprilis. (Tydsk.)

Mittheil. aus der Gesch. Liv-, Ehst- u. Kurlands. 2. B. S. 439—441.

10. Aprilis. [3194.] Pas, udstedt af JOHANN CHODKEWITZ, Greve til Schlowa, Bikow og Meisch, Administrator etc., for hans Raad Dr. Reimpartus Geilsheim, der i vigtige Ærinder skal begive sig til Hertug Magnus. — *Dubna*, den 10. Aprilis. (Tydsk.)

Mittheil. aus der Gesch. Liv-, Ehst- u. Kurlands. 2. B. S. 442—443.

17. Aprilis. [3195.] NIELS PAASKE, Skriver paa Kiöpnnehaffnns Slot, qvitterer paa Kongens Vegne for $8^1/_2$ Læst 2 Tdr. Öl, brygget af Kongens eget Malt, hvilket Borgemester og Raad i Aarhuus havde hidsendt ved Seuerenn Jensenn. — *Kiöbenhaffnn Slott*, theenndt xvij Aprilis.

Hübertz, Aktst. vedk. Aarhus. I. S. 206.

23. Aprilis. [3196.] Kong FREDERIK II. paalægger Christoffer Walckendorff at fragte Skibe i Kiöpnehaffnn, Malmöe eller andensteds til Gulland efter "gullandsche Steen". — *Kronneborg Slott*, thend xxiij dag Apriilis.

Nye D. Mag. I. S. 17.

23. Aprilis. [3197.] Kong FREDERIK II.s Befaling, hvorefter Bönder og menige Almue paa Guthiland befries fra Landkjöb, Herregjæsterie m. m., hvorover de havde besværet dem, mod en bestemt Afgift. — *Frederickshorg Slot*, den 23. Dag Aprilis.

H. N. Strelow, den Guthilandiske Cronica. S. 280—282.

2. Maji. [3198.] Kong FREDERIK II. beder Christoffer Walckendorff at bestille Hvedemeel og tydsk Rugmeel til "Barsoellit". — *Frederichsborg Slott*, thend ij Maij.

Nye D. Mag. I. S. 18.

3. Maji. [3199.] Udtog af en af den kongelige og fyrstelige STATHOLDER og REGJERINGSRAADERNE oprettet Reces, hvorved Hertug Adolf, som förende Regjeringen i dette Aar, paalægges, paa Kongens samt Hertug Hans's og egne Vegne at indfordre den paa Rigsdagen i Regensburg bevilgede Skat til Tyrkekrigen hos de holstenske Landstænder og Staden Hamburg. — Die Veneris post Jubilate. (Tydsk.)

J. C. H. Dreyer, Monum. Anecd. T. I. S. 82—83.

5. Maji. [3200.] Churfyrst JOHAN GEORG af Brandenborg anbefaler Kong Frederik II. sin Hofpræst, Dr. Georgius Coelestinus, Domprovst i Cölln an der Sprew, og beder ham med Velbehag at modtage en af denne med megen Arbeide og Bekostning forfattet Historie af Rigsdagen 1530, som han agter at tilegne Kongen. — *Bautzen*, Sontags Cantate. (Tydsk.)

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 3. Th. S. 239—242.

[3201.] Kong FREDERIK II. tilholder dem, som af Arilds Tid havde udgivet Cathedraticum til Bergens Domkirke, aarligen at indbetale denne Rente til Kirkens Værger eller Fuldmægtige, efter den Skik, som var fastsat i Lehnsmanden Christopher Walckendorffs Tid. — *Friderichsborg Slot*, den 7. Maii. 1577. 7. Maji.

C. Frimann, Stiftelser i Bergens Stift. 1. D. S. 28—29.

[3202.] Kong FREDERIK II. tillægger det Sygehuus, som Borgemestere og Raad i Bergen havde bygget ved Domkirken, da Hospitalet i Byen var utilstrækkeligt, Kongetienden af Wiigs Sogn med sammes Annexer. — *Kiöbenhavn Slot*, den 8de Maji. 8. Maji.

C. Frimann, Stiftelser i Bergens Stift. 2. D. S. 139—140.

[3203.] Landgreve WILHELMS af Hessen Skrivelse til Dr. Paul von Eitzen, hvori han udbeder sig dennes Betænkning om Ægid. Hunnii Læresætninger om Christi Person, Helvede, Himmel o. s. v. samt meddeler ham forskjellige Documenter angaaende Concordiebogen. — *Cassel*, am 13. Maji. (Tydsk.) 13. Maji.

Dän. Biblioth. 4. Stück. S. 285—292.

[3204.] JACOB WLFFELDT til Koxbölle, JÖRGEN MARSVIN til Dybeck m. fl., deres Dom i en Sag mellem Wlffeldt Christofferssenn til Jershaffue og Frue Anna Palli von Mhellens til Lundsgaard Efterleverske, angaaende nogle Eiendomme paa Reffsinge Mark, samt Arvefordringer paa Andeel i Lundsgaardt og Lindsgaardt. — *Odensse*, den 15. Dagh vdi Maij. 15. Maij.

L. Boesen, Beskr. over Lundsgaard. S. 81—95. Aktst. etc. udg. af Fyens lit. Selsk. 2. Saml. S. 53—59. (I en Vidisse af 10. Juni 1618.)

[3205.] MAGNUS, udvalgt Konge i Lifland etc., tilkjendegiver Dr. Rempertus Gildesheim sin Beredvillighed til at möde ham overmorgen ved Slottet Karkuss. — *Auf Vnsserm Hause Helmed*, den 19. May. (Tydsk.) 19. Maji.

Mittheil. aus der Gesch. Liv-, Ehst- u. Kurlands. 2. B. S. 443—444.

[3206.] WEMMINDSHÖGS HERREDS TINGS Vidne, at Biörn Kaas til Starupgaard, Hövedsmand paa Malmö Slot, til 4 samfulde Ting, paa Kongens Vegne, havde begjeret Skjel og Fyldest for Tordtzögaard og Gods, af Albrit Oxe. — Mondagen som wor thend 20. Dag Maji. 20. Maji.

Ryge, P. Oxes Levnet. S. 390—391.

[3207.] Literæ TYCHONIS BRAHE, per quas de rectoratu universitatis Hafniensis in annum subsequentem sibi oblato accipiendo se excusat. — *In Insula Huena*, Maji die 21. 21. Maji.

Danske Mag. II. S. 202—203.

[3208.] Brev fra M. MOURITS CHRISTENSEN LÆBES, Superintendent paa Gulland, til Dr. Povel Madsen, Superintendent paa Sjelland, hvori han ynkelig beklager sin Stilling. — Feria secunda pentecostes. 27. Maji.

Brudst. i Danske Mag. 3. Række. III. S. 178, og i J. Wallin, Gothländska Saml. 1. D. S. 159—160.

[3209.] Kong FREDERIK II.s RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse), i en Sag mellem Sthen Brade til Knudstrup og Christopher Giöe til Gundersløffholm, angaaende et af Fru Birgitthe Giöe til Förstnævntes Hustru Fru Birgitthe Rossenkrandtz udstedt Skjöde og Gavebrev paa en Gaard i Kiöpenhaffn. — *Kiöpenhaffn Slott*, thend 4. Junii. 4. Junii.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 3. Saml. S. 300—302.

[3210.] Kong FREDERIK II. befaler Christoffer Walckendorff, i Anledning af hans Faders Hertug Wilrich af Mekelborigs og hans Farbroders Hertug Hans af Holsten den Ældres 10. Junii.

1577. 10. Junii. Afreise, at lade betale, hvad disse under deres Ophold i Herbergene havde fortæret. — *Kroneborig Slott*, thend x dag Junij.

Nye D. Mag. I. S. 18.

10. Junii. [3211.] Keiser RUDOLF II. tilmelder Kong Johan III. af Sverrig, i Gjensvar paa hans Brev af 22. Marts, at, da Churfyrsterne, hvem han har meddeelt Kongens tidligere Breve, ikke særskilt ville afgjöre den omhandlede Sag om Lieflands og Staden Reuells Protection, vil den blive ansat til Forhandling paa Deputations-Dagen i Franckfort am Mayn 1. August förstkommende, hvorfor han beder Kongen imidlertid at have Taalmodighed og lade det forblive ved den Stettinske Aftale. — *Preslaw*, den 10. Junii. (Tydsk.)

J. W. Hoffmann, Samml. ungedr. Nachr. 1. Th. S. 546—548.

10. Junii. [3212.] Dr. CALIXTUS SCHEIN takker Kong Frederik II. for den ham ved hans Skrivelse beviste Naade, og meddeler Underretning om "Mordt vnnd todtschlag", som er foregaaet paa Jagten mellem en Sehested og Amtmanden i Eutin Herbortt von Holle paa Biskopens af Lübecks Grund. — *Lübeck*, den 10. Junii. (Tydsk.)

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 3. Th. S. 278—280.

12. Junii. [3213.] Kong FREDERIK II. forbyder alt Landkjöb eller Forprang paa Boringholm, ligesom ogsaa at Udlændiske, som ikke ere Borgere, have deres Kramboder i Kjöbstæderne og sælge med Alen og Vægt, uden paa de almindelige Höst-Markeder. — *Croneborg Slot*, dend xij Dag Juny.

L. Thurah, Beskr. over Bornholm. S. 146—147. Hübertz, Aktst. til Bornholms Hist. S. 471—472.

13. Junii. [3214.] D. PAULUS VON EITZENS Skrivelse til Landgreve Wilhelm af Hessen, hvori han gjendriver adskillige af Hunnii og Brentii Læresætninger. — *Schleszwig*, den 13. Junii. (Tydsk.)

Dän. Biblioth. 4. Stück. S. 297—327.

17. Junii. [3215.] Decision, afgivet af de af Kongen udnævnte COMMISSARIER, i Peder Oxes Bo, om Tvistepunkter mellem Peder Oxes Enke og de övrige Arvinger. — *Gislefeld*, thend 17. Junii.

Ryge, Peder Oxes Levnet. S. 357—387.

ante 28. Junii. [3216.] Ansögning til Kong Frederik II. fra Landsbycommunerne (Buerschoppen) MARNE, TRENNEWURDT, BARLTE, VOSENWURDT, ESZKE, ELPERSBÜTTEL og AMMERSWURDT om Inddigningen af den nye Kog ved Marne. — Udateret. (Plattydsk)

Michelsen, Ditmars. Urkundenb. S. 321—326.

28. Junii. [3217.] Kong FREDERIK II. opfordrer Hertug Hans til at tage Deel i Inddigningen af den nye Kog ved Marne (i Ditmarsken). — *Schlosz Friderichsburgk*, den 28. Juny. (Tydsk.)

Michelsen, Ditmars. Urkundenb. S. 326—327.

30. Junii. [3218.] Kong FREDERIK II. tilkjendegiver Manderup Parsberg, at, da han har önsket at fratræde Bornholm, har Kongen nu forlenet ham med Silckeborg Slot, hvorfra Jens Kaas er bleven forflyttet. — *Frederichsborg*, thennd 30. Junij.

Hübertz, Aktst. til Bornholms Hist. S. 472—473.

30. Junii. [3219.] Kong FREDERIK II.s Concession til Söndre-Ditmarskens Indbyggere paa Anlæggelsen af en ny Vei gjennem Sognet Schenefelde til Holsten. — *Schlosz Friederichsburgk*, denn letztenn Monats Tagk Juny. (Tydsk.)

Corpus Constit. Regio-Holsat. 2. B. S. 835—836.

[3220.] Barth. Meibri, superintendentis Cassiliensis, ad Paulum ab Eitzen epistola, in qva, laudato eius cum Hassiacis consensu de Concordiæ negotio et conventu Bergensi, varia refert. — *Zapffenburgi*, 13. Julii. 1577. 13. Julii.

Dän. Biblioth. 4. Stück. S. 327—330.

[3221.] Kong Johan III. af Sverrig tilmelder Keiser Rudolf II., at han efter denes Brev [af 10. Juni] vil lade det beroe med Udförelsen af det Stettinske Fordrag med Hensyn til Liefland og Revel, indtil Sagen er forhandlet ved Deputations-Dagen i Franckfort 1. August, med Tilföining af sin tidligere Protestation (cfr. Nr. 3189). — *Auf unsern Hause Schwartzö*, den 19. Julii. (Tydsk.) 19. Julii.

J. W. Hoffmann, Samml. ungedr. Nachr. 1. Th. S. 543—545.

[3222.] Kong Frederik II. befaler Christoffer Walckendorff at sende 10 Læster Steenkul, 8 Skpd. Stangjern og 3 gode Smede-Svende til Friderichsborg-Slot. — *Esserum*, thennd xxiij dag Julij. 23. Julii.

Nye D. Mag. I. S. 18.

[3223.] Kong Frederik II. tilskriver Raadet i Lybek angaaende Gaarden Nygaard i Larskersogn, hvilken Schweder Ketting som Amtmand paa Bornholm havde solgt fra Slottet, men som nu igjen var dömt til Slottet; Ketting, der ikke mödte under Sagen, var idömt at give Erstatning. — *Esrom*, 23. Juli. 23. Julii.

Udt. i Hüberts, Aktst. til Bornholms Hist. S. 473.

[3224.] Kong Frederik II.s Befaling om Nedbrydelse af en Gaard i Flönderup og dens tilliggende Eiendoms Anvendelse til Bedste for Hospitalet i Helsingör. — *Wor Gaard Hörsholm*, d. 1. Aug. 1. Augusti.

Hofman, Fundationer. T. VII. S. 95.

[3225.] Vidnesbyrd, udstedt af Eiler Krauffsse til Egholm og Jörgen Daae til Snedinge, angaaende de Forklaringer, som endeel navngivne Mænd, boende i Stoffens og Bögelunde paa Langeland, havde afgivet om Belöbet af deres aarlige Landgilde til Kongen og om deres Gaardes Tilliggende i Mark, Eng og Skov. — Thend förste Dag Augusti. 1. Augusti.

Aktstykker etc. udg. af Fyens lit. Selsk. 2. Saml. S. 32—36.

[3226.] Kong Frederik II.s Befaling til Biörn Kaas, at han skulde lade falde hvis Dele og Forfölgning han paa Kongens Vegne havde begyndt mod Peder Oxes Arvinger for Tuorsögaard og Gods, for saavidt Fru Ingier Oxe, Jörgen Brades Efterleverske, vedkom. — *Paa Jagthen vdi Balderup*, then 7. Augusti. 7. Augusti.

Ryge, P. Oxes Levnet. S. 391—392.

[3227.] David Chyträus anbefaler Kong Frederik II. Philippus von Schwindern til Understöttelse et eller to Aar, for at han kan fuldende sine Studier. — *Rostock*, 8. Augusti. (Tydsk.) 8. Augusti.

Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 3. Th. S. 162—165.

[3228.] Extract af en Skrivelse fra den russiske Czar Iwan Basilewitz til Keiser Rudolf II., hvori han, i Anledning af at Keiseren ved et Gesandtskab havde opfordret ham til at indstille Fiendtlighederne i Liefland, omtaler sine Rettigheder til denne Provinds, samt hvorledes Kongerne af Polen, Danmark og Sverrig ubeföiet havde trængt sig her ind og anmasset sig Dele deraf, hvorover han endnu stod i Fiendskab med dem. (Tydsk.) 8. Augusti?

J. W. Hoffmann, Samml. ungedr. Nachr. 1. Th. S. 557—559. (Brevet, hvis Datum ikke angives, er maaskee det S. 560 angivne af 8. Aug.).

1577. [3229.] Kong Frederik II.s Mageskiftebrev til Fru Anne Lunge til Grimstedgaard,
18. Augusti. Knud Steensens Efterleverske, paa Krogagergaard og endeel Gods paa Langeland samt endeel af Antvorskov Klosters Gods i Sönderherred sammesteds, til Vederlag for hvilket Kongen har erholdt Lundbyegaard i Sjelland og endeel derunder hörende Gods. — *Frederichsborg Slott*, thend xviij dag Augustj.

Aktstykker etc. udg. af Fyens lit. Selsk. 2. Saml. S. 37—40.

24. Augusti. [3230.] Magnus, udvalgt Konge i Lifland, Arving til Norge o. s. v., erklærer, at ville som en christelig tydsk Fyrste forsvare Lifland mod den russiske Storfyrstes Indfald, til Redning for Undersaatterne, og til Bedste for den polske Krone og Storfyrstendömmet Littauen, under hvis Beskyttelse de nu staae. — *Schloss Wenden*, den 24. Aug. (Tydsk.)

Monumenta Livoniæ antiquæ. 1. B. S. 313—314.

26. Augusti. [3231.] Literæ D. Jacobi Andreæ ad D. Paulum ab Eitzen datæ, per quas eum ad subscriptionem librorum concordiæ adhortatur. — *Aldenburgi*, 26. Augusti.

H. Muhlius, de reform. relig. in Cimbria. p. 194—195. Dän. Biblioth. 4. Stück. S. 331—334.

26. Augusti. [3232.] Literæ D. Nicolai Selneccéri ad D. Paulum ab Eitzen datæ, in quibus testatur, nullam diversam doctrinam in libro Torgensi esse comprehensam. — *Aldenburgi*, XXVI. Augusti.

H. Muhlius, de reform. relig. in Cimbria. p. 195—196. Dän. Biblioth. 4. Stück. S. 331—336.

30. Augusti. [3233.] Kong Frederik II. forlener Peder Hanssen i Simlegaard med 13 Gaarde i Östermarcke, Ibsker, Westermarcke, Clemidsker og Rödsker Sogne fri og uden Afgift, saalænge han er Landsdommer paa Bornholm. — *Frederichsborg*, thend 30. Augustj.

Hübertz, Aktst. til Bornholms Hist. S. 473—474.

5. Septbr. [3234.] Peder Oxes Arvinger forpligte sig til at betale Kong Frederik II. 18000 gode gamle enkelte Daler, til Gjengjeld fordi Kongen havde ladet falde hvad Tiltale han havde til dem for Opbörsel af Torsöegaard og Gods. — *Frederichsborg*, 5. Septembris.

Ryge, P. Oxes Levnet. S. 392—393.

5. Septbr. [3235.] Peder Oxes Arvingers Skjöde til Kong Frederik II. paa alt Peder Oxes Gods paa Bornholm, til Vederlag for Thuordsögaard og Gods. — *Frederichsborg*, thend 5. Dag Septembris.

Ryge, P. Oxes Levnet. S. 394—396.

5. Septbr. [3236.] Churfyrsternes af Sachsen og Brandenborg, Augustus's og Johann Georges, Skrivelse til de holstenske Hertuger Hans den ældre, Adolf og Hans den yngre, hvori de indstændig bede Hertugerne om at underskrive den forbedrede Concordiebog. — Den fünfften Monaths-Tag Septembris. (Tydsk.)

E. Pontoppidan, Ann. eccl. Dan. 3. Th. S. 463—466. Dän. Biblioth. 4. Stück. S. 336—342.

24. Septbr. [3237.] Uddrag af Kong Frederik II.s Rescript til Magistraten i Flensborg, om uopholdeligen at dömme i Sagen mellem Amtmanden og Borgemester Peter Pommerenniack og indtil videre at suspendere denne fra hans Embede. — *Anderschau*, d. 24. Sept. (Tydsk.)

J. H. a Seelen, Memorabil. Flensburg. p. 150.

[3238.] Kong FREDERIK II. befaler Christoffer Walckendorff at lade nogle Galleier, 1577.
som havde været i "Westersöen", udbedres, samt uopholdelig at lade et Skib afgaae til 27. Septbr.
Erich Munck med Fettalie, Krudt og Skibsfolk. — *Anduordschouff Closter*, 27. Septembris.

Nye D. Mag. 1. S. 19.

[3239.] Den holstenske Hertug HANS DEN ÆLDRES Skrivelse til Churfyrsterne af 4. Octobr.
Sachsen og Brandenborg i Anledning af deres Anmodning om at underskrive Formula concordiæ.
(Jvfr. Nr. 3236.) — *Hanzburch*, den 4. Octbr. (Tydsk.)

Dän. Biblioth. 4. Stück. S. 343—345. E. Pontoppidan, Ann. eccl. Dan. 3. Th. S. 467—468.

[3240.] Kong FREDERIK II. befaler Christoffer Walckendorff at lade vurdere og 8. Octobr.
derefter betale Lybekkerne det Inventarium, de havde efterladt paa Hammershusz Slot, som
nu er antvordet til Manderup Parsbierg. — *Andtuorschouff Closter*, thend viij Dag Octobris.

Nye D. Mag. 1. S. 19.

[3241.] Den holstenske Hertug HANS DEN ÆLDRES Skrivelse til Hertug Adolf i 8. Octobr.
Anledning af Churfyrsternes af Sachsen og Brandenborg Anmodning om at underskrive Formula
concordiæ. — *Hanszburch*, den 8. Oct. (Tydsk.)

Dän. Biblioth. 4. Stück. S. 346—348.

[3242.] Kong FREDERIK II.s Skrivelse til Raadet i Lybek, hvori han lover Penge- 9. Octobr.
erstatning for det af Lybekkerne efterladte Inventarium paa Hammershus; for Bygning paa
Slottet vil han ikke give Erstatning; beklager, at Gesandterne ikke have Fuldmagt til at underhandle om de opstaaede Besværinger. — *Antvorskov*, 9. October.

Udt. i Hübertz, Aktst. til Bornholms Hist. S. 475—476.

[3243.] Dr. CALIXTUS SCHEIN meddeler Kong Frederik II. nogle politiske Efter- 14. Octobr.
retninger, og beder ham at antage sig et Andragende, hvorom han har meddeelt Kongens
Secretær Elias Eysenburger det nærmere. — *Lubeck*, den 14. Octobris. (Tydsk.)

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 3. Th. S. 281—282.

[3244.] ANDERS BING til Smidtstrup, Hövedsmand paa Wardbierg, forlener sin 16. Octobr.
Hustru Fru Anne Pedersdaather (Galt) med Smidtstrup Gaard og Gods og al hans Eiendom
i Danmark for hendes Livstid efter hans Död. — *Rask*, thend Onsdag nestepther Sancthi
Dionisi, som er thend 16. Dag Octobris.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 4. Saml. S. 208—210 (i en Dom af 1. Aug. 1590).

[3245.] Kong FREDERIK II.s Forordning, at ingen af Adelen maa give höiere 18. Octobr.
Morgengave end 2000 Daler. — *Anderskow Closter*, den xviij. dag Octobris.

Saml. af kgl. Forordn. 1590. fol. Bij—Biiij.

[3246.] Mageskiftebrev, hvorved Kong FREDERIK II. overlader Erik Rosenkrants 18. Octobr.
Kronens Herlighed og Rettighed af en Kirkegaard i Skaane, i Ingelstads Herred, Ullstorps
Sogn og By, imod Herligheden af en Gaard i Thostenes paa Möen. — *Antworskou kloster*,
den 18. October.

Udt. i L. B. Falkman, Upplysningar etc. 2. D. S. 51—52.

[3247.] Kong FREDERIK II. befaler Amtmanden Peter Rantzau, at afsætte Borge- 21. Octobr.
mester Peter Pommerenniack (Petrus Pomeranus) i Flensborg, som uværdig til at beklæde sit
Embede. — *Anderschou*, 21. Octobr. (Tydsk.)

Udt. i J. H. a Seelen, Memorabil. Flensburg. p. 102.

1577. 21. Octobr. [3248.] Kong FREDERIK II.s RETTERTINGS Dom i en Sag mellem Christoffer Giöe til Gunderslöffholium og hans Foged Jesper Pouelsen, angaaende Regnskabs-Restance. — *Slagelse*, thend 21. Octobris.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 3. Saml. S. 304—306.

27. Octobr. [3249.] Betænkning, afgiven af GEORGIUS PETREJUS, Præst i Tönder, M. ALBERTUS MEYGERIUS, Præst til Lindholm, og M. CANUTUS BRAMTIUS, Præst i Oesby, angaaende de nye tydske Concordieskrifter. — *Hadersleuen*, den 27. Octobris. (Tydsk.)

Dän. Biblioth. 4. Stück. S. 348—351.

28. Octobr. [3250.] Betænkning, udstedt af NOGLE PRÆSTER I HERTUGDÖMMERNE til Hertug Hans den ældre, angaaende de nye Concordie-Skrifter. — 28. Oct. (Tydsk.)

Dän. Biblioth. 4. Stück. S. 355—360.

29. Octobr. [3251.] GEORG. SCHRÖDERI, Provst i Haderslev, og hans Medbrödres Betænkning, tilstillet Hertug Hans den ældre, angaaende de nye tydske Concordieskrifter. — Den 29. Oct. (Tydsk.)

Dän. Biblioth. 4. Stück. S. 361—365.

29. Octobr. [3252.] ELISABETHA, regina Angliæ, ad Fredericum secundum, regem Daniæ, literas dat, in quibus de consiliis et decretis exitiosis professorum veræ et Christianæ religionis (quibus in dissidiis Romanus Antichristus unicam salutis suæ spem ponit) queritur, petitque a rege, ut, legatis ad Electorem Saxoniæ missis, eiusmodi consilia exulcerosa impedire conetur. — *E Castello nostro Windesoriæ*, 29. Octobris.

L. Hutterus, concordia concors. fol. 140—141. H. G. Masius, Dania orthodoxa. p. 18—21. Eiusdem diss. academ., ed. S. Lintrupius. T. I. p. 986—989. (Utroque loco dat. 24. Octob.) E. Pontoppidan, Ann. eccles. Dan. 3. Th. S. 472—474. *Dansk:* Vid. Selsk. philos. og hist. Afhandl. 2. D. S. 350—353.

31. Octobr. [3253.] D. PAULUS VON EITZENS Erklæring, hvori han tilbyder sig at tilsvare for Enhver, og i Særdeleshed for Churfyrsterne af Sachsen og Brandenborg og deres Theologer, af hvilke Aarsager han og hans Medbrödre ikke havde underskrevet det dem i forrige Aar tilstillede Bekjendelsesskrift. — Pridie omnium Sanctorum. (Tydsk.)

H. Muhlius, de reform. relig. in Cimbria. p. 198. Dän. Biblioth. 4. Stück. S. 257.

4. Novbr. [3254.] JÖRGEN LYKKE til Overgaard og hans Hustrue BEATE BRADE tillægge Sognepræsten i Udbyeneder hans Præstegaard qvit og fri, samt Landgilden af en Gaard i Dalbyeneder og af en anden i Udbyeover, tilligemed Halvparten af Sogne-Tienden; hvorimod Eieren af Overgaard forbeholdes Halvdelen af den anden Halvpart af denne Tiende, og den overblevne Deel lægges til Hospitalet i Udbyeneder. — *Overgaard*, Mandagen p. Fest. omnium Sanctorum.

Hofman, Fundationer. T. II. S. 421—422.

17. Novbr. [3255.] Kong FREDERIK II. befaler Universitetet, Borgemester og Raad samt Frue Kirkes Værger i Kjöbenhavn at gjöre en Ordning med Stolestaderne i Kirken, saaledes at Mænd og Qvinder erholde særskilte Pladser hver for sig. — *Friderichsborg*, den 17. November.

L. Engelstoft, Univ. Ann. 1809. 2. B. S. 191—192.

18. Novbr. [3256.] Kong FREDERIK II. tilbyder Kong Johan III. af Sverrig at modtage Kobber i Betaling for en resterende Gjeld af 45000 Daler, som Sverrig ifölge den stettinske Fred endnu skyldte Danmark. — *Frideriksborg*, 18. Nov.

Brudst. i Kiöbenh. Selsk. Skrifter. 7. D. S. 466—467.

[3257.] Kong FREDERIK II. tilskjöder og giver Hofmarskalk Henrik Below og hans ægte Livsarvinger Kronens Herlighed og Rettighed i 3 Kirkegaarde i Önnestad i Skaane. — *Fredriksborg*, den 28. November. 1577. 28. Novbr.

Udt. i L. B. Falkman, Upplysningar etc. 2. D. S. 52—53.

[3258.] Dr. GEORGIUS CELESTINUS sender Kong Frederik II. et ham tilegnet Skrift om Rigsdagen 1530 samt en Anbefalings-Skrivelse fra Churfyrst Johann Georg af Brandenborg. (Jfr. Nr. 3200.) — *Berlin*, am Tage Nicolai. (Tydsk.) 6. Decbr.

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 3. Th. S. 237—239.

[3259.] Kong FREDERIK II. beder Hertug Hans om at erklære sig angaaende den tilforn (Nr. 3217) omskrevne Inddigning af den nye Kog ved Marne i Ditmarsken. — *Jagthausz Hirschholm*, den 10. Decembris. (Tydsk.) 10. Decbr.

Michelsen, Ditmars. Urkundenbuch. S. 328.

[3260.] DEN KEISERLIGE CAMMER-RETS Dom i Sagen mellem Marquard Stammer, Provst til Bordesholm, m. fl. og Borgemestere og Raad i Hamburg og Lübeck, Hertug Hans den ældre af Slesvig, Holsten etc. m. fl. angaaende Bordesholm Kloster. — *Speier*, den zehnten Tag Monaths Decembris. (Tydsk.) 10. Decbr.

J. F. Noodt, Beyträge. I. B. S. 160.

[3261.] Mageskiftebrev, hvorved ERICK HARDENBERG imod Gods i Fyen overdrager til Kong FREDERIK II. 7 Gaarde af hans Arvegods paa Bornholm, liggende i St. Pouls, Nykircke, Rösker og St. Clemens Sogne. — *Kjöbenhavns Slot*, 17. December. 17. Decbr.

Udt. i Hüberts, Aktst. til Bornholms Hist. S. 476.

[3262.] Kong FREDERIK II. forbyder Undersaatterne paa Borringholm at holde mere end een Hund i hver Gaard, og skal dens ene Forbeen være afhugget ovenfor Knæet. — *Kiöpnehaffn*, thend 17. Decembris. 17. Decbr.

Hüberts, Aktst. til Bornholms Hist. S. 476—477.

[3263.] Regnskab over Helsingörs Kjöbstads Indtægter og Udgifter i Aaret 1577, aflagt af Kæmneren HANS NIELSSENN, S. Thomæ Apli Dag for Juell. 21. Decbr.

Danske Mag. 3. Række. II. S. 178—229.

[3264.] Kong FREDERIK II.s Brev til Geistligheden samt Kirke- og Præstetjenere i Blekinge, at han har overdraget den geistlige Jurisdiction i Blekinge til Jörgen Bilde, Embedsmand paa Sölfvitsborg Slot, da Stiftslehnsmanden i Skaane paa Grund af Afstanden ikke tilbörlig kan varetage den. — *Fredriksborg*, den 24. December. (Svensk Overs.) 24. Decbr.

L. B. Falkman, Upplysningar etc. 2. D. S. 53—54.

[3265.] Kong FREDERIK II. giver Jörgen Bilde, Lehnsmand paa Sölfvitsborg Slot, den geistlige Jurisdiction i Landet Blekinge i Befaling. — *Fredriksborg*, den 25. December. (Svensk Overs.) 25. Decbr.

L. B. Falkman, Upplysningar etc. 2. D. S. 54—55.

[3266.] Kong FREDERIK II. tilsender Churfyrst August af Sachsen Copie af et Brev, som han har modtaget fra Dronning Elisabeth i England angaaende den indre Tvistighed mellem den Augsburgske Confessions Bekjendere (cfr. Nr. 3252). — *Schlosz Friederichsburg*, an S. Stephans Tag des angehenden 78. Jahrs. (Tydsk.) 26. Decbr.

L. Hutterus, concordia concors. fol. 140.

[3267.] Kong FREDERIK II.s Befaling til Prioren i Andtuorskoff-Closter Hr. Berthell Seffrensen, at han skal lade brygge 20 Læster Öl, Kongen til Bedste, af Klosterets Indkomst, og lade det til Skibs fra Corsöer eller Skielschiör föres til Kiöpnehaffun; samt at han skal 27. Decbr.

1577. 27. Decbr. udlevere endeel Malt til Eyler Grubbe, Eyler Kraffse og til Borgemestere og Raad i Nestuedt og Skielschör, hvoraf disse ogsaa skulle lade brygge Öl til Kongens Behov m. m. — *Fredericksborg Slott*, thennd 27. Dag Decembris.

P. Friis Edvarsen, Underr. om Schielschiör. S. 476.

[3268.] VIBORG LANDSTINGS Dom i en Sag, hvorunder Otte Banner til Asdall tiltaler Niels Brundumb i Haubroe for at have ladet Pouell Vogenssön til Skouffsbroe og hans Hustru Fru Anne Hansdaatter fordele for 200 Daler, de vare ham skyldige. — *Viburg Landzting*, Löffuerdagenn som var den N. N.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 3. Saml. S. 302—303.

1578.

1578.

2. Januar. [3269.] Kong FREDERIK II. befaler Christoffer Walckendorff at give Kongens Sangere Kostpenge igjen, istedetfor at bespises til Hove. — *Fredericksborg Slot*, thend ij Januarij.

Nye D. Mag. I. S. 19—20.

3. Januar. [3270.] Kong FREDERIK II.s Befaling til [Brostrup Gedde] at begive sig til sin Gaard Themmerup, hvorhen ogsaa Hans Skougaard og Stheen Bilde vare befalede at begive sig, for at overvære, at hans Moder Fru Mar[grete] Vi[feldt] for sit lösagtige Levnet der fængsligen bliver indsat (indmuret), og at han skal have Tilsyn med, at hun ikke sin Livstid kommer paa fri Fod. — *Cronnb.*, 3. Dag Januarii.

P. Friis Edvarsen, Underr. om Schielschiör. S. 498—499.

5. Januar. [3271.] Hans Knipper ansættes af Kong FREDERIK II. som Maler med aarlig Lön af 100 Rdl. og en sædvanlig Hofklædning. — *Kronenburgk*, den 5. Januarii. (Tydsk.)

Udt. i Nye D. Mag. II. S. 98.

8. Januar. [3272.] Kong FREDERIK II.s Forbud, at ingen maa befatte sig med de Helsingörs Hospital tillagte Tiender, naar disse blive fæsteledige, uden med Hospitals-Forstanderens Minde. — *Cronneborg Slott*, d. 8. Jan.

Hofman, Fundationer. T. VII. S. 95—96.

8. Januar. [3273.] Kong FREDERIK II.s Befaling til Hospitalsforstanderne i Helsingör, om hvorledes de havde at forholde sig med Indkrævelsen af Tiende-Afgifterne i Skaane i Anledning af det der indförte nye Kornmaal. — *Cronborg Slott*, thennd 8. Januarij.

Hofman, Fundationer. T. VII. S. 96.

11. Januar. [3274.] Keiser RUDOLF II. skriver til den russiske Czar Iwan Basilewitz angaaende Liefland, hvis Restitution han forlanger; han erklærer ikke at have paavirket Kongen af Danmark med Hensyn til hvad Skibe eller Varer denne vilde lade passere paa sine Strömme eller ikke. — *Prag*, den eilfften January Anno 1558. (Tydsk.)

J. W. Hoffmann, Samml. ungedr. Nachr. 1. Th. S. 560—562. (Det angivne Aar er uden Tvivl en Trykfeil.)

16. Januar. [3275.] DAVID CHYTRÄUS anbefaler Dronning Sophia en fattig forældrelös (unavngiven) Præstesön til Understöttelse til Fortsættelse af hans Studier. — *Rostock*, den 16. Januar. (Tydsk.)

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 3. Th. S. 165—168.

[3276.] Barth. Meieri ad Paulum von Eitzen epistola de Formula concordiæ, de confessione Augustana invariata etc. — *Casiliæ*, 16. Januarii. 1578. 16. Januar.

Dän. Biblioth. 7. Stück. S. 276—288.

[3277.] Gudmeherreds Tings Vidne, at Bertel Pedersen og Hans Knudsen i Svindinge solgte til Christoffer Valkendorf til Glorup en dem arvelig tilfalden Gaard i Svindinge. — Torsdag den 27. Januar. 27. Januar?

Udt. i Aktst. etc. udg. af Fyens lit. Selsk. 1. Saml. S. 166. (Datum maa u. Tv. være d. 23. Jan., en Torsdag, Gudmeherreds almindelige Tingdag; d. 27. Jan. 1578 var en Mandag.)

[3278.] Churfyrst August af Sachsen tilskriver Kong Frederik II, i Anledning af det ham tilsendte Brev fra Dronningen af England (cfr. Nr. 3252 og 3266), og efterviser det fortjenstlige i at fremme det christelige Concordie-Værk mellem den Augsburgske Confessions beslægtede Bekjendere. — *Dreszden*, den 1. Februarii. (Tydsk.) 1. Febr.

L. Hutterus, concordia concors. fol. 141—142.

[3279.] Kong Frederik II. paalægger Christoffer Walckendorff at undersøge, hvorvidt han maatte være en Engelsk Kjöbmand, Jahan Portter, Erstatning skyldig for noget Lundisk Klæde, som skal være indstrandet 1563 paa Annolt, men bjerget og brugt til Krigsfolket. — *Fridrichsborg Slott*, thend 2. Februarij. 2. Febr.

Nye D. Mag. 1. S. 20.

[3280.] Dr. Calixtus Schein tilsender Kong Frederik II. nogle nye Tidender, og takker for det meddeelte Pas, hvorefter han haaber, at de svenske Udliggere ville lade det omhandlede Skib passere, skjöndt Skipperen er i stor Frygt. — *Lubeck*, den 2. Februarij. (Tydsk.) 2. Febr.

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 3. Th. S. 283—284.

[3281.] Kong Frederik II.s Skrivelse til Kong Johan III. af Sverrig, angaaende de resterende 45000 Daler af Sverrigs Contribution til Danmark fra Stettiner Freden, for hvilken Sum Kong Frederik endnu tilbyder at modtage Kobber, hvis Samme bliver leveret i næstpaafölgende Sommer. — 4. Febr. 4. Febr.

Brudst. i Kiöbenh. Selsk. Skrifter. 7. D. S. 497.

[3282.] Johannes Christiani, Præst til Leuth og Tarstede, anholder hos Superintendent Paul von Eitzen om Forflyttelse til Boel. — *Leuth*, den 12. Febr. (Plattydsk.) 12. Febr.

Dän. Biblioth. 5. Stück. S. 290—292. E. Pontoppidan, Ann. eccl. Dan. 3. Th. S. 469—470.

[3283.] Bestemmelser om hvem der maatte komme op paa Slottet i Kjöbenhavn, naar Kongen var der nærværende. — *Haffniæ*, 15. Februar. 15. Febr.

Nye D. Mag. VI. S. 152—154.

[3284.] Kong Frederik II. lader Christoffer Walckendorff vide, at han har eftergivet Oluff Matzenn hvad Salt og Tönder, han ved sidste Regnskab over Sildesalteriet i Mollesundt var bleven skyldig, og beder ham derfor quittere paa hans Vegne. — *Kiöpnehaffn Slott*, 17. Februarij. 17. Febr.

Nye D. Mag. I. S. 21.

[3285.] Superintendent Paulus von Eitzen tilkjendegiver Landgrev Wilhelm af Hessen, at han ligesaalidet kan underskrive "das Bergische emendirte Buch", som "das vorige Torgische Bedencken"; tillige angiver han sine Grunde, hvorfor han fraraader en Synodus Theologorum et Politicorum uden foregaaende christelig Præparation. — *Schleszwygk*, Dingstages nach Innocentii. (Tydsk.) 18. Febr.

H. Muhlius, de ref. relig. in Cimbria. p. 189—190. Dän. Biblioth. 7. Stück. S. 299—301.

1578. 22. Febr. [3286.] Kong FREDERIK II. befaler Christoffer Walckendorff ufortövet at kjöbe 10 Ammer god Viin og strax sende dem til Roschildt. — *Fredrichsborg Slot*, thend xxij Februarij.

Nye D. Mag. I. S. 21.

22. Febr. [3287.] Kong FREDERIK II.s Contract med Maler Hans Knieper. — *Friderichsburg*, den 22. Febr. (Tydsk.)

Nye D. Mag. II. S. 98.

28. Febr. [3288.] Kong FREDERIK II. tillader, at Forstanderen ved Odense Hospital maa opsætte en Fiskerbod paa dets egen Grund paa Stranden mellem Nyborg og Kierteminde, og enten selv holde en Fisker der, eller bortleie Fiskeriet til andre. — *Antvorskou-Kloster*, d. 28. Febr.

Hofman, Fundationer. T. V. S. 150.

4. Martii. [3289.] Kong FREDERIK II.s Qvittering til Fru Mette Oxe, Hans Bernekous Efterleverske, for 2500 Daler, som var hendes Anpart af Kongens Fordring til Peder Oxes Arvinger for Opbörsel af Thorsöegaard og Gods. — *Anduorschouff Closter*, den 4. Dag Martii.

Ryge, P. Oxes Levnet. S. 393—394.

4. Martii. [3290.] Churfyrst AUGUST af Sachsens Voldgiftskjendelse i Striden mellem Kong Frederik II. og Hertug Hans den ældre angaaende Jus patronatus til nogle Kirker i Hertugdömmet Slesvig (jfr. Nr. 3112). — *Coldingen*, den 4. März. (Tydsk.)

N. Falck, Staatsb. Mag. 5. B. S. 464—465.

5. Martii. [3291.] Kong FREDERIK II.s Forleningsbrev paa Gaarden Nupufell (i Oefjorden i Island) til Jon Jonssön, mod at holde Bogtrykkerie sammesteds for at trykke de for Landet nödvendige Böger. — *Antverskov Closter*, thend 5. Martii.

M. Ketilson, Forordn. til Isl. 2. D. S. 83—84.

10. Martii. [3292.] Kong FREDERIK II.s fornyede Tilladelse for Mikkel Jensen, der har lovet at tjene som Vrager ved at optage Kongen tilhörende Vrag, til fra alle Strande i Riget at optage med sine Redskaber hvad Kobber, Tin, Blye og andet han kan finde. (Cfr. Nr. 1850.) — 10de Marts.

Brudst. og Udt. i Danske Mag. 3. Række. III. S. 74.

22. Martii. [3293.] BORGEMESTER OG RAAD I SCHLESWIG overlade Cantsleren Dr. Adam Tratziger en Brönd og Vandledning, en Plads bag hans Have, et Stykke Land "auf dem Kalberhofe" og Brugen af Stadsgraven. — Sonnavends nha dem Sondage Judica. (Plattydsk.)

J. F. Noodt, Beyträge. 2. B. S. 349—352.

28. Martii. [3294.] Betænkning af 8 tilskikkede UDKOGSMÆND ("UTHKOCHSZLUDE") af Krempermarsch og Nordstrand om Inddigningen af "der Butendik" til "Roden-Marne". — *Meldorp*, den 28. Marty. (Plattydsk.)

F. C. Dahlmann, Neocorus. 2. B. S. 447—419.

14. Aprilis. [3295.] ANDREAS MYSIUS, Meklenborgsk Hofraad, takker Kong Frederik II. for den Velvillie, hvormed han har modtaget hans Oversættelse af Dio Chrysostomus, som han har tilegnet ham, samt for den kongelige Gave, som han har tilstillet ham. — *Gustrow*, den 14. Aprilis. (Tydsk.)

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 3. Th. S. 294—296.

16. Aprilis. [3296.] Dom, afsagt af 2 PROVSTER OG 21 PRÆSTER PAA GULLAND samt BORGEMESTERE OG RAADMÆND I WISBYE, samlede i et General-Capittel i Nærværelse af Emmicke

Kaas, Befalingsmand paa Wisborgh og Gulland, hvorved Hr. Christen Annderszen, Præst i Löystedt, dömmes fra sin præstelige Værdighed formedelst Hoer. — *Wisbye*, denn 16. Aprilis. 1578. 16. Aprilis.

Danske Mag. 3. Række. III. S. 200—206.

[3297.] Den kongelige Statholder HINRICH RANTZAUW befaler Landfogden i Sönder-Ditmarsken, Claus Brun, at gjengive den indstrandede Beckmann fra Hamborg hans Gods mod Erlæggelse af Bjergelön. — *Kyl*, den 18. Aprilis. (Tydsk.) 18. Aprilis.

Michelsen, Ditmars. Urkundenb. S. 330.

[3298.] JOHANNES POSSELIUS priser Kong Frederik II. for hans Omsorg for Kirke og Skole, og sender et ham tilegnet Skrift. — *Universität zu Rostock*, den 21. April. (Tydsk.) 21. Aprilis.

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 3. Th. S. 300—302.

[3299.] BARTHOLOMÆI MEIERI ad Paulum ab Eitzen literæ de conventu Langensalzensi et de rebus ibi actitatis. — *Cassiliæ*, XI. Calendas Maii. (Latin og Tydsk.) 21. Aprilis.

Dän. Biblioth. 7. Stück. S. 301—321.

[3300.] Kong FREDERIK II. befaler Christoffer Walckendorff, hvis han har Penge i Forraad, at betale de Engelske Kjöbmænd Robbert Flowers, Hans Huntor, Tomas Sinckessen og Willum Monsy for hvad Klæde de havde leveret til Kongelig Tjeneste, og ellers at handle med dem om en vis Tid at betale. — *Frederichsborg Slot*, thend 24. Aprilis. 24. Aprilis.

Nye D. Mag. I. S. 21—22.

[3301.] Kong FREDERIK II. tilkjendegiver Lehnsmanden paa Bornholm, Mogens Giöe, at det skal være Bönderne paa Öen tilladt at foretage Skovhugst, dog under Tilsyn af Lehnsmanden eller hans Foged og mod den tidligere Smörafgift til Slottet; deres Begjering om Fritagelse for Told af Heste og Qvæg og for Sise af tydsk Öl afslaaes. — *Frederichsborgh*, thennd xxvj dag Aprilis. 26. Aprilis.

Hübertz, Aktst. til Bornholms Hist. S. 478—479.

[3302.] Kong FREDERIK II. lader Christoffer Walckendorff vide, at han havde i Sinde at give sin Hofsinde Jörgen Wrune et Lehn ved Bergenhus (Santi Hans Closter), som för Jacob Beck og nu Biörn Andersen, Raad, havde, og beder ham taxere det til en vis Afgift; skulde han imidlertid kjende et mere passende Lehn der i Riget, maatte han underrette Kongen derom. — *Fridrichsborg Slott*, thend iij dag Maij. 3. Maji.

Nye D. Mag. I. S. 22.

[3303.] DYETHMAR HELMER VON WALDECK, der har forfærdiget et astronomisk Instrument, anbefaler sig til Kong Frederik II. som en Befordrer af de frie Kunster. — *Lübeck*, den 3. May. (Tydsk.) 3. Maji.

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 1. Th. S. 378—384.

[3304.] Hertug HANS DEN ÆLDRES Fundats og Anordning angaaende bedre Lön for Præsten og Capellanen i Haderslev, samt angaaende Lönning og fri Bolig for endnu en Capellan, der herefter skal ansættes. — *Hansburg*, den 5ten May. (Tydsk.) 5. Maji.

Corpus Statutorum Slesvicens. 2. B. S. 493—495.

[3305.] Kong FREDERIK II. befaler Christoffer Walckendorff at sende Admiralen Capitain Alexander Durham det medfölgende Brev, hvori han befales, strax efter sin Ankomst til Öszel at vende tilbage med alle Skibene og Galleierne til Kiöpnehaffn, da man ikke hörte om nogen Fribytter i Söen; alene Elephanten skal löbe ind under Gulland og oppebie nærmere Ordre. — *Kroneborg Slott*, thend XV. Dag Maji. 15. Maji.

Danske Mag. III. S. 136—137. Nye D. Mag. I. S. 22—23.

1578. 15. Maji. [3306.] Kong FREDERIK II.s Bevilling, at de, som paa Island forsee sig i Ægteskab, herefter maae "tage aabenbar Afløsning" af deres Herredsprovst istedetfor af Superintendenten. — *Croneborg Slot*, d. 15. Maii.

Finni Johannæi Hist. Eccl. Isl. T. III. p. 24. M. Ketilson, Forordn. til Isl. 2. D. S. 85—86.

18. Maji. [3307.] Kong FREDERIK II. lover Tyge Brade Ottissön Præbendet, som hörer til Hellig 3 Kongers Capel i Roskilde Domkirke, hvis han overlever Henrich Holk, som dermed er forlenet, og forlener ham med Nordfiord Lehn og Fögderi i Norge, indtil hiint Præbende bliver ledigt. — *Friderichsborg*, then 18. Majii.

Danske Mag. II. S. 203—204.

24. Maji. [3308.] Kong FREDERIK II. meddeler Hr. Jörgen Lyche til Overgaard, Ridder, sin Stadfæstelse paa nogle Breve, lydende paa en Eng ved Munkesage og Hvidingsöe, han agter at forfölge til Laas, som i mere end 60 Aar har ligget ulast til Mariager Kloster m. m. — *Othense*, 24. die Maij.

Danske Mag. VI. S. 174. (Under samme Dag fik Jörgen Lyche 1ste, 2det og 3die Dombrev i denne Forfölgning, ibd. S. 175.)

30. Maji. [3309.] Kong FREDERIK II.s RETTERTINGS Afviisnings-Dom i en Sag, hvorunder Niels Abramssen paa Bortingholm tiltalet Peder Hanssen, Landsdommer sammesteds, for en Dom, hvorved denne havde fældet nogle Vidner, efter hvis Vidnesbyrd Niels Abramssen var bleven frikjendt ved Herredstinget i en Sag med Metthe Hendrich Degens angaaende ulovlig Besiddelse af "et Haandfad". — *Otthensse*, thend 30. Maii.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 3. Saml. S. 307—309.

31. Maji. [3310.] Kong FREDERIK II.s RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse) i en af Samfrænder til Kongen henviist Sag mellem Fru Metthe Rosenkrandtz, Peder Oxes Efterleverske, og Jomfru Johanne Oxe, angaaende en af denne gjort Bestemmelse, hvorefter hun havde bebrevet Förstnævnte for sin Livstid med den Arv, der maatte tilfalde hende ved Peder Oxes Död. — *Otthensse*, thend 31. Maii.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 3. Saml. S. 310—312.

31. Maji. [3311.] Kong FREDERIK II. tilskriver Mogens Giöe, Lehnsmand paa Bornholm, at han skal lade Hr. Ingvald Christensen, Sognepræst til S. Olufs Kirke, fölge et Kirkebol i Olsker Sogn, som han forlængst har tilstaaet ham for hans Præstegaards Ringheds Skyld. — *Otthense*, 31. Mai.

Udt. og Brudst. i Hüberts, Aktst. til Bornholms Hist. S. 479.

efter 31. Maji. [3312.] Jomfru JOHANNE OXES Gjensvar for Rette, i Anledning af Fru Mette Rosenkrantz's Fordringer angaaende Prestholm Fælleds-Skov ved Trogelstrup By, nogle Gaarde i Forsbclöff og Beckeschoff, samt Kost og Tæring paa Grund af en kongelig Stævning. — Udateret.

Ryge, P. Oxes Levnet. S. 397—400.

3. Junii. [3313.] Kong FREDERIK II.s RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse), hvorved det kjendes for en 3 Marks Sag, at Hr. Hans Nielsen, Præst til Schambye Sogn, under en Retssag havde "sagt sig at have ladet Mouritz Podebusk til Kiörup tingkalde", hvorhos Hr. Hans Nielsen af kongelig Mildhed forundes at blive ved sit Præste-Embede, dog med Superintendentens Samtykke. — Thend 3. Junii.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 3. Saml. S. 312—314.

[3314.] Kong FREDERIK II.s RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse), i en 1578.
Sag mellem Jörgen Marsuin til Dübeck og Ellase Lamberttz i Ribe, hvorved denne stadfæstes 3. Junii.
Besiddelsen af tvende Gaarde, kaldte Haffuidt i Riisby Sogn i Huiding Herred, som hendes afdöde Husbonde Lambrett Ipssen havde kjöbt af Otthe Gyldenstierne. — Thend 3. Dag Junii.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 3. Saml. S. 315—317.

[3315.] En Hoveriefóretning, bestemt af NIELS KAAS til Thorup Gaard og CHRI- 5. Junii.
STOPHER WALKENDORF til Glorup mellem Jörgen Marsvin og Bönderne, som klagede paa ham. — 5. Junii.

Nye D. Mag. II. S. 156—157.

[3316.] Kong FREDERIK II. befaler Christoffer Walckendorff at udsende en anden 8. Junii.
Skipper og Viintapper for at före det allerede for 12 Uger siden med Viin og andet Gods udlöbne Skib til Kolding. — *Coldinghus Slot*, theend viij Junij.

Nye D. Mag. 1 S. 23—24.

[3317.] Kong FREDERIK II.s Brev, at Hospitalet i Warberg atter skulde have 9. Junii.
Kongens og Kronens Andeel af Tienden i Wiske Herred, som ved Stadens Indtagelse af Fjenden var det berövet. — *Koldinghus*, den 9. Junii. (Svensk.)

Udt. i J. Richardson, Hallandia. S. 51.

[3318.] Kong FREDERIK II. tilsiger Mester Anders Sörensen Vedel, Slots-Prædikant 10. Junii.
paa Kjöbenhavn Slot, der har lovet at "beskrive danske Historier og Konger, deres Bedrift", det Prælatur ved Riber Domkirke, hvormed Mester Hans Svaning nu er forlenet, hvis han overlever denne. — *Koldinghuus*, den 10. Juni.

C. F. Wegener, om A. S. Vedel 1. Udg. S. 104. Fuldstændigere sst. S. 119. og 2. Udg. S. 98.

[3319.] Kong FREDERIK II.s samme Brev, hvorved de fyenske Præster tilstaaes 10. Junii.
alle de Indkomster, som de bevisligen havde havt i Bispernes Tid, og da Ordinantsen udgik. — *Koldinnghuss Slaatt*, dent x. Junii.

Aktstykker etc. udg. af Fyens lit. Selsk. 1. Saml. S. 5.

[3320.] LEONHARDT THURNEISSER ZUM THURN, churfyrstelig Brandenborgsk Liv- 16. Junii.
Medicus, tilsender Kong Frederik II. Begyndelsen af et af ham med stor Bekostning forfattet Skrift (et Herbarium), hvilket han har tilegnet Kongen. — *Berlyn*, den 16. tag Junii. (Tydsk.)

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 3. Th. S. 298—300.

[3321.] Kong FREDERIK II.s Forordning for Cremper- og Wister-Marsk samt den 17. Junii.
kongelige Trediedeel af Ditmarsken, at Ingen uden deres Forældres og Venners Vidende maatte begive sig fra deres Kirkesogn for at lade sig vie udenlands. — *Coldingen*, den 17. Junii. (Tydsk.)

Corpus Constit. Regio-Holsat. I. B. S. 381—382.

[3322.] Kong FREDERIK II.s Resolutioner paa Warberg Kjöbsteds Besværinger 19. Junii.
over ulovligt Kjöbmandskab, Forprang og Fiskeri, samt over Markederne i Kongsbacka, hvilken Kjöbsted, ligesom ogsaa Falkenberg, Kongen erklærer at have besluttet at nedlægge. — *Koldinghus Slot*, den 19. Junii. (Svensk Overs.)

J. Richardson, Hallandia. S. 50—51.

1578. 20. Junii. [3323.] Kong FREDERIK II. befaler Christoffer Walckendorff ufortövet at tilsende Admiral Alexander Durham det medfölgende Brev, hvori denne beordres til at blive i Öster-Söen med 3 af Galleierne for om muligt at tage de tvende Fribyttere, som der röve og plyndre. — *Kolldinghusz Slott*, thend xx dag Junij.

Nye D. Mag. I. S. 24.

20. Junii. [3324.] Det HAMBORGSKE CAPITELS Ansögning til den tydske Keiser om Bekræftelse paa det med Hertug Adolf den 18. Octobr. 1576 indgangne Forlig om Godserne i Trittau Amt. — *(Hamburg)*, d. 20. Jun. (Tydsk.)

N. Staphorst, Hist. Eccl. Hamburg. I. Th. 2. B. S. 373—374.

27. Junii. [3325.] Kong FREDERIK II. befaler Rentemesteren Christoffer Walckendorff til Glorup snarest muligt at forsende Rug og övrige Fornödenheder til Slottet Arnszborg, da Kongens Secretair Frederich Gross havde meldt, at der var Mangel paa Slottet. — *Koldinghusz Slott*, thend 27. Junii.

Danske Mag. III. S. 137—138. Nye D. Mag. I. S. 46.

7. Julii. [3326.] Aabent Brev, udstedt af MOGENS GÖYE til Galmindrup, Hövedsmand paa Hammershus og Bornholm, og PEDER HANSEN til Simmeldegaard, Landsdommer, indeholdende de Vilkaar, hvorpaa de havde forligt en Trætte mellem Nexe Byemænd og deres Naboer Michel Andersen og Peder Svendsen og dem, som boe i Langedebye, angaaende Törveskjær i deres fælleds Udmark, Fiskedræt i Nexe Myte og Vedligeholdelsen af tvende Broer. — *Nexe*, dend vij. Daug July.

L. Thurah, Beskr. over Bornholm. S. 171—172.

7. Julii. [3327.] Landfogden i Mellem-Ditmarsken Dr. CHRISTIAN BOIES Beretning til Hertug Hans om en Strandingssag, om en Adelig Jochim Blome, der mod Hertugens Mandat har kjöbt Godser i Ditmarsken, m. m. — *Heide*, den 7. July. (Tydsk.)

Michelsen, Ditmars. Urkundenbuch. S. 328—330.

9. Julii. [3328.] Keiser RUDOLPH II.s Confirmation paa Ditmarskernes Underkastelsesbrev af 20. Juni 1559 (jfr. Nr. 1741), — *Lintz*, den 9. Monaths Julii. (Tydsk.)

J. Limnæus, de jure publ. imp. Rom. T. I. L. V. p. 228—233. J. C. Lünig, Teutsch. Reichsarch. Vol. X. (P. spec. VI. Contin. II. Forts. 2.) S. 41—43. J. du Mont, Corps dipl. Tom. V. part. I. p. 46—47.

9. Julii. [3329.] Keiser RUDOLPH II.s Confirmation paa det af Keiser Frederik III. under 13. Febr. 1464 til Kong Christian I. udstedte, og siden af Keiser Maximilian II. under 10. Julii 1570, stadfæstede Privilegium, at Indvaanerne i Holsten i förste Instants ikke maae drages for nogen fremmed Ret. — *Lintz*, den 9ten des Monaths Julii. (Tydsk.)

J. Limnæus, de jure publ. imp. Rom. T. I. L. V. p. 223—228. J. C. Lünig, Teutsch. Reichsarch. Vol. X (P. Spec. VI. II. Contin. 2te Forts.) S. 43—46.

9. Julii. [3330.] Keiser RUDOLPH II.s Confirmation paa det af Keiser Maximilian II. den 6. Julii 1570 i Speyer udstedte privilegium de non appellando i visse Sager for Holsten, meddeelt Kong Frederik II. og Hertugerne Hans og Adolf. — *Lintz*, den 9ten Tag des Monaths Julii. (Tydsk.)

J. Limnæus, de jure publ. imp. Rom. T. I. L. V. p. 233—238. J. C. Lünig, Teutsch. Reichsarch. Vol. X. (P. Spec. VI. II. Contin. 2te Forts.) S. 46—49.

24. Julii. [3331.] Mageskiftebrev, udstedt af MOURITS PODEBUSK til Kiörup, Hövedsmand paa Tranekjær, til Fru Anne Lunge til Grimstedgaard, Knud Steensens Efterleverske, paa

to Gaarde i Snødie paa Langeland, for hvilke han fik til Vederlag en Gaard i Nerduff Sogn 1578.
i Skam Herred og en Gaard i Skjellerup Sogn og By i Vindinge Herred. — *Krogager paa* 24. Julii.
Langeland, den 24. Dag Julii.

Uddr. i Aktstykker etc. udg. af Fyens lit. Selsk. 2. Saml. S. 41.

[3332.] Dr. Andreas Gaill tilstiller Kong Frederik II. et af ham forfattet og 9. Augusti.
udgivet Skrift. — *Prag*, den 9. Augusti. (Tydsk.)

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 3. Th. S. 297.

[3333.] Biörn Andersön til Steinholt, Axel Wiffert til Axelholt, Christen 17. Augusti.
Munch til Taaberup, Ludvig Munch til Nörlunde, Statholder i Norge, og Moris Stygge
til Holbeckgaard, Kong Frederik II.s tilforordnede Fuldmægtige, indskikkede i Norge at sidde
Retter-Ting, indstævne tre Præster i Bergens Stift angaaende Betalingen af Cathedraticum til
Domkirken. — *Bergen*, den 17. Augusti.

C. Frimann, Stiftelser i Bergens Stift. I. D. S. 30.

[3334.] Fru Mette Rosenkranndtz til Wallöff, Sal. Peder Oxes Efterleverskes 29. Augusti.
Afkald paa Arv efter Peder Oxe, givet hendes Medarvinger. — *Kiöpnnehaffuen*, thennd 29.
Dag wdi Augustii Maannedtt.

Rygo, P. Oxes Levnet. S. 405—412.

[3335.] Kong Frederik II. paalægger Christoffer Walckendorff at undersöge, 1. Septbr.
hvorvidt han endnu maatte være noget skyldig for et i forrige Svenske Feide kjöbt Danzigsk
Skib. — *Silckeborg Slot*, thend j Septembris.

Nye D. Mag. I. S. 46—47.

[3336.] Bartholomæi Meieri ad Paulum von Eitzen epistola de synodo Schmal- 7. Septbr.
caldica subito impedita, de conventu Hertzbergensi, de expetita libri Concordiæ subscriptione
et de aliis eo spectantibus. — *Cassiliæ*, 7. Idus Septemb.

Dän. Biblioth. 7. Stück. S. 322—326.

[3337.] Kong Frederik II. bevilger, at nogle Sogne, som vare komne fra Capitlet 8. Septbr.
i Trundhiems Domkirke, atter maatte blive henlagte dertil, naar de Personer afgaae, som nu
have disse Sogne. — *Skanderborg Slot*, den 8. Sept.

H. Paus, kgl. Forordn. for Norge. S. 368—369.

[3338.] Kong Frederik II. bevilger, at Hr. Morten Buck, Sognepræst til Skibet 9. Septbr.
Sogn, maa oppebære 4 Örter Korn af Kronens Part af Skibet Sogns Korntiende, indtil videre.
— *Skanderborg Slot*, den 9. Sept.

Hofman, Fundationer. T. IV. S. 748—749.

[3339.] Retteböder for Trundhjem af Kongens tilforordnede Fuldmægtige, Biörn 15. Septbr.
Andersön, Axel Weffert, Christen Munk, Ludvig Munck og Matthias Stygge. —
Den 15. Septembris.

Extract i H. Paus, kgl. Forordn. for Norge. S. 385—389.

[3340.] Kong Frederik II. forlanger Thyge Brahes Betænkning om en stor ny 21. Septbr.
Stjerne, som den gemene Mand der i Egnen havde seet. — *Skanderborg*, thend 21. Septembris.

Danske Mag. II. S. 204.

[3341.] Kong Frederik II. beder Christoffer Walckendorff ydermere at undersöge 25. Septbr.
i Regnskabs-Bögerne paa Rentekammeret, om han var Skipper Mathias Gadde af Dantzig endnu
noget skyldig for et af ham kjöbt Skib, og i dette Tilfælde at accordere med ham om at betale
Resten i visse Terminer (cfr. Nr. 3335). — *Skanderborg Slot*, 25. Septembr.

Nye D. Mag. I. S. 47.

1578. 5. Octobr. [3342.] Kong FREDERIK II. befaler Rentemesteren Christoffer Walckendorff til Glorup, Lauge Beck til Försleff og Chresten Wiad til Lydum samt de Höilærde i Kjöbenhavns Universitet at dömme i den gullandske Præst Hr. Christen Andersens Sag, der klager over tvende Domme, hvorved han deels er dömt til en Lögner, deels at have sit Præste-Embede forbrudt. — *Skandelborg Slot*, then v. Octobris.

Danske Mag. 3. Række. III. S. 206—207.

7. Octobr. [3343.] Reces, udgivet paa Kongens naadigste Behag for Oslo og Hammer Stift af BIÖRN ANDERSÖN til Steenholt, AXEL WEFFERT til Axelvold, CHRISTEN MUNK til Thoberup, LUDVIG MUNCK til Nörlundt, Statholder i Norge, og MATTHIAS STYGGE til Holbekgaard, Kongens tilforordnede Fuldmægtige nu indskikkede i Norge. — *Oslo*, den 7. Octob.

H. Paus, kgl. Forordn. for Norge. S. 369—385.

9. Octobr. [3344.] Kong FREDERIK II. beskikker M. Hans Mogensen til Medhjelper og Successor for M. Hans Gaas, Superintendent i Thrundhjem Stift, og bestemmer, at han derfor skal oppebære en Daler af hver Kirke i Stiftet, som ikke selv behöver sin Indtægt til Reparation. — *Skandelborg Slot*, thend IX. Octobr.

Danske Mag. VI. S. 335.

15. Octobr. [3345.] BARTHOLOMÆI MEIERI ad Paulum von Eitzen de concordiæ libro eiusque subscriptione. — *Cassiliæ*, 15. Oct.

Dän. Biblioth. 7. Stück. S. 396—329.

17. Octobr.? [3346.] DANIEL BIILDTS Skrivelse til Axel Weffert til Axelvold, Hövedsmand paa Nyborg Slot, hvori han anmoder denne om at paasee hans Tarv ved den efter Kongens Befaling foretagende Bestemmelse af Markeskjel mellem Faaborg, Svaninge og Diernisse. — Onsdagen dend 17. Octb.

N. C. Öst, Archiv for Psychologie, Historie etc. 13. B. S. 20—21. (Den 17. Oct. var i dette Aar en Fredag.)

6. Novbr. [3347.] Kong FREDERIK II. paalægger Christoffer Walckendorf paa nye at eftersee i Registerne, om han virkelig endnu var Skipper Matthias Gadde af Dantzig og hans Reder noget skyldig for et under sidste Feide kjöbt Skib, og da enten strax betale ham noget til Afdrag eller accordere med ham om Terminer, for at han kunde forskaanes for Skipperens Overlöb (cfr. Nr. 3335 og 3341). — *Aakier Slot*, thend vj dag Nouembris.

Nye D. Mag. I. S. 48.

14. Novbr. [3348.] Kong FREDERIK II. tilkjendegiver Lehnsmanden paa Gulland, Emmike Kaas, at Præsterne Hr. Sören Hjort og Hr. Christen (Andersen) skulle miste deres Sogne, uanseet Kongens tidligere Brev, hvorved det tillades Hr. Sören Hjort at beholde sine Sogne; tillige giver han ham Tilladelse til at begive sig til Danmark til Foraaret. — Den 14de November.

Udt. i Danske Mag. 3. Række. III. S. 207—208.

17. Novbr. [3349.] HWIDING HERREDS TINGS Vidne, at Dyrick van Landsbergis ved Iffuer Schriffuer af Lyom Closter havde paa 3 samfulde Ting afæsket Tonnis Rantzo hans Adkomstbreve til nogle Jorder i Brönstrup Mark og Kieplundts Mark, hvortil ellers Klosteret havde Rettighed. — Mondag nest effter S. Martini Dag.

J. Langebek, script. rer. Dan. T. VIII. p. 79—80.

21. Novbr. [3350.] Kong FREDERIK II.s Bevilling for Crempe, at Byskriveren ("der Stadtschreiber") der skulde være eneberettiget til at skrive Pante- og Gjeldsbreve, samt andre Forskrivninger, imod at han derover skulde holde Protocol. — *Schlosz Coldingen*, den 21. Nov. (Tydsk.)

Corpus Constit. Regio-Holsat. 3. B. S. 289—290.

[3351.] Kong FREDERIK II. forbyder Alle og Enhver, som havde Tiender i Fæste 1578.
i Kier, Jersløff, Börglum, Wennebierg, Horns, Han, Hildersløff, Hundborg, Hassing, Reffs, 25. Novbr.
Fleschom, Hiellom, Hensted og Hoornum Herreder, at gjöre Hospitalet i Aalborg nogen Hinder paa de Qvægtiender, som vare det tillagte. — *Koldinghuus Slott*, thend xxv. Nouembris.

Hofman, Fundationer. T. IV. S. 159—160.

[3352.] Kong FREDERIK II.s Brev, hvorved Sagmarker, i Anledning af alle Marks- 26. Novbr.
böder, bestemmes til en Ort af en gammel Daler, som er 8 Sk., eftersom Mynten nu gaaer. — *Koldinghuus Slot*, d. 26. Dag Nov.

Danske Mag. VI. S. 192.

[3353.] PAULI VON EITZEN ad Bartholomæum Meierum literæ de scripto Heshusii, 30. Novbr.
et turbis ecclesiasticis. — *Ex Slesuiga*, Dominica Adventus.

Dän. Biblioth. 7. Stück. S. 329—332.

[3354.] JACOB DAVIDSEN, Borgemester i Schielschiör, skjenker 200 Rdlr. til de 3. Decbr.
Fattige og til Skolemesteren for Chorsangens Vedligeholdelse i Kirken, Renten til lige Deling. — 3. Dec.

Udt. i P. Friis Edvardsen, Underr. om Schielschiör. S. 58.

[3355.] Hertug HANS DEN ÆLDRES Transsumpt af Fordraget til Colding af 14. Jan. 3. Decbr.
1576 angaaende fri Forstrand m. m. (jfr. Nr. 3113). — *Schlosse Hansburg*, den dritten Monat Decembris. (Tydsk.)

N. Falck, Staatsb. Mag. 5. B. S. 442—454.

[3356.] Kong FREDERIK II. befaler Christoffer Walckendorff at lade Brevviseren, 7. Decbr.
en kongelig Instrumentist, komme ind paa det Kammer, hvor Instrumenterne hænge, og udtage nogle "Kober-Piber, Mund-Zincker og Blockflöither". — *Koldinghusz Slot*, thend vij Decembris.

Nye D. Mag. 1. S. 48.

[3357.] BARTHOLOMÆI MEIERI ad Eitzenium de conventu Schmalcaldico et de 27. Decbr.
formula Concordiæ epistola. — *Cassiliæ*, in die Johannis Euangelistæ.

Dän. Biblioth. 7. Stück. S. 332—337.

[3358.] Uddrag af en Retterbod, udstedt af de danske Adelsmænd BJÖRN ANDERSEN, AXEL WIFFERT og CHRISTEN MUNK, forsaavidt angaaer de bergenske Efterliggere i Throndhjems Lehn. — *Throndhjem*.

Saml. til det norske Folks Spr. og Hist. 5. B. S. 658.

[3359.] GUDBRANDI episcopi Holani literæ ad D. Paulum Matthiæ Selandiæ episcopum de conservatione curiarum nonnullarum, qvarum ex reditibus 100 daleri sacerdotibus pauperibus erant destinati; et de mercede præpositorum contra Bocholtium.

Finni Johannæi Hist. Eccl. Isl. T. III. p. 390—393.

1579. 1579.

[3360.] Brev fra BORGERNE I MELDORP til Hinrick Rantzouw, kongelig Statholder ante 8. Jan.
i Fyrstendömmerne, angaaende den ved Anlæggelsen af en ny Mölle i Miele-Dalen i Mellem-Ditmarsken foraarsagede Skade. — Udateret. (Plattydsk.)

Michelsen, Ditmars. Urkundenbuch. S. 330—332.

1579. 8. Januar. [3361.] Den kongelige Statholder i Fyrstendömmerne HINRICH RANTZOWS Skrivelse til Hertug Hans den ældre, om at standse med Opförelsen af den nye Mölle i Mieledalen i Ditmarsken, samt om Tilbagegivelsen mod Bjergelön af noget bjerget Gods fra et strandet Skib. — *Segeberg*, den 8. Januarij. (Tydsk.)

Michelsen, Ditmars. Urkundenbuch. S. 332—333.

10. Januar. [3362.] Kong FREDERIK II. tilstaaer Aarhuus By Eftergivelse af 300 Daler, hvormed den paa Grund af en herskende Pestilents er kommen til Restance, samt tillader, at den af Kallö Skove maa erholde 100 Böge til Havnens Forbedring. — *Koldinghuss slott*, thennd x Dag Januarij.

Hüberts, Aktst. vedk. Aarh. I. S. 207.

13. Januar. [3363.] BARTH. MEJERI, superintendentis i Hassia, ad Paulum ab Eitzen epistola, per quam hunc rogat, ut conventui contra Formulam Concordiæ instituendo interesse velit. — *Cassiliæ*, Idibus Januarii.

Dän. Biblioth. 8. Stück. S. 349—315.

14. Januar. [3364.] PAUL VON EITZEN den Ældres udförlige Erklæring til Landgrev Wilhelm af Hessen om de Grunde han havde havt til ikke at underskrive den Bergiske Concordiebog. — *Schleszwig*, den 14. Tag des Jenners. (Tydsk.)

Dän. Biblioth. 8. Stück. S. 395—411, cfr. S. 390. (Bradst. af en anden Erklæring af Eitzen i samme Anledning, sst. S. 414—420, jvf. L. Hutterus, concordia concors. fol. 103—106.)

15. Januar. [3365.] Kong FREDERIK II.s og Hertugerne af Slesvig og Holsten, HANS DEN ÆLDRES og ADOLFS Mandat for Hertugdömmerne, at Ingen maatte tage höiere Rente end 6 Procent. — Den 15. Januar. (Tydsk.)

Corpus Constit. Regio-Holsat. I. B. S. 112—114. Schlesw.-Holst. gemeinsch. Verordn. S. 245—247.

17. Januar. [3366.] Dr. CALIXTUS SCHEIN tilkjendegiver Kong Frederik II., at han har modtaget Kongens Opsigelse af hans "Dienstbestallung"; han havde haabet sin Levetid at blive i Kongens Tjeneste; imidlertid takker han for den ham bidtil beviste Naade. — *Lubeck*, den 17. January. (Tydsk.)

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 3. Th. S. 285—287.

c. 17. Januar. [3367.] VIBORG LANDSTINGS Dom, hvorved i en Sag mellem Peder Munck til Estuadgaard, Admiral og Lehnsmand til Hundzlund Closter, og Thomis Vigilssen, denne Sidste, Hanniball Gyldenstierns Foged, kjendes retteligen at have bundet Bog-Ed over Peder Smeds Sönner, der skulde have borttaget noget hans Husbondes Fæ. — *Paa Viborg Snaps-Landzting*.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 3. Saml. S. 317—318.

c. 17. Januar. [3368.] VIBORG LANDSTINGS Dom i en Sag mellem Fru Doritte Pedersdatter til Visselberg og Erick Löcke til Skouffgaard, Lehnsmand paa Riberhuss, hvorved Landsdommerne, efter at have bespurgt sig hos nogen af Danmarks Riges Raad, dömme, at Terckill Madssen i Höe, der ved Kiergaards Birketing var oversvoren Vold, ikkun skulde give tvende Faldsmaal, nemlig til Bonden og Kongen. — Löffuerdagenn, som Snaps Landzting paafaldt.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 3. Saml. S. 318—320.

c. 17. Januar. [3369.] VIBORG LANDSTINGS Dom, hvorved i en Sag mellem Peder Jenssen og Lauritz Skram Foged dömmes, at et Vidne af 4 Mænd, der havde vidnet, at Peder Pederssen

for dem havde bekjendt, at have beliggot Adne Jensdaatter, burde at regnes for et Tingsvidne o. s. v. — *Paa Viborg Snaps-Landzting.* 1579. d. 17. Januar.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 3. Saml. S. 320—321.

[3370.] Kong FREDERIK II.s Brev, at man ei skal slippe Hoved-Sagen for et hastigt Ord, som kan falde imellem i Rettergang, "uden det gjelder paa Nogens Ære og Lempe". — *Koldinghuus Slot*, d. 18. Januar. 18. Januar.

Danske Mag. VI. S. 220—221.

[3371.] Kong FREDERIK II.s Mandat for den kongelige Tredjedeel af Ditmarsken, at Ingen af Adelen der maatte tilforhandle sig Jordegods uden Kongens udtrykkelige Tilladelse. — *Crempe*, den 25ten Januarii. (Tydsk.) 25. Januar.

Corpus Constit. Regio-Holsat. I. B. S. 1456—1457, (hvor der tillige bemærkes, at Mandater af samme Indhold og under samme Dato ere udgivne saavel for Cremper- og Wilster-Marsken, som for Segeberg Amt).

[3372.] Kong FREDERIK II. befaler strengeligen Laugrettesmændene i Trundhiems Lehn efter gammel Sædvane paa Tinget at dömme i de forekommende Sager og at give Parterne beskrevet, hvad der inden Tinge forhandles. — *Koldinghuus Slot*, den 3die Dag Februarii. 3. Febr.

H. Paus, kgl. Forordn. for Norge. S. 389—390.

[3373.] PAULI AB EITZEN SENIORIS ad præfectum regium Henricum Ranzou literæ, cum quibus duas epistolas Meieri superintendentis in Hassia transmittit cum responsione sua, ut inde statum ecclesiæ videre possit. — *Ex Slesuiga*, die Jouis post Purif. 5. Febr.

Unschuldige Nachr. 1717. S. 209—210. Dän. Biblioth. 8. Stück. S. 339—310.

[3374.] Landgreve WILHELM af Hessens Skrivelse til Hertugerne Hans og Adolf af Slesvig og Holsten, hvori Landgreven anmoder Hertugerne om at skikke Superintendent Paul von Eitzen til en i Cassel berammet theologisk Congres. — *Cassel*, am 6. Febr. (Tydsk.) 6. Febr.

Dän. Biblioth. 8. Stück. S. 345—346.

[3375.] Landgreve WILHELM af Hessens Skrivelse til Superintendent Paul von Eitzen, hvori han beder denne at overvære den i Cassel berammede theologiske Congres; til Reisepenge sender Landgreven ham 30 Guldgylden. — *Cassel*, den 6. Febr. (Tydsk.) 6. Febr.

Dän. Biblioth. 8. Stück. S. 346—348.

[3376.] BARTH. MEIERI, superintendentis Hassiaci, ad D. Paulum ab Eitzen literæ, per quas ad deliberationem cum theologis Hassiacis et Anhaltinis de libro Concordiæ impediendo instituendam invitatur. — *Cassiliæ*, 8. idus Februarii. 6. Febr.

Dän. Biblioth. 8. Stück. S. 348—352.

[3377.] Kong FREDERIK II.s Extension af Mandatet af 25. Januar 1579 (see ovenf. Nr. 3371) til Adelens Undergivne ("Untersassen") og Alle, som boe under Lybsk Ret. — *Coldingen*, den 21. Februarii. (Tydsk.) 21. Febr.

Corpus Constit. Regio-Holsat. I. B. S. 1457—1458. (I Overskriften er Datum angivet 14. Febr.)

[3378.] KONGENS Befaling til M. Hans Svaning at begive sig til Kongen med hvad han havde forfattet af Danmarks Historie, og levere Niels Kaas og andre Tilforordnede det til Gjennemsyn. — Den 24. Febr. 24. Febr.

Udtog i C. F. Wegener, om A. S. Vedel. I. Udg. S. 118. 2. Udg. S. 111.

[3379.] Kong FREDERIK II.s Befaling til Dom-Capitlet i Schleszwigk, ufortövet at indsende de af de forrige Konger i Danmark samt Erkebisperne i Lund erholdte Privilegier og 26. Febr.

1579. andre Documenter om Stiftets Afhængighed af Erkebiskoppen i Lund til Staden Odensee i
26. Febr. Fyen, i Anledning af den forestaaende Odenseiske Underhandling ("Handlung"). — *Schlosz Coldingen*, den 26. Februarii. (Tydsk.)

J. F. Noodt, Beyträge, 2. B. S. 352—353.

27. Febr. [3380.] Kong FREDERIK II. bevilger, at Sognepræsten for Huusbye og Nissum Sogne, Hr. Clemen Michelsen, aarligen maa opbære 14 Tdr. Korn, Rug og Byg, af Kronens Part af Tienden af bemeldte Sogne. — *Coldinghuus*, d. 27. Febr.

Hofman, Fundationer. T. IV. S. 659.

2. Martii. [3381.] Concept til en Revers, hvorved Hertug HANS DEN YNGRE tilstaaer, at han kun "ambtsweisze" og mod en vis Afgift *ad gratiam* har modtaget til Lehn nogle til Danmarks Krone og Fyens Stift henhörende, paa Als og Ærö i Hertugdömmet Slesvig beliggende Godser og Bönder, og at hverken han eller hans Arvinger ville tiltage sig nogen geistlig eller verdslig Ret eller Höihed over dem. — Tilstillet Hertugen af Kongen "*zu Coldingen*, den 2. Martii". (Tydsk.)

C. L. E. v. Stemann, Schleswigs Recht u. Gerichtsverfass. S. 267—268.

9. Martii. [3382.] Kong FREDERIK II. lader Christoffer Walckendorff vide, at han havde forlenet sin Hofsinde, Johan von Allefeld, med alt Scti Ollufs Closters Gods i Norge, tilligemed al dets Rente og Tilliggelse, ligesom Knud Grubbe det hidtil havde havt, og paalægger ham derfor at give Kongen en klar Jordebog derpaa. — *Koldinghusz Slott*, thend jx Martij.

Nye D. Mag. I. S. 49.

9. Martii. [3383.] Kong FREDERIK II. tillader, at Præsten i Träne og Efterfölgere maae beholde tvende Kirkens Enge, dog at han fæster dem af Stiftslehnsmanden og svarer den sædvanlige Afgift deraf til Kirken. — *Koldinghus*, den 9. Mars.

Udt. i L. B. Falkman, Upplysningar etc. 2. D. S. 55.

12. Martii. [3384.] OLLUF MADSEN, Borger i Kjöge, testamenterer sin halve Hovedlod til fattige Huusarme i Kjöge. — *Kiöge*, den 12. Martii.

Hofman, Fundationer. T. VII. S. 428—429.

12. Martii. [3385.] Landgreve WILHELM af Hessens Skrivelse til Superintendent Paul von Eitzen, hvori han giver denne Efterretning om Theologernes Congres i Cassel og de der tagne Beslutninger. — *Cassel*, am 12. Mart. (Tydsk.)

Dän. Biblioth. 8. Stück. S. 353—356.

16. Martii. [3386.] Kong FREDERIK II. tilkjendegiver sin Misbilligelse af, at Josias von Qualen, Amtmand i Crempe, har kjöbt forskjellige Eiendomme i Kongens Trediedeel af Ditmarsken, og erklærer selv at ville overtage dem mod en Udbetaling til Qualen af den oprindelige Kjöbesum. — *Schlosz Coldingen*, den Sechzehenten Monatstagk Martij. (Tydsk.)

N. Falck, Staatsbürgerliches Magazin. 7. B. S. 713—715.

25. Martii. [3387.] Forlig, hvorved Kong FREDERIK II. forpligtes til inden Aar og Dag at forlene Hertugerne HANS og ADOLF med Slesvig som et arveligt Fanelehn af Danmark, tilveiebragt ved Forhandling mellem Commissarier fra disse Fyrster, samt fra Churfyrst August af Sachsen, Hertug Ulrich af Meklenborg og Landgrev Wilhelm af Hessen som Mediatorer. —

Odenseke in Fühnen, den 25ten Monatstag Martij, welcher war der Tag Annunciationis Mariæ. (Tydsk.) 1579. 25. Martii.

Des Hochf. Hauses Schl.-Hollst.-Gottorp gerechtsame. 1683. Beyl. S. 35—41. M. C. Londorpius, acta publica. 12. Th. (Contin. S. Th.) S. 341—315. J. C. Lünig, Teutsch. Reichsarch. Vol. X. (P. spec. VI. Contin. II. Forts. 2.) S. 49—51. J. du Mont, Corps dipl. tom. V. part. I. p. 311—312. J. F. Noodt, Beyträge. 1. B. S. 107—116. J. F. Hansen, Staatsbeschr. Schleswigs. S. 620—626. N. Falck, Staatsrechtl. Urk. der Herzogth. Schlesw. u. Holst. S. 68—73. Nordalbing. Studien. 4. B. S. 250—266. Antislesvigholstenske Fragmenter. 6. H. S. 11—16 og 30—36.

[3388.] Hertug Hans den Yngre takker Kongen, fordi han har tilstaaet ham nogle til Danmarks Rige henhörende, paa Als og Ærö liggende Godser og Bönder afgiftsfrie for Livstid, og lover at undertegne den herfor forlangte Revers. — *Sonderburg*, den 4. Aprilis. (Tydsk.) 4. Aprilis.

C. L. E. v. Stemann, Schleswigs Recht u. Gerichtsverf. S. 268—269.

[3389.] Kong Frederik II. befaler Lauritz Brokkenhuus til Bramstrup, strax efter Overtagelsen af Nyborg Slot og Lehn at opkræve Sandemænd og andre gode Mænd for at bestemme Grændserne for Byen Faaborgs og omliggende Lodseieres Marker. — *Kiöbenhavn Slott*, den 7. April. 7. Aprilis.

N. C. Öst, Archiv for Psychologie, Historie etc. 13. B. S. 22—23.

[3390.] Brev fra Kong Frederik II. til Hertug Ulrich af Meklenborg, hvori han anmoder denne om at hjemsende hans 3 ældste Börn, [hvoriblandt Prinds Christian, siden K. Christian IV.], som hos ham vare opdragne i et Par Aar. — *Schlosz Friedrichsburg*, den 12te April. (Tydsk.) 12. Aprilis.

Nye D. Mag. IV. S. 277—279.

[3391.] Kong Frederik II. tilsender Hertug Hans den Yngre den Revers, som Hertugen i Anledning af Overtagelsen af nogle Gaarde og Godser paa Als og Ærö skulde udstede, og beder ham i tilbörlig Form at udfærdige den. — *Fridrichsburgk*, den 14. Aprilis. (Tydsk.) 14. Aprilis.

C. L. E. v. Stemann, Schleswigs Recht u. Gerichtsverf. S. 269—270.

[3392.] D. Jacobus Andreæ's Beretning til Churfyrsten af Sachsen angaaende Aarsagerne, hvorfor D. Paulus von Eitzen ikke kan underskrive Formula Concordiæ. — *Dreszden*, den 16. April. (Tydsk.) 16. Aprilis.

L. Hutterus, concordia concors. fol. 106—110.

[3393.] Kong Frederik II. tillader Superintendent Gudbrand Thorlakssen af Holum Stift i Island at holde et Skib for Domkirkens Regning, for paa samme at afhente det til Domkirken, Skolen og Bisperesidentsen nödvendige Tömmer, Jern o. a. fra Norge eller andre Steder i Kongens Riger og Lande. — *Frederichsborg Slot*, dend xviij dag Aprilis. 18. Aprilis.

M. Ketilson, Forordn. til Isl. 2. D. S. 93—94.

[3394.] Den holstenske Hertug Adolfs Skrivelse til Churfyrst August af Sachsen, hvori han negter at have nogen Andeel i det af Superintendent D. Paulus von Eitzen forfattede Modskrift mod Concordiebogen, og oplyser, at det er fremkaldt af Landgrev Wilhelm til Hessen. — *Schlosz Gottorff*, am heiligen Osterabend. (Tydsk.) 18. Aprilis.

L. Hutterus, concordia concors. fol. 111. Dän. Biblioth. 8. Stück. S. 376—378.

1579.
19. Aprilis. [3395.] Kong FREDERIK II.s Bevilling for Biskop Gudbrander Thorlakssön paa Holum i Island at lade trykke Bibelen i det islandske Sprog, og til sammes Tryknings Bekostning at oppebære 1 Daler af hver Kirke i Landet. — *Friderichsborg Slott*, thend xix. dag Aprilis.

M. Ketilson, Forordn. til Isl. 2. D. S. 86—88.

20. Aprilis. [3396.] Hertug ADOLF af Slesvig og Holsten forlanger endeligt Svar af Dom-Capitlet i Schleswig angaaende et foreslaaet Bytte af noget Gods i Kolstorff ved ("unserm Hause") Apenrade. — *Schlosz Gottorff*, Montags in den heiligen Osterfeirtagen. (Tydsk.)

J. F. Noodt, Beyträge. 2. B. S. 354.

22. Aprilis. [3397.] Kong FREDERIK II.s Brev til Indbyggerne i *Skie* Syssel i Norge, at de skulle tilbyde Erick Brockenhuus, Hövedsmand paa Bratsberg, förste Kjöb paa alt Saugtömmer til samme Priis som de kunde erholde hos andre, da der manglede Tömmer til Bratsberg Kongsgaard. — *Frederiksborg Slot*, den xxij Aprilis.

Saml. til det norske Folks Spr. og Hist. 1. B. S. 366—367 (i en Dom af 6. Aug. 1585).

22. Aprilis. [3398.] Kong FREDERIK II.s aabne Brev, at hver Kirke paa Island skal kjöbe den af Superintendent Gudbrand Thorlakssön paa Holum oversatte Bibel, saasnart den er bleven trykt. — *Friderichsborg Slott*, thend xxij. dag Aprilis.

M. Ketilson, Forordn. til Isl. 2. D. S. 88—89.

22. Aprilis. [3399.] Kong FREDERIK II. befaler Superintendenterne i Island at paasee, at intet af Domkirkernes Gods afhændes uden kongelig Tilladelse. — *Friderichsborg Slott*, thend xxij April.

M. Ketilson, Forordn. til Isl. 2. D. S. 89—90.

22. Aprilis. [3400.] Hertug HANS DEN YNGRE tilsender Kong Frederik II. den tilbörlig udfærdigede Revers i Anledning af de ham overladte Godser paa Als og Ærö. — *Sonderburg*, den 22. Aprilis. (Tydsk.)

C. L. E. v. Stemann, Schleswigs Recht u. Gerichtsverf. S. 270.

24. Aprilis. [3401.] HANNS ERICHSONN og JOHANN BERENDES melde Kongen af Sverrig blandt andet, at en Skipper fra Stralsund har berettet, at Kongen af Danmark ruster sig til Hamborgs Undertvingelse. — *Reuall*, den 24. Aprilis. (Svensk.)

Handl. rör. Skandin. Hist. 36. D. S. 164—172.

1. Maji. [3402.] Kong FREDERIK II. befaler Rentemesteren Christoffer Valkendorff at lade udruste tvende Skibe, der under Skibshövedsmanden Jacob Alday skulle söge *Grönland*. — *Croneborg*, thend j Maij.

Grönlands hist. Mindesm. 3. B. S. 639—610.

1. Maji. [3403.] Memoriale cuiusdam, qui non nominatur, contra GEORGIUM COELESTINUM, ecclesiæ Coloniensis in Marchia præpositum, quem verbis impudentissimis prosequitur. Hic regnum Daniæ cum libro quodam suo, qui putidus vocatur, adire instituisse inter alia dicitur. (Cfr. Nr. 3200 og 3258). — *Witteberga*, Calendis Maji.

J. Fechtius, hist. eccl. sec. XVI. supplem. p. 593—596.

7. Maji. [3404.] Mageskiftebrev mellem Kong FREDERIK II. og Fru CHRISTENSA ULFSTAND, hvorved denne overdrager Kongen noget Gods i Sjelland, imod nogle Gaarde og Gods i Skaane, samt Kronens Herlighed af tre Kirkegaarde i Slemminge. — *Fredriksborg*, den 7. Maj.

Udt. i L. B. Falkman, Upplysningar etc. 2. D. S. 55—56.

[3405.] Kong Frederik II. tilmelder Henrik Mogensen, Tolder i Helsingör, at JOHAN MARIABORK, der har Penge tilgode for et "Sepultur", har oversendt et Vexelbrev paa 1000 Daler, som skulde betales til en Skipper i Sundet; han paalægger ham derfor enten at betale denne Skipper Pengene, eller lade ham dem anvise i Dantzig eller andensteds. — 11te Mai. 1579. 11. Maji.

Udt. i Nye D. Mag. VI. S. 167.

[3406.] Kong Frederik II.s aabne Brev til Befalingsmand Johan Bucholt og Superintendenterne i Island om at paasee, at de af Kongen til fattige Præsters Understöttelse bestemte 300 Rdl. aarlig, rigtigen og værdigen blive uddeelte. — *Frederichsborg*, thend 12. dag Maji. 12. Maji.

Finni Johannæi Hist. Eccl. Isl. T. III. p. 24—25. M. Ketilson, Forordn. til Isl. 2. D. S. 91—92.

[3407.] Kong Frederik II.s Mageskiftebrev til Rentemesteren Christoffer Walckendorff til Glorup angaaende endeel Gods i Fyen. — *Frederichsborg Slott*, thennd xix Dag Maij. 19. Maji.

Aktst. etc. udg. af Fyens lit. Selsk. I. Saml. S. 166—168.

[3408.] Kong Frederik II.s Brev til Islands Indbyggere om at lade den kongelige Befalingsmand Johan Buchholt faae tilkjöbs alt hvad der kunde skaffes tilveie af hvide Björne, hvide Falke, Rosmertænder, Eenhjörning eller deslige. — *Fridrichsborg Slot*, d. 19. Maji. 19. Maji.

M. Ketilson, Forordn. til Isl. 2. D. S. 94—95.

[3409.] DAUID CHYTRAEUS Frederico II. mortem Philippi a Suindern, juvenis a rege stipendio adiuvati, Heidelbergæ obitam, nunciat, petitque, ut Jonæ Jacobi, pastoris Coronensis in Scania filio, annuum tribuat stipendium. — *Rostochii*, die Vrbani. 25. Maji.

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 3. Th. S. 168—171.

[3410.] Kong Frederik II. forlener Thyge Brade Otthis Sön med Hellig 3 Kongers Capel i Roskilde Domkirke efter Henrich Holk. — *Frederichsborg*, den 5. Dag Junii. 5. Junii.

Danske Mag. II. S. 204—206.

[3411.] AUGUST, Churfyrste af Sachsen, ULRICH, Hertug af Meklenborg, og WILHELM, Landgreve af Hessen, som Mediatorer, samt Kong Frederik II. og Hertugerne HANS og ADOLF af Slesvig og Holsten, ratificere det ved deres Commissarier i Odense den 25. Marts oprettede Forlig om Forleningen af Hertugdömmet Slesvig. (Jfr. Nr. 3387.) — Den zehenden Monats Tag Junij. 10. Junii.

J. F. Noodt, Beyträge. I. B. S. 106—117. N. Falck, Staatsrechtl. Urk. der Herzogth. Schlesw. u. Holst. S. 67—74. (Paa begge Steder med Dat. 20. Marts). Antislesvig-holstenske Fragmenter. 6. H. S. 29—37.

[3412.] LAURENTZ MÜLLER underretter Kong Frederik II. om, at Bygmesteren Jeronimus Blütiger er villig til at begive sig til Danmark, men at hans Reise did vil blive forhalet omtrent en Maaned paa Grund af Forretninger i Magdeburg. — *Lübegk*, den 10. Jun. (Tydsk.) 10. Junii.

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 3. Th. S. 303—305.

[3413.] Kong Frederik II. bevilger Tyge Brade til Knudstrup endnu fremdeles at beholde Nordfjords Lehn og Fogderie. — *Friderichsborg*, d. 13. Junii. 13. Junii.

Danske Mag. II. S. 206.

[3414.] Kong Frederik II. giver, paa Thyge Brade til Knudstrups Forbön, Peder Jacobssen Exspectance paa det förste ledig-vordende Cannikedom i Roskilde Domkirke, mod at han skulde gaae Thyge Brade til Haande in studiis mathematicis. — *Friderichsborg*, thend 13. Junii. 13. Junii.

Danske Mag. II. S. 206—207.

1579. [3415.] Kong FREDERIK II.s Gave- og Skjödebrev til Mickel Petersson Göinge
16. Junii. paa endeel Gods i Skaane, i Torna Herred, i Göddelöfs og Benderups Sogne. — *Roskild*, den 16. Juni.

Udt. i L. B. Falkman, Upplysningar etc. 2. D. S. 56—58.

16. Junii. [3416.] Fyrst JOACHIM ERNST AF ANHALT og CAPITLET I MAGDEBURG citere i Kraft af keiserlig Commission Kong Frederik II. af Danmark og Hertugerne Adolf og Hans af Holsten til at möde i Brunsvig Mandag efter Egidii i Anledning af Erkebispen af Bremens Fordring paa Ditmarsken. — *Dessau*, Dinstags nach Trinitatis, den Sechzehenden Junii. (Tydsk.)

Brudst. i Michelsen, Ditmars. Urkundenbuch. S. 334—335.

20. Junii. [3417.] Kong FREDERIK II. befaler Professorerne ved Kjöbenhavns Universitet, hvem det tilligemed Christopher Valckendorp til Glorup og flere gode Mænd var paalagt at dömme i den gullandske Præst Hr. Christen Anderszens Sag, at indgive Beretning om hvad der var foregaaet i denne Sag, da Præsten beklager sig over, at der endnu ikke er fældet Dom. — *Frederichsborg slott*, thend xx. dag Junij.

Danske Mag. 3. Række. III. S. 208—209.

22. Junii. [3418.] CLAUS VON DER WISCH, Amtmand i Trittau, hans Obligation til Capitlet i Hamborg, hvori han for sig og sine Arvinger lover at indestaae for rigtig Udbetaling af den stipulerede Afgift af de Hertug Adolf af Capitlet overdragne Godser i Trittau Amt. — *Reinbeck*, d. 22. Monath-Tag Junii. (Tydsk.)

N. Staphorst, Hist. Eccl. Hamburg. I. Th. 2. B. S. 382—384.

28. Junii. [3419.] PAUL VON EITZEN DEN ÆLDRES udförlige Skrivelse til Churfyrsten af Sachsen, for at bevæge denne til at forhindre den nye Concordiebogs Publication. — *Schleszwig*, 28. Junii. (Tydsk.)

Dän. Biblioth. 8. Stück. S. 427—464.

28. Junii. [3420.] PAUL VON EITZEN DEN ÆLDRES Skrivelse til Churfyrstinden af Sachsen, hvori han indstændig beder hende at modvirke den nye Concordiebogs Publication. — *Schleswig*, 28. Junii. (Tydsk.)

Unsch. Nachr. 1717. S. 211—214. Dän. Biblioth. 8. Stück. S. 464—467.

7. Julii. [3421.] BARTH. MEIERI ad Paulum Eitzenium literæ de Formula Concordiæ, præsertim de mora qvæ in præfatione scribenda inciderat. — *Cassiliæ*, 7. Julii.

Dän. Biblioth. 9. Stück. S. 2—6.

ante 8. Julii. [3422.] Extract af de kongelige SVENSKE GESANDTERS Erklæring til Keiseren, at, da der uagtet gjentagen Opfordring ikke endnu er skredet til en Udförelse af Stettiner Fordraget med Hensyn til Liefland, vil Kongen af Sverrig for Fremtiden tiltage sig et directum Dominium over de Dele af Landet, som han allerede besidder eller vil kunne erobre fra Fjenden, og ikke tilstaae det romerske Rige eller nogen anden Jurisdiction eller Dominium i Liefland. (Tydsk.)

J. W. Hoffmann, Samml. ungedr. Nachr. 1. Th. S. 553—555.

8. Julii. [3423.] Extract af Keiser RUDOLF II.s Svar paa de svenske Gesandters foregaaende Erklæring (Nr. 3422), hvori han reserverer det romerske Riges Ret til directum Dominium over visse Dele af Liefland, samt Ret til ved given Leilighed at skride til Udförelsen af Stettiner Fordraget med Hensyn til dette Land, hvorhos han erklærer atter at ville forhandle Sagen med Churfyrsterne. — *Prag*, den 8ten Julii. (Tydsk.)

J. W. Hoffmann, Samml. ungedr. Nachr. 1. Th. S. 555—557.

[3424.] Keiser RUDOLF II. opfordrer Churfyrsterne til at afgive deres Betænkning 1579.
med Hensyn til den svenske Erklæring angaaende Liefland (Nr. 3422). — *Prag*, den 8. Jul. 8. Julii.
(Tydsk.)

J. W. Hoffmann, Samml. ungedr. Nachr. 1. Th. S. 548—550.

[3425.] GUDMEHERREDS TINGS Vidne, at Poul Nielsen i Öxendrup, Rasmus 9. Julii.
Sörensen i Beckehuus m. fl. tilskjödede Rentemesteren Christoffer Valkendrup til Glorup deres Jorder paa Svindinge Grund i Höie Rismark. — Torsd. d. 9de Juli.

Udt. i Aktst. etc. udg. af Fyens lit. Selsk. 1. Saml. S. 169.

[3426.] Hertug ADOLFS af Slesvig Skrivelse til Capitlet i Hamburg, hvori Her- 11. Julii.
tugen beretter at have bragt i Erfaring, at Capitlet havde paa Kongen af Danmarks Anbefaling skjenket Peter Rantzau Exspectance paa et Canonicat, som for Tiden var i en Joh. Mollers Besiddelse, men da denne i nogen Tid havde tiltaget sig og paastaaet Patronats Ret over Byen Wulstorff i Trittow Amt, önsker Hertugen, at denne Ret maa vorde undersögt, da han meente at have erholdt den med de ham af Capitlet overdragne Godser i dette Amt. — *Trittow*, d. 11. Jul. (Tydsk.)

N. Staphorst, Hist. Eccl. Hamburg. 1. Th. 2. B. S. 381—385.

[3427.] Kong FREDERIK II. erklærer at ville overtage det paa Fridrichshoff i 13. Julii.
Kongens Tredfedeel af Ditmarsken af Josias von Qualen anskaffede Inventarium med Besætningen for den angivne Vurderingssum. — *Friedrichsburg*, den 13ten Julii. (Tydsk.)

N. Falck, Staatsbürg. Magaz. 7. B. S. 715—716.

[3428.] Kong FREDERIK II. paalægger Thyge Brahe at give Naadsens Aar af 16. Julii.
Præbendet ved Hellig 3 Kongers Capel i Roskilde til sin Formands Henrick Holck's Enke og Arvinger, saavel som til Universitetet i Kjöbenhavn. — *Roskilde Gaard*, thend XVI. Dag Julii.

Danske Mag. II. S. 208.

[3429.] Kong FREDERIK II.s Privilegium for Indbyggerne paa Borringholm, hvorved 17. Julii.
de fritages for at svare Udförselstold af Qvæg og Heste, og forskaanes for at svare mere end "half Sisze" af fremmede Drikkevarer, som indföres paa Landet. — *Vor Gaard udi Roedschilld*, den XVII. July.

L. Thurah, Beskr. over Bornholm. S. 147—148.

[3430.] Kong FREDERIK II. befaler Henrik Brahe, Lehnsmand paa Bornholm, at 21. Julii.
lade Bönderne paa Öen udvise Bygningstömmer og Ildebrand af Skovene som hidtil, og forbeholder sig at tage Beslutning, om Præsterne skulle beholde de Gaarde, hvormed de til Underholdning have været forlenede m. v. — *Ibstrup*, thennd xxj Dag Julij.

Huberts, Aktst. til Bornholms Hist. S. 181.

[3431.] Extract af de SVENSKE GESANDTERS Replik til Keiser Rudolf II., hvori ante 22. Jul.
de gjentage deres Erklæring med Hensyn til Liefland (jfr. Nr. 3422). (Tydsk.)

J. W. Hoffmann, Samml. ungedr. Nachr. 1. Th. S. 550—552.

[3432.] Extract af Keiser RUDOLF II.s Svar paa de svenske Gesandters foregaaende 22. Julii.
Replik (jfr. Nr. 3431), hvori han erklærer at ville vedholde det Stettiner Fordrag angaaende Liefland og fortsætte Forhandlingerne herom med Rigsstænderne. — *Prag*, den 22. Julii.
(Tydsk.)

J. W. Hoffmann, Samml. ungedr. Nachr. 1. Th. S. 552.

1579. 22. Julii. [3433.] Kong FREDERIK II. fritager Kronens Bönder paa Borringholm for at svare ny Indfæstning og at afgive Senge til Slottet ved en ny Lehnsmands Udnævnelse; tillige befaler han, at Enker uden Stedsmaal maae beholde deres Gaarde, saalænge de ere ugifte. — *Ibstrup*, thend xxij Julij.

Hüberts, Aktst. til Bornholms Hist. S. 482.

22. Julii. [3434.] Kong FREDERIK II.s RETTERTINGS Dom, hvorved i en Sag mellem Niels Kaas til Damsgaardt og Peder Andersen, Borger i Assens, angaaende en Gjeld af denne paa 190 gamle Daler til hiin, Niels Kaas dömmes nederfældig, da han som Sagsöger ikke havde ladet möde i Retten sjette Ugedag, men förat Dagen efter. — *Wordingborrig Slot*, thend 22. Dag Juli.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 3. Saml. S. 321—322.

22. Julii. [3435.] S. JACOB ULLFELDS Beretning om den ham af Kong Frederik II. betroede Legation i Rusland, hvorved en 15 Aars Fred antages, tilskreven M. Hans Langh, Lector i Odense, af A. G. — *Kiöbenhaffn*, den 22. Julij.

P. F. Suhms Samlinger. 1. B. 1. H. S. 165—168.

28. Julii. [3436.] JÖRGEN ROSENKRANS's Mageskiftebrev til Hospitalet i Horsens paa Gaardene Hollumgaard, Omgaard og Sparbeck i Hing Herred, og en Gaard i Biltoft By i Skads Herred til Vederlag for 3 Gaarde i Eslöv i Gjerlöv Herred, Leend i Stövring Herred og Törslöv i Nörrehald Herred. — *Rosenholm*, d. 28. Julii.

Hofman, Fundationer. T. II. S. 231—233.

28. Julii. [3437.] Den svenske Underadmiral BENGTT SEUERINSSON JUSTENN indberetter til Kongen af Sverrig blandt andet, at han "udi Narfiiesche Becken hartt inn vnder Befestningenn" har taget 3 danske Skibe, hvoraf de 2 siges at tilhöre Kongen af Danmark selv. — *Reuele*, thenn 28. Julij (uden Aar). (Svensk.)

Handl. rör. Skandin. Hist. 36. D. S. 173—190.

1. Augusti. [3438.] VIBORG LANDSTINGS Dom, hvorved stadfæstes en Dom af Randers Byting, efter hvilken Boye Pederssen, Borger i Randers, frikjendes for at betale Hartuig Claussen, Borger sammesteds, nogle Penge, som han havde tabt til ham, "der de dobblede tilhobe". — *Viborg Landzting*, thend förste Daug Augusti.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 3. Saml. S. 323—324.

2. Augusti. [3439.] Kong FREDERIK II. bevilger sin "Gyglere" Jacob Seefeld paa hans Alderdom en vis aarlig Genant og Fetallie, at oppebære af Kjöbenhavns Slot. — *Frederichsborg*, thend ij dag Augusti.

Nye D. Mag. VI. S. 47—48.

3. Augusti. [3440.] Kong FREDERIK II. tilsiger Valentin Rhadevarm, der har tilbudt at samle Klude til Papirmöllen, 30 gamle Daler, imod at han skaffer Papirmageren tilstrækkelig "Materie". — 3. August.

Udt. i Danske Mag. 3. Række. I. S. 142.

3. Augusti. [3441.] Epistola (incerti auctoris) ad PAULUM AB EITZEN, de Antipappis Sturmii, de Jesuitarum de Formula concordiæ et Ubiquitate triumphis, de Chemnitio, Jacobo Andreæ etc.; simul liber quidam contra Formulam concordiæ mittitur. — *Spiræ*, 3. Aug.

Dän. Biblioth. 9. Stück. S. 6—12.

4. Augusti. [3442.] Diploma investituræ a STEPHANO, rege Poloniæ, Gotthardo, duci Curlandiæ et Semigalliæ, datum, in quo inter alia confirmat, se operam esse daturum, "ut

permutatione episcopatus Curoniensis pro Sonnenburga arce et curiis Leal et Hapsal Magnus, 1579.
Holsatiæ dux, contentetur". (Cfr. Nr. 1976.) — *In castris nostris ad flumen Dunam prope* 4. Augusti.
Dzimam, die IV. mensis Augusti.

C. G. v. Ziegenhorn, Staats Recht der Herzogth. Curland u. Semgallen. Beylagen. S. 88—91.

[3443.] Kong FREDERIK II. beder Christoffer Walckendorff at give Jesper Win- 5. Augusti.
tapper, Kjeldersvend, noget Tömmer, Steen og Kalk til Hjelp til Forbedring af den Gaard, Kongen nylig havde givet ham i Kiöbnehaffnn. — *Frederichsborg Slott*, thend 5. Augustj.

Nye D. Mag. I. S. 49.

[3444.] Kong FREDERIK II.s Forsvarsbrev og Privilegium for Kronens Bönder i 5. Augusti.
Raunffsborgs Lehn. — *Helsingöör*, den v. dag Augusti.

Aktst. etc. udg. af Fyens lit. Selsk. 2. Saml. S. 179—181.

[3445.] Den svenske Underadmiral BENGT SÖFRINSON JUUSTEN beretter til Kongen 26. Augusti.
af Sverrig blandt andet, at han har anvendt Lasten af de 3 tagne danske Skibe, hvoraf de 2 tilhörte Kongen af Danmark selv og et var fragtet af Rigsraaden Biörnn Andersonn, til Krigsfolkets Forsyning. — *Af Refle redd*, thenn 26. Augusti. (Svensk.)

Handl. rör. Skandin. Hist. 36. D. S. 201—218. (Jvf. Nr. 3437.)

[3446.] SALLING HERREDSTINGS VIDNE om et Sandemændstog, foretaget efter 1. Septbr.
Forlangende af Lauritz Brockennhus til Egeskoufgordt, Lehnsmand i Nyborg, hvorved der gjordes Markeskjel imellem Faaborg Kjöbstads Grund og Svaaunige, Dyernesze og Kallekoude Grund. — *Sallingherritzthing*, Tiiszdagenn then Förste dag Septembris.

N. C. Öst, Archiv for Psychol., Hist. etc. 13. B. S. 26—35. Aktstykker etc. udg. af Fyens lit. Selsk. 2. Saml. S. 6—11.

[3447.] Landgreve WILHELM af Hessens Skrivelse til Paul von Eitzen, hvori han 9. Septbr.
beretter, at Churfyrst Pfalzgreven har antaget Concordiebogen; iövrigt sender Landgreven Bogens Fortale til Eitzen og udbeder sig hans Betænkning over samme. — *Cassel*, 9. Septembris. (Tydsk.)

Dän. Biblioth. 9. Stück. S. 12—17.

[3448.] BARTH. MEIERI ad Paulum ab Eitzen epistola de præfatione Formulæ 9. Septbr.
Concordiæ et colloquio cum Chemnitio instituto. — *Cassiliæ*, 5. Idus Sept.

Dän. Biblioth. 9. Stück. S. 20—24.

[3449.] CHRISTEN AALBORG, Kongens Skibs-Hövedsmand, og hans Hustru testa- 8. Octobr.
mentere de fattige Huusarme i Kjöbenhavn fire Boder, de tre liggende i St. Nicolai Sogn i Antonistræde, og den fjerde liggende "paa Klocherhöien paa Hjörnet ude mod Nörrevold". — *Kiöbenhafn*, den 8. Dag October.

Hofman, Fundationer. T. X. S. 261—262.

[3450.] PAUL VON EITZEN's Betænkning over Fortalen til Formula Concordiæ, til 10. Octobr.
Landgreve Wilhelm af Hessen. — *Schleszwig*, 10. Octob. (Tydsk.)

Dän. Biblioth. 9. Stück. S. 25—37.

[3451.] Mageskiftebrev, hvorved Kong FREDERIK II. overlader til Jakob Krabbe til 24. Octobr.
Rydzholm endeel Gaarde og Gods i Skaane, Norra Aasbo Herred, Munka Ljungby Sogn. — *Koldinghus*, den 24. October.

Udt. i L. B. Falkman, Upplysningar etc. 2. D. S. 59—60.

1579. 1. Novbr. [3452.] ARRILD HUITFELDS Brev til Rentemesteren Crestoffer Wallkendorpf til Glorup om Kongen af Polens Tilböielighed til Forbund med Russerne, samt om Polodskows Indtagelse og andre Krigsbegivenheder, hvorom Matthias Buddi har bragt Efterretning. — *Skanderborig*, alle Hellgen Dag.

Brudst. i Danske Mag. III. S. 138—139.

2. Novbr. [3453.] Kong FREDERIK II. befaler Rentemesteren Christoffer Walckendorff at holde to Skibe rede til Foraaret for Engelænderen Jacob Allday, der er hjemkommen fra Reisen til Grönland, hvilket Land han beretter at have været under, men ikke at have kunnet naae til paa Grund af Iis; han har tilbudet at gjentage Forsöget. — *Skanderborg*, ij Nouembris.

Grönlands hist. Mindesm. 3. B. S. 647—648.

15. Novbr. [3454.] Kong FREDERIK II.s Gavebrev paa Kongetienden af Magleby Sogn i Stevens-Herret i Sjelland til de Fattige og Husarme i de nye Boder i Kiöge. — *Schanderborg Slot*, den XV. Novembris.

Hofman, Fundationer. T. VII. S. 442—443. N. H. Weinwich, Beskr. over Stevns Herred. 2. Udg. S. 123—124.

16. Novbr. [3455.] Landgreve WILHELM AF HESSENS Skrivelse til Dr. Paul von Eitzen, angaaende de af Churfyrsterne af Pfalz, Sachsen og Brandenburg foretagne Skridt for at vinde Landgreven for Formula Concordiæ. — *Cassel*, den 16. Nou. (Tydsk.)

Dän. Biblioth. 9. Stück. S. 37—41.

19. Novbr. [3456.] JOHANNES PAPPUS, (Dr. theol. et pastor Argentoratensis), in literis ad Philippum Marbachium, Dr. theol. et prof. Heidelbergensem, datis, inter alia commemorat, constantem esse famam, regem Daniæ libro concordiæ subscripsisse. — *Argentor.*, 19. Nov.

J. Fechtius, hist. eccl. sec. XVI. supplem. p. 603—604.

20. Novbr. [3457.] KJÖBENHAVNS MAGISTRATS Reglement angaaende Bryllupskost, Barselkost og Faddere til Börnenes Christendom at bede. — Fredagen den 20. Novembris.

E. Pontoppidan, Orig. Hafn. S. 498—500.

29. Novbr. [3458.] Reces, oprettet af RAADET OG BORGERSKABET I HAMBURG (28 Artikler), hvorved Forholdsregler tages for at tilveiebringe de 100,000 Gylden, som Staden paa Congressen i Güstrau under sachsisk og meklenburgsk Mediation havde forpligtet sig til at betale Danmark i 6 Terminer. I Præmisserne klages over at Stadens Handel har ved den femaarige Uenighed ("Irrung") med Danmark lidt stor Afbræk paa Handel, Skibe og Gods, baade i Öresund ("Oelsund"), Bergen og andre Steder. — *(Hamburg)*, den 29. Novembr. (Plattydsk.)

J. C. Lünig, Teutsch. Reichsarch. Vol. XIII. (P. Spec. IX. Contin. IV. 1. Th.) S. 1015—1020.

30. Novbr. [3459.] Kong FREDERIK II, der har overdraget Rentemesteren Christoffer Walckendorff til Glorup under Kongens Fraværelse Tilsyn med Slottet, Holmen og Byen, befaler "Vor Befalingsmand paa Bremmerholm, Vor Arkeleymester, Skibscapitainer, Skipper, Styrmænd, Bodsmænd, Bösseskötter, Tömmermænd og alle andre Vort Skibsfolk", at vise ham Lydighed. — *Hauerballegaard*, den 30. Novembr.

C. P. Rothe, C. Walckendorffs Levnet. S. 37—38.

30. Novbr. [3460.] Kong FREDERIK II. befaler Rentemesteren Christoffer Walckendorff at godtgjöre Borgerne i Bergen hvad de havde tilgode i Anledning af et Skib, som Jacob Allday havde tilbyttet sig af dem til hans Grönlandske Reise, at betale Mandskabet, som havde været med ham, den lovede dobbelte Besoldning, samt at sörge for adskilligt til Reisen næste Foraar. — *Haffuerballegaardt*, xxx Nouembr.

Grönlands hist. Mindesm. 3. B. S. 649—650.

[3461.] Kong FREDERIK II. tillader Borgemester og Raad i Aarhuus at beholde 1579.
"al den deres Byskat, som de for forgangne Aar med tilbage staaer", til Istandsættelse af 3. Decbr.
Havnen, der ved Storm og Uveir har lidt stor Skade. — *Todbierg*, thennd 3. dag Decembris.

Hübertz, Aktst. vedk. Aarh. I. S. 203.

[3462.] Kong FREDERIK II. lader Christoffer Walckendorff vide, at han havde efter- 3. Decbr.
givet Mogens Heyneszen af Bergen og hans "Consorter", som beseile Feröe, Halvparten af
deres Afgift, fordi en Fribytter Aaret i Forveien havde borttaget en Deel af det der sammen-
bragte Gods, og paalægger ham derfor at godtgjöre dem den ene Halvpart, naar de aflægge
Regnskab paa Rentekammeret. — *Thodbierge*, thend iij Decembris.

Nye D. Mag. I. S. 50.

[3463.] Kong FREDERIK II. indskærper Tyge Brahe at give Naadsens Aar af 3. Decbr.
Præbendet ved Hellig 3 Kongers Capel i Roskilde til Frue Magdalene Reuentloff, Henrick
Holcks Enke, saavelsom til Universitetet i Kjöbenhavn. — *Tódbierg*, then 3. Dag Decembris.

Danske Mag. II. S. 208—209.

[3464.] EGGERT HANNESSONS, fra Bæ paa Rauðasand i Island, Beretning til Kong ante 12. Dec.
Frederik II. om et Overfald af den engelske Röver-Capitain William Smidt, hvorved denne
havde plyndret alt hans Gods og bortfört ham fangen; han beretter, at han, for at komme fri,
maatte udstede en Forskrivning paa 300 Daler til en Skipper fra Stade Henrich Gever, der
lovede at betale W. Smidt disse Penge; han beder Kongen om at tilkjendegive, hvorledes
han skal forholde sig med Hensyn til denne Forskrivning. (Isl. med lat. Overs.)

Finni Johannæi Hist. Eccl. Isl. T. III. p. 133—137.

[3465.] Kong FREDERIK II.s Brev til Raadet i Stade om at være Eggert Hanssen 12. Decbr.
fra Bæ ved Raudesand i Island behjelpelig ved Undersögelsen af den Forbindelse, som Skipper
Henrik Gever fra Stade kunde staae i med Rövercapitainen William Smidt, der havde plyndret
bemeldte Eggert Hanssen og flere private Mænd i Island. — *Schaumborg (Skanderborg)*,
d. 12. Decembris.

Finni Johannæi Hist. Eccl. Isl. T. III. p. 79—80. M. Ketilson, Forordn. til Isl. 2. D.
S. 95—97.

[3466.] Kong FREDERIK II. sender Christoffer Walckendorff trende Breve til Dron- 12. Decbr.
ningen af Engeland, Kongen af Skotland og Prindsen af Wranien, og beder ham forsende
dem med visse Bud. — *Skanderborg Slott*, thend xij dag Decembris.

Nye D. Mag. I. S. 50.

[3467.] FYENS LANDSTINGS Dom om Markeskjellet mellem Faaborg Grund paa 12. Decbr.
den ene Side og Svanninge, Diernisse og Kallekede Grund paa den anden Side. — Lövverdagen,
som var then 12. Dag Decembris. (Jvf. Nr. 3446.)

Hofman, Fundationer. T. XI. S. 219—221. Udt. i Aktst. etc. udg. af Fyens lit. Selsk.
I. Saml. S. 131.

[3468.] Superintendenten PAUL VON EITZENS og flere holstenske Geistliges udförlige 13. Decbr.
Betænkning over Formula Concordiæ. — *Schleswig*, Sontags am Tage Luciæ, 13. Decemb.
(Tydsk.)

Dän. Biblioth. 9. Stück. S. 81—178.

[3469.] JOH. BROCKENHUUS til Lierbeck forpligter sig og sine Arvinger til at holde 19. Decbr.
Erick Lange til Engelsholm skadeslös, med Hensyn til at denne var gaaet i Caution for ham
til Kjeld Krutsau for 500 Jochumsdaler. — *Lierbeck*, Löffuerdagen for S. Tomis Dag for
Juel (Juul).

Danske Mag. IV. S. 28.

1579. [3470.] Kong FREDERIK II. befaler Christoffer Walckendorff at möde med sine
20. Decbr. Folk og Heste veludstafferede i Ottensze, i Anledning af at hans Farbrödre og Broder, Hertugerne af Slesvig, Holsten etc. skulle modtage Fyrstendömmet Slevsig og Femern til Lehn, Mandagen næst efter Söndagen Misericordia Domini, som er den 18. April, istedetfor Mandagen efter Söndagen Jubilate, som först var bestemt. — *Skanderborg Slott*, thend xx. dag Decembris.

Nye D. Mag. I. S. 50—51.

23. Decbr. [3471.] Kong FREDERIK II. tilkjendegiver Henrich Brahe, Lehnsmand paa Bornholm, at han har eftergivet Bönderne paa Öen, paa Grund af deres Ufurmuenhed, Halvdelen af den udskrevne Madskat, der skulde udredes til Foraaret. — *Skanderborg*, 23. Decbr.

Hüberts, Aktst. til Bornholms Hist. S. 483.

23. Decbr. [3472.] Kong FREDERIK II.s Befaling, at islandske Studenter strax skulle nyde Communitetet. — *Skanderburg Slot*, den 23. Dag Decembris.

L. Engelstoft, Univ Ann. 1810. I. B. S. 188—190.

30. Decbr. [3473.] Superintendent PAUL VON EITZENS Skrivelse til Landgreve Wilhelm af Hessen, hvori han forkaster den Sætning i de Anhaltske Theologers Betænkning over Formula Concordiæ, "qvod sola humanitas Christi sit passa". — *Schleszwick*, den 30. Dec. (Tydsk.)

Dän. Biblioth. 9. Stück. S. 59—62.

[3474.] En Unævnts Skrivelse til Landfogden i Ditmarsken om 2 frisiske Hingste, som Landet Ditmarsken havde tilbudet hans Herre til den forestaaende Lehnsmodtagelse i Odense. (Tydsk.)

Michelsen, Ditmars. Urkundenbuch. S. 333—334.

1580.

1580.

c. 16. Januar. [3475.] Vidnesbyrd, udstedt af PALI JUUL til Strandet, MALTHI JENSEN til Holmgaard, Landsdommere i Nörre-Jylland, og GUNDI SKRIVER, Landstingshörer, om at Axel Wiffert til Axelvold, Befalingsmand over Aalborghuus Lehn, lod læse et velbeseglet Pergamentsbrev af 25. Octb. 1541, (anført ovenf. under Nr. 360). — *Wiborg*, Snaps-Landsting.

C. Thestrup, Danm.s og Norges Krigsarmatur. S. 414—416.

8. Febr. [3476.] Placat, udstedt af RAADET I FLENSBORG til alle Indvaanerne, paa Kongen af Danmarks Befaling, at berede sig til Modtagelsen af flere Fyrster og Herrer og Adelige, som efter Paaskefesten agtede at besöge Flensborg paa en Gjennemreise. — *(Flensborg)*, d. 8. Febr. (Tydsk.)

J. H. a Seelen, Memorabil. Flensburg. p. 201—202.

14. Febr. [3477.] Kong FREDERIK II. forbyder Beboerne i de danske Byer paa Amager, at gjöre Indgreb i Hollændernes Eneret til Aalefiskeriet under Öen. — *Cronborg Slot*, den 14. Febr.

L. Thurah, Beskr. over Amager. S. 26.

18. Febr. [3478.] HANS DE KNIPER faaer Bestalling paa at passe Tapetseriet, imod at faae 100 Rdl. i aarlig Lön og hvert enkelt nyt Arbeide stykkeviis betalt. — *Friderichsburgk*, den 18. Februarii. (Tydsk.

Udt. i Nye D. Mag. II. S. 99.

[3479.] Kong Frederik II.s Skjöde- og Gavebrev til Sten Bilde til Wandaas paa Kronens Herlighed og Rettighed i to Kirkegaarde i Skaane, Göinge Herred, Thorup Sogn. — *Fredriksborg*, den 19. Februari. 1580. 19. Febr.

Udt. i L. B. Falkman, Upplysningar etc. 2. D. S. 60—61.

[3480.] Kong Frederik II. beder Christoffer Walckendorff at forskaffe sin Guldsmed-Mester Hans Raadt, hvem han havde overdraget en heel Deel Arbeide til Forsamlingen i Ottensze, nogle gode Guldsmed-Svende til Hjelp fra Værkstederne i Kjöbenhavn. — *Frederichsborg Slott*, thend 21. Februarij. 21. Febr.

Nye D. Mag. 1. S. 51.

[3481.] Kong Frederik II. bevilger, at Kongetienden af Selde Sogn i Salling i Nörre Jylland, som Ove Juel til Kjeldgaard havde renonceret paa, maa, som tidligere havde været bestemt, anvendes til Underholdning for 30 Skolepersoner i Viborg Skole. — *Koldinghuus Slot*, den XXIII. Dag Februarij. 23. Febr.

L. Engelstoft, Univ. Ann. 1811. 2. B. S. 261—263.

[3482.] Kong Frederik II.s Bevilling for Gudbrand Thorlaksson, Superintendent paa Holum i Island, og dennes Medredere, at sælge og kjöbe Varer i Skagefjordens Handelsdistrict, imod de sædvanlige Afgifter. — *Koldinghuus Slot*, dend xv. dag Martii. 15. Martii.

M. Ketilson, Forordn. til Isl. 2. D. S. 98—99.

[3483.] Gudmeherreds Tings Vidne, at 6 jordegne Bönder i Lamdrup og Svindinge i Svindinge Sogn tilskjödede Rentemesteren Christoffer Valkendorf til Glorup 9 Gaarde i disse Byer. — Torsdagen den 17. Marts. 17. Martii.

Udt. i Aktst. etc. udg. af Fyens lit. Selsk. 1. Saml. S. 169.

[3484.] Kong Frederik II. beder Christoffer Walckendorff, at handle med Ingvord Glad, som var Slotsfoged paa Kiöbnehaffns Slot, om at overtage Heroldstjenesten i Anledning af Lehns-Overdragelsen i Ottensze, da der ikke er bleven beskikket nogen Herold efter Johan Baptistis Afgang. — *Koldinghus Slott*, thend xxj dag Martij. 21. Martii.

Nye D. Mag. I. S. 51—53.

[3485.] Kong Frederik II.s Gavebrev paa noget Gods i Österherred samt Kronens Part af Korntienden af Tiistrup, Tostrup og Hodde Sogne i samme Herred til Hospitalet i Warde. — *Koldinghus Slot*, theend xxiiij Dag Martii. 24. Martii.

Hofman, Fundationer. T. XI. S. 624—626.

[3486.] Karine, Jep Henningsens, testamenterer sin iboende Gaard til fattige Huusarme i Kjöbenhavn. — *Kiöbenhafn*, den 28. Martii. 28. Martii.

Hofman, Fundationer. T. X. S. 262—263.

[3487.] Kong Frederik II. befaler Christoffer Walckendorff at forskaffe Johan Marie(borgh) Svovl og andre gode Varer til Belöb af 2700 Daler, hvilke Kongen var ham skyldig deels for en Lövehud med Perlestikker-Arbeide, deels for nogle Udlæg i Anledning af det "Sepultur", som han havde bestilt i Nederlandene. — *Koldinghus Slott*, theend xxix dag Martij. 29. Martii.

Nye D. Mag. I. S. 52.

[3488.] Kong Frederik II. skjenker det almindelige Hospital i Aahus Kronens Anpart i en Gaard i Rinkeby, som for övrigt tilhörte Hospitalet. — *Koldinghus Slott*, tend II. Aprilis. 2. Aprilis.

C. S. Rönbeck & C. C. Rothstein, diss. de urbe Ahusia. Bil. S. 8.

1580. 5. Aprilis. [3489.] Kong FREDERIK II. befaler Thyge Brahe, efter Andragende af Fru Beritthe Kiörning, Mogenns Wu's Efterleverske, paa hendes Dattermands, Jens Nielsens, Vegne, at han ufortövet skal frigive hendes Datter Sitzell Wu, der holdes i Fængsel paa hans Gaard Hammer, deels for Gjeld, deels fordi hun havde forseet sig, förend hun blev "echtegifft". — *Kolldinghusz*, theend 5. Aprilis.

Hüberts, Aktst. til Bornholms Hist. S. 483—484.

10. Aprilis. [3490.] Kong FREDERIK II. frafalder sin Tiltale til Christopher Giöe til Gunderslöffholm angaaende jus patronatus til Gunderslöff Kirke, som Biskop Rönnow i Roeskilde havde givet hans Fader, Hr. Mogens Giöe, hvorimod Chr. Giöe tilskjöder Kongen 2 Gaarde i Sjelland. — *Kjöbenhaffn Slot*, dend 10. Dag Apr.

Hofman, om Tiende. S, 93—94.

13. Aprilis. [3491.] Kong FREDERIK II. tillader Anders Hintzler at beholde Kongens Papirmölle ved Hvidöre imod aarligen at levere 30 Riis Papir, hvorhos der tillige tilsiges ham 150 Læs Ved af Kronens Skove. — 13. April.

Udt. i Danske Mag. 3. Række. I, S. 142.

27. Aprilis. [3492.] Kong FREDERIK II. forunder Peder Hanssen, Landsdommer paa Borrholm, at maatte beholde sit Jordegods paa Öen med samme Frihed, som andre frie Mænd der i Landet friest besidde deres Gods, dog at Bönderne vedblive at svare til Hammershusz Slot den Rettighed, de af Arilds Tid have svaret. — *Othensze*, 27. Aprilis.

Hüberts, Aktst. til Bornholms Hist. S. 484.

29. Aprilis. [3493.] Kong FREDERIK II. underretter Biörn Andersen og Claus Glambek om, at han har ladet annamme til Skanderborg Slot noget Mariager Klosters Gods, nemlig 12 Gaarde og en Mölle, liggende i Wor, Herumslef, Giern, Nim, Hatting, Bier og Thörsing Herreder, og derfor til Vederlag bevilget Hr. Jörgen Lykke, Lehnsmand paa Mariager Kloster, 14 Gaarde i Onsild Herred i Dronningborg Lehn m. m. — 29. April.

Danske Mag. VI, S. 175—176.

3. Maji. [3494.] Kong FREDERIK II.s Forleningsbrev paa Slesvig og Femern som Dansk Fanelehn til Hertugerne Hans den ældre og Adolf. — *Odensee*, Dingstags nach Cantate, den dritten Maij. (Tydsk.)

J. C. Lünig, Collectio nova. 2. Th. col. 899—904. Jensen u. Hegewisch, Priv. d. Schl.-Holst. Rittersch. S. 195—203. N. Falck, Staatsrechtl. Urk. der Herzogth. Schlesw. u. Holst. S. 74—78. Antislesvigholstenske Fragmenter. 6. H. S. 38—42.

3. Maji. [3495.] Kong FREDERIK II.s Lehnsbrev til ham selv som Hertug til Slesvig paa Fyrstendömmet Slesvig og Landet Femern. — *Odensee*, Dingstags nach Cantate, den dritten Maij. (Tydsk.)

Antislesvigholstenske Fragmenter. 6. H. S. 43—50.

3. Maji. [3496.] Kong FREDERIK II.s Lehnrevers for sig selv som Hertug af Slesvig. — *Odensee*, Dingstags nach Cantate, den dritten May. (Tydsk.)

Michelsen, Zweite polem. Erörterung etc. S. 119—122. Antislesvigholstenske Fragmenter. 6. H. S. 59—62.

3. Maji. [3497.] Kong FREDERIK II.s Lehnsbrev til Hertug Hans den yngre paa Fyrstendömmet Slesvig og Landet Femern. — *Odensee*, Dienstags nach Cantate, den dritten Maji. (Tydsk.)

Nordalbing. Studien. 4. B. S. 276—283. Antislesvigholstenske Fragmenter. 6. H. S. 51—58.

[3498.] Hertug Hans den yngres Lehnsrevers til Kong Frederik II. i Anledning af Forleningen pro rata med Hertugdömmet Slesvig og Landet Femern. — *Odenseh*, Dinstages nach Cantate, den dritten May. (Tydsk) 1580. 3. Maji.

Michelsen, Zweite polem. Erörterung etc. S. 122—125. Antislesvigholstenske Fragmenter. 6. H. S. 63—66.

[3499.] Petrus Patiens, Dr. theol. et Prof. Heidelbergensis, in literis (ad Joannem Marbachium, Dr. th., datis) inter alia commemorat, Augustum electorem, aggressione prædonum in campis Luneburgensibus territum a profectione in Daniam, mox in terram suam rediisse. — *Heidelb.*, 17. Maji. 17. Maji.

J. Fechtius, hist. eccl. sec. XVI. suppl. p. 620—621.

[3500.] Synsforretning, optagen af fire Provster i Lolland efter Befaling af Hack Ulstand til Heckelberg, Stiftslehnsmand over Lolland, paa Kongens Vegne, over en Begravelse i Mose Kirke, hvori en Datter af Mauns Ericsen til Bramslycke skulde ligge begraven, og som befandtes at være tom. — *Mose Kyrcke y Mose Herred i Lolland*, den 19. Dag May. 19. Maji.

Nye D. Mag. IV. S. 158—160.

[3501.] Kong Frederik II. underretter Christoffer Walckendorff om, at hans Svoger Markgreve Jörgen Frederich af Anszback havde lovet at komme til "Barszelit" i Kolding, og paalægger ham at lade udruste S. Oluff og de andre Skibe, hvorom han alt forhen havde faaet Befaling, da det var uvist om Markgreven vilde reise tilbage til Lands eller til Söes. — *Wor Gaard Nygaard*, thend xxx. May. 30. Maji.

Nye D. Mag. I. S. 74—75.

[3502.] Peder og Eskild Oxes Arvingers Fuldmagt til Peter Sellfisch, at han paa deres Vegne maatte hæve en dem hos Staden Antwerpen tilkommende Pengesum paa 92,406 gode gangbare tydske Dalere. — *Coldingen*, Montags nach Trinitatis, den dreissigsten Monats Tagk Maij. (Tydsk.) 30. Maji.

Ryge, P. Oxes Levnet. S. 320—324.

[3503.] Mageskiftebrev mellem Kronen og Jörgen Lykke, Embedsmand paa Mariager Kloster, hvorved der udlagdes til Klosteret en Deel Gods i Vogensild Herred i Huornum, Ulstrup etc. (cfr. Nr. 3493). — *Koldinghusz*, d. 5. Junii. 5. Junii.

Brudst. i D. Mag. VI. S. 176.

[3504.] Kong Frederik II.s Confirmation af en mellem Hinrich Rantzauw til Breitenburg, Amtmand i Segeberg, og Raadet i Itzehoe afsluttet Kjöbe-Contract, (af 4. Jun. 1580), hvorved en Deel Fattig-Huset St. Georgii tilhörende Marker og Enge, beliggende ved Olichstorff, overlades ham for 15000 Mark Lybsk. — *Schlosz Coldingen*, den Neunten Monats-Tag Junii. (Tydsk.) 9. Junii.

J. F. Noodt, Beyträge. 2. B. S. 540—544.

[3505.] Kong Frederik II.s Anordning angaaende Anvendelsen af Renterne af den ved Salget af St. Georgs Gods i Itzeho indkomne Capital. — *Schlosse zu Coldingen*, d. 9. Jun. (Tydsk.) 9. Junii.

Corpus Constit. Regio-Holsat. 3. B. S. 598—600. J. F. Noodt, Beyträge. 2. B. S. 544—546.

[3506.] Kong Frederik II. befaler Superintendenterne, at indskærpe Provsterne og Præsterne at have tilbörligt Indseende med, at hverken "Ædell eller Uædell" holder Boelskab eller löse Qvindfolk hos sig, og formane dem at skille sig ved dem; i Tilfælde af Mod- 11. Junii.

1580. 11. Junii. stridighed, da advare dem derom trende Söndage efter hinanden fra Prædikestolen, og om de ikke inden den Tid have skilt sig ved dem, offentlig at bandsætte dem. — *Coldingæ*, die XI. Junii.
Danske Mag. VI. S. 221—222.

13. Junii. [3507.] Kong FREDERIK II. bekræfter Superintendenten i Oslo Stift og hans Efterfölgere i Besiddelsen af de Avlsgaarde og Enge, som af Kongen og hans Forgængere vare lagte til hans Embede, men hvorpaa Adkomstbrevene tilligemed andre Capitels-Breve under sidste svenske Feide skulle være forkomne. — *Koldinghuus Slott*, then xiij Junii.
S. Blom, templum St. Halvardi quod Asloæ olim floruit. S. 20—22.

13. Junii. [3508.] Literæ FRIDERICI II. regis ad Henricum, Navarrorum regem, datæ, in quibus rogatu et eius et reginæ Angliæ voluntatem suam synodi omnium ecclesiarum reformatarum in Germania instituendæ ad communem ecclesiæ utilitatem profitetur, significatque, se acta Jacobi Andreæ valde improbare. — *In arce Coldingæ*, die 13. Jun.
Vidensk. Selsk. philos. og hist. Afhandl. 2. D. S. 354—366 (med dansk Overs.).
Kirkehist. Saml. 1. B. S. 245—250.

13. Junii. [3509.] Kong FREDERIK II. tillader, at de Geistlige og Capitlet i Osloe Domkirke maae herefter være forskaanede for Landsknegte at holde og anden Byens Tyngde. — *Koldinghuus*, denn 13. Junii.
P. F. Suhms Samlinger. 2. B. 3. H. S. 206—207.

13. Junii. [3510.] Kong FREDERIK II. legitimerer den ved Capitlet i Osloe værende saakaldte "röde Bog" som Forsvar for geistligt Gods i Osloe og Hammers Stift, da den störste Part af Adkomstbrevene vare forkomne i sidste Svenske Feide. — *Koldinghuus Slot*, denn 13. Junii.
P. F. Suhms Samlinger. 2. B. 3. H. S. 207—208.

18. Junii. [3511.] Kong FREDERIK II. skjenker Kolding By Ladegaardsmarken og Emersbolt, samt giver Byen Frihed for Skatter i 10 Aar, naar de inden 2 Aar have alle Bygninger teglhængte; tillige forpligtes Borgerne at have Staldrum til 800 Heste rede, naar Kongen vil holde sin Hofleir der; Fiskeri forbydes i de smaa Bække og Damme i Lehnet, som Kongen tilkommer, samt at skyde med lange Rör i Kongens Frihed. — *Koldinghuus*, den 18de Junii.
Udt. i J. J. Fyhn, Efterr. om Kolding. S. 4. 190.

21. Junii. [3512.] KONGENS RETTERTINGS Dom i en Sag mellem Kronens Fæstere Jep Anderssen og Peder Anderssen i Torup og Niels Stygge til Nöraggetgaardt, angaaende Afgröden af den halve Hollummark. — *Aarhus*, denn 21. Dag Junii.
Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 3. Saml. S. 321—327.

22. Junii. [3513.] BORGEMESTERE OG RAAD I LYNEBORG melde Hertug Adolf, at de efter hans Forlangende havde ladet Hans Tobi (en Ditmarsker) arrestere. — Den 22. Juny. (Tydsk.)
Michelsen, Ditmars. Urkundenb. S. 339—340.

27. Junii. [3514.] Hertug ADOLFS Skrivelse til Kong Frederik II. angaaende Ditmarskeren Hans Tobi's Arrestering i Lyneborg. — *Schlos Gottorff*, den 27. Juny. (Tydsk.)
Michelsen, Ditmars. Urkundenb. S. 340—341.

28. Junii. [3515.] Landfogden i Ditmarsken Dr. CHRISTIAN BOYES Skrivelse til Hertug Hans om forskjellige Rygter om mistænkelige Personers Ankomst til Ditmarsken samt om Hans Tope's Arrestering. — *Heide*, den 28. Juny. (Tydsk.)
Michelsen, Ditmars. Urkundenb. S. 341—342.

[3516.] Tilforordnede af Danmarks Rigens Raad dömme Ulfeldt Christoffersen til Jershaffue og Hans Oldeland til Verup i Kongens Naade og Unaade for inden Tinge at have overfaldet Knud Mule i Kierlinge, Herredsfoged i Bierre Herred. — *Kolding*, Fredagen som var thend förste Julii. 1580. 1. Julii.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 3. Saml. S. 328—332.

[3517.] Kong Frederik II. foreslaaer Hertug Hans i fælles Skrivelse med Hertug Adolf at forlange den i Lyneborg arresterede Ditmarsker Hans Tobi udleveret. — *Schlosz Coldingen*, den 1. July. (Tydsk.) 1. Julii.

Michelsen, Ditmars. Urkundenb. S. 342.

[3518.] Kong Frederik II.s Retterting Dom, afsagt af de kongelige Tilforordnede, Björn Andersen til Stienholt, Jörgen Skram til Thielle, Ludvig Munk til Nörlund, Statholder i Norge, og Mauritz Stygge til Holbekgaard, hvorved Mogens Bardzen til Ossbye, Laugmand paa Agdeside, erholder Stadfæstelse paa sine adelige Privilegier. — *(Oslo)*, den 6. Julii. 6. Julii.

Saml. til det norske Folks Spr. og Hist. 1. B. S. 414—419.

[3519.] Uddrag af den i Oslo udgivne Reces af Kongens Fuldmægtige, de jydske Herremænd Björn Andersen, Jörgen Skram og Mauritz Stygge m. Fl., angaaende Forprang af Bergens Borgere i Throndhjems Lehn, samt om de bergenske Udliggere. — *(Oslo)*, 8de Julii. 8. Julii.

Saml. til det norske Folks Spr. og Hist. 5. B. S. 651—657.

[3520.] Nogle Bestemmelser angaaende Personalet i Kongens Kjökken. — *Kolding*, xj Julij. 11. Julii.

Nye D. Mag. VI. S. 154—155.

[3521.] Kjöbenhavns Borgerskabs Begjering til Borgemester og Raad om god Skik og Ordinants i adskillige Poster. ante 18. Jul.

E. Pontoppidan, Orig. Hafn. S. 470—474.

[3522.] Kjöbenhavns Magistrats Svar paa Borgerskabets Begjering om god Skik og Ordinants i adskillige Poster. — Den 18. Julii. 18. Julii.

E. Pontoppidan, Orig. Hafn. S. 474—480.

[3523.] Kong Frederik II.s Brev, hvorved han forlener de Hollændere, som boe paa Sprue (ɔ: Sprogö), med denne Ö, mod en aarlig Afgift af 10 enkende Daler. — *Annduorskouff closter*, thendt 24. dag Julj. 24. Julii.

Danske Mag. 3. Række. III. S. 76—77.

[3524.] Kong Frederik II.s Befaling, at Opus Concordiæ ikke af nogen Bogförer maa indföres her i Riget, ei heller findes hos Skolelærere eller Præster. — *Antvorskouf Kloster*, den XXIIII. dag Julii. 24. Julii.

Dän. Biblioth. 2. Stück. S. 113—115. E. Pontoppidan, Ann. eccl. Dan. 3. Th. S. 481—482 (med Dat. 23. Juli). D. G. Zwergius, Siell. Cleresie. 1. T. S. 94—96 (med Dat. 23. Juli). L. Holberg, Danm. Hist. T. II. S. 504—506. *Tydsk* Oversættelse i Huberti Mosani fernere Bericht etc. wider H. G. Masius. S. 196—198. J. M. Krafft, zweyfaches Jubel Gedächtnis. Vorrede. fol. c3—c4. Dän. Biblioth. l. c. S. 115—117. E. Pontoppidan, l. c. S. 483—484. *Latin:* J. A. Werdenhagen, de rebus publ. Hanseaticis. P. III. p. 434—436.

1580. 28. Julii. [3525.] PAULUS MATTHIÆ, Superintendent i Sjelland, befaler Herredsprovsterne at underrette Præsterne i Stiftet om, at Ingen af dem, under Straf af at have deres Kald forbrudt, maatte være i Besiddelse af Opus Concordiæ. — *Hafniæ*, 28. Julii.

D. G. Zwergius, Siell. Cleresie. I. T. S. 96—97. *Tydsk:* Huberti Mosani fernere Bericht etc. wider H. G. Masius. S. 198—199.

28. Julii. [3526.] Skrivelse fra RAADET I LYNEBORG til Kong Frederik II.s, Hertug Hans den ældres og Hertug Adolfs Gesandter, hvori de undskylde sig for, at de ikke kunne udlevere den i deres By fængslede Ditmarsker Johan Toby. — Den 28. July. (Tydsk.)

Michelsen, Ditmars. Urkundenb. S. 343.

31. Julii. [3527.] Hertug ADOLF beder Raadet i Lyneborg at fastholde Hans Toby, indtil han har confereret med Kong Frederik II. og Hertug Hans angaaende den videre Retsforfölgning mod den Anholdte. — *Haus Reinebeck*, den 31. July. (Tydsk.)

Michelsen, Ditmars. Urkundenb. S. 343—344.

31. Julii. [3528.] Hertug ADOLF melder Kong Frederik II., at Raadet i Lyneborg har negtet at udlevere den fængslede Hans Toby, m. m. — *Haus Reinebek*, den 31. July. (Tydsk.)

Michelsen, Ditmars. Urkundenb. S. 344—345.

c. 31. Julii. [3529.] Beretning (til Kong Frederik II. og Hertug Hans) om de til Hertug Adolf af en hessisk Oberst gjorte Angivelser angaaende HANS TOBI's Foretagender, for ved Kongen af Spaniens Hjelp at skaffe sit Fædreland Ditmarsken dets Uafhængighed tilbage, om dennes Broders Anholdelse i Tönningen og piinlige Forhör, samt om Hans Tobi's egen Fængsling i Lyneborg. — Udateret. (Tydsk og Plattydsk.)

Michelsen, Ditmars. Urkundenb. S. 345—351. (Afsendt med Hertug Adolfs Brev af 31. Juli.)

10. Augusti. [3530.] Kong FREDERIK II. befaler Hans Lindenow, Embedsmand paa Bergenhuus Slot, af Thyge Brade til Knudstrup at modtage Nordfiord Lehn under Bergenhuus og herefter derfor gjöre den kongelige Rentemester aarligt Regnskab. — *Paa Jachten vdi Breeröd*, thend x. Dag Augusti.

Danske Mag. II. S. 211.

13. Augusti. [3531.] Brev fra Kong FREDERIK II. til Hertug Hans den ældre, om paany at opfordre Raadet i Lyneborg til at udlevere den fængslede Hans Tobi, og hvis dette atter negtes om Affattelsen af Retsklagen imod ham. — *Walby*, den 13. Augusti. (Tydsk.)

Michelsen, Ditmars. Urkundenb. S. 351—352.

22. Augusti. [3532.] Kong FREDERIK II.s Brev til Kjöbstederne i Riget, at naar Kjöbstedgods skal afhændes, det være sig til Underpant, Pant eller Eiendom, dette da skal skee til Byting, og ikke hemmeligen. — *Jagten udi Siöborg*, 22. Augusti.

Danske Mag. VI. S. 222—224.

22. Augusti. [3533.] Kong FREDERIK II. befaler Christoffer Walckendorff at sörge for, at Hertug Carl af Meckelborg faaer "thilbörlig Loszementhe", hvis han skulde komme til Kiöpnehaffn. — *Paa Jachten vdj Siöborre*, thend 22. Augusti.

Nye D. Mag. I. S. 75.

23. Augusti. [3534.] Kong FREDERIK II. forunder Sognepræsten Lauritz Jacobssen i Söiborre (Söborg) en Ödegaards Eie uden Indfæstning, mod at han svarer Landgilden deraf til Lehnsmanden paa Kronborg. — *Söeborre*, thend 23. Augustj.

Brudst. i Ann. for nord. Oldk. 1851. S. 340.

[3535.] Kong FREDERIK II. lader Christoffer Walckendorff vide, at Hertug Carl af Meckelborg agtede at komme til Kiöpnehaffn næste Mandag, og paalægger ham derfor at sörge for, at Hertugen bliver tilbörligen underholdt paa Slottet, faaer Holmen og Skibene at see, og forlyster sig paa Amager, hvis det skulde behage ham. — *Kroneborg Slott*, thend x. Septembris. 1580. 10. Septbr.

Nye D. Mag. I. S. 75–76.

[3536.] JOANNES STURMIUS, rector, Frederico II. regi Andream Benedictum commendat, qui discipulum Holgerum Vlstand relinquens a rege vocatus in patriam rediturus est; promittit, sibi Holgerum curæ fore. — *Northemii*, 14. Septembr. (sine anno). 14. Septbr.

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 2. Th. S. 466–467.

[3537.] JOSIAS VON QUALEN, Amtmand i Crempe og i Sönder-Ditmarsken, qvitterer Kong Frederik II. for omtrent 23,000 Mark, som han har modtaget i Betaling for de af Kongen overtagne Eiendomme i Sönder-Ditmarsken. — Den 14ten Monatsdach Septembris. (Plattydsk.) 14. Septbr.

N. Falck, Staatsbürg. Magaz. 7. B. S. 716.

[3538.] Kong FREDERIK II. forunder Christen Clauszenn til Hallegaard paa Borringholm at maatte beholde og nyde Gaarden Kraszhaffue i Clemskier Sogn, som arvelig er tilfalden ham og hans Hustru Fru Margretthe Wffsdaatther, qvit og fri uden nogen Afgift. — *Frederichsborg*, thend 25. dag Sept. 25. Septbr.

Hübertz, Aktst. til Bornholms Hist. S. 485.

[3539.] Kong FREDERIK II. beder Capitlet i Lund om at overlade ved Mageskifte til Chrestenn Clauszenn til Hallegaard paa Boringholm en Gaard i S. Bodells Sogn, Canickegaard kaldet, imod Vederlag af andet Gods der paa Öen. — *Frederichsborg*, thend 25. dag Septembris. 25. Septbr.

Hübertz, Aktst. til Bornholms Hist. S. 485–486.

[3540.] Kong FREDERIK II. overdrager ved Mageskifte til Erick Valckendorff til Glorup Kronens Gaard Lundtzgaardt i Frörup Sogn, Windingherred i Fyen, mod to Gaarde i Bierre i Flackebiergsherred og i Valdbye i Slaugelszeherred i Sjelland. — *Frederichsborg slott*, thend xxv. dag Septembris. 25. Septbr.

Aktst. etc. udg. af Fyens lit. Selsk. 1. Saml. S. 170.

[3541.] Brev fra Hertug ADOLF til Hertug Hans angaaende Sagen mod Ditmarskeren Hans Tobi. — *Gottorff*, den 27. Septembris. (Tydsk.) 27. Septbr.

Michelsen, Ditmars. Urkundenb. S. 352–353.

[3542.] Bekjendtgjörelse af de danske Fuldmægtige, NIELS KAASZ til Taarup-gaard, CHRISTOFFER WALCKENDORFF til Glorup og MANDRUP PARSZBERG til Hagested, af en med de svenske Fuldmægtige, Niels Gyldenstiern, Hogenskiel Bielcke, Erich Sparre og Erich Matzen oprettet Tractat mellem Danmark og Sverrig, angaaende Udjævningen af nogle siden Stettiner-Freden opstaaede Uenigheder (10 Artikler). — *Sjöröd*, den 12. Octobris. (Dansk og Tydsk.) 12. Octobr.

J. C. Lünig, Teutsch. Reichsarch. Vol. IV. (P. Gen. Contin. II.) S. 980–981.

[3543.] Kong FREDERIK II. tillader, at Kronens Bönder og Tjenere i Ordrup, Kaarup og Stubberup i Draxholms Lehn maae herefter söge Faareveile Kirke og svare Sognepræsten der Smaa-Redsels Tienden, hvorimod de skulle vedblive at svare al anden Tiende til Sognepræsten i Wallekilde, i hvis Sogn bemeldte Byer ligge. — *Anderskoffs Kloster*, den 13. Dag October. 13. Octobr.

Hofman, Fundationer. T. X. Append. til Sjell. Stift. S. 65–66.

1580. [3544.] Kong FREDERIK II. befaler Christoffer Walckendorff at möde i Kolding S.
15. Octobr. Mortens Dag, som er den 11. Novbr., for med andre Rigens Raad at raadslaae om noget, der angaaer Kongen, hans Riger og Lande. — *Anduorschouff Closter*, thend xv. dag Octobris.

Nye D. Mag. I. S. 76.

15. Octobr. [3545.] Kong FREDERIK II.s RETTERTINGS Dom, hvorved stadfæstes en Dom af Kiöpnehaffns Byting, ved hvilken Jörgen Doblere var dömt til at böde Marene Mogenses sine tre Mark og at være Mindremand for at have beskyldt hende for Trolddom. — *Wordingborrig Slott*, thend 15. October.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 3. Saml. S. 332—335.

26. Octobr. [3546.] Kong FREDERIK II. befaler Borgere, Bönder og menige Almue paa Boringholm, at hver Mand herefter altid skal have tilrede "et got ferdigt langt rör, och huer et pund Krud med lod och tilbehöringe". — 26. Octbr.

Hübertz, Aktst. til Bornholms Hist. S. 486—487.

26. Octobr. [3547.] Kong FREDERIK II. fritager Kronens Bönder paa Boringholm fra at före Vand til Hamershus Slot undtagen under almindelig Törke; tillige forunder han, at der daglig maa gives dem et Maaltid Mad, naar de ere i Arbeide paa Slottet. — *Anderskouffcloster*, 26. Octobris.

Hübertz, Aktst. til Bornholms Hist. S. 487—488.

4. v. 5. Novbr. [3548.] VIBORG LANDSTINGS Dom, der stadfæster en af Sören Block i Aarden, Herredsfoged i Hindzherred, afsagt Dom, hvorved Chresten Ibssen frifandtes for at tilsvare Anders Banner til Gieselighohnb (Giessingholm) et Aars Gjæsteri af en Gaard, han ved S. Michels Dag var fraflyttet. — *Viburgh Landzting*, Löffuerdagen som er denn 4. Dagh Novembris.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 3. Saml. S. 335—337. (Den 4. Novbr. 1580 faldt paa en Fredag).

11. Novbr. [3549.] Kong FREDERIK II. giver Tycho Brahe et nyt Forleningsbrev paa Nordfiord Lehn. — *Skanderborg Slot*, den XI. Novemb.

Udt. i Danske Mag. II. S. 212.

13. Novbr. [3550.] DAVID CHYTRÆUS in literis ad Philippum Marbachium, Dr. et Prof. Heidelbergensem, datis mentionem facit mortis Johannis senioris, ducis Holsatiæ, qui "vinculum concordiæ inter Danos et Holsatos huc usque fuisse" dicitur. — Idibus Novembris (s. a.)

J. Fechtius, hist. eccl. sec. XVI. suppl. p. 632.

13. Novbr. [3551.] Literæ D. PAULI AB EITZEN ad Johannem Pistorium, pastorem Tetenbullensem, datæ, præcipue de libro quodam Jacobi Andreæ, quem graviter impugnat; commemorat, consiliarios principis hodie huc conventuros esse. — *Ex Slesuico*, Dominica post Martini.

H. Muhlius, de reform. relig. in Cimbria. p. 190—191.

21. Novbr. [3552.] Kong FREDERIK II. paalægger Christoffer Walckendorff at befordre en "Rydsk" Post, der skal være ankommen til Helsingör "med werff fra Groszförstenn", snarest muligt til ham, og ikke tillade nogen Communication mellem de "Rydtzer wdj Kiöbnehaffn" og denne Post. — *Skanderborg Slot*, thend xxj. Nouembris.

Nye D. Mag. I. S. 76—77.

23. Novbr. [3553.] Hertug ADOLFS Processanordning for Ditmarskens Nörredeel. — *Schlosse Gottorff*, den 23. November.

Michelsen, Ditmars. Urkundenb. S. 335—339.

[3554.] Kong FREDERIK II.s aabne Brev, hvorved Ribe Borgere fritages i 7 Aar for al kongelig Skat og Tynge, formedelst den Ildebrand, Byen nylig havde lidt, imod at alle Huse, der herefter opbyggedes, skulde tækkes med Tegltag og ei med Straatag, og de gamle Straatag afskaffes. — *Skanderborg*, den 30. Novembris. 1580. 30. Novbr.

P. Terpager, Ripæ Cimbr. p. 731.

[3555.] Kong FREDERIK II. befaler Henrick Brahe, Embedsmand paa Hammershuss Slot, at tage Sylvester Franckes Gaard paa Bornholm (Wallensgaard) under Slottet, hvilken Gaard Francke havde kjöbt af Suether Kietthing og derefter pantsat til Kongen for 1000 Daler, der ikke til rette Tid vare betalte. — *Skanderborg Slott*, thend j dag Decembris. 1. Decbr.

Hüberts, Aktst. til Bornholms Hist. S. 488—489.

[3556.] Kong FREDERIK II. sender Christoffer Walkendorff en Fortegnelse paa noget, som han skulde besörge indkjöbt paa Apotheket i Kjöbenhavn og sende til Kongen. — *Skanderborg Slott*, thenndt 4. Dec. 4. Decbr.

Nye D. Mag. I. S. 77. Skand. Litterat. Selsk. Skrifter. 1811. S. 165.

[3557.] NICOLAI CASPARI, superintendentis Fioniensis, literæ, per quas præposito cuidam nuntiat, tres continuos dies 16, 17 et 18 mensis Jan. anni instantis ex mandato regis precibus fundendis esse destinatos ob *Cometam*, qvi in coelo visus erat, et morbum, qui hunc secutus erat, pestiferum. — *Sandovillæ*.

E. Pontoppidan, Ann. Eccl. Dan. 3. Th. S. 489—490.

1580—1581. 1580-1581.

[3558.] Betænkning af CHURFYRSTEN AF BRANDENBORGS RAAD over nogle Stridspuncter mellem Kong Frederik II. og Hertug Adolf angaaende Arven efter Hertug Hans den ældre. — Udateret. (Tydsk.)

Bradst. i Antislesvigholst. Fragm. 6. H. S. 95—101.

1581. 1581.

[3559.] Forlig, indgaaet paa Kongens naadigste Behag, imellem MAGISTRATEN og BORGERSKABET I KJÖBENHAVN, om adskillige Poster. (Cfr. Nr. 3521 og 3522). — Den 6. Januar. 6. Januar.

E. Pontoppidan, Orig. Hafn. S. 480—487.

[3560.] Kong FREDERIK II. befaler sin Embedsmand paa Slottet Bergenhuus, Hans Lindenow, at lade Nordfiord Lehn igjen følge Tyge Brahe Ottesson, samt hvad han deraf havde oppebaaret. — *Skanderborg*, then 8. Januarii. 8. Januar.

Danske Mag. II. S. 212.

[3561.] Kong FREDERIK II. fastsætter, i Anledning af en Uenighed mellem Tyge Brahe til Knudstrup, Lehnsmand paa Huen, og Indvaanerne paa denne Ö, efter Undersögelse 8. Januar.

1581. af Sagen ved Arild Ugerup, Embedsmand paa Helsingborg Slot, og Axel Gyldenstern, Lands-
8. Januar. dommer i Skaane og Embedsmand paa Landskrone Slot, de Forpligtelser, som paaligge, og de Rettigheder, som tilkomme begge Parter; tillige tillades det Beboerne paa Öen at söge Skaanske Landsting istedenfor Sjellands Landsting. — *Skandelborg*, thend 8. Januar.

Danske Mag. II. S. 213—217.

12. Januar. [3562.] Kong FREDERIK II. befaler Rigsraaden Christopher Walchendorph, Biskop P. Matthiæ og Prof. Theol. Andreas Laurentii, i Anledning af et paa Dörrene opslaaet Smædedigt, at undersöge om nogen rige Folks Sönner nöd Communitetet, og hvis det befandtes at være Tilfældet, da at bortvise disse og indtage fattige i deres Sted. — *Skanderburg*, den xij Januarii.

L. Engelstoft, Univ. Ann. 1810. 1. B. S. 190—191.

18. Januar. [3563.] P. BIZ ad Fredericum II. regem scribit de coniuratione quadam contra reginam Angliæ, de rebus Gallicis aliisque rebus externis. — *Antuerpiæ*, XVIII. Jan.

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 3. Th. S. 305—308.

20. Januar. [3564.] Kong FREDERIK II.s RETTERTINGS Dom, hvorved i en Sag, hvorunder Thomis Mogenssen, Foged paa Skierne, tiltaler Söffren Skreder ved Broeholm for ulovligt Fiskerie, Förstnævnte dömmes nederfældig m. m. — *Vordingborg*, then 20. Januarii.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 4. Saml. S. 1—2.

8. Febr. [3565.] Kong FREDERIK II.s Brev til Landgreve Wilhelm af Hessen, hvori han fremsætter Grundene, hvorfor han intet vil have med Concordie-Bogen at gjöre, og har forbudt den i sine Lande; han omtaler tillige, at han selv har opbrændt et ham af hans Söster Churfyrstinden i Sachsen tilsendt Exemplar af denne Bog. — *Schlosz Schanderburg*, den 8. Tag Februarii. (Tydsk.

J. Crocius, de Augustanæ confessionis societate. p. 325—326. Samuelis Andreæ epist. ad A. Horneck. 1690. S. 55—57. (Efter en under Dat. Cassel, den 7. Tag Februarii 1690 bekræftet Afskrift).

15. Febr. [3566.] Statuta CAPITULI RIPENSIS de rationibus capituli et templi cathedralis expediendis et de constitutione et officiis ædilium sacrorum sive tutorum huius templi. — D. 15. Febr., qui erat dies Mercurii Angariarum incidens in tempus Esuriale.

P. Terpager, Ripæ Cimbr. p. 362—363.

17. Febr. [3567.] Kong FREDERIK II. tager Mogens Heineszen, Borger i Bergen, hans Tyende, Folk og Gods i sin Beskjermelse. — *Skanderborg*, 17. Febr.

Grönlands hist. Mindesm. 3. B. S. 651—652.

18. Febr. [3568.] Kong FREDERIK II.s Söbrev for Mogens Heineszen, Borger i Bergen, paa hans Reise med tvende Skibe for at opsöge det til Norges Krone hörende Land Grönland. — *Skanndelborg*, then 18. Februarij.

Grönlands hist. Mindesm. 3. B. S. 652—653.

24. Febr. [3569.] Kong FREDERIK II.s RETTERTINGS Dom, hvorved i en Sag, hvorunder Fru Ane Oxe til Oxeholm tiltaler Lars Stein i Steneheide for et Pengebelöb, Sidstnævnte, der först mödte 3die Dag efter Solens Nedgang efter rette sjette Uge-Dag, kjendes nederfældig og formenes oftere at tage Gjenbrev i denne Sag. — *Wordingborrig*, 24. Februari.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 4. Saml. S. 2—4.

[3570.] Hertug ADOLFS Fuldmagt til Benedictus von Alefelde, Detleff Rantzow, 1581.
Claus von der Wisch, Dietherich Blume, D. Adam Tratziger og D. Josias Marcus til at træde 24. Febr.
i Underhandling med de kongelige Commissarier angaaende Arven efter Hertug Hans den ældre.
— *Apenrade*, denn 24. Februarij. (Tydsk.)

C. F. A. Ostwald, zur Würdigung der Schrift etc. II. S. 11—14.

[3571.] Mageskiftebrev mellem Kong FREDERIK II. og BJÖRN KNUTSSON til Ettrup, 16. Martii.
Landsdommer i Sönder Halland, hvorved denne overdrager til Kongen et Par Gaarde i Hæstveda
og Bodarp imod Kronens Rettighed og Herlighed i en jordegen Gaard i Sönder Halland,
Tönnersjö Herred, Enslofs Sogn. — *Koldinghus*, den 16 Mars.

Udt. i L. B. Falkman, Upplysningar etc. 2. D. S. 61—62.

[3572.] MARQUOR STÖRT SÜRRDFEGER, Borger i Ribe, tilstaaer at have modfaget 21. Martii.
mod at svare 5 Daler i Rente et Hundrede gode Daler, som Oluff Clementszön, dansk Skole-
mester i Ribe, havde givet til Ribe Domskole, til for Renten aarlig at kjöbe Vadmel og Lerred
til fattige Skolebörn. — *Ribe*, Tisdag effter Dominicam Palmarum.

P. N. Thorup, Efterr. om Ribe Skole. 3. Forts. 1826. S. 40—44.

[3573.] Kong FREDERIK II. befaler Niels Kaas til Torupgaard, sin Cantsler, Peder 25. Martii.
Gyldenstiern til Thim, Rigens Marsk, og 10 andre Rigsraader og Adelsmænd at undersöge,
hvorvidt Hr. Jörgen Lyche til Owergaard, Ridder og Raad, maatte til Upligt have ladet for-
hugge Kongens og Kronens til Mariager Kloster liggende Skove, imod det kongelige Forlenings-
Brev. — *Koldinghuus*, then XXV. Martii.

Danske Mag. VI. S. 177. (Under samme Dag fik Jörgen Lykke Brev denne Sag angaaende, sst. S. 178.)

[3574.] JOH. GEO. GODELMANNUS a Frederico II. rege petit, ut studia sua annuo 25. Martii.
subsidio sublevare dignetur, pro qua benignitate operam suam regi defert. — Pridie Paschae.

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 3. Th. S. 308—311.

[3575.] Kong FREDERIK II. befaler Rentemesteren Christoffer Valckendorf at ud- 29. Martii.
betale Tyge Brahe til Knudstrup det forlöbne Aars Besolding (500 Rdl.), men herefter intet
videre. — *Koldinghusz*, then 29. Martii.

Danske Mag. II. S. 217.

[3576.] Kong FREDERIK II. tilstaaer Mester Anders Vedel, der en Tid lang har 5. Aprilis.
været Capellan paa Kjöbenhavn Slot, og nu begiver sig til Ribe, hvor han er bleven forlenet
med et Kanikedom, en Læst Rug og en Læst Byg af Riberhuus aarligen i to Aar. — *Kolding-
huus*, d. 5te April.

Udt. i C. F. Wegener, om A. S. Vedel. 2. Udg. S. 118.

[3577.] Kong FREDERIK II.s Forligelsemaal mellem Borgemester og Raad i Kjöben- 5. Aprilis.
havn paa den ene, og Borgerskabet paa den anden Side, eller den saakaldte nye Stadsret for
Kjöbenhavn. — *Koldinghuus Slot*, thend 5. Dag Aprilis.

P. J. Resenius, antiq. jura civitat. p. 126—146. E. Pontoppidan, Orig. Hafn. S. 224—234, og S. 487—497.

[3578.] Kong FREDERIK II.s Anordning om, hvad Kost eller Kostpenge, der skal 6. Aprilis.
gives Baadsmænd og Bösseskytter af dem, hos hvilke de ligge i Borgerleie. — *Koldinghuus
Slott*, thend vj Dag Aprillis.

P. Friis Edvarsen, Underr. om Schielschiör. S. 478—480.

1581.
8. Aprilis. [3579.] Kong FREDERIK II. afstaaer den Rettighed, han kunde have til (Öster) Egede Kirke, til Fru Mette Oxe, Hans Barnekovs Efterleverske, og Jomfruerne Ermegaard og Birgitte Bille af Egede, og tillægger Sognepræsten Kronens Anpart af Tienden af Sognet. — *Coldinghuus Slott*, den 8. April.
Hofman, Fundationer. T. VIII. S. 464—465.

9. Aprilis. [3580.] Kong FREDERIK II. befaler Korfits Viffert, Stiftslehnsmand i Skaane, og Capitlet i Lund paa ny at optage og dömme i den Præsts Sag, som havde tilskrevet Hennrich Brahe, Embedsmand paa Hammershusz Slot, et Smædeskrift. — *Coldinghus*, 9. Aprilis.
Danske Mag. 3. Række. III. S. 140—141.

12. Aprilis. [3581.] Mageskiftebrev, hvorved Kong FREDERIK II. overlader til Brödrene Anders og Wilhelm Dresselberg endeel Krongods samt Kronens Herlighed i noget Kirkegods i Harlösa og Thotnemarke i Skaane. — *Koldinghus*, den 12. April.
Udt. i L. B. Falkman, Upplysningar etc. 2. D. S. 62—63.

18. Aprilis. [3582.] Kong FREDERIK II. tager det almindelige Hospital i Aahus i sin Beskjermelse, og forunder det samme Privilegier, som Lunde Hospital nyder, da førnævnte Hospitals Friheds-Breve for störste Delen under sidste Feide ere forkomne. — *Friedrichsborg Slott*. den XVIII. dag Aprilis.
C. S. Rönbeck et C. C. Rothstein, diss. de urbe Ahusia. Bil. S. 6—7.

20. Aprilis. [3583.] Kong FREDERIK II. udlægger Sognepræsten og Capellanen i Faaborg 2 Gaarde i Oubye og 2 Gaarde og et Gadehuus i Haastrup til Vederlag for 4 Gaarde i Dieruis, som Kongen ved Mageskifte havde overdraget Knud Wenstermand til Findstrup. — *Wamdrup Gaard*, thend XX Aprilis.
Hofman, Fundationer. T. IX. Append. til Fyens St. S. 8—9, og T. XI. S. 217—218.

22. Aprilis. [3584.] Kong FREDERIK II. forbyder Henrich Brahe, Lehnsmand paa Bornholm, for sig selv at kjöbe Wallandtzgaard af Siluester Francke, da Kongen vil have den under Kronen; han paalægger ham derfor at sörge for, at han (Kongen) erholder Skjöde paa Gaarden, og lover ham Erstatning for hans Udlæg (cfr. Nr. 3555). — *Wamdrup*, thend 22. Aprilis.
Hüberts, Aktst. til Bornholms Hist. S. 489—490.

26. Aprilis. [3585.] Kong FREDERIK II.s aabne Brev til menige Indbyggere paa Borringholm, at de ikke maae sælge deres Jordegods til Adelen i Riget, med mindre de först have tilbudt Lehnsmanden det paa Kongens Vegne. — *Wamdrupgaard*, thend 26. Aprilis.
Hüberts, Aktst. til Bornholms Hist. S. 490—491.

24. Maji. [3586.] JOSIAS v. QUALENS Skrivelse til Kong Frederik II. i Anledning af hans pludselige Afskedigelse som Amtmand i Crempe og Sönder-Ditmarsken. — *Steinborch*, den 24. Maji. (Tydsk.)
N. Falck, Staatsb. Magaz. 7. B. S. 719—723.

4 Junii. [3587.] Kong FREDERIK II. befaler sin Rentemester Christoffer Walckendorff til Glorup at betale den Klokke, Tygge Brade Ottissön havde ladet stöbe i Kjöbenhavn, for at lade hænge paa Hveen. — *Kroneborg Slott*, then 4. Dag Junii.
Danske Mag. II. S. 217—218.

12. Junii. [3588.] ERICH OCHSSENSTERNN og JOHAN BERNDES berette til Kongen af Sverrig blandt andet, at Rygtet gaaer, at "die Wickischen heuser" igjen skulle overlades til Kongen

af Danmark, og at det er sandsynligt, at noget saadant er i Gjerde, da Russerne före allehaande 1581.
Sager fra Wigck til Dorptt; de russiske Gesandter ere ikke endnu komme tilbage fra Danmark. 12. Junii.
— *Schloss Reuall*, den 12ⁿ Jünij. (Tydsk.)

Handl. rör. Skand. Hist. 36. D. S. 263—271.

[3589.] Kong FREDERIK II. paalægger Hendrich Brahe, Befalingsmand paa Bornholm, at skaffe Præsten Hr. Lauritz Nielsen til S. Clemmitz Kirke en Skov tilbage, som i Snedder Kettings Tid var frakommen hans Præstegaard. — 18. Juni. 18. Junii.

Brudst. i Hübertz, Aktst. til Bornholms Hist. S. 491.

[3590.] Kong FREDERIK II.s Befaling til Borgemester, Raad og menige Borgere og Indbyggere i Kjöbenhavn, at enhver, som besidder Huse, Gaarde eller Boder i Staden, uden Hensyn til sin Stand, skal bidrage efter sin Formue til Byens Befæstning, alene med Undtagelse af Professorer, Præster og andre Kirketjenere, der for deres Embedsboliger skulle være fritagne. — *Frederiksborg*, den 30te Juni. 30. Junii.

G. F. Lassen, Kjöbenhavns Befæstnings Hist. S. 106—109.

[3591.] BORGEMESTERE, RAAD OG MENIGHEDEN I AARHUUS under og oplader Seuerin Matzen Schriffuer et Stykke af Byens Jord og Grund ved Aarhuus Minde til evindelig Eiendom. — *Aarhws*, then 6. July. 6. Julii.

Hübertz, Aktst. vedk. Aarhus. I. S. 209—210.

[3592.] Kong FREDERIK II. befaler Henrich Brahe, Befalingsmand paa Bornholm, at være hans "Willdtskiött" behjelpelig under hans Ophold paa Öen for at skyde saa mange Dyr, at han kan erholde "fire Lester Wildtbrad". — *Frederiksborg*, 9. Juli. 9. Julii.

Udt. i Hübertz, Aktst. til Bornholms Hist. S. 491.

[3593.] Kong FREDERIK II. begjerer, at de af Adelen, som have Gaarde eller Huse i Kjöbenhavn, ville erklære sig villige til at bidrage et Aars Huusleie af disse Gaarde og Huse til Byens Befæstning. — *Frederiksborg*, den 12te Juli. 12. Julii.

G. F. Lassen, Kjöbenhavns Befæstnings Hist. S. 109—110.

[3594.] D. PAULUS AB EITZEN ad Johannem Pistorium, pastorem Tetenbullensem, de novis quibusdam libris theologorum Germanicorum de Coena scribit. — *Ex Slesuico*, die 14. Julii. 14. Julii.

H. Muhlius, de reform. relig. in Cimbria. p. 193—194.

[3595.] Klage af ALMUEN I RAABYGDS LAUG i Nedenes Lehn til Kong Frederik II. over deres Lehnsherre Erik Munk. — *Backe i Raabygdelaug*, Sti. Olai Dag, som er den 29. Julii. 29. Julii.

Nye D. Mag. II. S. 183—187. (En anden udateret Klage over Samme, sst. S. 187—192.)

[3596.] Kong FREDERIK II. befaler Christoffer Walckendorff at forskrive en Otting "Huallfisk fra Norghe aff Bahusz Leen eller huor thett bedst och förat er at bekomme", til hans Moder. — *Paa wort Slott* . . . . , thand 30. Julij. 30. Julii.

Nye D. Mag. I. S. 77.

[3597.] Forlig, mæglet ved Churfyrst August af Sachsen, Hertug Ulrich af Meklenborg og Landgrev Wilhelm af Hessen, deres Commissarier, mellem Kong FREDERIK II.s OG HERTUG ADOLFS FULDMÆGTIGE, hvorefter Kongen paa egne og Broders Vegne skal arve Halvparten, og Hertugen den anden Halvpart af Hertug Hans den ældres efterladte urörlige Eiendomme i Hertugdömmerne, hvorimod Hertugen skal alene arve alt hans efterladte rörlige 12. Augusti.

1581. Gods. — *Flenszburgk*, den Sonnabent nach Laurentj, der da whar den zwölften des Monats
12. Augusti. Augusti. (Tydsk.)

C. F. A. Ostwald, zur Würdigung der Schrift etc. II. S. 16—22. Antislesvigholstenske Fragmenter. 6. H. S. 67—74.

18. Augusti. [3598.] Kong FREDERIK II.s Brev til Malthi Jensön, Landsdommer i Nöre Jylland, Otte Banner til Asdal, og 10 andre Adelsmænd, at de skulde forsamle sig 15. Septbr. i Randers og derpaa besigte Mariager Klosters Skove, som Hr. Jörgen Lykke til Upligt skal have forhugget. — *Friderichsborg*, d. 18. Aug.

Udt. i Danske Mag. VI. S. 178. (Brev af samme Dag herom til Jörgen Lykke, sst.)

4. Septbr. [3599.] Kong FREDERIK II. befaler Christoffer Walckendorff at understötte Skibsbygmester Bertell med Folk og Redskab til Fuldendelsen af en Gallei, som han har bygget i Bahus Lehn. — *Friderichsborg Slott*, thend 4. dag Septembris.

Nye D. Mag. I. S. 77—78.

14. Septbr. [3600.] JÜRGEN FARNSBACHS Brev til Rentemester Christoffer Walckendorff til Glorup angaaende Pleskovs frugteslöse Bestormelse af Kongen af Polen. — *In meinem Veldtlager für der Pleszkouw*, den 14. Monats Tage Septembris. (Tydsk.)

Danske Mag. III. S. 139—141..

18. Septbr. [3601.] Kong FREDERIK II.s COMMISSARIER befale Indbyggerne paa Femern herefter alene at adlyde Hertug Adolf, hvem Öen ved Arveforlig med Kongen var tilfalden. — *Flenszburg*, den 18. Septemb. (Tydsk.)

Antislesvigholstenske Fragm. 6. H. S. 93—94.

19. Septbr. [3602.] Delings-Reces mellem Kong FREDERIK II. og Hertug ADOLF, angaaende Arven efter Hertug Hans den ældre, udfærdiget i Overeensstemmelse med det ved Mægling af Churfyrst Augustus af Sachsen, Hertug Ulrich af Meklenborg og Landgrev Wilhelm af Hessen den 12. Aug. oprettede Forlig. (Jfr. Nr. 3597.) — *Flenszburgh*, den 19ten Septembris. (Tydsk.)

Des Hochf. Hauses Schlesw.-Holst.-Gottorp gerechtsame. 1683. Beyl. S. 17–22. M. C. Londorpius, acta publ. 12. Th. (Contin. 8 Th.) p. 339–340. J. C. Lünig, Teutsch. Reichsarch. Vol. X. (P. spec. VI. Contin. II. Forts. 2.) S. 51–53. J. du Mont, Corps dipl. tom. V. part. 1. p. 421—422. J. F. Hansen, Staatsbeschr. Schleswigs. S. 627—632. N. Falck, Staatsrechtl. Urk. der Herzogth. Schlesw. u. Holst. S. 79—81. Antislesvigholstenske Fragmenter. 6. H. S. 77–92.

23. Septbr. [3603.] JACOB ULFELTS til Kauxbölle Fundats for 6 i Graabrödre-Kloster i Roeskilde af ham opbyggede Boder for Fattige sammesteds. — *Selsöe*, den 23. Sept.

Hofman, Fundationer. T. VII. S. 261—263.

2. Octobr. [3604.] Kong FREDERIK II.s Bestalling for Christoffer Schonewalde som Berggesel, hvorved denne tilsiges aarlig 100 Daler og en Hofklædning; i Særdeleshed paalægges ham at arbeide i Steenkulsminerne ved Helsingborg. — *Frederichsborg Slot*, thend 2. Octobris.

Kiöbenh. Selsk. Skrifter. 7. D. S. 427—428.

16. Octobr. [3605.] Kong FREDERIK II. befaler Christoffer Walckendorff at betale Capitain Meldrom sin Besoldning, enten i Varer eller Penge. – *Kroneborg Slott*, thend 16. Octobris.

Nye D. Mag. 1. S. 78.

17. Octobr. [3606.] Kong FREDERIK II.s Forleningsbrev til Hans Hatting paa Jernhytten i Helsingborg Lehn, med samme Rettigheder som Casper Dumbler för havde havt, og mod en fastsat Afgift i Jern. — *Kroneborg Slot*, thend 17. Octobris.

Kiöbenh. Selsk. Skrifter. 7. D. S. 428—429.

[3607.] Kong FREDERIK II. giver Borgemestere og Raadmænd i Kiöbennhaffn den i Frue Kirke nylig ophængte Klokke, kaldet "Kongens Klokke", men forbyder derhos at lade ringe med denne Klokke for noget Liig, med mindre derfor til Kirken gives 10 gamle Dalere. — *Friderichsborgh Slott*, thenn 26. dagh Octobris. 1581. 26. Octobr.

Nye D. Mag. I. S. 56.

[3608.] Literæ commendatitiæ HENRICI RANTZOVII Gerhardo Rantzovio filio, cum literis et mandatis regiis in Hispaniam misso, ad Antonium Perenottum cardinalem de Granuella datæ. — 1. Nov. 1. Novbr.

Danske Mag. IV. S. 100.

[3609.] Fastsættelse af Grændserne mellem de Kong Frederik II. og Hertug Adolf tilfaldende Dele af Ditmarsken, ved HEINRICH RANTZOW, Statholder, JÜRGEN SEHESTEDTE og fire andre kongelige og fyrstelige Commissarier. — *Heide in Dithmarschen*, den dreyzehenden Nov. (Tydsk.) 13. Novbr.

A. Viethen, Beschr. des Landes Dithmarsch. S. 412—418. Corp. Constitut. Regio-Holsat. 2. B. S. 955—964.

[3610.] Kong FREDERIK II.s og Hertug ADOLFS Confirmation og Forkyndelse af Fastsættelsen af Grændserne mellem de Kongen og Hertugen tilfaldne Dele af Hertug Hans's Andeel af Ditmarsken. — *In der Heyde*, (uden Dag). (Tydsk.) post 13. Nov.

A. Viethen, Beschr. des Landes Dithmarsch. S. 419—426. Corp. Constitut. Regio-Holsat. 2. B. S. 944—955.

[3611.] Kong FREDERIK II. befaler Hans Laugesen, Superintendent i Ribe, at visitere Kirkerne i Thörninge Lehn i Sönder-Jylland, saa mange som forhen have ligget til Riber Stift, og sender ham sit aabne Brev til Præsterne sammesteds, at de skulle være ham lydige som deres rette Superintendent. — *Friderichsborg Slott*, thend xx Nouembris. 20. Novbr.

Kirkehist. Saml. 1. B. S. 477—478.

[3612.] Kong FREDERIK II.s RETTERTINGS Dom, hvorved der gives Fru Karene Gyldenstierne til Tanderup Rigens Forfölgning imod Erick Löcke til Torp angaaende Skifte efter afgangne Eiiller Löcke, hvis samtlige efterladte Gods og Eiendom denne har taget i Besiddelse. — *Wordingborrig Slott*, thend 29. Nouembris. 29. Novbr.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 4. Saml. S. 4—10.

[3613.] Kong FREDERIK II.s Bevilling, at Heiligenhafens Indbyggere maatte lade anholde og arrestere deres Debitorer og disses Gods i Heiligenhafen eller andensteds, naar de ikke have kunnet erholde Ret over dem i den Jurisdiction, hvorunder de hörte. — *Schlosz Kronburg*, den 4. Monatstag Decemb. (Tydsk.) 4. Decbr.

Corpus Constit. Regio-Holsat. 3. B. S. 1269—1270.

[3614.] Kong FREDERIK II.s Contract med Hans Kniper om at male Tapeterne i den store Dandsesal paa Kronborg for i alt 9000 Rdl.; de skulde forestille Danmarks 111 Konger og for Resten Jagtstykker. — *Schlosz Cronenburgk*, den neundten Monats Tagh December. (Tydsk.) 9. Decbr.

Nye D. Mag. II. S. 99—100.

[3615.] Kong FREDERIK II. befaler Christoffer Walckendorff at besörge 2000 hollandske Tagsteen kjöbte og sendte fra Kiöbnehaffn til Brug for Kroneborg Slot. — *Kroneborg Slott*, thend 12. dag Decembris. 12. Decbr.

Nye D. Mag. I. S. 78—79.

1581. 12. Decbr. [3616.] Churfyrst AUGUSTUS til Sachsen, Hertug ULRICH til Meklenborg og Landgrev WILHELM til Hessen som Mæglere, og Kong FREDERIK II. og Hertugerne ADOLF og HANS DEN YNGRE til Slesvig og Holsten ratificere det den 12. August s. A. oprettede Forlig, (Jvf. Nr. 3597.) — Den zwölfften Decembris. (Tydsk.)

C. F. A. Ostwald, zur Würdigung der Schrift etc. II. S. 14—23.

24. Decbr. [3617.] Kong FREDERIK II.s Gavebrev til Skolemesteren i Kjöbenhavn paa Kronens Part af Tienden af Fanefiord Sogn paa Möen. — *Friderichsborg Slott*, den xxiiij. Decembris.

Hofman, Fundationer. T. IX. S. 90—91.

1582.

1582.

9. Januar. [3618.] Brev fra Rentemesteren CHRISTOFFER VALKENDORFF til Abssolon Juel til Melgardt, Kongens Secretair, angaaende den nye Mynt, som Kongen havde i Sinde at lade slaae ved Myntmesteren Pouell Gulden, samt nogle Ideer til en Instrux for denne sidste. — *Köpenhaffn*, 9. Januarii.

Nye D. Mag. V. S. 120—121.

11. Januar. [3619.] JOANNES STURMIUS, rector, ad Fredericum II. regem scribit de studio et ingenio Holgeri Vlffstandt, petens, ut in Galliam aut Italiam ad studia perficienda eum mittat cum præceptore Theophilo Richio Hasso; præterea de novis rebus politicis. — *Northemii*, 11. Januarii.

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 2. Th. S. 455—458.

15. Januar. [3620.] AXEL GYLDENSTJERNE, Landsdommer i Skaane, indstævner Wrams Byemænd til Tinge, da Henrik Brade til Widtskiöffle havde berettet, at nogle af dem afgivne Vidnesbyrd ikke stemmede med et af Arild Hvidtfeldt afgivet Vidne. — *Schanninge Landsting*, xv. Jan.

Uddr. i P. Wieselgren, De la Gard. Arch. 5. D. S. 166.

20. Januar. [3621.] Kong FREDERIK II. indbyder Fru Cetzille Oxe, Erick Podbuskes Efterleverske, til "nogle sine Tjeneres og nogle, höibaarne Fyrstinde, sin kjære Hustrues Jomfruers" (bl. a. Peder Reetz's og Karen Rostrups) Bryllup, som Kongen agter at gjöre Fastelavns Söndag d. 25de Febr. paa Kjöbenhavns Slot. — *Frederichsborg slot*, thend xx januarii.

H. F. J. Estrup, Tygestrup. S. 172—173.

27. Januar. [3622.] Kong FREDERIK II. tilsikkrer den Norske Adel og Laugmændene deres Privilegier og Friheder, i Anledning af at de havde i et Herre-Möde til Opslo samtykket i at den unge Prinds Hertug Christian (IV) skulde tiltræde Regjeringen efter sin Faders Död, ligesom alt var skeet i Danmark paa Herredagen i Odense om Sommeren 1580. — *Frederichsborg Slott*, thend 27. Dag Januarii.

Danske Mag. III. S. 124—125.

1. Febr. [3623.] Det SVENSKE RIGSRAADS Skrivelse til det danske i Anledning af den skotske Baron Anders Kiettz Fordringer. — *Stochollm*, d. 1. Febr. (Svensk.)

P. Wieselgren, De la Gard. Arch. 4. D. S. 71—76.

[3624.] Kong FREDERIK II. befaler Rentemesteren Christoffer Valkendorf at udfærdige et nöiagtigt Lehnsbrev paa Abramstrup Lehn for Embedsmanden dersteds Borchertt von Papenheim, der endnu ikke havde erholdt et saadant. — *Kroneborg*, 3. Febrarij. 1582. 3. Febr.

Ann. for nord. Oldk. 1855. S. 94.

[3625.] Kong FREDERIK II.s Anordning om det Opsyn, Övrighederne i Söstæderne og ved Færgestederne skulle have med, at ingen Reisende uden Pasbord begiver sig ind eller ud af Riget. — *Kroneborg Slott*, then xii. Februarii. 12. Febr.

P. Friis Edvarsen, Underr. om Schielschiör. S. 486—488.

[3626.] Kong FREDERIK II.s Privilegier for den norske Adel. — *Kronborg Slot*, den 14. Febr. 14. Febr.

H. Paus, kgl. Forordn. for Norge. S. 391—393.

[3627.] Kong FREDERIK II.s Resolution, at Falkenberg, der havde mistet sin Kjöbstadrettighed, atter maatte nyde samme, ligesom forhen. — *Fridrichsborgs Slot*, then 17. Febr. (Svensk Övers.) 17. Febr.

J. Richardson, Hallandia. S. 81—82.

[3628.] LUCAS BACKMEISTER underretter Kong Frederik II. om, at han endnu ikke har nogen lærd ung Mand at anbefale ham til tydsk Prædikant, men at han skal bestræbe sig for at udfinde en saadan. — *Rostogk*, den 26. February. (Tydsk.) 26. Febr.

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 3. Th. S. 332—333.

[3629.] Kong FREDERIK II. tilkjendegiver Rentemesteren Christoffer Valckendorff, at han efter Forestilling af Borckhortt von Papenheim, Embedsmand paa Abramstrup, har eftergivet Bönderne i Abramstrup Lehn deres Restancer af Madskatten indtil Aar 1577, hvorfor han befaler ham at give denne Lehnsmand Qvittering for disse Restancer. — *Haffniæ*, 28. Febr. 28. Febr.

Ann. for nord. Oldk. 1855. S. 95.

[3630.] Kong FREDERIK II.s Befaling til Johan Buckholt, ufortövet af Kongens Indkomster i Island at udrede det resterende af den til fattige Præsters Understöttelse bestemte Sum. — *Kiöbenhaffn*, thend 28. Februarii. 28. Febr.

Finni Johannæi Hist. Eccl. Isl. T. III. p. 25—26. M. Ketilson, Forordn. til Isl. 2. D. S. 100.

[3631.] Mageskiftebrev, hvorved Kong FREDERIK II. overlader Anders Bing til Smidstrup noget Kronens samt Kronens Rettighed og Herlighed i en jordegen Bondegaard i Öija i Kælsa Sogn. — *Fredriksborg*, den 5. Mars. 5. Martii.

Udt. i L. B. Falkman, Upplysningar etc. 2. D. S. 63—64.

[3632.] Kong FREDERIK II.s Brev til Geistligheden i Blekinge, at Niels Krabbe er udnævnt til Stiftslehnsmand dersteds (i Sölvitsborg), at den geistlige Jurisdiction i Blekinge er ham betroet, og at det er ham paalagt at foretage en Revision af alle Kirkens Regnskaber i Blekinge. — *Fredriksborg*, den 15. Mars. 15. Martii.

Udt. i L. B. Falkman, Upplysningar etc. 2. D. S. 64—65.

[3633.] FYRSTELIG Resolution angaaende Retsvæsenet, Politievæsenet, og navnlig Brandvæsenet i Husum. — *Gottorff*, den 19. Mart. (Tydsk.) 19. Martii.

C. U. Beccau, Gesch. Husums. S. 293—294.

[3634.] Kong FREDERIK II.s Forordning for Cremper- og Wilster-Marsk angaaende Drabsmænds Forfölgelse. — *Cronenburg*, den 11. April. (Tydsk.) 11. Aprilis.

Corpus Constit. Regio-Holsat. 2. B. S. 87—89.

1582. 18. Aprilis. [3635.] Kong FREDERIK II. beder Dronning Elisabeth af England at sende ham et Par engelske Pasgængere, hvorimod han tilbyder hende en magelig Vogn af en egen Construction. — 18. Apr.

Udt. i Nye D. Mag. IV. S. 250. (Efter en tydsk Oversættelse.)

19. Aprilis. [3636.] Kong FREDERIK II. befaler, at Hammers Commune-Rente, som for nogen Tid var bleven lagt til Opslo Domkirkes Bygning, atter skal henlægges til Hammer Domkirke, og anvendes i tre Aar til Restauration af denne i sidste Feide afbrændte Kirke, og til Opförelse af Skolen, samt derefter til Lönning for Præsten, som tillige skal være Skolemester, og til Underhold for 10 fattige Skolebörn. — *Frederiksborg*, den 19de Dag Aprilis.

F. Thaarup, Magazin for Danm. og Norges Beskr. 2 B. S. 226—231.

22. Aprilis. [3637.] Kong FREDERIK II. befaler Christoffer Walckendorff ikke at udsende "Thydstöll" til Slottet uden hans egen skriftlige Befaling. — *Frederichsborg Slott*, thend 22. Aprilis.

Nye D. Mag. I. S. 79.

23. Aprilis. [3638.] Delings-Reces mellem Kong FREDERIK II. og hans Broder Hertug HANS DEN YNGRE af Slesvig, Holsten etc. — Montags nach Quasimodogeniti den drey und zwantzigsten Mohnahtstagk Aprilis. (Tydsk.)

N. Falck, Staatsrechtl. Urk. der Herzogth. Schlesw. u. Holst. S. 82—89. Extr. i Apologia des fürstl. Hauses Schl., Holst. etc. 1654. fol. Kj—Liij. Wahre Vorstell des nähern Succession-Rechtens Hertz. Joachim Ernsten etc. 1668. Beyl. S. 33—37. Diarii Europæi contin. XIX. Append. S. 134—137 og S. 289—291.

28. Aprilis. [3639.] Extract af Kong FREDERIK II.s Skrivelse til Gesandterne ved det keiserlige Hof, Heinrich von Ahlefeld til Satrupholm og Lic. Joachim Reich, at de hos Keiseren skulle arbeide paa, at der bliver givet Kongens Broder Hertug Hans Forlening "zur gesamten Hand" med Hertugdömmet Holsten og tillige Expectance-Brev paa Grevskaberne Oldenborg og Delmenhorst. — (D. 28. Apr.)

Wahre Vorstellung des nähern Succession-Rechtens Hertz. Joachim Ernsten etc. 1668. Beyl. S. 22.

28. Aprilis. [3640.] MAURICIUS CHRISTENSÖN, Superintendent, samt TRE PROVSTER paa Gulland, og BORGEMESTER OG RAAD I WISBY, tilkjendegive Kong Frederik II. deres Beredvillighed til at möde iflölge Kongens Stævning i Anledning af den gullandske Præst Hr. Söffuerenn Hjorts Sag, der var dömt til en Lögner, men bede sig undskyldte, da bemeldte Præst ikke havde villet sætte dem "wiszenn och lowenn for kost og tæringh", förend hans Sag havde været i Rette. — *Wisby*, then 28. Aprilis.

Danske Mag. 3. Række. III. S. 209—211.

7. Maji. [3641.] Kong FREDERIK II. befaler begge Superintendenterne i Island at komme med förste Leilighed ned til Kjöbenhavn, for at der kan blive gjort en fast Forordning angaaende Præsternes Indtægter, m. m. — 7. Maji.

Udt. i Finni Johannæi hist. eccl. Isl. T. III. p. 4—5. M. Ketilson, Forordn. til Isl. 2. D. S. 101—102.

9. Maji. [3642.] ANDREAS CELICHIUS sender Kong Frederik II. anden Deel af sin christelige Postille, som han har tilegnet ham. — *Gustrow*, den 9. May. (Tydsk.)

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 3. Th. S. 311—312.

[3643.] Kong FREDERIK II.s Befaling til Johan Buchholt at tilbagebetale de af en vis Erich Arnsen paa Island modtagne 300 Daler, og behandle hans Sag med Lov og Ret. — *Fredrichsborg*, thend xiiij dag Maii. 1582. 14. Maji.

Finni Johannæi Hist. Eccl. Isl. T. III. p. 10.

[3644.] Kong FREDERIK II. befaler Christoffer Walckendorff at taxere Onsze Skibsrede i Norge, hvormed han havde forlenet Hendrich Brochenhus, efter Hugo Bedou, for en billig Afgift. — *Kroneborg Slott*, thend xix Maij. 19. Maji.

Nye D. Mag. I. S. 79.

[3645.] Dronning ELISABET af England tilmelder Kong Frederik II. Grunden, hvorfor hun saalænge havde opsat at sende ham Hosebaandsordenens Insignier, hvilket nu uden Forhaling skulde skee; tillige omtaler hun de af Kongen forlangte Pasgængere. — *Greenwich*, 21. Mai. 21. Maji.

Udt. i Nye D. Mag. IV. S. 251. (Jvf. Nr. 3648. 58—60. 75—77. 82. 83. 706.)

[3646.] Kong FREDERIK II.s Privilegier for Kjöbstaden Thonsberg. — *Frederichsborg Slott*, thend xxIII. Dag Maij. 23. Maji.

J. Müller, Beskr. over Tonsberg. S. 38—42.

[3647.] Kong FREDERIK II.s Rescript til Dom-Capitlet i Schleszwig angaaende Friderich Rantzows Archidiaconat og Canonicat og et Exspectance-Brev paa et Canonicat for Rector M. Hildebrandt Eming. — *Schlosz Friderichsburg*, den 24. Maii. (Tydsk.) 24. Maji.

J. F. Noodt, Beyträge. 2. B. S. 351—357.

[3648.] Dronning ELISABETHS Instruction for Lord WILLOUGHBY, som blev sendt til Kong Frederik II. for at overgive ham Hosebaandsordenen, og tillige underhandle i visse Handelsanliggender. — 4. Junius. (Oversættelse af Engelsk.) 4. Junii.

Nye D. Mag. IV. S. 255—260.

[3649.] Kong FREDERIK II.s Befaling til Möens Indbyggere, at de skulle gjöre Indvaanerne i Stege Tilföring med hvis Gods og Vare, de havde at afhænde, og der i Byen holde Axeltorv, som i andre Kjöbstæder. — *Kjöbenhavn Slot*, den 16de Juni. 16. Junii.

J. Paludan, Beskr. over Möen. 2. D. S. 295.

[3650.] Grev P(ONTUS) DE LA GARDIJES Brev til Lars Hoordeel, hvori han anmoder denne om at betale Henrich Mumme, Borger i Kjöbenhavn, 200 Daler, som vare bestemte til Indkjöb af Tjære o. s. v. — *Swartzöö*, th. 17. Junii. (Svensk.) 17. Junii.

P. Wieselgren, De la Gard. Arch. 4. D. S. 221—222.

[3651.] Kong FREDERIK II.s Ordinants om Ægteskabssager. — *Kiöbenhaffn*, den 19de Junii. 19. Junii.

Saml. af kgl. Forordn. Kbh. 1590. fol. Fiiij—Jij. (med Dat. 19. Julij). H. Paus, kgl. Forordn. for Norge. S. 393—404. Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Love. 4. D. S. 300—310.

[3652.] Kong FREDERIK II. paalægger Adelen i Riget at "overgive deres Bolskab" samt forordner, at de Börn, som Adelspersoner maatte avle med ufrie Qvinder, ikke skulle regnes for Adelsbörn eller tage Arv i Jordegods efter Faderen eller Fæderne Frender. — *Haffniæ*, den 19. Junij. 19. Junii.

Saml. af kgl. Forordn. Kbh. 1590. fol. Biiij—Cij.

1582. 19. Junii. [3653.] Kong FREDERIK II. befaler, at Lehnsmændene skulle holde sig de kongelige Mandater og Forordninger strengt efterrettelige under deres Lehns Fortabelse. — *Kiöbenhavn*, d. 19. Junii.

Saml. af kgl. Forordn. Kbh. 1590. fol. Aij—Aiij. H. Paus, kgl. Forordn. for Norge. S. 390—391. M. Ketilson, Forordn. til Isl. 2. D. S. 102—104.

19. Junii. [3654.] Kong FREDERIK II. tillader Borgemestere og Raadmænd i Aarhuss at holde en Viinkjelder der i Byen, hvorhos det forbydes enhver anden at sælge Viin ud af Huset i Kander, Stobbe eller Potter. — *Kiöpnehaffn*, thend xix Juny.

Hübertz, Aktst. vedk. Aarhus. I. S. 210—211.

21. Junii. [3655.] Kong FREDERIK II. indskærper Kronens Bönder og Tjenere i Onsild Herred, som ligge og tjene til Mariager Kloster, at gjöre Rans Toug og andre Toug og være udi Nævn, saasnart de derom lovligen blive tilnævnte og kaldede, ligesom de andre Kronens Tjenere i samme Herred, der ligge til Drotningborg Slot. — *Kiöbenhaffn*, then XXI. Junii.

Danske Mag. VI. S. 179.

21. Junii. [3656.] Kong FREDERIK II.s aabne Brev, hvorved han eftergiver Borgemester, Raadmænd og menige Borgere i Stege, hvis de af forgangne Aars Penningers Skatter til denne Tid ere blevne Kongen skyldige, og bevilger, at samme Bye herefter ikke skal give mere end 100 Mark, som Mynten för gik, til aarlig Byskat. — *Kjöbenhavn Slot*, den 21. Juni.

J. Paludan, Beskr. over Möen. 2. D. S. 295—297.

26. Junii. [3657.] Kong FREDERIK II. befaler Christoffer Walckendorff at forsende nogle Öxen til Frederichsborg Slot. — *Kroneborg Slott*, thend 26. Junij.

Nye D. Mag. I. S. 79—80.

27. Junii. [3658.] Literæ ELISABETHÆ, reginæ Angliæ etc., per quas Perigrino domino de Willoughby et Ersby et Gilberto Dethinck, equiti et regi armorum, ambassiatoribus suis ad Fredericum (II.) regem Daniæ etc. destinatis, plenam confert potestatem dicto regi subligaculum et trabeam et reliqua insignia ordinis garterii deferendi et donandi nomine reginæ. — *Grenewici*, 27. die mensis Junii.

E. Ashmole, the institution of the order of the garter. Append. No. LXVII. fol. q1.
J. Bircherodius, de equestri ordine elephant. p. 15—16.

c. 27. Junii. [3659.] Dronning ELISABETH af Englands Befaling om til Lord Willoughby at udlevere adskilligt til Forfærdigelsen af Hosebaands-Ordens-Dragten for Kongen (Frederik II.) af Danmark. — (Udateret.) (Engelsk.)

E. Ashmole, the institution of the order of the garter. Append. No. LXXVII. fol. r1—r2.

28. Junii. [3660.] BEFALING til Mr. Stoneley af Dronningens Skatkammer at udbetale en Sum til Gilbert Dethinck, Vaabenkonge, og Somerset, Herold, der skulle ledsage Lord Willughby til Danmark med Hosebaandsordenen til Kong Frederik II. — *Grenewich*, the 28. day of June. (Engelsk.)

E. Ashmole, the institution of the order of the garter. Append. N. XCI. fol. s2.

29. Junii. [3661.] Hertug JULIUS af Brunsvig og Lüneburgs Testamente, til Fordeel for sine Börn, hvori han anbefaler sin Sön Henrik Julius som regjerende Hertug at beholde Venskab med Kongen af Danmark, og i vigtige Anliggender at henvende sig til ham, Keiseren eller Churfyrsterne af Sachsen og Brandenburg. — *Heinrich-Stadt*, am Tage Petri und Pauli Apostolor., welcher war Freytag der 29. Junii. (Tydsk.)

Bünting u. Letzners Brunsw. Lüneb. Chronik, udg. af P. J. Rehtmeier. T. II. S. 1029—1045.

[3662.] PEDER OXES ARVINGERS Revers til hans Enke Fru Mette Rosennkrandtz, om at lade hende faae hvad Adkomstbreve paa Gods til Peder Oxe, Arvingerne havde faaet udleverede, naarsomhelst hun behövede dem til at forsvare det Gods med, som hende var tilskiftet. — *Kiöffuindhaffn*, thend 1ste Jullii. 1582. 1. Julii.

Ryge, P. Oxes Levnet. S. 417—419.

[3663.] Kong FREDERIK II.s Befaling til Forstanderne for det almindelige Hospital i Helsingör, at de med Skolemesteren sammesteds skulde have nöie Indseende med de Skolepersoner, som i Hospitalet underholdes, og dersom nogen forholdt sig utilbörligen, at de da strax skulde udsætte ham fra Almisse og Kost. — *Cronborg Slot*, d, 4. Julij. 4. Julii.

Hofman, Fundationer. T. VII. S. 97—98.

[3664.] Kong FREDERIK II. befaler, at de, som havde Tiender, der vare tillagte det almindelige Hospital i Helsingör, i Fæste, under Straf af at have forbrudt deres Fæstebreve skulde betale Afgiften i rette Tid; tillige forbyder han andre end Forstanderne at befatte sig med Hospitalets fæsteledige Tiender. — *Cronborg Slott*, thennd 4. Julij. 4. Julii.

Hofman, Fundationer. T. VII. S. 98—99.

[3665.] Kong FREDERIK II. bevilger de Fattige i Hospitalet i Helsingör et Bundgarns-Stade ud for "*Snedker Stenen*", ad gratiam. — *Cronborg Slott*, thennd 4. Julij. 4. Julii.

Hofman, Fundationer. T. VII. S. 99—100.

[3666.] DAUID CHYTRAEUS Frederico II. regi nunciat, se librum quendam Christiano filio regis dedicasse, literasque dedicatorias, Germanice conversas, mittit. — *Rostochii*, 10. Julii. 10. Julii.

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 3. Th. S. 171—182.

[3667.] Kong FREDERIK II. befaler Christoffer Walckendorff at aftakke nogle "Enspendiger", da Hofmarskalken Jörgen Wrne med Tilladelse var fraværende i Skaane, og derfor ikke kan tilkjendegive dem det. — *Thudtze*, thend xx dag Julij. 20. Julii.

Nye D. Mag. I. S. 80—81.

[3668.] Dom af den kongelige Statholder HINRICH RANTZOW med tilforordnede Raad, angaaende Brugen af Fælledsmarken ved Meldorff. — *Itzehoe*, den 21. Julii. (Tydsk.) 21. Julii.

Corp. Constit. Regio-Holsat. 3. B. S. 1388—1389.

[3669.] Kong FREDERIK II.s Bevilling for Indbyggerne paa Samsöe, at de frit og ubehindret maae kjöbe Bygningstömmer, Ved, Kul, Ildebrand, Vender, Hjul og slige Böndervarer saavel i Aarhuus som andensteds i Nörre Jydland og uformeent og ubesværet at före det af Landet og til Samsöe. — *Aufven-Söe*, den 22. July. 22. Julii.

L. Thurah, Beskr. af Samsöe. S. 84—85.

[3670.] Kong FREDERIK II.s Privilegium for Samsöes Indbyggere, at deres Retssager först skulle ordeles paa Herredstinget der paa Landet, og ikke forfölges i anden Instants for Viborg Landsting men for Lehnsmanden paa Kallundborg Slot, hvis Domme kunde derpaa indankes for Kongen eller Rigsraadet til almindelig Herredag. — *Aufven-Söe*, den 22. July. 22. Julii.

L. Thurah, Beskr. af Samsöe. S. 85—87.

[3671.] ERIK LANGE til Engelsholm erholder ved Mageskifte med Kongen og Kronen noget Gods i Törild Herred mod andet Gods i Jerluf Herred i Koldinghuus Lehn. — *Kalundborg*, d. 26. Julii. 26. Julii.

Udt. i Danske Mag. IV. S. 28.

1582. 1. Augusti. [3672.] Brev, hvorved MOGENS GÖYE til Bremersvold, Hövedsmand paa Corsör Slot, paa Kongens gode Behag bevilger, at Hr. Morten Matsen, Sognepræst til Skjörpinge, maa nyde Kongens Aopart af Tiende-Korn af bemeldte Sogn. — *Corsör Slot*, den förste Dag Augusti.

P. Friis Edvarsen, Underr. om Schielschiör. S. 589.

9. Augusti. [3673.] Literæ DAVIDIS CHYTRÆI (ad Dr. Philippum Marbachium datæ), in quibus inter alia scribit, quicquid in aula Danica benevolentiæ sibi reliquum fuisset, iam esse sublatum. — *Rostochii*, pridie Laurentii.

J. Fechtius, hist. eccles. sec. XVI. supplem. p. 652—653.

11. Augusti. [3674.] Kong FREDERIK II. melder Christoffer Walckendorff, at han havde eftergivet Kjöbstaden Aahusz et Aars Byskat, som den resterede for, og beder ham give den Qvittering derfor. — *Kroneborg Slot*, thend xj dag Augusti.

Nye D. Mag. I. S. 81.

11. Augusti. [3675.] Kong FREDERIK II.s Erklæring til Dronning Elisabeths Gesandt Lord Willoughby, hvorledes han vilde modtage Hosebaandsordenen. — *Schlosz Cronenburgk*, Sonnabendts nach Laurentij den 11. Augusti. (Tydsk.)

Nye D. Mag. IV. S. 265—267.

15. Augusti. [3676.] Kong FREDERIK II.s aabne Brev, at han er bleven beklædt med Hosebaandsordenens Insignier, og lover at ville som Medlem af dette Samfund opfylde en god Ridders Pligter. — Den 15de August. (Latin og Tydsk.)

Udt. og Brudst. i Nye D. Mag. IV. S. 253.

19. Augusti. [3677.] Literæ FREDERICI II., regis Daniæ etc., per quas Dnum. Peregrinum, Baronem de Willoughby et Eresby, procuratorem suum constituit, qui nomine regis, secundum statuta ordinis garterii, omnia ad decus et ornamentum huius ordinis, regi ab Elizabetha regina donati, pertinentia perageret. — *In castro Croneburga*, die decimo nono mensis Augusti.

Ashmole, The institution of the order of the garter. Append. No. CXXI. fol. xl. T. Rymer, Foedera, ed. G. Holmes. T. VI. P. IV. p. 181. (Fragment.) Cfr. Nye D. Mag. IV. S. 252.

20. Augusti. [3678.] KEISERLIGT SVAR paa de kongelig Danske og fyrstelig Holstenske Gesandters Andragende om Forandring og Extension af afdöde Hertug Hans den ældres Investitur i Fyrstendömmet Holsten og Expectance-Brev paa Grevskaberne Oldenburg og Delmenhorst, hvilket Keiseren erklærer af bekjendte Grunde at ville lade beroe. — *Decretum per Imperatorem*, den 20. Augusti. (Tydsk.)

C. Gastelius, de statu publ. Europæ. p. 689.

23. Augusti. [3679.] Kong FREDERIK II.s Befaling til dem, som havde nogen af de Helsingörs Hospital tillagte Tiender i Malmöhuus Lehn i Fæste, at de skulde levere deres Afgift i Malmöe. — *Friderichsborg Slot*, 23. Aug.

Hofman, Fundationer. T. VII. S. 100.

27. Augusti. [3680.] Kong FREDERIK II.s RETTERTINGS Dom i en Sag mellem Hr. Peder Jenssen, Sognepræst til Estuadt og Rönnebierrig Kirker, og Jens Mortenssen i Tolstrup angaaende forskjellige Pengefordringer, hiin havde paa denne. — *Wordingborrig Slott*, thend 27de Dag Augusti.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 4. Saml. S. 10—14.

[3681.] Kong FREDERIK II.s RETTERTINGS Dom, hvorved en Sag udsættes, hvorunder Oluff Bagere, Raadmand i Otthensse, tiltaler Peither Keelbrecker, Borger sammesteds, for en Pengefordring m. m. — *Wordingborrig Slott*, thend 27de Augusti. 1582. 27. Augusti.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 4. Saml. S. 14—18.

[3682.] Juramentum FREDERICI (II.) regis Daniæ etc. de statutis clarissimi ordinis militaris in Anglia, qui de subligaculo nomen accepit, observandis. Augusto.

E. Ashmole, The institution of the order of the garter, Append. No. CLII. fol. s2. J. Bircherodius, de equest. ordine elephant. p. 16.

[3683.] Egenhændig Beretning af Lord WILLOUGHBY om hans Ambassade til Danmark, for at overbringe Kong Frederik II. Hosebaandsordenen og forebringe nogle Besværinger fra de engelske Kjöbmænd. (Oversættelse.) Augusto?

Nye D. Mag. IV. S. 260—265.

[3684.] Kong FREDERIK II. befaler Christoffer Walckendorff, af de specielle ham tilsendte Jordeböger over Lehnene i Fyrstendömmerne at uddrage en klar Jordebog over hvert Lehn, ligesom han havde gjort over Lehnene i Danmark, at lade den indbinde, og siden sende ham den. — *Frederichsborg Slot*, thend 2. Septemb. 2. Septbr.

Nye D. Mag. I. S. 81—82.

[3685.] VIBORG LANDSTINGS Dom, hvorved stadfæstes en af Söffren Block i Arden, Herredsfoged i Heenstedt Herred, afsagt Dom, der frakjender Hr. Jörgen Löcke til Offuergaardt, Lehnsmand til Mariager Kloster, et Stykke Eng i Als Mark, som han iflge Markeskjæls-Brev og Laasebrev paastod at höre til Haslegaardt. — *Paa Viborigs Lanndtzthing*, thenndt 15. Septhembris. 15. Septbr.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 4. Saml. S. 18—23. Extr. i Danske Mag. 3. Række. I. S. 214.

[3686.] Kong FREDERIK II. befaler Christoffer Walckendorff at bestille $2^1/_2$ Skippund Vox til Lys til kongeligt Brug, og deraf strax at sende $^1/_2$ Skippund til Frederichsborg. — *Kroneborg Slott*, thend 16. Septembris. 16. Septbr.

Nye D. Mag. I. S. 82.

[3687.] Kong FREDERIK II. befaler Byfogden Christen Christensen i Kjöbenhavn at lægge Beslag paa et Aars Rente af Adelens Gaarde, Huse og Boder i Staden, forsaavidt som denne Rente, der er indrömmet til Byens Befæstning, endnu ikke er indbetalt. — *Frederiksborg*, den 20de September. 20. Septbr.

G. F. Lassen, Kjöbenhavns Befæstnings Hist. S. 110.

[3688.] STRUCKSTORP-HERREDSTINGS Vidne, at Dom-Capitlet i Schleswigs Bönder ("Lansten vnd Lüde") ikke gaae til Herreds-Ting, men at Capitlet har sin egen Ret og Domstol og egen Capitels-Foged over sine Bönder. — *Fahrenstede*, den 22. Septembris. (Plattydsk.) 22. Septbr.

J. F. Noodt, Beyträge. 2. B. S. 357—360.

[3689.] Literæ GEORGII RADZIWYL, episcopi Vilnensis, ad Stephanum Bathory, regem Poloniæ, datæ, in quibus ei nunciat, Magnum, ducem Holsatiæ, mox Varsaviam venturum, ut in comitiis negotia sua curet, petitque a rege, ut illum quam citissime dimittat. — *Ex arce Rigensi*, die XXVII. Septembr. 27. Septbr.

Mittheil. aus der Gesch. Liv-, Ehst- u. Kurlands. 3. B. S. 380—381.

[3690.] Kong FREDERIK II. befaler Christoffer Walckendorff at udbetale Lauritz Holdst, forhen Ladefoged paa Amager og senere Ridefoged der paa Landet, hvad han maatte 29. Septbr.

1582. have fortjent, samt forordne ham en billig aarlig Lön, hvis han skal blive i Tjeneste. —
29. Septbr. *Frederichsborg Slott*, thend 29. Septembris.
Nye D. Mag. I. S. 82—83.

16. Octobr. [3691.] Kong FREDERIK II.s Skrivelse til Hertug Adolf af Slesvig og Holsten, angaaende Rector M. Hildebrand Eminga's Befordring til et Canonicat ved Dom-Capitlet i Schleswig. — *Auff vnserm Höff Neügarden*, den 16. Octobris. (Tydsk.)
J. F. Noodt, Beyträge. 2. B. T. 361—362.

17. Octobr. [3692.] Forslag fra BORGERSKABET I HAMBURG til Raadet, til Indskrænkning af adskillige offentlige Udgifter i Staden selv, til Gesandter o. s. v., tildeels, som der siges, fremkaldt ved at den næstfölgende 3 Kongers Dag skulde den 4de Termin betales i Segeberg af den Summa, som det paalaae Staden at betale til Kongen af Danmark. — *(Hamburg)*, den 17. Octobris. (Tydsk.)
J. C. Lünig, Teutsch. Reichsarch. Vol. XIII. (P. Spec. IX. IV. Contin. I. Th.) S. 1020—1032.

27. Octobr. [3693.] Instructio MAGNI, ducis Slesvicensis et Holsatiæ etc., legatis suis (Christiano Scrapphero, Friderico Krudenern, et Wilhelmo Sturtzio) ad Stephanum, regem Poloniæ, missis, data. — *In arce nostra Amboten*, die XXVII mens. Octobris.
Mittheil. aus der Gesch. Liv-, Ehst- u. Kurlands. 3. B. S. 333—338.

29. Octobr. [3694.] Literæ MAGNI, ducis Slesvicensis et Holsatiæ etc., ad Joannem Zamoiski de Zamoscie, supremum cancellarium regni Poloniæ, datæ, per quas Christianum Scrappherum, consiliarium suum, ei commendat. — *In arce nostra Amboten*, die XXIX. Octobris.
Mittheil. aus der Gesch. Liv-, Ehst- u. Kurlands. 3. B. S. 338—339.

2. Novbr. [3695.] Literæ MAGNI, in Livonia Osiliæ, Maritimæ et Curoniæ domini etc., ad Stephanum, regem Poloniæ, datæ, in quibus nunciat, se impeditum esse, quo minus ipse comitiis Varsaviensibus intersit, ideoque legatos misisse consiliarios suos Christianum Scrappherum, Fridericum Krudenern, capitaneum Ambotensem, et Wilhelmum Sturtzium, quibus ut plenam fidem adhibeat, petit. — *In arce nostra Amboten*, die II. mensis Novembris.
Mittheil. aus der Gesch. Liv-, Ehst- u. Kurlands. 3. B. S. 332—333.

5. Novbr. [3696.] Hertug ADOLFS Instruction for Johan von der Wische, Amtmand i Tönder, Christoffer Rantzow til Quarnebeck og Vicecantsler Dr. Josias Marcus som Hertugens Fuldmægtige ved den forestaaende Belening med Slesvig af Kongen i Kolding den 12. Novbr. — *Schloss Kiell*, den 5. Novemb. (Tydsk.)
Nordalbing. Studien. 4. B. S. 284—288.

6. Novbr. [3697.] Kong FREDERIK II.s Brev, hvorved den geistlige Jurisdiction i Gladsax Lehn overdrages Hans Spegel, Embedsmand paa Gladsax Slot, da det er besluttet, at denne Jurisdiction skal henlægges til Lehnsmændene, hver i sit Lehn. — *Haderslef*, den 6. November. (Svensk Overs.)
L. B. Falkman, Upplysningar etc. 2. D. S. 65—66.

13. Novbr. [3698.] Kong FREDERIK II. befaler Christoffer Walckendorff at lade hvad Smedearbeide, der maatte udfordres ved de til Kroneborg Slot affærdigede Rustvogne, som skulde bruges der ved Bygningen, besörge i Smedien for Slottet Kiöbnehaffn, ligesom hidtil. — *Koldinghusz Slott*, thend xiij dag Nouembris.
Nye D. Mag. I. S. 83.

[3699.] Kong Frederik II.s Lehnsbrev til ham selv som Hertug af Slesvig paa 1582.
den ham tilfaldne Deel af dette Hertugdömme efter Hertug Hans den ældres Död, samt paa 14. Novbr.
den samlede Haand til samme Hertugdömme og Landet Femern. — *Schlosz Coldingen*, den vierzehenden Monatstagk Nouembris. (Tydsk.)

Antislesvigholst. Fragm. 7. H. S. 85—88.

[3700.] Kong Frederik II.s Lehnsbrev til sin Broder Hertug Hans den yngre paa 14. Novbr.
den ham ved Hertug Hans den ældres Död tilfaldne Deel af Hertugdömmet Slesvig, og paa den samlede Haand af dette Hertugdömme og Landet Femern. — *Coldingen*, 14. Nov. (Tydsk.)

Nordalbing. Studien. 6. B. S. 314—316.

[3701.] Kong Frederik II. befaler Christoffer Walckendorff at sende saameget 15. Novbr.
Klæde til Hofskræderen, som kunde behöves til Vinter-Klæder for Hoftjenerne, iligemaade at fremsende saameget sort Engelskt, som kunde behöves for Dronningens Jomfruer. — *Koldinghusz Slott*, thend xv. dag Nouembris.

Nye D. Mag. I. S. 83. 98—99.

[3702.] Kong Frederik II. tilkjendegiver Mester Hans Mikkelsen, at han efter 15. Novbr.
Raadförsel med Rigsraadet har beskikket ham til at være den unge Prinds Christians Tugtemester. — *Coldinghuus*, 15de November.

Nye D. Mag. IV. S. 161—162.

[3703.] Brev, hvorved Niels Solgaard, Prædiker ved Domkirken i Viborg af Hr. 21. Novbr.
Jörgen Lyche til Overgaard, Ridder og Forstander for Mariager Closter, kaldes til Sognepræst i Mariager. — *Mariagger*, den 21. Dag November.

Danske Mag. VI. S. 278—279.

[3704.] Relation af Heinrich von Alefeld, Hennecke Rantzow og Joachim 1. Decbr.
Reich, over den Sendelse paa Kongen af Danmarks og Hertug Adolf af Holstens Vegne til Rigsdagen i Augsburg, hvor de af Keiser Rudolf II. modtoge Forleningen af den ved Hertug Hans den ældres Död ledige Trediedeel af Hertugdömmet Holsten. — *Segeberg*, den 1ten December. (Tydsk.)

J. F. Noodt, Beyträge. 1. B. S. 52—72.

[3705.] Responsum Stephani, regis Poloniæ, ad mandata Christiani Screpferi, 6. Decbr.
Friderici Krudener et Vilhelmi Sturtzii, legatorum Magni, ducis Slesvicensis et Holsatiæ etc., datum. — *Varsaviae*, VI. mens. Decembr.

Mittheil. aus der Gesch. Liv-, Ehst- u. Kurlands. 3. B. S. 339—313.

[3706.] Kong Frederik II.s Befaling til Beboerne af Albek Sogn, at de aarligen 14. Decbr.
skulde yde Kronens Tiende-Anpart i Kjerven til Skolemesteren i Sæby. — *Schanderborg Slot*, den 14. Decembr.

Hofman, Fundationer. T. IV. S. 83—84.

[3707.] Sir Peregrine Bertie Lord Willougbys Ed, aflagt paa Kong Frederik (II.) af Danmarks Vegne, om at denne vilde iagttage Hosebaandsordenens Statuter. (Engelsk.)

E. Ashmole, The institution of the order of the garter. Append. No. CLIII. fol. a2.
(Cfr. p. 451: "an. 25. Eliz.")

[3708.] Keiser Rudolf II.s Propositioner til Rigsdagen i Augspurg, hvori sub II. iblandt andet anföres som Gjenstand for Forhandling, Hanse- og Handels-Stædernes Besværinger over Kronen Danmark. (Tydsk.)

J. W. Hoffmann, Samml. ungedr. Nachr. 1. Th. S. 263—287, og navnlig S. 277.

1582. [3709.] Betænkning af GESANDTERNE ved Rigsdagen i Augspurg FRA FRI- OG RIGSSTÆDERNE over Keiser Rudolf II.s anden Proposition; da Kongen af Danmark ikke har været at formaae til at afhjelpe Besværingerne over den höie Told i Ori-Sunt, foreslaaes at belægge hans Undersaatter med lignende Afgifter i det romerske Rige, og tillige, da han ogsaa er en Fyrste i dette, at gjöre Sagen afhængig for Kammerretten; iövrigt henstilles til Keiseren at træffe de hensigtsmæssigste Forholdsregler. (Tydsk.)

J. W. Hoffmann, Samml. ungedr. Nachr. 1. Th. S. 510—514.

[3710.] Extract af Hertug ADOLF af Slesvig og Holstens "Reformations- und Policey-Ordnung" i geistlige og verdslige Sager for Flækken Husum. (Cfr. Nr. 3633.) (Tydsk.)

J. M. Krafft, zweyfaches Jubel-Gedächtnis. S. 461–463.

[3711.] Hertug ADOLF benaader Flækken Husum med den Wisbyske Söret. — (Udateret.) (Plattydsk.)

Corpus Statutor. Slesvicens. 2. B. S. 675—700; jfr. N. Falck, Handb. des Schl.-Holst. Privatrechts. 1. B. S. 436.

1583.

1583.

6. Januar. [3712.] KJÖBINGE SOGNEMÆNDS Kaldsbrev for Christoffer Trondzsen, skikket der til Sognet af Patronen Jens Tonnissen, Kannik i Lund, i Sognepræst Herr Albrit Mortensens Sted. — *Kjöbinge*, thenn VI. dag Januarii.

P. Wieselgren, De la Gard. Archiv. 5. D. S. 179—181.

20. Januar. [3713.] ALBRETT FRIIS til Harritzkier, Hövedsmand paa Riberhusz, qvitterer for 60 Daler, som han havde modtaget af Erick Lang til Engelstholm som Rente for 1582 af 1000 Daler, denne var ham skyldig. — *Wiborg Snapsting*, then 20. Januarij.

Danske Mag. IV. S. 30.

21. Januar. [3714.] Forlig mellem BORGEMESTER OG RAAD I RIBE paa den ene Side og BORGERNE paa den anden Side, i Anledning af nogen opstaaet Uenighed om nævnte Magistrats Indtægter, afsluttet paa Kong Frederik II.s Befaling af 10 Rigsraader. — *Ex Wiborig*, den 21. Januarij.

Nye D. Mag. II. S. 276—285.

29. Januar. [3715.] SIMON PAULI sender Kong Frederik II. en til ham og de unge Prindser dediceret Udlægning af Söndags-Epistlerne paa Latin, og lover, at der snart skal udkomme en Extract af hans tydske Postil, hvilket Skrift Kongen ved Vicke von Bulow havde opfordret ham til at udgive. — *Rostogk*, den 29. Januar. (Tydsk.)

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 3. Th. S. 312—315.

28. Febr. [3716.] Extract af en KONGELIG OG FYRSTELIG LANDDAGS-AFSKED, angaaende Afgiften af den tiende Penning af Arv i Fyrstendömmerne. — *Kiel*, den 28sten Febr. (Tydsk.)

Schlesw.-Holst. gemeinsch. Verordn. S. 230—232.

[3717.] Kong FREDERIK II. tillader Oliuer Brunell, Borger i Andorff, der har til- 1583.
budt sin Tjeneste til Grönlands Opsögelse, at nedsætte sig i Bergen og i 6 Aar at nyde Frihed 1. Martij.
for Skat og anden kongelig eller borgerlig Tyngde. — *Nyegaard*, thend förste Martij.

Grönlands hist. Mindesm. 3. B. S. 660—661.

[3718.] Kong FREDERIK II.s Brev til Oliuer Brunell, Borger i Andorff, og hans 1. Martii.
Medreder Arntt Meir, Borger i Bergen, som paa egen Bekostning agte at opsöge Grönland, at han vil erstatte dem deres Omkostninger og give dem særlig Privilegium paa dette Lands Beseiling, naar de skaffe Kongen vis Besked om Havnene og Leiligheden paa Landet. — *Nyegaard*, thend 1. Martij.

Grönlands hist. Mindesm. 3. B. S. 661—662.

[3719.] Kong FREDERIK II.s Söpas for Oliuer Brunnell og Arntt Meir paa deres 1. Martii.
forehavende Reise for at opsöge det til Norges Krone hörende Land Grönland. — *Nyegaard*, then j Martij.

Grönlands hist. Mindesm. 3. B. S. 663—664.

[3720.] Kong FREDERIK II.s Lehnsbrev til Franz Düsterhoeps Arvinger i Lüneburg 3. Martii.
paa de Rheinfeldske Saliu-Godser mod bestemte Afgifter. — *Hoff Neugarden*, den dritten Monathsztag Martii. (Tydsk.)

N. Staphorst, Hist. Eccl. Hamb. 1. Th. 4. B. S. 960—962.

[3721.] Anordning af BORGEMESTER OG RAADMÆND I SKIELSKÖR efter Andragende 4. Martii.
af Willom Ibsen, Capellan sammesteds, og Betænkning af Dr. Povel Madsen, Erkebisp i Sjelland, og Hans Jacobsen, Sognepræst i Skjelskör, om nogle Indtægter ved Kirkegangskoner, Ægteskab og Begravelse, som herefter skulde tilfalde Capellanen der i Byen. — *Skielskör Raadhuus*, Mandagen den 4. Martii.

P. Friis Edvarsen, Underr. om Schielschiör. S. 558—560.

[3722.] Kong FREDERIK II. overdrager Arild Hvitfeldt den geistlige Jurisdiction i 8. Martii.
Gers Herred. — *Koldinghus*, den 8. Mars.

Udt. i L. B. Falkman, Upplysningar etc. 2. D. S. 66.

[3723.] Kong FREDERIK II. befaler Christoffer Walckendorff at lade nogle Lader 9. Martii.
(ɔ: Lavetter), der ville blive sendte til Kiöbnehaffn fra Rendesborg Slot af Embedsmanden sammesteds Hans Rantzou, snarest muligt beslaae i Slottets Smedie, og derefter sendes tilbage. — *Wor gaard Nygaard*, thend 9. Martij.

Nye D. Mag. I. S. 99.

[3724.] Kong FREDERIK II.s Befaling, at alle de, som nyde og bruge Enge eller 13. Martii.
Jorder, der vare givne til Gilder eller Messer i Ribe, men siden vare henlagte til Huusarmes Nödtörft, uvægerligen skulle give de Huusarmes Forstandere al Afgift og Rente, som fra gammel Tid har været svaret af disse Jorder. — *Kolding Huus*, den 13. Martii.

P. Terpager, Ripæ Cimbr. p. 455.

[3725.] Uddrag af FLENSBORG Stadsraads Protokol, med Hensyn til Beslutningen 18. Martii.
at sende 3 Deputerede til en den 7. April berammet Stænder-Forsamling af Landstænderne for Hertugdömmerne Slesvig og Holsten i Rensburg. De valgte Deputerede beordres at afholde sig fra alle de Raadslag, som kunde være Kongen af Danmark til Skade. — Den 18. Mart. (Tydsk.)

J. H. a Seelen, Memorabil. Flensburg. p. 107—108.

1583. 22. Martii. [3726.] Testimonium ordinationis a D. PAULO VON EITZEN, superintendente, Antonio Brunoni, ad officium pastoris in parochia Emesbüllensi provinciæ Nordstrandiæ vocato, datum. — *Slesuigae*, feria 6. post Judica.

H. Muhlius, de reform. relig. in Cimbria. p. 197.

24. Martii. [3727.] Kong FREDERIK II.s Instrux for Hendrich Belou, Embedsmand paa Kolding-huus, hvorledes han skulde forholde sig mod Hertug Christian (siden Christian IV.), i Kongens Fraværelse. — *Coldinghuusz*, den 24. Dag Martii.

Danske Mag. V. S. 255—256. Udt. i J. J. Fyhn, Efterr. om Kolding. S. 39—40.

24. Martii. [3728.] Kong FREDERIK II. tilskriver Niels Friis og Hans Johansen paa Hindsgavel om at sende en af deres Sönner til Mester Hans Mikkelsen for at optugtes med den unge Prinds Christian. — *Coldinghuus*, den 24de Marts.

Nye D. Mag. IV. S. 162.

21. Aprilis. [3729.] ERIK LANGE (til Engelsholm) fik Fölgebrev til menige Bönder og Tjenere, som ligge til Bygholm, og Niels Skram sidst havde i Forsvar, at de skulde svare til ham. — Den 21. Aprilis.

Udt. i Danske Mag. IV. S. 30.

23. Aprilis. [3730.] Literæ STEPHANI, regis Poloniæ, ad Georgium Radziwill, episcopum Vilnensem et locumtenentem regis in Livonia, datæ, per quas eum hortatur, ut possessionem arcium, quas Magnus, dux Slesvicensis et Holsatiæ etc., tenuerat, post mortem eius ut videtur proximam adeat incolasque horum locorum sacramento regi adigat. — *Cracoviae*, die XXIII. Apr.

Mittheil. aus der Gesch. Liv-, Ehst- u. Kurlands. 3. B. S. 343.

23. Aprilis. [3731.] Literæ STEPHANI, regis Poloniæ, ad nobiles in territoriis castrorum feudalium Magni, Holsatiæ etc. ducis, habitantes datæ, in quibus iis nunciat, se, si quid humanitus huic duci contigerit, mandata misisse ad Georgium Radzivil, episcopum Vilnensem et in Livonia locumtenentem, cui ut fidem habeant eos hortatur. — *Cracovia*, XXIII. Aprilis.

Mittheil. aus der Gesch. Liv-, Ehst- u. Kurlands. 3. B. S. 344—345.

6. Maji. [3732.] Vidnesbyrd, udstedt af BENDE RANNDTZOU til Randtzholm (Rantzouholm), Befalingsmand paa Trannckor, JACOB JÖRGENSEN, Sognepræst til Snöde og Stonsz paa Langeland, og TVENDE KIRKEVÆRGER for de nysnævnte Kirker, om et Mageskifte mellem Hansz Stennsenn til Krogager og Nielsz Möller i Stonnsz, Stonnsze Kirkes Tjener, hvorved den förste fik en "ege laanne" af Stonnsz Kirkes Jord, som Niels Möller brugt haver, imod til Vederlag at give "thre plöynings butte och nogre ege". — Thennd 6. dag Maij.

Aktstykker etc. udg. af Fyens lit. Selsk. 2. Saml. S. 42.

10. Maji. [3733.] JOHAN BOCKHOLT til Klindtstrup (Klingstrup) overdrager ved Mageskifte tvende hans Hustru Lisabet Urne tilhörende Gaarde i Svindinge og Lamdrup i Fyen til Christoffer Valkendorff til Glorup imod tre Gaarde i Saltofte og Kelleklinte, Bierre Sogn, Flackebjerg Herred i Sjelland. — *Kjöbenhavn*, 10. Mai.

Udt. i Aktst. etc. udg. af Fyens lit. Selsk. 1. Saml. S. 171.

15. Maji. [3734.] PAULUS CYPRÆUS, missus ab Adolpho, duce Slesvici et Holsatiæ, ad regem Hispaniarum, per literas a Matthæo ab Otten, cardinalis Alberti archiducis Austriæ a consiliis et secretis, petit, ut sibi ex mandato ducis, antequam hoc iter ingrediatur, cum eo convenire liceat. — *Ulixbona*, 15. Maii.

J. F. Noodt, Beyträge. I. B. S. 349—350.

[3735.] Literæ Stephani, regis Poloniæ, ad nobilitatem episcopatus Curoniæ datæ, per quas ab ea petit, ut Stanislao Kostka de Stangenbergk, succamerario Culmensi, quem cum mandatis ob mortem Magni, ducis Holsatiæ etc., miserit, fidem habeat. — *Cracoviae*, die xxiii. mens. Maii. 1583. 23. Maji.

Mittheil. aus der Gesch. Liv-, Ehst- u. Kurlands. 3. B. S. 345—346.

[3736.] Literæ consolatoriæ Stephani, regis Poloniæ, ad viduam Magni, Holsatiæ etc. ducis, datæ ob mortem mariti; simul ab ea petit, ut Stanislao Kostka de Stangenberg, succamerario Culmensi, qui mandata quædam regis ei communicabit, plenam fidem habeat. — *Cracoviae*, die xxiii. mensis Maii. 23. Maji.

Mittheil. aus der Gesch. Liv-, Ehst- u. Kurlands. 3. B. S. 346—347.

[3737.] Placat, udstedt af Henning Boie, Dr. juris og Landfoged i Heide og Lunden i Ditmarsken, hvori det paalægges Alle og Enhver ikke at taale i sin Tjeneste men öjeblikkelig at bortjage saadanne Personer, som af Övrigheden ere befundne straffældige og uforbederlige. — *Lunden*, Middewekens nha Trinitatis. (Plattydsk.) 29. Maji.

F. C. Dahlmann, Neocorus. 2. B. S. 287—288.

[3738.] Pontus de la Gardie tilmelder Hertug Carl blandt andet, at Kongen af Danmark efter Hertug Magnus's Död paa Opfordring fra Curland havde sendt et Antal Krigsfolk under Admiral Siluester Franck, der förend Polakkernes Ankomst havde besat nogle af de Fæstninger, Hertugen havde havt for sin Livstid, og at Johan Ber var indsat som Statholder. — *Räfle*, then 9. Junij. (Svensk.) 9. Junii.

Handl. rör. Skandin. Hist. 36. D., S. 302—309.

[3739.] Kong Frederik II. stadfæster den efter kongelig Befaling af Hans Lindenaw, Hövedsmand paa Bergenhuus, med flere tiltagne Mænd foretagne Ordning af Bergens Gader og Almindinger for bedre at forekomme Ildebrands Fare. — *Hadersleffhuus Slot*, den 15. Junii. 15. Junii.

H. Paus, kgl. Forordn. for Norge. S. 404—408.

[3740.] Kong Frederik II. tilskriver (Borgemestere og Raad i Bergen) angaaende en til Alminding udlagt Eiendom, sender sin Stadfæstelse af Hans Lindenows Forordning (om Byens Gader og Almindinger), men tilkjendegiver, at de selv maae handle om Vederlag med dem, som miste noget af deres Eiendom, da Kronens Eiendom ikke dertil maa anvendes. — *Hadersleffhuus Slot*, den 15. Junii. 15. Junii.

H. Paus, kgl. Forordn. for Norge. S. 408—409.

[3741.] Kong Frederik II.s Forordning om Udstrækningen af "Stigts-Leensmændenes" Tilsyn med de Kirker, Præster, Degne, Kirketjenere og Kirkegods, Præste-Tiender og Præstegaarde og Degne-Boliger, som findes i deres Lehn, med Forbehold af de Rettigheder, som ere givne Prælater, Provster, Kanniker og Kapitler i Riget. — *Kiöbenhafn Slott*, den 19. Junii. 19. Junii.

P. Friis Edvarsen, Underr. om Schielschiör. S. 400—402.

[3742.] Kong Frederik II.s Rescript til Christen Wind, Lehnsmand i Kjöbenhavns Lehn, at lade Tömmermand Paaske, "som wed well att bygge Möller", forandre den i Kjöbenhavns Lehn etablerede Papirmölle til Kornmölle, da Papirfabrikationen ikke kunde betale sig. — *Haderssleewhuss*, 20. Junii. 20. Junii.

Danske Mag. 6. Række. I. S. 142. (Brev til Johan Thaube, Embedsmand paa Kronborg Slot, om desangaaende at underrette Paaske af samme Dato, omtalt sst.)

1583. 28. Junii. [3743.] JOHANNES MOLLER et PAULUS CYPRÆUS, legati ab Adolpho, duce Slesvici et Holsatiæ, ad regem Hispaniarum missi, per literas a cardinali Granvella petunt, ut sibi cum eo conferre liceat, antequam regi causam legationis exponant. — *Madridi*, die Junii 28.

J. F. Noodt, Beyträge. I. B. S. 350—351. (Cetera acta huius legationis quæ erat de pecuniis duci debitis, ibid. p. 351—377.)

2. Julii. [3744.] Kong FREDERIK II., der har afkjöbt Erick Lange til Engelstholm hans Hovedgaard Solluiig, beliggende i Fyrstendömmet Slesvig, forlener ham derfor med Kronens Slot og Lehn Bygholm i hans Livstid. (Jvf. Nr. 3729.) — *Haderslöff-Hus Slot*, then 2. Julii.

Danske Mag. IV. S. 28—30.

2. Julii. [3745.] KONGENS Forsikkrings Brev til Erik Lange (til Engelsholm), at han i fem Terminer til Kiler Omslag vil betale ham 58,000 gamle Daler, som Kongen skylder ham for Solvig Gaard og Gods. — *Haderslefhus*, den 2. Juli.

Udt. i Danske Mag. IV. S. 30.

15. Julii. [3746.] Mandata ab HENRICO, rege Navarreno, domino Jacobo Segurio Pardiliano tradita (maxime de discordiis ecclesiæ reformatæ sedandis), quorum ex formula cum Frederico II. rege acturus est. — *Neraci*, 15. Julii.

Henrici Navarrorum regis epist. ad imperat., reges etc. p. 30—55. *Dansk:* P. H. Resen, Frederich II.s Krönicke. S. 441—448.

20. Julii. [3747.] Uddrag af en KONGELIG COMMISSIONS Forhandlinger i Arvetvistighederne mellem Bertram og Wolff Pogwisch og Johann von der Wisch, angaaende Godserne Buckhagen, Oehe og Kronsgaard, hvilke ved Lodtrækning deles mellem dem. — (20. July.)
(Tydsk og Plattydsk.)

Arch. für Staats- und Kirchengesch. der Herzogth. 3. B. S. 95—96.

29. Julii. [3748.] Kong FREDERIK II. forlener Arild Hvitfeld til Lillö med Laholms Slot og Lehn, som Powel Hvitfeld, Befalingsmand i Hamstad, hidtil havde havt i Værge, samt overdrager ham den geistlige Jurisdiction i Lehnet. — *Haderslefhus*, den 29. Juli. (Svensk Overs.)

L. B. Falkman, Upplysningar etc. 2. D. S. 66—68.

31. Julii. [3749.] HENRICUS, Navarrorum rex, ad Fredericum II. regem scribit, se Dominum a Segur Pardillan legatum ad eum mittere, ut de inimicitiis Christianorum reformatorum exstinguendis aliisque de rebus tractet. (Cfr. Nr. 3746.) — *Neraci*, ultima die mensis Julii.

Henrici Navarrorum regis epist. ad imperat., reges etc. p. 23—30. *Dansk:* P. H. Resen, Frederich II.s Krönicke. S. 439—440.

2. Augusti. [3750.] Kong FREDERIK II. beder Christoffer Walckendorff at taxere Korször-Slot og Lehn, som Mogens Giöye var forlenet med, til en "liidelig" Afgift, da det efter hans Formening skal være ham for höit anslaget. — *Hadersleffhusz Slott*, thend ij dag Augusti.

Nye D. Mag. I. S. 99—100.

3. Augusti. [3751.] KONGELIG ORDRE til Lehnsmændene om ikke at foretage nogen Bygning paa de kongelig Slotte, Klostre eller Gaarde, uden Kongens egen Befaling. — *Haderszleffhusz*, thend 3. Augusti.

Nye D. Mag. VI. S. 155—156.

8. Augusti. [3752.] Kong FREDERIK II. beder Christoffer Walckendorff at beordre Effuert Kandestöber, som tjener hos Reinholtt Kandestöber i Kiöpnehaffn, at begive sig til hans Fader Hertugen af Meckelborg, hvor han vil erholde nærmere Besked. — *Rendersborg Slott*, thennd 8. dag Augustj.

Nye D. Mag. I. S. 100.

[3753.] VIBORG LANDSTINGS Dom i en Sag mellem Brödrene Jens Nielsen og Jep Nielsen i Bölböl, hvorved et Kjöb erklæres ugyldigt, ved hvilket Sidstnævnte, medens Broderen var udenlands, af sine Söstre havde tilkjöbt sig deres Andeel i den af deres afdöde Fader efterladte Gaard, ligesom ogsaa den Arvepart, som kunde tilfalde dem efter deres endnu levende Moder. — *Viburg Landsting*, thend 13. Augusti. 1583. 13. Augusti.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 4. Saml. S. 23—25.

[3754.] Literæ GEORGII RADZIWYL, episcopi Vilnensis et locumtenentis in Livonia, ad Stephanum, regem Poloniæ, datæ de negotiationibus cum legatis Farensbacii, præfecti Osiliæ, et de pugna die 8. Augusti apud Pilten commissa, in qua legatus quidam regis Daniæ necatus est; scribit præterea, se cognovisse, regem Daniæ Curlandis auxilium ferre nolle. — *Ex arce Rigensi*, die 13. Augusti. 13. Augusti.

Mittheil. aus der Gesch. Liv-, Ehst- u. Kurlands. 3. B. S. 347—352.

[3755.] Kong FREDERIK II. befaler Henrich Brahe, Lehnsmand paa Bornholm, at tiltale en ved Navn Morten Pedersen, der havde overfaldet Landsdommeren paa Tinget og kaldt ham en Skjelm og en Lögner. — 13. Septbr. 13. Septbr.

Udt. i Hübertz, Aktst. til Bornholms Hist. S. 492.

[3756.] Kong FREDERIK II. befaler, at Peder Hansen til Simlegaard, Landsdommer, Jens Kofod til Kiöndegaard, Christen Clausen til Hallegaard og Bent Hansen til Ellingsgaard skulle dömme over Borgemestere og Borgere i Nexö, der af den indstrandede Skipper Jann Jannsen havde fordret en overdreven Bjergelön. — 13. Septbr. 13. Septbr.

Udt. i Hübertz, Aktst. til Bornholms Hist. S. 493.

[3757.] Kong FREDERIK II. indskærper Bönderne paa Bornholm "rettferdeligen att thiende" efter Ordinantsen og Recessen. — 14. Septbr. 14. Septbr.

Udt. og Brudst. i Hübertz, Aktst. til Bornholms Hist. S. 493.

[3758.] Dom "dorch EINEN EHRWERDIGEN CALANDE" i en Ægteskabssag mellem Alheit Meldolps og Clausz Boye. — *Meldorp*, den 1sten Octob. (Plattydsk.) 1. Octobr.

N. Falck, Staatsbürgl. Mag. 1. B. S. 629.

[3759.] Kong FREDERIK II.s Brev til Mester Niels Hvid, Superintendent i Skaane, at han har erfaret, at den Præst, som for nogle Aar siden blev fradömt sit Kald formedelst et Skandskrift mod Hendrick Brade, Embedsmand paa Hammerhus, atter skal have erholdt sit Embede; han befaler ham at afgive Beretning om denne Sag, afsætte Præsten, og beskikke en Anden i hans Sted. — *Skanderborg*, thend 2. Octobris. 2. Octobr.

Danske Mag. 3. Række. III. S. 141—142.

[3760.] Kong FREDERIK II. giver Indbyggerne i Mariager deres Gaarde og Eiendomme og hvad Bygning de derpaa maatte opföre, til arvelig Eiendom, i Anledning af en Ildebrand sammesteds, hvorved alle deres Huse og Gaarde afbrændte. — *Skanderborg Slot*, den 5te Dag Octobris. 5. Octobr.

Danske Mag. VI. S. 279—280.

[3761.] Kong FREDERIK II. paalægger Jörgen Lyche, Embedsmand paa Mariager Kloster, at lade udvise Tömmer i Klosterets Skove til Hjelp for Mariagers Indbyggere, hvis Huse og Gaarde nyligen vare afbrændte; dog at han iagttager, at Skovene ikke tage Skade. — *Skanderborg*, then 5. Octobr. 5. Octobr.

Danske Mag. VI. S. 280—281.

1583. 5. Octobr. [3762.] Kong FREDERIK II. underretter Christoffer Walckendorff om, at han havde eftergivet Jacob Skriffuer, Borgemester i Kiöpnehaffn, Halvparten af hvad han var skyldig for Korn og andre Varer, som han havde oppebaaret af nogle kongelige Lehn i foregaaende Aaringer, og befaler ham at quittere for denne Halvpart. — *Skanderborg Slott*, thennd v. Octobris.

Nye D. Mag. I. S. 100.

9. Octobr. [3763.] Kong FREDERIK II.s RETTERTINGS Dom i en Gjeldssag mellem Jomfru Johanne Oxe til Rygaardt og Lauritz Knudtzen, Borger i Nestuedt. — *Wor Gaardt Triigeuelde*, thend 9de Octobris.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 4. Saml. S. 25—29.

10. Octobr. [3764.] ABSALON JULLS Brev til Christoffer Walckendorff, hvori meldes om Forhandlingerne med Hertugen af Churland om en Pengefordring. — *Skanderborg*, thend 10. Octobris.

Brudst. i Danske Mag. III. S. 141.

16. Octobr. [3765.] THOMAS FINCK, Borgemester i Flensborg, tilskjöder Kong Frederik II. det ham tilhörende Jordegods i Langenhorn Sogn i Norgos Herred. — *Flensburgh*, den 16ten Octobris. (Plattydsk.)

N. Falck, Samml. z. Kunde des Vaterl. 3. B. S. 371—374.

19. Octobr. [3766.] Hertug ADOLFS Befaling til Superintendenten M. Marcus Wrange om at sammentræde med sine Medbrödre i Hertugens Halvdeel af Ditmarsken, for at optegne de efter Skik og Brug gjeldende Regler angaaende ægteskabelige Forlovelser og Ægteskab. — *Tondern*, den 19ten Octobris. (Tydsk.)

N. Falck, Staatsbürgerl. Mag. I. B. S. 625.

26. Octobr. [3767.] Aabent Brev, udstedt af MOGENS GÖYE til Bremersvold, Hövedsmand paa Korsöer Slot, hvorved han tilkjendegiver, at Kongen havde bevilget, at Sognepræsten Hr. Christen Lauerson's iboende Gaard paa Omöe herefter skulde være en fri Præstegaard uden Afgift og Landgilde. — *Korsöer Slott*, den 26. Octobris anno redemptionis novæ (sic).

P. Friis Edvarsen, Underr. om Schielschiör. S. 547—548.

26. Octobr. [3768.] Erklæring fra GEISTLIGHEDEN I NORDREDELEN AF DITMARSKEN til Hertug Adolf i Slesvig og Holsten, angaaende Solemniteterne ved Trolovelser og Ægteskab, efter Landets Skik og Brug. — Den 26ten Octob. (Tydsk.)

N. Falck, Staatsbürgl. Mag. I. B. S. 625—628.

30. Octobr. [3769.] Den holstenske Cantsler ADAM TRATZIGERS Skrivelse til Superintendenten D. Paulus von Eitzen og Consistoriet i Slesvig, angaaende de i Ditmarsken gjældende Vedtægter for Trolovelse. — *Lügum Kloster*, den 30ten Octob. (Tydsk.)

N. Falck, Staasbürgl. Mag. I. B. S. 628—629.

11. Novbr. [3770.] Kong FREDERIK II. paalægger Rentemesteren Christoffer Valckendorff til Glorup Anskaffelsen af et Skib paa 50—60 Læster, som han havde skjenket Tygge Brahe. — *Paa wor Gaard Haffreballe*, thend XI. Dag Nouembris.

Danske Mag. II. S. 219.

23. Decbr. [3771.] THÖNNE PARSBERG til Harrestedgaard giver Landgilden af en Bondegaard i Brorup til Uddeling mellem Fattige i Hyllinge Sogn. — *Harrestedt*, Mandag næst for den Hellige Jull-Dag.

Hofman, Fundationer. T. VIII. S. 74—77.

[3772.] VIBORG LANDSTINGS Dom, hvorved en Sag mellem Henrik Friis til Vaskjærgaard og Gregorius Badskjær, Borger i Viborg, der havde ladet hiin fordele før en Oxe, et Læs Hö og et Læs Havre, som han skyldte sidstnævnte, henvises til Kongens og Rigsraadets Dom som anrörende en Adelsmands Ære. 1583.

Udt. i Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 3. Saml. S. 302.

[3773.] Kong FREDERIK II.s Befaling* til (Michel Knudsen, Kongens Capitain paa Orlogsflaaden,) at være tilstede i Kjöbenhavn förstkommende Midfaste Söndag, for at indtræde paa hvilket Skib, han bliver forordnet. — (Uden Sted og Datum.)

*P. Friis Edvarsen, Underr. om Schielschiör. S. 417—419, cfr. S. 79.

1584. 1584.

[3774.] Kong FREDERIK II. tillader Niels Bagger, Borger i Odense, at modtage som brugeligt Pant det Gods, som de Adelsmænd, der skyldte ham Penge, vilde pantsætte ham, men forbyder ham som Eiendom at tilkjöbe sig frit Jordegods — 10de Januar. 10. Januar.

Udt. i Nye D. Mag. VI. S. 169.

[3775.] SUNDSHERREDS TINGS Vidne, at Herredets otte Sandemænd havde stenet og stablet ret Skjel mellem Holmedrup Grund og Örkel Fang. — Onsdagen efter S. Povels Dag Conversionis, som var den 29. Januar. 29. Januar.

Udt. i Aktst. etc. udg. af Fyens lit. Selsk. 1. Saml. S. 101.

[3776.] Kong FREDERIK II. befaler Christoffer Walckendorff at skaffe saameget rödt Klæde, som kan behöves til dermed at "bethage Pallatzerne" i Wiborg, Othensze, Ringstedt og Lund, hvor hans Söns, Hertug Christians, Hylding skal skee. — *Skanderborg Slott*, thend xxx. dag Januarij. 30. Januar.

Nye D. Mag. I. S. 101.

[3777.] Bönskrift fra BROCKDORF SOGNS INDVAANERE til Kong Frederik II. om, at der maatte gjöres saadanne Foranstaltninger til Forögelsen af Brockdorp-Kirkes Indtægter, at den ikke blev Sognemændene til Byrde, fornemmelig ved Forhöielsen af Leieafgiften af Kirkens Marker. — *Brockdorp*, den 7. Februarii. (Plattydsk.) 7. Febr.

Archiv für Staats- und Kirchengesch. der Herzogth. 3. B. S. 305—308.

[3778.] Hertug ADOLF af Slesvig-Holsten-Gottorp beder Hertug Hans af Slesvig-Holsten-Sönderborg at betale den resterende "Tyrke-Hjelp" af Amtet Plöen og Klostrene Arensböcke og Reinfeld. — *Schlosz Gottorff*, den 18. Febr. (Tydsk.) 18. Febr.

Diarii Europæi contin. XIX. Append. S. 292—292 bis.

[3779.] Legatus Henrici Navarrorum regis (JACOBUS SEGURIUS PARDILIANUS) ad Fredericum II. regem scribit, se, rumore de afflicta valetudine regis retardatum, nunc demum Flensburgam venisse, petitque a rege, ut quam primum ad legationis suæ causam exponendam admittatur. (Cfr. Nr. 3749.) — *Flensburgæ*, ultimo Februarii. 29. Febr.

Henrici Navarrorum regis epist. ad imperat., reges etc. p. 80—83. *Dansk:* P. H. Resen, Frederich II.s Krönicke. S. 454—455.

1584. [3780.] Kong FREDERIK II. tilmelder Kapitlet i Ribe, at han paa Andragende af
4. Martii. M. Anders Vedel, Kannik udi Ribe Domkirke, hvem afgangne M. Thomes Knudsens Residents er tilfalden, har tilladt at sælge tre Boder og en Kaalhave, og at anvende Kjöbesummen til at istandsætte Residentsen. — *Koldinghuus*, den 4. Martii.

C. F. Wegener, om A. S. Vedel. 2. Udg. S. 266—267.

5. Martii. [3781.] Kong FREDERIK II. befaler at löslade en Meierske paa Esrom og Fogden sammesteds, der först af hiin var bleven udlagt som Barnefader, eftersom Sagen var bleven tvivlsom, da hun senere havde udlagt en anden afdöd Person, og Fogden havde benegtet Beskyldningen og taget Sacramentet derpaa. — 5te Marts.

Udt. i Nye D. Mag. VI. S. 171.

7. Martii. [3782.] DAVIDIS CHYTRÆI ad Dr. Philippum Marbachium literæ datæ, in quibus inter alia scribit, rempublicam (Rostochiensem) cum principe de capitibus controversis his diebus transegisse, ut Daniæ regem commercia, quæ "nostris" superiore autumno in suis regnis interdixisset, iam restituturum, speret. — Nonis Martii.

J. Fechtius, hist. eccl. sec. XVI. suppl. p. 671.

8. Martii. [3783.] Legatus Henrici regis Navarrorum (JACOBUS SEGURIUS PARDILIANUS) a Frederico II. rege rursus petit, ut ad eum quam primum admittatur. — *Flensburgæ*, 8. Martii.

Henrici Navarrorum regis epist. ad imperat., reges etc. p. 83—85. *Dansk:* P. H. Resen, Frederich II.s Krönicke. S. 455.

9. Martii. [3784.] Literæ FREDERICI II. regis ad Segurium, legatum Henrici Navarrorum regis, datæ, in quibus excusat, quod negotiis in hoc ordinum conventu compluribus impeditus fuerit, quo minus eum ad colloquium admitteret, petitque ab eo, ne paucorum adhuc dierum moram moleste ferat. — *Ex regia Haderslebia*, die Lunæ post Dominicam invocavit, 9. mensis Martii.

Henrici Navarrorum regis epist. ad imperat., reges etc. p. 85—87. *Dansk:* P. H. Resen, Frederich II.s Krönicke. S. 456.

post 9. Martii. [3785.] SEGURIUS PARDILIANUS, legatus Navarrorum regis, a Frederico II. rege petit, ut legatione ad principes Germaniæ imprimis electores missa negotium suum de concordia ecclesiæ promovenda adiuvet, simulque ut regem Scotiæ reginamque Angliæ ad pacis rationes propensiores reddere conetur; deinde significat, se, rege hoc tempore comitiis occupato, alio aliquamdiu abiturum esse, donec a rege revocetur. — (Sine loco et die.)

Henrici Navarrorum regis epist. ad imperat., reges etc. p. 88—94. *Dansk:* P. H. Resen, Frederich II.s Krönicke. S. 456—458.

13. Martii. [3786.] Literæ ADOLPHI, ducis Slesvici, Holsatiæ etc., ad Henricum, regem Navarrorum, datæ, in quibus propositiones eius de dissidiis ecclesiæ evangelicæ tollendis, per Jacobum Segurium, legatum eius, expositas, laudat, suumque auxilium pro virili promittit. — *Ex arce Gotorpio*, 3. Idus Martii.

Henrici Navarrorum regis epist. ad imperat., reges etc. p. 116—122.

15. Martii. [3787.] Responsum FREDERICI II. regis domino Jacobo Segurio Pardeliano, legato Henrici Navarrorum regis reversuro datum, in quo consilium huius regis de discordiis ecclesiæ reformatæ sedandis laudat polliceturque se cum electore Saxoniæ aliisque principibus hac de re collaturum. — *Haberstebia* (ɔ: *Haderslebia*), idibus Martii.

Henrici Navarrorum regis epist. ad imperat., reges etc. p. 56—60. *Dansk:* P. H. Resen, Frederich II.s Krönicke. S. 449—451.

[3788.] FREDERICUS II. rex ad Henricum Navarrorum regem scribit, se Jacobo Segurio, legato eius, responsum ad mandata eius tradidisse, ab eoque petit, ut plenam huic fidem adhibeat; præterea benevolentiam suam et amorem erga regem testatur. — *Ex regia Haderslebiana*, ipsis idibus Martii. 1584. 15. Martii.

Henrici Navarrorum regis epist. ad imperat., reges etc. p. 76—80. *Dansk:* P. H. Resen, Frederich II.s Krönicke. S. 453—454.

[3789.] FREDERICUS II. rex ad Henricum III., Gallorum regem, literas dat, in quibus ab eo petit, ut subditos suos fideles, qui idololatriam pontificis Romani reiecerint, non minus quam alios bonos cives sibi commendatos habeat neque permittat, ut tyrannis pontificia restauretur. — *Haderslebia*, ipsis idibus Martii. 15. Martii.

Henrici Navarrorum regis epist. ad imperat., reges etc. p. 69—75. *Dansk:* P. H. Resen, Frederich II.s Krönicke. S. 451—453.

[3790.] Literæ ADOLPHI, ducis Slesvici, Holsatiæ etc., ad Jacobum Segurium Pardilianum, legatum Henrici Navarreni regis, datæ, in quibus consilium huius regis de discordiis ecclesiarum reformatarum exstinguendis laudat, de cetero autem legatum ad literas suas ad Henricum regem datas, quarum exemplum mittit, relegat. — *In arce Chilonio*, Idibus Martii. 15. Martii.

Henrici Navarrorum regis epist. ad imperat., reges etc. p. 145—148.

[3791.] Kong FREDERIK II. befaler Christoffer Walckendorff snarest muligt at skaffe nogle Bjelker af opgiven Tykkelse og Længde, til Reparation af Kongens Bolig paa Kroneborg Slot, enten fra Kiöpenhaffn eller Helsingöer, eller i manglende Fald sende et Skib til Gudlandt med Brev derom til Embedsmanden sammesteds Emicke Kaas. — *Hadersleffhus Slott*, thend xv. Martij. 15. Martii.

Nye D. Mag. I. S. 101—102.

[3792.] Literæ SEGURII PARDILIANI, legati Henrici regis Navarrorum, ad Adolphum, ducem Slesvici, Holsatiæ etc., datæ, in quibus oblectationem suam exprimit, quod consilium, cuius causa ablegatus est, probat, deplorat autem, sibi ob iter ducis eum adire non licuisse. — *Flensburgæ*, 16. Martii. 16. Martii.

Henrici Navarrorum regis epist. ad imperat., reges etc. p. 149—152.

[3793.] Kong FREDERIK II. med bisiddende Statholder og Raader, deres Dom i en Sag mellem Metta von Alefeldt, Benedictus von Alefeldts til Ophusen Efterleverske, og Asmus og Schack Rumohr, i Anledning af Arv efter Benedictus von Sehested til Runtofft. — *Haderschleben*, den 18. Martii. (Tydsk.) 18. Martii.

Archiv für Staats- und Kirchengesch. der Herzogth. I. B. I. H. Kiel 1833. S. 44—46.

[3794.] Kong FREDERIK II. befaler Peder Hanszen, Landsdommer paa Borringholm, at paakjende en Sag mellem Bodell Jensdatter og Espern Kofod, der tilholder sig hendes fædrene Gaard, skjöndt denne i hendes umyndige Aar ikkun var pantsat. — *Haderslef*, thend 21. Martij. 21. Martii.

Hüberts, Aktst. til Bornholms Hist. S. 493—495.

[3795.] Kong FREDERIK II. befaler Christoffer Walchendorff at forskaffe 1000 Tylter Deler fra Norge til Bygning paa Hadersleffhus-Slot. — *Hadersleffhus Slott*, thend xxij dag Martij. 22. Martii.

Nye D. Mag. I. S. 102.

1584. 22. Martii. [3796.] Kong FREDERIK II.s Brev til Arrild Wggerup at forhjelpe Bartram Paawisk til at erholde en Sæk af Læder med Vindue udi og en Klokke ovenpaa, som en Mand i Helsingborg skal have udtænkt og ladet gjöre til deri at gaae under Vandet. — *Hadersleff*, thend 22. Martij.

Danske Mag. 3. Række. III. S. 73.

22. Martii. [3797.] Kong FREDERIK II. tillader Bertram Paauisch at beholde et Skrin med Penge, som i sidste Svenske Feide skal være faldet ud af en Baad i Medelfar Sund, hvis han "med sit kunstrige Betænkende" kan optage det. — *Haterslöffhusz*, 22. Martij.

Danske Mag. 3. Række. III. S. 74.

22. Martii. [3798.] SEGURIUS PARDILIANUS, Henrici Navarrorum regis legatus, ad Augustum, electorem et ducem Saxoniæ, literas dat, in quibus bonam suam apud regem Daniæ receptionem regisque negotii sui promovendi voluntatem commemorat. — *Hamburgæ*, XXII. Marty.

Henrici Navarrorum regis epist. ad imperat., reges etc. p. 325—329.

5. Aprilis. [3799.] Kong FREDERIK II. forlener Giert Rantzow med Slottet Kroneborg og alle tilliggende Kongens og Kronens Bönder og Tjenere i Kroneborgs Birk, Hörsholms Birk og i Holbo-Herred, Grönholt Sogn undtaget, og giver ham derfor aarligen 300 gamle Daler, samt "then tiende Penninge aff Sagefald og Gaardfestninge, som faller ther udi Lehnet". — *Haderslöffhus*, d. 5. Aprilis.

Danske Mag. IV. S. 101—102.

8. Aprilis. [3800.] SEGURIUS PARDILIANUS, legatus Henrici Navarrorum regis, ad Fredericum II. regem scribit, se accepisse, mandatum Cæsaris ut interciperetur esse emissum, quare a rege petit, ut, eius opera apud principes Germaniæ interposita, libere in Germania versari sibi liceat, dum legatione sua perfunctus fuerit. — *Bremæ*, 8. Aprilis.

Henrici Navarrorum regis epist. ad imperat., reges etc. p. 94—96. *Dansk:* P. H. Resen, Frederich II.s Krönicke. S. 458—459.

13. Aprilis. [3801.] Kong FREDERIK II.s RETTERTINGS Dom i en Sag mellem Peder Abraham og Niels Jenssen, Borgere i Suinborrig, angaaende Opfyldelsen af en til Förstnævnte transporteret Kjöbe-Contract. — *Wordingborgh Slott*, thend 13de Aprilis.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 4. Saml. S. 29—36.

24. Aprilis. [3802.] Kong FREDERIK II.s RETTERTINGS Dom, hvorved en Sag mellem Jörgen Rudt til Enggaardt og Peder Gregurssen, Borger i Bogensse, der ved Bytings og Landstings Dom var tilpligtet at tilbageföre nogle Heste, som han for Gjeld havde erholdt udvurderede af Jörgen Thomessen i Smidstrup, da disse samme Heste skulde have være udlagte til dennes Husbonde Jörgen Rudt for Landgilde, henvises til ny Paakjendelse af Landstinget. — *Wordingborgh Slott*, thend 24de Aprilis.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 4. Saml. S. 36—42.

2. Maji. [3803.] HANNS BLOME DITRICHS SÖN til Sehedorff sælger til Hertug Adolf af Slesvig og Holsten alle sine Arvegodser i Sluxharde i Lutken-Tundern Amt for en Sum af 24,500 Daler. — *Kielle*, den anderen tag des Monats May. (Tydsk.)

N. Falck, Staatsb. Magaz. 7. B. S. 419—423.

11. Maji. [3804.] Literæ FREDERICI II. regis ad Jacobum Segurium Pardilianum, legatum regis Navarreni, datæ, in quibus ei, si quid adversi a pontificiis furiis in terris Germanicis metuendum sibi judicaverit, tutum receptum et hospitium in suis regnis pollicetur (cfr. Nr. 3800). — *Scanderburgi*, 11. May.

Henrici Navarrorum regis epist. ad imperat., reges etc. p. 97—99. *Dansk:* P. H. Resen, Frederich II.s Krönicke. S. 459—460.

[3805.] Amtmanden Benedict von Alefeld melder Kong Frederik II., at Schacke von Aleuelde har overtaget Fridrichshoff (i Ditmarsken), og beder om Bestemmelse for, hvor han maa jage og fiske, da han strax har tilladt sig Jagt paa ulovlige Steder. — *Steinburch*, den 13. May. (Tydsk.) 1584. 13. Maji.

Brudst. i N. Falck, Staatsb. Magas. 7. B. S. 723.

[3806.] Kong Frederik II. tilbagekalder den Befaling, han havde givet Christoffer Walckendorff, om at lade Eyller Brockenhus til Syndergaard, som for sin "Miszhandling" sidder paa Kiöpnehaffn Slott, föres til Ottensse for at dömmes paa den forestaaende almindelige Herredag. — *Skanderborg Slott*, thend xiiij dag Maij. 14. Maji.

Nye D. Mag. I. S. 103.

[3807.] Kong Frederik II. befaler Christoffer Walckendorff at lade Gert Hagedorns Sön igjen bekomme saameget "Rottskjer", som han kan bevise at have tilhört sig paa et Rostocker Skib, der paa en Reise fra Bergen var bleven optaget i Sundet forleden Sommer. — *Skanderborg Slott.* c. 14. Maji.

Nye D. Mag. I. S. 103. (Brevet er u. Tv. af Mai Maaned, og er anfört mellem Breve af 14. og 22. Maji. Kongen opholdt sig imidlertid ogsaa i Januar paa Skanderborg Slot.)

[3808.] Hertug Adolfs Skrivelse til Dom-Capitlet i Schleswig, hvori han opfordrer det til at give en Beretning om de til Stiftets Provstie henhörende Godser. — *Schlos Gottorff*, Montages nach Cantate. (Tydsk.) 18. Maji.

J. F. Noodt, Beyträge. 2. B. S. 362—363.

[3809.] Kongens Fölgebrev for Erik Lange til menige Kronens Bönder og Tjenere over al Slags-Herred, som tilforn havde ligget til Koldinghus, at de herefter skulde svare ham. — *Skanderborg*, d. 20. Maji. 20. Maji.

Udt. i Danske Mag. IV. S. 31.

[3810.] Kong Frederik II. paalægger Christoffer Walckendorff, efter Andragende af Jochim Leist, Embedsmand paa Frederichsborg Slot, at sende de muligviis tilovers blevne Vand-Render paa Kroneborg til Frederichsborg Slot eller at bestille saadanne fra Gotland, samt at lade 3 Skibe med Gotlandsk Tömmer indlöbe til Hadersleff. — *Skanderborg Slott*, thend 22. Maij. 22. Maji.

Nye D. Mag. I. S. 103—104.

[3811.] Kong Frederik II.s Gavebrev paa 6000 Rdl. til et Communitet ved Haderslev Skole for 5 Lærere og 10 Disciple. — *Schlosz Schanderburg*, den 27sten Monatstag May. (Tydsk.) 27. Maji.

Corpus Statutorum Slesvicens. 2. B. S. 495—498. Schlesw.-Holst. Provinzialberichte. 1795. 1. B. S. 145—147.

[3812.] Ordning og Skik for Norge, fastsat af Jörgen Lycke, Biörn Andersen og Christopher Walkendorf, og stadfæstet af Kong Frederik II. — *Friderichsborg Slot*, den 28. Dag May. 28. Maji.

H. Paus, kgl. Forordn. for Norge. S. 409—415.

[3813.] Kong Frederik II. beder Borgemestere og Raad i Aarhus at hjelpe Iffuer Laurizen m. fl. til Erstatning for den Skade, de havde lidt ved Forlöfte til Fru Zitzille Oxe, Erick Podebuskis Efterleverske, for en, der havde tjent hende som Foged, og som skal have nogen Eiendom der i Byen. — *Skanderborg Slott*, thend 30. Maij. 30. Maji.

Hüberts, Aktst. vedk. Aarhus. I. S. 212.

1581. 12. Junii. [3814.] Kong FREDERIK II.s og Hertug ADOLFS Anordning for Hertugdömmerne om Maal og Vægt. — *Gottorff*, den zwolfften Monat Tag Junii. (Tydsk.)

Revidirte Landtgerichtsordnung. Glückst. 1637. fol. Ggiij—Hhij. v. Cronhelm, Corp. statut. provinc. Holsat., revid. Land-Gerichts-Ordn. S. 171—175. Schlesw.-Holst. gemeinsch. Verordn. S. 561—565.

17. Junii. [3815.] Kong FREDERIK II. udlægger til Aarhuus Hospital et Stykke Skov paa Harnebs, kaldet Semelholt (Söemöllebolt), til Vederlag for et andet Stykke Skov i Calloe Lehn, som han havde tilskiftet Jacob Schefeldt. — *Wiborg*, den 17. Junii.

Hofman, Fundationer. T. II. S. 116—117.

1. Julii. [3816.] FRIDERICUS II. rex Tychoni Brahe, domino de Knudstrup et Vraniborg, assignat, jureque in posteros hæreditario transfuso concedit ac donat dat insulam Huenam totam. — *Huenæ in Avtopoli Vranvpyrgensi*, 1. Julii.

Danske Mag. II. S. 220—221. (Udkast til et Dokument, som formodentlig aldrig er blevet udstedt.)

1. Julii. [3817.] Kong FREDERIK II.s Befaling om Hjelp af alle Landskirker i Lolland og Falster til St. Knuds Klosters Kirke i Odense. — *Nyborg Slot*, den förste dag Julij.

Aktst. etc. udg. af Fyens lit. Selsk. 2. Saml. S. 63—64.

4. Julii. [3818.] Kong FREDERIK II. befaler Herman Juel at lade nogle Kamre og Gemakker istandsætte paa Kallundborg Slot til Beboelse for Hertug Ulrik, som der nogen Tid skulde opholde sig under en Tugtemester. — *Antworskou Closter*, den 4de Julii.

Nye D. Mag. IV. S. 162—163.

6. Julii. [3819.] Hertug ADOLF af Holstens Privilegier, givne Indbyggerne paa Helgoland. — *Gottorff*, den 6. July. (Tydsk.)

J. Schuback, de jure littoris. p. 358—360 (i en hertugelig Stadfæstelse af 9. Jul. 1638.)

7. Julii. [3820.] Kong FREDERIK II. stadfæster alle de Privilegier og Friheder, som forhen ere Capitlet i Osloe Domkirke forundte. — *Ringsted Closter*, den 7. Julii.

P. F. Suhms Samlinger. 2. B. 3. H. S. 208—209.

7. Julii. [3821.] Kong FREDERIK II. forunder, at de tvende Præbender og Kannikedömmer, som Læsemesteren og Sognepræsten i Osloe nu ere forlenede med, ogsaa for Fremtiden maae ligge til Læsemesterens og Sognepræstens Underholdning; tillige tillades, at de tvende Vicarier, som först vacere i Osloe Domkirke, maae henlægges til tvende Hörere i Osloe Skole. — *Ringsted Closter*, denn 7. Julii.

P. F. Suhms Samlinger. 2. B. 3. H. S. 209—210.

8. Julii. [3822.] Extract af den KONGELIGE og FYRSTELIGE Reces, angaaende forskjellige Punkter i Landrets-Ordningen af 1573. — *Kiel*, den 8ten Jul. (Tydsk.)

Schlesw.-Holst. gemeinsch. Verordn. S. 233—234.

12. Julii. [3823.] Kong FREDERIK II. sælger og skjöder til Henrik Brahe til Widtsköfle et Par Gaarde i Asmoarp med mere Gods i Skaane. — *Kroneborg*, den 12. Juli.

Udt. i L. B. Falkman, Upplysningar etc. 2. D. S. 69.

18. Julii. [3824.] Kong FREDERIK II. paalægger Jacob Seefeld at lade afhjelpe hvad Bygfældighed der maatte forefindes paa Lofte, Tag eller Vindue paa Mariager Klosten. — *Ringstedt*, 18. Julii.

Danske Mag. VI. S. 179—180.

[3825.] Kong FREDERIK II.s Brev til Fru Hilleborg Hansdatter, Emmike Kaas's 1584.
Efterleverske, hvori han fraraader hende at lade sin afdöde Husbondes Lig före til Fyen, og 19. Julii.
formaner hende til at lade det begrave enten i Ystad eller i Lund. — Den 19de Juli.
Udt. og Brudst. i Danske Mag. 3. Række. III. S. 193—194.

[3826.] Mageskiftebrev, hvorved Kong FREDERIK II. overlader Otto Thott til 21. Julii.
Eriksholm Kronens Rettighed og Herlighed i en jordegen Bondegaard i Skaane, Onsjö Herred,
Billinge Sogn, imod en Gaard i Rya Katslösa. — *Lund*, den 21. Juli.
Udt. i L. B. Falkman, Upplysningar etc. 2. D. S. 69—70.

[3827.] Kong FREDERIK II. befaler Christoffer Walckendorff at sende en Ambolt, 27. Julii.
noget Stangjern, Hamp, Talg og Humle til Aarhusz, for at Henning Reffuentloff, Embedsmand
paa Slottet Silckeborg, kunde derfra lade det afhente til Slottet. — *Frederichsborg Slott*,
thennd 27. Julij.
Nye D. Mag. I. S. 104.

[3828.] Kong FREDERIK II.s Befaling til Jochim Leist, Lehnsmand paa Frederiks- 1. Augusti.
borg, at betale Hermand Steenhugger i Helsingör den ham af Kongen tilstaaede Sum for For-
færdigelsen af en ny Brönd paa Frederiksborg Slot. — *Sorö Kloster*, j Augustj.
Nye D. Mag. VI. S. 157—158.

[3829.] Kong FREDERIK II. befaler Christoffer Walckendorff at afsætte Mickel 14. Augusti.
Remsnider, Borgemester i Kiöpnehaffn, der havde "forseet sig wdi sin Echteskabs Stand", og
indsætte en anden, hvorhos Kongen tilkjendegiver, at han i övrigt har tilgivet ham hans For-
seelse og vil lade ham utiltalt i denne Sag. — *Frederichsborg Slott*, thend xiiij Augustj.
Nye D. Mag. I. S. 105.

[3830.] SEGURIUS PARDILIANUS, legatus Henrici regis Navarreni, Frederico II. 28. Augusti.
regi nunciat, se nunc a rege suo esse revocatum, gratiasque ei ob benevolentiam agit; deplorat,
se minus apud principes Germanos perfecisse, quare regem rogat, ut operam suam in eandem
rem (compositionem dissidiorum ecclesiarum) in posterum adhibeat; etc. — *Bremæ*, 28. Augusti.
Henrici Navarrorum regis epist. ad imperat., reges etc. p. 99—110. *Dansk:* P. H. Resen, Frederich II.s Krönicke. S. 460—468.

[3831.] Dr. JOHAN BENTZ takker Kong Frederik II., fordi han atter vil tage ham 12. Septbr.
i sin Tjeneste, og lover at komme, saasnart han kan frigjöre sig for sin Forpligtelse til Staden
Stade. — *Stade*, den 12. Septembr. (Tydsk.)
A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 3. Th. S. 315—316.

[3832.] Kong FREDERIK II. befaler Christoffer Walckendorff at quittere for tvende 20. Septbr.
Aars Afgift af Thryggeueld-Leen til Eyller Grubbe, Rigens Cantsler og Embedsmand paa
Werdingborg Slot, fordi han paa egen Bekostning havde opfört adskillige Bygninger paa Gaarden
Thryggeueld. — *Kiöpnehaffn Slott*, then xx. Septembris.
Nye D. Mag. I. S. 105.

[3833.] Kong FREDERIK II.s RETTERTINGS Dom, hvorved gives Ebbe Munck til 21. Septbr.
Fiellebro videre Forfölgning mod Per Povelssen i Nyebölle, fordi denne havde vedblevet at
bruge en Gaard, hvori Ebbe Munck havde tilkjöbt og tilpantet sig Andeel, uden at han havde
forligt sig med denne om Fæste og Skyld. — *Kiöpennhauffnn*, 21. Dag Septembris.
Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 4. Saml. S. 42—46.

1584. 21. Septbr. [3834.] Kong FREDERIK II. befaler Lehnsmændene i Bergenhuus og Stavanger Lehne ikke at see igjennem Fingre med dem, der befatte sig med Kors, Signelse, Fabel og Læsning og anden Trolddoms Kunst, men straffe dem paa Livet uden al Naade. — *Kiöbenhavn Slot*, den 21. Dag Sept.

H. Paus, kgl. Forordn. for Norge. S. 415—416.

29. Septbr. [3835.] Hr. OLUF PERSEN BANG, Sognepræst i Middelfarth og Provst i Vends Herred, Henrik Bang Borgemester og 8 Raadmænd sammesteds, tilstaae at have annammet af Hans Johansen til Gaufnöe, Hövedsmand paa Hindsgavl, 80 Daler, for hvis Rente der skulde kjöbes Vadmel til Uddeling blandt Fattige i Middelfarth. — *Middelfarth*, Sancte Michels Dag.

Hofman, Fundationer. T. V. S. 394.

29. Septbr. [3836.] Kong FREDERIK II. tilsiger Mogens Baardsen, Laugmand i Opslo, hvis Breve ved hans Gaards Brand vare brændte, Beskyttelse for alle hans Eiendomme, samt bekræfter hans adelige Rettigheder, der vare anerkjendte ved en (6. Juli 1580) af Björn Andersen og övrige kongelige Commissarier afsagt Dom. — *Frederiksborg Slot*, den 29. Sep.

Saml. til det norske Folks Spr. og Hist. I. B. S. 418—419.

1. Octobr. [3837.] Kong FREDERIK II. befaler Christoffer Walckendorff at forskaffe "6 Mantell Graaverck og 6 Mantell Hermeliim", og at sende det med det förste. — *Frederichsborg Slott*, thend förste Octob.

Nye D. Mag. I. S. 106.

16. Octobr. [3838.] Contract, udstedt af Kong FREDERIK II. til hans Bygmester "Osz Elskel." Anthonnis von Oberg, om Fuldendelsen af Bygningen paa Kronborg. — *Kronneborg*, 16. Octobris.

Nye D. Mag. VI. S. 158—160.

2. Novbr. [3839.] Kong FREDERIK II.s Contract med Maler Hans de Knieper om at male Tapeterne i forskjellige Værelser paa Kronborg for 1600 Rdl. — *Cronaburg*, den 2. Nov. (Tydsk.)

Nye D. Mag. II. S. 101.

3. Novbr. [3840.] JÖRGEN ROSVÆDERS Testamente, hvorved han skjenker endeel af sit Gods og sin Formue til forskjellige Personer, Kirken og de Fattige i Callundborg. — *Callundborg*, den 3. Novb.

Hofman, Fundationer. T. X. Append. til Sjell. Stift. S. 53—54.

16. Novbr. [3841.] Kong FREDERIK II. befaler Christoffer Walckendorff at give Brevviseren Jacob von der Lieppe, hvis Skib i den Svenske Feide paa en Reise med Proviant til Slottet Wardbierg, var forlist, en passende Erstatning, m. m. — *Frederichsborg Slott*, thend xvj dag Nouembris.

Nye D. Mag. I. S. 106.

20. Novbr. [3842.] Kong FREDERIK II. befaler Christoffer Walckendorff at lade gjöre 20 Jernstænger (Stollstenger) efter det medfölgende Mönster. — *Kroneborg Slott*, thend xx. dag Nouembris.

Nye D. Mag. I. S. 106—107.

22. Novbr. [3843.] Kong FREDERIK II. bevilger Giert Rantzow, som Hövedsmand og Lehnsmand paa Kroneborg Slot 700 gl. Daler aarligen, mod at han lader falde "then tiende Penge" af Lehnets uvisse Indkomster (som under 5. Apr. samme Aar var ham tilstaaet). — *Kroneborg*, 22. Novembris.

Danske Mag. IV. S. 103—104.

[3844.] Kong Frederik II. befaler Christoffer Walckendorff at indsende en klar Fortegnelse over Lehnsmændenes Restancer, beregnet i Penge. — *Frederichsborg Slott*, thend 4. Decembris. 1584. 4. Decbr.

Nye D. Mag. I. S. 107.

[3845.] Kong Frederik II.s Brev til Lehnsmanden Erik Lykke og Superintendenten Mester Niels Jespersen i Fyens Stift om paany at lade foretage Valg af en Sognepræst i Munkebo Sogn, og tilkjendegiver sin Misfornöielse over de Tvistigheder, som der ved Præstevalget havde fundet Sted, fordi den förat valgte Præst Hr. Markvor Hansen ikke vilde ægte Formandens Enke. — *Antvorskov*, 17. Decembris. 17. Decbr.

Kirkehist. Saml. 2. B. S. 246—249.

[3846.] Kong Frederik II. befaler Christoffer Walchendorff at sende en Deel Lax, Klipfisk, Bergerfisk og Sild hid til Slottet. — *Anduorschouff Slott*, thend xviij Decemb. 18. Decbr.

Nye D. Mag. I. S. 138.

[3847.] Kong Frederik II. befaler Christoffer Walchendorff at komme anden Nytaarsdag til Anduorschouff istedenfor til Kallundborg, og at afsende Breve desangaaende ti Rigsraaderne og Lehnsmændene; ligeledes at han strax sender den franske Skomager did. — *Anduorschouff Slott*, thend 20. Decemb. 20. Decbr.

Nye D. Mag. I. S. 138—139.

[3848.] Fundats, udstedt af Niels Friis til Hessellager, Frederik Friis til Hagestedt og Christiern Friis til Borrebye for 3000 Rdl., som Johan Friis til Hesselager, og 500 Rdl., som de selv havde givet til Universitetet, og hvoraf Renterne aarlig skulde uddeles til 6 fattige Studenter. — *Kiöbenhaffn*, Jule Affthen. 24. Decbr.

Hofman, Fundationer. T. I. S. 39—46.

[3849.] Viborg Landstings Dom, hvorved Mogens Kroeg til Agerkroeg frikjendes for at betale Kost og Tæring til Lauritz Skram til Hastrup m. m. — *Paa Viburgh Landzting*, (uden Dag).

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 4. Saml. S. 47—48.

[3850.] Henrik Mommes (Borger i Kjöbenhavn) Skrivelse til Fru Inger Oxe (Enke efter Jörgen Brahe) angaaende hans Tilgodehavende hos Grev Pontus de la Gardie, samt om "the Penninge som Sal. Her Hoffmesteren, Edhers Fromhets kierre Bror laant haffuer". — *Kjöbenh.*, (uden Dag).

P. Wieselgren, De la Gard. Archiv. 4. D. S. 222—223.

1585. 1585.

[3851.] Kong Frederik II. befaler Borgemestre og Raad i Lund at give Hack Wlfstand til Hackebierg skriftlig Erklæring angaaende hans Forældres og Farfaders Ligatene i Domkirken, som skulle være forrykkede eller ödelagte, m. m. — *Anduorskouff*, 3. Januarij. 3. Januar.

Danske Mag. 3. Række. III. S. 143—144.

1585. 5. Januar. [3852.] Kong FREDERIK II.s Instrux for Johann Schnave, Embedsmand i Soröe Kloster, samt Mester Hans Michelsen og Mester Poul Pedersen, Tugtemestere hos hans Sönner, Hertug Christian, udvalgt Prinds til Danmark, og Hertug Ulrich af Slesvig og Holsten, under Prindsernes Ophold i Soröe. — *Soröekloster*, den 5te January.

Nye D. Mag. IV. S. 163—165.

8. Januar. [3853.] Kong FREDERIK II. melder Oluff Daae til Raffnstrup, at han har forandret sin Beslutning, at holde en af sine Hofsinders Bryllup paa Andworskouff, og vil nu gjöre det paa Kiöbnehaffn Slot, hvorfor han indbyder ham, Hustru og hendes Jomfruer derhen til næstkommende Fastelavn Söndag. — *Andworschouff Slott*, thend VIII. January.

Nye D. Mag. IV. S. 79—80.

3. Febr. [3854.] Kong FREDERIK II.s RETTERTINGS Dom, hvorved en Sag mellem Knud Wenstermandt til Findstrup og Madtz Bonde i Allerup, der tiltales for at have forsömt at gjöre Ægt og Arbeide, opsættes i 6 Uger. — *Lystrop*, thend 3. Dagh Februarii.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 4. Saml. S. 55—57.

18. Febr. [3855.] Kong FREDERIK II. befaler Axel Gyllenstjerne m. fl. at undersöge, om Ströfvelstorps Præstegaard er ret Præstegaard, eller om den maatte være en Krongaard eller af Biskoppens Gods. — *Ibstrup*, den 18. Februari.

Udt. i L. B. Falkman, Upplysningar etc. 2. D. S. 70.

3. Martii. [3856.] Kong FREDERIK II. befaler Christoffer Walckendorff at sende en Læst Smör og 3 Skpd. Talg til Slottet. — *Frederichsborg Slott*, thend iij dag Martij.

Nye D. Mag. I. S. 139.

4. Martii. [3857.] Dr. Adam Tratzigers Arvingers, GERDRUT TRATZIGERS, FRIDERICH TRATZIGERS og CLAUS WOLDERS, Skjöde, hvorved de overdrage Hertug Adolf til Slesvig og Holsten deres Huus og Gaard "an dem Kalberhofe" i Slesvig for 2000 Mark. — Donnerstages nach Innocenit, welcher war der vierte Monaths-Dag Martii. (Tydsk.)

J. F. Noodt, Beyträge. 2. B. S. 363—366.

6. Martii. [3858.] Kong FREDERIK II. befaler Hans Urne til Drejbygaard og menige Sognemænd i Munkebo Sogn i Fyen at antage Hr. Markvor Hansen, forhen Capellan i Kjerteminde, om hvis Valg der havde været Tvist i Sognet, til deres Sognepræst, eftersom han af de fleste Sognemænd var samtykt og desuden anbefalet af Superintendenten. (Jvf. Nr. 3845.) — *Frederiksborg*, den 6. Martii.

Kirkehist. Saml. 2. B. S. 249—251.

7. Martii. [3859.] Kong FREDERIK II. befaler, efter Betænkning af Christen Friis, Embedsmand paa Trundhiem Gaard, og Hans Mogensen, Superintendent i Trundhiem Stift, at Menigheden i Trundhiem skal fordeles i to Sogne, med Domkirken og vor Frue Kirke som Sognekirker, samt fastsætter Præsternes Indkomster. — *Friderichsborg Slot*, den 7. Martii.

H. Paus, kgl. Forordn. for Norge. S. 417—419.

21. Martii. [3860.] Kong FREDERIK II. beder Henrik Brade ikke at vise Uvillie mod Mester Niels Huid, Superintendent i Skaane Stift, formedelst den Ligsteen, som skal have ligget over Hack Wlffstands Slægtninge i Lunde Domkirke, og som Mester Niels Huid, uvidende herom, skal have kjöbt af Kirkeværgerne, eftersom Hack Ulffstand havde forligt sig med ham desangaaende. — *Kroneborg*, 21. Martij.

Danske Mag. 3. Række. III. S. 144—145.

[3861.] Kong Frederik II. tilkjendegiver Axel Gyldenstjerne, Korfits Viffert og Jörgen Bilde, at Hack Wiffstend, Embedsmand paa Ollebolm Slot, bavde ladet sin Ugunst falde mod M. Niels Huid, Superintendent i Skaane Stift, i Anledning af en Ligsteen over Hack Wiffstands Slægtninge, som M. Niels uvidende havde tilkjöbt sig; men da Kongen har erfaret, at flere af Slægten ogsaa herfor nære Uvillie mod M. Niels Huid, beder han dem formaae disse til at opgive den. — *Kroneborg*, 21. Martij. 1585. 21. Martii.

Danske Mag. 3. Række. III. S. 145—146.

[3862.] Hertug Hans af Slesvig-Holsten-Sönderborg tilkjendegiver Hertug Adolf af Slesvig-Holsten-Gottorp sin Beredvillighed til at erlægge "Tyrke-Skatten" af sine holstenske Amter, hvorimod han med Hensyn til Restancerne fra de foregaaende Aar först maa raadföre sig med sin Broder Kongen. — *Sønderburg*, den 27. Martii. (Tydsk.) 27. Martii.

Diarii Europæi contin. XIX. Append. S. 292 bis—293.

[3863.] Kong Frederik II.s Rettertings Dom, hvorved gives Knud Hanssen, Foged paa Hellerup, videre Forfölgning mod Knud Wenstermand til Findstrupgaardt, der paastaaer, at en Bolig (ɔ: Huus) i Weustrup, hvorpaa Förstnævnte har Skjöde, hörer under Allerupgaardt, som han ved Mageskifte havde erholdt af Kongen. — *Wordbingborrig Slott*, thennd 3. Dag Aprilis. 3. Aprilis.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 4. Saml. S. 57—61.

[3864.] Kong Frederik II. befaler Christoffer Walckendorff at affatte en Taxt for Told og Sise af de Varer, som i Kiöpnehaffn og Malmöe skulle fortoldes m. m. — *Frederichsborg Slott*, thend viij Aprilis. 8. Aprilis.

Nye D. Mag. I. S. 139—140.

[3865.] Instrumentum pacis inter Stephanum, regem Poloniæ, et Fredericum II., regem Daniæ, intercedente Georgio Frederico, marchione Brandenburgensi, factum, ex quo episcopatus Curoniæ, sicut a Magno, duce Holsatiæ, possessus erat, Stephano regi conceditur, solutis ab hoc triginta millibus thalerorum. (Exemplar a parte regis Daniæ confectum.) — *In regia arce Croneburga*, die decima mensis Aprilis. 10. Aprilis.

C. G. v. Ziegenhorn, Staats Recht der Herzogth. Curland u. Semgallen. Beylagen. S. 94—97. Paa *Tydsk:* C. Nettelbladt, rer. Curlandic. fasc. I. S. 131—142 (i Kong Sigismund III.s Confirmation 17. Apr. 1589).

[3866.] Kong Frederik II.s Befaling til N. N., at lade Kongens Breve, indeholdende Forbud mod Handel med forfalsket og beblandet Viin, forkynde i deres By og siden opslaae dem paa Raadhuus- eller Kirkedören. — *Kroneborg Slott*, thend xvj Aprilis. 16. Aprilis.

P. Friis Edvarsen, Underr. om Schielschiör. S. 508.

[3867.] Kong Frederik II.s General-Mandat til alle kongelige Undersaatter og udenlandske Kjöbmænd om at sælge Vinen ublandet og uforfalsket. — *Schlosse Cronenburg*, den 16ten April. (Tydsk.) 16. Aprilis.

Corpus Constit. Regio-Holsat. I. B. S. 665—666.

[3868.] Kjöbenhavns Bye Tings Vidne, at Peder Kychelhans og hans Hustru havde efter begge deres Död og Afgang skjenket og givet til Vor Frue Kirke i Kjöbenhavn 50 Daler, til Vor Frue Skole 50 Daler, til Helliggeistes Kirke 25 Daler, til St. Nicolai Kirke 25 Daler, til Kjöbenhavns Bye 50 Daler og til de Fattige sammesteds 50 Daler. — Mandagen dend 19. April. 19. Aprilis.

Hofman, Fundationer. T. X. S. 263—264.

1585. [3869.] ELIZABETHA, regina Angliæ, reges universos et singulos rogat, ut Thomæ
27. Aprilis. Bodleio, in Daniam aliasque nonnullas transmarinas partes negotiorum reginæ causa proficisci cogitanti, tuto per terras eorum ire, morari et redire liceat. — 27mo Aprilis.

Johannis Glastoniensis chronica, ed. T. Hearnius. V. 2. p. 640—641.

27. Aprilis. [3870.] ELIZABETHA, regina Angliæ, Frederico II., regi Daniæ, Thomam Bodleium, nuntium suum, commendat, cui in mandatis dedit, ut de controversiis ecclesiasticis cum rege acturus esset. — *Grenovichi*, 27mo Aprilis.

Johannis Glastoniensis chronica, ed. T. Hearnius. V. 2. p. 641—642. Vidensk. Selsk. philos. og histor. Afhandl. 2. D. S. 387—389 (med *dansk* Overs.).

29. Aprilis. [3871.] Kong FREDERIK II.s Brev til Superintendenterne i Island, Gudbrand Thorlachssen og Gisle Jonssen, om at træde sammen og udvælge en passende Samling af de allerede forhaanden værende Psalmer til Brug overalt i Kirkerne. — *Frederiksborg Slott*, thend 29. dag Aprilis.

Finni Johannæi Hist. Eccl Isl. T. III. p. 26. M. Ketilson, Forordn. til Isl. 2. D. S. 104—105.

29. Aprilis. [3872.] Kong FREDERIK II.s Befaling, at Blodskam herefter paa Island ikke skal kunne afsones med Böder, men skal straffes efter Loven. — *Fredrichsborg*, thend 29. Aprilis.

Finni Johannæi Hist. Eccl. Isl. T. III. p. 26—27. M. Ketilson, Forordn. til Isl. 2. D. S. 106—107.

29. Aprilis. [3873.] Kong FREDERIK II.s Brev, at Ægteskab mellem Personer beslægtede i tredie og fjerde Led herefter skal være tilladt i Island ligesom andre Steder i Kongens Riger. — *Frederichsborg*, 29. Aprilis.

Finni Johannæi Hist. Eccl. Isl. T. III. p. 27—28. M. Ketilson, Forordn. til Isl. 2. D. S. 107—108.

1. Maji. [3874.] Dr. JOHANNES WIGANDUS, episcopus, Frederico II. regi librum, ei dedicatum, submisse offert. — *Triebemolæ in Prussia*, 1. May.

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 3. Th. S. 317—318.

10. Maji. [3875.] Kong FREDERIK II.s Befaling om ufortövet Betaling af Restancerne af den Lollands og Falsters Kirker forrige Aar paalagte Afgift til St. Knuds Kirke i Odense. (Jfr. Nr. 3817.) — *Kiöbenhaffn Slot*, den 10. Maij.

Aktst. etc. udg. af Fyens lit. Selsk. 2. Saml. S. 64.

17. Maji. [3876.] Hertug ADOLFS Mandat for Nörre-Ditmarsken om Gjelds- og Panteforskrivninger og Aager. — *Schlosz Gottorff*, Monhtages nach vocem jucunditatis. (Tydsk.)

Michelsen, Ditmars. Urkundenbuch. S. 354—357. F. C. Dahlmann, Neocorus. 2. B. S. 290—294.

3. Junii. [3877.] DET BREMENSKE CAPITEL forpligter sig til at frasige sig al Ret til Ditmarsken til Fordeel for Hertug Adolf og hans Arvinger, imod en Godtgjörelse af 20,000 gode Rigsdaler. — Am dritten Tage des Monats Junii. (Tydsk.)

Michelsen, Ditmars. Urkundenbuch. S. 357—358.

6. Junii. [3878.] Instruction for ANDERS BING, HENRIK BRADE, ARILD HVITFELDT og JACOB WIND, der sendtes til Gulland, for blandt andet at undersöge Præsternes Forhold sammesteds. — 6te Juni.

Brudst. i Danske Mag. 3. Rekke. III. S. 179.

[3879.] TINGSVIDNE AF UGGELHERRED, angaaende Claus Petersen til Pobül, hans Arveret til en Deel af det paa Grændsen mellem Flensborg Amt og Landskabet Bredstedt beliggende Gods Rückebüll (ↄ: Rupel). — Am Dienstag na Corpus Christi. (Plattydsk.) 1585. 15. Junii.

N. Falck, Samml. z. Kunde des Vaterl. 3. B S. 374—376.

[3880.] Overeenskomst mellem Hertug ADOLF til Slesvig og Holsten og DOMKAPITLET i BREMEN ved hans Sön Johan Adolfs Valg til Erkebiskop, hvortil er föiet de Capitulationspuncta, samt en "verbürgte Nebenverschreibung", som Hertug Johan Adolf ved sin Regjerings Tiltrædelse skulde underskrive, ligesom ogsaa Hertug Adolfs Ratification af denne Forhandling. — 23. Jun. (Tydsk.) 23. Junii.

J. P. Cassel, Bremensia. 2. B. S. 318—364.

[3881.] Dronning SOPHIES Brev til Fru Inger Oxe, Jörgen Brahes Efterleverske, om at denne vilde i nogen Tid være hos de kongelige Börn. — *Frederichsborg*, thend XXVI. Dag Junii. 26. Junii.

Ryge, P. Oxes Levnet. S. 31—32.

[3882.] Beretning til Kong Frederik II. af MATTZ NIELSSON, Foged i Lister Lehn, om et Forhör, optaget over Taastenn Oluffsson paa Rafos, der "uforsjun" var bleven Mattz Hoffuelandts Banemand. — *Lychnæsse uti Liiste lænn*, then 29. dagh Juny. 29. Junii.

Saml. til det norske Folks Spr. og Hist. 3. B. S. 367—369.

[3883.] VIBORG LANDSTINGS Dom i en Sag mellem Lauritz Skram til Hastrup og Sören Starup, som havde været Foged paa Skodborgh, den Tid hiin havde Koldinghus i Forlening, hvorved denne dömmes som Tyv, for at have "beligget den Qvinde, som gik der med Nögle". — *Viburgh Lanndzting*, Löffuerdagenn, som er denn tredie Daug Julii. 3. Julii.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 4. Saml. S. 61—63.

[3884.] Hertug ADOLFS Forbud, at Ingen i hans Halvdeel af Ditmarsken maatte pantsætte eller sælge Jordegods til Adelige. — *Schlosze Gottorff*, den 4. July. (Tydsk.) 4. Julii.

Michelsen, Ditmars. Urkundenbuch. S. 359—360.

[3885.] Kong FREDERIK II.s Contract med Maler Hans Knieper, om at forfærdige et Rygstykke med en Himmel over Kongens Bord i den store Sal paa Cronborg Slot for 2000 Rdl. — *Cronenburg*, den 5. Jul. (Tydsk.) 5. Julii.

Nye D. Mag. II. S. 102.

[3886.] Hertug ADOLFS Mandat til Præsident, Raad og Menighed i Husum, at ingen for Fremtiden maae sælge eller pante sine Jordegodser eller Eiendomme til nogen af Adelen. — *Husum*, den 6ten Julij. (Tydsk.) 6. Julii.

C. U. Beccau, Gesch. Husums. S. 298—299.

[3887.] Kong FREDERIK II. befaler Borchard Pappenheim, Embedsmand paa Abramstrup, at lade fornödent Tömmer hugge i Kronens Skove i Lehnet til Bygningen af en Skibbroe ved Sundby Færge. — *Frederichsborg*, thend X. Julij. 10. Julii.

Ann. for nord. Oldk. 1855. S. 96.

[3888.] Kong FREDERIK II. paalægger Giert Rantzow, Embedsmand paa Kroneborg Slot, samt Frederik Leiell og Dauid Hansen, Toldere i Helsingör, at have nöie Indseende med, at Fremmede, der sammesteds og igjennem Sundet passere enten ind eller ud af Riget, ere forsynede med nöiagtig Pasbord. — *Friderikshorg*, d. 10. Julii. 10. Julii.

Danske Mag. IV. S. 104—106.

1586. 14. Julii. [3889.] Kong FREDERIK II. forbyder Peter Retz at indtage eller herbergere nogen paa Antworskou Slot eller lade nogen besöge Prindserne, Hertug Christian og Hertug Ulrik, med mindre det maatte være nogen af Rigens Raad, i den Tid Kongen var paa Jagt. — *Antworskou*, den 14de Julii.

Nye D. Mag. IV. S. 165—166.

2. Augusti. [3890.] Kong FREDERIK II.s RETTERTINGS Dom, afsagt af Kongens Fuldmægtige Jörgen Skram til Thielle, Absalon Giöe til Kielstrup, Jacob Seefeld til Wisborg og Anders Green til Sundsbye, hvorved nogle af Erik Munk, Befalingsmand i Nedenæs Lehn i Norge, satte Markeskjel erklæres ulovligen satte. — *Opslo*, den 2. August.

Brudst. i Nye D. Mag. II. S. 237—238.

2. Augusti. [3891.] Kong FREDERIK II.s RETTERTINGS Dom, hvorved Hans Tofte, Foged i Raaböidelaug, dömmes at tilbagebetale Bönderne, hvad han af dem formeget i Skat havde modtaget. — *Opslo*, den 2. August.

Nye D. Mag. II. S. 238.

3. Augusti. [3892.] Kong FREDERIK II.s RETTERTINGS Dom, hvorved en Tolvmænds Laugtings Dom af 1584, ved hvilken Sören Hanneberg for et Leirmaal med Anne Andersdatter var bleven dömt fra Livet, erklæres for ulovlig, og Domsmændene forpligtes til at opgrave hans Lig og begrave det paa Kirkegaarden. — *Opslo*, den 3die Dag Augusti.

Nye D. Mag. II. S. 239—242.

3. August [3893.] Kong FREDERIK II.s RETTERTINGS Dom i en Sag imellem Befalingsmanden over Nedenæs Lehn, Erick Munck til Hiörne, og Arne Elluffssen paa Nederstein om et "Laxefisked udi Renchefllögen" i Nedenæs Lehn. — *Opslo*, thend iij Augusti 1580.

Saml. til det norske Folks Sprog og Hist. I. B. S. 192—195. (Denne Dom er uden Tvivl af Aar 1585, efr. sst. S. 192.)

3. Augusti. [3894.] Kong FREDERIK II.s RETTERTINGS Dom, om nogle Bukke, som Lehnsmanden i Nedenæs Lehn, Erik Munk til Hjörne, havde frataget Sigvord Djönestad af Topdal i Mandals Lehn. — *Opslo*, den 3die Dag Augusti.

Saml. til det norske Folks Spr. og Hist. I. B. S. 195—197.

3. Augusti. [3895.] Forlig, sluttet mellem Fru CATHARINA POGWISCH, Abbedisse i Klosteret i Itzehoe, og HINRICH RANTZOW, kongelig Statholder, angaaende nogle Jordeiendomme m. m. — *Vor Itzehoe bey dem Mohr*, den 3ten Augusti. (Tydsk.)

J. F. Noodt, Beyträge. I. B. S. 578—581.

4. Augusti. [3896.] Kong FREDERIK II.s RETTERTINGS Dom, hvorved Knut Gregersen paa Houge erklæres fri for Lehnsmand Erik Munks Beskyldning for Tyveri, paa Grund af en af Gregersen aflagt Benægtelsesed, m. m. — *Opslo*, den 4de Augusti.

Saml. til det norske Folks Spr. og Hist. I. B. S. 197—201.

6. Augusti. [3897.] Kong FREDERIK II.s RETTERTINGS Dom, hvorved Henrich Brochenhuus til Elline, Hövedsmand paa Bratsberg Gaard, tildömmes Kongskjöb (Förstekjöbsret) til Saugtömmer af Bönderne i Tingethaget (Nedre Thellemarken) ifölge Kongebrev af 22. Apr. 1579. — *Opslo*, den vj Dag Augusti.

Saml. til det norske Folks Spr. og Hist. I. B. S. 365—369.

11. Augusti. [3898.] Kong FREDERIK II.s RETTERTINGS Dom i en Sag, hvorunder Alf Thorgersen paa Hegeland tiltaler Lehnsmand Erik Munk til Hjörne for at have fængslet ham og frataget ham en Hest. — *Opslo*, den xj Augusti.

Saml. til det norske Folks Spr. og Hist. I. B. S. 201—202.

[3899.] Kong Frederik II.s Brev, hvorved Tostenn Olaffssenn paa Rafoss tilstaaes "Lantzwist" efter et uforsætligen udövet Drab paa Matz Hoffuelanndt, dog at han böder "for Gud almechtiger och thenndt Dödis Arffuinger", og til Kongen "thu fulde Thegenn, och thu fulde Fredkjöb". (Jvf. Nr. 3882.) — *Oslo*, thendt 11te Augustj. 1585. 11. Augusti.

Saml. til det norske Folks Spr. og Hist. 3. B. S. 369.

[3900.] Kong Frederik II.s Rettertings Dom i en Sag, hvorunder Oluf Engelbretsen i Eskildhöl i Nedenæs Lehn tiltaler Lehnsmanden Erik Munk for at have frataget ham Gaarden Bergeraas. — *Opslo*, den xij Augusti. 12. Augusti.

Saml. til det norske Folks Spr. og Hist. 1. B. S. 202—205.

[3901.] Kong Frederik II.s Rettertinges Dom, angaaende en Trætte mellem Bönderne i Raabygdelauget paa den ene og Erik Munk paa den anden Side, i Anledning af at en af Bönderne skreven og til Kongen stilet Supplikats var deres Sendebud fratagen, formeentlig efter Munks Foranstaltning; Sagen henvises til Laugmanden i Opslo. — *Opslo*, den xij Dag Augusti. 12. Augusti.

Saml. til det norske Folks Spr. og Hist. 1. B. S. 205—210.

[3902.] Kong Frederik II.s Rettertinges Dom, hvorved en Sag om Jordegods, mellem Albret Berg i Holle (Holte?) Sogn og Erik Munk til Hjörne, henvises til Laugmanden. — *Opslo*, den xij Augusti. 12. Augusti.

Saml. til det norske Folks Spr. og Hist. 1. B. S. 211—212.

[3903.] Kong Frederik II.s Rettertinges Dom i en Sag mellem Jon Gunulfsen paa Osse og Erik Munk til Hjörne, i Anledning af den Sidstes ubeviste Sigtelse, om Besegling af nogle Breve mod Munk. — *Opslo*, den xij Augusti. 12. Augusti.

Saml. til det norske Folks Spr. og Hist. 1. B. S. 212—213.

[3904.] Kong Frederik II.s Rettertinges Dom, hvorved Mogens Bordtsen til Oustby, Laugmand i Opslo, kjendes for Erik Munks (til Hjörne) Tiltale for Embedsforsömmelse fri at være. — *Opslo*, den 13. Augusti. 13. Augusti.

Saml. til det norske Folks Spr. og Hist. 1. B. S. 420—425.

[3905.] Skjödebrev, udstedt af Hans Haavardssenn paa Nathuig til Erik Munk til Hjörne, Befalingsmand over Nedenæs Lehn, paa en Jordepart i Jordthuedt i Eiide Sogn, fordi Lehnsmanden havde "tilgivet og efterladt" alle de Klager, han havde paa Havardsen. — *Opslo*, thenn 13. Augustj. 13. Augusti.

Saml. til det norske Folks Spr. og Hist. 1. B. S. 249—250.

[3906.] Kong Frederik II. befaler Christoffer Walckendorff at modtage de Penge, som Breyde Rantzow, der nu snart ventes tilbage, medbringer fra Kongen af Polen for det Churlendische Stift, ligeledes befaler han at lade en Engelskmands (Kirckmands) Kiste undersöge, om deri muligt skulde findes Breve til Kantsleren eller andre Danske Undersaatter, — og endvidere at holde en Pinke færdig, da han havde i Sinde at sende En til England om samme Kirckmand og hans Sag at forfare. — *Paa Jachten vdi Wols*, thend xvj dag Augusti. 16. Augusti.

Nye D. Mag. I. B. S. 140. (Brudst. af dette Brev i Danske Mag. III. S. 141—142 med Datum: then xx. Dag Augusti.)

[3907.] Kong Frederik II. befaler Christoffer Walckendorff at holde den Pinke, som nylig havde bragt Breyde Randtzou fra Churlandt, færdig til en Reise til England. — *Wor gaardt Bönidt*, thend xx. Dag Augusti. 20. Augusti.

Nye D. Mag. I. S. 141.

1585. [3908.] Kong FREDERIK II.s Fundats for det almindelige Hospital i Nykjöbing paa
22. Augusti. Falster. — *Wor Gaard Bönnid*, thennd 22. Augusti.
Hofman, Fundationer. T. VI., Lollands Stift. S. 187—190.

28. Augusti. [3909.] Kong FREDERIK II.s RETTERTINGS Dom, hvorved gives Oluff Langh, Raadmand i Assens, videre Forfölgning mod Knud Wenstermand til Findstrupgaardt, angaaende Restbelöbet af en Gjeld, som Sidstnævnte ikke havde villet betale m. m. — *Wordinngborrigh Slott*, thennd 28. Dag Augusti.
Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 4. Saml. S. 64—66.

6. Septbr. [3910.] Hertug ADOLFS Resolution paa ét Andragende fra Præsident, Raad og Menighed i Husum, angaaende Tönde-Penge, Gjennemgravning af den krumme Bugt, Panteforskrivninger, Arv, m. m. — *Schlosse Gottorff*, den Sechsten Monatstag September. (Tydsk.)
C. U. Beccau, Gesch. Husums. S. 294—298.

11. Septbr. [3911.] Kong FREDERIK II. befaler (Bibliothekaren) D. Jacob Madsen at udlevere til Tyge Brahe de Chartas Cosmographicas og Mapper, som findes i Kongens Liberie paa Kiöbenhafn Slot. — *Andvordskouff*, den 11. Sept.
Hofman, Efterretn. om danske Adelsmænd. 3. D. S. 13.

13. Septbr. [3912.] SCHIELSKIÖR BYTINGS Vidne, at Byens Sognepræst Hr. Hans Pedersen har afhændet og skjödet en af de gamle til Kaldet liggende Altergaarde i Broegaden til Borger Laurs Pedersen, imod at denne deraf svarer 3 Mk. aarlig i Jordskyld til den nærværende og efterkommende Sognepræster, dog med Forkjöbsret for disse, hvis han eller hans Arvinger ville sælge Gaarden. — Mandagen, som var then 13. Sept.
P. Friis Edvarsen, Underr. om Schielschiör. S. 553—554.

20. Septbr. [3913.] Kong FREDERIK II. befaler Christoffer Walckendorff at antage Hr. Jacob Hanszen som Skibspræst. — *Anduorschouff Slott*, thend xx. Septembris.
Nye D. Mag. I. S. 111.

25. Septbr. [3914.] VIBORG LANDSTINGS Dom i en Sag mellem Mouritz Podebusk til Kjörup og Ouffue Lange til Odden, Hövedsmand paa Olborighuss, som Hjemmel for Raaberch Sognemænd, hvorved gives disse Ret til at grave efter Orme paa Irups Forstrand, hvor Havet skyller op. — *Viburg Landzting*, denn 25. September.
Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 4. Saml. S. 67—70.

28. Septbr. [3915.] Kong FREDERIK II. befaler Gert Rantzau, Lehnsmand paa Kronborg, at lade Kongens Contrafeyer meddele Tyge Brahe til Knudstrup de fremfarne Kongers Billeder, eftersom de findes paa Tapetseriet paa Slottet. — *Andvordskouff*, den 28. Sept.
Hofman, Efterretn. om danske Adelsmænd. 3. D. S. 13—14.

3. Octobr. [3916.] Kong FREDERIK II.s aabne Brev, at Arild Hvitfeld maa vedblive at nyde Herligheden af Præstegaarden i Ströfvelstorp, dog at Præsten i Ausaas bekommer den Landgilde deraf, som Landebogen formelder. — *Antworskouff*, den 3. October.
Udt. i L. B. Falkman, Upplysningar etc. 2. D. S. 71.

8. Octobr. [3917.] Kong FREDERIK II. befaler Casper Marckdaner, Embedsmand paa Slottet Koldinghus, at lade gjöre en Vindelbro over den Aa, som löber ovenfor Harritzkier Gaard. — *Antuorskouff Slott*, thend VIII. Octobris.
Danske Mag. V. S. 112—113.

8. Octobr. [3918.] Kong FREDERIK II. befaler Bönderne paa det geistlige Gods i Abramstrup Lehn, da han behöver en stor Deel Bröd til Orlogsskibenes Proviantering, og det falder

Kronens Bönder besværligt alene at bage det, hver at afhente paa Abramstrup saa meget Rug 1585.
som til 2 Tönder Bröd, og siden at levere det bagte Bröd til Lehnsmanden Borckortt von Papen- 8. Octobr.
heim. — *Anduorskouff*, thend viij Octobris Aar etc. mdlxxxvij "(Skrivfeil for: mdlxxxv)".

Ann. for nord. Oldk. 1855. S. 97.

[3919.] Kong FREDERIK II. tilkjendegiver Claus Glambeck, at han har tilladt Niels 12. Octobr.
Skram, Embedsmand paa Drottningborg Slot, at anvende det tilbagestaaende Taarn og gamle Muur af den nedbrudte Kirke i *Wrolle* ved *Skanderborg* Slot til hans Kirkes Forbedring ved hans Gaard Vrup. — *Wor Gaard Schouffgaard*, thend xij Dag Octobris.

Danske Mag. 3. Række. V. S. 171.

[3920.] SJELLANDSFAR-LANDSTINGS Dom, hvorved efter Tiltale af Christoffer 13. Octobr.
Rosengaard til Gundetofft, Hövedsmand paa Kiöbenhaffns Slot, Lauritz Holst, Birkefoged paa Amage, fældes for en Dom, hvorved han havde dömt Poul Jacobsen i Maglebylille til Mindremand, fordi denne havde kaldet Peder Jörgensen i Kastrup en Kirketyv, uden at ville tage Hensyn til de af hiin tilbudte Beviser. — *Sielandfare Landsting*, Onssdagen thend 13. Octobris.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 4. Saml. S. 71—76.

[3921.] Kong FREDERIK II.s Gavebrev af Præbenda Johannis Baptistæ til Skole- 22. Octobr.
mesterens Underholdning i Trundhjems Skole. — *Anderskow Slot*, den xxij October.

L. Engelstoft, Univ. Ann. 1811. 2. B. S. 87—89.

[3922.] Kong FREDERIK II. befaler Christoffer Walchendorff at udsende noget sort 29. Octobr.
engelsk Klæde og sort "Skellertt". — *Frederichsborg Slott*, thend xxix. Octobris.

Nye D. Mag. I. S. 142.

[3923.] Kong FREDERIK II.s Bevilling for Skielskörs Borgere, at et Stykke Jord, 21. Novbr.
kaldet Böge-Skouff, af deres "Offuerdrefft" maa indtages til Sædeland, Avling og andet Brug, og fordeles mellem dem. — *Kroneborg Slott*, xxi. Novembris.

P. Friis Edvarsen, Underr. om Schielschiör. S. 409—411.

[3924.] Kong FREDERIK II. befaler Christoffer Walchendorff itide at paasee, at 2. Decbr.
han erholdt betalt 350 Daler, som en Borger i Kiöpnehaffn, Bernt Skurman, var skyldig for Flesk, han havde kjöbt af Casper Marckdaner, Embedsmand paa Koldinghus Slot, inden hans övrige Creditorer maaskee borttoge hans Eiendom. — *Frederichsborg Slot*, thend andenn Decemb.

Nye D. Mag. I. S. 142.

[3925.] Kong FREDERIK II.s og Hertug ADOLFS Fornyelse og Indskærpelse af For- 10. Decbr.
ordningen af 15. Jan. 1579 om Aager. — Den 10. Dec. (Tydsk.)

Schl.-Holst. Gemeinsch. Verordn. S. 235—236.

[3926.] Kong FREDERIK II. befaler Christoffer Walchendorff at udquittere det Engelske 22. Decbr.
Sendebud, Hr. Peregrin Willugby af hans Herberge i Kiöpnehaffn. — *Kroneborg Slott*, thend 22. Decemb.

Nye D. Mag. I. S. 143.

[3927.] SJELLANDSFARS LANDSTINGS Dom, hvorved Fru Birgitte Rossenkrantz tilkjendes det "kongelige Faldsmaal" i en Sag mod Peder Hemmingssen, der, medens han tjente hendes Bonde Hans Galskytt i Endislöff, havde overfaldet og dödelig saaret denne, m. m. — (Udateret.)

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 4. Saml. S. 48—54 (hvor Dommen henföres til Begyndelsen af Aaret).

1586.

1586.

2. Januar. [3928.] CASPAR MARKDANNER til Söegaard, Hövedsmand paa Koldinghuus, kundgjör, at efter Kongens Befaling skal en Bogsamling, som en for Manddrab bortrömt Person ved Navn Meyer har efterladt sig, skjenkes til Kolding Skole. — *Kolding*, Dagen efter Nytaarsdag.

J. J. Fyhn, Efterr. om Kolding. S. 144—145.

6. Januar. [3929.] Kong FREDERIK II. befaler Casper Marckdaner, Embedsmand paa Koldinghus Slot, at lade forkynde til alle Herredstingene og i Kjöbstæderne, som han havde i Befaling, at han med Danmarks Riges Raad vilde holde almindelige Herredage i Kiöpnehaffn Hellige Trefoldigheds Söndag. — *Kroneborg Slott*, thend VI. Januarii.

Danske Mag. V. S. 113.

7. Januar. [3930.] Kong FREDERIK II. befaler Bönderne i Abramstrup Lehn at möde med Heste og Vogne, hvor de tilsiges af Lehnsmanden Borckort von Papenheim, for at henkjöre det Tömmer, som skal bruges til en Skibbro ved Sundby Færge. — *Frederichsborrig*, 7. Januarij.

Ann. for nord. Oldk. 1855. S. 96.

16. Januar. [3931.] Kong FREDERIK II. befaler Korfits Viffert at lade paagribe en afsat Præst M. Jacob Nielszen, der skal have ladet synge Smædeviser om M. Niels Huid, Superintendent i Skaane Stift, sögt med Vold at trænge ind i hans Huus, og kaldet ham en Tyv og en Skjelm, og derefter at lade ham före til Kjöbenhavns Slot. — *Kroneborg*, thend 16. Januarij.

Danske Mag. 3. Række. III. S. 146—147.

19. Januar. [3932.] Amtmanden BENEDICT VON ALEFELDS Skrivelse til Kong Frederik II. om det strafværdige Levnet, som Schacke von Alefeld förer paa Fridrichshoue (i Ditmarsken), og især deleshed om hans ulovlige Jagt. — *Kiel*, den 19. Januar. (Tydsk.)

Brudst. i N. Falck, Staatsb. Magaz. 7. B. S. 723—724.

30. Januar. [3933.] TYGE BRAHES Brev til hans Faster Beritte Bölle til Gunderslöffholm om en Bygmester Hans (Stenvinkel?). — *Uraniborg*, then 30. Januarii.

Danske Mag. II. S. 239—240.

31. Januar. [3934.] Kong FREDERIK II. tilsender Christoffer Walchendorff 2252 Rdl. og befaler ham at indlöse noget Gods i Hallandt fra Eyller Grubbes Arvinger, hvilket den Afdöde havde havt i Pant for ovennævnte Sum, som han "forleden Feigde" for Kongen havde udlagt til Josua van Qvalen. — *Kroneborg Slott*, thend XXXJ dag Januarij.

Nye D. Mag. I. S. 143—144.

31. Januar. [3935.] Kong FREDERIK II.s Befaling til Sognemændene i Barlöf (Burlöf) Sogn i Skaane, paa ny at svare Hospitals-Forstanderne i Helsingör Kronens Part af Sognets Korntiende, som i nogle Aar havde været disse forholdt. — *Cronborg Slott*, d. 31. Januarij.

Hofman, Fundationer. T. VII. S. 100—101.

Februario? [3936.] Den afsatte og fængslede Præst M. JACOB NIELSENS Bekjendelser angaaende en Smædevise mod Superintendenten i Skaane Mester Niels Hvid, samt om Beskyldningen for under Vold og Skjeldsord at have sögt at trænge ind i dennes Huus. (Jvfr. Nr. 3931.) — *(Kiöbenhavns Slot)*, udateret.

Danske Mag. 3. Række. III. S. 148—152.

[3937.] Kong FREDERIK II. paalægger Casper Marchdaner, Embedsmand paa Koldinghus Slot, at foretage de fornödne Reparationer paa Koldinghus Slot, Ladegaarden og Jagthusene, og lade giöre Broer og Veie der i Lehnet, hvor fornödent gjöres. — *Kroneborg Slott*, thend förste Martii. 1586. 1. Martii.

Danske Mag. V. S. 113—114.

[3938.] Kong FREDERIK II. befaler Dr. Powell Matzenn, Superintendent i Sjælland Stift, og Professorerne ved Kjöbenhavns Universitet at dömme, om den afsatte Præst M. Jacob Nielsen, for ved Smædeviser at have forhaanet M. Niels Huid, Superintendent i Skaane Stift, ikke bör beröves sin præstelige Værdighed, og derefter videre stilles for verdslige Dommere. — *Frederichsborg slott*, thend 4. dag Martij. 4. Martii.

Danske Mag. 3. Række. III. S. 152—154.

[3939.] Indlæg af M. NIELS HVID, Superintendent i Skaane Stift, for Professorerne ved Kjöbenhavns Universitet, i den mod M. Jacob Nielsen for Æreskjænderi anlagte Sag. — (Udateret.) 7. Martii.

Danske Mag. 3. Række. III. S. 154—157 (jvf. S. 163).

[3940.] M. JACOB NIELSENS Svar paa M. Niels Hvids Indlæg i den mod ham for Æreskjænderie anlagte Sag. (Cfr. Nr. 3939.) — (Udateret.) post 7. Martii.

Danske Mag. 3. Række. III. S. 157—163.

[3941.] Kong FREDERIK II. befaler Christoffer Walchendorff at tilveiebringe 10,000 "Klinckert" til Brug for Slottet. — *Kroneborg Slott*, thend ix Martij. 9. Martii.

Nye D. Mag. I. S. 144.

[3942.] Dom af PROFESSORERNE VED KJÖBENHAVNS UNIVERSITET, hvorved M. Jacob Nielsen for Spotteviser mod M. Niels Huidtt, Superintendent i Skaane Stift, dömmes til at miste sit Præste-Embede og regnes for "wordinereddt". — *Consistorij husz*, then 11. Martij. 11. Martii.

Danske Mag. 3. Række. III. S. 163—165.

[3943.] RECTOR OG PROFESSORER VED KJÖBENHAVNS UNIVERSITET bönfalde Kong Frederik II. om at benaade M. Jacob Nielsen og ikke at behandle ham efter den strenge Ret. — 11te Marts. 11. Martii.

Danske Mag. 3. Række. III. S. 166.

[3944.] Dr. HINRICH SUDERMAN, Hanseatisk Syndicus, melder Statholderen i Slesvig og Holsten, Hr. Heinrich Rantzow, at det ikke er muligt under den nuværende Krigstilstand at erholde Betaling af Staden Antorff, samt opfordrer ham til at arbeide paa, at Freden kan komme istand mellem de frafaldne Provindser og Spanien, hvilket ogsaa vilde være til Gave for Danmark. — *Cölln*, am 22ten Mart. 1589 (læs: 1586) stylo reformato. 12. Martii.

(Tydsk.)

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 3. Th. S. 335—342. (At Brevet maa være af 1586 sees af et fölgende Brev, dat. 9. Apr. 1586.)

[3945.] M. JACOB NIELSENS sidste Bekjendelse, samt Aarsabelse af Kongens Tilgivelse, i det han erklærer med Frimodighed at gaae Döden imöde. — (Udateret.) ante 16. Mart.

Danske Mag. 3. Række. III. S. 167—168.

[3946.] Dr. HENRICUS SUDERMAN, Syndicus Hanseaticus, in literis, ad Henricum Ranzonium, in Holsatia etc. vicarium, datis, scribit de misero statu civitatis Antverpianæ, quæ 30. Martii.

1586. creditoribus satisfaciendo hoc tempore nullo modo par sit; petit ab eo, ut a rege Daniæ
30. Martii. impetret, ut de pace restituenda agat. (Cfr. Nr. 3944.) — *Coloniae Agripp.*, 9. Aprilis.

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 3. Th. S. 343—346.

24. Aprilis. [3947.] ISAAC GRONBECCIUS, stipendio regio sublevatus, in Germaniam studiorum gratia denuo proficisci cogitans, Magnifico Rectori promittit, se ad studium theologiæ serio animum applicaturum et contentum fore titulo Magistri. — *Hafniæ*, 24. Aprilis.

Danske Mag. VI. S. 337.

post 1. Maji. [3948.] HENRICK BRAHES Regnskab over Indtægt og Udgift af Hammershus Lehn fra Philippi Jacobi Dag 1585 til samme Dag 1586.

Udt. og Brudst. i Hüberts, Aktst. til Bornholms Hist. S. 498—502.

9. Maji. [3949.] Kong FREDERIK II. beskikker M. Peder Hansen til Superintendent paa Gulland istedetfor M. Mourits Glad, der for Alderdom og Skröbelighed ikke længere kunde forestaae dette Embede. — Den 9de Mai.

Udt. og Brudst. i Danske Mag. 3. Række. III. S. 179.

20. Maji. [3950.] Fordrag, oprettet ved Mægling af Hertug ULRICH af Meklenborg og Hertug ADOLF af Slesvig og Holsten, mellem Brödrene Johann og Sigismund August, Hertuger af Meklenborg, i en mellem dem opkommen Tvistighed om Successionen efter deres Fader, Hertug Johann Albrecht. — *Schwerin*, am zwantzigsten Monaths-Tag May. (Tydsk.)

G. G. Gerdes, Saml. Mecklenb. Uhrkunden. 3. Saml. S. 207—211.

31. Maji. [3951.] Kong FREDERIK II.s RETTERTINGS Dom, hvorved 2 Gaarde i Sleustrup, der af Henrich Nielsen til Sandager i Aaret 1410 for Messer vare givne til Sognepræsten i Schambye, tilkjendes denne, imod Fordring af Jörgen Qvitzow til Sandager. — *Kiöbenhavn Slott*, den 31te May.

Hofman, Fundationer. T. V. S. 267—270.

31. Maji. [3952.] Kong FREDERIK II.s Forordning, hvorved Adelens Overdaadighed og Ödselhed ved Bryllupper indskrænkes. — *Kiöbenhaffn Slot*, den 31. Maij.

Saml. af kgl. Forordn. Kbh. 1590. fol. Ciiij—Diij.

31. Maji. [3953.] Kong FREDERIK II.s Fundats for Soröe Skole. — *Kiöbenhafn Slott*, den XXXI. Dag May.

Hofman, Fundationer. T. VII. S. 556—585.

6. Junii. [3954.] Kong FREDERIK II.s Collationsbrev til Christian Barnekow paa et ledigt Cannikedömme i Roskilde, dog at han ligefuldt skal blive i Kongens Tjeneste i Cancelliet eller i andre Maader. — *Friderichsborg*, thend VI. Junii.

P. Wieselgren, De la Gard. Arch. 5. D. S. 156—157.

6. Junii. [3955.] Kong FREDERIK II. befaler, at Borgemester og Raad og andre Domsmænd i Kjöbstæderne (med Undtagelse af Kjöbenhavn, Malmö og Ribe) skulle svare for deres Domme til Landstinget, og ikke indskyde sig umiddelbart for Kongen. — *Kiöbenhaffn Slot*, den 6. dag Junij.

Saml. af kgl. Forordn. Kbh. 1590. fol. Cij—Ciij.

13. Junii. [3956.] Kong FREDERIK II. begjerer Christoffer Walchendorffs Betænkning om tvende Ansögninger fra Nödenes Lehn og Mandals Lehn, hvori Indbyggerne anholde om Tilladelse til at handle med Fremmede med Egelast. — *Kroneborg Slott*, thend xiij Junij.

Nye D. Mag. I. S. 144.

[3957.] Contract, oprettet af Kong FREDERIK II. med Thomas Bildthugger, om Forfærdigelsen af en Altertavle til Kronborg Slots Kirke. — *Kronneborg*, thend xiij Junij. 1586. 13. Junii.
Nye D. Mag. VI. S. 161—162.

[3958.] Kong FREDERIK II. befaler Christoffer Walchendorff at besörge 300 Tylter "gode Danmarckis Deeler" fra Norge sendte til Hadersleff. — *Hadersleffhus Slott*, thend 29. Junij. 29. Junii.
Nye D. Mag. I. S. 145.

[3959.] Contestatio LEGATORUM SYNODI BELGICÆ ad regem Daniæ facta de innocentia ecclesiarum suarum quoad calumnias et convitia *Stamnichii* concionatoris Hamburgensis in concione coram rege prolata. — (*Hamburgi*, dominica cuius textus de cavendis pseudoprophetis.) 24. Julii.
R. Hospinianus, historia sacramentaria. P. 2. fol. 383—384.

[3960.] Kong FREDERIK II. paalægger Casper Marckdaner, Embedsmand paa Koldinghus Slot, at tilfredsstille dem, hvis Jorder efter en Ildebrand i Kolding af forrige Embedsmand Hendrich Below vare inddragne til Kongens Have ved Slottet, enten med andre Jorder eller Penge. — *Koldinghus Slott*, thend 31. Julii. 31. Julii.
Danske Mag. V. S. 114—115.

[3961.] Kong FREDERIK II. tillader Borgemester og Raadmænd i Helsingör at afhænde den til Latinskolen sammesteds af Herluff Trolle og Byrgitte Giöe skjenkede Gaard. — *Kroneborg*, 23. August. 23. Augusti.
L. Engelstoft, Univ. Ann. 1810. 2. B. S. 212—214.

[3962.] Decision af Kirkevisitatorerne CHRISTIAN BOJE, Dr. jur. og Landfoged, og M. MARCUS WRANGE, Superintendent i Nordre Ditmarsken angaaende en Afgift til Kirken i Büsum. — Am Dage St. Bartholomæi. (Plattydsk.) 24. Augusti.
A. Viethen, Beschr. des Landes Dithmarsch. S. 75—78. F. C. Dahlmann, Neocorus. 2. B. S. 300—303.

[3963.] MAREN JÖRGENSDATTERS Testamente, hvorved bortskjenkes Penge, Eiendomme, Födevarer og Klæde til Fattige, Kirken, Geistlige og Skolebörn i Kallundborg. — *Callundborg*, den 29. Aug. 29. Augusti.
Hofman, Fundationer. T. VIII. S. 198—199.

[3964.] Kong FREDERIK II.s Confirmation paa en Dom af 18. Juni, i en Sag mellem Beboerne af Flekken Bramstedt og Beboerne af det övrige Bramstedt Sogn, angaaende Fordelingen af Communeudgifter. — *Friedrichsburg*, den 31sten Augusti. (Tydsk.) 31. Augusti.
Corpus Constit. Regio-Holsat. 3. B. S. 1361—1363.

[3965.] Kong FREDERIK II.s RETTERTINGS Dom, hvorved Jomfruerne Ermegaardt og Birgethe Billde til Egede, der træde i Hjemmels Sted for nogle af deres Bönder, der vare dömte i Böder og fredlöse for at have slaaet og affört Hö af Eiller Grubbes Eng Nymöllesöe, tildömmes efter deres eget Tilbud at udrede Böderne m. m. — *Wor Gaard Tryggeuelde*, thend 31. Augusti. 31. Augusti.
Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 4. Saml. S. 76—85.

[3966.] Kong FREDERIK II.s Befaling til Christoffer Walckendorff, at han igjen skal lade opgrave en begravet dræbt Mands Liig, for at tvende for Drabet sigtede Fanger kunde lægge deres Hænder derpaa, om derved den Skyldige maaskee kunde opdages. — *Frederichsborg*, thend iij Septembris. 3. Septbr.
Nye D. Mag. VI. S. 170.

[1586.
11. Septbr. [3967.] Kong FREDERIK II. tilstaaer Tyge Brahe til Knudstrup 400 Daler af Tolden i Helsingör, at betales aarligen imellem Paaske og Pintsedag, istedetfor det Lehn, hvormed han har været forlenet i Norge (ɔ: Nordfjord Lehn). — *Anduorskouff*, thend 11. Septembris.

Danske Mag. II. S. 244. (I Indledningen til Brevet er Datum angivet 12. Sept.)

25. Septbr. [3968.] Kong FREDERIK II. befaler Christoffer Walckendorff tilligemed Simon von Salen at möde Kongen paa Anduorschouff Slot. — *Worgaard Giedisgaardt*, thend xxv. Septembris.

Nye D. Mag. I. S. 145.

29. Septbr. [3969.] HELVIG HARDENBERG til Arreskov, Erich Rosenkrantz's Efterleverske, skjenker en Gaard i Kloster-Strædet i Svendborg til et Hospital for 6 Huusarme sammesteds, og lægger dertil Renten af 2000 Daler, der aarlig skal udbetales af Besidderen af Kierstrup. — *Arreskou*, St. Mikkels-Dag, som var den 29. Dag Sept.

Hofman, Fundationer. T. VI. S. 78—80.

10. Octobr. [3970.] Hertug FREDERIK til Slesvig og Holsten — hans udstedte Forsikkring, at den med Domcapitlet i Lübeck sluttede Capitulation skal holdes fyrsteligen af hans Broder, Hertug Johann Adolf, udvalgt Biskop i Lübeck. — *Gottorf*, 10. Octobr. (Tydsk.)

J. F. Noodt, Beyträge. I. B. S. 378—396.

25. Octobr. [3971.] Kong FREDERIK II. forordner, at Beboerne paa Agersöe og Omöe skulle give deres Kirketiende til Skjelskör Kirke, imod at dennes Kirkeværge skulde holde de paa Öerne opbygte Kapeller vedlige. — *Antvorskou Slot*, den 25de October.

Hofman, Fundationer. T. VIII. S. 63—64.

4. Novbr. [3972.] Kong FREDERIK II.s RETTERTINGS Dom, hvorved gives Peder Munch til Estuadtgaardt videre Forfölgning for Kost og Tæring mod 24 Nævningemænd af Stege, der vægrede sig ved at paadömme en Sag mellem ham og Berendt Christenssen, Borger i Stege, angaaende Hælerie. — *Wor Gaard Thryggewellde*, thennd 4. Dag Novembris.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 4. Saml. S. 86—92.

10. v. 12. Nov. [3973.] VIBORG LANDSTINGS Dom, hvorved Herr Hans i Vorning frikjendes for at have straffet Sören Lassen "med Kjæp og Vaand" og fört ham til sit Hjem som sin og sin Hustrues "stede Hion"; som Fölge deraf negte Domsmændene "at stede Fölling paa Sandemænd om Voldförsel at sværge over Hr. Hans" for denne Sag. — *Viborg Landsting*, Löverdag, som er den 10de Novembris.

Danske Mag. 3. Række. I. S. 216—217. (Den 10. Novbr. 1586 var en Torsdag.)

12. Novbr. [3974.] Kong FREDERIK II.s RETTERTINGS Dom, hvorved en Gjeldssag mellem Corfitz Wiffert til Nees, Befalingsmand paa Mallmöehuns Slot, og Fru Beathe Brade, Hr. Jörgen Löchis Efterleverske, der var paakjendt ved Schiödtz-Herreds Ting, henvises til Paakjendelse ved hendes Værneting Herrestedt Herredsting og Wiburg Landsting. — *Kiöpenhauffnn*, thend 12. Dag Novembris.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 4. Saml. S. 93—99.

12. Novbr. [3975.] CHRISTOFFORUS FISCHER DEN ÆLDRE, Superintendent, tilsender Kong Frederik II. et Trösteskrift i Anledning af hans Svigermoders, Hertuginde Elisabeth af Meklenborgs, Död, forfattet efter Opfordring af Hertug Wilhelm den yngre af Brunsvig og Lyneborg. — *Zell*, den 12. Nouembris. (Tydsk.)

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 3. Th. S. 321—323. (Sammes Brev af samme Datum af lignende Indhold til Hertugindens Datter, Dronning Sophie, sst. S. 323—325.)

[3976.] CHRISTOFFORUS FISCHER DEN ÆLDRE, Superintendent, sender Kong Frederik II. de tre förste Dele af sin Udlægning af Davids Psalmer, da han har erfaret, at Kongen sætter saa höi Priis paa denne Deel af Biblen, at han endog selv har udgivet de vigtigste Hovedstykker deraf i Trykken. — *Zell*, den 12ten November. (Tydsk.) 1586. 12. Novbr.

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 3. Th. S. 326—329.

[3977.] Kong FREDERIK II. befaler Lehnsmanden Claus Glambek paa Skanderborg at lade indrette Værelser der paa Slottet til Prindserne Christian og Ulrik, og deres Hovmester Henrik Ramel. — *Coldinghuus*, den 20de November. 20. Novbr.

Nye D. Mag. IV. S. 166. K. Hansen, Beskr. over Skanderborg. S. 61.

[3978.] Kong FREDERIK II. befaler Christoffer Walchendorff at skynde paa D. Pouell Madtzenn, Superintendent udi Sjellands Stift, angaaende Afsendelsen af Breve til Bisperne i Riget i Anledning af Fastsættelsen af Bededage saavel her i Riget som i Norge. — *Hadersleffhuss Slot*, thend ix. dag Decembris. 9. Decbr.

Nye D. Mag. I. S. 145—146.

[3979.] Kong FREDERIK II. befaler Christoffer Walchendorff, foruden 2 Galleier, hvorom han för har faaet Brev, endnu at udruste en Pinke, for at "Skibshövedsmand" Hans Reskie til Foraaret med disse Skibe kunde löbe ud mod Fribytterne under Norge. — *Haderslefhuus Slott*, 14. Decemb. 14. Decbr.

Nye D. Mag. I. S. 146.

[3980.] Amtmanden BENEDICT VON ALEFELD tilskriver Kong Frederik II. om det uchristelige Levnet, som föres af Schacke von Aleuelde (paa Fridrichshoff i Ditmarsken), om hans ulovlige Jagt, og om hans Forsömmelse af det ham paaliggende Digearbeide, i hvilken Henseende han sender en Kjendelse af "Dikgreuen und Schwaren". — *Meldorff*, den 21. December. (Tydsk.) 21. Decbr.

N. Falck, Staatsb. Magaz. 7. B. S. 724—725.

[3981.] Mageskiftebrev, hvorved Kong FREDERIK II. overdrager til Otto Thott til Erikshofm Kronens Herlighed og Rettighed i en jordegen Gaard i Harjagers Herred, Hoftarps Sogn og By, imod en Gaard i Folkestorp i Hedeskoga Sogn. — *Kroneborg*, den 30. December. 30. Decbr.

Udt. i L. B. Falkman, Upplysningar etc. 2 D. S. 71.

[3982.] VIBORG LANDSTINGS Dom, hvorved 5 Nævningsmænd af Scharesöö og Fölle, der urettelig havde oversvoret Nielss Jenssen i Rostuet Aaraad med Hensyn til et Drab, efter Tiltale af Offve Juell til Kieldgaardt, Hövedsmand paa Agersshuss, dömmes fredlöse. — *Viburg Landsting* (uden Dag).

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 4. Saml. S. 99—101.

[3983.] Kong FREDERIK II.s Bevilling, at Christen Gyldenstierna maa indgaae Ægteskab med Fru Abell Kaas, Eggert Bildis Efterleverske, skjöndt han var beslægtet med hendes afdöde Husbonde i andet og tredie Led. — (Uden Sted og Dag.)

P. Friis Edvarsen, Underr. om Schielschiör. S. 417.

[3984.] Skraa for St. Knuds-Gildet i Lund.

S. Bring, Mon. Scan. vol. I. p. 162—213.

1586 v. ante.

1586 vel ante.

[3985.] Kong Frederik II.s Bevilling, at Gjörrell Fadders Datter, Herr Lauge Brabe's Efterleverske, og Peder Brahe til Kroghollum maae her i Riget eller andensteds lade slaae og mynte et Antal Dalere af godt fiint Sölv under Kongens Navn, Billede og Danmarks Vaaben, imod at hver 8 Daler af dem skulde veie 15 Lod fiint Sölv. — (Udateret.)

P. Friis Edvarsen, Underr. om Schielschiör. S. 434—435.

[3986.] Kong Frederik II.s Brev til Fru Giöruill Fadders Datter, hvormed Kongen oversender hende hans eget og Dronningens Contrafei, især til Tak fordi hun havde skjenket Kongen anseeligt Gods i Norge. — (Udateret.)

P. Friis Edvarsen, Underr. om Schielschiör. S. 603—604. (Dette Brev burde maaskee henföres til Aaret 1582, da Fru Gjörvel, ifölge H. Ström, Beskr. over Söndmör. 2. P. S. 106, under 1. Martii tilskjödede Kongen Gidske-Gods i Bergens Stift.)

1587.

1587.

1. Januar. [3987.] Kong Frederik II. beder Christoffer Walchendorff at skaffe 3 til 4 Tönder "*Osterling*". — *Skanderborg Slott*, thend j Januarij.

Nye D. Mag. I. S. 146.

10. Januar. [3988.] Kong Frederik II.s Skrivelse til adskillige Herremænd og Enkefruer i Jylland, om at overlade og give ham to Köer eller Qvier af god Race, for at sætte paa Skanderborg Slots nye Ladegaard. — Den 10de Januar.

K. Hansen, Beskr. over Skanderborg. S. 61.

21. Januar. [3989.] David Chyträus sender Dronning Sophia den af ham over hendes Moder holdte latinske Ligprædiken, tilligemed en Dronningen tilegnet tydsk Oversættelse. — *Rostock*, am St. Agnestag. (Tydsk.)

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 3. Th. S. 182—184.

4. Febr. [3990.] Kong Frederik II. befaler, at et Slags Fisk, kaldet "Osterling", der findes i Vestersöen ved Riberhus Lehn, og hvori Kongen finder Behag, ikke maa fanges af andre end dem, som dertil beskikkes af Albert Friis, Embedsmand paa Riberhus, paa Kongens Vegne. — *Skanderborg*, 4. Februar.

H. Kröyer, de danske Östersbanker. Kbhvn. 1837. S. 110—111.

5. Febr. [3991.] Kong Frederik II. befaler Christoffer Walchendorff at indkjöbe en Deel "spitzerij och vrther" i Kiöpenhaffn, og sende dem hid. — *Skanderborg Slott*, thend v. dag Februarij.

Nye D. Mag. I. S. 147.

21. Febr. [3992.] Hertug Frederik til Slesvig, Holsten etc. befaler Superintendenten Dr. Paulus von Eitzen og M. Johan Becker, Pastor i Tetenbüll, at foretage en almindelig Kirke- og Skole-Visitation, samt at indsætte Provster paa forskjellige Steder i Fyrstendömmerne. — *Hause zu Tönningen*, den 21. Febr. (Tydsk.)

H. Muhlius, de reform. relig. in Cimbria. p. 202—204.

[3993.] Hertug FREDERIK til Slesvig, Holsten etc. stadfæster de af Hertug Adolf 1587.
Helgoland givne Privilegier. (Jvf. Nr. 3819.) — *Husum*, d. 23. Febr. (Tydsk.) 23. Febr.

J. Schuback, de jure littoris. p. 358—361.

[3994.] Literæ ELISABETHÆ, Angliæ reginæ, per quas Frederico II. regi execu- init. Martii.
tionem Mariæ, Scoticæ Reginæ, se inscia, factam esse nunciat. (Sine loco et die; sed infra annotatum est: *R(eceptæ) Scanderb(urgi)*, 23. Martii Anno 87.)

Nye D. Mag. IV. S. 268—269. (*Dansk* Overs. sst S. 269—270.)

[3995.] Literæ Baronis WILLOUGHBY ad Fredericum secundum regem datæ de 4. Martii.
executione sententiæ, quam regni proceres contra Mariam, reginam Scotiæ, tulerant. — *London*, 4. Marts.

Fragm. i Nye D. Mag. IV. S. 267.

[3996.] Kong FREDERIK II. befaler Professorerne ved Universitetet i Kjöbenhavn 13. Martii.
selv at afgjöre en Trætte mellem Professorerne Dr. Nicolaus Theophilus og Dr. Hans Slangerup, angaaende en ledig Residents, og beder dem gjöre en endelig Forordning om alle Universitetets Residentser. — *Freeszlöff*, 13. Martji.

L. Engelstoft, Univ. Ann. 1811. 2. B. S. 27—29.

[3997.] Kong FREDERIK II. befaler Christoffer Walchendorff at taxere Aarhusgaards 19. Martii.
Lehn "paa en visse genant Affgifft", da han havde tilstaaet Mandrup Parsberg, Embedsmand paa Aarhusgaard, bemeldte Lehn med visse og uvisse Indkomster paa Afgift. — *Wor Gaard Haffreballegaard*, thend 19. Martij.

Nye D. Mag. I. S. 147.

[3998.] ERICH BILDE's til Söholm Skjöde til det almindelige Hospital i Odense 21. Martii.
paa adskilligt Jordegods i Han-Herred og Nisbo-Herred i Jylland, til Sone for hans Drab paa sin Mostersön Jörgen Rud til Enggaard. — *Odense*, den 21. Martii.

Hofman, Fundationer. T. VI. S. 289bis—290bis.

[3999.] D. PAULUS AB EITZEN ad Johannem Pistorium, pastorem Tetenbullensem 12. Aprilis.
scribit de infirma valetudine Friderici ducis. — *Ex Slesvico*, feria 4. post palmarum.

H. Muhlius, de reform. relig. in Cimbria. p. 204.

[4000.] GEORGIUS BRAUN, canonicus Coloniensis, Frederico II. regi, quod se 14. Aprilis.
stipendiarium acceptaverit, gratias agit, et crebram literarum scriptionem promittit; simul partem mittit opusculi sui, quæ est de Belgia, tabulis pictis instructam, hac occasione utens, ut regem ob negociationes eius pacis inter provincias Belgicas et Hispaniam conciliandæ causa laudat. — *Ex Musaeolo nostro Colonien.*, xiiij Aprilis.

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 3. Th. S. 349—351.

[4001.] SKELSKÖRS BORGEMESTERS OG RAADMÆNDS aabne Brev, at der af den 17. Maji.
Deel af Stadens Overdrev, kaldet Bögeskouff og Brucken, som Kong Frederik II. havde tilladt Byen at indtage til Avling, "bleff tilloddet och tilskifft Ærlig Mand Anders Laurisen, Borgere her sammested, tolff Skepper *Saaedt*" til evig Eie, imod at han aarlig deraf skulde svare 1 Skilling Danske af hver Skjeppe "Saaede" til Skelskörs Byes Gavn og Bedste. — *Skelskör*, then 17. Dag Maj.

P. Friis Edvarsen, Underr. om Schielschiör. S. 414.

[4002.] Kong FREDERIK II.s RETTERTINGS Dom i en Sag mellem Mogens Juell 17. Maji.
til Pallissbierig og Hack Ullstandt til Hickebierig, Befalingsmand paa Aallholm Slot, angaaende

1587. 17. Maji. Eiendomsretten til tvende Möller med Dam og Damsbond ved Atzertorp i Skaane. — *Kiöpnehaffn*, thend 17. May.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 4. Saml. S. 102—109.

20. Maji. [4003.] Hertug JOHANN ADOLF, postuleret Erkebiskop til Bremen og udvalgt Biskop i Lübeck, lover Capitlet i Lübeck at aflægge den tilbörlige Biskops-Ed, saasnart han opnaaer den myndige Alder. — *Auf unserem Stifts-Hause Uthyn*, den 20. May.

J. F. Noodt, Beyträge. I. B. S. 396.

21. Maji. [4004.] NIELS FRIIS til Hesselager hans Revers, at ville aarligen udgive 24 Mark Danske gammel Mynt, som nu er 8 gamle Daler, til Nyborg fattige Skoledisciple, efter hans Farbroder Johan Friis's derom udstedte, men nu bortkomne Fundats. — *Hesselager*, den 21. May.

Hofman, Fundationer. T. V. S. 472.

2. Junii. [4005.] Kong FREDERIK II.s Befaling, hvorved den for begge Riger udgivne Ordinants (19. Jun. 1582), udvides til Island. — *Kroneborg Slott*, thend ij dag Junii.

M. Ketilson, Forordn. til Isl. 2. D. S. 108—125.

2. Junii. [4006.] Kong FREDERIK II.s Bevilling for Gudbrander Thorlackssön, Superintendent paa Holum i Island, at maatte lade den af ham samlede islandske Psalmebog trykke. — *Kroneborg Slott*, d. anden Junii.

M. Ketilson, Forordn. til Isl. 2. D. S. 127—128.

2. Junii. [4007.] Kong FREDERIK II.s Brev, at Misdædere herefter ikke skulle nyde Asyl ("Kierckefredt") i Domkirkerne i Island og derved frelses for fortjent Straf, og at kun de, der af Vaade eller Nödværge dræbe nogen, for Fremtiden skulle nyde denne Tilflugt. — *Kroneborg Slot*, thend 2. dag Junii.

Finni Johannæi Hist. Eccl. Isl. T. III. p. 28—29. M. Ketilson, Forordn. til Isl. 2. D. S. 128—130.

4. Junii. [4008.] Kong FREDERIK II.s Fornyelses-Brev paa de 400 Daler, som Thyge Brahe til Knudstrup aarligen skulde oppebære af Tolden i Helsingör hver Philippi og Jacobi Dag. (Cfr. Nr. 3967.) — *Kroneborg*, then 4. Junii.

Danske Mag. II. S. 244—245.

8. Junii. [4009.] Kong FREDERIK II.s Benaadning, at Kronens Part af Tienden af Öster-Schierninge Sogn i Sundsherred, og Frörup, Ferretzlöv, Schiellerup, Ellested og Hellerup Sogne i Windinge Herred herefter skal opbæres og blive til en Skolemesters og to Hörers Underholdning ved Nyborg Skole. — *Antvorskov Slot*, den 8de Junii.

Hofman, Fundationer. T. V. S. 448—449.

9. Junii. [4010.] D. PAULUS AB EITZEN ad Johannem Pistorium, pastorem Tetenbullensem, literas dat, per quas significat, quanquam iam sit tempus ad visitationem continuandam, se tamen ob magnam imbecillitatem principis (Frederici ducis) discedere non audere. — *Ex Slesuico*, 9. Junii.

H. Muhlius, de reform. relig. in Cimbria. p. 204—205.

16. Junii. [4011.] JOHAN BARNNEKOW til Birckholm forlænger endnu for Aarene 1587 til 1590 den med hans Broder Christian Barnekow indgaaede Contract, at denne skulde beholde Raalsvig Gaard de 4 Aar han agtede at blive udenlands, men Johan selv derimod Birckholms Gaard. — *Birckholm*, thinndt 16. Junii.

P. Wieselgren, De la Gard. Archiv. 5. D. S. 98—99.

[4012.] Kong FREDERIK II. befaler Christoffer Walchendorff at bestille Herberg i Kiöpnehaffn for de skotske Gesandter, og lade dem det anvise ved Gert Rantzou, ligeledes i Roschilde og paa Klosteret i Ringsted. — *Landbytorp*, thend 19. Junii. 1587. 19. Junii.

Nye D. Mag. I. S. 147—148.

[4013.] Kong FREDERIK II.s Befaling til Magistraten i Kjöbenhavn om at forordne to Borgere til at have Tilsyn med Almindelig Hospital (Helliggeistes) sammesteds. — *Anderschouff Slott*, den 28. Dag Junii. 28. Junii.

Hofman, Fundationer. T. X. S. 165.

[4014.] Kong FREDERIK II. befaler Niels Parszberg at paasee, at Fæsteren af Gunszöemagle Gaard ikke bruger Fiskeri i Söen, hvortil han ansaae sig berettiget efter det ham af Thyge Brahe til Knudstrup meddeelte Fæstebrev, og i saa Henseende at haandhæve Kronens Rettighed. — *Anduorskouff*, thend xxx. Junij. 30. Junii.

Danske Mag. 3. Række. V. S. 22.

[4015.] Artikle, vedtagne af "DE LUCKE-BRÖDERS IN DER MOHR-LUCKEN IN MARIEN KARSPEL THO FLENSBORCH", angaaende Benyttelsen af nævnte Lykke. — *Flenszborch*, am Dage Marien Heimsöckinge. (Plattydsk.) 2. Julii.

O. H. Moller, Bericht von der Stadt Flensburg (von J. Hoyer). 1. Hälfte. S. 15—18.

[4016.] Kong FREDERIK II. mageskifter med Kjeld Brochenhuus til Leerbek noget Hospitalet i Kolding tilhörende Gods i Törrild Herred mod andet Gods i samme Herred. — 10de Julii. 10. Julii.

Udt. i J. J. Fyhn, Efterr. om Kolding. S. 169.

[4017.] VIBORG LANDSTINGS Dom i en Sag mellem Hr. Sigfrid Rindschatt til Viig og Jep Niellssenn i Kiergaardtt, samt 6 andre Bönder i Hollingholtt og Trylund, angaaende Uefterrettelighed i Landgildens Erlæggelse og Overhörighed mod givne Paalæg. — *Viburg*, denn 12. Julii. 12. Julii.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 4. Saml. S. 113—118.

[4018.] AUBRIUS PHILIPPES ad Fredericum II. regem dat literas de nonnullis in Hollandia hominibus, qui nomine et sigillo falso regis utentes "res et marcandizas" in loca prohibita Hispaniæ et Franciæ transportent; se non dubitare, si regi "literas commissionales" sibi mittere placuerit, quin efficiat, ne quis impunis evadat; deinde scribit de *Harlaffo* quodam Dano, tunc temporis in Anglia versante. — *Londini*, pridie Idus Julii (sine anno). 14. Julii.

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 1. Th. S. 386—388. 3. Th. S. 347—349. (Paategnet: "R. Wamdorf. 9. Sept. Ao. 87".)

[4019.] Kong FREDERIK II. paalægger Casper Marckdaner, Embedsmand paa Koldinghus Slot, at lade det kongelige aabne Brev angaaende kongelige Pante-Forskrivninger eller Gjelds-Breve forelæse paa alle Herredsting i hans Lehn. — *Skanderborg Slott*, thend xv. Julii. 15. Julii.

Danske Mag. V. S. 115.

[4020.] THYGE BRAHES Brev til Niels Billd til Raunholtt, hvori han beder ham forhjelpe en Foged han havde havt i Nordfiord-Lehn i Norge, ved Navn Christoffher Pepler, til sin Ret. — *Vranieborgh*, thend 18. Julii. 18. Julii.

Danske Mag. II. S. 245—247.

1587. 19. Julii. [4021.] Kong FREDERIK II.s Bevilling, at det Vicariat i Aarhuus Domkirke, som Mester Niels Adamsen, Sognepræst til Graabrödre Kirke i Randers, til sin Död havde i Forlening, herefter skulde ligge til Sognekaldene til Graabrödre og St. Mortens Kirke i Randers. — *Hald Slot*, den 19. Julii.

Hofman, Fundationer. T. II. S. 357.

21. Julii. [4022.] HIERONYMUS HENNINGES, Luneburgensis ecclesiastes, Frederico II. regi x hortatu Ernesti comitis et nobilis domini de Mansfeld partem primam operis cuiusdam historici mittit. — *Luneburgi*, 21. Jul.

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 3. Th. S. 351—353.

27. Julii. [4023.] (Kong FREDERIK II.s) Instrux for Admiralen over den Flaade, der skulde begive sig til "Wernemönde" for at overföre Fyrstinden af "Mekelborgh" til Danmark; indeholdende tillige Forskrift om de Höflighedsbeviisninger, en svensk Flaade, som Kong Johan III. af Sverrig lod ledsage Hertug Christopher af Miekelborgh med, skulde være pligtig at yde den danske paa de danske Strömme. — *Fred(eriksborg)*, 27. Julii.

P. Friis Edvarsen, Underr. om Schielsehör. S. 419—420.

11. Augusti. [4024.] Kong FREDERIK II. giver Capitlet i Osloe Fuldmagt til at tilholde sig og blive ved alt, hvortil det efter forundte Privilegier og Norges Lov var berettiget; tillige indskærper han Befalingen til Kanikerne om at holde Choraler. (Jfr. Nr. 2789.) — *Silckeborg Slot*, den 11. Augusti.

P. F. Suhms Samlinger. 2. B. 3. H. S. 211—212.

25. Augusti. [4025.] Kong FREDERIK II. befaler Christoffer Walchendorff at undersöge de Lübeckske Kjöbmænds Klagemaal, og give ham Besked desangaaende. — *Wort Jachthusz vdj Rye*, thend xxv. Augusti.

Nye D. Mag. I. S. 148.

26. Augusti. [4026.] VIBORG LANDSTINGS Dom i en Sag mellem Jörgen Friiss til Farschouff og Peder Knudssen samt Peder Christenssen i Sveistrup, angaaende Varsel givet paa eengang til trende Tingdage i samme Sag. — *Viburg Landssting*, thend 26. Augusti.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 4. Saml. S. 109—110.

29. Augusti. [4027.] Kong FREDERIK II. tilkjendegiver Christoffer Walchendorff, at da han har befalet Henning Reuentlow, Embedsmand paa Silckeborg Slot, at tilbageholde dette Aars Rente af bemeldte Lehn, til derfor at indkjöbe, hvad der maatte være fornödent til næste Aars Bygning paa Slottet, saa maa han være betænkt paa, at Kiöbnehaffn Slot, Holmen og Orlogs-Skibene kunne erholde Proviant andensteds fra. — *Wortt Jachthusz vdj Rye*, thend xxix. Augustj.

Nye D. Mag. I. S. 148—149.

31. Augusti. [4028.] Literæ D. PAULI AB EITZEN ad Johannem Pistorium, pastorem Tetenbullensem, datæ, per quas gaudium suum declarat, quod Chytræus intellexerit, Septentrionales fraudes Australium sentire, nec se Suevica suaviloquentia et hypocrisi decipi sinere etc. — *Ex Slesuico*, feria 5. post Decolla. Bap.

H. Muhlius, de reform. relig. in Cimbria. p. 192—193.

5. Septbr. [4029.] BORGEMESTER OG RAAD SAMT FLERE BORGERE I FLENSBORG give Beretning "wegen der Lansten Marien Kirchen in Flensburg zuständig". — Den 5. Septemb.

(Tydsk.)

Udt. i O. H. Moller, Bericht von der Stadt Flensburg (von J. Hoyer). I. Hälfte. S. 22—23.

[4030.] Kong FREDERIK II. paalægger Christoffer Walchendorff at tilmelde ham, om Skibene i Havnen have lidt nogen Skade ved den Storm, som i nogle Dage har hersket. — *Koldinghusz Slott*, thend viij Septembris. 1587. 8. Septbr.

Nye D. Mag. I. S. 149.

[4031.] CHRISTOFFER VALCKENDORFF til Glorupp tilskriver Borgemestere og Raad i Aarhuus angaaende 6 Bösseskytter, der nogen Tid skulle ligge i Borgeleie i deres By. — *Kiöpnekaffn*, thendt 10. Septemb. 10. Septbr.

Hübertz, Aktst. vedk. Aarhus. I. S. 213—214.

[4032.] Grevinde MARGARETA AF MANSFELDS Skrivelse til Statholder Heinrich von Rantzow, hvorved hun anbefaler ham nogle Breve fra sin Sön Ernst til Heinrich Ramel, som denne i al Hast skulde præsentere den danske Konge. — *Burgkbreittungen*, den 12. Sept. (Tydsk.) 12. Septbr.

Udt. i P. Wieselgren, De la Gard. Archiv. 5. D. S. 143—144.

[4033.] Kong FREDERIK II.s Rescript til Dom-Capitlet i Schleswig om at forfærdige og indsende en Fortegnelse over de i Schwaffstedt værende Breve og Documenter. — *Auff unsern Hoff Neugarden*, den 15. Septembr. (Tydsk.) 15. Septbr.

Noodt, Beyträge. 2. B. S. 366—367. (Denne Fortegnelse og Afskrift blev færdig 1589, forfattet af Detleuus Wolders, og findes indrykket i Westphalen, Monum. ined. Tom. IV. p. 3107 sq.)

[4034.] VIBORG LANDSTINGS Dom i en Sag mellem Jacob Skramb til Fruergaard paa Anders Niellssens Vegne i Abilltrup og Vesti Niellssen i Östergaard, angaaende Gyldigheden af et Pantebrev, som dennes Moder havde givet ham paa Abillstrup og tvende halve Gaarde uden Vederlag til förstnævnte Broder. — *Viburg Landzting*, Löffuerdagenn, som er denn 23. Septembris. 23. Septbr.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 4. Saml. S. 111—113.

[4035.] Kong FREDERIK II. befaler Christoffer Walchendorff at sende Dronningens Skrædder, Mester Hans, 2 Öxen og en Amme Viin til hans Datters Bryllup. — *Holm*, thend 24. Septembris. 24. Septbr.

Nye D. Mag. I. S. 149—150.

[4036.] Kong FREDERIK II. anmoder Tyge Brahe om at sende ham de lovede Almanakker for 1588 noget tidligere end sædvanligt. — *Holm*, then 24. Septemb. 24. Septbr.

Danske Mag. II. S. 247.

[4037.] JÖRGENN SKRAM til Thielle tilstaaer at have modtaget af Niels Schriffuer i Aarhus paa denne Byes Vegne 50 Daler til det Domhuus, som skal opföres i Viburgh. — *Viburgh*, thennd 26. September. 26. Septbr.

Hübertz, Aktst. vedk. Aarhus. I. S. 214.

[4038.] SJELLANDSFAR LANDSTINGS Dom, hvorved Torben Jenszön, efter Tiltale af Selsögaards nuværende Eier, Jacob Wlfeldt til Wlfeldtsholm, dömmes til at fölge sin Stavn, endskjöndt han i Aaret 1545 var kjöbt fri af den daværende Lehnsmand paa Selsögaard Niels Longe, da det ikke var beviist, at denne havde havt kongelig Tilladelse til *Kronens vornede Sönner* at afhænde. — Onnsdagen den 4de 8br. 4. Octobr.

Aktst. etc., udg. af Fyens lit. Selsk. 2. Saml. S. 182—185.

1587. 7. Octobr. [4039.] Lord WILLOUGHBYS Brev til Kong Frederik II., hvori han beretter om en Fegtning i Nederlandene, som han havde deeltaget i uden andet Vaaben end en Kaarde, Kongen havde skjenket ham, og hvor en Hest blev skudt, som han ligeledes havde erholdt til Foræring af Kongen. — 7. Oct.

Udt. i Nye D. Mag. IV. S. 254.

17. Octobr. [4040.] Kong FREDERIK II. befaler Caspar Marckdaner, Embedsmand paa Koldinghus Slot, at skaffe de fornödne Vogne til dermed at befordre Kongens Hof-Stat til Hadersleff. — *Aller*, thend 17. Dag Octobris.

Nye D. Mag. V. S. 115—116.

22. Octobr. [4041.] Reglement, forfattet af LAURITZ BROCHENHUUS til Brangstrup, Befalingsmand over Nyborg Lehn, NIELS JESPERSEN, Superintendent over Fyens Stift, CHRISTEN NIELSEN, Sognepræst, og Borgemestere og Raad i Nyborg, angaaende hvorledes Skolemesteren og tvende Hörere i Nyborg skulde underholdes og bespises. — *Nyborg*, den 22. October.

Hofman, Fundationer. T. V. S. 449—450.

24. Octobr. [4042.] Kong FREDERIK II. indskærper Borgemestre og Raad i Aarhuss at efterkomme Kongens Forskrifter angaaende de Bösseskytter og Baadsmænd, som forskrives hos dem i Borgeleie, navnlig med Hensyn til de Kostpenge, som skulle gives dem. — *Hadersleffhuss Slott*, thend 24. Octobris.

Hüberts, Aktst. vedk. Aarhus. I. S. 214—215.

29. Octobr. [4043.] Kong FREDERIK II. melder Hans Johansen, hvis Sön i nogen Tid havde været opdraget med Prindserne, Hertug Christian og Hertug Ulrik, at han havde befalet at sende Sönnen hjem, da han deels blev for stor, deels lod til ikke at have synderlig Lyst til Skole. — *Hadersleben*, den 29de October.

Nye D. Mag. IV. S. 167.

7. Novbr. [4044.] KONGENS DANSKE CANCELLIES Tilstaaelse, at Borgemester og Raad i Aarhuss har indleveret kongelige Breve og Qvitteringer, hvoraf fremgaaer, at Byen har forstrakt Kongen med 1593½ Daler og 2033 Mark 6 Skilling i Klippinge. — *Haderssleffhuss*, thend 7. Nouembris.

Hüberts, Aktst. vedk. Aarhus. I. S. 215—216.

12. Novbr. [4045.] Kong FREDERIK II. sælger og skjöder til Fredrik Lange, til Markegaard, Söffuede Hovedgaard og endeel Bondegods samt Kronens Herlighed i endeel Kirkegods i Skaane. — *Haderslef*, den 12. November. (Svensk Overs.)

L. B. Falkman, Upplysningar etc. 2. D. S. 72—75.

19. Novbr. [4046.] Kong FREDERIK II.s Brev til Mandrup Parssbierg, Embedsmand paa Aarhuss Gaard, at de Bösseskytter og Baadsmænd, som ere lagte i Borgeleie i Aarhuss, skulle have deres Underholdning med Mad og Öl paa de Steder, hvor de ligge, efter Husets Leilighed, og at der ikkun da skal gives dem Kostpenge, 1 Daler om Ugen, naar de selv ikke ere hermed tilfredse. — *Hadersleffhuss Slott*, thend XIX. Novembris.

Hüberts, Aktst. vedk. Aarhus. I. S. 216—217.

20. Novbr. [4047.] Tingsvidne, at MORTHEN JENSSÖN, Toldskriver i Helsingör, opböd lovligen til Tinge nogle Jorder, hvis Adkomstbreve vare brændte i Helsingörs Brand under Grevens Feide. — 20. Novbr.

Brudst. i Ann. for nord. Oldk. 1851. S. 362.

[4048.] Kong FREDERIK II.s Befaling, at alle de, der eie öde Byggesteder i eller 1587.
ved Ribe, inden trende Aar skulle opföre god Kjöbstedbygning paa dem, saafremt de ikke 27. Novbr.
ville have dem forbrudt til Kongen og Byen. — *Haderslebhuus Slot*, den 27. Nov.

P. Terpager, Ripæ Cimbr. p. 782—783.

[4049.] Literæ D. PAULI AB EITZEN ad Johannem Pistorium, pastorem Teten- 27. Novbr.
bullensem, datæ, in quibus deplorat miseriam ecclesiarum a petulantissimo Fabro turbatarum. — *Ex Slesuico*, feria 2. post Catharinæ.

H. Muhlius, de ref. relig. in Cimbria. p. 192.

[4050.] LUCAS BACKMEISTER tilkjendegiver Kong Frederik II., at han paa Kongens 9. Decbr.
Begjering har optaget "den Edlen Knaben" Friederich Schöngard (Skougaard?) i sit Huus, og lover at sörge for bans Underviisning og Forpleining. — *Rostock*, den 9. Decembr. (Tydsk.)

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 3. Th. S. 333—335.

[4051.] Kong FREDERIK II. forunder Erik Lange den Frihed, som han havde til 16. Decbr.
Jagten paa to Gaarde, som kaldes Kiergaarde, i Sinnelkier. — *Haderslefhus*, d. 16. Decemb.

Udt. i Danske Mag. IV. S. 31.

[4052.] Kong FREDERIK II. modtager Carl Brysk's Tilbud at ville deeltage i Fölget, 24. Decbr.
der skulde ledsage Hertug Ulrik til Strasburg, og beder ham derfor möde med Heste og Folk i Rendsborg. — *Hadersleb*, den 24de December.

Nye D. Mag. IV. S. 167.

[4053.] Kong FREDERIK II.s Forordning, hvorledes det herefter skal holdes med 27. Decbr.
Betlere og Staadere over alt Danmarks Rige. — *Hadersleff Huss Slot*, den 27. Dag Decembris Aar M. D. lxxxviij.

Særskilt trykt i Kbh. 1590.

[4054.] Instruction for Lord BAROCH og PETER YOUNGE, der af Kongen af Skotland sendtes til Danmark for at ophidse Kong Frederik II. mod Dronning Elisabeth af England paa Grund af Maria Stuarts Henrettelse, og at underhandle om et Ægteskab med en af den danske Konges Döttre. — (Udateret.) (Fransk.)

Nye D. Mag. V. S. 239—240.

[4055.] Instructio Patricio VAUSIO DE BARNEBARRACHE et PETRO JUNIO A SETOUN, legatis a Jacobo sexto, rege Scotiæ, ad Fredericum secundum, regem Daniæ, missis, data, secundum quam de connubio inter regem Scotiæ et Elizabetham, filiam Frederici secundi, iis esset agendum. — (Sine loco, anno, die.)

Danske Mag. 3. Række. II. S. 281—285.

[4056.] Ratio annui accepti et expensi ecclesiarum toparchiæ Vardensis, (quarum reditibus decanus capituli Ripensis fruebatur,) confecta ab ANDREA SEVERINO VELLEIO.

Epitome ap. C. F. Wegener, om A. S. Vedel. Ed. II. Pag. 139.

[4057.] Statuter for det paa ny oprettede GILDE I GETTORFF, udstedte af Dethleff von Ahlefelt til Lindouw, Fru Anna von Ahlefelt til Konigsforde, og Asmus von Ahlefelt til Hütten, som Patroner for Kirken i Gettorff. — *Gettorff*, den . . . . (Tydsk.)

Neues Staatsb. Magaz. I. B. S. 854—858.

c. 1587.

c. 1587.

[4058.] Kong FREDERIK II.s Anordning, særdeles for Adelen, om Sörgedragten, der skulde bæres i et Aar, i Anledning af hans Svigermoder Hertuginde "Lidzebet" af Mikelborgh's Död. — (Uden Datum.)
P. Friis Edvarsen, Underr. om Schielschiör. S. 420—421.

[4059.] Fortegnelse over afgangne Greve PONTUS DE LA GARDIES Gjeld udenlands, hvoriblandt anföres til "Sal. Per Oxe i Dannemark för några svenska fånger och eljest then tijdh Her Pontus war fången uthj Danmark", 400 Daler. (Svensk.)
P. Wieselgren, De la Gard. Archiv. 4. D. S. 232—233.

ante 1588.

ante 1588.

[4060.] Erklæring af PEDER HUITFELDT angaaende de Friheder, som Kongen havde tilsagt ham og Chrestoffer Walkendorpt, hvis det maatte lykkes dem paa en af dem selv bekostet Reise at gjenfinde Norges gamle Skatland Grönland. — (Udateret.)
Grönlands hist. Mindesm. 3. B. S. 665.

1588.

1588.

25. Januar. [4061.] Kong FREDERIK II. indskærper Casper Marckdaner, Embedsmand paa Koldinghus-Slot, at fordre det resterende Regnskab af Byfogderne i Wedle og Kolding, og ufortövet indsende de indkommende Penge. — *Hadersleffhusz Slott*, thend 25. Dag Januarii.
Danske Mag. V. S. 116. Udt. i J. J. Fyhn, Efterr. om Kolding. S. 195.

29. Januar. [4062.] Kong FREDERIK II. sender Christoffer Walchendorff Forordningen om Betlere, med Befaling at indskærpe Borgemestere og Raad i Kjöpnchaffn sammes nöiagtige Overholdelse. — (Jvf. Nr. 4053.) — *Haderszleffhusz Slott*, thend xxix. Januarij.
Nye D. Mag. I. S. 150.

3. Febr. [4063.] LORD WILLOUGHBY, "locumtenens suæ Mai. copiarum Anglicarum", meddeler Kong Frederik II. politiske Efterretninger fra Nederlandene. — *Haag*, 3. Febr.
Udt. i Nye D. Mag. IV. S. 254.

6. Febr. [4064.] CASP. HOYERI literæ ad Johannem Pistorium, de colloquio cum anabaptistis instituendo. — *Hoyerswort*, d. 6. Febr.
Dän. Biblioth. 9. Stück. S. 361—362.

[4065.] Fortegnelse paa et stort Antal (128) Personer, som efter Kongens Mandat forvistes fra Aarhuus By, fordi de ikke havde "Kundskab" fra de Steder, hvor de tilforn havde været. — Thenndt 17. Februarij. 1588. 17. Febr.

Hüberts, Aktst. vedk. Aarhus. I. S. 217—220.

[4066.] Kong FREDERIK II.s Qvittering til Giert Rantzow, Embedsmand paa Kroneborg Slot, for 24,000 Daler, 6400 Rosenobell, som han efter kongelig Befaling havde udleveret af Hvælvingen paa Kroneborg Slot. — *Haderslöffhusz*, d. 19. Febr. 19. Febr.

Danske Mag. IV. S. 107.

[4067.] Kong FREDERIK II. befaler Christoffer Walchendorff at afgive sin Betænkning angaaende nogle Pasbreve, hvorom Tolderne i Helsingör havde ansögt for nogle deres Skibe. — *Haderszlöffhusz Slott*, thend xix. dag Februarij. 19. Febr.

Nye D. Mag. I. S. 150—151.

[4068.] Kong FREDERIK II. befaler Christoffer Walckendorff at lade "Liffskibene" Raphaell, Michaell og Gabriell, samt flere Orlogskibe udruste og udlægge paa Strömmene. — *Hadersleffhus Slott*, thend xxj dag Februarij. 21. Febr.

Nye D. Mag. 1. S. 168.

[4069.] MALTI JENSSENS til Holmegaard Gavebrev paa 400 Rdl., Halvparten til Bedste for 10 fattige Huusarme i Viborg, og den anden Halvpart til Bedste for fattige Skolepersoner sammesteds. — *Holmgaard*, d. 21. Februarii. 21. Febr.

Hofman, Fundationer. T. III. S. 323.

[4070.] Kong FREDERIK II.s RETTERTINGS Dom i en Arvetvist mellem Fru Metthe Rossenkrandtzs til Wallöe, Peder Oxis Efterleverske, og Jomfru Johanne Oxe til Ryegaardt angaaende den ottende Part af tre Gaarde i Terslöff, Beckeskouff og Aastrup. — *Kiöpenhaffn*, thend 28. Febr. 28. Febr.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 4. Saml. S. 118—126.

[4071.] GUDMEHERREDS TINGS Vidne, at Knud Abraham i . . . . solgte et Stykke Jord paa Svindinge Mark, kaldet Fals Ager, til Christoffer Valkendorf. — Torsdag d. 29. Februar. 29. Febr.

Udt. i Aktst. etc. udg. af Fyens lit. Selsk. I. Saml. S. 171.

[4072.] Extractus literarum PAULI EITZENII, superintendentis Slesvicensis ad Johannem Pistorium, datarum, in quibus scribit, Casparo Hoyero præfecto placere, ut conversio Anabaptistarum ante omnia tentetur. — *Ex Slesvico*, 5. Mart. 5. Martii.

Dän. Biblioth. 9. Stück. S. 362.

[4073.] NILS KAASZ's Skrivelse til Rentemesteren Christoffer Walckendorp til Glorup, angaaende Hertug Hans's Bryllup paa Synderborig, Fyrsten af Anhalt Hans Jörgens Bryllup i Hadersleff, Kongens Tilbagereise og tiltagende Svaghed. — *Ex Anduordskoff*, thend 9. Martij. 9. Martii.

Danske Mag. 3. Række. III. S. 72—73.

[4074.] JUSTUS LIPSIUS in literis ad Janum Lernutium datis, se cum *Daniel Rogersio*, Britanno, qui redux e legatione Danica hic fuerit, de rebus eius egisse, significat. — VI. Idus Martij. 10. Martii.

Justi Lipsii epist. Cent. II. p. 65—66.

1588. [4075.] M. COGNETII DE LA THUILLERIE, Navarræ regis cubicularii et consiliarii,
14. Martii. ad Petrum Severinum archiatrum Danicum literæ, per quas eum ad prandium vel saltem coenam eodem die invitat. — *Anderschoæ, in ædibus Nicolai Soer*, 14. Martii.

Dän. Biblioth. 8. Stück. S. 482—483.

16. Martii. [4076.] Kong FREDERIK II. befaler Christoffer Walchendorff at sende 4 Fade Viin til Frederichsborg Slot. — *Anduorskouff Slott*, thend 16. Martij.

Nye D. Mag. I. S. 168.

31. Martii. [4077.] CASPAR MARKDANERS, (Lehnsmand paa Koldinghuus), tilligemed Geistlighedens og Magistratens, samt Byfogdens og Kirkeværgens Accordering om Stolestade i Kolding Kirke. — *Koldinghuus*, dom. palm.

Udt. i J. J. Fyhn, Efterr. om Kolding. S. 190—191.

1588. 1588.

[4078.] D. PAUL VON EITZENS "christelige Formaning" til de Christne fra Nederlandene og andre Steder, ikke at foragte det hellige Præste-Embede og den hellige Daab. — Am Paschæ Abend. (Tydsk.) 6. Aprilis.

Dän. Biblioth. 5. Stück. S. 304—355.

[4079.] Enkedronning SOPHIAS Skrivelse til hendes Fader Hertug Ulrich af Meklenborg, hvori hun melder om sin og de kongelige Börns forladte og usikkre Tilstand efter Kongens Död. — *Anderscho*, den 14ten April. (Tydsk.) 14. Aprilis.

Historisk Tidsskr. III. S. 79—80.

[4080.] JOANNIS CASELII ad Eberhartum a Weihe, cancellarium Brunsvicensem, literæ datæ, in quibus famam de morte regis Daniæ (pridie Non. Apr.) commemorat. — *Rostochio*, XVI. Kal. Maias. 16. Aprilis.

J. Caselii epist. Vol. II. p. 25—26.

[4081.] JACOBUS MATTHIAS WELLEIUS, Superintendent, melder Provsten, at han den . . . vil holde Visitats i Nykjöbing paa Falster. — *Othoniæ Fionum*, Apr. 22. 22. Aprilis.

A. Crone, Mester Jakob Madsens Visitatsbog. S. 17.

[4082.] Hertug PHILIP til Slesvig, Holsten etc. forbyder Frememede at sælge deres Varer til andre Fremmede paa Uge-Markederne (Torvedagene) i Husum. — *Schlosse Kiehl*, den 15ten Mai. (Tydsk.) 15. Maji.

C. U. Beccau, Gesch. Husums. S. 299—301.

[4083.] DAVID CHYTRÆUS per literas, ad Dr. Erasmum Marbachium, Professorem Argentoratensem, datas, mortem Frederici secundi, regis Daniæ, (die 4. Apr.) nunciat, cuius ad pompam funebrem die 5. Junii agendam Ulricum, ducem Megapolitanum, hodie profectum esse scribit. — Die 20. Maji. 20. Maji.

J. Fechtius, hist. eccl. sec. XVI. supplem. p. 694.

[4084.] JOHANNES CASELIUS Tychoni Brahe familiarem suum Hakes, equitem Marchicum, juvenem, commendat; nunciat, se in carmine in honorem Daniæ regis componendo occupatum esse. — *Rostochio*, X. Kalend. Jun. 23. Maji.

J. Caselii epist. Vol. II. p. 36. Dän. Biblioth. 9. Stück. S. 269—270.

[4085.] Gavebrev af HEINRICH RANTZOUW, kongelig Statholder i Slesvig etc., til et af ham til Minde om Kong Frederik II. og flere af hans egne afdöde Börn og Broderbörn oprettet Capel mellem Kloster Segeberge og Monkemöhlen, paa 1500 Mark Lybsk. — *Segeberge*, in den acht Tagen der heiligen Pfingsten. (Tydsk.) 27. Maji. 2. Junii.

J. F. Noodt, Beyträge. I. S. 87—91.

[4086.] JOANNES CASELIUS Henrico Julio, duci Brunsvicensi et Luneburgensi, orationem funebrem regi Daniæ scriptam mittit. — *Rostochio*, V. Id. Junij. 9. Junii.

J. Caselii epist. Cent. I. p. 215—216.

[4087.] Kong CHRISTIAN IV.s Forbud mod Landkjöb at bruge til Forprang, omkring Aarhuus, af Adelige, Præster og Bönder. — *Köpenhafn Slott*, thend xij. Juny. 12. Junii.

Hofman, Fundationer. T. III. S. 192—193.

1588. 15. Junii. [4088.] Landsforviisnings Dom, afsagt af TILFORORDNEDE DOMMERE FRA EIDERSTEDT, EVERSCHOP OG UTHHOLM paa Stalleren Caspar Hoyers Anklage, over 7 Personer af Oldenswort og Garding, paa Grund af at de ikke vilde forlade deres anabaptistiske Meninger. — Am Dage Viti. (Plattydsk.)

Dän. Biblioth. 9. Stück. S. 363—365.

20. Junii. [4089.] De efter Kong Frederik II.s Död udnævnte REGJERINGSRAADERS Svar til Landsdommerne i Nörre-Jylland, Malthe Jensen, Mouritz Stygge og Hans Lindenow, hvorved de paalægge dem at forblive i deres Bestilling og love at staae dem bi med Raad og Daad i disse vanskelige Tider. — *Kiöbenhavns Slot*, den 20de Juny.

Nye D. Mag. IV. S. 153—155.

Junio? [4090.] ANDREAS VELLEIUS beder Jören Rosenkrantz, at han med de andre Regjeringsraader vil tilstede ham at gjöre en Reise gjennem Riget og Hertugdömmerne, for til sin danske Krönike at samle Kundskab om Landets Beskaffenhed, undersöge Skuepladsen for Begivenhederne, efterspore gamle Dokumenter, og forespörge sig om den danske Adels Stamme og Herkomst; hvorhos han lover at fremskynde sit historiske Arbeide.

C. F. Wegener, om A. S. Vedel. 1. Udg. S. 160—162. 2. Udg. S. 154—156. (At Brevet, som er udateret, maa henföres til Junius eller Julius i dette Aar, er bemærket af Wegener. Jvf. Brev af 16. Jul. 1588.)

3. Julii. [4091.] Kong CHRISTIAN IV. forlener Oluff Bille med Kronens Gaard og Lehn *Abramstrup* mod en aarlig Afgift af 300 Daler m. m. — *Haffnie*, 3. Julij.

Ann. for nord. Oldk. 1855. S. 99—101.

3. Julii. [4092.] Kong CHRISTIAN IV.s Brev til en Deel Kronens Bönder i Lindborg, Komdrup, Rosted, Bierbye, Buorup, Svenstrup og Bierregraf i Synderlyng Herred, Hammerskov, Fordall og Munkerup i Galten Herred, at de herefter skulle svare deres aarlige Landgilde, Gjæsterie, Sagefald, Ægt, Arbeide og al anden Rente og Rettighed til Mariager Kloster. — *Kiöbenhaun*, then III. Dag Julii.

Danske Mag. VI. S. 200—201.

3. Julii. [4093.] De UDNÆVNTE REGJERINGSRAADERS Brev til Niels Skram, at han vil udvise og lade fölge til Jacob Seefeld, til Visborg, 300 Læs Hö til Mariager Klosters Nödtörft, af nogle Enge, som tilforn have ligget til dette Kloster og siden ere henlagte til Drotningborg, saa vel af Aarets Gröde, som i efterfölgende Tid. — *Kiöbenhauns Slot*, III. Julii.

Danske Mag. VI. S. 181—182.

4. Julii. [4094.] KONGENS Brev til Jacob Seefeld, at han skal lade forbygge "Nunne Kloster" til en Ladegaard til Mariager Kloster, efterdi Ladegaarden til dette Kloster er meget bygfældig, "og Nunne (Kl.) er öde". — *Hafniæ*, d. 4. Julii.

Udt. i Danske Mag. VI. S. 180.

5. Julii. [4095.] Den udvalgte Kong CHRISTIAN IV.s Brev til menige Adel og Ridderskab i Skaane, Halland og Blegind om at möde den 2den August förstkommende i Lund enten selv eller ved Fuldmægtige for "at lade sig taxere for saa mange Heste som huer effter sin Effne och Leilighet kunde och schulle holde oss och Riget till Thienniste". — *K(jöbenhavn) Slott*, thennd 5. dag Julii.

Brudst. i P. Wieselgren, De la Gard. Arch. 5. D. S. 174—175.

[4096.] Kong CHRISTIAN IV. og det tilforordnede Regjerings-Raad NIELS KAAS, PEDER MUNCK, JÖRGEN ROSENKRANTZ og CHRISTOPHER WALKENDORP, indskærpe samtlige Superintendenter at vaage over, at ingen af deres undergivne Geistlige skulde vække nogen ny Disputats om Sacramentet eller anden Troes-Artikkel, eller forandre noget i de Ceremonier, som i Ordinantsen ere vedtagne. — *Kiöbenhaffn Slot*, den x. Julii. 1588. 10. Julii.

Danske Mag. V. S. 87—88.

[4097.] Kong CHRISTIAN IV. bevilger, med Rigets Raads Samtykke, at lade *Thyge Brade* til Knudstrup erstatte de 6000 Daler, som denne (foruden Anvendelsen af sin kongelige Pension og eget Arvegods) beklagede sig for Rigsraadet over at have maattet sætte sig i Gjæld for, til Astronomiens Fremme, saaledes at 2000 Daler udbetales ham af Rentekammeret og 4000 Daler af Henning Reuentloff, Embedsmand i Dugholms Kloster. — *Hafniæ*, 12. Julii. 12. Julii.

Danske Mag. II. S. 249—250.

[4098.] Kong CHRISTIAN IV. qvitterer Fru Leene Thott til Wedskiöffle, Hendrich Brahes Efterleverske, for god Regnskab for Indtægten af Hammerszhusz Slot og Lehn paa Boringholm fra 1. Mai 1579, da hendes Husbonde modtog det efter Mogens Giöe til Bremmerszwoldh, til 1. Mai 1587, da Fru Lene, efter sin Husbondes Död, overgav det til Falck Giöe til Skierszöhe. — *Kiöpnehaffn*, thend xiiij Dag Julij. 14. Julii.

Hüberts, Aktst. til Bornholms Hist. S. 503—504.

[4099.] Landsdommeren i Skaane CORFFUIDTTZ WEFFERTS Brev til Adelen i Skaane, hvormed han oversender den udvalgte Kong Christians Brev til menige Adel og Ridderskab over al Skaane, Halland og Bleginnd om at möde i Lund den 2den August förstkommede for at "lade sig taxere" til Hestehold i Rigets Tjeneste. (Jvfr. Nr. 4095.) — *Malmöehues*, th. 14. Julii. 14. Julii.

P. Wieselgren, De la Gard. Archiv. 5. D. S. 173—174.

[4100.] Kong CHRISTIAN IV. tilstaaer Gert Rantzow, Embedsmand paa Kroneborg Slot, for hans troe Tjeneste under Kong Frederik II., Halvparten af al den uvisse Rente, som falder i Kroneborg-Lehn, Told, Sise, Vrag og Oldengjeld undtagen. — *Hafniæ*, 14. Julii. 14. Julii.

Danske Mag. IV. S. 107—108.

[4101.] Mester ANDERS VEDEL fik "et frit Pasbord" gjennem Riget og Hertugdömmerne for sig og sine Folk, at opsöge Documenter til den danske Chronica at beskrive, lydende paa Aar og Dag efter Datum. (Jvf. Nr. 4096). — *Hafniæ*, 16. Julii. 16. Julii.

Udtog i C. F. Wegener, om A. S. Vedel. 1. Udg. S. 162. 2. Udg. S. 156.

[4102.] PAULUS MATTHIAS, Superintendent i Sjellands Stift, befaler Hr. Jörgen i Kallundborg, Provst i Ars- og Skippings-Herred, at have Indseende med, at Præster og Lærere i hans Provstie ikke befatte sig med nye Disputatser at opvække om Sacramentet eller andre den christelige Troes Artikle, men lære overeensstemmende med den Augsborgske Confession, samt at de ikke maatte forandre de i Ordinantsen anordnede Ceremonier. (Jvf. Nr. 4096.) — *Hafniæ*, 18. Julii. 18. Julii.

D. G. Zwergius, Siell. Cleresie. 1. T. S. 98—99.

[4103.] VIBORG LANDSTINGS Dom, hvorved Morten Böriallssen i Roum dömmes for til Tinge at have udskjeldt Jens Nielsen, Foged paa Bonderup-Gaard, for "et Drog". — *Viburg Landzting*, thend 20. Julii. 20. Julii.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 4. Saml. S. 126—129.

1588. 30. Julii. [4104.] NIELS FRIIS's Brev til Dr. Anders Lauritzen, Professor ved Kjöbenhavns Universitet, indeholdende nærmere Bestemmelser for Udelingen af det af hans Farbroder Johan Friis stiftede Stipendium for 6 fattige Studenter (cfr. Fundats 24. Decbr. 1584, Nr. 3848.) — *Kiöbenhaffn*, den 30. Julii.

Hofman, Fundationer. T. I. S. 46—47.

3. Augusti.] [4105.] Forpligtelse, udstedt af HANSZ VAM DHAME, Borger og Klokkestöber i Hamburg, til Leverance af en ny Kirkeklokke til Brockdorp-Kirke inden Aar og Dag. — *Hamborch*, den drüdden Dach des Monats Augusti. (Plattydsk.)

Archiv für Staats- und Kirchengesch. der Herzogth. 3. B. S. 304—305.

9. Augusti. [4106.] PETHER RETTE, Hövedsmand paa Andtuorschouff, tilskjöder Jens Erichsen en Gaard i Smedegaden i Skielskör. — *Anduorschouff*, thend 9. Augusti.

P. Friis Edvarsen, Underr. om Schielschiör. S. 474—475.

10. Augusti. [4107.] De KONGELIGE OG FYRSTELIGE STATHOLDERE OG RAADER i Fyrstendömmerne Slesvig og Holsten indkalde, i Anledning af Kong Frederik II.s Död, Prælater og Ridderskab samt Borgemestre og Raad i Stæderne i Fyrstendömmerne til en almindelig Landdag i Kiel den 16. Septbr. — *Kiell*, den 10ten Augusti.

Samml. Schlesw.-Holst. gemeinschaftl. Verordn. S. 237—239.

10. Augusti. [4108.] Den engelske Gesandt DANIEL ROGERS tilskriver Lord Burgheley, Storskatmester i England, angaaende sine Forhandlinger med den danske Regjering, samt om Forholdene i Danmark efter Kongens Död. — *Roschilde*, the xth. of August. (Engelsk.)

H. Ellis, orig. letters illustr. of English hist. 2. Series. Vol. III. p. 144—156.

23. Augusti. [4109.] Kong Christian IV.s tilforordnede Regjeringsraad, NIELS KAASS, PEDER MUNCK, JÖRGEN ROSENKRANTZ og CHRISTOFFER VALCHENDORFF erklære, efter *Thyge Brahes* Begjering, at have besluttet, paa Kongens og Kronens Bekostning at lade for Eftertiden vedligeholde, hvad Bygning han paa Hveen til Astronomiens Nytte maatte have ladet bygge, samt hans astromiske Instrumenter, og dernæst at formaae Kongen til, naar han kom til myndig Alder, at stifte nogen vis Indtægt til den astronomiske Kunsts Vedligeholdelse paa Hveen. — *Kiöpnehaffn*, thend 23. Dag Augusti.

Danske Mag. II. S. 250—253.

3. Septbr. [4110.] Kong CHRISTIAN IV. befaler Borgemester og Raad i Aarhuus at modtage 34 Bösseskytter i Borgeleie i deres By og at sörge for deres Underholdning med Mad og Öl; det overlades til Borgerne at give dem Kostpenge, hvis de ikke selv ville beverte dem. Undertegnet af det tilforordnede Regjerings Raad, Jörgen Rosenkrants og Christoff. Walckendorff. — *Kiöpnehauffnn Slott*, thend iij Dag Septembris.

Höberts, Aktst. vedk. Aarhus. I. S. 221—222.

10. Septbr. [4111.] Uddrag af FLENSBORG STADSRAADS Protokol med Hensyn til en Beslutning at sende tre Deputerede til den af de danske Regjeringsraader berammede Landdag i Kiel i September s. A. De Deputerede paalægges at söge Stadfæstelse paa Stadens Privilegier og at afholde sig fra alle de Raadslagninger som kunde vorde deres unge Herskab til Skade. — Den 10. Septemb. (Tydsk.)

J. H. a Seelen, Memorabil. Flensburg. p. 108.

10. Septbr. [4112.] JUSTUS LIPSIUS ad Janum Lernutium literas dat, in quibus Rogersium, Britannum, nunc in Dania esse inter alia commemorat. — IV. Idus Septemb.

Justi Lipsii epist. Cent. II. p. 83—84.

[4113.] Mandtalsregister over Borgerne og Menigheden i AARHUS, "som er taxeret for Rustning, Vaaben og Værge at holde og efter denne Dag at være færdig og rustet med, naar Behov gjöres og tilsiges". — Then 10. Septbr. 1588. 10. Septbr.

Hüberts, Aktst. vedk. Aarhus. I. S. 222—223.

[4114.] Kong CHRISTIAN IV.s RETTERTINGS Dom i en Sag mellem Kiell Juell til Stabergaardt og Jacob Rostrup til Leergraff, angaaende Skadeslösholdelse for et Forlöfte, som hiin havde gjort for denne til afgangne Erick Rudt for en Pengesum, hvilket Löfte han havde indfriet til Knudt Rudt til Sandolt, Befalingsmand paa Korsör Slot. — *Tryggeuelde Gaardt*, den 21. Septembris. 21. Septbr.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 4. Saml. S. 129—135.

[4115.] De SLESVIG-HOLSTENSKE STÆNDERS skriftlige Löfte om at hylde Kong Christian IV. og Hertug Philip, i Tilfælde at de vilde stadfæste Stændernes Privilegier; tillige fremkomme Stænderne med forskjellige (21) Besværingspunkter, som de bede at Landsherrerne ville afhjelpe. — *Auff dem gehaltenen Wahl- und Land-Tag zum Kiehl*, im Monath Septemb. (Tydsk.) Septembri.

J. C. Lünig, Collectio nova. II. Th. col. 951—960.

[4116.] D. PAULUS AB EITZEN tilbyder efter fyrstelig (Hertug Philips) Befaling Johannes Pistorius, Præst i Tetenbull, en Ansættelse som Hofprædikant hos Hertugen, med Tilladelse til at vende tilbage til sit nuhavende Embede, hvis han efter et Par Aars Forlöb skulde önske det. — *Ex Slesuico*, 3. Octob. (Tydsk.) 3. Octobr.

H. Muhlius, de reform. relig. in Cimbria. p. 205—206.

[4117.] Hertug PHILIP til Slesvig, Holsten etc. beder Johannes Pistorius, Præst i Tetenbull, om at være hans Hofpræst, i det mindste forelöbig paa et Aar. — *Schlosz Gottorff*, den 8. Oct. (Tydsk.) 8. Octobr.

H. Muhlius, de reform. relig. in Cimbria. p. 206—207.

[4118.] BIRGITTE, LAURIDZ SCHRIFFUERS EFTERLEVERSKE, skjenker og giver fra alle sine Arvinger, efter sin dödelige Afgang, og til de fattige hunsarme Mennesker i Kjöbenhavn 80 Sldlr., om saa meget overbliver af hendes efterladte Gods. — *Koybenhaffn*, denn 8. Dag October. 8. Octobr.

Hofman, Fundatiener. T. X. S. 264—265.

[4119.] D. PAULUS AB EITZEN ad Johannem Pistorium, pastorem Tetenbullensem, scribit, se literas eius accepisse, in quibus se de munere pastoris aulici accipiendo excusat et M. Jacobum (Fabricium) Tunderensem proponit. — *Ex Slesuico*, die post omnium Sanctorum. 2. Novbr.

H. Muhlius, de reform. relig. in Cimbria. p. 207—208.

[4120.] Kong CHRISTIAN IV.s aabne Brev, at der intet er til Hinder for, at Davitt Biörnsen og Solvii Gunnersdatter, der ere hinanden beslægtede i tredie og fjerde Led, indgaae Ægteskab overeensstemmende med Kong Frederik II.s Reces og Ordinants om Ægteskabssager; m. m. — *Haffniæ*, mense Novembri (then 27. Novembr.) 27. Novbr.

M. Ketilson, Forordn. til Isl. 2. D. S. 132—134. Finni Johannæi hist. eccl. Isl. T. III. p. 48—50 (med det urigtige Aar 1586 og uden Angivelse af Dag).

[4121.] Kong CHRISTIAN IV.s (Regjeringsraadets) Brev til Superintendent Odd Einarssen i Skalholt paa Island, angaaende David Björnsens og Solveig Gunnarsdatters Ægteskab. (Jvf. Nr. 4120.) — *Kiöbenhafn*, den 27. dag Novembris. 27. Novbr.

M. Ketilson, Forordn. til Isl. 2. D. S. 134—136.

1588. 13. Decbr. [4122.] MAGDALENA EMICHSDATTER til Gröfteberig's Fundats paa 200 Rdl., hvis Rente skulde uddeles halvt til fattige Huusarme i Odense og halvt til at kjöbe Vadmel for til arme Skolebörn sammesteds. — *Ottense*, St. Luciæ Dag.

Hofman, Fundationer. T. V. S. 82–83.

14. Decbr. [4123.] Kong CHRISTIAN IV.s RETTERTINGS Dom i en Sag mellem Fru Thalle Emicksdaather til Syndergaardt og Jomfru Mette Axelsdaather (Kruckov) angaaende Förstnævntes egen og hendes og Husbonde Eiller Brockenhuus's Börns Ret til Syndergaardt eller noget af afgangne Claus Brockenhuus's Gods, efterdi hun, som Indstævnte havde paasagt hende, "ikke var kommen i Ægteseng som en ærlig Adels-Jomfru". — *Tryggeuelde Gaardt*, thend 14. Dag Decemb.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 4. Saml. S. 135—139.

14. Decbr. [4124.] Kong CHRISTIAN IV.s RETTERTINGS Dom i en Sag, hvorunder Fru Thalle Emicksdaather til Syndergaardt havde stævnet Jomfru Mette Axelsdaather til at udlevere et Brev, som hun havde udtaget af hendes Skrin i Herberget i Kiöpenhaffn. — *Tryggeuelde Gaardt*, thend 14. Dag Decembr.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 4. Saml. S. 139—141.

[4125.] Uddrag af den af de med Hertuginden af Gottorp ved Stændernes Möde i Kiel nærværende HESSISKE RAADER indsendte Memorial, hvori de söge at modbevise Stændernes Valgret; (foranlediget ved Hertugindens Paastand, at Hertug Philip skulde hyldes af Stænderne uden foregaaende Valg). — *Kiel.* (Tydsk.)

W. E. Christiani, Gesch. der Herzogthümer. Forts. 3. Th. S. 483—488.

[4126.] Afbigt af 36 ADELIGE PERSONER, Mænd, Fruer og Jomfruer, for det af Friderich Brockdorf ved Hyldingen i Odense for 7 eller 8 Aar siden begangne Mord paa Gerhard Ranzou, hvorhos de love til Fattighuset i Kiel at udbetale 1000 Mark Lybsk. — Udateret. (Tydsk.)

J. F. Noodt, Beyträge. I. B. S. 91—99. (Frederik II. omtales som död).

[4127.] Enkehertuginde CHRISTINE til Slesvig og Holsten, hendes "Hofordnung". — *Kiel*, (uden Dag). (Tydsk.)

Nordalb. Studien. 5. B. S. 139—144.

[4128.] Enkehertuginde CHRISTINE til Slesvig og Holsten, hendes Forordning, hvorledes man ved hendes Hof skal forholde sig med Anretning og Bespiisning fra Kjökken og Kjelder. — Udateret. (Tydsk.)

Nordalbing. Studien. 5. B. S. 144—148.

post 1588.

post 1588.

[4129.] Optegnelse af HANS JESSEN (Raadmand i Ribe), hvorledes han 1583 d. 10. Aug. paa St. Laurentii Dag paa Söen mellem Hamborg og Ribe blev med Folk og Skib taget af et Rostocker Skib, hvilket han endnu samme Aften, da det fiendtlige Mandskab var beruset, bemægtigede sig og förte til Ribe, hvorefter det erobrede Skib og Gods blev ham foræret af "höilovlig Ihukommelse" Kong Frederik II.

P. Terpager, Rip. Cimbr. S. 665—666.

1589.

1589.

[4130.] Hertug PHILIPS Forordning for hans og hans umyndige Brödres Halvdeel af Ditmarsken, angaaende Ophævelse af ny Told; Benyttelsen af den nye Vei; Handel paa Torvet i Tönning; m. m. — *Schlosse Gottorff*, den 4. Januar. (Tydsk.) 4. Januar.

Michelsen, Ditmars. Urkundenb. S. 369—371.

[4131.] Hertug PHILIPS Forordning angaaende Rettens Forlæggelse fra Lunden til Heide. — *Schlosz Gottorff*, den 4. Januar. (Tydsk.) 4. Januar.

Michelsen, Ditmars. Urkundenb. S. 372—373.

[4132.] Contract mellem RAADET I HUSUM og Cantsleren Dr. HIERONIMUS SCHULTZE angaaende en aarlig Rente af 20 Mark Lybsk af den sidstnævnte tilhörende Frigaard i Husum (bygget af Hans Frützen og siden eiet af Hertuginde Christine, af hvem Schultze havde kjöbt den). — *Gottorff*, den 8. Januarii. (Tydsk.) 8. Januar.

C. U. Beccau, Gesch. Husums. S. 304—306.

[4133.] Hertug PHILIP til Slesvig, Holsten etc. stadfæster en den 8. Jan. mellem Raadet i Husum og Cantsleren Dr. Hieronymus Schultze oprettet Contract om en aarlig Afgift af hans Frigaard i Husum. (Jvf. Nr. 4132). — *Schlosse Gottorff*, den 9ten Januarii. (Tydsk.) 9. Januar.

C. U. Beccau, Gesch. Husums. S. 303—304.

[4134.] Kong CHRISTIAN IV.s Patent om at holde en almindelig Herredag i Kjöbenhavn Hellig Trefoldigheds Söndag, 25. Maji förstkommende, hvor da han med Rigets Raad vil sidde Retterting. — *Kiöbenhaffn Slott*, then 8. Dag Februarii. 8. Febr.

L. Holberg, Danm. Hist. T. III. S. 10—11.

[4135.] HENRICI, Navarræ regis etc., ad plures Germaniæ principes literæ de controversiis ecclesiasticis, et in specie de *formula concordiæ*, qvam subscribere detrectat, afferens qvod Fredericus Daniæ rex, "qvem eclesiæ Dei alienissimo tempore subtractum dolemus ex animo", ad subscribendum nullo modo adduci potuisset. — *Rupellis*, d. 15. Februari. (Latin med dansk Overs.) 15. Febr.

Danske Vidensk. Selsk. philos. og hist. Afhandl. 2. D. S. 391—402.

[4136.] Kong CHRISTIAN IV. befaler Borgemestre og Raad i Kjöbenhavn at lade vurdere tvende öde Huse ved Farvergaarden i Kjöbenhavn, som han har bevilget *Tyge Brahe* til Knudstrup, samt beder dem at overlade Samme en Skandse af Steen og et lille Stykke af Volden der næst ved, hvorpaa han vil opföre en Bygning. — *Kiöbenhavn*, den 13de Marts. 13. Martii.

G. F. Lassen, Kbhvn.s Befæstnings Hist. S. 111.

[4137.] Kong CHRISTIAN IV.s (Regjeringsraadets) Brev til Lauritz Kruse, Kongelig Befalingsmand paa Island, angaaende at forskaffe Sigurd Jonsson, forhenværende Skolemester paa Island, et Præstekald der i Landet. — *Kiöbenhaffn*, d. xv. dag Martii. 15. Martii.

M. Ketilson, Forordn. til Isl. 2. D. S. 136—137.

[4138.] Kong CHRISTIAN IV.s Skjöde- og Gavebrev til *Thyge Brahe* til Knudstrup paa 2 öde Huse og en Bod i Farvergaden i Kiöbenhavn, mod at denne skulde bygge et Huus, hvori Farveriet fremdeles kunde være og Farvemesteren boe. (Jvf. Nr. 4136.) — *Kiöpnehaffn Slott*, d. 25. Martii. 25. Martii.

Danske Mag. II. S. 254—255.

1589. 25. Martii. [4139.] THYGE BRAHE forpligter sig til i Anledning af Kongens Gave til ham af "thend Gaard vdi Farffuegade, som kaldes *Farffuegaarden*, och Farffueriet thil thess haffuer werit vdi", at lade opbygge et beqvemt Huus, hvori Farveriet kunde fortsættes og Farvemesteren have Boelig. (Jfr. Nr. 4138.) — *Hafniæ*, d. 25. Martii.

Danske Mag. II. S. 255—256.

30. Martii. [4140.] DAVID CHYTRÆUS in literis, ad Dr. Philippum Marbachium, rectorem Clagenfurdanum, datis, inter alia mentionem facit nuptiarum filiarum regiarum *Elisabethæ* cum Henrico Julio, duci Brunsuicensi, et *Annæ* cum Jacobo sexto, rege Scotorum, Junio et Julio mensibus agendarum. — In feriis Paschæ.

J. Feohtius, hist. eccl. sec. XVI. supplem. p. 697—698.

14. Aprilis. [4141.] DOM-CAPITLETS I SCHLESWIG Skrivelse til det tilforordnede Regjeringsraad i Danmark, angaaende dets Ret til Valg af en Biskop og Forvaltningen af Huset og Amtet Schwabstedt. — *Schleswig*, den 14ten Aprilis. (Tydsk.)

J. F. Noodt, Beyträge. 2. B. S. 368—376.

17. Aprilis. [4142.] D. JACOBUS HORSTIUS, Brunsvig-Lüneburgsk Liv-Medicus og Professor i Helmstedt, sender Kong Christian IV. et ham tilegnet Skrift. — *In der Julius Vniversitet zu Helmstedt*, den 17. Aprilis. (Tydsk.)

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 3. Th. S. 353—354.

17. Aprilis. [4143.] Kong SIGISMUND III. i Polen confirmerer en den 10. April 1585 afsluttet Fredstractat mellem Kongerne Stephan af Polen og Frederik II. af Danmark. (Jfr. Nr. 3865.) — *Zu Warschau auff algemeinem Reichs-Tage*, den 17. April. (Tydsk.)

C. Nettelbladt, rer. Curlandic. fasc. I. S. 130—144.

25. Aprilis. [4144.] De tilforordnede Regjeringsraader NIELSZ KAASZ's, GEORG ROSENKRANTZ's og CHRISTOFF WALKENDORFF's Skrivelse til Dom-Capitlet i Schleswig, hvori de tilmelde det, at de ikke kunne afgive nogen Erklæring paa dets Forestilling (jfr. Nr. 4141) angaaende dets Ret til Election af en Biskop og Bestyrelse af Huset og Amtet Schwabstette, men ville indstille det til næstkommende Rigsdag. — *Copenhagen*, den 25ten Aprill. (Tydsk.)

J. F. Noodt, Beyträge. 2. B. S. 376—377.

7. Maji. [4145.] Reformation med Hensyn til Præsternes Rente samt Capellanernes Lön, og Guds Ords Forrettelse i hver Menighed (i Throndhjem Stift) efter kongelig Befaling iværksat af CHRISTEN FRIIS til Borrebye, Befalingsmand over Trundhiems Lehn og Jemteland, M. HANS MOGENSEN, Superintendent over Trundhiem Stift, M. HANS SIURSEN, Præst til Domkirken og Hr. JENS ANDERSEN, Cantor og Lector. — Den 7. Maii.

Brudst. i H. Ström, Beskr. over Söndmör. I. P. S. 366—367.

8. Maji. [4146.] RUDOLPHI II. imperatoris ad Sixtum V. pontificem Romanum literæ, per quas eum rogat, ut electionem Johannis Adolphi, filii Adolphi Holsatiæ ducis, ad archiepiscopatum Bremensem, confirmet. — *Pragæ*, 18. May.

J. P. Cassel, Bremensia. 2. B. S. 364—365.

4. Junii. [4147.] Kong CHRISTIAN IV. forlener sig selv og sine Brödre Hertugerne Ulrich og Hans den yngre med den dem arvelig tilfaldne Deel af Fyrstendömmet Slesvig og Landet Femern. — *Schlosse zu Copenhagen*, den viertten dess Monats Junij. (Tydsk.)

J. C. Lünig, Collectio nova. II. Th. col. 903—906. Antislesvigholst. Fragm. 7. H. S. 92—95.

[4148.] Kong CHRISTIAN IV. forlener Hertug Philip og hans umyndige Brödre med den dem arvelig tilfaldne Deel af Fyrstendömmet Slesvig og Öen Femern. — *Schlosze zu Copenhagenn*, denn viertenn desz Monats Junij. (Tydsk.) 1589. 4. Junii.

Antislesvigholst. Fragm. 7. H. S. 89—91.

[4149.] Kong CHRISTIAN IV. tilkjendegiver Falck Giöe, Befalingsmand paa Hammershuus, at han har forundt den gamle afgangne Præst til S. Knuds Kirke paa Bornholm Renten af en Gaard i Knudsker, og at han skal have selve Gaarden, hvis Beboeren kan "udmindes" og andensteds forsörges. — 8. Juni. 8. Junii.

Udt. i Hübertz, Aktst. til Bornholms Hist. S. 504—505.

[4150.] Kong CHRISTIAN IV.s Brev, udstedt i hans Navn af hans tilforordnede Regjeringsraad Niels Kaas og Jörgen Rosenkrandtz, hvorved det tillades, at den saakaldte M. Matz Höynes Gaard i Ribe, som var skjenket Kapitlet for Sjælemesser af Biskop Jens Iversen af Aarhus, men som nu var afbrændt, maatte sælges, imod at Renten af Kapitlet uddeeltes til fattige og trængende Skolebörn. — *Kiöbenhaffn Slot*, den XVII. Dag Juni. 17. Junii.

P. N. Thorup, Efterr. om Ribe Skole. 3. Forts. 1826. S. 31—34.

[4151.] Kong CHRISTIAN IV. og tilforordnede Raad, Niels Kaas, Peder Munk, Jörgen Rosenkrantz og Christopher Valkendorf bede Casper Marckdaner, Embedsmand paa Koldinghus Slot, at give Borgerne i Kolding det fornödne Tömmer fra de kongelige Skove til en Broe over Aaen ved Byen istedetfor en, som nylig ved en Vandflod var borttagen. — *Kiöpnehaffn Slott*, thend XVIIII. Junii. 19. Junii.

Danske Mag. V. S. 117. Udt. i J. J. Fyhn, Efterr. om Kolding. S. 12.

[4152.] Kong CHRISTIAN IV. tilmelder Biskoppen i Wiborg, at han havde bevilget Niels Suolgaard, Sognepræst i Mariager, noget Bygningstömmer af Mariagers Klosters Skove til Hjelp til Gjenopbyggelsen af hans (1583) opbrændte Præstegaard, og beder ham forhandle med Stiftets Præster, at de, som Skik var i Sjelland og Skaane, vilde komme ham til Hjelp efter deres Leilighed og Evne til Præstegaardens Bygning. — *Hafniæ*, d. 19de Jun. 19. Junii.

Danske Mag. VI. S. 282. (Under samme Dato udgik Brev til Jacob Scefeld om Udviisning af Bygningstömmer af Mariager Klosters Skove til denne Præst.)

[4153.] Biskop GUDBRANDUR THORLACHSSENNS Brev til Befalingsmandens Fuldmægtig Peter (Thomsen) angaaende de mellem Biskoppen og Laugmand Jon Johnsen opstaaede Tvistigheder. — *Hole*, 20. Junii. 20. Junii.

Finni Johannæi Hist. Eccl. Isl. T. III. S. 397—398.

[4154.] DAVID CHYTRÆUS Dr. Erasmo Marbachio, Prof. Argentoratensi, "Daniæ, Norwegiæ et Sueciæ provinciarum σύνοψιν brevissimam", librum a se conscriptum, mittit. — Die Solstitii. 24. Junii?

J. Fechtius, hist. eccl. sec. XVI. supplem. p. 701. (Den omtalte Bog er siden trykt i Rostock 1591.)

[4155.] Kong CHRISTIAN IV. antager Dr. Niels Krag til "extraordinarie at læse her udi Universitetet Lectionem historicam", hvorfor han af Rentekammeret skal nyde 200 gamle Daler aarlig. — D. 1. Juli. 1. Julii.

C. F. Wegener, om A. S. Vedel. 2. Udg. S. 191.

[4156.] Hertug PHILIPS Confirmation paa det under Nr. 1620 anförte Stadfæstelsesbrev af et Forlig mellem Staden Burg og Landskabet Femern. (Jvf. Nr. 1497.) — *Schlosse Gottorff*, den 5ten Julii. (Tydsk.) 5. Julii.

Corpus Statutor. Slesvicens. I. B. S. 701—704.

1589. 15. Julii. [4157.] Hele RIGSRAADET (20 navngivne Raader) giver *Thyge Brahe* til Knudstrup en ny Forsikkring om at det vilde lade vedligeholde, hvad Bygning han paa Hveen maatte have ladet bygge, og hvad astronomiske Instrumenter han havde anskaffet, samt formaae Kongen, naar han kom til myndig Alder, til at stifte nogen vis Indtægt til den astronomiske Kunsts Vedligeholdelse paa Hveen (cfr. Nr. 4109). — *Kiöpnehaffn*, then xv. Julii.

Danske Mag. II. S. 260—268. (I Indledningen angives Dat. 17. Juli.)

1. Augusti. [4158.] Kong CHRISTIAN IV.s Befaling til Laugmændene i Norge, at de med Laugrettesmændene skulle dömme i alle i deres Laugmandsdömme forefaldende Sager. — *Kiöbenhavn Slot*, den 1. Augusti.

H. Paus, kgl. Forordn. for Norge. S. 419—420.

1. Augusti. [4159.] Kong CHRISTIAN IV. befaler, i Anledning af Myntens Forandring, at hvor man för gav 3 Mark i Sagöre, Skyld, Visöre eller andet, skulde man herefter i Norge give 4 Mark eller en enkelt Daler, og for hver Skilling, som tilforn gaves, nu give 4 Hvid. — 1. Augusti.

H. Paus, kgl. Forordn. for Norge. S. 420.

1. Augusti. [4160.] Kong CHRISTIAN IV. forbyder, at Tatere maae stedes til Riget eller herberges af Nogen, men fare som andre fredlöse Folk. — 1. Augusti.

Udt. i H. Paus, kgl. Forordn. for Norge. S. 420.

14. Septbr. [4161.] NICOLAUS KEMPIUS, pastor ecclesiæ Höye, M. Andreæ [Vellejo] nunciat, se turbulento rerum suarum statu impeditum fuisse, quo minus petitioni eius satisfaceret, pollicetur tamen, se brevi tempore post terras circumiacentes perlustraturum descriptionemque earum missurum. — *Ex Höye Scaniæ*, 14 die Septemb.

C. F. Wegener, om A. S. Vedel. 1. Udg. S. 166. 2. Udg. S. 160.

20. Septbr. [4162.] Kong CHRISTIAN IV. og tilforordnede Regjeringsraad, JÖRGEN ROSENKRANTZ og CHRISTOFFER VALKENDORFF, befale Caspar Marckdaner, Embedsmand paa Koldinghus Slot, at skaffe fornödent Forraad til Enke-Dronningens Hof-Holding paa Koldinghus, samt Staldrum for 600 Heste hos Borgerne i Byen. — *Kiöpnehauffn Slott*, thend xx. Septembris.

Danske Mag. V. S. 117—118.

22. Octobr. [4163.] Kong JACOB af Skotlands Brev, hvorved han bebuder sin Reise til Norge for at hente sin Brud (Prindsesse Anna af Danmark), og overdrager Lord Hamilton at vedligeholde Fred og god Orden i Riget, samt Venskab med England, under sin Fraværelse. — *Leith*, the xxii. Day of October. (Engelsk og Fransk.)

T. Rymer, Foedera, ed. G. Holmes. T. VII. P. 1. p. 13—14.

25. Octobr. [4164.] DAVID CHYTRÆUS in literis, (ad Dr. Erasmum Marbachium, Prof. Argentoratensem) datis, commemorat, nuptias *Jacobi sexti*, regis Scotiæ, cum *Anna*, sorore Christiani quarti, die 20. Augusti Croneburgi celebratas esse, vices sponsi tenente Georgio Reith, regni Scotiæ archimarschalco; deinde navigationem Annæ in Scotiam interruptam eiusque in arce Aggershusana commorationem narrat. — Die Crispini, 25. Octobris.

J. Fechtius, hist. eccl. sec. XVI. supplem. p. 705—706.

26. Novbr. [4165.] REGJERINGSRAADET tillader Falck Giöe, Befalingsmand paa Hammershuus, paa eget Ansvar at være borte fra Slottet til næste Kyndelmisse, og fritager ham for at ledsage Fröken Elisabeth [*Anna?*] til Skotland. — 26. Novbr.

Udt. i Hüberts, Aktst. til Bornholms Hist. S. 505.

[4166.] JACOBI BONGARSII ad senatores regni Daniæ literæ datæ, per quas ab iis petit, ut chartas, quibus literæ a Dancæo, legato Gallico, datæ aut acceptæ continentur, studiose asservandas curent, ne quis eas inspiciat, donec de iis rex Christianissimus statuerit. — *Hafniæ* 1. Decembr. 1589. 1. Decbr.

J. Bongarsi & G. M. Lingelshemi epist. p. 40—41.

[4167.] Kong CHRISTIAN IV.s RETTERTINGS Dom i en Sag, hvorunder Albritt Friiss til Harridzkier, Befalingsmand paa Ripperhuuss Slot, som Fuldmægtig for sin Söster Fru Margrethe Friis til Engelundt, havde stævnet Jörgenn Friis til Farskouff, fordi denne, medens hun forfulgte Jens Peerssen i Westergaardt for en Gjæld, havde taget Gjenbrev, fordi hun formeentlig vilde gjöre Indförsel i en Gaard, Stiernborrig, som han havde tilskiftet sig af Kongen. — *Tryggeuelde Gaardtt*, thend 8. Dag Decembris. 8. Decbr.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 4. Saml. S. 141—145.

[4168.] Kong CHRISTIAN IV.s Befaling til sine Fogeder og Embedsmænd at forhjelpe Albret Villomsen, Borger i Kiöbenhavn, til Betalingen af hans udestaaende Fordringer. — 19de Dec. 19. Decbr.

Kolderup-Rosenvinge, gl danske Domme. 4 Saml. S. 219.

[4169.] NICOLAUS KEMPIUS, pastor ecclesiæ Höye, M. Andreæ Severini Weilæo annotationes quasdam de situ et distantiis locorum aliquot, de quibus erudiri desideraverat, mittit. Nunciat, nuptias Jacobi VI. regis Scotorum et Annæ regis F(rederici) filiæ Opsloviæ in Noruegia 23. Novb. esse celebratas. — *Hogæ*, 20. Decemb. 20. Decbr.

C. F. Wegener, om A. S. Vedel. 1. Udg. S. 166. 2. Udg. S. 160.

[4170.] JACOBUS BONGARSIUS ad cancellarium regni Daniæ relationem "de statu rerum nostrarum" mittit; petit ab eo, ut in id incumbat, ut rex Christianissimus intelligat, se non frustra "ad vos" esse missum. — *Gustrovio*, ultimo die anni 1589. 31. Decbr.

J. Bongarsi & G. M. Lingelshemi epist. p. 17—18.

[4171.] Extract af en LANDSTINGSDOM, hvorved en af Kantsler Niels Kaas til Torupgaard indanket Fiends Herredstingsdom, som tilkjender Smollups Bymænd Ret til Fædrift i Mönsted Byes Marker, paa Grund af Lavhævd, hjemvises til ny Paakjendelse af en uvillig Sættedommer. — *Viborg Landsting*.

Danske Mag. 3. Række. I. S. 213—214.

[4172.] Kongelig Afsked til MARCUS HES af hans Borgemester-Embede (i Kiöbenhavn), med Bevilling, at han maa være fri for Skat, "Holdt", og al kongelig eller borgerlig og Byens Tynge og Besværing. — Udateret.

P. Friis Edvarsen, Underr. om Schielschiör. S. 488—489. (Aaret er angivet efter Pontopp. Orig. Hafniens. S. 388.)

[4173.] Kongeligt Brev til Kjöbenhavns Indbyggere, at Kongen har beskikket ALBERT ALBERTSEN til Borgemester der i Staden, samt Befaling om, at de skulle være ham hörige og lydige. — Udateret.

P. Friis Edvarsen, Underr. om Schielschiör. S. 489. (Aaret er angivet efter E. Pontopp. Orig. Hafn. S. 389.)

1590.

1590.

2. Januar. [4174.] DET SKOTSKE RAADS Brev til Dronning Elizabeth af England, hvori omtales Befalinger af Kong Jacob af Skotland, hvilke det nylig har modtaget fra Norge. — *Edinburgh*, the second of Januar 1589. (Engelsk og Fransk.)

T. Rymer, Foedera, ed. G. Holmes. T. VII. P. I. p. 15—16.

20. Januar. [4175.] Hertug PHILIPS Forordning, at Landskriveren paa Nordstrand, Henrik Beyer, maa nyde samme Skriverpenge, som Landskriverne i Eyderstädt, Ditmarsken, Tönder og Husum. — *Gottorff*, d. 20. Jan. (Tydsk.)

Corpus Statutor. Slesvicens. 1. B. S. 539.

21. Januar. [4176.] JOHANN ADOLF, udvalgt Erke- og Biskop i Bremen og Lübeck, Arving til Norge, Hertug til Slesvig, Holsten o. s. v., hans Bevilling for Klosteret Osterholz til at maatte anlægge en Vindmölle paa Osterheide. — *Vöhrde*, am 21. Januarii. (Tydsk.)

J. P. Cassel, Bremensia. 2. B. S. 316—317.

30. Januar. [4177.] Kong CHRISTIAN IV. befaler Erick Lange at indfinde sig i Oxelogen i Kjöbenhavn næstkommende Fastelavns Söndag d. 1. Mart. og der holde et ærligt og ridderligt Indlager, indtil han havde betalt de 1831½ Daler, han var bleven Kongen skyldig af Bygholms Lehn, Slaugs-Herred og Kjöbstaden Horsens. — *Hafniæ*, 30. Januar.

Danske Mag. IV. S. 31—32.

30. Januar. [4178.] Fornyet Fundats for St. Jörgens Hospital (i Svendborg), forfattet af ERICH HARDENBERG til Materup, Befalingsmand paa Haggenscho, paa hans Hustru Anne Rönnous Vegne, BIRGITA RÖNNOV til Löckisholm, Fru META RÖNNOW til Hvitkildt og Fru KARINA RÖNNOW til Hvitkildt; (med paategnet Bekræftelse af 7 Södskende Quitzov, dat. Löckisholm, den anden Decembris s. A.) — *Hvitkildt*, den 30 Januarii.

Kbhvnske Selsk. Skrifter. 6. D. S. 53—56.

13. Febr. [4179.] Kong CHRISTIAN IV. befaler Lehnsmanden paa Abramstrup Oluf Bille at lade foretage en Hovedreparation paa denne Gaard, hvortil han maa anvende 2 Aars Indkomst af Lehnet. — *Haff.*, 13. Febr.

Ann. for nord. Oldk. 1855. S. 102.

19. Febr. [4180.] Kong JACOB af Skotlands Brev til hans Raad, med Befaling at sende 2 eller 3 Skibe for at hente ham og Dronningen; dog ikke at sende store Herrer, men mange Matroser, for at han ikke skal være Folkene her mere til Byrde. — *Castle of Tronebrughe (Croneburghe?)*, the nineteenth Day of February 1589. (Engelsk og Fransk.)

T. Rymer, Foedera, ed. G. Holmes. T. VII. P. I. p. 20—21.

26. Febr. [4181.] Brev fra GERD RANTZOW, Amtmand paa Kronborg, til hans Fader Heinrich Rantzow, kongelig Statholder, hvori han melder ham, at der vare alle Slags Praktiker i det Gottorpske Cancellie for at skille dem (Adelen) ved deres Privilegier. Et Middel derimod troer han at være det Slesvigske Dom-Capitels frie Valg (af en Biskop), men denne maatte være en indfödt af Adel i "Lant zu Holstein". — *Kronenburg*, den 26. Februar. (Tydsk.)

Brudst. i J. F. Noodt, Beyträge. 2. B. S. 377—378.

4. Martii. [4182.] Kong JACOB af Skotlands Brev til det skotske Raad, angaaende at sende flere mindre Skibe med de store til hans og Fölges Transport, (Skibenes Antal bestemmes til 10, eller i Mangel deraf, saa mange som der kunne faaes ved Borgernes Velvillie), og at

drage Omsorg for at de kunde være komme til Danmark för Begyndelsen af April Maaned. 1590.
— *Coupinghoaven*, the fourth of March 1589. (Engelsk og Fransk.) 4. Martii.

T. Rymer, Foedera, ed. G. Holmes. T. VII. P. I. p. 28.

[4183.] Kong CHRISTIAN IV. skriver til Fru Kirsten Lindenov, Steen Bildes 19. Martii.
Efterleverske, at han havde tilladt *Tyge Brahe* til Knudstrup at lade hugge en Eeg i Herritz-
uadtz Klosters Lehn til et Stampetrug i hans Papirs-Mölle. — *Kiöpnehaffn*, then 19. Martii.

Danske Mag. II. S. 264.

[4184.] Kong CHRISTIAN IV. og tilforordnede Regjerings-Raad Niels Kaas, 24. Martii.
Peder Munck og Jörgen Rosenkrantz forlange Casper Marckdaners (Embedsmand paa Kolding-
hus) Betænkning over en Supplication fra Medelfar Kjöbstads Borgere om Sildefiskende i
Medelfar-Sund. — *Kiöpnehaffn Slott*, then 24. Martii.

Danske Mag. V. S. 118—119.

[4185.] Kong CHRISTIAN IV. bevilger Hospitalet i Aalborg al Kronens Part af 26. Martii.
Korntienden af Wadom Sogn og 1/2 Læst Korn af Sundbye Sogne-Tiende, til Vederlag for
den aarlige Afgift, som Præsten i Saltum hidtil havde svaret til Hospitalet, men som han nu
paa Grund af Sognets Forringelse ved Sandflugt skulde være fritaget for. — *Kiöbenhaffuen
Slot*, theendt XXVI. Martij.

Hofman, Fundationer. T. IV. S. 160—161.

[4186.] Bevilling, udstedt af Hövedsmanden paa Hammershus og Boringholm, 27. Martii.
FALCK GIÖE til Skiersöe, paa Kongens Vegne, at "de *Nexebow*" (Nexöboerne) paa Bornholm
maae indlægge et Stykke Udmarksjord til Nexe Bye. — *Hammershus*, d. 27. Daug Marty.

L. Thurah, Beskr. over Bornholm. S. 172—173.

[4187.] Keiser RUDOLPH II.s Mandat til Stænderne i Hertugdömmet Holsten, hvori 31. Martii.
han erklærer deres Valgret for ophævet, og betegner dens Udövelse som Rebellion. — *Schlosz
zu Prag*, den 10ten Tag Apr. (Tydsk.)

N. Falck, Staatsrechtl. Urk. der Herzogth. Schl. u. Holst. S. 90—92.

[4188.] Literæ PAULI AB EITZEN, theol. doct., ad Johannem Pistorium, præpo- 7. Aprilis.
situm Eiderstadensem, datæ, de morte Jacobi Andreæ, "calamitatibus ecclesiarum Germanicarum",
aliisque de rebus ecclesiasticis. — *Ex Slesv.*, feria 3. post Judica.

H. Muhlius, de reform. relig. in Cimbria. p. 197—198. J. M. Krafft, zweyfaches Jubel-Gedächtnis. S. 124—125.

[4189.] Kong CHRISTIAN IV.s Bevilling, at Indbyggerne paa Samsöe maae kjöbe 9. Aprilis.
Bygningstömmer, Ved, Kul, "Vender eller Hyffvel", i Aarhuus og andre Kjöbstæder i Jylland,
og uformeent og ubesværet före Sligt af Landet. — *Antwortschouff Slott*, then 9. Aprilis.

Hofman, Fundationer. T. III. S. 193—194.

[4190.] Kong CHRISTIAN IV. og tilforordnede Regjeringsraad befale Fallck Giöe, 18. Aprilis.
Befalingsmand paa Hammershuus, ikke at lade den frie Mand Peder Gagge, der skal have
ihjelslaget flere Personer, "indmure" eller indsætte i ubeqvemt Fængsel, men holde ham paa
Slottet i god Forvaring til förste almindelige Herredag. —*Kroneborg*, 18. Aprilis.

Hüberts, Aktst. til Bornholms Hist. S. 505—506.

[4191.] Kong CHRISTIAN IV. befaler Lehnsmanden paa Wardöhuus at paasee, at 18. Aprilis
ingen inden- eller udenlandske Kjöbmænd drive Handel Sönden eller Norden Wardöhuus, uden
Kongens Pasbrev. — *Croneborg*, den 18. Aprilis.

H. Paus, kgl. Forordn. for Norge. S. 423.

1590. 18. Aprilis. [4192.] Kong CHRISTIAN IV.s Creditiv for Cantsler Niels Kaas, Rigsraad Manderup Parsberg, og Kongens Hofmester Henrik Rammel, i Kongens Navn paa en i Flensburg Söndagen Jubilate berammet Landdag at forebringe Kongens Ærinde og at repræsentere hans Person. — *Cronenborgh*, den 18. Aprill. (Tydsk.)

J. C. Lünig, Collectio nova. II. Th. col. 961—962.

21. Aprilis. [4193.] DET DANSKE RIGSRAADS "Cautio", at Kong Christian IV., naar han kommer til Myndigheds Alder, skal bekræfte Hertugdömmernes Stænders Privilegier, eller i modsat Fald skulde Stænderne være fritagne for deres aflagte Edsforpligtelse. — *Cronenburg*, den 21. Apr. (Tydsk.)

J. C. Lünig, Collectio nova. II. Th. col. 962—963.

28. Aprilis. [4194.] Forlig paa Kong CHRISTIAN IV.s RETTERTING mellem Morthen Brock til Barlöse-Gaardtt, Landsdommer i Fyen, og Frandz Urne i Assens angaaende en, som denne paastod, ubillig Fordring af Förstnævnte paa Kost og Tæring under en Retssag, som Frandz Urne havde tabt ved Herredagen i Kiöbenhaffn. — *Kiöpnehaffn*, thend 28. Aprilis.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 4. Saml. S. 146—149.

Initio Maji. [4195.] Kong JACOB af Skotlands Proclamation til alle sine Undersaatter, at vise de i hans og Dronningens Fölge til Skotland ankomne Danske den störste Agtelse og Opmærksomhed. (Tilföiet er en Fortegnelse paa de Danske, som vare reiste til Skotland med Kongen og Dronningen.) — Udateret. (Engelsk og Fransk.)

T. Rymer, Foedera, ed. G. Holmes. T. VII. P. I. p. 31—32.

10. Maji. [4196.] De SLESVIG-HOLSTENSKE STÆNDERS gjentagne Besværinger (21 Artikler), indgivne til Kongen af Danmark og Hertug Philip af Holsten-Gottorp för deres Hylding paa Landdagen i Flensborg, den 10. May. (Tydsk.)

J. C. Lünig, Collectio nova. II. Th. col. 968—973.

13. Maji. [4197.] Hertug PHILIP lader de slesvig-holstenske Stænder tilsige, at han efter modtagen Arvehylding vil stadfæste alle deres Privilegier, samt at han med Ridder- og Landskab vil tage de i Aaret 1588 paa Landdagen i Kiel indgivne Besværingspunkter under Overveielse. – *Productum Flensburg*, den 13. Maji. (Tydsk.)

J. C. Lünig, Collectio nova. II. Th. col. 964.

c. 13. Maji. [4198.] Hertug HANS DEN YNGRES Andragende til de slesvig-holstenske Stænder, hvori Hertugen gjör Paastand paa Rettighed til ogsaa at hyldes af Stænderne, og lover at deeltage i Landets Byrder, hvorimod han forlanger sin Ret til "die Freuleins-Steuer" anerkjendt. — Udateret. (Tydsk.)

J. C. Lünig, Collectio nova. II. Th. col. 965—966.

14. Maji. [4199] DE SLESVIG-HOLSTENSKE STÆNDER erklære sig villige til at hylde den danske Konge, imod Overgivelse af den af Rigsraadet udstædte Caution (cfr. Nr. 4193), hvorhos de udbede sig Erklæring af de danske Gesandter, hvorledes der skal forholdes med Hensyn til de tidligere indgivne Gravamina. — *Productum (Flensburg)*, den 14. Maji. (Tydsk.)

J. C. Lünig, Collectio nova. II. Th. col. 966—967.

14. Maji. [4200.] DE SLESVIG-HOLSTENSKE STÆNDERS Svar paa Hertug Philips Löfte om Stadfæstelse af deres Privilegier ved sin Hylding som Hertug i Slesvig og Holsten (jfr. Nr. 4197), hvilken Stænderne tilstaae Hertugen paa de af ham tilbudte Vilkaar. — *Productum Flensburg*, den 14. Maji. (Tydsk.)

J. C. Lünig, Collectio nova. II. Th. S. 967—968.

[4201.] DE KONGELIGE DANSKE COMMISSARIERS Svar paa de af de slesvig-holstenske Stænder til den danske Konge og Hertug Philip indgivne 21 Besværingspunkter. — *Flensburg*, den 15. May. (Tydsk.) 1590. 15. Maji.

J. C. Lünig, Collectio nova. II. Th. col. 973—975.

[4202.] Hertug PHILIPS af Holsten-Gottorp Svar paa de af de slesvig-holstenske Stænder til ham og Kongen af Danmark indgivne 21 Besværingspunkter. — *Productum Flensburg*, den 15. May. (Tydsk.) 15. Maji.

J. C. Lünig, Collectio nova. II. Th. col. 975—978.

[4203.] DE SLESVIG-HOLSTENSKE STÆNDERS Svar paa Hertug Hans den Yngres Andragende om at blive hyldet i Hertugdömmerne, hvilket Stænderne erklære at være mod deres Privilegier og Sædvaner. (Tydsk.) c. 15. Maji.

J. C. Lünig, Collectio nova. II. Th. col. 978—979.

[4204.] DE SLESVIGSKE OG HOLSTENSKE STÆNDERS Erklæring og Ansögning i Anledning af de danske Commissariers Svar paa Stændernes 21 Besværingspunkter. — *Flensburg*, den 17. May. (Tydsk.) 17. Maji.

J. C. Lünig, Collectio nova. II. Th. col. 979—981.

[4205.] DE SLESVIG HOLSTENSKE STÆNDERS Erklæring og Ansögning i Anledning af Hertug Philips Svar paa Stændernes 21 Besværingspunkter. — *Flensborg*, den 17. May. (Tydsk.) 17. Maji.

J. C. Lünig, Collectio nova. II. Th. col. 981—984.

[4206.] DE KONGELIGE DANSKE COMMISSARERS endelige Erklæring til de slesvig-holstenske Landstænder i Anledning af de af disse indsendte 21 Besværingspunkter. — *Flensborg*, den 18. May. (Tydsk.) 18. Maji.

J. C. Lünig, Collectio nova. II. Th. col. 984.

[4207.] Extract af de DANSKE GESANDTERS "Proposition" til Hertugdömmernes Stænder, angaaende at disse skulde hylde Danmarks Konge, mod Löfte om og Rigsraadets Caution for, at Kongen, naar han er kommen til Myndigheds-Alder, vil stadfæste deres Privilegier. — Den 19. May. (Tydsk.) 19. Maji.

J. C. Lünig, Collectio nova. II. Th. col. 962.

[4208.] Hertug PHILIPS af Holsten-Gottorp endelige Resolution paa de af de slesvig-holstenske Stænder indsendte Besværingspunkter. — *Flensborg*, den 19. Maji. (Tydsk.) 19. Maji.

J. C. Lünig, Collectio nova. II. Th. col. 985—986.

[4209.] Kong CHRISTIAN IV.s Bestalling for Hans von Gröningen som Rigens Profos. — 19de Mai. 19. Maji.

Udt. i Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 4. Saml. S. 217.

[4210.] Hertug PHILIPS af Slesvig-Holsten-Gottorp Confirmation paa alle de Hertugdömmernes Stænder tilstaaede Privilegier. — *Flenszburg*, Mittwochens nach Cantate. (Tydsk.) 20. Maji.

Jensen u. Hegewisch, Priv. d. Schl.-Holst. Rittersch. S. 203—206. J. C. Lünig, Collectio nova. II. Th. col. 905—908.

[4211.] M. JOHANNES HAMERUS, (pastor Husensis), Johannem Pistorium, (præpositum Eiderstadensem), ad nuptias Saræ, filiæ suæ, cum Paulo Lundte dominica II. Trinitat., quæ est 28. Junii, celebrandas invitat. — *Husiæ*, 6. Junii. 6. Junii.

J. M. Krafft, zweyfaches Jubel-Gedächtnis. p. 455—456.

1590. 17. Junii. [4212.] ROESKILDE LANDEMODES Dom, hvorved Præsten i Höye, Peder Winther, mod Lehnsmanden paa Korsör, Knud Rud til Sandholt's Paastand, tilkjendes den Herlighed, som af Arrilds Tid havde ligget til Höye Præstegaard. — Den Onsdag nest efter Trinit.

Udt. i P. Friis Edvarsen, Underr. om Schielschiör. S. 309.

21. Junii. [4213.] CHRISTIANI IV., regis Daniæ, literæ ad Elizabetham, Angliæ reginam, (responsum literarum XII Maji Christophoro Perkingio, legato reginæ, ad regem datarum), per quas amicam suam mentem testatur, excusat autem, qvod de articulis propositis non tam cito resolutio fieri possit, quum senatores Coldingiam profecti essent rexqve eodem iter pararet. — *Anderschome (ɔ: Andvorskov)*, 21. Junii.

T. Rymer, Foedera, ed. G Holmes. T. VII. P. I. p. 39.

24. Junii. [4214.] Literæ DAVIDIS CHYTRÆI ad D. Erasmum Marbachium datæ, maxime de itinere Jacobi VI., regis Scotiæ, in Norvegiam et Daniam, eiusdemque in Scotiam reditu; item de itinere Ulrici, ducis Megapolitani, et Henrici Julii, ducis Brunsvicensis, in Daniam, reginæque Daniæ in urbem Wolfferbytum. — *Rostockii*, die Solstitii æstivi.

J. Fechtius, hist. eccl. sec. XVI. supplem. p. 714.

1. Julii. [4215.] Kong CHRISTIAN IV.s RETTERTINGS Dom i en Sag mellem Henndrick Winndt til Grunditt og Lass Kiöbmandt, Borger i Weile, angaaende Vanhjemmel for en Eiendom paa Weile Mark, som denne havde solgt Förstnævnte imod Byens Vide og Vedtægt. — *Kolding*, thend 1. Dag July.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 4. Saml. S. 149—154.

19. Julii. [4216.] Kong CHRISTIAN IV.s RETTERTINGS Dom i en Sag mellem Powell Huidtfeldt til Smidstrup, Befalingsmand over Halmstedt Lehn, og Hr. Christen Jenssenn i Laugholm, fordum Sognepræst til Thorup og Kinderiidt, angaaende Vold og Fornærmelser mod hans Eftermand Hr. Bennth Lauritzenn, Borttagelse af Præstegaardens Boskab, Gjæld til Kirken, samt Kost og Tæring i Anledning af de ham allerede overgaaede Domme. — *Koldinng*, theend 19. Julij.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 4. Saml. S. 154—160.

22. Julii. [4217.] KONGEBREV til Detlöff Holk, at Admiralen Peder Munk havde andraget, at der ikke var taget nöiagtig Vissen og Borgen for tre Qvinder i Kjöbenhavn, der beskyldtes for at have været med "at forgjöre og omkomme Kongens Skibsflaade", som sendtes til Skotland. — *Koldinghuus*, den 22de Julii.

Udt. i Danske Mag. 3. Række. 1. S. 52.

24. Julii. [4218.] CHRISTIANI IV. regis et senatorum ad gubernationem regni deputatorum literæ ad Elizabetham Angliæ reginam datæ, de criminationibus subditorum quorundam eius, per legatum Christopherum Perkingium expositis, in præfectos telonei Helsingorani, de quibus, quum liquidæ non sint, a iudiciis Danicis cognoscendum esse scribunt. — *Coldingæ*, die 24. Julii.

T. Rymer, Foedera, ed. G. Holmes. T. VII. P. I. p. 43.

26. Julii. [4219.] Kong CHRISTIAN IV.s RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse) i en Sag mellem Johan Norbye til Thagemosse og Otthe Norbye til Bonderup, angaaende et Skjöde, som begge deres Hustruers Fader, afgangne Claus Basse til Erholm, 1566 havde givet Indstævntes Hustru Ellenn Basse paa Bonderup Gaard og en Gaard i Oustrup. — *Coldinghuus Slott*, thend 26. Julii.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 4. Saml. S. 161—163.

[4220.] Kong Christian IV.s Rettertings Dom (i hans egen Nærværelse) i en 1590.
Sag mellem Mogens Giöe til Bremmersswoldtt og Erick Mogenssenn til Bramsslöcke, Lands- 27. Julii.
dommer i Laaland og Falster, angaaende en Dom, hvorved denne havde fritaget 13 Nævningsmænd for at dömme angaaende en Hest, der tilhörte en af Mogens Giöes Bönder, og som var funden ihjelslagen paa hans Mark. — *Koldinghuus Slott*, thend 27. Julii.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 4. Saml. S. 164—170.

[4221.] Kong Christian IV.s Rettertings Dom (i hans egen Nærværelse) i en 27. Julii.
Sag, hvorunder Mogens Giöe til Bremerwoldt tiltaler Frederich Hobe til Bosserup, Befalingsmand paa Aaleholm Slot, fordi denne haandhævede en Herredstings-Skriver i sit Skriverembede ved Mosse-Herreds Ting, uagtet han var beskyldt for at have skrevet falske Tingsvidner. — *Coldinghuus Slodtt*, thend 27. Julii.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 4. Saml. S. 170—173.

[4222.] Kong Christian IV.s Rettertings Dom (i hans egen Nærværelse) i en 28. Julii.
Sag, hvorunder Niels Skram til Urup, Embedsmand paa Dronningborrig Slot, havde indstævnet Pouell Dall i Quoterup, fordi han havde overfaldet og slaget Præsten Hr. Niels i Hem, medens han gik hjem fra Kirken med Kalk og Disk i Haanden. — *Coldinghuus Slott*, thend 28. Julii.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 4. Saml. S. 174—176.

[4223.] Senatorum ad regnum Daniæ gubernandum deputatorum literæ regis 29. Julii.
nomine ad Jacobum VI., Scotiæ regem, datæ, de propositione per nuntios eius Gulielmum Stuartum a Pettenweme et Johannem Skynæum facta, ut ad defendendam religionem reges et principes evangelici se coniungerent, litesque et dissidia privata deponerent. — *In Regia nostra*, die vicesimo nono Julii.

T. Rymer, Foedera, ed. G. Holmes. T. VII. P. I. p. 43—44.

[4224.] Kong Christian IV.s Rettertings Dom (i hans egen Nærværelse) i en 29. Julii.
Sag mellem Albritt Windtt, Jacop Wind, Chresten Wind og Hendrick Wind, paa den ene Side, og Fru Metthe Wogensflitt, Claus Skiels Efterleverske, paa den anden Side, angaaende denne Sidstes Fordring paa 1000 Dalers forlods Udbetaling af hendes Husbondes Bo som Fæstensgave, iföige dennes Forskrivning, samt paa 2000 Daler, hun paastaaer som Brudeskat (Medgift) at have indfört i Boet. — *Coldinghuus Slott*, thend 29. Julii.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 4. Saml. S. 176—181.

[4225.] Kong Christian IV.s Rettertings Dom (i hans egen Nærværelse) i en 30. Julii.
Sag mellem Mouridtz Podebusk til Kjörupgaard, Embedsmand paa Jungshoffuett Slot, og Gregers Juell til Westergaard, Landsdommer paa Langelandt, angaaende en af denne afsagt Dom. — *Coldinghuus Slott*, thend 30. Julii.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 4. Saml. S. 181—184.

[4226.] Kong Christian IV.s Befaling til Offue Lunge (Befalingsmand paa Aalborg- 31. Julii.
huus) om at udlægge Præsten i Sebibsted en Gaard i Terndrup til en Annex-Præstegaard. — *Coldinghuus Slot*, den 31. Julii.

Hofman, Fundationer. T. III. S. 528—529.

[4227.] Kong Christian IV.s Rettertings Dom (i hans egen Nærværelse) i en 31. Julii.
Sag, hvorunder menige Sognemænd i Randelöff og Bierreagger Sogne tiltale Mester Peder Wynstrup, Superintendent i Aars Stift, fordi denne nægtede at ordinere Peder Jörgenssen, som de havde kaldet fremfor en af Bispens Slægtninger til deres Sognepræst, paa Grund af

1590. 31. Julii. at han under sin Skolegang havde været besmittet af "den Sygdom, som kaldes de onde Saar". — *Coldinghuus Slott*, thend 31. Dag Julii.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 4. Saml. S. 185—188.

31. Julii. [4228.] Kong CHRISTIAN IV.s RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse) i en Sag, hvorunder Fru Karenne Brüske til Östrup, Iffuer Lunges Efterleverske, tiltaler Otthe Emmicksen til Steensgaard for paa alfar Vei at have overfaldet og skudt paa hendes Foged Jens Jörgensen. — *Coldinghuus Slot*, thend 31. Dag Julii.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 4. Saml. S. 202—207.

1. Augusti. [4229.] Kong CHRISTIAN IV.s RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse) i en Sag mellem Mogens Göie til Bremmersswoldt og Steen Brade til Knudtzstrup, Embedsmand paa Helssingborrig Slot, angaaende et til denne Sidste af afgangne Christoffer Göie udstedt Skjöde paa Bregenthuedt Gaard og Gods. — *Koldinghuus Slodtt*, thend 1. Augusti.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 4. Saml. S. 188—192.

1. Augusti. [4230.] Kong CHRISTIAN IV.s RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse) i en Sag mellem Fru Birgitte Rosenkrandtz til Vallöe, Peder Bildes Efterleverske, og Borgemester og Raad og menige Borgere i Kjöge, angaaende Ret til Græsgang paa Vallöes Grund synden Kjöge-Aae, hvorpaa disse paastod at have Hævd. — *Coldinghuus Slot*, thend 1. Dag Augusti.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 4. Saml. S. 193—202.

1. Augusti. [4231.] Kong CHRISTIAN IV.s RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse) i en Arvesag mellem Palli Fassi til Mindstrup paa hans Fadersösters Metthe Fassis Vegne og Fru Anne Pederssdaatther, Anders Bings Efterleverske til Smidtzstrup, angaaende et Livs-Brev, som Anders Bing havde givet sin Hustru paa al sin Eiendom, samt om Metthe Fassis Berettigelse til Arv efter Anders Bing. — *Coldinghuus Slott*, thend 1. Dag Augusti.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 4. Saml. S. 207—216.

4. Augusti. [4232.] Kong CHRISTIAN IV.s RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse) i en Sag, hvorunder Niells Passbierg til Sandbyegaard, Embedsmand paa Kongens Gaard i Roskildt, tiltaler Borgemestere og Raad i Kiöpnehaffn for en af dem afsagt Dom i en Sag mellem ham og Casper van der Knudtz, Rigens Profos, angaaende en Guldkjede og et Sölvstob, som hans Hustru Fru Lisebett Seested havde laant til Lisebett Albridt Villomssenns, Borgerske i Kiöpnehaufn, og som denne havde pantsat til Profossen. — *Koldinghuus Slot*, then 4. Augusti.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 4. Saml. S. 216—219.

4. Augusti. [4233.] Kong CHRISTIAN IV.s RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse) i en Sag, hvorunder Niels Kaas til Starupgaard tiltaler Borgemestere og Raad i Kiöpenhaufn for en af dem afsagt Dom i en Sag mellem ham og Berthell Struck angaaende en Kjede, som denne havde erholdt i Pant af Albritt Willumssen, til hvem Niels Kaas havde ladet den udsætte til Sikkerhed for et Laan. — *Coldinghuus Slott*, thend 4. Augusti.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 4. Saml. S. 219—222.

5. Augusti. [4234.] Kong CHRISTIAN IV. tilstaaer Falck Giöe, Befalingsmand paa Hammershuus, alt det geistlige Gods, som tilkommer Kronen af den geistlige Jurisdiction paa Bornholm, med Rente og Tilliggelse, qvit og fri, da han har beklaget sig over, at den Genant, han skal give af Lehnet, er for höi. — *Koldinghuus*, 5. Augusti.

Udt. og Brudst. i Hübertz, Aktst. til Bornholms Hist. S. 506.

[4235.] Kong CHRISTIAN IV. og REGJERINGSRAADET bevilge, at Herredsfogder, Lehnsmænd og Byfogder maae pro officio hver beholde "et Gaardt-Stórtebou" qvit og fri, ligesom forhen. — *Koldinghuss*, den 5. August. 1590. 5. Augusti.

Udt. i Hüberts, Aktst. til Bornholms Hist. S. 507. (Jvf. samme Skrift S. 211.)

[4236.] Kong CHRISTIAN IV.s RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse) i en Sag, hvorunder Jörgen Skram til Thielle, Jomfru Marene Skram, Hendrick Belou til Spöttberup og Chresten Munck have stævnet Peder Brade til Krogholm og Jomfru Doretthe Göye, angaaende en Gaard i Mierlösse Herred i Uggelösse By, og Anders Dresselbierg til Wogensserup, Landsdommer i Sjælland, angaaende en Gaard i Thudtzherridt i Bendeboe By, hvilke Gaarde af deres Forfædre skulde være solgte til et Gjenkjöb til Hr. Engelbrett Albrettssen til Torbenfeld. — *Coldinghuus Slott*, thend 5. Augusti. 5. Augusti.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 4. Saml. S. 223—225.

[4237.] Kong CHRISTIAN IV. RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse) i en Sag, hvorunder Marckus Hes, Borgemester, og flere af Kjöbenhavns Magistrat tiltale Peder Frandtzen, Byfoged sammesteds, fordi han ved Nattetide havde sendt tre af Stadens Sognepræster til Fængslet for at forhöre Ane Coldings, som der hensad, efterat være dömt for Trolddom. — *Coldinghuus Slott*, thend 5. Augusti. 5. Augusti.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 4. Saml. S. 226—229.

[4238.] Kong CHRISTIAN IV.s RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse) i en Sag mellem Mester Rassmus Heidttmann, Erkedegn i Ribe, og Benedicts Randtzow til Mögell-Thönder angaaende Injurier fremförte af denne mod hiin paa Tönder Herredsting. — *Coldinghuus Slott*, thend 5. Augusti. 5. Augusti.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 4. Saml. S. 230—232.

[4239.] Kong CHRISTIAN IV. tillader, at saltet Kjöd og Öxne atter maae udföres fra Bornholm, dog at Lehnsmanden paaseer, at Landet ikke blottes for Födemidler. — *Koldinghuss*, 8. August. 8. Augusti.

Udt. i Hüberts, Aktst. til Bornholms Hist. S. 507.

[4240.] Keiser RUDOLF II. forlener Hertug Hans den yngre "zu der gesammten Hand" med Hertugdömmet Holsten. — *Prag*, den zwey und zwantzigsten Tag Monaths Augusti. (Tydsk.) 12. Augusti.

C. F. A. Ostwald, zur Würdigung der Schrift etc. II. S. 23—27.

[4241.] Keiser RUDOLF II. tilskriver Kong Christian IV. og Hertug Philip, at han har meddeelt Hertug Hans Forlening med Hertugdömmet Holsten "zur gesambten Hand", da Uenigheden mellem dem desangaaende var hævet; han raader dem til Forlig med Hertugen angaaende den Oldenborgske Exspectants, samt til at tilholde Stænderne i Holsten ikke længere at vægre Hertugen Arvehylding. — *Prag*, den 22. Augusti. (Tydsk.) 12. Augusti.

Apologia des Fürstl. Hauses Schl., Holst., etc. 1654. fol. Giij—Giiij. Wahre Vorstellung des nähern Succession-Rechtens Herts. Joachim Ernsten etc. 1668. Beyl. S. 22—24. C. F. A. Ostwald, zur Würdigung der Schrift etc. II. S. 28—29.

[4242.] Kong CHRISTIAN IV.s Befaling til Laugrettesmændene i Norge, ikke at opholde nogen Sag længere end 6 Uger, og at give deres Domme klarligen beskrevne. — *Coldinghuus Slot*, den 16de Aug. 16. Augusti.

H. Paus, kgl. Forordn. for Norge. S. 420—422.

1590. 17. Augusti. [4243.] Kong CHRISTIAN IV.s Forleningsbrev til Jörgen Brahe til Gundestrup paa Warbergs Slot og Lehn samt Ås Kloster. — *Koldinghus*, den 17. Augusti. (Svensk Overs.)

L. B. Falkman, Upplysningar etc. 2. D. S. 75—76.

20. Augusti. [4244.] Kong CHRISTIAN IV.s Vidisse af Kong Christian III.s Dom af 1. Septbr. 1544, hvorved 2 Gaarde i Sleustrup tildömmes Skamby Præstebord. (Jvfr. Nr. 563.) — *Othoniæ*, 20. die Aug.

Hofman, Fundationer. T. V. S. 270—273.

20. Augusti. [4245.] Kong CHRISTIAN IV.s Vidisse af Scham-Herreds Tingsvidne af 5. Martii 1394, angaaende en af Catharina til Steensbye til Præstebordet i Schamby skjenket Gaard sammesteds. (Jvfr. T. I. Nr. 2888.) — *Othoniæ*, 20. die Augusti.

Hofman, Fundationer. T. V. S. 273.

22. Augusti. [4246.] Brev fra Rigsraad JÖRGEN ROSENKRANTS til hans Sön Holger (i Rostok), hvori han opmuntrer denne til Flid i sine Studeringer. — *Colding*, den 22. August.

P. F. Suhms nye Saml. 3. B. S. 35.

25. Augusti. [4247.] OFFVE LUNGE, Befalingsmand paa Aalborghuus, udlægger ifölge kongelig Befaling af 31. Julii 1590 en Gaard i Terndrup til Hr. Jens Christenssen, Sognepræst i Schibsted. (Jvfr. Nr. 4226.) — *Aalborghuus*, den 25. Aug.

Hofman, Fundationer. T. III. S. 529.

1. Septbr. [4248.] Hertug PHILIPS saakaldte "Stallerprivilegium" for Eidersted, hvorefter *Staller-Embedet* for Fremtiden skal betroes til en i Landet bosiddende og "begüterten" Mand. — *Schloss Gottorff*, den ersten Monats Tag Septembris. (Tydsk.)

Corpus Statutor. Slesvicens. I. B. S. 251—257.

7. Septbr. [4249.] Notarial Attest, betræffende Appellation af en Sag mellem JOACHIM HÜGEN, Borger i Hamburg, og JOHANN OSENBRÜGG, Capellan til St. Nicolai Kirke sammesteds, angaaende Patronatet for et Vicariat ved St. Catharinæ Alter i Peterskirken, som den förste paastod at have Ret til og havde allerede retlig paa-anket, men Johann Adolph, udvalgt Erke- og Biskop i Bremen og Lübeck, Hertug i Slesvig etc. havde, tilligemed nogle Retslærde, ved Kjendelse af 2. Septbr., erklæret den begyndte retlige Fremgangsmaade for Nullitet, dog "salvis juribus probatoriis". — *Hamburg*, am Montage, welcher war der siebende Tag Monaths Septembris. (Tydsk.)

N. Staphorst, Hist. Eccles. Hamburg. I. Th. 3. B. S. 118—122.

15. Septbr. [4250.] Kong CHRISTIAN IV. tager Borgemestere, Raadmænd og menige Borgere i Kjöbstaden Stege under sin Beskjermelse, og stadfæster alle de Friheder og Privilegier, som Kong Frederik II. dem naadigst stadfæst haver. — *Kjöbenhavn Slot*, den 15de September.

J. Paludan, Beskr. over Möen. 2. D. S. 297.

24. Septbr. [4251.] Kong CHRISTIAN IV. og Hertug PHILIP befale, at ingen af adelig eller borgerlig Stand i Hertugdömmerne maa forulempe nogen imod den forhen i Kiel mellem Adelen oprettede Landefred. — Den 24sten Sept.

Schlesw.-Holst. gemeinschaftl. Verordn. S. 239—241.

26. Septbr. [4252.] VIBORG LANDSTINGS Dom i en Sag, hvorunder Basse Jenssen i Annde havde stævnet Skursnævninger i Haldherred, fordi disse havde skuret en Gaard i Vester-Alling i Fald fra rette Selveier-Bonde-Arvinger til Eschie Brock til Estrup, som havde Kronens Herlighed til Gaarden. — *Viborg Landssthing*, thend 26. Septembris.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 4. Saml. S. 233—235.

[4253.] Borgemestre og Raad i Hamburg tilstaae at have modtaget af Paull Vechtel 3000 Rigsdaler uopsigelig fra begge Sider, hvorimod de forpligte sig til aarlig at svare den for fattige Huusarme i Kjöbenhavn bestemte Rente 150 Rigsdaler, og stille Stadens Indtægter til Sikkerhed. — In den achte tagen Michaelis Archangeli. (Tydsk.) 1590. 6. Octobr.

Danske Mag. I. S. 171–173.

[4254.] Struxdorpherreds Tings Vidne i Anledning af Dom-Capitlets i Schleswig Fordring paa en Deel Jorder i Ekeberg og i Stoltoffter-Feldmarck. — *Varenstede*, den 8. Dag des Monates Octobris. (Plattydsk.) 8. Octobr.

J. F. Noodt, Beyträge. 2. B. S. 377—382.

[4255.] Kong Christian IV.s Retterstings Dom i en Sag, hvorunder Oluff Daa til Rauffnstrup tiltaler Morthen Nielssen og Anders Hanskenssen, Borgere i Kiertheminde, for at have udtaget af en Gaard sammesteds nogle Jordsböger og andre Dokumenter, som afgangne Frandtz Skriffuere og Ane Frandtzis havde haft i Værge, og som Oluff Daa og hans Medarvinger gjorde Fordring paa. — *Tryggeuelde Gaardtt*, thend 9. Dag Nouembris. 9. Novbr.

Kolderup-Rosenvinge, gl. Danske Domme. 4. Saml. S. 236—241.

[4256.] Christian IV., udvalgt Konge, paalægger Christoffer Walckendorff, Embedsmand paa Wordingberg Slott, at paasee, at Kronens Eiendom ikke krænkes ved en Strid mellem Caspar Paselig til Rönbechsholm og Lauge Beck til Förszleff om det rette Markeskjel mellem Beldring og Hastrupe Bye. Undertegnet af de tilforordnede Regjerings-Raader, Niels Kaas og Jörgen Rosenkrantz. — *Koldinghus Slott*, thend xxiij Nouembris. 23. Novbr.

Danske Mag. 1. S. 170.

[4257.] Kong Christian IV. og tilforordnede Regjerings-Raad, Nils Kaas, Peder Munck og Jörgen Rosenkrantz, befale Casper Marckdaner, Embedsmand paa Koldinghus Slot, at antage en "Skarprichter", med aarlig Pension 20 Daler, en sædvanlig Hofklædning og 3 Dages Kost hver Uge. — *Koldinghusz Slott*, thend x. Dag Decembris. 10. Decbr.

Danske Mag. V. S. 119.

[4258.] Statutum capituli Ripensis, ut nemo canonicorum procuratoris munere fungatur, nisi qui apud capitulum fixam habeat sedem, oneraque sustineat. — Die 17. Decemb. (Versio.) 17. Decbr.

P. Terpager, Rip. Cimbr. p. 143.

[4259.] Renovatio statuti Capituli Ripensis, ut canonici non residentes per procuratores suos decem thaleros in usum pauperum scholarium solverent. — *(Ripis)*, d. 17. Decembris. (Versio.) 17. Decbr.

P. Terpager, Ripæ Cimbr. p. 503—504.

[4260.] Document, angaaende en Tvistighed mellem Sognepræsten i Skinnerup, der tillige var Kapellan i Thisted, og Rectoren ved Thisted Skole, da förstnævnte vægrede sig ved at betale den sidste den sædvanlige Afgift, fordi Skinnerup Sogn var meget fordærvet af Sand, og Præstegaardens Marker ödelagte.

Udt. i K. Aagaard, Beskr. over Thye. S. 162—163.

1591. **1591.**

11. Januar. [4261.] Kong Christian IV.s (Regjeringsraadets) Pas for den islandske Laugmand Jon Jonssön paa en Reise til "mindre (söndre) Jylland" og tilbage til Kjöbenhavn. — *Kiöbenhafn Slot*, den 11. dag Januarii.

M. Ketilson, kgl. Forordn. til Isl. 2. D. S. 137—138.

14. Januar. [4262.] Den Eiderstedske Landret, given af Hertug Johan Adolf. — *Schlosse Gottorff*, den 14. Januarij. (Tydsk.)

Trykt i Schleszwig 1591. Siden udgiven af B. Grauer. Tondern 1737, og i Corpus Statutor. Slesvicens. I. B. S. 1—177; jfr. Falck, Handbuch des Schleswig-Holst. Privatrechts. I. S. 430—432.

20. Januar. [4263.] Sjællandsfar-Landstings Dom i en Sag, hvorunder Christenn Lauritzenn i Karlebye havde paatalt en paa Waldburg Herredsting afsagt Dom imod ham for Hoer. — *Siellandzfar Landztingh*, Onssdag denn 20. Januari.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 4. Saml. S. 241—245.

21. Januar. [4264.] Hertug Johan Adolf til Slesvig, Holsten etc. bekræfter det af hans Moder og Broder Hertug Frederik foretagne Salg i Aaret 1587 af "des olden Detleff Ebszen i Husum gewesenes Haus, das Herrenhaus genantt", til Raadspræsidenten i Husum, Gerhardt Stedingh. — *Schlosse Kiell*, den 21sten Januarii. (Tydsk.)

C. U. Beccau, Gesch. Husums. S. 287—289.

24. Januar. [4265.] Raadmand Mads Nielsen Rygbergs Fundats for 100 Mark Penge, for hvis Rente skulde kjöbes Vadmel til fattige Skolebörn i Middelfart Skole. — *Middelfarth*, den 24. Januarii.

Hofman, Fundationer. T. V. S. 391—392.

28. Januar. [4266.] Axel Gyldenstierne, Statholder i Norge og Hövedsmand paa Aggershuus, forbyder, med gode Mænds Samtykke og paa Kongens naadigste Behag, tjenestelöse Companer at löbe om i Norge, og befaler deres Paagribning og Aflevering til Fogden eller Lehnsmanden. — *Aggershuus*, den 28. Januarii.

H. Paus, kgl. Forordn. for Norge. S. 433—434.

2. Febr. [4267.] Kong Christian IV.s Bevilling for Samsöes Indbyggere, fremdeles at udföre de Varer, de selv producere, og igjen at indföre, hvad de til deres daglige Nödtörft fornöden have. — *Drotningborg*, den 2. Februarij.

Thurah, Beskr. af Samsöe. S. 87—88.

20. Febr. [4268.] Hinrich Rantzow beder Andreas Vellejus, "Probst zu Ripen", om at meddele ham den ældste danske Kongerække til Frode, ligesom ogsaa en Fortegnelse paa de nuværende Adelsslægter i Danmark, samt nogle Oplysninger angaaende Ribe. — *Haderszleben*, den 20ten Februarij. (Tydsk.)

C. F. Wegener, om A. S. Vedel. 1. Udg. S. 186. 2. Udg. S. 180.

1. Martii. [4269.] Jörgen Rosenkrants beder sin Sön Holger (i Rostock) hyppigen at skikke Breve med de Skuder, som ofte löbe mellem Kjöbenhavn og Rostock. — *Kiöbenhavn*, den 1. Martii.

Bredst. i P. F. Suhms nye Saml. 3. B. S. 36.

[4270.] Reisepas, udstedt af Kong CHRISTIAN IV., for et Skib, som Giert Rantzow, Embedsmand paa Flensborghusz, vilde sende, ladet med Korn, op til Lehnene Wester Aalen og Lougfouden i Norge, hvormed han var forlehnet, for derfra igjen at nedföre "hvis Landskyld og anden Rettighed" ham sammesteds paa Kongens Vegne tilkom. — *Koldinghus*, then 14. Martii. 1591. 14. Martii.

Danske Mag. IV. S. 108—109.

[4271.] Kong CHRISTIAN IV.s RETTERTINGS Dom i en Sag mellem Peiither Werckmester, Borger i Tönder, og Knud Bagere i Nestuedt, angaaende en Pengefordring efter Haandskrift. — *Tryggeuelde Gaard*, thend 17. Martii. 17. Martii.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 4. Saml. S. 245—248.

[4272.] MARENE MUNCKS til Krogsgaard Gjeldsbrev til Frederich Munck paa 5000 Daler mod Sikkerhed i Hovedgaarden Krogsgaard. — *Krogsgaard*, thend 17. Dagh Martii, som er thend Onsdagh nest epther Midtfaste. 17. Martii.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 4. Saml. S. 300—301 (indfört i en Domsakt af 1. Juli 1591).

[4273.] Kong Christian IV.s tilforordnede Regjeringsraad, NIELS KAAS, PEDER MUNCK og JÖRGEN ROSENKRANTZ, paalægger Christoffer Walckendorff strengeligen inden S. Michaelis Dag at indsende nöiagtige Jordeböger over hans Lehn i Norge. — *Kiöpnehaffn Slott*, thend xxv. Aprilis. 25. Aprilis.

Nye D. Mag. I. S. 171.

[4274.] Literæ JOANNIS CASELII ad Ulricum, ducem Megapolitanum, datæ, in quibus multum inest laudis Sophiæ filiæ, reginæ Daniæ, huiusque filiorum Christiani IV. electi regis et Ulrici principis, filiarumque Annæ, coniugis Jacobi VI., regis Scotorum, et Elisabethæ, coniugis Henrici Julii, ducis Brunsvicensis. — *Helmæstadio ex Academia Julia*, mense Aprili. Aprili.

J. Caselii epist. Cent. I. p. 273—289.

[4275.] GUDMEHERREDS TINGS Vidne, at Anders Hansen i Lamdrup Mölle solgte sin og sin Sösters Part i en Gaard i Svindinge til Christoffer Valkendorf til Glorup. — Torsdagen den 6. Mai. 6. Maji.

Udt. i Aktst. udg. af Fyens lit. Selsk. 1. Saml. S. 171.

[4276.] Kong CHRISTIAN IV.s (Regjeringsraadets) aabne Brev, at ingen Bonde paa Kronens Jorder i Island maa bortvises uden skjellig Grund. — *Kiöbenhafn*, d. 8. Maji. 8. Maji.

M. Ketilsen, Forordn. til Isl. 2. D. S. 138—140.

[4277.] Kong CHRISTIAN IV.s aabne Brev, at han har befalet Hövedsmanden Hendrich Krag og Superintendenten Gudbrander Thorlackssenn at indkræve alle Restantser, Jordeiendom og andet, som med Urette er kommet fra Kirkerne i Holestift, i fornödent Fald ved Rettens Hjelp. — *Haffniæ*, 8. Maji. 8. Maji.

Finni Johannæi Hist. Eccl. Isl. T. III. p. 50—51. M. Ketilsen, Forordn. til Isl. 2. D. S. 140—142.

[4278.] Kong CHRISTIAN IV. befaler Lehnsmanden i Island, Hendrich Krag, at undersöge Præsten Arngrimer Jonssens Krav til den forhenværende Holumske Biskop Gottskalks Arvinger, angaaende Gaardene Hool og Bessested i Skagefiords Syssel. — *Kiöbenhafn Slott*, d. 8. Maii. 8. Maji.

M. Ketilsen, Forordn. til Isl. 2. D. S. 142—143.

1591. 9. Maji. [4279.] Kong CHRISTIAN IV.s (Regjeringsraadets) aabne Brev, at Jon Jonssön, beskikket Laugmand for Norden og Östen paa Island, skal aarlig have 15 Hundrede (ɔ: 60 Rdl. in Specie) i Lön, ligesom andre Laugmænd der paa Landet. — *Kiöbenhafn Slott*, dend 9. Maii.

M. Ketilson, Forordn. til Isl. 2. D. S. 143—144.

11. Maji. [4280.] Kong CHRISTIAN IV.s (Regjeringsraadets) Forleningsbrev paa Thingöre Kloster og Hunnevands Syssel i Island til Laugmand Jon Jonssön mod aarlig til Kronen at indbetale de to Trediedele af Indkomsten. — *Kiöbenhafn*, den 11. Maii.

M. Ketilson, Forordn. til Isl. 2. D. S. 145—146.

20. Maji. [4281.] GUDMEHERREDS TINGS Vidne, at Rasmus Nordsen i Svindinge solgte en Gaard i Svindinge til Christoffer Valkendorf til Glorup. — Torsdag 20. Mai.

Udt. i Aktst. etc. udg. af Fyens lit. Selsk. I. Saml. S. 172.

8. Junii. [4282.] Kong CHRISTIAN IV. forbyder alle Inden- og Udenlandske imod Bergens og Trundhiems Privilegier at drive Handel i noget Lehn mellem Bergen og Wardöhuus. — *Aggershuus Slot*, den 8. Junii.

H. Paus, kgl. Forordn. for Norge. S. 431—435. Saml. til det Norske Folks Spr. og Hist. 3. B. S. 276—277. Jvfr. L. Holberg, Bergens Beskr. S. 118.

8. Junii. [4283.] Kong CHRISTIAN IV. indstævner, efter *Tyge Brahe* til Knudstrup hans Forlangende, Erick Walckendorff til Glorup, Niels Pasberg til Sandbygaard, Christen Friisz til Borrebye og Oluff Bille til Suanholm, for en Dom, de havde afsagt i en Sag mellem Tyge Brahe og hans Tjener Rasmus Pedersen. — *Haffniæ*, 8. Junii.

Danske Mag. II. S. 271—272.

24. Junii. [4284.] Kong CHRISTIAN IV.s RETTERTINGS Dom i en Sag, hvorunder Erick Mogenssen til Bramsslöcke, Landsdommer i Laaland og Falster, paa egne og sin Moders, Fru Margretthe Huittfelds, Mogens Erickssens Efterleverskes, Vegne tiltaler Mogens Göie til Bremmerswolde, i Anledning af et Gjenbrev, o. s. v. — *Tryggeuelde Gaardt*, thend 24. Junii.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 4. Saml. S. 248—251.

27. Junii. [4285.] Dr. NIELS KRAG faa Brev paa et ledigt Kannikedom i Roeskilde. — D. 27. Junii.

Udt. i C. F. Wegener, om A. S. Vedel. 2. Udg. S. 191.

28. Junii. [4286.] Kong CHRISTIAN IV.s RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse) i en Sag, hvorunder Jörgen Daa til Snedinge tiltaler sin Svigerdatter Weinicke Willums-Daather for paa sidste Herredag i Colding at have udskjeldt ham for en Skjælm og en Tyv, samt for at have klaget til den afdöde Konge over den Behandling, der vistes hende paa Snedinge. — *Kiöpnehaufn Slott*, thend 28. Junii.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 4. Saml. S. 251—256.

28. Junii. [4287.] Kong CHRISTIAN IV. RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse) i en Sag, hvorunder Rasmus Krag i Nacke paa-anker en af Landsdommeren i Sjelland Lauge Beck til Förslöff afsagt Dom mellem ham og Albritt Sanderssen, Raadmand i Nyekiöpping, og Jens Oelssen i Suenninge, angaaende Afgift og Indfæstning af en Gaard i Nacke, som han havde beholdt 3 Aar over Tiden. — *Kiöpenhaufn Slott*, thend 28. Junii.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 4. Saml. S. 256—259.

[4288.] Kong CHRISTIAN IV.s RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse), hvorved en Sag mellem Jörgen Friis til Waskiergaard og Fru Margretthe Friis til Engelundt, angaaende foretagne Grandskninger og Syn paa Stiernbergh Mark, opsættes. — *Kjöpenhaufn,* thend 29. Junii. 1591. 29. Junii.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 4. Saml. S. 259—263.

[4289.] Kong CHRISTIAN IV.s RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse) i en Sag mellem Fru Inger Mogens-Daather til Österöe, Corfidtz Lauridtzens Efterleverske, og Hr. Baldtzer Anderssen i Sibberup, samt M. Mogens Madtzen, Superintendent i Skoene Stift og Hr. Hans Uge, Provst i Wardbierg, i Anledning af at Hr. Baldtzer, der havde frasagt sig Sibberup og Dagsaas Sogne, ikke desto mindre havde vedblevet at bestyre Præsteembedet. — *Kiöpenhaufn Slott*, thend 29. Junii. 29. Junii.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 4. Saml. S. 263—268.

[4290.] Kong CHRISTIAN IV.s RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse) i en Sag mellem Fru Elssebe Swabe til Giordtzlöff, Ficendtz Juells Efterleverske, og Christen Juell til Ryssboldgaardt, Jens Juell, Niels Juell og Knud Wenstermand til Pierstrup, angaaende Dunsslundtz Mölle. — *Kiöpnehaufn Slott*, thend 29. Junii. 29. Junii.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 4. Saml. S. 269—272.

[4291.] Kong CHRISTIAN IV.s RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse) i en Sag, hvorunder Jens Christenssen, Borger i Ringstedt, og Hans Christenssen i Walssöemagle indanke en af Landsdommeren i Sjælland, Lauge Beck til Förslöff, afsagt Dom angaaende Jens Albridtzens Dödsmaade, der for nogen Tid siden var funden död i en Leergrav. — *Kiöpenhaufn Slott*, thend 29. Junii. 29. Junii.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 4. Saml. S. 272—274.

[4292.] Kong CHRISTIAN IV.s RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse) i en Sag, hvorunder Jacob Biörn til Stenholtt, Jörgen Friis til Krastrup, Landsdommer i Nörre Jylland, Godtzleff Buddi til Nedtzow og Jörgen Ernst Worm, Embedsmand paa Thurebye Gaard, tiltale Fru Ermegaard Gyldenstierne, Truidt Biörns Efterleverske til Biörnssholm, fordi hun havde negtet nogle af deres Hustruer at besee Liget af et af hende födt Barn, og ladet det begrave imod deres Forbud. — *Kiöpnehaufn Slott*, thend 30. Junii. 30. Junii.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 4. Saml. S. 275—283.

[4293.] Kong CHRISTIAN IV.s RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse) i en Sag, hvorunder Fru Ermegaardt Gyldenstierne, Truidt Biörn til Biörnsholms Efterleverske, indanker en Kjendelse af Viborg Landsting, hvorved en Sag angaaende et af Mester Jens og Boeld Pederssdaather aflagt Vidne var opsat til næste almindelige Herredag, da det stred imod et Vidne aflagt af den adelige Jomfru Karene Abildgaard. — *Kiöpnehaufn Slott*, thend 30. Junii. 30. Junii.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 4. Saml. S. 284—288.

[4294.] Kong CHRISTIAN IV.s RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse) i en Sag, hvorunder Peder Skram til Strandbyegaardt tiltaler Erick Friis til Waskiergaardt og Niels Friis til Wrongstrup, fordi de tilligemed deres afdöde Broder Hendrich Friis til Hassing havde paa Viborg Gade i Mulm og Mörke overfaldet ham og afhugget hans höire Haand. — *Kiöpenhaufn Slot*, thend 30. Junii. 30. Junii.

Histor. Tidsskrift. 6. B. S. 315—320. Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 4. Saml. S. 296—299.

1591. 1. Julii. [4295.] Kong CHRISTIAN IV.s RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse) i en Sag, hvorunder Oluff Rossenspar til Skaroltt, Befalingsmand paa Landtzkrone Slot, paa Kronens Vegne tiltaler Claus Podebusk til Krapperup angaaende Rettigheden til at oppebære en vis Afgift *(Aaresild)* af Barssebecks Fiskeleie. — *Kiöpenhaufn Slott*, thend 1. Dag Julii.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 4. Saml. S. 296—298.

1. Julii. [4296.] Kong CHRISTIAN IV.s RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse) i en Sag, hvorunder Frederich Munck til Ousswangh tiltaler Fru Marene Munckedaather, Lauge Huittfeldtz Efterleverske, til Krogsgaard, til Indfrielse af et af hende til ham udstedt Gjeldsbrev paa 5000 Daler. — *Kiöpenhaufn Slott*, thend 1. Dag Julii.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 4. Saml. S. 299—303.

2. Julii. [4297.] Kong CHRISTIAN IV.s RETTERTINGS Dom i en Sag, hvorunder Erick Löcke til Skouffgaardtt tiltaler Selveierbonde Lauridtz Söffrenssenn i Liuffuelstrup for at have brugt en Erick Löcke tilhörende Anpart i en Bondegaard i Liuffuelstrup uden dennes Minde. — *Kiöpenhaffn*, thend 2. Julii.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 4. Saml. S. 303—307.

3. Julii. [4298.] Kong CHRISTIAN IV.s RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse) i en Sag, hvorunder Casper van Knudtz, Rigens Profos, havde indanket en af Borgemestere og Raad i Kiöpenhaufn afsagt Dom angaaende en af Niels Kaass til Starupgaardt pantsat Guldkjede. — *Kiöpenhaufn Slott*, thend 3. Dag Julii.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 4. Saml. S. 308—312.

3. Julii. [4299.] Kong CHRISTIAN IV.s RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse) i en Sag mellem Anders Staall i Thrömmermarck og Söffren Jenssen i Leerbeck, Landsdommer paa Möen, angaaende en af denne afsagt Dom, hvorved Anders Staall var domfældt for at have solgt den samme Stud til to Personer. — *Kiöpenhaufn Slott*, thend 3. Julii.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 4. Saml. S. 312—315.

4. Julii. [4300.] CHRISTIANI IV. regis et senatorum ad gubernationem regni deputatorum literæ ad Elizabetham, reginam Angliæ, datæ, de querimoniis mercatorum Anglicorum in telonarios Danicos in freto Oresundensi constitutos, et de piratis Anglicis in naves Danicos grassantibus. — *Ex Regia Haffniensi*, die Dominico quarto Mensis Julii.

T. Rymer, Foedera, ed. G. Holmes. T. VII. P. I. p. 58.

8. Julii. [4301.] Kong CHRISTIAN IV.s RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse) i en Sag, hvorunder Fru Magdalene Banner til Krabbisholm, Iffuer Krabbis Efterleverske, tiltaler Jacop Skram til Fruergaardt for at have bundet Bogsed paa en af hendes Tjenere Jacop Ipssen i Hiffueriiss for Aaraad med Hensyn til Drabet paa Lauridtz Söffrenssen Ulff i Waerde, skjöndt han ikke havde været tilstede ved Gjerningen. — *Kiöpenhaufn*, thend 8. Dag Julii.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 4. Saml. S. 316—317.

10. Julii. [4302.] Kong CHRISTIAN IV.s RETTERTINGS Dom, hvorved stadfæstes en af Erick Valkendorff, Niels Parsberg, Christen Friis og Oluf Bilde d. 20. April 1591 afsagt Dom i en Sag mellem *Tyge Brahe* til Knudstrup og hans Tjener Rasmus Pedersen. — *Kiöbenhavn Slot*, d. 10. Dag Julii.

Danske Mag. II. S. 274—278.

17. Julii. [4303.] Kong CHRISTIAN IV. befaler Borgemestere og Raadmænd i Aalborg at udvise Jacob Seefeld til Wisborg, Kongens Raad og Embedsmand i Mariager Kloster, et

Steenhuus og nogle andre Bygninger og Byggesteder i Aalborg, som ifölge gamle Adkomstbreve skulde give deres Jordskyld til Mariager Kloster. — *Hafniæ*, 17. Julii. 1591. 17. Julii.

Danske Mag. VI. S. 201—202.

[4304.] D. PAULUS AB EITZEN Johanni Pistorio, pastori Tetenbullensi, literas quasdam D. Dauidis Chytræi mittit de miserabili statu ecclesiarum. — *Ex Slesuiga*, 23. Julii. 23. Julii.

H. Muhlius, de reform. relig. in Cimbria. p. 193.

[4305.] Kong CHRISTIAN IV. forlener Hertug Johan Adolf og hans umyndige Brödre med den dem ved Hertug Philips Död tilfaldne Deel af Fyrstendömmet Slesvig, samt med Landet Femern. — *Croneburgk*, den sieben vnd zwaintzigisten desz Monats Julij. (Tydsk.) 27. Julii.

Antislesvigholst. Fragm. 7. H. S. 96—98.

[4306.] Kong CHRISTIAN IV.s Reces for Norge angaaende forskjellige Gjenstande, tildeels Adelen vedkommende. (17 Artikler.) — *Kroneborg Slott*, thend 31. Julii. 31. Julii.

Danske Mag. III. S. 113—128. H. Paus, kgl. Forordn. for Norge. S. 424—432 (med Datum: 21. Julii).

[4307.] Kong CHRISTIAN IV. indskærper, at udenlandske Skippere skulle fortolde de Varer, som de udföre af Norge, under Fortabelse af Skib og Ladning. — *Cronborg Slot*, den . . . . Julii. Julio.

H. Paus, kgl. Forordn. for Norge. S. 435—436.

[4308.] DRONNINGEN AF ENGLANDS Instructioner for hendes Gesandt til Kongen af Frankrig, Sir Henrie Unton, hvori han blandt andet anbefales at tilkjendegive Gesandterne i Frankrig fra de protestantiske Hoffer, og navnligen fra Kongen af Danmark, sin Souverains Venskab. — (Udateret.) (Engelsk og Fransk.) Julio.

T. Rymer, Foedera, ed. G. Holmes. T. VII. P. I. p. 57—58. (Det Sir H. Unton meddeelte franske Creditiv er dateret: "Grenewich, ce . . . . de Juilet l'An 1591". Sst. p. 58.)

[4309.] Reces mellem Enkedronning SOPHIA og DET TILFORORDNEDE REGJERINGSRAAD i Hertugdömmerne Slesvig og Holsten, hvorved Overeenskomsten til Haderslev af Septbr. 1590 angaaende Formen for Regjeringens Udfærdigelser paa ny stadfæstes. — *Segebergk*, den 2. August. (Tydsk.) 2. Augusti.

Nordalbing. Studien. 6. B. S. 300—303.

[4310.] Kong CHRISTIAN IV. og tilforordnede Regjeringsraad NILS KAAS, PEDER MUNCK, JÖRGEN ROSENKRANTZ og HACK WLSTAND, befale Christoffer Walckendorff til Glorup, Corffuitz Viffert til Neesz og Arildt Huitfeldt til Odersberg, Rigens Cantsler, at mynstre Tropperne, der skulde samles i Roschilde fra Sjelland, Laaland og Falster. — *Kiöpnehauffn Slott*, den 6. Septembris. 6. Septbr.

Nye D. Mag. I. S. 172.

[4311.] Hertug JOHAN ADOLF til Slesvig, Holsten etc. befaler, at der til hver Kirke i hans Lande skal anskaffes et Exemplar af de af Superintendenten Dr. Paulus von Eitzen udgivne Prædikener paa alle Söndage. — *Gottorff*, 21. Sept. (Tydsk.) 21. Septbr.

H. Muhlius, de reform. relig. in Cimbria. p. 208.

[4312.] Kong CHRISTIAN IV. indskærper Erick Lange til Engelsholm ikke at gjöre Fremlaan af det, hvormed han selv er forlenet, og ikke at lade Kronens Bönder besværes med uvedkommende Ægt og Arbeide eller andre usædvanlige Paalæg. — *Koldinghuus*, den 5. Octobr. 5. Octobr.

Danske Mag. IV. S. 258—259.

1591. 11. Octobr. [4313.] Skrivelse fra D. JOHANNES PALUDANUS, Erkedegn, og M. PEDER HÖGH JENSSEN, Kannik i Viborg, til Niels Frys til Hesselager og M. Jacob Matzen, Superintendent i Fyen, angaaende de Dokument-Forfalskninger, som Hr. Jens Niellssen, Capellan i Stubbekiöbingh, havde foretaget sig (cfr. Nr. 4314). — *Wyborg*, then 11. Octobris.

Kirkehist. Saml. I. B. S. 276—280.

18. Octobr. [4314.] Dom, afsagt af JACOB MATZÖN, Superintendent i Fyens Stift, NIELS AXELSSÖN, Sognepræst til Widby og Provst i Nörre Herred, og MATZ ANDERSSÖN, Sognepræst til Skelby og Provst i Sönder Herred paa Falster, hvorved, efter Tiltale af Nils Friis til Hesselager, Lehnsmand over Falster, Hr. Jens Nilssön, der i mange Aar havde været Capellan i Stupekiöbing, dömmes fra sit Præsteembede, da han ikke var ordineret, og det af ham fremlagte Ordinationsbrev af D. Jens Skellerop i Bergen bevistes at være falsk. — *Nykiöbings Slot*, den 18. Octobris.

Kirkehist. Saml. I. B. S. 266—276.

post 18. Oct. [4315.] Den fra sit Embede som Capellan i Stubbekjöbing dömte JENS NIELSSENN beder Superintendenten M. Jacob (Madsen) om at formaae Lehnsmanden til at lade ham "være Rolighed", da han frivillig vil afstaae sit Kald. (Jvf. Nr. 4314.) — Udateret.

Kirkehist. Saml. I. B. S. 282.

20. Octobr. [4316.] D. JOHANNES PALUDANUS, Erkedegn i Viborg, tilsender Nelis Frys (til Hesselager) og Mester Jacob Matzen, Superintendent i Fyen Stift, de af ham selv i Anherret (ɔ: Hanherred) indhentede Oplysninger angaaende de af Hr. Jenss (Nielsen), Capellan i Stubbekiöben, i en Retssag fremlagte falske Dokumenter. (Jfr. Nr. 4313—15.) — *Wiborg*, then 20. Octobris.

Kirkehist. Saml. I. B. S. 280—281.

8. Novbr. [4317.] ARRILD HVITFELD til Odersbierg, hans Fundats for de af hans Morbroder Herlöf Trolle stiftede Boder for Fattige i Roeskilde. — *Tryggevelde*, den 8. Now.

Hofman, Fundationer. T. VII. S. 264—267.

9. Novbr. [4318.] NIELS FRIISS (til Hesselager) tilsender M. Jacop (Madsen, Superintendent i Fyen Stift) de ham af D. Johannes Paludanus, Erkedegn i Viborg, meddeelte Oplysninger om Hr. Jensis (ɔ: den fra Embedet dömte Kapellan i Stubbekjöbing Jens Nielsen) falske Breve. (Jfr. Nr. 4313—16.) — *Nykiöbing*, thend 9. Nouember.

Kirkehist. Saml. I. B. S. 281.

22. Novbr. [4319.] Enkedronning SOPHIA, som Formynderske for Kong Christian IV. og hans Brödre, tilstaaer at have solgt noget Fæstegods til endeel navngivne Mænd i Sterdebul og Butgebul, og at have tilstaaet disse Bondefrihed og Rettighed. — *Copenhagen*, den 22. November. (Tydsk.)

N. Falck, Samml. z. Kunde des Vaterl. 3. B. S. 376—377.

24. Novbr. [4320.] Kong CHRISTIAN IV. og tilforordnede Raad NILS KAAS, PEDER MUNCK, JÖRGEN ROSENKRANTZ og HACK WLSTAND paalægge Christoffer Walckendorff at betale Samuel de Cartegny af Frankrig 840 Mark, som han skulde være skyldig til en dansk Skipper Henning Lauritzön, hvis Arvinger havde overdraget Fordringen til forommeldte Samuel de Cartegny. — *Kiöpnehauffn Slott*, thendt 24. Novembris.

Nye D. Mag. I. S. 172—173.

24. Novbr. [4321.] M. HANS AALBORG fik Brev paa M. Peder Hansens Vicariat i Lund — D. 24. Novbr.

Udt. i C. F. Wegener, om A. S. Vedel. 2. Udg. S. 58.

[4322.] Brev fra Rigsraad JÖRGEN ROSENKRANTS til hans Sön Holger (i Rostok), hvori han underretter ham om Afsendelsen af 200 Rdl.; han beder ham velvillig at modtage Dr. Jacob Bording, Hertug Ulrichs Cantsler, naar denne maatte bringe ham et Brev. — *Kiöbenhavn*, den 12. December. 1591. 12. Decbr.

P. F. Suhms nye Saml. 3. B. S. 36.

[4323.] KONGEN tilstaaer M. Laurids Pedersen, der i nogle Aar har underviist de kongelige Prindsesser, for hans Livstid den samme aarlige Pension, som han i denne sin Bestilling havde nydt. — 15. Decbr. 15. Decbr.

Udt. i C. F. Wegener, om A. S. Vedel. 2. Udg. S. 167.

[4324.] Brev fra BORGEMESTER OG RAAD I HELSINGÖR til Fru Citzille Oxe til Bistorp, om at nogen Jordskyld, som var lagt til et Capel ved Sognekirken (St. Olufs Kirke) i Helsingör, der var indrettet til Begravelse for hendes Forfædre, herefter maatte komme Capellet og Kirken til Gode. — *Helsingör*, then 17. Decembr. 17. Decbr.

Ryge, P. Oxes Levnet. S. 311—314.

[4325.] Kong CHRISTIAN IV. og tilforordnede Regjerings-Raad, NILS KAAS, PEDER MUNCK, JÖRGEN ROSENKRANTZ og HACK WLSTAND indskærpe Casper Marckdaner, Embedsmand paa Koldinghusz Slot, at indbetale Restancen fra hans Regnskab for Koldinghusz Slot og Lehn. — *Kiöpnehauffn Slott*, thend 21. Decembris. 21. Decbr.

Danske Mag. V. S. 119—120.

[4326.] Kong CHRISTIAN IV. og tilforordnede Regjeringsraad, NILS KAAS, PEDER MUNCK og JÖRGEN ROSZENKRANTZ befale Christoffer Walckendorff at afgive Erklæring angaaende Regnskabet over hvad Sölv og Guld Mester Hans Radt havde modtaget til Forarbeidning, og hvad han selv havde leveret, for at dennes Enke Anna derom kunde erholde tilbörlig Besked. — *Koldinghusz Slott*, thend 27. dag Decembris. 27. Decbr.

Nye D. Mag. I. S. 173—174.

1591—1593. 1591-1593.

[4327.] Epistola ANDREÆ WELLEJI ad Nicolaum Kaas, cancellarium, datæ, descriptionem adumbratam Riparum urbis Cimbricæ continens.

G. Braunii theatr. urbium V. 33te Ark; suppleret i P. Terpager, Rip. Cimbr. p. 18—19. (Jvf. C. F. Wegener, om A. S. Vedel. 2. Udg. S. 184.)

1592. 1592.

[4328.] Kong CHRISTIAN IV.s Rescript til Hendrik Krag, Befalingsmand i Island, at indberette Munkethveraa-Klosters "Leilighed og Vilkaar" i Anledning af Hallgrim Nicolaussöns Ansögning om at erholde bemeldte Kloster i Forlehning ligesom hans Fader Nicolaus Thorstensön. — (*Hafniæ*, 8. Januarii.) 8. Januar.

M. Ketilson, Forordn. til Isl. 2. D. S. 146—147.

1592. 8. Januar. [4329.] Hertug JOHAN ADOLFS Forordning for hans Deel af Ditmarsken om Straffe for Lösagtighed. — *Schlosze Gottorff*, den 8. Januarij. (Tydsk.)

Michelsen, Ditmars. Urkundb. S. 378.

17. Januar. [4330.] SÖREN OLSEN, Guds Ords Tjenere til Roeskilde Domkirke, hans Fundats paa 2 Gaarde i Roeskilde, med dertil lagt Jordegods, indrettede til 6 Boliger for Fattige af Roeskilde. — *Roeskilde*, den 17. Januarii.

Hofman, Fundationer. T. VII. S. 244—250.

18. Januar. [4331.] JOANNIS CASELII ad Huldericum, ducem Megapolitanum, literæ datæ, in quibus magnæ insunt laudes nepotis eius Hulderici, filii regis Daniæ, qui altero abhinc anno studiorum causa in academiam Juliam venisset. — *Helmæstadio ex Acad. Jul.*, XV. Kal. Feb.

J. Caselii epist. Cent. I. p. 334—340.

26. Januar. [4332.] Kong CHRISTIAN IV. og tilforordnede Regjeringsraad, NIELS KAAS, PEDER MUNCK og JÖRGEN ROSENKRANTZ, befale Casper Marckdaner, Embedsmand paa Koldinghusz Slot, at lade det kongelige aabne Brev om den besluttede almindelige Herredag i Kiöbenhavn förstkommende 21. Maii forelæse til alle Herredstingene. — *Kiöpnehauffn Slot*, thend 26. Januarii.

Danske Mag. V. S. 120.

29. Januar. [4333.] Kong CHRISTIAN IV.s Rescript til Statholderen i Norge, Axel Gyldenstjerne, at lade forkynde for Lagmændene sönden- og nordenfjelds Kongens Befaling, at de skulle forsamle sig for at oversee "en af Lovbögerne, som sidste Gang paa Danske er bleven udsat", corrigere og forklare den, og derefter sende den til Kongen, der agter paany at lade den trykke og publicere. — 29. Jan.

F. Hallager og F. Brandt, K. Chr. IV.s norske Lovbog af 1604. Fortale S. VIII—IX.

12. Febr. [4334.] Brev fra Rigsraad JÖRGEN ROSENKRANTS til hans Sön Holger (i Rostock) med 3 Engelotter til Nathan Chytræus for nogle Vers, han havde gjort til Holgers Ære, og 100 Daler til ham selv. — *Kiöbenhavn*, den 12. Februari.

Brudst. i P. F. Suhms nye Saml. 3. B. S. 36—37.

17. Febr. [4335.] JOANNES CASELIUS in literis ad Huldericum, heredem Norvegiæ, ducem Holsatiæ, datis, munificentiam et ipsius et avi et patris inter alia prædicat. — *Helmæstadij in Acad. Julia*, XIII. Kalend. Martij.

J. Caselii epist. Cent. I. p. 341—344.

19. Febr. [4336.] Kong CHRISTIAN IV. og tilforordnede Regjeringsraad, JÖRGEN ROSENKRANTZ, STEN BRAHE og ARRILLD HUITTFELLDT, byde Caspar Marckdaner, Embedsmand paa Koldinghusz Slot, at lade Öxen-Tolden i Kolding hæve ved sin Skriver eller anden paalidelig "Dannemand", indtil en ny Tolder kunde blive ansat istedetfor den beftede Jens Pouelssön. — *Kiöpnehauffn Slott*, thend 19. Februarii.

Danske Mag. V. S. 121. Udt. i J. J. Fyhn, Efterr. om Kolding. S. 208.

17. Martii. [4337.] RIBE CAPITELS Statut, hvorved fastsættes en bestemt Taxt for hvad der skal gives til Domkirken for Begravelser i og udenfor Kirken, og for Tilladelsen til at lægge Ligstene eller sætte Monumenter over Gravene (confirmeret ved Brev af Kongen og tilforordnede Regjeringsraad, 22. Nov. 1592). — Den 17. Martii.

P. Terpager, Ripæ Cimbr. p. 327—328.

[4338.] Amtmanden i Steinburg Amt BENEDICTUS VON ALEFELDES Bekræftelse paa Salget af Brockdorf Kirkes Agerland til Dækningen af dens Gjeld. — Dominica palmarum. (Plattydsk.) 1592. 19. Martii.

Archiv für Staats- und Kirchengesch. der Herzogth. 3. B. S. 308—310 (med en Paategning af samme Amtmand, dat. 7. Julii 1597).

[4339.] Brev fra Rigsraad JÖRGEN ROSENKRANTS til hans Sön Holger (i Rostok) hvori han raader ham at raadspörge Dr. David Chytræus og Dr. Lucas (Bacmeister) om hvilken anden Stad han skulde gaae til for at fuldföre sine Studier. — *Rosenholm*, den 27. Martii. 27. Martii.

Brudst. i P. F. Suhms nye Saml. 3. B. S. 37.

[4340.] Dr. NICOLAUS THEOPHILUS fik Brev paa M. Laurids Pedersens Kanikedom i Roeskilde. — 30. Marts. 30. Martii.

Udt. i C. F. Wegener, om A. S. Vedel. 2. Udg. S. 167.

[4341.] Kong CHRISTIAN IV.s Befaling til Lagmændene i Norge at forsamle sig for at oversee den norske Lovbog. (Jvfr. Nr. 4333.) — 30. Marts. 30. Martii.

F. Hallager og F. Brandt, K. Chr. IV.s norske Lovbog af 1604. Fortale S. IX—X.

[4342.] NÖRRANGSTRUP HERREDS Tingsvidne angaaende den mellem Beboerne af Agerskov indgaaede Grandeforening. — Den 18. April. 18. Aprilis.

K. Aagaard, Beskr. over Törning Lehn. S. 248—250.

[4343.] Kong CHRISTIAN IV.s RETTERTINGS Dom i en Sag, hvorunder Jens Axelssen Kruckow til Aarslöffgaardt tiltaler sin Söster Fru Metthe Axelsdaather for en Sum Penge, hvilken han som hendes Værge havde betalt for hende til Peder Thott til Bolthinggaard, Befalingsmand paa Bergenhuus Slot. — *Kiöpenhaufn*, thend 24. Aprilis. 24. Aprilis.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 4. Saml. S. 318—322.

[4344.] CHRISTOFFER ROSENNGAARDT til Herluffstrup mageskifter til sin Fasterdatter Fru Anne Lonnge til Grimstedt, noget Gods i Bögeholtt, Lilde Lögethofft, paa Wuyllöö og i Thaars i Nörre Herred paa Lolland til Vederlag for Gods i Sjelland i Wolderslöff og Giörslouff Sogne og Byer, i Bieffuerskouffs Herred. — *Haldsted Closter*, thenn 9. Maij. 9. Maji.

Aktst. etc. udg. af Fyens lit. Selsk. 2. Saml. S. 43—44.

[4345.] Kong CHRISTIAN IV.s RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse) hvorved Jörgen Hög Albrittsenn, der tiltales af Chrestenn Suendsenn i Skiffue, dömmes fra Livet for at have dræbt dennes Fader Suennd Christensenn, Borgemester i Skiffue, i hans eget Huus. — *Kiöpenhaufn Slott*, thend 25. Dag Maii. 25. Maji.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 4. Saml. S. 323—326.

[4346.] Kong CHRISTIAN IV.s RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse) i en Sag, hvorunder Corfidtz Thott til Sannerup paa Erick Griises Börns Vegne paaanker en af afgangne Corfidtz Lauridtzenn, Landsdommer i Nörre Halland, afsagt Dom, hvorved Erick Griis var dömt fredlös, fordi han ikke havde udredet et Faldsmaal, hvortil han var dömt under en Sag mod nogle af hans Bönder. — *Kiöpenhaufn Slott*, thend 25. Maii. 25. Maji.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 4. Saml. S. 326—329.

[4347.] Kong CHRISTIAN IV.s RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse) i en Sag, hvorunder Eiiller Kruckow til Aarslöff tiltaler Landsdommeren i Laaland og Falster Erick Mogennsenn til Bramsslöcke, fordi denne i en af ham afsagt Dom ikke tilbörligen havde 26. Maji.

1592. anseet Herredsfogden i Synderherridt paa Falster; der, imod Adelens Friheder, i en Sag om
26. Maji. ulovlig Jagt paa Kongens Vildbane, havde fældet Dom over Eiller Kruckow. — *Kiöpenhaufn Slott*, thend 26. Dag Maii.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 4. Saml. S. 329—332.

27. Maji. [4348.] Kong CHRISTIAN IV.s RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse) i en Sag, hvorunder Fru Magdalene Banner, Iffuer Krabbis Efterleverske til Krabbisshollm, og Fru Karene Banner, Gregers Truidsenns Efterleverske til Högholltt, tiltale Peiitther Retz, Embedsmand paa Solthe Slot, for nogle Gaarde i Löffuehherridt i Drösselbierg og i Mierlösseherridt i Söstrup og i Thingethuedt, der hörte til deres afdöde Söster Fru Birgetthe Banners Gods. — *Kiöpenhaufn Slott*, thend 27. Maii.

Kolderup-Rosenvinge. gl. danske Domme. 4. Saml. S. 333—334.

31. Maji. [4349.] Kong CHRISTIAN IV.s RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse), hvorved i en Sag mellem Fru Ermegaard Gyldenstiern, Truid Biörns Efterleverske, paa den ene Side, og Jacob Biörnn til Steenoltt, Jörgen Friis til Krastrup, Godtzleff Buddi til Nessow, Mickell Nielsenn til Kye og Fru Margretthe Biörnn, Jörgenn Ernnst Urnes Efterleverske, paa den anden Side, Fru Ermegaard tilkjendes Biörnsholms Gaard og Gods, naar hun med 12 Riddermændsmænd beediger, at hendes Sön levende har modtaget Daab og Christendom. — *Kiöpenhaufn Slott*, thenndtt 31. Maii.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 4. Saml. S. 335—337.

31. Maji. [4350.] Hertug JOHAN ADOLF af Slesvig-Holsten-Gottorp bekræfter de slesvigholstenske Stænders Privilegier og Friheder. — *Flenszburgh*, am letzen Monatstage Maij. (Tydsk.)

J. C. Lünig, Collectio nova. II. Th. col. 907—910. Jensen u. Hegewisch, Priv. d. Schl.-Holst. Rittersch. S. 206—209.

31. Maji. [4351.] Hertug JOHAN ADOLFS Stadfæstelse paa Preetz Klosters Privilegier. — *Flenszburgk*, den letzten May. (Tydsk.)

Michelsen, Schl.-Holst.-Lauenb. Urkundensamml. I. B. S. 374—375.

2. Junii. [4352.] Kong CHRISTIAN IV.s RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse) i en Sag, hvorunder Fru Margaretthe Friis til Enngelund tiltaler Otthe Huittfeld, Albrett Wind, Chrestenn Krag og Erich Kaas, angaaende nogle Breve, hvori de havde afgivet Erklæring til Offue Lunge til Odden, Embedsmand paa Olborghuus Slot, og Madtz Pors til Offuergaard om en Yttring af Trugels Skriffuere, Byskriver i Nyekiöping, angaaende et Skjöde og Gjeldsbrev. — *Kiöpenhaufn Slott*, thend 2. Dag Junii.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 4. Saml. S. 337—340.

2. Junii. [4353]. Kong CHRISTIAN IV.s RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse) i en Sag mellem Madtz Pors til Offuergaard og afgangne Knud Nielsens Arvinger paa den ene, og Fru Margretthe Friis til Enngelund, Dirick Höickenns Efterleverske, paa den anden Side, angaaende Gyldigheden af nogle til hende af Knud Nielsen udstedte Gjeldsbreve. — *Kiöpenhaufn Slott*, thendt 2. Dag Junii.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 4. Saml. S. 340—344.

2. Junii. [4354.] Kong CHRISTIAN IV.s RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse) i en Sag mellem Morthen Nielsen, Borger i Kiertheminde og Fraundtz Urnne i Assens, angaaende Opfyldelsen af et Kjöbebrev. — *Kiöpenhaufn Slott*, thenndt 2. Dag Junii.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 4. Saml. S. 344—348.

[4355.] Kong CHRISTIAN IV.s RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse) i en Sag, hvorunder Borgemester og Raad i Flensborg tiltale Borgemester og Raad i Aalborg, i Anledning af at disse vilde formene Flensborgerne deres Sildefangst, Salteri og Kjöbmandskab paa Nibe og Limfjorden, imod fremfarne Kongers Privilegier. — *Kiöpenhaufn Slott,* thend 2. Junii. 1592. 2. Junii.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 4. Saml. S. 348—351.

[4356.] Kong CHRISTIAN IV.s Benaadningsbrev for Jörgen Hög Albretsen, der var dömt fra Livet for at have ihjelskudt Svend Christensen, Borgemester i Skive, under Betingelse, at han skulde tilfredsstille den Dræbtes Slægt, inden 6 Uger forlade Landet, i 4 Aar tjene mod Tyrkerne og aldrig mere komme tilbage til Danmark. (Jfr. Nr. 4345). — *Hafniæ,* 5. Junii. 5. Junii.

Nye D. Mag. IV. S. 155—156.

[4357.] Kong CHRISTIAN IV.s RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse), hvorved i en Sag, hvorunder Mogenns Göie til Bremmerssuolde havde stævnet Peder Brades Foged Chrestenn Knap, i Anledning af en Drabssag mod en af Peder Brades Tjenere, fastsættes, at i Sager, som indstævnes for Kongen og Rigets Raad, skal Hovedmanden og den som findes Husbonde at være, og ikke hans Foged, stævnes. — *Kiöpenhaufn,* thenndtt 5. Dag Junii. 5. Junii.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 4. Saml. S. 351—353.

[4358.] Kong CHRISTIAN IV.s RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse) i en Sag, hvorunder Olluff Simensen, Borger i Kiöpenhaufn, indanker en af Borgermester og Raad sammesteds afsagt Dom, hvorved Raadmand Olluff Madtzenn og Knud Marquordzenn, vare kjendte frie for et Forlöfte, de skulde have gjort. — *Kiöpenhaufn Slott,* thend 6. Junii. 6. Junii.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 4. Saml. S. 353—355.

[4359.] Orfeidebrev, hvorved JÖRGEN HÖG ALBERTSEN, der var dömt fra Livet for at have ihjelskudt Svend Christensen, Borgemester i Skive, men paa Adelens Forbön af Kong Christian IV. benaadet, forpligter sig til at tilfredsstille den Dræbtes Slægt og Venner, inden 6 Uger forlade Landet, tjene 4 Aar mod Tyrken og aldrig mere betræde Riget. (Jvf. Nr. 4345 og 4356.) — *Hafniæ,* den 7de Junii. 7. Junii.

Nye D. Mag. IV. S. 156—157. P. Friis Edvardsen, Underr. om Schielschiör. S. 495—496 (med Dat. 1. Junii).

[4360.] Kong CHRISTIAN IV.s Forleningsbrev til Sten Matsson (Laxman) til Rönneholm paa Halmstads Herred. — *Haffniæ,* den 8. Juni. 8. Junii.

Udt. i L. B. Falkman, Upplysningar etc. 2. D. S. 78.

[4361.] Kong CHRISTIAN IV. og tilforordnede Regjerings Raad, NILS KAAS, PEDER MUNCK, JÖRGEN ROSENKRANTZ og HACK WLSTAND, byde Caspar Marckdaner, Embedsmand paa Koldinghusz Slot, at tilbagelevere 3 Öxen til Hans Skomacker, Borger i Hadersleff, der vare optagne til den kongelige Gaard Fobislet. — *Kiöpnehauffn Slot,* thend x. Junii. 10. Junii.

Danske Mag. V. S. 121—122.

[4362.] Kong CHRISTIAN IV. forlener *Tyge Brahe* qvit og fri med Norges Krones Lehn Nordfjord, mod at han afstaaer den Pension af 400 Daler, som han nyder af Tolden i Helsingör. — "Udi Junii Maaned". c. 12. Junii.

Udt. efter en gl. Antegnelse i Danske Mag. II. S. 280.

1592. [4363.] Hertug JOHAN ADOLF til Slesvig, Holsten etc. stadfæster og udvider alle
15. Junii. "des Weichbildes" Husums Privilegier. — *Husum*, den 15ten Juny. (Tydsk.)

C. U. Beccan, Gesch. Husums. S. 307—310.

15. Junii. [4364.] Enkedronning SOPHIE, som Formynderske for Kong Christian IV., stadfæster et den 26. Mai s. A. oprettet Forlig mellem Magistraten og Indbyggerne i Rendsborg. — *Rendesburg*, den 15. Junii. (Tydsk.)

Corpus Constit. Regio-Holsat. 3. B. S. 827—831.

16. Junii. [4365.] Kong CHRISTIAN IV. befaler Jacop Seefeld, Embedsmand paa Mariager Kloster, at lade nedbryde et gammelt Chor og Alter i Mariager-Kirke, og indkjöbe saamange Tagsteen, at Kirken dermed kunde tækkes. — *Hafniæ*, d. 16. Jun.

Danske Mag. VI. S. 239—240.

16. Junii. [4366.] Kong CHRISTIAN IV. befaler Tolderne i Helsingöer, ikke længere at udbetale *Tyge Brade* til Knudstrup hans Pension af 400 gamle Daler, da han nu paa anden Maade er bleven aflagt. (Jfr. Nr. 4362.) — *Hafniæ*, then 16. Junii.

Danske Mag. II. S. 280.

19. Junii. [4367.] Kong CHRISTIAN IV. med tilforordnede Regjerings Raad, NILS KAAS, PEDER MUNCK og JÖRGEN ROSENKRANTZ, affordrer Casper Marckdaner, Embedsmand paa Koldinghusz Slot, Erklæring over en Suplicatz fra Michel Tygesen i Jerlöff, der af ham var bleven sat fra sin Gaard imod det ham af Kong Frederik II. givne Livsbrev. — *Kiöpnehafn Slott*, thend 19. Junii.

Danske Mag. V. S. 122—123.

20. Junii. [4368.] Kong CHRISTIAN IV. befaler at der maa oprettes en Trivialskole i Nykjöbing i Ods Herred, og henlægger Kronens Part af Korntienden af Asminderup Sogn til Underholdning for Skolemesteren. — *Hafniæ*, 20. Juni.

L. Engelstoft, Univ. Ann. 1809. 1. B. S. 96—97.

20. Junii. [4369.] Hertug JOHAN ADOLFS Confirmation paa de Indbyggerne i hans og hans umyndige Broders Halvdeel af Ditmarsken skjenkede Privilegier. — *Tönningen*, den 20. Juny. (Tydsk.)

Michelsen, Ditmars. Urkundenb. S. 374.

23. Junii. [4370.] Kong CHRISTIAN IV. forbyder jordegne Bönder paa Borringholm at forpante eller sælge Ager, Eng eller anden Eiendom fra deres Gaarde, at hugge i deres Skove uden foregaaende Udviisning, samt at flytte fra deres Gaarde til andre uden Lehnsmandens Tilladelse. — *Kiöbenhafn Slott*, den 23. Junij.

Hüberts, Aktst. til Bornholms Hist. S. 507—509.

23. Junii. [4371.] Kong CHRISTIAN IV.s Befaling til Falck Göie, Lehnsmand paa Hammershuss, om Reparation paa Slotsbygningen og Anskaffelse af nyt Inventarium. — *Haffniæ*, 23. Junij.

Hüberts, Aktst. til Bornholms Hist. S. 509.

28. Junii. [4372.] AXEL GYLDENSTIERNE, Statholder i Norge, med flere gode Mænd, Laugmænd, samt Borgemestere i Oslo og Tönsberg, fastsætte, paa Kongens naadige Behag, den Betaling Sorenskriverne skulle have for Udfærdigelsen af Dokumenter. — *Oslo Raadstue*, den tredie Sögne Dag efter St. Johannis.

H. Paus, kgl. Forordn. for Norge. S. 436—437.

[4373.] Kong CHRISTIAN IV. og tilforordnede Regjerings Raad, NILS KAAS, PEDER MUNCK, JÖRGEN ROSENKRANTZ og HACK WLSTAND, befale Casper Marckdaner, Embedsmand paa Koldinghusz Slot, at lade skyde 4 Raadyr og overantvorde dem til Otte Christoffer Rosenkrantz til Boller. — *Köpnehaffn Slott*, thend 1. Julii. 1592. 1. Julii.

Danske Mag. V. S. 123.

[4374.] LAURITZS BROCKENNHUSZ's Skrivelse til Cristiann Holck til Höygaardt, Kongens överste Secretær, hvori han beretter, hvorledes Hollænderne, der have Sprouffue (ɔ: Sprogö) i Forlening, have forhugget Skoven der, og beder ham at forelægge Sagen for Regjeringsraadet. — *Nyborig*, thenndt 6. Jullj. 6. Julii.

Danske Mag. 3. Række. III. S. 75—76.

[4375.] Kong CHRISTIAN IV. og tilforordnede Regjerings Raad, NILS KAAS, JÖRGEN ROSENKRANTZ og HACK WLSTAND, befale Casper Marckdaner, Embedsmand paa Koldinghusz Slot, at lade Værelserne paa samme beredes, samt det nödvendige Forraad anskaffes, for passende der at kunne modtage Christina, Hertuginde til Slesvig, Holsten etc., med hendes Datter Fröken Christina paa deres Gjennemreise til Sverrig, samt at sörge for deres videre Befordring efter den medfölgende Foureerseddel. — *Kiöpnehauffn Slott*, thend 7. Julii. 7. Julii.

Danske Mag. V. S. 123—126. (Foureersedlen er paa Tydsk.)

[4376.] Kong CHRISTIAN IV.s Bekjendtgjörelse af det Remund Ringe af Harrwich i England tilstaaede Privilegium paa at fiske under Island i 7 Aar, i hvilkensomhelst Havn han vil vælge blandt dem, som ikke specielt ere forbudne eller forbeholdte Kongen eller tilstaaede andre Privilegiehavere. — *Haffniæ*, 8. Julii. 8. Julii.

M. Ketilson, Forordn. til Isl. 2. D. S. 148—150. (Kongens Brev i samme Anledning til Dronning Elisabet af England, men som er dateret 8. Jul. 1595, og hvori den omnævnte Mand kaldes Raymondus Kinge, findes i T. Rymer, Foedera, ed. G. Harles. T. VII. P. 1. S. 166.)

[4377.] KONGELIG Befaling til Laurits Brokkenhuus, at lade fængsle Hollænderen paa Sprou (ɔ: Sprogö), indtil han har sat vis Borgen at ville stande Kongen til Rette (cfr. Nr. 4374). — Den 9de Juli. 9. Julii.

Brudst. og Udt. i Danske Mag. 3. Række. 3. B. S. 77.

[4378.] Kong CHRISTIAN IV. tilkjendegiver Falck Giöe, Befalingsmand paa Hammershuus, at han har eftergivet nogle af Undersaatterne paa Bornholm den Faldsmaal, hvori de til Kronen ere faldne for at have udfört Öxne og saltet Kjöd uden at svare Told til Kronen. — *Annduorskouff*, thennd 28. Julij. 28. Julii.

Hüberts, Aktst. til Bornholms Hist. S. 510—511.

[4379.] Enkedronning SOPHIA, som Formynderinde for Kong Christian IV., og Hertug JOHAN ADOLF, deres Mandat for Hertugdömmerne om Anholdelse af Landstrygere og unge, stærke Betlere. — *Kiel*, den 29sten Julii. (Tydsk.) 29. Julii.

Samml. Schlesw.-Holst. gemeinsch. Verordn. S. 242—244.

[4380.] CHRISTIANI IV. regis Daniæ et senatorum ad gubernationem regni deputatorum literæ credentiales datæ Paulo Knibbio, legum doctori, ad Elizabetham Angliæ reginam ablegato. — *Andvorschoviæ*, die tricesimo primo Julii. 31. Julii.

T. Rymer, Foedera, ed. G. Holmes. T. VII. P. I. p. 97.

1592. [4381.] TERKEL MATSÖN, Sognepræst i Agerskov, med 7 Bönder gjöre vitterligt,
1. Augusti. at han, som nu agter at nedlægge sit Embede, har med Lehnsmanden Hans Blomes og Bispens Minde opladt Hr. Peter Johnsen dette sit Embede, hvortil menige Sognefolk have givet deres Samtykke. — *Agerskov*, den 1ste August.

K. Aagaard, Beskr. over Törning Lehn. S. 243—244.

15. Augusti. [4382.] KONGEN tilkjendegiver Laurits Brokkenhuus, at han har eftergivet Hollænderen Petter Petterszön paa Sprouffue (ɔ: Sprogö) den Forseelse, hvorfor han er bleven tiltalt (ulovlig Skovhugst paa Öen), mod at han betaler 40 Daler i Böder. (Jfr. Nr. 4377.) — Den 15de Aug.

Brudst. og Udt. i Danske Mag. 3. Række. III. S. 77.

21. Augusti. [4383.] Kong CHRISTIAN IV. og tilforordnede Regjerings Raad, NILS KAAS, STEN BRAHE og ARRILD HUITTFELDT, forlange Underretning af Caspar Marckdaner, Embedsmand paa Koldinghusz Slot, om en Gaard i Plogstrup By, hvormed afgangne Otte Galskött til Plogstrup havde været forlenet, igjen er lagt under Kronen. — *Antworskouf Slot*, thend 21. Augusti.

Danske Mag. V. S. 126—127.

24. Augusti. [4384.] HANNS BLOME, kongelig Raad, Amtmand til Haderslev og Dorning, stadfæster, paa den unge udvalgte Konges og hans umyndige Brödres Vegne, Kaldelsen af Hr. Peter Jendsen til Pastor i Agerskov efter Præsten Hr. Terkel Matsöns Fratrædelse. (Jfr. Nr. 4381.) — *Haderslev*, 24. August. (Oversætt. af Plattydsk.)

K. Aagaard, Beskr. over Törning Lehn. S. 244—246.

31. Augusti. [4385.] Kong CHRISTIAN IV. og tilforordnede Regjerings-Raad, BREIDE RANTZOW og ARRILLD HUITTFELDT befale Casper Marckdaner, Embedsmand paa Koldinghus Slot, at berede Alt til Kongens og hans Hofstats Modtagelse, da han i Anledning af en udbrudt smitsom Sygdom vilde forlade Anduorskouff. — *Anduorskouff Slot*, then 31. Augusti.

Danske Mag. V. S. 127.

7. Septbr. [4386.] Kong CHRISTIAN IV. tillader Blasius Eckenberg at lade den Jydske Lovbog i Ribe trykke og udgaae paa Tydsk til Bedste for Hertugdömmet Slesvig, og forbyder Eftertryk deraf i 10 Aar. — *Andtuorschouff*, den 7. Septemb.

N. Falck, Das jütsche Low, übers. v. B. Eckenberger. S. 3—5.

27. Septbr. [4387.] NIELS KAAS skriver til Rector og Professorer ved Kjöbenhavns Universitet, at han foretrækker Dr. Niels Krag til det ledige græske Professorat fremfor M. Iver Stub. — 27. Septbr.

Udt. i C. F. Wegener, om A. S. Vedel. 2. Udg. S. 191.

29. Septbr. [4388.] Hertug JOHAN ADOLF til Slesvig, Holsten etc. afskaffer Præsidentens og Vicepræsidentens Embeder i Husum, forordner Borgemester og Raad ligesom i andre Byer, og giver Amtmanden paa Gottorf överste Inspection over Staden. — *Husum*, den 29sten Sept. (Tydsk.)

C. U. Beccau, Gesch. Husums. S. 310—311.

29. Septbr. [4389.] Hertug JOHAN ADOLF fritager Landet Nordstrands Indbyggere for Delinqventomkostninger, med Undtagelse af Tyvssager og saadanne Sager, der anlagdes af private Klagere. — *Husum*, den 29. Sept. (Tydsk.)

Corpus Statutor. Slesvicens. I. B. S. 539—540.

[4390.] Programma Melchioris Junii, rectoris academiæ Argentinensis, de exsequiis M. Nicolai Sueningii Ripensis, præceptoris Ottonis et Georgii Scheliorum de Fusing, solenniter agendis. — III. Id Octobr. 1592. 13. Octobr.

P. Terpager, Rip. Cimbr. p. 650—651.

[4391.] Kong Christian IV.s Bevilling, at Halmstads Indbyggere maae være frie for en Afgift af 24 Pund Smör af Eiendommen i Norre Wåag, der efter Krigen med Sverrig var forundt Byen. — *Köpenhamns Slott*, then 3. Nov. (Svensk.) 3. Novbr.

Svensk Udt. i J. Richardson, Hallandia. S. 142.

[4392.] Hertug Johann Adolfs Skrivelse til Dom-Capitlet i Schleswig, hvori han foreslaaer dem Martinus Pletius, Rector i Hadersleben, til Pastor i Stedet for den afdöde Pastor M. Johannes Lucht. — *Schloss Gottorff*, den 10ten Nouembr. (Tydsk.) 10. Novbr.

J. F. Noodt, Beyträge. 2. B. S. 382—384.

[4393.] Kong Christian IV.s Brev til *Thyge Brahe* angaaende dennes Stridigheder med en af hans Fæstere Rassmus Pederssen i Gunssöemagle, hvilke Kongen vil lade paakjende af gode Mænd, hvoraf Thyge Brahe opfordres til at foreslaae nogle paa sin Side. — *Haffniæ*, 17. Nouembris. 17. Novbr.

Danske Mag. 3. Række. IV. S. 263—264.

[4394.] Kong Christian IV. og Hertug Johan Adolf tillade Blasius Eckenberger, at lade den Jydske Lovbog "in gute Holsteinische Teütsche" trykke og udgaae i Staden Slesvig, og forbyde Eftertryk deraf i 10 Aar. (Jfr. Nr. 4386.) — *Antvortskov*, den Zwantzigsten Tag Novembris. 20. Novbr.

N. Falck, das jütsche Low, übers. v. Bl. Eckenberger. S. 6—7.

[4395.] Kong Christian IV. autoriserer den (af Blasius Ekenberger besörgede) plattydske Oversættelse af Jydske Lov. — *Schlate Anderschow*, den 20. Nouembris. (Plattydsk.) 20. Novbr.

I Udgaverne af Ekenbergers Oversættelse af 1593, fol. Ciij—Ciiij. 1603, fol. Dj—Dij. 1717, Fortale, fol. e1—e2. og N. Falcks Udg. af 1819. S. 20—21.

[4396.] Uddrag af Byen Flensborgs Magistrats Erklæring paa Amtmand Gerhard Rantzaus Skrivelse angaaende de Adeliges og deres Tilhængeres Excesser i Byen, hvorover Magistraten erklærer ofte forgjeves at have klaget paa Landdagene. — *(Flensborg)*, d. 27. Nov. (Tydsk.) 27. Novbr.

J. H. a Seelen, Memorabil. Flensburg. p. 130—131.

[4397.] Hertug Johan Adolfs Skrivelse til Dom-Capitlet i Schleswig, angaaende den afdöde Hennike Rantzows Begravelse. — *Gottorff*, den 30. Nouembr. (Tydsk.) 30. Novbr.

J. F. Noodt, Beyträge. 2. B. S. 385—386.

[4398.] Blasius Ekenberger, Borger i Flensborg, beder Kongens Cantsler, Hr. Niclas Kaas til Tarup, om at maatte erholde Kongens udskaarne Billede og Vaaben til Prydelse for den af ham paa Plattydsk oversatte jydske Lov. — Den 8. Decemb. (Tydsk.) 8. Decbr.

N. Falck, Neues Statsbürg. Mag. 6. B. S. 291—292.

[4399.] Blasius Ekenberger forespörger hos Kongen af Danmarks Secretær, Augustus Erichsen, om han hos Regjeringsraadet tör söge om Tilladelse til særskilt at udgive sine Forklaringer til Jydske Lov. — Friedach nach Luciae. (Tydsk.) 15. Decbr.

N. Falck, Neues Staatsbürg. Mag. 6. B. S. 297—299. (En udateret Ansögning fra Samme til Regjeringsraadet i det her omtalte Anliggende, men som u. Tv. er et Par Aar yngre, findes sst. S. 299—300.)

1592. 20. Decbr. [4400.] Borgemester i Kiöge PEDER PEDERSENS og hans Hustru ALHED POUELS-DATTERS Fundats for de af dem bortskjenkede Capitaler, hvis Renter skulde tilfalde fattige Huusarme og Skoledisciple, samt Capellanen og Kirken i Kiöge. — *Kiöge,* St. Thomæ Apostoli [Aften?], som er den 20. Dag Decembr.

Hofman, Fundationer. VII. S. 389—393. ("Aften" bör uden Tvivl tilföies, da Thomæ apostoli Dag er den 21. December.)

22. Decbr. [4401.] CONSILIARII ET PROCURATORUM NATIONIS GERMANICÆ JURID. FACULT. STUDII PATAVINI, ad Christianum Barnekow literæ datæ de quadraginta coronatis mittendis. — *Patavi,* d. 22. mensis Decemb.

Udt. i P. Wieselgren, De la Gard. Arch. 5. D. S. 102.

30. Decbr. [4402.] JOANNIS CASELII ad Huldericum principem, Frederici II. regis filium, literæ in natalem eius gratulatoriæ datæ. — *Helmæstadij in Acad. Jul.*, III. Kal. Jan.

J. Caselii epist. Cent. I. p. 290—334.

[4403.] PAULUS KNIBBIUS, ambasiator regis Daniæ, hactenus gravi morbo impeditus, nunc reconvalescens, causas missionis suæ Elizabethæ, reginæ Angliæ, scripto breviter comprehensas exponit, qverimonias enarrans subditorum regis Daniæ de infestationibus piratarum Anglicorum, de quibus ut commissarii sive judices assignentur postulat. (Cfr. Nr. 4380.)

T. Rymer, Foedera, ed. G. Holmes. T. VII. P. I. p. 97—98.

[4404.] KONGEN forbyder Magistraten i Odense at kaste Skoledisciple i Fængsel, eller kalde dem for Retten, undtagen for Mord.

Uddrag paa Latin i J. Aagaard, hist. descr. Othiniæ. Part. II. p. 33.

[4405.] Kong CHRISTIAN IV. skjænker Capellaniet i Kolding Kronens Korn- og Kvægtiende af Veien Sogn.

Udt. i J. J. Fyhn, Efterr. om Kolding. S. 89.

[4406.] MONITUM SYNODI, at ingen af Lands-Præsterne maa tage Sjælegave for at begrave Lig eller for at höre Skriftemaal.

Udt. i P. Friis Edvarsen, Underr. om Schielschiör. S. 285.

post 1592.

post 1592.

[4407.] WOLFF VLRICH VON WINDEBBERGK sender Kong Christian IV. Beskrivelsen over en af ham i Aaret 1592 foretagen Reise til det hellige Land, som han har tilegnet Kongen. — Udateret. (Tydsk.)

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 3. Th. S. 355—359.

1593.

1593.

13. Januar. [4408.] Kong CHRISTIAN IV. og tilforordnede Regjerings Raad, NILS KAAS og JÖRGEN ROSENKRANTZ, opfordre Casper Marckdaner, Embedsmand paa Koldinghus Slot til snarest muligt at komme til Kjöbenhavn. — *Kiöpnehaffn Slot,* thend 13. Januarii.

Danske Mag. V. S. 128.

[4409.] Kong CHRISTIAN IV. tillægger Skolemesteren i Kjöbenhavns Skole Kronens Part af Tienden af Fanefiord Sogn paa Möen, som af Kong Frederik II. indtil videre var forundt ham. (Jvfr. Nr. 3617.) — *Kiöbenhafn Slott*, den 27de Januarii. 1593. 27. Januar.

Hofman, Fundationer. T. IX. S. 91—92.

[4410.] DOROTHEA, DANIEL RANTZOUW TIL SALTZSOUWS ENKE, skjöder, med Samtykke af hendes Sönner Hansz og Frantz Rantzouw den saakaldte "Cramonesz-Lücke" ved Flenszburgk til Borgemesteren sammesteds, Dieterich Nacke. — *Flenszburgk*, am Sechsten Tage des Monats Februarii. (Tydsk.) 6. Febr.

O. H. Moller, Nachricht von dem Geschlecht v. Ahlefeldt. S. 154—155.

[4411.] Brev fra Rigsraad JÖRGEN ROSENKRANTS til hans Sön Holger i Wittenberg, angaaende hans Studier dersteds, og Bekjendtskab med Theologerne Ægidius Hunnius og Samuel Huberus. — *Kiöbenhavn*, den 15. Febr. 15. Febr.

Brudst. i P. F. Suhms nye Saml. 3. B. S. 37.

[4412.] LAUGE BECK til Förslöff, Landsdommer i Sjelland, bekjendtgjör en paa Sjellandsfar-Landsting af 16 Nævninger af Steffons-Herred afsagt Kjendelse, hvorved den bortrömte Christenn Jude for Drabet af Jörgen Bentssen i Ströbye sværges at være "Albanemand", saa han bör fredlös at være, hvorimod Hanns Jacobsenn med flere Tiltalte sværges frie for Raadsag. — *Siellandtzfar-Landzting*, Onnsdagenn denn 17. Februarii. 17. Febr.?

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 4. Saml. S. 355—358. (Datum maa være urigtigt, da 17. Febr. 1593 var en Löverdag.)

[4413.] METTE RUD, Henrich Gyldenstierns til Aagaard Efterleverskes Obligation til Kong Christian IV. paa 10,000 R. Daller, med Caution af 10 adelige Herrer, som i Mangel af Betaling til den bestemte Termin, Hellig tre Kongers Dag 1594, forpligte sig at holde et ærligt ridderligt Indlager indtil Betaling skeer. — *Hafn.*, d. 1ste Marts. 1. Martii.

P. Friis Edvarsen, Underr. om Schielschiör. S. 613—615. Udt. i Vedel Simonsen, Efterr. om de danske Ruder. 2. H. S. 210.

[4414.] Hertug JOHAN ADOLF befaler Blasius Eckenberger i Flensborg, da der i Fortalen af den af ham besörgede Udgave af den danske Lovbog skulle findes allehaande "disputirliche Dinge", at lade Oplaget forblive hos Bogtrykkeren, til Sagen er bleven forhandlet paa forestaaende "Landgerichtstag". — *Schlosze Gottorff*, den 2. Martii. (Tydsk.) 2. Martii.

N. Falck, Staatsb. Mag. 9. B. S. 813—814.

[4415.] Arvedelings-Act og Overeenskomst mellem Brödrene DETLEFF, HEINRICH, KEYE og HENNEKE RUMOHR, hvorved Heinrich afstaaer det ham tilfaldne Gods Runtoff (Rundtoft) med alt Tilhörende til Broderen Henneke. — *Schlieszwigh*, den Montagh nach Palmarum. (Tydsk.) 9. Aprilis.

Archiv für Staats- und Kirchengesch. der Herzogth. I. B. I. H. Kiel 1833. S. 46—49.

[4416.] Keiser RUDOLF II. meddeler Kong Christian IV. veniam ætatis, saa at han kan tiltræde Regjeringen i Hertugdömmerne. — *Schlosz zu Prag*, den sechs und zwantzigsten Tag des Monaths Aprilis. (Tydsk.) 16. Aprilis.

J. C. Lünig, Collectio nova. II. Th. col. 909—912.

[4417.] Kong CHRISTIAN IV.s Resolution paa den af den islandske Laugmand Jon Jonsson overbragte Supplik fra Indbyggerne paa Island angaaende Hospitalerne, Krongodserne, Handelen, Geistlighedens Stridigheder o. s. v. — *Á voru Slote Kaupenhafn*, þann 9. Maii. (Islandsk og Dansk.) 9. Maji.

M. Ketilson, Forordn. til Isl. 2. D. S. 150—169.

1593. 9. Maji. [4418.] Kong CHRISTIAN IV.s Rescript til Lehnsmanden i Island, Hendrik Krag, angaaende Bevaring og Brug af det Island efter Indbyggernes Önske givne Indsegl. — *Kiöbenhafn*, den 9. Maii.

M. Ketilson, Forordn. til Island. 2. D. S. 169—170.

9. Maji. [4419.] Kong CHRISTIAN IV.s Rescript til Befalingsmand Hendrik Krag i Island, angaaende Beskikkelsen af en indfödt Landtingsskriver, samt om Uddeling af det til Kirkers og andre, især de paa Krongodserne værende Bygningers, Istandsættelse nödvendige Tömmer. — *Kiöbenhaffn*, denn 9. Maji.

M. Ketilson, Forordn. til Isl. 2. D. S. 171—172.

9. Maji. [4420.] Kong CHRISTIAN IV. befaler Superintendenterne i Island, i Anledning af Almuens Supplik ved deres Fuldmægtige, Laugmand Jon Jonssen, at have strengt Tilsyn med at Præsterne ikke blande dem i verdslige dem uvedkommende Sager, imod Ordinantsen. — *Kiöpnehaffn Slott*, thend 9. Maii.

Finni Johannæi Hist. Eccl. Isl. T. III. p. 51—52. M. Ketilson, Forordn. til Isl. 2. D. S. 172—174.

9. Maji. [4421.] Kong CHRISTIAN IV.s aabne Brev, at det islandske Laugting herefter skal holdes 8 Dage aarlig, eller oftere, hvis fornödent skulde gjöres. — *Á voru Slote Kaupenhafn*, dag 9. Maii. (Islandsk og Dansk.)

M. Ketilson, Forordn. til Isl. 2. D. S. 174—176.

9. Maji. [4422.] Kong CHRISTIAN IV. befaler Lehnsmanden paa Island, Henrich Krag til Thronderup, med 24 tiltagne Dannemænd at undersöge og paakjende den Tvistighed som var opkommen mellem Biskop Gudbrandt Thorlaksen og Laugmand Jon Jonssen. — *Kiöbenhaffn Slot*, d. 9. Maii.

Finni Johannæi Hist. Eccl. Isl. T. III. p. 403—404. M. Ketilson, Forordn. til Isl. 2. D. S. 178—180.

9. Maji. [4423.] Kong CHRISTIAN IV. befaler Lehnsmanden paa Island, Henrich Krag, tilligemed Odder Einerssön, Superintendent i Skalholt Stift, at undersöge Geistlighedens Tilstand der i Stiftet og indsende Betænkning derom. — *Kiöbenhavn Slot*, then 9. Maii.

M. Ketilson, Forordn. til Isl. 2. D. S. 185.

10. Maji. [4424.] SÖFFREN ERICHSSEN ASSENS, kaldet til Sognepræst i Snolleloff i Thunne Herred, lover at rette sig efter Ordinantsen, at være Capitlet i Roskilde hörig og lydig, samt svare Sacristanen sammesteds, der havde Jus patronatus over denne Kirke, den sædvanlige Afgift. — *Roschild*, 10. May.

L. Engelstoft, Univ. Ann. 1810. 1. B. S. 38—39.

31. Maji. [4425.] Ansögning af BLASIUS EKENBERGER, Borger i Flensborg, til det danske Regjeringsraad om Understöttelse, i Anledning af Hertug Johan Adolfs Forbud mod Salget af den af ham besörgede plattydske Oversættelse af Jydske Lov, med mindre Titelen forandres, Hertugens Vaaben tilföies, og flere Forandringer foretages. — Den 31. May. (Tydsk.)

N. Falck, Neues Staatsbürg. Mag. 6. B. S. 292—295.

13. Junii. [4426.] BALTH. CRAUCHII Argentoratensis ad Christianum Barnekow literæ datæ, in quibus nunciat, se mense Junio anni elapsi ex Dania profectum nunc demum Patavium pervenisse. — *Patavio*, idib. Junii.

Udt. i P. Wieselgren, De la Gardie, Archiv. 5 D. S. 103.

[4427.] Kong CHRISTIAN IV.s RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse) i en Sag, hvorunder Iffuer Jull til Willestrup indanker en Landstings Dom, ved hvilken "hans Tjenere og menige Sognemænd i Astrup Sogn" vare kjendte pligtige at tilsvare Borgemester og Raad i Hoffbroe Brokorn. — *Kiöpenhaufn Slott*, thend 14. Junii. 1593. 14. Junii.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 4. Saml. S. 358—363.

[4428.] Kong CHRISTIAN IV.s RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse) i en Sag, hvorunder Hans Skomager, Borger i Haderslöff, tiltaler M. Jacop Madtzenn, Superintendent i Fyen, fordi denne inden Forfaldstiden havde extraderet til Niells Billdes Arvinger et Gjeldsbrev, som Hans Skomager havde sat i Pant hos ham, m. m. — *Kiöpenhaufn Slott*, thend 15. Junii. 15. Junii.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 4. Saml. S. 364—367.

[4429.] Kong CHRISTIAN IV.s RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse), hvorved stadfæstes en af Niells Hammer, Borger i Malmöe, indanket Dom, afsagt af Borgemester og Raad i Kjöge, ifölge hvilken det af Anne Thommis Bryggers efterladte Gods efter hendes mundtlige Testament tilkjendes de Fattige i Kjöge. — *Kiöpenhaufn Slott*, theenndtt 15. Dag Junii. 15. Junii.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 4. Saml. S. 367—370.

[4430.] Kong CHRISTIAN IV.s RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse), hvorved i en Sag mellem Gabriell Suale til Biellerup og Sara Pethersdaatter, Christenn Sualls Efterleverske, et af Christen Suale til sin Hustru en Tidlang efter Bryllupet udstedt *Morgengave-Brev* kjendes magteslöst; hvorimod hun kjendes berettiget til den af hende i Boet indförte *Brudeskat* (Medgift). — *Kiöbenhaufn Slott*, thend 15. Junii. 15. Junii.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 4. Saml. S. 370—374.

[4431.] Kong CHRISTIAN IV.s RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse) i en Sag mellem Chrestenn Matzen, Foged paa Quistrup, og Thommis Fasti (til Vennersgaard), angaaende et Gjeldsbrev, som denne skulde have aftvunget Förstnævnte, sin Foged, i Anledning af hans Regnskab. — *Kiöpenhaufn Slott*, theenndtt 18. Dag Junii. 18. Junii.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 4. Saml. S. 374—377.

[4432.] Kong CHRISTIAN IV.s RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse) i en Sag mellem Anders Huittfelldt til Thrundstedt og Otthe Huittfelldt til Fröslöff-Gaardt angaaende et af denne til sin afgangne Broder Lauge Huittfelldt udstedt Gjeldsbrev, hvorved han havde tilskjödet denne noget Gods (4 Gaarde i Anderup i Sönderherred paa Morss) til "Foruedt" (ↄ: Pant). — *Kiöpenhaufn Slott*, thend 20. Junii. 20. Junii.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 4. Saml. S. 377—380.

[4433.] Kong CHRISTIAN IV.s RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse), hvorved stadfæstes en af 4 Riddermændsmænd fældet Dom i en Sag mellem Jost Garuer van Ertzenn og Jörgenn Quitzou til Sandagger angaaende en Gjæld, hvori dennes Broder, afgangne Dirick Quitzou, skulde have været til Förstnævnte. (Ny Behandling af Sagen, paa Grund af nye tilveiebragte Oplysninger, negtes.) — *Kiöpenhaufn Slott*, thend 20. Junii. 20. Junii.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 4. Saml. S. 380—382.

[4434.] Kong CHRISTIAN IV.s RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse), hvorved stadfæstes en af Niells Matzenn i Skieffuinge indanket Dom af Sjælandsfar-Landsting, ved hvilken han var idömt sine tre Mark, fordi han ved Ed og ved at paasætte sit Fæmærke 22. Junii.

1593. havde tilegnet sig to Faar, hvortil Mogens Persenn beviste sin Eiendomsret. — *Kiöbnehaffn*
22. Junii. *Slaat*, thenn 22. Junii.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 4. Saml. S. 382—385.

23. Junii. [4435.] ANNE ROSENKRANTZ til Torbenfeldt, sal. Albert Giöes efterlevende Hustrues Fundats for 1660 Rdl., som hun skjenkede de Fattige i Roeskilde. — St. Hans Baptiste Aften.

Hofman, Fundationer. T. VII. S. 239—240. (Datum er anført S. 242.)

29. Junii. [4436.] Kong CHRISTIAN IV. befaler Lehnsmanden Falck Giöe og Landsdommeren paa Bornholm at stævne Satzer Anderazen i Olsker Sogn m. fl. angaaende Eiendomsretten til en Gaard kaldet Peregaard. — 29. Juni 1596 (læs: 1593).

Hüberts, Aktst. til Bornholms Hist. S. 511—512.

29. Junii. [4437.] Kong CHRISTIAN IV.s Befaling til Lehnsmanden og samtlige Indvaanere paa Bornholm angaaende *Sogneöxen*, Skovhugst, Ploug- og Vandægter, Salg af Jord fra jordegne Gaarde, Indflytning paa jordeget Bondegods m. m. — *Kiöbenhafn Slott*, den 29. Junij.

Hüberts, Aktst. til Bornholms Hist. S. 513—515.

29. Junii. [4438.] Hertug JOHAN ADOLF til Slesvig, Holsten etc. stadfæster sin Faders og Broders Donation til Indbyggerne i Husum af "das Hauss des Engels" til et Raadhuus. — *Schlosse Gottorff*, den 29sten Juny. (Tydsk.)

C. U. Beccau, Gesch. Husums. S. 311.

30. Junii. [4439.] Dom af 24 Mænd, udnævnte af Befalingsmanden i Island, Henrich Krag, i Sagen mellem Biskop Gudbrandr Thorlakson og Laugmanden Jon Jonsson. — Then sidste Junii. (Oversættelse.)

Finni Johannæi Hist. Eccl. Isl. T. III. p. 405—406.

30. Junii. [4440.] Kong CHRISTIAN IV.s og hans Regjeringsraads Confirmation paa en den 9. Septbr. 1555 (jfr. Nr. 1347) af nogle dertil committerede Rigsraader gjort Constitution, Skik og Forordning mellem Indbyggerne paa Bornholm og de Lybske. — *Kiöbenhavn Slott*, den 30. Juny.

L. Thurah, Beskr. over Bornholm. S. 222—226.

30. Junii. [4441.] Kong CHRISTIAN IV.s Rescript til Befalingsmanden paa Hammershuus Slot, at han, naar Undersaatterne paa Borringholm ikke kunne levere Sommer-Nöd, hvormed han kan lade sig nöie, isteden for hvert Nöd skal modtage 4 Rdlr. — *Kiöbenhafn Slott*, dend 30. Juni.

Hüberts, Aktst. til Bornholms Hist. S. 515—516.

30. Junii. [4442.] Kong CHRISTIAN IV. indskærper Indbyggerne paa Boringholm at holde Kongens Mandater og Forordninger; han befaler dem at yde Kul in natura til Hammershuus Slot, og ikke, som i den senere Tid, derfor at give Penge; tillige forbyder han alvorligen nogen iblandt dem at udgive sig for Frimænd, skjöndt de beviisligen ere födte af ufrit Folk. — *Kiöbenhavn Slot*, den 30. Juni.

Hüberts, Aktst. til Bornholms Hist. S. 516—518.

10. Julii. [4443.] Kong CHRISTIAN IV. befaler, at der daglig Morgen og Aften skal ringes i alle Kirkerne paa Bornholm med Bede- og Fredeklokken. — *Kiöbenhavn Slot*, den 10. Juli.

Hüberts, Aktst. til Bornholms Hist. S. 518—519.

[4444.] RIGSRAADETS Fuldmagt for Steen Brahe til Knudstrup og Mandrup Parszberg til Hagisholm, tilligemed Niels Kaasz til Thorupgaard og Jörgen Rosenkrandtz til Rosenholm, at være Regjeringsraader i Kong Christian IV.s Mindreaarighed. — *Kiöpenhaffns Slott*, thend 10. Julij. 1593. 10. Julii.

Aktst. etc. udg. af Fyens lit. Selsk. 2. Saml. S. 105—106.

[4445.] Kong CHRISTIAN IV.s tre Rescripter til Kantsleren i Norge, Hans Pederssön (Basse), Statholderen Axel Gyldenstjerne og Lagmændene, angaaende Gjennemsynet af den norske Lovbog. — 19. Juli. 19. Julii.

F. Hallager og F. Brandt, K. Chr. IV.s norske Lovbog af 1604. Fortale S. X—XI.

[4446.] Keiser RUDOLF II. opfordrer paa ny Kong Christian IV. og Hertug Johan Adolf til at træffe Overeenskomst med Hertug Hans (den yngre) angaaende den Oldenborgske Exspectance og Arvehyldingen. (Jfr. Nr. 4241). — *Prag*, den 2. Augusti. (Tydsk.) 23. Julii.

Wahre Vorstell. des nähern Succession-Rectens Hertz. Joachim Ernsten etc. 1668. Beyl. S. 24—26.

[4447.] Kong CHRISTIAN IV. indskærper *Tyge Brahe* at lade Hellig tre Kongers Capel i Roskilde istandsætte, da han i modsat Tilfælde vilde lade det sætte i Stand paa hans Bekostning. — *Roskildegaard*, then 1. Augusti. 1. Augusti.

Danske Mag. II. S. 281.

[4448.] Kong CHRISTIAN IV.s Forlehningsbrev til Anders Thott til Næs paa Laholms Slot og Lehn. — *Kolding*, den 31. Augusti. 31. Augusti.

Udt. i L. B. Falkman, Upplysningar etc. 2. D. S. 76—77.

[4449.] Kong CHRISTIAN IV. stadfæster Dom-Capitlets Privilegier i Schleswig og navnlig den med Landstænderne i Aaret 1542 i Rendesburg oprettede Kirke-Ordinants. — *Flensburg*, den ersten Septembris. (Tydsk.) 1. Septbr

J. F. Noodt, Beyträge. I. B. S. 26—27. E. Pontoppidan, Ann. eccles. Dan. 3. Th. S. 522—523.

[4450.] Kong CHRISTIAN IV.s Transsumptum, (tilstillet de slesvig-holstenske Stænder paa deres Forlangende), af det af Keiser Rudolph II. Kongen meddeelte Diploma veniæ ætatis, dat. Prag 26. April s. A. (Jvfr. Nr. 4416.) — *Flenszburgk*, denn erstenn desz Monatsz Septembris. (Tydsk.) 1. Septbr.

J. C. Lünig, Collectio nova. II. Th. col. 909—912. Jensen u. Hegewisch, Priv. d. Schl.-Holst. Rittersch. S. 209—211.

[4451.] Kong CHRISTIAN IV.s Confirmation paa alle de slesvig-holstenske Stænders Privilegier og Friheder. — *Flenszburg*, Den Ersten Tag Septembris. (Tydsk.) 1. Septbr.

J. C. Lünig, Collectio nova. II. Th. col. 911—914. Jensen u. Hegewisch, Priv. d. Schl.-Holst. Rittersch. S. 211—214.

[4452.] Kong CHRISTIAN IV.s Stadfæstelse af Byen Itzehoes Privilegier. — *Flensburgh*, den ersten des Monats Septemb. (Tydsk.) 1. Septbr.

J. F. Noodt, Beyträge. 2. B. S. 420.

[4453.] Brev fra Rigsraad JÖRGEN ROSENKRANTS til hans Sön Holger i Wittenberg, hvori han melder ham, at hans Svoger Hans Lange vilde sende sine 2 Sönner Gunde og Tyge derhen, for ogsaa at studere under Mag. Daniel Cramers Veiledning. — *Flensburg*, den 7. Sept. 7. Septbr.

Brudst. i P. F. Suhms nye Saml. 3. B. S. 38.

1593. 8. Septbr. [4454.] Kong Christian IV.s Stadfæstelse paa Preetz Klosters Privilegier. — 8. Sept. (Tydsk.)

Udt. i Michelsen, Schlesw.-Holst.-Lauenb. Urkundensamml. I. B. S. 375.

25. Octobr. [4455.] Literæ Holgeri Rosenkrantzii ad patrem Georgium Resenkrantzium datæ de tractatu contra Calvinistarum coryphæum, Antonium Sadelern, conscripto, sibi clam surrepto. — *Witebergæ*, 25. Octob.

Brudst. i P. F. Suhms nye Saml. 3. B. S. 38—39.

8. Novbr. [4456.] Dom ved "Wiszherde Dinge", hvorved St. Mariæ Kirke i Flensborg kjendes i retlig Besiddelse af Skoven "die Osze" imod Paastand af "die von Hönnsznap und die Kelstrupper". — 8. Novemb. (Tydsk.)

Udt. i O. H. Moller, Bericht von der Stadt Flensburg (von J. Moyer). 1. Hälfte. S. 25—26.

17. Novbr. [4457.] Kong Christian IV. og tilforordnede Regjeringsraad, Nils Kaas, Jörgen Roszenkrantz, Sten Brahe og Manderup Parsberg, paalægge Christoffer Valckendorff, Embedsmand paa Helsingborg Slot, at paasee, at der paa de i Anledning af Dyrtid, Pestilents og andre Syger anordnede Bededage 4., 5. og 6. Februarij, i hans Lehn ikke holdes Ting eller Stævne eller anden verdslig Forsamling. — *Koldinghuus Slott*, thend 17. Nouembris.

Nye D. Mag. I. S. 174.

3. Decbr. [4458.] Blasius Ekenberger, Borger i Flensborg, melder Regjerings-Raadet i Danmark Forholdet ved den af ham besörgede Udgave af den plattydske Oversættelse af jydske Lov, hvis Titel, Dedication til Kongen og Fortale den hertugelige Regjering har forlangt omtrykt; til at dække sine Bekostninger herved beder han om et Laan af 500 Daler. — *Colding*, den 3. Decembris. (Tydsk.)

N. Falck, Staatsb. Mag. 9. B. S. 810—813.

6. Decbr. [4459.] Kong Christian IV.s Forordning, at den kongelige Embedsmand paa Island aarligen skal, med 24 af ham selv udnævnte Dannemænd, undersöge Laugmændenes Domme, og underkjende dem hvis de befindes urigtige. — *Koldinghus Slot*, d. 6. December.

M. Ketilson, Forordn. til Isl. 2. D. S. 189—190.

9. Decbr. [4460.] Kongens Brev til M. Anders Sörensen Vedel at "forfæste" Malte Kirkes Tiende til Thomes Juel, Eier af Estrup. — D. 9. Decbr.

Udt. i C. F. Wegener, om A. S. Vedel. 2. Udg. S. 233.

11. Decbr. [4461.] Kong Christian IV.s Mandat, at Adelige ikke maae boe i Oldesloe, eller der kjöbe Eiendomme, med mindre de forpligte sig til "bürgerliche Schuld und Pflicht zu leisten". — *Schlosse Coldingen*, den Eilften Decembris. (Tydsk.)

Corpus Constit. Regio-Holsat. 3. D. S. 1154—1155.

12. Decbr. [4462.] Brev fra Rigsraad Jörgen Rosenkrantz til hans Sön Holger i Wittenberg, hvori han dadler ham for et Stridsskrift, han havde skrevet mod en Calvinist i Heidelberg, og beder ham takke Dr. Samuel Huberus for en Bog, han havde dediceret ham. (Jvf. Nr. 4455.) — *Colding*, den 12. Dec.

P. F. Suhms nye Saml. 3. B. S. 39—40.

14. Decbr. [4463.] Mester Anders Sörensen Vedel, Domdegn i Ribe Domkirke, fik Confirmation paa et Mageskifte-Brev, dat. Ripis 19. October 1593, hvorved Kapitlet i Ribe bevilger ham en Kapitlets Gaard i Ribe næst op til hans egen, for en anden hans Gaard i Stenbodegaden. — *Coldingæ*, 14. Decbr.

Udt. i C. F. Wegener, om A. S. Vedel. 2. Udg. S. 211—212.

[4464.] Skolelov for Kolding Skole, udstedt af J(ENS) S(ÖRENSEN) HARTHE, Sognepræst, A(NDERS) MICHELSEN, Capellan, og J(ENS) K(NUDSEN) BUCH, Rector. 1593.
Udt. i J. J. Fyhn, Efterretn. om Kolding. S. 153—154. (Originalen er paa Latin.)

[4465.] JEHAN HOTMANS Skrivelse til Christian Barnekow, hvori han omtaler, at en Deel af hans Faders Værker er tilegnet Kongen af Danmark. — *Basle*, (uden Dag). (Fransk.)
Brudst. i P. Wieselgren, De la Gard. Archiv. 5 D. S. 124—125.

1594.

1594.

[4466.] DAVID CHYTRÆUS ad Christianum Barnekow scribit de literis procerum aliquot regis Poloniæ aliisque rebus, forsan ex navi Rostockiensi, quæ 18. Januar. ad Bornholmiam naufragium fecerat, servatis, vel mittendis vel tantisper custodiendis. — Die Concordiæ et Constantiæ, qua Lutherus ante 48 annos ex his terris discessit. 18. Febr.
P. Wieselgren, De la Gard. Archiv. 5. D. S. 127.

[4467.] DAVID CHYTRÆUS in literis ad Dr. Philippum Marbachium, Prof. Argentoratensem, datis, inter alia scribit, Christianum IV., octodecim annos natum, sequenti æstate coronandum esse dici. — Postridie Matthiæ. 25. Febr.
J. Fechtius, hist. eccl. sec. XVI. suppl. p. 743—744.

[4668.] Kong CHRISTIAN IV. og tilforordnede Regjerings-Raad, NILS KAAS, JÖRGEN ROSENKRANTS, STEN BRAHE og MANDERUP PARSBERG, tilmelde Casper Marckdaner, Embedsmand paa Koldinghus-Slot, at Marine Thammisis, Enke efter en Kulbræder, maatte boe frit i et Huus i S. Jørgens Gaard ved Slottet. — *Koldinghusz Slott*, thend 28. Februarii. 28. Febr.
Danske Mag. V. S. 151.

[4469.] Kong CHRISTIAN IV.s Skrivelse til Keiseren om nogle med hans Moder opstaaede Tvistigheder, navnlig angaaende Fyrstendömmernes Deling med hans Brödre, som Kongen önsker at undgaae og derfor vil have udsat til deres Myndighed, m. m. — *Coldingen*, den 2. Martij. (Tydsk.) 2. Martii.
Erwiedrigter Bericht, warumb Hertzog Jochim Ernst etc. 1668. fol. N3—O1.

[4470.] Kong CHRISTIAN IV.s Confirmation paa Anordningen om Stolestade i Kolding Kirke (dat. dom. palm. 1588; jvfr. Nr. 4077). — *Koldinghuus*, den 2den Martii. 2. Martii.
Udt. i J. J. Fyhn, Efterr. om Kolding. S. 191.

[4471.] GUDMEHERREDS TINGS Vidne om 12 Eiere, opkrævede af Christoffer Valchendorff til Glorup, deres Ed angaaende Veien over Spangemarck fra Suininge til Elderup, Brenderup og Rygaardt. — Thorssdagenn thend 7. dag Martii. 7. Martii.
Aktst. etc. udg. af Fyens lit. Selsk. 1. Saml. S. 172—173.

[4472.] Kong CHRISTIAN IV.s RETTERTINGS Dom i en Sag mellem Mortthen Nielsenn, Ridefoged paa Nykiöbing Slot, og Frantz Urne, angaaende et Gaardsalg i Assens, (cfr. Nr. 4354). — *Wor Gaardt Thriggewellde*, thenndtt 13. Martii. 13. Martii.
Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 4. Saml. S. 386—392.

1594. 16. Martii. [4473.] Forbund mellem Pfalzgreverne FREDERIK og JOHANNES af Rhin, Markgrev GEORG FREDERIK af Brandenburg, Hertug FREDERIK af Wirtenberg og Markgrev ERNST FREDERIK af Baden, om, med fælleds Anstrengelser, og med muligt Tilskud fra Danmark, Holsten, Pommern etc., at opretholde deres Rettigheder i religieus og politisk Henseende. — *Heilbronn*, den sechzehenden Monats Marts. (Tydsk.)

J. C. Lünig, Teutsch. Reichsarch. (Vol. V.) Pars Spec. I. S. 257—260.

30. Martii. [4474.] Brev fra Rigsraad JÖRGEN ROSENKRANTS til hans Sön Holger i Wittenberg, hvori han dadler ham for hans Misfornöielse over en Epistel, som D. Niels Krag havde skrevet til ham foran i en Bog, han havde dediceret ham; tillige sender han ham Jydske Lov, som er den Lov, "vi almindelig fölge" ved Kongens Retterting. — *Kjöbenhavn*, den 30. Martii.

P. F. Suhms nye Saml. 3. B. S. 40—41.

4. Aprilis. [4475.] Kong CHRISTIAN IV.s Qvittering til Gert Rantzou, Embedsmand paa Slottet Haderslöffhusz, for at han havde aflagt rigtigt Regnskab for Indtægt og Udgift af Kronborg-Lehns Indkomster fra 26. Martii 1584, da han dermed blev forlehnet efter Johan Due til Kullebierg, og til 24. Maji 1590, da han overleverede Slottet til Steen Maltesen. — *Hafniæ*, 4. Aprilis.

Danske Mag. IV. S. 109—110.

4. Aprilis. [4476.] JENS NELSENN FYRBÖDERS Gavebrev til de fattige Huusarme i Kjöbenhavn paa en liden Vaaning i Kattesund. — *Köybenhaffnn*, thennd 4. Aprill.

Hofman, Fundationer. T. X. S. 266.

14. Aprilis. [4477.] Protestation, udstedt af MICHEL BOIE, Præst i Wilster, JACOBUS TILINGK, Amtskriver, og ENGEL LÜTTKEN, Landskriver i Cremper Marsk, som Kirkevisitatorer paa Amtmandens og Provstens Vegne, i Anledning af Pastor Johan Schubes Antagelse til Præst i Brockdorf, angaaende det foretagne Salg af Kirkejorder. (Jvf. Nr. 4338.) — Ahm Sondage Misericordias domini. (Plattydsk.)

Archiv für Staats- und Kirchengesch. der Herzogth. 3. B. S. 311—312.

25. Aprilis. [4478.] Kong CHRISTIAN IV.s Brev til Lehnsmanden paa Island, Hendrich Krag, hvorved det tillades Sognepræsterne paa Öen at give Aflösning i Hoersag; tillige befales han at indberette, hvorledes det forholder sig med den Tiende, som siges at blive æsket af Præsterne i Borrigfior (Borgefjords Syssel) i Skalholt Stift. — *Kiöbenhaffn Slott*, d. 25. Aprilis.

Finni Johannæi Hist. Eccl. Isl. T. III. p. 52—53. M. Ketilson, Forordn. til Isl. 2. D. S. 191—192.

25. Aprilis. [4479.] Kong CHRISTIAN IV. befaler Lehnsmanden Henrich Krag at nedsende til Omstöbning det i Klostrene paa Island værende gamle Tin og Kobber, samt at paasee at de Tydske, som fiske under Landet, ikke egenmægtigen straffe og tage Böder af Indbyggerne paa Öen. — *Kjöbenhaffn Slot*, d. 25. Aprilis.

M. Ketilson, Forordn. til Isl. 2. D. S. 193—195.

26. Aprilis. [4480.] Kong CHRISTIAN IV.s Stævning til Hendrik Lycke til Offuergaard, Embedsmand paa Wordingborg Slot, om at möde i Kjöbenhavn d. 26. Mai, i en Sag angaaende Arv efter afgangne Fru Sitzelle Oxe. — *Kiöpnehaffnn Slott*, thend 26. Aprilis.

Ryge, P. Oxes Levnet. S. 426—427.

27. Aprilis. [4481.] Anordning, udstedt af LODVIG MUNCH til Nordland, Befalingsmand over Trundhiems Lehn, samt residerende Canniker hos Trundhiems Domkirke, paa Kongens gode Behag, angaaende Erlæggelse af Fiske-Tiende til Sognepræsterne i Stiftet. — *Trundhiem*, den 27. April.

H. Paus, kgl. Forordn. for Norge. S. 775—776.

[4482.] Kong Christian IV. befaler Lehnsmanden Henrich Krag, at paasee, "at "de engelske Dugger", som fiske under Island, ikke drive Handel paa Öen, da dette strider mod de mellem Danmark og England bestaaende Tractater. — *Kiöbenhafn Slot*, dend 30. Aprilis. 1594. 30. Aprilis.

M. Ketilson, Forordn. til Isl. 2. D. S. 195—196.

[4483.] Valdemar Parsberg fik Fölgebrev til Bönderne i Riberhuus Lehn. — D. 20. Mai. 20. Maji.

Udt. i C. F. Wegener, om A. S. Vedel. 2. Udg. S. 194.

[4484.] Beretning fra Georg Ludevig, Landgreve af Leutenberg og Præsident i Rigs-Hof-Retten, samt Rudolph Caraduxen, Dr. Juris samt Rigs-Hof-Raad, om deres Forsög at bilægge den mellem Kongens og Enkedronningens af Danmark Gesandter opkomne Tvistighed, angaaende deres Sessionsrang paa Rigsdagen, hvilken Strid saaledes blev afgjort, at Enkedronningens Gesandter gav efter for den ene Gang, "den keiserlige Majestæt til underdanigst Ære", dog med Forbehold af Enkedronningens retmæssige Fordringer. — *Regensburg*, den 4. Monaths-Tag Junii nach dem corrigirten Calender. (Tydsk.) 25. Maji.

J. C. Lünig, Collectio nova. II. Th. col. 913—916.

[4485.] Kong Christian IV.s Rettertings Dom (i hans egen Nærværelse), hvorved i en Sag mellem Fru Mette Wogensflitt, Claus Skeels Efterleverske, paa den ene, og Albritt Windt til Ullerupgaardt, Jacop Windt, Hendrick Windt til Grundett med flere Claus Skeels Arvinger paa den anden Side, den af hende i Boet indförte Brudeskat (Medgift) regnes for Arvegods og tilstaaes hende forlods af Boet. — *Kiöbnehaffn Slaatt*, thenn 28. Maii. 28. Maji.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 4. Saml. S. 393—395.

[4486.] Kong Christian IV.s Rettertings Dom (i hans egen Nærværelse) i en Sag mellem Jomfruerne Merrethe og Margrethe Griis til Joensrödt og Oluff Gulldbrandsen, angaaende Gyldigheden af et af dennes Hustrues, Fru Annes, förste Mand Bentt Griis til Stroxö i Sverrig udstedt Morgengavebrev. — *Kiöbnehafen Slaatt*, thenn 28. Maii. 28. Maji.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 4. Saml. S. 395—398.

[4487.] Kong Christian IV. og tilforordnede Raad, Nils Kaas, Jörgen Rosenkrantz, Steen Brahe og Manderup Parsberg, paalægge Christoffer Walckendorff, Embedsmand paa Helsingborg Slot, og Torben Madtzen til Heszleholm at beramme et Möde mellem de gode Mænd, der skulle dömme angaaende Markeskjellet mellem Broby, Tydinge og Oderup, for at der kunde blive Ende paa den langvarige Strid derom med Jörgen Daa til Snedinge. — *Kiöpnehaffn Slott*, thend 30. May. 30. Maji.

Nye D. Mag. I. S. 174—175.

[4488.] Kong Christian IV.s Rettertings Dom (i hans egen Nærværelse), hvorved stadfæstes en Kjöbenhavns Bytings Dom i en Gjeldssag mellem Jörgenn Matzenn Skredder, Borger i Kjöbenhavn, og Sier Nilausenn paa hans Hustrues Vegne. — *Kiöbnehaffn Slaat*, thenn 30. Maii. 30. Maji.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 4. Saml. S. 398—400.

[4489.] Kong Christian IV.s Rettertings Dom (i hans egen Nærværelse) i en Sag, hvorunder Lauritz Ebbesenn til Thullstrup tiltaler Peder Munck i Westerrisse, Matz Nillsenn i Nerrilldt m. fl. for en Gaard i Sall, hvorpaa hans Fader havde havt Skjöde, men som i hans umyndige Aar var ham frakommen, og som den nuværende Besidder vil tilholde sig ved Hævd. — *Kiöbnehaffn Slaatt*, thenndtt 30. Maii. 30. Maji.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 4. Saml. S. 400—405.

1594. 31. Maji. [4490.] Kong CHRISTIAN IV.s RETTERTINGS Dom i en Sag, hvorunder Anders Dresselberg indanker en Viborg Landstings Dom, hvorved han som Riber-Capitels Provst var frakjendt Jus Patronatus til Stabye Kirke, og dette tilkjendt Jacop Seefelldt paa Mariager Klosters Vegne, til hvilket Kloster denne Kirke af Biskop og Capitel i Ribe var mageskiftet for Lönborg Kirke. — *Kiöbenhaffnn Slaat*, thenn 31. Maii.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 4. Saml. S. 406—410.

3. Junii. [4491.] Kong CHRISTIAN IV.s RETTERTINGS Dom i en Sag, hvorunder Oluff Hansenn, Borger i Othensse, tiltaler Hans Urne til Dreybyegaardt for at have overfaldet ham med Hug og Slag, da han forlangte et Tilgodehavende af ham. — *Kiöbnehaffn*, thenn 3. Junii.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 4. Saml. S. 411—415.

3. Junii. [4492.] Kong CHRISTIAN IV.s RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse) i en Sag mellem Mogenns Göe til Bremmersuolldt paa den ene, og Hendrich Löcke til Offuergaardt, Johann Rudt til Mögellkier, Johann Barneckow til Niellstrup, Frederich Quitzou til Quitzouhollm, Christiann Barneckou til Bierckhollm og Fru Metthe Rudt til Aagaardt, Hendrick Gyllденstierns Efterleverske, paa den anden Side, angaaende Arv efter Fru Citzelle Oxe, (Erik Podebusks Efterleverske). (Jfr. Nr. 4489.) — *Kiöbnehaffn Slaat*, thenn 3. Junii.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 4. Saml. S. 415—420.

4. Junii. [4493.] Kong CHRISTIAN IV.s RETTERTINGS Dom, hvorved i en Arvesag mellem Christoffer Billldt til Sonnerup paa den ene, og Lauge Beck til Förslöff, Jacob Grubbe til Rögelle, Niells Arnfelldt til Gunderthued og Fru Ellsebe Grubbe paa den anden Side, et foretaget Arveskifte efter Fru Rigitze Grubbe, Erick Ugerups Efterleverske, henvises til ny Foretagelse af Samfrænder. — *Kiöbnehaffn Slaatt*, thenn 4. Junii

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 4. Saml. S. 420—423.

6. Junii. [4494.] Kong CHRISTIAN IV.s RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse) i en Sag mellem Mogenns Göe til Bremmersuolldt, Johann Rudt til Mögellkier, Fru Metthe Rudt, Hendrick Gylldenstierns Efterleverske, Johan Barneckou til Niellstrup, Frederich Quittzou til Quittzouholm og Christian Barneckou til Bierckholm, paa den ene Side, og Jomfru Ingeborg Billde til Egede paa den anden, angaaende Gyldigheden af et af afgangne Erick Podebusk til Bistrup hans afgangne Hustru Fru Citzelle Oxe givet Morgengave-Brev. — *Kiöbnehaffn Slaat*, thenn 6te Junii.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 4. Saml. S. 423—430.

7. Junii. [4495.] Kong CHRISTIAN IV.s Bevilling, at Sognepræsten til St. Nicolai Kirke i Svendborg, istedenfor de Penge og Korn, som han hidtil havde havt aarlig af Sognepræsten til Kirkeby og Lunde Sogne, maa lade oppbære Afgiften af Kronens Part af Korntiende i fornævnte Kirkeby Sogn i Fyen. — *Kiöbenhafn Slot*, den 7de Junii.

Hofman, Fundationer. T. VI. S. 53—54.

7. Junii. [4496.] Forlig inden Kong CHRISTIANS IV.s RETTERTING (i Kongens egen Nærværelse) i en Sag mellem Hendrick Löcke til Offuergaardt, Johann Rudt til Mögellkier, Johan Barnekou til Nielstrup, Frederich Quidtzou til Quidtzouhollm, Christian Barneckou til Bierckhollm og Fru Metthe Rudt, Hendrick Gylldenstierns Efterleverske, angaaende Arv efter afgangne Fru Citzelle Oxe. — *Kiöbnehaffnn Slaatt*, thenn 7. Junii.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 4. Saml. S. 431—432.

[4497.] JACOBUS, rex Scotorum, omnibus regibus, principibus etc. Jodocum du Cellier, Antuerpensem, capitaneum pedestris cohortis, et sponsam eius Christianam Mandix, Flensburgensem, commendat, liberumque in suas terras aditum ut iis permittant, rogat. — *E regia nostra Sanctæ Crucis*, xv die mensis Junii. 1594. 15. Junii.

O. H. Moller, Nachr. von der Kirche zu St. Johannis in Flensburg und deren Pastoribus. Pag. 19—20.

[4498.] Kong CHRISTIAN IV.s Anordning, at Udlændinger, som have taget Borgerskab i Kjöbstæderne, skulle, naar de ville udföre Korn og andre Varer toldfrie af Riget, afgive for Kongens Embedsmand og Borgemester og Raad deres Forsikkring om, at Korn og Varer höre dem selv til, og ikke ere indkjöbte for fremmede Penge. Undertegnet af de tilforordnede Regjeringsraader: Niels Kaas, Jörgen Rosenkrantz, Steen Brahe og Manderup Parsberg. — *Kiöffuinhaffn Slott*, then 18. Junii. 18. Junii.

P. Friis Edvarsen, Underr. om Schielschiör. S. 505—507.

[4499.] VALDEMAR PARSBERG fik Forlehningsbrev paa Riberhuus. — D. 18. Juni. 18. Junii.

Udt. i C. F. Wegener, om A. S. Vedel. 2. Udg. S. 194.

[4500.] ALBERT FRIIS fik Forlehningsbrev paa Vestervig Kloster. — D. 18. Juni. 18. Junii.

Udt. i C. F. Wegener, om A. S. Vedel. 2. Udg. S. 194.

[4501.] Kong CHRISTIAN IV.s Forlehningsbrev til Hans Lindenov paa Hammerhuus Slot og Lehn. — 20. Juni. 20. Junii.

Brudst. og Udt. i Hübertz, Aktst. til Bornholms Hist. S. 519—520.

[4502.] KONGEN befaler sine Undersaatter af Adel, Geistlighed og Borgerstand at meddele Dr. *Niels Krag*, som har paataget sig des danske Historie at beskrive, Udskrifter og vis Besked om Documenter og Antiquiteter, som kunne findes hos dem. — D. 29. Juni. 29. Junii.

Udt. i C. F. Wegener, om A. S. Vedel. 2. Udg. S. 193—191.

[4503.] ABELIS BERNERI Lubicensis ad Petrum Severinum literæ, de rebus domesticis et exteris. — *Slesvici*, 29. Junii. 29. Junii.

Dän. Biblioth. 8. Stück. S. 485—490.

[4504.] Keiser RUDOLPH II. befaler Hertug Henrich Julius af Brunsvig-Lüneburg og Hertug Ulrich af Meklenburg, keiserlige Commissarier i den mellem Kongen af Danmark og hans yngre Brödre verserende Arvetvistighed, at söge at bilægge denne paa en fredelig Maade, og at indsende Beretning om Sagen til Keiseren. — *Regensburg*, den 1. Tag Julii. (Tydsk.) 1. Julii.

J. C. Lünig, Collectio nova. II. Th. col. 915—916.

[4505.] Keiser RUDOLPH II.s Svar paa Kong Christian IV.s trende Skrivelser, dat. Colding d. 3. Marts s. A., hvoraf den ene angik Kongens Sendelse af Gesandter til Rigsdagen; den anden Kongens Önske om at aabne en venskabelig Correspondence med det österrigske Huus, især med Keiseren og med den nederburgundiske Statholder Erkehertug Ernst; den tredie Kongens Arve-Trætte med sine yngre Brödre, hvilken Sag Keiseren beretter at have henviist til Hertugerne af Brunsvig-Lüneburg og Meklenburg som Commissarier. — *Regensburg*, den 12. Julii. (Tydsk.) 2. Julii.

J. C. Lünig, Collectio nova. II. Th. col. 917—918.

[4506.] Forlig mellem NIELS BILDT til Ravnholt, Hövedsmand paa Gulland, og CHRISTOFFER VALKENDORFF til Glorup, Hövedsmand paa Helsingborg angaaende Gjærder, Vandlöb o. s. v. mellem Glorup Enemærker og Rygaards Mark. — *Glorup*, den 6te Juli. 6. Julii.

Udt. i Aktst. etc. udg. af Fyens lit. Selsk. 1. Saml. S. 173.

1594. 13. Julii. [4507.] Kong Christian IV.s Befaling til Dom-Capitlet i Schleswig, at möde paa den til Flenszburgk d. 9. Septembr. berammede Land-Dag. — *Schlosse zu Copenhagen*, den 13. Julii. (Tydsk.)

J. F. Noodt, Beyträge. 2. B. S. 386—387.

16. Julii. [4508.] Enwoldt Krusse tilkjendegiver Borgemestere, Raadmænd, Toldere, Sisemester og Byfoged i Aarhus, at Peder Christenssen, Raadmand i Aarhus, er af Kongen tilbetroet at forhöre og qvittere Toldernes, Sisemesternes og Byfogdernes Regnskaber i Nörre Jylland, samt at oppebære den aarlige Byskat. — *Kiöpnehaffn*, thenndt 17. July.

Hüberts, Aktst. vedk. Aarhus. I. S. 224—225.

26. Julii. [4509.] Kong Christian IV. og tilforordnede Raad, Jörgen Rosenkrantz, Sten Brahe og Manderup Parsberg, befale Christoffer Valckendorff til Glorup og Albertt Friisz til Harritzkier, naar de komme til Kjöbstaden Wisby paa Gottland at drage Omsorg for, at Dorritte Hanszdaatter, Enke efter Superintendent paa Gottland M. Peder Hansen, erholder hvad hende i Naadsens Aaret tilkommer, da en tidligere Befaling desangaaende til Niels Bild, Embedsmand paa Wiisborg Slot, intet skal have udrettet. — *Kiöpnehaffn Slott*, thend 26. Julij.

Nye D. Mag. I. S. 176.

27. Julii. [4510.] Kong Christian IV.s Instruction for Christoffer Walkendorp til Glorup, Embedsmand paa Helsingborg Slot, og Albret Friis til Hariidzkier, Embedsmand i Westeruiig Kloster, der af Kongen sendtes til Gotland og Boringholm for at holde Retterting, samt undersöge forskjellige Forhold i disse Lande. — *Haffniæ*, 27. Julij.

Hüberts, Aktst. til Bornholms Hist. S. 520—524.

31. Julii. [4511.] Klagemaal, som paa Rigens Raads Vegne blev fört over M. Isaach Grönnebech, Sognepræst til St. Nicolai Kirke i Kjöbenhavn, paa Universitatis Consistorio af Rigets Kantsler *Arild Hvitfeld* angaaende offentlig fremsatte Lærdomme mod den Augsburgske Confession, med Forlangende af hans Revocation til Superintendenten D. Peder Vinstrup. — *Kiöbenhaffn*, den 31. Julii.

Danske Mag. I. S. 82—84.

31. Julii. [4512.] Kongelig Bestalling for Dr. Niels Krag som Historiograph; han skulde i en Tid af sex Aar forfatte Danmarks Historie paa Latin mod en aarlig Lön af 500 Rigsdaler og 100 Rdl. til tvende Medhjelpere. — 31. Julii.

Udt. i C. F. Wegener, om A. S. Vedel. 1. Udg. S. 201. 2. Udg. S. 195.

c. 10. Aug. [4513.] Vidnesbyrd af 8 Mænd i Ockersogn og 2 Mænd i Westremarckersogn om den aarlige Afgift i 30 Aar af Aakirckeby. — . . . . thenn 1. . . Augusti.

Hüberts, Aktst. til Bornholms Hist. S. 524—525.

17. Augusti. [4514.] Forpligtelse af Mester Isahach Grönnebech, Præst til Nicolai Kirke i Kjöbenhavn, til Peder Vinstrup, Superintendent i Sjellands Stift, at ville herefter lære overeensstemmende med den hellige Skrift, den augsburgske Confession og hendes Apologia, i Anledning af Rigets Kantsler, Arild Huitfelds Klage af 31. Juli. — *Kiöbenhaffn*, den 17. Augusti.

Danske Mag. I. S. 84—85. *Tydsk* Overs. i E. Pontoppidan, Ann. eccl. Dan. 3. Th. S. 525—526.

post 30. Aug. [4515.] Beretning om Prindsen af Skotland Frederick Henry Henry Fredericks Daab den 30. Aug. 1594 paa Sterling Slot, i Overværelse af, blandt andre, 2 Danske

Gesandter, om hvilke der berettes at de under Ceremonien havde siddet Kongen nærmest paa 1594.
venstre Haand, og givet til Faddergave 2 Guldkjeder, hver af 500 Croners Værdie, den ene post30. Aug.
til Dronningen, den anden til Prindsen. (Engelsk og Fransk.)

T. Rymer, Foedera, ed. G. Holmes. T. VII. P. 1. p. 157—158.

[4516.] Kong CHRISTIAN IV. indskærper *Thyge Brahe* at lade Hellig 3 Kongers 4. Septbr.
Capel i Roskilde istandsætte inden Juul, da han i modsat Tilfælde vilde lade sin Embedsmand paa Roskildegaard det reparere og strax forlehne en Anden med dette Capel og dets tilliggende Gods. — *Colding*, then 4. Septemb.

Danske Mag. II. S. 282.

[4517.] Brev fra Rigsraad JÖRGEN ROSENKRANTS til hans Sön Holger i Witten- 9. Septbr.
berg, hvori han strengt dadler ham, fordi han skal have forelsket sig i en Pige i Dr. Winzheims Svogers Franzii Huus. — *Flensborg*, den 9. Sept.

P. F. Suhms nye Saml. 3. B. S. 41—42.

[4518.] GREGERS JUEL til Westergaard, Landsdommer paa Langeland, mageskifter 15. Septbr.
til Hans Steensen til Steensgaard adskilligt Gods i Nörreherred paa Langeland (i Stoense, Snöde, Ennebölle, Tressebölle og Emmerbölle) imod Vederlag af Gods i Fodslette, Vesterby, Thorpe og Pederstrup i Sönderherred og i Lykkeby i Nörreherred. — *Steensgaard*, den 15. September.

Uddr. i Aktstykker etc. udg. af Fyens lit. Selsk. 2. Saml. S. 44—45.

[4519.] Fuldmagt, givet i Overværelse af WALDEMAR PARSBERG, Hövedsmand paa 18. Septbr.
Riberhuus, og af BORGEMESTER OG RAAD, til 12 Sognemænd af St. Catharinæ Sogn "at forordinere Stolestand til Huse og Gaarde i fornævnte Sogn, som ligger Eng til". — *Riber Raadhuus*, den 18. Dag Septembris.

P. Terpager, Rip. Cimbr. S. 372.

[4520.] DAVID WOLDERUS, Præst ved Petri Kirke i Hamburg, anbefaler Kong 20. Septbr.
Christian IV. sin forehavende Udgave af Bibelen paa tre Sprog, hvilken han vil tilegne Kongen og Hertug Johan Adolf. — *Hamburg*, 20. Septemb. (Tydsk.)

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 1. Th. S. 388—392.

[4521.] LUDVIG MUNCHS (Lehnsmand i Throndhjems Lehn) og Hustrues Elline 29. Septbr.
Marsvins Fundats for et Legat, stort 600 Rd., til Trondhjems Skole. — *Trondhjem*, St. Mikkels Dag, som er den 29de September.

L. Engelstoft, Univ. Ann. 1811. 1. B. S. 259—268.

[4522.] MICKELL IBSENN, Borger i Aarhus, kjendes, at Jordskylden af den Gaard 30. Octobr.
i Aarhus, han for sin, sin Hustrues og Barns Livstid har Brev paa af Abbedissen i Maribo Kloster, hvilken Borgemester og Raad i Byen havde fritaget dem for at erlægge, atter skulde svares til Byen, hvis Gaarden forinden kom ud af deres Besiddelse. — *Aarhus*, then 30. October.

Hüberts, Aktst. vedk. Aarhus. I. S. 225—227.

[4523.] Hertug JOHAN ADOLF, udvalgt Erkebisp og Bisp til Bremen og Lybek, 7. Novbr.
lover de Canonici ved Lybek Domkirke, som holde sig til den Augsburgske Confession, og have indgaaet Ægteskab, sin Beskyttelse. — *Oytin*, am Siebenden Nouembris. (Tydsk.)

Nordalbing. Studien. I. B. S. 90—91.

1594. 8. Novbr. [4524.] Kong CHRISTIAN IV. tillader *Thyge Brahe* at lade den överste Hvælving nedtage i Hellig tre Kongers Capel i Roskilde Domkirke, og igjen lade lægge Bjælker og Loft. *Hafniæ*, then 8. Novembris.

Danske Mag. II. S. 283.

post 10. Novbr. [4525.] Kongelig Bevilling, at Dr. PEDER WINDSTRUP, Superintendent over Sjellands Stift, maatte holde Liigtale og forrette Tjenesten ved Hack Wlffstands Begravelse i Skaane, uagtet det af Kong Frederik II. var befalet, at ingen Bisp eller Præst maatte i et fremmed Stift prædike eller gjöre andre Tjenester udi Kirken. — (Uden Sted og Datum.)

P. Friis Edvarsen, Underr. om Schielschiör. S. 422. (Hack Ulfstand döde 10. Novbr. og blev begravet 15. Decbr. 1594.)

21. Novbr. [4526.] Kong CHRISTIAN IV. forbyder, i Anledning af den Gullandske Almues Klager, Lehnsmanden, Landfogden og Slotstjenerne at drive Handel; ophæver forskjellige ulovlige Ydelser; og fritager Bönderne for alt Herregjæsteri, mod efter Kong Frederik II.s Brev at svare aarlig 20 Skippund smeltet Talg, m. m. Undertegnet af Regjeringsraaderne *Jörgen Rosenkrantz*, *Steen Brahe* og *Manderup Parszbierrig*. — *Kiöbinghaffn Slot*, den 21. Dag Novembris.

H. N. Strelow, den Guthilandiske Cronica. S. 285—292.

21. Novbr. [4527.] Privilegier, givne Borgerne i VISSBY STAD paa Gulland, undertegnede af Regjeringsraaderne Jörgen Rosenkrantz, Sten Brade, Manderup Parszbierrig. — *Kiöbenhaffns Slot*, den 21. Novembris Aar 1596 (sic).

H. N. Strelow, den Guthilandiske Cronica. S. 292—294. (Det angivne Aar er uden Tvivl en Trykfeil.)

21. Novbr. [4528.] Kong CHRISTIAN IV.s RETTERTINGS Dom i en Sag mellem Manderup Pasberg til Hagisholm, Hofmester, Regjeringsraad og Hövedsmand paa Skanderborg Slot, og Peder Jörgensenn Berg i Aarhuus, der ved Byting og Landsting var fordeelt for at have benyttet falsk Skjeppemaal. — *Kiöbnehaffnn Slaat*, thenn 21. Nouembris.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 4. Saml. S. 432—436.

24. Novbr. [4529.] Brev fra Rigsraad JÖRGEN ROSENKRANTS til hans Sön Holger i Wittenberg, om hans Undskyldning i Anledning af Rygtet, at han var forelsket i en Pige (s. Nr. 4517). — *Kiöbenhavn*, den 24. Nov.

P. F. Suhms nye Saml. 3. B. S. 42.

3. Decbr. [4530.] Hertuginde DOROTHEA af Lyneborgs Skrivelse til Niss Vestersen, hvori hun forsvarer Johannes Ottenssen for det ham efter Forlydende af Hans Blome til Schedorff paasagte Rygte, at han skulde have udbredt ærerörige Sagn om Blome og selv om Enkedronningen i Danmark. — *Winsen*, den 3. Dec. (Tydsk.)

Brudst. i P. Wieselgren, De la Gard. Archiv. 5. D. S. 154—155.

4. Decbr. [4531.] Kong CHRISTIAN IV. tillader Befalingsmanden Hans Lindenov at holde en Præst, en Bardskjer og en Rettermand paa Hammershuus med en Lön af 20, 22 og 20 Daler aarlig. — *Haffniæ*, 4. December.

Udt. i Hüberts, Aktst. til Bornholms Hist. S. 525.

5. Decbr. [4532.] Kong CHRISTIAN IV. befaler, at naar jordegne Bönder paa Borringholm ville pantsætte deres Gods eller kjende Lösen derpaa, dette da skal skee til Tinge. — *Haffniæ*, 5. Decembris.

Hüberts, Aktst. til Bornholms Hist. S. 525—526.

[4533.] JAMES MELVILLES Skrivelse til Christian Barnekow, hvori bemærkes at Svaret paa hans Brev er blevet sendt med Stuart. — 5. Dec. (Fransk.) 1594. 5. Decbr.

Brudst. i P. Wieselgren, De la Gard. Archiv. 5. D. S. 113.

[4534.] JAMES MELVILLES Skrivelse til Christian Barnekow, hvori meldes at hans Skrivelse har været Kongen (Jacob af Skötland) meget behagelig. — 21. Dec. (Fransk.) 21. Decbr.

Brudst. i P. Wieselgren, De la Gard. Archiv. 5. D. S. 113.

[4535.] Kong JACOBS (af Skotland) Skrivelse til Christian Barnekow, hvori Kongen takker for den gode Underretning (rapport) han havde givet Kongen af Danmark om den skotske Konge; i övrigt omtaler han en ny Sammensværgelse mod sin Person. — *De nr. palais*, ce XXII de Decembre. (Fransk.) 22. Decbr.

P. Wieselgren, De la Gard. Archiv. 5. D. S. 109—111.

[4536.] FOULLERII, secretarii Annæ, reginæ Scotiæ, ad Christianum Barnekow literæ, in quibus non pauca de rebus Scoticis inde a digressu Barnekowii refert, præsertim de tumultu Bothwelliano. — *Edinb.*, 25. Dec. 25. Decbr.

P. Wieselgren, De la Gard. Archiv. 5. D. S. 118—120.

[4537.] Ansögning fra BLASIUS EKENBERGER, Borger i Flensborg, til Kong Christian IV., Regjeringsraadet og Kongens Statholder i Hertugdömmerne om Understöttelse Anledning af den Gjeld, hvori han ved Udgivelsen af sin plattydske Oversættelse af jydske Lov og Hertug Johan Adolfs Forbud herimod, er kommen. (Jvf. Nr. 4425.) — Udateret. (Tydsk.)

N. Falck, Neues Staatsbürg. Mag. 6. B. S. 295—297.

[4538.] DAVID CHYTRÆUS ad Christianum Barnekow exemplum libri, "variorum itinerum delicias" continentis, regi Danorum ab editore Nathane, Chytræi fratre, dedicati, mittit.

Brudst. i P. Wieselgren, De la Gard. Archiv. 5. D. S. 126.

1595. 1595.

[4539.] Kong CHRISTIAN IV.s Befaling til (Lehnsmanden paa Antvorskov Slot), at Sognepræsten Hans Pedersen i Schielschör fremdeles skal nyde Kronens Anpart af Korntienden af Lille-Fuglede Sogn, undertegnet af de tilforordnede Regjeringsraader Jörgen Rosenchrands og Manderup Parsbierig. — *Kiöbenhavn Slott*, d. 11. Januarii. 11. Januar.

P. Friis Edvarsen, Underr. om Schielschiör. S. 537—539.

[4540.] SJELLANDSFAR-LANDSTINGS Dom i en Sag mellem Jenns Anderssenn og Margrette Oluffsdatter, begge i Smörumnedre, angaaende dennes, en gift Kones, Paateelse (ɔ: Sigtelse), at Förstnævnte "skulle beliggit hinde udi hans Bröd". — Onsdagenn denn 12. Januarii. 12. Januar?

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 4. Saml. S. 436—438. (Datum maa være urigtigt, da den 12. Jan. 1595 var en Söndag.)

1595. 12. Januar. [4541.] Domkapitlet i Ribe fik KONGENS Brev, at det skulde fremsende nogle, der skulde kalde M. Sören Christensen, Sognepræst i Helsingör, til Superintendent i Ribe Stift, isteden for M. Frants Nielsen, Lector i Roeskilde, som havde undslaaet sig. — *Hafniæ*, 12. Januarii.

C. F. Wegener, om A. S. Vedel. 2. Udg. S. 198.

28. Januar. [4542.] Dom af Laugmanden TIOSTEL BAARDSEN, afsagt i Overværelse af Axel Gyldenstierne, Peder Thot, Captin Diurhand og Carl Bruske, hvoryed Torbiörn Musetorp idömmes Böder for at have ligget i lös Levnet med sin Hustru, förend han lod sig ægtevie til hende. — Den 2den Sögen Dagen efter Sancti Pauls Dag.

H. Paus, kgl. Forordn. for Norge. S. 437—438.

4. Febr. [4543.] M. Laurits Ægidii, Sognepræst i Ribe, M. Peder Hegelund, M. Jens Sörensen, Sognepræst i Kolding, og Hr. Jens Farsen, Sognepræst i Veile fik KONGENS Brev, at de skulde begive sig til Kjöbenhavn, for af Raadet at erfare Kongens Villie [med Hensyn til Bispevalget i Ribe]. — *Hafniæ*, 4. Februarii.

C. F. Wegener, om A. S. Vedel. 2. Udg. S. 198.

5. Febr. [4544.] JOANNIS CASELII ad Huldericum, Frederici II. regis Daniæ filium, literæ, præcepta quædam et laudes continentes. — *Helmæstadio ex ac. Julia*, non. Febr.

J. Caselii epist. Cent. I. p. 345—352.

26. Febr. [4545.] Kong CHRISTIAN IV. befaler, at naar nogen af Kronens Bönder paa Samsöe döer og en Anden vil fæste Jord og Eiendom efter ham, da skal han af den Dödes Arvinger tilkjöbe sig Gaardens Bygninger for en af 4 uvillige Dannemænd fastsat Vurderingssum. — *Hafniæ*, 26. February.

Thurah, Beskr. af Samsöe. S. 88.

4. Martii. [4546.] Kong CHRISTIAN IV. forordner, at de, som lovligen ere blevne kaldede til Præster paa Island og af Befalingsmanden sammesteds confirmerede, ikke skulle fortrænges af dem, som ved vrang Underviisning maatte erhverve Kongens Brev paa deres Kald. — *Kiöbenhauffn Slot*, dend 4. Martii.

Finni Johannæi Hist. Eccl. Isl. T. III. p. 53—54. M. Ketilson, Forordn. til Island. 2. D. S. 196—199.

4. Martii. [4547.] Kong CHRISTIAN IV. tilsender Hendrich Krag og begge Superintendenterne paa Island sin Forordning af samme Dag, angaaende Præstekaldenes Besættelse. — *Kiöbenhaffn Slott*, d. 4. Martii.

Finni Johannæi Hist. Eccl. Isl. T. III. p. 54—55. M. Ketilson, Forord. til Isl. 2. D. S. 199—201.

5. Martii. [4548.] VOLDEMAR PARSBERG fik Brev paa Kongens Vegne at udbetale til M. Laurentius Ægidii, Sognepræst i Ribe, M. Jens Harte, Sognepræst i Kolding, og Hr. Jens Farsen, Sognepræst i Veile, 40 Daler for hvad Bekostning de havde havt paa deres Reiser til Kjöbenhavn i Anledning af Bispevalget for Ribe Stift. — 5. Marts.

Udt. i C. F. Wegener, om A. S. Vedel. 2. Udg. S. 198.

6. Martii. [4549.] KONGELIG BEFALING til Anders Vedel, at udlevere de Embedsbreve, som maatte findes mellem den afdöde Superintendent M. Hans Laugesens Papirer, til M. Peder Hegelund, som nu er udnævnt til hans Efterfölger. — D. 6. Marts.

Udt. i C. F. Wegener, om A. S. Vedel. 2. Udg. S. 198—199.

[4550.] Kong CHRISTIAN IV. befaler Hendrich Krag at forhjelpe Islænderen Peder Poffvelsen til sin Ret, og i övrigt at gjöre sin Pligt som Befalingsmand paa Island. — *Kiöbenhafn Slot*, d. 10. Martii. 1595. 10. Martii.

Finni Johannæi Hist. Eccl. Isl. T. III. p. 76—77. M. Ketilson, Forordn. til Isl. 2. D. S. 202—204.

[4551.] Kong CHRISTIAN IV. befaler Valdemar Parsberg, Lehnsmand paa Riberhuus, at affordre M Anders Vedel de gamle Breve og Documenter, som han deels skal have bekommet af den afgangne Kantsler Niels Kaas, deels andensteds i Riget indsamlet, og indsende dem til Regjeringsraadet, for at de kunde blive afleverede til D. Niels Krag, hvem det er blevet betroet at skrive den danske Historie. — *Hafniæ*, 10. Martii. 10. Martii.

C. F. Wegener, om A. S. Vedel. 2. Udg. S. 199—200.

[4552.] CHRISTEN JENSEN AALBORG, Borger i Kjöbenhavn, hans Gavebrev paa 1000 gode gamle enkelte Daler, for hvis Renter der ugentlig skulde uddeles Bröd til fattige Folk i Kjöbenhavn. — *Kiöbenhafn*, den Tiende Dag udi Martii Maanet. 10. Martii.

Hofman, Fundationer. T. X. S. 266—268.

[4553.] Kong CHRISTIAN IV. stadfæster Valget af M. Peder Hegelund til Superintendent i Riber Stift. — *Hafniæ*, 13. Marts. 13. Martii.

Udt. i C. F. Wegener, om A. S. Vedel. 2. Udg. S. 199.

[4554.] BORGEMESTERE OG RAAD i Kjöbenhavn tilstaae, at de af Christen Jensen Aalborg have modtaget hans Gavebrev af 10. Martii 1595 (s. Nr. 4552) tilligemed Fattigforstandernes Gjenbrev derpaa, samt meddele bemeldte Christen Jensen Aalborg en Vidisse af hans Gavebrev. — *Kiöbenhafn*, dend 21. Dag Martii. 21. Martii.

Hofman, Fundationer. T. X. S. 266—268.

[4555.] Kong CHRISTIAN IV.s RETTERTINGS Dom i en Sag, hvorunder Erick Billde til Gröffthebierge stævner Hans Persenn i Kiellstrup til at fyldestgjöre ham en ham ved Fyenbo Landsting overgaaet Fældingsdom, fordi han med andre Sandemænd havde qvitsvoret Niells Skriffuere i Hiebo for Vold, uanseet dennes egen Forpligtelse at ville lide for Vold, hvis han ikke inden en vis Tid skaffede nogle Documenter tilveie, hvilket ikke var skeet. — *Kiöbenhaffen*, thenn 28. Martii. 28. Martii.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 4. Saml. S. 439—444.

[4556.] Dronning ANNA af Skotlands Skrivelse til Christian Barnekow, med venskabelig Tak for beviste Tjenester og Opmuntring til at vedblive at vise dem fremdeles; i övrigt henviser hun til sin Secretær Foulers Skrivelse. — *Holyrudhous*, 30. Mars. (Fransk.) 30. Martii.

P. Wieselgren, de la Gard. Archiv. 5. D. S. 112.

[4557.] M. ANDERS SÖRENSEN VEDEL tilkjendegiver Valdemar Parssberg, Lehnsmand paa Riberhuus, at han har modtaget det af denne tilsendte kongelige Brev (jvf. Nr. 4551), og erklærer at han vil efterkomme Begjeringen, ved efterhaanden at levere Afskrifter af sine historiske Documenter; hvad han har faaet fra Niels Kaas og fra Klostre og Capitler er ikke meget; o. s. v. — Udateret. fin. Martii.

C. F. Wegener, om A. S. Vedel. 1. Udg. S. 206—207. 2. Udg. S. 200—201.

[4558.] M. ANDERS SÖRENSEN VEDELS Brev til Albret Friis, omtrent af samme Indhold som det næsten samtidige under Nr. 4557 meddeelte Brev til Valdemar Parsberg, hvortil er tilföiet Anmodning om at tale hans Sag for Regjeringsraadet. — (Udateret.) fin. Martii.

Udt. i C. F. Wegener, om A. S. Vedel. 1. Udg. S. 208—209. 2. Udg. S. 202.

1595. 18. Aprilis. [4559.] Fordrag mellem Stalleren HERMEN HOYER og LANDSKABET EIDERSTED, angaaende Stallerens Tjeners og Taxationsmændenes Betaling, samt Kost og Tæring for Executionsforretninger. — Am Charfreitage. (Tydsk.)

Corpus Statutor. Slesvicens. I. B. S. 212—218.

24. Aprilis. [4560.] Kong CHRISTIAN IV.s Befaling til Ditlev Holk at tage Stævning over Erik Lange, der var forlehnet med Bygholm Slot og Lehn paa Livstid, til förstkommende Herredag, for at lade paakjende, om han ei havde forbrudt sit Lehn, da han opholdt sig uden Riget for Gjeld og lod sine Creditorer oppebære Indkomsten, heller ikke holdt Rostjenesten af Lehnet, eller forsvarede Kronens Bönder. — D. 24. Aprilis.

Udt. i Danske Mag. III. S. 17.

2. Maji. [4561.] Keiser RUDOLF II. gjentager alvorligt sin Formaning til Hertug Johan Adolf at forlige sig med Hertug Hans den yngre angaaende den Oldenborgske Expectance og Arvehyldingen, da Keiseren ellers er betænkt paa at lade Sagen afgjöre ved Retten. (Jfr. Nr. 4241 og 4446.) — *Prag*, den 12. May. (Tydsk.)

Wahre Vorstell. der nähern Succession-Rectens Herts. Joachim Ernsten etc. 1668. Beyl. S. 26—27.

5. Maji. [4562.] Kong CHRISTIAN IV.s RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse), hvorved Fru Karinne Krabbe, Falck Göes Efterleverske, kjendes berettiget til at disponere over en Diamant, som Erick Lange havde pantsat i Lybek, og hun derefter indlöst, for at erholde nogen Godtgjörelse for en stor Summa, som hendes afdöde Mand ifölge Forlöfte havde maattet udbetale for Erick Lange. — *Kiöbnehaffn Slaatt*, thenn 5. Maii.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 4. Saml. S. 441—447.

8. Maji. [4563.] Kong CHRISTIAN IV. befaler, at der paa de 3 Bededage, d. 4., 5. og 6. Aug., som han i Anledning af den i Rigerne herskende Dyrtid og Pest samt andre heftige og farlige Sygdomme har anordnet for Island, ikke maa holdes Ting eller Stævne, eller anden verdslig Forsamling eller Handling paa denne Öe. — *Kiöbenhaffn Slot*, den 8de Maii.

M. Ketilson, Forordn. til Isl. 2. D. S. 201—202.

10. Maji. [4564.] CONSISTORII Dom over M. Jon Jenssön Koldingh (*Jonas Coldingensis*), Sognepræst i Gramsted (nu Anst) Sogn i Nörre Jylland, i Anledning af formeentlige Fornærmelser mod Sverrig i en af ham udenlands udgiven Bog, "Daniæ descriptio nova". — *Consistorii husz*, Löffuerdagen nest for Dominica Jubilate, som waar den 10. Maji.

J. Baden, Universit. Journ. 2. Aarg. S. 113—115. Udt. i J. J. Fyhn, Efterr. om Kolding. S. 105.

15. Maji. [4565.] Kong CHRISTIAN IV. befaler Caspar Markdaner, Lehnsmand paa Koldinghuus, og Superintendenten i Ribe at entledige Mag. Jonas Kolding, Præst i Andst, fra sit Prædikeembede og beskikke ham en Kapellan til dets Besörgelse. — 15de Maii.

Udt. i J. J. Fyhn, Efterr. om Kolding. S. 105.

20. Maji. [4566.] Kong CHRISTIAN IV.s Forordning, at Vrag, som indkommer under Island, skal uhindret fölge rette Eier, som enten medfölger, eller inden Aar og Dag melder sig, hvorimod det i andet Fald skal tilhöre Kronen. — *Kiöbenhaffuen Slot*, thend 20. Maii.

M. Ketilson, Forordn. til Isl. 2. D. S. 204—205.

21. Maji. [4567.] Kong CHRISTIAN IV.s Brev til Valdemar Parsberg, Lehnsmand paa Riberhuus, hvorved det paalægges ham paa det bestemteste at tilholde M. Anders Veile at udlevere

sine Breve og Documenter, den danske Historie angaaende; tillige skal han affordre M. Jacob Svaning de Documenter, der hos ham maatte findes efter hans Fader. — *Hafniæ*, 21. Maii. 1595. 21. Maji.

C. F. Wegener, om A. S. Vedel. 2. Udg. S. 203.

[4568.] James Melvilles Skrivelse til Christian Barnekow, hvori berettes at Bothwell har begivet sig til Frankrig. (Et Postscript paa Tydsk af Wilh. Melville bevidner dennes Interesse for Barnekows Velgaaende.) — D. 21. Maj. (Fransk.) 21. Maji.

Udt. i P. Wieselgren, De la Gard. Archiv. 5. D. S. 114—115.

[4569.] Henrich Rantzau, kongelig dansk Statholder i Fyrstendömmet Slesvig-Holsten og Ditmarsken, Amtmand paa Segeberg, m. m., hans Fundats for et Legat paa 700 Mark lybsk til 50 Fattige paa hans Godser. — *Segeberg*, des Abends S. Joannis Baptistæ. (Tydsk.) 23. Junii.

Archiv für Staats- u. Kirchengesch. der Herzogth. 4. B. S. 263—265.

[4570.] Joannes Caselius ad Christianum IV. regem librum mittit de calumnia. — *Helmæstad.*, v. Non. Quinctil. 3. Julii.

J. Caselii epist. Cent. I. p. 359—366.

[4571.] Kong Christian IV. tilstaaer Dr. Niels Krag, som har lovet at skrive Danmarks Historie, det Prælatur i Riber Domkirke, hvormed M. Anders Sörensen Vedel hidtil har været forlehnet. — D. 8. Juli. 8. Julii.

Udt. i C. F. Wegener, om A. S. Vedel. 2. Udg. S. 204.

[4572.] Christiani IV. regis et senatorum ad gubernationem regni deputatórum literæ ad Elizabetham, Angliæ reginam, datæ de licentia piscandi ad litora Islandiæ "in locis istis qvæ specialiter (in tractatibus) excepta vel aliis privilegio concessa non sunt", data Raymundo Kynge civitatis Harwicensis mercatore. (Cfr. Nr. 4376.) — *Hafniæ*, die octavo Julii. 8. Julii.

T. Rymer, Foedera, ed. G Holmes. T. VII. P. I. p. 166.

[4573.] Dom-Capitlet i Schleswig, dets Fæstebrev paa en frie "Sehrmarck" Torschell til Assmus Michelsen og Hans Marquartsen, udstedt af Dom-Capitlets Provisorer Erasmus Heitmann og Berndt Soltouw. — *Schleswigh*, den 10. Julii. (Plattydsk.) 10. Julii.

J. F. Noodt, Beyträge. 2. B. S. 390—391.

[4574.] Christoffer Walckendorffs til Glorup Fundats for det af ham stiftede og doterede "Studenter-Huus" for 16 Studenter i St. Peders Stræde i Kjöbenhavn. — *Kiöbenhafn*, den 16. Julii. 16. Julii.

C. P. Rothe, Christoffer Walckendorffs Levnet. S. 90—99. Hofman, Fundationer. T. I. S. 57—62.

[4575.] Notarial-Attest, udstedt af Johannes Faust von Feinhagen, keiserlig Notarius og Borger i Hamborg, angaaende at saavel Kongen af Danmark som de slesvig-holstenske Stænders Gesandter vare i Begreb med at möde i Lübeck med de keiserlige Commissairer, da Enkedronningen i et Brev, dat. Nykjöbing, 8. Julii, havde meddeelt dem, at der ikke vilde blive noget af Mödet. — *Lübeck*, den ein und zwantzigsten Julii. (Tydsk.) 21. Julii.

J. C. Lünig, Collectio nova. II. Th. col. 919—922.

[4576.] Kong Christian IV. tillader Befalingsmanden Hans Lindenov at lade skyde 3 Stykker stort Vildt paa Borringholm til eget Brug, men i övrigt befaler ham at paasee, at Jagten blev fredet. — *Haffniæ*, 24. Juli. 24. Julii.

Hüberts, Aktst. til Bornholms Hist. S. 526.

1595. 27. Julii. [4577.] Kong CHRISTIAN IV. befaler Lehnsmanden Hans Lindenov at indkjöbe paa Boringholm saameget Kjöd og Talg, som han kan erholde, dog ikke over Landets Evne og Formue, og sende det til Kiöpnehaffn. — *Haffniæ*, 27. Juli.

Hübertz, Aktst. til Bornholms Hist. S. 527.

28. Julii. [4578.] Kong CHRISTIAN IV.s RETTERTINGS Dom i en Sag, hvorunder Jacob Throlle til Brodagger söger Renoltt Kandstöber, Borger i Kiöpenhaffn, til at indfrie forskjellige Gjeldsbreve, der vare transporterede til Jacob Throlle. — *Kiöbnehaffn*, thenn 28. Julii.

Kolderup-Rosenvinge, gl. dansko Domme. 4. Saml. S. 448—451.

28. Julii. [4579.] Notarial-Attest, udstedt af JOHANNES FAUST VON FEINHAGEN, Notarius i Hamburg, om at have Dagen för i Segeberg modtaget og offentlig oplæst to af hans Sön Rudolf Faust ham leverede Documenter: nemlig *a)* en Reqvisitionsskrivelse fra Georg Sehestedt og Einicke von Damm, dat. Perdöhl, St. Jacobsdag s. A., hvorved forlanges Notarial Attest, at de have været i Begreb med at möde for de keiserlige Commissarier i Lübeck, for at producere *b)* de holstenske Stænders Protestationsskrivelse dat. Flensburg, 12. Sept. 1594, imod at der paa Mödet skulde gjöres Indgreb i deres Rettigheder og Privilegier. — *Segeberg*, Montags den 28. Julii. (Tydsk.)

J. C. Lünig, Collectio nova. II. Th. col. 921—924.

29. Julii.? [4580.] De holstenske Stænders Deputerede, GEORG SEESTÄDT og VON DAMM, anmode Rudolph Faust, Notarius hos den Kongelige Statholder Heinrich Rantzau, om at erhverve Attest ("Schein") hos den keiserlige Notarius ved Mödet i Lübeck (til Afgjörelse af den danske Arvedelingsstridighed), at de havde været paa Veien for at bivaane samme, da det blev opsagt. — *Segeberg*, den 29. Julii. (Tydsk.)

J. C. Lünig, Collectio nova. II. Th. col. 917—920. (Datum er u. Tv. urigtigt, da dette Brev vistnok er skrevet förend det ovenfor meddeelte Dok. af 21. Jul. Nr. 4575.)

31. Julii. [4581.] JAMES MELVILLES Skrivelse til Christian Barnekow, angaaende Dronningen af Skotlands Önske, selv at have Tilsyn med den unge Prinds. — 31. Julii. (Fransk.)

Uddr. i P. Wieselgren, De la Gard. Archiv. 5. D. S. 115.

1. Augusti. [4582.] Hertug JOHANN ADOLFS Indskærpelse af Forbudene for Landskabet Nordstrand imod Jorders og Bygningers Afhændelse til Personer, der gjorde Fordring paa adelige Friheder. — *Gottorff*, den 1. Aug. (Tydsk.)

Corpus Statutor. Slesvicens. I. B. S. 540—541.

25. Augusti. [4583.] JAMES MELVILLE til Halhils Skrivelse til Christian Barnekow, hvori han bemærker, at Barnekows Gesandtskab, som udgaaende fra en saadan Konge og et saadant Rige, havde været ligesaa behageligt for Kongen som hædrende for den skotske Nation. — *Edenbourgh*, 25. Aug. (Fransk.)

Uddr. i P. Wieselgren, De la Gard. Archiv. 5. D. S. 115.

26. Augusti. [4584.] FOULBRI, secretarii Annæ reginæ, ad Christianum Barnekow literæ datæ, in quibus nonnulla secretiora ex aula Scotica refert, inprimis de rebus reginæ et de custodia filii eius infantis. — *Edinburgi*, 26. Aug.

P. Wieselgren, De la Gard. Archiv. 5. D. S. 116—117.

1. Septbr. [4585.] J. GRYNÆI ad Christianum Barnekow "Danum, patronum colendum", literæ, in quibus regno Daniæ gratulatur et regi, "qui novit inter virtutum exercitia referri debere conversationem cum piis, temperantibus et iustis hominibus"; bona quoque optat domino Jacobo Ulfeld. — *Basileæ*, Cal. Sept.

Udt. i P. Wieselgren, De la Gard. Archiv. 5. D. S. 122.

[4586.] HENRICH LYCKE til Ouffwergaard, Hövedsmand paa Wordingborrigh, modtager Kirke-Regnskabet for Wordingborg Kirke for 1592—94, hvorved Kirkens Inventarium og Indtægter specificeres. — *Wordingborg Slodt*, thend 6. September. 1595. 6. Septbr.

Hofman, Fundationer. T. VIII. S. 489—491.

[4587.] JACOBI BONGARSII ad Paulum Cupreum, consiliarium Sleswicensem, literæ datæ, per quas nunciat, se missurum esse commentarios quosdam in consvetudines Brunswicenses, quos quondam deposuerat apud Fornerium, iurisconsultum Aurelianensem, et quos ut requireret, a Bongarsio, cum legatus a rege Christianissimo "apud vos" esset, petierat. — Kal. Octobr. 1. Octobr.

J. Bongarsi & G. M. Lingelshemi epist. p. 37—38.

[4588.] KONGEN tilmelder Professorerne, at, da Dr. Niels Krage, der har paataget sig at skrive den danske Historie, undertiden ved Reiser maa være fraværende fra Universitetet, vil han at Professorerne "skulde lade sig befinde med hvis for[te] Dr. Niels Krage udi hans Fraværelse med hans Lectie at bestille lader forordne og foretage". — 16. October. 16. Octobr.

Udt. i C. F. Wegener, om A. S. Vedel. 2. Udg. S. 220.

[4589.] Kong CHRISTIAN IV. befaler Hans Lindenow, Befalingsmand paa Hammershuus, at forhjelpe Lauritz Pedersön i Röesogn til sin Ret over Hansz Niellsön, Byfoged sammesteds, der skal have holdt ham 3 Uger i Fængsel lovuforvunden, og siden overfaldet ham paa Marken m. m. — *Aarhuss*, 17. Octobris. 17. Octobr.

Hüberts, Aktst. til Bornholms Hist. S. 527—529.

[4590.] Kong CHRISTIAN IV. befaler M. Anders Vedel, i Overværelse af Sigvord Beck, "vor Secreterer", og under sin Ed, at udlevere til D. Niels Krage, Professor ved Kjöbenhavns Universitet, alle de Documenter, han her i Riget har samlet, da han ikke har efterkommet Kongens tidligere Befaling. — *Aarhuus*, 17. Octobris. 17. Octobr.

C. F. Wegener, om A. S. Vedel. 2. Udg. S. 205.

[4591.] Kong CHRISTIAN IV. befaler Sivert Beck at begive sig til Ribe for at tilholde Mester Anders Veile i sin Nærværelse at udlevere til Dr. Niels Krag alt hvad han har samlet, som kan tjene til det historiske Arbeide, som er paalagt Niels Krag, og det med sin Ed at bekræfte. — *Aarhuus*, d. 18. Octobr. 18. Octobr.

Udt. i C. F. Wegener, om A. S. Vedel. 2. Udg. S. 205.

[4592.] M. ANDERS SÖRENSEN VEDELS Beretning (til Regjeringsraadet?) om Afleveringen af sine historiske Dokumenter og Afhandlinger den 28. Juli, i September, og 23. Octbr. 1595. post 23. Oct.

Udt. i C. F. Wegener, om A. S. Vedel. 1. Udg. S. 209—212. 2. Udg. S. 204—207.

[4593.] Hertug JOHAN ADOLFS Forandringer og Tillæg til den Eiderstedske Landret, eller "Reformatio Statuti". — *Schlosse Gottorff*, den 3ten Monahts-Tag Novembris. (Tydsk.) 3. Novbr.

S. Grauer, das Eyderstedtsche Land-Recht. Tondern 1737. S. 205—217. Corpus Statutor. Slesvicens. 1. B. S. 180—189.

[4594.] Kong CHRISTIAN IV.s Brev, hvorved Antallet af de Disciple i Viborg, der skulde underholdes af de ved Kong Frederik II.s Gavebrev af 2. Febr. 1574 dertil henlagte Tiender, nedsættes fra 30 til 20. — *Aarhuus Gaard*, dend 10. Novembris. 10. Novbr.

Hofman, Fundationer. T. III. S. 315—317.

1595. [4595.] Digereglement (Teich-Ordnung) for Landene Eidersted, Everschop og
14. Novbr. Utholm, stadfæstet af Hertug JOHAN ADOLF. — *Schlosse Gottorff*, den 14ten November. (Plattydsk og Tydsk.)

Corpus Statutor. Slesvicens. I. B. S. 214—220. (Reglementet er paa Plattydsk, Stadfæstelsen paa Tydsk.)

24. Novbr. [4596.] KONGEN, som har erfaret, at Kapitlet i Viborg besidder flere gamle Documenter foruden dem, som Dr. Niels Krag har seet og bekommet, befaler Kapitlet at tilskikke denne Register herover, og derefter at lade ham mod Reversal bekomme dem, som kunde være ham tjenlige. — 24. Novbr.

Udt. i C. F. Wegener, om A. S. Vedel. 2. Udg. S. 220.

15. Decbr. [4597.] Kong CHRISTIAN IV.s RETTERTINGS Dom i en Sag mellem Christen Jörgenssen i Fangell og Fru Metthe Axelsdaatter angaaende Förstnævntes Fordring paa Erstatning, fordi Fru Metthe havde tiltaget sig hans Gods og Qvæg, samt ladet ham fængsle m. m. — *Tryggeuelde Gaardt*, thenn 15. Decemb.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 4. Saml. S. 451—455.

30. Decbr. [4598.] CONRADUS KHUNRET, Lipsensis, takker Kong Christian IV., fordi han naadigst har modtaget et ham tilegnet medicinsk Skrift, og beder, at han vil betænke ham "mit einer ergetzung". — *Schleszwigk*, den 30. Decemb. (Tydsk.)

Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 3. Th. S. 359—361.

[4599.] Hertug JOHAN ADOLFS Befaling og Fuldmagt til M. Jac. Fabricius og Hr. Martinus Plecejus, at de og ikke det Slesvigske Capitel skulde dömme i Ægteskabssager. (Tydsk.)

Udt. i Westphalen, monum. ined. T. IV. col. 3199.

[4600.] BESTERNELTI (?) ad Christianum Barnekow literæ, de regis et reginæ Scotiæ in religionem catholicam mente, ut a nonnullis creditur, propensa. — *Edinb.*

Udt. i P. Wieselgren, De la Gard. Archiv. 5. D. S. 121.

[4601.] DAV. CHYTRÆI ad Christianum Barnekow literæ, cum quibus exempla libelli ei dedicati transmittit. — *Rostochii.*

Udt. i P. Wieselgren, De la Gard. Archiv. 5. D. S. 125—126.

[4602.] HANSE-RECES, hvori blandt andet bestemmes, at opsöge de ældre danske og norske Konge-Breve om Handelen "oben vnd vnten Bergen", samt til den danske Konges Kroningsfest at sende et Gesandtskab for at söge Bekræftelse paa disse Breve og Stædernes Privilegier. (Tydsk.)

J. P. Willebrandt, hansische Chronick. 3. Abth. S. 118—121.

1596.

1596.

22. Januar. [4603.] TYGE BRAHE beder Holger Rosenkrands hos sin Fader Jörgen Rosenkrands at udvirke, at Sagen mellem ham og D. Gellius Sascerides maa nyde Fremgang, og ikkun afgjöres ved Retten. — 22. Januarii.

Udt. efter Latinsk Brev i Danske Mag. II. S. 285—286.

[4604.] Kong Christian IV.s Retterthings Dom i en Sag mellem Knud Wenstermand til Finstrup og Anders Hendrickssenn, Borger i Naehskouff, angaaende dennes Forpligtelse som Arving efter Peder Slebo, Byfoged sammesteds, til at give Knud Wenstermand Kost og Tæring, hvortil Byfogden ved en Landstingsdom var dömt. — *Tryggeuelde Gaardt*, thenn 24. Januarii. 1596. 24. Januar.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 4. Saml. S. 455—458.

[4605.] Kong Christian IV. tilkjendegiver sin Moder, Enkedronning Sophie, sit Samtykke til sin Söster Augustas Ægteskab med Hertug Johan Adolf af Holsten-Gottorp. — *Coldingen*, den 30. Januarij. (Tydsk.) 30. Januar.

Christ. IV.s egenh. Breve, udg. af Molbech. I. B. S. 1—2.

[4606.] Thyge Brahes Fremstilling af de Puncter, hvorved han efter Rygtet skulde have bevæget D. *Gellium Sasceridem* til at undslaae sig for Bryllup med hans Datter. — (Udateret.) ad fin. Jan.

Danske Mag. II. S. 286—288.

[4607.] D. Gellius Sascerides udbeder sig af Rector og Universitetets Professorer deres Intercession hos Tyge Brahe for at bevæge denne til at afstaae sin Trætte med ham. — *Hafniæ*, 7. Februarii. 7. Febr.

Danske Mag. II. S. 288.

[4608.] Kong Christian IV. tillægger Hr. Niels Pedersen, Sognepræst til Liime Kirke, Kronens Anpart af Korntienden af Liime Sogn, saa længe til anderledes bliver bestemt. — *Coldinghuus Slot*, den 17. Februarii. 17. Febr.

Hofman, Fundationer. T. IV. Append. til Viborg Stift. S. 10—11.

[4609.] Kong Christian IV. eftergiver Mag. Jonas Kolding den ham tilkjendte Straf, og befaler Biskoppen at gjenindsætte ham i sit Prædikeembede. (Jvf. Nr. 4564 og 4565.) — 17de Februar. 17. Febr.

Udt. i J. J. Fyhn, Efterr. om Kolding. S. 105.

[4610.] Kong Christian IV.s Skrivelse til de fyenske Lehnsmænd, Christopher Walkendorph, Erik Hardenberg, Laurids Brokkenhuus og Hans Johansen, angaaende ulovlig Landkjöb og Forprang paa Fyen af nogle fremmede Kjöbmænd. — *Kolding*, den 24. Februar. 24. Febr.

Vedel Simonsen, Bidr. til Odense Byes Hist. 3. B. 1. H. S. 58.

[4611.] Udtog af Forhandlingerne i Consistorium i en Sag mellem *Tyge Brahe* og Dr. Gellius Sascerides, i Anledning af den afbrudte Forbindelse mellem denne og Tyge Brahes Datter. 25. Febr.—9. Julii.

Danske Mag. II. S. 291—307.

[4612.] Gellius Sascerides's Svar paa 5 Spörgsmaal af *Tyge Brahe*, (i Anledning af at Gellius undslog sig for at ægte hans Datter Magdalene Brahe). — *Kiöbenhaffn*, den 25. Februarii. 25. Febr.

Danske Mag. II. S. 297—299.

[4613.] Gellius Sascerides giver Fuldmagt til sin Broder David Sascerides at levere *Tyge Brahe* sine Svar paa dennes 5 Spörgsmaal. — *Kiöbenhaffn*, den 26. Febr. 26. Febr.

Danske Mag. II. S. 294.

[4614.] Kong Christian IV.s Brev til Caspar Markdaner, Lehnsmand paa Koldinghuus, at han har befalet Ditlef Holk at sende en Steenhugger fra Helsingör eller Kjöbenhavn, til at forestaae Arbeidet ved at opsætte en Brönd af hugne Steen i Koldinghuus Slotsgaard. — *Koldinghuus*, d. 29de Febr. 29. Febr.

Udt. i J. J. Fyhn, Efterr. om Kolding. S. 30.

1596. 6. Martii. [4615.] Vidnesbyrd af M. HANS RESEN, angaaende nogle Yttringer af D. Gellius Sascerides for omtrent et Aar siden til Else D. Niels Kragis om et Brev, som D. Niels skulde have skrevet til Tyge Brahe. — (Udateret.)

Danske Mag. II. S. 303.

15. Martii. [4616.] REGJERINGSRAADET tilkjendegiver Waldemar Parssberg, Lehnsmand paa Riberhuus, at det uagtet det skete almindelige Forbud indtil videre skal være Borgerne i Ribe tilladt at udföre Korn af Riget, paa Grund af de dem tilstaaede Privilegier. — *Hyllested*, den 15. Dag Martii.

P. Adler, Efterr. ang. Ribe. 8. Saml. 1842. S. 104—105.

16. Martii. [4617.] JAMES MELVILLES Skrivelse til Christian Barnekow, angaaende en Personel-Forandring i det Skotske Finantsministerium m. m.; om Dronningen siger han, at hun ansees for at være frugtsommelig og er agtet og æret af alle sine Undersaatter. — 16. Mars 1595. (Fransk.)

Uddr. i P. Wieselgren, De la Gard. Archiv. 5. D. S. 113—114.

26. Martii. [4618.] GIAL. CASTELVESTRIS Skrivelse til Christian Barnekow, blandt andet om den i Sverrig sig opholdende Italiener Sgr. Girolamo Strozzi. — *D'Herebro (Örebro)*, a XXVI. di Marzo. (Italiensk.)

P. Wieselgren, De la Gard. Archiv. 5. D. S. 103—105.

31. Martii. [4619.] THYGE BRAHE beder Rector og Consistorium om at faae deres Acta at see, inden de blive beseglede. — 31. Martii.

Danske Mag. II. S. 305.

31. Martii. [4620.] THYGE BRAHE tilskriver Rector Universitatis, at da han har erfaret, at Assessorerne ikke ville meddele ham Acterne, förend de ere beseglede, saa maae de heri fölge deres egen Mening, men forlanger at de med det förste ville lade ham faae beskrevet og forseglet, hvad de ville unde ham. — *Kiöbnehaffn*, 31. Martii.

Danske Mag. II. S. 306.

1. Aprilis. [4621.] Extract af en LANDSTINGSDOM, hvorved hjemvises en af Herredsfogden i Thuneherred paakjendt Sag mod Mogens Giöe, der ved sine Tjenere havde ladet borttage 4 Stude fra en Kone for Landgilde, hun skyldte. — *Sjellandsfar-Landsting*, den 1ste Apr.

Danske Mag. 3. Række. I. S. 211—212.

8. Aprilis. [4622.] Kong CHRISTIAN IV.s Brev, at Ingen maa hindre Ribe Capitel i at holde Viin i Domkirkens Kjelder, Domkirken og menige Capitel til Gavn og Bedste. Undertegnet af de tilforordnede Regjeringsraader Sten Brahe og Arrild Huitfelld. — *Kiöpenhaufn Slott*, thenntt 8. Aprilis.

P. Terpager, Ripæ Cimbr p. 196—197.

17. Aprilis. [4623.] Kong CHRISTIAN IV. opfordrer Almuen paa Island til at meddele Hr. Arngrim Jonssen "Wdschrifftter, Copier og wis Beschied" af alle forhaanden værende Documenter og Antiqviteter, for at han kan oversætte dem paa Dansk og siden nedsende dem til D. *Niels Krag*, Professor ved Kjöbenhavns Universitet, der har paataget sig at skrive "worre Dansche historier oc fremfarne Koningers bedrifftt, att wii saa well som andre Nationer kunde haffue en ordenlige historie oc Cronicke". — *Haffniæ*, 17. Aprilis.

Finni Johannæi Hist. Eccl. Isl. T. III. p. 55—56. M Ketilson, Forordn. til Isl. 2. D. S. 206—207. Udt. i C. F. Wegener, om A. S. Vedel. 2. Udg. S. 220

[4624.] Kong CHRISTIAN IV. forbyder Almuen paa Island at sælge Fisk og andre Varer til de fremmede Kjöbmænd, förend de kongelige Afgifter ere betalte. — *Kiöpnehauffn*, thennd 23. Aprilis. 1596. 23. Aprilis.

M. Ketilson, Forordn. til Isl. 2. D. S. 207—209.

[4625.] Kong CHRISTIAN IV. og tilforordnede Regjerings Raad, STEN BRAHE, MANDERUP PARSBERG og ARRILD HUITTFELLDT, paalægge Casper Marckdaner, Embedsmand paa Koldinghus Slot, at lade Bildthugger Thönnis gjöre Overslag til en Post eller Brönd af huggen Steen, der skulde opsættes istedetfor den gamle Post ved Slottet. — *Kiöpnehauffn Slott*, thend 30. Aprilis. 30. Aprilis.

Danske Mag. V. S. 152. Udt. i J. J. Fyhn, Efterr. om Kolding. S. 30.

[4626.] Kong CHRISTIAN IV. og tilforordnede Regjerings Raad indbyde Casper Marckdaner, Embedsmand paa Koldinghus Slot, til at möde ved hans Kroning i Kjöbenhavn; dog fritages han for at medtage Heste. — *Kiöpnehaffn Slott*, then 2. Dag Maji. 2. Maji.

Danske Mag. V. S. 152—153.

[4627.] CHRISTOPHER WALKENDORPH til Glorup, hans Gavebrev paa Renten af en Gaard i Refsvindinge i Vinding Herred, en Gaard i Öxendrup i Gudme Herred og en Bolig i Svindinge, til Bedste for fattige Skolebörn i Nyborg Skole. — *Glorup*, dend 8de May. 8. Maji.

Hofman, Fundationer. T. V. S. 476—477.

[4628.] Statholderen i Holsten, HINRICH RANTZAUS Skrivelse til Abbedissen i Itzehoe, Fru Cathrine von Ahlefeldt, angaaende Realisation af det Calanden i Münsterdorf eller Welna tilhörende Sölv. — *Breitenberg*, den 23sten Maii. (Tydsk.) 23. Maji.

Archiv für Staats- und Kirchengesch. der Herzogth. 2. B. S. 162—163.

[4629.] JACOBI BONGARSII literæ ad Petrum Severinum, per quas eum ad editionem libri cuiusdam physici hortatur. — *E ualle Petrina ad Hercyniæ fauces*, Kal. Jun. 1. Junii.

Dän. Biblioth. 8. Stück. S. 483—485. (Petri Severini Svar, uden Datum, findes i Th. Bartholini cista medica, p. 123—124.)

[4630.] Revers, udstedt af Hertug JOHAN ADOLF til Slesvig og Holsten til hans Moder Enkehertuginde Christine, at han for sig og sine umyndige Brödre har overtaget det til hendes Livgeding hörende Amt Reinbeck mod en aarlig Afgift af 6500 Rdlr., for hvis Betaling Detlev Rantzow, Hans Blome, Claus v. d. Wische, Diedrich Blome, Heinrich Blome, Friedrich v. Ahlefeld og Heinrich Rantzow skulle være Borgen. — *Kyell*, den 4. Juni. (Tydsk.) 4. Junii.

Nordalbing. Studien. 5. B. S. 148—152.

[4631.] Kong CHRISTIAN IV. funderer til Sognepræsten ved Korskirken i Bergen Præbenderne S. Andreæ og S. Nicolai samt forskjelligt Jordegods. — *Kiöbenhavn Slot*, den 5te Juni. 5. Junii.

C. Frimann, Stiftelser i Bergens Stift. 1. D. S. 245—246.

[4632.] Kong CHRISTIAN IV. tilstaaer Indbyggerne paa Borringholm Fritagelse for Udförselstold af Heste og Qvæg, samt eftergiver dem den Told, hvormed de herfor maatte restere. — *Kiöbenhafn Slott*, den 9. Juni. 9. Junii.

Hüberts, Aktst. til Bornholms Hist. S. 529.

1596. 10. Junii. [4633.] Kong CHRISTIAN IV. og tilforordnede Regjerings Raad, CHRISTIAN FRIIS, STEN BRAHE, MANDERUP PARSBERG og JACOB SEFELDT, befale Casper Marckdaner, Embedsmand paa Koldinghus Slot, at lade i Lehnet forelæse et aabent Brev, hvorved Forbudet med Udförsel af Rug ophæves. — *Kiöpnehaufn Slott*, thend 10. Junii.

Danske Mag. V. S. 153.

12. Junii. [4634.] Kong CHRISTIAN IV. befaler Fru Margrethe Rosenkrands, Hans Johansens Enke, paa Oregaard, at löslade mod Borgen en Badskjær fra Odense, der havde behandlet Hans Johansen efter dennes eget Forlangende under hans sidste Sygdom, og som hun siden havde holdt i Fængsel. — D. 12te Juni.

Udt. i Vedel Simonsen, Bidr. til Rugaards Hist. 2. D. S. 62—63.

12. Junii. [4635.] Fölgebrev for CHRISTEN FRIIS til Bönderne, som ligge til S. Knuds Kloster i Odense, hvilket Niels Kaas för havde. — Den 12. Junii.

Udt. i Vedel Simonsen, Bidr. til Odense Byes Hist. 3. B. 1. H. S. 190.

15. Junii. [4636.] Fundats for NIELS JONSENN af Thorstedtlundt, hans Gave af 2000 Daler (à 4 Mk. danske) til Aalborg Hospital, imod at dette skulde underholde 4 af Niels Jonsens Arvinger udnævnte fattige Mennesker, udstedt af Niels Krabe til Weszlösgaardt med flere hans Arvinger. — *Aalborig*, denn 15. Junij.

Hofman, Fundationer. T. IV. S. 161—166.

28. Junii. [4637.] Kong CHRISTIAN IV.s RETTERTINGS Dom i en Sag mellem Frantz Urne og Morthenn Nielsenn, Ridefoged til Nyköbing Slot, angaaende dennes Forpligtelse til at efterkomme en tidligere Dom af Rigets Raad, hvorved han var tildömt at give Frantz Urne Skjöde paa en til ham solgt Gaard. — *Kiöbnehaffn*, thenn 28. Junii

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 4. Saml. S. 465—469.

29. Junii. [4638.] Kong CHRISTIAN IV. og tilforordnede Raad, CHRISTOFFER VALCKENDORFF, CHRISTIAN FRIISE, STEN BRAHE og MANDERUP PARSBERG paalægge Christoffer Valckendorff, Rigets Hofmester og Embedsmand paa Kongens Gaard i Otthensse, at lade 24 Ammer Viin modtage i Kierteminde og före til Otthensse, for dermed at tractere de fremmede Herrer, som ventedes. — *Kiöpnehaffn Slott*, thendt 29. Junij.

Nye D. Mag. I. S. 177.

30. Julii. [4639.] Kong CHRISTIAN IV.s Skrivelse til Diderik (Fiuren), Guldsmed i Odense, om Udförelse af noget Guldsmedarbeide. — *Kjöbenhavn*, den 30. Juli.

Udt. i Vedel Simonsen, Bidr. til Odense Byes Hist. 3. B. I. H. S. 59.

1. Augusti. [4640.] Contract mellem JENS ASMUSEN, Snedker i Odense, og VOLDEMAR PARSBERIGE til Jerned, Befalingsmand paa Ribberhuss, hvorved hiin forpligter sig til imod af denne at erholde 100 Daler og det fornödne Træ, at gjöre en Prædikestol til Ribe Domkirke lige saa smuk og om muligt endnu smukkere end den, han havde forfærdiget til St. Knuds Kirke i Odense. — *Ribberhus*, den 1. Augusti.

P. Terpager, Ripæ Cimbr. p. 311.

3. Augusti. [4641.] Kong CHRISTIAN IV. befaler Otto Christoffer Rosenkrands at sikkre sig Tilstedeværelsen af en Bondeqvinde, Kirstine Jenses, der skal tiltales for Trolddom, hvorved hun beskyldes for at have paafört Johan Ruds Hustru den Sygdom, som denne en Tidlang har været beladt med. — *Kjöb.*, den 3die Aug.

Udt. i Vedel Simonsen, Efterr. om de danske Ruder. 2. H. S. 268—269.

[4642.] Kong CHRISTIAN IV.s Haandfæstning ved hans Regjerings Tiltrædelse (48 Artikler). — *Kiöbenhafn Slot*, den 7de (læs: 17de) Augusti. 1596. 17. Augusti.

N. Slange, Christian IV. Hist. T. 1. S. 108—110. L. Holberg, Danm. Hist. T. II. S. 563—571. G. L. Baden, Danmarks Hist. 3. D. S. 482—494. (De tre Originaler i Geheime-Archivet ere alle daterede: 17. Aug.)

[4643.] Kong CHRISTIAN IV. stadfæster Kjöbstaden Tonsbergs Privilegier. — *Kiöpnehauffnn Slott*, thend 16. Septembris. 16. Septbr.

J. Müller, Beskr. over Tonsberg. S. 43—44.

[4644.] Kong CHRISTIAN IV. tillader Cornelius von Hamsfort (den yngre) i Odense at ægte en udlændisk Pige, uagtet hun er beslægtet med ham i tredie Led. — *Kjöbenhavn*, den 18. Septbr. 18. Septbr.

Vedel Simonsen, Bidr. til Odense Byes Hist. 3. B. 1. H. S. 59.

[4645.] Dom, hvorved Kong CHRISTIAN IV. og RIGETS RAAD fradömmer Erick Lange Bygholm Slot og Lehn, hvormed han paa Livstid var bleven forlehnet af Kong Frederik II. den 2. Julii 1583. — *Hafniæ*, then 21. Septemb. 21. Septbr.

Danske Mag. IV. S. 259—266.

[4646.] Kong CHRISTIAN IV. stadfæstet, paa Andragende af Staden Amstelredamme ved dens Gesandt, Raad og Pensionar Dr. jur. Nicasius van Sylle, de Staden forhen tilstaaede Privilegier i Bergen i Norge. — *Slot tot Koppenhagen*, den xxvj. dagh des maents Septembris. (Hollandsk.) 26. Septbr.

Hand-Vesten, Privilegien etc. der Stad Amstelredam. S. 90.

[4647.] Reglement for Staden Amsterdams Handel i Bergen, udfærdiget oprindelig 1560 af Kong Frederik II., og nu bekræftet af Kong CHRISTIAN IV. — *Coppenhagen*, den 26. September. (Hollandsk.) 26. Septbr.

Hand-Vesten, Privilegien etc. der Stad Amstelredam. S. 90—91.

[4648.] JEP NIELSEN i Roestedt, hans Gavebrev paa 100 Joachimsdaler, hvoraf Renten skulde anvendes til Anskaffelse af Klæder for fattige Skolebörn i Slagelse. — Den 26. Septembris. 26. Septbr.

Hofman, Fundationer. T. VIII. S. 146—147.

[4649.] Kong CHRISTIAN IV.s Forordning om Brudeskat af Kjöbstæderne til Kongens Söster (Prindsesse Augustas) Udstyr; med tilföiet Fortegnelse over, hvormeget enhver Kjöbstad har at udrede. — *Haffniæ*, 28. Septembris. 28. Septbr.

P. Friis Edvardsen, Underr. om Schielschiör. S. 423—426.

[4650.] Kong CHRISTIAN IV.s Forordning for Landet om Brudeskat til Kongens Sösters (Augustas) Udstyr. — *Hafniæ*, 28. Septembris. 28. Septbr.

P. Friis Edvardsen, Underr. om Schielschiör. S. 427—429.

[4651.] AXEL BRAHE til Elvid, Befalingsmand paa Helsingborg Slot, hans Fundats paa 300 Rdl., hvis Rente skulde uddeles til tvende "Stach-Karle" og tvende Huusarme i Wöfling Sogn. — *Elvid*, S. Michels-Dag. 29. Septbr.

Hofman, Fundationer. T. V. S. 317—319.

[4652.] Kong CHRISTIAN IV. paalægger Christoffer Valckendorff at sende 250 Tönder Havre til Slottet og forskrive 2 Ladninger Tömmer dertil fra Norge, at modtages til Foraaret. — *Friderichsborg Slott*, thend 3. Octobris. 3. Octobr.

Nye D. Mag. 1. S. 177—178.

1596. 4. Octobr. [4653.] Kong CHRISTIAN IV. befaler Jacop Windt til Grundtt og Dettlöff Holck til Höigaard at være tilstede, naar Jacop Trolle, Embedsmand paa Kongens Gaard i Thrundhiem, fra sig afleverer Slottet Fredrichsborg og Gaarden Abramstrup til Kongens Kjögemester Peder Mundt, som dermed er bleven forlehnet. — *Haffniæ*, 4. Octobris.

Ann. for nord. Oldk. 1855. S. 105—106.

5. Octobr. [4654.] Kong CHRISTIAN IV. forlehner Peder Mundt med Kronens Slot og Lehn Friderichsborg paa Regnskab mod en aarlig Lön af 700 gamle Daler og Halvdelen af den uvisse Rente. — *Kiöbenhaffn Slott*, den 5. Octobris.

Ann. for nord. Oldk. 1855. S. 106—107.

16. Octobr. [4655.] Kong CHRISTIAN IV.s Rescript, hvorved Rigshofmesteren Christopher Walckendorff erholder til Lön maanedlig "et hundrede og tyve gamle Daler og sædvanlig Hofklædning paa sig selv Tolvte, sammeledes Foder og Maal paa tolv Heste". — *Kiöbenhavn Slot*, then 16. Octobr.

C. P. Rothe, Christoffer Walckendorffs Levnet. S. 62—63.

16. Octobr. [4656.] ANDREAS VELLEIUS Ge Camdeno Lugonium Rip., affinem suum (ɔ: Lauge Christiansen) commendat; credit, se, relatu Danielis Rogersii iam mortui, ei esse notum; plura addit de Britannia Camdeni. — *Ripis Phundusiorum*, 17. Kal. Novbr.

Gu. Camdeni et illustr. viror. ad Camd. epist., ed. Th. Smith. Lond. 1691. 4to. p. 59—60. C. F. Wegener, om A. S. Vedel. 1. Udg. S. 222. 2. Udg. S. 216—217.

17. Octobr. [4657.] Kong CHRISTIAN IV. befaler Christoffer Valckendorff at indskærpe Forbudet mod at holde Sviin i Kjöbenhavn, og i det Tilfælde at Forstanderne for det almindelige Hospital findes forsömmelige i at indtage de saaledes forbrudte Sviin, da paalægge Lehnsmanden paa Slottet at indtage dem. — *Kiöpnehauffnn Slott*, thenndt 17. Octobris.

Nye D. Mag. I. S. 178.

30. Octobr. [4658.] Kong CHRISTIAN IV.s RETTERTINGS Dom, hvorved Fru Ermegaardt Gylldenstiernns Forfölgning til Laas paa Biörnshollm Gaard og Gods gives Fremme, uagtet Gjenbrev, taget af Godtzlöff Buddi til Nessou(?), Befalingsmand i Börlum Closter, Michell Niellsenn til Kye, Fru Karinne Friiss til Woer og Fru Margrethe Biörn til Gunderup. — *Nestuidt*, thenn 30. Octobris.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Dommé. 4. Saml. S. 459—464.

29. Novbr. [4659.] Kong CHRISTIAN IV.s Stadfæstelse paa Kolding Byes Privilegier og Eiendomme sönden og norden Byen. — *Koldinghuus*, den 29de November.

Udt. i J. J. Fyhn, Efterr. om Kolding. S. 191.

1. Decbr. [4660.] Kong CHRISTIAN IV. befaler Casper Marckdaner, Embedsmand paa Koldinghuus, at modtage Indbetalingen af den sidst paabudne Pengeskat fra Kongens Lehnsmænd. — *Koldinghus Slott*, thend 1. Decembris.

Danske Mag. V. S. 153—154.

10. Decbr. [4661.] Kong CHRISTIAN IV.s Forordning for Kjöbstæderne i Riget, at de herefter ikke maatte besværes med Ægter uden i enkelte nævnte Tilfælde. — *Skanderborg*, d. 10. December.

P. Adler, Efterr. ang. Ribe. 10. Saml. 1847. S. 28—29. Svensk Udt. i J. Richardson, Hallandia. S. 82.

[4662.] JÖRGEN BOBERT, Borger i Kjöbenhavn, tilstaaer, at han og hans Hustru i deres Velmagt have skjenket til de fattige Huusarme i Kjöbenhavn, efter begges deres Död og Afgang, en dem tilhörende Gaard og Have i Studiistrædet. — *Kiöbenhafn*, den 14. December. 1596. 14. Decbr.

Hofman, Fundationer. T. X. S. 268—269.

[4663.] Kong CHRISTIAN IV.s Mageskiftebrev, hvorved Axel Ugerup til Allerup erholder Kronens Gaard Hollegaard i Halland, som havde været tillagt Sognepræsten i Wagende (Wapnö), imod at udlægge tvende Gaarde, Beckegaard og Eithang, i Syndrums Sogn. — *Skanderborg*, den 24. December. (Svensk Overs.) 24. Decbr.

L. B. Falkman, Upplysningar etc. 2. D. S. 77—79.

[4664.] KAREN FRIIS-DATTER til Vore, Björn Andersens Enke, udlægger en ny Byggeplads for Sognepræsten i Farstrup, Hr. Peder Svendsen, da hans Præstegaard nu i Mands Minde 4 Gange er afbrændt. — *Vore*, den 29. Dag Decembr. 29. Decbr.

Hofman, Fundationer. T. X. Append. til Viborg Stift. S. 19—20.

[4665.] Literæ TYCHONIS BRAHE, ad Christianum Frisium de Borrebye, regis cancellarium, datæ, per quas huius bona officia apud regem sibi expetit, ut instituta astronomica in insula Hveen facta conserventur, et ut feudum Norvegicum sibi ademptum restituatur, si non diutius, saltem in diem Calend. Maji. — *Uraniburgo*, Pridie Calendarum Januarii 1597. 31. Decbr.

Danske Mag. II. S. 310—313. T. de Hofman, Efterretn. om danske Adelsm. 3. D. S. 18—21.

1597. 1597.

[4666.] Forlig mellem Hölstiftet BREMENS DOMCAPITEL paa den ene, og STÆDERNE (Bremen, Stade og Buxtheude) og RIDDERSKABET paa den anden Side, oprettet ved Danmarks (ved Commissarierne Manderup Parsberg og Henrik Romell), Meklenburgs og Holstens Mellemhandling, angaaende Erkebispevalget m. m. — *Stade*, am Tag der H. Drey Könige. (Tydsk.) 6. Januar.

J. C. Lünig, Teutsch. Reichsarch. (Vol. XVI.) Spicil. Eccl. Fortsetz. des I. Theils, 2. Cap. Anh. S. 129—133.

[4667.] JOHAN FREDERIK, udvalgt Erkebisp til Bremen, Hertug til Slesvig, Holsten etc., bekræfter det mellem Domkapitlet i Bremen og Ridderskabet og Stæderne i Stiftet oprettede Forlig. (Jvf. Nr. 4666.) — *Vöhrdten*, am Freytag nach trium Regum. 7. Januar.

J. C. Lünig, Teutsch. Reichsarch. (Vol. XVI.) Spicil. Eccl. Fortsetz. des I. Theils, 2. Cap. Anh. S. 134.

[4668.] Hertug JOHAN FREDERIK til Slesvig og Holsten, hans Capitulation ved hans Valg til Erkebisp i Bremens Stift. — *Schloss Vöhrden*, am Tage nach trium Regum. 7. Januar.

J. C. Lünig, Teutsch. Reichsarch. (Vol. XVI.) Spicil. Eccl. Fortsetz. des I. Theils, 2. Cap. Anh. S. 134—137.

[4669.] KNUD RUD til Wedbygaard tager Stævning over Knud Rud til Sandholt, Corfitz Rud til Rubjerggaard og Jomfru Sophie Rud, angaaende Erstatning for den Skade, deres Fader Erik Rud havde foraarsaget paa Wedbygaards Gods og Skove, da denne efter hans 18. Januar.

1597. Faders, Jörgen Ruds, Död var inddragen paa Wedbygaard, uagtet Knud Rud var myndig. —
18. Januar. *Kolding*, d. 18de Januar.

Vedel Simonsen, Efterr. om de danske Ruder. 2. H. S. 144—145.

18. Januar. [4670.] KNUD RUD til Vedby tager Stævning over Christoffer Valkendorp, Peder Munk, Axel Gyldenstjerne, Breide Rantzau og Jörgen Friis, til at afgive Vidnesbyrd angaaende et mellem ham og Knud Rud Eriksen (til Sandholt) indgaaet Forlig. — *Kolding*, d. 18de Januar.

Vedel Simonsen, Efterr. om de danske Ruder. 2. H. S. 145—146.

20. Januar. [4671.] CHRISTIANI FRIIS, cancellarii regni Daniæ, literæ, quibus respondet *Tychoni Brahe*, regem neque quidquam ad conservationem instrumentorum astronomicorum (in insula Hveen) conferre, nec feudum Norvegicum Tychoni reddere posse. — *Coldingi*, xx. Januarii.

Danske Mag. II. S. 314—315. T. de Hofman, Efterretn. om danske Adelsmænd. 3. D. S. 21.

23. Januar. [4672.] Kong CHRISTIAN IV. befaler Christoffer Valckendorff at indskærpe Byfogederne i Odenssee, Bogensee og Assens, samt Tolderen paa sidstnævnte Sted snarest muligt at indsende deres resterende Regnskaber og Restancer. — *Koldinghusz Slott*, thend 23. Januarij.

Nye D. Mag. I. S. 179.

25. Januar. [4673.] NIELS FRIIS til Hesselagers Fundats for et af ham oprettet Hospital og den dertil af ham skjenkede Capital, 1100 Rdl., i Hesselager By. — *Hesselager*, St. Povels Omvendelses Dag, som var den 25. Januarii.

Hofman, Fundationer. T. VI. S. 34—38.

6. Febr.? [4674.] Hertug JOHAN ADOLFS Anordning for Landskaberne Eyderstädt, Everschop og Utholm, angaaende Aager paa Pengelaan, der skulde tilbagebetales med det endnu ikke voxede Korn. — *Schlosse Gottorff*, den 6ten Februar. (Tydsk.)

Corpus Statutor. Slesvicens. I. B. S. 222—223. (I Overskriften angives Dat.: 6. Decbr.)

24. Febr. [4675.] Hertug JOHAN ADOLFS Decretum i en Tvist mellem Landskabet Eidersted og Stæderne Tönning og Garding, angaaende Diger, Handel og Viin- og Ölskjenk. — *Gottorff*, den 24sten Februar. (Tydsk.)

Corpus Statutor. Slesvicens. I. B. S. 220—222.

4. Martii. [4676.] Hertug JOHAN ADOLF til Slesvig og Holsten stadfæster Hertug Adolfs Forordning af 15. Aug. 1561, hvorved Skipperne i Husum forpligtes til at vedligeholde Sömærkerne paa Grundene ved Husum, mod at hæve en vis Afgift af Skibe, som seile fra og til Byen. — *Schlosz Gottorff*, den 4ten Mart. (Tydsk.)

C. U. Boeccu, Gesch. Husums. S. 372—375.

5. Martii. [4677.] CHRISTEN JENSEN AALBORG testamenterer 1000 gode enkelte Daler til fattige Huusarme og fattige Skolepeblinger i Vor Frue Skole i Kjöbenhavn. — *Kiöbenhafn*, den 5. Martii.

Hofman, Fundationer. T. X. S. 269—271.

[4678.] JACOBUS BONGARSIUS *Tychoni Brahe* librum quendam Helisæi Röslini 1597.
mittit; significat, se primum volumen epistolarum eius percurrisse. — *Francofurto*, 30. Martii. 30. Martii.

J. Bongarsi et G. M. Lingelshemi epist. p. 36. Dän. Biblioth. 9. Stück. S. 270—271.

[4679.] Kong CHRISTIAN IV.s Ordre til Cantsler Christen Friis og Axel Brahe at 4. Aprilis.
indfinde sig d. 9. Apr. paa Hveen for at höre Böndernes Klagemaal over *Tyge Brahe*. — *Hafniæ*, d. 4. April.

Danske Mag. II. S. 315—316.

[4680.] DAVID CHYTRÆUS in literis ad Christianum Barnecow de Bircholm, capi- 4. Aprilis.
taneum Lundensem, de rebus Gallicis, Hispanicis etc. scribit. — Die qua anno abhinc 47 ineunte primum in hanc Academiam ad docendum vocatus veni.

P. Wieselgren, De la Gard. Arch. 5. D. S. 127—129. (Angaaende Dateringen jvfr. O. F. Schützius, de vita D. Chytræi. Hamb. 1720—28. lib. I. p. 64.)

[4681.] Kong CHRISTIAN IV. lægger Thorlildt Herred og Jellinge Birk, hvormed 12. Aprilis.
Albrett Friisz til Harridtzkier, kongelig Raad, havde været forlehnet, samt Nörrewongs Herred, hvormed Erick Lunge til Sturgaardt havde været forlehnet, under Koldinghusz Slot, som laae under Caspar Marckdaner. — *Kiöpenhaffn Slott*, den 12. Aprilis.

Danske Mag. V. S. 154.

[4682.] Kong CHRISTIAN IV.s Forlehnings-Brev paa Mariager Kloster til Jacop 12. Aprilis.
Seefeldt til Viszborg, hvorved denne forpligtes til at svare 1100 Daler aarlig Afgift af Lehnet. — *Hafniæ*, 12. Aprilis.

Danske Mag. VI. S. 202—205.

[4683.] Kong CHRISTIAN IV.s nye Forlehningsbrev til Jörgen Brahe paa Varbergs 12. Aprilis.
Lehn. — *Köpenhamn*, den 12. April. (Svensk Overs.)

Brudst. i L. B. Falkman, Upplysningar etc. 2. D. S. 81—83.

[4684.] Kong CHRISTIAN IV.s nye Forlehningsbrev for Hans Lindenov paa Born- 12. Aprilis.
holm. — 12. April.

Udt. i Hüberts, Aktst. til Bornholms Hist. S. 530—531.

[4685.] JOHAN RUD til Mögelkjær fik nyt Forlehningsbrev paa Örum Lehn. — 12. Aprilis.
D. 12te April.

Udt. i Vedel Simonsen, Efterr. om de danske Ruder. 2. H. S. 269.

[4686.] Kong CHRISTIAN IV.s Forlehningsbrev til Eske Brock til Vennetofte paa 12. Aprilis.
Kronens Slot og Lehn Dronningborgh. — *Haffniæ*, 12. Aprilis.

P. A. Stadfeldt, Beskr. over Randers. S. 106—113.

[4687.] Kong CHRISTIAN IV.s Befaling til Ditlev Holk at indfinde sig d. 22. April 14. Aprilis.
i Kjöbenhavn for med Superintendenten i Sjellands Stift, D. Peder Winstrup, at dömme i en Sag med Præsten Jens Jenssen (paa *Hveen*), for Overtrædelse af Ordinantsen. — *Hafniæ*, d. 14. Aprilis.

Danske Mag. II. S. 316—317.

[4688.] DAVID CHYTRÆUS (ad Philippum Marbachium, Dr. theol.) de diversis 15. Maji.
rebus literas dat, quas ei tradet Jacobus Richelius Argentinensis, "quem ad conducendum fratri regis Daniæ iuniori hospitium nunc præmitti" scribit. — In feriis Pentecostes.

J. Fechtius, hist. eccl. sec. XVI. suppl. S. 770.

[4689.] Kong CHRISTIAN IV. stadfæster de Privilegier, som af fremfarne Konger 9. Junii.
af Danmark ere forundte Kjöbstaden Vissby paa Guthiland. — *Kiöbenhafn Slot*, den 9. Junii.

H. N. Strelow, den Guthilandiske Cronica. S. 296—297.

1597. 10. Junii. [4690.] Kong CHRISTIAN IV. befaler Bönderne og Tjenerne, som ligge til Hellig Tre Kongers Capel i Roskilde Domkirke, ikke at svare Landgilde herefter til *Thyge Brahe*, men til Cantsler Christenn Friiss til Borrebye. — *Kiöpnehaffn Slott*, then 10. Junii.

Danske Mag. II. S. 325–326.

16. Junii. [4691.] Literæ DAVIDIS CHYTRÆI, per quas *Thychoni Brahe* de adventu eius in urbem Rostochium gratulatur. — *(Rostochii)*, Postridie Viti.

Danske Mag. II. S. 326—327.

20. Junii. [4692.] Kong CHRISTIAN IV. befaler Lehnsmændene Herman Juel paa Visborg og Hans Lindenov paa Hammershuus vel at have deres Lehn og Slotte i Agt, da man ikke kan vide, hvad de svenske Rustninger have at betyde. — *Haffniæ*, 20. Juni.

Udt. i Hübertz, Aktst. til Bornholms Hist. S. 531.

21. Junii. [4693.] Provst JOHANNES VORSTII Skrivelse til Præsterne i Cremper- og Wilster-Marsk, hvori han bebuder en General Kirke-Visitats i Forening med Amtmanden Benedictus von Ahlefeldt. — *Itzehoe*, d. 21. Jun. (Plattydsk.)

Archiv für Staats- und Kirchengesch. der Herzogth. 2. B. S. 175—178.

1. Julii. [4694.] Kong CHRISTIAN IV. befaler Christoffer Valckendorff at lade Walter Elssendorff uhindret udföre "en Kreger" (et Skib), som han havde ladet bygge i Norge i hans Lehn. — *Kiöpnehauffn Slott*, theand 1. Julij.

Nye D. Mag. I. S. 179—180.

2. Julii. [4695.] Kong CHRISTIAN IV.s Rescript til Jörgen Friis, at tilholde Mogens Hegenssens efterladte Hustru og hendes Husbonde at lade nedtage den over bemeldte Mogens Hegenssen (ɔ: Færöboen *Magnus Heinesen*) opsatte Gravskrift, eller og at de tage Stævning over dem, som i Gravskriften beskyldes, samt befale dem at begive sig til Kongen for at give Underretning om Sagen, for at han "kunde viide att giffue Dronningen af Engeland tillbörlig Svar". — *Haffniæ*, 2. Julij.

Danske Mag. 3. Række I. S. 254—255.

7. Julii. [4696.] Kong CHRISTIAN IV. stadfæster Bogense Byes Privilegier. — *Frederiksborg*, d. 7. Juli.

Udt. i Vedel Simonsen, Rugaards Hist. 2. D. 1. H. S. 67.

9. Julii. [4697.] Kong CHRISTIAN IV. tager Faaborg Kjöbstad og dens Indbyggere under sin Beskjermelse og stadfæster de dem af fremfarne Konger givne Friheder og Privilegier. — *Frederichsborg slott*, theend 9. Julij.

Aktstykker etc. udg. af Fyens lit. Selsk. 2 Saml. S. 12.

10. Julii. [4698.] THYGE BRAHE tilskriver Kong Christian IV. Aarsagen, hvorfor han har forladt sit Fædreland, og beder om Kongens Gunst og Naade for Fremtiden. — *Rostok*, den 10. Julii.

O. Bang, Saml. af nytt. Materier. 7. St. (2. B.) S. 466—471. Danske Mag. II. S. 327—330. T. de Hofman, Efterretn. om danske Adelsmænd. 3. D. S. 22—24.

10. Julii. [4699.] TYGE BRAHE underretter Holger Rosenkrands om, at han agter at oppebie i Rostok de danske Gesandters Ankomst, for at tale med sin Broder Steen Brahe; han vil være forvisset om Kongens Villie, förend han henvender sig andensteds. — *Rostok*, den 10. Julii.

Udt. af et latinsk Brev i Danske Mag. II. S. 330.

[4700.] Kong CHRISTIAN IV.s Brev til Knud Rud, Lehnsmand paa Odensegaard, at det forekommer Kongen selsomt, at han har villet forholde Hr. Hans Nielsen, Sognepræst til S. Hans i Odense, den ham efter Christian III.s og Frederik II.s Breve tilkommende Pension af Odensegaard. — *Frederiksborg*, d. 11. Juli. 1597. 11. Julii.

Udt. i Vedel Simonsen, Odense Byes Hist. 3. B. 1. H. S. 63.

[4701.] Kong CHRISTIAN IV. stadfæster M. Pouell Andersen som Superintendent paa Gulland efter afgangne M. Dauidt Hansen, samt beskikker ham til Sognepræst i Kjöbstaden Visbye. — *Haffniae*, 28. Julii. 28. Julii.

J. Wallin, Gothländska Saml. 1. D. S. 161—165.

[4702.] Brev fra TYGE BRAHE til Hertug Ulrich af Mecklenborg, hvori han beder, at Hertugen ikke vil unaadig optage, at han paa nogen Tid opholder sig i hans Stad Rostock, og at han vil give ham gode Raad, hvorledes Astronomien, som han (T. Brahe) har hævet saa höit, kan fremdeles vedligeholdes i Tydskland, om det ikke længere kan lade sig gjöre i Danmark. — *Rostock*, den 29. Julii. (Tydsk.) 29. Julii.

Danske Mag. II. S. 330—333.

[4703.] TYGE BRAHE sender Jacob Bording, Hertug Ulrik af Meklenborgs Cantsler, sit Brev til Hertugen og beder ham tale hans Sag hos sin Herre. — 29. Julii. 29. Julii.

Udt. i Danske Mag. II. S. 333.

[4704.] CHRISTIANI IV. Daniæ regis literæ commendatoriæ, datæ Johanni Nykerke, ex nobili familia Livoniæ oriundo, qui per plures annos inter custodes corporis regis receptus fuerat, nunc vero in Anglia militiam obire gestiebat. — *E regia nostra Hafnia*, tricesimo die Julii. 30. Julii.

T. Rymer, Foedera, ed. G. Holmes. T. VII. P. I. p. 192.

[4705.] JACOB BORDING, Hertug Ulrik af Meklenborgs Cantsler, underretter *Tyge Brahe* om, at han har leveret Hertugen hans Brev, forsikkrer ham om dennes Gunst, og lover ham Hertugens Svar om et Par Dage. — *Gustrow*, d. 2. Augusti. 2. Augusti.

Udt. af et latinsk Brev i Danske Mag. II. S. 333.

[4706.] Hertug ULRICH af Mecklenborg hans Brev til *Tyge Brahe*, hvori han vel tillader ham at opholde sig i Rostock; men tillige siger, at han selv bedst maa vide, hvor han kan haabe Understöttelse i Tydskland til Astronomiens Fremme; tillige sender han ham en Intercessions Skrivelse til Kongen af Danmark, om han vil benytte den. — *Güstrow*, den 4. Augusti. (Tydsk.) 4. Augusti.

Danske Mag. II. S. 333—334.

[4707.] Hertug ULRICH af Mecklenborgs Intercessions Skrivelse til Kong Christian IV. for *Tyge Brahe*. — *Güstrowe*, den 4. Augusti. (Tydsk.) 4. Augusti.

Danske Mag. II. S. 334—336.

[4708.] Skrivelse fra Kong JACOB af Skotland til Kong Christian IV., hvori han roser Niels Kraggs Forhold under hans Gesandtskab til ham, og anbefaler ham til Kongen. — *Faulcland Slot*, den 4. Aug. (Dansk Overs.) 4. Augusti.

N. Krag og S. Stephanius, Christ. III.s Hist. 1. D. Fort. S. 12—13.

[4709.] PETRI WINSTRUPII, superintendentis Sjellandiæ, ad alium superintendentem literæ datæ, cui voluntatem regis significat, ut pastoribus, quibus auxilium in ministerio administrando opus est, idonei adiungantur adiutores, neque tamen ex filiis pastorum, ut libera sit electio successoris. — *Hafniæ*, d. 10. Aug. 10. Augusti.

D. G. Zwergius, Siell. Cleresie. 1. T. S. 109—111.

1597. 8. Octobr. [4710.] Kong CHRISTIAN IV.s Skrivelse til *Thyge Brake*, som Kongen skarpt bebreider hans Skrivemaade i hans Brev af 10. Julii, hvori T. Brahe angiver Grundene til sin Bortreise fra Danmark. — *Kiöbnehaffn Slot*, den 8. Oct.

O. Bang, Saml. af nytt. Materier. 7. St. (2. B.) S. 471—476. Danske Mag. II. S. 336—339. T. de Hofman, Efterr. om danske Adelsmænd. 3. D. S. 24—26.

10. Octobr. [4711.] Kong CHRISTIAN IV.s Rescript til Lehnsmanden paa Bornholm, hvorved forbydes Udförsel af saltet Kjöd fra Öen. — *Haffniæ*, 10. October.

Udt. i Hüberts, Aktst. til Bornholms Hist. S. 531—532.

7. Novbr. [4712.] TYGE BRAHES Brev til Holger Rosenkrands, hvori han önsker at dennes Trolovede Sophia Brahe, Datter af hans Broder Axel Brahe, maa efterligne hans Söster af samme Navn. — *Wandesburgi*, 7. Nov.

Udt. og Brudst. af den latinske Orig. i Danske Mag. III. S. 26.

11. Novbr. [4713.] Mag. GERARDUS OW, Præst til St. Johannis Kirke i Flensborg, overtager for M. Fredericus Damius, Diaconus ved St. Nicolai, Mandags Gudstjenesten i Hospitalet, m. m. — Am Dage Martini episcopi. (Plattydsk.)

O. H. Moller, Nachr. von der Kirche zu St. Johannis in Flensburg und deren Pastoribus. S. 26—27.

1. Decbr. [4714.] JOHANNIS ADOLPHI, electi episcopi Lubicensis, hæredis Norwegiæ, ducis Sleswigæ etc., literæ ad Elizabetham, reginam Angliæ, de mandato imperatoris, ut Anglicani negotiatores post trimestre spatium elapsum e finibus imperii Germanici excedant, ad quod mandatum mitigandum, omnia quæ in sua potestate sint, se facturum pollicetur. — *Ex arce Gottorpiana*, calendis Decembris.

T. Rymer, Foedera, ed. G. Holmes. T. VII. P. I. p. 196.

2. Decbr. [4715.] Kong CHRISTIAN IV. befaler Landsdommerne i Nörre Jylland at undersöge et Vidnesbyrd af en til Ilden dömt Troldqvinde i Haderslev, hvorved en Qvinde, som hun kaldte Kirsten Fostermoder, var udlagt som Aarsag til Fru Annes, Johan Ruds, langvarige Sygdom, og hvorefter en Qvinde ved Boller, som dog ei förte samme Navn, var bleven fængslet. (Jvf. Nr. 4641.) — *Haderslevhuus*, d. 2den Dec.

Vedel Simonsen, Efterr. om de danske Ruder. 2. H. S. 269.

6. Decbr. [4716.] Hertug JOHAN ADOLFS Constitution for Landskabet Nordstrand angaaende visse Aager-Contracter. — *Gottorff*, den 6ten December. (Tydsk.)

Corpus Statutor. Slesvicens. I. B. S. 541. (Ligelydende med den under Nr. 4674 anförte Constitut. for Eiderstädt.)

6. Decbr. [4717.] Keiser RUDOLF II.s yderligere Opfordring til Hertug Johan Adolf at træffe Forlig med Hertug Hans den yngre angaaende den Oldenborgske Exspectance og Arvehyldingen, da Keiseren ellers vil forordne Sagens Afgjörelse ved Retten. (Jfr. Nr. 4241, 4446 og 4561.) — *Prag*, den 16. Decembr. (Tydsk.)

Wahre Vorstell. des nähern Succession-Rechtens Herts. Joachim Ernsten etc. 1668. Beyl. S. 28—29.

7. Decbr. [4718.] Hertug JOHAN ADOLFS Mandat til Flækken Husum, at ingen forud maa kjöbe Korn uden til den paa Leveringstiden gjængse Priis, og i Rente af de paa Korn i Forskud givne Penge beregne sig mere end 2 Skilling aarlig af hver Mark. — *Gottorff*, den 7ten December. (Tydsk.)

C. U. Beccau, Gesch. Husums. S. 311—312.

[4719.] Kong Christian IV.s Mageskiftebrev til Mogens Göbe til Gundersløf, hvorved han overlader denne noget Gods i Skaane i Albo Herred i Rörums Sogn, imod endeel Gods paa Sjelland og Möen. — *Haderslef*, den 8. December. (Svensk Overs.) 1597. 8. Decbr.

Brudst. i L. B. Falkman, Upplysningar etc. 2. D. S. 90—91.

[4720.] Tyge Brahes Brev til Markgreve Joachim Friderich, Administrator til Magdeborg (siden Churfyrste af Brandenborg), hvori han begjærer dennes Forbön hos Kong Christian IV., hans Svigersön. (Hoslagt er en Beretning, hvori fremsættes Grundene, hvorfor han forlod Danmark.) — *Bramstedt*, den 22. Decembris. (Tydsk.) 22. Decbr.

Danske Mag. II. S. 342—344. Beretningen sst. S. 314—349.

[4721.] Kong Christian IV.s og Hertug Johan Adolfs Indskærpelse af det ovenfor under Nr. 3365 anförte Mandat for Hertugdömmerne, hvorved Rentefoden fastsættes til 6 Procent. — *Hadersleben*, den 23ten Dec. (Tydsk.) 23. Decbr.

Samml. Schlesw.-Holst. gemeinsch. Verordn. S. 244—248. Corpus Constit. Regio-Holsat. I. B. S. 112—116.

[4722.] Literæ Tychonis Brahe ad Oligerum Rosenkrands datæ, in quibus commemorat, se Brambstedii, ubi cum Henrico Rantzovio locuturus esset, Joachimum Fredericum, marggravium Brandenburgensem cum coniuge invenisse et ab his singulari favore acceptum esse. *(Wandesburgi)*, 26. Dec. 26. Decbr.

Brudst. i Danske Mag. II. S. 311.

[4723.] Jörgen Bertelsen i Skjærbæk skjenker 100 Slettedaler til Kolding Skoles Disciple, i Anledning af et Manddrab paa Staphen Ipsen i Eltang.

Udt. i J. J. Fyhn, Efterr. om Kolding. S. 141.

[4724.] Supplikats fra Fiskerne i Busen Sogn i Ditmarsken til Hertugen om Undersögelsen af Diksand og Helmesand i Anledning af den derom opstaaede Trætte mellem Fiskerne i Busen og Marne. (Plattydsk.)

F. C. Dahlmann, Neocorus. 2. B. S. 334—337.

[4725.] Instructio legatis Danicis, Arildo Hvitfeldo et Christiano Barnekovio, in Angliam missis data.

Brudst. i P. Wieselgren, De la Gard. Arch. 5. D. S. 158—165.

1598.

1598.

[4726.] David Chytræus in literis ad Dr. Philippum Marbachium datis inter alia scribit, Sigismundum, Poloniæ et Seciæ regem, Sueciam armis recuperare cogitare, legatumque eius ad regem Daniæ missum, Ericum Sparre, Seciæ cancellarium exulem, Rostochium die 7. Januarii transeuntem, se visitasse. — Die Antonii Eremitæ, 17. Januarii. 17. Januar

J. Fechtius, hist. eccl. sec. XVI. supplem. p. 776—777.

[4727.] Churfyrst Joachim Friderich af Brandenborgs Intercessions-Skrivelse til hans Svigersön Kong Christian IV. for *Tyge Brahe*. — *Cölln an der Sprew*, denn 25. Januarii. (Tydsk.) 25. Januar.

Danske Mag. II. S. 349—350.

1598.
25. Januar. [4728.] Churfyrst JOACHIM FREDERIK af Brandenborgs Brev til Hofmesteren Christoffer Valkendorf og Kantsleren Christian Friis, hvormed han sender sine Intercessions-Skrivelser til Kongen og Dronningen for *Tycho Brahe*, og beder dem at anvende deres Indflydelse, at han kan erholde en gunstig Resolution. — *Cölln an der Sprew*, den 25. Januarii. (Tydsk.)

Danske Mag. II. S. 350—351.

29. Januar. [4729.] Kong CHRISTIAN IV. og Hertug JOHAN ADOLF befale saavel Parterne som deres Procuratorer for Retten i Hertugdömmerne at afholde sig saavel mundtlig som skriftlig fra alle Injurier. — *Hadersleben*, den 29sten Januar. (Tydsk.)

Samml. Schlesw.-Holst. gemeinsch. Verordn. S. 248—249.

29. Januar. [4730.] Kong CHRISTIAN IV. forbyder alle, saavel Adel som Uadel, under den slesvig-holstenske Landretsdag paa eller ved Slottet eller i Gaderne at lade sig finde med korte Rör eller Bösser. — *Hadersleben*, den 29sten Januar. (Tydsk.)

Samml. Schlesw.-Holst. gemeinsch. Verordn. S. 250.

4. Febr. [4731.] Intercessions-Skrivelse for *Tyge Brahe* til Kong Christian IV. fra Churfyrstinde KATHARINA af Brandenborg. — *Cölln an der Sprew*, den 4. Febr. (Tydsk.)

Danske Mag. II. S. 351.

4. Febr. [4732.] Churfyrstinde KATHARINA af Brandenborgs Intercessions-Skrivelse for *Tyge Brahe* til Dronning Anna Catharina. — Den 4. Febr. (Tydsk.)

Udt. i Danske Mag. II. S. 352.

14. Febr. [4733.] KATHARINA, Churfyrstinde af Brandenborg etc., anbefaler Johan Müller til *Tycho Brahe* til Knudstrup og Uranienborg, for af ham at öves saavel i Astronomien, som i hans hemmelige medicinske og chymiske Videnskaber. — *Cöln an der Sprew*, den 14. Februarii. (Tydsk.)

Danske Mag. II. S. 352.

18. Febr. [4734.] Kong CHRISTIAN IV.s Forordning, hvorved Betalingsterminerne i Wilster- og Cremper-Marsken bestemmes at skulle holdes 8 Dage efter Pindse og efter Mortensdag. — *Schlosse Hadersleben*, den 18ten Febr. (Tydsk.)

Corpus Constit. Regio-Holsat. 2. B. S. 339—340.

18. Febr. [4735.] Kong CHRISTIAN IV.s Stadfæstelse af det af Kongerne Christian III. og Frederik II. udgivne Forbud mod Udförsel af Tömmer paa Stöer-Floden. (Jvfr. Nr. 863 og 3064.) — *Schlosse Hadersleben*, den 18. Februar. (Tydsk.)

Corpus Constit. Regio-Holsat. I. B. S. 672—673.

20. Febr. [4736.] CHRISTOFFER VALCKENDORFF til Glorup, Hofmester, giver og tilskjöder sin Brodersöns Sön Hening Valckendorff Söeboe Hovedgaard og Mölle i Egense Sogn i Sundsherred, dog at hans Svoger Dettloff vann Quallen beholder denne Gaard og Mölle sin Livstid. — *Glorup*, Mandagenn thend xx. Februari.

Aktst. etc. udg. af Fyens lit. Selsk. I. Saml. S. 173—174.

24. Febr. [4737.] Kong CHRISTIAN IV. anmoder Christoffer Valckendorff om at komme tilstede hos Kongen fölgende Dags Aften, da han har noget magtpaaliggende at tale med ham om. — *Haderszlöffhusz Slott*, den 24. Februarij.

Nye D. Mag. I. S. 190.

[4738.] Kong Christian IV.s Forordning, at Byskriveren i Wilster skulde være eneberettiget til at skrive allehaande Contracter og Forskrivninger sammesteds. — *Crempe*, den 20. Martii. (Tydsk.) 1598. 20. Martii.

Corpus Constit. Regio-Holsat. 3. B. S. 402—403.

[4739.] Kong Christian IV.s Bevilling til Magistraten i Wilster paa Eneret til at holde Viinkjelder. — *Crempe*, den 21. Tagck des Monadts Martii. (Tydsk.) 21. Martii.

Corpus Constit. Regio-Holsat. 3. B. S. 403—404.

[4740.] Kong Christian IV.s Stadfæstelse paa Staden Wilsters Rettighed til at hæve Tiendepenge af Arv. — *Crempe*, den 22. Tag Martii. (Tydsk.) 22. Martii.

Corpus Constit. Regio-Holsat. 3. B. S. 408—409. J. F. Noodt, Beyträge. 1. B. S. 653—654.

[4741.] Extract af Skræddernes Laugs-Artikler i Wilster, stadfæstede af Kongen. — *Crempe*, den 22. Martii. (Plattydsk.) 22. Martii.

Corp. Constit. Regio-Holsat. 3. B. S. 491—492.

[4742.] Kong Christian IV.s Forordning om Afskaffelse af adskillige Misbrug og Uordener i Staden Crempe. — *Crempe*, den 22ten Tag des Monats Martii. (Tydsk.) 22. Martii.

Corpus Constit. Regio-Holsat. 3. B. S. 282—284.

[4743.] Kong Christian IV.s Stadfæstelse paa et Markeskjels-Forlig mellem Kay Rantzow til Hanrow og Landsbyen (Dorfschaft) Lütken-Wistede i Schönefeld Sogn, Rendsborg Amt. — *Rendsburg*, den 24. Mart. (Tydsk.) 24. Martii.

Corpus Constit. Regio-Holsat. 2. B. S. 652—654.

[4744.] Tycho Brahe a Christiano Longomontano petit, ut brevi ad se Wandesburgum veniat; Johannem Mollerum mathematicum electoris Brandenburgici apud se esse; scriptum Nicolai Raimari Ursi adversus se commemorat; etc. — *Wandesburgi*, die 24. Martii. 24. Martii.

Dän. Biblioth. 9. Stück. S. 233—235. (Literæ eiusdem argumenti etiam 11. Apr. datæ esse dicuntur ibid. p. 236.) *Dansk:* O. Bangs Saml. af nytt. Materier. 7. St. (2. B.) S. 483—487.

[4745.] Ridebrev, hvorved Niels Schram til Wrup, Befalingsmand paa Biugholm, paa Kongens Vegne blev indført i de 22,000 Daler, for hvilke Erick Lange havde Bygholm Slot og Lehn i Pant, da denne ikke havde gjort Rede for den Gjeld, han stod i til Kongen. — *Kiöbnehaffn*, then 27. Martii. 27. Martii.

Danske Mag. IV. S. 266—270.

[4746.] Otto Christopher Rosenkrands til Boller erholder Stævning paa sin Moders, Fru Karen Holger Rosenkrandses Vegne over Johan Rud til Møgelkjær, der havde ladet et Tingsvidne optage ved Baagherreds Ting, hvorefter Kirsten Jenses i Seidt var angiven for at have forgjort Fru Anne Johan Ruds, og dertil at være kjöbt af Fru Karen, og som derefter, paa given Anledning af Otto Chr. Rosenkrands, havde erklæret, at han hverken vilde "beskylde eller undskylde" hans Moder for denne Trolddomssag. — *Middelfart*, 4. Aprilis. 4. Aprilis.

Udt. i Vedel Simonsen, Efterr. om de danske Ruder. 2. H. S. 199—200.

[4747.] Johan Rud til Mögelkjær fik Stævning over Gabriel Skinkel til Söholm, Gabriel Knudsen til Nordskov, Knud Bilde til Bildeskov og 6 andre Adelsmænd til at afgive Vidnesbyrd, om de vare tilstede ved Baagherreds Ting og ved Retterstedet, da Misdædersken Mette Madsdatter tilstod, at Kirsten Jenses, kaldet Fostermoder, var med hende og hendes Moder Karen Spandis at forgjöre Fru Anne Johan Ruds med Trolddom. — *Odensegaard*, 5. Aprilis. 5. Aprilis.

Udt. i Vedel Simonsen, Efterr. om de danske Ruder. 2. H. S. 200—201.

1598. 6. Aprilis. [4748.] Johan Rud til Mögelkjær erholder Stævning over Otto Christopher Rosenkrands og hans Tjenerske Kirsten Jenses Fostermoder i Seydt, i Anledning af en af ham over nogle Riddermændsmænd erhvervet Stævning i en Trolddomssag (jvfr. Nr. 4747), om de have noget dertil at svare. — 6. Aprilis.

Udt. i Vedel Simonsen, Efterr. om de danske Ruder. 2. H. S. 201.

6. Aprilis. [4749.] Johan Rud til Mögelkjær erholder Stævning over Fru Karen Gyldenstjerne, Holger Rosenkrandses til Stjernholm, med Laugværge, i Anledning af at hun nogen Tid forleden med Riddermændsmænd havde ladet ham beskikke angaaende et ved Baagherreds Ting optaget Tingsvidne. (Jvfr. Nr. 4746.) — 6. Aprilis.

Udt. i Vedel Simonsen, Efterr. om de danske Ruder. 2. H. S. 201.

10. Aprilis. [4750.] Ansögning af Blasius Ekenberger, Borger i Flensborg, til Kong Christian IV. om at blive forhjulpen til sit Tilgodehavende som den Rantzovske Families Forretningsförer. — *Flensburch*, den 10. April. (Tydsk.)

N. Falck, Neues Staatsbürg. Mag. 6. B. S. 300—305.

24. Aprilis. [4751.] Kong Christian IV. befaler Johan Buckholt, Bisperne og Laugmændene paa Island at indkomme med Forslag til de Forandringer i Kirke-Ordinantsen, som maatte ansees nödvendige for Island. — *Kiöbenhaffn Slot*, den 24. April.

Finni Johannæi Hist. Eccl. Isl. T. III. p. 56. M. Ketilson, Forordn. til Isl. 2. D. S. 209—210.

16. Maji. [4752.] Kong Christian IV.s Rescript til Stadsövrigheden i Flensborg om ved Besættelsen af Skoleembeder i Fremtiden at foretrække Conrector M. Nicolaus Fischers Beslægtede, saafremt de ellers maatte befindes at være skikkede til dette Kald. — D. 16. Maj. (Tydsk.)

J. H. a Seelen, Memorabil. Flensburg. p. 232.

c. 16. Maji. [4753.] Östrup By-Lov og Gildesskik, bekræftet til Tinge ved Tingsvidne og begyndt af Jesper Lauritzen, Sognepræst, Hans Rask, Allermand, Jens Nielssen, Stolsbroder, og 12 andre Mænd (149 §§).

Historisk Tidsskr. 1. B. S. 439—465.

16. Maji. [4754.] Lunde Herredstings Vidne, om Optegnelsen og Vedtagelsen af Östurp Bylov og Gildesskik. — Onsdagen den 16. Dags May.

Historisk Tidsskrift. 1. B. S. 465—466.

22. Maji. [4755.] Johan Rud til Mögelkjær erholder Stævning over Gabriel Knudsen, Landsdommer i Fyen, fordi denne, uden at tilkalde Johan Rud, efter Stævning af Otto Christopher Rosenkrands til Boller ved Landstinget havde optaget Vidneforhör over et Stokkenævn, som Johan Rud havde forhvervet i Sagen om Trolddom mod Kirsten Jenses, kaldet Fostermoder. (Jvf. Nr. 4746—49.) — *Hafn.*, 22. Maii.

Udt. i Vedel Simonsen, Efterr. om de danske Ruder. 2. H. S. 201—202.

24. Maji. [4756.] Kong Christian IV. tager Schielsbör Kjöbsted i sin Beskjermelse og stadfæster alle de Friheder og Privilegier, Kong Frederik II. og fremfarne Konger have undt og givet den. — *Kiöpnehaufn Slott*, thendt 24. May.

P. Friis Edvarsen, Underr. om Schielschiör. S. 396—397.

28. Maji. [4757.] Tyghe Brahe's Skrivelse til Christoffer Wallckendrop til Glorup, Rigets Hofmester, hvori han takker for den Bistand, denne har ydet hans Foged paa Hvæn med

Henbye til Bönderne der; og om et halvt Aars Indkomst af Nordtfiords Lehn i Norge, som 1599.
han endnu har Fordring paa. — *Wandeszbeck widt Hamborg*, denn 28. dag Maij. 28. Maji.

Danske Mag. 3. Rekke. III. S. 79—80.

[4758.] ELIZABETHÆ, Angliæ reginæ, literæ gratulatoriæ ad Joachinum Fridericum, 2. Junii.
marchionem Brandenburgensem, datæ, de matrimonio filiæ eius cum rege Daniæ. — *E regia nostra Grimwicensi*, ii. Junii.

T. Rymer, Foedera, ed. G. Holmes. T. VII. P. I. p. 199.

[4759.] Kong CHRISTIAN IV. befaler Casper Markdanner, Embedsmand paa 9. Junii.
Koldinghuus Slot, ifölge et Forlig, som Kongen har stiftet mellem Johan Rud til Mögelkjær og Fru Karen Gyldenstjerne, at tage en Qvinde Kirstine Fostermoder i Forvaring, lade kræve Kirkenævn over hende, og, hvis hun dömmes, indstævne Sagen til Landstinget. — *Kjöb.*, d. 9de Juni.

Udt. i Vedel Simonsen, Efterr. om de danske Ruder. 2. H. S. 269—270.

[4760.] Hertug JOHAN ADOLF til Slesvig og Holsten befaler, at der for Fremtiden 26. Junii.
ikkun skal holdes eet aarligt Marked i Husum, der skal begynde S. Bartholomæi Dag og vare 8 Dage. — *Gottorff*, den 26sten Juny. (Tydsk.)

C. U. Beccau, Gesch. Husums. S. 312—313.

[4761.] Literæ PETRI JOHANNIS WINSTRUPII, superintendentis Selandiæ, ad 28. Junii.
Magnum Matthiæ, superintendentem Scaniæ, continentes interpretationem inhibitionis regiæ de filiis pastorum, patribus adhuc viventibus, collegis patrum non constituendis (vid. Nr. 4709). *Havniæ*, 28. Junii.

D. G. Zwergius, Siell. Cleresie. I. T. S. 113—115.

[4762.] Kong CHRISTIANS IV.s Beskjermelsesbrev for Indbyggerne i Randers, og 28. Junii.
Stadfæstelse paa alle de Friheder og Privilegier, som Kong Frederik II. dem naadeligen givet og stadfæst haver. — *Kiöpnehauffnn Slott*, theenndtt 28. Junii.

S. A. Stadfeldt, Beskr. over Randers. S. 37.

[4763.] Kong CHRISTIAN IV. bevilger, at Peder Koefoed, der har ægtet en fri 3. Julii.
Qvinde og med hende erholdt noget Jordegods, maa nu efter hendes og deres Börns Död beholde dette saa frit, som andre frie Folk der paa Landet (Bornholm). — 3. Juli.

Udt. i Hüberts, Aktst. til Bornholms Hist. S. 582.

[4764.] Kong CHRISTIAN IV. tillader, paa Grund af "denne dyre Tid", at Lehns- 6. Julii.
manden paa Bornholm maa lade sig nöie med 3 Daler for et Sommernöd i de næste 3 Aar. — *Haffniæ*, 6. Julij.

Udt. i Hüberts, Aktst. til Bornholms Hist. S. 582.

[4765.] Hertug JOHAN ADOLFS Erklæring til Hertug Hans den yngre, angaaende 17. Julii.
Striden om den Oldenborgske Expectance. — *Reinbeck*, den 17. Junii (læs: Julii). (Tydsk.)

Wahre Vorstell. des nähern Successions-Rechtens Herts. Joachim Ernsten etc. 1688. Beyl. S. 29—30.

[4766.] Kong CHRISTIAN IV. tilkjendegiver Befalingsmanden paa Wardöhuus, at 1. Augusti.
han har opskrevet de Engelske den Frihed, de nogen Tid havde havt til at drive Handel og Næring med Fiskeri der ved Slottet, og befaler ham at bortvise dem, som maatte komme. — *Kiöbenhavn*, d. 1. Aug.

H. Paus, Kgl. Forordn. for Norge. S. 488.

1596. 1. Augusti. [4767.] Kong CHRISTIAN IV. paalægger Befalingsmanden Hans Olsen, at forfare Leiligheden i Nordland, Lapland og Finmarken paa Grændsen mod Sverrige og Rusland, at bereise Finnebyerne og at foreholde Indvaanerne, at de ingen Skat ere pligtige at udgive til Sverriges Krone. — *Kiöbenhavn*, den 1. Aug.

H. Paus, kgl. Forordn. for Norge. S. 445—446.

13. Augusti. [4768.] Kong CHRISTIAN IV. befaler at anholde og afstraffe tjenestelöse Landstrygere, som löbe omkring i Norge og voldgjæste Bönderne. — *Kiöbenhavn Slot*, den 13. Augustii.

H. Paus, kgl. Forordn. for Norge. S. 438—440.

5. Septbr. [4769.] OTTO CHRISTOPHER ROSENKRANDS til Boller erholder Stævning over Mourids Stygge, Landsdommer i Nörrejylland, for en Dom, hvorved han havde fældet en Nævning, der havde svoret en hans Tjeners Hustru Kirsten Jenses qvit for Trolddomssag. — *Hafn.*, 5. Septemb. (uden Aar).

Udt. i Vedel Simonsen, Efterr. om de danske Ruder. 2. H. S. 202—203.

23. Septbr. [4770.] DE HEILES Skrivelse til Christian Barnekow, "Gubernator Malmogiensis", hvori berettes, at Dronning Elizabeth er misfornöiet med det Svar, de sidste engelske Ambassadeurer havde erholdt i Kjöbenhavn, og at Kjöbmændene raabte paa Hævn over de Danske. — *De Londres*, 23. Septembr. (Fransk.)

Uddr. i P. Wieselgren, De la Gard. Archiv. 5. D. S. 106—107.

4. Octobr. [4771.] Copie af Kong FREDERIK II.s Forordning (af 1583), at der af alle Skibe, som passere forbi Rigets Toldsteder, skal leveres vedkommende Toldembedsmænd en Fortegnelse paa de medhavende Varer, under Övrighedens Segl; m. m. — *Castell of Schanderboroughe*, the 4th of October. (Engelsk og Fransk.)

T. Rymer, Foedera, ed. G. Holmes. T. VII. P. I. p. 204.

Octobri? [4772.] Responsum commissariorum regis Daniæ (CHRISTIANI FRIIS, MANDERUP PARSBERG, ARNOLDI WLFELDT & HENRICI RAMELII) ad ea, quæ Edvardus Zucheus baro, nuntius Elizabethæ reginæ Angliæ, per oratorem regium Christophorum Parchingium proposuerat, de querimoniis mercatorum Anglorum super confiscationibus mercium, quas (querimonias) omnes iniuste et temere propositas esse monstrant, allegantes ea quæ cum legatis Anglicanis (Herberto 1583, Daniele Rogersio 1588 et ipso Christophoro Parkingio 1591) actum fuerat.

T. Rymer, Foedera, ed. G. Holmes. T. VII. P. I. p. 203—201.

Octobri? [4773.] CHRISTIANI IVti regis Daniæ literæ ad Elizabetham Angliæ reginam, per quas pro literis gratulatoriis, cum nuntio reginæ Christophoro Perking missis, gratias agit.

T. Rymer, Foedera, ed. G. Holmes. T. VII. P. I. p. 203.

18. Novbr. [4774.] Kong CHRISTIAN IV. giver Christopher Walkendorff Befaling angaaende de Baadsmænds Beklædning, som skulle ledsage Kongen paa Reisen til Norge; Johan Marin, til hvem det er overdraget at bestille Rustninger i Nederlandene, skal strax forföie sig til Kongen. — *Friderichsburg*, den 18. Novembris.

Christ. IV.s egenh. Breve, udg. af Molbech. 1. B. S. 2—3.

25. Novbr. [4775.] CHRISTIANI IV., Danorum regis, literæ ad Angliæ reginam Elizabetham cum oratore eius Nicholao Kragio missæ, in quibus rogat, ut de iniuriis piratarum Anglicorum in mercatores Danos quæratur et sine ambagibus iudicetur. — *E Regia nostra Fridrichsburgo*, vicesimo quinto die Mensis Novembris.

T. Rymer, Foedera, ed. G. Holmes. T. VII. P. I. p. 207.

[4776.] BORGEMESTER OG RAAD I RIBE paalægge Hans Hyffbierg at bortskaffe et ham tilhörende Skibsvrag, som ligger i Riber Aae midt i Strömmen. — 5. December. 1598. 5. Decbr.
P. Adler, Efterr. ang. Ribe. 8. Saml. 1842. S. 27.

[4777.] HENNE-BIRKETINGS Vidne, at Christen Sörensen i Henneberg vilde ved- 6. Decbr. blive for Fredags-Prædiken at give Præsten i Henne en vis Afgift af denne Gaard, saaledes som den af Arilds Tid var bleven svaret til hans Formænd. — St. Nicolai-Dag.
Udt. i Hofman, Fundationer. T. IV. S. 597—598.

[4778.] TYCHONIS BRAHE ad Christiernum Longomontanum literæ datæ, per quas 31. Decbr. eum ad se invitat; simul scriptum quoddam inchoatum adversus antagonistam Brahii Scoticum (Craig) ut absolvat, eum hortatur. — *Witteberga*, ultimo die anni 1598.
Dän. Biblioth. 9. Stück. S. 236—239. *Dansk:* O. Bang, Saml. af nytt. Materier. 7. St. (2. B.) S. 491—497.

[4779.] Dom i en Sag mellem PEDER RANTZOV til Troitborg og Archidiaconus ved Capitlet i Ribe Mag. ERASMUS HEIDTMANN, hvorved 4 Kirker i Lörherridt, Randrup, Medolden, Döstrup og Visby, tilkjendes denne sidste.
Udt. i P. Terpager, Rip. Cimbr. S. 148.

[4780.] Kong CHRISTIAN IV.s Befaling til N. N. at begive sig til Giedtzöer for der tilligemed andre Kongens gode Mænd at modtage Kongens Svigerfader Churfyrst Jochim Friderich af Brandenborg og siden fremföre Fyrsten til Kiöbenhaffn's Slot. — (Uden Sted og Datum.)
P. Friis Edvarsen, Underr. om Schielschiör. S. 429-430, cfr. S. 87.

[4781.] Kong CHRISTIAN IV.s Bestalling for Söfren N. Aarhustin (eller v. Aarhusten) som "Hopmand"; med Paalæg tvende Gange aarligen at mönstre Borgerskabet i Sjellands Kjöbstæder, undtagen Helsingör og Kiöbenhaffn, og have Indseende med, at Borgerne ere med tilbörlige Vaaben og Værge stafferede. — (Uden Sted og Datum.)
P. Friis Edvarsen, Underr. om Schielschiör. S. 431. (Om Aaret sst. S. 88.)

[4782.] Kong CHRISTIAN IV.s Tilladelse for Borgerskabet i Skjelskör at maatte hente Brændeved fra Jylland.
Udt. i P. Friis Edvarsen, Underr. om Schielschiör. S. 195-199.

[4783.] Fru ANNA THELEMANN (den ældres) Stiftelsesbrev for et Familielegat (til Understöttelse for Enker, forældrelöse Börn eller andre Nödlidende af Familien) paa 500 Daler (1000 Mark Lybsk), som stedse staaende Capital. (Plattydsk.)
O. H. Moller, Nachr. von dem Geschl. derer von Suhm. S. 62—68.

[4784.] Forslag og Anmodninger til Kongen af Danmark, fremsatte af den polske KONG SIGISMUNDS GESANDTER, tilligemed den danske Konges Svar (angaaende det fjendtlige Forhold mellem Polen og Sverrig). (Svensk.)
P. Wieselgren, De la Gard. Archiv. 4. D. S. 109—115.

[4785.] Oratio NICOLAI CRAGII, legati regis Daniæ, ad reginam Angliæ Elizabetham de causis mercatorum Danorum perquirendis.
T. Rymer, Foedera, ed. G. Holmes. T. VII. P. I. p. 207—209.

1598?

1598?

[4786.] (Kong CHRISTIAN IV.s) Söpas for en Skipper, som skulde bringe Östers fra Norge til "Hoflageret". — (Uden Sted og Datum.)

P. Friis Edvarsen, Underr. om Schielschiör. S. 377, cfr. S. 9—10.

[4787.] Betænkning af RIDDER- OG LANDSKAB i Fyrstendömmerne Slesvig og Holsten til Kong Christian IV. over hans, i Anledning af Statholderen Heinrich Ranzows indgivne Ansögning om Afsked, gjorte Forslag for nogen Tid at ansætte en ikke af Hertugdömmernes Adel tagen Statholder, hvilket fraraades. — Udateret. (Tydsk.)

N. Falck, Staatsb. Mag. 9. B. S. 818—821.

1599.

1599.

3. Januar. [4788.] ELISABETHÆ Angliæ reginæ literæ commissoriæ, per quas ad mercatorum Danicorum querimonias perquirendas quinque viri constituuntur, quibus in auxilium adduntur notarius et sex mercatores Londonienses. — *Apud Westmonasterium*, tertio die Januarii.

T. Rymer, Foedera, ed. G. Holmes. T. VII. P. I. p. 210.

8. Januar. [4789.] ALBERTUS FRIIS, præfectus Castri Ripensis, cum toto senatu et viginti quatuor civibus, sanctionem d. d. 18. Jul. 1586, qua luxus in nuptialibus interdicitur, renovat. — Die 8. Januarii.

Udt. i P. Terpager, Rip. Cimbr. p. 591.

10. Januar. [4790.] GABRIEL KNUDSEN (AKELEYE) til Norskov giver Skjödebrev paa en Gaard i Fyen til Ludvig Munk til Nörlund. — *Odense*, 10. Jan.

Udt. i L. Boesen, Beskr. over Lundsgaard. S. 55.

11. Januar. [4791.] TYCHO BRAHE per literas Christiernum Longomontanum ad se invitat, pollicetùrque, se ei conditionem aut in academia Pragensi aut Wittebergensi acquisiturum. — *Witebergæ*, die XI. Januarii.

Dän. Biblioth. 9. Stück. S. 239—240. *Dansk:* O. Bang, Saml. af nytt. Materier. 7. St. (2. B.) S. 497—498.

15. Januar. [4792.] Kong CHRISTIAN IV.s og Hertug JOHAN ADOLFS Mandat, hvorved en paa den Nedersachsiske Kredsdag i Brunsvig tagen Beslutning, at holde sig i Krigsberedskab, i Anledning af de i den Westphalske Kreds forsamlede Spanske Tropper, udvides til Hertugdömmet Slesvig. — *Gottorf*, den 15ten Jan. (Tydsk.)

Samml. Schlesw.-Holst. gemeinsch. Verordn. S. 251—252.

15. Januar. [4793.] FYRSTELIG Anordning om den Ed, som Sognefogderne (die Rathsleute, die Kirchspielvögte) i Ditmarsken i Fremtiden skulde aflægge. — *Schlosze Gottorff*, den 15. January. (Tydsk.)

Michelsen, Ditmars. Urkundenb. S. 375.

19. Febr. [4794.] Kong CHRISTIAN IV. og Hertug JOHAN ADOLF indkalde Stænderne i Hertugdömmet Holsten til en Landdag i Kiel den 11. Martii, i Anledning af de Rustninger,

som de Spanske Troppers Nærværelse i den Westphalske Kreds gjör nödvendige, og som af de Nedersachsiske Stænder i Brunsvig ere vedtagne; efter Landdagen vil en "Quartalgericht" blive afholdt. — *Schlosz Gottorff*, den 19ten Febr. (Tydsk.) 1599. 19. Febr.

Samml. Schlesw.-Holst. gemeinsch. Verordn. S. 253—256.

[4795.] Lauritz Kruse til Svenstrup, Hövedsmand paa Bergenhuus, Andreas Fossius, Superintendent over Bergens Stift, samt Borgemestere og Raad i Bergen stadfæste de af Giert Böineck og flere Borgere i Bergen forfattede Statuter for det nye Fattighuus i Bergen for Söfarende. — *Bergen*, den 1. Martii. 1. Martii.

C. Frimann, Stiftelser i Bergens St. 2. D. S. 127—198.

[4796.] Kong Christian IV. befaler Lehnsmanden paa Island, Johan Bucholt, at undersöge en Sag, hvorunder Biörn Magnussön og hans Broder Erick af Laugmanden Jon Jonssön vare dömte landflygtige og fredlöse. — *Kiöbenhaffn Slot*, d. 18. Martii. 18. Martii.

M. Ketilson, Forordn. til Isl. 2. D. S. 210—211.

[4797.] Tycho Brahe per literas, ad Christianum Longomontanum maxime de rebus mathematicis datas, nunciat, se mandato Cæsaris per literas procancellarii Coraducii Pragam esse vocatum. — *Witteberga*, die 20. Martii. 20. Martii.

Dän. Biblioth. 9. Stück. S. 240—243.

[4798.] Reglement for det af Christopher Walkendorph til Glorup oprettede og doterede "Studenter-Huus", forfattet af Rector og Professorer ved Kjöbenhavns Universitet og approberet af Chr. Walckendorph selv. — Den 24. Martii. 24. Martii.

C. P. Rothe, C. Walckendorffs Levnet. S. 90—107. Hofman, Fundationer. T. I. S. 61—70.

[4799.] David Chytræus in literis ad Dr. Philippum Marbachium maxime de rebus Poloniæ et Sueciæ datis inter alia scribit, Sigismundum regem, missis ad omnes Balthici litoris principes et urbes maritimas legatis, petiisse, ne arma, milites aut commeatum in Sueciam ex suis portubus exportari sinerent. — Calendis Aprilis, τῶν φαΐων (ɔ: dom. palm.). 1. Aprilis.

J. Fechtius, hist. eccl. sec. XVI. suppl. p. 783—784.

[4800.] Kong Christian IV.s Bevilling, at Hr. Willom N., forhen Capellan for Biergraff og Ollum Sogne i Nörre-Jutland, igjen til Præstekald maa befordres, skjöndt han havde forbrudt sit Kald, fordi han af menneskelig Skröbelighed havde sig forseet og beligget et Qvindefolk. — *Haffniæ*, d. 12. Apr. 12. Aprilis.

P. Friis Edvarsen, Underr. om Schielschiör. S. 498.

[4801.] Kong Christian IV. befaler Lehnsmanden paa Island Johan Buckholt at hjelpe en vis Christen Reeb, af hvis Bevogtning en Manddraber var undvegen, til Rette "saa meget Islands Lov og Ret er". — *Kiöbenhaffn Slott*, d. 14. Aprilis. 14. Aprilis.

M. Ketilson, Forordn. til Island. 2. D. S. 211—212.

[4802.] Jacobus Bongarsius *Tychoni Brahe* nunciat, se literas eius, superiore anno scriptas, non accepisse, rogatque, ut eas iterum repetat. — *Francofurto*, 1. Maij. 1. Maji.

J. Bongarsi et G. M. Lingelshemi epist. p. 38. Dän. Biblioth. 9. Stück. S. 271.

[4803.] Jordebog til Hammershuus Slot, beregnet fra Philippi Jacobi Dag 1598 til Aarsdagen 1599. post 1. Maji.

Udt. i Hüberts, Aktst. til Bornholms Hist. S. 502—517.

[4804.] Regnskab over Hammershuus Lehns Indtægt af Sagefald fra Philippi Jacobi 1598 til Aarsdagen 1599. post 1. Maji.

Udt. i Hüberts, Aktst. til Bornholms Hist. S. 547—548.

1599. 12. Maji. [4805.] H. RAMELII ad Christianum Barnekovium, capitaneum Malmogiensem, literæ de privatis quibusdam transactionibus cum Petro Brahe perficiendis. — *Becksoovij*, 12. Maj.

Udt. i P. Wieselgren, De la Gard. Archiv, 5. D. S. 141—142.

8. Junii. [4806.] Forlig mellem Landskabet Femern og Staden Burg tilligemed Indvaanerne i Petersdorf og Wenkendorf, angaaende adskillige Græsgange, oprettet og beskrevet af de dertil udnævnte fyrstelige Commissarier JÖRGEN SEHSTED, Amtmand paa Gottorp, og LUDEWIG PINCIER, J. U. D. og Domdechant i Lybek. — *Burg auf Fehmern*, den 8ten Junii. (Tydsk.)

Corpus Statutor. Slesvicens. I. B. S. 705—707.

13. Julii. [4807.] Dom af GODE MÆND MED LAUGMANDEN I BERGEN, overværende Norges Statholder AXEL GYLDENSTIERNE, PEDER THOT og JÖRGEN KAAS, Befalingsmænd paa Aggershuus, Bergenhuus og Wardöhuus, samt ANDERS HVITFELDT til Hof, over Fogden Peder Frost i Anledning af Forurettelser mod Bönderne. — *Bergens Raadstue*, den 13. Julij.

H. Paus, kgl. Forordn. for Norge. S. 446—449.

20. Julii. [4808.] Keiser RUDOLPH II.s Mandat til de holstenske Stænder at hylde Hertug Hans som lovligen af Keiseren belehnet med Fyrstendömmet Holsten og sammes Pertinentser, eller ogsaa inden to Maaneder at lade möde for den keiserlige Hofret, for at Sagen kan blive retlig paadömt. — *Schlosz zu Prag*, den dreyssigsten Tag des Monats Julii. (Tydsk.)

Apologia des Fürstl. Hauses Schl., Holst., etc. 1654. fol. Giiij—Hij. J. C. Lünig, Corpus jur. feud. German. T. I. col. 819—822.

24. Julii. [4809.] CHRISTIANI IV. Danorum regis literæ ad reginam Angliæ Elizabetham in responsum ternarum literarum (dat. 20. Martii, 15. et 17. Aprilis) per Thomam Ferrers allatarum, de negotio Nicolai Cragii, et de postulationibus Anglorum (de reddendis mercibus confiscatis), quibus, quum et temere sint factæ neque ulla recompensatio Danis concedatur, se nullo modo indulgere posse dicit. — *E Regia nostra Hafniæ*, 24. Julii.

T. Rymer, Foedera, ed. G. Holmes. T. VII. P. I. p. 219.

10. Augusti. [4810.] TYCHO BRAHE per literas ad Christianum Longomontanum datas, qua benignitate ab imperatore Rudolpho II. acceptus sit, narrat, describitque Benachiam arcem, quam inter tres ab imperatore propositas pro domicilio elegit. — *Brandisio*, die 20. Augusti stylo nouo.

Dän. Biblioth. 9. Stück. S. 243—245. *Dansk:* O. Bang, Saml. af nytt. Materier. 7. St. (2. B.) S. 501—503.

24. Augusti. [4811.] HERREDAGSDOM, afsagt af Axel Gyldenstjerne til Ljungbygaard, Statholder i Norge, Eske Brok til Estrup, Christian Holk til Höigaard, Hans Pederssön til Semb, Norges Cantsler, og Niels Krag til Agerkrog m. fl. i en Sag mellem Mads Bagge paa hans Fader Peder Bagges Vegne paa den ene, og Peder Grubbe til Aalstrup paa Kongens Vegne paa den anden Side, om Gaarden Borregaard i Thune Sogn, Borgesyssel, Agershuus Lehn. — *Agershuus*, den 24de Dag Augusti.

Saml. til det Norske Folks Spr. og Hist. 4. B. S. 162—173.

28. Augusti. [4812.] Literæ TYCHONIS BRAHE ad Rudolphum II. imperatorem de elixire quodam pestilentiali. — *Ex arce Benachia*, die 7. Septembris.

Th. Bartholini cista medica. p. 89—95.

4. Septbr. [4813.] SÖREN POUELSSÖN, Provst i Jerlöv-Slaugs Herred og Præst til Egtved og Ödsted, tilkjendegiver Hr. Niels Sörensen, Præst i Hegensvijg (Heinsvig), at der ifölge

Biskoppen M. Peder Kragelunds Skrivelse skal gjöres Taksigelse i alle Kirkerne for Dronning Anna Catharinas lykkelige Forlösning. — *Egetuedt*, then 4. Septembr. 1599. 4. Septbr.

Kirkehist. Saml. I. B. S. 617—618.

[4814.] D. SIMON GEDICCUS, churfyrstelig Brandenburgsk Hofpræst, tröster Kong Christian IV. i Anledning af hans nyfödte Söns Död. — *Berlin im Churfürstlichen Brandenburgischen Hofflager*, den 7. Septembr. (Tydsk.) 7. Septbr.

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. I. Th. S. 392—396.

[4815.] JOH. GEORGII HERWARTI AB HOENBURG, jurisconsulti et duci Bavariæ a secretis, literæ ad *Tychonem Brahe* datæ de rebus astronomicis. — *Monachii*, d. 17. Sept. 7. Septbr.

Dän. Biblioth. 9. Stück. S. 254—261.

[4816.] TYCHO BRAHE in literis ad Andream Welleium datis prolixe de statu suo post discessum e patria narrat. — *Benachia in Bohemia*, die 18. Septemb. 8. Septbr.

G. B. Casseburg, Tychonis Brahe relatio de statu suo etc. p. 7—19. Dän. Biblioth. 3. Stück. S. 177—192. *Dansk:* O. Bang, Saml. af nytt. Materier. 7. St. (2. B.) S. 505—519.

[4817.] TYCHO BRAHE per literas a Christiano Longomontano petit, ut socium se adiungat filio Tychoni Brahe et Mulæo, "pro adferendis residuis instrumentis" in Daniam missis; nunciat se Johannem Mullerum, Christophorum Rothmannum, Dauid Fabricium aliosque mathematicos brevi Benachiam exspectare, etc. — *Venetiis Bohemorum (ɔ: Benachiæ)*, ipso die æquinoctii autumnalis. 12. Septbr.

Dän. Biblioth. 9. Stück. S. 245—252. *Dansk:* O. Bang, Saml. af nytt. Materier. 7. St. (2. B.) S. 520—524.

[4818.] MAGDALENE BRAHE, Tyge Brahes ældste Datter, skriver til Fru Mette Kotte, Hans Mules til Nislevgaard, Borgemester i Odense, om sin Faders nuværende Stilling, samt om Fru Mettes Sön Claus Mule. — *Paa det keiserlige Slot Benatica*, den 25. Septembris stilo novo. 15. Septbr.

Danske Mag. II, S. 358—360.

[4819.] Kong CHRISTIAN IV. forordner, at naar Kirken og Præsten eie ligemeget i en Gaard, da skulle de hver tage halve Byxelen; tillige bevilger han, at Præsternes Tjenere (i Bergenhuus Lehn) maae være fritagne, naar nogen almindelig Skat eller Udskrivning paabydes. — *Kiöbenhavn Slot*, den 18. Septembr. 18. Septbr.

C. Frimann, Stiftelser i Bergens Stift. 2. D. S. 211.

[4820.] CHRISTIANI IV. regis Daniæ responsum de querimoniis mercatorum Anglorum, se pro amicitia servanda 30,000 taleros ea conditione expendere velle, ut reginæ ipsi pendantur, quæ pro lubitu eosdem inter mercatores distribuat; ut querimoniæ mercatorum Danorum considerentur, constituaturque qui negotia eorum agat; ut regina has conditiones intra festum Michaelis gratas ratasque habeat etc. — *Hafniæ*, sexto Id. (sic). ante 29. Sept.

T. Rymer, Foedera, ed. Holmes. T. VII. P. I. p. 206.

[4821.] KONGENS RETTERTINGS Dom, hvorved Breide Rantzau tilkjendes Harritslefgaard, som han 1589 havde kjöbt af Johan Svave og Mogens Svave og 1592 erholdt Laasebrev paa. — D. 13de Octob. 13. Octobr.

Udt. i Vedel Simonsen, Bidr. til Rugaards Hist. 2. D. 1. H. S. 72.

[4822.] Kong CHRISTIAN IV. forordner Nichiels Foloquartz i Borigsum at være Sandemand i Westerlandt-Förs Herred. — *Köpenhaffn Slott*, dhenn 16. Daegh Octobris. 16. Octobr.

N. Falck, Samml. z. Kunde des Vaterl. 3. B. S. 377—378.

1599. [4823.] Rigscantsler ARRILD HVITTFELTT overlader til Leie til Henrik Rammell
19. Octobr. til Beckesshouff, Steen Maltissen til Holmgaardt og Christian Barnekow til Birkholm elleve Aaledrætter i Widskiöffle leye, mod 11 Tönder Aal i Indfæstning og 3 Pund aarlig af hvert Dræt. — *Kiöpenhauffn*, den 19. Oct.

P. Wieselgren, De la Gard. Archiv. 5. D. S. 136—137.

28. Octobr. [4824.] Kong CHRISTIAN IV. bifalder, efter Andragende af Langmand, Borgemestere og Raad i Bergen, at Byens Domkirke maa udvides, og skjenker hertil tvende gamle Mure, den ene næst op til Domkirken (af Graabrödre Kloster), den anden paa Lundgaard, kaldet Nunnesteds Taarn. — *Kiöbenhavn*, den 28. Octobris.

C. Frimann, Stiftelser i Bergens St. I. D. S. 38—39.

30. Octobr. [4825.] Kong CHRISTIAN IV.s Gjeldsbrev til Bendix Rantzow for 70,000 gode gamle Daler, som Kongen tilstaaer at være ham skyldig paa Kronens og Rigets Vegne og forpligter sig til at afbetale i trende Terminer med Renter 6 Daler af hundrede, for hvilken Gjelds rigtige Betaling 14 Mænd af Rigets Raad indestaae som Forlovere. — *Haffniæ*, 30. Octobris.

P. Friis Edvarsen, Underr. om Schielschiör. S. 432—433.

1. Novbr. [4826.] SENATORUM REGNI DANIÆ literæ ad senatores Angliæ de literis reginæ Elizabethæ, ante biduum per nuntium eius Stephanum Lisieur allatis, quas inimicitias regnorum maximopere augere potuisse dicunt, si infesto animo acceptæ fuissent, se autem, ad conservandam, si possibile fuerit, antiquam regnorum amicitiam, propositiones quasdam missures, quibus inimicitias sopiri posse existiment, si reginæ et senatui eius ita placuerit. — *Haffniæ*, primo die Mensis Novembris.

T. Rymer, Foedera, ed. G. Holmes. T. VII. P. I. p. 205.

25. Novbr. [4827.] Literæ CHRISTIANI FRISII de Borreby, cancellarii regii, ad M. Isaac Grönbech, episcopum Nidrosiensem, de statu ecclesiarum huic subditarum datæ; præterea nunciatur, M. Petrum Ivari, quondam rectorem scholæ Herlosholmianæ, designatum esse cantorem et lectorem capituli Nidrosiensis; deinde de ædificatione residentiæ episcopalis igni absumptæ, et de decimis ab iis, qui ad Finmarchiam piscatum navigant, pendendis. — *Havniæ*, 25. Novemb.

Danske Mag. I. S. 86—87.

[4828.] TYCHONIS BRAHE expositio causarum emigrationis e patria Dania, cum Pascalio Mulso communicata.

Dän. Biblioth. 9. Stück. S. 253—254. *Dansk:* O. Bang, Saml. af nytt. Materier. 7. St. (2. B.) S. 491—498.

1600.

1600.

7. Januar. [4829.] Kong CHRISTIAN IV. forlehner Knud Rud (til Vedby), Embedsmand paa Kjöbenhavns Slot, med bemeldte Slot og Lehn paa en aarlig vis Genant. — *Kjöb.*, den 7de Jan.

Udt. i Vedel Simonsen, Efterr. om de danske Ruder. 2. H. S. 262.

[4830.] Politie-Ordning for Staden Flensborg, stadfæstet af Kong CHRISTIAN IV. — *Schlosse Copenhagen*, den vierzehnten des Monats Januarii. (Tydsk.) 1600. 14. Januar.

Corpus Statutorum Slesvicens. 2. B. S. 253—306.

[4831.] Kong CHRISTIAN IV.s Befaling til Knud Rud Jörgensen, Embedsmand paa Kjöbenhavns Slot, om Afskaffelse af de Postvogne, som holdes ved Slottet, samt Benyttelse af de hertil brugte Heste til Post-Ridebeste. — *Frederiksborg*, den 15de Febr. 15. Febr.

Udt. i Vedel Simonsen, Efterr. om de danske Ruder. 2. H. S. 146.

[4832.] Hertug JOHAN ADOLFS Skrivelse til Dom-Capitlet i Schleswig, angaaende Hältideligholdelsen af 3 Bededage: Onsdag, Torsdag og Fredag för Judica, og om Udfærdigelse af en Skole-Orden. — *Schlosz Gottorff*, den 16. Februarii. (Tydsk.) 16. Febr.

J. F. Noodt, Beyträge. 2. B. S. 391—394.

[4833.] HENDRICK LÖCKE til Offuergaard, CHRISTOPHER KRAFSE til Eegholm, ENVOLDT KRUSE til Hiermeslöfgaard, CHRISTIAN BARNEKOW til Birckholm og FRIDERICK QUITZOW til Quitzowholm hans Foged Anders Moritzen, paa Frederick Quitzows og Johan Rudts Vegne, udsætte et Möde af alle Peder Oxes Arvinger til St. Hansdag. — *Kiöbenhafn*, then 19. Dagh Februarii. 19. Febr.

Ryge, P. Oxes Levnet. S. 428—429.

[4834.] ELIZABETHÆ, reginæ Angliæ, ad Christianum IV. Daniæ regem literæ, ut permittat Anglis pro consuetudine boream versus in alto mari piscari, quod a ministris eius superiore anno prohibitum esse dicit. — *E regia Richmondana*, ... Februar. Februario.

T. Rymer, Foedera, ed. G. Holmes. T. VII. P. II. p. 3.

[4835.] FYRSTELIG GOTTORPSK HOFRETS Dom, hvorved Johann Külman, forhen Kammer-Secretær og Raad hos Hertug Johan Adolf, for Embedssalg, Bestikkelse og anden Underslæb m. m., in contumaciam dömmes fra Ære, Liv og Gods. (Tydsk.) Februario?

O. H. Moller, Bericht von verschied. Ländern des Herzth. Schleswigs (von J. Heyer). S. 57—59.

[4836.] GEORGIUS MICHAELIS LINGELSHEMIUS ad Jacobum Bongarsium inter alia scribit, Barnecovium, legatum regis Daniæ, cum magno comitatu in Poloniam esse profectum, ut Brandeburgicis adesset. — *Heidelberga*, 6. Martii. 6. Martii.

J. Bongarsi et G. M. Lingelshemi epist. p. 103—107.

[4837.] Kong CHRISTIAN IV. befaler Sten Brahe og Chresten Holck at være tilstede som Lovhöringe, naar Knud Rud Jörgensen til Vedbygaard, ifölge Kongens Retterings Dom i en Sag med Knud Rud Eriksen til Sandholt (jvfr. Nr. 4669), gjorde sin Lov. — *Haffniæ*, d. 8de Martii. 8. Martii.

Vedel Simonsen, Efterr. om de danske Ruder. 2. H. S. 146—147.

[4838.] GEORGIUS MICHAELIS LINGELSHEMIUS ad Jacobum Bongarsium inter alia scribit de controversiis Anglorum cum Danis iam per deputatos utrimque cognoscendis et componendis. — *Heidelberga*, 26. Martii. 26. Martii.

J. Bongarsi et G. M. Lingelshemi epist. p. 111—114.

[4839.] Kong CHRISTIAN IV. andrager til Rigets Raad, at det vil bevilge, at Adelens Tjenere i Sjelland, med Undtagelse af dens Ugedags Tjenere, maae aarlig arbeide 6 Dage paa Kjöbenhavns Befæstning, indtil den bliver færdig, paa samme Maade som Kronens Tjenere. — *Kiöbenhavn*, den 29de Marts. 29. Martii.

G. F. Lassen, Kbhvns Befæstnings Hist. S. 112

1600. 29. Martii. [4840.] Hertug JOHAN ADOLFS Forordning for Ditmarskens Nörredeel angaaende Trolovelser, "Utschuven", Bryllupper, Konernes Forsamlinger (Kesevohten), Barnedaab og Begravelser. — *Schlosze Gottorff*, den 29. Marty. (Tydsk.)

Michelsen, Ditmars. Urkundenb. S. 375—378.

31. Martii. [4841.] ELIZABETHÆ, reginæ Angliæ, exemplificatio tractatus, Havniæ die Fabiani et Sebast. 1490 inter Henricum VII. Angliæ et Johannem Daniæ reges initi. (Cfr. T. I. Nr. 4902.) — Ultimo Die Martii.

T. Rymer, Foedera, ed. G. Holmes. T. VII. P. II. p. 3.

2. Aprilis. [4842.] Hertug JOHAN ADOLFS Mandat angaaende Overholdelse af den i den Eiderstedske Landret indlemmede Politi-Anordning. — *Gottorff*, den 2ten April. (Tydsk.)

Corpus Statutor. Slesvicens. I. B. S. 223—224.

9. Aprilis. [4843.] Kong CHRISTIAN IV. beder Christoffer Valckendorff at sende 2 Snedker-Svende og 2 Saugskærere til Slottet. — *Friderichsborg Slott*, thennd 9. dang Aprilis.

Nye D. Mag. I. S. 180.

21. Aprilis. [4844.] Venlig Forening, paa Kongens naadigste Behag, mellem BORGERSKABET I BERGEN og BORGEMESTRE OG RAADMÆND sammesteds, hvorved disse give Afkald paa de dem af Kongen 1595 tillagte "Borger-Penge", imod en aarlig Besoldning af 200 Rdlr. — *Bergens Raad-Huus*, den 21. Aprilis.

H. Paus, kgl. Forordn. for Norge. S. 449—450.

22. Aprilis. [4845.] Forlehningsbrev paa Mariager Kloster for HENNING REVENTLOV. — 22. April.

Udt. i Danske Mag. VI. S. 205.

post 1. Maji. [4846.] Regnskab over BORNHOLMS KIRKERS Indkomst fra Philippi Jacobi 1599 til Aarsdagen 1600.

Udt. i Hüberts, Aktst. til Bornholms Hist. S. 548—550.

8. Maji. [4847.] Commissarii deputati regis Daniæ, CHRISTIANUS FRIIS, MANDERUP PARSBERG, HENRICUS RAMELL, JONAS CHARISIUS, NICOLAUS CRAGIUS, Elizabethæ reginæ Angliæ nunciant, se per totum mensem (a nono die Aprilis) Embdæ frustra legatos reginæ expectasse, ideoque, quum diutius, salva dignitate regis, ibi hærere non audeant, ad revertendum paratos esse. — *Embdæ*, die octavo Maji.

T. Rymer, Foedera, ed. G. Holmes. T. VII. P. II. p. 3.

2. Junii. [4848.] Kong CHRISTIAN IV.s RETTERTINGS Dom i en Sag mellem Knud Rud til Sandholt, Embedsmand paa Odense Gaard, og Anne Olufsdatter, Borgerske i Odense, angaaende et af denne taget Gjenbrev i en Sag om en Fordring, som Knud Rud havde til hendes förste Mand, Herredsfogden Christian Kjer. — *Dragsholm Slot*, d. 2den Juni.

Udt. i Vedel Simonsen, Efterr. om de danske Ruder. 2. H. S. 171—172.

27. Junii. [4849.] Kong CHRISTIAN IV. bevilger, at tvende af Raadet i Crempe indrettede Viinkjeldere maatte fremdeles blive ved Magt. — *Halmstedt*, den 27ten Tag Junii. (Tydsk.)

Corpus Constit. Regio-Holsat. 3. B. S. 319—320.

31. Junii. [4850.] JÖRGEN HANSEN, Præst til Suaning Sogn, beretter, hvorledes hans salig Fader Hans Matsen i Grevens Feide erfarede Fjendens (Lybekkernes) Anslag imod de Danske og aabenbarede det for Johan Rantzou, hvem det derved lykkedes at slaae Fjenden. — 31. Junii.

Danske Mag. IV. S. 45—47.

[4851.] TYGE BRAHE til Knudstrup, hans Anbefalingsskrivelse for M. Christen 1600.
Longomontanus af Jylland, der i 8 Aar har været i hans Huus i Danmark, og siden efter i 25. Julii.
Tydskland og Böhmen, og troligen hjulpet ham i hans astronomiske Övelser. — *Prag i Böhmen*, den 4de Augusti.

O. Bang, Saml. af nytt. Materier. 7. St. (2. B.) S. 525—526.

[4852.] Kong CHRISTIAN IV. befaler Dr. Anders Lemvig og Dr. Thomas Finke 30. Julii.
at lade opföre en Residents for den physiske Professor M. Jon Jacobsen, og derved til "Have og Agerum" at lade indhegne et Stykke Jord ved Skidenstrædet, som af Kong Christian III. havde været bestemt til derpaa at opföre trende Boliger for Præste Enker, men som aldrig hertil var blevet benyttet. — *Hafniæ*, den 30. Julii.

Kbhvnske Selsk. Skrifter. 10. D. S. 463.

[4853.] Hertug JOHAN ADOLFS Resolution for Nörredelen af Ditmarsken, "dasz 2. Augusti.
Kirchenschatzungen auf das freie Gut angelegt werden sollen". — *Schlosz Gottorff*, den 2. Aug. (Tydsk.)

Michelsen, Ditmars. Urkundenb. S. 379.

[4854.] Kong CHRISTIAN IV.s Skjöde og Gavebrev paa "et Stykke Jord, be- 2. Augusti.
liggendes mod Skidenstrædet", (som forhen havde været udlagt til derpaa at opföre trende Vaaninger for Præste-Enker), til Universitetet for at bruges til en Have, "hvorudi kan ympis og plantis synderlige Simplicia". — *Anderskow*, den 2. Augusti.

Kbhvnske Selsk. Skrifter. 10. D. S. 464—465.

[4855.] Fru DORTHE RUD, Christian Gyldenstjernes til Restrup, tilskriver Fru 12. Augusti.
Pernelle Rud, Frederich Qvitzovs til Qvitzovsholm, angaaende et af denne forlangt Laan paa 2000 Daler, m. m. — *Koling*, den 12. Agost.

Vedel Simonsen, Efterr. om de danske Ruder. 2. H. S. 152—154.

[4856.] KONGENS Brev til M. Anders Sörensen Vedel, med Loven at forsvare 15. Augusti.
Mads Jensen i Tistrup, at den hans Gaard tilliggende Eiendom ikke med Urette derfra skulde fravendes. — D. 15. Aug.

Udt. i C. F. Wegener, om A. S. Vedel. 2. Udg. S. 233.

[4857.] Hertug JOHAN ADOLFS Befaling til Præsident og Raad i Husum angaaende 23. Augusti.
Afstraffelse af Tumultuanter, uden Hensyn til om de ere af Adel, Hoftjenere eller af anden Stand. — *Schlosz Gottorff*, den 23. Aug.

C. U. Beccau, Gesch. Husums. S. 313—314.

[4858.] JOANNIS CASELII ad Henricum Julium, præsulem Halberstadensem, ducem 1. Septbr.
Brunsvicensem et Luneburgensem, literæ datæ, in quibus inter alia commemorat, quæ ex eo Joannes, Frederici II. regis filius, de Cebetea tabula quæsierat. — *Helmæstadio ex ac. Julia*, Kal. Septemb.

J. Caselii epist. Cent. I. p. 385—396.

[4859.] Kong CHRISTIAN IV. bevilger, at Jomfru Magdalene Povisk maatte for- 8. Septbr.
skaanes for videre Forfölgning, fordi hun imod den Kallundborgske Reces havde ladet indmure en Liigsteen i Kirkevæggen i Weyle, naar hun betalte til Kirken 300 Daler og igjen lod udtage Stenen af Væggen og lægge den ned paa Jorden. — *Coldinghuus*, den 8. Sept.

Hofman, Fundationer. T. IV. S. 726.

1600. 8. Septbr. [4860.] KONGENS Brev til Henning Reventlov, Embedsmand i Mariager Kloster, at han skal lade bygge en Pram til Brug i Mariager Klosters Fjord. — *Koldinghus*, 8. Septemb.

Udt. i Danske Mag. VI. S. 205.

8. Septbr. [4861.] Kong CHRISTIAN IV. befaler Manderup Parsberg at lade bygge en Skibbro ved Byen Wiffue i Hedensted Herred, for at en Pram, som Henning Reventlov, Embedsmand i Mariager Kloster, skulde lade bygge, kunde lægge til der. — *Koldinghus*, d. 8. Sept.

Danske Mag. VI. S. 206.

17. Septbr. [4862.] Overeenskomst mellem Afsendinge fra Linnedvæverlaugene i Lübeck, Hamburg, Lünenburg og flere Stæder, hvoriblandt HUSUM, angaaende Svendenes Forhold. — *Lübeck*, d. 17. Sept. (Plattydsk.)

C. U. Becoau, Gesch. Husums. S. 357—358.

19. Septbr. [4863.] SÖREN OLSEN, Præst til Roeskilde Domkirke, hans nye Fundats for de af ham stiftede Boliger for 6 Fattige i Roeskilde (jvfr. Nr. 4330). — *Roeskilde*, Fredagen den 19de September.

Hofman, Fundationer. T. VII. S. 250—257.

8. Novbr. [4864.] Kong CHRISTIAN IV.s Skrivelse, hvori han, i Anledning af de slesvigske og holstenske Stænders Besværing over det keiserlige Mandat af 30. Juli 1599, efterviser Hertug Hans's Adkomst til Forlehning med Hertugdömmerne, og raader dem til, angaaende Arvehyldingen, at söge en Overeenskomst med Hertugen; ville de gaae Rettens Vei ved det keiserlige Hof, har Kongen intet derimod, men agter at være uden for Sagen. — *Schlosz Kopenhagen*, am 8. Novembris. (Tydsk.)

Apologia des Fürstl. Hauses Schl., Holst. etc. 1654. fol. Hiij—Iij. C. F. A. Ostwald, zur Würdigung der Schrift etc. II. S. 30—33.

15. Novbr. [4865.] Kong CHRISTIAN IV. tilkjendegiver Hans Lindenov, Lehnsmand paa Bornholm, i Anledning af Rentekammerets Udsættelse i hans Regnskab, at dette maa passere for 1596—1598, men at Almuen for de 2 Aar för Philippi Jacobi 1600 kun skal give 300 Daler aarlig i Gjæsteri. — 15. Novbr.

Udt. i Hübertz, Aktst. til Bornholms Hist. S. 552.

18. Novbr. [4866.] Hertug JOHAN ADOLFS Skrivelse til Dom-Capitlet, angaaende Nicolaus Cleopellus, Conrector ved Skolen i Schleszwigk, som han vilde antage til Bassist, og som ogsaa vilde være det, naar han tillige maatte beholde sin Skole-Tjeneste, hvortil Hertugen anbefaler ham. — *Schlosz Gottorff*, den 18. Novembris. (Tydsk.)

J. H. Noodt, Beyträge. 2. B. S. 395.

19. Novbr. [4867.] Kong CHRISTIAN IV. befaler Hanns Lindenow, Lehnsmand paa Bornholm, at indgive Beretning, hvorledes det der paa Landet holdes med Hestegjæsteri. — *Haffnie*, 19. November.

Hübertz, Aktst. til Bornholms Hist. S. 550—551 (i Overskriften er Datum angivet: 15. Novbr.).

27. Novbr. [4868.] Kong CHRISTIAN IV.s Forbud, at ingen fremmede Borgere maae före deres Gods til Halmstad og der sælge det, Borgerne til Forfang. — *Köpenhamns Slott*, then 27. Nov. (Svensk.)

Svensk Udt. i J. Richardson, Hallandia. S. 142.

[4869.] Kong Christian IV. befaler Lehnsmanden paa Bergenhuus, Lauriz Krone, at undersöge, om et vist Stykke Jord kan undværes fra Bispens Residents til Bergens Kirkegaards Udvidelse. — *Kiöbenhavn Slot*, den 27de November. 1600. 27. Novbr.

C. Frimann, Stiftelser i Bergens St. 1. D. S. 37—38.

[4870.] Kong Christian IV.s aabne Brev, at Rentekammeret aarlig skal udbetale de til Reisestipendier for 4 Studenter bestemte 400 Rd. (hvilken Sum af Frederik II. var bestemt at skulle betales af Antvorskov, Soer og Ringsted; men siden var anviist paa Antvorskov alene. — *Hauniæ*, den 29. November. 29. Novbr.

P. Friis Edvarsen, Underr. om Schielschiör. S. 612—613. J. Baden, Univ. Journ. 1. Aarg. S. 59—60.

[4871.] Hofmesteren Christopher Valckendorph og Kongens Kantsler Christen Friis underrette Rigskantsler Arild Huitfeld om, at Kongen ikke vil lade Sagen mod Mester Niels Lætus, Præst i Ottense, falde, men forlanger, at der skal gaae Dom i den. — *Kiöbenhaffn*, d. 9. Decembris. 9. Decbr.

Danske Mag. V. S. 85—86. (I Domsakten 4. Febr. 1601.)

[4872.] Johan Rud til Mögelkjær, hans Gjeldsbrev til Kongen paa 5000 Daler, at betale til Omslag 1602. — *Kjöbh.*, den 11te Dec. 11. Decbr.

Udt. i Vedel Simonsen, Efterr. om de danske Ruder. 2. H. S. 203.

[4873.] Fru Dorthe Rud, Christian Gyldenstjernes, tilskriver Fru Pernille Rud, Frederik Quitzous, angaaende en önsket Sammenkomst paa Sjelland i Pengesager; m. m. — *Sternholm*, den 15. Dessember. 15. Decbr.

Vedel Simonsen, Efterr. om de danske Ruder. 2. H. S. 155—157.

1601. 1601.

[4874.] Hr. Jens Knudsen i Nagbölle tilskjöder Kolding Hospital en Toft, Langdal kaldet, udenfor Kolding Nörreport, som havde tilhört hans Svoger Hr. Hans Knens, for 200 Daler. — 16de Januarii. 16. Januar.

Udt. i J. J. Fyhn, Efterr. om Kolding. S. 170.

[4875.] Hertug Johan Adolfs Forordning for Husum, angaaende yngre Creditorers Udlösning, naar en pantsat Eiendom ved Concurs er overdragen en Creditor. — *Schlosse Gottorff*, den 20. Januarii. (Tydsk.) 20. Januar.

C. U. Beccau, Gesch. Husums. S. 314—316.

[4876.] Hertug Johan Adolfs Forordning for Ditmarskens Nörredeel om Appellations-Stævninger. — *Schlosze Gottorff*, den 30. January. (Tydsk.) 30. Januar.

Michelsen, Ditmars. Urkundenb. S. 379—380.

[4877.] Hertug Johan Adolfs Forordning for Ditmarskens Nörredeel, at Enker inden 12 Uger efter deres Ægtefælles Död skulde have Formyndere beskikkede for dem selv og deres Börn. — *Schlosze Gottorff*, den 31. January. (Tydsk.) 31. Januar.

Michelsen, Ditmars. Urkundenb. S. 380—381.

1601. 2. Febr. [4878.] Reces af nogle protestantiske Fyrster og Stænder i Tydskland, blandt andet om at benytte Kongen af Danmarks og den holstenske Hertug Johan Adolfs Understöttelse ved Underhandlinger med Keiseren om deres Religionsfrihed. — *Friedberg an der Wetterau*, Montags den zweyten Monaths-Tag Februarii. (Tydsk.)

J. C. Lünig, Teutsch. Reichsarch. (Vol. V.) Partis Special. 1. Th. S. 269—275.

4. Febr. [4879.] PROVSTERETS-DOM over Mester Niels Glad (Lætus), Sognepræst til Frue Kirke i Ottense, hvorved han for Forseelse i Uddelelse af Sacramentet dömmes til at betale 100 Mark Danske til fattige Skolebörn i Otense Skole og "forbede den christen Menighed, hvis Forargelse som hand dennem met samme sin Forseelse kand haffue gjort og giffuet". — *Ottense* den neste Onsdag post Purificationis Mariæ, som er den 4. Februarii.

Danske Mag. V. S. 84—91.

6. Febr. [4880.] J. GRYNÆI ad Christianum Barnekow, "Danum, eruditorum Mæcenatem", literæ, in quibus plures Danos, velut Ulfeldium, Holgerum Ulfstand et iam defunctum Hemmingium, commemorat. — *Basileæ*, d. 6. Febr.

Udt. i P. Wieselgren, De la Gard. Archiv. 5. D. S. 123—124.

23. Martii. [4881.] Hertug JOHAN ADOLFS Resolution, hvorved Landskabet Eidersted haandhæves i Udövelsen af Criminal-Jurisdictionen, imod Stæderne Tönnings og Gardings Fordring. — *Husum*, den 23sten März. (Tydsk.)

Corpus Statutor. Slesvicens. 1. B. S. 224—225.

25. Martii. [4882.] TYGE BRAHES Brev til sin Svoger Holger Rosenkrantz til Rosenholm, hvori han indbyder ham til sin Datter Elisabets Bryllup med en Herremand fra Westfalen Frantz Tegnagel til Campe. — *Prag, paa det Curtianske Huus*, den 4. Aprilis stilo novo.

Danske Mag. II. S. 360—361.

26. Martii. [4883.] TYGE BRAHES Brev til Holger Rosenkrands, hvori han omtaler, at hans Sön Tyge er med de Persiske Gesandter reist til Italien, Frankrig og Spanien; ligeledes at han nu beboer den afdöde Vice-Kantsler Jacobus Curtius's Huus, som Keiseren har kjöbt af dennes Enke. — 5. April.

Udt. og Brudst. af latinsk Brev i Danske Mag. II. S. 355. 360.

28. Martii. [4884.] Kong CHRISTIAN IV. overdrager ved Mageskifte til Thage Krabbe til Jordberga endeel Fæstegods samt Kronens Herlighed i endeel jordegne Böndergaarde i Munka-Ljungby og Ösjö Sogne, samt jus patronatus til Munka-Ljungby Sognekirke, og giver han Tilladelse til at handle med Bönderne om Eiendomsretten til deres Jord. — *Köpenhamn*, den 28. Mars. (Svensk Overs.)

L. B. Falkman, Upplysningar etc. 2. D. S. 83—86.

3. Aprilis. [4885.] Kong CHRISTIAN IV. befaler Sognepræsterne i Trundhiems Stift at medtage de Gaver, som Bönderne godvilligen efter gammel Skik give til Skole-Personerne i Trundhiem, at forhandle dem og indsende Belöbet, da bemeldte Personer paa Grund af Stiftets store Udstrækning formeget forsömme Skolen ved selv at indsamle disse Gaver. — *Kiöbenhavn Slot*, den 3. Aprilis.

H. Paus, kgl. Forordn. for Norge. S. 450—451.

4. Aprilis. [4886.] Kong CHRISTIAN IV. forlehner Thage Krabbe til Jordberga med Kronens Rettighed og Herlighed i 10 jordegne Böndergaarde i Busvick, Bassholma, Sjunkamosse, Stafvershult, Longeskouff, Holdzhollt, Brelielldt og Perskiöb, mod en aarlig Afgift af 100 Daler. — *Haffniæ*, den 4. April. (Svensk Overs.)

L. B. Falkman, Upplysningar etc. 2. D. S. 86—88.

[4887.] Kong CHRISTIAN IV. befaler, at Sognepræsterne i de Præstegjæld, som ligge til Trundhiems Capitel, skulle boe i deres Sogne, at Bona communia, som falde i Capitlet, skulle alene fordeles til de residerende Canniker i Byen, og at disse aarlig skulle give en vis Taxt til Residentsernes Vedligeholdelse. — *Kiöbenhavn Slot*, den 4. April. 1601. 4. Aprilis.

H. Paus, kgl. Forordn. for Norge. S. 451—452.

[4888.] Kong CHRISTIAN IV.s Brev til Poul Skriver, Raadmand i Aarhus, paa et Stykke Jord i Aarhus udenfor Brobjerg. — 7. April. 7. Aprilis.

Udt. i Hüberts, Aktst. vedk. Aarhus. II. S. 1.

[4889.] Kong CHRISTIAN IV. perpetuerer Werdalens Præstegjæld til Cantors og Lectors Underhold i Trundhiem. — *Kiöbenhavn Slot*, d. 24. April. 24. Aprilis.

H. Paus, kgl. Forordn. for Norge. S. 452—453.

[4890.] RASMUS JÖRGENSENS i Rödby Fundats paa 1000 Rdl., hvis Renter aarlig skulde uddeles til Fattige i Rödby, Nebbelunde, Ringsebölle, Hollebye, Togerup og Torslunde Sogne i Lolland. — *Bramslycke*, St. Philippi- og Jacobi-Dag. 1. Maji.

Hofman, Fundationer. T. VI., Lollands Stift. S. 21—23.

[4891.] Kong CHRISTIAN IV.s og Hertug JOHAN ADOLFS Mandat til de ved Slien bosiddende Adelige, at de ikke maatte hindre Fiskerne i Slesvig By i Brugen af de dem givne Privilegier paa Fiskeriet i Slien, m. v. — *Husum*, den 5ten May. (Tydsk.) 5. Maji.

Corpus Statutor. Slesvicens. 2. B. S. 56—58.

[4892.] ERIK VALKENDORF til Glorup tilskjöder og giver sin Brodersön Henning Valkendorf til Glorup en Gaard i Svindinge Sogn og By, og en i Gislef Sogn, Lamdrup By. — *Kiögstrup*, d. 16. Mai. 16. Maji.

Udt. i Aktst. etc. udg. af Fyens lit. Selsk. 1. Saml. S. 174.

[4893.] Kong CHRISTIAN IV.s Confirmation af Præsten Sören Olsens Fundats for de af ham stiftede Fattigboliger i Roeskilde (jvfr. Nr. 4863). — *Kiöbenhavn Slott*, den 9. Junii. 9. Junii.

Hofman, Fundationer. T. VII. S. 258.

[4894.] FLENSBORG MAGISTRATS Resolution, hvori den negter at ville give Peter Hollander "citatio ex lege diffamari" mod Magistraten i Hamborg, da bemeldte Hollander var Hans Fyrstelige Naades (Hertugens) Livmedicus og ikke præsterede nogen borgerlig Pligt; da denne processus ex lege diffamari var uden for Lands- og Stads-Retten og i det Hele usædvanlig, og da de havde nok at bestille med Byens egne Sager. — *(Flensb.)*, 25. Junii. (Tydsk.) 25. Junii.

J. H. a Seelen, Memorabil. Flensburg. p. 142.

[4895.] Forordning af de tre Herredsraad (paa Nordstrand) angaaende Bönne- og Korntyverie samt Axesankning paa Markerne. — *Morsum*, den 29. Jun. (Tydsk.) 29. Junii

Corpus Statutor. Slesvicens. 1. B. S. 541—542.

[4896.] Keiser RUDOLPH II.s Inhibitions Mandat til Kong Christian IV. af Danmark og Hertugerne Johan Adolf og Johan Frederik af Holsten, at afholde sig fra at fordre nogen Arvehylding af Staden Hamborg, saalænge dens Exemtionssag svævede for den keiserlige Kammerret. — *Prag*, den 1. Augusti. (Tydsk.) 22. Julii.

Londorpius, suppl. et contin. 4. Th. S 736.

1601. 28. Julii. [4897.] Keiser RUDOLPH II. befaler Staden Hamborg ikke at aflægge Arvehylding til Kongen af Danmark og Hertugerne af Holsten, saalænge den ved Kammerretten svævende Exemptions-Sag er uafgjort. — *Prag*, den 1. Augusti. (Tydsk.)

Londorpius, suppl. et contin. 4. Th. S. 736—737.

27. Julii. [4898.] Kong CHRISTIAN IV. forbyder Udförsel af levende Qvæg fra Bornholm for eet Aar. — *Croneburg*, 27. Julij.

Brudst. i Hübertz, Aktst. til Bornholms Hist. S. 552.

Julio. [4899.] PRÆSIDENT OG RAAD I HUSUM afsætte M. Johannes Neocorus fra hans Embede som Sognepræst i Husum paa Grund af Overtrædelse af Kirke-Ordinantsen, vrange Lærdomme og forargeligt Levnet. — *Husum*, Mense Julio. (Tydsk.)

C. U. Beccau, Gesch. Husums. S. 321—325.

11. Augusti.–12. Octobr. [4900.] Sonebrev for CHRISTOFFER LUNGE, der i Tvekamp havde dræbt Dauidt von der Osten, hvorved han forpligter sig til at give 1000 Rdl. til gudelig Brug, og dernæst med 7 eller 8 af sine nærmeste Slægtninge efter adelig Skik i Kongens Nærværelse gjöre en christelig Afbigt. (Vedföiet er dette Brevs Ratification af Fridrich von der Osten til Plato og Woldenborgk, den dræbte Davidt von der Ostens Fader, dat. *Woldenborch*, 12. Oct. 1601.) — *Kopenhagen*, den 11. Augusti. (Tydsk.)

Danske Mag. IV. S. 338—343. (Efter et Notarial-Transscript af 8. Nov. 1621.)

13. Augusti. [4901.] Bylov eller Gildes-Skraa for S. SÖRENS GILDE I RÖNNINGE, vedtagen af Rönningemænd paa Aasum Herreds Ting, Thorszdagen thend 13. Dagh Augusti Aar 1601. (Tilföiet forskjellige Vedtægter paa Sognestævne til Aar 1648.)

J. C. Bendz, Efterr. om Rönninge og Rolfsted Sogne. S. 108—113.

18. Augusti. [4902.] Kong CHRISTIAN IV.s Decret angaaende den Sognet Schenevelde i Rendsborg Amt tilkommende Toldfrihed paa den nye Vei til Hogenhörne. — *Copenhagen*, den 18. Augusti. (Tydsk.)

A. Viethen, Beschr. des Landes Dithmarschen. S. 441—442.

28. Augusti. [4903.] Gjenbrev af KNUD RUD til Sandholt, at han har overtaget Kongens Anparter af Korntienderne af Grindelöse og Klinte Sogne i Skamherred, som ere funderede til Skolens Personers Underholdning i Odense, mod at erlægge en bestemt aarlig Afgift til Hospitalmesteren i Odense. — *Odense*, d. 28. Aug.

Nye D. Mag. II. S. 158.

28. Augusti. [4904.] Kong CHRISTIAN IV. forlehner Poul Skriver, Borger i Aarhus, med det Kannikedom i Aarhus Domkirke, som nu er ledigt efter M. Lauritz Fönbo. — 28. August.

Brudst. i Hübertz, Aktst. vedk. Aarhus. II. S. 1.

30. Augusti. [4905.] Hertug JOHAN ADOLPS Forordning for Nordstrand angaaende Confiscation af bortrömte Forbryderes Gods. — *Husum*, den 30. Aug. (Tydsk.)

Corpus Statutor. Slesvicens. 1. B. S. 542—543.

31. Augusti. [4906.] Kong CHRISTIAN IV.s Bevilling, at Capellanen til Domkirken i Roeskilde herefter altid skal beholde Gadstrup Sogn og det med Kirketjeneste forsörge. — *Kronneborg Slott*, thend 31. Aug.

Hofman, Fundationer. T. VII. S. 335—336.

7. Septbr. [4907.] Hertug JOHAN ADOLPS Forordning for Landskabet Nordstrand angaaende Formynderskab. — *Gottorff*, den 7ten September. (Tydsk.)

Corpus Statutor. Slesvicens. 1. B. S. 543, jfr. S. 26—34.

[4908.] FLENSBORG MAGISTRATS Resolution, hvori den paa ny vægrer sig ved at give Peter Hollander citatio ex lege diffamari mod Magistraten i Hamborg, uagtet Hertugens bestemte Befaling, indtil den havde foredraget Kongen hele Sagen. — *(Flensborg)*, d. 21. Sept. (Tydsk.) 1601. 21. Septbr.

J. H. a Seelen, Memorabil. Flensburg. p. 142.

[4909.] Kong CHRISTIAN IV. befaler Hövedsmanden paa Wardöhuus ikke at tillade nogen Engelske at bruge Handel og Fiskeri der ved Slottet, med mindre de med Kongens Pas og Benaadning ere forsynede. — *Roskild*, den 10. October. 10. Octobr.

H. Paus, kgl. Forordn. for Norge. S. 453.

[4910.] TYGE BRAHES Börn bede Keiser Rudolf II. efter deres Faders Död om Beskyttelse. — (Udateret.) (Oversættelse.) c. 25. Octobr.

O. Bang, Saml. af nytt. Materier. 7. St. (2. B.) S. 546.

[4911.] Memoriale af den svenske Overbefalingsmand i Liefland, Grev JOHAN AF NASSAU, hvori omtales Forhandlinger med Hertug Carl af Södermanland om at overdrage Overbefalingen til Hertug Johan Adolf af Holsten. — Udateret (*Reval*, mellem 3. og 18. Novbr.). (Tydsk.) inter 3. & 18. Novbr.

Mittheil. aus der Gesch. Liv-, Ehst- u. Kurlands. 7. B. S. 130—133.

[4912.] STEEN BRAHE til Knudstrup, hans Gavebrev til Callundborg Skole paa 100 gode gamle Daler, hvis Rente aarlig skulde gives til de fattigste Skolespersoner til Hjelp til Klæder og Sko. — *Callundborg Slott*, thenndt 18. Daug Novembris. 18. Novbr.

Hofman, Fundationer. T. X., Append. til Sjell. St. S. 34.

[4913.] Kong CHRISTIAN IV.s Brev til Steenhuggeren Hans Barchmann, angaaende dennes Arbeide ved Kolding Slotskirke og hans Lön derfor. — *Haderslevhuus*, d. 4de Decemb. 4. Decbr.

Udt. i J. J. Fyhn, Efterr. om Kolding. S. 17.

1602.

1602.

[4914.] ANNE HARDENBERG, Anders Bielches Efterleverske til Thorslundgaard, giver 500 Rdl. til Kierteminde Skole, for hvis Renter der skulde aarlig kjöbes Vadmel, Lærred og Sko til fattige Skolebörn sammesteds. — *Thorslundgaard*, den 13. Januarii. 13. Januar.

Hofman, Fundationer. T. V. S. 507—509.

[4915.] M. ANDREAS FOSSIUS, episcopus Bergensis, a Christiano Longomontano petit, ut de Tychone Brahe certi quid nunciet, cum rumor ingratissimus dixerit, eum veneno per invidos quosdam aulicos propinato exstinctum esse. — 4. Febr. 4. Febr.

Dan. Biblioth. 9. Stück. S. 261.

[4916.] Aarfeide og Sone for ALBERT SKEEL til Jungergaardt, der dræbte Niels Juel til Kongeslevlund (i Aalborg Pindsemarked 1601), udstedt af OVE JUEL til Meilgaard, IVER JUEL til Villestrup, MOURITS STYGGE til Holbekgaard, Fru ANNE STYGGE, sal. Niels Juels heades Lavværge, CHRISTOPHER MIKKELSEN til Lundbek og HERTVIG KAAS til Hörupgaard, paa deres hele Families Vegne. — *Viborg*, d. 20. dag Februarii. 20. Febr.

Danske Mag. III. S. 318—320. IV. S. 243—244.

1602. 20. Martii. [4917.] Kong CHRISTIAN IV. befaler Jörgen Friis, Oluf Goille til Thune, Peder Iversen til Fritzöe, Steen Malthesen til Hollumgaard, Embedsmand paa Bahuus, Knud Knudsen til Nörholm, Laugmand i Skeen, og Peder Jörgensen, Laugmand i Osloe, at give Betænkning om Gaarden Semb og dens tilliggende Godser, da Kongen tænkte at tilbytte sig denne Eiendom af Norges Cantsler Hans Pedersen, ligesom ogsaa om det Gods som af denne i Magelæg begjeres. — *Semb*, 20de. Martii.

M. T. Brünnich, Efterr. om Norges Biergverker. S. 264—266.

16. Aprilis. [4918.] Kong CHRISTIAN IV. befaler Casper Marckdaner, Embedsmand paa Koldinghusz Slot, at paagribe og sende alle arbeidsföre Lösgjængere i Lehnet over til Kjöbenhavn. — *Kiöpenhaffn Slott*, den 16. Aprilis.

Danske Mag. V. S. 154—155.

18. Aprilis. [4919.] Kong CHRISTIAN IV.s Octroi for danske Borgere i Kjöbenhavn, Helsingör og Malmö at handle paa Island. — *Kiöbenhaffn*, thend 18. Aprilis.

M. Ketilson, Forordn. til Isl. 2. D. S. 212—218.

30. Aprilis. [4920.] Kong CHRISTIAN IV.s Forlehningsbrev til Knud Rud til Wedbye paa Jungshoffuit Slot og Lehn. — *Kiöpnehaffn Slott*, thend 30. Aprilis.

M. G. P. Repholtz, Beskr. over Baroniet Stampenborg. S. 147—149.

ante 1. Maji. [4921.] Kong CHRISTIAN IV.s Bestalling for Niels Erichsen, der antages "for een Rysk-Tholck och Dollmetsker" imod 200 Daler aarlig til Pension, Kostpending og Klædning fra Philippi Jacobi 1602.

P. Friis Edvarsen, Underr. om Schielschiör. S. 629—630.

3. Maji. [4922.] Kong CHRISTIAN IV. befaler Axel Brahe og Jörgen Kaas til Gjelskov, efter Begjering af Johan Rud til Mögelkjær, at taxere hans Gaard Lövismose, i Anledning af en Overeenskomst, som agtedes tilveiebragt mellem ham og hans Medarvinger. — *Kjöbh.*, den 3die Mai.

Udt. i Vedel Simonsen, Efterr. om de danske Ruder. 2. H. S. 203.

9. Maji. [4923.] Kong CHRISTIAN IV.s Resolution paa Statholderen Jörgen Friis's Andragende om Forandring af nogle Artikler i hans Lehnsbrev paa Aggershuus Slot og Lehn, navnlig om Bevilling af nogle Tönder tydsk Meel, hvilket ikke bevilges. — 9de May.

Udt. i F. Thaarup, Magasin for Danm. og Norges Beskr. 2. B. S. 211.

12. Maji. [4924.] Kong CHRISTIAN IV. befaler Casper Marckdaner, Embedsmand paa Koldinghusz Slot, at lade det kongelige aabne Brev om Adelens Begravelse, hvorledes dermed herefter skal forholdes, forelæse i Lehnet. — *Kiöbinghaffn Slott*, then 12. May.

Danske Mag. V. S. 155.

15. Maji. [4925.] Dronning ELIZABETH af Englands Brev til Stephen Lesieur, hendes Agent ved det danske Hof, om at söge at vedligeholde Freden mellem Danmark og Sverrig. — *Greenwich*, the 15th Mai. (Engelsk og Fransk.)

T. Rymer, Foedera, ed. G. Holmes. T. VII. P. II. p. 33—34.

ante 29. Maji. [4926.] ELIZABETHÆ, Angliæ reginæ, ad regem Daniæ literæ datæ, in quibus de dolore suo ob congressum Embdensem irritum factum, et de novis querelis Hullensium, propter naves et bona eorum in mari boreali ablata, scribit, misso Stephano Leasuyer legato, hisce de rebus amplius tractaturo.

T. Rymer, Foedera, ed. G. Holmes. T. VII. P. II. p. 33.

[4927.] CHRISTIANI IV. Daniæ regis ad Elizabetham Angliæ reginam literæ, per quas Anglorum iniurias et tractatuum, inter Daniam et Angliam factorum, violationem demonstrat, deinde vero congressum, Lubecæ, Hamburgi vel Bremæ mense Septembri subsequente habendum, proponit. — *E Regia Coronaburgia*, vicesimo nono die Maii. 1602. 29. Maji.

T. Rymer, Foedera, ed. G. Holmes. T. VII. P. II. p. 34—36.

[4928.] SVERRIGS RIGES STÆNDERS Beslutning, hvorved (i 15de Post) bestemmes at ingen Lybsk eller Dansk maa tages i Tjeneste hos Borgerne eller Adelen i Sverrig, saalænge det befindes, at de Svenske ikke tages i Tjeneste i Danmark og Lybek. — *Stockholm*, then 17. Junii. (Svensk.) 17. Junii.

A. A. Stiernman, Riksdagars Besluth. 1. D. S. 532—541.

[4929.] Literæ ARALDI HVITFELD ad M. Nicolaum Lætum, pastorem Othiniensem, datæ, per quas in locum symmystæ demortui Jacobum Petreium commendat. — *Hafniæ*, prid. Joh. Bapt. 23. Junii.

Aktst. etc. udg. af Fyens lit. Selsk. 1. Saml. S. 6—7.

[4930.] M. PEDER HEGELUND, Biskop i Ribe, skriver til Else Mule, Dr. Niels Kraga Enke, blandt andet, at M. Jon Jacobszön (Venusinus) maa lade sig undervise, at af den visse Rente i Naadens Aaret tilkommer hende den halve Part, og Universitetet den halve. — 30. Juni. 30. Junii.

Udt. i C. F. Wegener, om A. S. Vedel. 1. Udg. S. 226. 2. Udg. S. 221.

[4931.] ELIZABETHÆ Angliæ reginæ ad Christianum Daniæ regem literæ, per quas proponit, ut civitas Bremensium locus conveniendi destinetur, initiumque colloquii ad XXV. Septembris eiusdem anni instituatur. (Cfr. Nr. 4927.) — *E regia Grenewycensi*, decimo quinto Julii. 15. Julii.

T. Rymer, Foedera, ed. G. Holmes. T. VII. P. II. p. 39.

[4932.] MAGDALENE BRAHES Brev til Eske Bilde om hendes Moders og Södskendes Tilstand efter hendes Faders Död, og især om Salget af Tyge Brahes Instrumenter og Böger til Keiseren. — *Prag*, den 30. Jullius Stylo nouo. c. 30. Julii.

Danske Mag. II. S. 361—365.

[4933.] Den TYDSKE KEISERS Brev til Hertug Johan Adolf af Holsten, hvorved denne, tilligemed Ehrenfreid von Munckwitz, Baron af Munckwitzburg, keiserlig Appellationsraad, beordres til at underhandle i Bremen med de engelske Gesandter om de England og og Hansestæderne mellemværende Tvistigheder. — *Prague*, the third of Auguste. (Engelsk og Fransk.) 24. Julii.

T. Rymer, Foedera, ed. G. Holmes. T. VII. P. II. p. 43—44. (Breve i samme Anledning af samme Dag til Baron Munckwitz og til Hertug Otto af Brunsvig, sst. p. 42—43.)

[4934.] Hertug HANS cederer, i Anledning af sit forestaaende Ægteskab med Czaren af Moskous Datter, den ham tilkommende Andeel i Hertugdömmerne Slesvig og Holsten til sin Broder Kong Christian IV. — *Kopenhagen*, den 1. Aug. (Tydsk.) 1. Augusti.

J. H. Schlegel, Saml. z. Dän. Gesch. 1. B. I. St. S. 170—174.

[4935.] CHRISTIANI IV. Daniæ regis ad Elizabetham Angliæ reginam literæ de novis damnis subditis eius ab Anglis illatis, quum Johannes Wardus Plinmudensis Raynoldum Simonsonium Hafniensem, et ipsius reginæ navis capitaneus Manderet civem Hafniensem Simonem Simoniacum in mari bonis spoliassent. — *E Regia Hafniensi*, 4. Augusti. 4. Augusti.

T. Rymer, Foedera, ed. G. Holmes. T. VII. P. II. p. 44.

1602. [4936.] Dronning ELIZABETH af Englands Svar paa Kong Christian IV.s Klager
post 4. Aug. over de Engelskes gjentagne Söröverier, hvori hun paastaaer, at Raynald Simonsen har selv i England erklæret sig satisfaceret for John Wards Röverier, men med Hensyn til Plyndringen af Simoniack lover hun streng Undersögelse. (Engelsk og Fransk.)

T. Rymer, Foedera, ed. G. Holmes. T. VII. P. II. p. 44—45.

6. Augusti. [4937.] Kong CHRISTIAN IV.s Skrivelse til Jörgen Friis m. fl. angaaende det Gods, som skulde gives Norges Cantsler Hans Pedersen til Magelæg for hans Hovedgaard Semb med tilliggende Gods. (Jvf. Nr. 4917.) — *Kjöbenhavn*, den 6te August.

Brudst. i M. T. Brünnich, Efterr. om Norges Biergverker. S. 267—268.

9. Augusti. [4938.] Gavebrev, hvorved BERTEL STRUCK og hans Hustru DOROTHE SÖRENSDAATTER ved dennes Sygeseng, med Samtykke af hendes ældste Sön Bagge Pedersen og M. Mads Pors, Sognepræst til vor Frue Kirke, skjenke 7 dem tilhörende, i Clostergade i Ribe beliggende Boliger med deres Jord og Tillæg, til en Stiftelse for fattige, hjelpelöse og ærlige Dannemænd og Danneqvinder, som ere komne til Armod og Elendighed, hvilke deri skulde nyde fri Bolig. — D. 9. Augusti.

P. Terpager, Ripæ Cimbr. p. 538—539.

12. Augusti. [4939.] CHRISTEN ANDERSEN BAGER, Borger i Randers, hans Gavebrev paa 100 Sölvdaler, for hvis Rente der skulde anskaffes Klædningsstykker og Böger til fattige Skolebörn i Randers. — *Randers*, den 12. Augusti.

Hofman, Fundationer. T. II. S. 371—373. H. M. Flemmer, Efterr. om Randers Skole. 1. H. S. 45—46.

13. Augusti. [4940.] Overeenskomst mellem LARS KRUSE til Svenstrup, Hövedsmand paa Bergenhuus, og BORGEMESTERE OG RAAD I BERGEN paa den ene Side, og OLDERMÆNDENE VED CONTORET paa den anden Side, om en Skibsafgift til de Söfarendes Fattighuus i Bergen, imod at dette vedligeholder en Tönde udenfor Bergens Vaag paa Skibs-Rheden. — *Bergenhuus*, d. 13. Augusti.

C. Frimann, Stiftelser i Bergens St. 2. D. S. 156—158.

20. Augusti. [4941.] Kong CHRISTIAN IV. tilsender Casper Marckdaner, Embedsmand paa Koldinghuss Slott, en Tönde, mærket med 3 Löver og Aarstallet 1602, og befaler ham derefter at indrette alt Töndemaal til alle Slags Korn i Lehnet. — *Kiöbnehaffn Slott*, thend 20. Augusti.

Danske Mag. V. S. 155—156.

20. Augusti. [4942.] D. PHILIPPUS HEILBRUNNER Christiano IV. regi librum de certamine suo cum Conrado Vettero, Jesuita, mittit, pollicetur que se Jonam Severini Hafniensem adolescentem, a rege sibi commendatum, in studiis sedulo curaturum. — *Lauingae*, 20. Augusti.

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 3. T. S. 362—364.

23. Augusti. [4943.] Brev fra SOPHIA BRAHE til hendes Söster Margrette Brahe til Fusingö, angaaende hendes Gjenvordigheder og trængende Stilling saavel för som efter Giftermaalet med Erich Lange. — *Ecklenfiur*, denn 23. Augusti.

Danske Mag. III. S. 28—32. 43—53.

27. Augusti. [4944.] ELIZABETHÆ Angliæ reginæ ad Johannem Fredericum, archiepiscopum Bremensem, hæredem Norwegiæ, ducem Slesvici, Holsatiæ etc., literæ, per quas legatos suos cum legatis Danicis tractandi causa Bremam mittendos patrocinio eius commendat. — *E Regia Otlandiana*, vigesimo septimo Die Augusti.

T. Rymer, Fœdera, ed. G. Holmes. T. VII. P. II. p. 45.

[4945.] ELISABETHA, regina Angliæ, legatos suos, hoc tempore Bremæ cum legatis Danicis conventuros, proconsulibus et consulibus Bremensibus commendat. — *E Regia Otlandiana*, 27. Augusti. 1602. 27. Augusti.

T. Rymer, Foedera, ed. G. Holmes. T. VII. P. II. p. 45.

[4946.] ELISABETHA, Angliæ regina, Rudolphum Eure militem, baronem de Stokesley etc., Johannem Herbert secretarium, Danielem Dun legum doctorem et Stephanum Lesieur ambasiatores eligit, qui cum regis Daniæ legatis de controversiis inter Daniam et Angliam versantibus constituant. — *E regia apud Otelandes*, vicesimo nono Die Augusti. 29. Augusti.

T. Rymer, Foedera, ed. G. Holmes. T. VII. P. II. p. 46.

[4947.] Dronning ELIZABETH af Englands Instrux for hendes Gesandter Ralph Lord Ewre, John Herbert Ridder, Daniel Dun, Doctor juris civilis, samt Stephan Leesure, som i Bremen skulde underhandle med den danske Konges Befuldmægtigede. c. 29. Aug.

(Engelsk og Fransk.)

T. Rymer, Foedera, ed. G. Holmes. T. VII. P. II. p. 25—31.

[4948.] Kong CHRISTIAN IV.s tvende Rescripter til Statholderen i Norge, Jörgen Friis, og Lagmændene, at disse sidste S. Pauls Dag förstkommende skulde forsamle sig i Oslo for at gjennemsee den norske Lovbog, da Kongen agter paa ny at lade den trykke og publicere. — *Agershus*, 31. August. 31. Augusti.

F. Hallager og F. Brandt, K. Chr. IV.s norske Lovbog af 1604. Fortale S. XIV—XV.

[4949.] Kong CHRISTIAN IV.s Rescript til Norges Cantsler Hans Pedersen, at han skal afholde sig fra Semb Gaard og tilliggende Gods, i hvis Mageskifte til Kronen han engang havde samtykket. (Cfr. Nr. 4917 og 4937.) — *Aggershuus*, den 6te Septembr. 6. Septbr.

M. T. Brünnich, Efterr. om Norges Biergverker. S. 269.

[4950.] CHRISTIANI IV. Daniæ regis ad legatos Anglos literæ, per quas ab iis petit, ut legatos suos, Mandropium Parsburgium, Arnoldum Huitfeldium et Jonam Charisium, in congressum Bremensem mittendos, plena fiducia accipiant et in negotiis cognoscendis et terminandis operam et studia sua cum iis coniungant. — *E Regia Hafnia*, die 10. Septembris. 10. Septbr.

T. Rymer, Foedera, ed. G. Holmes. T. VII. P. II. p. 46.

[4951.] CHRISTIANUS IV. rex Daniæ Mandropium Parsburgium in Hagesholm, Arnoldum Huitfeldium in Oddersberg, regni cancellarium, senatores, et Jonam Charisium doctorem in congressum Bremensem ambasiatores constituit. — *In Regia Hafnia*, die 10. Septembris. 10. Septbr.

T. Rymer, Foedera, ed. G. Holmes. T. VII. P. II. p. 46—47.

[4952.] BORGEMESTERE OG RAAD I AARHUSS kundgjöre, at de have læst Kong Hans's Privilegier til Aarhuss By, hvorved han blandt andet under den Toldfrihed saavel i Lindfiorden som andensteds i Danmark, hvilket Privilegium er stadfæstet af fremfarne Konger som ogsaa af Kong Christian IV. — *Aarhuss Raadhuss*, den 14. Septembris. 14. Septbr.

Hüberts, Aktst. vedk. Aarhus. II. S. 1—2.

[4953.] KEYE RANZAU til Hanrau forpligter sig til Hertug Johan Adolf, at lade Ditmarskerne toldfrit passere den nye Vei og ikke at besvære Indvaanerne i Eyderstädt, Nordstrand, Stapelholm eller andensteds, som benytte denne Vei, med nogen forhöiet Told. — *Gottorff*, den 22. Septembris. 22. Septbr.

(Tydk.)

A. Viethen, Beschr. des Landes Dithmarschen. S. 440—441. Michelsen, Ditmars. Urkundenb. S. 381—382 (med Dat.: 27. Septbr.).

1602. 24. Septbr. [4954.] Kong CHRISTIAN IV.s Brev til Brugerne af endeel Gods i Fiid, Ullensager og flere Sogne at svare Cantsler Hans Pedersen og Arvinger, til hvem Konges ved Mageskifte havde overdraget dette Gods for Semb Gaard og tilliggende Gods. — *Sem*, 24. September.

M. T. Brünnich, om Norges Biergverker. Bilag. S. 53—54.

26. Septbr. [4955.] JACOBUS BONGARSIUS ad Georgium Michaelem Lingelshemium inter alia scribit, falsum esse, regem Daniæ in Scotia fuisse; navigasse eum in Norvegiam, ut Anglos quosdam piscatione prohiberet. — *Francofurto*, 26. Sept.

J. Bongarsi et G. M. Lingelshemi epist. p. 90—91.

14. Octobr. [4956.] Indberetning fra DE ENGELSKE GESANDTER I BREMEN til den förste Statssecretær Sir ROBERT CECIL om Fremgangen af Forhandlingerne med de danske Gesandter. — *At Bremen*, this 14th of October. (Engelsk og Fransk.)

T. Rymer, Foedera, ed. G. Holmes. T. VII. P. II. p. 47—49.

22. Octobr. [4957.] Hertug CARL af Södermanlands Skrivelse til det lieflandske Ridderskab, hvori han undskylder, at han ikke har kunnet komme til Liefland, især paa Grund af Forhandlinger med Danmark angaaende Differentser, som ere opstaaede med dette Rige. — *Aufm Schlosse Stockholm*, den 22. Tagk Monats Octobris. (Tydsk.)

Mittheil. aus der Gesch. Liv-, Ehst- und Kurlands. 7. B. S. 150—155.

24. Octobr. [4958.] Kong CHRISTIAN IV. befaler, at Undersaatterne i Norge, der sælge Trælast til fremmede Skippere, skulle anmelde dette for Tolderne, ligesom ogsaa Kjöberne skulle paa Toldboden gjöre nöiagtig Angivelse af Lasten, at Udförselstolden kan blive rigtig erlagt. — *Vor Gaard Sæm*, den 24. October.

H. Paus, kgl. Forordn. for Norge. S. 454—455.

29. Octobr. [4959.] Den engelske Statssecretær Sir ROBERT CECILS Brev til de engelske Gesandter i Bremen tildeels angaaende deres Underhandlinger med de danske Gesandter. — *From the Court at Richmond*, this 29. of October. (Engelsk og Fransk.)

T. Rymer, Foedera, ed. G. Holmes. T. VII. P. II. p. 49—50.

24. Novbr. [4960.] Kong CHRISTIAN IV. og Hertug JOHAN ADOLF opfordre Raadet i Lübeck til uopholdelig til dem at indbetale et af Hertug Ulrich til Meklenborg for nogle Aar tilbage gjort Forskud, til den westphalske Kredses Forsvar mod Spanierne. — *Schlosz Gottorff*, den 24. Novembr. (Tydsk.)

J. C. Ungnaden, Amoenitates Diplom. S. 886.

29. Novbr. [4961.] Kong CHRISTIAN IV.s aabne Brev, hvorved han befales, at, da Forlæggelsen af Hammers Skole Anno 1584 til Vang ikke er befunden hensigtsmæssig, skal bemeldte Skole flyttes til Opslo, og Hammers Commune-Rente, som hidtil, anvendes til 10 fattige Skolebörns Underholdning. — *Kjöbenhavn Slot*, den 29. Novembris.

F. Thaarup, Magazin for Danm. og Norges Beskr. 2. B. S. 223—226. Norske Stiftelser. 1. B. 1. H. S. 18—20.

29. Novbr. [4962.] Kong CHRISTIAN IV.s Befaling til Statholderen Jörgen Friis, at, da Kannikerne i Hammers Kapitel havde oppebaaret Hammers Communes Rente, uden efter Kong Frederik II.s Brev at anvende den til Domkirkens Bygning, skal han tiltale dem, at de tilbagebetale, hvad de have oppebaaret. — 29. Nov.

Udt. i F. Thaarup, Magasin for Danm. og Norges Beskr. 2. B. S. 231.

[4963.] Kong CHRISTIAN IV. underretter Casper Marckdaner, Embedsmand paa Koldinghusz Slot, om at han havde antaget Knud Nielssen til Skovrider i Koldinghuus Lehn i afgangne Lange Jörgens Sted. — *Kiöpnehaffn Slott*, thend 1. Decembris. 1602. 1. Decbr.

Danske Mag. V. S. 156.

[4964.] Indberetning fra DE ENGELSKE GESANDTER I BREMEN til Dronningens Geheimeraad (Privie Councell) angaaende de ved de danske Gesandters Afreise den 26. Novembr. afbrudte Underhandlinger. — *From Breame*, the first of December. (Engelsk og Fransk.) 1. Decbr.

T. Rymer, Foedera, ed. G. Holmes. T. VII. P. II. p. 53—56.

[4965.] Overslag over alt RIGENS INDTÆGT OG UDGIFT, gjort og tilsammendragen den 24. Decembris Anno 1602. 24. Decbr.

J. H. Schlegel, Saml. z. Dänischen Gesch. 1. B. 1. St. S. 28—113.

[4966.] Kong CHRISTIAN IV.s Lehnsbrev til Eyller Qvitzou til Quitzousholm paa Kronens Gaard Rugaard samt Viszennberg Birk. — Uden Dag.

Vedel Simonsen, Bidr. til Rugaards Hist. 2. D. 1. H. S. 74—78.

1603. 1603.

[4967.] DET ENGELSKE RAADS Brev til Gesandterne paa Congressen i Bremen, angaaende Maaden paa ny at knytte Forhandlingerne med de danske Commissarier med Hensyn til Sundpassagen, da de engelske Kjöbmænd havde bestemt, ikke at sende Skibe til Östersöen, saa længe der ikke var truffet nogen Overeenskomst i denne Henseende med Danmark. — *From the Court at Whitehall*, the fifth of January 1602. (Engelsk og Fransk.) 5. Januar.

T. Rymer, Foedera, ed. G. Holmes. T. VII. P. II. p. 60—61.

[4968.] Hertug JOHAN ADOLFS Transsumpt af Kay Rantzows Revers af 27. (22.) Sept. 1602. (Jvfr. Nr. 4953.) — *Schlosz Gottorff*, den 8. January. (Tydsk.) 8. Januar.

Michelsen, Ditmars. Urkundenb. S. 381—382.

[4969.] Brev fra RAADET I LÜBECK til Kong Christian IV. af Danmark og Hertug Johan Adolf af Holsten, hvori Raadet undslaaer sig for at betale Kongens og Hertugens Fordring stor 3179 Mark 22 Sk. for et af Hertug Ulrich til Meklenburg for nogle Aar tilbage gjort Forskud til den westphalske Kredses Landeværn mod Spanierne. (Jvfr. Nr. 4960.) — Den 12. Januarii. (Tydsk.) 12. Januar.

J. C. Ungnaden, Amoenit. Diplom. S. 887—888.

[4970.] JOHAN RUD til Mögelkjær, Befalingsmand paa Örum Slot, lover at holde sin Svoger, Frederik Qvitzov til Qvitzovsholm, skadeslös for et Forlöfte, som denne havde gjort for ham til Henrik van Anefeldt til Sattrup for 2000 Daler. — *Lögismose*, den 28de Jan. 28. Januar.

Udt. i Vedel Simonsen, Efterr. om de danske Ruder. 2. H. S. 201.

[4971.] Brev fra Biskop PEDER HEGELUND til Universitetets Rector Hans Povelsen Resen angaaende Striden mellem Venusinus og Niels Krags Enke Else Mule om Indtægterne af Naadens Aaret. — D. 30. Jan. 30. Januar.

Udt. i C. F. Wegener, om A. S. Vedel. 1. Udg. S. 226. 2. Udg. S. 221. (Jvfr. 1. Udg. S. 141. 2. Udg. S. 138.)

1603. 8. Febr. [4972.] HANS DALHUUS, Mynter og Borger i Kjöbenhavn, hans Gavebrev paa 520 gode Rdlr. Hovedstol, for hvis Renter der ugentlig skulde tildeles 32 Fattige i Kjöbenhavn hver for 1 Skilling Bröd. — *Kiöbenhafn*, dend 8. Februarii.

Hofman, Fundationer. T. X. S. 271—273.

14. Febr. [4973.] Tillægsbestemmelse til Overeenskomsten af 13. Aug. 1602 om en Skibsafgift til DE SÖFARENDES FATTIGHUUS I BERGEN, udgivet af Lars Kruse, Hövedsmand paa Bergenhuus, m. fl. — *Bergen*, den 14. Februarii.

C. Frimann, Stiftelser i Bergens Stift. 2. D. S. 158—159.

13. Martii. [4974.] Forordning, udstedt paa Kongens naadigste Behag af JÖRGEN FRIIS til Kragstrup, Statholder i Norge, og ANDERS BENTSEN DAL, Superintendent i Oslo og Hammers Stifter, angaaende Anvendelsen af Hammers Commune-Rente, der af Kongen var skjenket til Underholdning for 10 fattige Skolepersoner i Oslo Skole. (Jvfr. Nr. 4961.) — *Oslo*, den 13. Marts.

Norske Stiftelser. 1. B. 1. H. S. 20—22.

20. Aprilis. [4975.] Hertug JOHAN ADOLFS Brev, hvorved Flekken Husum gives en Kjöbstads Navn og Rettighed, og meddeles forskjellige Privilegier. (10 Artikler.) — *(Gottorff)*, den 20sten April. (Tydsk.)

N. Falck, Neues Staatsb. Mag. 1. B. S. 573—580 (uden Dag). C. U. Beccau, Gesch. Husums. S. 316—321. Extr. i Corpus Statutor. Slesvicens. 2. B. S. 701—703.

post 1. Maji. [4976.] Brudstykke af Regnskabet for HAMMERSHUUS SLOT fra Philippi Jacobi 1602 til Aarsdagen 1603. (Angaaende Udgifterne ved Hertug Johan Adolfs Ophold paa Bornholm i Juli 1602.)

Hüberts, Aktst. til Bornholms Hist. S. 553—554.

8. Maji. [4977.] Kong CHRISTIAN IV. befaler Casper Marckdaner, Embedsmand paa Koldinghusz Slot, at inddrive den resterende Byskat af Kjöbstaden Colding fra 1600 til 1602, og af Veile fra 1593 til 1602. — *Kiöpnehaffn Slott*, thend 8. Maji.

Danske Mag. V. S. 157.

9. Maji. [4978.] Kong CHRISTIAN IV. befaler Casper Marckdaner, Embedsmand paa Koldinghusz Slot, at lade Steenhuggeren gjöre det nye Capelle færdigt paa Slottet. — *Kiöbenhaffn Slott*, thend 9. Maji.

Danske Mag. V. S. 157.

12. Maji. [4979.] Revers af BORGEMESTRE OG RAAD I NACHSCHOU til Fru Merte (Mette) Knud Urnes til Aasmarke, at Renterne af en af hende til de Fattige i Nachschou skjenket Capital paa 100 Rdlr. aarligen skulde anvendes til de Fattiges Bedste. — *Nachschou*, den 12te May.

Hofman, Fundationer. T. VI. Lollands Stift. S. 126.

28. Maji. [4980.] Hertug JOHAN ADOLFS Dom, hvorved M. Johannes Neocorus, Sognepræst i Husum, afsættes fra sit Embede paa Grund af offentlige Injurier fra Prædikestolen mod den forrige President D. Philip Meurer. — *Schlosse Gottorff*, den 28. May. (Tydsk.)

C. U. Beccau, Gesch. Husums. S. 328—329.

ante 4. Junii. [4981.] Leges de anniversariis D. Professorum disputationibus, quas servari voluit magnificus cancellarius D. CHRISTIANUS FRISIUS.

L. Engelstoft, Univ. Ann. 1811. 1. B. S. 43—44. (Der bemærkes efter Acta Consist., at de bleve oplæste i Consistorium 4. Junii 1603.)

[4982.] HENRICI HAWKYNS, J. U. D., ad Christianum Barnekow, "in aula seren. regis Daniæ", literæ, in quibus conventum suum cum legato Danico Joh. Spar commemorat, etc. — *Greenwiche*, pridie non. Jun. 1603. 4. Junii.

P. Wieselgren, De la Gard. Archiv. 5. D. S. 107—108.

[4983.] Kong CHRISTIAN IV., der har erfaret, at Hertug Carls Orlogsskibe "nu udi forgangen Uge" skulle have overfaldet nogle Lybske Skibe under Bornholm, befaler Lehnsmanden paa Öen, Hans Lindenov, at give nöiagtig Indberetning om denne Sag. — 10. Juni. 10. Junii.

Udt. i Hüberts, Aktst. til Bornholms Hist. S. 554.

[4984.] Hertug JOHAN ADOLF til Slesvig, Holsten etc. tillader, paa Forbön af Borgerskabet i Husum, at den afsatte Præst M. Johannes Neocorus maa forblive i sit Embede til Paaske næstkommende Aar, dog at han gjör offentlig Afbigt förste Gang han atter betræder Prædikestolen. — *Outyn*, den 20. Junii. (Tydsk.) 20. Junii.

C. U. Beccau, Gesch. Husums. S. 326—328.

[4985.] Literæ JACOBI, regis Angliæ etc., quibus Rogerum comitem Rutlandiæ et Gulielmum Segar, armigerum et regem armorum, ambassiatores suos constituit iisque mandat, ut suo nomine subligaculum et trabeam et reliqua insignia ordinis garterii Christiano IV., regi Daniæ etc., tradant. — *E Regia nostra Grenevicensi*, die 23. Junii. 23. Junii.

E. Ashmole, The institution of the order of the garter, Append. Nr. LXX. fol. q2.

[4986.] ÆGIDIUS LAURIDSEN, (Rektor i Ribe), fik Brev paa Archidiaconatet i Ribe Kapitel. — D. 26. Juni. 26. Junii.

Udt. i C. F. Wegener, om A. S. Vedel. 2. Udg. S. 236.

[4987.] Kong CHRISTIAN IV. befaler Casper Marckdaner, Embedsmand paa Koldinghusz Slot, at vaage over, at Ingen, Borgere eller Udlændinger, understaae sig i Kolding at sælge Viin eller Specerie mod det Privilegium, han derpaa havde givet Hermand Apothekers Efterleverske. — *Kiöpnehaffn Slot*, thend 30. Junii. 30. Junii.

Danske Mag. V. S. 157—158.

[4988.] ANNE JENSDATTER HÖEGS, Peder Christensen Tromslaaers Efterleverskes, Fundats paa 100 gode gamle fuldgjörende Daler, hvis Renter skulde anvendes til Bedste for faderlöse og andre fattige Pigebörn i Viborg. — *Wiborg*, d. 2. Julii. 2. Julii.

Hofman, Fundationer. T. III. S. 251—255.

[4989.] DE SLESVIG-HOLSTENSKE STÆNDERS Andragende til Kongen af Danmark om at opretholde deres Privilegier, og ikke belehne Hertug Johan Frederik med Slesvig, da denne ikke er bleven valgt af vedkommende Stænder. (Trykt efter en Copie, sendt af Benedict von Ahlefeld til Dr. juris og kongelig Holstensk Raad Christoffer Voltejus med et Brev, dat. Steinbörgk, den 2. Jan. 1606.) (Tydsk.) ante 3. Julii.

J. C. Lünig, Collectio nova. II. Th. col. 995—998.

[4990.] Kong CHRISTIAN IV. forlehner Hertug Johan Frederik med den ham arvelig tilfaldne Deel af Fyrstendömmet Slesvig og Landet Femern. — *Schlosse Copenhagen*, denn dritten Julij. (Tydsk.) 3. Julii.

Antislesvigholst. Fragm. 7. H. S. 99—103.

[4991.] GULIELMI BRUSSII ad Christianum Barnekow literæ, de itinere ad eum faciendo impedito, de "morte diu exoptata vetustæ reginæ" (Elizabethæ), etc. — *Gedoni*, prid. Non. Aug. 4. Augusti.

P. Wieselgren, De la Gard. Archiv. 5. D. S. 109.

1603. 23. Augusti. [4992.] Kong CHRISTIAN IV. befaler Borgemestre og Raad i Aarhuus at forhjelpe Niels Krabbe til Tostelund til Betalingen af hans Tilgodehavende hos deres afdöde Medborger Johann Skrinch. — *Kiöpenhaffnn Slott*, thend 23. Augustj.

Hüberts, Aktst. vedk. Aarh. II. S. 2—4.

25. Augusti. [4993.] Kong CHRISTIAN IV. befaler Manderup Parsberg, Lehnsmand i Aarhus, at lade Landsbykirkerne i Aarhus Stift contribuere 2000 Daler til Mariager Kirkes Reparation og udbetale dem til Oluf Rosenspar, Raad og Embedsmand paa Mariager Kloster, hvem Reparationens Besörgelse var overdragen. — *Hafniæ*, d. 25. Aug.

Danske Mag. VI. S. 240.

26. Augusti. [4994.] KONGENS Befaling til Kirkeværgerne i Vendebo Stift, at komme til Hjelp til Mariager Kirkes Bygning. — *Hafniæ*, den 26. Augusti.

Udt. i Danske Mag. VI. S. 240.

12. Septbr. [4995.] Kong CHRISTIAN IV.s Resolution, at Markedet ved Gunnarpe Kirke ved Vestgöthe-Grændsen skulde flyttes og holdes i Falkenberg. — *Kiöpenhamns Slot*, then 12. Sept.

Svensk Udt. i J. Richardson, Hallandia. S. 83.

16. Septbr. [4996.] Keiser RUDOLPH II.s Forbud til Staden Hamborg, under streng Straf at aflægge nogen Hyldingsed til Kongen af Danmark og Hertugen af Holsten, saalænge Stadens Exemtions-Sag verserer for den keiserlige Kammerret. — *Prag*, den 26. Septembris. (Tydsk.)

Londorpius, suppl. et contin. Tom. IV. Udg. 1667. S. 737—738. Udg. 1744. S. 671—672.

25. Septbr. [4997.] Kaldsbrev for RASMUS HANSEN FRACKER, valgt af Menigheden til Præst for Borre Præstegjæld, hvori han henvises til Pröveise til Biskop Anders Bentsen, og til Stadfæstelse af Valget til den kongelige Lehnsmand Jörgen Friis til Kragstrup. — Den 25de Sept.

Udt. i J. Müller, Beskr. over Jarlsbergs Provstie. S. 95—96.

29. Septbr. [4998.] Fyrstendömmerne SLESVIGS OG HOLSTENS RIDDER- OG LANDSKABS Protest til Kong Christian IV. angaaende den Johan Frederik, Erkebisp i Bremen, Hertug til Slesvig, Holsten etc., uden foregaaende Valg givne Forlehning af Fyrstendömmet Slesvig. — Den 29sten Sept. (Tydsk.)

K. Samwer, die Staatserbfolge der Herzogth. Schl.-Holst. S. 267—269 (Datum er angivet S. 270 i Kongens Svar af 2. (27.?) Decb.)

21. Octobr. [4999.] Hertug JOHAN ADOLF tilstaaer Indbyggerne i Garding jus patronatus til deres Sognekirke. — *Gottorff*, den 21sten October. (Tydsk.)

Corpus Statutor. Slesvicens. I. B. S. 225—227.

ante 27. Oct. [5000.] HAMBORGERNES Hylding til Kongen af Danmark og hans Brödre som Fyrster af Holsten og Stormarn. (Tydsk.)

Mater. zur Statistik der Dän. Staaten. 3. B. S. 385.

27. Octobr. [5001.] Kong CHRISTIAN IV.s og Hertug JOHAN ADOLFS Revers til Staden Hamborg, at den af Staden til Kongen og Hertugen aflagte "sædvanlige" Hylding, hverken skal geraade Keiseren, det tydske Rige, Staden Hamborg eller den for den keiserlige Kammerret svævende Exemtionssag til Præjudice i nogen Maade. — *Wandesbeck*, den sieben und zwantzigsten Monats-Tag Octobris. (Tydsk.)

Londorpius suppl. et contin. Udg. 1667. T. IV. S. 733—734. Udg. 1744. S. 667—668. J. C. Lünig, Teutsch. Reichsarch. (Vol. X.) Pars spec. (VI.) Contin. 2. Forts. 2. S. 53—54. J. du Mont, Corps dipl. T. V. P. II. p. 32.

[5002.] Kong CHRISTIAN IV.s og Hertug JOHAN ADOLFS af Holsten Confirmation paa alle Staden Hamborgs Privilegier og Friheder. — *Hamburg*, den Sonnabend nach Simonis Judæ, war der 29. des Monaths Octobris. (Tydsk.) 1603. 29. Octobr.

Londorpius supplet. et contin. T. IV. Udg. 1667. S. 734—736. Udg. 1741. S. 668—670. J. C. Lünig, Teutsch. Reichsarch. (Vol. X.) P. Spec. (VI.) Contin. 2. Forts. 2. S. 54—56.

[5003.] Landgreve MORITS af Hessen tilskriver Kong Henrik IV. iblandt andet, at Hertug Carl af Sverrig havde opfordret Landgreven til at være Voldgiftsmand i Stridighederne mellem Danmark og Sverrig, men at han havde afslaaet det. — *De Milsunghen*, ce 5 de novembre. (Fransk.) 5. Novbr.

M. de Rommel, corresp. de Henri IV. avec Maurice, Landgr. de Hesse. p. 140—142.

[5004.] Kong CHRISTIAN IV.s Vidisse og Fornyelse paa Kong Christian I.s Privilegier for Kolding, dat. St. Andreæ Aften 1452. — *Kolding*, den 2den December. 2. Decbr.

Udt. i J. J. Fyhn, Efterr. om Kolding. S. 191.

[5005.] Kong CHRISTIAN IV. tilkjendegiver Rigsraadet sin Misfornöielse med, at det ikke vil give sit Samtykke til kraftige Forholdsregler mod Sverrig, hjemforlover det og paalægger det Taushed. — (Uden Sted og Tid.) 2. Decbr.

Christ. IV.s egenh. Breve, udg. af Molbech. 1. B. S. 3—5. (Datum angives paa en hoslagt samtidig Seddel: "Kolding den 2. Dag Decembris Aar 1603".)

[5006.] Kong CHRISTIAN IV.s Svar ("Reprotestation") paa det slesvig-holstenske Ridder- og Landskabs Protest (under 29. Septembr.) mod Forlehningen af Slesvig og Fehmern til Hertug Johan Frederik, Erkebiskop af Bremen (udstedt i Kjöbenhavn 3. Julii s. A.), hvori han söger at vise, at den hverken er stridende med det odenseiske Fordrag eller mod Stændernes Privilegier i Almindelighed. — *Cöldingen*, den 2. Decembr. (Tydsk.) 2. Decbr.?

J. C. Lünig, Collectio nova. II. Th. col. 989—994. (I Stændernes Svar paa dette Brev af 12. Nov. 1604 angives Datum 27. Decbr.; sst. col. 993.) K. Samwer, die Staatserbfolge der Herzogth. Schl.-Holst. S. 270—274 (uden Angivelse af Datum).

[5007.] Landgreve MORITS af Hessen tilskriver Kong Henrik IV. af Frankrig blandt andet, at Kongen af Danmark personlig har taget Ed af Staden Hamborg, og at der er besluttet et Ægteskab mellem en Prinds af det holstenske Huus og den russiske Prindsesse, som havde været bestemt for Kongens afdöde Broder. — *De Cassel*, le dernier jour de l'an. (Fransk.) 31. Decbr.

M. de Rommel, corresp. de Henri IV. avec Maurice, Landgr. de Hesse. p. 153—155.

[5008.] Erkebiskop JOHAN FREDERIK af Bremen, Arving til Norge, Hertug i Slesvig, Holsten etc., hans Forordning for Erkestiftet Bremen om Processer i Hexerie-Sager. (Tydsk.)

J. F. Cassel, Bremensia. 2. B. S. 705—719.

1604.

1604.

20. Januar. [5009.] Fundats, udstedt af OWE JUUL til Medelgaard med flere, afgangne Niels Juuls til Kongstedlund Slægt og Svogre, for de 2000 Rdl., som Albret Scheel til Jungergaard havde erlagt i Böder for hans Drab paa Niels Juul, hvis Renter skulde tildeles 1 eller 2 af de fornemmeste og skikkeligste Personer i Viborg eller Aalborg Skole til Fortsættelse af deres Studium ved Universiteter. — *Wiborg*, d. 20. Januar.

Hofman, Fundationer. T. III. S. 281—283.

31. Januar. [5010.] Erkebiskop JOHAN FREDERIK af Bremen, Hertug til Slesvig, Holsten etc., hans Skrivelse til de slesvig-holstenske Stænder at staae ham bi i de mellem ham og Broderen Hertug Johan Adolf verserende Stridigheder om Hertugdömmernes Deling. — *Vörde*, am 31. Jan. (Tydsk.)

J. C. Lünig, Collectio nova. II. Th. col. 985—990.

6. Febr. [5011.] Kong CHRISTIAN IV. befaler Magistraten i Odense at sende en Borgemester og en forfaren Kjöbmand af deres By til en Forsamling i Bogense den 6. Martii næstkommende, for at overveie, hvad der kunde gjöres til Handelens Opkomst. — *Haderslöffhus Slott*, den 6. Februarij.

Aktst. etc. udg. af Fyens lit. Selsk. I. Saml. S. 83—84.

18. Febr. [5012.] TYGE BRAHE DEN YNGRES Skrivelse til Eske Bilde til Wallden, Befalingsmand paa Helsingborg Slot, angaaende hans Faders Gaard i Kjöbenhavn; tillige melder han ham sin Trolovelse med en Enke Kindtschi [Ratiski hos Bang], födt Vitztumbin [Vitzhumbin hos B.]. — *Lindaw*, denn 28. Febr.

Danske Mag. II. S. 365—367. O. Bang, Saml. af nyttige Materier. 6 St. (2. B.) S. 290—293 (med Dat.: 18. Febr.).

22. Febr. [5013.] Kong CHRISTIAN IV. tillader, at Söffren Jenszön Bramming, som havde stukket Raadmand Anders Söffrensön i Ribe ihjel, og derover var bleven fredlös, maatte komme til sin Fred igjen, mod efter Overeenskomst med den Afdödes Arvinger, Slægt og Venner til fattige Skolebörns Underholdning at give 400 gamle Daler. — *Hadersleffhusz Slot*, den 22de Februarij.

P. N. Thorup, bl. Efterr. om Ribe Skole. 3. Forts. 1826. S. 49—51.

25. Febr. [5014.] PEDER JENSZÖN HEGELUND, Superintendent i Ribe Stift, MATHS PORSZ, Sognepræst i Ribe, med flere, deres Fundats, oprettet med Lehnsmanden Albret Skeels Samtykke, paa 400 Rdlr., som Söffren Jenszön Bramming, forhen Herredsfoged i Gjörding Herred, havde givet i Böder til Raadmand i Ribe Anders Söffrenszöns Efterleverske for hendes Ægtefælles Drab, og som af hende vare givne Ribe Skole. — *Ribe*, den 25de Februarij.

P. N. Thorup, bl. Efterr. om Ribe Skole. 3. Forts. 1826. S. 45—52.

28. Febr. [5015.] Kong CHRISTIAN IV. indskærper alle Fremmede at betale den sædvanlige Told i Hanrau til Cay Rantzow, og ikke at unddrage sig den ved at passere den alene for Ditmarskerne anlagte nye Vei. — *Schlosz Hadersleben*, den 28. Febr. (Tydsk.)

A. Viethen, Beschr. des Landes Dithmarschen. S. 442.

[5016.] Kong CHRISTIAN IV.s og Hertug JOHAN ADOLFS Forordning for Hertug- 1604.
dömmerne om Indlager. — *Schlosz zu Hadersleben*, am ersten Mart. (Tydsk.) 1. Martii.

Revidirte Landtgerichts-Ordnung. Glückst. 1637. fol. 78—81. J. C. Lünig, Collect. nov. II. Th. col. 1039—1044. Samml. Schlesw.-Holst. gemeinsch. Verordn. S. 407—411.

[5017.] Borger i Kjöbenhavn HENRICH BERNERS Gavebrev til de fattige Huus- 1. Martii.
arme i Kjöbenhavn paa hans Andeel i den Islandske Handel, til Belöb 250 Daler, Daleren beregnet til 4 Mark. — Den förste Martii.

Hofman, Fundationer. T. X. S. 271.

[5018.] HENRICH BERNERS Gavebrev til de fattige Huusarme i Kjöbenhavn paa 26. Martii.
8 Boder i Vognmandgaden. — *Kiöbenhafn*, dend 26. Martii.

Hofman, Fundationer. T. X. S. 273—274.

[5019.] JOHAN ADOLF, udvalgt Biskop til Lübeck, Hertug i Slesvig, Holsten etc., 31. Martii.
bekræfter og forlænger paa 50 Aar det imellem hans Fader Hertug Adolf og det hamborgske Capitel 18. Octobr. 1576 oprettede Fordrag om Capitlets Godser i Trittau Amt. (Med dette Aktstykke fölger Johan Adolfs Forpligtelse til at betale noget Tillæg i Afgiften, dat. Kiel, d. 28. Mart. s. A., og Capitlets Stadfæstelse paa den saaledes antagne Forlængelse af Fordraget, dat. Hamburg, am 31. Mart.) — *Hamb.*, 31. Mart. (Tydsk.)

N. Staphorst, Hist. Eccles. Hamb. 1. Th. 2. B. S. 413—419.

[5020.] PEDER PERLESTIKKERS Gavebrev til Vor Frue Skole i Kjöbenhavn paa Martio.
1000 gode gangbare Daler, for hvis Rente aarlig skulde indkjöbes Klædningsstykker til fattige, hjelpelöse og faderlöse Disciple i bemeldte Skole. (Cfr. 29. Sept. 1612.) — In Martio.

Hofman, Fundationer. T. IX. S. 267.

[5021.] Hertug JOHAN ADOLFS Mandat til de ved Slien boende Adelige om at op- 4. Aprilis.
tage de blinde Pæle, som de havde staaende i Slien. — *Schlosz Gottorff*, den 4ten April. (Tydsk.)

Corpus Statutor. Slesvicens. 2. B. S. 58—59.

[5022.] Kong CHRISTIAN IV.s Rescript til Befalingsmanden Enevold Kruse at 14. Aprilis.
forebygge Hamborgernes Handel paa Island, for at ikke Kjöbenhavns Borgere, som havde forpagtet nogle Havne der, skulde lide Afbræk i deres Handel. — *Kiöbenhaffn Slot*, den 14. April.

M. Ketilson, Forordn. til Isl. 2. D. S. 220—221.

[5023.] PETRI WINSTRUPII, episcopi Sjællandiæ, literæ ad Gudbrandum Thorlacium, 24. Aprilis.
episcopum Holensem, datæ, per quas eum de malis et miseriis, quibus et patria et familia eius hoc tempore affligitur, consolatur, promittens se cum cancellario de insolentia mercatorum locuturum; p. p. — *Hafniæ*, d. 24. Apr.

Finni Johannæi Hist. Eccl. Isl. T. III. p. 428—429.

[5024.] Regnskab for JUNGSHOFFUIDT SLOT fra Philippi Jacobi Dag 1603 til post 1. Maji.
Aarsdagen 1604.

M. G. P. Repholtz, Beskr. over Baroniet Stampenborg. S. 150—168.

[5025.] Kong CHRISTIAN IV.s Vidisse af et Faaborg Bytings Vidne af 3. Febr. 9. Maji.
1501 (jvf. 1. D. Nr. 5198). — *Haffniæ*, 9° die Maii.

Aktst. etc. udg. af Fyens lit. Selsk. 1. Saml. S. 128—130.

[5026.] Kong HENRIK IV. af Frankrig tilskriver Landgrev Morits af Hessen blandt 18. Maji.
andet, at han har erfaret, at de Spanske, paa Grund af Handelens Afbrydelse med Frankrig,

1604. have begyndt Underhandlinger med Danmark, Sverrig og Hansestæderne; han beder ham om
18. Maji. at söge nöière Underretning, og at meddele ham, hvorledes deres Hensigt kan forhindres. — *De Fontainebleau*, le 28 de may. (Fransk.)

M. de Rommel, corresp. de Henri IV. avec Maurice, Landgr. de Hesse. p. 181—186.

20. Maji. [5027.] Sören Andersszen Riber, (M. Anders Vedels ældste Sön), tröster sin Moder i hendes Sygdom, og forsikkrer hende om sin gode Opförsel. — *Kiöbenhavn*, Söndagen för Pindsedag.

Udt. i C. F. Wegener, om A. S. Vedel. 1. Udg. S. 238—239. 2. Udg. S. 235.

23. Maji. [5028.] Dom, afsagt af Johan Frederik, udvalgt Erkebiskop i Bremen, Hertug i Slesvig etc., i en Sag mellem Capitlet i Hamborg og i Særdeleshed Dechanten D. Veit Winsheim paa den ene og Canonicus Paul Tesmar paa den anden Side, betræffende især dennes Opförsel som Sructuarius. — *Vörde*, am 23. Maji. (Tydsk.)

N. Staphorst, Hist. Eccles. Hamburg. 1. Th. 2. B. S. 419—421.

11. Junii. [5029.] Windinge Herreds Tings Vidne, at M. Hans Sörensen, Sognepræst i Nyborg, havde faaet Fyldest i den til ham udlagte saakaldte Sker-Mark i Nyborg Slots Ladegaardsmark, for den saakaldte Sproe-Tofte i Slottets Nörre-Mark, der hidtil havde ligget til hans Præste-Residents. — Onsdagen den 11. Junii.

Hofman, Fundationer. T. V. S. 588—589.

12. Julii. [5030.] Hertug Johan Adolfs Dom i en Gjelds-Sag mellem Landskriveren Andreas Hoffmann paa Femern og Jasper Maes (hvori Ugyldigheden af lex Anastasiana for Femern forudsættes). — Den 12ten Juli. (Tydsk.)

Corpus Statutor. Slesvicens. 1. B. S. 707—708.

post 20. Julii. [5031.] Beretning fra Præsten M. Habacuc Meier i Tönningen om et af ham og en Collega foretaget Forhör over nogle for anabaptistiske Grundsætninger mistænkte Personer. (Fra 12. til 20. Julii.)

Dän. Biblioth. 9. Stück. S. 371—374.

30. Julii. [5032.] Kong Christian IV. bevilliger, at Indvaanerne i Flensborg af Varer, som beviislig alene tilhöre dem, ikke paa noget Toldsted skulle svare höiere Told end andre Rigets Undersaatter. — Den 30. Juli.

Extr. i N. Falck, Neues Staatsbürg. Mag. 3. B. S. 648.

10. Augusti. [5033.] Tiendeforening mellem Bönderne i Grindelös Sogn og Jens Nielsen, Foged paa Ruggaard, paa hans Husbonde Knud Rud til Sandholt, Lehnsmand paa Odensegaard, hans Vegne. — *Grindelös*, d. 10. August.

Nye D. Mag. II. S. 157—158.

14. Augusti. [5034.] Fugelse Herreds Tings Vidne, at Rasmus Jörgensen i Rödbye skjenkede et af ham i Rödby opbygget Huus til Bolig for 3 Fattige. — Tirsdagen dend 14. Augusti.

Hofman, Fundationer. T. IX. Append. til Loll. St. S. 16—17.

18. Augusti. [5035.] Tractatus pacis per deputatos Philippi III., Hispaniæ, et Jacobi, Angliæ Scotiæque regis, factus, in quo præter alios comprehenduntur rex Daniæ et dux Holsatiæ. — *Londini*, die vigesimo octavo Augusti (stilo novo) et die decimo octavo mensis (stilo veteri).

T. Rymer, Foedera, ed. G. Holmes. T. VII. P. II. p. 135—137.

[5036.] Kong CHRISTIAN IV. fremsætter for det til Odense sammenkaldte Danmarks Riges Raad sine Besværinger over Sverrig og dets Regent Hertug Carl, og forlanger dets Samtykke og Bistand til at begynde Krig med Hertugen. — *Köpinghaffuen Slot*, den 18. Dag Augusti. 1604. 18. Augusti.

Christ. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 5—8.

[5037.] RIGSRAADETS Betænkning over Kong Christian IV.s Andragende af 18. Aug. om at begynde Krig med Sverrig; Raadet erklærer sig bestemt herimod af flere Grunde, fornemmelig Adelens og Almuens Forarmelse. — 27. Aug. 27. Augusti.

Udtog i Christ. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 7—8.

[5038.] Kong CHRISTIAN IV.s Forbud til Bönderne i Skanderborg og Aakjer Lehne, at de ikke maae sælge Græsöxne til Nogen, förend de tilforn have tilbudet Lehnsmanden dem for billig Betaling. — *Skanderborgh*, 18. Septembr. 18. Septbr.

P. Friis Edvarsen, Underr. om Schielschiör. S. 625—626.

[5039.] Kong CHRISTIAN IV.s Bevilling til Knud Roly, at han maa endnu fremdeles beholde Kroen for Slottet Skanderborg, ligesom hans Formand Wrban Noll havde havt den, hvorhos der forundes ham Kronens Part af Framlöff og Schiffholm Sognes Tiender, m. m. — *Schanterburgi*, 18. Septembris. 18. Septbr.

P. Friis Edvarsen, Underr. om Schielschiör. S. 626—627.

[5040.] JACOB ULFELDT til Ulfeldsholm, Befalingsmand paa Hindsgavl, forordner, at 55 Daler, hver til 33 Skill. Lybsk, som "en mærkelig modtvillig Cumpan, boendes udi Middelfart", havde udgivet for at slippe for Straf efter en ham overgaaet Dom, skulde blive evindelig til Middelfart Skole, og at deres Rente skulde anvendes til Vadmel til Uddeling blandt Skolens Disciple. — *Hindsgavl*, den 28. September. 28. Septbr.

Hofman, Fundationer. T. V. S. 392—393.

[5041.] CHRISTEN HÖGH til Todbölle skjenker 100 Daler til Kallerup Kirke og 400 Daler til Thisted Skole, hvis Renter skulde anvendes til Bedste for trængende Disciple, hvilke Penge nogle Unævnte havde maattet erlægge for et paa Chr. Högh begaaet Overfald ved Sebbersund Færge. — *Todbölle*, d. 29. Sept. 29. Septbr.

Hofman, Fundationer. T. IV. S. 140—142.

[5042.] Kong CHRISTIAN IV.s RETTERTINGS Dom i en Sag, hvorunder Knud Rud til Sandholt, Embedsmand paa Odense Gaard, tiltaler Caspar Markdanner til Sögaard, Embedsmand paa Koldinghuus Slot, til Fyldestgjörelse af en kongelig Dom, hvorved Knud Rud var tilkjendt Fru Anne Oldelands Anpart i Veilofgaards Skove. — *Kjöb.*, den 13de Octbr. 13. Octobr.

Udt. i Vedel Simonsen, Efterr. om de danske Ruder. 2. H. S. 173.

[5043.] Fundats, udstedt af ARRILD HVITFELD til Odisbierre, Rigets Cantsler og Hövedsmand paa Draxholm, Hr. HANS PEDERSEN i Viig, Provst i Odsherred, saa og BORGEMESTER OG RAAD I NYKIÖBING, for de af forhenværende Sognepræst i Nykiöbing, Peder Christensen, til Fattige sammesteds skjenkede Boder, Penge og Jorder. — *Nykiöbing*, den 4. Dag Novembris. 4. Novbr.

Hofman, Fundationer. T. VIII. S. 253—255.

[5044.] De SLESVIG-HOLSTENSKE STÆNDERS Gjensvar paa den danske Konges "Reprotestation" (Colding 2. [27?] Decembr. 1603) i Anledning af Hertug Johan Frederiks Forlehning med Slesvig og Fehmern. — *Kiel*, d. 12. Novembr. (Tydsk.) 12. Novbr.

J. C. Lünig, Collectio nova. II. Th. col. 993—996.

1604. 1. Decbr. [5045.] FRIDERICH DAME's Edsforpligtelse som Provst for Flensborg Amt. — *Flensburg*, den 1. Decembris.

O. H. Moller, Nachricht von den Pröbsten der Stadt und des Amts Flensburg. S. 20—21.

2. Decbr. [5046.] Hertug JOHAN ADOLFS Constitution for Landskabet Eidersted angaaende Fælledsskab i Gods mellem Ægtefolk. — *Schlosse Kiel*, den 2ten Dec. (Tydsk.)

Schlesw.-Holst. Provinzialberichte. 1791. 5. Jahrg. 1. B. S. 172—175. Corpus Statutor. Slesvicens. 1. B. S. 227—230.

4. Decbr. [5047.] Den norske Lovbog, overseet, corrigeret og forbedret, med Kong CHRISTIAN IV.s Confirmation. — *Kiöbenhaffn slot*, den 4. dag decembris.

Trykt i Kbh. 1604, 1610 og 1657, samt udg. af F. Hallager og F. Brandt, i Christiania 1855.

c. 1604.

c. 1604.

[5048.] DETHERUS MAURITIUS, pastor Kiloniensis, in epistola mortem, quam Johannes Vsleriensis, consul Schleswicensis, Kilonii anno 1604 in nundinis subito obiit, commemorat.

Udt. i O. H. Moller, Nachr. von der Pröbsten der Stadt und des Amts Flensburg. S. 18.

1605.

1605.

4. Januar. [5049.] Articuli legum pro necessitate et utilitate scholæ Herlovianæ ab ARNOLDO HVITFELDIO, scholarcha, editi. — *Drachsholmiæ*, 4to Die Januarii.

H. B. Melchior, Efterr. om Herlufsholms Skole. S. 140—144.

24. Januar. [5050.] Fundats af CASPER MARKDANER, (Lehnsmand paa Koldinghuus), hvorefter förste Klasses Hörer ved Kolding Skole erholder aarlig af Kirken 10 Slettedaler. — 24de Januar.

Udt. i J. J. Fyhn, Efterr. om Kolding. S. 140.

20. Febr. [5051.] Kong CHRISTIAN IV.s og Hertug JOHAN ADOLFS Anordning om en "Zoll-Nebenrolle" for Hertugdömmerne. — *Copenhagen*, den 20sten Febr. (Tydsk.)

Samml. Schlesw.-Holst. gemeinsch. Verordn. S. 256—259.

9. Martii. [5052.] Kong CHRISTIAN IV.s Benaadning, at Halmstad Borgerskab, för dets Armods Skyld, endnu i nogle Aar maatte være fritagne for at udrede Byskat. — *Köpenhamns Slott*, then 9. Martii.

Svensk Udt. i J. Richardson, Hallandia. S. 142.

9. Martii. [5053.] Kong CHRISTIAN IV. paalægger Casper Marckdan til Sögaard og Albrett Skiell til Hegnit, at overvære Inventarii Forfattelse paa Lönborg Bispgaard, naar Godsch von Anefeld til Philippi Jacobi Dag skal aflevere den til Christoffer Giersdorff. — *Kiöpnehaffn Slot*, den 9. Martii.

Danske Mag. V. S. 158.

[5054.] KAREN SCHRAM, salig Lauritz Brochenhuuses Hustrue til Egeschou, 1605.
hendes Fundats paa 500 gode og uforfalskede Rdlr., af hvis Rente aarligen skulde uddeles 18. Martii.
15 Rdlr. til Vadmel og Sko til fattige Peblinger i Nyborg Skole og 10 Rdl. til Huusarme i samme By. — *Egeschou*, dend 18de Martii.

Hofman, Fundationer. T. V. S. 477—479.

[5055.] Kong CHRISTIAN IV. indskærper Kong Christian III.s Forbud mod at skyde 25. Martii.
Adel- eller stort Vildt paa Borringholm. — *Haffniæ*, 25. Martij.

Hüberts, Aktst. til Bornholms Hist. S. 554—555.

[5056.] Kong CHRISTIAN IV. tilkjendegiver Hans Lindenov, Befalingsmand paa 25. Martii.
Hammershuus Slot, at han til Slottets Reparation skal erholde Tömmer fra Herman Juell paa Gulland og Kalk fra Anders Sinclar paa Gladsax; han tillader, at en ung Mand, der for at have skudt 2 Dyr var dömt i Kongens Naade og Unaade, maa sone sin Bröde med 100 Daler, mod at love 3 eller 4 Aar at "forsöge sig enten i Ungarn eller Nederland". — *Haffniæ*, 25. Martij.

Udt. og Brudst. i Hüberts, Aktst. til Bornholms Hist. S. 555—556.

[5057.] Fortegnelse over RIBE KAPITELS Gods og Indtægt, hvortil er föiet For- 13. Aprilis.
tegnelse paa det Gods, som er kommet bort fra Kapitlet. Undertegnet af P. Hegelund, And. Vedel, Æg. Lauridsen o. fl. — 13. April.

Udt. i C. F. Wegener, om A. S. Vedel. 2. Udg. S. 139. 212. 234.

[5058.] LAURITZ OLDELAND til Ölstedgaard sælger til Fru Margrete, Hans 23. Aprilis.
Steensens Efterleverske til Steensgaard, en sin Gaard paa Langeland i Snöde Sogn, Ennebölle By. — *Ölstedgaard*, St. Jörgens Dag, som er den 23. Aprilis.

Uddr. i Aktstykker etc. udg. af Fyens lit. Selsk. 2. Saml. S. 47.

[5059.] Kong CHRISTIAN IV. befaler Bönderne östen paa Island at tilhjelpe at 27. Aprilis.
opgrave og före til Havnefjord 15 Læster Svovljord, der skulde nedsendes til Kjöbenhavn. — *Kiöbenhafn Slot*, den 27. Aprilis.

M. Ketilson, Forordn. til Isl. 2. D. S. 221—222.

[5060.] Kong CHRISTIAN IV. befaler Borgemester og Raad i Aarhuss at forbjelpe 1. Maji.
Jörgen Kaass til Bierckildtz, Befalingsmand over Jegerenn, Dalleren og Ryefylcke, til Ret over deres Medborger, hans tidligere Foged Jörgen Knudssen i Anledning af ikke aflagt Regnskab. — *Kiöpenhaffn*, thend 1. May.

Hüberts, Aktst. vedk. Aarhus. II. S. 4—5.

[5061.] JACOBI, Angliæ et Scotiæ regis, literæ de ordine Garterii cum 27. Maji.
annuitate 2000 librarum, Ulrico principi, heredi Norvegiæ, administratori episcopatus Swerinensis, duci Sleswici, Holsatiæ etc., tribuendo. — *Apud Westmonasterium*, vicesimo septimo Die Maii.

T. Rymer, Foedera, ed. G. Holmes. T. VII. P. II. p. 183.

[5062.] Kong CHRISTIAN IV.s Skrivelse til Lagmændene i Norge, hvorved han 4. Junii.
oversender den norske Lovbog (jvfr. Nr. 5047), med Befaling at ordele og dömme efter den. — *Kiöbenhavn*, 4. Juni.

F. Hallager og F. Brandt, K Chr. IV.s norske Lovbog af 1604. Fort. S. XVIII—XIX.

[5063.] PHILIPPI III., regis Hispaniæ, confirmatio tractatus pacis inter Hispaniam 5. Junii.
et Angliam d. 28. (18.) Augusti 1604. initi. — *Valisoleti*, decimo quinto die mensis Junii.

T. Rymer, Foedera, ed. G. Holmes. T. VII. P. II. p. 184—189.

1605. 5. Julii. [5064.] Hertug JOHAN ADOLFS Anordning for Ditmarskens Nörredeel angaaende Besættelsen af geistlige og kirkelige Embeder. — *Kiel*, den 5ten July. (Tydsk.)
Michelsen, Ditmars. Urkundenb. S. 382—384.

2. Augusti. [5065.] Kong CHRISTIAN IV.s Forordning for Kjöbstaden Aarhuus om Vragning af fremmed Öl, saltet Kjöd, Sild og anden saltet Fisk, samt Forbud, at ingen Viinhandler i Byen, som handler med Rhinskviin, tillige maa före Spanske eller Franske Vine. — *Kiöpenhaffnn Slot*, then 2. Augusti.
Hüberts, Aktst. vedk. Aarhus. II. S. 5—9.

5. Septbr. [5066.] Hertug JOHAN ADOLFS Dom i en Sag mellem Borgemester og Raad i Husum og Conrad Wulff Hoyer, hvorved denne forpligtes til at nedlægge sit Öludsalg; tillige gives Raadet Immission i Hoyers Gaard paa Grund af resterende Renter (ifölge Raadets Contract med den forrige Eier Cantsleren Dr. Hieronimus Schultze). — *Kyl*, den 5ten Sept. (Tydsk.)
C. U. Beccau, Gesch. Husums. S. 302—303.

c. 8. Septbr. [5067.] Juramentum ab HENRICO RAMELIO, domino in Wusterwitz et Beckeskow, legato Christiani IV., regis Daniæ, nomine regis de statutis ordinis a prænobili subligaculo nuncupati observandis præstitum.
E. Ashmole, The instit. of the order of the garter, append. No. CLIV. fol. z2. (Cfr. p. 328: "the Installation of Christierne the Fourth, King of Denmark, the 8. of Sept. an. Jac. Reg. 3".)

26. Septbr. [5068.] Kong CHRISTIAN IV. befaler Hans Lindenov, Lehnsmand paa Bornholm, at have Öie med nogle af Kong Sigismunds Pinker, der skulle have plyndret söfarende Folk, og ikke at tillade dem at lande paa Öen. — *Haffniæ*, 26. September.
Udt. i Hüberts, Aktst. til Bornh. Hist. S. 557.

9. Octobr. [5069.] KONGENS Brev til Oluf Rosenspar, at han skal forsende saa meget Kalk som muligt fra Mariager til Bygningen af Kjöbenhavns Slot. — *Hafniæ*, d. 9. Octob.
Udt. i Danske Mag. VI. S. 206.

12. Novbr. [5070.] RUDBECK PORS til Skovsgaard paa Langeland mageskifter til Fru Margrete Basse, sal. Hans Steensens til Steensgaard, et Vænge i Stoense Sogn imod til Vederlag at erholde en halv Gaard i Tryggelöv Sogn og By. — *Steensgaard*, d. 12. November.
Uddr. i Aktstykker etc. udg. af Fyens lit. Selsk. 2. Saml. S. 46.

12. Novbr. [5071.] RUDBECK PORS til Skovsgaard tilskjöder Fru Margrethe Basse en sin Gaard og Gods i Nörreherred, Tranekjer Sogn, Botofte By. — *Steensgaard*, den 12. November.
Aktstykker etc. udg. af Fyens lit. Selsk. 2. Saml. S. 46—47.

2. Decbr. [5072.] Keiserlig "Parition Urtheil" i Sagen mellem Hertug Hans og Ridder- og Landskab i Hertugdömmet Holsten, angaaende Arvehylding. (Jfr. Nr. 4808.) — *Prag*, den 12. Decembris. (Tydsk.)
Apologia des fürstl. Hauses Schl., Holst. etc. 1654. fol. Iij.

23. Decbr. [5073.] Landgreve MORITS af Hessen skriver blandt andet til Kong Henrik IV. af Frankrig om den Understöttelse, som Hertugen af Brunsvig finder hos Kongen af Danmark. — *De Cassel*, ce 23 de décembre. (Fransk.)
M. de Rommel, corresp. de Henri IV. avec Maurice, Landgr. de Hesse. p. 272—277.

[5074.] GEORGIUS MICHAELIS LINGELSHEMIUS ad Jacobum Bongarsium inter alia scribit, "electorem" Wolfenbutelum esse invitatum, "ubi rex Daniæ eum exspectet, cupidus notitiæ ineundæ cum electore et amicitiæ contrahendæ", eum autem ob morbum vix venturum. — *Heidelberga*, 27. Dec. 1605. 27. Decbr.

J. Bongarsi et G. M. Lingelshemi epist. p. 206—207.

post 1605.

post 1605.

[5075.] (Kong CHRISTIAN IV.s) aabne Brev, hvorved Casper Skeppener v. Beenhausen ansættes som "Faszbinder" i Viinkjelderen paa Slottet Croneborg, imod at der aarligen gives ham en Løn af 30 Rigsdaler, en sædvanlig Hof-Klædning, og endeel Fetallie. — (Uden Sted og Datum.)

P. Friis Edvarsen, Underr. om Schielschiör. S. 436—437 (hvor bemærkes, at der haves en ligelydende Bestalling, men uden Fasbinderens Navn, hvilken ansees for ældre; den er dat. Kiöbenhavn, den 16. April 1605).

1606.

1606.

[5076.] GEORGIUS MICHAELIS LINGELSHEMIUS ad Jacobum Bongarsium inter alia scribit, Mauricium landgravium legatos Wolfembutelum misisse, qui regem Daniæ Cassellas invitarent. — *Heidelb.*, 5. Jan. 5. Januar.

J. Bongarsi et G. M. Lingelshemi epist. p. 207—209.

[5077.] Hertuginde AUGUSTA til Slesvig, Holsten etc., tilstaaer at have solgt en forhen Hans Adolf Hoier tilhörende Gaard med Viinkjelder, 14 Boder og övrige Tilliggende samt med alle dens adelige Privilegier og Friheder til Borgemestere, Raad og Menighed i Husum for 5000 Rigsdaler, m. m. — *Gottorff*, im 8 Tagen 3m Regum. (Tydsk.) 6-13. Jan.

C. U. Becmann, Gesch. Husums. S. 270—272.

[5078.] Endelig Dom af Hertug JOHAN ADOLF til Slesvig og Holsten, hvorved, i en Sag mellem Hermann Hoier, Staller i Eiderstedt, Jürgen Massen, Staller paa Nordstrand, og Hinrich Jacobs i Flensborg, og Hinrich Gieseler, Hofskræder, angaaende en Pengefordring, Underrettens Dom stadfæstes, idet Brugen af Tolv-Mands-Ed erklæres afskaffet. — *Schlosz Gottorf*, den 9ten Januarii. 9. Januar.

J. F. Noodt, Beyträge. 1. B. S. 100—101.

[5079.] Kong CHRISTIAN IV.s Mandat, at de Adelige, som skibede Korn til Heiligenhafen, skulde udstede Beviser for, at Kornet virkelig var deres eget (hjemmeavlede) Korn. — Den 18. Januarii. (Tydsk.) 18. Januar.

Corpus Constit. Regio-Holsat. 3. B. S. 1285—1286.

[5080.] Keiser RUDOLPH II.s mandatum avocatorium til Kong Christian IV. som Hertug af Holsten at afholde sig fra at yde Hertug Henrik Julius af Brunsvig som Landefredsforstyrrer nogensombelst Understöttelse mod Staden Brunsvig. — *Speyer*, den 31. Tag Monats Januarij. (Tydsk 21. Januar.

Londorpius suppl. et contin. T. I. B. II. S. 325—328.

1606. 1. Febr. [5081.] Den danske Cantsler JOACHIM HÜBENERS Skrivelse til Raadet i Brunsvig, hvorved han underretter det om, at Hertugen kun vil skjenke Staden Fred, hvis den ubetinget underkaster sig og öjeblikkelig hæver den mod Hertugen for den keiserlige Kammerret anlagte Proces. — *Wolffenbüttel*, den 1. Februar. (Tydsk.)

Londorpius suppl. et contin. T. I. B. II. S. 328—329.

5. Febr. [5082.] Hertug JOHAN ADOLFS Befaling til Landfogden i Nörredelen af Ditmarsken angaaende den nysudvalgte Superintendent Johann Schnecks Indsættelse. — *Schlosze Gottorff*, den 5. Febr. (Tydsk.)

Michelsen, Ditmars. Urkundenb. S. 385.

6. Febr. [5083.] Kong CHRISTIAN IV. befaler Borgemestere og Raad i Aarhuss at være Brevviseren Lauritz Griiss behjelpelig ved Udtagningen af 13 Baadsmænd af deres By, og at sörge for deres Afsendelse til Kjöbenhavn inden sidste Marts. — *Kiöpnehaffn Slott*, den 6. Februarij.

Hüberts, Aktst. vedk. Aarhus. II. S. 9—10.

12. Febr. [5084.] LAURIS OLLSLANDS Fölgebrev, givet Fru Margrete Basse, Hans Stiennszens Efterleverske til Stiensgaard, paa en Bondegaard i Ennebölle i Snöde Sogn paa Langeland. — *Öllstedgaard*, thenn 12. Fiebruarij.

Aktstykker etc. udg. af Fyens lit. Selsk. 2. Saml. S. 48.

18. Febr. [5085.] Hertug JOHAN ADOLFS Forordning om Superintendentens Embedsmyndighed i Nörredelen af Ditmarsken. — *Schlosze Gottorff*, den 18. February. (Tydsk.)

Michelsen, Ditmars. Urkundenbuch. S. 385—387.

18. Febr. [5086.] Landgreve MORITS af Hessen skriver blandt andet til Kong Henrik IV. af Frankrig, at han har tilbudt Hertugen af Brunsvig sin Mægling, men at denne erklærede at have overdraget den til Kongen af Danmark og den Nedersachsiske Kreds, hvis Afsendinge nogen Tid allerede havde været i Virksomhed, og at der var Udsigt til en fredelig Afgjörelse af Striden. — *De Cassel*, ce xviii de février. (Fransk.)

M. de Rommel, corresp. de Henri IV. avec Maurice, Landgr. de Hesse. p. 287—289.

10. Martii. [5087.] Brev fra EN NORSK PRÆST til Velbyrdige Sturnich Bohe (Styring Bohl?), hvori han paa egne og Medbrödres (Præsterne paa Augdesiden i Norge) Vegne anmoder denne om at udvirke hos Kongen, at Almuen over al Augdesiden blev tilholdt at tiende retfærdeligen. — *Wedall (Walle)*, then 10. Martii.

Hofman, om Tiende. S. 65—70.

14. Martii. [5088.] Hertug JOHAN ADOLFS Besked til Dom-Capitlet i Schleswig i Anledning af en mellem det og Raadet opkommen Strid om Valget af en Præst ved Domkirken. — *Gottorf*, den 14ten Martii. (Tydsk.)

J. F. Noodt, Beyträge. 2. B. S. 395—396.

19. Martii. [5089.] Det SLESVIGSKE DOMKAPITELS Klager over de derværende Fiskere, at de ödelægge Skoven ved Ulsenisz, tage fremmede Adelsmænd i Fælledsskab (Mascopey) med sig, og fordriste sig til at fiske i Ulsniszer-Noor. — D. 19. Martii. (Tydsk.)

Udt. i J. E. de Westphalen, monum. inedit. T. IV. col. 3200.

24. Martii. [5090.] Kong CHRISTIAN IV.s Rescript til Biskop Odd Einarsson i Skalholt at hjelpe den hidtilværende Capellan paa Bessestad Lopt Skaptason (Loptus Scapterus) til et Præstekald ved forefaldende Vacance. — *Kiöbenhafn Slot*, d. 24. Martii.

M. Ketilson, Forordn. til Isl. 2. D. S. 222—223.

[5091.] Kong Christian IV.s Stadfæstelse paa Halmstad Kjöbstads Privilegier. — *Köpenhamns Slott*, then 24. Martii. 1606. 24. Martii.

Svensk Udt. i J. Richardson, Hallandia. S. 142.

[5092.] Sevberinus Andreæ Vellejus giver sin Fader M. Andreas Vellejus Underretning om sin Reise over Flensborg til Hamborg, som han nu staaer i Begreb med at forlade; omtaler den Brunsvigske Feide. — *Hamborg*, den 24. Marts. 24. Martii.

Udt. i C. F. Wegener, om A. S. Vedel. 1. Udg. S. 240. 2. Udg. S. 236—237.

[5093.] Kong Christian IV.s Rescript til de kjöbenhavnske Professorer og Rigets Biskopper, om at raadslaae og indsende Betænkning om Exorcismens Afskaffelse. — *Kiöbenhavn Slott*, d. 6. April. 6. Aprilis.

Dän. Biblioth. IV. S. 17—20 (med *tydsk* Overs.) Jvfr. N. D. Riegels, smaa hist. Skr. 3. D. S. 209.

[5094.] Kong Christian IV.s Rescript til Befalingsmanden Herluff Daa at paasee, at de engelske Falkefangere ikke drive nogen Handel paa Island. — *Kiöbenhavn Slot*, den 16. Aprilis. 16. Aprilis.

M. Ketilson, Forordn. til Isl. 2. D. S. 223—224.

[5095.] Kong Christian IV.s Privilegium paa 15 Aar for Jörgen Brockenhus til Wallersloff, kongelig Secretær, Nicolaus Swabe, kongelig Myntmester, Thomas Lorck, Hermann Woust og Morten Weszling af Kjöbenhavn, paa at tilforhandle sig saameget Svovl-Jord og Erts, som de i Island kunne overkomme, imod at levere aarlig til den kongelige Töimester $1^1/_2$ Læst luttret Svovl. — *Kiöbenhaffn Slot*, thend 1. Maii. 1. Maji.

M. Ketilson, Forordn. til Isl. 2. D. S. 224—226.

[5096.] Kong Christian IV.s Rescript til Befalingsmanden Herluff Daa om at være Oluf Bagge i Malmö behjelpelig med at inddrive den "Gjeld", som han havde tilkjöbt sig af en hamburger Kjöbmand Hans Hems (Heins), nemlig dennes Tilgodehavende hos flere Almuesfolk i Bergerfjord Syssel i Island. — *Kiöbenhafn Slot*, d. 2. Maii. 2. Maji.

M. Ketilson, Forordn. til Isl. 2. D. S. 226—227.

[5097.] Kong Christian IV.s aabne Brev til Islands Indbyggere, om at vise Befalingsmanden Herluff Daa til Snödinge den tilbörlige Lydighed og Troskab. — *Kiöbenhaffn Slot*, den 3. Maii. 3. Maji.

M. Ketilson, Forordn. til Isl. 2. D. S. 227—228.

[5098.] Den franske Statssecretær de Villeroy meddeler bl. a. den franske Gesandt i England de la Boderie Forholdsregler for hans Opförsel mod Kongen af Danmark efter dennes Ankomst til England, med Hensyn til den almindelige Mening at han vil tilskynde Kongen af Storbritannien til at antage sig Nederlandenes Sag. — Du 27. May. (Fransk.) 17. Maji.

Lettres d'Henry IV. etc. à Mr. de la Boderie. T. I. p. 11—17.

[5099.] Kong Christian IV. befaler Carll Brysche, Embedsmand paa Aarhuss Gaard, og Borgemestere og Raad i Aarhuss, at hjelpe Borgemestere og Raad i Bergen til Ret over en Borger i Aarhus, Jörgen Knudsen, der ikke havde afleveret 600 Daler, han havde lovet at bringe til Kjöbenhavn. — *Kiöbennhaffnn*, den 23. Maij. 23. Maji.

Hüberts, Aktst. vedk. Aarhus. II. S. 10—11.

[5100.] Kong Christian IV.s Stadfæstelse paa et Mageskifte mellem Kay Rantzow til Hanrow og Indvaanerne (die Eingesessene) i Landsbyen Gockelse, i Schönefeld Sogn, Rendsborg Amt. — *Copenhagen*, den 26. Maji. (Tydsk.) 26. Maji.

Corpus Constit. Regio-Holsat. 2. B. S. 655—658.

1606. Majo. [5101.] Dr. Jo. PAUL. RESENII, prof. Hafn., iudicium de fundamento religioso et usu salutari exorcismi. — *Hafn.*, m. Majo.

Dän. Biblioth. 4. Stück. S. 131—137.

1. Junii. [5102.] Kong CHRISTIAN IV.s Befaling angaaende Kirkebön for Kongen under hans forestaaende Reise til Engeland. — *Haffniæ*, theendt 1ste Junii.

P. Friis Edvarsen, Underr. om Schielschiör. S. 450.

2. Junii. [5103.] Kong CHRISTIAN IV.s Befaling til N. N. at være tilstede i Kjöbenhavn, for, under Kongens Reise til Kong Jacob af Storbritannien, at tage Vare paa Undersaatternes og Rigernes Anliggender. — *Haffniæ*, den 2. Junii.

P. Friis Edvarsen, Underr. om Schielschiör. S. 450—451.

2. Junii. [5104.] Kong CHRISTIAN IV. forlener Mogens Kaass med Kronens Gaard i Halmstad med tilliggende Bönder og Tjenere, som Sten Matsson (Laxman) til Rönneholm sidst i Værge havde. — *Köpenhamn*, den 2. Juni. (Svensk Overs.)

L. B. Falkman, Upplysningar etc. 2. D. S. 88—89.

Junio? [5105.] Skrivelse fra METTE HANSDAATTER, Anders Sörensen Vedels Hustrue, til hendes Sön Sören Andersen Vedel, under hans Ophold ved Universitetet i Heidelberg, med Familieefterretninger.

Danske Mag. 3. Række. I. S. 44—46. Jvfr. Wegener, om A. S. Vedel. 2. Udg. S. 237.

1. Julii. [5106.] De KONGELIGE OG FYRSTELIGE COMMISSARIERS Beskeed til Dom-Capitlet og Raadet i Schleswig i Anledning af en mellem dem opkommen Strid om Valget af en Præst til Domkirken, hvorved det paalægges dem at enes om at indstille en Person til Præst inden Michaelis. — *Rendeszburgk*, den 1. Jul. (Tydsk.)

J. F. Noodt, Beyträge. 2. B. S. 397.

22. Julii. [5107.] OTTE MARSVIN til Dybek overlader ved Mageskifte til sin Söster Ellen Marsvin til Sandholdt 5 Gaarde i Salling Herred i Fyen imod 7 Gaarde i Skaane. — *Dybek*, 22. Jul.

Udt. i L. Boesen, Beskr. over Lundsgaard. S. 55.

30. Julii. [5108.] Den franske Statssecretær DE VILLEROY giver den franske Gesandt i England, de la Boderie, Forholdsregler for hans Opförsel mod Kongen af Danmark, der er kommen til England, navnlig med Hensyn til hans Audients, hvorved han ikke maa tillade, at den spanske Gesandt gives noget Fortrin, samt angaaende den danske Konges formodede Hensigt at formaae den engelske Konge til at understötte de tydske (evangeliske) Stater og Nederlandene. — *A Paris*, ce 9. Août. (Fransk.)

Lettres d'Henry IV. etc. à Mr. de la Boderie. T. I. p. 59—63.

10. Augusti. [5109.] Den franske Statssecretær DE VILLEROY opfordrer den franske Gesandt i England de la Boderie bl. a. atter til at afholde sig fra at besöge Kongen af Danmark, hvis denne skulde give den spanske Gesandt noget Fortrin. — *De Conflans*, le 20. Août. (Fransk.)

Lettres d'Henry IV. etc. à Mr. de la Boderie. T. I. p. 64—67.

11. Augusti. [5110.] JOANNES JONSTONUS, theologiæ professor, Gulielmo Camdeno adolescentem quemdam Petrum natione Danum, in comitatu D. Melvini proficiscentem, commendat. — *Andreapoli in Scotia*, iii. Eid. August.

G. Camdeni etc. epistol., ed. Th. Smith. p. 75—76.

[5111.] Nikolaus Bugge Randrusiensis, Præst i Etne Præstegjeld i Bergenhuus Stift, hans Gavebrev paa 200 Rdlr. til fattige Personer i Bergens Domkirkes Skole. — *Bergen*, den 13. Augusti. 1606. 13. Augusti.

C. Frimann, Stiftelser i Bergens St. 1. D. S. 108—109. Norske Stiftelser. 1. B. 1. H. S. 22—23.

[5112.] Georgius Michaelis Lingelshemius ad Jacobum Bongarsium inter alia scribit, Danum per literas Britannum monuisse, ut ab Hispanis sibi caveret. — *Heidelberga*, 17. Augusti. 17. Augusti.

J. Bongarsi et G. M. Lingelshemi epist. p. 218—220.

[5113.] Hertug Johan Adolf til Slesvig, Holsten etc. stadfæster sin Gemalinde Fru Augustas Kjöbebrev til Borgemester, Raad og Menighed i Husum paa den Hoyerske Gaard med Viinkjelder m. m., samt tillader dem at flytte denne Viinkjelder til Raadstuekjelderen og giver dem Frihed for Accise af fremmed Viin og Öl. — *Husum*, den 20. Aug. (Tydsk.) 20. Augusti.

C. U. Beccau, Gesch. Husums. S. 273.

[5114.] De Puisieux tilkjendegiver den franske Gesandt i England de la Boderie, at Kongen af Frankrig har været utilfreds med "ce qu'a fait l'Ambassadeur d'Espagne à l'entrée du Roy de Dannemarck", men frikjender ham (de la Boderie) for al Skyld, m. m. — *A Fontainebleau*, le 1. Septembre. (Fransk.) 22. Augusti.

Lettres d'Henry IV. etc. à Mr. de la Boderie. T. 1. p. 67—69.

[5115.] Mogens Göie til Bremersvold sælger og tilskjöder Fru Margrete Basse, Hans Steensens Efterleverske til Grimstedt, noget Gods paa Langeland, nemlig en Gaard i Fowelsbölle, en Gaard i Bremmelbjerg og Fjerdeparten af en Gaard, kaldet Siögaard. — *Bremmersvold*, d. 1. September. 1. Septbr.

Uddr. i Aktstykker etc. udg. af Fyens lit. Selsk. 2. Saml. S. 48—49.

[5116.] Sören Andersen Vedel meddeler sin Fader M. Anders Sörensen Vedel Underretning om sine Studiers Fremgang, samt om sine övrige Forhold, blandt andet om de Fortrædeligheder, som han har havt med sin Landsmand Sthenius. — *Frankfurt a. M.*, d. 15. Septbr. 15. Septbr.

Udt. i C. F. Wegener om A. S. Vedel. 1. Udg. S. 210—242. 2. Udg. S. 238—240.

[5117.] Hertug Johan Adolfs Kjendelse i en Sag mod Detlef Daw (Dorn) i Nordstapel, angaaende Delingen af hans og afdöde Hustrues fælleds Bo. — *Gottorff*, den 20. Sept. (Tydsk.) 20. Septbr.

Corpus Statutorum Slesvicens. 1. B. S. 657. C. L. E. v. Stemann, das Güterrecht der Ehegatten etc. p. 193—191.

[5118.] Kong Jacob af Englands Befaling til Sir Roger Aston, "Master of our Great Wardrobe", at han skulde udlevere det til Hosebaandsordens-Dragten henhörende til Kongen af Danmark. — *Hampton-Court*, the xxviii. day of September in the fourth year of our reign of England, France and Ireland, and of Scotland the fortieth. (Engelsk.) 28. Septbr.

E. Ashmole, The institution of the order of the garter, Append. Nr. LXXIX. fol. r2.

[5119.] Kongen befaler M. Anders Sörensen Vedel, Hans Lange til Breininge, Alb. Skeel til Hegnet og Biskop Peder Hegelund at besigte den Kanike-Residents, som Niels Krag til Aggerkrog, Kongens överste Secretær, fik efter Christen Lange. — D. 18. Octbr. 18. Octobr.

Udt. i C. F. Wegener, om A. S. Vedel. 2. Udg. S. 233—234.

1606. [5120.] Kong CHRISTIAN IV.s Befaling til Embedsmand J. Bylow at lade S.
25. Octobr. Dionysii Billede i Krogstrop Kirke udi Horns Herred borttage paa Grund af det papistiske Afguderi, som dermed drives af Bönderne og den gemene Mand. — *Friderichsborg Slot*, den 25. Octobris.

Danske Mag. I. S. 96.

29. Octobr. [5121.] Kong CHRISTIAN IV. tillader, at Hr. Peder, Sognepræst i Knudtzgaardtz (ɔ: Knudsker) Sogn paa Bornholm, tillige maa være Sognepræst i Rönde Kjöbstad, istedenfor den der afsatte Sognepræst. — *Kiöbenhaffn*, den 29. Octobris.

Hüberts, Aktst. til Bornholms Hist. S. 557—558.

28. Novbr. [5122.] Borger i Kjöbenhavn JENS NIELSEN testamenterer de Fattige (i Kjöbenhavn) en liden Vaaning. — Denn 28. Nouember.

Hofman, Fundationer. T. X. S. 275.

6. Decbr. [5123.] Kong CHRISTIAN IV. begjærer, at Adelen i Sjelland vil lade sine Tjenere, saavel Ugedags-Tjenere som andre, i forestaaende Sommer arbeide paa Kjöbenhavns Befæstning i 6 Dage paa egen Bekostning. — *Antvorskov*, den 6te December.

G. F. Lassen, Kbhvns Befæstnings Hist. S. 113—114.

6. Decbr. [5124.] Kong CHRISTIAN IV. befaler Vilhelm Dresselberg at lade læse til Landsting samt til Herredstingene Kongens aabne Brev af Dags Dato til menige Ridderskab i Sjelland om Hjelp til Kjöbenhavns Befæstning. — *Antvorskov*, den 6te December.

G. F. Lassen, Kbhvns Befæstnings Hist. S. 114—115.

10. Decbr. [5125.] Kong CHRISTIAN IV.s Befaling til alle Befalingsmænd i Danmark, at de skulle staae den Pommerske Hertug Philippus Julius's Fuldmægtig bi med en vis Hieronimi Strozzis Transport fra Sverrig gjennem Riget og Fyrstendömmerne. — *Andtuorskoff*, den 10. Decembr.

P. Friis Edvarsen, Underr. om Schielschiör. S. 627—629.

[5126.] DOM-CAPITLET I SCHLESWIGS Forestilling til Kong Christian IV. i Anledning af en Strid, der var opkommen med Henrick von Bockwolde, Amtmand i Gottorf, der havde lukket Kirken i Hattebuy og formeent dem at indsætte en Præst der. — Udateret. (Tydsk.)

J. F. Noodt, Beyträge. 2. B. S. 398—401.

1607.

1607.

4. Januar. [5127.] Hertug JOHAN ADOLFS nye Formular for Præsteeden i Nörreditmarsken. — *Kiehl*, den 4. Januarii. (Tydsk.)

Michelsen, Ditmars. Urkundenbuch. S. 387—388.

15. Januar. [5128.] MAGNI MATTHIÆ, superintendentis Lundensis, ad M. Johannem Stephanium, professorem Hafniensem, literæ datæ, cum quibus consultationem suam de exorcismo privatim mittit. — *Lundiæ*, 15. Jan.

Extr. i Dän. Biblioth. 4. Stück. S. 129—130.

[5129.] Kong Christian IV. befaler Rigsraaden Henrik Lykke at forelægge Adelen i Lolland og Falster Kongens Begjering, at den i næstkommende Sommer vil lade sine Tjenere, saavel Ugedagstjenere som andre, arbeide 6 Dage paa Kjöbenhavns Befæstning eller give Penge, for i deres Sted at leie Daglönnere. — *Antvorskov*, den 17. Januar. 1607. 17. Januar.

G. F. Lassen, Kbhvns Befæstnings Hist. S. 115—116.

[5130.] M. Petri Hegelundii, superintendentis Ripensis, ad M. Joannem Canutium, superintendentem Fionensem, literæ, de ritu exorcismi. — *Ripis*, postridie Paulli. 26. Januar.

Dän. Biblioth. 4. Stück. S. 108—114.

[5131.] Kong Christian IV. befaler Eske Brock og Knud Brahe, i Anledning af et paa Kirkedörene opslaaet Skandskrift mod Carl Bryske til Margaard, Befalingsmand paa Aarhuusgaard, at begive sig til Aarhuus, for at höre hvilke Besværinger man i Lehnet maatte have over Lehnsmanden, og derom indgive skiftlig Beretning. — D. 28de Jan. 28. Januar.

Udt. i Vedel Simonsen, Bidr. til Rugaards Hist. 2. D. 1. H. S. 69—70.

[5132.] Kong Christian IV. befaler Lehnsmændene (i Sjelland) at samle i deres Lehn et vist Antal arbeidsföre Lösgængere og tjenestelöse Folk og sende dem til Kjöbenhavn inden 1ste Marts næstkommende til Arbeide paa Byens Befæstning. — *Antvorskov*, den 29de Januar. 29. Januar.

P. Friis Edvarsen, Underr. om Schielschiör. S. 451—452. G. F. Lassen, Kbhvns Befæstnings Hist. S. 119.

[5133.] Kong Christian IV. befaler Hans Lindenow, Lehnsmand paa Bornholm, at lade tiltale og dömme en Qvinde, Kirstine Andersdatter, der kalder sig Frederichsdatter og udgiver sig for en uægte Datter af Kong Frederik II. — 2. Febr. 2. Febr.

Udt. og Brudst. i Hüberts, Aktst. til Bornholms Hist. S. 558.

[5134.] Kong Christian IV. begjerer af Professorerne i Kjöbenhavn, at de ville lade Universitetets Bönder og Tjenere contribuere til Kjöbenhavns Befæstning ligesom Kronens Tjenere, hvilket Kongen lover ikke skal være til Præjudits paa deres Privilegier. — *Kjöbenhavn*, den 10de Febr. 10. Febr.

G. F. Lassen, Kbhvns Befæstnings Hist. S. 116—117.

[5135.] Kong Christian IV. befaler Casper Marckdaner, Befalingsmand paa Coldinghusz Slot, at lade hugge 1000 Læs Ved i Threlskouff, fragte Skibe til at overföre det til Kjöbenhavn, samt tilmelde Breide Rantzow til Rantzowholm, Raad og Statholder i Kjöbenhavn, hvormeget der begjeres i Fragt for hvert Læs. — *Kiöpnehaffn Slodt*, den 11. Febr. 11. Febr.

Danske Mag. V. S. 158—159.

[5136.] M. Jacobi Johannis Holmii, superintendentis Albergensis, literæ de exorcismo ad D. Petrum Winstrupium, superintendentem Selandiæ, datæ. (Cfr. Nr. 5144.) — *Alburgi*, 18. Febr. 18. Febr.

Dän. Biblioth. 4. Stück. S. 100—107. D. G. Zwergius, Siell. Cleresie. I. T. S. 117—120.

[5137.] M. Jacobi Johannis Holmii, superintendentis Alburgensis, judicium de exorcismo, cum professoribus Hafniensibus communicatum. — *Alburgi*, 18. Febr. 18. Febr.

Dän. Biblioth. 4. Stück. S. 83—99.

[5138.] Kong Christian IV. paalægger Kronens Tjenere, samt Capitels-, Universitets-, Vicarie- og Præste-Tjenere en Skat til Kjöbenhavns Befæstning, at udgive inden Pindsedag næstkommende. — *Kiöbenhavn*, den 22. Februar. 22. Febr.

G. F. Lassen, Kbhvns Befæstnings Hist. S. 117—118.

1607. 11. Martii. [5139.] HENNING GYE til Kielstrup tilskjöder Fru Margrete Basse til Steensgaard en Gaard i Soffuerthorp, en Gaard i Illebölle i Sönderherred, og en Gaard i Snöde i Nörreherred paa Langeland. — *Kiellstrup*, 11. Martij.

Uddr. i Aktstykker etc. udg. af Fyens lit. Selsk. 2. Saml. S. 49.

12. Martii. [5140.] Literæ MAGNI MATTHIÆ, superintendentis Lundensis, ad M. Johannem Stephanium, professorem Hafniensem, in quibus scribit, se optasse sententiam Winstrupii de consultatione sua de exorcismo audire, antequam ad cancellarium missa esset, p. p. — *Lundiæ*, 12. Mart.

Extr. i Dän. Biblioth. 4. Stück. S. 130.

13. Martii. [5141.] Hertug JOHAN ADOLFS Forordning for Nörre-Ditmarsken angaaende adskillige Forbrydelser. — *Schlosze Gottorff*, den 13. Martii. (Tydsk.)

Michelsen, Ditmars. Urkundenb. S. 388—390.

13. Martii. [5142.] Hertug JOHAN ADOLFS Forordning for Landskabet Eidersted, angaaende Hoerstraffen, Manddraberes retslige Forfölgelse, Straf for en Bruds Slægtninge, der lade sig bestikke til at overtale hende til at indlade sig i Ægteskab, og de Tilfælde, i hvilke det kan være tilladt at fremkomme med nye Beviser i Appellations-Instantsen. — *Gottorff*, den 13ten Mart. (Tydsk.)

Corpus Statutor. Slesvicens. 1. B. S. 230—233.

13. Martii. [5143.] Hertug JOHAN ADOLFS Forordning for Landskabet Nordstrand af samme Indhold, som den nysanförte samme Dag udgivne Forordning for Eidersted, Art. 1, 3, 4, 5, (jvfr. Nr. 5142). — *Gottorff*, den 13ten Martii. (Tydsk.)

Corpus Statutor. Slesvicens. 1. B. S. 544, jfr. S. 230.

16. Martii. [5144.] D. PETRI JOHANNIS WINSTRUPII, superintendentis Selandiæ, literæ responsoriæ, de exorcismo, ad M. Jacobum Johannem Holmium, superintendentem Alburgensem, datæ (cfr. Nr. 5136). — *Hafniæ*, 16. Martii.

Dän. Biblioth. 4. Stück. S. 103—108. D. G. Zwergius, Siell. Cleresie. 1. T. S. 120—125.

18. Martii. [5145.] Kong CHRISTIAN IV. tilkjendegiver Borgemestre og Raad i Kjöbenhavn, at han til Bygningen af den Runddeel og Skandse, som skal foretages mellem Nörre- og Vesterport paa Byens Bekostning, har lagt en Skat paa alle, som have Boliger at leie ud i Byen (Adelen undtagen), samt paa de Flensborger Kræmmere, de Lybske, Stettinere, Hollændere og andre, som ligge og drive Kjöbmandskab i Byen. — *Kiöbenhavn*, den 18de Marts.

G. F. Lassen, Kbhvns Befæstnings Hist. S. 121—123.

18. Martii. [5146.] Kong CHRISTIAN IV. befaler, at Hollænderne fra Amsterdam ikke maae ligge og handle i Bergen ud over den Tid, det ved deres Privilegier er dem tilladt, nemlig mellem begge Korsmisser. — *Kiöbenhavn Slot*, den 18. Martii.

H. Paus, kgl. Forordn. for Norge. S. 455—456.

19. Martii. [5147.] Kong CHRISTIAN IV.s Skrivelse til Dom-Capitlet i Schleswig, hvorved han præsenterer Dr. jur. Christoffer Vultejus, kongelig Raad til Archidiaconatet, og overgiver hans Canonicat til Dr. jur. Land-Cantsler og kongelig Raad Jonathas Gutzlaff. — *Schlosz Copenhagen*, den 19ten Martii. (Tydsk.)

J. F. Noodt, Beyträge. 2. B. S. 471—473.

13. Aprilis. [5148.] Kong CHRISTIAN IV.s Forlehningsbrev paa Skagefjords Syssel og Reinestad Kloster til Laugmand Jon Sigurdssen paa Livstid. — *Kiöbenhaffn Slott*, d. 13. Aprilis.

M. Ketilson, Forordn. til Isl. 2. D. S. 228—230.

[5149.] Kong CHRISTIAN IV.s Forlehningsbrev paa Thingöre Kloster, Vatsdals Jorder og Hunevats Syssel i Island til Poffuel Gudbrandsen for Livstid. — *Kiöbenhafn*, d. 14. Aprilis. 1607. 14. Aprilis.

M. Ketilson, Forordn. til Isl. 2. D. S. 230—232.

[5150.] Kong CHRISTIAN IV.s Forlehningsbrev paa Gaarden Arnestappen og 3 Tingsteder i Island til Laugmand Gisle Thordersen. — *Kiöpenhaffn Slott*, thend 14. Aprilis. 14. Aprilis.

M. Ketilson, Forordn. til Isl. 2. D. S. 233—235.

[5151.] Kong CHRISTIAN IV.s Forordning for Island, at Fæste paa Sysseler, Klostre og Krongodser herefter skal vare paa Ihændehavernes Livstid, hvis disse ere vederhæftige efter den islandske Lov. — *Kiöbenhafn Slot*, den 14. Aprilis. 14. Aprilis.

M. Ketilson, Forordn. til Isl. 2. D. S. 239—240.

[5152.] Kong CHRISTIAN IV.s Forordning om Rettens hurtige Pleie i Island, især i Privat-Sager ("om Gaarde, Tuner, Grund og Eiendom eller andre Trætter"). — *Kiöbenhafn Slot*, then 14. Aprilis. 14. Aprilis.

M. Ketilson, Forordn. til Isl. 2. D. S. 241—243.

[5153.] PETRI WINSTRUPII, episcopi Sjællandiæ, literæ ad Otthonem Einerum, episcopum Schalholtensem datæ, de afflicta valetudine Gudbrandi, episcopi Holensis, et de aliis rebus maxime privatis. — *Hafniæ*, 24. April. 24. Aprilis.

Finni Johannæi Hist. Eccl. Isl. T. III. p. 429.

[5154.] Fordrag mellem JOHAN FREDERIK, Erkebiskop i Bremen, Arving til Norge, Hertug i Slesvig, Holsten etc., og Domprovsten i Bremen, Hertug Frederik til Brunsvig og Lyneborg, angaaende Fordelingen af onera jurisdictionis imellem dem. — Den 28. Apr. (Tydsk.) 28. Aprilis.

J. P. Cassel, Bremensia. 2. B. S. 719—721.

[5155.] Hertug JOHAN ADOLFS Mandat for Nörreditmarsken om Huusmænds og Indersters (Käthner und Inlieger) Ansættelse til Skat. — *Reimbeck*, den 15. May. (Tydsk.) 15. Maji.

Michelsen, Ditmars. Urkundenb. S. 390—391.

[5156.] JENS PEDERSEN, Raadmand i Kjöge, testamenterer 300 Mark Danske til de fattige Huusarme i Kjöge. — *Kiöge*, den 24. May. 24. Maji.

Hofman, Fundationer. T. VII. S. 429—430.

[5157.] DOROTHEA PEDERSDAATTERS, Dr. Andreas Lemvigs Efterleverskes, Gavebrev til de rette fattige Huusarme i Kjöbenhavn paa 200 gode Rdl., som de Fattiges Forstandere efter hendes Död skulde overantvordes enten i rede Penge eller af hendes bedste Gods og Bo efter Dannemænds Vurdering. — *Kiöbenhafn*, den 28. May. 28. Maji.

Hofman, Fundationer. T. X. S. 275—276.

[5158.] Kong CHRISTIAN IV. befaler Hans Lindenow, Lehnsmand paa Bornholm, at undersöge noget Gods i Ipsker og Aaker Sogne samt i Kiöllinggard, som Hans Graboe har tilbudt i Magelæg for Kronens Anpart i 3 Gaarde, nemlig i Duebierg, Biergegaard, og i en Gaard ved Simlegaard. — *Sölwidtzborgh*, den 12. Juni. 12. Junii.

Udt. i Hüberts, Aktst. til Bornholms Hist. S. 559.

[5159.] M. JOHANNIS STEPHANII, professoris Hafniensis, judicium de exorcismo in actione baptismi adhibendo. — D. 12. Junii. 12. Junii.

Dän. Biblioth. 4. Stück. S. 138—140.

1607. 23. Junii. [5160.] Forlehningsbrev paa Arnestappens Ombud i Island samt 3 Tingsteder, udstedt af den kongelige Befalingsmand Herluff Daa til Snödinge til Laugmand Gisle Thordersen. (Jvf. Nr. 5150.) — *Bessestedt*, thend 23. Junii.

M. Ketilson, Forord. til Isl. 2. D. S. 235—238.

2. Julii. [5161.] Kong Christian IV.s Kirkeordinants for Norge. — *Kiöbenhavn Slot*, den 2. Dag Julii.

H. Paus, kgl. Forordn. for Norge. S. 457—552.

31. Julii. [5162.] Hertug Johan Adolf af Holstens Forhandlinger med Dom-Capitlet i Lübeck, hvorunder han tilbyder at resignere som Biskop i Lübeck, under den Betingelse, at hans Broder, Erkebiskop af Bremen, Hertug Johan Frederik, maatte succedere ham i Bispedömmet. — Den 31. Julii. (Tydsk.)

J. F. Noodt, Beyträge. 2. B. S. 455—463.

19. Septbr. [5163.] Rasmus Jörgensen's i Rödby Fundats for 300 Rdl., hvoraf Renterne skulde tilfalde en Skolelærer i Rödby, som kunde undervise og forfremme Ungdommen i Gudsfrygt og god Lærdom paa Latine og Danske Maal. — *Aaleholms Slott*, d. 19. Sept.

Hofman, Fundationer. T. VI. Lollands Stift. S. 20.

29. Septbr. [5164.] Wendele von Delden, sal. Adam Bödkers Efterleverskes Fundats for en Gave af 1000 Rdlr., som hendes sal. Moder Willuncke von Delden, efter sin Datter Cathrines Begjering, havde skjenket til den vesterste Sygestue i lille Helliggesthuus eller Sygehuus, og som hun selv havde forbedret ved Tillæg af 200 Rdl. m. m. — *Kyöbenhaffn*, St. Michels Dag.

Hofman, Fundationer. T. X. S. 276—280.

23. Octobr. [5165.] Kong Christian IV.s Resolution, at Indvaanerne i Wilster maatte kjöbe deres fornödne Bygningstömmer ovenfor Itzeho og bringe det ned ad Stören forbi Itzeho. — *Copenhagen*, den 23. Octobris. (Tydsk.)

Corpus Constit. Regio-Holsat. 3. B. S. 448.

30. Novbr. [5166.] Kong Christian IV.s Fundats for Wartou Hospital udenfor Kjöbenhavns nye Österport. — *Kiöbenhavns Slot*, den 30. November.

Hofman, Fundationer. T. X. S. 40—44.

14. Decbr. [5167.] Bestemmelse af Borgemestere og Raad, samt menige Almue i Ribe, efter Lehnsmanden Albrett Skieels Begjering, at deres Hustruer og Döttre fra Juledag "skulde gaae med deres Kaaber paa Halsen", og at ikkun Enker og de, som havde mistet deres nærmeste Slægt maatte gaae "med deres Kaaber paa Hovedet", de sidste dog kun i et halvt Aars Tid. — *(Ribe)*, denn 14. Decemb.

P. N. Thorup, Efterr. ang. Ribe. 4. Saml. 1835. Bil. S. 20—21.

[5168.] Kong Christian IV. befaler Lehnsmanden i Bergenhuus Lehn at paasee, at ingen imod Norges Lov og Bergens Byes Privilegier driver Handel med Bönderne i Lehnet, og navnlig at Fremmede i Havnene mellem Bergen og Trundhjem ikke sælge til Bönderne Bröd, Salt, Humle, Staal eller andet saadant. — *Stavanger*, (uden Dag).

H. Paus, kgl. Forordn. for Norge. S. 456.

[5169.] Kong Christian IV. befaler Lehnsmanden paa Bergenhus at paasee, at ingen udenlandske Kjöbmænd löbe ind i Havnene norden for Bergen og under Skin af at lade Tömmer, indkjöbe Huder, Skind, Talg, Smör o. a. m., imod Borgernes Privilegier. — *Kiöbenhavn*, (uden Dag).

Ext. i H. Paus, kgl. Forordn. for Norge. S. 456.

[5170.] M. MAGNI MATTHIÆ, episcopi Lundensis, consultatio, professoribus Havniensibus missa, de ritibus circa baptismum et præcipue de exorcismo. 1607.

Dän. Biblioth. 4. Stück. S. 114—129.

[5171.] Acta processus inter Dnum JOHANNEM BIELCKIUM et GEORGIUM CHRISTOPHORUM DYBVADIUM, Theol. Doctorem et Professorem in universitate Hafniensi.

E. Pontoppidan, Ann. Eccl. Dan. 3. Th. S. 566—576.

[5172.] OLUF STAPHENSEN i Harthe skjenker 80 Rdl., Halvparten til Huusarme og Halvparten til Skolens Disciple i Kolding, i Anledning af begaaet Manddrab paa Rasmus Michelsen i Harthe.

Udt. i J. J. Fyhn, Efterr. om Kolding. S. 141.

1608.

1608.

[5173.] Kong CHRISTIAN IV. befaler Beboerne i Finmarken strengeligen, at de skulle anskaffe og vedligeholde de "Skötnings Baade", hvortil de efter Loven ere pligtige. — *Kiöbenhavn Slot*, den 3. Januarij. 3. Januar.

H. Paus, kgl. Forord. for Norge. S. 552.

[5174.] Hertug JOHAN ADOLFS til Slesvig, Holsten etc. dispositio inter liberos, hvorved jus primogenituræ indföres med Hensyn til Arvefölgen i hans Andeel af Fyrstendömmerne Slesvig og Holsten og de Samme incorporerede Lande (for at forebygge Deling i Eftertiden, og efter andre Nabofyrsters Exempel). — *Schlosz Gottorff*, den 9. Januar. (Tydsk.) 9. Januar.

Justitia causæ Rantzov. 1. Th. S. 58—60. J. C. Lünig, Teutsch. Reichsarch. (Vol. X.) P. Spec. (VI.) 2. Contin. 2. Forts. S. 56. Sammes Collectio nova. II. Th. col. 1057—1060 (med Angivelse af de Sætninger, som ere udeladte i Keiser Rudolf II.s Confirmation, dat. Prag, den 28. (18. st. v.) Febr. 1608). N. Falck, Staatsrechtl. Urk. der Herzogth. Schl. u. Holst. S. 92—94.

[5175.] Kong CHRISTIAN IV.s Mageskiftebrev til Eske Bilde til Ellinge, Embedsmand paa Helsingborg Slot, hvorved overdrages denne Kronens Rettighed i en Selveier-Bondegaard i Bjere Herred i Jernarps Sogn samt en Gaard i Aastorp, imod en Gaard i Norra Aasbo Herred i Rya Sogn og en Gaard i Bjere Herred i Karups Sogn. — *Haffniæ*, den 12. Januari. (Svensk Overs.) 12. Januar.

L. B. Falkman, Upplysningar etc. 2. D. S. 91—92.

[5176.] Hertug JOHAN ADOLFS Forordning angaaende Appel af den slesvigske Magistrats Domme (des Raths Urthel zu Schleswig). — *Gottorff*, den 28sten Januar. (Tydsk.) 28. Januar.

Extr. i Corpus Statutor. Slesvicens. 2. B. S. 59—60.

[5177.] Kong CHRISTIAN IV. befaler Casper Marckdaner at lade hugge 1000 Læs Veed i Threlskouff Skove og besörge det til Kjöbenhavn inden St. Hansdag. — *Kiöbenhaffn Slott*, den 16. Februarii. 16. Febr.

Danske Mag. V. S. 159.

1608. 18. Febr. [5178.] Keiser RUDOLF II.s Confirmation af den holstenske Hertug Johan Adolphs "dispositio inter liberos" om Indförelsen af jus primogenituræ i de holstenske Lande. (Cft. Nr. 5174.) — *Schlosz zu Prag*, den 28sten Tag des Monaths Febr. (Tydsk.)

Justitia causæ Bantzov. I. Th. S. 60—68. J. C. Lünig, Teutsch. Reichsarch. (Vol. X.) P. Spec. (VI.) 2. Contin. 2. Forts. S. 57—58. N. Falck, Staatsrechtl. Urk. der Herzogth. Schl. u. Holst. S. 94—97.

22. Febr. [5179.] JENS HANSSEN MÖNBOW, Baadsmand, qvitterer Borgemestere og Raad i Aarhuss for 23½ Rigsdaler 17 Skilling, som er Borgeleie Penge i 14 Dage for 16 Baadsmænd. — *Aarhuss*, theenndt 22. Februarij.

Hübertz, Aktst. vedk. Aarhus. II. S. 12.

23. Febr. [5180.] BERTHEL HENRICSEN, Foged i Finmarken, giver Oluf Pedersen, Amtmand paa Vardö-Huus, Underretning om den svenske Konges Foretagender i Finmarken, hvorhen han har sendt sin Statholder over Lapland, Balthazar Bech. — 23. Februarii.

Udt. i K. Leem, Beskr. over Finmarkens Lapper. S. 348.

Februario? [5181.] Brev fra BALTHAZAR BECH, svensk Statholder over Lapland, til Amtmanden (paa Vardöhuus) med Besværing over de Hindringer, der gjordes de Svenske ved Laxefiskeriet i Finmarken.

Udt. i K. Leem, Beskr. over Finmarkens Lapper. S. 348. (Brevet siges at være skrevet samtidig med Berthel Henricsens af 23. Febr. 1608.)

22. Martii. [5182.] Hertug JOHAN ADOLFS Stadsret for Husum. — *Schlosse Gottorff*, den 22sten März. (Tydsk.)

Særskilt udg. Slesvig 1608. 4. Corpus Statutorum Slesvicens. 2. B. S. 555—668.

23. Martii. [5183.] Kong CHRISTIAN IV. bevilger, at Sognepræsten til St. Olufs Kirke i Helsingör fremdeles aarlig maa bekomme 20 Rdlr. af Tikjöb Sognetiende, at betales ham af Lehnsmanden paa Kronborg. — *Kiöbenhavn Slot*, den 23. Martii.

Hofman, Fundationer. T. VII. S. 136—137.

25. Martii. [5184.] PEDER HELT, Raadmand, skjenker Kolding Kirke 100 Slettedaler, for at Bedeklokken skal slaae tre Gange om Dagen. — 25de Martii.

Udt. i J. J. Fyhn, Efterr. om Kolding. S. 91—92.

29. Martii. [5185.] MAGDALENE BRAHES Brev til M. Christen Lomborg (Chr. Longomontanus), Professor ved Kjöbenhavns Universitet, hvori hun meddeler ham Underretning om sin Familie, samt om Salget af sin Faders Instrumenter. — *Prag*, 3. Paaske Dag (8. April), Stylo novo.

O. Bang, Saml. af nyttige Materier. 7. St. (2. B.) S. 548—552. Danske Mag. II. S. 369—372.

2. Aprilis. [5186.] Kong CHRISTIAN IV.s RETTERTINGS Dom i en Sag mellem Knud Rud til Rudberggaard, Embedsmand paa Odense Gaard, med Hustru Fru Elline Marsvin, og Corfitz Rud til Fuglsang, Embedsmand paa Hindsgavl Slot, angaaende et af denne taget Gjenbrev under Fru Ellines Forfölgning til Laas af Sandholt Gaard og Gods. — *Kiöb.*, den 2den April.

Udt. i Vedel Simonsen, Efterr. om de danske Ruder. 2. H. S. 174—176.

9. Aprilis. [5187.] Kong CHRISTIAN IV.s nye Forlehningsbrev til Hans Lindenov paa Hammershuus Slot og Lehn. — 9. April.

Udt. i Hübertz, Aktst. til Bornholms Hist. S. 559.

10. Aprilis. [5188.] Kong CHRISTIAN IV. befaler Borgemestre og Raad i Kjöbenhavn at ligne paa Byen en ny Skat af 5000 Daler til Bygningen paa Byens Befæstning samt paa Raadhuset og Posten. — *Kiöbenhavn*, den 10de April.

G. F. Lassen, Kbhvns Befæstnings Hist. S. 123—124.

[5189.] JOHANNES JONSTONUS respondet ad literas Gulielmi Camdeni, sibi superiore 1608.
anno per Petrum Hiennium Danum Londino redeuntem traditas. — *Ex Academia Andreana*, 10. Aprilis,
iv. Eidus Aprilis.

G. Camdeni etc. epist., ed. Th. Smith. p. 95—96.

[5190.] Kong CHRISTIAN IV. befaler Herluff Daa til Snödinge, Befalingsmand paa 24. Aprilis.
Island, at lade de endnu staaende, Hamburger-Kjöbmænd tilhörende, Huse paa Island nedrive,
og give Tömmeret til vedkommende Kirkeværger for at benyttes til Kirkers og Kirkens Gaardes
Forbedring. — *Kiöbnighaffn Slott*, then 24. Aprilis.

M. Ketilson, Forordn. til Isl. 2. D. S. 214.

[5191.] Kong CHRISTIAN IV. befaler, at Thingöre Kloster-Kirke paa Island skal 24. Aprilis.
nedbrydes og igjen opbygges efter mindre Maalestok. — *Kiöbenhavn Slot*, d. 24. Aprilis.

M. Ketilson, Forordn. til Isl. 2. D. S. 245.

[5192.] Kong CHRISTIAN IV.s Befaling til Borgerne i Kjöbenhavn, Helsingör og 24. Aprilis.
Malmö, som handle paa Island, at gjöre Indbyggerne der nödtörftig Tilförsel af Bygnings-
tömmer. — *Kiöbenhaffn Slott*, thend 24. Aprilis.

M. Ketilson, Forordn. til Isl. 2. D. S. 245—246.

[5193.] BORGEMESTER OG RAAD, BYFOGED OG 24 BORGERE I AARHUS give Fuld- 30. Aprilis.
magt til Borgemester Niels Pederssenn og Raadmand Olluf Rasmussen paa Byens Vegne at
möde i Kjöbenhavn næstkommende Trinitatis Söndag i Anledning af Prinds Christian V.s
Valg og Udkaarelse, som af Kongen er forlangt. — *Aarhuss*, thennd 30. Aprilis.

Hübertz, Aktst. vedk. Aarhus. II. S. 12—14.

[5194.] Fuldmagter af FRIMÆNDENE PAA BORRINGHOLM for Hans Kofoedt og 6. Maji.
Poffuill Kofoedt, og af BORGERSTANDEN for Michel Hartuig, Borgemester i Rothne, og
Mauritz Jenssen, Borgemester i Nexö, til at reise til Kiöbenhavn for at kaare Prinds
Christian. — 6. Mai.

Udt. og Brudst. i Hübertz, Aktst. til Bornholms Hist. S. 560—561.

[5195.] Kong CHRISTIAN IV. og Hertug JOHAN ADOLF forlehne Hinrich Rantzow 10. Maji.
med Godset Hanrow, som han ved Overeenskomst med Frantz, Breide og Geert Rantzow er
kommen i Besiddelse af. — *Schloss zu Copenhagen*, den 10. Maii. (Tydsk.)

J. F. Noodt, Beyträge. I. B. S. 633.

[5196.] Kong CHRISTIAN IV. giver Staden Segeberg Halvdelen af visse der faldende 13. Maji.
Böder. — *Copenhagen*, den 13ten May. (Tydsk.)

Corpus Constit. Regio-Holsat. 3. B. S. 1129—1130.

[5197.] Stalleren HERMANN HOYERS Mandat til Indbyggerne i Eidersted om til 20. Maji.
Varer af over 40 Punds Vægt at betjene sig af den fyrstelige Vægt i Tönning. — *Tönning*,
den 20sten May. (Tydsk.)

Corpus Statutor. Slesvicens. I. B. S. 233—234.

[5198.] Kong CHRISTIAN IV.s Forsikkringsbrev til de danske Kjöbstæder, at hans 25. Maji.
Sön, Prinds Christian, der nu er bleven udvalgt til Thronfölger, förend han tiltræder Regjeringen,
skal stadfæste deres Privilegier. — *Kiöpenhaffnn Slott*, thend 25. Maji.

J. Paludan, Beskr. over Möen. 2. D. S. 297—298. Aktstykker etc. udg. af Fyens
lit. Selsk. 2. Saml. S. 13. (Jvf. I. Saml. S. 7.) Hübertz, Aktst. vedk. Aarhus.
II. S. 14—16.

1608. 25. Maji. [5199.] Kong CHRISTIAN IV.s Forsikkringsbrev til Bornholms Indvaanere, at deres Samtykke til Kongens Söns Prinds Christians Valg til Faderens Successor ikke skulde komme dem til Skade paa deres Privilegier, men at Prindsen ved sin Regjeringstiltrædelse skulde være forpligtet at stadfæste samme. — *Kiöbenhafn Slot*, dend 25. May.

L. Thurah, Beskr. over Bornholm. S. 148–149.

25. Maji. [5200.] Kong CHRISTIAN IV.s Stadfæstelse paa Kolding Byes Privilegier og Friheder. — *Kbhavns Slot*, den 25de Maii.

Udt. i J. J. Fyhn, Efterr. om Kolding. S. 191.

18. Junii. [5201.] JOHAN RUD til Mögelkjær sælger til Fru Dorethe Lange, afgangne Jörgen Rosenkrandses, til Skabygaard, en Gaard i Hyskenstræde i Kjöbenhavn, som Jörgen Rosenkrands tilforn havde afkjöbt ham paa et Gjenkjöb. — *Kjöbh.*, den 18. Juni.

Udt. i Vedel Simonsen, Efterr. om de danske Ruder. 2. H. S. 204.

Junio? [5202.] Skrivelse fra METTE HANSDATTER, Anders Sörensen Vedels Hustrue, til hendes Sön Söffren Andersson, Skolemester paa Soer, hvori hun anbefaler ham den yngre Sön Lauge. — "Aff *Ribe* med Hast po onsdag".

Danske Mag. 3. Række. I. S. 46—47. (Cfr. C. F. Wegener, Efterr. om A. S. Vedel. 2. Udg. S. 213.)

4. Julii. [5203.] Kong CHRISTIAN IV. stadfæster nogle ham af den Fyenske Adel forelagte Statuta og Vedtægter, som Kong Hans og Kong Christian III. havde confirmeret og stadfæstet dens Forfædre. — *Hafniæ*, 4. Juli.

Kolderup-Rosenvinge, gl. danske Domme. 3. Saml. S. 9.

4. Julii. [5204.] Kong CHRISTIAN IV.s Brev, hvorved paalægges, med Rigsraadets Samtykke, Beboerne af Hagenskov Lehn en Skat til Udvidelsen af Kjöbenhavns Fæstning, at indbetale inden S. Martini Dag til Jacob Ulfeldt, Embedsmand paa Hagenskov Slot. — *Kiöbenhavn Slot*, d. 4. Jul.

Nye D. Mag. II. S. 182–183.

15. Julii. [5205.] Kong CHRISTIAN IV. og Hertug JOHAN ADOLF befale Embedsmændene i Hertugdömmerne strengt at straffe Foermænd, der vise sig utroe med Hensyn til Kjöbmands gods, som de befordre. — Den 15ten Julii. (Tydsk.)

Samml. Schlesw.-Holst. gemeinsch. Verordn. S. 260—261.

16. Julii. [5206.] Hertug JOHAN ADOLFS Forordning for Ditmarskens Nordredeel, angaaende Vurdering af ubevægelig Eiendom ved Arvefald og om den Brödrene forlods tilkommende Femtedeel. — *Schlosze Reinbeck*, den 16te Julii. (Tydsk.)

N. Falck, Neues Staatsbürg. Mag. 2. B. S. 587—589.

22. Julii. [5207.] Skjödebrev, udstedt af ELSEBBE SKRAMB til Vrup, Sal. Eske Bildes Efterleverske til Suannholum, til Eske Brock til Estrup, Befalingsmand paa Dronningborig, paa Hovedgaarden Hefringholem i Nörre-Jylland, Sönderhaldherred, Viffueld Sogn, med tilliggende Strögods. — *Kiöbenhaffn*, denn 22. Jully.

K. Hansen, danske Ridderborge. S. 80—81.

5. Augusti. [5208.] Landgreve MORITS AF HESSEN underretter Kong Henrik IV. af Frankrig bl. a. om, at Kongen af Danmarks Gesandter have forladt Haag, uagtet Generalstaternes Bestræbelser for at holde dem tilbage nogle Dage. — *De Marpurg*, le 5. d'aoust. (Fransk.

M. de Rommel, corresp. de Henri IV. avec Maurice, Landgr. de Hesse. p. 375—377.

[5209.] Kong CHRISTIAN IV. befaler Otte Marsvin at være Laugværge for Jomfru Kirsten Munck til Nörlund, indtil en Trætte mellem Peder Munck til Estvadgaard og Knud Rud til Rudbierggaard paa Jomfru Kirsten Munncks Vegne aldeles er bilagt. — *Skanderborg*, d. 4de Sept. 1608. 4. Septbr.

Udt. i Vedel Simonsen, Efterr. om de danske Ruder. 2. H. S. 176.

[5210.] Kong CHRISTIAN IV. og Hertug JOHAN ADOLF forbyde alle og enhver under Afholdelsen af den holstenske og slesvigske Landretsdag at gaae paa Gaderne med Skydegevær, samt at forstyrre den almindelige Ro med Piben, Trommen og Hujen. — *Schlosze Gottorff*, den 27sten Nov. (Tydsk.) 27. Novbr.

Samml. Schlesw.-Holst. gemeinsch. Verordn. S. 261—262.

[5211.] Kong CHRISTIAN IV.s og Hertug ADOLFS Dom i en Sag mellem Preetz Kloster og Staden Kiel angaaende Klosterets Ret til at losse og lade i Kielerfjorden ved Ellerbeke. — *Schlesswigk*, den dritten Decembris. (Tydsk.) 3. Decbr.

Michelsen, Schlesw.-Holst.-Lauenb. Urkundensamml. I. B. S. 379—380.

[5212.] Tvende Domme af DE KONGELIGE OG FYRSTELIGE RAADER i en Sag mod Bartram Reuentlouw, angaaende nogle skudte Gjæs, hvorved i den förste Dom Sagen henvises "ane die Prälaten, Ritter vndt Mann"; hvorimod i den anden Dom, "wan J. F. G. (ɔ: Hertug Johan Adolf) mit der vorigen Vhrtheil nicht hetten friedtlich sein wollen", B. Reventlou dömmes til at betale 100 Daler til hvert af Hospitalerne i Kiel og Rendsborg, til Afbigt med 12 Adelspersoner, samt et Aars Landsforviisning. — *Schleszwich*, den 7. Decembris. (Tydsk.) 7. Decbr.

N. Falck, Staatsb. Mag. 9. B. S. 817—818.

[5213.] Anordning af MAGISTRATEN OG DE 24 MÆND I FLENSBORG angaaende Byens Veierbod. — *Flensburg*, am 12. Dec. (Tydsk.) 12. Decbr.

Corpus Statutor. Slesvicens. 2. B. S. 306—307.

[5214.] Erkehertug ALBERTS og Prindsesse ISABELLA CLARA EUGENIAS hemmelige Instruction for Markgrev Spinola til at underhandle i Haag med Holland, Frankrig, England og Danmark. — Udateret. (Tydsk.)

Londorpius suppl. et contin. T. I. S. 409—412.

[5215.] Facultatis theologicæ et superintendentum Daniæ literæ ad Christianum IV. regem de vitiis, quibus ecclesia Christiana in patria laborabat.

E. Pontoppidan, Ann. Eccl. Dan. 3. Th. S. 578—580.

1609.

1609.

[5216.] Revers, udstedt af RAADET I HAMBURG til Kong Christian IV. og Hertug Johan Adolf, hvori Raadet forpligter sig til at udlevere troe Copier af alle de Documenter, som det har i Værge, angaaende "den Hammerbruch, den Zollen, die Kornzinsen in der Niedermuhlen in Hamburg, den Billwerder und die Vorenthaltung etlicher Gerechtigkeiten in Hamburg", til Opbevaring i det gottorpske Archiv, hvis Originaler tillige skulle blive casserede og tilintetgjorte. — *Hamb.*, 31. Januar. (Tydsk.) 31. Januar.

J. C. H. Dreyer, Monum. Anecd. T. I. p. 57—58.

1609. 15. Febr. [5217.] Kong CHRISTIAN IV.s Mageskiftebrev, hvorved han overdrager til Jörgen Skouggaard til Gunnarstorp noget Krongods i Skaane, nemlig i Luggude Herred i Kaagerôds Sogn 2 Gaarde, og i Broby Sogn 2 Gaarde. — *Skanderborg*, den 15. Februari. (Svensk Overs.)

L. B. Falkman, Upplysningar etc. 2. D. S. 92—94.

15. Febr. [5218.] Kong CHRISTIAN IV. befaler Borgemestere og Raad i Aarhus at dömme Skipper Niels Lessö og hans Reder imellem, angaaende Erstatning for hiins forliste Skib, som denne vægrede sig ved at udrede. — *Droningborg slodt*, den 15. februarij.

Hübertz, Aktst. vedk. Aarhus. II. S. 17. (Niels Lessö's Supplik til Kongen, sst. S. 16—17.)

24. Febr. [5219.] Kong CHRISTIAN IV. befaler Axel Brahe til Elwid, Jacob Ulfeld til Ulfeldsholm, Knud Brahe til Engelstholm og Albert Skeel til Fusinge i Mindelighed eller ved Dom at afgjöre en Sag mellem Jacob Löcke til Tanderup paa sin Hustrues Sofie Ruds Vegne og Corfitz Rud til Fuglsang paa den ene Side, og Knud Rud til Rubierggaard paa den anden Side, i Anledning af deres Södskindeskifte. — *Hadersleffhuus*, den 24de Febr.

Vedel Simonsen, Efterr. om de danske Ruder. 2. H. S. 176—177.

24. Febr. [5220.] Landgrev MORITS af Hessen tilskriver Kong Henrik IV. af Frankrig, at Fredsunderhandlingerne, som skulde have været foretagne i Wismar mellem Danmark og Sverrig, ikke havde fundet Sted, da de danske Gesandter ikke vilde oppebie de svenske, der ved Vinden hindredes i at möde den bestemte Dag. — *À Cassel*, ce 24. février / 6. mars. (Fransk.)

M. de Rommel, corresp. de Henri IV. avec Maurice, Landgr. de Hesse. p. 394—399.

24. Febr. [5221.] Kong CHRISTIAN IV.s Rescript til Herluf Daa, Befalingsmand paa Island, om at foranstalte Salget af Klostrenes Gjeldfæ og Gjeldfaar, samt andet unyttigt Inventarium. — *Haderslöff Hus Slot*, thenn 24. Februarii.

Ketilson, Forordn. til Isl. 2. D. S. 248.

25. Febr. [5222.] Kong CHRISTIAN IV.s Rescript til Befalingsmanden paa Island, at beskikke en særegen Sysselmand paa Vestpenöerne (Vestmannöerne). — *Haderslevhuus Slot*, d. 25. Februarii.

M. Ketilson, Forordn. til Isl. 2. D. S. 246—247. O. Stephensen og J. Sigurðsson, Lovsaml. for Isl. 1. B. S. 171.

25. Febr. [5223.] Kong CHRISTIAN IV. forbyder Indvaanerne paa Island at opgrave og mishandle Afdöde, samt at overfalde Laugmændene paa deres Embedsreiser med utilbörlige Skjeldsord. — *Haderslefhus Slot*, den 25. Februarii.

Finni Johannæi Hist. Eccl. Isl. T. III. p. 57. M. Ketilson, Forordn. til Isl. 2. D. S. 249—250. O. Stephensen og J. Sigurðsson, Lovsaml. for Isl. 1. B. S. 172.

25. Febr. [5224.] Kong CHRISTIAN IV.s Forordning, at de, som fra Fastlandet paa Island ("meenlandet" ɔ: meginl.) drive Fiskerie under Vestpenöerne, maae bortföre saa megen Fisk, som de behöve til deres Huusholdning og til at betale deres Afgifter til Kongen, men ikke mere. — *Haderslevhus*, d. 25. Februarii.

M. Ketilson, Forordn. til Isl. 2. D. S. 251—252.

5. Martii. [5225.] Kong CHRISTIAN IV. befaler Jörgen Kaas til Gieldskov, Christoffer Krause til Egholm, Henrik Giöe til Thureby og Sigvard Beck til Förslöf, at være tilstede og forlige

eller paakjende, hvad Irringer der maatte forefalde ved et Arveskifte mellem Knud Rud til Rubergaard paa sin Hustrues Fru Ellen Marsvins Vegne og Otte Marsvin til Dybek paa sin Sösterdatters, Jomfru Kirsten Munks Vegne. — *Haderslef*, den 5te Martii. 1609. 5. Martii.

Vedel Simonsen, Efterr. om de danske Ruder. 2. H. S. 177—178.

[5226.] DOM-CAPITLET I SCHLESWIGS Skjödebrev paa det gamle Domkirke-Huus ved Siden af Præsteboligen, som det solgte til Lector ved Capitlet Abel Berner for 250 Mark Lybsk. — *Schleswig*, am Tage Gregorii. (Tydsk.) 12. Martii.

J. F. Noodt, Beyträge. 2. B. S. 475—476.

[5227.] Kong CHRISTIAN IV. tilmelder Balthasar von Ahlefeldt, kongelig Raad, Amtmand i Steinburg, at han vil præsentere ham til det ved M. Michael Stanhufius's Död ledige Canonicat ved Dom-Capitlet i Schleswig, imod at han for Fremtiden selv afholder "alle Zehrungs-Kosten" under Bestyrelsen af sit Embede. — *Schlosze Haderszleben*, den 22. Martii. (Tydsk.) 22. Martii.

J. F. Noodt, Beyträge. 2. B. S. 473—475.

[5228.] BORNHOLMS LANDSTINGS Dom i en Sag mellem Lehnsmanden Hans Lindenov til Örslöf og Jens Bentzön, forhen Slotsskriver paa Hammershus, angaaende mislig Regnskabsförelse m. m. — Den 1. April. 1. Aprilis.

Udt. og Brudst. i Hüberts, Aktst. til Bornholms Hist. S. 561—565.

[5229.] JENS BRINDSSÖNNS, forhen Slotsskriver paa Hammershus, Bönskrift til Kong Christian IV., hvori han klager over af Lehnsmanden Hans Lindenou at være bleven hindret i at aflægge sit Regnskab, og at denne paa forskjellig Maade har efterstræbt og ilde behandlet saavel ham selv som hans Hustru; tillige angiver han Lehnsmanden for svigagtig Forhold under hans Embedsförelse. — *Hammershus*, thend anden Aprilis. 2. Aprilis.

Hüberts, Aktst. til Bornholms Hist. S. 566—569.

[5230.] Hertug JOHAN ADOLF forbyder Zigeunere eller saakaldte Tartarer at lade sig finde i Nörreditmarsken. — *Gottorff*, den 22. April. (Tydsk.) 22. Aprilis.

Michelsen, Ditmars. Urkundenb. S. 391—392.

[5231.] Kong CHRISTIAN IV. begjærer, at de Höilærde i Kjöbenhavn ville bevilge for denne ene Gang og uden Præjudice for deres Privilegier en Skat af deres Huse og Leievaaninger til Byens Befæstnings Behov. — *Kiöbenhavn*, den 23de April. 23. Aprilis.

C. E. Lassen, Kbhvns Befæstnings Hist. S. 124.

[5232.] Skjödebrev til Raadmand Michell Wiibe, udstedt af BORGEMESTERE, RAADMÆND OG DE TO BYESKRIVERE I KJÖBENHAVN, paa Grunden fra Vognmændenes Laugshuus for 40 gamle Daler. — *Kjöbenhaffn*, den 24. Aprilis. 24. Aprilis.

Genealog. Archiv Nr. 1—8. S. 76.

[5233.] HANSESTÆDERNES Forsvarsskrift, hvorved de söge at bevise deres Uskyldighed med Hensyn til at de skulde vække og nære Uroligheder og Opsætsighed mod Keiseren og andre Fyrster. (I dette Aktstykke anföres flere Data angaaende Hansestædernes Forhold til Danmark i 14de, 15de og 16de Aarhundrede.) — *Lübeck*, am 24. Tag Monaths Aprilis. (Tydsk.) 24. Aprilis.

Londorpius suppl. et cont. T. I. S. 455—468. J. C. Lünig, Teutsch. Reichsarch. (Vol. XIV.) P. Spec. (X.) 4. Cont. 2. Th. Forts. S. 124—132.

1609. [5234.] CASPAR MARKDANER, Lehnsmand paa Koldinghuus, bekjendtgjör, efter
24. Aprilis. Overlæg med Borgemestere, Præster og Rector i Kolding, en Forordning, hvorved Skolens Maigrevefest indskrænkes. — *Koldinghuus*, den 24de April.

Udt. i J. J. Fyhn, Efterr. om Kolding. S. 150.

28. Aprilis. [5235.] Vidnesbyrd af JENNS KOFOEDT til Kyndegaard, Landsdommer paa Bornholm, HANS GAABOR til Simmelegaardt, m. fl. om de af Hanns Lindennou til Ödtzleff, Hövedsmand paa Hammershusz, i Anledning af menige Indbyggeres Besværinger, gjorte Bestemmelser angaaende forskjellige Ydelser (som: "Hielpewedt", "Limvedt och Limstienn", Mögægt, Sogne-Öxen, Plougægt og Vandægt, "Stuething och Schriffuerthing", "Hoffmandt Smör, som hellers kaldisz Fuorgestning" m. m.) — *Rottne paa Bornholm*, den 28. Aprilis.

Hüberts, Aktst. til Bornholms Hist. S. 569—573.

9. Maji. [5236.] Kong CHRISTIAN IV. befaler Axel Brahe til Elved, Jacob Ulfeld til Ulfeldsholm, Erik Urne til Sögaard og Jost Hög til Krumstrup ved mindelig Forlig eller endelig Dom at afgjöre en Trætte mellem Knud Rud til Lunnegaard, Corfits Rud til Enggaard og Jacob Löcke til Tanderup, om hvorvidt nogle Skovstrækninger bör at ligge til Lyndesse By eller til Sandholt. — *Viborg*, den 9de Mai.

Vedel Simonsen, Efterr. om de danske Ruder. 2. H. S. 178.

9. Maji. [5237.] Kong CHRISTIAN IV. befaler Mogens Glöe til Bremmersvold, Knud Urne til Aarsmark, Peder Grubbe til Olstrup og Eiler Rud til Sebygaard ved mindelig Forlig eller endelig Dom at afgjöre en Trætte mellem Knud Rud, Corfits Rud og Jacob Löcke, om hvorvidt Priorskov bör at ligge til Fuglsang under den Taxt, hvorfor denne Gaard er sat i Skifte. — *Viborg*, den 9de Mai.

Vedel Simonsen, Efterr. om de danske Ruder. 2. H. S. 179.

15. Maji. [5238.] Kong CHRISTIAN IV. befaler Jacob Ulfeld til Ulfeldsholm, Corfits Ulfeld til Bavelse, Ove Bilde til Lindved og Claus Brokkenhuus til Söndergaard at paakjende en Trætte mellem Knud Rud til Rubierggaard, Befalingsmand paa Odense Gaard, og Corfits Rud til Enggaard, Embedsmand paa Hinsgavl Slot, om et Egetræ, som en af Knud Ruds Tjenere havde fældet, var hugget paa Brenderup Præstegaards Skovgrund i Hinsgavls Lehn. — *Haderslevhuus*, den 15. Mai.

Vedel Simonsen, Efterr. om de danske Ruder. 2. H. S. 179—180.

ante 7. Junii. [5239.] MENIGE BÖNDER PAA BORNEHOLM klage til Kongen over Lehnsmanden Hans Lindenov, der skal have undladt at forkynde Kongens Breve, taget höiere Afgifter af dem end han var berettiget til og paa anden Maade ubillig besværet dem. — Udateret.

Udt. i Hüberts, Aktst. til Bornholms Hist. S. 573—574 (paategnet at være leveret paa Kjöbenhavns Slot 7. Juni 1609).

17. Junii. [5240.] Kong CHRISTIAN IV. foreholder Cannikerne i Trundhjem den Misbrug de gjöre af deres Jus patronatus, idet de uden Böndernes Vidende indsætte Sognepræster og paalægge dem en stor aarlig Afgift til Capitlet, hvorved Præsterne geraade i Armod; han befaler dem strengelig at raade Bod paa denne Uskik. — *Kiöbenhavn Slot*, den 17. Junii.

H. Paus, kgl. Forordn. for Norge. S. 554—555.

5. Julii. [5241.] PETRUS PETRI F. ORTHINGIUS, (Præst i Rönne), underretter Lehnsmanden Hans Lindenov om, at det er ham fortalt, at Bönderne sige, hemmelig af Anders Sinclar

(paa Gladsaxe) at være tilskyndet til at vedblive deres Klage over Lehnsmanden, og at være tilsagt hans Understöttelse hos Kongen. — *Röthnæ*, 5. Julii. 1600. 5. Julii.

Uddrag af et latinsk Brev i Huberts, Aktst. til Bornholms Hist. S. 574.

[5242.] Kong CHRISTIAN IV. skjenker Hospitalet i Ribe en ved denne By liggende, Kolding Hospital tilhörende, Gaard, Nygaard eller Östergaard, hvorimod dette erholdt en Gaard i Vesterbek, i Öse Sogn, Skads Herred. — Den 12te Julii. 12. Julii.

Udt. i J. J. Fyhn, Efterr. om Kolding. S. 169.

[5243.] Kong CHRISTIAN IV. befaler Knud Rud at betale til de Höilærde i Kjöbenhavn paa Frue Kirkes Vegne 100 Daler, som han er dem skyldig for hans Broders, Peder Ruds, Begravelse og Leiersted. — *Kjöb.*, d. 19de Juli. 19. Julii.

Udt. i Vedel Simonsen, Efterr. om de danske Ruder. 2. H. S. 180.

[5244.] Kong CHRISTIAN IV. befaler Frederik Quitzov til Qvitzovsholm at "klargjöre" 100 Daler for sin Hustrues, Pernille Ruds, Leiersted i Frue Kirke i Kjöbenhavn. — *Kjöbh.*, den 19de Juli. 19. Julii.

Udt. i Vedel Simonsen, Efterr. om de danske Ruder. 2. H. S. 215.

[5245.] HANS MADSEN, Underfoged, m. fl. i Vardö overtage, efter Befaling af Claus Gagge til Herrestæd, Hövedsmand paa Vardöhuus, Tilsynet med en ny "Skiöt-Baad", som Kongen har ladet före did. — *Wardö*, den 22. Julii. 22. Julii.

H. Paus, kgl. Forordn. for Norge. S. 553—554.

[5246.] RECTORIS ET PROFESSORUM UNIV. HAFNIENSIS sententia, in causa M. Ivari Stubæi, qui Dr. Joh. Pauli Resenium aliquot errorum in religione Christiana accusaverat. — *Hafniæ*, die mensis Aug. 15. 15. Augusti.

E. Pontoppidan, Ann. Eccl. Dan. 3. Th. S. 586—592.

[5247.] BERNHARDT SOLTOW, fyrstelig Holstensk Kammermester og Domherre i Schleswigh, testamenterer 1000 Gylden Lybsk, hvoraf Renten, 90 Mark Lybsk, aarligen skulde anvendes til Bedste for Præsterne, Skolelærerne og de Fattige i Schleswig. — Am Tage Michaelis Archangeli. (Tydsk.) 29. Septbr.

J. F. Noodt, Beyträge. 2. B. S. 476—483.

[5248.] Kong CHRISTIAN IV. tillader, at Erter Jacsen, Indvaaner i London i England, til næste Sommer een Gang maa seile norden om Wardöhuus Slot og drive Handel med Lapper og Russer, mod at han paa Hjemreisen betaler Told paa nævnte Slot. — *Kiöbenhavn Slot*, den 10. Octobris. 10. Octobr.

H. Paus, kgl. Forordn. for Norge. S. 556—557.

[5249.] Kong CHRISTIAN IV.s Reseript til Amtmanden i Finmarken, Claus Gagge, angaaende Störrelsen af den Told, som paa Wardöhuus Slot skal erlægges af Engelske, Hollændere og andre Fremmede, som Kongen har givet Söpas for at seile norden om Slottet og drive Handel med Lapperne og Russerne. — *Kiöbenhavn Slot*, den 20. Octobr. 20. Octobr.

H. Paus, kgl. Forordn. for Norge. S. 556—558. Saml. til det norske Folks Spr. og Hist. 3. B. S. 271—272.

[5250.] Hertug JOHAN ADOLPS Confirmation paa en den 4. Octobr. i Husum oprettet Overeenskomst angaaende Grændseskjellet mellem Amtet og Byen Husum. — *Schlosse Gottorff*, den 20sten October. (Tydsk.) 20. Octobr.

Corpus Statutor. Slesvicens. 2. B. S. 763—769.

1609. [5251.] Kong CHRISTIAN IV. tillader indenlandske og udenlandske Skomagere 2
28. Octbr. Dage om Ugen at maatte falholde Skoe og Stövler paa Torvet i Aarhus, paa Grund af de ubillige Priser, hvori Skomagerne sammesteds holde deres Varer. — *Kiöbenhaffn Slott*, den 28. Octbr.

Hüberts, Aktst. vedk. Aarhus. II. S. 18—19.

3. Novbr. [5252.] Kong CHRISTIAN IV.s Bevilling til Staden Wilster angaaende den frie Seilads paa Stören. — *Schlosse zu Copenhagen*, den 3. Monats-Tag Novembris. (Tydsk.)

Corpus Constit. Regio-Holsat. 3. B. S. 446—447.

6. Novbr. [5253.] JOANNES JONSTONUS, professor, Gulielmo Camdeno Petrum Petreium Cimbrum, iuvenem eruditum, studiose commendat. — *Andreapoli Scotorum*, postrid. Nonar. ix bris.

G. Camdeni etc. epist., ed. Th. Smith. p. 127.

20. Decbr. [5254.] Kong CHRISTIAN IV.s Befaling, at de Svenske ufortövet skulle forföie sig fra Finmarken, og at det ikke maa tilstedes nogen paa Sverrigs Krones Vegne ved Oppebörsel, Fiskerie eller deslige at formindske Kongens Höiheds Ret til disse Lande; ligeledes at ingen svensk Fjeld-Lap uden Amtmandens Vidende maa fiske i Söen. — 20. Decbr.

Udt. i K. Leem, Beskr. over Finmarkens Lapper. S. 349.

23. Decbr. [5255.] CONRADI ASLACI, Theol. Dr. et Professoris in Univ. Hafniensi, literæ, per quas M. Nicolao Michaelis Aalborg indicat, commentarium ipsius in Apocalypsin Dr. Johanni Resenio admodum placuisse, polliceturque, se editionem huiusce libri provecturum. — *Hafniæ*, die 23. Decembris.

E. Pontoppidan, Ann. eccl. Dan. 3. Th. S. 603—604.

1610.

1610.

1. Januar. [5256.] Hertug ADOLFS Forordning (for Nörreditmarsken) angaaende Retsgebyrer, Appellationssagers Forfölgelse og Beregningen af Pengeböder. — *Gottorff*, den 1. January. (Tydsk.)

A. L. J. Michelsen, Ditmars. Urkundenb. S. 392—393.

3. Januar. [5257.] Kong CHRISTIAN IV. befaler, at hele Ridderskabet paa Bornholm samt Fuldmægtige fra Borger-, Bonde- og Præsteskabet skulle möde 15. April næstk. i Lund for at hylde Prinds Christian. — *Haffniæ*, 3. Januar.

Udt. i J. R. Hüberts, Aktst. til Bornholms Hist. S. 575.

3. Januar. [5258.] Kong CHRISTIAN IV. tilkjendegiver Hans Lindenov, at han paa Grund af tiltagende Svaghed maa fratræde Hammershuus-Lehn til 1. Mai næstkommende. — 3. Januar.

Udt. i J. R. Hüberts, Aktst. til Bornholms Hist. S. 575.

16. Febr. [5259.] Kong CHRISTIAN IV. forlehner Hospitalet i Varde med en Gaard i Rosthöye, Grimstrup Sogn, Skads Herred, til Vederlag for en Gaard Lindbjerg i Thostrup Sogn, Öster Herred, hvormed Kong Frederik II. havde forlehnet Hospitalet, men som ved Mageskifte var overdraget til Niels Kragh til Aggerkrogh. — *Kiöpenhaffnn*, den 16. februarij.

Hofman, Fundationer. T. XI. S. 627—628.

[5260.] Fuldmagt af menige Sognepræster paa Borgholm for Provsten Oluff Lauritzen og Presterne Peder Jenszen til Bodelsker og Nexö og Lauritz Oluffszön til Nörre Lauritz Kirke og Gudiom, at möde 15. April i Lund for at hylde Prinds Christian. — *Aakirke*, den 27. Febr. 1610. 27. Febr.

Udt. i J. R. Hübertz, Aktst. til Bornholms Hist. S. 576.

[5261.] Kong Christian IV.s Skrivelse til Dom-Capitlet i Schleswig, angaaende Ombytningen af nogle Landeiendomme, i Anledning af en Grændsestridighed ved Landsbyen Flöl med Amtmanden paa Gottorff. — *Schlosse zu Copenhagen*, den 11. Martii. (Tydsk.) 11. Martii.

J. F. Noodt, Beyträge. 2. B. S. 483—485.

[5262.] Literæ Johannis Skytte ad principem Gustavum Adolphum datæ, in quibus inter alia scribit, se magna celeritate per Daniam esse profectum, "in qua putabam me hanc vocem sine intermissione audire: heic fuge crudeles terras, fuge littora". — *Lubecæ*, 11. Mart. 11. Martii.

O. Celsius, monum. politico-eccles. p. 163—167.

[5263.] Borgemester og Raadmænd i Kallundborg gjöre vitterligt, hvorledes et Stykke af Byens "Frihed" (Græsland) er indtaget til Saaning og Engbund, og derpaa inddeelt i lige gode Boel, og Lodderne i disse tillagt Borgerne. — *Kallundborg*, d. 20. Martii. 20. Martii.

P. Paludan, Beskr. over Kallundborg. S. 150—156.

[5264.] Danmarks Riges Raads Brev til Sverrigs Riges Raad angaaende dets Klager over Forhalingen af Afgjörelsen af de ved Mödet i Flackesöbeck udsatte Punkter, over Nedbrydelsen af nogle af de Svenske i Alten i Nordlandene opförte Huse, samt over Overlast tilföiet de Svenske Udliggere i Östersöen. — *Kiöbenhaffn*, den 31. Martij. 31. Martii.

Kgl. Maj. vdi Danm. etc. Breff til Suerrigis Rigis Raad etc. 1610. fol. Gij—Hij. Tydsk: Königl. May. in Dennem. etc. Schreiben an die Schwed. Reichs Rähte etc. 1611. fol. Fij—Fiiij.

[5265.] Axel Brahe's til Elffvedt Gavebrev paa 400 Rdlr., hvis Renter skulde uddeles til Huusarme i Saxkjöbing i de 5 Steenboder, som hans Faster Birrite Bölle og Christopher Giöe lode bygge. — *Dallum Closter*, den 3die April. 3. Aprilis.

Hofman, Fundationer. T. VI. Lollands Stift. S. 51—52.

[5266.] Kong Christian IV. befaler, at ingen Borgemester, Raadmand eller Kjöbmand i Norge maa byde flere end 24 Familier til sit Bryllup, og ingen Embedsmand (d. e. Haandværker) eller Bonde flere end 12, samt at Bryllupet ikke maa vare længere end 2 Dage. — *Kiöbenhavn*, den 6te Aprilis. 6. Aprilis.

H. Paus, kgl. Forordn. for Norge. S. 557—558.

[5267.] Kong Christian IV.s Forordning, at Udlændinge, som opsige deres Borgerskab og ikke ville boe længere i Landet, skulle give Sjettedelen af deres Formue til lige Deling mellem Kongen og Staden. — *Köpenhamns Slott*, then 6. April. 6. Aprilis.

Svensk Udt. i J. Richardson, Hallandia. S. 142.

[5268.] Kong Christian IV. forlehner Hans Lindenov til Gaunö med Bornholm, som afgangne Hans Lindenov til Örslöff hidtil havde havt i Forlehning. — 7. April. 7. Aprilis.

Udt. i J. R. Hübertz, Aktst. til Bornholms Hist. S. 577.

1610. 14. Aprilis. [5269.] GOTHENBORGS Pas for Skipper Jan Janssen Becker til med visse angivne Varer at handle paa Lapland. — *Gothenburch*, den Viertzehenden Aprilis. (Tydsk.)
Kgl. Maj. udi Danm. etc. Breff til Suerrigis Rigis Raad etc. 1610. fol. Diiij — Ej. Konigl. May. in Dennem. etc. Schreiben an die Schwed. Reichs Räthe etc. 1611. fol. Dij — Diij.

23. Aprilis. [5270.] Keiser MAXIMILIAN I. [læs: RUDOLPH II.] og de forsamlede Rigsstænder erklære Kong Christian og Hertug Frederik af Holsten, at de agte Staden Hamborg for en Rigsstad, og henvise dem iövrigt, hvis de herved finde sig besværede, til den keiserlige Kammerret. — *Augspurg*, am 3. Tage desz Monats Maji. (Tydsk.)
P. A. Oldenburger, Limnæus enucleatus. P. 2. Addit. p. 227.

4. Maji. [5271.] Kong CHRISTIAN IV. befaler Andreas Synkleer (d. e. Sinclair) at tilskrive Salisberg (d. e. Greven af Salisbury), at Kongen tilbyder sin Mægling mellem England og Frankrig; tillige skulde han berörе Planen til et Giftermaal mellem Kongen af Frankrigs Sön og Christian IV.s Sösterdatter, og endelig bede om Oplysninger om A. Kiits Forhold i Sverrig. — *Dronningborre Slott*, den 4de May.
Christ. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 9—10.

6. Maji. [5272.] Kong CHRISTIAN IV.s Brev til Eske Bilde, at han skal lade den for nogen Tid siden afbrændte Hölade paa Mariager Kloster ophygge. — *Drotningborg*, d. 6. Maji.
Udt. i Danske Magazin. 6. B. S. 206.

10. Maji. [5273.] Den postulerede Erkebiskop til Bremen og Biskop til Lybek, Hertug JOHAN FREDERIKS Concurs-Ordning for Landskabet Femern. — *Eutin*, den 10. May. (Tydsk.)
Corpus Statutor. Slesvicens. I. B. S. 706—713.

29. Maji. [5274.] GEORGIUS MICHAELIS LINGELSHEMIUS ad Jacobum Bongarsium inter alia scribit, "Danum" Rostochii electorem Brandenburgensem convenisse foederatorumque causam approbasse. — *Heidelberga*, 29. Maii.
J. Bongarsi & G. M. Lingelshemi epist. p. 283—285.

3. Junii. [5275.] Brev til ESKE BILDE, at han skal forfare, om Kronen har fælleds Grund paa hiin Side Mariager Fjord hen under Wifland, som gaaer ned til Fjorden, og hvis saa er, da at lade bygge en Bro for at overföre Ved til Kalkovnene paa denne Side. — *Hafniæ*, d. 3. Junii.
Udt. i Danske Magazin. 6. B. S. 206.

20. Junii. [5276.] Kong CHRISTIAN IV.s Forordning, at Adelens Bönder i Agershus Lehn skulle være fritagne for at gjöre Arbeide til Agershus Slot eller andensteds til Kongen eller Kronen, for saa vidt de boe i det höieste 6 Miil fra Adelens Hovedgaarde. — *Agershus Slott*, den 20. Junii.
Budstikken. 4. Aarg. 1823. Sp. 705—707.

20. Junii. [5277.] Churfyrst JOHANN SIGISMUNDS Revers til de churmarkiske Stænder, hvori han forpligter sig til at holde dem skadeslöse for deres Caution til Kongen af Danmark for 200,000 Rdl., som han af denne havde laant til Fortsættelsen af den jülichske Krig, og hvorfor den Lenziske Told var stillet som Underpant; for denne Revers's Opfyldelse stiller Churfyrsten Amterne Zedenick, Zossen og Himmelstedt til Pant. — *Cöln an der Sprew*, am 20ten Junii. (Tydsk.)
P. W. Gercken, Cod. Diplom. Brandenb. T. VII. S. 84—88.

[5278.] Brev, udstedt af syv Mænd fra Egholm, Agersöe og Omöe, hvorved de tilkjendegive, at de paa de forsamlede, tilstedeværende Sognefolks Vegne have kaldet og udvalgt Simon Nielssen, der i 8 Aar har været Capellan for Agersöe og Omöe, til Sognepræst for disse Öer, efter den forrige Sognepræst Hr. Christen Lauridtz's Död, og bede Ebbe Munck, Befalingsmand paa Andtvortskouff og Korsöer Slotte, og Peder Vinstrup, Superintendent i Sjællands Stift, om at stadfæste deres Valg. — Den 5. Söndagh effter Trinit. 1610. 8. Julii.

P. Friis Edvardsen, Underr. om Skielskiör. S. 516—517.

[5279.] Sverrigs Riges Raads Brev til Danmarks Riges Raad, hvori det klager over, at Kongen af Danmark flere Gange har ladet Hollænderne convoyere af sine Skibe til Riga. — *Stockholm*, then 12. Julij. (Svensk.) 12. Julii.

Kgl. Maj. vdi Danm. etc. Breff til Sverrigis Rigis Raad etc. 1610. fol. Hij.—Hiij.
Tydsk: Konigl. May. in Dennem. etc. Schreib. an die Schwed. Reichs Rähte etc. 1611. fol. Fiiij.

[5280.] Kong Christian IV. fremsætter for Danmarks Riges Raad, som er indkaldt til Kjöbenhavn den 25. Juli, sine Besværinger over Sverrig, navnlig med Hensyn til Handelen paa Riga og de lappiske Forhold, og begjærer Raadets Betænkning, hvorledes man kan befrie sig fra de Svenskes Overgreb. — *Hafnia*, 22. Julij. 22. Julii.

Christ. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 10—16.

[5281.] Jenns Juells og Christopffer Dirickhsenns Qvittering til Fru Elsebe Juul, sal. Hans Lindenovs til Örslöff for 30 Daler, der urigtig var fört Kongen til Udgift for Fetallie, leveret til Hertug Jacob Julius af Brunsvigs Skib, da det paa Reisen fra Sverrig laa under Bornholm. — 24. Juli. 24. Julii.

Udt. i J. R. Hüberts, Aktst. til Bornholms Hist. S. 577.

[5282.] Interims Fordrag, oprettet mellem de meklenborgske Hertuger, Brödrene Adolf Frederik og Hans Albrecht, om Delingen af den afdöde Hertug Carls Lande, og om Betalingsmaaden af de paa Arven hvilende Fordringer, hvoriblandt den paa Iwenach hvilende Pantesum til Enkedronningen af Danmark, af hvilken Hertugerne enes om at betale hver det Halve. — *Güstrow*, den 24sten Julii. (Tydsk.) 24. Julii.

G. G. Gerdes, Saml. Mecklenb. Urkund. S. 322—326.

[5283.] Rigsraadet erkjender, i Svar paa Kong Christian IV.s Skrivelse af 22. Jul., at Kongen har gyldig Aarsag til med Magt at beskjærme dem, som seile paa Riga, mod de Svenskes Vold, ligesom ogsaa i Lapland at sætte Magt mod Magt, og bevilger ham til de nödvendige Rustninger for dette Aar en almindelig Madskat. — 2. Aug. 2. Augusti.

Udt. i Christ. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 10.

[5284.] Kong Christian IV. beder Casper Marckdaner, Befalingsmand paa Coldinghusz Slot, at lade indkjöbe 100 "staldferdige" Öxen, og lade dem drive til Hadersleff, hvor Gert Rantzow, Raad og Statholder i Fyrstendömmerne Slesvig og Holsten, skulde lade dem modtage og udbetale de udlagte Penge. — *Kiöpenhaffn Slott*, then 13. Augusti. 13. Augusti.

Danske Magasin. 5. B. S. 159.

[5285.] Trolddomssag mod Ingeborg Harchis af Ribe, afgjort ved endelig Dom af Borgemestere og Raad i Ribe den 27. August 1610, hvorved hun dömtes til Baalet. 27. Augusti.

Udt. af Sagens Acter i D. Grönlund, Hist. Efterr. om de i Ribe Bye for Hexerie forfulgte Mnsker. S. 24—45.

1610. [5286.] Sognepræsten til Dronningborg (Graabrödre) Kirke i Randers JACOB JENSENS
3. Septbr. Gavebrev paa 100 Rdl., hvis Renter skulde anvendes til en Söndags Tolvprædiken i bemeldte Kirke at holde ved Magt. — *Randers*, den 3. Sept.

Hofman, Fundationer. T. II. S. 358—360.

6. Septbr. [5287.] Kong CHRISTIAN IV. og Hertug JOHAN ADOLF befale Adelen i Hertugdömmerne paa Grund af de for Tiden almindelige blandt dens Medlemmer herskende Uenigheder, under den i Flensborg atholdende Mönstring, ikke at tillade sig nogen Udfordring, Duel eller Haandgribelighed. — Den 6ten Monatstag Sept. (Tydsk.)

Samml. Schlesw.-Holst. gemeinsch. Verordn. S. 263—264.

20. Septbr. [5288.] Kong CHRISTIAN IV.s Bevilling til Magistraten i Wilster angaaende Oprettelsen af en Veierbod. — *Schlosse zu Hadersleben*, den 20. Septembris. (Tydsk.)

Corpus Constit. Regio-Holsat. 3. B. S. 441—442.

22. Septbr. [5289]. Hertug JOHAN ADOLFS Forordning for Staden Husum af samme Indhold som Forordningen af 13. Marts 1607 for Landskabet Eidersted, Art. 1. 3. 4. og 5. (Jvfr. Nr. 5142.) — *Gottorff*, den 22sten September. (Tydsk.)

Udt. i Corp. statut. Slesvicens. 2. B. S. 707.

23. Septbr. [5290.] Kong CHRISTIAN IV. tillader, at der aarlig maa holdes to Markeder i Rendsborg foruden det ene, som hidtil kun har været tilladt. — *Schlosse zu Hadersleben*, den 23ten Sept. (Tydsk.)

Corp. constit. Regio-Holsat. 3. B. S. 1001—1002.

26. Septbr. [5291.] Kong CHRISTIAN IV. underretter Cantsleren Christen Friis om Ankomsten af en af Kongen af Englands Secretærer, der havde det Hverv at indlede Underhandlinger mellem Danmark og Sverrig; han agter nu at gjöre Kongen af England bekjendt af Akterne med Sverrigs Anslag; hertil skal Cantsleren gjöre Præporatoria. — *Haderslehen*, den 26. Septembris.

Christ. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 16—17.

28. Septbr. [5292.] Kong CHRISTIAN IV. tilmelder Casper Marckdaner, Befalingsmand paa Koldinghuus, at han har tilladt Kronens Bönder i Wilstrup Bye "Örettgaarde och Thiende att sette" i Skibitt Aae mod en billig Afgift, dog ikkun uden for deres egen Grund. — *Haderslöffhus Slott*, thend 28. Septembris.

Danske Magazin. 5. B. S. 160.

3. Octbr. [5293.] Kong CHRISTIAN IV.s Skrivelse til Johan Adolf, Hertug til Slesvig og Holsten, hvori han gaaer i Forbön for Dr. Paul von Eitzen (den Yngre), der havde indladt sig i Forstaaelse med et letfærdigt Fruentimmer. — *Schlosz zu Haderssleben*, den 3ten Octobris. (Tydsk.)

J. F. Noodt, Beyträge. 2. B. S. 485—488.

17. Octbr. [5294.] PEDER HEGELUND, Superintendent i Ribe, tilstaaer, at Præsterne M. Mads Pors og Hr. Jacob Buch edelig havde bekræftet, at Troldqvinden Ingeborg Harchis, efterat hun den 27. August havde faaet sin endelige Dom, for dem havde erklæret, at hun paa Pinebænken "af Pinagtighed" havde löiet sin Datter Bedild Harchisdatter Trolddom paa. — *Ribe*, Onsdagen d. 17. October.

D. Grönlund, Efterr. om de i Ribe Bye for Hexerie forfulgte Mennesker. S. 45—47.

[5295.] JOHAN FREDERIK, Erke- og Biskop til Bremen og Lübeck, Arving til Norge, Hertug i Slesvig, Holsten etc., hans Forordning for Fogderne i Würsten at rette sig i Arverettssager efter Rigsconstitutionerne. — *Vöhrde*, den 25. Oct. (Tydsk.) 1610. 25. Octbr.

J. P. Cassel, Bremensia. 2. B. S. 721—724.

[5296.] Kong CHRISTIAN IV.s Skrivelse til Hertug Johan Adolf af Slesvig og Holsten, hvori han paany beder ham at hæve Beslaget, som var lagt paa Dr. Paul von Eitzenns Gods og Penge. — *Schlosse zu Copenhagen*, den 26sten Octobris. (Tydsk.) 26. Octbr.

J. F. Noodt, Beyträge. 2. B. S. 488—490.

[5297.] Dr. CONRADI ASLACHI, professoris Hafniensis literæ, ad M. Nicolaum Michaëlium Alburgium datæ, de editione commentarii eius in Apocalypsin, quod a theologis iam dudum approbatum esse scribit. — *Hafniæ*, 27. Octobr. 27. Octbr.

E. Pontoppidan, Ann. eccl. Daniæ. 3. Th. S. 604.

[5298.] Kong CHRISTIAN IV.s Brev til Sverrigs Riges Raad angaaende Convoieringen af Handelsskibe til Riga, om de Svenskes Anmasselse i Nordlandene og den af Kongen af Sverrig antagne nye Titel, samt forskjellige andre Klagepunkter. — *Kiöbenhaffn Slot*, vdi Octobri Maanid. Octobri.

Kgl. Maj. vdi Danm. etc. Breff til Suerrigis Rigis Raad etc. 1610. fol. Aij—Ciij. *Tydsk:* Konigl. May. in Dennem. etc. Schreib. an die Schwed. Reichs Rähte etc. 1611. fol. Aij—Cij. Londorpius suppl. et contin. (Udg. 1665.) T. 1. S. 633—640. (uden Dat.)

[5299.] Fragment af MOGENS BERTELSENS Skrivelse til Jacob Ulfeldt til Ulfeldtsholm, Hövidsmand paa Nyborg, Danmarks Riges Raad og Cantsler, om Herlufsholms Skole. — *Herlufsholm*, 1ste November. 1. Novbr.

Nye Danske Magasin. 2. B. S. 160.

[5300.] Ansögning fra INDBYGGERNE I NÖRREDELEN AF DITMARSKEN til Hertug Johan Adolf om Befrielse for nye Skattepaalæg og Tiende af Bier. — Udateret. (Tydsk.) ante 26. Nov.

N. Falck, Samml. z. näh. Kunde des Vaterl. 2. B. S. 34—39.

[5301.] Hertug JOHAN ADOLFS Resolution, at Betalinger (i Nörreditmarsken) skulle skee efter Mönternes indre Værd, og at Indbyggerne skulle forskaanes for at give Tiende af Bier m. m. — *Gottorff*, den 26. November. (Tydsk.) 26. Novbr.

N. Falck, Samml. z. näh. Kunde des Vaterl. 2. B. S. 39—42. A. L. J. Michelsen, Ditmars. Urkundenb. S. 393—395.

[5302.] JOANNES CASELIUS ad Frid. Hulderícum, ducem Brunsvicensem et Luneburgensem, scribit inter alia de nomine eius, quod partim ei datum erat ex avo materno, Frederico II. rege Daniæ. — *Helmæstad. ex acad. Julia*, VIII. Id. Decemb. 6. Decbr.

J. Caselii epist. Cent. I. p. 524—530.

[5303.] Fuldmagt af OLLUFF JESPERSEN, Præst i Haarsløff og Ting-Jelling for Peder Nielsen, Degn sammesteds, til paa hans og egne Vegne at tiltale Sognemændene i Ting-Jelling til at give dem "Korsöebör", som de til dette Aar have givet deres Formænd og dem. — *Harslöff*, den 6. Decemb. 6. Decbr.

P. Friis Edvarsen, Underr. om Schielschiör. S. 529.

[5304.] Kong CARL IX. af Sverrigs Brev til Kong Christian IV., hvori han beklager sig over, at denne ved at uddele i Sverrig sine aabne trykte Patenter (af Octbr. Maaned) er traadt den svenske Konges Höihed for nær, hvorhos han gjentager sine Klager over Brud 11. Decbr.

1610. af det Stetinske Fredsfordrag, ved Convoyeringen af Hollandske Skibe til Riga, og Fjendtlig-
11. Decbr. hederne mod de Svenske i Nordlandene. — *Örebro*, den 11. Decembr. (Svensk.)

Breffue, som imellem K. M. vdi Danm. oc K. M. vdi Sverig ere udgangne etc. Kbh. 1611. fol. Aij—Aiij.

11. Decbr. [5305.] Kong CARL IX. af Sverrigs Brev til Danmarks Riges Raad, hvori han beklager sig over ikke at have modtaget Svar paa sin Skrivelse af 25. Aug., samt over de af den danske Konge i Sverrig udbredte trykte Patenter; han foreslaaer et Møde af sex af hvert af Rigernes Raad til Afgjörelse af Tvistighederne, samt Udnævnelse af en Opmand. — *Örebro*, den 11. Decembris. (Svensk.)

Breffue, som imellem K. M. vdi Danm. oc K. M. vdi Suerig ere udgangne etc. Kbh. 1611. fol. Aiij—Aiiij.

15. Decbr. [5306.] Brev til ESKE BILDE, at han skal lade Borgemester og Raad i Mariager erholde af Klosterets Skove Vindfælder og fornödne Træer til Skibsbroen ved Byen, som er bröstholden. — *Hafniæ*, d. 15. Decemb.

Udt. i Danske Magazin. 6. B. S. 206.

20. Decbr. [5307.] FLAKEBJERG HERREDSTINGS Dom, hvorved de Ting-Jellinge-Mænd tilkjendes at give deres Sognepræst Olluff Jesperson i Harslöff, og Degn Peder Niisen "Korsebör-Mad", som de af Arilds Tid have pleiet at give. — Torsdagen d. 20. Decembr.

P. Friis Edvarsen, Underr. om Schielschiör. S. 528—530. Kirkehist. Saml. 1. B. S. 514—516.

23. Decbr. [5308.] Kong CHRISTIAN IV.s Brev til Kong Carl IX. af Sverrig, hvori han som Svar paa dennes Brev af 11. Decbr. ikkun henviser til sit trykte Patent af October Maaned. — *Kiöbenhaffn Slott*, den 23. Decembris.

Breffue, som imellem K. M. vdi Danm. og K. M. vdi Suerig ere udgangne. 1611. fol. Aiiij—Bj.

c. 1610.

[5309.] Kong CHRISTIAN IV.s Befaling til Jens Mogensen og Jens Bielck, Kongens Secretairer, at begive sig til Skanderborg Slot, for at aabne en derværende forseglet Kiste med Breve, der formenes at angaae det til Slottet liggende Gods, og extrahere og registrere disse Breve, for at Embedsmanden paa Slottet (Peder Munk) kan beholde dem i sin Forvaring og bruge dem ved forefaldende Leilighed. — (Uden Sted og Datum.) (Dansk.)

P. Friis Edvarsen, Underr. om Schielschiör. S. 391. cfr. S. 27.

[5310.] Dronning ANNAS Skrivelse til Sir George Villier, hvori hun blandt andet meddeler, at hun har modtaget en Foræring af Kongen af Danmark. — Udateret. (Engelsk.)

H. Ellis, Original letters illustrative of English Hist. (1. Series). Vol. 3. (2. Edit.) p. 100—101.

1611.

1611.

[5311.] Gjentagen Ansögning fra Indbyggerne i Nörredelen af Ditmarsken til Hertug Johan Adolf om Befrielse for den dem paalagte formeentlige Skatteforhöielse. — Udateret. (Tydsk.) ante 2. Jan.

N. Falck, Samml. z. näh. Kunde des Vaterl. 2. B. S. 42—45.

[5312.] Hertug Johan Adolfs Svar paa den gjentagne Ansögning fra Indbyggerne i Nörre-Ditmarsken om Befrielse for formeentlige Skatteforhöielser, at det skal forblive ved den fyrstelige Resolution af 26. Novbr. 1610. — *Gottorff*, den 2ten Januarii. (Tydsk.) 2. Januar.

N. Falck, Samml. z. näh. Kunde des Vaterl. 2. B. S. 45—46.

[5313.] M. Sören Anderson Vedel tilskriver sin Moder, at han paa Grund af den piinlige Stilling, hvori han har befundet sig, har taget sin Afsked som Rektor i Sorö, og erholdt et kongeligt Stipendium af 100 Rdlr. aarlig i fem Aar til en ny Udenlandsreise; han lover at sörge for sine unge Brödre og Slægtninge. — *Aff den kongelige Scholegaard paa Soerö*, den 13. Januarij. 13. Januar.

Udt. i C. F. Wegener, om A. S. Vedel. 1. Udg. S. 216—217. 2. Udg. S. 243—244.

[5314.] Kong Carl IX. af Sverrigs Brev til Kong Christian IV., hvori han opfordrer denne til ikke at understötte Kongen af Polen og navnligen ikke de Curlænder og Rigiske, overeensstemmende med det Stettinske Fredsfordrag. — *Örebro*, den 14. Januarij. (Svensk.) 14. Januar.

Breffue, som imellem K. M. vdi Danm. oc K. M. vdi Suerig ere udgangne. 1611. fol. Bj—Bij.

[5315.] Kong Carl IX. af Sverrig opfordrer Danmarks Riges Raad til at bevirke hos Kongen af Danmark, at denne overeensstemmende med det Stettinske Fredsfordrag ikke understötter Sverrigs Fjender Polakker og Littauer, og særdeles de Curlænder og Rigiske. — *Örebro*, den 14. Januarii. (Svensk.) 14. Januar.

Breffue, som imellem K. M. vdi Danm. oc K. M. vdi Suerig ere udgangne. 1611. fol. Bij.

[5316.] Sverrigs Riges Raad beder Danmarks Riges Raad at tilhjelpe, at Kongen af Danmark ikke understötter de Curiske eller Rigiske eller andre Sverrigs Fjender, samt at bevirke at et Grændsemöde til Afgjörelse af Tvistighederne mellem Danmark og Sverrig kan blive berammet. — *Örebro*, den 14. Januarij. (Svensk.) 14. Januar.

Breffue, som imellem K. M. vdi Danm. oc K. M. vdi Suerig ere udgangne. 1611. fol. Biij.

[5317.] Kong Christian IV. overdrager ved Mageskifte til Thage Thott til Eriksholm blandt andet Gods Herligheden af en jordegen Gaard i Ingelstorp i Torlösa Sogn i Onsjö Herred, en Gaard i Öslöfs Bye i Bosarps Sogn m. m. — *Haffniæ*, den 28. Januuari. (Svensk Overs.) 28. Januar.

Brudst. i L. B. Falkman, Upplysningar etc. 2. D. S. 94—95.

[5318.] Kong Christian IV. meddeler Danmarks Riges Raad, der skal samles i Kjöbenhavn 1. Febr., at han ikke længere er tilsinds at taale den svenske Konges Fornærmelser, men agter til Sommer at paaföre ham en aabenbar Krig, hvortil han begjærer Raadets Samtykke og Bistand, hvorhos han tilföier, at han, hvis dette Samtykke nægtes, dog agter som en Hertug af Slesvig og Holsten samme Feide at begynde. — *Kiöbenhaffuen Slott*, den 30. Januarij. 30. Januar.

Christ. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 18—22.

1611. 3. Febr. [5319.] Danmarks Riges Raads Brev til Sverrigs Riges Raad, hvori det til Svar paa dettes Skrivelse af 14. Januar kort henviser til de udgangne trykte Patenter, hvoraf des danske Konges Villie og Mening kan erfares. — *Kiöbenhaffn*, den 3. Februarij.

Breffue, som imellem K. M. vdi Danm. oc K. M. vdi Suerig ere udgangne. 1611. fol. Biij.

9. Febr. [5320.] Rigsraadet giver, skjöndt ikke uden stor Betænkelighed, sit Samtykke til Kong Christian IV.s under 30. Jan. meddeelte Forslag at begynde aabenbar Krig med Sverrig, hvorhos det opfordrer ham til at vedligeholde god Forstaaelse med England, Holland og Hansestæderne; endelig anker det over den Strænghed, hvormed en Deel Lehnsmænd og Fogder fare frem i Norge. — 9. Febr.

Udt. i Christ. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 22.

10. Febr. [5321.] Kong Christian IV. tilkjendegiver Rigsraadet sin Tilfredshed med dets Beslutning, meddeelt 9. Febr., at samtykke i Krigen med Sverrig, og lover at holde god Forstaaelse med England, Holland og Söstæderne, idet han tilföier, at den Uenighed, som var opstaaet med Lybek, saa godt som var bilagt; Befalingsmændenes Forhold i Norge lover han at lade undersöge. — *Köbenhaffuen*, den 10. Februarij.

Christ. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 22—24.

13. Febr. [5322.] Kong Christian IV. befaler Borgemestere og Raad i Aarhus at udtage til Orlogsskibenes Behov alle de Trompetere, Pibere og Trommeslagere, som findes i deres Bye og sende dem til Kjöbenhavn inden 2. Marts. — *Kiöbenhaffn Slott*, denn 13. Februarij.

J. R. Hüberts, Aktst. vedk. Aarhus. II. S. 19—20.

15. Febr. [5323.] Kong Carl IX. af Sverrigs Skrivelse til Kong Christian IV., hvori han æsker dennes Erklæring, om han agter at blive ved det Stettinske Fredsfordrag, da han selv (Carl IX.) ingenlunde er tilsinds at fratræde det. — *Örebro*, den 15. Februarij. (Svensk.)

Breffue, som imellem K. M. vdi Danm. oc K. M. vdi Suerig ere udgangne. 1611. fol. Biij—Cj.

15. Febr. [5324.] Kong Carl IX. af Sverrigs Brev til Danmarks Riges Raad, hvori han begjærer dets Erklæring, om det agter at blive ved det Stettinske Fredsfordrag. — *Örebro*, den 15. Februarij. (Svensk.)

Breffue, som imellem K. M. vdi Danm. oc K. M. vdi Suerig ere udgangne. 1611. fol. Cj.

16. Febr. [5325.] Kong Christian IV.s Rescript til Statholder Gerhard Rantzow, Amtmand i Haderszleben, hvori han paalægger ham at begive sig til Hertug Johan Adolf i Gottorp, for at faae en Deel nye Forandringer, som vare blevne Dom-Capitlet i Schleswig paatvungne, ophævede, og ligeledes for at faae Beslaget, som var lagt paa Dr. Paul von Eitzens Gods og Penge, hævet. — *Schlosz zu Copenhagen*, den 16. Februarii. (Tydsk.)

J. F. Noodt, Beyträge. 2. B. S. 490—493.

18. Febr. [5326.] Kong Christian IV. kalder Statholder Gertt Rantzow, Raad og Amtmand i Hadersleben, til Kjöbenhavn og overdrager Statholder-Embedet midlertidig til Balzer von Alefeldt. — *Copenhagen*, den 18. Februarii. (Tydsk.)

J. F. Noodt, Beyträge. 2. B. S. 153—154.

2. Martii. [5327.] Kong Carl IX. befaler Jesper Matzson at holde alle Trepper i Vestergothland i Beredskab, da Kongen af Danmark skal have ladet sætte noget Krigsfolk over Sundet. — *Örebro*, den 2. Martii. (Svensk.)

P. Wieselgren, De la Gard. Archiv. 4. D. S. 102.

[5328.] Kong CHRISTIAN IV. befaler Lehnsmanden Hans Lindenow til Gaunö at lade Varderne paa Bornholm istandsætte, og at sörge for nödvendigt Vagthold. — 3. Marts. 1611. 3. Martii.

Udt. i J. R. Hüberts, Aktst. til Bornholms Hist. S. 577.

[5329.] Kong CHRISTIAN IV.s Skrivelse til Kong Carl IX. i Sverrig, hvori han erklærer, som Svar paa dennes Brev af 15. Febr., at hvis det Stettinske Fredsfordrag ophæves, da foraarsages dette ved Kongen af Sverrig selv, ved hans onde Naboskab, ved den nye Titel, ved de Gothenborg givne Privilegier i Norge, ved "den Turbation og Plynderie i Östersöen" o. a. m., hvilket krænker den danske Konges Regalier og Höihed. — *Kiöbenhaffn Slot*, den 7. dag Martij. 7. Martii.

Breffue, som imellem K. M. vdi Danm. oc K. M. vdi Suerig ere udgangne. 1611. fol. Cj—Cij.

[5330.] GEORGIUS MICHAELIS LINGELSHEMIUS ad Jacobum Bongarsium inter alia scribit, "Danum" conciliarios Jutterbokam misisse, qui Brandenburgico adessent. — *Heidelberga*, 13. Mart. 13. Martii.

J. Bongarsi & G. M. Lingelshemi epist. p. 300—301.

[5331.] THRONDHJEMS INDVAANERES Ansögning til Kong Christian IV., at deres Lehnsmand Steen Bilde maa forblive i Byen i denne Feidetid, og at Borgerne maae fritages for at drage til Jæmteland; men derimod at 2 Capitainer og nogle Soldater maae sendes op til at öve Folkene, og at nogle Steenstykker og Jernstykker maatte blive opsendte. — *Thrundhjemb*, denn 28de Martij. 28. Martii.

Saml. til d. norske Folks Spr. og Hist. 3. B. S. 227—231.

[5332.] Kong CHRISTIAN IV.s Skibs-Artikler, hvorefter Mogens Ulfeld til Selsö, Hövedsmand paa Skibet Gedeon og Rigets Admiral for den ham nu medgivne Flaade i Östersöen, samt hans Folk skulle have at rette sig. (61 Art.) — *Kiöbenhavn Slot*, den 3. Aprilis. 3. Aprilis.

Danske Magasin. 1. B. S. 212—217.

[5333.] Kong CHRISTIAN IV.s Feidebrev eller Krigserklæring til Kong Carl IX. af Sverrig. — *Kiöbenhafn Slot*, den 4de Dag Aprilis. 4. Aprilis.

L. Holberg, Danm. Hist. T. II. S. 626—628. G. L. Baden, Danm. Hist. 3. D. S. 565—566. — Flere Gange udg. særskilt paa *Tydsk*, f. Ex. Des Kgl. May. z. Dennem. etc. Absags Brieff. 1611. 1644 (med Dat. 14. og 24. Apr.); ligeledes i Londorpius suppl. et contin. T. 1. S. 633. (uden Dat.)

[5334.] Kong CHRISTIAN IV.s Mageskiftebrev til Jockum Bylow, hvorved denne, for endeel Gods i Kyrkoköpinge Sogn o. a. St., erholder endeel Fæstegods samt Herligheden af nogle jordegne Böndergaarde i Sandby og Hagerstad o. a. St., hvorhos Kongen forbeholder sig Strandretten paa Sandhammarn udenfor de nævnte Byer. — *Köpenhamn*, den 9. April. (Svensk Overs.) 9. Aprilis.

Brudst. i L. B. Falkman, Upplysningar etc. 2. D. S. 95—97.

[5335.] Kong CHRISTIAN IV.s Artikler for det danske Krigsfolk til Fods eller Landsknegtene. — *Hafniæ*, 10. Aprilis. 10. Aprilis.

Nye Danske Magazin. 3. B. S. 161—176. Paa *Tydsk:* Articulsbrieff, worauff Vns v. G. G. Christ. IV. etc. das Kriegsvolck zu Fuss schweren vnd geloben sollen. Copenh. 1612. (Der skal ogsaa findes Exemplarer med Dat. 25. Jan. og 4. April, see N. D. M. 3. B. S. 161.)

1611. [5336.] Kong CHRISTIAN IV.s Krigsordning eller Rytter-Ret, samt Ridder-Ret.
10. Aprilis. — *Kiöbenhavns Slot*, den 10. April.

Nye Danske Magasin. 3. B. S. 176—197. Paa *Tydsk:* Christ. IV. Feldt- und Kriegs-Ordnung oder Reutter-Recht etc. Cphag. 1612. (Den danske Udgave er udateret, hvorimod den tydske har nævnte Datum.)

10. Aprilis. [5337.] Kong CHRISTIAN IV. befaler, med Rigsraadets Samtykke, Borgemestere, Raad og menige Borgere i Aarhus aarligen at komme ham til Hjelp med 1000 Rigsdaler, saalænge Krigen med Kong Carl IX. af Sverrig staaer paa. — *Kiöbenhaffn slott*, den 10. Aprilis.

J. R. Hübertz, Aktst. vedk. Aarhus. II. S. 20—21.

12. Aprilis. [5338.] Hertug JOHAN ADOLF til Slesvig, Holsten etc. tilmelder Magistrat og Borgerskab i Husum til Svar paa nogle af dem indgivne Gravamina (i Anledning af den befrygtede Calvinisme), at han ikke erindrer, at Husum i saa Henseende har været besværet, og derfor anseer deres Gravamen for unödvendig. — *Gottorff*, den 12. April. (Tydsk.)

J. M. Krafft, zweyfaches Jubel-Gedächtnis. S. 597.

13. Aprilis. [5339.] M. SEVERINUS ANDREÆ Ripensis, (hucusque rector scholæ Soranæ), rectori et professoribus universitatis Hafniensis obligationem dat pro stipendio regio sibi concesso. — *Hafniæ*, Idibus April.

Brudst. i C. F. Wegener, om A. S. Vedel. 2. Udg. S. 244.

17. Aprilis. [5340.] Kong CHRISTIAN IV. befaler Corfits Rud til Fuglsang med sit Compagnie at begive sig til Broby i Giönge Herred, og at paasee at der holdes tilbörlig Vagt paa Grændsen af Bönderne (til hvem samme Dag Kongens Brev desangaaende ogsaa afgik). — *Sölvitzborg*, 17de April.

Udt. i Vedel Simonsen, Efterr. om de danske Ruder. 2. H. S. 185.

10. Maji. [5341.] Lehnsmanden HANS LINDENOV tilskriver Cantsleren Cristen Friis angaaende Sendelse af Munition etc. til Hammershuus, der er meget slet forsynet. — 10. Mai.

Udt. i J. R. Hübertz, Aktst. til Bornholms Hist. S. 578.

17. Maji. [5342.] Kong CHRISTIAN IV. befaler Borgemestere og Raad i Aarhus at tilholde Borgerne i Byen at gjöre Tilförsel med Proviant til Wardbierg, Bahus eller hvor Stehen Malttessenn, Rigets Marsk og Befalingsmand i Westervig Kloster, med sin Leir sig forholder. (Undertegnet af Regjeringsraaderne Christian Friiss og Sten Brahe.). — *Kiöbenhaffn Slodt*, thendt 17. Maij.

J. R. Hübertz, Aktst. vedk. Aarhus. II. S. 21—22.

ante 18. Maji. [5343.] Hertug JOHAN ADOLFS Begjering til Indvaanerne i Nörre-Ditmarsken om i 2 Aar at yde ham den 100de Penning af deres Landeiendomme, Gods, Huse og Penge, hvoraf de havde nogen Nytte eller Indtægt. — *Gottorff*, den .... (Tydsk.)

N. Falck, Samml. z. näh. Kunde des Vaterl. 2. B. S. 46—50.

ante 18. Maji. [5344.] INDBYGGERNE AF NÖRRE-DITMARSKEN indvillige i Hertug Johan Adolfs Begjering om 2 Gange at yde ham den 100de Penning af deres Formue. (Tydsk.)

N. Falck, Samml. z. näh. Kunde des Vaterl. 2. B. S. 51—52.

18. Maji. [5345.] Hertug JOHAN ADOLFS Forordning for Nörreditmarsken angaaende Beregningen af den ham for 2 Gange tilstaaede 100de Penning. — *Schlosz Gottorff*, den 18ten May. (Tydsk.)

N. Falck, Samml. z. näh. Kunde des Vaterl. 2. B. S. 56—57.

[5346.] Kong CARL IX. opfordrer Calmarboerne til at vedblive med at forsvare sig tappert mod de Danske, og lover, at de om faa Dage skulde faae Tidende fra ham. — *Jönköping*, den 19. Maji. (Svensk.) 1611. 19. Maji.

Den Svenska Fatburen. 1. Öpning. S. 8.

[5347.] Hertug JOHAN ADOLFS endelige Resolution paa Nörreditmarkens Indbyggeres Ansögning og Besværinger angaaende Beregningen af den 100de Penning, om Tolden i Husum, om Straffen for Ægteskabsbrud m. m. — *Schlosz Gottorff*, den 29ten May. (Tydsk.) 29. Maji.

N. Falck, Samml. z. näh. Kunde des Vaterl. 2. B. S. 58—60.

[5348.] Overeenskomst mellem Stæderne DORDRECHT og AMSTELREDAM angaaende Paketfarten mellem disse Stæder. (I den vedföiede Fragttarif er opfört Denemarcksche ofte Maet-delen", samt "Deensche Huyden".) — Den 1. Junij. (Hollandsk.) 1. Junii.

Hand-Vesten, Privilegien etc. der Stad Amstelredam. S. 710—712.

[5349.] Hertug JOHAN ADOLFS Forordning for Nörredelen af Ditmarsken om Indförelse af Fælledsskab mellem Ægtefolk og Contracters Offentlighed. — *Schlosze Gottorff*, den 3. Juny. (Tydsk.) 3. Junii.

A. L. J. Michelsen, Ditmars. Urkundenb. S. 395—396.

[5350.] Hertug JOHAN ADOLFS Confirmation paa Landskabet Eidersteds Privilegier og Afhjelpning af dets Gravamina. — *Schlosse Gottorff*, den 4ten Junii. (Tydsk.) 4. Junii.

Corpus Statutor. Slesvicens. 1. B. S. 234—236.

[5351.] Forordning for Crempe og Wilster Marsk, udstedt af DE KONGELIGE RAADER VED OVERAMTSRETTEN, paa Kongens nærmere Ratification, angaaende Appellationer og "de 12 sikkre Holsteneres" Edfæstelse. — *Itzehoe*, den 6. des Monats Junii. 6. Junii.

Corp. constit. Regio-Holsat. 2. B. S. 61—63.

[5352.] HANS LINDENOV, Befalingsmand paa Bornholm, tilskriver Cantsleren om Forsendelsen af den til Paaske leverede Madskat til Kjöbenhavn, da Fetallien ligger og fordærves af Ukræ og andet. — *Hammershus*, 10. Juni. 10. Junii.

Udt. i J. R. Hüberts, Aktst. til Bornholms Hist. S. 579.

[5353.] BORGEMESTER OG RAAD, SAA OG DE 24 MÆND I RIBE, bevilge og samtykke, efter Forlangende af Niels Kraeg til Aggerskroeg, Befalingsmand paa Riberhus i Albert Skeels Fraværelse, at der skal holdes Vagt af Borgerne om Natten med 12 Mand og om Dagen med 2 Mand ved hver af Byens Porte. — *Riber Raadhusz*, then 25. Junii. 25. Junii.

P. Adler, Efterr. ang. Ribe. 9. Saml. 1844. S. 69—70.

[5354.] Arvedelings-Reces, oprettet mellem Brödrene ADOLF FREDERIK og HANS ALBRECHT af Meklenborg, efter de afdöde Hertuger Johann og Carl. (§ 47 angaaer Kongen af Danmarks og § 69 Enkedronningen af Danmarks Fordringer). — *Fahrenholtz*, den 9ten Julii. (Tydsk.) 9. Julii.

G. G. Gerdes, Saml. Meklenb. Uhrkund. 4. Saml. S. 327—346.

[5355.] Fordrag, oprettet mellem Brödrene ADOLF FREDERIK og HANS ALBRECHT, Hertuger af Meklenborg, angaaende Betalingen af afgangne Hertug Carls efterladte Gjeld (der specificeres nöie Enkedronningen af Danmarks Tilgodehavende). — *Vahrenholz*, den 9. Julii. (Tydsk.) 9. Julii.

G. G. Gerdes, Saml. Meklenb. Uhrkund. 7. Saml. S. 642—647.

[5356.] GEORGIUS MICHAELIS LINGELSHEMIUS ad Jacobum Bongarsium inter alia scribit, sibi Colonia nunciari, Danum victorem Colmariam occupasse et Elseburgum obsidere; 25. Julii.

1611. contra autem Landgravium asseverasse, Danum 18 millia perdidisse. — *Heidelberga*, 25. Jul.
25. Julii. Jacobo sacro die.

J. Bongarsi & G. M. Lingelshemi epist. p. 318—319.

29. Julii. [5357.] GEORGIUS MICHAELIS LINGELSHEMIUS ad Jacobum Bongarsium inter alia scribit, rumorem de clade Dano illata recentioribus nunciis confirmari. — *Heidelberga*, 29. Jul.

J. Bongarsi & G. M. Lingelshemi epist. p. 320—321.

1. Augusti. [5358.] Extract af nye Tidender, som SÖREN JEPSEN, Jep Simmensens Sön i Ribe, tilskrev Hans Friis angaaende Calmar Byes Brand og andre Begivenheder i Krigen. — Den 1. Aug.

Nye Danske Magasin. 2. B. S. 26—27.

12. Augusti. [5359.] Kong CARL IX.s Skrivelse til Kong Christian IV., hvorved han udfordrer denne til Enekamp. — *Vor Leir Riszbye*, den 12te August.

L. Holberg, Danm. Hist. T. II. S. 634—635. R. Nyerup, Karakteristik af Chr. IV. S. 24—25. G. L. Baden, Danm. Hist. 3. D. S. 574—575. *Tydsk*, i Missive oder warhafftiger Sendebrieff König Carlls etc. 1611. fol. Aij. (med Dat. 24. August.) Londorpius suppl. et contin. (Udg. 1665.) T. I. S. 640. (Uden Dat.)

14. Augusti. [5360.] Kong CHRISTIAN IV.s Svar paa Kong Carl IX.s Udfordrings-Skrivelse af 12. Aug. — *Vort Slot Calmar*, den 14de August.

L. Holberg, Danm. Hist. T. II. S. 635—636. R. Nyerup, Karakteristik af Chr. IV. S. 25—26. G. L. Baden, Danm. Hist. 3 D. S. 575—577. *Tydsk*, i Missive oder warhafftiger Sendebrieff König Carlls etc. 1611. fol. Aiij—Aiiij. (med Dat. 26. Aug.) Londorpius suppl. et contin. (Udg. 1665.) T. I. S. 641. (Uden Dat.)

17. Augusti. [5361.] Literæ M. PAULI MARTINI OSTRUPII, episcopi Lundensis, ad M. Ægidium Laurentzium, affinem suum, datæ, de arce Calmariensi 3 mensium obsidione a Christiano IV. perdomita, et de Christianopoli a Gustavo, Caroli Sueciæ regis filio, ad cineres redacta. — *Haffnia*, 17. Aug.

Nye Danske Magasin. 2. B. S. 24—26.

20. Augusti. [5362.] RASMUS JÖRGENSENS Gavebrev paa 200 Rdl., hvis Rente skulde anvendes til Skoe og Klæder for fattige Skolebörn i Rödby Skole. — *Aalholms Slott*, den 20. August.

Hofman, Fundat. T. IX. Append. til Fyens og Loll. St. S. 15—16.

21. Augusti. [5363.] Ansögning fra LAUGMAND, BORGEMESTER OG RAAD I THRONDHJEM, hvorved de fornye den under 28. Marts s. A. indgivne Ansögning, om at Steen Bille maatte fritages fra Reisen til Jæmpteland m. m. — *Thrundhiemb*, denn 21. Augustj.

Saml. til det norske Folks Spr. og Hist. 3. B. S. 231—233.

26. Augusti. [5364.] N. SCHMIDT beretter til Hr. Simon Rudnichi, Ermlandsk Biskop, angaaende Fæstningen Calmars Overgivelse. — *Dantzig*, den 26. Aug. (Tydsk.)

A. D. Swebilius (præs. J. Vallerio), diss. de Calmaria. p. 50—51.

28. Augusti. [5365.] Hertug JOHAN ADOLFS Forordning om Indkrævningen af den bevilgede "Landbede" af den 100de Penning. — *Schlosz Gottorff*, den 28ten August. (Tydsk.)

N. Falck, Samml. z. näh. Kunde des Vaterl. 2. B. S. 53—56.

3. Septbr. [5366.] Brev fra HENRIK LANGE, Secretair i Cancelliet, til hans Söster Jomfru Anna om Christian IV.s Indtagelse af Calmar Bye og Slot, og andre Krigsbegivenheder. — *Kiöbenh.*, den 3. Septbr.

Nye Danske Magasin. 2 B. S. 33—34.

[5367.] Attest, udstedt af 13 INDBYGGERE I JÆMPTELAND, at Lehnsmanden Steen Bille havde sendt 2000 "Knegter" til Jæmpteland med Vaaben og övrige Fornödenheder, og at han alene ved Sygdom var bleven forhindret fra at fölge selv med Expeditionen. — *Trundhiemb*, denndt 8. Septemb. 1611. 8. Septbr.

Saml. til d. norske Folks Spr. og Hist. 3. B. S. 235—236.

[5368.] Kong CHRISTIAN IV. befaler Borgemestere og Raad i Aarhus at tilholde Borgerne i Byen at gjöre Tilförsel til Bahus Slot med Proviant samt Skoe, Strömper, Hesteskoe og Söm. (Undertegnet af Regjeringsraaden Christian Friis.) — *Kiöbenhaffn*, thennd 9. Septembris. 9. Septbr.

J. R. Hüberts, Aktst. vedk. Aarhus. II. S. 22—23.

[5369.] Kong CHRISTIAN IV. underretter Andresz Synckler om, at han har læst de Breve, som Stuuerdt har skrevet til Kongen af England og til ham (A. Sinclair), og formener at Kong Carl af Sverrig har bragt ham til at skrive dem; omtaler, at den svenske Konge har viist sig for Löbegravene udenfor Kalmar Slot. — *Christianopel*, den 16. Septembris. 16. Septbr.

Christ. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 24—25.

[5370.] Brev fra KNUD BRAHE til Fru Margrete Lange, hvori han beretter hende, hvorledes Ulrich Sandberg og han havde med 200 Mand slaget Statholderen paa Elsborg med 600 Mand, taget ham tilfange og ført ham til Warbierg. — *Nyebye ved Warbierg*, den 23. Sept. 23. Septbr.

Nye Danske Magasin. 2. B. S. 30—32.

[5371.] Kong CHRISTIAN IV.s Befaling til Hans Lindenov, Lehnsmand paa Hammershuus, at skaffe 1000 Tdr. Havre af Kirkens Indtægt eller hvor han kan erholde det tilkjöbs, og at sende dem til Calmar. — 29. Septbr. 29. Septbr.

Udt. i J. R. Hüberts, Aktst. til Bornholms Hist. S. 579.

[5372.] Kong CHRISTIAN IV. beder Borgemestere og Raad i Aarhus at lade Borgerne dersteds standse med Proviant-Tilförselen til Bahus Slot; det alt afsendte vil blive modtaget af Embedsmanden paa Slottet Steenn Madtzen og af Borgemester og Raad i Marstranndt. — *Kiöbenhaffn Slott*, thendt 6. Octobris. 6. Octbr.

J. R. Hüberts, Aktst. vedk. Aarhus. II. S. 23—24.

[5373.] Anordning "de mandato superiorum et senatus academici" om DOCTOR- og MAGISTER-GILDER, og Besparelser ved Samme. — Den 6. Octobris. 6. Octbr.

J. Baden, Universit. Journ. 5. Aarg. S. 45—47. (med Aaret 1610, men uden Angivelse af Dag.) R. Nyerup, Kbhvns. Univers. Ann. S. 65—69.

[5374.] Hertug GUSTAV ADOLF tilskriver sin Fader Kong Carl IX. om Blokaden af Borkholm, som han haaber at udrive "af Jutens våld"; han mener ogsaa at kunne hindre Fjenden fra Landgang. — *Lägret för Borkholm*, d. 6. Oct. (Svensk.) 6. Octbr.

C. C. Gjörwell, Svenska Magas. 1766. S. 736—737.

[5375.] Fru MARGRETE LANGE tilsender Fru Berte, Albert Skeels, paa Riberhuus, Copie af et Brev fra Knud Brahe, hendes Husbond, angaaende hans Foretagender i den svenske Krig. (Jvfr. Nr. 5370.) — *Engelstholm*, den 12. Octbr. 12. Octbr.

Nye Danske Magasin. 2. B. S. 30.

1611. 13. Octbr. [5376.] Kong CHRISTIAN IV.s Brev til Adelen og menige Almue paa Bornholm, at lade sig finde villige til Landets Forsvar og at være Lehnsmanden Hans Lindenov hörige og lydige. — 13. Octbr.

Udt. i J. R. Hüberts, Aktst. til Bornholms Hist. S. 579.

20. Octbr. [5377.] Kong CHRISTIAN IV. underretter Andress Synckler, Befalingsmand paa Kalmar Slot, om, at han har sendt Godtske Lyndenou med nogle Orlogsskibe og 672 Mand ham til Undsætning; anbefaler et Tog til Öland, og giver Forholdsregler til Slottets Forsvar. — *Köbenhaffuen*, den 20. Octobris.

Christ. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 25—26.

8. Novbr. [5378.] Rentemesteren SIWERD BECK til Föersslouff quitterer Borgemestere og Raad i Aarhuus for nærværende Aars Pendinge-Skat 1000 gamle Daler. — *Kiöbennehaffuen*, dennd 8. Nouembris.

J. R. Hüberts, Aktst. vedk. Aarhus. II. S. 24—25.

30. Novbr. [5379.] Kong CHRISTIAN IV. tilkjendegiver Borgemestere og Raad i Aarhuus, at Byen, isteden for at underholde som forhen 21 Baadsmænd, for Fremtiden skal udrede Borgeleie-Penge, 7 Skilling om Dagen for hver Mand. — *Kiöbenhaffn Slott*, den 30. Novembris.

J. R. Hüberts, Aktst. vedk. Aarhus. II. S. 25—26.

30. Novbr. [5380.] Kong CHRISTIAN IV.s Anordning, at Skelsköer Kjöbstad, istedenfor at underholde 12 Baadsmænd i Borgerleie, skal betale 7 Sk. fra St. Martini til Paaske daglig for hver Mand, og sende Pengene til Rentemesteren. — *Kiöbenhaffn Slott*, den 30. Novembris.

P. Friis Edvarsen, Underr. om Schielschiör. S. 490—491.

30. Novbr. [5381.] Kong GUSTAV ADOLFS Leidebrev for de Jæmpter, som for Krigens Skyld vare flygtede til Sverrig, hvorhos der tilsiges alle dem kongelig Beskyttelse, som vilde forlade den danske Regjering og söge den svenske Krones Protection. — *Nyköping*, S. Andreæ Dagh. (Svensk.)

J. Widekindi, Gustaff Adolphs Hist. I. D. S. 8. Saml. til d. norske Folks Spr. og Hist. 3. B. S. 259—260.

10. Decbr. [5382.] Kong CHRISTIAN IV.s Privilegium angaaende et ugentligt Marked i Meldorf. — *Copenhagen*, den 10. Dec. (Tydsk.)

Corpus Constit. Regio-Holsat. 3. B. S. 1393—1394.

21. Decbr. [5383.] Kong CHRISTIAN IV. befaler Borgemestere og Raad i Aarhus at udtage af Byen nogle gode Tömmermænd, og sende dem til Kjöbenhavn til Flaaden. — *Frederichsborg slot*, dend 21. Decbr.

J. R. Hüberts, Aktst. vedk. Aarhus. II. S. 26—27.

31. Decbr. [5384.] SVERRIGS RIGES STÆNDERS Beslutning, hvorved, foruden Erklæringen af Hertug Gustav Adolfs Myndighed, blandt andet bestemmes, at Rigsraadet i Sverrig skal söge at indlede Fredsforhandlinger med det danske Rigsraad. — *Nyköping*, den 31. Decemb. (Svensk.)

A. A. Stiernman, Riksdagars Besluth. I. D. S. 645—651.

31. Decbr. [5385.] GENERALSTATERNES Skrivelse til de svenske Stænder, hvori de beklage Kong Carl IXs. Död, samt raade til Bilæggelse af Uenighederne med Danmark, hvorved de tilbyde deres Mægling. — *Hagh*, sidste Decembris. (Svensk.)

J. Widekindi, Gustaff Adolphs Hist. I. D. S. 74—75.

1612. 1612.

[5386.] Borgemester og Raad i Throndhjem, deres Skrivelse til Cantsleren (Christian Friis til Borreby), hvori de anmode ham om at maatte til Udredelsen af de til Byens Forsvar fornödne Omkostninger erholde det mulige Overskud af de throndhjemske Bönders Væbningsskat (1 Mark pr. Bonde); at maatte faae 5—600 Jernkugler, og at Lehnsmanden Steen Bille maatte tillades at blive i Byen. — *Thrundhiemb*, thendt 23de January. 23. Januar.

Saml. til d. norske Folks Spr. og Hist. 2. B. S. 233—235.

[5387.] Skrivelse fra Hertug Johan af Östergotland til Krigs-Överste Bengt Bryntesson, hvorved denne opfordres til at opbyde Almuen i de ham betroede Herreder til Forsvar mod et forventet Indfald af de Danske. — *Bogesund*, den 30. Januarii. (Svensk.) 30. Januar.

C. C. Gjörwell, Svenska Archivum. 1. B. S. 305—306.

[5388.] Lars Jonssons Beretning til Sverrigs Marsk Axell Rynning om de Danskes Fremgang under Mord og Brand, og hans Bestræbelser for med Bönderne af Walla Herred at standse dem. — *Hegntorp*, den 9. Febr. (Svensk.) 9. Febr.

J. Hallenberg, Handl. till K. Gustaf II. Adolfs Hist. 1. Saml. S. 41—43.

[5389.] Kong Gustav Adolf forbyder Indbyggerne paa Grændsen under Livsstraf at have "nogen handel eller gemenskap" med Fjenderne, de Danske. — *Wernemo*, den 15. Februarii. (Svensk.) 15. Febr.

A. A. v. Stiernman, Saml. utaf Kongl. Bref etc. ang. Sweriges Rikes Commerce, Politie etc. 1. D. S. 565—566.

[5390.] Brev fra Anders Friis, Renterie-Skriver, til hans Broder Severin Friis, Slotsskriver paa Riberhuus, om Kongens Indfald i Vester-Gylland, og Hertug Gustavs i Skaane. — *Kiöbenh.*, d. 23. Febr. 23. Febr.

Nye Danske Magasin. 2. B. S. 38.

[5391.] Brahe [Brede] Ranzou, Statholder i Kjöbenhavn, meddeler, efter Opfordring, den svenske Överste Nils Stiernskiöld Underretning om de i Slaget ved Wisiö fangne Svenske, som vare nedsendte til Kjöbenhavn, samt tilstaaer Leide for nogle, der skulle besörge de Faldnes Begravelse. — *Laholm*, 25. Februarij 1611 (læs 1612). 25. Febr.

J. Widekindi, Gustaff Adolphs Hist. 1. D. S. 43.

[5392.] Kong Christian IV. befaler Borgemestere og Raad i Aarhus at sende en af deres Badskjærere, Mester Jacob eller Mester Augustinus, til Tjeneste paa Flaaden, samt at udtage Trompetere, Pibere og Trommeslagere af Byen, og sende dem med Badskjæreren til Kjöbenhavn inden 8. April. — *Kiöbenhaffn Slot*, thendt 27. Februarij. 27. Febr.

J. R. Hüberts, Aktst. vedk. Aarhus. II. S. 27—28.

[5393.] Johannis Sigismundi, marchionis Brandenburgensis etc., diploma, quo duci Curlandiæ Vilhelmo et hæredibus eius "ius hypothecarium et hypothecam super districtum Piltensem" cedit, qui districtus anno 1585 "vigore transactionis inter regem Poloniæ Stephanum et regem Daniæ pro summa 30000 imperialium olim marchioni Brandenburgensi Georgio Frederico oppignoratus fuisset". — *Regiomonti*, d. 28. Februar. 28. Febr.

Monumenta Livoniæ antiquæ. 2. B. (3. Abth.) S. 16—17. (63te Ark.)

1612. [5394.] Brev fra Fru SOPHIE ULFSTAND, Claus Podebuskes Frue, til Jomfru Elitze
Februario. Norby om de Svenskes Ödelæggelser i Skaane og deres Nederlag paa Wosbye Kirkegaard. — *Kiöbenhavn*, i Februario.

Nye Danske Magazin. 2. B. S. 37—38.

Februario. [5395.] Skrivelse fra EN PRÆST PAA WARBIERG SLOT til M. Oluf Kock, Sognepræst til S. Nicolai Kirke i Kjöbenhavn, om Kongens Tog ind i Sverrig, om Brede Rantzaus Seir over de Svenske ved Widtsöe Kirke, om Warbierg Byes Brand samt om de i en Træfning 2 Mile fra Warbierg d. 21. Febr. faldne danske Adelsmænd. — Februar.

Nye Danske Magazin. 2. B. S. 39—42.

12. Martii. [5396.] Kong GUSTAV ADOLFS Proclamation til det norske Folk, hvori han opfordrer det til at forlade den danske Regjering, og underkaste sig ham. — *Stockholm*, 12. Martii. (Svensk.)

J. Widekindi, Gustaff Adolphs Hist. 1. D. S. 82—85. Saml. til d. norske Folks Spr. og Hist. 3. B. S. 249—256.

16. Martii. [5397.] JOHANN VON WOWERNS, fyrstelig Raads, Testament. — *Schleszwig*, des sechszehenden Martii. (Tydsk.)

J. F. Noodt, Beyträge. I. B. S. 503—538.

21. Martii. [5398.] "Forthegnelse paa CANTZELERS, RAADSENS, SAMPT ADELENS her udi Seeland theris gode betenkende och behagh, huorledes for Indfald och Schade aff Fjender att thage wahre, med Strande Wachtten rundt omkringh Landett, kand effter Lehnenis, Herrethers och Birckers Leiglighed beschickes och forordnis." — *Kjöpenhaffnn*, 21. Martii.

Skandinav. Litterat. Selsk. Skrifter. 1808. S. 134—142.

3. Aprilis. [5399.] Hertug JOHAN ADOLFS Resolution til Borgemestre og Raad i Slesvig angaaende forskjellige Kæmnersager. — *Schlosse Gottorff*, den 3. Aprilis. (Tydsk.)

N. Falck, Staatsb. Mag. 10. B. S. 231—233.

5. Aprilis. [5400.] Kong CHRISTIAN IV. giver Andres Synckler, Befalingsmand paa Kalmar Slot, Forholdsregler til Byens Forsvar under en formodet Beleiring af Fjenden, og lover snarlig Undsætning. — *Kiöbenhaffuen*, den 5. Apriliis.

Nye Danske Mag. 2. B. S. 349. Christ. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 27.

8. Aprilis. [5401.] Kong GUSTAV ADOLF af Sverrig paaminder Stæderne ved Vester- og Östersöen om at afholde sig fra at gjöre Kongen af Danmark Tilförsel og at give ham Told i Öresund. — *Slosz Stockholm*, den 8. Apr. (Tydsk.)

A. A. v. Stiernmann, Saml. utaf Kongl. Bref etc. ang. Sweriges Rikes Commerce, Politie etc. 1. D. S. 566—568. *Svensk:* J. Widekindi, Gustaff Adolphs Hist. 1. D. S. 74. (med Dat. 20. Apr.). *Dansk:* Nye Danske Magazin. 2. B. S. 38—39.

28. Aprilis. [5402.] HERTUG JOHAN OG SVERRIGS RIGES RAAD takke Generalstaterne for den af dem tilbudte Mægling i Krigen med Danmark, idet de tillægge Kongen af Danmark alene Skylden for dens Udbrud. — *Grijpzholm*, den 28. Aprilis. (Svensk.)

J. Widekindi, Gustaff Adolphs Hist. 1. D. S. 76.

29. Aprilis. [5403.] Literæ JACOBI, regis Bitanniæ, ad ordines regni Sueciæ datæ, per quas intercessionem suam in dissidio inter Daniam et Sveciam orto componendo promittit, significatque, se hanc ob rem Jacobum Spentse de Wormeston legatum misisse. — *E Palatio Westmonasterij*, XXIX. die Aprilis.

J. Widekindi, Gustaff Adolphs Hist. 1. D. S. 108—109.

[5404.] Forordning om Landeværnet, dets Væbning, Mynstring, Strandvagt o. s. v., udgiven af de efter Kongens Befaling i Odense forsamlede Raader; tillige indsættes Hans Paavisch til General, og Ove Bille og Christopher Basse til Lieutenanter i dette ganske Land. — *Odense*, den 5. Maji. 1612. 5. Maji.

Nye Danske Magasin. 2. B. S. 171—174.

[5405.] Literæ Jacobi, regis Britanniæ, per quas Jacobum Spentze, legatum missum de renovatione pacis inter Daniam et Sueciam, Gustavo Adolpho regi commendat. — *E Palatio Westmonasterij*, 5. die Maij. 5. Maji.

J. Widekindi, Gustaff Adolphs Hist. 1. D. S. 109.

[5406.] Ribe Bytings Vidne af 8 uvillige Dannemænd, opkrævede af Severin Friis, Slotsskriver paa Riberhuus, angaaende et af dem taget Syn, hvorved tre Porte ved Slottet befandtes at være aldeles öde og fordærvede. — D. 12. Maji. 12. Maji.

P. Adler, Efterr. ang. Ribe. 3. Saml. 1834. Bil. S. 8—9.

[5407.] "Forordning", forfattet efter Kongens Befaling "paa höibemt. Kongelige Majestæts naadigste Behag" af nogle dertil beskikkede adelige Commissarier, om "hvorledes med Vagt og anden hertil nödtörftig Leilighed kunde beskikkes og forholdes — saalænge denne Krig paastaaer". — *Ringsted*, den 14de Mai. 14. Maji.

Skand. Litterat. Selsk. Skrifter. 1808. S. 142—156.

[5408.] Brev fra Alb. Skeel til hans Frue Berte Friis om Beleiringen af Elsborg. — *Leiren for Elsborg*, den 17. Maj. 17. Maji.

Nye Danske Magasin. 2. B. S. 43.

[5409.] Brev fra Albert Skeel Christensen til hans Frue Berte Friis om Elsborgs Capitulation. — *Elsborg Slot*, den 24. Maj. 24. Maji.

Nye Danske Magasin. 2. B. S. 43—44.

[5410.] Brev fra Tönne Friis til hans Söster Fru Berte paa Riberhuus, om Krigsforetagenderne ved Elsborg, Guldborg og Stegeborg Slot. — *Feldtleir for Elsborg*, d. 28. Maj. 28. Maji.

Nye Danske Magasin. 2. B. S. 44.

[5411.] Steen Brahe til Knudstrup, Hövedsmand paa Kallundborg Slot, giver en Capital af 100 Rdl. til Forbedring af den Capellanen i Kallundborg tillagte Lön. — *Callundborigh Slotth*, Pintze-Dag. 31. Maji.

Hofman, Fundationer. T. VIII. S. 200.

[5412.] Fuldmagt, hvorved det overdrages Hans Paawisch, der er betroet at være General i dette ganske Land, at forskrive den fornödne Munition til Almuens Bevæbning. — (Uden Underskrift og Datum.) Majo?

Nye Danske Magasin. 2. B. S. 174.

[5413.] Hertug Johan Adolfs Resolution, at Forstranden eller Landet udenfor Digerne, samt Tilvexten dertil, ligesom selve Strömmen ogsaa i Eidersted var et Regale. — *Reinbeck*, den 6ten Junii. (Tydsk.) 6. Junii.

Corpus Statutor. Slesvicens. 1. B. S. 236—237.

[5414.] Brev fra Albert Skeel til hans Frue Berte Friis om et Indfald i Öster-Gylland. — *Fjerde Dags Reise paa denne Side Elsborg*, den 13. Jun. 13. Junii.

Nye Danske Magasin. 2. B. S. 46.

1612. 20. Junii. [5415.] Brev fra OTTE SKEEL Proviantmester, til Mandrup Parsberg, om Kongens Marsch til Lyekiöbing og henimod Jenkiöbing. — *Baluus*, den 20. Junii.
Nye Danske Magazin. 2. B. S. 48—49.

26. Junii. [5416.] Brev fra Fru MARGRETE LANGE til Fru Berte Friis om Indtagelsen af Öeland ved Gert Rantzau, samt andre Efterretninger fra Krigsskuepladsen. — *Engelsholm*, den 26. Jun.
Nye Danske Magazin. 2. B. S. 46.

27. Junii. [5417.] Brev fra ALBERT SKEEL til hans Frue Berte Friis, om Toget ind i Sverrig og Tilbagegangen hen imod Elsborg. — *Leiren 2 Mile fra Elsborg*, den 27. Junii.
Nye Danske Magazin. 2 B. S. 49—50.

Junio. [5418.] Brev fra MANDERUP PARSBERG til Knud Brahe til Engelsholm om Indtagelsen af Öeland, Engelske Gesandters Ankomst, samt Efterretninger om Stemningen i Holland. — I Junio.
Nye Danske Magazin. 2. B. S. 47.

Junio. [5419.] Brev fra OTTE SKEEL, Proviantmester, til Manderup Parsberg, om Kongens Tog fra Guldborg ind i Sverrig, om Mangel paa Proviant og Sygdom i Hæren. — *Fra Leiren*, i Junio.
Nye Danske Magazin. 2. B. S. 47—48.

10. Julii. [5420.] Skrivelse til General Hans paa Wischk (d. e. Powisch) fra JACOB ULFELDT, hvori denne beder ham drage Omsorg for at afhjelpe adskillige Besværinger i Anledning af Forordningen af 5. Maji om Landeværnet, som: at Adelens Ugedagstjenere skulde være vagtfrie, at Capitainerne og Lieutenanterne brugte deres Magt til at plage Bönderne o. s. v. — *Nyborg Slot*, den 10. Jul.
Nye Danske Magazin. 2. B. S. 174—176.

12. Julii. [5421.] HENRIK LANGE beretter Fru Berte Friis paa Riberhuus, at Kongen er vendt tilbage fra sit Tog ind i Sverrig, at Guldborg Slot er slöifet, og at et Möde skal holdes 20. Juli i Knæeröd paa Grændsen. — *Kiöbenhavn*, den 12. Jul.
Nye Danske Magazin. 2. B. S. 50.

14. Julii. [5422.] Kong CHRISTIAN IV. og Hertug JOHAN ADOLF forbyde alle og enhver i Hertugdömmerne at huse herrelöse Knægte, "Gardenbrüdere", og Landstrygere, og befale at aflevere dem til Övrigheden. — Den 14ten Jul. (Tydsk.)
Samml. Schlesw.-Holst. gemeinsch. Verordn. S. 265—266.

17. Julii. [5423.] PEER MÅNSSONN's Beretning til Dronningens Secretær Erich Eluffsonn, om forskjellige Foretagender imod de Danske. — *Norköpungh*, den 17. Julii. (Svensk.)
J. Hallenberg, Handl. till K. Gustaf II. Adolfs Hist. 1. Saml. S. 43—45.

20. Julii. [5424.] Brev fra ALBERT SKEEL til hans Frue Berte, hvori han melder, at han er paa Veien til Jenkioping, og at Hertug Gustav havde skrevet til Christian IV. om Fred. — *11 Dages Reise paa hin Side Guldborg*, den 20. Jul.
Nye Danske Magazin. 2. B. S. 51.

30. Julii. [5425.] Brev fra ALBERT SKEEL til hans Frue Berte, hvorlunde han var sluppen af en stor Livsfare, da han den 26. Juli paa en Recognoscering med 100 Mand maatte hugge sig igjennem 500 Svenske. — D. 30. Julii.
Nye Danske Magazin. 2. B. S. 51—52.

[5426.] ALBERT SKEEL melder sin Frue Berte, at han er kommen tilbage til Halmstad Grændsen paa 2 Miil nær, og at Gert Rantzou har mistet 2 Compagnier. — *Af Leiren*, d. 2. Aug. 1612. 2. Augusti.

Nye Danske Magazin. 2. B. S. 52.

[5427.] Beretning, underskreven af STEN BILLE, JENS BJELKE og 8 andre, om en den 19de Juli s. A. skeet Demonstration mod Byen Throndhjem af nogle Skibe under Anförsel af en Brabander, Johann Monnichbaffuenn, som var bleven tilbageviist. — *Trundhiemb Gaard*, dendt 5. Augusty. 5. Augusti.

Saml. til d. norske Folks Spr. og Hist. 3. D. S. 236—240.

[5428.] Brev fra HERMAN LANGE til Fru Berte Friis om de Danskes Tilbagetog af Mangel paa Proviant. — *Kiöbenh.*, d. 6. Aug. 6. Augusti.

Nye Danske Magazin. 2. B. S. 52—53.

[5429.] HERMAN LANGE beretter Fru Berte Friis, at Christian IV. er igaar ankommen til Kjöbenhavn, efter at have lagt sit ganske Krigsfolk i Garnison i Skaane, og at Kongen siges at ville gaae ud med Flaaden. — *Kiöbenhavn*, den 9. Aug. 9. Augusti.

Nye Danske Magazin. 2. B. S. 53

[5430.] Hertug JOHAN ADOLF stadfæster en af Borgemester og Raad samt Borgerskabet i Tönning den 2. Marts 1609 vedtagen Forordning om Afskaffelse af Straatag i Byen, samt om Erlæggelse af 8 Sk. Lybsk af hver 100 Mark af Kjöbesummen ved Huuskjöb. — *Schlosse Tandern*, den 2ten September. (Tydsk.) 2. Septbr.

Corp. statut. Slesvicens. 3. B. 2. Abth. S. 25—27.

[5431.] Slutningen af ET BREV, uvist af hvem eller til hvem, hvori meldes om Breve fra Kong Gustav til Kongen, om nogle Regimenters Aftakkelse og om fjendtlige Skibes Ankomst for Trundhjem. — Den 7. Septbr. 7. Septbr.

Nye Danske Magazin. 2. B. S. 54—55.

[5432.] Kong CHRISTIAN IV. befaler Casper Markdanner, Embedsmand paa Koldinghuus Slot, at oversende til Kjöbenhavn den der hensiddende Fange Hermand Borgeinck, Borger i Stockholm; undertegnet i Kongens Fraværelse af Christian Friisz og Breide Rantzow. — *Kiöbenhaffn Slott*, thend 12. Septemb. 12. Septbr.

Danske Magazin. 5. B. S. 160. Udt. i J. J. Fyhn, Efterr. om Kolding. S. 30.

[5433.] Fundats oprettet paa Kongens Behag, overværende Jörgen Kaas til Houfgaard, Befalingsmand over Stavangers Lehn, af LAURITS CLAUSSEN SKABOE, Superintendent over Stavangers Stift, og Capitlet i Stavanger, for Stavanger Hospital. — *Stavangers Capitels Hus*, den 14. Septembris. 14. Septbr.

Norske Stiftelser. 1. B. 1. H. S. 23—30.

[5434.] KIRSTINE JUEL, Hendrich Sandbergs Efterleverske, til Kiersholm, hendes Fundats paa 300 Sldlr., for hvis Renter aarlig skulde kjöbes Klæder til fattige Skolebörn i Hörernes Lectier i Viborg Skole. — *Wiborg*, St. Mauritii Dag. 22. Septbr.

Hofman, Fundationer. T. III. S. 318—319.

[5435.] ELLITZE JUEL, Peder Terkildsens til Brandholm Efterleverske, hendes Fundats paa 100 Rd., à 74 Sk., for hvis Renter aarlig skulde kjöbes Klæder til fattige Disciple i Hörernes Lectier i Viborg Skole. — *Viborg*, S. Mauritii Dag. 22. Septbr.

Hofman, Fundationer. T. III. S. 319—320.

1612. 27. Septbr. [5436.] Begyndelsen af et Brev fra Dr. og Prof. GELLIUS SASCERIDES til Albert Skeel om den danske Flaades Tog i Östersöen. — *Kiöbenh.*, den 27. Sept.
Nye Danske Magazin. 2. B. S. 55.

29. Septbr. [5437.] KJÖBENHAVNS MAGISTRATS Brev om en mellem Forstanderne for Vor Frue Skole og Kirkeværgerne til St. Nicolai Kirke i Kjöbenhavn oprettet Contract, at en Capital af 1000 Rd., som afgangne Borger Peder Thomasen Perlestikker havde givet til Vor Frue Skole, skulde blive staaende hos S. Nicolai Kirke og aarlig forrentes med 50 Rd., som af Kirkeværgerne til Skolens Forstandere skulde aarlig leveres for at anvendes efter Giverens Bestemmelse (cfr. Nr. 5020). — *Kiöbenhavn*, St. Michels Dag.
Hofman, Fundationer. T. IX. S. 268—269.

30. Septbr. [5438.] Skjöde, udstedt af ERIK URNE til Sögaard til Dettloff Holck til Eskildstrup paa en Gaard i Höstenn Torp By i Freerslouff Sogn i Ringsted Herred. — *Kjöbenhavn*, d. 30. September.
Uddr. i Aktst. etc. udg. af Fyens lit. Selsk. 2. Saml. S. 49—50.

15. Octbr. [5439.] Kong CHRISTIAN IV. befaler Casper Markdanner, Embedsmand paa Coldinghuus Slot, snarest muligt at oversende alle de der siddende svenske Fanger til Kjöbenhavn. — *Kiöbenkaffn Slott*, den 15. Octobris.
Danske Magazin. 5. B. S. 160.

17. Octbr. [5440.] Reces oprettet mellem ADMIRALER, CAPTAINER OG COMMANDERENDE PAA DEN DANSKE FLAADE OG STADEN LÜBECKS DEPUTEREDE, hvorved Staden forpligtes til ikke i dette Aar at sende noget Handelsskib til Sverrig, imod at den danske Flaade forlader Travemünde Rhed og ellers ikke tilföier Lübecks Skibe nogen Skade. — *Auff der Reyde vor Travemünde*, den siebenzehnten Monats Octobris. (Tydsk.)
Særskilt trykt, Copenhagen 1613. Londorpius suppl. et contin. (Udg. 1665.) T. I. S. 692.

5. Novbr. [5441.] BORGEMESTER OG RAADS I LÜBECK Klageskrift til den tydske Keiser over Danmark, i Anledning af Forhöielse i Told og Accise i Sundet, Confiskation af 30 Lübeckske Skibe i aaben Sö i Aaret 1611, Forbud mod Hansestædernes Handel med Sverrig, og tilsidst umiddelbart fjendtligt Angreb paa Staden Lübeck selv. — *Lübeck*, den 5. Novemb. (Tydsk.)
M. C. Londorpius, Acta publ. T. I. S. 107—109.

24. Novbr. [5442.] SVERRIGS RIGES STÆNDERS Beslutning, hvorved iblandt andet bestemmes, efter yderste Evne at fortsætte Krigen mod de Danske, hvis det berammede Möde paa Grændsen ikke skulde lede til Stilstand eller Fred. — *Stockholm*, then 24. Novembr. (Svensk.)
A. A. Stiernman, Riksdagars Besluth. I. D. S. 669—676.

25. Novbr. [5443.] DET SVENSKE PRÆSTESKABS OG BORGERSKABS Bevilling af et yderligere Bidrag til Fortsættelsen af Krigen med de Danske, hvis det berammede Grændsemöde ved Ulfzbech den 29. Novbr. ikke skulde före til nogen Afgjörelse. — *Stockholm*, den 25. Novembr. (Svensk.)
A. A. Stiernman, Riksdagars Besluth. I. D. S. 676—678. (Bevillinger af samme Date i samme Anledning af Almuen, sst. S. 678—680; af "Kopparbergsmennen", sst. S. 680—681, samt af Adelen d. d. 27. Novbr., sst. S. 682—684.)

12. Decbr. [5444.] Afskrift af Keiser MATTHIAS's Anmodning til Kongen af Danmark, meddeelt dennes Gesandt i Wien Otto von Qvalen, angaaende ikke at hindre Staden Lübecks frie Handel

og Söfart paa Östersöen, da bemeldte Stad klagede over at være tilföiet Skade af Danmark i denne Henseende. — *Wien*, den 22. Decembr. (Tydsk.) 1612. 12. Decbr.

Londorpius suppl. et contin. (Udg. 1665.) T. I. S. 670—671. M. C. Londorpius, acta publ. T. I. S. 100.

[5445.] De engelske Gesandter Jacob Spentz's og Robbert Anstruther's Declaration, at deres Möde ved Fredsforhandlingerne mellem de Danske og Svenske som Mediatorer ikke skulde være præjudicerligt for nogen af Parterne. — Den een och tiugunde Dagh vthi Decembris Månad. (Svensk.) 21. Decbr.

J. Widekindi, Gustaff Adolphs Hist. 1. D. S. 131.

1613. 1613.

(5446.) Befaling af "myne Heeren van den Gerechte" i Amsterdam, hvorved den Betaling, som skal ydes Mæglerne af de sælgende Varer, fastsættes. (I den medfölgende Taxt opföres "Sweedsche, Deensche, Nordsche kippen, te weten twee in een kip, van elcke hondert kippen lx. stuyv.") — Den eersten Januarij. (Hollandsk.) 1. Januar.

Hand-Vesten, Privilegien etc. der Stad Amstelredam. S. 406—407.

[5447.] Christiani IV. regis Daniæ confirmatio tractatus pacis inter ipsum & Gustavum Adolphum regem Sveciæ, mediante Jacobo I. rege Magnæ Britanniæ, conclusi. — *In arce nostra Hafniæ*, vicesimo die Januarii. 20. Januar.

T. Rymer, foedera, ed. G. Holmes. T. VI. P. II. p. 189—191. J. du Mont, Corps dipl. T. V. part. II. p. 642—644. *Latin og Dansk:* Slange, Chr. IV.s Hist. 2. D. S. 332—344. *Dansk:* G. L. Baden, Danm. Hist. 3. D. S. 591—606. (Paa de to sidstnævnte Steder med Dat.: 26. Jan.)

[5448.] Skjöde paa en Grundeiendom i Nærheden af Flensborg fra Hans Facke til Borgemester Marcus Schröder, hvori bemærkes, at samme Grundeiendom för har været overladt Claus Frees og hans Livsarvinger til Skadeslösholdelse for det Tab, som Frees havde lidt ved sin Fraværelse og Fangenskab i Krigen i Aarene 1535 og 36. — *Flensb.*, den 23. Januar. (Tydsk.) 23. Januar.

Brudst. i J. H. a Seelen, Memorabil. Flensburg. p. 137.

[5449.] Beretning af Cardinal Bentivoglio, Nuncius i Flandern, til Cardinal Borghese, angaaende Kongen af Danmarks Character, hans Hof, Tilstanden i Danmark, dets Statsforfatning, Religion og politiske Forbindelse med andre Riger; efter Oplysninger meddeelte af den spanske Gesandt Fiamminge, Herre til Faen, der i Anledning af Dronningens Död var sendt til Danmark. — *Di Brusselles*, li 2. di Febraro. (Italiensk.) 23. Januar.

Relationi del Cardinale Bentivoglio. 1636. S. 186—193.

[5450.] Kong Gustav Adolfs Bekjendtgjörelse og Confirmation af Fredsfordraget mellem Svetrig og Danmark (det knærödske Fordrag). — *Stockholm*, d. 26. Jan. (Svensk.) 26. Januar.

Brudst. i P. Wieselgren, De la Gard. Archiv. XI. S. 46—51.

[5451.] Dom-Capitlet i Schleswig bortskjöder 2 gamle Vicarie-Boliger til sin Sacrista og Organist Johannes Meineke for 160 Mk. Lybsk. — *Schleswig*, den 28. Januarii. (Tydsk.) 28. Januar.

J. F. Noodt, Beyträge. 2. B. S. 493—496.

1613. 29. Januar. [5452.] Attest, udstedt af LAUGMANDEN, 2 BORGEMESTERE, 3 RAADMÆND og 2 BORGERE I THRONDHJEM, angaaende Steen Billes Opförsel under Monnichhoffs Demonstration med Throndhjems By m. m. — *Trunndkiemb*, dennd 29. January.
Saml. t. det norske Folks Spr. og Hist. 3. B. S. 240—244.

3. Febr. [5453.] D. CHRISTIANUS BORDINGIUS ad D. Olaum Wormium scribit de pace inter Danos et Suecos consilio regis Angliæ facta et de turbulento patriæ statu; florem Danicæ nobilitatis hoc bello periisse, superesse caules et arida folia; regem tamen incolumen rediisse, cui si quid humani in bello accidisset, de ordine doctorum factum fuisset; notos enim nobilium animos, notos aulæ mores. — *In arce Croneburgensi*, postrid. Purificat. B. Virginis.
O. Wormii epistolæ. T. 1. p. 2—4.

19. Febr. [5454.] Attest, udstedt af FLERE GEISTLIGE I THRONDHJEM, at Steen Bille til Billesholm, kongelig Befalingsmand over Throndhjems Lehn, ved 14 Ugers Sygdom var bleven forhindret i at deeltage i Toget til Jæmpteland. — *Trundhiemb*, 19. February.
Saml. t. det norske Folks Spr. og Hist. 3. B. S. 244—246.

27. Febr. [5455.] OLIGERI ROSENKRANTZII ad Johannem Michaelium, scholæ Othinianæ rectorem (postea episcopum Fionensem), literæ, per quas eum hortatur, ut deposito officio scholastico, ad Dominam Helenam Marsuin se conferat, quæ eum ad conciones domesticas habendas vocaverat etc. — *E Schaffiano meo*, III. Cal. Martii.
Dän. Biblioth. 3. Stück. S. 193—209.

12. Martii. [5456.] PETRI JOANNIS WINSTRUPII, superintendentis Sielandiæ et professoris theol., literæ fundationis de 1000 thaleris integræ probatæque monetæ in usum studiosi theologiæ, ex domo Communitatis regiæ eligendi, ab ipso donatis. — *Hafniæ*, ipso die Gregorii.
Hofman, Fundationer. T. IX. S. 64—65.

28. Martii. [5457.] STEEN BRAHE til Knudstrup, Hövedsmand paa Kallundborg Slot, skjenker 50 enkende Rigsdaler til Vedligeholdelse af Skolehuset i Kallundborg. — *Kallundborg Slott*, Pallmesöndaugh.
Hofman, Fundationer. T. X. Append. til Siællands St. S. 34—35.

2. Aprilis. [5458.] JACOBI, Magnæ-Britanniæ regis, confirmatio pacis Knærödensis inter Daniam et Sveciam conclusæ. (Cfr. Nr. 5447.) — *In Regia nostra Westmonasterii*, secunda Die Mensis Aprilis.
T. Rymer, Foedera, ed. G. Holmer. T. VII. P. II. p. 189—191. J. du Mont, Corps dipl. T. V. Part. II. p. 642—644. Slange, Chr. IV.s Hist. 2. D. S. 331—345. (uden Dat.).

23. Aprilis. [5459.] BORGEMESTERE OG RAAD I RIBE, deres Ægtebrev for Matz Nielssenn, barnfödt i Ribe. — *Riber Raadhusz*, fredagen thend 23. Aprilis.
P. Adler, Efterr. ang. Ribe. 9. Saml. 1844. S. 72—74.

13. Maji. [5460.] NIELS JACOBSEN, Borger og Raadmand i Randers, funderer 100 gamle enkende Rigsdaler til en Löverdags Aftensangs-Prædiken ugentlig i S. Martini Kirke i Randers. — *Randers*, den 13. May.
Hofman, Fundationer. T. II. S. 360—362.

11. Junii. [5461.] Kong CHRISTIAN IV.s RETTERTINGS Dom i en Sag mellem Fru Anne Hardenberg til Vedtoftegaard, Johan Ruds Efterleverske, og Otte Banner til Stustrup, Christoffer Krafse til Egholm m. fl., Johan Ruds Arvinger, angaaende endeel af hendes Arvegods,

som Johan Rud havde solgt, uden at hun derfor havde bekommet Vederlag. — *Kjöb. Slot*, d. 11te Juni. 1613. 11. Junii.

Udt. i Vedel Simonsen, Efterr. om de danske Ruder. 2. H. S. 205—206.

[5462.] Kong CHRISTIAN IV. tilkjendegiver Borgemestere, Raad og menige Borgere i Aarhus, at den Kjöbstæderne paalagte Krigsskat med Rigsraadets Samtykke endnu skal udredes i 2 Aar, og befaler dem at indsende den til Haderslefhus til Statholderen Geert Rantzow. — *Kiöbenhafn Slot*, den 19. Junij. 19. Junii.

J. R. Hübertz, Aktst. vedk. Aarhus. II. S. 29—30.

[5463.] Kong CHRISTIAN IV.s Befaling, hvorved alle Gilder og Lauge afskaffes, og det tillades enhver Haandværker uformeent at drive sit Haandværk, naar han kun svarer borgerlig og Byens Tynge ligemed andre Indvaanere, og hvorved det paalægges Borgemester og Raad i hver Kjöbstad at fratage Haandværkerne indtil videre deres Skraaer og Laugsretter. — *Kjöbenhavn Slot*, d. 19. Junii. 19. Junii.

Særskilt trykt. 2 Blade. P. F. Suhms Saml. 1. B. 1. H. S. 46—47. J. R. Hübertz, Aktst. vedk. Aarhus. II. S. 28—29.

[5464.] Kong CHRISTIAN IV. befaler, efter Overlæg med Rigets Raad, at, naar nogen er dömt fra Liv eller Ære, skal Execution strax skee efter Dommen; dog hvis Lehnsmanden finder nogen Betænkelighed derved, skal han ufortövet indhente Kongens Resolution. — *Kiöbenhavn*, den 19. Junii. 19. Junii.

P. Friis Edvarsen, Underr. om Schielschiör. S. 496—497. H. Paus, kgl. Forordn. for Norge. S. 558.

[5465.] Kong CHRISTIAN IV.s Svar paa Keiser Matthias's Skrivelse af 15. Mai s. A. angaaende Staden Lübecks Klager til Keiseren over nogle den tilföiede formeentlige Forurettelser fra dansk Side. — *Slosze zu Copenhagen*, den 24. Junij. (Tydsk.) 24. Junii.

Særskilt trykt. Copenhagen 1613. M. C. Londorpius suppl. et contin. (Udg. 1665.) 1. Th. S. 690—692.

[5466.] Kong CHRISTIAN IV.s Skrivelse til Borgemester og Raad i Lübeck, til Svar paa disses Klager over tilföiede Forurettelser fra dansk Side. — *Schlosse zu Copenhagen*, den 24. Junij. (Tydsk.) 24. Junii.

Særskilt trykt. Copenhagen 1613. M. C. Londorpius suppl. et contin. (Udg. 1665.) 1. Th. S. 692—694.

[5467.] Kong CHRISTIAN IV.s Accord med Jörgen Bygmester angaaende Opförelsen af en ny Bygning paa Frederiksborg Slot til Bolig for Befalingsmanden, om Opbygning af en Gang fra Slottet over Graven, samt om forskjelligt andet Muurarbeide. — *Friederichsborg*, thenn 1. Julii. 1. Julii.

Historisk Tidsskrift. 4. B. S. 580—581.

[5468.] JOHAN FREDERIK, udvalgt Erkebiskop til Bremen og Lübeck, Hertug i Slesvig, o. s. v., bekræfter, som Hamborgs Metropolit, et af denne Stads Domcapitel forfattet Statut, meest angaaende "restrictio præbendarum" eller Fastsættelse af Oppebörselen af Præbendernes aarlige Indtægter, Naadsensaar o. s. v. — *Vörde*, Sambstag nach Marien Magd. den 24sten Tag Monats Julii. (Tydsk.) 24. Julii.

N. Staphorst, Hist. Eccles. Hamb. 1. Th. 2. B. S. 423—428.

[5469.] Anordning af MAGISTRATEN OG DE 24 MÆND I FLENSBORG om Liigprædikener og andre Ceremonier. — *Flensburg*, am 4ten August. (Tydsk.) 4. Augusti.

Corpus Statutor. Slesvicens. 2. B. S. 307—310.

1618. [5470.] Kong CHRISTIAN IV.s Bevilling, at der maatte holdes en ugentlig Torvedag
7. Augusti. i Segeberg. — *Schlosse Friederichsburgk*, den 7. Aug. (Tydsk.)
Corpus Constit. Regio-Holsat. 3. B. S. 1131—1132.

11. Septbr. [5471.] D. PAREI literæ ad D. Cunradum Aslacum, professorem Hafniensem, datæ, super theses D. Resenii de uno mediatore. — *Heidelb.*, 11. Sept.
E. Pontoppidan, Ann. Eccl. Dan. 3. Th. S. 614—615.

14. Septbr. [5472.] Kong CHRISTIAN IV.s Brev til Alexander Raab von Pappenheimb om i sit Lehn at lade hugge og nedföre til Langesund en Deel Fyrre-Tömmer, som han havde bestemt til et Kirke-Spiir i Helsingör. — *Friderichsborg*, d. 14. Sept.
Danske Magazin. 1. B. S. 255.

14. Septbr. [5473.] Kong CHRISTIAN IV.s Accord med Maleren Pouell Romeler, at han med Guld og anden Farve skal staffere og forfærdige Hvælvingen i Kirken paa Frederiksborg Slot for 2040 Rdlr. — *Frederichsborg*, thennd 14. Septembris.
Historisk Tidsskrift. 4. B. S. 582.

15. Septbr. [5474.] JOHAN WILLEMSEN, Borgemester, CHRISTIAN DAVIDSEN og HANS KIERNET, Raadmænd i Helsingör, tilstaae, at have accorderet med Mester Fiet Kragen, Borger i Kjöbenhavn, om at foretage alt Tömmermands Arbeide ved Opförelsen af Sognekirkens Taarn i Helsingör for 625 Daler og Erstatning for Udlæg, han maatte have i Norge. — *Helsingöer*, den 15. Septemb.
Danske Magazin. 1. B. S. 255—256. Udt. i L. Boesen, Helsingöers Beskr. S. 100.

15. Septbr. [5475.] MESTER FIET (VITUS) KRAGEN, Borger i Kjöbenhavn, tilstaaer at have accorderet med Magistraten i Helsingör, om et Spiir at hugge og opsætte paa deres Sognekirkes Taarn mod en Betaling af 625 Daler. — *Helsingöer*, d. 15. Septemb.
Danske Magazin. 1. B. S. 256.

11. Novbr. [5476.] MARGRETHE HÖG, sal. Christian Qvitzaus til Rörbechgaard, hendes Fundats paa 100 Daler, hvis Rente aarlig skulde uddeles til fattige Skolebörn i Kierteminde latinske Skole. — *Kierteminde*, St. Mortens Dag.
Hofman, Fundationer. T. V. S. 511—512.

12. Novbr. [5477.] Literæ ANDREÆ CHRISTIANI ARRHENSIS, pastoris Fridericiburgensis, ad Casparum Brochmannum, professorem, datæ, de nonnullis personis, Fridericiburgi degentibus, partim ob papisticam religionem suspectis, partim irreligiositatis convictis. — *Ad Fridericiburgum*, d. 12. Novembr.
H. F. Rördam, A. C. Arrebos Levnet og Skr. 2. D. S. 292—294. (*Dansk:* sst. 1. D. S. 56—59.

13. Novbr. [5478.] GOTFRID SCHROEDER, paa Statholderen Gerdt Rantzow til Breidenbergh's Vegne, qvitterer Borgemestere og Raad i Aarhus for dette Aars Krigsskat 1000 Rigsdaler. — *Hattersleffhauss*, den 13. Nouembris. (Tydsk.)
J. R. Hüberts, Aktst. vedk. Aarhus. II. S. 30—31.

15. Novbr. [5479.] Anordning udstedt efter kongelig Bemyndigelse af BALTSER VON ALEVELDE, Amtmand i Steinburg Amt, om det Forhold, hvori visse Afgifter i Cremper-Marsk skulle svares af Jorderne efter deres forskjellige Bonitet. — *Crempe*, den 15. Nov. (Tydsk.)
Corp. constit. Regio-Holsat. 2. B. S. 230—231.

[5480.] Kong CHRISTIAN IV.s Benaadning til forskjellige Haandværkere i Itzeho, 1613.
at det skulde være dem tilladt at transportere deres Arbeider ned ad Stören. — *Itzehoe*, den 20. Novbr.
20. Nov. (Tydsk.)

Corpus constit. Regio-Holsat. 3. B. S. 623—624.

[5481.] E. LUBINI, professoris Rostochiensis, literæ, ad D. Conradum Aslacum, 24. Novbr.
professorem Hafniensem, datæ, de rebus theologicis, inter alia de thesibus D. Resenii. — *Rostochii*, pridie Catharinæ.

E. Pontoppidan, Ann. Eccl. Dan. 3. Th. S. 615—616.

[5482.] Hertug JOHAN ADOLFS Resolution for Nörreditmarsken, at Böder til Fiscus 27. Novbr.
skulle udredes fremfor anden Gjeld. — *Slosz Gottorff*, den 27. November. (Tydsk.)

A. L. J. Michelsen, Ditmars. Urkundenb. S. 397.

[5483.] Borger og Raadmand i Randers NIELS JACOBSEN foröger de af ham den 28. Novbr.
13. Mai 1613 skjenkede 100 Rdlr. til en Skrifteprædiken ugentlig om Löverdagen i St. Mortens Kirke i Randers, med andre 100 Daler. — *Randers*, Advent Söndag.

Hofman, Fundationer. T. II. S. 360—364.

[5484.] AXEL (LEJONHUFVUD), Greve til Raszborg, Friherre til Grefsnääs og Kegel- 28. Novbr.
holm, pantsætter til Peder Iwarsson til Fredzöre flere Godser i Norge, paa Romerige, Hedemarken og Hadeland; som Vidner paaberaabes Gunde Lange til Aagesvald, Befalingsmand over Tönsbergs Lehn, Jens Bjelke til Österrod og Jens Nielsson, Lagmand i Frederiksstad. — *Stora Husabye*, d. 28. Nov. (Svensk.)

Brudst. i P. Wieselgren, De la Gard. Archiv. 5. D. S. 45—46.

[5485.] Trolddomssag mod ANNA LOURUPS i Ribe, afgjort den 14. Decembr. 1613 14. Decbr.
ved endelig Dom af Byfoged, Borgemestere og Raad sammesteds, ved hvilken hun dömtes til Ild og Brand.

Udt. af Acterne i D. Grönlund, Efterr. om de i Ribe Bye for Hexerie forfulgte Mnsker. S. 77—104.

[5486.] M. NICHOLAUS MICHAELIUS A(ALBORGENSIS) ad M. Olaum Coccium 15. Decbr.
literas dat de periculis, quæ hodie ecclesiæ immineat. — *Helsingburgi*, die 15. Decembris.

Kirkehist. Saml. 1. B. S. 251—253.

[5487.] BALTHAZARI MEISNERI ad Oligerum Rosenkrantzium literæ datæ, in quibus doctrinam eius, præsertim in rebus theologicis, maximis laudibus effert. — *Wittebergæ*, (sine die).

Dän. Bliblioth. 3. Stück. S. 215—217.

1613 vel post.

[5488.] Kong CHRISTIAN IV. fastsætter to Fridage om Ugen for Hans N., Borger i Aalborg, til at gjöre Indkjöb i Nibbe af Sild til Nedsaltning til de kgl. Slottes og Orlogsskibes Behov, og befaler Manderup Parsberrigh, Embedsmand paa Aalborghus Slot, at paasee, at ingen anden paa disse Dage kjöber Sild. — Udateret.

P. Friis Edvarsen, Underr. om Schielschiör. S. 375—376. Cfr. S. 9.

[5489.] Kong CHRISTIAN IV.s Befaling til N. N. Lehnsmand, at han udi sit Lehn skulde lade hugge N. Læs Veed "aff winfelder fornede Threr", hvert Læs regnet til 8 Træer, og derpaa forsende det til Kjöbenhavn, samt forveien underrette Statholderen Brede Rantzow til Randtzouhollum om Belöbet af Fragten. — Udateret.

P. Friis Edvarsen, Underr. om Schielschiör. S. 509.

1614.

1614.

18. Januar. [5490.] E. LUBINI, professoris Rostochiensis, literæ ad D. Conradum Aslacum, professorem Hafniensem, datæ, de lite inter D. Resenium et M. Ol. Kockium exorta. — *Rostochii*, 18. Jan.

E. Pontoppidan, Ann. Eccl. Dan. 3. Th. S. 616—617.

29. Januar. [5491.] Dom afsagt af PETRUS WINSTRUP, PETRUS JOH. SKIELDRUP, NICOLAUS H. SYLI, CLAUDIUS CHRISTOPHORI, PETRUS SEVERINI CRAG og ERASMUS LAURENTIUS, hvorved M. Olaus Coccius for at have brugt upassende Ord paa Prædikestolen og ikke efterkommet Biskoppens Formaninger dömmes fra sit Præsteembede. — *Kopenhagen*, den 29. Januarii. (Tydsk.)

E. Pontoppidan, Ann. Eccl. Dan. 3. Th. S. 625—626.

29. Januar. [5492.] MARGRETE BRAHES til Ulstrup Fundats paa 400 Rdl. til fattige Skoles-Personer i Viborg, og 200 Rdl. til fattige Huusarme sammesteds. — *Wiborg Snapsthing*, d. 29. Januarii.

Hofman, Fundationer. T. III. S. 344—345.

3. Febr. [5493.] Hertug JOHAN ADOLFS Forordning for Eidersted angaaende Digevæsenet og det saakaldte "Viti-Ding". — *Schlosse Gottorff*, den 3ten Februar. (Tydsk.)

Corpus Statutor. Slesvicens. 1. B. S. 237—238.

3. Febr. [5494.] Hertug JOHAN ADOLFS Decret angaaende Retsgebyrerne i Eidersted, Everschop og Utholm. — *Gottorff*, den 3ten Febr. (Tydsk.)

Corpus Statutor. Slesvicens. 1. B. S. 238.

c. 21. Febr. [5495.] M. OL. COCCII expositio falsarum et hæreticarum opinionum, quas suis thesibus inseruisset D. Resenius.

E. Pontoppidan, Ann. Eccl. Dan. 3. Th. S. 629—630.

21. Febr. [5496.] Protocollum colloquii D. JOHANNIS RESENII cum M. OLAI COCCIO præsente rege in synodo Coldingensi habiti. — 21. Februarii.

E. Pontoppidan, Ann. Eccl. Dan. 3. Th. S. 630—642.

21. Febr. [5497.] Sententia lata CHRISTIANI IV. regis in parlamento, præsentibus cancellario, senatoribus et superintendentibus regni pluribus, in causa M. Olai Koch, pastoris ad D. Nicolai in civitate Hafniensi, contra D. Joh. Resenium, primarium theologiæ professorem, quem opinionum hæreticarum reum fecerat, — ex qua sententia Olaus Koch exilii poena mulctatur. — *In arce Coldingensi*, 21. Febr.

E. Pontoppidan, Ann. Eccl. Dan. 3. Th. S. 642—646.

22. Febr. [5498.] Protestatio supplex QUINQUE EPISCOPORUM, Christiano IV. regi in synodo Coldingensi exhibita, per quam a rege petunt, ut D. Johanni Resenio iniungatur, ut sententiam suam de humana natura Christi et de sancta trinitate perspicue explicet, et ut in posterum ab obscuro stylo et novis loquendi formis se abstineat. — *In synodo Coldingensi*, 22. Febr.

E. Pontoppidan, Ann. Eccl. Dan. 3. Th. S. 646—647.

22. Martii. [5499.] Kong CHRISTIAN IV.s Bevilling angaaende en ugentlig Torvedag i Oldeslo. — *Hadersleben*, am 22. Martii. (Tydsk.)

Corpus Constit. Regio-Holsat. 3. B. S. 1198.

2. Aprilis. [5500.] Kong CHRISTIAN IV.s RETTERTINGS Dom i en Sag mellem Corfits Rud til Sandolt og Fru Ellene Marsvin, afgangne Knud Ruds til Lundegaard, angaaende Betalingen

af 2000 Rigsdaler, hvortil hun paa sidste Herredag var dömt for utilbörligen at have handlet med Sandolts Hovedgaards Bygning, forhugget Skovene m. m. — *Nyborg Slot*, den 2den April. 1614. 2. Aprilis.

Vedel Simonsen, Efterr. om de danske Ruder. 2. H. S. 186—192.

[5501.] Literæ D. MENZERI ad M. Nicolaum, episcopum Viburgensem, de certamine inter D. Resenium et M. Olaum Coccium coorto. — *Giezsæ*, XI. Aprilis. 11. Aprilis.

Fragm. i Kirkehist. Saml. 1. B. S. 254.

[5502.] Extract af DEN HADERSLEVSKE AFSKED, angaaende Adelens Jagtret; Fremgangsmaaden i piinlige Sager mod Prælater og Adelige; Valget af Abedisser og Priorinder i Klostrene, m. v. — 14ten Apr. (Tydsk.) 14. Aprilis.

Samml. Schlesw.-Holst. gemeinsch. Verordn. S. 266—269.

[5503.] Kong CHRISTIAN IV.s nye Octroi for Borgerne af Kjöbenhavn, Helsingör og Malmö til at beseile Island endnu i 11 Aar fra Aaret 1614 til 1625. — *Kiöbenhafn Slot*, den 28de April. 28. Aprilis.

M. Ketilson, Forordn. til Isl. 2. D. S. 252—259. O. Stephensen og J. Sigurösson, Lovsaml. for Isl. 1. B. S. 173—177.

[5504.] Hertug JOHAN ADOLFS Rescript angaaende Nordre-Ditmarskernes Exemption for Tolds Erlæggelse af Varer, som de udföre paa Eideren fra Eidersted, Stapelholm o. a. St. — *Gottorff*, den 28. April. (Tydsk.) 28. Aprilis.

A. L. J. Michelsen, Ditmars. Urkundenb. S. 397.

[5505.] Kong CHRISTIAN IV.s Brev til Herluff Daa med Befaling at indstævne og dömme Laugmanden Gisle Thordsön for at have tilladt en Englænder Henrik Buchston at fange Falke der paa Landet, og at undersöge Bispernes Forhold med Hensyn til Skoleholdet om Sommeren. — *Kiöbenhaffn*, d. 30. Aprilis. 30. Aprilis.

Finni Johannæi Hist. Eccl. Isl. T. III. p. 58. M. Ketilson, Forordn. til Isl. 2. D. S. 260. O. Stephensen og J. Sigurösson, Lovsaml. for Isl. I. B. S. 177—178.

[5506.] 12 Mænd, KIRKENÆVNINGE AF VESTERLANDS FÖHRS HERRED, oversværge Gundell Knutzen Trolddom. — Den 14ten May. (Plattydsk.) 14. Maji.

N. Falck, Staatsbürgerl. Mag. 6. B. S. 703—705.

[5507.] BALTHAZAR MEISNERUS Oligero Rosenkrantzio pro munere splendido gratias agit; deinde motus sacramentariorum in Marchia commemorat, etc. — *Witteb.*, 20. Maij. 20. Maji.

Dän. Biblioth. 3. Stück. S. 217—219.

[5508.] M. GERHARDUS OUWE, Præst til S. Johannis i Flensborg, beder Magistraten at andrage hos Kongen, at han kan erholde det ved Præsten i Heiligenhafen Elias Severini's Död ledigt blevne geistlige Lehn "von dem Dorfe Trenthorst bey Lybeck", hvis Capital, 450 Mark, staaer i Jürgen Schultes Eiendomme i Flensborg. — Udateret. (Tydsk.) ante 9. Junii.

O. H. Moller, Nachr. von der Kirche zu St. Johannis in Flensburg und deren Pastoribus. S. 28—29. (Cfr. Nr. 5509.)

[5509.] BORGEMESTERE OG RAAD I FLENSBORG tilmelde Kong Christian IV., at det fra Landsbyen Trenthorst ved Lybek stammende geistlige Lehn, hvis Capital staaer i Jürgen Schulte's Eiendomme i Flensborg, ved Præsten i Heiligenhafen Elias Severini's Död er blevet ledigt, og bede Kongen at forunde St. Johannis Kirke dette Vicarie, til Vedligeholdelse af Bygningen og Underholdning for Præsten. — Am 9. Junii. (Tydsk.) 9. Junii.

O. H. Moller, Nachr. von der Kirche zu St. Johannis in Flensburg und deren Pastoribus. S. 29—30.

1614. 10. Junii. [5510.] RECTORIS ET PROFESSORUM ACADEMIÆ HAFNIENSIS nec non PAULI MARTINI, superintendentis Lundensis, sententia, qua Mag. Nicolaus Michaelius, verbi divini apud Helsingburgenses minister, hæreticarum opinionum accusatus, ab officio removetur. — *Hafniæ*, die mensis Junii 10.

E. Pontoppidan, Ann. Eccl. Dan. 3. Th. S. 601—608.

22. Junii. [5511.] Kong CHRISTIAN IV.s Accord med Jörgen Bygmester om Opförelsen af et Huus paa Frederiksborg Slot til Kongens Cancellie for 1100 Rdlr. — *Frederichsborg*, thenn 22. Junii.

Historisk Tidsskrift. 4. B. S. 583.

27. Junii. [5512.] Kong CHRISTIAN IV.s Accord med Hans Steenwinckell, om at hugge og forfærdige en Port af Steen for Frederiksborg Slot at rende igjennem til Rings, for 1000 Rdlr. — *Frederichsborg*, 27de Junii.

Historisk Tidsskrift. 4. B. S. 583.

4-16. Julii. [5513.] Protocollum revisionis scripti apologetici D. Joh. Resenii, in Consistorio per PROFESSORES UNIVERSITATIS ET EPISCOPOS a die 4. Julii ad diem 16. Julii in sessionibus duodecim peractæ.

E. Pontoppidan, Ann. Eccl. Dan. 3. Th. S. 648—676.

4. Julii. [5514.] Provsten M. GEORGIUS CRUSIUS og 27 Præster anmelde for Stalleren i Eidersted Hermann Höyer, at endeel Gjendöbere ere ankomne der til Landet, holde religiöse Forsamlinger og söge at forföre Folket, hvorfor de forlange, at han skal tage Forholdsregler mod dem. — *Tönningen*, 4. Julii. (Tydsk.)

E. Pontoppidan, Ann. Eccl. Dan. 3. Th. S. 677—680.

9. Julii. [5515.] Uddrag af en Appunctuations-Act, hvorved WULFF POWISCH overlader Godset Cronsgaard med Tilliggende til Brödrene Joachim, Schack og Asmus Rumohr paa Düttebüll for 15000 Rdlr. in specie. — 9. July. (Tydsk.)

Archiv für Staats- und Kirchengesch. der Herzogth. 3. B. S. 97—98 (cfr. S. 64).

12. Augusti. [5516.] Dr. med. CADE WIDEMAN tilbyder Kong Christian IV. en ny Politie-Ordning, et "inventum politicum novum", hvorved flere Tönder Guld aarlig kan vindes, mod en Udbetaling af 12000 Ducater. — *Augspurgk*, den 12. Augusti. (Tydsk.)

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 3. Th. S. 364—368.

14. Augusti. [5517.] HERMANN HÖYER, Staller i Eidersted, indberetter til Hertug Johan Adolf om nogle Mennoniters eller Gjendöberes Ophold der i Landet og Afholdelse af gudelige Forsamlinger. — *Tønning*, d. 14. Aug. (Tydsk.)

E. Pontoppidan, Ann. Eccl. Dan. 3. Th. S. 676—677.

15. Augusti. [5518.] Kong CHRISTIAN IV. melder sin Söster [Elisabeth], Hertuginde af Brunsvig, sin Hjemkomst fra England, hvor han har talt om de Brunsvigske Sager med sin Svoger, der tilbyder sin Mægling; han har opfordret Staden til at opgive et Sted, hvor Forhandlingerne kunde foretages. — *Frederichsborrich*, den 15. Agusti. (Tydsk.)

Christ. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 27—29.

19. Augusti. [5519.] Protocol over et Forhör over nogle af Stalleren Hermann Höyer angivne GJENDÖBERE fra Eidersted, Johann Jacobs, Johann Claus Koth, Laurentz Heinrichsen og Adrian Dieterichson, optaget "per Dominos Dalvigum, Lælium, Jucherdt, Heistermann, Cæsarem". — *Gottorff*, d. 19. Aug. (Tydsk.)

E. Pontoppidan, Ann. Eccl. Dan. 3. Th. S. 681—683.

[5520.] Trolddomssag mod Bodild Hachisdatter i Ribe, afgjort ved endelig Dom 1614.
den 27. Aug. 1614 af Byfoged, Borgemestere og Raad, hvorved hun dömmes til Ild 27. Augusti.
og Brand.

Udt. af Acterne i D. Grönlund, Efterr. om de i Ribe Bye for Hexerie forfulgte Mnsker. S. 48—76.

[5521.] Kong Christian IV.s Decision, afgivét i Rigsraadets Nærværelse, af en 6. Septbr.
Besværing af Borgemester og Raad i Bergen over Hansestæderne, navnlig Bremen, Hamborg og Deventer, angaaende Indgreb i Kongens Höihed og Overtrædelse af den Odenseiske Reces. — *Kiöbenhavn Slot*, den 6te Septembris.

H. Paus, kgl. Forordn. for Norge. S. 559—561.

[5522.] Keiserlig "Confirmatori Urtheil" af Paritori Dommen 12. Decbr. 1605 i 8. Septbr.
Sagen mellem Hertug Hans og Ridder- og Landskab i Hertugdömmet Holsten angaaende Arvebylding. — *Lyntz*, den 18. Septembris. (Tydsk.)

Apologia des fürstl. Hauses Schl., Holst., etc. 1654. fol. liij.

[5523.] Kong Christian IV.s Rescript til Statholderen i Norge Enevold Kruse, 12. Septbr.
hvorved denne befales at give en Erklæring til Cancelliet angaaende Tilraadeligheden af og Maaden hvorpaa Bjergværks-Hytterne i Agershus Sogn kunde henlægges i Bergams Herred. — 12te September.

M. T. Brünnich, om Norges Biergværker. S. 261.

[5524.] Provsten M. Georgius Crusius gjentager i eget og de övrige Præsters 12. Septbr.
Navn sin Forestilling til Stalleren i Eidersted Hermann Höyer angaaende de sig der opholdende Gjendöbere. — *Codinbull*, 12. Sept. (Tydsk.)

E. Pontoppidan, Ann. Eccl. Dan. 3. Th. S. 686—687.

[5525.] Kong Christian IV. overdrager ved Mageskifte til Otto Lindenou af 13. Septbr.
Borreby det under Kronen inddragne Öfvedskloster mod hans Gaard Hammar (ved Christianstad. — *Köpenhamn*, den 13. September. (Svensk Övers.)

Brudst. i L. B. Falkman, Upplysningar etc. 2. D. S. 97—99.

[5526.] Hertug Johan Adolfs Resolution paa et Andragende af Borgemestre og 30. Septbr.
Raad i Rendsborg angaaende Forhöielsen af Tolden i Süderstapel. — *Gottorff*, den 30. Sept. (Tydsk.)

Corp. constit. Regio-Holsat. 3. B. S. 998—999.

[5527.] Kong Christian IV. qvitterer Fru Margrete Brahe til Widscheuffle for 28. Octbr.
al kongelig Rente af Landszcrone fra Phil. & Jac. Dag 1602 til samme Tid 1612, i hvilken Tid hendes afdöde Mand, Christian Barnekow, dermed havde været forlehnet. — D. 28. Oct.

Uddr. i P. Wieselgren, De la Gard. Archiv. 5. D. S. 130.

[5528.] Kong Christian IV. forlehner M. Gerhardus Ouwe, Præst ved St. Johannis 8. Novbr.
Kirke i Flensborg, med det fra Landsbyen Trentthorst ved Lybek hidrörende Vicarie, hvis Capital, 450 Mark, indestaaer i Jürgen Schulte's Eiendomme i Flensborg. — *Friederichsburg*, den 8. Monats-Tag Nouembris. (Tydsk.)

O. H. Moller, Nachr. von der Kirche zu St. Johannis in Flensburg und deren Pastoribus. S. 33.

1614. 8. Novbr. [5529.] NICOLAUS EGGEBRECHT tilsender Magistraten i Flensborg det kongelige Brev, hvorved et Vicarie overdrages M. Gerhardus Ouw, Præst ved St. Johannis i Flensborg. — *Friederichsburg*, den 8. Nouemb. (Tydsk.)

O. H. Moller, Nachr. von der Kirche zu St. Johannis in Flensburg und deren Pastoribus. S. 33—34.

11. Novbr. [5530.] MARGRETHE HÖEG, sal. Christen Quitzous til Rörbechsgaard, hendes Gavebrev paa 100 enkende Rdlr. til Nyborg latinske Skole, hvis Rente aarlig skulde uddeles til fattige Skoleböru. — *Nyborg*, St. Mortens Dag.

Hofman, Fundationer. T. V. S. 482—483.

1. Decbr. [5531.] Hertug JOHAN ADOLPS Anordning for Mennoniter og Gjendöbere i Landskabet Eidersted. — *Schlosz Gottorff*, den 1sten December. (Tydsk.)

Corpus Statutor. Slesvicens. 1. B. S. 239—241. E. Pontoppidan, Ann. Eccl. Dan. 3. Th. S. 687—690 (med Aaret 1615). A. H. Lackmann, Einleit. z. Schl.-Holst. Hist. 2. Th. S. 338—341.

14. Decbr. [5532.] Kong CHRISTIAN IV. meddeler Cantsler Christen Friisz sin Resolution angaaende Hans Lyndenow; underretter ham om Hertug [Julius] af Sachsens Besög paa Frederiksborg, og dennes Omtale af den svenske Konge Gustavs forandrede Sindelag. — *Croneborrig*, den 14. Decembris.

Christ. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 29—30.

24. Decbr. [5533.] Gavebrev af ALBERT SKEEL til Fusingöe, Hövedsmand paa Riberhuus, hvorved han skjenker 500 Rdlr. til Riber Skoles tvende överste Locater eller Hörere, saaledes at den överste Hörer af denne Capitals aarlige Renter hver Juleaften skulde nyde 16 Rdlr. og den næste Hörer ligeledes 14 Rdlr. — *Riberhuus*, d. 24. Decembris.

P. Terpager, Ripæ Cimbr. p. 497—498.

25-31. Dec. [5534.] BORGEMESTERE OG RAAD I FLENSBORG bekjende, at de paa Byens Vegne have overtaget den hidtil i sal. Jürgen Schultes Eiendomme indestaaende Capital af det fra Landsbyen Trenthorst ved Lybek hidrörende Vicarie, hvormed M. Gerhardus Ouw, Præst til St. Johannis i Flensborg, nu af Kongen er bleven forlehnet, og love at tilsvare ham og hans Efterfölgere i Vicariet den rigtige Rente. — *Flensburch*, in den Acht Tagenn des heiligenn Winachten. (Tydsk.)

O. H. Moller, Nachr. von der Kirche zu St. Johannis in Flensburg und deren Pastoribus. S. 34—35.

29. Decbr. [5535.] JACOBI, Britanniæ regis, rescriptum, ut quatuor viri, ab eo nominatim electi, inter ceteras dissensiones cum Batavis ("incolis unitarum provinciarum") controversias de "commercio et piscatione in mari boreali circa litora Grenlandiæ et loca maritima vicina et circumvicina" componant. — *Apud Palatium nostrum Westm.*, vicesimo nono Die Decembris.

T. Rymer, Foedera, ed. G. Holmer. T. VII. P. II. p. 205—206.

[5536.] Kong CHRISTIAN IV. forbyder alle dem, som boe ved Sösiden mellem Bergen og Trundhjem at drive nogensomhelst Handel med Fremmede, undtagen med Tömmer-Last, imod fornævnte Byers Privilegier. — Uden Dag.

Brudst. i H. Paus, kgl. Forordn. for Norge. S. 561—562.

1615. 1615.

[5537.] Hertug JOHAN ADOLF stadfæster en af Borgemester og Raad og menige Borgere i Tönning tagen Bestemmelse, hvorefter Afgiften ved Erhvervelse af Borgerskab i Byen forhöies. — *Schlosse Gottorff*, den 4ten Januarius. (Tydsk.) 4. Januar.

Corp. statut. Slesvicens. 3. B. 2. Abth. S. 27—28.

[5538.] Kong CHRISTIAN IV. giver Befaling til en unævnt Persons Fængsling, samt til Hidsendelse af Heste og Haandværksfolk. (Uden Udskrift.) — *Lyngby*, 1. Februarii. 1. Febr.

Christ. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 30.

[5539.] Kong CHRISTIAN IV.s Resolution (Bescheid) angaaende Maaden, hvorpaa saavel de ordinaire som de extraordinaire Contributioner skulle fordeles paa Wilster-Marskens Beboere. — *Cronenburg*, am 23. Febr. (Tydsk.) 23. Febr.

Corpus Constit. Regio-Holsat. 2. B. S. 231—234.

[5540.] DE FYRSTELIGE HOFJUNKERES Klage til Hertug Johan Adolf over den höie Priis, de maae betale til Skomagere, Skrædere og Smede i Slesvig for deres Arbeide. — Udateret. (Tydsk.) ante 28. Febr.

N. Falck, Staatsb. Mag. 10. B. S. 233—234.

[5541.] Hertug JOHAN ADOLF befaler Borgemestre og Raad i Slesvig at foreholde Skomager-, Skræder- og Smede-Laugene i Slesvig den af Hofjunkerne indgivne Klage (jfr. Nr. 5540) over den höie Betaling, de forlange for deres Arbeide. — *Schlosse Gottorf*, den 28ten Febr. (Tydsk.) 28. Febr.

N. Falck, Staatsb. Mag. 10. B. S. 234—235.

[5542.] PEER MÅNSON UTTERS Brev til Carl Bonde til Bordsjö, Statholder i Vestmanland etc., indeholdende genealogiske Bemærkninger med Hensyn til Bonde-Slægtens Oprindelse og formeentlige Slægtskab med de danske Thotter. — *Kolstad*, d. 2. Martii. (Svensk.) 2. Martii.

S. Lagerbring, Svea Rikes Historia. 2. D. Företal, fol. B3—B4.

[5543.] Kong CHRISTIAN IV.s RETTERTINGS Dom (i hans egen Nærværelse), hvorved Hans Lindenow til Örsleff for Drab, Fribytterie m. m. dömmes til evigt Fængsel. — *Kiöbennhaffnn Slodtt*, denndt 16. Marti. 16. Martii.

J. R. Hüberts, Aktst. til Bornholms Hist. S. 580—594.

[5544.] Kong CHRISTIAN IV.s lille Reces. — *Kiöbenhaffn Slodt*, den sidste Dag Martii. 31. Martii.

Særskilt trykt i Kbhv. paa 19 Blade. J. L. A. Kolderup-Rosenvinge, Saml. af gl. danske Love. 4. D. S. 313—327.

[5545.] Kong CHRISTIAN IV. afgiver sin Erklæring paa Rigsraadets Betænkning angaaende Kongen af Storbritanniens Forslag om en Union mellem ham og Rigerne, samt hans Begjering angaaende fri Hvalfangst under Grönland og Norge; ligesom over hans eget Forslag til hans yngre Sönners Aflæggelse efter hans Död, hvilke Forslag alle af Raadet vare afviste. — *Köbenhaffuen*, den 5. Aprilis. 5. Aprilis.

Christ. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 31—33.

[5546.] Kong CHRISTIAN IV. tillader, at Lehnsmanden paa Island og Undersaatterne, som beseile dette Land, frit maae angribe og nedlægge de Bischaier og andre Sörövere, der, ligesom Aaret tilforn, maatte plyndre paa Island. — *Frederichsborg*, 30. Aprilis. 31. Aprilis.

Finni Johannæi Hist. Eccl. Isl. T. III. p. 80—81. M. Ketilson, Forordn. til Isl. 2. D. S. 261.

1615. 5. Maji. [5547.] Kong CHRISTIAN IV.s Rescript til Mogens Gyllenstierna, Embedsmand paa Warberg Slot, angaaende Opförelsen af en Kirke og andre Bygninger i og ved Warberg, m. m. — *Fredriksborg Slått*, den 5. Mai. (Svensk Overs.)

J. Richardson, Hallandia. S. 51—52.

27. Maji. [5548.] Kong CHRISTIAN IV.s Qvittering til Claus von Ahnen til Nedderhouff for aflagt Regnskab for Indtægt og Udgift af Frederiksborgs og Abramstrupgaards Lehne i den Tid (1612—14) han med dem havde været forlehnet. — *Frederichsborgh*, 27. May.

Ann. for nord. Oldk. 1855. S. 128.

27. Maji. [5549.] Erklæring, udstedt af DEN GOTTORPSKE OVERRET, under Hertug JOHAN ADOLFS Segl, i Anledning af en "Supplication" fra Balthazar v. Ahlefeldt og Claus Pogwisch imod Melchior Rantzow: at "novellæ constitutiones Saxoniæ" aldrig ere trængte som Ret ind i Fyrstendömmerne (Slesvig og Holsten). — *Schlosz Gottorff*, den 27sten May. (Tydsk.)

Schlesw.-Holst. Anzeigen. 1766. col. 304—306. Samml. Schlesw.-Holst. gemeinsch Verordn. S. 269—270.

1. Junii. [5550.] Kong CHRISTIAN IV.s Forordning om den Betaling, som maa tages af Vognmænd, Færgemænd, Viinhandlere, Bagere, Bryggere og andre deslige Haandværksfolk. — *Kiöbenhaffn Slodt*, den förste Dag Junij.

Særskilt trykt, 2 Blade.

8. Junii. [5551.] Kong CHRISTIAN IV. tilsender Prindsens Hofmester Christen Friisz adskillige Smykker til Prindserne, samt paalægger ham at undersöge, hvorledes Helsingör kan befæstes. — *Frederichsborrig*, den 8. Junij.

Christ. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 33—35.

12. Junii. [5552.] ANDREAS SEVERINUS VELLEIUS G. Camdeno Severinum Andream, filium suum, commendat. — *Ripis Phundusiorum*, 12. Junii.

G. Camdeni etc. Epist. ed. Th. Smith. p. 152—153. C. F. Wegener om A. S. Vedel. S. 251—252. 2. Udg. S. 249.

15. Junii. [5553.] Kong CHRISTIAN IV. befaler Axel Brahe (til Elved) at möde 8 Dage efter S. Hansdag ved en Commission angaaende Digerne i Mögeltönder Lehn. — 15de Juni.

Udt. i Vedel Simonsen, Bidr. til Rugaards Hist. 2. D. 1. H. S. 41.

19. Junii. [5554.] Kong CHRISTIAN IV.s Befaling til Prindsernes Hofmester Christen Friisz den 25. Juni med Prindserne Christian og Frederik at komme til Kjöbenhavn. — *Frederichsz.*, den 19. Junij.

Christ. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 35.

21. Junii. [5555.] Kong CHRISTIAN IV. tilsiger Prindsens Hofmester Christen Friis, at hans Reise med Prindsen 25. Juni skal udsættes til videre, samt giver nogle Befalinger om Prindsernes Gehæng, Folkenes Klædedragt m. m. — *Frederichsborrig*, den 21. Junij.

Christ. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 35.

21. Junii. [5556.] Kong CHRISTIAN IV. befaler Prindsernes Hofmester Christen Friisz at holde sig rede til med et Par Dages Varsel at reise med Prindsen og Hofmesterinden til Frederiksborg. — *Frederichsborrig*, den 21. Junij.

Christ. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 36.

24. Junii. [5557.] CHRISTENCE AXELSDATTER og ANNE AXELSDATTER, sal. Axel Kruchows Döttre til Aarsleuf-Gaard udi Fyen, give til den latinske Skole i Aalborg 200 enkende Rdlr.,

hvis Rente skulde gives til en fattig "vedtörvende" Persons Studering, som haver ganget i Aalborg Skole. — *Aalborg*, den 24. Junii. 1615. 24. Junii.

Hofman, Fundationer. T. IV. S. 103—104. (I Overskriften angives Datum: 24. Jan.).

[5558.] Kong CHRISTIAN IV.s Bevilling, at Schulteis og Scheepens og samtlige Hollændere (paa Amager) herefter skulle bruge den jydske Lovbog og Recesz, og at Retssager först skulle fremföres for Schulteis og Scheepens, derefter for Amtmanden paa Kjöbenhavns Slot og tilsidst for Kongen og Rigens Raad (uden at indstævnes for Sjellands Landsting). — *Kiöbenhavn*, den 10. Julii. 10. Julii.

L. Thurah, Beskr. over Amager. S. 41.

[5559.] Kong CHRISTIAN IV. stævner M. Johann Cnutsen, Superintendent i Fyens Stift, til at möde for Rigsraadet og Biskopperne paa Kolding Slot den 13. Septb. næstk. i en Sag imod ham for Forseelser i hans Embede. — *Schlosse zu Kopenh.*, d. 10. Aug. (Tydsk Overs.) 10. Augusti.

E. Pontoppidan, Ann. Eccl. Dan. 3. Th. S. 696—697.

[5560.] Beslutning af Provsten M. ÆGIDIO, BORGEMESTER OG RAAD samt MENIGE SOGNEMÆND, at der skal bygges et Taarn vesten ved Sortbrödre Kirke eller S. Cathrinæ i Ribe. — Den 13. Augusti Dom. 10. p. Tr. 13. Augusti.

Udt. i P. Terpager, Rip. Cimbr. p. 371.

[5561.] Hertug JOHAN ADOLFS Forordning om Haandværks-Laugenes Ophævelse. — *Schlosze Gottorff*, den 21ten Augusti. (Tydsk.) 21. Augusti.

N. Falck, Samml. z. Kunde des Vaterl. 3. B. S. 378—382. C. U. Beccau, Gesch. Husums. S. 339—342.

[5562.] M. JOANNIS CANUTII, superintendentis Fioniensis, literæ ad Christianum IV. regem datæ, in quibus confitetur, se debitam fidem regi semper præstitisse, neque obstinata vel data opera contra regiam ordinationem ecclesiasticam quidquam commisisse. — *Otthiniæ*, 23. Aug. 23. Augusti.

E. Pontoppidan, Ann. Eccl. Dan. 3. Th. S. 697—698.

[5563.] Kong CHRISTIAN IV.s Skrivelse til Borgemester og Raad etc. i Brunsvig, hvis Forslag Kongen udbeder sig angaaende den Maade, hvorpaa en fuldkommen Udsoning mellem Staden og Hertug Frederik Ulrik lettest kunde komme i Stand. — *Kloster Riddagszhausen*, am 2. Septemb. (Tydsk.) 2. Septbr.

Braunschweigische Kriegshandlung etc. 1618. fol. Ciij. Bünting u. Letzners Braunschweig-Lüneb. Chronic. ed. Rehtmeier. T. II. S. 1207—1208.

[5564.] BORGEMESTER OG RAADS etc. I BRUNSVIG Skrivelse til Otto Plato von Heldversen, hvori de beklage sig over den af de hertugelige Tropper begaaede Overtrædelse af Krigsbrug ved at skyde efter Porten ved sammes Aabning for Kongen af Danmarks Trompeter. — *Braunschweig*, 3. Septemb. (Tydsk.) 3. Septbr.

Braunschweigische Kriegshandlung etc. 1618. fol. Dj. Bünting u. Letzners Braunschweig-Lüneb. Chronic. ed. Rehtmeier. T. II. S. 1209.

[5565.] BORGEMESTER OG RAADS etc. I BRUNSVIG Skrivelse til Kong Christian IV., hvori de yttre deres Tilböielighed til Udsoning med deres Hertug, men forlange, for at Underhandlinger kunne finde Sted, at Staden frit maa communicere med sine Venner; tillige beklage de, at der ved Portens Aabning for Kongens Trompeter var blevet skudt med grovt Skyts, og forlange Sikkerhed for de passerende Sendebud. — *Braunschweig*, den 4. Septemb. (Tydsk.) 4. Septbr.

Braunschweigische Kriegshandlung etc. 1618. fol. Ciiij—Dj. Bünting u. Letzners Braunschw.-Lüneb. Chronic. ed. Rehtmeier. T. II. S. 1208—1209.

1615. 6. Septbr. [5566.] Kong CHRISTIAN IV.s Skrivelse til den brunsvigske Magistrat, hvori han paany udbeder sig deres bestemte Erklæring angaaende Udsoningen mellem dem og deres Hertug, idet han erklærer deres Svar af 4de s. M. for en i almindelige Udtryk forfattet Udflugt. — *Wolffenbüttel*, am 6. Septemb. (Tydsk.)

Braunschweigische Kriegshandlung etc. 1618. fol. Diij—Diiij. Bünting u. Letzners Braunschw.-Lüneb. Chronic. ed. Rehtmeier. T. II. S. 1210—1211.

8. Septbr. [5567.] Staden BRUNSVIGS MAGISTRATS Skrivelse til Kong Christian IV., hvem de paa ny bede om Udsættelse af Fjendtligheder mod Staden, indtil de have overveiet Midlerne til Udsoning med deres Hertug Frederik Ulrik, samt indhentet deres Venners og Forbundnes Raad angaaende Udsoningens Betingelser. — *Braunschweig*, den 8. Sept. (Tydsk.)

Braunschweigische Kriegshandlung etc. 1618. fol. Diiij—Ej. Bünting u. Letzners Braunschw.-Lüneb. Chronic. ed. Rehtmeier. T. II. S. 1211—1212.

13. Septbr. [5568.] Hertug JOHAN ADOLFS Befaling til Bertram Rantzau, Kay og Johan von Alefeld og Moritz Broktorff, at de og andre af Adel samt deres Tjenere ikke maae drive Kornhandel i Eckernförde. — *Schlosse Gottorff*, den 13ten Sept. (Tydsk.)

Corpus statutor. Slesvicens. 2. B. S. 152—153.

16. Septbr.? [5569.] Kong CHRISTIAN IV.s Skrivelse til Brunsvigs Magistrat, hvori Kongen erklærer at ville, tilligemed Landgrev Moritz af Hessen, bivaane Fredsunderhandlingerne mellem Hertug Frederik Ulrik og Stadens Deputerede, hvorfor han anmoder Magistraten om at sende Deputerede til Wolffenbüttel den 18. September, udrustede med behörige Fuldmagter, hvorimod han lover at ville forskaffe dem Hertugens Leidebrev og at ville lade dem sikkert escortere frem og tilbage. — *Wolffenbüttel*, den 6. (u. Tv. 16.) Sept. (Tydsk.)

Braunschweigische Kriegshandlung etc. 1618. fol. Fij. Bünting u. Letzners Braunschw.-Lüneb. Chronic. ed. Rehtmeier. T. II. S. 1217.

17. Septbr. [5570.] Den BRUNSVIGSKE MAGISTRATS Skrivelse til Kong Christian IV. af Danmark, hvori Magistraten endnu udbeder sig Tid til Raadslagning om Fredslutningen med deres Hertug, samt til Communication med deres Venner og Forbundne. — *Braunschweig*, den 17. Sept. (Tydsk.)

Braunschweigische Kriegshandlung etc. 1618. fol. Fij—Fiij. Bünting u. Letzners Braunschw.-Lüneb. Chronic. ed. Rehtmeier. T. II. S. 1217.

22. Septbr. [5571.] Den BRUNSVIGSKE MAGISTRATS Skrivelse til Kong Christian IV., hvori Magistraten udbeder sig Tilladelse til snarest muligt at indhente deres Venners og Forbundnes Raad med Hensyn til Fredsbetingelserne med Hertugen. — *Braunschweig*, den 22. Sept. (Tydsk.)

Braunschweigische Kriegshandling etc. 1618. fol. Fiiij. Bünting u. Letzners Braunschw.-Lüneb. Chronic. ed. Rehtmeier. T. II. S. 1218—1219.

23. Septbr. [5572.] Kong CHRISTIAN IV.s Skrivelse til Magistraten i Brunsvig, hvori han beretter at have sammenkaldt Frederik, Pfalzgreve ved Rhin, Christian Wilhelm, Administrator for Magdeburg, Philip Sigismund, postul. Biskop i Osnabrück, samt Borgemestere og Raad i Lübeck, Bremen, Hamburg, Lüneburg og Magdeburg, endvidere Landgrev Moritz af Hessen til en Sammenkomst d. 1ste Octobr. for at tilveiebringe en fuldkommen Udsoning mellem Staden (Brunsvig) og Hertug Frederik Ulrik; til hvilken Sammenkomst han anmoder Staden om at sende Befuldmægtigede, og tilsiger disse tryg Beskyttelse. — *Wulffenbüttel*, am 23. Sept. (Tydsk.)

Braunschweigische Kriegshandlung etc. 1618. fol. Fiiij—Gj. Bünting u. Letzners Braunschw.-Lüneb. Chronic. ed. Rehtmeier. T. II. S. 1219.

[5573.] Den BRUNSVIGSKE MAGISTRATS Skrivelse til Kong Christian IV. af Danmark, hvori de anmode om en længere Frist, for at indhente deres Venners Raad, end til den til Fredscongressen berammede 1ste October. — *Braunschweig*, am 26. Sept. (Tydsk.) 1615. 26. Septbr.

Braunschweigische Kriegshandlung etc. 1618. fol. Gj—Gij. Bünting u. Letzners Braunschw.-Lüneb. Chronic. ed. Rehtmeier. T. II. S. 1219—1220.

[5574.] Kong CHRISTIAN IV.s Skrivelse til Magistraten i Brunsvig, hvori han lover at ville bevirke hos Hertug Frederik Ulrik, at Staden til Fredsunderhandlingens Begyndelse erholder en længere Frist end til 1ste October, dog önsker Kongen at en bestemt Frist bliver foreslaaet af Magistraten. — *Wulffenbüttel*, den 27. Sept. (Tydsk.) 27. Septbr.

Braunschweigische Kriegshandlung etc. 1618. fol. Gij—Giij. Bünting u. Letzners Braunschw.-Lüneb. Chronic. ed. Rehtmeier. T. II. S. 1220—1221.

[5575.] Staden BRUNSVIGS MAGISTRATS Skrivelse til Kong Christian IV., hvori Magistraten melder at have taget under Overveielse Kongens Brev af 27de s. M. og lover bestemt Svar det förste muelig. — *Braunschweig*, den 28. Sept. (Tydsk.) 28. Septbr.

Braunschweigische Kriegshandlung etc. 1618. fol. Giij. Bünting u. Letzners Braunschw.-Lüneb. Chronic. ed. Rehtmeier. T. II. S. 1221.

[5576.] CHRISTOPHER GRAAE, Borger i Slagelse, hans Gavebrev paa 100 Rdlr., hver Daler til 37 Skilling Lybsk, til Slagelse Latinskole, for hvis Renter der skulde anskaffes Klæder til fattige Skolebörn. — *Slaglosiæ*, Sanctorum Angelorum. 29. Septbr.

Hofman, Fundationer. T. VIII. S. 150.

[5577.] Staden BRUNSVIGS MAGISTRATS Skrivelse til Kong Christian IV. af Danmark, hvori de bede om Undskyldning, at de ikke endnu kunne bestemt besvare Kongens Brev af 27de s. M. med Hensyn til Bestemmelsen af Stilstanden, men maae afvente deres Venners Raad. — *Braunschweig*, den 30. Sep. (Tydsk.) 30. Septbr.

Braunschweigische Kriegshandlung etc. 1618. fol. Giiij. Bünting u. Letzners Braunschw.-Lüneb. Chronic. ed. Rehtmeier. T. II. S. 1222.

[5578.] Staden BRUNSVIGS MAGISTRATS Skrivelse til Kong Christian IV., hvori de bede om Anstand med Hensyn til Stilstandens Bestemmelse indtil den forventede hessiske Gesandts Ankomst. — *Braunschweig*, am 6. Octob. (Tydsk.) 6. Octbr.

Braunschweigische Kriegshandlung etc. 1618. fol. Hj—Hij. Bünting u. Letzners Braunschw.-Lüneb. Chronic. ed. Rehtmeier. T. II. S. 1223.

[5579.] Kong CHRISTIAN IV.s Skrivelse til Magistraten i Brunsvig, hvori han, idet han fremsender Copie af et Brev fra Hansestæderne, som yttrer fredeligt Sindelag, opfordrer Magistraten til at erklære, om den önsker Stilstand i en bestemt Tid, eller vil nedlægge Vaaben, og lover i saa Tilfælde at formaae Hertug Frederik Ulrik til et Vice versa. — *Wolffenbüttel*, am 10. Octob. (Tydsk.) 10. Octbr.

Braunschweigische Kriegshandlung etc. 1618. fol. Hiij. Bünting u. Letzners Braunschw.-Lüneb. Chronic. ed. Rehtmeier. T. II. S. 1225.

[5580.] Statutum CAPITULI RIPENSIS, ut omnes confratres, quibus ob officia aulica longiora beneficium aliquod ecclesiasticum apud capitulum Ripense collatum est, postea pro personis privilegiatis habendi sint, bona communia in divisione participaturi, modo quovis die Angariarum, quum ius exercendum est, compareant et onera capituli cum residentibus sustineant. — *In Capitulo Ripensi*, d. x. Octobr. (Versio.) 10. Octbr.

P. Terpager, Ripæ Cimbr. p. 142—143.

1615. [5581.] Staden BRUNSVIGS MAGISTRATS Skrivelse til Kong Christian IV., hvori
11. Octbr. Magistraten undskylder sig, at den ikke kan bestemt erklære sig angaaende Stilstand eller fuldkommen Fred med Hertugen (Frederik Ulrik), förend Communicationen med deres Venner og Forbundne er uhindret, hvilket de anmode Kongen om, til Fredens hurtige Tilveiebringelse, at bevirke. — *Braunschweig*, den 11. Octob. (Tydsk.)

Braunschweigische Kriegshandlung etc. 1618. fol. Hiiij—Ij. Bünting u. Letzners Braunschw.-Lüneb. Chronic. ed. Rehtmeier. T. II. S. 1226.

18. Octbr. [5582.] Enkedronning SOPHIAS Reglement angaaende Chorsangen i Slotskirken og den aarlige Godtgjörelse af 150 Rdlr., som derfor skulde gives de dertil af hende udvalgte 8 Skolediscipler. — *Auf Vnserm Libgedings-Hause Neuköping*, den 18ten October. (Tydsk.)

Hofman, Fundationer. T. VI. Lollands Stift. S. 158—159.

25. Octbr. [5583.] Kong CHRISTIAN IV.s Skrivelse til Staden Brunsvigs Magistrat, hvori Kongen melder at have udvirket hos Hertug Frederik Ulrik Ophævelsen af deres Stads Beleiring, hvorfor han opfordrer dem til paa deres Side saameget mere at bidrage til Fredens Gjenoprettelse. — *Wolffenbüttel*, am 25. Octob. (Tydsk.)

Braunschweigische Kriegshandlung etc. 1618. fol. Kiiij. Bünting u. Letzners Braunschw.-Lüneb. Chronic. ed. Rehtmeier. T. II. S. 1233—1234.

27. Octbr. [5584.] BREIDE RANTZOW tilskriver Borgemestere og Raad i Aarhuus, at de efter Kongens Befaling skulle indsende Borgeleie-Penge for de 21 Baadsmænd, de hidtil have underholdt, 7 Skilling daglig for hver Person, til Rentekammeret. — *Kiöbenndhaffnn*, dennd 27. Octobris.

J. R. Hüberts, Aktst. vedk. Aarhus. II. S. 31—32.

29. Octbr. [5585.] Staden BRUNSVIGS MAGISTRATS Skrivelse til Kong Christian IV., hvori den paa Grund af Forhandlingerne med de keiserlige og hessiske Commissarier undskylder sig for bestemt at erklære sig med Hensyn til Stilstand eller Fredslutning med Hertug Frederik Ulrik. — *Braunschweig*, am 29. Octobr. (Tydsk.)

Braunschweigische Kriegshandlung etc. 1618. fol. Kiiij—Lj. Bünting u. Letzners Brauschw.-Lüneb. Chronic. ed. Rehtmeier. T. II. S. 1234.

29. Octbr. [5586.] Staden BRUNSVIGS MAGISTRATS Note til de keiserlige Gesandter Georg Friederich v. Hohenlohe og Felix Rüdinger, at de ikke kunne give noget bestemt Svar paa deres Forslag til Vaabenstilstand eller Fred, förend alle Fjendtligheder ere ophörte, især da hverken Kongen af Danmarks og de hessiske Gesandters, eller selve de Keiserliges Breve i saa Henseende ere tilfredsstillende. — *Braunschweig*, den 29. Octob. (Tydsk.)

Braunschweigische Kriegshandlung etc. 1618. fol. Lj—Lij. Bünting u. Letzners Braunschw.-Lüneb. Chronic. ed. Rehtmeier. T. II. S. 1234—1235.

30. Octbr. [5587.] Kong CHRISTIAN IV.s Skrivelse til Staden Brunsvigs Magistrat, hvori han melder at have bragt Hertug Frederik Ulrik til at beslutte sig til at lade Stadens Beleiring aldeles ophöre. — *Wolffenbüttel*, am 30. Octob. (Tydsk.)

Braunschweigische Kriegshandlung etc. 1618. fol. Lij. Bünting u. Letzners Braunschw.-Lüneb. Chronic. ed. Rehtmeier. T. II. S. 1235.

3. Novbr. [5588.] Dr. PHILIPPI CÆSARIS, ecclesiastæ in Gottorp, literæ ad Dr. Christianum Sledanum, pastorem Sleswicensem, datæ, per quas hunc ad partes suas trahere conatur. — *Ex ædibus meis propter Gottorpium*, d. 3. Novemb.

J. M. Krafft, zweyfaches Jubel-Gedächtnis. S. 598—599. E. Pontoppidan, Ann. eccl. Dan. 3. Th. S. 691—692.

[5589.] Literæ Dr. CHRISTIANI SLEDANI, pastoris Sleswicensis, ad Dr. Philippum Cæsarem, ecclesiastem in Gottorp, datæ, in quibus illusorie respondet ad litteras huius d. 3. Novb. datas. — IV. Nov. 1615. 4. Novbr.

J. M. Krafft, zweyfaches Jubel-Gedächtnis. S. 600—601. E. Pontoppidan, Ann. eccl. Dan. 3. Th. S. 693—694.

[5590.] Literæ Dr. PHILIPPI CÆSARIS, ecclesiastæ Gottorpensis, ad Dr. Christianum Sledanum, pastorem Slesvicensium, datæ, in quibus responsum eius illusorium (cfr. Nr. 5589) reprehendit, sententiamque eius claram de rebus quibusdam dogmaticis expetit. — *Ex ædib. meis propter Gottorpium*, ipso Martini die, qui erat 11. Novembr. 11. Novbr.

J. M. Krafft, zweyfaches Jubel-Gedächtnis. S. 601—606.

[5591.] Litteræ Dr. CHRISTIANI SLEDANI, pastoris Slesvicensis, ad Joannem Adolphum, ducem Slesvigæ, Holsatiæ etc., datæ, in quibus de Dr. Philippo Cæsare, ecclesiasta Gottorpensi, qui se unum et solum orthodoxiam hoc in loco profiteri glorietur, queritur; mittit præterea literas, quas ad Cæsarem scripsit, arbitrio ducis committens, tradendæne sint necne. — *Slesvig.*, mense Novembr. anno, quem dinumerat diverbium: MDe tIbI, seD CVI præterea VIDe. post 11. Nvb.

J. M. Krafft, zweyfaches Jubel-Gedächtnis. S. 606—609.

[5592.] Literæ Dr. CHRISTIANI SLEDANI, pastoris Slesvicensis, in quibus Dr. Philippo Cæsari, ecclesiastæ Gottorpensi, respondet ad litteras d. 11. Novbr. datas de controversia quadam dogmatica. — *In musæo meo Slesvigæ*, mense Novembr. Anno 1616 (lege: 1615). post 11. Nvb.

J. M. Krafft, zweyfaches Jubel-Gedächtnis. S. 609—613.

[5593.] Kong CHRISTIAN IV. meddeler Prindsernes Hofmester Christian Friisz nogle Bestemmelser med Hensyn til Prindsernes og den unge Hertug af Brunsvigs Reise næstkommende Mandag. — *Köbenhaffuen*, den 15. Decembris. 15. Decbr.

Christ. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 86.

[5594.] Kong CHRISTIAN IV.s Krigsordinants og Krigsartikler, hvorefter de danske udskrevne Soldater og Officerer sig have at rette. — *Kiöbenhavn Slot*, den 17de December. 17. Decbr.

Nye Danske Magazin. 2. B. S. 161—167.

[5595.] Fredslutningsact mellem Hertug FREDERIK ULRIK af Brunsvig-Lüneburg og STADEN BRUNSVIG, istandbragt ved Keiserens, Chyrfyrsterne af Pfalz, Sachsen og Brandenborgs, Kongen af Danmarks og Landgrev Moritz af Hessens Bestræbelser; blandt de tilstedeværende Fredsmæglere nævnes dog ingen Gesandter fra Danmark. — *Stetterburg*, am Tage Thomæ Apostoli, war der 21. Tag Decembris. (Tydsk.) 21. Decbr.

Braunschweigische Kriegshandlung etc. 1618. fol. Liiij—Nij. Bünting u. Letzners Braunschw.-Lüneb. Chronic. ed. Rehtmeier. T. II. p. 1241—1246.

[5596.] Kong CHRISTIAN IV. spörger Prinds Christians Hofmester Christen Friisz om Prindsernes Befindende, samt om den unge Hertug af Brunsvigs Opförsel og Forhold til hans Præceptor. — *Frederichsborrig*, den 30. Decembris. 30. Decbr.

Christ. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 87.

1616.

1616.

10. Januar. [5597.] Kong CHRISTIAN IV. tilkjendegiver Prindsernes Hofmester Christian Friisz, at den unge Hertug Christians (af Brunsvig) Dreng (ↄ: Page) skal gaae i Skole med Prindsens Drenge. — *Frederichsborrig*, den 10. Januarii.

Christ. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 87.

11. Januar. [5598.] PHILIPPUS HANCHESEN sender Kong Christian IV. forskjellige Kunstsager, Mynter, Böger, o. s. v. — *Augspurg*, den $^{11}/_{21}$ Januar. (Tydsk.)

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 3. Th. S. 368—371.

25. Januar. [5599.] CHRISTOFFER FRIIS til Farschou giver 500 Rdl., som "et Poenitentze-Tegn", i Anledning af, at han havde dræbt Jens Rodsteen til Thimandsholm, til Aalborg Skole, "til fattige Skolebörns Forfremmelse". — *Wiborg*, den 25. Januarii.

Hofman, Fundationer. T. IV. S. 122—123.

4. Febr. [5600.] Kong CHRISTIAN IV. forbyder den i Trondhjems Lehn almindelige Uskikkelighed, at Karle og Qvindfolk, som ikke ere Ægtefolk, i Huse, hvor Gjæstebud holdes, efter Foregivende af Mangel paa Plads, ligge i samme Seng. — *Kiöbenhavn Slot*, den 4de Februarii.

L. Ewensen, Saml. af jur. og hist. Materier. 2. B. 2. H. S. 9—11.

17. Febr. [5601.] Dr. CHRISTIANUS SLEDANUS, Præst i Slesvig, forsvarer sig for Hertug Johan Adolf til Slesvig, Holsten etc. mod Beskyldningen for at have Söndagen Esto mihi fremfört kjetterske ("Patripassianorum") Meninger om Treenighedslæren. — *Schleszwig*, prid. Domin. Invocav. (Tydsk.)

J. M. Krafft, zweyfaches Jubel-Gedächtnis. S. 613—621.

18. Febr. [5602.] Kong CHRISTIAN IV. tillader Hans Lindenow til Hundzlundt, Embedsmand paa Hammershusz Slot, og Adelen paa Borringholm at udföre Staldöxen fra Öen. — *Haffniæ*, 18. Februarii.

J. R. Hübertz, Aktst. til Bornholms Hist. S. 594—595.

20. Febr. [5603.] FLENSBORG MAGISTRATS OG DE 24 MÆNDS Vedtægt angaaende Liigprædikener over Borgere og Haandværkere samt deres Hustruer. — *Flensburg*, am 20sten Febr. (Tydsk.)

Corpus Statutor. Slesvicens. 2. B. S. 810.

23. Febr. [5604.] Hertug JOHAN ADOLFS Anordning, at de i Eidersted bosatte Hollændere kunde gjöre den Disposition, at deres Börn skulde gaae lige i Arv, uden Hensyn til Kjönnet. — *Gottorff*, den 23sten Febr. (Tydsk.)

Corpus Statutor. Slesvicens. 1. B. S. 241—243.

Februario. [5605.] ERP. LINDENBROGS Andragende til det hamborgske Domcapitel, hvori han paastaaer jus patronatus over den saakaldte Withmarianske Præbende, der var tilstaaet Henrik Withmar formedelst "certa et fidelia servitia et bene merita — præsertim in rebus, legationem in Daniam et causam contra et adversus consules et senatum communitatemque civitatis Hamburgensis concernentibus", og som nedstammende fra bemeldte Withmariske eller gamle Lindenbrogske Stamme erholder Erp. Lindenbrog om Capitlets Sanction paa ovenmeldte jus patronatus. — *Hamburg*, den ... Feb. (Tydsk.)

N. Staphort, Hist. Eccles. Hamburg. 1 Th. 2. B. S. 429—430.

[5606.] ANNE ROSENKRANTZ til Söeholm, Frantz Rantzaus Efterleverskes Gavebrev paa 500 Rdlr. til Latinskolen i Faaborg, af hvis Renter Skolemesteren aarlig skulde have 10 Rdlr. og 20 Rdlr. skulde uddeles mellem Skolens Börn. — *Finstrupgaard*, den 7de Martii. 1616. 7. Martii.

Hofman, Fundationer. T. VI. S. 127.

[5607.] Kong CHRISTIAN IV. befaler Lehnsmanden paa Vardöhuus, Claus Gagge, at paasee, at ingen Ind- eller Udlændisk uden Kongens Bevilling og Pas driver Hvalfangst i hans Lehn. — *Antvorskov Slot*, den 8. Martii. 8. Martii.

H. Paus, kgl. Forordn. for Norge. S. 563.

[5608.] Kong CHRISTIAN IV.s og Hertug JOHAN ADOLFS Forordning, hvorved flere Slags Smaamynt forbydes, Rigsdaleren sættes til 40 Skilling lybsk m. m. — Den 12ten Mart. (Tydsk.) 12. Martii.

Samml. Schlesw.-Holst. gemeinsch. Verordn. S. 270—272.

[5609.] Udtog af Kong CHRISTIAN IV.s Forordning om det ostindiske Compagnies Stiftelse og sammes Privilegier (34 Artikler). — *Antvortskouv*, den 17. Martii. 17. Martii.

L. Holberg, Danm. Hist. T. II. S. 657—658. — Samme, geistl. og verdsl. Staat. S. 331—332.

[5610.] Kong CHRISTIAN IV. giver Prindsernes Hofmester Christian Friisz, der har underrettet ham om hans Sön Hertug Frederiks Sygdom, Befaling, hvorledes der skal forholdes, hvis han skulde faae Börnekopper. — *Nyköbing*, den 4. Aprilis. 4. Aprilis.

Christ. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 38.

[5611.] Literæ CHRISTIANI IV. regis, quibus M. Joannes Canutius, superintendens Fionensis, falsæ doctrinæ propagandæ accusatus, citatur, ut Hafniæ d. 26. Maii coram rege et quibusdam senatoribus regni et episcopis compareat et pronunciationem sententiæ ibi exspectet. — *Hafniæ*, 5. April. 5. Aprilis.

Kirkehist. Saml. I. B. S. 483—484.

[5612.] Kong CHRISTIAN IV. forbyder Indbyggerne paa Island at drive Handel med fremmede Nationer. — *Kiöbenhafn*, d. 7. Aprilis. 7. Aprilis.

M. Ketilson, Forordn. til Isl. 2. D. S. 262—263.

[5613.] (SKJELSKÖRS BYTINGS) Dom, hvorved Anders Hansen og Peder Kjöbmand, der tiltales for at have "thyret och bett i Dyre-Haffue Wang widere end paa theres Eget effter St. Wolborigh Dag", tilholdes „at tygre og bete paa theres eget" efter nævnte Dag, og i modsat Fald skulle de böde efter Kong Woldemars Lov. — Den 15. April. 15. Aprilis.

P. Friis Edvarsen, Underr. om Schielschiör. S. 208—209.

[5614.] Kong CHRISTIAN IV. tilskriver Prinds Christians Hofmester Christen Friisz, at han skal have Tilsyn med Maden til Börnene, hvorover der er klaget; at Doctor Maatiisz maa reise bort nogle Dage, og at Sörgeklæder skulle forfærdiges til Prindsen. — *Anderskou*, den 16de Aprilis. 16. Aprilis.

Christ. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 38.

[5615.] CASPARI ERASMI BROCHMANNI ad Oligerum Rosenkrantzium literæ datæ de rebus theologicis. — *Haf.*, 17. April. 17. Aprilis.

Dän. Biblioth. 2. Stück. S. 158—164.

[5616.] Kong CHRISTIAN IV.s Bevilling, at der til Bessestad Kirkes Bygning maa gives Hjelp af hver Kirke paa Island. — *Kiöpenhafn Slot*, denn 19. Aprilis. 19. Aprilis.

Finni Johannæi Hist. Eccl. Isl. T. III. p. 58—59. M. Ketilson, Forordn. til Isl. 2 D. S. 263-264.

1616. [5617.] Kong CHRISTIAN IV.s Mageskiftebrev til Gudrun Maagensdaatter og hendes
19. Aprilis. Sönner paa Kronens Jorder Bache, Laugervand og Kidefeld, for Reykevik paa Saltenæs paa Island. — *Kiöbenhafn Slot*, den 19. Aprilis.

M. Ketilson, Forordn. til Isl. 2. D. S. 265—267.

20. Aprilis. [5618.] Kong CHRISTIAN IV. sender Prinds Christians Hofmester Christen Friisz noget sort Klæde, hvoraf Klæder og Kapper skulle forfærdiges til Prindserne. — *In horto Hafnien.*, den 20. Aprilis.

Christ. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 39.

28. Aprilis. [5619.] Kong CHRISTIAN IV. tilkjendegiver Prinds Christians Hofmester Christen Friisz, at han af dennes Skrivelse har erfaret, at Prindsen har faaet Meslinger, og anbefaler ham at fölge Doctorens Raad. — *Frederichsborrig*, den 28. Aprilis.

Christ. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 39.

29. Aprilis. [5620.] Kong CHRISTIAN IV. stadfæster en af Claus Daa til Ravnstrup, Befalingsmand paa Throndhjems Gaard, med de Fornemste i Kjöbstaden Throndhjem oprettet Fundats for S. Jörgens Huus (eller Hospitalet) i Throndhjem. — *Kjöbenhavn Slot*, den 29. Aprilis.

Norske Stiftelser. 1. B. 1. H. S. 31—38.

8. Maji. [5621.] Kong CHRISTIAN IV.s Bestalling for Hans Barchmand som Snedker paa Frederiksborg Slot, fra 14. Apr. 1611 at regne. — *Frederichsborg*, denn 8. Maii.

Historisk Tidsskrift. 4. B. S. 584.

10. Maji. [5622.] Kong CHRISTIAN IV.s Befaling til Tolderne i Helsingör om forskjellige Udbetalinger til Hans Stenuynckell o. fl. — *Y Lundehaauen for Croneborrig*, den 10. Maij.

Christ. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. — 1. B. S. 40.

12. Maji. [5623.] Kong CHRISTIAN IV. befaler Prinds Christians Hofmester Christen Friisz 21. hujus at begive sig paa Reisen til Kjöbenhavn med Prindserne og Hertugen af Brunsvig. — *Frederichsborrig*, den 12. Maij.

Christ. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 40.

20. Maji. [5624.] Kong CHRISTIAN IV. tillader Adelen at bruge Sölv- og Guld-Snorer. — *Kiöbenhaffn Slot*, den 20. Maij.

Særskilt trykt, 1 Blad.

24. Maji. [5625.] Kong CHRISTIAN IV.s Mandat til de Adelige, hvis Fæstere (Leute) hörte til samme Dige-Forening (Teichband) som Wilster-Marskens Beboere, om at holde deres Fæstere til at vedligeholde deres Andeel af Digerne. — *Schlosz zu Copenhagen*, den 24. Maji. (Tydsk.)

Corpus Constit. Regio-Holsat. 2. B. S. 282—283.

30. Maji. [5626.] Kong CHRISTIAN IV. befaler Eske Bilde at modtage under Mariager Kloster noget Gods, som Kongen havde faaet i Mageskifte af Albret Skeel til Fusingö, Embedsmand paa Slottet Riberhus, nemlig fire Gaarde, beliggende i Dyrby i Nör-Hald-Herred, Forup i Ulstrup Sogn i Hedensted Herred, og Bygum i Österbölle Sogn i Rins-Herred. — *Hafniæ*, 30. Maji.

Danske Magazin. 6. B. S. 207.

[5627.] Sententia lata a CHRISTIANO IV. rege et quibusdam senatoribus regni et episcopis, qua M. Johannes Canutius, superintendens Fionensis, Calvinismi convictus, ab officio removetur. — *(Hafniæ)*, 3tio die Junii. 1616. 3. Junii.

Kirkehist. Saml. I. B. S. 507. (Forudskikket er Uddrag af Domsakten, indeholdende de d. 14. Aug. i Nykjöbing og 18. Aug. 1615 i Odense, samt 26. og 27. Mai 1616 i Kjöbenhavn optagne Forhörer, tilligemed Actors, Christen Thomesens til Tanderup, Indlæg og Biskoppens Defension, sst. S. 484—507).

[5628.] MAGNUS PEGELIUS, in Daniam profecturus, a Christiano IV. rege petit, ut salutaria quædam inventa regi exponere sibi liceat. — *Rostochii*, 27. Junii. 27. Junii.

A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 3. Th. S. 371–373.

[5629.] RAADET I FLENSBORG tillader Conrector M. Thomas Lundius, paa indstændig Bön af hans tilkommende Svigerfader Pastor M. Gerhard Ouw, at gifte sig, med Tilföielse, at dette ikke i Fremtiden vil blive tilladt nogen "Schul-Geselle", undtagen Rectoren. — *In iudicio Flensburgensi*, den 1. Julii. (Tydsk.) 1. Julii.

O. H. Moller, Nachr. von der Kirche zu St. Johannis in Flensburg und deren Pastoribus. S. 25.

[5630.] Kong CHRISTIAN IV. befaler, efter Overlæg med Rigets Raad, at de Personer, der som Præceptores sendes med unge Mennesker udenlands, skulle examineres i Troeslærdommene af den Superintendent, af hvis Stift de udskikkes. — *Kiöbenhaffn Slot*, den 4. Dag Julij. 4. Julii.

Særskilt trykt, 2 Blade. H. Paus, kgl. Forordn. for Norge. S. 562.

[5631.] Kong CHRISTIAN IV.s Forordning, at Forlovere maae holde de Adelspersoner i Fængsel, som gjöre större Gjeld, end de kunne betale. — *Kiöbenhaffn Slot*, den 4. Dag Julij. 4. Julii.

Særskilt trykt, 2 Blade.

[5632.] Indbydelse af Forstanderne for det nye Ostindiske Compagnie, CLAUS CONDEWIN, JOHAN DE WILLEM og SEVERIN SEVERINSSEN SKRIFFUER, til Deeltagelse i Compagniet; samt Oversendelses-Skrivelse med denne Indbydelse til Borgemestere og Raad i Aarss. — *Kiöbenhaffn* den 5. Julij. 5. Julii.

J. R. Hüberts, Aktst. vedk. Aarhus. II. S. 33–35.

[5633.] Sex Actstykker fra SKJELSKÖRS BYTING, angaaende en Sag mellem Peder Povilsen og Johan Skræder i Anledning af en Landstings Dom, hvorved sidstnævnte var dömt til Mindre-Mand. — (8. og 22. Juli, 30. Sept., 14. Octbr., 11. og 18. Novbr.) 8. Julii— 18. Novbr.

P. Friis Edvarsen, Underr. om Schielschiör. S. 158–160.

[5634.] JENS GJÖDISSÖN, Superintendent i Aarhuus, hans Uddrag af Kong Christian III.s Bevilling for Sognepræsten og Skolemesteren i Grenaae, af 9. Decbr. 1558, forsaavidt deri tillige tillægges Skolemesteren i Ebeltoft 4 Pund Korn aarlig. (Jvf. Nr. 1644.) — *Aarhuus*, d. 16tende Julii. 16. Julii.

Hofman, Fundationer. T. III. S. 106.

[5635.] OLAI JOH. SLANGENDORPHII ad. Oligerum Rosenkrantzium literæ datæ, maxime de fructibus, quos ex commoratione in villa eius percepit, et de itinere, quod in Germaniam cum filiis eius instituet. — *Rosæholmiæ*, 18. Julii. 18. Julii.

Dänische Biblioth. 2. Stück. S. 176–183.

1616. 21. Julii. [5636.] TOLV BÖNDER AF ENNINGDALEN klage til Kong Christian IV. over Indgreb i deres gamle Rettigheder af Kongens Ombudsmand Gierslof Nettelhorst, blandt andet at han har forbudt Danske "Schuder och Kreyer", som pleiede at tilföre dem Öl og Bröd, at drive slig Handel. — *Enningdallen*, den 21. Jullji.

Topograph. Journ. for Norge. 6. H. S. 44—47.

31. Julii. [5637.] Kong CHRISTIAN IV.s Rettertings Dom i en Gjeldssag mellem Bent von Osede, Borger i Flensborg, og Hans Brun til Vidstad eller dennes Arvinger. — *Agershuus Slot*, den 31te Julii.

Saml. til det norske Folks Spr. og Hist. 3. B. S. 395—398.

18. Augusti. [5638.] OLAUS WORMIUS ad Jacobum Finckium scribit de morte Christiani Frisii, cancellarii regis; de M. Johanne Canutio, episcopo Fionensi, in publicis comitiis episcopatu mulctato; de Magno Ulfeldio, admiralio regni, qui empirici cuiusdam, ex Germania huc vocati aureosque montes pollicentis, negligentia periit; de expeditione, quam versus Indiam orientalem, duce Belga quodam, mercatores meditantur, cet. — *Hafniæ*, 18. August.

O. Wormii epist. T. I. p. 7—8.

2. Septbr. [5639.] Anordning af Lehnsmanden paa Bergenhuus KNUD URNE, Superintendenten NIELS PAASCHE og CAPITULARES I BERGEN angaaende det Belöb, hvormed Cathedraticum skulde svares til Bergens Domkirke. — *Bergenhuus*, 2. September.

C. Frimann, Stiftelser i Bergens St. I. D. S. 31—34.

4. Septbr. [5640.] Kong CHRISTIAN IV.s Stadfæstelse paa Roeskilde Capitels Anordning om en Conrectors Ansættelse ved Skolen i Roeskilde og hans Lön og Emolumenter. — *Schanderborg*, thend 4. Septemb.

S. N. J. Bloch, Roskilde Domskoles Hist. 2. H. S. 1.

4. Septbr. [5641.] Kong CHRISTIAN IV.s aabne Brev hvorved han skjenker St. Michels Kirkelade i Slagelse til Skolen sammesteds. — *Skanderborg*, thend 4. Septemb.

L. Engelstoft, Univ. Ann. 1810. I. B. S. 35—36.

9. Septbr. [5642.] Hertug FREDERIKS Stadfæstelse paa de Indbyggerne i Nörredelen af Ditmarsken givne Privilegier. — *In unser Stadt* (sic), den 9. September. (Tydsk.)

A. L. J. Michelsen, ditmars. Urkundenb. S. 397—398.

20. Septbr. [5643.] Hertug FREDERIK til Holsten-Gottorps Stadfæstelse paa den mellem Danmark og Hertugdömmerne i Aaret 1533 oprettede Union. — *Gottorp*, 20. September. (Tydsk.)

J. C. Lünig, Collectio nova. 2. Th. S. 917.

29. Septbr. [5644.] MAGDALENA VON DER HAMBSFORT, Dr. Hieronymi Thenners Efterleverskes Fundats paa 8 Boder og 500 Rdl. in Specie til Bedste for 16 gamle nödtörftige Qvinder. — *Othense*, St. Michels Dag.

Hofman, Fundationer. T. V. S. 157—160.

29. Septbr. [5645.] MICHAEL WIBE, Borgemester i Kjöbenhavn, giver til St. Nicolai Kirke 16 Messing-Lyse-Arme og Piber og 200 Rdl., for hvis Rente skulde kjöbes Lys, til Kirkens Oplysning under Fropræediken om Vinteren. — *Kiöbenhavn*, den 29. Sept., som er St. Michels-Dag.

Hofman, Fundationer. T. IX. S. 254—256. Jvf. Geneal. Arch. Nr. 1—8. S. 77.

[5646.] Kong CHRISTIAN IV.s Befaling til Stænderne i Hertugdömmerne Slesvig 1616.
og Holsten, den 9de Decbr. næstkommende at aflægge Arvehyldings-Ed til den for myndig 25. Octbr.
erklærede Hertug Frederik, den afdöde Hertug Johan Adolfs ældste Sön. — *Schlosse Schanderburg*, den 25ten Tag des Monaths Octobris.

Samml. Schlesw.-Holst. gemeinsch. Verordn. S. 273—275.

[5647.] Kong CHRISTIAN IV. underretter Prinds Christians Hofmester Christen 18. Novbr.
Friisz om, at der ere trufne Foranstaltninger til hans Reise med Prindsen til Kolding i Anledning af den berammede Belehnings Dag; da Hertug Frederik ikke befinder sig vel, skal denne imidlertid forblive hos Hofmesterinden. — *Haadersleeff*, den 18. Novembris.

Christ. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 41.

[5648.] Kong GUSTAV ADOLFS Instruction for Herman Wrangel, Statholder over 28. Novbr.
Kalmar Slot og Lehn, hvorved der blandt andet befales ham at holde Slottet tillukt for Tydske, Danske, Engelske o. a.; at have sine Speidere paa de danske Markeder paa denne Side Sundet, for at erfare, hvad "Polniske Spyflugor", som der indfinde sig, udsprede blandt Almuen om Sverrig og Kongen; at hindre de Danske i deres Seilads paa ulovlige Havne og ikke tilstede danske Landkræmmere at flakke omkring i Lehnet, m. m. — *Kalmar*, den 28. Nov. (Svensk.)

Instruct. för Tjenstemän vid Landt-Regeringen i Sverige. S. 103—109.

[5649.] Revers, udstedt af Sognepræsten, Borgemestere og Raad, samt Byfogden 30. Novbr.
i Horsens for Modtagelsen af et af Fru ELLIDSE JUUL til Bandholm stiftet Legat paa 100 Daler slette Penge, Daleren til 32 Sk. Lybsk, til Bedste for fattige Skolebörn i Horsens. — *Horsens*, St. Andreæ Dag, den 30. Novembr.

Hofman, Fundationer. T. II. S. 212—213.

[5650.] Kong CHRISTIAN IV. melder Rigsraadet, at han istedenfor Christian Friis 1. Decbr.
til Borreby, der ved Döden er afgaaet, har udvalgt Christian Friisz til Kraagerup til Cantsler, og at han har udnævnt Jörgen Lunge, Albret Skeel, Ifuer Jull, Andersz Bille, Jensz Jull og Holger Rosenkrandtz Jörgensön til Rigsraader, af hvilke han har beskikket Albret Skeel til Rigets Admiral; endelig befaler han Raadet i lukkede Sedler at votere paa en Marsk. — *Kolding Slott*, den 1. Decembris.

Christ. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 41—42. Historisk Tidsskrift. 1. B. S. 330-331.

[5651.] Kong CHRISTIAN IV., som har erfaret, at Kongen af Polen til Sommer 1. Decbr.
agter at forsöge sin Lykke mod Sverrig, forlanger Rigsraadets Betænkning over, hvad der under disse Omstændigheder kan baade Riget. — *Kolding*, den 1. Decembris.

Christ. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 42-43.

[5652.] Kong CHRISTIAN IV.s Udkast til en Edsformular for Rigets Admiral. — 1. Decbr.
Coldingi, 1. Decembris.

Christ. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 43—44.

[5653.] Ordinants angaaende Ceremoniellet ved RIDDERSLAGNINGEN i Kolding den ante 2. Dec.
2. Decembr. 1616. — Udateret. (Tydsk.)

P. F. Suhms Saml. 1. B. 3 H. S. 103—104.

1616. 14. Decbr. [5654.] Kong Christian IV. befaler Cantsleren Christian Frisz og Marsken Jörgen Lunge at anholde hos Hertug Frederik (af Gottorp) om Nedsættelse af en fælleds Commission deels i Anledning af Inddigningen ved Bredsted, deels angaaende nogle Tvistigheder mellem Kongens Söster og Broder. — *Flinsborrig*, den 14. Decembris.

Christ. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 44—45.

15. Decbr. [5655.] Kong Christian IV. tilmelder Cantsleren Christian Friisz og Rigens Marsk Jörgen Lunge, (der ere tilstede ved Forhandlingerne i Slesvig), at Jörgen Lunge og D. Medtzener skulle fortræde ham ved hans Farbroders Gemalindes (Agnes Hedevigs) Begravelse i Sönderborg den 19de hujus. — *Bredsted*, den 15. Decembris.

Christ. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 46.

16. Decbr. [5656.] Kong Christian IV. tilkjendegiver Cantsleren Christian Friisz sin Beslutning angaaende nogle Punkter i den slesvig-holstenske Arvehyldings-Sag. — *Husom*, den 16. Decembris.

Christ. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 47.

18. Decbr. [5657.] Udtog (2den Art.) af Hertug Frederiks Resolution i Anledning af den holstenske Adels Besværinger, hvori Hertugen lover, at Sagen angaaende Lybeks Stift og Capitel, Stiftet og Staden Eutin samt Capitlet i Hamborg, som i nogle Aar havde unddraget sig Edsaflæggelse samt Rosz- og Mandtjeneste af deres Godser i Holsten, snarest muligt skulde blive bragt i Rigtighed. — D. 18. Dec. (Tydsk.)

J. C. H. Dreyer, Monum. Anecd. p. 98.

c. 18. Decbr. [5658.] Udkast til Hertug Frederik III.s Confirmation paa Fyrstendömmerne Slesvigs og Holstens Privilegier, forelagt Stænderne den 18. Decbr. — Udateret. (Tydsk.)

K. Samwer, die Staatserbfolge der Herzogth. Schl.-Holst. S. 275-277; jfr. S. 167.

20. Decbr. [5659.] Hertug Frederik til Slesvig, Holsten etc. bekræfter det mellem Hertug Christian til Slesvig og Holsten og Kronen Danmark Fredagen efter Andreæ Apost. 1533 oprettede Forbund. — *Schlosse Gottorff*, den 20. Decembr. (Tydsk.)

J. C. Lünig, Collectio nova. 2. Th. col. 947-948.

21. Decbr. [5660.] Hertug Frederiks Confirmation paa Preetz Klosters Privilegier. — 21. Dec. (Tydsk.)

Udt. i A. L. J. Michelsen, Schl.-Holst.-Lauenb. Urkundensamml. I. B. S. 391.

[5661.] Kong Christian IV. tilkjendegiver (Cantsleren?), at man ikke maa advare de Svenske [med Hensyn til Polens Planer], for at de maae komme til at begjære Hjelp; for dette Tilfælde vil han, at Rytteriet holdes i Övelse og paa rede Haand, m. m. — Udateret.

Christ. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 47—48.

[5662.] Kong Christian IV.s Befaling nogle Gange om Aaret at exercere Rytteriet; han anker over den Ligegyldighed, hvormed det bliver behandlet. — Udateret.

Christ. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 48.

c. 1616.

[5663.] Skjelskörs Bytings Dom, hvorved Peter Upmand dömmes til sine 3 Mark, for i Slagsmaal at have tilföiet N. N. Saar, eftersom de 4 Mænd, som havde synet

denne, "iche haffuer affsagt nogen Di-Saar, hand hafde, at være Hul-Saar eller Lev-Saar", hvorfor der efter Loven skulde bödes 6 Mark. c. 1616.

P. Friis Edvarsen, Underr. om Schielschiör. S. 162.

[5664.] SKJELSKÖR BYTINGS Dom, hvorved Rasmus Bolt for at have dræbt saglös Mand dömmes "til Höff og heden Jordt"; dog, paa den dræbte Jost Pansens efterlevende Slægts Forbön, benaades han med at miste sin Hals og hans Hoved at komme i Kisten med hans Liig i christen Jord.

P. Friis Edvarsen, Underr. om Schielschiör. S. 164.

1617.

1617.

[5665.] EILHARDI LUBINI ad Oligerum Rosenkrantzium literæ, in quibus nonnulla de forma docendi in ecclesiis et scholis commemorantur, et methodi usitatissimæ eius temporis vituperantur. — *Rostochii*, 10. Jan. 10. Januar.

Dän. Biblioth. 3. Stück. S. 223—228.

[5666.] Kong CHRISTIAN IV.s Forbud mod at indföre og sælge Danske Böger, trykte paa fremmede Steder. — *Schanderborg Slot*, den 23. Januarij. 23. Januar.

Særskilt trykt, 2 Blade.

[5667.] Fundats paa MARGRETH BRAHES til Ulstrup Gave af 400 Rdl. in Specie, hvis Renter aarlig skulde deles lige mellem fattige Skolediseiple og Huusarme i Randers, udstedt af hendes Sönner Albert Skiel til Fussingöe, Otto Skiel til Hammelmose og Jörgen Skiel til Soustrup. — *Wiborg*, den 24. Januarii. 24. Januar.

Hofman, Fundationer. T. II. S. 373—374. H. M. Flemmer, Efterr. om Randers Skole. I. H. S. 46—47.

[5668.] Kong CHRISTIAN IV. befaler (Lehnsmanden i Aarhus) at udtage 2 Muurkarle, 1 Kalkslager og 6 "Plidtzkarle" af Aarhus Bye og 8 "Plidtzkarle" af Lehnet til Arbeide ved Frederiksborg Slot. — *Schanderborig Slott*, thend 5. Februarij. 5. Febr.

J. R. Hüberts, Aktst. vedk. Aarhus. II. S. 35—36.

[5669.] Kong CHRISTIAN IV.s Mageskifte med Statholder, Raad og Amtmand i Haderslev, Gerdt Rantzow til Breidenberg, Ridder, hvorved Kongen fik Thustrup Gaard og Gods til Haderslev Amts og dets Vildbanes Forbedring, og Statholderen derimod erholdt endeel Gaarde og Godser, liggende i forskjellige Amter i begge Hertugdömmerne Slesvig og Holsten, foruden 8000 Daler paa eengang og 450 Daler aarlig for sin Livstid. — *Schlosze Schanderburg*, den 9. Februarii. (Tydsk.) 9. Febr.

Danske Magazin. 4. B. S. 113—115. (Fortegnelsen paa de Gaarde og Godser, som Gert Rantzow fik til Vederlag, er ikke aftrykt.)

[5670.] GERTT RANTZOW til Breitenberg, Ridder, kongelig Statholder i Fyrstendömmerne og Amtmand i Haderslev, tilstaaer at have solgt til Kongen Borgen i Itzehoe. — *Schanderburg*, den 9. Febr. (Tydsk.) 9. Febr.

Archiv f. Staats- u. Kirchen-Gesch. der Herzogth. 5. B. S. 113—114.

1617. 10. Febr. [5671.] (SKJELSKÖRS BYTINGS) Dom, hvorved Petter Upmand, Jacob Hansen, Anders Hansen og Peder Kiöbmand tilpligtes at lukke deres Hoved-Gjerder mellem Thranderup Mark og Dyrehaven, og holde Vangbrödrene det uden Skade, ligesom ogsaa Gjerdet mellem Nymarks Led og Dyrehaven. — Den 10. Feb.

P. Friis Edvarsen, Underr. om Schielschiör. S. 209—210.

16. Febr. [5672.] Kong CHRISTIAN IV. befaler Kronens Tjenere at söge til de Möller, som de fra Arilds Tid pleie, eller som de anvises af Kongens Lehnsmænd. — *Schanderborg Slot*, den 16. Februarij.

Særskilt trykt, 2 Blade.

19. Febr. [5673.] BÖNDER OG MENIGE INDVAANERE PAA HELLENÆS forpligte sig og Efterkommere til at yde Sognepræsten Hr. Oluf Bang i Synderby 10 Tdr. Byg aarlig til Hjelp til en Skolemesters og Capellans Underholdning, der skulde forrette Tjeneste i det Capel, som de baabede, at Kongen vilde bevilge dem. — *Hellenæs*, d. 19. Febr.

Hofman, Fundationer. T. V. S. 377—378.

25. Febr. [5674.] Kong CHRISTIAN IV.s Brev (til Adelen og Bisperne i Jylland) angaaende Glenstrup og Windblæs Kirkers Bygfærdighed, om at undersöge hvormeget deres Instandsættelse kunde koste, og de övrige Kirker i Aarhuus Stift dertil bidrage. — *Schanderborg*, d. 25. Februarii.

Danske Magazin. 6. B. S. 207—208. (Lignende Befaling udgik angaaende Besigtelsen af Als og Mov Kirker i Viborg Stift i Aalborg Slots Lehn, af Hillerslef og Kastrup Kirker i Vendelbo Stift i Örum Lehn, og Stauby Kirke i Riber Stift i Bölling Lehn. Sst. S. 208.)

25. Febr. [5675.] Kong CHRISTIAN IV. paalægger Eske Bilde at lade Dæmningen for Mölledammen ved Mariager-Kloster, ligesom Gavlen og Muren paa det fjerde Huus der paa Klosteret forsvarligt og med ringeste Bekostning istandsætte. — *Skanderborg*, 25. Febr.

Danske Magazin. 6. B. S. 209. (Samme Dag udgik Brev til Bönderne i Wogenslef og Hald Herreder, at være tilhjelpelige ved dette Arbeide. Sst.)

26. Febr. [5676.] Hertug FREDERIK til Slesvig, Holsten etc. forordner, at Guds Ord skal læres reent og klart i Kirkerne, og at de Troes-Artikler, som ere omtvistede, skulle foredrages uden usömmelig Skjælden og Fordömmen af anderledes Troende. — *Schlosse Gottorff*, den 26. Febr. (Tydsk.)

E. Pontoppidan, Ann. eccl. Dan. 3. Th. S. 707—710. F. C. Dahlmann, Neocorus. 2. B. S. 417—420.

27. Febr. [5677.] Hertug FREDERIK af Slesvig, Holsten etc. befaler Magistraten i Husum at publicere et Edikt af 26. Febr. angaaende Præsternes Forhold ved Prædiken og i deres Vandel. — *Gottorff*, den 27. Febr. (Tydsk.)

J. M. Krafft, sweyfaches Jubel-Gedächtnis. S. 381.

Februario. [5678.] Hertug FREDERIK af Slesvig og Holsten giver paa Ansögning Bole Arfast fra Nordstrand Tilsagn om Benaadning, naar han i Anledning af et begaaet Manddrab har udsonet sig med den Dræbtes Slægt og Venner. — *Gottorff*, den — February. (Tydsk.)

N. Falck, Samml. z. Kunde des Vaterl. 3. B. S. 388.

[5679.] Hertug FREDERIKS Sikkerhedsbrev til Bole Arfast af Nordstrand, som 1617.
havde dræbt Haye Bendixen, og nu udsonet sig med den Dræbtes Slægt og Venner. — 5. Martii.
Schlosse Gottorff, den 5ten Martii. (Tydsk.)

N. Falck, Samml. z. Kunde des Vaterl. 3. B. S. 383—384.

[5680.] Hertug FREDERIK qvitterer Bole Arfast af Nordstrand for 180 Rdl., som 8. Martii.
han havde ladet betale i Böder for Drab. — *Schlosz Gottorff*, den 8. Martii. (Tydsk.)

N. Falck, Samml. z. Kunde des Vaterl. 3. B. S. 384.

[5681.] Kong CHRISTIAN IV.s Stiftelsesbrev for Staden Glückstadt. — *Schlosze* 22. Martii.
Friedrichsburg, den zwey und zwanzigsten Monatstag Martii. (Tydsk.)

Corpus Constit. Regio-Holsat. 3. B. S. 17—18.

[5682.] Kong CHRISTIAN IV.s Forordning, at hvor nogen Sognepræst skal kaldes 23. Martii.
til to eller tre Sogne, hvortil ingen befindes at have Jus patronatus, da skulle de fleste Kaldsmænd tages af rette Hovedsogn, men hvis nogen af Adel er bosiddende i et af Sognene, da skal dette regnes for Hovedsognet. — *Kiöbenhavn Slot*, den 23. Martii.

H. Paus, kgl. Forordn. for Norge. S. 595—596.

[5683.] Kong CHRISTIAN IV. tilkjendegiver Cantsleren Christian Frijs, at han 25. Martii.
skal blive paa Anderskou under Prindsens Sygdom, og lover snart at sende Lægemidler. — *Frederichsborrig*, den 25. Martij.

Christ. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 48-49.

[5684.] Borgemester i Hjörring SVEND PEDERSENS Gavebrev til Hjörring Skole 20. Aprilis.
paa 120 Rdl., hvis Renter aarlig skulle uddeles til trængende Skolebörn. — *Hiöring*, Paaske-Dag.

Hofman, Fundationer. T. IV. S. 139.

[5685.] Kong CHRISTIAN IV. befaler Lehnsmanden paa Vardöhuus, ikke at tage 22. Aprilis.
usædvanlig Tiende af Fisk af Finnerne, at tillade disse at være tilstede, naar Tiende tages, samt at undersöge, hvorvidt deres Fordring er begrundet, at Finderen af en Hval skal tilkomme den halve Part. — *Cronborg Slot*, den 22. April.

H. Paus, kgl. Forordn. for Norge. S. 563—564. Udt. i K. Leem, Beskr. over Finmarkens Lapper. S. 356. 366.

[5686.] PERNILLE LÖCKE til Högsgaard, hendes Gavebrev paa en Grund og et 23. Aprilis.
Huus i Odense i Mynterstrædet til Underholdning og Bolig for 3 fattige Qvinder og 2 forældrelöse Drenge, som gaae i Latinskolen i Odense. — *Ottense*, den 23. April.

Hofman, Fundationer. T. V. S. 220—222.

[5687.] Kong CHRISTIAN IV.s Befaling til Lehnsmanden Herloff Daa at lade 6. Maji.
Gaarden Veller, som ulovligen var frakommen Hole Domkirke, samme igjen tildömme, samt at paasee at de dygtigste Præster erholde Præsteembederne, og at der med Hensyn til Præsters og Skolelæreres Kaldelse forholdes efter Ordinantsen. — *Cronneborig*, thend 6. Maii.

Finni Johannæi Hist. Eccl. Isl. T. III. p. 59—60. M. Ketilson, Forord. til Isl. 2. D. S. 267—269. O. Stephensen og J. Sigurðsson, Lovsaml. for Isl. 1. B. S. 178—179.

[5688.] SKJELSKÖRS BYTINGSVIDNE, at Anders Hansen i Sudergaden mindes i 19. Maji.
27 Aar, at han og de andre, som havde Jord i Dyrehaven, havde Gjerde-Gang med de andre Vangbrödre, som havde Jord i Nye-Marken, som var just det Aar 1585, da Nye-Marken blev indtagen til Dyrkning. — Den 19. May.

P. Friis Edvarsen, Underr. om Schielschiör. S. 14—15.

1617. 21. Maji. [5689.] KONG CHRISTIAN IV. meddeler Cantsleren (Christian Friis) og Statholderen (Breide Rantzau), at en svensk Oberst, der paa Hjemreisen fra Holland var hos ham, klagede meget over den Lunkenhed, han der havde fundet; han befaler at udruste to Skibe. — *Frederichsborrig*, den 21. Maij.

Christ. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 49.

23. Junii. [5690.] Kong CHRISTIAN IV.s Confirmation paa en Bestemmelse (Bescheid), som Amtmanden paa Steinburg havde gjort mellem Amtskriveren sammesteds og Landskriveren i Wilstermarsk, angaaende deres Embedsforretninger. — *Friederichsburg*, den 23ten Junii. (Tydsk.)

Corpus Constit. Regio-Holsat. 2 B. S. 22—23.

24. Junii. [5691.] Kong CHRISTIAN IV. befaler at ingen i Sjelland, Skaane, Fyen, Laaland og underliggende Öer maa handle med Skotsk, Lyneborger eller andet Salt, men at de isteden derfor skulle handle med det Salt, som Kongen har ladet syde i Norge. — *Kiöbenhaffn Slot*. den 24. Junij.

Særskilt trykt, 2 Blade.

28. Junii. [5692.] Kong CHRISTIAN IV. befaler, at ingen Söe- eller Baadsfolk under deres Boeslods Forbrydelse maae tage Tjeneste paa fremmede Skibe uden Kongens udtrykkelige Tilladelse, samt at de, som allerede have taget slig Tjeneste, ufortövet skulle igjen indstille sig. — *Kiöbenhaffn Slot*, den 28. Junij.

Særskilt trykt, 2 Blade. H. Paus, kgl. Forordn. for Norge. S. 565—566.

28. Junii. [5693.] Kong CHRISTIAN IV.s Forordning, at ingen, som handler med Rhinsk Viin, maa tillige handle med andre Slags Vine. — *Kiöbenhaffn Slot*, den 28 Junij.

Særskilt trykt, 2 Blade.

28. Junii. [5694.] Kong CHRISTIAN IV. befaler, at Herredsfogderne ikke maae boe i Kjöbstæderne og drive Kjöbmandskab eller Öludskjænkning, men at de skulle opholde sig i deres Herreder, samt at Tinghusene skulle flyttes fra Landsbyerne ud paa Marken, for at utilbörlig Drikken og Sværmen kan forhindres. — *Kiöbenhaffn Slot*, den 28. Junij.

Særskilt trykt, 2 Blade.

1. Julii. [5695.] Kong CHRISTIAN IV. underretter Cantsleren Christian Friis om, at han har modtaget Kong Gustav af Sverrigs Svar i Anledning af en omskreven Misgjerningssag, men at der, da dette er utilfredsstillende, atter skal skrives til ham. — *Croneborrig*, den 1. Julij.

Christ. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 49—50. Jvfr. Schlegels Overs. af Slange. II. S. 75—76.)

13. Julii. [5696.] Den postulerede Erkebiskop til Bremen og Biskop til Lybek, Hertug JOHAN FREDERIK, befrier Indbyggerne paa Femern for Ægt og Arbeide, undtagen i enkelte bestemte Tilfælde. — *Eutin*, am 13. Jul. (Tydsk.)

Corpus Statutor. Slesvicens. I. B. S. 714—715.

18. Julii. [5697.] Keiser MATTHIAS's udvidede Privilegium til Kong Christian IV. de non appellando fra den holsteenske Landret til den keiserlige Kammerret. — Schlosz zu *Praag*, den acht und zwantzigsten Tag des Monats Julii. (Tydsk.)

Revidierte Landgerichts-Ordnung (4. Th. Tit. IX). Udg. 1637. fol. Tiij—Viij. Udg. 1717. S. 124—131. M. Tönsens Udg. 1821. S. 76—80. J. C. Lünig, Teutsch. Reichsarch. (Vol. X.) Part. spec. der II. Contin. 2. Forts. S. 270—272. Samml. Schlesw.-Holst. gemeinsch. Verordn. S. 275—280.

[5698.] CASPARI ERASMI BROCHMANNI ad Oligerum Rosenkrantzium literæ datæ, maxime de informatione principis. — *E Regia Coronæburgica*, 20. Julii. 1617. 20. Julii.

Dän. Biblioth. 2. Stück. S. 174—176.

[5699.] Kong CHRISTIAN IV.s Befaling til Eske Bilde, at udlevere til Thomas Juul til Estrup de Breve, som paa Mariager Kloster maatte findes angaaende en hans Gaard Leevad, som skal være bortskiftet fra Klosteret, dog at han giver Reversal for Tilbageleveringen. — *Frederiksborg*, d. 1. Augusti. 1. Augusti.

Udt. i Danske Magazin. 6. B. S. 207.

[5700.] Kong CHRISTIAN IV.s Forordning, hvorved det indskærpes Borgemester og Raad i Kjöbstæderne at indkræve Böder af dem, som imod Recessen have indbudt flere Personer til deres Bryllup end tilladt. — *Cronenborg Slot*, den 2. Augusti. 2. Augusti.

Særskilt trykt, 2 Blade.

[5701.] Contract oprettet af ENEVOLD KRUSE til Biernidtzlöff Gaard (Hjermitslevgaard), Statholder i Norge og Hövedsmand paa Aggershuus, og GUNDE LANGE til Söffde Gaard, Befalingsmand over Tönsberg Lehn, mellem Borgerne i Tönsberg og Bönderne paa Kjömöe angaaende disse sidstes Ret til Seilads og Handel. — *Tonsberg*, den 29. Augusti. 29. Augusti.

Udt. i J. Müller, Beskr. over Tonsberg. S. 49.

[5702.] Kong CHRISTIAN IV. underretter Cantsleren Christian Friisz om Ankomsten af en Gesandt fra Churfyrsten af Brandenborg "uden Tvivl i den Polske Sag", til hvis Audients Cantsleren med tre nævnte Rigsraader overmorgen skulle begive sig til Kronborg. — *Fre:*, den 2. 7tembris. 2. Septbr.

Christ. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 50.

[5703.] Kong CHRISTIAN IV.s Brev til Universitetet, at een eller tvende Personer fra Ösel skulle have Kost paa Communitetet. — *Kiöbenhafn Slot*, den 19. Septbr. 19. Septbr.

L. Engelstoft, Univ. Ann. 1810. 1. B. S. 192—193.

[5704.] PALLE PEDERSEN giver forskjellige Summer til de Huusarme, Skolen, Vor Frue Kirke, Helliggeistes Kirke og St. Nicolai Kirke i Kjöbenhavn, samt til Sognepræsterne og Capellanerne ved disse Kirker; dog kun i det Tilfælde at han döde af den Sygdom, under hvilken han havde udlovet disse Gaver; hvorimod Gaverne skulde være döde og magteslöse, dersom Gud sparede ham, at han blev tilpas igjen. — *Kiöbenhafn*, den 19. September. 19. Septbr.

Hofman, Fondationer. T. X. S. 280.

[5705.] Kong CHRISTIAN IV. og Hertug FREDERIK befale Adelen i Hertugdömmerne inden 6 Uger og 3 Dage at indbetale de dem ved Dom tilkjendte Böder, under Straf af disses Fordobling. — *Schleszwigh*, den 26sten 7bris. 26. Septbr.

Samml. Schlesw.-Holst. gemeinsch. Verordn. S. 281—282.

[5706.] Kong CHRISTIAN IV.s og Hertug FREDERIKS Dom angaaende Gyldigheden af et af afdöde Dorothea Appelgard fra Slesvig til Fordeel for hendes Ægtefælle Kühne von Hürner (i Prenszlow) og deres Sön oprettet Testament, samt overhoved om deres Arveret efter hende. — *Schleswig*, den 26. September. (Tydsk.) 26. Septbr.

C. L. E. v. Stemann, Das Güterrecht der Ehegatten. S. 203—204.

1617.
8. Octobr. [5707.] Kong CHRISTIAN IV. befaler M. Ægidius Lauridsen og M. Sören Andersen at indsende til Universitetets Bibliothecarius adskillige Documenter den danske Historie vedkommende, som deres Fader M. Anders Vedel skal have efterladt sig. — *Kjöbenhavn.* d. 8. Octbr.

C. F. Wegener, om A. S. Vedel. 2. Udg. S. 255.

8. Octobr. [5708.] Kong CHRISTIAN IV.s Brev til Christopher Ulfeld til Svenstrup angaaende Afleveringen til Universitets-Bibliotheket af Arild Hvitfelds efterladte historiske Documenter. — 8. October.

Udt. i C. F. Wegener, om A. S. Vedel. 2. Udg. S. 255.

12. Octobr. [5709.] Kong CHRISTIAN IV.s Forordning, hvorved Straffen for Lösagtighed skærpes. — *Kjöbenhaffn*, den 12. Octobris.

Særskilt trykt, 2. Blade. H. Paus, kgl. Forordn. for Norge. S. 566—567.

12. Octobr. [5710.] Kong CHRISTIAN IV. befaler Lehnsmændene at have Indseende med, at Christian III.s og Frederik II.s Forordninger angaaende unyttig og skadelig Bekostning ved Bryllupper, Begravelser o. s. v. overholdes. — *Kiöbenhaffn Slot*, den 12. Octobris.

Særskilt trykt, 2. Blade. H. Paus, kgl. Forordn. for Norge. S. 567—568.

12. Octobr. [5711.] Kong CHRISTIAN IV. forordner, efter Overlæg med Rigets Raad, Straf for dem, som befatte sig med hemmelige Kunster, Signen, Manen o. desl., ligeledes for dem som "indvikle sig med rette Troldfolk". — *Kiöbenhaffn Slot*, den 12. Octobris.

Særskilt trykt, 2. Blade. H. Paus, kgl. Forordn. for Norge. S. 568—569. Skand. Litter. Selsk. Skr. 1811. S. 166—168.

13. Octobr. [5712.] Tillysning af BYFOGDEN I SKJELSKÖR om Forbud for de Smedstrup Mænd og Borgerne i Skjelskör mod at bruge Forprang under Straf af Forbrydelse af Varerne og Gabestok. — 13. October.

P. Friis Edvarsen, Underr. om Schielschiör. S. 92.

17. Octobr. [5713.] Kong CHRISTIAN IV. beder Cantsleren Christian Friis at tilkjendegive Raadet Grunden til dets Sammenkaldelse, samt tillige underrette det om den Polske Gesandts Ærinde. — *Frederichsborrig*, den 17. 8tobris.

Christ. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 51.

25. Octobr. [5714.] RIGSRAADETS Betænkning i Anledning af Kongen af Polens Forlangende, at den danske Konge skal give ham Tittel af Konge til Sverrig, samt at Danmark skulde bevare Neutralitet under en Krig mellem Polen og Sverrig. — 25. Oct.

Udt. i Christ. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 51.

30. Octobr. [5715.] Kong CHRISTIAN IV. befaler Jesper Grubbe at være Værge for Fru Dorthe Rud til Herlufstrup, Christen Gyldenstjerns Efterleverske, medens Skiftet paastaaer mellem hende og hendes Husbondes forrige Frues, afgangne Abel Kaases Arvinger. — *Haffniæ*, d. 30. Oct.

Vedel Simonsen, Efterr. om de danske Ruder. 2. H. S. 157—158.

1. Novbr. [5716.] ENVOLD KRUSE til Hermitslevgaard, Statholder i Norge, og Hustru ELSE MARSVIN, deres Gavebrev paa 1000 Rdl. in specie, hvoraf Renten skal tildeles fattige Skolebörn og Huusarme i Frederiksstad. — *Akershus*, den 1. Novembris.

Norske Stiftelser. 1. B. 1. H. S. 38—42.

[5717.] BORGEMESTER OG RAADMÆND, SAMT BORGERSKABET I FREDERIKSSTAD tilstaae, efter Opfordring paa Kongens Vegne af Envold Kruse til Hermitslevgaard, Statholder i Norge, Skolemesteren sammesteds en aarlig Lön af 50 Rdlr. in specie. — *Akershus*, den 13. November. 1617. 13. Novbr.

Norske Stiftelser. I. B. I. H. S. 43—44.

[5718.] Kong CHRISTIAN IV.s og Hertug FREDERIKS Mynt-Edict, i Overeensstemmelse med den paa den nedersachsiske Kredsdag tagne Beslutning, for Fyrstendömmerne Slesvig og Holsten. — *Cronenburg*, am 24sten Nov. (Tydsk.) 21. Novbr.

Samml. Schlesw.-Holst. gemeinsch. Verordn. S. 283—285.

[5719.] MOGENS BERTILSÖNNS Forslag til en Vandledning mellem Bagswerre Söe, og "Törremosen", samt mellem Liungby Söe, Ibstrups Söe og Giewentoffte Söe til Vandforsyning for Kiöbendhaffn. — *Roeskilde*, den 24. Novembris. 24. Novbr.

Danske Magazin. 3. Række. 4. B. S. 171—175.

[5720.] Kong CHRISTIAN IV. tilskriver Eiler Rud (til Otterslefgaard) angaaende et under Forhandling værende Mageskifte af en Gaard i Lundbytorp i Vordingborg Lehn mod en Kronens Gaard i Roeskilde Lehn. — *Kronborg*, den 26de Nov. 26. Novbr.

Udt. i Vedel Simonsen, Efterr. om de danske Ruder. 2. H. S. 150-151.

[5721.] MARGRETHE ROSENKRANTZ, sal. Hans Johansens til Hundslund, giver 500 Rdlr. til Aalborg Byes Skole, med Bestemmelse, at den aarlige Rente skulde uddeles til 3 fattige Skoles-Personer. — *Hundslund*, den 29. Nov. 29. Novbr.

Hofman, Fundationer. T. IV. S. 118—119.

[5722.] CLAUS DAA til Ravnstrup, Befalingsmand over Throndhjems Lehn, og Hustru INGEBORG PARSBERG, deres Gavebrev paa 500 Daler til Sygehuset i Throndhjem. — *Throndhjem*, I. dominica adventus. 30. Novbr.

Norske Stiftelser. I. B. I. H. S. 44—47.

[5723.] Ingenieuren JOHAN SEMBS Forpligtelse at anlægge en Befæstning paa Amager overeenstemmende med en med Kongen oprettet Contract. — *Kiöbenhavn*, den 7de December. 7. Decbr.

G. F. Lassen, Kbhvns. Befæstnings Hist. S. 121—127.

[5724.] Kong CHRISTIAN IV. forordner for Norge, at Sag skal fölge Manden hjem, og han for Sagefald, hvortil han kan være forfalden, söges af den Embedsmand, som over ham har at befale. — *Kiöbenhaffn Slot*, den 10. Decemb. 10. Decbr.

Særskilt trykt, 2 Blade. H. Paus, kgl. Forordn. for Norge. S. 570.

[5725.] Kong CHRISTIAN IV.s Rescript til Befalingsmanden Herluff Daa at besörge Klokker bestilte ved den kongelige Kobbermölle paa Kronborg Slot til de Kirker paa Island, som muligen kunde trænge til nye Klokker. — *Croneborg*, d. 12. Decembris. 12. Decbr.

M. Ketilson, Forordn. til Isl. 2. D. S. 269-270.

[5726.] Kong CHRISTIAN IV. sender Cantsleren Christian Friisz sin Almanak, for Aar 1612, hvori han har optegnet, hvad der tildrog sig under hans Ophold hiinsides Sundet, til Gjennemsyn. — *Frede:*, den 14. Xcembris. 14. Decbr.

Christ. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 52.

1617. [5727.] Kong CHRISTIAN IV.s og Hertug FREDERIKS Forordning for Hertug-
24. Decbr. dömmerne angaaende Processmaaden og Boggjeld. — Den 24ten Decembris. (Tydsk.)
Revidierte Landgerichts-Ordnung (4. Th. Tit. XVI.) Udg. 1637. fol. Ziiij-Aaiij. Udg. 1717. S. 155—162. M. Tönsens Udg. 1821. S. 91—97. Samml. Schlesw.-Holst. gemeinsch. Verordn. S. 285—290.

24. Decbr. [5728.] ANNE MALTISDATTER til Eskier, sal. Owe Lunges til Odden, hendes Fundats paa 500 enkende Rdl. in Specie som hun den 15. Decbr. 1615 havde skjenket til Aalborg Skole, og hvoraf Renterne aarlig skulde tildeles to fattige Skolens Personer, samt paa 500 Sldr., som hun nu havde givet, og hvoraf Renterne aarlig skulde uddeles til sex fattige Skolens Personer sammesteds. — *Aalborg*, den 24. Decembr.
Hofman, Fundationer. T. IV. S. 120—122.

ante 26. Dec. [5729]. Kong CHRISTIAN IV. tilkjendegiver Prinds Christians Hofmester Christen Thomessön sin Bestemmelse med Hensyn til Prindsens Reise 2den Juledag til Frederiksborg, samt det övrige hos Prindserne ansatte Personale.
Christ. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 52. (Brevet er udateret, men Molbech har bestemt Aaret efter Kongens Kalender.)

[5730.] 16 Nævningers Thoug og Ed (inden SKJELSKÖRS BYTING), hvorved de kjende Niels Danmand, for med en Hötyv at have dræbt Jens Pouilsen, for fredlös at være, samt at Anders Poulsen i Magleby, der först slog samme Jens Pouilsen i Hovedet med "en Jern-Vegge", og Hans Danne-Mand, som slog ham paa Munden og under Öret, begge vare "skyldige udi Raadsag".
P. Friis Edvarsen, Underr. om Schielschiör. S. 163—164.

[5731.] SKJELSKÖR BYTINGS Dom, hvorved Lisbet Sörens Datter for Tyverie dömmes til at lide Tyvs Straf, "et Öre thill Kagen; hindis Gierninger dömmer hinder, wii dömme hende ikke".
P. Friis Edvarsen, Underr. om Schielschiör. S. 166.

[5732.] Den EIDERSTEDSKE Digefordelings Reces. — Uden Dag. (Plattydsk.)
Corpus Statutor. Slesvicens. I. B. S. 243—245.

[5733.] OLAUS WORMIUS ad Nicolaum Fossium inter alia scribit de industria civium Hauniensium et nobilium in nova urbe in Amagria condenda, et de jubilæo euangelico per octo dies celebrato. — Sine die.
O. Wormii epist. T. I. p. 11—12.

[5734.] OLAUS WORMIUS ad Nicolaum Fossium inter alia scribit de creatione equitum duodecim in publico conventu Coldingensi, et de magno rerum bellicarum apparatu, cuius tamen finis ignoratur. — Sine die.
O. Wormii epist. T. I. p. 13—14.

1618.

1618. [5735.] OLAUS WORMIUS ad Jacobum Finckium scribit inter alia de ædificatione
6. Januar. novi emporii in Amagria, aggeribus et fossis muniendi et ponte Hafniæ iungendi. — D. 6. Jan.
O. Wormii epist. T. I. p. 9.

[5736.] Kong CHRISTIAN IV. befaler Cantsleren Christian Friisz at udföre forskjellige Ærinder vedkommende "den indianske Seglation", Tugthuset, Krudtfabrikationen m. m., da han först selv om et Par Dage kan komme til Kjöbenhavn. — *Frede:*, den 12. Januarii. 1618. 12. Januar.

Christ. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 53—54.

[5737.] Kong CHRISTIAN IV. tilkjendegiver Cantsleren Christian Friisz, at han næste Aften kommer til Kjöbenhavn for at modtage Pfalzgreven (Gustav Adolfs Svoger Johan Casimir af Zweibrück), der har Ærinde til ham, og at Cantsleren ogsaa skal være tilstede; Raadet skal med det förste samles. — *Wyndebiiholdt*, den 22. Januarij. 22. Januar.

Christ. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 54—55.

[5738.] Beslutning af BORGEMESTERE OG RAAD I RIBE, samtykket af 24 Mænd, angaaende Hugst af Brændsel i Byens Kjær. — *Riber Radhus*, den 24de Januari. 24. Januar.

P. Adler, Efterr. ang. Ribe. 6. Saml. 1838. S. 92.

[5739.] Kong CHRISTIAN IV. tilkjendegiver Cantsleren Christian Friisz, at Key Randtzou skal lade fælde 300 Bögetræer, som af Tömmermænd skulle tilhugges, og at Taage Todt skal begive sig til Elfsborg. — *Ronsty Kroe*, den 25. Januarij. 25. Januar.

Christ. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 55.

[5740.] Kong CHRISTIAN IV. befaler Jens Giödsen, Superintendent over Aarhuus Stift, i hans underhavende Skoler at udsöge trende Skolepersoner, en Bassist, en Tenorist og en Altist, som kunde blive tjenlige i hans "Cantery for Musikanter at bruges", og sende dem til Under-Capelmesteren. — *Kiöbenhaffven*, den 8. Februar. 8. Febr.

E. G. Tauber, hist. schol. cathedr. Arhusiensis. p. 54—55. J. R. Hüberts, Aktst. vedk. Aarhus. II. S. 36 (med Dat. 6. Febr.)

[5741.] Kong CHRISTIAN IV. tilkjendegiver sin Gesandt Anderss Synckler, at, da han ved Brev fra Rubbert Anstruder er underrettet om, at Kongen af Stor Britannien ikke mere vil befatte sig med Intercessionen for Sverrig, skal han ikke oftere beröre dette Punkt; han skal meddele Kongen, at den Sum, som iaar skulde betales for Elfsborg, imod Forventning er bleven erlagt. — *Anderskou*, den 10. Februarii. 10. Febr.

Christ. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 56—57.

[5742.] PERNILLE GYLDENSTIERNE, sal. Jacob Rosenkrantzes til Kiestrup Efterleverskes Gavebrev til de Fattiges Huus i Öster-Hæsinge (som hun selv havde ladet opbygge) paa 2000 Rdr., hvis Rente aarlig skulde uddeles til 6 (i Fattighuset værende) fattige Mennesker. — *Kiestrup*, den 25. Februarii. 25. Febr.

Hofman, Fundationer. T. VI. S. 149—150.

[5743.] Kong CHRISTIAN IV. befaler Christen Holk at lade hugge 8 Egebjelker, hver af 18 Alens Længde, i Silkeborg-Skove, da Eske Bilde til Ellinge, Embedsmand paa Mariager-Kloster, behövede dem for dermed at opbygge et Stykke Huus paa Klosteret; Bjelkerne maatte sendes til Galting-Herred, hvorfra Eske Brok til Estrup, Kongens Raad og Befalingsmand paa Drotningborg Slot videre skulde befordre dem. — 28. Febr. 28. Febr.

Danske Magazin. 6. B. S. 209. (Herom fik Eske Bilde ligeledes Brev. Sst.)

[5744.] Kong CHRISTIAN IV.s aabne Brev, at han har accorderet med Muurmester Morten Kjöge om noget Arbeide paa den murede Skandse ved Töihuset, samt paa Muren mellem Skandsen og Töihuset. — *Kiöbenhavn*, den 11te Marts. 11. Martii.

G. F. Lassen, Kbhvns. Befæstnings Hist. S. 120.

1618. 12. Martii. [5745.] Kong CHRISTIAN IV. forordner St. Knuds Kirke til ret Sognekirke for St. Albani Sogn i Odense og tillægger den Kirke-Korntienden af Hundrup og Boelbroe, samt en Gaard paa Arröe, og al anden Rettighed, som til St. Albani Kirke tilforn haver været erlagt, undtagen nogen Jordskyld, der skal blive ved St. Albani Kirke. — *Kiöbennhaffn Slott*, den 12. Martij.

Hofman, Fundationer. T. V. S. 123—124. Aktst. etc. udg. af Fyens lit. Selsk. I. Saml. S. 63—64. Jvf. J. Aagaard, hist. descript. Othiniæ. P. I. p. 15, P. II. p. 17.

15. Martii. [5746.] Kong CHRISTIAN IV.s Bestalling for M. Anders Christenszen som Superintendent i Throndhjems Stift. — *Haffniæ*, 15. Martij.

H. F. Rördam, A. C. Arrebos Levn. og Skr. I. D. S. 250—251.

23. Martii. [5747.) Kong CHRISTIAN IV.s Rescript, hvorved Aabye Præbende i Aarhuus Capitel henlægges til det ved Skolen oprettede Conrectorat. — *Kiöbenhavn Slot*, d. 23. Mart.

F. Nannestad, Hilaria Aarhus. p. 104—106.

23. Martii. [5748.] SKJELSKÖRS BYTINGS Dom, hvorved Claus Hansen frikjendes for Anders Holstes Tiltale, eftersom denne allerede een Gang havde gjort Indförsel i Claus Hansens Hustrues Karen Kockis Bo for "en Haandthastning", som hun for nogle Aar siden havde gjort Anders Holst angaaende dennes Löfte for hendes forrige Husbonde Anders Kocks Gjeld til velb. Otto Brahe. — 23. Martii.

P. Friis Edvarsen, Underr. om Schielschiör. S. 156—157.

30. Martii. [5749.] Kong CHRISTIAN IV.s Kaldsbrev for M. Jörgen Pedersen (Obel), Sognepræst i Linaae, at være "Prædikanter paa vort Slot Skanderborg, og Sognepræst udi Skanderup og Stillinge Sogne der for Slottet". — *Kjöbenhavn Slot*, d. 30te Marts.

K. Hansen, Beskriv. over Skanderborg. S. 21—22.

1. Aprilis. [5750.] Kong CHRISTIAN IV. befaler Herloff Daa, at söge at tilbagevinde nogle Kirkerne og Skolerne paa Island frakomne Godser; at tilholde Biskopperne at nedsende aarlig i det mindste en Person til Universitetet; at tillade Skoledisciplene at være hjemme 3—4 Maaneder om Sommeren, og at indsende Beretning om Tienden med Hensyn til dens Uovereensstemmelse i begge Stifterne. — *Haffniæ*, 1. Aprilis.

Finni Johannæi Hist. Eccl. Isl. T. III. p. 60—61. M. Ketilson, Forordn. til Isl. 2. D. S. 270—271. O. Stephensen og J. Sigurðsson, Lovsaml. for Isl. I. B. S. 179—180.

1. Maji. [5751.] Kong CHRISTIAN IV.s Forordning, at der af Arv som udföres af Riget, skal afgives den sjette Part. — *Kiöbenhaffn Slot*, den 1. Maij.

Særskilt trykt, 2 Blade.

1. Maji. [5752.] Kong CHRISTIAN IV.s strænge Forbud, at ingen maa udfordre hinanden med Pistoler eller Bösse, ei heller nogen fölge en slig Udfordring. — *Kiöbenhaffn Slot*, den 1. May.

Særskilt trykt, 2 Blade. H. Paus, kgl. Forordn. for Norge. S. 571.

1. Maji. [5753.] Kong CHRISTIAN IV.s Forordning om Afholdelse af tvende aarlige Provstemoder i hvert Stift i Danmark, ved hvilke de geistlige Sager skulle paakjendes, hvorhos det forbydes ved denne Leilighed at anrette Gjestebud; tillige befales, at Landsby-Præsterne ikke maae boe udensogns i Kjöbstæderne. — *Kiöbenhaffn Slot*, den 1. Maij.

Særskilt trykt, 2 Blade.

[5754.] Kong CHRISTIAN IV. forbyder Brugen af Guld- og Sölv-Snorer, Stifter med Ædelstene, Silke til Sengeklæder m. m. — *Kiöbenhaffn-Slot*, den 1. Maij. 1618. 1. Maji.

Særskilt trykt. 2 Blade.

[5755.] Kong CHRISTIAN IV. forbyder at holde Ölsal og Kroe i Landsbyerne, dog skal Lehnsmændene forordne Kroer ved den store alfare Vei; ligeledes forbydes Gilder paa Landet paa trende nær om Sommeren. — *Kiöbenhaffn Slot*, den 1. Maij. 1. Maji.

Særskilt trykt, 2 Blade.

[5756.] Kong CHRISTIAN IV. befaler Prinds Christians Hofmester, Christian Thomessön, næste Dag med Prindsen at begive sig til Frederiksborg. — *Fredr.*, 2. Maji. 2. Maji.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 57.

[5757.] Kong CHRISTIAN IV. tilskriver Cantsleren Hr. Christian Friisz angaaende Vogne til den russiske Gesandt, som er kommen til Helsingör. — *Frede.*, den 5. Maii. 5. Maji.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 57—58.

[5758.] Catalogus documentorum a M. ANDREA SEVERINI VELLEIO relictorum, quæ nomine Academiæ Hafniensis Elias Eisenbergius, bibliothecarius academicus, a M. Paulo Martinio (Ostrup) et M. Ægidio Laurentio accepit. — *Hafniæ*, 9. Maij. 9. Maji.

Udt. i C. F. Wegener, om A. S. Vedel. 1. Udg. S. 224—225. Udförligere i 2. Udg. S. 218—219 og 255.

[5759.] Kong CHRISTIAN IV. bevilger, at Borgerne i Odense i S. Albani Sogn, som nu have erholdt S. Knuds Kirke, herefter altid selv maae vælge deres Sognepræster og Sjælesörgere. — *Kiöbenhaffn*, denndt 11. Maij. 11. Maji.

Aktst. etc. udg. af Fyens lit. Selsk. 1. Saml. S. 64. Udt. i J. Aagaard, hist. descr. Othiniæ. P. I. p. 15.

[5760.] Kong CHRISTIAN IV.s Befaling til Hofmesteren Christian Thommiszön angaaende Prindsernes Reise til Kiöbenhavn den 18. Maii. — *Frederichsborrig*, den 11. Maji. 11. Maji.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 58.

[5761.] Keiser MATTHIAS's Skrivelse til Grev Ernst af Holsten-Schaumburg, hvori Keiseren erklærer at have givet Befaling til, i det keiserlige Rigs-Hof-Cancellie at eftersöge Documenter, som kunde tjene til Opklaring af Sagen angaaende Danmarks Fordringer paa Holsten-Schaumburg og Sternberg, som Kong Christian IV. havde ved sine Gesandter sögt at gjöre gjeldende. — *Wien*, 29. Maji. (Tydsk.) 19. Maji.

M. C. Londorpius, Acta publ. (Udg. 1668.). 2. Th. S. 415.

[5762.] Commissarierne FRIDERICH FRIIS's og JÖRGEN VINDS Indkaldelse til alle paa Island, som maatte have noget at klage, "enthen Höffvidsmanden Herloff Daae offver de geistlige eller verdslige Stender, eller Undersaatterne — offver forskreffne deris Höffvidsmand, Bisperne, Præsterne, Laugmendene, Kjöbmendene, Fougderne, saa og alle andre Sager", at möde for deres Domstol paa forestaaende Öxeraae Alting. — *Kongsgaard*, then 20. Maji. 20. Maji.

Finni Johannæi Hist. Eccl. Isl. T. III. p. 41—42.

[5763.] Kaldsbrev, udstedt af BORGEMESTERE OG RAADMÆND I KJÖBENHAVN, hvorved M. Thomas Cortzönn, Præst i Kallundborg, beskikkes til Sognepræst ved S. Nicolai Kirke i Kjöbenhavn, istedenfor M. Anders Christensszenn, der er kaldet til Superintendent i Thrundhjems Stift. — *Kiöbenhaffnn*, den 21. Maij. 21. Maji.

H. F. Rördam, A. C. Arrebos Levn. og Skr. 1. D. S. 249—250.

1618. 22. Maji. [5764.] Kong CHRISTIAN IV.s Befaling til Hr. Andersz Synckler og Mogensz Kaasz angaaende de mönstrede Compagnier. — *Köbenhaffuen*, den 22. Maij.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 58.

22. Maji. [5765.] Kong CHRISTIAN IV.s Befaling til Cantsleren Hr. Christian Friis angaaende Rytternes Forlovning. — *Köbenhaffuen*, den 22. Maij.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 58.

27. Maji. [5766.] Hr. JÖRGEN LUNGES til Odden Fundats paa 1000 enkende Rdlr., hvis Renter aarlig skulde tildeles 4 Skolens Personer i Aalborg. — *Aalborg*, d. 27. May.

Hofman, Fundationer. T. IV. S. 104—105.

10. Junii. [5767.] Kong CHRISTIAN IV.s aabne Brev, at han har ladet "fortinge" med Ingenieuren Abraham de la Hay at fuldfærdige et Stykke Vold, som Just Melchiorsen har paabegyndt fra Vesterport til Vandkonsten. — *Kronborg*, den 10de Juni.

G. F. Lassen, Kbhvns. Befæstnings Hist. S. 120—121,

10. Junii. [5768.] Kong CHRISTIAN IV.s Vidisse af den ovenf. under Nr. 3204 anförte Dom af 15. Maji 1577. — *In castro Neoburgo*, 10 die Juny.

L. Boesen, Beskr. over Lundsgaard. S. 80—95. Aktst. etc. udg. af Fyens lit. Selsk. 2. Saml. S. 53—59.

24. Junii. [5769.] JON OLAFSENS Supplik til de kongelige Commissarier Frederik Friis og Jörgen Vind, samt Herluff Daae, om med Lov og Ret at beskytte ham mod Biskop Gudbrand Thorlaksens Forfölgelser og Beskyldninger mod ham og hans afdöde Broder for Falsknerie. — Den 24. Junii.

Finni Johannæi Hist. Eccl. Isl. T. III. p. 414. C. Giessing, Jubellærere. I. D. S. 194—195 (med Dat. 24. Julii).

26. Junii. [5770.] RIGS-KAMMERRETTENS Exemptions-Dom, hvorved Hamborg bliver erkjendt for en fri Rigsstad, dog Hertugerne af Holsten forbeholdet at gjöre deres Fordringer til bemeldte Stad gjældende ad Rettens Vei. — *Speyer*, den 6. Julij. (Tydsk.)

M. C. Londorpius supplet. et contin. (Udg. 1667). 4. Th. S. 743. P. A. Oldenburger, Limnæus enucleatus. P. II. Addit. p. 227. J. C. Lünig, Teutsch. Reichs-Archiv. Vol. XIII. P. spec. IX. Contin. IV. 1. Th. S. 1106—1107. J. du Mont, Corps dipl. T. V. Part. II. p. 324.

12. Julii. [5771.] Kong CHRISTIAN IV.s Forordning om Udmöntning af Danske Croner, og Tilsyn med at der ikke indföres fremmede eftermöntede Penge. — *Kiöbenhaffn Slot*, den 12. Julij.

Særskilt trykt, 1 Blad, fol.

13. Julii. [5772.] Kong CHRISTIAN IV.s Skrivelse til Cantsleren Hr. Christian Friisz angaaende Forhandlinger (det ostindiske Compagnie vedkommende?) med en fremmed Gesandt. — *Croneborrig*, den 13. Julii.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 59.

14. Julii. [5773.] Kong CHRISTIAN IV. tilskriver Cantsleren Hr. Christian Friisz angaaende et Laan paa 12,000 Daler til det ostindiske Compagnie. — *Frederichsborrig*, den 14. Julij.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 59.

20. Julii. [5774.] Kong CHRISTIAN IV.s Brev, hvorved han tillader Borgerskabet i Ribe at bygge en Broe over Aaen kaldet Raamands Weil, og befaler, at enhver, Borgemestere og Raadmænd saavel som andre, dertil skal bidrage. — *Hafniæ*, d. 20. Julii.

P. Terpager, Ripæ Cimbr. p. 51.

[5775.] Kong CHRISTIAN IV.s Brev til Capitlet i Aarhus Domkirke at dömme i den Sag, som Eske Bilde havde anlagt mod Sognepræsten i Mariager Hr. Lauritz Jensen for flere grove Forseelser, naar den for det bliver indstævnet. — *Friderikaborg*, d. 3. Augusti. 1618. 3. Augusti.

Udt. i Danske Magazin. 6. B. S. 209—210. (Herom fik Niels Krag og Gunde Lange, Landsdommere i Nörre Jylland ligeledes Brev. ibd. S. 210.)

[5776.] Kong CHRISTIAN IV. sender nogle Lægemidler til Prindsens Hofmester Christen Thommeszön. — *Fredr.*, den 11. Agusti. 11. Augusti.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 60.

[5777.] Kong CHRISTIAN IV. forbyder et have Ild paa Skibene i Havnen eller ved Skibsbroerne i Kjöbenhavn. — *Kiöbenhaffn Slot*, den 15. Augusti. 15. Augusti.

Særskilt trykt, 1 Blad.

[5778.] Forordning for Gulland udstedt paa Kongens Behag af de danske Commissarier IFFUER JUEL til Willestrup, HOLGER ROSENKRANNDZ til Rossennholmb og AXELL ARNFELDT til Ljusholtt, angaaende Overholdelsen af mangehaande danske Anordninger og Recesser. — *Wissborg Slott*, dennd 30. Augustj. 30. Augusti.

Handl. rör. Skandinaviens Hist. 30. D. S. 359—397.

[5779.] HERREDAGS DOM i en Sag mellem Borgemesteren i Flensborg Marcus Schröder, og den forrige Stadtvogt Hans Maes og endeel Borgere, angaaende Injurier m. m. — *Hadersleben*, 4. Oct. (Tydsk.) 4. Octobr.

Udt. i O. H. Moller, Bericht von verschied. Ländern der Hersth. Schleswigs (von J. Hoyer). S. 56.

[5780.] Kong CHRISTIAN IV. tilskriver Cantsleren Hr. Christian Friisz om Opsendelse af nogle Bergfolk til Styring Bolls Lehn (Augdesiden i Norge), samt om Fuldförelsen af "den hest och löwe aff Metaall". — *Haadersleff*, den 5. 8tobris. 5. Octobr.

Schlegel, Saml. z. Dän. Gesch. 2. B. 2. St. S. 81—82. Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 60—61.

[5781.] ELIZABETH og ELEONORA SVAVE, afgangne Jörgen Svaves Döttre, af Harritslevgaard, deres Gavebrev til Præstekaldet i Schamby paa en Gaard og 5 Huse i Kierbye. — *Sandagger*, d. 6. Oct. 6. Octobr.

Hofman, Fundationer. T. V. S. 264—267.

[5782.] Kong CHRISTIAN IV.s gjentagne Stadfæstelse paa den ovenfor under Nr. 3219 anförte Concession angaaende en ny Vei fra Ditmarsken til Holsten. — *Hadersleben*, den 10. Octobr. (Tydsk.) 10. Octobr.

Corpus Constit. Regio-Holsat. 2. B. S. 836—837.

[5783.] MARCHELIS DE BOSHOUWER, Prinds af Migomme, Ambassadeur fra Keiseren af Seylon, CENUWIRADT ADASSIN, udsteder paa Keiserens Vegne en Forskrivning paa 94,449 Rdl. 3 Ort til Kong Christian IV., som Erstatning for de Omkostninger, Kongen havde med at udruste et Skib og afsende det med en Deel Hjelpetropper til Seylon. — *Op het Cooninckiycke Slodt Frederichsborg*, den dertigsten Octobris; ouden styl. (Hollandsk.) 30. Octobr.

Nye Danske Magazin. 1. B. S. 375—377.

[5784.] Aktstykker, fornemmelig Forhör og Vidneforklaringer ved SKJELSKÖRS BYTING, i en Trolddomssag mod Karin Plougmandz. — Mandagen d. 8. Novembris, Mandagen denn 15. Novembris og Mandagen den 6. Decembris. 8. Novbr. — 6. Decbr.

P. Friis Edvarsen, Underr. om Schielschiör. S. 319—353. (Aaret er maaskee urigtigt, da de anförte Dage 1618 faldt paa Söndage; de passe derimod paa Aaret 1619.)

1618. 12. Novbr. [5785.] Kong CHRISTIAN IV. advarer Indvaanerne i Kjöbenhavn med at betroe Baadsmænd og Bösseskyttere noget paa Borg, samt forbyder dem at tilforhandle sig disses Klæder. — *Kiöbenhaffn Slot*, den 12. Novembris.

Særskilt trykt, 2 Blade.

16. Novbr. [5786.] Kong CHRISTIAN IV.s Befaling om Pendinge til Baadsmand Hold, som skulde udredes af Kjöbstæderne paa Fyen og Langeland. — *Croneborg Slot*, den 16. November.

Aktst. etc. udg. af Fyens lit. Selsk. I. Saml. S. 161—162.

16. Novbr. [5787.] Kong CHRISTIAN IV.s Brev om, hvormeget de enkelte Byer i Jylland skulde give i Baadsmandsholds Penge fra 1. Nov. 1618 til Paaskeaften 1619, samt Befaling til Borgemestre og Raad i Byerne strax at indbetale Halvparten. — *Kronborg Slot*, d. 16. Novbr.

Ribe Avis 1834, Nr. 38, Tillæg.

6. Decbr. [5788.] Kong CHRISTIAN IV. sender Martinus von der Meeden til Prindsens Hofmester Christian Thommiszön, for i dennes Nærværelse i et vist Ærinde at tale med Hr. Jörgen Skuldt. — *Nyköbing*, den 6te Decembris.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 61.

10. Decbr. [5789.] Kong CHRISTIAN IV. befaler, at der skal holdes en Torvedag i Stege om Fredagen i hver Uge, og at Bönder og Almue paa Möen skulle forhandle deres Varer der, med mindre de ville bringe dem til Kjöbenhavn. — *Kjöbenhavn Slot*, den 10de December.

J. Paludan, Beskr. over Möen. 2. D. S. 298—299.

12. Decbr. [5790.] Kong CHRISTIAN IV. lægger Speilby-Klosters Gods paa Möen til Hospitalet uden for Kjöbenhavn, "som nu kaldes Wartaug", imod at sammesteds altid skulde underholdes 8 Fattige af Möens Land. — *Kiöbenhavn Slott*, den 12. December.

Hofman, Fundationer. T. VIII. S. 522—524 og T. X. S. 49—50.

25. Decbr. [5791.] Kong CHRISTIAN IV. tillægger Præsten ved Hospitalet uden for Kjöbenhavn (Vartov) Kirketienden af Kielbye Sogn paa Möen til dermed at lönne en Capellan, som tillige skulde gjöre Tjeneste i den Kirke uden for Vesterport, som Kongen havde isinde at opbygge. — *Antworskov Slot*, den 25. Dec.

Hofman, Fundationer. T. X. S. 50.

[5792.] BALTHAZAR MEISNERUS sententiam Oligeri Rosenkrantzii de rebus quibusdam theologicis exquirit; simul exemplar orationum quarundam suarum tanquam documentum gratitudinis pro aureo munere oblato mittit. — *Witt(ebergæ)*.

Dän. Biblioth. 3. Stück. S. 219—223.

[5793.] Dr. CONRADUS DIETERICUS per literas ad Oligerum Rosenkrantzium datas mortem D. Helvici, academiæ Giessenæ professoris, nunciat, viduamque eius, in patria neglectam, liberalitati Rosenkrantzii commendat. — *Ulmæ*.

Dän. Biblioth. 3. Stück. S. 228—231.

[5794.] (SKJELSKÖRS BYTINGS) Dom, hvorved "den Syndre wid Naffn Doritte" for Tyverie dömmes "til Galle og Gren, Höff och Heden Jordt, Bunden sin Koste igien"; dog benaades hun "efter Lehnsmanden Ebbe Munks Vegne" til at kagstryges og miste et Öre.

P. Friis Edvarsen, Underr. om Schielschiör. S. 166.

[5795.] Claus Skræder forlanger (inden Skjelskörs By-Ting) Christopher Pedersen af Præstöe for Tyverie dömt til "at forsvære Landet inden thrine Soelle-Mercke", men at han, hvis han senere findes i Sjelland, da skal lide paa sit Liv. 1618.

P. Friis Edvarsen, Underr. om Schielschiör. S. 165—166.

c. 1618.

c. 1618.

[5796.] Kong Christian IV.s Resolution angaaende noget Bygningsarbeide paa Antvorskov Slot, samt Befaling til Afstraffelse af nogle Herremænds Tjenere, som havde overfaldet et Par af Kongens Folk.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 62.

[5797.] Edsformular for Præsterne i Hertugdömmerne Slesvig og Holsten. (Tydsk.)

J. M. Krafft, zweyfaches Jubel-Gedächtnis. S. 388—392.

1619.

1619.

[5798.] Bursprog eller Politie-Ordning for Ribe Bye, bestaaende af 42 Artikler, forbedret og foröget den 5 Dag Januarij. 5. Januar.

Nye Danske Magazin. 2. B. S. 264—269. (Et ældre "Bursprog" i 15 Artikler, uden Angivelse af Tid, sst. S. 263.)

[5799.] Fundats for et af Doctor og Professor Medicinæ Thomas Finck til Fordeel for Professores og Studiosi Medicinæ et Philosophiæ ved Kjöbenhavns Universitet stiftet Legat stort 2000 Rigsdaler. — *Kjöbenhavn*, den 6. Januarii trium regum. 6. Januar.

J. Baden, Universit. Journ. 7. Aarg. S. 74—75. Udt. i Hofman, *Fundatiener*. T. I. S. 159—160.

[5800.] Kong Christian IV.s Befaling, at Övrighederne skulle paasee, at Forordningerne om Afgift af Penge, Gods og Arv, som udföres af Riget, ikke illuderes, ved at Vedkommende sætte deres Penge paa Rente udenlands, eller paa andre Maader. — *Kiöbenhaffn Slot*, den 8. Januarij. 8. Januar.

Særskilt trykt, 2 Blade.

[5801.] Kong Christian IV.s Forordning om Medici, Apothekere og Chirurgi, om Medicorum Salario, Qvaksalvernes Straffeböder, m. v. — 10. Januar. 10. Januar.

Skand. Litterat. Selsk. Skrifter, 1811. S. 169—174.

[5802.] Kong Christian IV. befaler Lehnsmanden paa Wardöhuus at lade gjöre Overslag over, hvormange Skjærbaade Bönderne i hans Lehn kunne bekoste at bygge og vedligeholde. — *Kiöbenhavn Slot*, den 12. Januarii. 12. Januar.

H. Paus, kgl. Forordn. for Norge. S. 572—573.

[5803.] Kong Christian IV.s Skraa for Guldsmedenes Laug i Wilster. — *Schloss zu Copenhagen*, den 23. Januarii. 23. Januar.

Corp. constit. Regio-Holsat. 3. B. S. 483—489.

1619. 25. Januar. [5804.] **SKJELSKÖRS BY-TINGS** Dom imellem Borgemester og Raad i Slagelse og Anne Andersdatter sal. Niels Suurs Efterleverske om et halvt Tusinde Daler, hendes Part af det Tusinde Daler, som hun og hendes sal. Husbonde havde skjænket til fattige Huusarme i Slagelse, hvorved hun befries for, efter hines Fordring, at betale denne Sum med "enkende Daler in specie", og kjendes berettiget til at betale den udi "Markstykker", som hun havde tilbudt. — *Schielsckiör*, Mandagen den 25. Jan.

P. Friis Edvarsen, Underr. om Schielschiör. S. 435—436.

2. Febr. [5805.] Kong CHRISTIAN IV.s Accord med Hansz Steenwinckell om Forandring af et Gallerie paa Frederiksborg Slot efter et ham tilstillet Afrids, for 300 Dlr. — *Cronneborg*, 2. Febr.

Historisk Tidsskrift. 4. B. S. 585.

12. Febr. [5806.] Lehnsmanden i Haderslev GERT RANTZOWS Skrivelse til Provsten i Rangstrup Herred, Hr. Peder Joensön, Sognepræst til Agerskow, hvori han anker over, at Bispen i Ribe havde tilsendt Provsten en kongelig Befaling angaaende et Bidrag af Præsterne til Kjöbenhavns Universitet, og derved ikke paaagtet, at jus patronatus hörer under Fyrstendömmet og ikke under Kronen. — *Hadersleffhuuss*, den 12. Februarij.

Kirkehist. Saml. 1. B. S. 478—479.

19. Febr. [5807.] Kong CHRISTIAN IV.s Brev til Mogens Kaas at annamme Mariager Klosters Lehn efter afgangne Eske Bilde, og at bestille til Foraaret 6000 Læster Kalk til Frederiksborgs Bygning, til Bygningen i Kjöbenhavn og til Muren om Helsingör ved Stranden. — *Halmsted*, d. 19. Febr.

Udt. i Danske Magazin. 6. B. S. 210.

1. Martii. [5808.] HANS MADSEN HUFFELMAND, Borger (i Skjelskör), erhverver ved Byens Ting "et got ærligt Skudsmaal" for sig og sin Hustru af 8 tilmeldte Mænd. — 1. Martii.

P. Friis Edvarsen, Underr. om Schielschiör. S. 168—169.

9. Martii. [5809.] Kong CHRISTIAN IV.s Brev til Mogens Kaas at tilholde Bönderne i Mariager Klosters Lehn at være behjelpelige med at före Steen, Kalk og andet til de Kirker i Lehnet, som Jörgen Kaas har faaet Befaling om at opbygge. — *Frideriksborg*, d. 9. Martii.

Udt. i Danske Mag. 6. B. S. 210.

11. Martii. [5810.] Kong CHRISTIAN IV.s Rescript til Befalingsmanden paa Wardöhuus, hvorved tillades, at Undersaatterne i hans Lehn maae lade de Skiötbaade, som de ere taxerede for, forfærdige i Nederlandene. — *Kiöbenhavn Slot*, den 11te Marti.

H. Paus, kgl. Forordn. for Norge. S. 573.

18. Martii. [5811.] Kong CHRISTIAN IV. forlanger Erklæring af Jacob Ulfeld, om 4 Gaarde i Frörup By, Vinding Herred, Nyborg Lehn, kunne mistes fra Lehnet, da Fru Elline Marsvin til Ellensborg, Knud Ruds Efterleverske, har begjæret dem i Mageskifte mod nogle Gaarde paa Möen. — *Kjöb.*, den 18de Marts.

Udt. i Vedel Simonsen, Efterr. om de danske Ruder. 2. H. S. 181—182.

19. Martii. [5812.] Kong CHRISTIAN IV. befaler Undersaatterne paa Island at vise Lydighed mod Friderich Friis, udnævnt til kongelig Befalingsmand paa Landet. — *Kiöbenhaffn Slot*, dend 19. Martii.

M. Ketilson, Forordn. til Isl. 2. D. S. 272.

[5813.] Kong Christian IV.s Forordning for Norge, hvorved bestemmes Livs- 1619.
straf for dem, der sig med Leiermaal i andet Led forsee. — *Kiöbenhaffn Slot*, den 19. Martij. 19. Martii.

Særskilt trykt, 2 Blade. H. Paus, kgl. Forordn. for Norge. S. 573—574.

[5814.] Kong Gustav Adolfs Instruction for Peder Göransson, Statholder over 22. Martii.
Elfsborgs Slot og Lehn, hvorved bl. a. befales ham "medh beskedenheet" at hindre, at Indbyggerne i Lehnet före deres Varer til danske og norske Stæder; han skal holde god Venskab med de Danske, og ikke tilstede at noget skeer dem for nær; men hvis de "göra något intrång hijt in på öfuer gräntzen", skal han optegne Sagen med alle Omstændigheder og indberette den til Kongen. — *Wadstena*, d. 22. Mars. (Svensk.)

Instruct. för Tjenstemän vid Landt-Regeringen i Sverige. S. 127—131.

[5815.] Kong Christian IV.s Skrivelse til Prindsens Hofmester Christen 27. Martii.
Thommiszön med en Læge, som han sender ved Underretning om Prindsens Upasselighed; han befaler ham saasnart muligt at komme til Frederiksborg med Börnene. — *Frederichsborrig*, den 27. Martij.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 62—63.

[5816.] Borger og Raadmand Sören Jensens i Aarhus Fundats for 200 Rdlr., 27. Martii.
hvoraf Renten aarlig skulde tildeles en Capellan eller anden duelig Person, for i Vor Frue Kirke i Aarhus hver Löverdag at holde en liden Aftensangsprædiken. — *Aarhuus*, Paaske-Aften, som indfalt den 27. Martii.

Hofman, Fundationer. T. II. S. 66—69.

[5817.] Henrich Schult, Bundtmager i Aarhus, giver 50 Rdl. in Specie, for 27. Martii.
at Renterne deraf skulde anvendes til at lönne tredie Lecties Hörer i Aarhuus Skole for at besörge Sangen ved den af Raadmand Sören Jensen stiftede Aftensangsprædiken om Löverdagen i Vor Frue Kirke. — *Aarhuus*, Paaske-Aften, som indfaldt den 27. Martii.

Hofman, Fundationer. T. II. S. 69—70.

[5818.] Olaus Windius in literis ad Oligerum Rosenkrantzium datis de rebus 27. Martii.
theologicis a se ex hortatu Rosenkrantzii tractandis scribit; simul desiderium suum peregrinandi significat. — *Roschildiæ*, 6. Cal. April.

Dän. Biblioth. 2. Stück. S. 184—189.

[5819.] Kong Christian IV. befaler Prindsens Hofmester Christen Thomesen, da 1. Aprilis.
han har erfaret Prindsens Forbedring, at begive sig paa Reisen med Börnene; tillige giver han Befaling om nogle Foranstaltninger paa Antvorskou i Anledning af den forestaaende Herredag. — *Köbenhaffuen*, 1. Aprilis.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 63.

[5820.] Kong Christian IV.s Forordning om Embedsmændene i Kjöbstæderne, 7. Aprilis.
Overformyndere, Borgemestere og Raadmænd, Kemnere, Taxere-Borgere og Over-Kjöbmænd. — *Kiöbenhaffn Slot*, den 7. Aprilis.

Særskilt trykt, 7 Blade. H. Paus, kgl. Forordn. for Norge. S. 574—581.

[5821.] Kong Christian IV.s Forordning om det indbyrdes Forhold, hvorefter 8. Aprilis.
Croner og de mindre Möntsorter skulle udmöntes. — *Kiöbenhaffn Slot*, den 8. Aprilis.

Særskilt trykt, 2 Blade.

[5822.] Borgemestere, Raad, Byfoged og 24 Borgere paa Svendborg Menig- 12. Aprilis.
heds Vegne vedtage, med Tillæg af nogle Artikler, en Bylov for Svendborg, saaledes som den i Aaret 1572 var indgaaet og samtykt. — *Svendborg Raadstue*, den 12. April.

J. Begtrup, Beskr. over Svendborg. S. 20—30.

1619.
19. Aprilis. [5823.] Kong CHRISTIAN IV.s Brev, hvorved Treleborg Kjöbstad paa Grund af den Skade, den ved sin Nærhed foraarsager Malmöe, beröves sine Kjöbstad-Privilegier og Friheder. — *Kjöbenhaffn Slott*, d. 19. April.

N. H. Lovén (præs. S. Lagerbring), diss. de territ. Skyttiano. p. 102—103.

20. Aprilis. [5824.] Kong CHRISTIAN IV.s Rescript til Befalingsmanden paa Island Friderich Friis om Tilladelse for Personer, Beslægtede i tredie Led, at maatte forblive gifte; om en forhen afsat Laugmands (Jon Sigurdssens) Afsættelse fra Sysselmands Embede; om Bevilling for Befalingsmanden at maatte före 6 Læster Meel aarlig til Island, og om Grönlands Beseiling fra Island. — *Kiöbenhavn Slot*, d. 20. Aprilis.

M. Ketilson, Forordn. til Isl. 2. D. S. 274—275.

20. Aprilis. [5825.] Kong CHRISTIAN IV. befaler Biskopperne paa Island at sende Lehnsmanden Friderich Friis til Hesselager aarligen en Jordebog over alle Domkirkernes visse og uvisse Indkomster. — *Kiöbenhavn*, d. 20. Aprilis.

M. Ketilson, Forordn. til Isl. 2. D. S. 276.

20. Aprilis. [5826.] Kong CHRISTIAN IV.s Forordning, at Sysselmænd paa Island herefter skulle aflægge Embedsed til den kongelige Lehnsmand. — *Kjöbenhafn Slot*, den 20. Aprilis.

M. Ketilson, Forordn. til Isl. 2. D. S. 283 (med Dat. 21. Apr.). O. Stephensen og J. Sigurðsson, Lovsaml. for Isl. 1. B. S. 180.

20. Aprilis. [5827.] Kong CHRISTIAN IV. befaler Lehnsmanden paa Island Frederik Friis, at have Tilsyn med, at Sysselmændene, som oppebære Gjeftold og Gjeffisk, ikke forurette Bönderne, samt at de modtage Afgifterne i islandske Varer. — *Kjöbenhafn Slot*, den 20. Aprilis.

M. Ketilson, Forordn. til Isl. 2. D. S. 285. O. Stephensen og J. Sigurðsson, Lovsaml. for Isl. 1. B. S. 181.

20. v. 21. Apr. [5828.] Kong CHRISTIAN IV. befaler Lehnsmanden paa Island Friderich Friis, at have nöiagtigt Tilsyn med, at Kjöbmændene i det islandske Compagnie levere gode Kjöbmands-Varer, og at de bruge eet Slags Maal. — *Kiöbenhafn Slot*, den 21. (20.) Aprilis.

M. Ketilson, Forordn. til Isl. 2. D. S. 287—288.

21. Aprilis. [5829.] Kong CHRISTIAN IV.s aabne Brev, at Tienden af Jordegods paa Island skal, saaledes som hidtil har været Sædvane, erlægges af Eieren og ikke af Fæsteren. — *Kjöbenhavn Slot*, den 21. Aprilis.

Finni Johannæi Hist. Eccl. Isl. T. III. p. 61. M. Ketilson, Forordn. til Isl. 2. D. S. 272—273. (Paa begge disse Steder med Dat. 20. Apr.) O. Stephensen og J. Sigurðsson, Lovsaml. for Isl. 1. B. S. 181—182.

21. Aprilis. [5830.] Kong CHRISTIAN IV.s Brev til Biskoppen for Holum Stift om at indsende aarlig Regnskab over Domkirkens Indtægt af Drivtömmer (recher) og sammes Forbrug, samt over Domkirkens aarlige visse og uvisse Indkomst til Befalingsmanden Friderich Friis til Hesselager. — *Kiöbenhaffn*, 21. Aprilis.

Finni Johannæi Hist. Eccl. Isl. T. III. p. 61—62. M. Ketilson, Forordn. til Isl. 2. D. S. 277.

21. Aprilis. [5831.] Kong CHRISTIAN IV. befaler Lehnsmanden Fridrich Friis at lade Biskoppen for Holum Stift lovligen tiltale for at have imod Kongens Bud forholdt Domkirken nogle af dens Jorder. — *Kiöbenhaffn*, 21. Aprilis.

Finni Johannæi Hist. Eccl. Isl. T. III. p. 62. M. Ketilson, Forordn. til Isl. 2. D. S. 277—278.

[5832.] Kong Christian IV. befaler Lehnsmanden paa Island Friderich Friis at indlede en Undersögelse mod Biskoppen i Holum Stift, i Anledning af at han skulde holde en udygtig og ulærd Skolemester, og have ladet trykke en Bog, som var ærekrænkende for nogle afdöde Personer. — *Kiöbenhaffn*, 21. Aprilis. 1619. 21. Aprilis.

Finni Johannæi Hist. Eccl. Isl. T. III. p. 62. M. Ketilsen, Forordn. til Isl. 2. D. S. 278—279. C. Giessing, Jubellærere. 1. D. S. 196.

[5833.] Kong Christian IV. befaler Lehnsmanden paa Island Friderich Friis at have Indseende med de de Fattige tilhörende Christfæ-Jorder ("christfahne-jorder"), som Biskoppen i Skalholt Stift tilholdt sig at bortfæste. — *Kiöbenhafn*, 21. Aprilis. 21. Aprilis.

Finni Johannæi Hist. Eccl. Isl. T. III. p. 62—63. M. Ketilson, Forordn. til Isl. 2. D. S. 281. O. Stephensen og J. Sigurösson, Lovsaml. for Isl. 1. B. S. 182.

[5834.] Kong Christian IV.s Forordning, at Bönder paa Kongens Jordegods paa Island maae forblive ved deres Fæste paa Livstid og deres Enker efter dem, og at Landgilden ikke maa forhöies paa Gaardene. — *Kiöbenhafn Slot*, d. 21. Aprilis. 21. Aprilis.

M. Ketilson, Forordn. til Isl. 2. D. S. 282. O. Stephensen og J. Sigurösson, Lovsaml. for Isl. 1. B. S. 182—183.

[5835.] Kong Christian IV.s Forordning om Hæmmelse af Lösgjængerie paa Island. — *Kiöbenhafn Slot*, d. 21. Aprilis. 21. Aprilis.

M. Ketilson, Forordn. til Isl. 2. D. S. 284. O. Stephensen og J. Sigurösson, Lovsaml. for Isl. 1. B. S. 183.

[5836.] Kong Christian IV. befaler, at 4 Mænd skulle paa det islandske Compagnies Bekostning sendes til Danmark fra Island, for i Forening med Compagniets Kjöbmænd at udarbeide en Handelstaxt for Island. — *Kiöbenhaffn Slott*, den 21. Aprilis. 21. Aprilis.

M. Ketilson, Forordn. til Isl. 2. D. S. 286—287.

[5837.] Kong Christian IV. befaler Lehnsmanden paa Island Frederik Friis, at indsende til Cancelliet Indberetning om Falkefangsten paa Island, og om hvorvidt der var at befrygte, at Falkene skulde blive udryddede. — *Kiöbenhafn Slot*, d. 30. Aprilis. 30. Aprilis.

M. Ketilson, Forordn. til Isl. 2. D. S. 288.

[5838.] Kong Christian IV.s Contract med Steenhugger Laurids Steenvinkel om Portalet til Börsen, og med ham og Steenhugger Hermann Rollenfinck om Udförelsen af det övrige Steenhugger-Arbeide ved denne Bygning. — *Hafniæ*, 4de Mai. 4. Maji.

G. F. Lassen, Bidr. til Börsens Hist. S. 7—8.

[5839.] Kong Christian IV. og Hertug Frederik paalægge Hertugdömmet Holsteen, i Anledning af den ved de Jülichske og Böhmiske Uroligheder truende Fare og i Overeensstemmelse med en paa den Nedersachsiske Kredsdag tagen Beslutning, en Afgift af 1 Rdl. af hver "Hufe", samt Udredelse af 200 Ryttere. — Den 13ten Mai. (Tydsk.) 13. Maji.

Samml. Schlesw.-Holst. gemeinsch. Verordn. S. 290—300.

[5840.] Kong Christian IV. indskærper Kong Christian III.s Forordning om Böndernes Forpligtelse til aarlig at plante Humle, Frugt- og Piletræer. — *Kiöbenhaffn Slot*, den 14. Maij. 14. Maji.

Særskilt trykt, 2 Blade.

[5841.] Hertug Frederiks Digereglement (Teichordnung) for Tönder Amt. — *Tundern*, den 14ten May. (Tydsk.) 14. Maji.

Corpus Statutor. Slesvicens. 1. B. S. 397—408.

1619. 7. Junii. [5842.] Forordning af DEN KONGELIGE STATHOLDER OG RAADER angaaende Udnævnelse og Edfæstelse af de 32 "Gerichtsmänner" i Cremper- og Wilster-Marsk, og om disses Forhold under Retspleien. — *Itzehoe*, den 7. Junii. (Tydsk.)

Corp. constit. Regio-Holsat. 2 B. S. 63—64.

13. Junii. [5843.] Indvaaner i Middelfart, LAURITS DIURS og hans Hustru ELISABETHS Fundats for 50 Daler i Mönt, Daleren til 32 Lsk., hvis Rente i Penge eller Bröd ugentlig skulde uddeles til fattige Skolebörn i Middelfart. — *Middelfarth*, den 13de Junii.

Hofman, Fundationer. T. V. S. 395.

18. Junii. [5844.] DEN KONGELIGE STATHOLDER OG RAAD i Hertugdömmerne forbyde al Salg af Lybsk og andet fremmed Bröd og Meel i Wilster, Crempe og Itzehoe samt omliggende Landdistrict. — *Itzehoe*, den 18. Junii. (Tydsk.)

Corp. constit. Regio-Holsat. I. B. S. 666—667.

21. Junii. [5845.] Hertug FREDERIK anordner Afholdelse af tvende aarlige Markeder i Tönning og eet i Garding. — *Schlosse Gottorff*, den 21sten Junii. (Tydsk.)

Corp. statut. Slesvicens. 3. B. 2. Abth. S. 28—29.

24. Junii. [5846.] Borgemester i Kjöbenhavn, IVER POVELSENS Gavebrev paa en Gaard i "lidet St. Clemens Strædet" til "Erlig Nödtörfftige Folk" her i Kjöbenhavn. — *Kiöbenhafn*, dend 24. Junii.

Hofman, Fundationer. T. X. S. 281—283.

24. Junii. [5847.] Vedtægt af CAPITEL OG CLERICI, BORGEMESTER OG RAAD SAMT 24 BORGERE I AARHUSS, angaaende Liigs Begravelse i Pestilentse-Tid, samt (paa Kongens Behag) Straf for lösagtige Folk, der indtrænge sig i Sörgehuset. — *Aarhuss*, thend 24. Junij.

J. R. Hüberts, Aktst. vedk. Aarhus. II. S. 36—38.

1. Julii. [5848.] Kong CHRISTIAN IV.s Forordning, hvorved Myndighedsalderen, som forhen var det 18de Aar, fastsættes til det fuldendte 25de Aar, hvorhos enhver Gjæld, stiftet af Mindreaarige uden Værges Raad, erklæres for ugyldig, m. m. — *Kiöbenhaffn Slot*, den 1. Julij.

Særskilt trykt, 2 Blade. H. Paus, kgl. Forordn. for Norge. S. 582—583.

1. Julii. [5849.] Kong CHRISTIAN IV.s Befaling til Geistlige og Verdslige at ringe deres Sviin og Grise. — *Kiöbenhaffn Slot*, den 1. Julij.

Særskilt trykt, 2 Blade.

1. Julii. [5850.] Kong CHRISTIAN IV. forbyder at udföre Öxne til Lands heraf Riget undtagen i Martii Maaned. — *Kiöbenhaffn Slot*, den 1. Julij.

Særskilt trykt, 2 Blade.

1. Julii. [5851.] Kong CHRISTIAN IV.s Forordning, at ingen Rigens Forfölgning maa reises i nogen Sag, hvis förste Capital ikke i det mindste er 20 Rigsdaler i Gjæld, Böder eller anden Skyld. — *Kiöbenhaffn Slot*, den 1. Julij.

Særskilt trykt, 2 Blade.

1. Julii. [5852.] Kong CHRISTIAN IV.s Forordning, hvorved alle "Velkom" ved Adelens Bryllupper forbydes, ligesom ogsaa „Schawessen" og varm Spise at lade frembære. — *Kiöbenhaffn Slot*, den 1. Julij.

Særskilt trykt, 2 Blade.

1. Julii. [5853.] Kong CHRISTIAN IV.s Forordning om Betalingen af umyndige Börns fra Forældre eller Slægtninge nedarvede Gjæld ved Salg af Lösöre og Jordegods. — *Kiöbenhaffn Slot*, den 1. Julij.

Særskilt trykt, 2 Blade.

[5854.] Kong CHRISTIAN IV.s Confirmation paa en Forening angaaende Grændserne mellem Landsbyen Hütbleck i Segeberg Amt og den fyrstelige Landsby Sievershütten i Trittau Amt. — *Anderschow*, den 1. Julii. (Tydsk.) 1619. 1. Julii.

Corpus Constit. Regio-Holsat. 2. B. S. 552—556.

[5855.] Kong CHRISTIAN IV.s HERREDAGS Dom i en Sag mellem Borgemester og Raad i Trundhjemb og Rasmus Laurizen, Raadmand i Bergen, angaaende dennes Berettigelse til, efter Fuldmagt af Jacob Rosenkrandz og hans Arvinger, ifölge Adelens Privilegier, at drive Handel med disses Bönder i Romsdals Lehn. — *Scheen*, den 5. Julii. 5. Julii.

Budstikken. 4. Aarg. 1823. Sp. 681—704.

[5856.] HERREDAGS DOM, afsagt af Kong Christian IV.s Fuldmægtige, indskikkede i Norges Rige at sidde Retterting, Hr. Anders Bille til Rosendall, Ridder, Jens Juul til Kieldgaardt, Statholder i Norge og Hövedsmand paa Aggershuus, og Jens Bielke til Österaadt, Norges Riges Cantsler, hvorved Tonsbergs Borgere kjendes berettigede til at oplægge deres Gods under Augde-Siden til at udsælges. — *Skien*, d. 7. Julij. 7. Julii.

Udt. i J. Müller, Beskr. over Tonsberg. S. 44—45.

[5857.] Kong CHRISTIAN IV.s HERREDAGS Dom i en Sag, angaaende hvorvidt Gunde Lange til Söffdegaard, Befalingsmand over Thunsberg Lehn, og Hertuig Huidtfeld til Skelbred, Befalingsmand over Eger Lehn, vare pligtige til at give Tiende af Soendalls (Sogndals) Fiskerie i Stavanger Lehn. — *Skeenn*, den 13. Julii. 13. Julii.

Budstikken. 4. Aarg. 1823. Sp. 709—713.

[5858.] Kong CHRISTIAN IV.s HERREDAGS Dom i en Gjældssag mellem Mads Bagge til Holmegaard og Jens Christensen, Laugmand i Vigen. — *Skeen*, den 13. Julii. 13. Julii.

Saml. til det norske Folks Spr. og Hist. 3. B. S. 396—398.

[5859.] Hertug FREDERIK til Slesvig og Holsten beder Kong Christian IV. at undskylde, at han ikke strax kan afsende sine Raader til den forlangte Unions-Proces i Anledning af en Klage fra Capitularerne i Slesvig og nogle Adelige over nogle "Hamenzeune", som han havde ladet sætte i Schliesströmmen, da han skulde bruge dem til en Halsret over Dieterich Blohme. — *Schlosz Gottorff*, den 15. Julii. (Tydsk.) 15. Julii.

J. F. Noodt, Beyträge. 2. B. S. 498—500.

[5860.] Kong CHRISTIAN IV.s Resolution angaaende Reparationen og Vedligeholdelsen af den nye Sandvei fra Staden Wilster og til Geesten. — *Uphausen*, am 19. Julii. (Tydsk.) 19. Julii.

Corpus Constit. Regio-Holsat. 2. B. S. 308—309.

[5861.] Kong CHRISTIAN IV. tillader Borgerfolk at bruge Silketöi, som er forfærdiget her i Riget, med Undtagelse af Flöiel, Atlask o. desl.; tillige forbydes at smykke Brude med Perle-Klæder, Ædelstene og andre Klenodier. — *Kiöbenhavn Slot*, den 23. Aug. 23. Augusti.

H. Paus, kgl. Forordn. for Norge. S. 602—603.

[5862.] Kong CHRISTIAN IV.s Budskab til Rigsraadet, der den 12. Sept. skal samles i Kolding, angaaende Hertug Christian af Lyneborgs Opfordring til at sende Gesandter til de protestantiske Fyrsters Möde i Mühlheim, samt om Breve fra Kongen af Polen og Storfyrsten i Rusland. — *Walsbyll*, den 4. Septembris. 4. Septbr.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 63—65.

1619. 6. Septbr. [5863.] Hertug FREDERIKS Befaling til Indbyggerne i Ditmarskens Nörredeel og i Særdeleshed Sognefolkene i Schlichten, at de skulle være Landfogden behjelpelige i farlige Forbryderes Paagribelse. — *Gottorff*, den 6. September. (Tydsk.)

A. L. J. Michelsen, Ditmars. Urkundenb. S. 298—299.

7. Septbr. [5864.] Kong CHRISTIAN IV. sender (til Hofmesteren Christen Thomesen) Foerværk til Prindserne, og giver Befaling om, hvilke Dyr Prindsen maa skyde. — *Walsbyll*, den 7. Septembris.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 65.

7. Septbr. [5865.] Keiser FERDINAND II.s Udnævnelse for Grev Ernst af Holstein, Schaumburg og Sternberg etc. til Gesandt til det danske og engelske Hof, for at melde den Förstnævntes Valg til tydsk Keiser. — *Frankfurt am Mayn*, 17. Septembr. (Tydsk.)

M. C. Londorpius, Acta publ. (Udg. 1668.) 1. Th. S. 709.

7. Septbr. [5866.] Keiser FERDINAND II.s Instruction for Grev Ernst af Holstein-Schaumburg paa hans Gesandtskabsreise til Danmark, hvor han, foruden de ceremonielle Functioner, skulde fremstille Böhmernes Opstand, og formaae Kongen af Danmark til, ikke at tage sig af deres Sag. — *Frankfurt*, 17. Septembr. (Tydsk.)

M. C. Londorpius, Acta publ. (Udg. 1668.) 1. Th. S. 709—711.

post 7. Sept. [5867.] MELCHIOR GOLDAST VON HAYMINSFELD, fyrstelig Holstein-Schaumburgsk Raads Skrivelse til Præsidenten for den keiserlige Rigshofret, Greven af Hohenzollern, angaaende at Grev Ernst af Holstein-Schaumburg ikke, formedelst Sygdom, kunde paatage sig det ham betroede Gesandtskab til Danmark og England. (Tydsk.)

M. C. Londorpius, Acta publ. (Udg. 1668.) 1. Th. S. 711—712.

12. Septbr. [5868.] Anordning af Lehnsmanden paa Bergenhuus KNUD GYLDENSTIERNE, Superintendenten NIKOLAUS PASCHASIUS og CAPITULARES I BERGEN angaaende nöiagtig Indbetaling af Cathedraticum til Bergens Domkirke. — Den 12. September.

C. Frimann, Stiftelser i Bergens St. 1. D. S. 34.

17. Septbr. [5869.] Kong CHRISTIAN IV. befaler Amtmanden i Finmarken at have Indseende med, at ingen Hollænder udförer Fisk af hans Lehn imod Contorets, Bergens og Trundhjems Privilegier. — *Kiöbenhavn Slot*, den 17. September.

H. Paus, kgl. Forordn. for Norge. S. 572. (Overskriften har 1618).

29. Septbr. [5870.] EBBE MUNCKS til Fiellebroe Gavebrev paa 1000 Rdlr., hvis Renter skulde tildeles 6 fattige Huusarme af Herringe Sogn, der skulde have Bolig i det af ham og Hustru opbyggede Hospital i Herringe, samt paa Landgilden af en Gaard i Wester-Hæsinge i Salling Herred, skjænket til Herringe Kirke. — *Antvorschou*, Sancti Michels-Dag.

Hofman, Fundationer. T. VI. S. 156—158.

30. Septbr. [5871.] ANDERS CHRISTENSEN ARREBO, Superintendent i Trondhjem, tilsender Universitetets Rector, Professor Wulffgang Rhumann, det fra Præsterne i Stiftet og ved Ordinationerne indkomne Belöb, der efter kongelig Befaling skulde anvendes til Academiets Bygning. — *Trundhiem*, den 30. Septemb.

H. F. Rördam, A. C. Arrebos Levn. og Skr. 2. D. S. 294—297.

2. Octobr. [5872.] Kong CHRISTIAN IV.s Decision i en Grændse-Strid mellem Itzeho Kloster og Bye. — *Walszbull*, den 2. Octobris. (Tydsk.)

Corpus Constit. Regio-Holsat. 3. B. S. 521—525.

[5873.] NEDERSACHSISK KREDSBESLUTNING, angaaende forskjellige Anliggender og Foranstaltninger til at værne om Kredsens Rettigheder mod paakommende fjendtlige Indgreb; paa Kongen af Danmarks og Hertug Frederik af Holstens Vegne nævnes som Gesandter: Balthasar von Alfeldt til Heiligenstedt, Amtmand i Rendsburg, og Carl von Allefeldt Cuszleben. — *Braunschweig*, d. 7. Octobr. (Tydsk.) 1619. 7. Octobr.

M. C. Londorpius, Acta publ. (Udg. 1668.) I. Th. S. 862—865.

[5874.] Kong CHRISTIAN IV. befaler Hofmesteren Christen Thommiszön at overlevere Wensell Rodtkyrch, der er ansat som Prindsens Ridelærer, de Heste, som Adam Bylow pleiede at bruge. — *Walszbull*, den 10. Octobris. 10. Octobr.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 65—66.

[5875.] Kong CHRISTIAN IV.s og Hertug FREDERIKS Forordning for Fyrstendömmerne Slesvig og Holsten, hvorved forskjellige fremmede mindre Möntsorter forbydes. — Den 12ten Oct. (Tydsk.) 12. Octobr.

Samml. Schlesw.-Holst. gemeinsch. Verordn. S. 300—301.

[5876.] CAPITULI ECCLESIÆ BREMENSIS instrumentum emancipationis, per quod Fredericus princeps, hæres Norvegiæ, coadiutor Schwerinensis, dux Schleswici, Holsatiæ etc., canonicus creatur, ita ut, quum annos pubertatis attigerit, in capitulo, iuramento solito dato, sedem obtineat. — *Bremæ*, die Mercurii, decima tertia mensis Octobris. 13. Octobr.

J. P. Cassel, Bremensia. 2. B. S. 725—730.

[5877.] STEEN BRAHE til Knudstrup, Hövedsmand paa Kallundborg Slot, bortfæster paa Livstid til Borger Niels Pedersön i Kallundborg Kongens Anpart af Korntienden af Svallerup Sogn. — *Callundborg*, den 17. October. 17. Octobr.

Hofman, Fundationer. T. X., Append. til Siæll. Stift. S. 35.

[5878.] Hertug FREDERIKS Resolution, hvorved den Hans Bruhn i Heyde tilstaaede Ret til Viinudsalg og "Gerichts-Herberge" ophæves. — *Gottorff*, den 13. November. (Tydsk.) 13. Novbr.

A. L. J. Michelsen, Ditmars. Urkundenb. S. 399—400.

[5879.] Kong CHRISTIAN IV.s Forordning om Tjenestefolk og Lösgjængere. — *Kiöbenhaffn Slot*, den 16. Novembr. 16. Novbr.

Særskilt trykt, 4 Blade. H. Paus, kgl. Forordn. for Norge. S. 584—589.

[5880.] Kong CHRISTIAN IV.s Forordning, om Værdien, hvortil forskjellige fremmede og danske Mönter skulle være gangbare, Forbud mod Indförsel af Smaamönt, samt Fastsættelse af den Möntart, hvori al Handel skal afsluttes. — *Kiöbenhaffn Slot*, den 16. Novembris. 16. Novbr.

Særskilt trykt, 2 Blade. H. Paus, kgl. Forordn. for Norge. S. 589—593.

[5881.] Kong CHRISTIAN IV.s Rescript (i Uddrag) til Amtmanden paa Vardöhus, hvori ham gives tilkjende, at Kongen har givet det islandske Compagnie Tilladelse til for billig Priis at tilforhandle sig Kongens og Kronens Landgilde-Fisk i Vardöhus Lehn, samt den Fisk som Amtmanden kunde have at sælge. — 11. Decembr. 11. Decbr.

Saml. til det norske Folks Spr. og Hist. 3. B. S. 297—298.

[5882.] Kong CHRISTIAN IV.s Forordning om den islandske Taxt. — *Kjöbenhafn Slot*, den 16. Decembris. 16. Decbr.

M. Ketilson, Forordn. til Isl. 2. D. S. 289—302 (med Dat. 6. Decembr.). O. Stephensen og J. Sigurdsson, Lovsaml. for Isl. I. B. S. 184—194.

1619. 16. Decbr. [5883.] Kong CHRISTIAN IV.s Octroi for et Compagnie af danske Borgere fra Kjöbenhavn, Helsingör og Malmöe at beseile Island, Færöerne og Nordlandene. — *Kiöbenhafn Slot*, den 16. Decembris.

M. Ketilson, Forordn. til Isl. 2. D. S. 303—314. Udt. i O. Stephensen og J. Sigurðsson, Lovsaml. for Isl. 1. B. S. 194—199.

24. Decbr. [5884.] STEEN BRAHES til Knudstrup Gavebrev til Kallundborg Skole paa 100 Sldlr., for hvis aarlige Rente der skulde kjöbes Böger, Klæder og Skoe, til Uddeling blandt fattige Skolebörn til hver Juletid. — *Callundborg Slott*, thend 24. December.

Hofman, Fund. T. X. Append. til Siæll. Stift. S. 36.

[5885.] OLAUS WORMIUS ad Nicolaum Fossium inter alia scribit de conventu regum Daniæ et Sueciæ Halmstadii magna pompa habito, et de lue pestifera hac in urbe grassante. — *Hafn.*, (sine die).

O. Wormii epist. T. I. p. 15—16.

1620.

1620.

11. Januar. [5886.] Kong CHRISTIAN IV. sender Hofmesteren Christen Tommisön nogle Forskrifter angaaende Prindsernes Maaltider. — *Kolding*, den 11. Janvarij.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 67—68.

15. Januar. [5887.] Kong CHRISTIAN IV.s Stadfæstelse af Kong Christian I.s "adelige Frihedsbrev" for Biörn Thollessen. (Jvfr. T. I. Nr. 3993). — *Nyborg Slot*, den 15. Januarii.

M. Ketilson, Forordn. til Isl. 2. D. S. 314—315.

11. Martii. [5888.] Kong CHRISTIAN IV. tilskriver Hofmesteren Christen Tohmissön angaaende Prindsernes Klæder og om deres Reise til Kolding, hvor de skulle indtræffe Onsdag för Paaske. — *Köbenhaffuen*, den 11. Martij.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 68.

16. Martii. [5889.] Kong CHRISTIAN IV.s Accord med Mester Hans Reymand om at opsætte et Spiir paa det nye Taarn over Porten paa Frederiksborg Slot, for 1000 Daler Courant. — *Frederichsborgh*, 16. Martii.

Historisk Tidsskrift. 4. B. S. 585—586.

17. Martii. [5890.] Enkedronning CHRISTINA og SVERRIGS RIGES RAAD OG STÆNDER kundgjöre Rigsdagens Beslutning, hvorved (i 1ste Post) de Danskes Besværinger, fornemmelig angaaende Tolden og Kjöbstædhandelen, ansees for ugrundede. — *Stockholm*, den 17. Martii. (Svensk.)

A. A. Stiernman, Riksdagars Besluth. 1. D. S. 735—741.

22. Martii. [5891.] Kong CHRISTIAN IV.s Skrivelse til Churfyrsten af Sachsen, hvori Kongen, i Anledning af de böhmiske Uroligheder anmoder Churfyrsten om at tage sig alvorlig af det evangeliske Partie, da Kongen ellers for sin egen Skyld vilde blive nödt til at værne om deres Rettigheder mod Religionstvang. — *Copenhagen*, den 22. Martii. (Tydsk.)

M. C. Londorpius, Acta publ. (Udg. 1668.) 2. Th. S. 19—20.

22. Martii. [5892.] Kong CHRISTIAN IV.s Forordning, at naar nogen Tvedragt opstaaer i en Forsamling blandt ufrit Folk, da skulle de tilstedeværende söge at hindre Manddrab, eller,

hvis dette dog finder Sted, paagribe Manddraberen, eller, hvis han undkommer, under Straf af fuld Mandebod skaffe ham tilstede inden 8 Dage. — *Kiöbenhaffn Slot*, den 22. Martij. 1620. 22. Martii.

Særskilt trykt, 2 Blade. H. Paus, kgl. Forordn. for Norge. S. 593—591.

[5893.] Kong Christian IV. forbyder Skippere, Styrmænd, Baadsmænd og gemene Skibsfolk, som beseile Island og Færöerne, at have Gods til Föring, det islandske Compagnie til Skade. — *Hafniæ*, 22. Martii. 22. Martii.

E. Pontoppidan, Orig. Hafniens. S. 357—359. O. Stephensen og J. Sigurðsson, Lovsaml. for Isl. 1. B. S. 199—201.

[5894.] Kong Christian IV. bevilger, at Hr. Hans Abel Jacobsen, Sognepræst i Marlager aarlig maa bekomme 20 Tdr. Rug og 20 Tdr. Byg af Mariagers Kloster, ad gratiam. — *Kiöbenhavn Slott*, den 22. Martii. 22. Martii.

Hofman, Fundationer. T. IX. Append. til Aarhuus St. S. 19.

[5895.] Kong Christian IV.s Bestalling for Hartvig Hvitfeldt til Schielbred, Befalingsmand paa Semb, som Berghauptmand ved Jernværket i Norge. — *Kiöbenhavn*, den 23. Martii. 23. Martii.

M. T. Brünnich, om Norges Biergverker. Bilag. S. 54—55.

[5896.] Kong Christian IV.s Forordning om Præsternes Kaldelse, hvor to eller tre Sogne ere annecterede. — *Kiöbenhaffn Slot*, den 23. Martii. 23. Martii.

Særskilt trykt, 2 Blade. M. Ketilson, Forordn. til Isl. 2. D. S. 316—317.

[5897.] Kong Christian IV. befaler Cantsleren Hr. Christian Friisz, i Biskoppens Nærværelse at forhöre en Præst, som havde gjort sig skyldig i falske Foregivender. — *Frede.*, den 24. Martij. 24. Martii.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech 1. B. S. 68—69.

[5898.] Ingeborg Jörgensdatter, salig Oluf Calyps's til Thorshof, hendes Fundats for 200 Rdlr. til Underholdning for den latinske Skolemester i Frederiksstad, affattet efter Raadförsel med Jens Juel til Kjeldgaard, Statholder i Norge, og Niels Simonsen Glostrup, Superintendent i Oslo og Hammers Stifter. — *Thorshof*, Vor Frue Dag i Faste. 25. Martii.

Norske Stiftelser. 1. B. 1. H. S. 47—49.

[5899.] Kong Christian IV.s Brev til Christopher Ulfeld til Svenstrup angaaende yderligere Aflevering af Arild Hvitfelds efterladte historiske Documenter. — 27. Marts. 27. Martii.

Udt. i C. F. Wegener, om A. S. Vedel. 2. Udg. S. 255.

[5900.] Kong Christian IV.s og Hertug Frederiks Forbud for Hertugdömmerne, at Ingen maatte lade sig hverve til fremmed Krigstjeneste. — Den 28ten Martii. (Tydsk.) 28. Martii.

Revidierte Landgerichts-Ordnung. 4. Th. Tit. XVII. Udg. 1637. fol. Aaiiij—Bbj. Udg. 1717. S. 162—163. M. Tönsens Udg. 1821. S. 98. Samml. Schlesw.-Holst. gemeinsch. Verordn. S. 301—302.

[5901.] Det hamborgske Raads Andragende til Kongen af Danmark om at forandre de af ham trufne Forholdsregler til at skade Hamborgernes Handel og Skibsfart, deels ved Forbud imod at före Islandske Varer directe til Hamborg, og imod at Hamborgere maatte handle i Kolding, deels ved at sætte Tönder ud paa Elben til Passagens Hindring. (Tydsk.) ante 29. Mart.

M. C. Londorpius suppl. et contin. (Udg. 1666.) 2. Th. S. 315.

[5902.] Kong Christian IV.s Resolution paa Hamborgernes Andragende angaaende den islandske Handel, Handelen i Kolding, samt Raadigheden over Elben (jus restringendi). — *Schlosz zu Copenhagen*, den 29. Martij. (Tydsk.) 29. Martii.

Særskilt trykt, 2 Blade. M. C. Londorpius, suppl. et contin. (Udg. 1666). 2. Th. S. 315—316.

1620. 6. Aprilis. [5903.] Kong GUSTAV ADOLFS Memorial for Statholderne i Sverrig "om uppbördsverket"; i et specielt Tillæg for Statholderne Carl Oxenstjerna paa Åbo og Sven Månsson paa Wiborg befales dem at paasee, at ingen indfödte Folk af Almuen, hverken Karle eller Piger, begive sig tilsöes ud af Landet for at tage Tjeneste i Dantzig, Riga, Pommern, Danmark, Lybek eller andre fremmede Lande. — *Stockholm*, d. 6. April. (Svensk.)

Instruct. för Tjenstemän vid Landt-Regeringen i Sverige. S. 142—149.

6. Aprilis. [5904.] Kong GUSTAV ADOLFS Instruction for Christoffer Wernstedh, Statholder over Norrland og Österbotten, hvorved han bl. a. befales at paasee, at de Norske ikke faae Indpas i Lapmarken, ei heller at de svenske Lapper gaae over paa norsk Grund; han skal itide indfordre Skatten hos Lapperne i Enare Bye, för de norske Skattekrævere komme, og hvis de antræffes, lade dem drive tilbage om end med Magt. — *Stockholm*, d. 6. April. (Svensk.)

Instruct. för Tjenstemän vid Landt-Regeringen i Sverige. S. 150—162.

11. Aprilis. [5905.] Kong CHRISTIAN IV. tilskriver Cantsleren Hr. Christian Friisz om de keiserlige Gesandters Ankomst til Gottorp; om Martinus van der Meeden, der skal sendes til Erkebiepen af Bremen; om Stridighederne mellem Hertugen af Lüneborg og Hamborgerne, og om Afsendelse af tre Skibe til Elben. — *Fleuszborg*, d. 11. Aprilis.

Schlegel, Saml. z. Dän. Gesch. 2. B. 2. St. S. 82—84. Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 69—71.

13. Aprilis. [5906.] Kong CHRISTIAN IV. tilskriver Cantsleren Hr. Christian Friisz, angaaende sit Kjökkenvæsen; om Afsættelse og Ansættelse af nogle Embedsmænd; om Bygningsarbeide paa Frederiksborg Slot, m. m. — *Kolding*, den 13. Aprilis.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 71—72.

18. Aprilis. [5907.] Kong CHRISTIAN IV.s Skrivelse til den tydske Keiser i Anledning af dennes Gesandtskab til Danmark; i denne Skrivelse raader Kongen Keiseren til i Tide at afhjelpe de Evangeliskes Klager, hvilket Keiseren ogsaa siges ved bemeldte Gesandter at have lovet. — *Kolding*, den 18. April. (Tydsk.)

M. C. Londorpius, Acta publ. (Udg. 1668.) 2. Th. S. 43—44.

20. Aprilis. [5908.] Kong CHRISTIAN IV.s Bestallingsbrev for Mads Christensön, Borger i Wisby paa Gulland, til at være Landfoged paa Færöe. — *Kiöbenhaffn Slott*, denn 20. Aprilis.

N. C. Öst, Archiv for Psychologie, Historie etc. 13. B. S. 84—85.

21. Aprilis. [5909.] Kong CHRISTIAN IV.s Befaling til Hofmesteren Christian Thommiszön, Prindsens Huusholdning vedkommende. — *Haadersleff*, den 21. April.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 72—73.

25. Aprilis. [5910.] Kong GUSTAV ADOLFS Forordning angaaende den svenske Adels Udenlandsreiser; tillige forbydes det Tjeneste- og Arbeidsfolk at drage ud af Riget og nedsætte sig i Tydskland, Danmark eller andre Steder udenlands. — *Stockholm*, then 25. Aprilis. (Svensk.)

A. A. v. Stiernman, Saml. utaf Kongl. Bref etc. ang. Sweriges Rikes Commerce, Politie etc. 1. D. S. 757—760.

4. Maji. [5911.] Kong CHRISTIAN IV. tilskriver Cantsleren Hr. Christian Friisz om Betalingen af et hollandsk Vexelbrev, samt om et Pengelaan til Kong Jacob I., i hvilken Anledning Rubbert (Anstruther) skulde sendes til England. — *Bredsted*, den 4. Maji.

Schlegel, Saml. z. Dän. Gesch. 2. B. 2. St. S. 85—86. Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 73—74.

[5912.] STADEN HAMBORGS Klageskrift til de nedersachsiske Kredsfyrster over Kongen af Danmark formedelst de af denne trufne Forholdsregler til Skade for Hamborgernes Handel og Skibsfart, ved at lade 2 armerede Krigsskibe ligge paa Elben og visitere og beskatte de opad samme seilende Handelsskibe. — *Hamburg*, 6. Maji. (Tydsk.) 1620. 6. Maji.
M. C. Londorpius, Acta publ. (Udg. 1668.) 2. Th. S. 45.

[5913.] Grev ERNST af Schauenburgs Skrivelse til Kong Christian IV., hvorved han söger at stille Kongen tilfreds, ved at erklære, at den af ham antagne Titel: Greve af Holsten, er ikke af ham antagen, for i ringeste Maade at præjudicere Kongen, men tilstaaet af Keiserens Naade, den Greven ikke vilde vise tilbage. — *Buckeburg*, den 10. Maji. (Tydsk.) 10. Maji.
M. C. Londorpius, Acta publ. (Udg. 1668.) 2. Th. S. 408—409.

[5914.] LAURITS HANSEN, Raadmand i Kjöbenhavn, skjænker 200 Rdlr. in Specie til de Fattige sammesteds. — *Kiöbenhafn*, dend Tolfte May. 12. Maji.
Hofman, Fundationer. T. X. S. 284—285.

[5915.] Kong CHRISTIAN IV.s Befaling (til Hofmesteren) angaaende Prindsens Reise til Krempe. — *Krimpen*, den 13. Mai. 13. Maji.
Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 74—75.

[5916.] DE NEDERSACHSISKE KREDSFYRSTERS Intercessions-Skrivelse for Staden Hamborg til Kongen af Danmark, i Anledning af det af ham Staden tilföiede Afbræk i Handelen ved at lægge Krigsskibe paa Elben. — Freitag nach Ascensionem Christi. (Tydsk.) 26. Maji.
M. C. Londorpius, Acta publ. (Udg. 1668.) 2. Th. S. 46—47.

[5917.] Kong CHRISTIAN IV.s Skrivelse til Grev Ernst af Schauenburg (Svar paa Grevens af 10de s. M.), hvori Kongen afviser Grevens Rettighed til at bruge Titelen: "Greve af Holsten", da al Rettighed til Holsten allerede i Christian I.s Tid er afstaaet af de schauenburgske Grever mod en Sum Penge, for hvilken deres Qvittering er udstedt St. Nicolai Dag 1463; ligeledes afviser Kongen den Paastand, at Grevens Rettighed grunder sig paa hans Forfædres Fordringer i Stormarn. — *Crempe*, den 29. Maji. (Tydsk.) 29. Maji.
M. C. Londorpius, Acta publ. (Udg. 1668.) 2. Th. S. 409—410.

[5918.] Kong CHRISTIAN IV.s og Hertug FREDERIKS af Holsten Skrivelse til den tydske Keiser, om at udstede et Mandatum cassatorium til Greven af Schaumburg, for at han herefter skal holde sig fra at bruge Titelen: "Greve af Holsten", til Præjudice for Kongen og Hertugen. — *Crempe*, den 29. Maji. (Tydsk.) 29. Maji.
M. C. Londorpius, Acta publ. (Udg. 1668.) 2. Th. S. 410—411.

[5919.] Kong CHRISTIAN IV. forlanger Erklæring af Superintendenten i Trondhjem, Anders Christensen Arrebo, angaaende en Medtjener til Ageröens Præstegjeld, Christen Mikkelsen, der for en Forseelse var blevet sit Officium forbudt, og som havde sögt om Tilgivelse. — *Krempe*, 30. Maj. 30. Maji.
H. F. Rördam, A. C. Arrebos Levn. og Skr. I. D. S. 124—125.

[5920.] Grev ERNST af Schaumburgs Skrivelse til Kongen af Danmark, hvori han yderligere udvikler de Grunde, hvorfor han har antaget Titel som Greve af Holsten, og hvorpaa Rettigheden dertil efter hans Mening grunder sig. — *Bückeburg*, den 8. Junii. (Tydsk.) 8. Junii.
M. C. Londorpius, Acta publ. (Udg. 1668.) 2. Th. S. 411—413.

1620. 20. Junii. [5921.] Keiser FERDINAND II.s Mandat, hvorved Staden Hamborg haandhæves i sin Ret ved Fuldmægtige at möde paa Kredsdagene (hvorimod de kongelige Danske og fyrstelige Holstenske Gesandter havde opponeret), m. m. — *Speyer*, den 30. Tag Monats Junij. (Tydsk.)

P. A. Oldenburger, Limnæus enucleatus. P. II. Addit. p. 228—229.

28. Junii. [5922.] Kong CHRISTIAN IV.s Skrivelse til de nedersachsiske Kredsfyrster i Anledning af disses Intercession for Hamborg. — *Crempe*, 28. Junii. (Tydsk.)

M. C. Londorpius, Acta publ. (Udg. 1668.) 2. Th. S. 47.

29. Junii. [5923.] Kong CHRISTIAN IV.s Skrivelse til Hamborgerne i Anledning af disses Klager over Kongens Foranstaltning at lægge Krigsskibe paa Elben. — *Crempe*, den 29. Junii. (Tydsk.)

M. C. Londorpius, Acta publ. (Udg. 1668.) 2. Th. S. 45—46.

3. Julii. [5924.] Kong CHRISTIAN IV.s aabne Brev, hvorved Magistraten i Rendsborg befuldmægtiges til i Rendsborg at anholde og arrestere adelige Undersaatter (Unterthanen), naar deres Herskab ikke har forskaffet Rendsborgs Indbyggere Fyldestgjörelse for deres Tilgodehavende hos dem. — *Bredtstede*, am 3ten Julii. (Tydsk.)

Corpus Constit. Regio-Holsat. 3. B. S. 815—816.

4. Julii. [5925.] Kong CHRISTIAN IV. tilskriver Cantsleren Hr. Christian Friisz angaaende Bygningen af et Skib, som Flensborgerne havde paataget sig; om Sammenstöd mellem Hollænderne og Englænderne i Indien og ved Grönland; om Hamborgernes Fornærmelser mod de Engelske; om Kongens Tilstedeværelse "igaar" i Husum ved Pfalzgrevens (August af Sulzbach) Bryllup, m. m. — *Bredsted*, den 4. Julij.

Schlegel, Saml. z. Dän. Gesch. 2. B. 2. H. S. 86—88. Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 75—76.

7. Julii. [5926.] Kong CHRISTIAN IV.s Resolution paa en Ansögning fra Wilstermarskens Indbyggere om Ophævelse af deres "Goeding" (anden Instants), Bestemmelse af summa appellabilis og Aflæggelse af juramentum calumniæ. — *Bramstede*, den 7. Julii. (Tydsk.)

Corpus Constit. Regio-Holsat. 2. B. S. 61—65. (I Overskriften er angivet Datum: 7. Junii.)

10. Julii. [5927.] PALLE ROSENKRANTZ til Glemminge, Befalingsmand paa Vordingborg Slot, hans Obligation til Faaborg Skole paa 500 Rdlr., som af hans afdöde Moder, Fru Anne Rosenkrantz til Siöholm var skjænket bemeldte Skole. (Jfr. Nr. 5606.) — *Odense*, den 10de Julii.

Hofman, Fundationer. T. VI. S. 127—128.

11. Julii. [5928.] Kong CHRISTIAN IV. tilskriver Hofmesteren Christian Thommiszön angaaende Prindsens Reise til Sjelland, om Dr. Jesper (Brochmands) Dimission, m. m. — *Hadersleff*, den 11. Julij.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 76—77.

20. Julii. [5929.] Kong CHRISTIAN IV.s og Hertug FREDERIKS Mönt-Edict for Hertugdömmerne, hvorved flere fremmede mindre Möntsorter paa ny forbydes m. m. — *Friedrichsburg*, den 20sten Jul. (Tydsk.)

Samml. Schlesw.-Holst. gemeinsch. Verordn. S. 302—305.

24. Julii. [5930.] HANS POVELSEN RESEN giver Holstebroe Skole al den Anpart, som ham efter hans salig Fader Hr. Povel Hansen i Resen kan tilkomme i Gaard og Mark der sammesteds. — *Hafniæ*, den 24. Julii.

Hofman, Fundationer. T. IV. S. 536.

[5931.] Kong CHRISTIAN IV.s Bevilling, at de brandlidte Indbyggere i Faaborg i tre Aar maae være frie for "al kongelig og Byes Paabud, Tynge og Besværing". — *Kiöbennhaffn Slott*, den 27. Julii. 1620. 27. Julii.

Aktstykker etc. udg. af Fyens lit. Selsk. 2. Saml. S. 14.

[5932.] Den TYDSKE KEISERS Skrivelse til Kongen af Danmark og nogle nordtydske Fyrster, hvori Keiseren yttrer at ville afhjelpe de Evangeliskes Klager, men beder Fyrsterne paa den anden Side ikke at understötte de böhmiske Rebeller. (Tydsk.) Julio.

M. C. Londorpius, Acta publ. (Udg. 1668.) 2. Th. S. 190—191.

[5933.] CHRISTIANI IV. regis transscriptio et confirmatio privilegii, a Johanne et Gerhardo, comitibus Holsatiæ et Schauenburgi, anno 1260 in octava Epiphaniæ Domini civitati Itzehoæ de navigatione in fluvio Sturia concessi. — *Bredtstedt*, die quarto Augusti. 4. Augusti.

Corp. constit. Regio-Holsat. 3. B. S. 603—604. J. F. Noodt, Beyträge. 2. B. S. 421.

[5934.] Trolddomssag mod BIRTHE OLUFSDATTER I RIBE, der afgjordes ved endelig Dom den 7. August 1620, hvorefter hun blev overleveret til Baalet. 7. Augusti.

Udt. af Acterne i D. Grönlund, Efterr. om de i Ribe Bye for Hexerie forfulgte Mnsker. S. 105—134.

[5935.] Kong CHRISTIAN IV.s Decret, at der ingen Kræmmere eller Klædehandlere maatte være bosatte i Wilster Landsogn. — *Brethstätte*, am 7. Aug. (Tydsk.) 7. Augusti.

Corpus Constit. Regio-Holsat. 3. B. S. 449—450.

[5936.] Kong CHRISTIAN IV. tilskriver Cantsleren Hr. Christian Friisz, at han venter, at Raadet vil bevilge en Skat til at erstatte Kongen det Laan, han havde tilstaaet Kongen af England, da det Aaret tilforn havde været villigt til at bevilge en Understöttelse til de böhmiske Stænder. — *Daalumkloster*, den 17. Augustij. 17. Augusti.

Schlegel, Saml. z. Dän. Gesch. 2. B. 2. H. S. 86—89. Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 77—78.

[5937.] Kong CHRISTIAN IV. forlanger Betænkning af Rigets Raad, om Kongen af Sverrigs Skibe uden Leidebrev kunne beröre Danmarks Riges Strömme. — *Othensegaard*, den 17. Augusti. 17. Augusti.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 78—79.

[5938.] Tractat, afsluttet af OFFUE GIEDDE, Herre til Tommerup, paa Kong Christian IV.s Vegne med Keiseren af Seylon, Cenuirad Adassin. — 21. August. (Tydsk.) 21. Augusti

Nye Danske Magazin. 1. B. S. 377—378; (kun Begyndelsen er her meddeelt.) Jvfr. L. Holberg, Danm. Hist. T. II. S. 660—661. L. Holberg, geistl. og verdsl. Staat. S. 331.

[5939.] Kong CHRISTIAN IV.s Bevilling til Magistraten i Crempe angaaende Oprettelsen af en offentlig Veierbod sammesteds. — *Crempe*, den 26. Aug. (Tydsk.) 26. Augusti.

Corpus Constit. Regio-Holsat. 3. B. S. 321.

[5940.] RIGSRAADETS Betænkning over Kong Christian IV.s Forslag til Indretning af en "Exercitie Skole" for Adelens Börn i Sorö. — *Odense*, 28de Aug. 28. Augusti.

Hist. Tidsskrift. 6. B. S. 301—306.

[5941.] Trolddomssag imod KAREN ROEDS I RIBE, der endte den 12. Septbr. 1620, da hun efter Dom blev brændt som Troldqvinde. 12. Septbr.

Udt. af Acterne i D. Grönlund, Efterr. om de i Ribe Bye for Hexerie forfulgte Mnsker. S. 134—161.

1620. [5942.] Kong GUSTAV ADOLFS Skrivelse til Cantsleren Axel Oxenstjerna angaaende
24. Septbr. Overförelsen af hans Brud, den brandenborgske Prindsesse Maria; bl. a. giver han ham Forholdsregler for et muligt Möde paa Reisen med danske Orlogsskibe. — *Calmare*, d. 24. September. (Svensk.)

Den Swenska Fatburen. 4. Öpn. S. 91—98.

29. Septbr. [5943.] TÖNNE FRIIS til Hesselager, JOHAN FRIIS til Örritslev, JESPER FRIIS til Örbecklunde, ALBRECHT SCHEEL til Fusinge og PEDER LANGE til Kiergaard, deres Fundats for den af deres salig Fader oprettede Skole i Hesselager, hvortil deres salig Moder og Brödre havde skjænket 1000 Rdlr. — *Hesselagergaard*, St. Michels-Dag.

Hofman, Fundationer. T. VI. S. 30—33.

29. Septbr. [5944.] Sognepræsten til Grewe og Kildebrönde MICHEL MADSENS Gjeldsbrev til de Fattiges Blok i Grewe Kirke paa 100 Daler à 80 Sk., som sal. Bodil Pedersdatter, sal. Hr. Hans Wallöfs Efterleverske havde givet dertil, for at Renten kunde anvendes til Beklædning for 2 fattige Börn i Grewe. — *Grewe*, St. Michels Dag.

Hofman, Fundationer. T. VII. S. 367—368.

17. Octobr. [5945.] Geheimeraad RUSZDORFS Beretning til Pfalzgrev Frederik om Udfaldet af hans Sendelse til Kongen af Danmark. — *Unionens Feldtleir*, $\frac{17}{27}$ Octobr. (Tydsk.)

M. C. Londorpius, Acta publ. (Udg. 1668.) 2. Th. S. 606—608.

19. Octobr. [5946.] JACOBI, Magnæ Britanniæ regis, stipulatio de CC millibus thalerorum imperialium, quas per cubicularium suum Robertum Armstruterum a Christiano, Danorum rege, mutuo acceperat, cum usuris intra biennium solvendis. — *Apud Westmonasterium*, decimo nono Die Octobris (anno regni 18vo).

T. Rymer, Foedera, ed. G. Holmes. T. VII. P. III. p. 172.

21. Octobr. [5947.] Hertug FREDERIKS Octroy for den nye Bye, som skulde anlægges ved Eiderströmmen, rundt om de tre Sluser eller den nye Færge (Frederiksstadt). — *Gottorff*, den Ein und Zwanzigsten October. (Tydsk og Hollandsk.)

Corpus Statutor. Slesvicens. 3. B. 1. Abth. S. 575—586.

27. Octobr. [5948.] Kong GUSTAV ADOLFS Befaling til Lindorm Ribbing, Statholder i Wadstena, angaaende Modtagelsen af de danske Sendebud, som skulle ankomme til Kongens Bryllup. — *Stockholm*, d. 27. Octob. (Svensk.)

Den Swenska Fatburen. 4. Öpn. S. 98—99.

31. Octobr. [5949.] Trolddomssag mod JOHANNE MOLTISDATTER i RIBE, der endte med at hun efter endelig Dom af Byfoged, Borgemestere og Raadmænd sammesteds den 31. October 1620 blev brændt som en Troldqvinde.

Udt. af Acterne i D. Grönlund, Efterr. om de i Ribe Bye for Hexerie forfulgte Mnsker. S. 161—169.

2. Novbr. [5950.] Hertug FREDERIKS Resolution paa Ansögning af Smede, Skræddere, Skomagere og Bagere i Husum om Restituering af deres Lauge, at ingen, som har lært et Haandværk og derpaa vinder Borgerskab, maa hindres i den frie Udövelse af sin Næringsvei, ligesom andre Mestere. — *Gottorff*, den 2. Nov. (Tydsk.)

C. U. Beccau, Gesch. Husums. S. 342—343.

10. Novbr. [5951.] Kong CHRISTIAN IV. tilskriver Hofmesteren Christian Thommiszön angaaende Prindsens Sygdom; m. m. — *Flensborrig*, den 10. Novembris.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 79.

[5952.] Kong CHRISTIAN IV.s Stadfæstelse paa en Commissionsdom i en Sag mellem Rendsborgs Indbyggere og Beboerne i Jevenstedt og Hanweddel om nogen Græsgang. — *Flensburg*, den 12ten Novembris. (Tydsk.) 1620. 12. Novbr.

Corpus Constit. Regio-Holsat. 3. B. S. 813—815.

[5953.] Kong CHRISTIAN IV.s og Hertug FREDERIKS "Closter- und Policey-Ordnung" for Jomfru-Klostrene i Hertugdömmerne Slesvig og Holsten. — *Flensburg*, den 14ten Novembris. (Tydsk.) 14. Novbr.

Samml. Schlesw.-Holst. gemeinsch. Verordn. S. 305—315.

[5954.] Kong CHRISTIAN IV. tilskriver Hofmesteren Christen Thommissön angaaende Prindsens Sygdom, som er i Aftagende; han lover at sende en Læge. — *Hadersleben*, den 18. 9vem. 18. Novbr.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 80.

[5955.] Handels-Tractat, afsluttet af RAGONADO NAIGUO, Konge i Tansioure, med Kong Christian IV.s Gesandt, Hr. Ove Giedde, hvorved tillige Byen Tranquebar overlades til Kongen af Danmark. — *Tansioure*, den 19. Nov. (Tydsk Overs. af Portugisisk.) 19. Novbr.

J. H. Schlegel, Saml. z. Dän. Gesch. 1. B. 4. St. S. 183—136.

[5956.] Kong CHRISTIAN IV.s og Hertug FREDERIKS til Slesvig og Holsten Protestation til Keiser Ferdinand II. mod den Grev Ernst af Schaumburg af Keiseren tillagte Fyrste-Titel af deres Hertugdömme Holsten. — *Flenszburg*, 21. Novembr. (Tydsk.) 21. Novbr.

Justitia causæ Rantzov. 2. Th. Beyl. S. 12—13. (Dat. angives S. 14 til 11. Novb.)

J. C. Lünig, Teutsch. Reichsarch. (Vol. X.) P. Spec. II. Contin. 2. Forts. S. 61.

[5957.] Kong CHRISTIAN IV.s Rescript til Befalingsmanden paa Wardöhuus, at Almuen i hans Lehn maa holde store Fiskerbaade, isteden for de Skjöt-Baade, som den var befalet at holde. — *Kiöbenhavn*, den 1. December. 1. Decbr.

H. Paus, kgl. Forordn. for Norge. S. 596.

[5958.] Kong CHRISTIAN IV. sender Hofmesteren Christian Thommiszön Kammerdug og Kniplinger til Kraver til Prindsen. — *Köbenhaffuen*, den 5. Decembris. 5. Decbr.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 80.

[5959.] RIBE DOMKIRKES PRÆLATER OG KANNIKER tilstaae at have solgt, paa Kongens gode Behag, Bethlehems Capels Begravelse i Ribe Domkirke til deres Lehnsmand, Hr. Albret Schiell til Fusingör, Ridder og Admiral, og hans Arvinger til en Begravelse til evig Tid, for 400 Courant Daler. — *Ribe*, Themper Onsdag d. 20. Decembr. 20. Decbr.

P. Terpager, Ripæ Cimbr. p. 262—263.

[5960.] Kong CHRISTIAN IV. tilskriver Hofmesteren Christian Thommiszön angaaende Prindsens vedvarende Sygdom; han lover at sende Arnisenium (ɔ: Dr. H. Arnisæus). — *Köbenhaffuen*, den 22. Decembris. 22. Decbr.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 80—81.

[5961.] Dom, afsagt af RECTOR OG PROFESSORER VED KJÖBENHAVNS UNIVERSITET, hvorved Dr. Christoffer Dybvad for sine Yttringer mod Adelen udstödes af deres Orden, beröves alle privilegia academica og dömmes i Kongens Naade og Unaade. — *Hafn.*, d. 22. Dec. (Tydsk Overs.) 22. Decbr.

E. Pontoppidan, Ann. eccl. Dan. 3. Th. S. 718—723.

[5962.] Kong CHRISTIAN IV.s og Hertug FREDERIKS Befaling for Hertugdömmet Holsten om Udredelse af det bevilgede Bidrag til Underholdelse af det efter den Nedersachsiske 22. Decbr.

1620. Kredses Beslutning udskrevne Rytterie, samt for begge Hertugdömmer om Erlæggelse af det
22. Decbr. bevilgede Bidrag til et "Schuldthurm". — *Schlosze Gottorf*, den 22. Dec. (Tydsk.)
Samml. Schlesw.-Holst. gemeinsch. Verordn. S. 316—318.

25. Decbr. [5963.] OLLUF JENSEN, Foged og Skriver paa Turebygaard, giver 100 Rdlr., som han havde erholdt i Sone for et Overfald, til Kiöge Latinskole, hvoraf Renten aarlig skulde tildeles fattige Disciple. — *Kiöge*, dend Hellige Naaderige vor Herres Jesu Christi Födselsdag.
Hofman, Fundationer. T. VII. S. 408—409.

27. Decbr. [5964.] JACOBI, Magnæ-Britanniæ regis, obligatio de nova pecunia, quam ad palatinatum defendendum præter CC illa millia thalerorum imperialium, quæ nuper mutuatus erat, apud regem Daniæ vel reginam viduam Sophiam per cubicularium suum Rob. Armstrutherum mutuo accepturus erat. — *In Palatio nostro Westm.*, vicesimo septimo die Decembris.
T. Rymer, Foedera, ed. G. Holmes. T. VII. P. III. p. 187.

[5965.] OLAUS WORMIUS ad Nicolaum Fossium scribit de detentione D. Dybvadii; nondum esse notum, quid commiserit. (Cfr. Nr. 5961.)
O. Wormii epist. T. I. p. 16.

[5966.] Dom, afsagt af 24 af Befalingsmanden Holger Rosenkrantz udvalgte Mænd, i Sagen mod Biskop GUDBRAND THORLAKSEN i Anledning af, at denne skulde paa Prent have diffameret afdöde Mænd. (Isl. med lat. Overs.)
Finni Johannæi Hist. Eccl. Isl. T. III. p. 439—443.

1621.

1621.

1. Januar. [5967.] Kong CHRISTIAN IV. bevilger Vartovs Hospital 80 Rdlr. in Specie aarlig af sit Rentekammer "her for Vort Slot Kjöbenhavn", til Vederlag for St. Jörgens Mark, som det havde afstaaet til Kongen. — *Kiöbenhafn Slot*, den 1. Januarii.
Hofman, Fundationer. T. X. S. 166.

1. Januar. [5968.] Dr. JENS MULES Fundats paa 1000 Rdlr., hvis Renter skulde tildeles de 4 överste Hörere i Odense Skole og 24 Huusarme af St. Knuds og V. Frue Sogne sammesteds. — *Odense*, den 1ste Januarii.
Hofman, Fundationer. T. VI. S. 261—263.

3. Januar. [5969.] OLAUS WORMIUS ad M. Andream Arrhensem, episcopum Nidrosiensem, scribit de iudicio in Dybvadium mathematicum lato. — *Hafn.*, 3. Non. Jan.
O. Wormii epist. T. I. p. 54—55. H. F. Rördam, A. C. Arrebos Levn. og Skr. I. D. S. 251—252.

17. Januar. [5970.] Udkast til en Plan for at redde Pfalzgrev Frederik og hele Tydskland, paa den Maade at CHURSACHSEN, NEDERLANDENE, ENGLAND, DANMARK og SVERRIG skulde forenede gjöre Keiseren Forestillinger og Kongen af Danmark in specie udruste og holde en Armee paa 30—40,000 Mand under egen Overcommando, som skulde understötte de Forbundnes Forslag i Forening med 2 andre Armeer, een i Ungarn og en anden, som skulde stilles mod Spinola under Oraniens Commando, og skulde Kongen af Danmark kaldes "Protector Unitorum et Confoederatorum" ligesom Bayern paa den anden Side kaldtes "Capo della liga". — 17. Januar.
M. C. Londorpius, Acta publ. (Udg. 1668.) 2. Th. S. 612—614.

[5971.] Kong CHRISTIAN IV. forlanger Rigsraadets Betænkning angaaende den politiske Stilling fornemmelig med Hensyn til Tydskland, om de Svenskes Krænkelse ved uden Pas at lade deres Skibe passere Rigets Strömme, samt om Midler til Möntens Forbedring. — *Frederichsborrig*, den 27. Janvarij. 1621. 27. Januar.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 81—84.

[5972.] Gavebrev, hvorved MARGRETE LANGE, Knudt Brahis Enke, skjænker en Gaard og en Bol i Wuffue i Ringöye Sogn i Thörrilt Herred til Sognepræsten til Nörup Kirke, mod at han og hans Efterkommere Sognepræster skulle prædike af Jesu Passion fra Kyndelmisse til Demmel-Ugen. — *Engelstholm*, den 8. Februarii. 8. Febr.

Danske Magazin. 4. B. S. 273—275.

[5973.] Hertug HANS DEN YNGRES faderlige Testamente, hvorved han deler sine Lande og Formue mellem sine Börn. — *Sonderburg*, am Sonntag Esto mihi. (Tydsk.) 11. Febr.

Hansen, Statsbeschreibung Schleswigs. S. 632. N. Falck, Staatsrechtl. Urk. der Herzogth. Schl. u. Holst. S. 101—107.

[5974.] Kong CHRISTIAN IV.s Memoriale for Cantsleren angaaende en stor Deel forskjellige meest öconomiske Forretninger, som denne skulde udföre. — *Frede.*, den 12. Februarij. 12. Febr.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 84—87.

[5975.] Kong CHRISTIAN IV.s Forbud mod at indföre tydsk Öl, med Undtagelse af Prytzing, samt Paalæg af Accise paa Malt. — *Kiöbenhaffn Slot*, den 16. Februarij. 16. Febr.

Særskilt trykt, 2 Blade. E. Pontoppidan, Orig. Hafn. S. 364—365 (med Dat. 16. Martii).

[5976.] Kong CHRISTIAN IV. befaler, at ingen, som har forseet sig med Lösagtighed, maa, naar han har gjort tilbörlig Skrifte, holdes fra Alteret, af den Grund at Sagen endnu ikke med Herskabet er aftinget. — *Kiöbenhaffn Slot*, den 16. Februarij. 16. Febr.

Særskilt trykt, 2 Blade. H. Paus, kgl. Forordn. for Norge. S. 596—597.

[5977.] Kong CHRISTIAN IV. befaler, at ingen maa befordres til Præstekald, som ikke sine 25 Aar fuldkommet haver, med mindre dygtige Personer, som til Aar og Alder ere komne, ikke kunne være at bekomme. — *Kiöbenhaffn Slot*, den 16. Februarij. 16. Febr.

Særskilt trykt, 2 Blade. H. Paus, kgl. Forordn. for Norge. S. 597—598. M. Ketilson, Forordn. til Isl. 2. D. S. 318—319. O. Stephensen og J. Sigurösson, Lovsaml. for Isl. 1. B. S. 201—202.

[5978.] Kong CHRISTIAN IV. forbyder Indförsel af Rug, Meel og Bröd i Danmark. — *Kiöbenhaffn Slot*, den 18. Februarij. 18. Febr.

Særskilt trykt, 2 Blade.

[5979.] Kong CHRISTIAN IV.s Fundats for Odense Gymnasium. — 18. Febr. 18. Febr.

Udt. paa Latin i J. Aagaard, hist. descr. Othiniæ. Part II.. p. 36.

[5980.] Kong CHRISTIAN IV. forbyder Indförsel af Ædelstene, runde Perler og desl., og indskærper og udvider de tidligere Forordninger om Overdaadighed i Klædedragten, navnlig med Hensyn til Brugen af Ædelstene, Perler og Guldkjeder. — *Kiöbenhaffn Slot*, den 20. Februarij. 20. Febr.

Særskilt trykt, 2 Blade. H. Paus, kgl. Forordn. for Norge. S. 598—600.

[5981.] Kong CHRISTIAN IV.s nye Mönt-Ordning, hvorved tillige tillades at drive Handel i hvad Mönt enhver selv vil. — *Kiöbenhaffn Slot*, den 20. Februarij. 20. Febr.

Særskilt trykt, 2 Blade. H. Paus, kgl. Forordn. for Norge. S. 600—601.

1621. 20. Febr. [5982.] Keiser FERDINAND II.s Skrivelse til Kong Christian IV. af Danmark (Svar paa dennes Skrivelse til Keiseren af 11. Novembr. f. A.), hvori Keiseren erklærer Grev Ernst af Schaumburgs Optagelse i Fyrste-Standen for aldeles upræjudicerlig for Kongen eller det fyrstelige Huus Holsten, og beder ham derfor at standse med alle Klager derover. — *Wien*, den 2ten Martii. (Tydsk.)

Justitia causæ Rantzov. 2. Th. Beyl. S. 11—15. M. C. Londorpius, Acta publ. (Udg. 1668.) 2. Th. S. 404—405.

22. Febr. [5983.] GUDMEHERREDS TINGS Vidne, at Peder Ibsen, Borger i Nyborg, solgte sin Anpart i en Gaard i Gudbjerg Sogn, Gudme Herred, til Henning Valkendorf til Glorup. — Torsdagen den 22. Febr.

Udt. i Aktst. etc. udg. af Fyens lit. Selsk. I. Saml. S. 175.

24. Febr. [5984.] Kong CHRISTIAN IV. tilskriver Cantsleren Hr. Christian Friisz om Brygning af Öl for Kongen og for det islandske Compagnie; om Udrustning af 5 Orlogsskibe; om Istandsættelse af en Dam ved Badstuen i Frederiksborg; om Anlæggelse af en Vei fra Lille Ladegaard til Strödams Mose; samt om Billeder, som af Hansz Steenuynckel skulde forfærdiges til Galleriet paa Frederiksborg. — *Haadersleff*, den 24. Februarij.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 88—89.

28. Febr. [5985.] Kong CHRISTIAN IV. tilmelder Cantsleren Hr. Christian Friisz den fordrevne Konge af Böhmens Ankomst, og at han den næste Dag venter de andre Fyrster og Herrer (til den Segebergske Congres); tillige meddeler han forskjellige politiske Efterretninger — *Segeberg*, den 28. Februarij.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 89—90.

3. Martii. [5986.] CHRISTIANUS IV., rex Daniæ, Andreæ Sinclair equiti aurato plenam potestatem de foedere antiquo cum Anglia renovando tractandi dat. — *Segebergæ*, 3. Martii.

T. Rymer, foedera, ed. G. Holmes. T. VII. P. III. p. 204—205. ib. p. 217. J. du Mont, Corps dipl. T. V. Part. II. p. 393—394.

3. Martii. [5987.] Hertug GEORG af Brunsvig og Lyneborg takker Hertug Christian af Celle for Underretningen om den Plan ved Fyrstecongressen i Segeberg paa alle nulevende Hertuger af Brunsvig og Lyneborgs Vegne at indgaae et Arveforbund med Kongen af Danmark og hele det holstenske Huus, og giver sit Samtykke hertil. — *Herzberg*, den 3ten März. (Tydsk.)

F. v. d. Decken, Herzog Georg von Braunschw. I. Th. S. 323.

5. Martii. [5988.] Forestilling fra KONGEN AF DANMARK, HERTUGEN AF BRUNSVIG-LÜNEBURG og BISKOPPEN AF MINDEN til den keiserlige Hærförer Marquis Spinola for at formaae ham til mildere Fremgangsmaade mod Tydsklands Indbyggere, især mod de af ham med væbnet Haand erobrede Stæder og Fæstninger. — *Segeberg*, d. 5. Marts. (Tydsk.)

M. C. Londorpius, Acta publ. (Udg. 1668.) 2. Th. S. 390. *Dansk:* L. Holberg, Danm. Hist. T. II. S. 677—678 (uden Dat. og henfört til Aaret 1620).

post 5. Martii. [5989.] Marqvis SPINOLAS Svar til Kongen af Danmark og flere Fyrster (paa deres Skrivelse, dat. Segeberg 5. Marts), hvori han erklærer kun at ville tvinge de Gjenstridige til Lydighed mod Keiseren, men ikke tilföie de Lydige nogen Skade eller forlænge Krigen. — *Creutzenach.* (Tydsk.)

M. C. Londorpius, Acta publ. (Udg. 1668.) 2. Th. S. 390.

[5990.] Kong CHRISTIAN IV. tilskriver Cantsleren Hr. Christian Friisz blandt andet om Skibes Afsendelse ad fretum regium, om Krigsfolkets Lönning og om Hverving af Frivillige i Skaane. — *Haadersleff*, den 10. Martij. 1621. 10. Martii.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 90–91.

[5991.] JACOBUS, rex Magnæ Britanniæ, Ludovicum ducem Lenoxiæ, Georgium marchionem Buckinghamiæ, Jacobum marchionem Hamiltoniæ novemque alios commissarios constituit, qui cum Andrea Saincklar, a rege Daniæ misso, de foedere inter Daniam et Angliam renovando tractarent. — *Apud Palatium nostrum Westmonasterii*, vigesimo nono die Martii. 29. Martii.

T. Rymer, foedera, ed. G. Holmes. T. VII. P. III. p. 205. ib. p. 216–217. J. du Mont, Corps dipl. T. V. P. II. p. 394.

[5992.] IRAGUNADU NAIKER (i Tansioure) tilskriver Kongen af Danmarks Ministre om Forhandlingerne med General Ulandisa (Ove Giedde) og Capitain Rulangalappei (det ostindiske Compagnies Directeur Roelant Crape), om Afstaaelsen af Trangambar, m. m. — Im Jahr Raudri den 2. April. (Tydsk Overs. af Malabarisk.) 2. Aprilis.

J. H. Schlegel, Saml. z. Dän. Gesch, 1. B. 4. St. S. 138–139.

[5993.] Keiser FERDINAND II.s Skrivelse til Hertugen af Brunsvig, hvorved han forsikkrer denne om sin Tilböielighed til Fred og mild Fremgangsmaade med de Gjenstridige, samt at han har givet mange burgundiske Soldater Afsked formedelst de af dem under Marchal Spinolas Commando begangne Voldsombeder. (Denne Skrivelses Hensigt var at svække Hertugens Interesse for Kongen af Danmark og dennes Rustninger mod Keiseren.) — *Wien*, 14. April. (Tydsk.) 4. Aprilis.

M. C. Londorpius, Acta publ. (Udg. 1668.) 2. Th. S. 390—391.

[5994.] Kong CHRISTIAN IV. tilskriver Cantsleren Hr. Christian Friisz om Antagelse af en ny Kjökkenskriver, samt af en Tömmermand til Bygningsarbeide paa Daalum Kloster. — *Frede.*, den 5. Aprilis. 5. Aprilis.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 91.

[5995.] ANDERS CHRISTENSEN ARREBO, Superintendent i Trondhjem Stift, begjærer af Præsterne Lars Holgersen og Anders Rasmussen, at de skulle forlange Peder Lauritsens Erklæring i Anledning af et mod Bispen udspredt Rygte. — *Trondhjem*, den 5. Aprilis. 5. Aprilis.

H. F. Rördam, A. C. Arrebos Levn. og Skr. 1. D. S. 261—262 (med Peder Lauritsens Erklæring af samme Dag).

[5996.] Kong CHRISTIAN IV. tilkjendegiver Holger Rosenkrandtz Börgesen, at han har tilladt Biskop Gudbrandt Thorlacksen, der er dömt i Kongens Naade og Unaade, at aftinge sin Forseelse, hvis han ikke foretrækker at indstævne Sagen for Kongen og Rigsraadet. — *Haffnie*, 7. Aprilis. 7. Aprilis.

Finni Johannæi Hist. Eccl. Isl. T. III. p. 63. M. Ketilson, Forordn. til Isl. 2. D. S. 319—320.

[5997.] Kong CHRISTIAN IV. tilretteviser Superintendenten i Trondhjem Anders Christensen Arrebo og tre Provster for at have dömt i en Sag angaaende et Naadsens Aar, samt udstedt en Forordning, hvorledes det med Naadsens Aar skulde forholdes. — 7de April. 7. Aprilis.

H. F. Rördam, A. C. Arrebos Levnet og Skr. 1. D. S. 114.

[5998.] Kong CHRISTIAN IV.s Krigsordinants for udskrevne Soldater, hvorefter Bönderne skulle deles i Læg og hver 9 underholde en ugift Tjenestekarl som Soldat. — *Kiöbenhavn Slot*, d. 12. April. 12.

Nye Danske Magazin. 2. B. S. 167—169.

1621. 12. Aprilis. [5999.] Kong CHRISTIAN IV.s Rescript til Jacob Ulfeldt til Urup, Rigets Cantsler og Embedsmand paa Nyborg Slot, Holger Rosenkrants til Rosenholm, Embedsmand paa Kongens Gaard i Odense, Marquord Bilde, Embedsmand paa Gaarden Ruggaard, og Jörgen Brahe paa Slottet Hagenskov om at inddele Fyen og Langeland i Læg, for deraf at udskrive Bönder til Krigstjenesten overeensstemmende med Krigsordinantsen af samme Dato. — *Kiöbenhavn Slot*, d. 12. April.

Nye Danske Magazin. 2. B. S. 169—170.

13. Aprilis. [6000.] Kong CHRISTIAN IV.s Befaling til Rentemestrene efterhaanden at udbetale 26,000 Rdl. til Paulus Bussier og Jörgen Plogh, der ved Contract have paataget sig at forfærdige Christianshavns Befæstning efter den tidligere Plan. — *Kiöbenhavn*, den 13de April.

G. F. Lassen, Kbhvns Befæstnings Hist. S. 128.

15. Aprilis. [6001.] Kong CHRISTIAN IV. tilskriver Cantsleren Hr. Christian Friisz angaaende et Rygte, at Kongen var tilsinds at begive sig ud af Riget; samt om Tilveiebringelse af Penge til Krigsfolkets Hverving og Underholdning. — *Frederichsborrig*, den 15. Aprilis.

Schlegel, Saml. z. Dän. Gesch. 2. B. 2. St. S. 90—91. Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. S. 92.

17. Aprilis. [6002.] Kong CHRISTIAN IV. befaler Artilleriemesteren at sende "4 dreykuartiihr Sackensz" til Frederiksborg. — *Friderichsburch*, den 17. Aprilis. (Tydsk.)

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 93.

18. Aprilis. [6003.] Kong CHRISTIAN IV.s Svar paa Keiserens Skrivelse af 2. Marts i Anledning af Grev Ernst af Schaumburgs Ophöielse til fyrstelig Værdighed, at denne ikke har Ret til at före Titel af en Fyrste af Kongens Arve-Fyrstendömme, hvorfor han beder Keiseren at befale ham at aflægge en saadan Titel. — *Copenhagen*, den 18. April. (Tydsk.)

Justitia causæ Rantzov. 2. Th. Beyl. S. 15—21. (Uden Datum.) M. C. Londorpius, Acta publ. 2. Th. S. 405—407.

20. Aprilis. [6004.] Kong CHRISTIAN IV. meddeler Cantsleren Hr. Christian Friisz forskjellige Befalinger med Hensyn til Udrustningen af 1000 Heste og 4000 Fodfolk, som skulle sendes (til Tydskland). — *Croneborrig*, den 20. Aprilis.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 93—94.

25. Aprilis. [6005.] Kong CHRISTIAN IV.s Befaling til Magistraten i Kjöbenhavn om offentlig at forkynde, at enhver maatte kjöbe Kjöd af Bönder og andre, som maatte falholde saadant paa Torvet paa de rette Torvedage, samt om at sörge for, at der ikke fandtes Mangel paa nödtörftigt og godt Bröd til en billig Priis. — *Kjöbenhavn Slot*, den 25de Aprilis.

E. Pontoppidan, Orig. Hafn. S. 368—369.

29. Aprilis. [6006.] Tractatus pacis et amicitiæ perpetuæ inter COMMISSARIOS JACOBI I., regis Magnæ Britanniæ, et CHRISTIANI IV., regis Daniæ, conclusus. — *Londini*, die vicesimo nono Aprilis stilo veteri.

F. Rymer, foedera, ed. G. Holmes. T. VII. P. III. p. 203—205. ib. p. 215—217. J. du Mont, Corps dipl. T. V. part. II. p. 392—394.

30. Aprilis. [6007.] Kong CHRISTIAN IV. befaler Borgemestere og Raad i Aarhus, ("til Seiladsens Forfremmelse"), at tilholde Borgerne selv at lade afhente den Sæbe, de behöve, hos Hans Röper i Kjöbenhavn, der har faaet Bevilling til at forsyne nogle Kjöbstæder med Sæbe. — *Khaffn Slott*, 30. Aprilis.

J. R. Hüberts, Aktst. vedk. Aarhus. II. S. 45—46.

[6008.] Kong CHRISTIAN IV.s Befaling, at alle Biskopper i Riget strax ved deres Udnævnelse skulle "actes at være membra Capituli", hvad enten de have beneficia i Capitlet eller ei. — *Kiöbenhaffn Slott*, den 5. Maj. 1621. 5. Maji.

P. Terpager, Ripæ Cimbr. p. 574—575.

[6009.] Kong CHRISTIAN IV. tilskriver Cantsleren Hr. Christian Friisz angaaende Rigsraadets Gjeldsbrev til Enkedronningen paa 100,000 Daler; om at sende Enebær og Rav, som kan erholdes i Skaane, til Enkedronningen; om Arbeider paa Frederiksborg m. m. — *Nyköbing*, den 5. Maij. 5. Maji.

Schlegel, Saml. z. Dän. Gesch. 2. B. 2. St. S. 91—93. Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 95—96.

[6010.] Kong CHRISTIAN IV. befaler Borgemestere og Raad i Aalborg at forskaffe Rector ved Byens Skole tilbörlig Underholdning. — *Kiöbenhavn*, d. 7. May. 7. Maji.

Hofman, Fundationer. T. IV. S. 77.

[6011.] Alliance- og Venskabs-Tractat mellem Kong CHRISTIAN IV. og DE FORENEDE NEDERLANDE, afsluttet af den danske Cantsler Jacob Ulfeld til Urup og de nederlandske Fuldmægtige Gijsbert van Boetseler, Jacob van Wassenaer, Hugo Muys van Holy, Reynier Paeuw, Jacob Magnus, Arent van Zuylen van Nievelt, Marck van Lyclama, Boldevijn Sloeth og Goossen Schaffer. — *'s Gravenhage*, op den 14. Mey. (Holl. og Fransk.) 14. Maji.

J. du Mont, Corps dipl. T. V. P. II. p. 399—402. *Hollandsk:* L. van Aitzema, Saken van Staet en Oorlogh. 1. D. S. 41—42.

[6012.] Kong CHRISTIAN IV.s saakaldte nye Statuter (novellæ Constitutiones) for Universitetet i Kjöbenhavn. — *Kjöbenhavns Slot*, d. 18. Maj. 18. Maji.

R. Nyerup, Universitets Annaler. S. 52—57.

[6013.] Kong CHRISTIAN IV.s Ordre til alle de i hans Armee tjenende Officerer at forebygge al Uorden, Vold, Plyndring og Röverie i det schaumburgske Gebet. — *Steinburg*, den 22. Maji. (Tydsk.) 22. Maji.

M. C. Londorpius, Acta publ. (Udg. 1668.) 2. Th. S. 413.

[6014.] Kong CHRISTIAN IV.s Forlehningsbrev til Anders Sinclar paa Hammershusz Slot og Lehn. — 23. Mai. 23. Maji.

Udt. i J. R. Hübertz, Aktst. til Bornholms Hist. S. 596.

[6015.] Kongen af Danmarks Gesandt i Wien HENRIK RANTZAUS Forestilling for Keiseren, hvori han paa Kongens Vegne fordrer, at Keiseren skal aftakke sine Hære, holde op med alle Fjendtligheder, cassere den mod Pfalzgrev Frederik udstedte Achtserklæring, benaade Markgreven af Jägerndorff og Fyrst Christian af Anhalt, samt stille den fangne unge Fyrste af Anhalt paa fri Fod mod billige Lösepenge. (Tydsk.) ante 28. Maji.

M. C. Londorpius, Acta publ. (Udg. 1668.) 2. Th. S. 391—392.

[6016.] DEN TYDSKE KEISERS Resolution paa de af Kongen af Danmark ved dennes Gesandt Henrich Rantzau gjorte Fordringer til Fredens Gjenoprettelse i Tydskland. — *Wien*, den Siebenden Junii. (Tydsk.) 28. Maji.

Copia Käyserl. Bescheidts den Königl. Dennemärckischen Abgesandten ertheilt etc. 1621. S. 3—25. M. C. Londorpius, Acta publ. (Udg. 1668.) 2. Th. S. 392—399.

1621. post 28. Maji. [6017.] De danske Gesandters (HENRIK RANTZAU og JULIUS ADOLPH VON WITTERSHEIM) Replik paa Keiser Ferdinand II.s Resolution (jvf. Nr. 6016) paa Kongen af Danmarks Fordringer. (Tydsk.)

Copia Käys. Bescheidts den Kgl. Dennemärckischen Abgesandten ertheilt etc. 1621. S. 25—35. M. C. Londorpius, Acta publ. (Udg. 1668.) 2. Th. S. 399—402.

post 28. Maji. [6018.] Keiser FERDINAND II.s Svar paa de danske Gesandters Replik, hvori han afslaaer de af Kongen af Danmark gjorte Betingelser som ubillige, men erklærer, at han med Taknemmelighed antager Kongens Tilbud at ville bidrage til Fredens Gjenoprettelse i Landet. (Tydsk.)

Copia Käys. Bescheidts den Kgl. Dennem. Abgesandten ertheilt etc. 1621. S. 36—40. M. C. Londorpius, Acta publ. (Udg. 1668.) 2. Th. S. 402—404.

9. Junii. [6019.] HERREDAGS Dom, hvorved Jomfru Christendtze Axelsdather Kruckow for Trolddom dömmes at have forbrudt sin adelige Stand og Dignitet og at straffes paa sit Liv. — *Kiöbenhaffns Slot*, d. 9. Junii.

Nye Danske Magazin. 1. B. S. 379—391.

12. Junii. [6020.] Kong CHRISTIAN IV. melder Cantsleren Hr. Christian Friisz sin forestaaende Reise til Holsten, og befaler, hvorledes det med Herredagsdommene skal forholdes; skriver om en Jomfrues (Christenze Axelsdatter Krukow) Henrettelse, samt om forskjellige andre Sager. — *Frede.*, den 12. Junij.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 96—97.

17. Junii. [6021.] MELCHIOR GOLDAST VON HAYMINSFELD, grevelig schauenburgsk Raad, hans Skrivelse til den tydske Rigs-Vice-Cantsler, hvori han klager over Kongen af Danmarks voldsomme Indfald i de schauenburgske Lande, da dog den imellem ham og Grev Ernst verserende Tvistighed mere har dreiet sig om "lana caprina" end om "substantia rei". — *Bickenburg*, $^{17}/_{27}$ Junii. (Tydsk.)

M. C. Londorpius, Acta publ. (Udg. 1668.) 2. Th. S. 413—414.

23. Junii. [6022.] Mageskiftebrev mellem Kong CHRISTIAN IV. og Hr. GERT RANTZOV, hvorved Kongen erholdt endeel Gaarde i Lundenes og Aarhus-Gaards Lehne, og Rantzov igjen andre i Lundenes Lehn. — *Steinborg*, d. 23. Junii.

Udt. i Danske Mag. 4. B. S. 115.

23. Junii. [6023.] Kong CHRISTIAN IV.s Udkast til et Svar til de Meklenborgske Gesandter i Anledning af det Bremiske Bispevalg. — *Steinburg*, den 23. Jun. (Tydsk.)

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 97—98.

26. Junii. [6024.] Kong CHRISTIAN IV. tilskriver Cantsleren Hr. Christian Friisz om Landdagen i Kiel, om Underhandlingerne med Bremen og sit Önske endnu ikke at aftakke Krigsfolket; om Hertugen af Gottorps Forslag at erholde Svabsted imod Apenrade og Lygum Kloster; om Ankomsten af Gesandter fra Meklenborg m. m. — *Stenborrig*, den 26. Junij.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 98—100.

28. Junii. [6025.] ANDERS CHRISTENSEN ARREBO, Superintendent i Trondhjem, begjærer af Præsterne Laurits Holgersen og Anders Rasmussen, at de skulle forlange Erklæring af Peder Lauritsen angaaende Bispens Forhold ved Hr. Melchiors Bryllup. — *Trondhjem*, den 28. Junii.

H. F. Rördam, A. C. Arrebos Levn. og Skr. 1. D. S. 262—263 (med Peder Lauritsens Erklæring).

[6026.] Kong CHRISTIAN IV. melder Cantsleren Hr. Christian Friisz Ankomsten af en Englænder; skriver om Gabriel Kruse, som han agter at forlehne med Bornholm, og om Marquard Billes Bestyrelse af sit Lehn (Rugaard); om Forskrivningen til Enkedronningen, samt om Tilbagekomsten af de til Keiseren i Pfalzgrevens Sag forgjæves sendte Gesandter, m. m. — *Bredsted*, den 2. Julii. 1621. 2. Julii.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 100—102.

[6027.] Kong CHRISTIAN IV. tilskriver Cantsleren Hr. Christian Friisz om Keiserens Planer; om den ankomne Englænder, hvis Hensigt Kongen endnu ikke kjender, da han ikke forstaaer andet Sprog end Engelsk; om Kongen af Sverrigs Anfald paa Riga, og om Underhandlingerne angaaende Bremens Stift. — *Stenborrig*, den 4. Julij. 4. Julii.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 102—103.

[6028.] Keiser FERDINAND II.s Privilegium til Hertug Frederik af Holsten de non appellando fra den holstenske Landret til den keiserlige Kammerret, naar Hovedsummen ikke overstiger 1000 Guldgylden. — *Wien*, den vierzehenden Julii. (Tydsk.) 4. Julii.

Revidierte Landgerichts-Ordnung (4. Th., Tit. X.) Udg. 1637. fol. Viij—Xiij. Udg. 1717. S. 131—138. M. Tönsens Udg. 1821. S. 80—84. Samml. Schlesw.-Holst. gemeinsch. Verordn. S. 318—323.

[6029.] Kong CHRISTIAN IV. lover Hertug Frederik af Slesvig, Holsten etc., som nu regjerende Fyrste af den Gottorpske Linie, at haandhæve det af Hertug Johan Adolf oprettede Primogenitur-Statut. — *Flensburg*, den 13. July. (Tydsk.) 13. Julii.

N. Falck, Staatsrechtl. Urk. der Herzogth. Schl. u. Holst. S. 98—99.

[6030.] FORLIG, hvorved Hamborg forpligter sig til at lade Forholdet til det fyrstelige Huus Holsten være uforandret indtil Afgjörelsen af den forlangte Revision af den keiserlige Kammerrets Dom imod Holsten af 6. Juli 1618. — *Steinburg*, den 18ten July. (Tydsk.) 18. Julii.

M. C. Londorpius, Acta publ. (Udg. 1668). 2. Th. S. 125. Londorpius supplet. et contin. (Udg. 1667.) 4. Th. S. 751—752. J. C. Lünig, Teutsch. Reichsarch. (Vol. X.) Part. spec. II. Contin. 2. Forts. S. 62. J. du Mont, Corps dipl. T. V. P. II. p. 402—403. Mater. zur Statistik der Dän. Staaten. 3. B. S. 302—304.

[6031.] Kong GUSTAV ADOLFS Instruction for Erik Göransson, Statholder paa Kroneberg, hvorved det bl. a. befales ham ikke at tillade danske Bissekræmmere at drage omkring paa Landet. — *Fältlägret vid Elfsnabben*, d. 19. Juli. (Svensk.) 19. Julii.

Instruct. för Tjenstemän vid Landt-Regeringen i Sverige. S. 112—113.

[6032.] CHRISTIANI IV., Daniæ regis, confirmatio foederis inter commissarios regum Daniæ et Magnæ-Brittanniæ die 29. Aprilis eiusdem anni Londini initi (cfr. Nr. 6006). — *In arce Steinburgensi*, die xx. Julii. 20. Julii.

T. Rymer, Foedera, ed. G. Holmes. T. VII. P. III. p. 203—205. J. du Mont, Corps dipl. T. V. P. II. p. 391—395.

[6033.] Superintendenten i Trondhjem ANDERS CHRISTEN ARREBOES Skrivelse til Cantsler Christen Friis til Kragerup, angaaende det af Peder Lauridtzen, fordum Byfoged i Trondhjem, udbredte Rygte om et letfærdigt Forhold, som Bispen skulde for 2 Aar siden have viist ved et Bryllup i Hemme, hvorhos han beder om, at Sagen maa blive nærmere undersögt. — *Kiöbenhafn*, thend 24. Julij. 24. Julii.

H. F. Rördam, A. C. Arrebos Levn. og Skr. 2. D. S. 297—299.

1621. 30. Julii. [6034.] PEDER THORKILSENS Vidnesbyrd angaaende Biskop Anders Christensen Arrebos Forhold ved Hr. Melchiors Bryllup i Hevne, (æsket af Arrebo ved Skrivelse af samme Dato). — *Malmö*, den 30. Julii.

H. F. Bördam, A. C. Arrebos Levn. og Skr. I. D. S. 256—257.

31. Julii. [6035.] Kong CHRISTIAN IV.s Befaling til Lehnsmanden i Trondhjem Tage Thott og Superintendenten M. Anders Christensen, paa ny at undersöge og paakjende en Sag, hvorunder en Capellan i Romsdalen, Christen Mikkelsen, af Provsten sammesteds var dömt fra sit Kald. — *Kbhvn.*, 31. Juli.

H. F. Rördam, A. C. Arrebos Levn. og Skr. I. D. S. 124.

1. Augusti. [6036.] Kong CHRISTIAN IV.s Befaling til Hofmesteren Christian Tommissön, at Prindsen skal möde ham ved Kyghaffuen næste Mandag, naar Kongen kommer til Draxholm Lehn; samt om nogle Heste, der skulle sendes til England. — *Fredr.*, den 1. Agustj.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 103.

2. Augusti. [6037.] Kong CHRISTIAN IV.s Befaling til Lehnsmanden i Trondhjem Tage Thott, at indstævne en Person, der skulde have eftersagt Bispen i Trondhjem Stift et usömmeligt Forhold, for at han, hvis han foer med Lögn, kunde blive straffet, eller og, hvis Bispens Forseelse bekræftedes, denne kunde blive dragen til Ansvar. — *Hafniæ*, 2. Aug.

H. F. Rördam, A. C. Arrebos Levn. og Skr. I. D. S. 117.

4. Augusti. [6038.] JACOBI, Magnæ-Britanniæ regis, stipulatio de centum millibus thalerorum imperialium, quas per cubicularium suum Robertum Armstrutherum a rege Danorum mutuo acceperat, cum usuris legitimis intra biennium solvendis. — *Apud Palatium nostrum Westmonasterii*, quarto die Augusti.

T. Rymer, Foedera, ed. G. Holmes. T. VII. P. III. p. 208.

9. Augusti. [6039.] GENERALSTATERNES Fuldmagt for Reynier Paeuw, Mark van Lyclama, Sweer van Harsolte og Goosen Schaffer, der som Gesandter skulle afgaae til Bremen for at underhandle med Kongen af Danmarks Gesandter angaaende nogle ved den i Haag den 14. Mai sidstleden afsluttede Tractat uafgjorte Punkter til Fuldbyrdelse af et varigt Forbund. — *'s Graven-Hage*, op den 9. dagh der maendt Augusti. (Hollandsk.)

L. van Aizema, Saken van Staet en Oorlogh. I. D. S. 41. *Hollandsk og Fransk:* J. du Mont, Corps dipl. T. V. P. II. p. 399. *Tydsk:* Londorpius suppl. et contin. (Udg. 1666) 2. Th. S. 388.

9. Augusti. [6040.] GENERALSTATERNES Ratification af en den 14. Mai sidstleden i Haag afsluttet Alliance-Tractat mellem Danmark og de forenede Nederlande. — *'s Graven-Haghe*, op den negenden Augusti. (Hollandsk.)

L. van Aitzema, Saken van Staat en Oorlogh. I. D. S. 41—42. *Hollandsk og Fransk:* J. du Mont, Corps dipl. T. V. P. II. p. 399—402. *Tydsk:* Londorpius suppl. et contin. (Udg. 1666.) 2. Th. S. 389—391.

20. Augusti. [6041.] Keiser FERDINAND II.s Legitimations Decret, hvorved 2 af den holstenske Hertug Johan Frederiks naturlige Börn, Frederik og Christina af Holsten, erklæres for legitime og arveberettigede. — *Wienn*, den Dreiszigisten Tage des Monahts Augusti. (Tydsk.)

Schlesw.-Holst. Anzeigen. 1751. col. 116—120.

22. Augusti. [6042.] Kong CHRISTIAN IV.s Befaling til Mester Hans Steffensön, Forstander for Skolen i Soröe, at han skal annamme Mariboe Kloster med dets Tilliggende under Soröe

Kloster og gjöre Regnskab aarligen for dets Indkomster, da Kongen har skjænket dette Gods til det Academie for Adelspersoner, som han vil indrette i Soröe Kloster. — *Frederichsborg Slot*, d. 22. Augustj. 1621. 22. Augusti.

E. G. Tauber, Soröe Acad. under Chr. IV. og Fr. III. Aktst. S. III.

[6043.] Kong Christian IV.s Forordning om at standse den ved Forbudet mod Indförsel af tydsk Öl overhaandtagende Brug af Viin i alle Stænder. — *Kiöbenhaffn Slot*, den 23. Augusti. 23. Augusti.

Særskilt trykt, 2 Blade.

[6044.] Kong Christian IV. tillader Borgerskabet i Danmark og Norge til Klædedragt at bruge Silketöi, forfærdiget her i Riget; derimod forbydes, at Bruden blandt ufrit Folk maa smykke sig med Perlekjeder, Stifter, Ædelstene eller andre dyrebare Klenodier. — *Kiöbenhaffn Slaat*, den 23. Augusti. 23. Augusti.

Særskilt trykt, 2 Blade.

[6045.] Kong Christian IV. befaler Lehnsmanden paa Ringsted Kloster, Axell Wrne, at anvise Sognepræsten i Harrested Tömmer i Skovene i Anledning af hans Præstegaards Brand, samt at lade "Kierkeladenn" sammesteds opbygge og reparere, at Kongen der kan have sit Natteleie, naar hans Vei falder derhen. — *Haffniæ*, den 27. August. 27. Augusti.

Oversigt over Vid. Selsk.s Forh. 1855. S. 402.

[6046.] Kong Christian IV.s Forbud mod Forbrug af Viin ved Cleresiets, Borgerstandens eller de ufrie Folks Fæstensöl, Bryllupper og andre saadanne almindelige Laug eller Gjæstebud. — *Kiöbenhavn Slot*, den 27. August. 27. Augusti.

E. Pontoppidan, Orig. Hafn. S. 365—366.

[6047.] Kong Christian IV. befaler, at Kirkernes Korn ikke maa sælges billigere end andet Korn, samt at Kirkernes Indtægt skal först anvendes til Vedligeholdelsen af dem. — *Kiöbenhaffn Slot*, den 12. Septemb. 12. Septbr.

Særskilt trykt, 2 Blade. H. Paus, kgl. Forordn. for Norge. S. 605—606.

[6048.] Kong Christian IV.s Forordning om Menighedernes uhindrede Valg af deres Sognepræst. — *Kiöbenhaffn Slot*, den 12. Septembris. 12. Septbr.

Særskilt trykt, 2 Blade. H. Paus, kgl. Forordn. for Norge. S. 603—605.

[6049.] Kong Christian IV.s Svar til de Rostockske Gesandter paa deres Besværing over det udstedte Forbud mod Indförsel af fremmed Öl. — *Schlosz zu Copenhagen*, den 21. Septembris. (Tydsk.) 21. Septbr.

Særkilt trykt, 6 Blade.

[6050.] Lehnsmanden i Trondhjem Tage Thott Andersen stævner Peder Lauritsen, Foged i Fosen Lehn, for Retten i Trondhjem, i Anledning af Biskop M. Anders Christensen Arrebos Klage over ham for Udbredelse af ærerörige Rygter. — *Trondhjems-Gaard*, den 27. Septembris. 27. Septbr.

H. F. Rördam, A. C. Arrebos Levn. og Skr. I. D. S. 253—254.

[6051.] Hertug Frederiks Declaration af Forordningen for Landskabet Eidersted af 17. Julii 1621, angaaende Debitorernes Ret til at cedere deres Eiendomme til Creditorerne, samt Anordning for samme Landskab angaaende Rentefoden og om Panteprotocollers Indförelse. — *Tundern*, den 27sten September. (Tydsk.) 27. Septbr.

Corpus Statutor. Slesvicens. I. B. S. 246—247.

1621. 30. Septbr. [6052.] Forhandlinger om en Handels- og Alliance-Tractat mellem DANMARK og DE FORENEDE NEDERLANDE paa Grund af den i Haag den 14. Mai 1621 afsluttede, men af Kongen af Danmark ikke ratificerede Tractat, förte mellem de danske Fuldmægtige Jacob Ulfeld til Urup og Holger Rosencrants til Rosenholm, og de hollandske Reynier Pauw, Marck van Liclama, Sweer van Haersolte og Gosen Schaffer. — *Bremen*, den dertighsten September stilo veteri, ende den thienden October stilo novo. (Hollandsk.)

L. van Aitzema, Saken van Staet en Oorlogh. I. D. S. 42-44.

6. Octobr. [6053.] Kong CHRISTIAN IV.s Befaling til Hofmesteren Christian Thommiszön angaaende Klæder, der skulle syes til Prindserne. — *Köbenhaffuen*, den 6. Octobris.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 104.

14. Octobr. [6054.] Kong CHRISTIAN IV. tilskriver Hofmesteren Christen Thommissön, at Prindsen næste Onsdag skal komme til Kjöbenhavn; samt befaler, at der skal skaffes Falke til Kongen af Englands Falkefænger. — *Frederichsborg*, den 14. Octobris.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 104.

14. Octobr. [6055.] TAGE THOTT ANDERSEN til Egede, Lehnsmand i Trondhjem, befaler M. Anders Christensen Arrebo, Superintendent i Trondhjem Stift, at möde paa Trondhjems Raadhuus den 12. Novb. for at höre Vidner i den af ham mod Peder Lauritsen anlagte Sag. — *Trondhjemsgaard*, den 14. Octobris.

H. F. Rördam, A. C. Arrebos Levn. og Skr. I. D. S. 265—266.

4. Novbr. [6056.] Kong CHRISTIAN IV.s Befaling til "nogle af Adelen", at de skulle begive sig til Soer Skole for at gjöre Overslag over de Bygninger, der maatte opföres til Brug for det Academie, Kongen der vilde oprette. — *Hafniæ*, d. 4de Novbr.

E. G. Tauber, Soröe Acad. under Chr. IV. og Fr. III. Aktst. S. III.

11. Nov. (Oct.) [6057.] JACOBI, Magnæ-Britanniæ regis, confirmatio tractatus inter commissarios regum Daniæ et Angliæ die 29. Apr. initi. — *Apud Pallatium nostrum Westmonasterii*, undecimo die Novembris (in margine: Octobris).

T. Rymer, Foedera, ed. G. Holmes. T. VII. P. III. p. 215—217.

12. et 13. Nov. [6058.] Protocol over Retsforhandlingerne paa Trondhjems Raadstue den 12. og 13. Novbr. 1621 i Sagen mellem M. ANDERS CHRISTENSEN ARREBO, Superintendent i Trondhjems Stift, og PEDER LAURITSEN, Foged over Fosen Lehn, angaaende ærerörige Rygter, som denne skulde have udbredt om Arrebo.

H. F. Rördam, A. C. Arrebos Levn. og Skr. I. D. S. 252—272.

21. Novbr. [6059.] CHRISTEN FRIIS til Kragerup, Ridder, tilstaaer at have solgt og skjödet 2 Veirmöller paa Möen, kaldte Koxebye og Nybye Veirmöller, til Hospitalet i Kjöbenhavn. — *Kiöbenhafns Slott*, den 21. Nov.

Hofman, Fundationer. T. X. S. 166—167.

22. Novbr. [6060.] Kong CHRISTIAN IV. tilskriver Hofmesteren Christen Thomissön angaaende noget Töi, som han agter at sende til Klæder for Prindserne. — *Frederichsborg*, 22. Novembr.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 105.

24. Novbr. [6061.] Kong CHRISTIAN IV.s Brev til Slots-Hövedsmanden (i Halmstad) Erik Rosenkrants, at Bönderne ikke, Staden til Forfang, maatte drive anden Handel med deres Skuder og Baade end med Ved, Tömmer og Steen. — *Fredericksborg Slot*, then 24. Nov.

Svensk Udt. i J. Richardson, Hallandia. S. 142.

[6062.] MARQUOR BILDE til Hvidkilde, paa sine egne, sine Brödrebörns og Sösters Vegne, IVER FRIIS til Worstrup, MOGENS KAAS til Stöfringgaard, ANDERS FRIIS til Hungstrup, LAURITZ LINDENAU til Öregaard, JOHAN FRIIS til Örbeklund, JÖRGEN WORM til Wor, paa Ingeborg Friis's Vegne, SIGVARD GABRIELSEN til Kringerup, CHRISTOPHER GALDE til Bekeskov, NIELS FRIIS til Krastrup og MOGENS KRABBE til Rytzeholm, paa sine og Södskendes Vegne, sælge og afhænde deres Lod og Deel i Koxebye og Nybye Veirmöller paa Möen til Christian Friis til Kragerup, Ridder, Kongens Cantsler. — *Kiöbenhafn*, den 26. Nov. 1621. 26. Novbr.

Hofman, Fundationer. T. X. S. 167—168.

[6063.] Hertug FREDERIKS Dom i en Arvesag mod Dit. Vl.s Enke i Süderstapel angaaende Delingen af hendes og afdöde Ægtefælles Bo. — *Schlosse Gottorff*, den 1stes December. (Tydsk.) 1. Decbr.

C. L. E. v. Stemann, das Güterrecht der Ehegatten. S. 194—195.

[6064.] RECTORS OG DET ACADEMISKE SENATS Forordning angaaende Gjæstebud hos Professores og deres Suppositi, samt om Gilder ved Doctorum og Magistrorum promotiones etc. — *Kiöbenhaun*, den 8. Decb. 8. Decbr.

L. Engelstoft, Univ. Annal. 1807. 1. B. S. 206—210.

[6065.] Kong CHRISTIAN IV.s Rigens Ret og Dele. — *Kiöbenhaffn Slot*, den 10. Decembris. 10. Decbr.

Særskilt trykt i Kbhvn., 20 Blade. J. L. A. Kolderup-Rosenvinge, Saml. af gl. danske Love. 4. D. S. 328—348.

[6066.] Kong CHRISTIAN IV.s Forordning angaaende Oprettelse af Compagnier med udelukkende Ret til at hente og forhandle Spansk og Fransk Salt og Viin. — *Kiöbenhaffn Slot*, den 10. Decembris. 10. Decbr.

Særskilt trykt, 4 Blade.

[6067.] Kong CHRISTIAN IV.s Forordning om Haandværkere, særdeles om Haandværks-Drenges og Svendes Læreaar. — *Kiöbenhaffn Slot*, den 10. Decembr. 10. Decbr.

Særskilt trykt, 4 Blade. H. Paus, kgl. Forordn. for Norge. S. 606—612.

[6068.] Kong CHRISTIAN IV. befaler Hofmesteren Christian Thommissön at lade Prindsen og de andre Börn overmorgen komme til Frederiksborg; ligeledes at tilsige Holger Rosenkrandtz at begive sig did. — *Frederichsborg*, 10. Decembr. 10. Decbr.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 105.

[6069.] CHRISTEN PEDERSÖN VEFFVER, Sognepræst til Gjerslef og Ouerup i Skaane, hans Erklæring til Consistorium i Anledning af et af ham anvendt formeentlig overtroisk Middel til at dæmpe Ildebrand. — *Kjöbenhavn*, 10. December. 10. Decbr.

L. Engelstoft, Univ. Ann. 1809. 2. B. S. 189—191.

[6070.] Bestalling, udstedt af PAUL RANTZAU og JASPAR VON BUCHWALD, paa det holstenske Ridder- og Landskabs Vegne, til Henrich von Hatten at være paa Landdagene Stændernes Advocat, saavel i mundtlige som skriftlige Forhandlinger. — *Kiel*, den 24. Dec. (Tydsk.) 24. Decbr.

J. C. Lünig, Collectio nova. 2. Th. col. 941—944.

[6071.] CASPARUS ERASM. BROCHMANNUS per literas Oligerum Rosenkrantzium obsecrat, ut afflictæ ecclesiæ opem pro virili præstet. — *Hafniæ*, 27. Decemb. 27. Decbr.

Dän. Biblioth. 2. Stück. S. 172—174.

1621. [6072.] HERREDAGS DOM, hvorved M. Jens Krag tilpligtes at svare borgerlig Tynge af en Borgergaard i Aarhus, som han besidder foruden sin Kannike-Residents, hvorimod M. Christen Fos fritages, da han ingen Gaard besidder i Byen uden sin Residents.
Udt. i Hofman, Fundationer. T. III. S. 195.

[6073.] Vilkaar for BAGERLAUGET I AARHUS, forfattet og vedtaget af Borgemestere og Raad samt Oldermand og Bisiddere.
J. R. Hübertz, Aktst. vedk. Aarhus. II. S. 39—45.

[6074.] Sandfærdig Deduction over hvad der er foregaaet mellem Kong CHRISTIAN IV. af Danmark og Erkebiskoppen af Bremen, Hertug JOHAN FREDERIK, in negotio coadiutoriæ et futuræ successionis Archiepiscopatus Bremensis. (Tydsk.)
J. F. Noodt, Beyträge. 1. B. S. 214—230.

[6075.] Gavebrev af ELETZE NORBY (NORBYE) til Uggerslef paa 400 hele enkende Rigsdaler in specie, af hvis Rente tredie Lectie Höreren ved Ribe Skole aarligen skulde have 6 hele Rdlr. in specie, og det övrige tilfalde Ribe Cathedral Kirke og de Fattige.
Udt. i P. Terpager, Rip. Cimbr. S. 498—499, (hvor der angives at Brevet er skrevet 7 Aar efter et foran meddeelt Brev af 24. Decb. 1614).

1622.

1622.

4. Januar. [6076.] Kong CHRISTIAN IV.s Rescript til Befalingsmanden paa Wardöehuus angaaende Forpligtelsen for dem, der seile igjennem ved Wardöehuus for at bruge deres Handel med Rusland, til at være forsynet med Kongens Pas. — *Friderichsborg Slot*, den 4. Januarii.
H Paas, kgl. Forordn. for Norge. S. 612-613.

4. Januar. [6077.] Hanse-Stædernes Gesandters (D. JOHAN FABER, D. JOHAN PREISZWERCK og L. VLRICH WINCKEL) Besværing til Kong Christian IV. over Indgreb i Stædernes Privilegier ifölge Klager fra Hanse-Kontoret i Bergen, angaaende Accise og Told, samt Forlangende af deres Privilegiers Confirmation. — Am 4. Jan. (Tydsk.)
K. M. z. Dennem. Resolution auff die von der Ansehe Städten Abgeschicketen vbergeb. proposit. etc. 1622. fol. Aij—Biij.

5. Januar. [6078.] Kong CHRISTIAN IV. tilskriver Hofmesteren Christen Thommiszön, at Prindsen næste Tirsdag skal möde i Ibstrup; Befaling angaaende Hængsler og Laase ved Porte paa en Vei fra Frederiksborg. — *Friderichsborg*, den 5. Januarii.
Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 106.

5. Januar. [6079.] Kong CHRISTIAN IV.s Befaling, at Skiörpinge og Faardrup Sogne i Andtvorschow Lehn herefter skulle betjenes af een Præst, der dog skulde give Præsten i Schielskiör, hvad denne hidtil aarligen har nydt af Faardrup Sogn. — *Haffniæ*, den 5. Januarii.
P. Friis Edvarsen, Under. om Schielschiör. S. 536.

[6080.] Kong CHRISTIAN IV.s Resolution paa Hansestædernes Gesandters den 4. Jan. overgivne Besværinger over Overtrædelse af Stædernes Privilegier med Hensyn til Kontoret i Bergen. — *Schlosz zu Copenhagen*, den 7. Januarij. (Tydsk.) 1622. 7. Januar.

K. M. zu Dennem. Resolution auff die von der Ansche Städten Abgeschicketen vbergeb. proposit. etc. 1622. fol. Biij—Dj.

[6081.] Kong CHRISTIAN IV.s Befaling til Lehnsmanden Christoffer Basse, at udskifte nogle Bönder, som havde deres Jord i Abramstrup Mark. — *Hafn.*, 7. Januar. 7. Januar.

Ann. for nord. Oldk. 1855. S. 130—131.

[6082.] HANSESTÆDERNES GESANDTERS Replik til Kong Christian IV. paa dennes Resolution (af 7. Jan.) paa deres anbragte Besværinger. — *Copenhagen*, den 8. Jan. (Tydsk.) 8. Januar.

K. M. zu Dennem. Resolution auff die von der Ansehe Städten Abgeschicketen vbergeb. proposit. etc. 1622. fol. Dij—Diiij.

[6083.] Kong CHRISTIAN IV.s Svar paa de hanseatiske Gesandters Replik af 8. Jan. paa Kongens Resolution i Anledning af de af dem andragne Besværinger. — *Schlosse zu Copenhagen*, am 10. Januarii. (Tydsk.) 10. Januar.

K. M. zu Dennem. Resolution auff die von der Ansehe Städte Abgeschicketen vbergeb. proposit. etc. 1622. fol. Ej—Eiij.

[6084.] Kong CHRISTIAN IV.s Befaling til Lehnsmanden i Trondhjem Tage Thott om Optagelse af flere Vidnesbyrd til Oplysning af de om Superintendenten Anders Arrebo udspredte Rygter. — 10de Januar. 10. Januar.

H. F. Rördam, A. C. Arrebos Levn. og Skr. I. D. S. 128.

[6085.] Kong CHRISTIAN IV.s Befaling til Kobbersmeden Bertholomeusz Hogensön angaaende forskjelligt Arbeide. — *Frede.*, den 5. Febru. 5. Febr.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 107.

[6086.] Kong CHRISTIAN IV.s Forsikkring til Staden Bremen, at hans Sön Hertug Frederik, naar han tiltraadte Regjeringen som Coadjutor i Erkestiftet Bremen, skulde confirmere alle Stadens Privilegier. — *Schlosz zu Coppenhagen*, den 8. Februarii. (Tydsk.) 8. Febr.

M. C. Londorpius suppl. et contin. (Udg. 1667.) 4. Th. S. 805. J. C. Lünig, Teutsch. Reichs-Arch. (Vol. X.) P. spec. (VI.) Contin. II. 2. Forts. S. 62—63 og (Vol. XIII.) P. spec. (IX.) Contin. IV. I. Th. S. 267—268. J. du Mont, Corps dipl. T. V. part. II. p. 408.

[6087.] Keiser FERDINAND II.s "Attestatum", meddeelt Dr. Christopher Stauber, som Befuldmægtiget for Kong Christian IV. af Danmark og Hertug Frederik som Hertuger af Holsten, om at det af dem erholdte "privilegium de non appellando" for Holsten (jfr. Nr. 6028), er in forma udfærdiget, og bekjendtgjort ved den keiserlige Kammerret. — *Speyer*, den Neunzehenden Tag Monats Februarii. (Tydsk.) 9. Febr.

Revidierte Landgerichts-Ordnung. (4. Th. Tit. XI.) Udg. 1637. fol. Xiij—Xiiij. Udg. 1717. S. 138—140. M. Tönsens Udg. 1821. S. 84—85. J. C. Lünig, Teutsch. Reichsarch. (Vol. IV.) P. Gen. Contin. II. p. 1306—1307. Samml. Schlesw.-Holst. gemeinsch. Verordn. S. 324—325.

[6088.] Kong CHRISTIAN IV. tilskriver Cantsleren Hr. Christian Friisz om forskjellige öconomiske Sager, om Pantebrevenes Undersögelse i Renteriet, samt om Efterretninger fra Sverrig og Krigen i Lifland. — *Frede.*, den 15. Februarij. 15. Febr.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 107—109.

1622. 17. Febr. [6089.] Kong CHRISTIAN IV.s Befaling til Hofmesteren Christian Thommeszön angaaende Prindsens Reise til Kjöbenhavn, i Anledning af de Russiske Gesandters Ankomst. — *Frederichsborg*, den 17. Februarii.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 109.

26. Febr. [6090.] Præsten HAAGEN BJÖRNSENS Skrivelse til Biskop Anders Arrebo i Trondhjem, angaaende de lögnagtige Rygter om et usömmeligt Forhold mellem Bispen og Præstens Kone. — *Stods Præstegaard*, den 26de Februar.

H. F. Rördam, A. C. Arrebos Levn. og Skr. 1. D. S. 129—132.

2. Martii. [6091.] Kong CHRISTIAN IV. overdrager ved Mageskifte noget Krongods i Björka Bye i Kropps Sogn, Luggude Herred, Helsingborgs Lehn, til Hr. Anders Bilde til Rosendal. — *Köpenhamn*, den 2. Mars. (Svensk Overs.)

Brudst. i L. B. Falkman, Upplysningar etc. 2. D. S. 99—100.

14. Martii. [6092.] Stævning til Herredagen i Bergen udtagen af TAGE THOTT til Egede, Lehnsmand i Trondhjem, mod M. Anders Christensen Arrebo, Superintendent sammesteds, fordi denne fængsligen havde anholdt Oluf Mogensen i Flakke og aftvunget ham en Forpligt, at han vilde römme sin Gaard Flakke. — *Hafniæ*, den 14. Martii.

H. F. Rördam, A. C. Arrebos Levn. og Skr. 1. D. S. 274.

14. Martii. [6093.] Stævning til Herredagen i Bergen, udtagen af TAGE THOTT til Egede, Lehnsmand i Trondhjem, mod Jakob Pedersen, Lagmand sammesteds, for en af ham 27. Oct. 1619 fældet Dom i en Sag mellem Biskop Anders Christensen Arrebo og Oluf Mogensen paa Flakke, hvorved denne var tilfunden at have sin Gaard forbrudt. — *Hafniæ*, den 14. Martii.

H. F. Rördam, A. C. Arrebos Levn. og Skr. 1. D. S. 271—275.

20. Martii. [6094.] Kong CHRISTIAN IV. tillader Adelen at benytte Sölv- og Guld-Snorer til deres Klædedragt. — *Kiöbenhavn Slot*, den 20. Martii.

H. Paus, kgl. Forordn. for Norge. S. 613.

20. Martii. [6095.] Kong CHRISTIAN IV.s Befaling til Lehnsmanden i Trondhjem, Tage Thott, at indstævne Bispen sammesteds, Anders Arrebo, til förstkommende Herredag i Anledning af de mod denne reiste Beskyldninger. — Den 20de Marts.

H. F. Rördam, A. C. Arrebos Levn. og Skr. 1. D. S. 136—137.

22. Martii. [6096.] Kong CHRISTIAN IV. tilskriver Cantsleren Hr. Christian Friisz, om Afsendelse af Viin til Kronborg; om Udrustning af et Orlogsskib for det ostindiske Compagnie: om Bestyrelsen af Ösel efter Lehnsmanden Jacob Becks Död, og om Krigen i Lifland; om den nye Kjökkenskriver og hans Ed, m. m. — *Frederichsborrig*, den 22. Martii.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 110—112. (Den i Brevet omtalte Ed af Kjökkenskriveren, sst. S. 112—113.)

23. Martii. [6097.] Kong CHRISTIAN IV. befaler Bisperne i Stavanger og Oslo, M. Laurits Skavbo og M. Niels Simensen, at möde til förstkommende Herredag i Bergen den 22. Juli (i Anledning af Sagen mod Biskop Arrebo). — *Hafniæ*, 23. Martij.

H. F. Rördam, A. C. Arrebos Levn. og Skr. 1. D. S. 138.

23. Martii. [6098.] Kong CHRISTIAN IV.s Befaling til Kobbersmeden Bartholomeusz Hogensön angaaende forskjellige Arbeider. — *Frede:*, den 23. Martij.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 114.

[6099.] Kong CHRISTIAN IV. tilskriver Hofmesteren Christen Thomiszön om Senge, der behöves til Prindsens Folk, samt giver Befaling angaaende Prindsernes Reise til Frederiksborg den 1. April. — *Frederichsborg*, den 24. Martii. 1622. 24. Martii.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 114—115.

[6100.] Kong CHRISTIAN IV.s Befaling til M. Hans Staffenssen, at han skulde lade bygge et Huus uden for Soröe Port, til Bolig for Lærere ved Soröe. — *Haf.*, 24. Martii. 24. Martii.

E. G. Tauber, Soröe Acad. under Chr. IV. og Fr. III. Aktst. S. IV.

[6101.] Kong CHRISTIAN IV.s Skrivelse til Cantsleren Hr. Christian Friis om Anskaffelse af Ölandske Stene, om Afskedelse af "den Italianer", om Beskikkelse af flere Folk ved Mönten, m. m. — *Fredr.*, d. 25. Martii. 25. Martii.

J. F. Swanander (præs. E. S. Bring), diss. de territ. Barn. P. I. p. 39—41.

[6102.] CAMERARIUS's (Pfalzgrev Frederiks Gesandts) Indberetning om Udfaldet af hans Gesandtskab til Danmark, og de Forandringer han, paa Grund af Danmarks Cantslers og andre fornemme danske Mænds Raad, havde tilladt sig i Henseende til sit Andragende, især ved ikke at lade mærke, at Faren var saa stor, som han i Virkeligheden troede; han raader desuden Kongen til at sende et Gesandtskab til England for at modarbeide Keiserens Forsög at stemme England mod Frederik. — *Hamburg*, 25. Marts / 4. April. (Tydsk.) 25. Martii.

M. C. Londorpius, Acta publ. (Udg. 1668.) 2. Th. S. 608—610.

[6103.] Stævning til Herredagen i Bergen, udtagen af TAGE THOTT til Egede, Lehnsmand i Trondhjem, mod M. ANDERS CHRISTENSEN ARREBO, Superintendent sammesteds, for under Vidnernes Afhörelse i Sagen mellem ham og Peder Lauritsen at have forladt Retten og derved udviist Trods mod Kongens Befaling. — *Hafniæ*, 5. Aprilis. 5. Aprilis.

H. F. Rördam, A. C. Arrebos Levn. og Skr. I. D. S. 275—276.

[6104.] Stævning til Herredagen i Bergen, udtagen af TAGE THOTT til Egede, Lehnsmand i Trondhjem, mod M. ANDERS CHRISTENSEN ARREBO, Superintendent sammesteds, for nogle Skjældsord, som denne paa Trondhjems Raadstue den 13. Novbr. 1621 skal have brugt mod Lehnsmanden. — *Kjöbenhavn*, den 5. Aprilis. 5. Aprilis.

H. F. Rördam, A. C. Arrebos Levn. og Skr. I. D. S. 276—277.

[6105.] Stævning til Herredagen i Bergen, udtagen af TAGE THOTT til Egede, Lehnsmand i Trondhjem, mod M. ANDERS CHRISTENSEN ARREBO, Superintendent sammesteds, for letfærdig Uskikkelighed, som af ham skal være begaaet ved et Bryllup i Stods Præstegaard, samt ved et Barsel paa Öreland paa Östraad. — Actum ut supra (ɔ: *Kjöbenhavn*, den 5. Aprilis). 5. Aprilis.

H. F. Rördam, A. C. Arrebos Levn. og Skr. I. D. S. 277—278.

[6106.] Stævning til Herredagen i Bergen, udtagen af TAGE THOTT til Egede, Lehnsmand i Trondhjem, mod M. ANDERS CHRISTENSEN ARREBO, for at have negtet Tage Thott at indföre nogle Ord i Capitelsbogen samt ved denne Leilighed brugt fornærmelige Ord mod ham. — Actum ut supra (ɔ: *Kjöbenhavn*, den 5. Aprilis). 5. Aprilis.

H. F. Rördam, A. C. Arrebos Levn. og Skr. I. D. S. 278—279.

[6107.] Stævning til Herredagen i Bergen, udtagen af KLAUS DAA til Ravnstrup og OTTE LOBICH, Fuldmægtig for JON ESKILDSEN, Provst i Romsdal, mod M. ANDERS ARREBO, Superintendent i Trondhjem, M. PEDER IVERSEN, Cantor og Lector, m. fl., for en 6. Aprilis.

1622. 6. Aprilis. af dem i Capitlet 4. Dec. 1621 afsagt Dom i en Sag mellem fornævnte Provst og Hans Poulsen, Sognepræst til Agerö Gjæld, angaaende Overtrædelse af Ordinantsen. — *Hafniæ*, 6. Aprilis.

H. F. Rördam, A. C. Arrebos Levn. og Skr. 1. D. S. 279—280.

10. Aprilis. [6108.] Den pfalziske Gesandt CAMERARIUS's Beretning til Frederik af Pfalz, angaaende især Forholdet mellem Danmark og Sachsen i Anledning af den Plan at forene begge de sachsiske Kredse, ligeledes angaaende Danmarks paatænkte Sendelse af Pogwisch til Keiseren, som han haaber vil have gode Fölger. (Han melder at Pogwisch har viist ham sin Instruction.) — *Hamburg*, 10/20 April. (Tydsk.)

M. C. Londorpius, Acta publ. (Udg. 1668.) 2. Th. S. 610—611.

13. Aprilis. [6109.] Kong CHRISTIAN IV.s og Hertug FREDERIKS Mönt-Edict for Hertugdömmerne Slesvig og Holsten (efter Overeenskomst med nogle Nabo-Fyrster og Stæder). — Den 13ten Aprill. (Tydsk.)

Samml. Schlesw.-Holst. gemeinsch. Verordn. S. 325—327.

22. Aprilis. [6110.] Kong CHRISTIAN IV. tilskriver Cantsleren Hr. Christian Friisz om nogle Documenter, Bispevalget i Bremen vedkommende; om Vurderingen af de russiske Gesandters Foræringer; om den til Enkedronningens Betaling samlede Skat, m. m. — *Fredr:*, anden Paaskedag.

Schlegel, Saml. zu Dän. Gesch. 2. B. 2. H. S. 93—94. Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 115—116.

26. Aprilis. [6111.] Kong CHRISTIAN IV.s Rescript til Jacob Ulfeldt, hvorved indskærpes, at det udkomne Forbud mod fremmed Öl ogsaa er at forstaae om al Slags Öl, der brygges i Fyrstendömmet (Slesvig). — *Kiöbenhavn Slot*, d. 26. April.

Nye Danske Magazin. 2. B. S. 158—159.

26. Aprilis. [6112.] CAMERARIUS's Beretning til Frederik af Pfalz, hvorved denne nærmere underrettes om de danske Gesandters Instructioner ved det keiserlige og chur-sachsiske Hof, som Camerarius melder at have erholdt af Gesandterne selv til Gjennemlæsning. — *Bremen*, 26. April. (Tydsk.)

M. C. Londorpius, Acta publ. (Udg. 1668.) 2. Th. S. 611—612.

27. Aprilis. [6113.] Den svenske Gesandt GABRIEL OXENSTJERNAS Fremstilling til Kong Christian IV. af Anledningen til Krigen mellem Sverrig og Polen, og Begjæring, at Kongen vil understötte Sverrigs retfærdige Sag ved frit at lade svenske Skibe före Tropper og Krigsamunition gjennem Öresund. — *Fredrichborgh*, dhen 27. Aprilis. (Svensk.)

S. Loenbom, Uplysn. i Swenska Hist. 4. D. S. 45—62.

3. Maji. [6114.] Stævning til Herredagen i Bergen, udtagen af M. ANDERS ARREBO, Superintendent i Trondhjem, mod KARINE NIELSDATTER for usandfærdigt Vidnesbyrd imod ham. — *Trondhjem*, den 3. Maji.

H. F. Rördam, A. C. Arrebos Levn. og Skr. 1. D. S. 281.

4. Maji. [6115.] Churfyrst JOHANN GEORG af Sachsens Intercessions Skrivelse til Keiseren for Pfalzgrev Frederik, foranlediget ved en Anmodning af Kongen af Danmark, der i denne Anledning havde sendt Heinrich Rantzau til Schmol som Gesandt til Sachsen. — *Eckersberg*, am 4. Maij. (Tydsk.)

Dennemärckische Commission Handl. am Keys. Hoff. 1622. fol. Ciij—Ciiij. M. C. Londorpius, Acta publ. (Udg. 1668.) 2. Th. S. 605—606.

[6116.] DECRET under fyrsteligt Segl, undertegnet af Cantsleren D. MARTINUS CHEMNITIUS, angaaende Vurderingen af Debitorers Eiendomme og Vurderingsmændenes Ed. — *Gottorff*, den 8ten May. (Tydsk.) 1622. 8. Maji.

Schlesw.-Holst. Provindzialber. 1791. 5. Jahrg. 1. B. S. 184. Corpus Statutor. Slesvicens. I. B. S. 217—218.

[6117.] Stævning til Herredagen i Bergen, udtagen af M. ANDERS ARREBO, Superintendent i Trondhjem, mod MAREN PEDER HERMANSENS paa Nordmör, for unöiagtigt Vidnesbyrd. — *Trondhjemsgaard*, den 9. Maji. 9. Maji.

H. F. Rördam, A. C. Arrebos Levn. og Skr. I. D. S. 281.

[6118.] Stævning til Herredagen i Bergen, udtagen af JÖRGEN NIELSEN MARSTRAND, Capellan i Vedö Præstegjæld, mod M. ANDERS CHRISTENSEN ARREBO, Superintendent i Trondhjem, for ved sidste Visitation i Vedö at have brugt ærerörige Ord om en Pige, Anne Jensdatter. — *Trondhjemsgaard*, den 9. Maji. 9. Maji.

H. F. Rördam, A. C. Arrebos Levn. og Skr. I. D. S. 281.

[6119.] Stævning til Herredagen i Bergen, udtagen af TAGE THOTT til Egede, Lehnsmand i Trondhjem, mod M. ANDERS ARREBO, Superintendent sammestedø, for i verdslige Sager at have udgivet Stævningsbreve imod Ordinantsen og Loven. — *Trondhjemsgaard*, (uden Dag). c. 9. Maji.

H. F. Rördam, A. C. Arrebos Levn. og Skr. I. D. S. 281—282.

[6120.] Kong CHRISTIAN IV. befaler Holger Rosenkrantz at tilholde Biskop Gudbrandt Thorlaksen at betale 1000 Rigsdaler in Specie, som han for den af ham begangne Forseelse skal udrede. (Jvfr. Nr. 5996.) — *Haffniæ*, 11. Maii. 11. Maji.

Finni Johannæi Hist. Eccl. Isl. T. III. p. 63—64. M. Ketilsen, Forordn. til Isl. 2. D. S. 321.

[6121.] Kong CHRISTIAN IV.s Rescript til Lehnsmanden i Trondhjem, Tage Thott, hvorved forbydes den i hans Lehn herskende Uskik med "Velfarts Öl, saa og Slatte og Skierre Dune, som skal holdes om Lördag Aften for Bryllupet, og anden Helligdags Aften med Dans og Slemmen Natten over". — 16. Maj. 16. Maji.

H. F. Rördam, A. C. Arrebos Levn. og Skr. I. D. S. 95.

[6122.] Kong CHRISTIAN IV. forbyder Indförsel af Silke- og Bomuldstöier i Sjelland, Skaane og Smaalandene. — *Kiöbenhaffn Slot*, den 20. Maij. 20. Maji.

Særskilt trykt, 2 Blade.

[6123.] Kong CHRISTIAN IV. ophæver Forbudet for Adelen mod at anvende Guld- og Sölvsnorer til Klædedragten. — *Kiöbenhaffn Slaat*, den 20. Maii. 20. Maji.

Særskilt trykt, 1 Blad.

[6124.] Den danske Gesandt SIVERT POGWISCHS Forestilling til den tydske Keiser, paa Kongen af Danmarks Vegne, for at forskaffe Pfalzgrev Frederik Pardon, mod at denne renoncerede paa Böhmens Krone, men derimod beholdt sine Arvelande, samt den Churfyrstelige Værdighed. (Tydsk.) ante 21. Maji.

Dennemärckische Commission Handlung am Keys. Hoff. 1622. fol. Aij—Aiiij. M. C. Londorpius, Acta publ. (Udg. 1668.) 2. Th. S. 599-600.

[6125.] Den TYDSKE KEISERS Svar paa den danske Gesandt Sivert Pogwischs Andragende om Benaadning for Pfalzgrev Frederik, hvori Keiseren söger at bevise, at Pfalzgreven var at betragte som en virkelig Rebel, og burde straffes som saadan; desuden klager 21. Maji.

1622. 21. Maji. Keiseren over de af Mansfeld og Hertug Christian af Brunsvig, der handle paa Pfalzgrevens Vegne, foretagne Fjendtligheder. — *Edenburg in Vngarn*, den letzten May. (Tydsk.)

Dennemärckische Commission Handl. am Keys. Hoff. 1622. fol. Aiiij—Biiij. M. C. Londorpius, Acta publ. (Udg. 1668) 2. Th. S. 600-603.

24. Maji. [6126.] Kong CHRISTIAN IV. befaler Lehnsmanden paa Island Holger Rosenkrantz at anvise Robert Elsden fra England, som havde erholdt Privilegium paa Falkefangst i Island paa 7 Aar, beqvemme Steder til saadan Fangst. — *Friderichsborg Slot*, den 24. Maii.

M. Ketilson, Forordn. til Isl. 2 D. S. 321—322.

ante 7. Junii. [6127.] Den danske Gesandt SIVERT POGWISCHS Replik paa Keiserens Svar i Anledning af den danske Konges Intercession for Pfalzgrev Frederik, hvori Gesandten paaberaaber som Grunde, deels at Keiseren har erholdt sine Lande tilbage, deels at Bethlem Gabor har erholdt Tilgivelse, deels Önskeligheden af en almindelig Fred. — Udateret. (Tydsk.)

Dennemärckische Commission Handl. am Keys. Hoff. 1622. fol. Biij—Ciij. M. C. Londorpius, Acta publ. (Udg. 1668.) 2. Th. S. 603—605.

7. Junii. [6128.] Den TYDSKE KEISERS Erklæring til den danske Gesandt Sivert Pogwisch i Pfalzgrev Frederiks Sag, hvori Keiseren yttrer, at Gesandten ikke synes at være fuldkommen bekjendt med Sagens Beskaffenhed, som gjorde, at Keiseren ikke maatte give efter, skjöndt han iövrigt taknemmelig modtog den danske Konges Mediation til Tilveiebringelsen af en almindelig Fred. — *Edenburg*, den 17. Junii. (Tydsk.)

Dennemärckische Commission Handl. am Keys. Hoff. 1622. fol. Ciij. M. C. Londorpius, Acta publ. (Udg. 1668) 2. Th. S. 605.

31. Julii. [6129.] HERREDAGS Dom, afsagt i Overværelse af 3 Bisper, hvorved Superintendenten i Trondhjem, M. Anders Christensen Ærröbo, formedelst flere begangne Forseelser, dömmes fra sit biskoppelige Embede. — *Bergen Herredag*, den 31. July.

L. Holberg, Danm. Hist. T. II. S. 684—685. Minerva, 1799. 3. H. S. 136—137. Rahbek og Nyrup, den danske Digtekunsts Hist. 2. D. S. 212—214. Norske Vid. Selsk. Skr. i 19de Aarh. 1. B. S. 266—267. J. R. Hübertz, Beskrivelse over Ærö. S. 71—72. H. F. Rördam, A. C. Arrebos Levnet og Skrifter. 1. D. S. 148—149. *Tydsk:* E. Pontoppidan, Ann. eccl. Dan. 3. Th. S. 730—731.

31. Julii. [6130.] Kong CHRISTIAN IV. befaler Lehnsmanden i Trondhjem, Tage Thott, at gjenoptage en Sag angaaende Naadsensaaret, hvori forrige Superintendent M. Anders Christensen Arrebo havde dömt, og lade den paakjende af en anden Superintendent, som Kongen vilde tilforordne. — *Bergenhus*, 31te Juli.

H. F. Rördam, A. C. Arrebos Levn. og Skr. 1. D. S. 114—115.

1. Augusti. [6131.] Kong CHRISTIAN IV. forordner, at al Kjöb, Salg eller Pantsættelse af Odelsgods i Norge skal skee offentlig til Tinge, hvor Godset er beliggende. — *Bergenhuus Slot*, den 1te Augusti.

L. Ewensen, Saml. af jur. og hist. Materier. 2. B. 2. H. S. 11—12.

1. Augusti. [6132.] Kong CHRISTIAN IV.s aabne Brev, hvorved Torbern Torbernsen skjenkes adelig Frihed og Frelse, efter at være paa en Herredag i Oslo af Kongen og Danmarks Riges Raad dömt fra sit Adelskab, da han ikke lovligen kunde bevise samme. — *Bergenhuus*, den 1. Aug.

Saml. til det norske Folks Spr. og Hist. 1. B. S. 409.

[6133.] Kong CHRISTIAN IV. paalægger M. Niels Simensen Glostrup, Superintendent over Opslow Stift, at angive for den kongelige Lehnsmand dem, der besögte gamle formeente Helligdomme, — dem, der skjöndt excommunicerede, ei bedrede sig, og de Præster, der lode deres Præstegaarde aldeles forfalde. — *Bergenhus Slott*, den 1. Augusti. 1622. 1. Augusti.

Danske Magasin. 3. B. S. 126.

[6134.] Hertug FREDERIKS Resolution for Nordre-Ditmarsken, angaaende geistlige Personers Værneting. — *Schlosze Gottorff*, den 8. August. (Tydsk.) 8. Augusti.

A. L. J. Michelsen, Ditmars. Urkundenbuch. S. 400.

[6135.] Kong CHRISTIAN IV.s Brev til Bisperne i Danmark og Norge, at de allevegne i deres Stifter skulle opsöge og antegne alle Slags Antiqviteter og Documenter efter en medfölgende Fortegnelses Indhold, og indlevere dem engang inden Paaske i Cancelliet. — *Hafn.*, 11. Aug. 11. Augusti.

Nord. Tidsskr. for Oldkyndigh. 1. B. S. 288—289.

[6136.] Kong CHRISTIAN IV.s Mönt-Ordning. — *Kiöbenhaffn Slaat*, den 16. Augusti. 16. Augusti.

Særskilt trykt, 2 Blade. H. Paus, kgl. Forordn. for Norge. S. 614—615.

[6137.] Kong CHRISTIAN IV. befaler, at de, som indtage Ladning i Spanien, skulle losse og oplægge deres Varer her i Riget, förend de bringe dem til Steder, med hvilke Spanien har offentlig Feide; til andre Lande derimod er det uformeent directe fra Spanien at före Spanske Varer. — *Kiöbenhaffn Slaat*, den 16. Augusti. 16. Augusti.

Særskilt trykt, 2 Blade.

[6138.] Hertug FREDERIK af Slesvig, Holsten etc. tillader Egidius von der Lancken, Overhofmester, Raad og Amtmand paa Fehmern, at benytte en vis Deel af Stadsmuren i Kiel til paa den eller paa dens Plads at opföre Bygning. — *Schlosse Gottorff*, am 20sten August. 20. Augusti.

N. Falck, Staatsb. Mag. 10. B. S. 966—968.

[6139.] Kong CHRISTIAN IV. sender Hofmesteren Christen Thommiszön Flöiel, Snorer og Silke (til Klædninger, for Prindserne); samt giver Befaling angaaende tre Drenges (Pagers) Bortsendelse. — *Köbenhaffn*, den 20. Agusti. 20. Augusti.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 117.

[6140.] Kong CHRISTIAN IV.s Resolution, meddeelt Pfalzgrev Frederiks Gesandt Achaz von Dona, hvori han fremsætter, hvad han hidtil har gjort for Pfalzgreven; da han ikke kan vente Hjelp fra Frankrig eller England, raader han Pfalzgreven til alene at forsöge at redde Pfalz. — *Copenhagen*, 22. August. (Tydsk.) 22. Augusti.

M. C. Londorpius, Acta publ. (Udg. 1668.) 2. Th. S. 698.

[6141.] Hertug FREDERIKS Forordning for Landskabet Nordstrand om Indretning af et nyt Demath-Register og en ny Landprotocol. — *In unserm Lande Nordstrande*, am 22. Aug. (Tydsk.) 22. Augusti.

Corpus Statutor. Slesvicens. 1. B. S. 544—547.

[6142.] Biskop GUDBRAND THORLAKSENS Skrivelse til Biskoppen i Sjellands Stift, angaaende Fritagelse for en ham idömt Mulkt af 1000 Daler. — D 24. Augusti. 24. Augusti.

Finni Johannæi Hist. Eccl. Isl T. III. p. 418—419. C. Giessing, Jubellærere. 1. D. S. 202.

[6143.] Kong CHRISTIAN IV.s Forordning angaaende Benyttelsen af de Convoier, som han agter at lade afgaae tvende Gange aarlig fra Flekkeröen til Spanien. — *Kiöbenhaffn Slaat*, den 26. Augusti. 26. Augusti.

Særskilt trykt, 2 Blade. H. Paus, kgl. Forordn. for Norge. S. 616—617.

1622. 26. Augusti. [6144.] Kong CHRISTIAN IV. tillader ufri Mand at kjöbe saa mange Öxen, "som de paa vores eller Adelens Huse og Gaarde eller og paa deres egen indavlede Foder staldendes vorder". — *Kiöbenhaffn Slot*, den 26. Augusti.

Særskilt trykt, 1 Blad.

26. Augusti. [6145.] Kong CHRISTIAN IV.s Forordning om Stodheste. — *Kiöbenhaffn Slaat*, den 26. Augusti.

Særskilt trykt, 2 Blade.

26. Augusti. [6146.] Kong CHRISTIAN IV.s Forordning angaaende Böndernes Forpligtelse til at vedligeholde Broer og Veie. — *Kiöbenhaffn Slot*, den 26. Augusti.

Særskilt trykt, 2 Blade.

26. Augusti. [6147.] Kong CHRISTIAN IV. ophæver Haandværkernes Forpligtelse til at lade sig antegne hos Oldermanden, hvorimod de skulle opgive, hvad Haandværk de ville bruge, for Borgemester og Raad, der da herom skulle underrette Oldermanden. — *Kiöbenhaffn Slot*, den 26. Augusti.

Særskilt trykt, 2 Blade. H. Paus, kgl. Forordn. for Norge. S. 617—618.

26. Augusti. [6148.] Kong CHRISTIAN IV.s Friheder for dem, der tage Borgerskab i Kjöbstæderne, ligesom ogsaa for Fremmede, der som Kjöbmænd og Haandværkere ville begive sig herind i Riget. — *Kiöbenhaffn Slot*, den 26. Augusti.

Særskilt trykt, 2 Blade. H. Paus, kgl. Forordn. for Norge. S. 618—620.

26. Augusti. [6149.] Kong CHRISTIAN IV. befaler, at de Skjöder, Gave- eller Pante-Breve, som af Adelen udstedes, skulle læses paa næste eller andet Landsting i det Land, de udgives. — *Kiöbenhaffn Slaat*, den 26. Augusti.

Særskilt trykt, 1 Blad. H. Paus, kgl. Forordn. for Norge. S. 620—621.

26. Augusti. [6150.] Kong CHRISTIAN IV. befaler, at naar nogen til Fængsel for Gjæld er domfældt, da skal Lehnsmanden være Sagvolderen behjelpelig til Dommens Execution. — *Kiöbenhaffn Slaat*, den 26. Augusti.

Særskilt trykt, 2 Blade. H. Paus, kgl. Forordn. for Norge. S. 621. (Med urigtigt Aar 1621.)

18. Septbr. [6151.] RIBE CAPITELS Statut, at det Kobber, som ligger paa Nordost - Siden af Domkirken, paa Grund af dets Bröstfældighed, skal aftages, og Bly lægges isteden derfor. — D. 18. Sept.

P. Terpager, Rip. Cimbr. p. 352.

3. Octobr. [6152.] Kong CHRISTIAN IV. tilskriver Hofmesteren Christen Thommiszön, at Prindsen "imorgen" skal begive sig til Kjöbenhavn, og den 24. dennes reise med de andre Börn til Antvorskou. — *Frederichsborg*, 3. Octob.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 117.

6. Octobr. [6153.] Kong CHRISTIAN IV.s Bevilling for M. Rasmus Warde, Lector ved Stiftsskolen i Roeskilde, at han maa agtes og holdes pro membro capituli udi Roeskilde Domkirke. — *Kiöbenhaffn Slott*, den vj Oct.

S. N. J. Bloch, Roskilde Domskoles Hist. 1. H. S. 94.

6. Octobr. [6154.] Kong CHRISTIAN IV.s og Hertug FREDERIKS Befaling for Hertugdömmerne Slesvig og Holsten angaaende Indbetaling af Restancerne af det til Lönning af en Landadvocat bevilgede Bidrag. — *Schlosz Gottorff*, den 6ten Octobr. (Tydsk.)

Samml. Schlesw.-Holst. gemeinsch. Verordn. S. 328—329.

[6155.] Kong CHRISTIAN IV. befaler, at Markeder, som pleie at afholdes paa höie Fester og hellige Dage, herefter skulle holdes paa anden Sögnedag næstefter. — *Kiöbenhaffn Slot*, den 15. Octobris. 1622. 15. Octobr.

Særskilt trykt, 2 Blade. H. Paus, kgl. Forordn. for Norge. S. 622.

[6156.] Kong CHRISTIAN IV. forbyder Brugen af fremmede Fire-Skillings, To-Skillings og Skillings Stykker. — *Kiöbenhaffn Slot*, den 15. Octob. 15. Octobr.

Særskilt trykt, 2 Blade. H. Paus, kgl. Forordn. for Norge. S. 623.

[6157.] Kong CHRISTIAN IV. tilskriver Cantsleren Hr. Christian Friisz om Bagning af Skibsbröd; om Arbeider paa Ladegaarden ved Kjöbenhavn; om et Laan paa 5000 Daler til Klæde-Compagniet; om Mönten i Frederiksborg m. m. — *Fredr:*, den 15de 8to. 15. Octobr.

Schlegel, Saml. z. Dän. Gesch. 2. B. 2. St. S. 95—96. Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 118—119.

[6158.] CANCELLIE-SKRIVELSE til Bisperne i Danmark og Norge, hvorved sendes til hver 4 Exemplarer af Herredagsdommen over Bispen i Trondhjem M. Anders Arrebo, til Advarsel for Geistligheden i Rigerne. — *Af Hs. Mj.s Kancelli paa Kjöbenhavns Slot*, d. 23. Okt. 23. Octobr.

H. F. Rördam, A. C. Arrebos Levn. og Skr. 1. D. S. 159.

[6159.] Kong CHRISTIAN IV.s og Hertug FREDERIKS Forbud for Hertugdömmerne Slesvig og Holsten mod fremmed Smaamönt, m. m. — *Schlosz Gottorf*, am 25ten Oct. (Tydsk.) 25. Octobr.

Samml. Schlesw.-Holst. gemeinsch. Verordn. S. 329—331.

[6160.] Kong CHRISTIAN IV.s Forordning angaaende den Tid, i hvilken de Börn, som indsættes i Börnehuset, her skulle forblive. — *Kiöbenhaffn Slot*, den 2. Novembris. 2. Novbr.

Særskilt trykt, 4 Blade.

[6161.] IVARUS HEMMETTHEUS, episcopus Ripensis, per literas omnes suæ dioeceseos præpositos rogat, ut, ex regio mandato, pastores faciant certiores de sententia judiciali in M. Andream Arreboe, episcopum Nidrosiensem, lata. — *Ripis Cimbrorum*, 14. Nov. 14. Novbr.

E. Pontoppidan, Ann. Eccl. Dan. 3. Th. S. 731.

[6162.] Kong CHRISTIAN IV.s Forordning, hvorvidt de, som ere i Kongens Tjeneste, ere berettigede til at drive borgerlig Næring, samt forpligtede til at svare Byens Tynge. — *Kiöbenhavn Slot*, den 18. November. 18. Novbr.

H. Paus, kgl. Forordn. for Norge. S. 639—641.

[6163.] GUDMEHERREDS TINGS Vidne, æsket af Henning Valkendorf til Glorup, at 12 Steningsmænd havde indstenet og stablet hans Grunde i Rygaards Lökker, der bruges til en hans Gaard i Langaae. — Torsdagen den 21. November. 21. Novbr.

Udt. i Aktst. etc. udg. af Fyens lit. Selsk. 1. Saml. S. 175.

[6164.] Kong CHRISTIAN IV.s Befaling til Bispen i Aarhuus Stift, at den ældre Grammatica Torrentina skal ombyttes med M. Jens Dynisens nye latinske Grammatik ved Underviisningen i de lærde Skoler. — *Kbhvn.*, 29. Novembris. 29. Novbr.

Udtog paa Latin i E. G. Tauber, hist. schol. cathed. Arhusiensis. p. 56—57.

[6165.] Kong CHRISTIAN IV.s Forordning om Præsternes Kaldelse paa Island, deres Levnet og om Overholdelse af Ordinantsen. — *Kjöbenhafn Slot*, den 29. Novembr. 29. Novbr.

Trykt tillige med Forordn. af samme Dat. (Nr. 6166) og af 27. Mai 1638. fol. Aj—Aij. Finni Johannæi Hist. Eccl. Isl. T. III. p. 64—66. M. Ketilson, Forordn. til Isl. 2. D. S. 322—325. O. Stephensen og J. Sigurdssen, Lovsaml. for Isl. 1. B. S. 206—208.

1622.
29. Novbr. [6166.] Kong CHRISTIAN IV.s Forordning om "Lougbud, Trættekjöb, Rettens Spilde og Gaardfelde". — *Kjöbenhafn Slot*, den 29. Novembris.

Trykt tilligemed Forordn. af samme Dat. (Nr. 6165) og af 27. Mai 1638. fol. Aij—Aiij. M. Ketilson, Forordn. til Isl. 2. D. S. 327—330. O. Stephensen og J. Sigurðsson, Lovsaml. for Isl. 1. B. S. 209—211.

29. Novbr. [6167.] Kong CHRISTIAN IV. befaler Lehnsmanden paa Island, Holger Rosenkrantz, at lade de medfölgende tvende Forordninger af samme Datum, om Præsternes Kald og Levnet, og om Lougbud, Trættekjöb etc. læse og forkynde. — *Kiöbenhavn Slot*, d. 29. Novembris.

M. Ketilson, Forordn. til Isl. 2. D. S. 343—344.

29. Novbr. [6168.] Raadmand i Slangerup JACOB CLAUSENS Gavebrev paa 50 Daler til Slangerup Kirke til Lys i Kirken og til Vedligeholdelse af den Lysekrone, han tilforn havde givet. — *Slangerup*, den 29. November.

Hofman, Fundationer. T. VII. S. 188—189.

29. Novbr. [6169.] Raadmand i Slangerup, JACOB CLAUSENS Gavebrev paa 50 Daler à 80 Sk. til Slangerups Fattiges Huus. — *Slangerup*, den 29. Nov.

Hofman, Fundationer. T. VII. S. 208—209.

29. Novbr. [6170.] Raadmand i Slangerup JACOB CLAUSENS Gavebrev paa 50 Daler à 80 Sk. til Slangerup Skole, hvis Renter skulde gives fattige Skolebörn. — *Slangerup*, den 29. Nov.

Hofman, Fundationer. T. VII. S. 214—215.

14. Decbr. [6171.] Privatbrev fra GOLDAST VON HAIMINSFELD til Siwert von Pogwisch, angaaende Tingenes indviklede Stilling i Tydskland; til Slutning yttrer Haiminsfeld at han ikke har noget höiere Önske end at tjene Kongen af Danmark efter yderste Evne. — *Buckenb.*, 14. Decembr. (Tydsk.)

M. C. Londorpius, Acta publ. (Udg. 1668.) 3. Th. S. 641—644.

16. Decbr. [6172.] Kong CHRISTIAN IV.s Resolution angaaende en Forbedring af de Glückstadske Kirkebetjentes Salarium. — 16. Dec. (Tydsk.)

Extr. i Corpus Constit. Regio-Holsat. 3. B. S. 79.

17. Decbr. [6173.] Kong CHRISTIAN IV. og Hertug FREDERIK befale, da fremmed Krigsfolk skal nærme sig Grændserne, at Undersaatterne i Hertugdömmerne Slesvig og Holsten skulle holde sig i Krigsberedskab, samt ikke modtage fremmed Bestalling m. m. — Den 17ten Decembris. (Tydsk.)

Samml. Schlesw.-Holst. gemeinsch. Verordn. S. 331—333.

21. Decbr. [6174.] Hertug FREDERIKS Decret (Bescheid) i en Sag mellem Landskabet Femern og Staden Burg, angaaende Maaden hvorpaa Stadens Indvaanere skulde erholde Fyldestgjörelse for, hvad de maatte have at fordre hos Landskabets Beboere. — *Schlosse Gottorff*, den 21sten December. (Tydsk.)

Corpus Statutor. Slesvicens. 1. B. S. 715—717.

23. Decbr. [6175.] Kong CHRISTIAN IV.s og Hertug FREDERIKS Edict for Hertugdömmerne angaaende landsforviste og relegerede Forbrydere. — Den 23. Decembris. (Tydsk.)

Revidierte Landgerichts-Ordnung (4. Th. Tit. XVIII.) Udg. 1637. fol. Bbj—Bbiij. Udg. 1717. S. 164—167. M. Tönsens Udg. 1821. S. 99—101. Samml. Schlesw.-Holst. gemeinsch. Verordn. S. 333—336.

[6176.] Kong CHRISTIAN IV.s og Hertug FREDERIKS Edict for Hertugdömmerne, angaaende herrelöse Knægte, "Gardenbrüdere", Landstrygere, Zigeunere og Tatere (Tartern). — Den 23. Decembris. (Tydsk.) 1622. 23. Decbr.

Revidierte Landgerichts-Ordnung. 4. Th. Tit. XIX. Udg. 1637. fol. Sbiij—Cej. Udg. 1717. S. 168—172. M. Tönsens Udg. 1821. S. 101—103. Samml. Schlesw.-Holst. gemeinsch. Verordn. S. 337—340.

[6177.] CLAUS BROCKENHUUS til Broeholm mageskifter 2 Gaarde i Gudmeherred i Öxendrup og Tange, Öxendrup Sogn, samt sin Anpart i Tange Mölle til Henning Valkendorf til Brangstrup mod 2 Gaarde i Gudmeherred i Gudme By og dennes Anpart i Sölckendorffs Mölle i Vindingeherred, Vindinge Sogn. — *Brangstrup*, d. 23. Decbr. 23. Decbr.

Udt. i Aktst. etc. udg. af Fyens lit. Selsk. 1. Saml. S. 175.

[6178.] HOLGER ROSENKRANTZ JÖRGENSENS til Rosenholm Fundats paa 2500 Dlr. in Specie, hvoraf Renterne skulde tilfalde en duelig theologisk Studerende til Udenlandsreiser. — *Rosenholm*, tredie Juledag. 27. Decbr.

Hofman, Fundationer. T. I. S. 380—384; jvfr. S. 126—127.

[6179.] Kong CHRISTIAN IV. forlanger det i Horsens forsamlede Rigsraads Betænkning, om Forögelsen af det Mandskab, som skulde sendes til Holsten; om Tvisten med Frankrig i Anledning af tvende opbragte franske Skibe; om et Anbringende af Greven af Mansfeldt; om Rentebetalingen til Enkedronningen; om Forhandlingerne med den Muskovitiske Storfyrste om Tilbagegivelse af "den Deel som han fra Norges Krone taget haver"; om Hjelp til Stiftet Bremen. — *Skanderborrig*, den 29. Decembris. 29. Decbr.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Mölbech. 1. B. S. 119—122.

[6180.] OLAUS WORMIUS ad M. Petrum Skelderupium, episcopum Nidrosiensem, inter alia scribit de novo templo, iussu regio hoc anno extra portam septentrionalem (Hafniensem) sumptibus ecclesiæ D. Virginis ædificando.

O. Wormii epist. T. I. p. 56.

c. 1622. c. 1622.

[6181.] Troesbekjendelse af HARTWICH LOHMAN, Stadskriver i Flensborg, og CLAWES KUNTZEN (eller KNUTZEN eller TETING), Borger sammesteds.

J. M. Krafft, zweyfaches Jubel-Gedächtnis. S. 463—466; cfr. S. 163.

1623. 1623.

[6182.] Kong CHRISTIAN IV.s og Hertug FREDERIKS Edict for Hertugdömmerne, hvorved forbydes at herbergere fremmede Krigsfolk, der enten enkelte eller trouppeviis maatte indsnige sig i Landet. — Am 2. Januarii. (Tydsk.) 2. Januar.

Revidierte Landgerichts-Ordnung. 4. Th. Tit. XX. Udg. 1637. fol. Cej—Ciij. Udg. 1717. S. 172—176. M. Tönsens Udg. 1821. S. 104—106. Samml. Schlesw.-Holst. gemeinsch. Verordn. S. 340—342.

1623. [6183.] Kong CHRISTIAN IV.s Befaling til Holger Rosenkrantz til Rosenholm, at
3. Januar. han skulde begive sig til Soröe til den 5. Februar, for med nogle andre af Danmarks Riges Raad og Flere af Adelen at beraadslaae om Indretningen af Academiet, som der skulde stiftes. — *Skanderborg Slott*, den 3. January.

E. G. Tauber, Soröe Acad. under Chr. IV. og Fr. III. Aktst. S. IV. (Det bemærkes, at lignende Breve afgik til 4 andre navngivne Rigsraader og 17 Adelsmænd.)

3. Januar. [6184.] Kong CHRISTIAN IV.s og Hertug FREDERIKS Mandat til Prælater og Ridderskab i Hertugdömmerne Slesvig og Holsten, at möde i Kiel til forestaaende Omslag med fuldstændigt væbnede Ryttere, for at hindre et angivet Foretagende mod denne By af fremmede Krigsfolk. — Am 3ten Jan. (Tydsk.)

Samml. Schlesw.-Holst. gemeinsch. Verord. S. 343—344.

27. Januar. [6185.] Hertug FREDERIKS Constitution og Ordning for Stapelholm. — *Schlosz Gottorff*, den 27sten Januarii. (Tydsk.)

Særskilt trykt, Slesvig 1623. Corpus Statutor. Slesvicens. 1. B. S. 616—656.

28. Januar. [6186.] HOLGER ROSENKRANDS til Rosenholm mageskifter sin Anpart i Tange Mölle i Gudmeherred, Öxendrup Sogn til Henning Valkendorf Henningsen til Brangstrup mod en Gaard i Broby. — *Odensegaard*, d. 28. Januari.

Udt. i Aktst. etc. udg. af Fyens lit. Selsk. 1. Saml. S. 176.

31. Januar. [6187.] Kong CHRISTIAN IV. og Hertug FREDERIK forbyde Adelen under deres höieste Unaade al Duel til Hest. — Den 31sten Jan. (Tydsk.)

Samml. Schlesw.-Holst. gemeinsch. Verordn. S. 345.

Januario. [6188.] Kong CHRISTIAN IV.s Udkast til et Brev til Greven af Mansfeldt, hvorved denne takkes for at have forladt Huset Thedinghausen, og opfordres til ikke at tilföie Stiftet Bremen og Grevskabet Oldenborg nogen Skade. — Udateret. (Tydsk.)

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 123.

1. Febr. [6189.] Kong CHRISTIAN IV. indskærper Forbudet mod at andre end de privilegerede Saltcompagnier sælge Spansk og Fransk Salt og Viin her i Riget. — *Kiöbenhaffn Slot*, den 1. Februarij.

Særskilt trykt, 2 Blade.

3. Febr. [6190.] Kong CHRISTIAN IV. og Hertug FREDERIK forbyde Kroholderne saavel i Stæderne som paa Landet i Hertugdömmerne Slesvig og Holsten at udskjænke fremmed Öl. — Den 3. Febr. (Tydsk.)

Samml. Schlesw.-Holst. gemeinsch. Verordn. S. 346—347.

7. Febr. [6191.] Opmaalingsforretning eller MAALEBREV over Bygningerne paa Soer. — *(Soröe)*, den 7. Februarii.

E. G. Tauber, Soröe Academ. under Chr. IV. og Fr. III. Aktst. S. V—VI.

8. Febr. [6192.] Hertug FREDERIKS Forordning for Nordstrand angaaende Træplantning, Anskaffelse af tvende Kraner, Salg af Törv udenfor Landet og Jordeiendommes Pantsætning til Fremmede. — *Schlosz Gottorff*, den 8. Februar. (Tydsk.)

Corpus Statutor. Slesvicens. 1. B. S. 547—550.

13. Febr. [6193.] Hertug FREDERIKS Privilegier for de Mennonister, som ville nedsætte sig i Frederiksstadt. — *Schlosse Gottorf*, den 13. Febr. (Tydsk.)

E. Pontoppidan, Ann. eccl. Dan. 3. Th. S. 747—749. Corpus Statutor. Slesvicens. 3. B. 1. Abth. S. 587—588.

[6194.] Kong CHRISTIAN IV. befaler Bispen i Aarhuus Stift ikke at ansætte nogen Lærer ved de lærde Skoler, inden han har Beviis fra M. Jens Dynisen, at han forstaaer at undervise efter dennes nylig forfærdigede Grammatik. — *Kbh.*, 17. Februarii. 1623. 17. Febr.

Udt. i E. G. Tauber, hist. schol. cathedr. Arhusiensis. p. 57.

[6195.] BERTILUS CANUTIUS AQUILONIUS ad Olaum Wormium scribit, sibi ab aula mandatum fuisse, ut Scaniam, Blegiam, Hallandiam monumentorum inspiciendorum causa lustraret; se hoc fecisse, et inscriptiones antiquas Runicas in scriptum dedisse. — *Lœderea*, XIII. Calend. Martias. 17. Febr.

O. Wormii epist. T. I. p. 47—48.

[6196.] Kong CHRISTIAN IV.s Befaling angaaende den Vei, ad hvilken endeel Qvæg og Heste fra Holsten og Frisland skulde föres til Frederiksborg. — *Stenborrig*, den 22. Februarij. (Tydsk.) 22. Febr.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 124—126.

[6197.] Kong CHRISTIAN IV.s og Hertug FREDERIKS Mönt-Edict for Hertugdömmerne Slesvig og Holsten. — Am 28. Febr. (Tydsk.) 28. Febr.

Samml. Schlesw.-Holst. gemeinsch. Verordn. S. 347—354.

[6198.] Kong CHRISTIAN IV. forlanger Betænkning af det til Odense sammenkaldte Rigsraad over endeel forskjellige Sager, saasom: et större Laan til Holland, Striden med Frankrig, et udvidet Forbund med Fyrstendömmerne, nye Privilegier til Hansestæderne, nogle Adeliges Overtrædelse af Kongens Mandater om Fæstensgave, Fæstningernes Istandsættelse, Forholdet til Sverrig og dette Riges Rustninger, den Nedersachsiske Kredses Forlangender, Silkevæveriet m. m. — *Daalumkloster*, den 8. Martij. 8. Martii.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 126—130.

[6199.] HERTUGEN AF BRUNSVIGS Forsvarsskrivelse til Grev Tilly, at hverken han (Hertugen) eller Kongen af Danmark havde nogen Deel i Hertug Christians af Brunsvig forrige Uroligheder, men at denne nu ogsaa havde ladet sig overtale til at forholde sig rolig. — *Alefeld*, 9. Marts. (Tydsk.) 9. Martii.

M. C. Londorpius, Acta publ. (Udg. 1668.) 2. Th. S. 758--759.

[6200.] Hertug FREDERIKS Resolution paa de ham ved Arvehyldingen af Landskabet Nordstrand overgivne Gravamina. (Heraf kun optaget 11te Artikkel, hvorved Lovbestemmelsen om Indlager i Gjældssager ophæves.) — *Gottorff*, den 10ten Martii. (Tydsk.) 10. Martii.

Corpus statut. Slesvicens. 1. B. S. 550.

[6201.] Kong CHRISTIAN IV.s Forordning angaaende Seglhuset i Kjöbenhavn, og om de Varer, som her skulle fabrikeres. — *Kiöbenhaffn Slot*, den 17. Martij. 17. Martii.

Særskilt trykt, 4 Blade.

[6202.] Kong CHRISTIAN IV. tilskriver Hofmesteren Christian Thommiszön om en Smitsot, som skal være udbrudt i Randers, og befaler, at Prindsen henimod Paaske skal begive sig til Kolding og efter Helligdagene til Antvorskov. — *Köbenhaffn*, den 25. Martii. 25. Martii.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 130—131.

[6203.] Kong CHRISTIAN IV. og Hertug FREDERIK befale, paa Grund af Tidernes Besværlighed og overeensstemmende med en Kredsbeslutning af den Nedersachsiske Kreds, at der i Hertugdömmerne Slesvig og Holsten hver Onsdag Formiddag offentlig skal holdes visse Bedetimer. — *Schlosze Gottorf*, den 29. Mart. (Tydsk.) 29 Martii.

Samml. Schlesw.-Holst. gemeinsch. Verordn. S. 354—356.

1623. 4. Aprilis. [6204.] Kong CHRISTIAN IV.s Rescript, hvorved den ledige saakaldte Sancti Ketilli Vicarie i Aarhuus Domkirke henlægges til Conrectoratet ved Aarhuus Skole. — *Kiöbenhavn Slot*, d. 4. April.

F. Nannestad, Hilaria Aarhus. p. 107—108.

11. Aprilis. [6205.] MAXIMILIAN AF BAYERNS Skrivelse til den tydske Keiser, hvorved hiin indstiller, om det ikke vilde være raadeligt at tilbyde Mansfeld Pardon, for derved at faae ham til at ophöre med sine Fjendtligheder. (Dette Forslag yttrer Churfyrsten at hidröre fra Kongen af Danmark ifölge den oldenborgske Gesandts Underretning.) — *München*, 21. April. (Tydsk.)

M. C. Londorpius, Acta publ. (Udg. 1668.) 2. Th. S. 760—761.

12. Aprilis. [6206.] JÖRGEN BRAHE til Hvedholmb, Befalingsmand paa Hagenschou Slot, hans Fundats paa 200 Rdl. in Specie, hvoraf Renten skulde tildeles en Skolesperson i Odense Gymnasium. — *Hvedholm*, Paaske Aften.

Hofman, Fundationer. T. V. S. 9—11.

16. Aprilis. [6207.] Kong CHRISTIAN IV. tillader Udförsel af Öxne fra de lovlige Havne, ogsaa efter den sædvanlige Tid. — *Kiöbenhaffn Slot*, den 16. Aprilis.

Særskilt trykt, 2 Blade.

18. Aprilis. [6208.] Kong CHRISTIAN IV. forbyder Indförsel af Silketöi, med Undtagelse af Atlask, Taft, Silke-Strömper og Snorer. — *Kiöbenhaffn Slot*, den 18. Aprilis.

Særskilt trykt, 2 Blade.

18. Aprilis. [6209.] Kong CHRISTIAN IV. forbyder Indförsel i Sjelland af forskjellige uden Riget forfærdigede Arter Klæde, hvilke Undersaatterne forpligtes til at kjöbe hos Klæde-Compagniet i Kjöbenhavn. — *Kiöbenhaffn Slot*, den 18. Aprilis.

Særskilt trykt, 2 Blade.

19. Aprilis. [6210.] Kong CHRISTIAN IV.s og Hertug FREDERIKS Edict for Hertugdömmerne angaaende Veienes Vedligeholdelse. — *Schlosz Gottorff*, den 19. Aprilis. (Tydsk.)

Revidierte Landgerichts-Ordnung. 4. Th. Tit. XXI. Udg. 1637. fol. Cciiij—Ddj. Udg. 1717. S. 177—179. M. Tönsens Udg. 1821. S. 106—108. Samml. Schlesw.-Holst. gemeinsch. Verordn. S. 357—358.

20. Aprilis. [6211.] KAREN SAL. PETTER REDTZES beretter, at Bönderne under Salt Slot, som hun har havt samlede i Anledning af Kongens Forslag om Aflösning af Ægter, bade sig forskaanede for saadan Pengeudgift, og lovede at skulle findes villige til Ægter, naar de tilsagdes. — *Saltte Slott*, denn 20. Aprilis.

Danske Magazin. 3. Række. 4. B. S. 152.

21. Aprilis. [6212.] Kong CHRISTIAN IV. indskærper sine Forordninger for Kjöbstæderne, og befaler, at Borgemestere og Raad, som ikke inden 14 Dage paatale Overtrædelser, selv skulle udlægge til Byen dens Anpart i Sagefald, og at i saa Fald den hele Sagefald skal tilfalde Kongen. — *Kiöbenhaffn Slot*, den 21. Aprilis.

Særskilt trykt, 2 Blade. H. Paus, kgl. Forordn. for Norge. S. 638—639.

22. Aprilis. [6213.] PEDER BASSE indberetter til Cantsleren Christen Friis til Kragerup, at Bönderne paa Möens Land ikke ere besværede med lange Reiser, og at deres övrige Ægt ikkun er ringe, da kun faae have Raad til at holde gode Heste. — *Elmelundgardt*, den 22. Aprilis.

Danske Magazin. 3. Række. 4. B. S. 152—153.

[6214.] HANNS POWISCHES Indberetning angaaende den foreslaaede Aflösning af Ægter i Heinndtzgauls Lehn, hvis Bönder tilbyde herfor at give 3 Rigsdaler aarlig af de bedste Gaarde og halvtredie Rigsdaler af Middelgaardene. — Den 22. April. 1623. 22. Aprilis.

Danske Magasin. 3. Række. 4. B. S. 153—155.

[6215.] ALEXANDER RABE VON PAPENHEIM indberetter, at Bönderne i Mierlöss Herred og Thudtze Herred under Holbeck Slot tilbyde at give een Rigsort af hver Pund Skyld til Aflösning af Kongeægter; hosföiet en Fortegnelse paaBöndernes Skyldsætning. — Udateret. post25.Apr.

Danske Magasin. 3. Række. 4. B. S. 140—145.

[6216.] Fortegnelse (uden Underskrift) paa DE TIL ÆGT PLIGTIGE BÖNDER i Nyeborrigh Lehn. — Den 26. Aprilis. 26. Aprilis.

Danske Magasin. 3. Række. 4. B. S. 166—171.

[6217.] Kong CHRISTIAN IV.s Befaling til Hofmesteren Christen Thomiszön, at Prindsen skulde möde Kongen den 28. dennes i Haderslev. — *Anderskou*, den 26. Aprilis. 26. Aprilis.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 131.

[6218.] FRIDERICH REDTZ til Thygestrup, Befalingsmand paa Thrygeuellde, indberetter, hvormeget Bönderne i Lehnet ere villige til aarlig at betale i Penge til Aflösning af Kongeægter. — *Thrygeuelde*, denn 28. Aprilis. 28. Aprilis.

Danske Magasin. 3. Række. 4. B. S. 148—152.

[6219.] Keiser FERDINANDS Skrivelse til Kong Christian IV., hvori han lover at behandle Mansfeld saa mildt som hans keiserlige Reputation kunde tillade, hvis han ufortövet vilde aftakke sine Tropper. — *Prag*, 10. Maji. (Tydsk.) 30. Aprilis.

M. C. Londorpius, Acta publ. (Udg. 1668.) 2. Th. S. 761.

[6220.] BÖNDERNE I DRAXHOLM LEHN erklære, efter Opfordring af Lehnsmanden Oluff Rosenspar til Skaroltt at angive, hvormeget de vilde give til Aflösning af Ægter, at de ere saa haardt betyngede med Landgilde og andre Afgifter, at de maae bede Kongen ikke at besvære dem med videre Tyngde. — Udateret. Aprili?

Danske Magasin. 3. Række. 4. B. S. 147—148.

[6221.] Fortegnelse, undertegnet af MARCUS BILLE, paa Bönderne i Ruegaadts Lehn, af hvilke de, som gjöre fuld agendes Hovning, ville give 3 Rigsdaler for Aflösning af Ægter, og de, som gjöre halv agendes Hovning, 1½ Rigsdaler aarlig. — Udateret. Aprili?

Danske Magasin. 3. Række. 4. B. S. 155—158.

[6222.] Fortegnelse (uden Underskrift) paa BÖNDERNE UNDER ODENSEGAARD, der tilbyde til Ægt-Aflösning at give 1 Ort for hver Örte Kornskyld, og paa Ugedags-Tjenerne, der have budet 4 Skilling for hver Örte Korn. — Udateret. Aprili?

Danske Magasin. 3. Række. 4. B. S. 159—165.

[6223.] Extract af EN KONGELIG OG FYRSTELIG PROPOSITION paa Landdagen i Rendsburg den 8. og 9. Maji angaaende Salget af adelige Godser i Hertugdömmerne Slesvig og Holsten, samt af RIDDER- OG LANDSKABETS Resolution den 10. Maji. (Tydsk.) 8-10. Maji.

Samml. Schlesw.-Holst. gemeinsch. Verordn. S. 359—360.

[6224.] Udvidet Union, afsluttet af Kong CHRISTIAN IV. og Hertug FREDERIK, mellem Hertugdömmerne Slesvig og Holsten paa denne ene Side og Kongeriget Danmark paa 9. Maji.

1623. den anden Side. (Det fra Hertugdömmernes Side udstedte Exemplar). — *Auff dem Schleswig- und Hollsteinischen Landtage in Rendsburg*, den 9. May. (Tydsk.)
9. Maji.

Des Hochf. Hauses Schl.-Hollst.-Gottorp gerechtsame. 1683. Beyl. S. 72—79. M. C. Londorpius, acta publica. 12. Th. (Contin. 8. Th.) S. 354—356 og 13 Th. (Contin. 9. Th.) S. 426—428. J. C. Lünig, Teutsch. Reichsarch. (Vol. X.) Part. spec. (VI.) Contin. II. 2. Forts. S. 63—66. J. du Mont, Corps dipl. T. IV. P. II. p. 109. Hansen, Statsbeschreib. Schleswigs. S. 643—652. N. Falck, Staatsrechtl. Urk. der Hersogth. Schl. u. Holst. S. 107—112. U. Lornsen, die Unions-Verfass. Dänem. u. Schleswigholst. S. 497—502.

10. Maji. [6225.] Kong CHRISTIAN IV.s og Hertug FREDERIK III.s Propositioner til de slesvigske og holstenske Stænder med disses Svar derpaa, meest angaaende Kongerigets og Hertugdömmernes nöiere Forbund, og Landets Defension under Krigen i Tydskland, men ogsaa om Veivæsen, Maal og Vægt; tillige ansöge Stænderne om, at Ölaccisen maatte blive ophævet. — Svaret er dateret: *Rendesburg*, den 10. Maji. (Tydsk.)

J. C. Lünig, Collectio nova. II. Th. col. 927—942.

12. Maji. [6226.] Kong CHRISTIAN IV. befaler Hofmesteren Christian Thomiszön at ledsage Hertugerne Frederik og Ulrik paa Reisen til Holsten. — *Hanneraue*, den 12. Maij.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 131—132.

17. Maji. [6227.] Kong CHRISTIAN IV. meddeler Hofmesteren Christian Thomiszön forskjellige Anordninger med Hensyn til Prindsernes forestaaende Reise. — *Stenborrig*, den 17. Maij.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 132.

17. Maji. [6228.] Hertug FREDERIKS Rescript til Landfogden i Nordre-Ditmarsken, hvorved det forbydes Fiskerne at nedramme Pæle i Eideren til Hindring for Seiladsen. — *Schlosse Gottorff*, am 17sten May. (Tydsk.)

Corpus Statutor. Slesvicens. 3. B. I. Abth. S. 588—589.

19. Maji. [6229.] Kong CHRISTIAN IV. befaler sin Capitain Berndt Peterssen, uanseet den nedersachsiske Kredses Obersts eller Generals Befaling, strax med sit Compagnie at marschere til Oldenborg og der afvente videre Befaling. — *Steinburg*, den 19ten May. (Tydsk.)

F. v. d. Decken, Hersog Georg von Braunschw. I. Th. S. 327.

22. Maji. [6230.] Hertug GEORG af Brunsvig sender Hertug Christian den Ældre af Celle en Befaling fra Kongen af Danmark til den holstenske Capitain Peterssen (Nr. 6229), og forlanger hans Betænkning, hvorledes han skal forholde sig; en lignende Befaling har Kongen givet den anden holstenske Capitain Sehested. — *Nienburg*, den 22sten Mai. (Tydsk.)

F. v. d. Decken, Herz. Georg v. Braunschw. I. Th. S. 327.

23. Maji. [6231.] JÖRGEN BRAHE tilskriver Cantsleren Hr. Christian Friis til Kraggerup, at Bönderne i Hagenskov Lehn have bedet sig forskaanede for den foreslaaede Ægt-Aflösning, da de formedelst den höie Landgilde ikke kunne taale större Udgift. — *Hagenschou*, den 23. Maj.

Danske Magazin. 3. Række. 4. B. S. 165.

27. Maji. [6232.] ERNST NORMAN indberetter, at Bönderne i Andtuorschow og Sæbyegaardts Lehne, samt i Corsöer Lehn tilbyde at give 1 Slettedaler til Aflösning af Kongeægter, dog at de Ugedagstjenere, som hidtil ingen Ægter have gjort, derfor forskaanes. — *Anndtuorschouff*, thend 27. May.

Danske Magazin. 3. Række. 4. B. S. 145—147.

[6233.] Kong Christian IV. befaler Borgemestere og Raad i Aarhus i Kirkerne i Byen at lade anordne endnu en Taske, hvori kunde samles noget til Underholdning for de fattige forældrelöse Börn, som Kongen i Börnehuset i Kjöbenhavn lader opdrage til Haandværkere. — *Kiöbennhaffnn Slot*, den 30. May. 1623. 30. Maji.

J. R. Hüberts, Aktst. vedk. Aarh. II. S. 46—47.

[6234.] Kong Christian IV. og Hertug Frederik indskærpe Forordningen af 3. Febr., hvorved Udskjænkning af fremmed Öl forbydes; tillige forbydes Brugen af Viin ved borgerlige Höitider. — Am 4. Jun. (Tydsk.) 4. Junii.

Samml. Schlesw.-Holst. gemeinsch. Verordn. S. 360—365.

[6235.] Ellen Marsuin tilkjendegiver Cantsleren Hr. Christiann Friis til Kragerup, at Bönderne under Dallum Closter bede, at Kongen vil tillade dem at gjöre Ægter som hidtil, da al videre Udgift vilde være dem til Fordærvelse. — *Dallum Closter*, thennd. 5. Junij. 5. Junii.

Danske Magazin. 3. Række. 4. B. S. 158—159.

[6236.] Kong Christian IV.s Ratification af den mellem Danmark og Hertugerne af Slesvig og Holsten oprettede Unionsact til Bekræftelse af Foreningen af 1533 og den Odenseiske Tractat af 1579. — *Schlosz zu Copenhagen*, den 7ten Junii. (Tydsk.) 7. Junii.

J. C. Lünig, Collect. nova. II. Th. col. 877—882.

[6237.] Maren Skram til Tiele, hendes Fundation paa 300 Courant-Daler, af hvis Renter Halvparten aarlig skulde uddeles til fattige Huusarme og den anden Halvpart anvendes til Anskaffelse af Klæder for fattige Skoledisciple i Viborg. — *Wiborg*, d. 8. Junii. 8. Junii.

Hofman, Fundationer. T. III. S. 321—322.

[6238.] Kong Christian IV.s Befaling til M. Hans Steffensen om at "bygge og forfærdige" det lange Huus paa Soer, hvori Kongen havde sit Gemak, og om muligt at udside det mod Söen. — *Haf.*, 11. Juny. 11. Junii.

E. G. Tauber, Soröe Acad. under Chr. IV. og Fr. III. Aktst. S. VI.

[6239.] Kong Christian IV.s Rescript til Capitlet i Aarhus, at dets Medlemmer skulde tilholde deres omkring Byen boende Bönder og Tjenere at hjelpe til med Jord- og Tömmer-Agen ved Opbygningen af den bröstfældige Mölledam ved Aarhuus, som der var paalagt den kongelige Embedsmand Lauritz Lindenov til Overgaard at lade istandsætte. — *Kiöbenhavn Slot*, d. 12. Jun. 12. Junii.

F. Nannestad, Hilaria Aarhus. p. 109—110.

[6240.] Kong Christian IV.s Bestalling til Lavrenberger som Professor mathes. ved det adelige Academie i Soer, med en aarlig Lön af ialt 500 Courant Daler. — *Hafniæ*, den 13. Juny. 13. Junii.

E. G. Tauber, Sorōe Acad. under Chr. IV. og Fr. III. Aktst. S. VII.

[6241.] Hertug Frederik Ulrik af Lüneburgs Skrivelse til General Tilly hvori Hertugen forestiller ham paa ny sin Uskyldighed i Hertug Christians Foretagender, og truer med, hvis Generalen ikke vilde skaane hans Stater, at ville söge Hjelp hos Danmarks Konge. — *Wolfenbüttel*, 14. Junii. (Tydsk.) 14. Junii.

M. C. Londorpius, Acta publ. (Udg. 1668.) 2. Th. S. 761—762.

[6242.] Hertug Christians af Brunsvig Skrivelse til General Tilly, hvori han fordrer uindskrænket Pardon for sig og sine Tropper overeensstemmende med hvad der var indstillet for Keiseren af Kongen af Danmark ved dennes Gesandter. — *Grüningen*, 16. Junii. (Tydsk.) 16. Junii.

M. C. Londorpius, Acta publ. (Udg. 1668.) 2. Th. S. 765.

1623. 19. Junii. [6243.] Biskop ODD EINARSSENS Brev til Befalingsmanden paa Island, Holger Rosenkrantz, angaaende adskillige Mangler i den kirkelige Administration i Landet. — *Skaalholt*, 19. Junii.

Finni Johannæi Hist. Eccl. Isl. T. III. p. 349—351.

20. Junii. [6244.] Keiser FERDINAND II.s Skrivelse til General Tilly, hvori han paa Grund af Danmarks og Sachsens Intercession tilstaaer Hertug Christian af Brunsvig og hans Vaabenfæller Naade paa Legeme, Liv og Ære, hvis de nedlægge Vaaben inden 8 Dage fra denne Benaadnings Forkyndelse. — *Wien*, 30. Junii. (Tydsk.)

M. C. Londorpius, Acta publ. (Udg. 1668.) 2. Th. S. 764.

22. Junii. [6245.] Kong CHRISTIAN IV. tillader Borgemester og Raad i Bogense paa menige Borgeres Vegne at tilforhandle sig en Öe og Skov, liggende udenfor Byen, af Henrik Podebusk til Kiörupgaard. — *Hafniæ*, d. 22de Juni.

Vedel Simonsen, Bidr. til Rugaards Hist. 2. D. 1. H. S. 105.

28. Junii. [6246.] Kong CHRISTIAN IV. bevilger, at der om Onsdagen i hver Uge maa holdes Axeltorv i Kjöbstæderne paa Boringholm. — *Kiöbenhaffn Slott*, den 28. Juny.

L. Thurah, Beskr. over Bornholm. S. 149.

28. Junii. [6247.] Kong CHRISTIAN IV.s Befaling til Ritmesterne, at de skulde bekjendtgjöre for de Adelige, der gjorde Rostjeneste under deres Faner, at Kongen gjerne saae, at de sendte deres Börn til Soröe inden förstkommende Mikkelsdag, for der at nyde Undervíisning i "Verslig och Politische Vesen, gode Seder, adelig Exercitier" etc. — *Haf.*, 28. Junii.

E. G. Tauber, Soröe Acad. under Chr. IV. og Fr. III. Aktst. S. VII.

28. Junii. [6248.] Kong CHRISTIAN IV.s Befaling til M. Hans Steffensen, at han uden videre Anordning skulde antage de adelige Börn, naar det blev forlángt af ham, i Soer Skole, og forholde sig mod dem som mod andre Skolebörn. — *Haf.*, 28. Juny.

E. G. Tauber, Soröe Acad. under Chr. IV. og Fr. III. Aktst. S. VIII.

30. Junii. [6249.] Kong CHRISTIAN IV.s Befaling til Just Höegh, at han skulde være Hofmester over Soröe Academie, imod derfor at nyde Indtægterne af Börglum Kloster og Gods, som Kongen har bevilget til Lön for dette Embede. — *Hafniæ*, d. 30. Juny.

E. G. Tauber, Soröe Acad. under Chr. IV. og Fr. III. Aktst. S. VIII.

1. Julii. [6250.] Kong CHRISTIAN IV.s Forordning, hvorledes herefter med Gjældssager til Lands- og Hjemtingene skal forholdes. — *Kiöbenhaffn Slot*, den 1. Julij.

Særskilt trykt, 11 Blade.

2. Julii. [6251.] Kong CHRISTIAN IV. tilskriver Cantsleren Hr. Christian Friisz angaaende endeel fra Oldenborg kommende Qvæg, og om de Indretninger, der i den Anledning skulde gjöres (paa Ladegaarden ved Kjöbenhavn); han meddeler at have modtaget en Skrivelse fra Keiseren angaaende Hertug Christian (af Brunsvig). — *Assens*, den 2. Julij.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 132—133.

3. Julii. [6252.] Kong CHRISTIAN IV.s Befaling til Cantsleren om forskjellige Arbeider ved Kjöbenhavns Ladegaard, Abrahamstrup og Sundbyfærge. — *Flensborrig*, den 3. Julij.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 133—134.

9. Julii. [6253.] Kong CHRISTIAN IV.s Forordning om Accise af Rhinsk og Spansk Viin, samt Fransk Viin eller Eddike. — *Kiöbenhaffn Slot*, den 9. Julij.

Særskilt trykt, 2 Blade.

[6254.] Kong CHRISTIAN IV.s Forordning om Accise af Öl, Eddike, Mjöd, Melske, Most og Brændeviin, som her i Riget udtappes og sælges. — *Kiöbenhaffn Slot*, den 9. Julij. 1623. 9. Julii.

Særskilt trykt, 2 Blade.

[6255.] Kong CHRISTIAN IV. tilskriver Cantsleren Hr. Christian Friisz, at nogle Krigsskibe skulle stationeres i Elben og Weseren; at nogle Jesuiter skulle være dragne ind i Danmark, hvilke han skal efterforske; om Greven af Oldenborgs Ankomst og om Mansfeldts Trusler. — *Rodenborrig* (Rosenb.?), den 14. Julii. 14. Julii.

Schlegel, Saml. z. Dän. Gesch. 2. B. 2. St. S. 96—97. Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 134—135.

[6256.] Kong CHRISTIAN IV.s Befaling til M. Hans Steffenssen, at han skulde antage nogle af Sognepræsten i Helluff Hr. Jacob Lauritzens Sönner, og Borger i Kiöbenhaffn Anders Nielsens Sön Peder Andersön i Soer Skole, naar der blev Pladser ledige og det blev forlangt. — *Hafn.*, 14. Jul. 14. Julii.

E. G. Tauber, Soröe Acad. under Chr. IV. og Fr. III. Aktst. S. IX.

[6257.] Kong CHRISTIAN IV.s Forordning om Landhandel, særdeles om Öxenhandel. — *Kiöbenhaffn Slot*, den 25. Julij. 25. Julii.

Særskilt trykt, 2 Blade.

[6258.] Kong CHRISTIAN IV.s Befaling angaaende Forsendelse af endeel Blekings-Planker til Frederiksborg. — *Köben:*, den 15. Agustj. 15. Augusti.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 135.

[6259.] Kong CHRISTIAN IV.s Befaling (til Magistraten i Glückstadt) om at have Opsyn med den Vægt, som det islandske Compagnie i Kjöbenhavn havde erholdt Tilladelse til at opsætte og betjene sig af i Glückstadt. — *Schlosz zu Copenhagen*, den 22. August. (Tydsk.) 22. Augusti.

Corpus Constit. Regie-Holsat. 3. B. S. 118—119.

[6260.] Kong CHRISTIAN IV.s Befaling til Landsdommerne i Danmark og Stiftslehnsmændene i Norge, at de skulde foreholde Adelen, at det var Kongens Begjæring, at den skikkede sine Börn under 19 Aar til det adelige Academie i Soer, samt at de skulde indsende til Kongen en Fortegnelse over alle adelige Börn, med Navne og Alder, som fandtes under deres "Landsdommerie". — *Hafniæ*, den 26. August. 26. Augusti

E. G. Tauber, Soröe Acad. under Chr. IV. og Fr. III. Aktst. S. IX.

[6261.] Kong CHRISTIAN IV.s Befaling til Ernst Normand, Befalingsmand paa Antvorskou Slot, angaaende noget Bygningsarbeide i Soröe. — *Hafniæ*, den 26. August. 26. Augusti.

E. G. Tauber, Soröe Acad. under Chr. IV. og Fr. III. Aktst. S. X.

[6262.] JANUS GRUTERUS ad Oligerum Rosenkrantzium librum mittit, cuius dedicationem a militibus circumvallatus quasi ex carcere scripsit; angustias suas præsentes et impendentes commemorat, se ei commendans. — *Tubingæ*, XXVIII. Aug. 28. Augusti.

Dän. Biblioth. 3. Stück. S. 235—236.

[6263.] Kong CHRISTIAN IV.s Befaling til Hofmesteren Christen Thommiszön om en Tilretteviisning, der skal gives den ved Prindserne ansatte "Tydske Frue". — *Frederichsborg*, den 1. Septembris. 1. Septbr.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 136.

1623. 16. Septbr. [6264.] Kong CHRISTIAN IV.s og Hertug FREDERIKS III.s Revers til de slesvigske Stænder, at de af disse til Holstens og den nedersachsiske Kredses Defension under daværende Uroligheder i Tydskland ydede Bidrag ikke skulle blive deres Privilegier til Forringelse i nogen Maade. — *Kiel*, am 16. Septemb. (Tydsk.)

J. C. Lünig, Collectio nova. II. Th. col. 925—928.

24. Septbr. [6265.] Kong CHRISTIAN IV. befaler Statholder Jens Juel at forpagte Bjergværkerne i Norge til hvemsomhelst, og at aftakke alle Bjergfolkene, da Kongen ikke længer agter derpaa at lade gjöre nogen Bekostning; dog önsker Kongen, at Tobias Kupfer gjör Pröve med Kobberbjergværket i Sandsverd. — *Frederiksborg*, den 24. September.

M. T. Brünnich, om Norges Biergverker. Bilag. S. 55—56.

29. Septbr. [6266.] OLLUF CHRISTENSEN TYBOWS Gavebrev paa 200 Daler, hver Daler til 64 Skilling Danske, hvis Rente skulde anvendes til Anskaffelse af Klæder for fattige Skolebörn i Slagelse latinske Skole. — *Slaugelse*, St. Michels-Dag.

Hofman, Fundationer. T. VIII. S. 147—148.

8. Octobr. [6267.] Hertug FREDERIKS Forordning for Nordstrand angaaende: 1) Fortolkningen af Landrettens Part. 2. Art. 56 og 58; 2) Beneficium cessionis; 3) Bygningernes og Jordernes samlede Overdragelse til Hovedcreditoren, og 4) Registrering af de fyrstelige Anordninger. — *Gottorff*, den 8. Oct. (Tydsk.)

Corpus Statutor. Slesvicens. I. B. S. 551—552.

13. Octobr. [6268.] Kong CHRISTIAN IV. tilskriver Cantsleren Hr. Christian Friisz angaaende en Pige, der paa Kjöbenhavns Ladegaard skal brænde Brændeviin; han sender et Brev angaaende Greven af Mansfeldt. — *Frede:*, den 13. Octobris.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 137.

14. Octobr. [6269.] Kong CHRISTIAN IV. befaler Cantsleren Hr. Christian Friisz at lade Skrædderen og Kobbertækkeren komme til Frederiksborg, samt at sende Havre, hvilket Hestene en heel Maaned have manglet. — *Frede:*, den 14. Octobris.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 137.

18. Octobr. [6270.] Kong CHRISTIAN IV. giver Cantsleren Hr. Christian Friisz forskjellige Befalinger angaaende "det Qvindfolk, som skal brænde Brændeviin", om Qvægbesætningen paa Kjöbenhavns Ladegaard, om Plantning af Hegn om Ladegaardsmarken m. m., ligeledes om Mogens Ulfeldts Börn og deres i Forvaring værende Moder. — *Meelbye*, den 18. 8to.

R. Nyerup, Karakteristik af Chr. IV. Bilag. S. V—VII. Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 138—139.

21. Octobr. [6271.] Kong CHRISTIAN IV. tilskriver Cantsleren Hr. Christian Friisz angaaende forskjellige öconomiske Sager; han anseer det raadeligt, at Rentemesterne have Opsigt med Mönten, og at Möntmesteren (Johan Engelbrecht?) afskediges, naar "denne Smeltning er færdig". — *Frede:*, den 21. 8to.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 140—141.

24. Octobr. [6272.] Kong CHRISTIAN IV. tilskriver Cantsleren Hr. Christian Friisz om Möntværket og Vanskelighederne ved at finde et passende Locale for samme; om indlöbne falske Efterretninger om Hertugens af Brunsvigs Död; om at sende Guldsnorer til Kongens Klæder m. m. — *Frede:*, den 24. Octobris.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 141—142.

[6273.] Kong CHRISTIAN IV.s Befaling (til Cantsleren) at eftersöge i det tydske 1623.
Cancellie et Brev, den Nedersachsiske Kreds angaaende. — *Actum y kaffuen*, 25. 8to. 25. Octobr.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 142.

[6274.] Hertug GEORG af Brunsvig tilskriver Kong Christian IV. angaaende dennes 27. Octobr.
Foranstaltning at lade sine Tropper forlade Kreds-Armeen, hvilket han ikke har villet hindre; han beder ham at bevirke hos Kredsstænderne, at han og de övrige höie Officerer erholde deres Tilgodehavende. — *Nienburg*, den 27sten Oct. (Tydsk.)

F. v. d. Decken, Herz. Georg v. Braunschw. 1. Th. S. 329—330.

[6275.] Kong CHRISTIAN IV. befaler Cantsleren Hr. Christian Friisz at tale med 30. Octobr.
de ankomne Russer, for at erfare om der er nogen fuldmægtig Gesandt iblandt dem. — *Frede:*, den 30. Octo.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 142.

[6276.] ALEXANDER RABH VON POPPENHEIMO til Libenow, Befalingsmand paa 30. Octobr.
Holbek Slot, og ERNST NORMANND til Tribefedtz, Befalingsmand paa Antvorskou Slot, deres Synsforretning over Bygningerne ved Soer Closter og Registering af Brevskaberne sammesteds. — *Soere Closter*, dennd 30. October.

E. G. Tauber, Sorö Acad. under Chr. IV. og Fr. III. S. X—XV.

[6277.] Kong CHRISTIAN IV.s Memoriale til Cantsleren angaaende forskjelligt 1. Novbr.
Arbeide ved Frederiksborgs Kirke, Beldring, Kronborg, Ibstrup og særdeles ved den nye Börsbygning; om Stöbningen af "de tvende Billeder, som Italieneren formede, saa og den Hest", m. m. — *Frederichsborrig*, den 1. Novem.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 143—144.

[6278.] Kong CHRISTIAN IV.s Forordning, om hvorvidt de, der ere i Kongens 18. Novbr.
Tjeneste og Besoldning, ere berettigede til borgerlig Næring og forpligtede til borgerlig Tynge at udstaae. — *Kiöbenhaffn Slot*, den 18. Novembris.

Særskilt trykt, 2 Blade.

[6279.] Kong CHRISTIAN IV. forbyder udenlandske Liggere at drive borgerlig 19. Novbr.
Handel; det forbydes enhver, som ikke har taget Borgerskab, at reise om fra en Kjöbstad til en anden med Kramvarer; ligeledes forbydes alt Bissekræmmerie paa Landet. — *Kiöbenhaffn Slot*, den 19. Novembris.

Særskilt trykt, 2 Blade.

[6280.] Kong CHRISTIAN IV.s Forordning om Banden og Sværgen, samt Hellig- 20. Novbr.
bröde. — *Kiöbenhaffn Slot*, den 20. Novembris.

Særskilt trykt, 2 Blade. H. Paus, kgl. Forordn. for Norge. S. 641—645.

[6281.] Kong CHRISTIAN IV.s Forordning, at de Öxne, som til Kongens Behov 28. Novbr.
skulle afkjöbes Kronens Bönder, skulle betegnes med et indbrændt Mærke. — *Kiöbenhaffn Slot*, den 28. Novemb.

Særskilt trykt, 2 Blade.

[6282.] Kong CHRISTIAN IV.s Fundats for det adelige Academie i Soröe. — 30. Novbr.
Kiöbenhaffn Slot, den 30. Novembris.

Særskilt trykt i Kbhvn., 10 Blade. E. Pontoppidan, Ann. Eccl. Dan. 3. Th. S. 735—746.

[6283.] Kong CHRISTIAN IV.s Forordning for de Stæder i Hertugdömmerne, hvor 6. Decbr.
den Lybske Ret gjaldt, angaaende Forældres Arveret efter deres udskiftede Börn. — *Steinburg*, den 6. Decembr. (Tydsk.)

Corpus Constit. Regio-Holsat. 1. B. S. 150—151.

1623. [6284.] Kong CHRISTIAN IV.s og Hertug FREDERIKS Forordning for Hertugdömmerne
14. Decbr. om Overholdelsen af Gudstjenesten og Catechisationen; om Sandsigen og overtroiske Kunster; om Aflæggelse af Vaaben ved Gjæstebude; om Udskjænkning af Öl, Viin og Brændeviin; om Vægt og Maal; om Salg af Skibe udenlands; m. m. — Den 14ten Decembris. (Tydsk.)

Samml. Schlesw.-Holst. gemeinsch. Verordn. S. 365—378. Extract i Corpus Const. Regio-Holsat. I. B. S. 243—247 og S. 625.

18. Decbr. [6285.] Keiser FERDINAND II. forlener Hertugerne Joachim Ernst, Christian, Alexander, Hans Adolf, Frederik og Philip efter deres Faders Hertug Hans den yngres Död "zu gesambten Hand" med Hertugdömmet Holsten. — *Wien*, den 28. Decembris. (Tydsk.)

C. F. A. Ostwald, zur Würdigung der Schrift etc. II. S. 34—38.

post25.Decbr. [6286.] FATTIG-REGNSKAB FOR SKIELSKIÖRR fra Jule Dag 1622 til Aarsdagen 1623.

P. Friis Edvardsen, Underr. om Schielschiör. S. 583—590.

[6287.] Kong CHRISTIAN IV.s Udkast til en Skrivelse "ahn den Byskop" (u. Tv. Erkebispen i Bremen), angaaende Greven af Mansfeldts Indfald; han lover at sende Folk til Staade og Buxtehude. — Udateret. (Tydsk.)

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 144—145.

[6288.] Kong CHRISTIAN IV.s Udkast til en Skrivelse til Erkebispen af Bremen, hvori han fraraader denne alle "Tedtlichkeithen" mod Hertug Christian af Brunsvigs og Greven af Mansfeldts Soldater, da Greven har erklæret, ikke at ville foretage sig noget mod Stiftet. — Udateret. (Tydsk.)

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 145—146.

[6289.] Kong CHRISTIAN IV.s Udkast til en Skrivelse til Churfyrsten af Sachsen, hvori han forlanger dennes Betænkning over den forvirrede Tilstand i Tydskland, og særdeles hvad der bör foretages med Hensyn til Greven af Mansfeldt. — Udateret. (Tydsk.)

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 146.

[6290.] Kong CHRISTIAN IV.s Udkast til en Skrivelse til Hertugen af Lüneburg angaaende Bilæggelsen af nogle Stridigheder mellem denne og Hertug Frederik af Holsten. — Udateret. (Tydsk.)

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S 146—147.

[6291.] Kong CHRISTIAN IV. sender sin Secretær Frederik Gynther et Udkast til en Intercessions-Skrivelse til Keiseren for Hertug Joachim Ernst af Holsten med Hensyn til dennes Ansögning om Forlehning, der hos Keiseren fandt Hindring paa Grund af Hertugens tidligere Forhold til Pfalzgreven. — Udateret. (Tydsk.)

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 147.

[6292.] Kong CHRISTIAN IV. sender (sin Secretær Frederik Gynther) Udkast til en Skrivelse, hvorved Kongen afslaaer at hjelpe den nedersacdsiske Kreds med en forlangt Sum Penge, hvorimod han lover at understötte den med 300 Ryttere. — Udateret. (Tydsk.)

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 148.

[6293.] Kong CHRISTIAN IV.s Birkeret. — Udateret.

Særskilt trykt i Kbhvn. 8 Blade.

[6294.] JENS GÖDISSEN, Superintendent i Aarhus Stift, sender efter en kongelig Befaling et Brevknippe (til Cancelliet) som det eneste, han af Documenter til den danske Krönikes Forbedring kan finde, da hvad som fandtes af saadanne i Capitler, Klostre, Kirker

og paa Herregaarde allerede vare opsögte af de kongelige Historici M. Anders Veile, D. Niels Krag og M. Jon Jacobsen. — Udateret. 1623.

J. R. Hüberts, Aktst. vedk. Aarhus. II. S. 47—48.

c. 1623.

c. 1623.

[6295.] Tvende Befalinger af Kong CHRISTIAN IV. til Nickolaus Eggebeck og Friederich Günther om Udfærdigelse af en Bestalling for en adelig Person, der er antagen til Hofmesterinde for Kongens Börn. — Udaterede. (Tydsk.)

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 218—219.

1624.

1624.

[6296.] Kong CHRISTIAN IV. indbyder Jacob Ulfeldt at indfinde sig tilligemed sin Hustru og hendes Jomfruer paa Cronborg Slot den næstk. 15. Febr. for at bivaane hans Datters Daab, og Dagen efter Jörgen Urne til Alslef, Embedsmand paa Cronborg Slot, og Jomfru Margrete Marsvin, deres Bryllup. — *Croneborg Slot*, d. 7. Januar. 7. Januar.

Nye Danske Magasin. 2. B. S. 159.

[6297.] Kong CHRISTIAN IV.s Brev til Jost Hög indeholdende Anordninger om adskillige Sager Soröe Kloster angaaende. — *Haf.*, 13. Jan. 13. Januar.

E. G. Tauber, Soröe Acad. under Chr. IV. og Fr. III. Aktst. S. XV—XVI.

[6298.] Kong CHRISTIAN IV. befaler Thomas Null og Jörgen Sehfeldt at begive sig til Malmö, for at lade Lehnsmanden Sivert Grubbe arrestere en Borger sammesteds, Arnoldus Wysuyler, og lægge Beslag paa hans Breve og Papirer. — *Croneborrig*, den 14. Janvarij. 14. Januar.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 148—119.

[6299.] Kong CHRISTIAN IV. tilskriver sin Secretær Friderich Günther, at Capitlet i Bremen maa underrettes om Administratorens Intention; det skal ikke mangle paa Formaninger til Hertug Christian af Brunsvig, der opholder sig i Nederlandene; Kongens Söster og Hertug Frederik skulle underrettes om de her opdagede Anslag af de Catholske; man har fundet Messeklæder, Afladsbreve o. a. her i Byen og i Malmö; Kongen vil ikke, at nye Poster indföres i den Obligation, som af de Brunsvigske Deputerede skal udstedes paa det tilstaaede Laan af 80,000 Daler. — *Croneburch*, den 24. Janvarij. (Tydsk.) 24. Januar.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 149—151.

[6300.] Kong CHRISTIAN IV.s Befaling til Dr. Hans Reissener (ɔ: Resen) om at have Tilsyn med Hörerne og andre Privatpræceptorer ved Soröe Skole og Academie, at de ikke skulle forföre den studerende Ungdom til at antage forskjellige Religions-Secters Vildfarelser. — *Haf.*, den 31. Januar. 31. Januar.

E. G. Tauber, Soröe Acad. under Chr. IV. og Fr. III. Aktst. S. XVI.

1624. 8. Febr. [6301.] Hertug HANS's af Slesvig, Holsten etc. Revers til hans Broder, angaaende den af deres Fader oprettede Constitutio juris primogenituræ, som han forpligter sig til at efterleve. — *Schlosz Gottorp*, am 8. Febr. (Tydsk.)

J. C. Lünig, Teutsch. Reichsarch. (Vol. X.) Part. spec. (VI.) Contin. II. 2. Forts. S. 66—67. J. du Mont, Corps dipl. T. V. P. II. p. 444. N. Falck, Staatsrechtl. Urk. der Herzogth. Schl. u. Holst. S. 112—113.

10. Febr. [6302.] Kong CHRISTIAN IV. paalægger Befalingsmanden paa Wardöhuus at sörge for, at de Galeier, som skulle bygges i hans Lehn, blive færdiggjorte og holdte i Beredskab. — *Kiöbenhavn Slot*, den 10. Febr.

H. Paus, kgl. Forordn. for Norge. S. 699.

10. Febr. [6303.] Hertug FREDERIKS Resolution paa et Memorial fra Statholderen von Masbergen i Frederiksstad, indeholdende forskjellige Bestemmelser vedkommende denne Bye, navnlig om fri Religionsövelse, Sluserne ved Eideren, Forflyttelse af Toldstedet fra Süderstapel til Frederiksstad, m. m. — *Gottorff*, den 10ten Februar. (Tydsk.)

Corpus Statutor. Slesvicens. 3. B. I. Abth. S. 589—593.

28. Febr. [6304.] Kong CHRISTIAN IV. forbyder Munke og Jesuiter under Livs Fortabelse at lade sig finde i hans Lande, ligeledes al hemmelig Religionsövelse af alle Secter, som ikke antage den Augsborgske Confession, samt at nogen af Undersaatterne for Fremtiden studerer i Preussen. — *Kiöbenhaffn Slot*, den 28. Februarij.

Særskilt trykt, 2 Blade. H. Paus, kgl. Forordn. for Norge. S. 624—626.

5. Martii. [6305.] Kong CHRISTIAN IV. tilskriver Cantsleren Hr. Christian Friisz angaaende endeel Qvæg, som skal komme fra Haderslev; hvis Jacob Ulfeldt er forhindret, skal Christen Thommissön gjöre den Spanske Reise, og Jörgen Skuldt imidlertid tage Vare paa Börnene; han befaler ham at forfatte Propositionerne til Raadet, og opgiver forskiellige Punkter, saasom Forsvarsvæsenet imod Sverrig, Gjælden til Enkedronningen, de franske Anliggender m. m. — *Rossenborrig*, den 5. Martij.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 151—152.

10. Martii. [6306.] Kong CHRISTIAN IV.s Propositioner til Rigsraadet om Grændsefæstningernes Forbedring, Christianstads Befæstning, Flaadens Udrustning, Forholdsregler hvis Sverrig angriber Danzig, Tvisten med Frankrig, Gjælden til Enkedronningen, Accise paa Ol, samt om Lehnsmændenes Misbrug af Kronens Skove. — *Kiöbenhaffn Slott*, den 10. Martii.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 156—158.

11. Martii. [6307.] Kong CHRISTIAN IV. paalægger Mester Niels Simensen Glostrup, Superintendent over Aggershus Stift, at indskærpe sit Stifts Præster Maadehold i deres Liig-Prædikener. — *Kiöbenhaffn Slott*, den 11. Martij.

Danske Magazin. 3. B. S. 127.

12. Martii. [6308.] Kong CHRISTIAN IV. tilmelder Danmarks Riges Raad, at han har formeret dets Medlemmers Antal med Mogensz Kaasz og Taage Tot Ottesön. — *Köbenhaffuen*, den 12. Martij.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 153. Historisk Tidsskrift. I. B. S. 331.

22. Martii. [6309.] Kong CHRISTIAN IV. befaler, at da det fyenske Compagnie skal deles i to Compagnier, skal Corfitz Rud til Sandholt være Ritmester ved det ene, og Jörgen Brahe ved det andet. — 22de Marts.

Vedel Simonsen, Bidr. til Rugaards Hist. 2. D. I. H. S. 100.

[6310.] Kong CHRISTIAN IV. tilkjendegiver Cantsleren, at Enkedronningen har lovet ham et Laan paa 50,000 Daler, og befaler at Raadets Erklæring desangaaende ufortövet skal indhentes. — *Rossenborg*, den 23. Martii. 1624. 23. Martii.

Schlegel, Saml. z. Dän. Gesch. 2. B. 2. St. S. 98. Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 153.

[6311.] Kong CHRISTIAN IV. befaler Palle Rossenkrandtz at begive sig til Nykjöbing for at modtage 50,000 Daler, som Enkedronningen havde lovet ham til Laans. — *Rossenborrig*, den 23. Martij. 23. Martii.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 154.

[6312.] Kong CHRISTIAN IV.s og Hertug FREDERIK III.s Bestalling for Theodorus Bussius, Dr. juris utr., som Cantsler i Hertugdömmerne Slesvig og Holsten. — *Schlosz zu Copenhagen*, den 1. April. (Tydsk.) 1. Aprilis.

J. C. Lünig, Collectio nova. II. Th. col. 943—946.

[6313.] SVERRIGS RIGES RAADS OG STÆNDERS Beslutning, hvorved det iblandt andet overlades til Kongen, i den Toldstrid, der er opstaaet med Danmark, at handle saaledes som han maatte selv finde det gavnligst. — *Stockholm*, den 7. Aprilis. (Svensk.) 7. Aprilis.

A. A. Stiernman, Riksdagars Besluth. 1. D. S. 760—766.

[6314.] Kong CHRISTIAN IV.s Skrivelse til Keiseren, hvori han klager over de Fjendtligheder, som af en Oberst Ditrich Otmar von Erwitte, sikkerlig uden Keiserens Vidende, er udövet i Kongens Amt Sieck. — *Schlosse zu Kopenhagen*, den 12. April. (Tydsk.) 12. Aprilis.

Warhaffter Abdruck Kgl. May. zu Dennem. etc. Schreibens etc. 1627. fol. Bij.

[6315.] Kong CHRISTIAN IV.s Memoriale for Cantsleren Hr. Christian Friisz, at Raadet paaskyndes at ende sine Forhandlinger; om Forskrivningen til Enkedronningen; om Anskaffelse af Penge til Lönning af Krigsfolket, samt til Rentebetaling; om Frireiser og Kongeægter; om Lehnsmændenes Restancer. — *Ladgarden for köben:*, den 13. Apri. 13. Aprilis.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 155.

[6316.] Kong CHRISTIAN IV.s Overslag paa de Penge, der skulle skaffes til Krigsfolkets Aftakkelse, og til Rentepenge til Enkedronningen. — *Köben:*, den 14. Aprilis. 14. Aprilis.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 159.

[6317.] Kong CHRISTIAN IV. overdrager ved Mageskifte til Holger Rosenkrantz af Glimminge noget Krongods i Tönnersjö Sogn i Laholms Lehn i Halland. — *Köpenhamn*, den 20. April. (Svensk Overs.) 20. Aprilis.

Brudst. i L. B. Falkman, Upplysningar etc. 2. D. S. 100—101.

[6318.] Beretning af IFFUER JULL til Willestrup, Befalingsmand paa Böulingh, NIELLS KRAG til Thrudshollmb, ERICK JULL til Hundsbeck og OLLUFF PARSBERG til Jerned, Befalingsmand paa Öhrum Slot, om deres Besigtelse af Havets Gjennembrud ved Harboeöhr i Forbindelse med nogle sagkyndige Holstenere; de troe ikke; at det fremkomne Hul ved menneskelig Hjelp varig vil kunne tilstoppes. — *Sönderwenckell*, den 20. Aprilis. 20. Aprilis.

Danske Magazin. 3. Række. 4. B. S. 329—331.

[6319.] Betænkning af BRODER PAISSENN og LOWRENDTZ GOTTBERSZHNN, Digemestre i Langenhorn, om det ved Havets Gjennembrud foraarsagede Hul paa Harboe Öhr, og om dets Tilstoppelse, hvilket Arbeide deels ansees for meget bekosteligt, deels af uvis Varighed. — *Ex Sönnderwenckell*, denn 20. Aprilis. 20. Aprilis.

Danske Magazin. 3. Række. 4. B. S. 331—332.

1624. 8. Febr. [6301.] Hertug HANS's af Slesvig, Holsten etc. Revers til hans
den af deres Fader oprettede Constitutio juris primogenituræ, som han
efterleve. — *Schlosz Gottorp*, am 8. Febr.

J. C. Lünig, Teutsch. Reichsarch. (Vol. X.) Part. spe
S. 66—67. J. du Mont, Corps dipl. T. V. P. II.
Urk. der Herzogth. Schl. u. Holst. S. 112—113.

10. Febr. [6302.] Kong CHRISTIAN IV. paalægger Befaling
for, at de Galeier, som skulle bygges i hans Lehn, blive
— *Kiöbenhavn Slot*, den 10. Febr.

H. Paus, kgl. Forordn. for Norge. S.

10. Febr. [6303.] Hertug FREDERIKS Resolution
bergen i Frederiksstad, indeholdende forskjelli
navnlig om fri Religionsövelse, Sluserne ved F
til Frederiksstad, m. m. — *Gottorff*, den

Corpus Statutor. Slesvicens.

28. Febr. [6304.] Kong CHRISTIAN IV
at lade sig finde i hans Lande, ligel
antage den Augsborgske Confessio
Preussen. — *Kiöbenhaffn Slot*.

Særskilt trykt.

5. Martii. [6305.] Kong C
endeel Qvæg, som skal k
Thommissön gjöre den
han befaler ham at f
Forsvarsvæsenet im
Rossenborrig, de

10. Martii. [6
Forbedring
griber D
Lehns

Kong CHRISTIAN IV. tilkjendegiver Cantsleren, at Enkedronningen har lovet 1624.
800 Daler, og befaler at Raadets Erklæring desangaaende ufortövet skal 23. Martii.
den 23. Martii.
Dän. Gesch. 2. B. 2. St. S. 98. Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af
B. S. 153.
IV. befaler Palle Rossenkrandtz at begive sig til Nykjö- 23. Martii.
Enkedronningen havde lovet ham til Laans. — *Rossen-*
C. Molbech. I. B. S. 154.
Hertug FREDERIK III.s Bestalling for Theodorus I. Aprilis.
Slesvig og Holsten. — *Schlosz zu*
(Tydsk.)
Bestalling, hvorved det iblandt 7. Aprilis.
Danmark, at handle ligeledes
(Svensk.)
over de 12. Aprilis.

11. Martii. ... foretage Rustninger. — *Köbenhaffuen*,

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 154—155 (bis).

12. M [6328.] Hertug MAXIMILIAN AF BAYERNS Skrivelse til Keiser Ferdinand II., hvori
han undskylder den af Oberst Diterich Otmar von Erwitten foretagne Indqvartering i Kongen
af Danmarks Amt Sieck, som skeet imod Hertugens udtrykkelige Befaling, hvorfor ogsaa
Obersten var befalet at gjöre Kongen Undskyldning og give ham Skadeserstatning. — *München*,
den 19. Jun. (Tydsk.)

Warhaffter Abdruck Kgl. May. zu Dennem. etc. Schreibens etc. 1627. fol. Biij.

10. Junii. [6329.] Kong CHRISTIAN IV.s Brev til Commissarierne ved Mödet i Knæröd, hvori
han bifalder disses Betænkning over de svenske Forslag; om Vanskelighederne ved Fæstningernes
Proviantering og om Udrustningen af endeel Handelsskibe. — *Frede.*, den 10. Junij.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 155—156 (bis).

[6330.] Kong CHRISTIAN IV.s Skrivelse til Commissarierne ved Mödet i Knæröd, 1624.
han erklærer ikke at være enig med dem i, at man ikke skulde hindre de Svenskes 15. Junii.
de mod Dantzig, navnlig vil han ikke tillade deres ved Elfsborg samlede Skibe at
det; Flaaden holdes udrustet og Rytteriet samles; han misbilliger, at Mödet trækkes
, den 15. Junii.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 156 (bis).

1.] Kong CHRISTIAN IV.s Brev til Commissarierne ved Mödet i Knæröd, an- 17. Junii.
ske Commissariers Replik; om beedigede Certificatser, Handel paa visse Stæder
vil ikke lade Munition pro libito passere Sundet, ligesaalidet som den ved
Flaade; han troer ikke, at de Svenske have nogen stor Krigsmagt samlet. —
nij.

IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 157 (bis).

ertug FREDERIK af Slesvig, Holsten etc. svarer paa de af Borgemester 21. Junii.
ret 1616 indgivne Gravamina, at han vil haandhæve den Augsburgske
fremdeles gjerne vil unde Byen dens Privilegier med Hensyn til An-
Capellaner; endvidere om Fremmedes Handel, Gjældssager, Appella-
ottorff, am 21. Juni. (Tydsk.)

p. statut. Slesvicens. 2. B. S. 707—709. Ligesaa i J. M. Krafft, zwey-
Gedächtnis. S. 597—598.

ISTIAN IV. befaler Axel Ulfstand og Palle Urne at efterkomme 25. Junii.
duede til at gjöre Knud Gyldenstjerne til Aagaard og Bochard
og Udlæg i Fru Sophie Ulfstands, Claus Podebusks Efter-
le Juni.

n, Efterr. om de danske Ruder. 2. H. S. 222.

KS Stadfæstelse paa Ditmarskernes Privilegier og Resolu- 31. Junii.
bragte Gravamina. — *Schlosze Gottorff*, den 31. Juny. (Tydsk.)

rs. Urkundenb. S. 401—404.

Udkast til et Svar paa Keiserens Andragende ved initio Julii.
dende Kongens Forslag til en Fredsmægling mellem
ret. (Tydsk.)

genh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 158—160 (bis).

6336.] Mageskiftebrev, udstedt af ANNE LYKKE, sal. Friderich Quidtzous til ante 6. Julii.
Qvidtzousholm, til Odense Skole paa en Gaard i Meyelbye Sogn og Bye i Schouby Herred,
for en anden i Harsmark Bye, Norup Sogn, Lunde Herred.

Hofman, Fundationer. T. VI. S. 268—269.

[6337.] Kong CHRISTIAN IV.s Stadfæstelse paa dette Mageskifte. — *Kjöbenhavn* 6. Julii.
Slot, den 6te Julii.

Hofman, Fundationer. T. VI. S. 269—270.

[6338.] ANDERS SWENSSON WASS tilskriver Överste Bengt Kafle, Statholder paa 9. Julii.
Kalmars Slot, om de danske Commissariers Hjemkomst fra Grændsemödet og om Kongens
Misfornöielse med den afsluttede Tractat; om de her foretagne Rustninger og om Greven af
Oldenburgs Ankomst som Gesandt fra Keiseren til Kongen. — *Kiöpenhamn*, d. 9. Jul. (Svensk.)

C. C. Gjörwell, Swenska Biblioteket. 3. D. S. 194—197.

1624. 11. Julii. [6339.] Kong CHRISTIAN IV.s Privilegium for Martinus Nicholaus at fange Falke i Torskefjords og Thornes Sysseler i de næstfölgende 13 Aar, for Kongen af Storbritannien. — *Hovit Qvarter Lauenborg*, den 11. Julii.

M. Ketilson, Forordn. til Isl. 2. D. S. 344–345.

16. Julii. [6340.] DRAGSHOLLMBS BIRKETINGS Vidne, at de Bönder i Birket, som efter Kongens Breve skulde gjöre Arbeide til Slottet, erklærede, at de gjerne vilde udgive Pengene, som vare paalagte de övrige, naar disse maatte være dem behjelpelige ved Arbeidet, og at de andre Birkemænd erklærede sig villige til at deeltage i Arbeidet, naar förstnævnte vilde være dem behjelpelige disse Arbeidspenge at udgive. — Fredagenn dennd 16. Jullj.

Danske Magazin. 3. Række. 4. B. S. 256–257.

17. Julii. [6341.] ODSHERRERDS TINGS Vidne, at Bönderne i Greffuinge Sogn erklærede, at de hellere vilde efterkomme Kongens Mandata med Penge at udgive end med Höst-Arbeidet til Draxholms Slots Ladegaard at være betynget, med mindre det med samme Höst-Arbeide maatte forholdes som tilforn. — Löffuerdagenn thend 17. Julij.

Danske Magazin. 3. Række. 4. B. S. 256—357.

20. Julii. [6342.] Hertug FREDERIKS Forbud mod Salg af Korn paa Straaet i Nörredelen af Ditmarsken. — *Gottorff*, den 20. July. (Tydsk.)

A. L. J. Michelsen, Ditmars. Urkundenb. S. 404.

22. Julii. [6343.] Kong CHRISTIAN IV.s Replik til Rigsraadets Betænkning angaaende den engelske Gesandts Andragende om Medvirkning til Churfyrsten af Pfalz's Restitution. — *Kiöbenhaffn*, den 22. Jul.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 160—165 (bis).

24. Julii. [6344.] Dom, afsagt af DEN KONGELIGE STATHOLDER OG RAADER, angaaende Udredelsen af de extraordinære Contributioner i Wilster-Marsk. — *Breitenberge*, den 24. Julii.

Corp. constit. Regio-Holsat. 2. B. S. 231–235.

28. Julii. [6345.] CHRISTIAN FRIIS's til Kragerup Gavebrev paa 6 Tdr. Rug og 6 Tdr. Byg aarlig af Munkegaard i Sebber Sogn til fattige Huusarme i Farstrup, Barmer og Malle Sogne i Slet Herred. — *Kiöbenhavn*, den 28. Julii.

Hofman, Fundationer. T. III. S. 514–516.

28. Julii. [6346.] CHRISTIAN FRIIS til Krænkerup [Kragerup], Ridder, hans Gavebrev paa 4 Tdr. Korn af hans Gaard Udstolpe, hvilke aarlig skulde uddeles til Fattige, Huusarme, Enker og faderlöse Börn i Mariboe i Lolland. — *Kiöbenhavn*, den 28de Julii.

Hofman, Fundationer. T. VI. Lollands Stift. S. 13—14.

ante 31. Julii. [6347.] De til at forrette Arbeidet ved Slottet udtagne LANDBOERE OG GAARDSIDDERE UNDER DRAXHOLMS LEHN beklage sig for Kongen over det forögede Arbeide, og bede om at endeel af de andre Bönder i Lehnet, der er paalagt Arbeidspenge, atter maae tilforordnes at tage Deel i Arbeidet. — Udateret.

Danske Magazin. 3. Række. 4. B. S. 252—254.

31. Julii. [6348.] CLAUSZ DAA, Befalingsmand paa Draxholm, meddeler Kongen en Fortegnelse paa 123 Landboer og Gaardsiddere, der svare Arbeidspenge, og beder om hans Bevilling, at disse, efter Begjering af de til Arbeidet ved Slottet tilforordnede 150 Landboer og 30 Gaardsiddere af Lehnet, atter maa paalægges Arbeide. — *Draxholmb*, dend 31. Julij.

Danske Magazin. 3. Række. 4. B. S. 254—255.

[6349.] Kong Christian IV.s Skrivelse til Cantsleren Hr. Christian Friisz angaaende 50,000 Daler, som det ostindiske Compagnie önsker tillaans; om Fordelingen af den udskrevne Skat til Kongen, til Gjældens Afbetaling og til Krigsfolkets Lönning; om Ölzisen; om smitsom Syge i Dantzig, i Stokholm, og i Rostok m. m. — *Hyrschholm*, den 4. Augustj. 1624. 4. Augusti.
Schlegel, Saml. z. Dän. Gesch. 2. B. 2. St. S. 98—99. Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 165(bis)—177.

[6350.] Kong Christian IV. befaler Lehnsmanden paa Island, Holger Rosenkrantz, at forhandle med Indbyggerne paa Island og Færöerne om, i Tilfælde af Krig og Fare, aarligen at underholde et ringe Antal Fodfolk. — *Kiöbenhafn Slot*, d. 4. Augusti. 4. Augusti.
M. Ketilson, Forordn. til Isl. 2. D. S. 346.

[6351.] Kong Christian IV.s Rescript til Jens Juell til Kjeldgaard, Statholder i Norge, og Jens Bjelcke til Österraad, Norges Riges Cantsler, at forfatte en Anordning om Maaden hvorpaa et bestemt Antal Officerer og Soldater, som skulde have fast Station paa de norske Slotte, kunde underholdes ag lönnes. — *Kjöbenhavn Slot*, den 4. Augusti. 4. Augusti.
Saml. til d. norske Folks Spr. og Hist. 3. B. S. 403—404.

[6352.] Kong Christian IV.s Mandat til Indbyggerne i Söndre-Ditmarsken, om at lade deres nye indhegnede Græsmarker indskrive til Udredelse af Agerskat. — *Copenhagen*, den 9. Aug. (Tydsk.) 9. Augusti.
Corpus Constit. Regio-Holsat. 2. B. S. 855—856.

[6353.] Hertug Frederiks Resolution paa adskillige Besværinger af Staden Slesvig angaaende Appellationer, Jurisdictionsforholdene, Erklæringer af Cancelliet til Borgerne uden Raadets Vidende, fremmede Kjöbmænds Handel, Fiskeriet paa Slien m. m. — *Schlosse Gottorff*, den 19ten August. (Tydsk.) 19. Augusti.
Extr. i Corpus Statutor. Slesvicens. 2. B. S. 60—64.

[6354.] Hertug Frederiks Resolution paa nogle ham af Staden Husum overgivne Besværinger, angaaende nye Udlösnings- og Oplagssteder, Jurisdictionsforholdene, Kornhandelen m. m. — *Gottorff*, den 22sten August. (Tydsk.) 22. Augusti.
Extr. i Corpus Statutor. Slesvic. 2. B. S. 709—711.

[6355.] Provst og Ministerium i Flensborg sender Præster og Kirketjenere i Husum Copie af et Retorsions-Skrift i Anledning af en Beretning af de fra Flensborg undvegne Enthusiaster (ɔ: Hartwich Lohman og Clawes Kuntzen), hvilket de forlange protocolleret. — *Flensburg*, den 30. August. (Tydsk.) 30. Augusti.
J. M. Krafft, zweyfaches Jubel-Gedächtnis. S. 466—467.

[6356.] Præsteskabet i Husum gjör Indberetning (til Hertug Frederik) om Claus Kuntzens og Hartwieg Lohemans Weigelianske Lærdomme og deres uchristelige Opförsel imod den herværende Geistlighed, og forlanger et fyrsteligt Mandat til Borgemester og Raad at indstævne bemeldte Kuntzen. — Udateret. (Tydsk.) initio Sept.
J. M. Krafft, zweyfaches Jubel-Gedächtnis. S. 467—469.

[6357.] Hertug Frederiks Resolution om yderligere Afhjelpning af de af Indbyggerne i Ditmarskens Nörredeel forebragte Besværinger. — *Gottorff*, den 3. September. (Tydsk.) 3. Septbr.
A. L. J. Michelsen, Ditmars. Urkundenb. S. 405—406.

1624. [6358.] PAULUS ECHARDUS, Præst i Nortorf, tilskriver Peter Danckwerth, Præst
4. Septbr. i Husum, angaaende Johann Arndts Skrifter og om Lohmans og Kuntzens falske Lærdomme om Christi Legeme. — *Nortorff*, den 4. Septembr. (Tydsk.)

J. M. Krafft, zweyfaches Jubel-Gedächtnis. S. 488—492.

6. Septbr. [6359.] Hertug FREDERIK til Slesvig og Holsten kundgjör, at Indvaanerne i de 3 Herreder i Husum Amt have lovet i 6 Aar at erlægge 10,000 Rigsdaler i undersaatlig Skat, hvorimod Hertugen stadfæster alle deres Privilegier og Friheder. — *Schlosse (Got)torff*, am 6ten September. (Tydsk.)

C. U. Beccau, Gesch. Husums. S. 243—244.

6. Septbr. [6360.] DETLEFF LUTH, Borgemester, citerer Nicolaus Knutzen til at möde paa Raadhuset næste Retsdag i Anledning af en af Præsterne i Husum anbragt Klage. — *Husum*, den 6. Sept. (Vedföiet er Nicolaus Knutzens Protest, da han under 27. Aug. har suppliceret Hertugen om en Sachsisk Frist. "Gegeben zu Schwabstedt", undertegnet Hansz Horstmann.) (Tydsk.)

J. M. Krafft, zweyfaches Jubel-Gedächtnis. S. 469.

post 6. Septbr. [6361.] PRÆSTERNE I HUSUM ansöge Hertug Frederik, i Anledning af Claus Knutzens Protest, om at gjentage sit Mandat til Borgemester og Raad i Husum med Hensyn til Sagen mod bemeldte Claus Knutzen. (Tydsk.)

J. M. Krafft, zweyfaches Jubel-Gedächtnis. S. 469—470.

17. Septbr. [6362.] Hertug FREDERIK til Slesvig og Holsten tilskriver Dom-Capitlet i Slesvig i Anledning af en Strid, der var opkommen mellem Beboerne af Landsbyerne Warnitz og Brurup om en fælleds Græsgang. — *Schlosz Gottorff*, am 17. Septembris. (Tydsk.)

J. F. Noodt, Beyträge. 2. B. S. 500—501.

21. Septbr. [6363.] Keiser FERDINAND II. tilsender Kong Christian IV. den fra Churfyrst Maximilian, Hertug i Bayern etc, indhentede Erklæring over Kongens Klage over Oberst Erwitts Fjendtligheder i Amtet Sieck. — *Wien*, den 1. Octob. (Tydsk.)

Warhaffter Abdruck Kgl. May. zu Dennem. etc. Schreibens etc. 1627. fol. Bij.

27. Septbr. [6364.] FREDERIK, Hertug til Slesvig, Holsten o. s. v., befaler, at Hartwigh Lohmann og Nicolaus Tetingh, ogsaa kaldet Kuntzen, der i og omkring Husemb udbrede de gamle Valentinianers og Marcioniters ketterske Lærdomme om Christi menneskelige Natur, inden 14 Dage skulle gjenkalde deres Vildfarelser eller römme Hertugdömmerne Slesvig og Holsten. — *Schlösz Gottorff*, den 27. Sept. (Tydsk.)

J. M. Krafft, zweyfaches Jubel-Gedächtnis. S. 470—472.

28. Septbr. [6365.] FREDERIK, Hertug til Slesvig, Holsten o. s. v., befaler, at hans Patent angaaende Sværmeriet i Husum [Nr. 6364] skal forelæses paa Prædikestolen. — *Schlosse Gottorff*, am 28. Septembr.

J. M. Krafft, zweyfaches Jubel-Gedächtnis. S. 472.

29. Septbr. [6366.] BORGEMESTER OG RAAD I ROESKILDE tilstaae, at de til sig og Raadhuset i Roeskilde have annammet 500 Rdl., som Christen Friis til Kragerup havde skjænket til fattige Huusarme der i Byen, og at Renten skulde blive anvendt efter Fundatsen. — *Roeskilde*, St. Mickels Dag.

Hofman, Fundationer. T. VII. S. 268-269. (I Overskriften er Aaret 1626 angivet.)

[6367.] Hertug FREDERIKS Resolution paa nogle af Staden Eckernförde indgivne Gravamina, bl. a. angaaende Jus patronatus og Appellations-Retten. — *Schlosse Gottorff*, den 30sten September. (Tydsk.) 1624. 30. Septbr.

Extr. i Corp. statut. Slesvicens. 2. B. S. 153—154.

[6368.] OLAUS WORMIUS ad M. Petrum Skelderupium, episcopum Nidrosiensem, scribit de M. Antonio, præposito generali in Gotlandia, variorum criminum reo; et de rebus quibusdam literariis. — 5. Octobr. 5. Octobr.

O. Wormii epist. T. I. p. 58—59.

[6369.] NICOLAUS TETING, der ifölge fyrstelig Befaling har forladt Landet, beklager sig i Skrivelse til Magistraten i Husum over den mod ham anvendte Fremgangsmaade, og sender sit Svar paa den flensborgske Geistligheds "Quasi Retorsion" til Optagelse i Protocollen. — [5. Octobr.] (Tydsk.) 5. Octobr.

J. M. Krafft, zweyfaches Jubel-Gedächtnis. S. 472—474, cfr. S. 167, hvor Datum er angivet.

[6370.] Hertug FREDERIKS Decret for Stapelholm, angaaende Skjödning og Eiendomserhvervelse paa saavel solgt urörligt, som tildömt og udlagt rörligt og urörligt Gods. — *Schlosse Gottorff*, den 19ten October. (Tydsk.) 19. Octobr.

Corpus statutor. Slesvicens. I. B. S. 658.

[6371.] FREDERIK, Hertug i Slesvig, Holsten etc., befaler Magistraten i Husum at affordre Borgerne i Byen de blandt dem udbredte Exemplarer af et mod Geistligheden i Husum og Flensborg af Knutzen og hans Tilhængere udgivet Skrift. — *Schlosze Gottorff*, am 21. Octobr. (Tydsk.) 21. Octobr.

J. M. Krafft, zweyfaches Jubel-Gedächtnis. S. 474. (Det omtalte Skrift er optrykt sst. S. 475—488.)

[6372.] Kong CHRISTIAN IV.s Privilegium for Johan Post, Borger i Kjöbenhavn m. fl. til Anlæggelsen af Jernværker i Norge m. m. — *Kjöbenhavn Slot*, den 25. October. 25. Octobr.

Saml. til det norske Folks Spr. og Hist. 3. B. S. 5—11.

[6373.] HENNING VALCKENDORF til Glorup tilskjöder Anders Bilde, Erich Bildes Sön til Röniszholm, Halvparten af Damsbo Hovedgaard i Sallingherred, Jordlöse Sogn, med Tilliggende. — *Glorup*, d. 26. Octbr. 26. Octobr.

Udt. i Aktst. etc. udg. af Fyens lit. Selsk. I. Saml. S. 182—183.

[6374.] Kong CHRISTIAN IV.s fornyede Confirmation af de Stænderne paa Ösel givne Privilegier. — *Schlosze Kopenhagen*, am acht und zwanziegsten Monats tage Octobris. (Tydsk.) 28. Octobr.

A. W. Hupel, neue nord. Miscell. 9 und 10 Stück. 477—478.

[6375.] Kong CHRISTIAN IV. tilskriver Cantsleren Hr. Christian Friisz angaaende "den Halberstadtske Tractation" samt om et denne Sag vedkommende til Slutningen af November i Haderslev berammet Möde. — *Frede:*, den 29. Octo. 29. Octobr.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 177.

[6376.] Forestilling fra RECTOR OG PROFESSORER VED KJÖBENHAVNS UNIVERSITET til Kongen, i Anledning af Forordningen af 1. Maji 1624 om Fæstensöl, Brylluper, Barsler og Begravelser i Kjöbstæderne i Danmark og Norge, at der maatte tilstaaes dem nogen Forskjel fra den gemene Mand med Hensyn til Brylluper og Begravelser. — *Kiöbenhaffn*, den 29. Octobris. 29. Octobr.

L. Engelstoft, Univ. Ann. 1809. 1. B. S. 186—189.

1624. [6377.] Kong CHRISTIAN IV.s Befaling til Jörgen Urne, at lade rydde Ebbekjöbs-
30. Octobr. vang; samt en Mose ved Abrahamstrup; ligeledes at sende Hesselved til Krudmöllen. — *Frederichsb.*, d. 30. Octbr.

Brudst. i Ann. for nord. Oldk. 1855. S. 131—135.

30. Octobr. [6378.] Hertug FREDERIKS Mandat til Indvaanerne i de 5 Herreder i Tönder Amt, Sönder-, Hoyers-, Loi-, Wyding- og Schlux-Herreder, at afholde sig fra al Forkjöb eller Opkjöb af Korn og andre Varer, som stridende mod Byen Tönderns Privilegier. — *Tondern*, am 30sten October. (Tydsk.)

Corp. statut. Slesvicens. 3. B. 2. Abth. S. 129—130.

31. Octobr. [6379.] BORGEMESTER OG RAAD I HUSUM befale Borgerne i Husum ifölge Hertug Frederiks Ordre [Nr. 6371] at aflevere de blandt dem udbredte Exemplarer af et mod Geistligheden i Husum og Flensborg af Knutzen og Tilhængere udgivet Skrift, under en Böde af 50 Rthlr. eller haardt Fængsel. — *Husum*, den 31. October.

J. M. Krafft, zweyfaches Jubel-Gedächtnis. S. 474—475.

4. Novbr. [6380.] JACOB ULFELDT CORFITZSEN til Bavelse, Befalingsmand paa Ringsted Kloster, tilskjöder Anders Bilde, Erich Bildes Sön til Rönisholm, Halvparten af Damsbo Hovedgaard i Sallingherred med Tilliggende. — *Nyborg*, 4. November.

Udt. i Aktst. etc. udg. af Fyens lit. Selsk. 1. Saml. S. 193.

6. Novbr. [6381.] Transscriptum af et Sone-Brev, udstedt i Kjöbenhavn den 11. Aug. 1601, for CHRISTOFFER LUNGE, der i Duel havde dræbt David von der Osten, hvilket Vidisse paa Universitetets Vegne er underskrevet af JOHANNES ERASMI, juratus Academiæ notarius. (Jvf. Nr. 4900.) — *Kopenhagen*, den 8. Novemb. (Tydsk.)

Danske Magasin. 4. B. S. 338—344.

9. Novbr. [6382.] CHRISTIAN FRIIS til Kragerup, Ridder, giver til daværende og efterfölgende Sognepræster til Farstrup og Aistrup Sogne en Gaard i Farstrup Bye, til Vederlag for Tienden af hans Hovedgaard Waar. — *Kiöbenhavn*, den 9. Nov.

Hofman, Fundationer. T. III. S. 513—514.

11. Novbr. [6383.] CLAUS DAAE til Rafnstrup, Befalingsmand over Draxholm, hans Fundats paa 500 Rdl., hvis Renter skulde uddeles til 15 Almisselemmer i Maglebye Sogn. — *Borreby*, Martini.

Hofman, Fundationer. T. VIII. S. 40—41.

11. Novbr. [6384.] CLAUS DAAE til Rauenstrup, Befalingsmand paa Draxholm, hans Fundats paa 500 Rdl., hvoraf 15 Almisse-Hoveder i Herlöfmagle Sogn aarlig skulde have Renten. — *Rauenstrup*, Martini.

Hofman, Fundationer. T. VIII. S. 453—454.

13. Novbr. [6385.] Kong CHRISTIAN IV.s og Hertug FREDERIKS Resolution, hvorved fastsættes en Mulkt af 50 Daler for Advocaterne, der efter foregaaende Citation ikke möde ved Retten. — *Hadersleben*, den 13ten Novembr. (Tydsk.)

Samml. Schlesw.-Holst. gemeinsch. Verordn. S. 378.

15. Novbr. [6386.] Kong CHRISTIAN IV.s og Hertug FREDERIKS Forordning for Kloster-Jomfruerne i Hertugdömmerne Slesvig og Holsten, angaaende Option af de ledige Kloster-Beneficier. — *Hadersleben*, den 15. Novembris. (Tydsk.)

Samml. Schlesw.-Holst. gemeinsch. Verordn. S. 379—380.

[6387.] Kong CHRISTIAN IV. tillader Mons Lousen, Indvaaner i Flensborg, i 6 Aar med 6 Baade Norden om Wardöhuus under Rusland og Raptesiden at drive Fiskerie og at handle med Russerne og Lapperne, dog at han svarer den sædvanlige Afgift paa Wardöhuus Slot. — *Haderslefhuus Slot*, den 19. Nov. 1624. 19. Novbr.

H. Paus, kgl. Forordn. for Norge. S. 637—638.

[6388.] Kong CHRISTIAN IV.s Benaadning for Glückstadt, at sammesteds ugentlig maatte holdes Torvedag og aarlig eet Krammarked og eet Qvægmarked. — *Hadersleben*, am 26. Nov. (Tydsk.) 26. Novbr.

Corpus Constit. Regio-Holsat. 3. B. S. 113—114.

[6389.] Indberetning af LAXMANDT GYLDENSTIERN og GABRIELL KRUSZE til Kongens Cantsler Hr. Chrestiann Friis til Kragerup, angaaende Ansættelse af Kronens Bönder i Skaane til Arbeidspenge. — *Lanntzkronne Slott*, den 2. December. 2. Decbr.

Danske Magasin. 3. Række. 5. B. S. 9—10.

[6390.] Samtlige PRÆSTER I HUSUM underrette Enkehertuginde Augusta om det secteriske Væsen, som der i Byen drives af Fru Anna Höjers (Enke efter Stalleren i Eiderstädt Herman Hojer), og hvorover de forgjæves have sögt at tale hende tilrette; de bede derfor Fyrstinden at erfare af sin Sön Hertugen, hvorvidt et saadant Forhold kan taales. — *Husum*, den 14. Decembr. 14. Decbr.

J. M. Krafft, zweyfaches Jubel-Gedächtnis. S. 498—499.

[6391.] Fundats for Borgemester i Slagelse, JACOB JÖRGENSENS Gave af 100 Sldl., for hvis Rente aarlig skulde anskaffes Klæder til fattige Disciple i Slagelse Latinskole, udstedt efter hans Död af hans Sönner. — *Slaugelse*, den 16de December. 16. Decbr.

Hofman, Fundationer. T. VIII. S. 149.

[6392.] Revers, udstedt af Kobberstikker SIMON DE PAS til Kong Christian IV., hvori han lover at opfylde de i hans Bestalling som Kongens Kobberstikker indeholdte Forpligtelser. — *Copenhaghen*, den 20. Decembris. (Tydsk.) 20. Decbr.

Nye Danske Magasin. 5. B. S. 237—238.

[6393.] Kong CHRISTIAN IV.s Privilegium for M. Anders Christensen Aröboe til paa ny at lade prente Kong Davids Psalter, samt Forbud mod Eftertryk heraf i 10 Aar. — *Kiöbenhaffn Slot*, den 22. Decembris. 22. Decbr.

A. C. Aröboe, K. Davids Psalter. 2. Udg. fol. aij—aiiij. H. F. Rördam, A. C. Arrebos Levn. og Skr. 2. D. S. 40—41.

[6394.] Statut for DET HAMBORGSKE DOMCAPITELS Decanus og de residerende Canniker, hvori § 18 angaaer de 14 Landsbyer i Trittau Amt, hvorom Capitlet erklærer at vente ny Overeenskomst med Hertugen af Holsten. — *Hamburg*, den 23sten Monaths Decembris. (Tydsk.) 23. Decbr.

N. Staphorst, Hist. Eccles. Hamburg. 1. Th. 2. B. S. 430—435.

[6395.] Kong CHRISTIAN IV.s Forordning om Postmestere, Postbudde og Brevpenge. — *Kiöbenhaffn Slot*, den 24. Decembris. 24. Decbr.

Særskilt trykt, 8 Blade.

[6396.] Beretning af de kongelige Commissarier CLAUS DAA til Raunstrup, Befalingsmand paa Draxholmb, og AXELL WENS til Rygaardt, Befalingsmand paa Halstedt Kloster, om deres Omreise til Krongodserne paa Sjelland, Möen og Samsöe i Anledning af 29. Decbr.

1624. Kongens Befaling angaaende Hoveriets Forandring for endeel af Bönderne til en Pengeafgift,
29. Decbr. hvorfor disse for störste Delen bade sig forskaanede. — *Kiöbenhaffn*, denod 29. Decemb.

Danske Magasin. 3. Rekke. 4. B. S. 242—243.

fin. anni. [6397.] Kong CHRISTIAN IV. sender sin Secretær Friderich Günther et Udkast til et Brev til Keiseren, hvori Kongen udtaler sit Haab, at Freden i Tydskland vil blive gjenoprettet ved den forestaaende Deputationsdag; han venter at Keiseren vil vise Mildhed mod Pfalzgreven. — Udateret. (Tydsk.)

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 214.

[6398.] Kong CHRISTIAN IV. beder Cantsleren at lade indföre i Christen Thommissöns Instruction, at der skal tales for de i Dünkerken og andre spanske Stæder fængslede Hollændere, der længe have boet her i Riget. — Udateret.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 177. (Jfr. Nr. 6305.)

[6399.] Kong CHRISTIAN IV.s Udkast til et Svar til "die Deputirte zu Gaarleben", hvori han beklager, at han paa Grund af den korte Tid ikke har kunnet sende nogen til Mödet; han raader til at söge at bringe Greven af Mansfeldt til at forlade Ostfriesland, da derved Anledning vil betages Keiseren til at rykke ind i den nedersachsiske Kreds. — Udateret. (Tydsk.)

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 178.

[6400.] Kong CHRISTIAN IV.s Udkast til en Skrivelse til Generalstaterne, hvori han besværer sig over, at Hollænderne have lagt nogle Skibe i Weseren, hvilke han forlanger bortförte. — Udateret. (Tydsk.)

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 179.

[6401.] Kong CHRISTIAN IV.s Udkast til en Skrivelse til Syuerdt Powisk, angaaende Sager, den Nedersachsiske Kreds vedkommende. — Udateret. (Tydsk.)

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 179.

[6402.] Kong CHRISTIAN IV.s Memoriale angaaende Forhandlingerne med det ostindiske Compagnie i England om Skibet "de tre Kroner", som skulde bringes i en Dokke for at repareres. — Udateret. (Tydsk.)

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 179—180.

[6403.] Kong CHRISTIAN IV.s Udkast til en Skrivelse til Keiseren, hvori han melder, at han har underrettet Hertug Christian (af Brunsvig) om den ham tilbudne Pardon, men at denne ikke vil modtage den uden paa visse Betingelser; han beder Keiseren i denne Sag at gjöre, "hvad der til Fred og Rolighed kunde være tjenlig". — Udateret. (Tydsk.)

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 180.

[6404.] Plan til et Forbund mellem ENGLAND, FRANKRIG og DANMARK samt HOLLAND o. fl. mod det spansk-österrigske Huus og de catholske Fyrster i Tydskland (tillige for at restituere Pfalzgrev Frederik), hvori Danmarks Contingent fastsættes til at underholde 2000 Heste "den Herrn Holländern zum Besten", saalænge Krigen varede. — Udateret. (Tydsk.)

M. C. Londorpius, Acta publ. (Udg. 1668). 3. Th. S. 711—712.

1625.

1625.

[6405.] Kong Christian IV.s Udkast til en Skrivelse til Kongen af England, om at erholde Erklæring angaaende Tiden, da den lovede Hjelp kan ventes; og om Forhandlinger om Hjelp med Venetianerne, Markgreven af Baden og Betlehem Gabor. — Udateret. (Tydsk.) initio anni?

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 213—214.

[6406.] Kong Christian IV. meddeler Hertug Frederik i Holsten i Fortrolighed sin Hensigt hos Fyrsterne i den nedersachsiske Kreds at virke for Churfyrsten af Pfalz's Restitution; han vil derfor söge sub alio prætextu at bringe en Kredsdag istand, hvortil han beder Hertugen om at indfinde sig. — *Friderichsburch*, den 5. January. (Tydsk.) 5. Januar.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 181—182.

[6407.] Sifvert Grubbe til Hofdahle, Befalingsmand paa Malmøhus, stadfæster den af hans Forældre Eric Grubbe til Lystrup, Cantsler, og Elisa Biörnsdotter til Hofdalle gjorte Donation af 1000 Daler til fattige Skolepersoners Underholdning i Lunds Domskole. — *Malmö*, d. 12. Jan. 12. Januar.

P. Lovén (præs. S. Bring), diss. de Gothungia. p. 98—99.

[6408.] Kong Christian IV.s Forordning, hvorledes man under Pest, Blodsot eller andre smitsomme Sygdomme skal forholde sig. — *Kiöbenhaffn Slot*, den 15. Januarij. 15. Januar.

Særskilt trykt, 6 Blade.

[6409.] Kong Christian IV.s Bekjendtgjörelse, at Skibe, som vare byggede i Nederlandene og kjöbte af danske Undersaatter för 19. Nov. 1624, skulle efter Overeenskomst med Kongen af Spanien være frie, uden al Exception, i de spanske Lande, hvorimod der ikke paa danske Skibe, der seile paa Spanien, maae holdes Skibsfolk, der ere fra Lande, med hvilke Spanien er i Krig. — *Kiöbenhaffn Slot*, den 22. Januarij. 22. Januar.

Særskilt trykt, 2 Blade. L. Holberg, Danm. Hist. T. II. S. 710—711.

[6410.] Kong Christian IV.s Forordning, hvorved Syv-Skillings og Halvfjerde-Skillings Stykker nedsættes til 6 og 3 Skillings Værdie; tillige forbydes Indförsel af fremmed eftergjort Mönt. — *Kiöbenhaffn Slot*, den 22. Januarij. 22. Januar.

Særskilt trykt, 2 Blade.

[6411.] Olaus Wormius ad M. Petrum Schelderupium, episcopum Nidrosiensem, scribit de legationibus Suecis, Gallicis et Anglicis et de apparatibus bellicis mala quædam eminantibus; de morte Dn. Andreæ Sinclari et de iudicio in M. Antonium, præpositum generalem in Gotlandia, lato. — *Hafniæ*, Festo Purificat. Mariæ. 2. Febr.

O. Wormii epist. T. I. p. 59.

[6412.] Kong Christian IV.s Forordning, at Kræmmerne skulle tage de Silke-Varer, hvormed de handle, fra Silke-Compagniet i Kjöbenhavn. — *Kiöbenhaffn Slot*, den 12. Febr. 12. Febr.

Særskilt trykt, 2 Blade.

[6413.] Kong Christian IV. paalægger Mogens Kaas at lade hugge det nödvendige Tömmer i Mariager-Klosters Skove, for dermed at lade Klosterets Stald reparere. — *Kiöbenhavn*, d. 14. Feb. 14. Febr.

Danske Magasin. 6. B. S. 210.

1625. 23. Febr. [6414.] Kong CHRISTIAN IV.s Forordning om Gjæstebud og Foræringer, som gjöres af dem, som nogen gradum i noget Facultet eller Philosophia asseqvere eller annamme ville i Universitetet i Kjöbenhavn. — *Kjöbenhavn Slot*, den 23. Februar.

R. Nyerup, Universitets-Annaler. S. 72—74.

24. Febr. [6415.] FREDERICI, ducis Slesvici-Holsatiæ, literæ, per quas omnibus et quibuscunque catholicis facultatem exercendi religionem catholicam in civitate Fridericopoli, vulgo Fridrikstad, concedit. — *In arce Gottorpia*, die 24. Febr.

Corpus Statutor. Slesvicens. 3. B. 1. Abth. S. 594.

26. Febr. [6416.] Kong CHRISTIAN IV. befaler, at Domkirkens og Graabrödre-Sogne i Roeskilde herefter skulle betjenes af een Sognepræst og to Capellaner for at Lector theologiæ kan være fri for Prædikestolen, og at denne foruden de ham tillagte Vicariedomme maa nyde Indtægterne af Flyng Sogn med at svare en Afgift til Sognepræsten i Hvædstrup for at betjene dette Sogn. — *Kiöbenhafn Slott*, den 26de Febr.

Hofman, Fundationer. T. VII. S. 317. S. N. J. Bloch, Roskilde Domskoles Hist. 1. H. S. 93. Jvfr. 2. H. S. 74—75. Brudst. i C. Giessing, Jubellærere. 2. D. 1. B. S. 151.

1. Martii. [6417.] Kong CHRISTIAN IV.s Rescript til Rentemestrene Christopher Urne og Axel Arnfeld, om at udbetale, paa Anmodning af de Höilærde paa Universitetet, de fornödne Omkostninger ved Reenskrivning og Trykning af de "danske Historiers Documenter paa Latin, Dansk og Tydsk" samt "historica fragmenta", som findes paa Universitetsbibliotheket; ligeledes at underhandle om Erhvervelsen af de "fragmenta af Danske Historier", som ifölge Dr. Arnisæi Vidnesbyrd skulde findes i Lübeck. — *Kjöbenhaffn Slott*, den 1. Martii.

L. Holberg, Danm. Hist. T. II. S. 906.

4. Martii. [6418.] Kong CHRISTIAN IV. tilskriver Cantsleren Hr. Christian Friisz, at han paa Grund af Storm og Oversvömmelse (Rödby var f. Ex. næsten heelt bortskyllet) havde opgivet sin Beslutning at reise over Smaaöerne [til Kredsdagen i Lauenborg], men gaaer ad den besværlige Vei over Land; om en Qvæghandel med Greven af Oldenborg og andre öconomiske Sager. — *Nested*, den 4. Martij.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 182—184.

19. Martii. [6419.] De kongelige Commissarier KNUDT GYLDENSTIERN og NIELS KRAGH tilkjendegive Kongens Cantsler Christen Friisz til Kragerup, at de ikke have dristet sig til at ansætte Kronens Bönder i Wiborg og Aalborg Stifter til Arbeidspenge, da deres Landgilde allerede er saa höi, som de kunne taale; desuden frygte de, at Bönderne ved Aflösning af Arbeidet ville blive "alt formeget opstudtzigh" mod Lehnsmændene. — *Wiborgh*, denn 19. Martij.

Danske Magasin. 3. Række. 5. B. S. 10—12.

19. Martii. [6420.] HANS DYRE, KNUDT GYLDENSTIERN, NIELS KRAGH, OTTE SKEEL m. fl. tilkjendegive Kong Christian IV., at de ifölge det kongelige Commissorium ikke have været at ansætte Kronens Bönder i Vendelbo og Viborg Stift til Arbeidspenge, da de allerede ere höit besværede med Landgilde, m. m. — *Wiborgh*, denn 19. Martij.

Danske Magasin. 3. Række. 5. B. S. 12—16.

ante 25. Mart. [6421.] DELIBERATIONSPUNKTER angaaende Kreds-Armeens Dannelse og Organisation, og om Forbindelser med andre Magter, navnlig med Sverrig [uden Tvivl til Forhandling paa Kredsdagen i Lauenborg], med Kong CHRISTIAN IV.s vedtegnede Erklæringer. — Udateret. (Tydsk.)

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 185—188.

[6422.] Forbunds-Recess mellem Kong Christian IV. af Danmark, Erkebiskopperne af Bremen og Magdeburg, samt Hertugerne af Brunsvig, Meklenburg og Holsten til Forsvar for den den nedersachsiske Kreds overhængende Fare. — *Lawenburg*, den 25. Martij. (Tydsk.) 1625. 25. Martii.

M. C. Londorpius, Acta publ. (Udg. 1668.) 3. Th. S. 923—924. J. C. Lünig, Teutsch. Reichsarch. (Vol. VII.) P. Spec. (III.) I. Contin. 2. Forts. S. 290—291.

[6423.] Overeenskomst mellem Kong Christian IV., Markgreve Christian Wilhelm til Brandenborg, Administrator, Erkebisp Johan Frederik til Bremen, Hertug Frederik Ulrik til Brunsvig, Hertugerne Adolf Frederik og Hans Albrecht til Meklenborg og Hertug Frederik til Slesvig og Holsten angaaende Udskrivelse af en ny Kredsdag til Kongen af Danmarks Udvælgelse til Kredsoberst. — *Lawenburg*, den 26. Martij. (Tydsk.) 26. Martii.

Warhaffter Abdruck Kgl. May. zu Dennem. etc. Schreibens etc. 1627. fol. Biij—Biiij.

[6424.] Kong Christian IV. melder Cantsleren Hr. Christian Friisz om Slutningen af Kredsdagen i Lauenborg og om de der nærværende Fyrster; giver Befaling om Udrustning af nogle Skibe, som skulle bruges "paa Söen og Elben", og meddeler forskjellige politiske Tildragelse, ligesom ogsaa endeel vidunderlige Syn og Begivenheder. — *Oldeslou*, den 26. Martij. 26. Martii.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 188—191.

[6425.] Kong Christian IV. befaler Thomasz Null at lade et Par Karrebösser istandsætte, og anstille Pröve med dem; der skal sendes Salpeter og Svovl til Flensborg, hvor der fabrikeres godt Krudt. — *Segeberg*, den 28. Martij. (Tydsk.) 28. Martii.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 191.

[6426.] De kongelige Commissarier Jens Juel til Kjeldgaard, Statholder i Norge, Jens Bjelke til Östraad, Norges Cantsler, og Gunde Lange til Söffdegaard, deres Taxation og Ligning paa menige Adel og Odelsmænd i Norge af deres Contribution til et Antal Curasserer at underholde ved Kongens Feldtleir. — *Agershus*, den 28. Martii. 28. Martii.

Budstikken. 4. Aarg. 1823. Sp. 713—725.

[6427.] Kong Christian IV.s Forordning, hvorved Adelens Rostjeneste ordnes og aarlige Mönstringer fastsættes. — *Kiöbenhaffn Slot*, den 1. Aprilis. 1. Aprilis.

Særskilt trykt, 2 Blade. H. Paus, kgl. Forordn. for Norge. S. 645—647.

[6428.] Kong Christian IV. befaler, at der skal tilföies Christen Thomesens Instruction (ved hans Sendelse til Sverrig), at han skal erfare Kongen af Sverrigs Sindelag, hvis Söstæderne erklære sig imod "dette gemene Værk"; tillige skal der tilbydes Kongen af Sverrig at overtage den af Kongen hvervede Armee, dog cum restitutione expensarum. — *Roszenborrig*, den 20. Aprilis. 20. Aprilis.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 192. (Nogle Uddrag af den egentlige Instruction, dat. 19. Apr., ere meddeelte sst. S. 192—193.)

[6429.] Caroli I., Britanniæ regis, literæ commissoriæ datæ Dudleo Carleton, ad conveniendum cum legatis Daniæ et Sveciæ regum, electoris Brandenburgici et aliorum principum et confoederatorum, Hagam Batavorum deputandis, et ad tractatus cum iis fundandos. — *Apud Palatium nostrum Westmonasterii*, vicesimo tertio die Aprilis. 23. Aprilis.

L. van Aitzema, Saken van Staet en Oorlogh. I. D. S. 481. (*Hollandsk:* sst. S. 485.) Londorpius suppl. et contin. (Udg. 1666.) 2. Th. S. 706. J. du Mont, Corps dipl. T. V. P. II. p. 483—484.

1625. [6430.] Kong CHRISTIAN IV.s Befaling til Mogens Kaas og Borgemestre og Raad
26. Aprilis. i Kjöbenhavn at udsee en beleilig Plads udenfor Österport til en Kirkegaard, hvor da og siden beqvemmelig en Kirke kunde sættes. — *Kiöbenhavn*, den 26de April.

G. F. Lassen, Kbhvns Befæstnings Hist. S. 128—129.

28. Aprilis. [6431.] STYGE HÖG til Wong tilskjöder sin Datter Fru Sidsel Högh, salig Ebbe Munckes til Fjellebro, sin Hovedgaard Steensgaard i Svaninge Sogn, Salling Herred, med Tilliggende. — *Fjellebro*, den 28. April.

Udt. i Aktst. etc. udg. af Fyens lit. Selsk. I, Saml. S. 194.

28. Aprilis. [6432.] Kong CHRISTIAN IV.s Bevilling, at een af Indvaanerne ved Soröe maatte handle med allehaande grove og andre fornödne Varer til Soröe Akademies og Skoles Behov. *Kiöbenhaffn Slott*, den 28. Aprilis.

E. G. Tauber, Soröe Acad. under Chr. IV. og Fr. III. Aktst. S. XVII.

29. Aprilis. [6433.] Kong CHRISTIAN IV.s "Bestilling" for de Skippere, som ere i Kongens Tjeneste. — *Kiöbinghaffn Slot*, den 29. Aprilis.

Særskilt trykt, Kbhvn. 1625. 12 Blade.

29. Aprilis. [6434.] Kong CHRISTIAN IV. giver, skjöder og perpetuerer et Auditorium paa St. Knuds Klosters Grund i Odense og et Stykke öde Jord til Collegiet (Gymnasiet) i Odense. — *Kiöbenhavn Slott*, den 29. Aprilis.

Hofman, Fundationer. T. V. S. 14—15.

30. Aprilis. [6435.] Kong CHRISTIAN IV.s Rescript, hvorved Fordelingen af de til Underholdning for Præsterne ved St. Clements Kirke i Aarhuus lagte Præbender (Sacristiæ og St. Olufs Præbender) ordnes og bestemmes. — *Kiöbenhavn Slot*, d. 30. April.

F. Nannestad, Hilaria Aarhus. p. 112—115.

Aprili? [6436.] Kong CHRISTIAN IV.s Udkast til de Propositioner, han ved sin Sammenkomst med Churfyrsten af Brandenborg vilde gjöre denne, navnlig om Brandenborgs og Sverrigs Tilslutning til de Nedersachsiske Rigsstænders Forbund. — Udateret. (Tydsk.)

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 221—224. (Synes at angaae Sammenkomsten i Zechlin mellem 9. og 12. Apr.)

1. Maji. [6437.] General TILLYS Skrivelse til de nedersachsiske Kredsstænder, hvori han advarer dem mod at indlade sig i Venskabsforhold med Danmarks Konge og Nederlandene, idet han tillige forestiller dem disse Magters fjendtlige Sindelag mod det tydske Rige. — *Hirschfeld*, den 11. Maji.

Dennemarckische Acta etc. 1626. S. 3—7. M. C. Londorpius, Acta publ. (Udg. 1668.) 3. Th. S. 805—806.

1. Maji. [6438.] HENRICH BILLE til Tyrsbech, Befalingsmand over Staffanger Lehn, hans Fundats paa et af ham opbygget og doteret Hospital i Engom Bye, Hatting Herred. — *Staffanger Kongsgaard*, den 1. May.

Hofman, Fundationer. T. II. S. 266—267.

2. Maji. [6439.] Mageskiftebrev mellem Kong CHRISTIAN IV. og Hr. GERT RANTZOV angaaende endeel Gods i Koldinghus og Lundenes Lehne. — *Kiöbenhavn*, d. 2. Maji.

Udt. i Danske Magazin. 4. B. S. 115.

4. Maji. [6440.] Kong CHRISTIAN IV.s Forordning, hvorved han, eftersom han har besluttet at slaae Mönt overeensstemmende med de tilgrændsende Landes Mönt, fastsætter Værdien af den nu gangbare Mönt. — *Kiöbenhaffn Slot*, den 4. Maij.

Særskilt trykt, 2 Blade.

[6441.] Kong CHRISTIAN IV.s "Holm og Arsenal Artickle: om Guds Fryct, oc anden Söe- oc Archelie Folckes Forhold, Randzon oc Siugdom". — *Fridrichsborg Slot*, den 8. Maij. 1625. 8. Maji.

Særskilt trykt, Kbhvn. 1625. 16 Blade.

[6442.] Kong CHRISTIAN IV.s Skibs-Artikler. — *Fridrichsborg Slot*, den 8. Maij. 8. Maji.

Særskilt trykt, Kbhvn. 1625. 20 Blade.

[6443.] ALBRETT SAMUELLSÖN, Præst i Snesöre, hans Erklæring, angaaende hvad Palle Rosenkrantz og hans Frue Elisabeth Rosenspar havde ladet annamme til sig af det som dem var givet, samt om den Revers, han havde udstedt i denne Sag til Palle Rosenkrantz. — *Kiöbinghaffn*, den 8. Maji. 8. Maji.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 195—197.

[6444.] Kong CHRISTIAN IV.s Befaling angaaende mangehaande öconomiske Forhold paa Slottene Kjöbenhavn, Frederiksborg, Kronborg o. a. St. under hans Fraværelse. — Udateret. ante 9. Maji.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 215—218.

[6445.] Kong CHRISTIAN IV.s "Articulsz Brieff" eller Krigs-Lov for Officerer og Soldater ved den Nedersachsiske Kredses Armee. — *Schlosz zu Copenhagen*, am 10. Tag desz Monats Maij. (Tydsk.) 10. Maji.

Dennemarckische Acta etc. 1626. S. 99—139.

[6446.] Kong CHRISTIAN IV.s Skrivelse til Cantsleren Hr. Christian Friis, at han skal sende Rigsraadernes Ed med Christian Thommissön, naar denne kommer tilbage fra Sverrig; ligeledes skal han skikke til Haderslev de nye udmöntede Guldgylden og den ved Helsingör faldne Told; tillige skriver han om Sagen mellem Palle Rosenkrands og en Præstequinde, og sender en Erklæring fra dennes Mand (Præsten Albret Samuelsen; jvfr. Nr. 6443). — *Nyeköpen*, den 11. Maij. 11. Maji.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 194—195.

[6447.] Kong CHRISTIAN IV.s Fuldmagt, udstedt paa Kongens Sön, Prinds Ulrichs, Electus til Schwerin, Vegne, til Henrich Rantzau til Schmol og Dr. Theodor Bussius, til at möde og deeltage i Forhandlingerne paa Kredsdagen i Brunsvig. — *Segeberg*, den 13. Maij. (Tydsk.) 13. Maji.

M. C. Londorpius, Acta publ. (Udg. 1668.) 3. Th. S. 923.

[6448.] Kong CHRISTIAN IV.s Udkast til en Skrivelse til Keiseren, hvori denne notificeres, at Kongen har modtaget Valget som Kredsoberst; de foretagne Rustninger have deres Grund i Tillys fjendtlige Forhold. — Udateret. (Tydsk.) ante 14. Maji.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 198—199.

[6449.] Kong CHRISTIAN IV.s Skrivelse til den tydske Keiser (til Svar paa dennes Skrivelse af 13. April), hvori Kongen yttrer sin Glæde over Keiserens Önske om Fredens Gjenoprettelse i Tydskland, men afslaaer sin Intercession hos Kongen af Storbritannien med Hensyn til Benaadningen af Churfyrsten af Pfalz, da Keiseren ikke har besvaret de af Kongen i saa Henseende tidligere gjorte Forslag. — *Segeberg*, den 14. Maij. (Tydsk.) 14. Maji.

Dennemarckische Acta etc. 1626. S. 7—8. M. C. Londorpius, Acta publ. (Udg. 1668.) 3. Th. S. 807.

[6450.] Kong CHRISTIAN IV.s Skrivelse til den tydske Keiser, hvori Kongen melder at være bleven valgt til nedersachsisk Kredsoberst, og at have modtaget samme Valg, 14. Maji.

1625. samt at han, for at forebygge at Kredsen skulde aldeles udplyndres ved Indqvarteringer, har
14. Maji. formaaet Kredsstænderne til at bekoste Landeværn, hvilket han erklærer at være Aarsag til de foretagne Rustninger. — *Segeberg*, den 14. Maij. (Tydsk.)

Dennemarckische Acta etc. 1626. S. 9—10. M. C. Londorpius, Acta publ. (Udg. 1668.) 3. Th. S. 807.

17. Maji. [6451.] Kong CHRISTIAN IV. beder Cantsleren Hr. Christian Friisz at formaae Hertugerne Frederik og Ulrik til at bruge den Medicin, som af Dr. Arnisenius er foreskreven; Hertug Ulrik skal strax sendes til Kongen af Sverrig, saasnart et af Skibene var udrustet. — *Frede:*, den 17. Maij.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 198.

17. Maji. [6452.] Kjendelse af DEN KONGELIGE STATHOLDER OG RAAD i Hertugdömmerne i en Sag mellem Tewes von Leesen og Hinrich Sumens angaaende Halvbrödres Börns Arveret tilligemed Fuldbrödre. — *Itzehoe*, den 17. May.

Corp. constit. Regio-Holsat. I. B. S. 151—152.

21. Maji. [6453.] Hertug FREDERIKS Digeordning for Stapelholm. — *Schlosz Gottorff*, den 21sten May. (Tydsk.)

Corpus Statutor. Slesvicens. I. B. S. 658—665.

22. Maji. [6454.] Kong CHRISTIAN IV.s Udkast til en Skrivelse til Churfyrsten af Brandenborg, hvem han underretter om Christian Thommissöns Tilbagekomst fra Sverrig og om Kongen af Sverrigs Tilbud med Hensyn til sin Understöttelse af Krigsforetagenderne i Tydskland; han forlanger Churfyrstens Betænkning, hvorledes Kongen af Sverrigs Intention kan faae Fremgang. — Udateret. (Tydsk.)

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 199—201. (I Brevet omtales, at Chr. Th. er ankommen "gesteriges taagesz"; han ankom 21. Mai.)

initio Junii. [6455.] Kong CHRISTIAN IV.s Udkast til en Svarskrivelse til Churfyrsten af Brandenborg (paa et Brev af 29. Mai), om den ringe Hjelp, der kan ventes af Mansfeldt, om Nödvendigheden at holde Armeen samlet, samt om Hjelpen fra Sverrig, som synes temmelig længe at udeblive. — Udateret. (Tydsk.)

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 224.

2. Junii. [6456.] Kong CHRISTIAN IV.s Befaling til Krigscommissarerne Markuardt Pensz og Wulff von Bockuoldt strax at bryde op med de af dem mönstrede Tropper, den förste "nach dem tollenspicker", den anden til Blankenese. — *Sten:*, den 2. Junij. (Tydsk.)

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 201.

4. Junii. [6457.] Kong CHRISTIAN IV.s og Hertug FREDERIKS "Closter-Ordnung" eller almindelige Forordning for Jomfru Klostrene i Hertugdömmerne Slesvig og Holsten. — Den vierdten Tagh des Monats Juny. (Tydsk.)

Samml. Schlesw.-Holst. gemeinsch. Verordn. S. 380—392.

9. Junii. [6458.] Kong CHRISTIAN IV. og Hertug FREDERIK befale Prælater og Ridderskab samt alle Undersaatter i Hertugdömmerne Slesvig og Holsten at holde sig i Krigsberedskab i Anledning af den Krigstilstand, hvori næsten hele Tydsland nu i nogle Aar har været stædet. — *Schlosz Gottorf*, den 9. Jun. (Tydsk.)

Samml. Schlesw.-Holst. gemeinsch. Verordn. S. 392—394.

[6459.] Kong PHILIP IV. af Spaniens Creditiv for hans Gesandt, Johan Carl, 1625.
Friherre af Schönburg, afsendt til Kong Christian IV. af Danmark, for at söge at tilveiebringe 11. Junii.
en almindelig Fred i Tydskland. — *Madrill*, den 21. Monats Tag Junij. (Tydsk Overs.)
Dennemarckische Acta etc. 1626. S. 55—57. M. C. Londorpius, Acta publ. (Udg. 1668.) 3. Th. S. 823.

[6460.] Den udvalgte Prinds CHRISTIAN V.s Ordre til Rentemestrene Christopher 15. Junii.
Urne og Axel Arnfeldt, at udlevere 6 Jern-Stykker af det kongelige Töihuus til Jens Clausen Borger i Malmö til Armering af et Skib, som bemeldte Clausen agtede at sende til Spanien, mod nöiagtig Caution. — *Friderichsborgs Slot*, den 15. Junii.
L. Holberg, Danm. Hist. T. II. S. 683.

[6461.] Kong CHRISTIAN IV.s Udkast til en Bestalling for Oberst Fux som General c. 17. Junii.
over Infanteriet og Artilleriet. — Udateret. (Tydsk.)
Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 219—220. (Ifölge en Notits i Kongens Skrivkalender skete Udnævnelsen 17. Juni 1625).

[6462.] General TILLYS Skrivelse til Kongen af Danmark, af hvem han forlanger 20. Junii.
bestemt Erklæring om de i den nedersachsiske Kreds foretagne Rustninger. — *Bilevelt*, am 31. (læs: 30.) Junij. (Tydsk.)
M. C. Londorpius, Acta publ. (Udg. 1668.) 3. Th. S. 812—813.

[6463.] Kong CHRISTIAN IV.s Brev til Biskop, Mag. Christen Hansen i Aalborg, 23. Junii.
at han, eftersom han tilforn havde forfærdiget en Tavle over Vendelbo Stift, nu ogsaa skulde forfærdige en Landtavle over ganske Jylland, hvorudi alle Herreder, Sogne, Sysler og Kjöbstæder skulde indföres, og at han tillige skulde lade tegne og indsende visse Udskrifter af alle Runeskrifter, som kunde findes over ganske Jylland. — *Antvorskov*, den 23de Juni.
Nord. Tidssk. for Oldk. I. B. S. 290.

[6464.] Beretning fra de kongelige Commissarier, LAXMANND GYLDENSTIERN til 25. Junii.
Biersgaard og GABRIEL KRUSZE til Hiulebiere, om deres Reise til Krongodserne i Skaane med Hensyn til Böndernes Ansættelse til Arbeidspenge for Arbeide. — *Lantzcrone*, den 25. Juni.
Danske Magasin. 3. Række. 4. B. S. 257—262.

[6465.] Mr. JOSEPH MEAD's Skrivelse til Sir Martin Stuteville, hvori han bl. a. 25. Junii.
beretter om Kong Carl I.s Sorg ved fra Danmark at modtage et Brev, som begyndte med de Ord: "Christianus V. Rex Daniæ et Norvegiæ". — *London*, June 25. (Engelsk.)
H. Ellis, Original letters illustrative of English hist. (1. Series.) Vol. 3. (2. Edition.) p. 200—204.

[6466.] Kong CHRISTIAN IV. underretter Cantsleren Hr. Christian Friis om at have 27. Junii.
modtaget et Brev fra Tilly, og hvad herpaa blev svaret; han skriver om forskjellige politiske Forhold i Tydskland, samt om Kongen af Sverrigs Planer. — (*Wintheim*, 27. Jun.)
Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 201—202.

[6467.] Kong CHRISTIAN IV.s Svar paa General Tillys Forespörgsel med Hensyn 3. Julii.
til de Krigstilberedelser, der fandt Sted i den nedersachsiske Kreds, hvilke Kongen beretter alene at sigte til Selvforsvar i paakommende Tilfælde. — *Verden*, den 3. Julij. (Tydsk.)
Dennemarckische Acta etc. 1626. S. 59—61 (uden Datum). M. C. Londorpius, Acta publ. (Udg. 1668.) 3. Th. S. 813.

[6468.] Kong CHRISTIAN IV. melder Cantsleren Hr. Christian Friisz, at Christoffer 5. Julii.
Wlfeld har aflagt sin Ed som Rigsraad efter en af Kongen opsat Formular, da den tilsendte

1625. Formular var forkommet; om Kongen af Sverrigs Rustninger; han venter Penge fra Frankrig:
5. Julii. der findes Officerer i Tillys Armee, som faae Besoldning af Kongen; Tilly har uden Tvivl ogsaa nogle, der give ham Underretning fra Kongens Hær. — *Kuarterid tiil Wynthem*, den 5. July.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 203.

6. Julii. [6469.] PALLE ROSENKRANDS's Erklæring, i Anledning af Præsten Albret Samuelsens Bekjendelse af 8. Mai, hvorved han beskylder dennes Hustru for Tyverie, Lögn, lösagtigt Levnet m. m., og tilstaaer ikkun at være frafalden Tiltale til hende paa sin Hustrues Forbön, efterat lidet af det meget, hun havde stjaalet, var tilbageleveret. — D. 6. July.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 197.

ante 7. Julii. [6470.] Kong CHRISTIAN IV. tilskriver Cantsleren Hr. Christian Friisz om Flaaden paa Elben, om den forventede engelske Gesandts Ankomst med Penge, om Kongens Stilling ved Minden og Tillys i Stiftet Paderborn, og om dennes Forstærkning ved Hertugen af Friedland, om de fra Kongen af Sverrig ankomne "söde" Breve. — *Worrisz kuartehr Uintem*, den . . . .

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 204—205. (Datum er skrevet med Chiffre, som ikke ere oplöste, men Brevet er paategnet af Cantsleren at være modtaget den 7. Juli 1625.)

9. Julii. [6471.] Kong CHRISTIAN IV.s Overslag over Bekostningen ved Udrustningen af 1000 Ryttere og 6000 Mand Fodfolk. — *Feldtlegerid paa ted husz tom Bergen*, den 9. Julij.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 205—206.

14. Julii. [6472.] Brev, udstedt af ANDERS BILDE til Rosendahl og TAGE TOTT OTTESEN til Eriksholm, om at de have forpagtet Kongens Deel smaae Told i Falkenberg efter den nye Toldrulles Indhold til Mats Rasmuson Ridefoged i Himle og Fahraas Herred mod en aarlig Afgift af 20 Rdlr. — *Rosendal*, den 14. Juli.

J. Richardson, Hallandia. S. 82.

18. Julii. [6473.] General TILLYS Skrivelse "an die auszschreibende Fürsten desz Nider-Sächsischen Creyses", hvori han anmoder dem om at modsætte sig Kongen af Danmarks Troppehvervinger, og at lade ham aftakke de allerede hvervede Corps, da Generalen i modsat Fald truer dem med Angreb. — *Holtzmünden*, den 18/28. Julij. (Tydsk.)

Dennemarckische Acta etc. 1626. S. 24—31. M. C. Londorpius, Acta publ. (Udg. 1668.) 3. Th. S. 813-815.

ante 20. Julii. [6474.] Kong CHRISTIAN IV. sender sin Secretær Friderich Günther Udkast til en Beretning til den hollandske Gesandt Vosberg om den engelske Gesandt Robert Anstruthers Hværv; han har medbragt Penge og tilbyder at lönne 1000 Mand; England og Frankrig ville understötte Mansfeldt, m. m. — Udateret. (Tydsk.)

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 220—221. (Brevet er skrevet efter R. Anstruthers Ankomst 30. Juni og för Kongens Uheld ved Hameln 20. Juli.)

20. Julii. [6475.] General TILLYS Skrivelse til Kongen af Danmark, hvori han opfordrer denne til at ophöre med sine Rustninger, som kun ville modarbeide al varig Fred i Landet. — *Hauptquartier zu Holtzmünden*, den 20/30. Julij. (Tydsk.)

Dennemarckische Acta etc. 1626. S. 31—33. M. C. Londorpius, Acta publ. (Udg. 1668.) 3. Th. S. 815—816.

[6476.] General TILLYS Skrivelse til Hertug Frederik Ulrik af Brunsvig, med Begjering, at han skal anvende sine Officia hos Kongen af Danmark, at denne ophörer med sine Rustninger. — *Holtzmünden*, den 30/20. Julij. (Tydsk.) 1625. 20. Julii.

Dennemarckische Acta etc. 1626. S. 40—41. M. C. Londorpius, Acta publica. (Udg. 1668.) 3. Th. S. 818—819.

[6477.] General TILLYS Skrivelse til Churfyrsten af Sachsen, hvori han anmoder denne om ved sin Autoritet at hjelpe ham i at forebygge den ved Kongen af Danmarks Rustninger i de nedersachsiske Kredslande truende Fare, og derved bidrage til Gjenoprettelsen af en almindelig Fred. — *Holtzmünden*, den 20/30. Julij. (Tydsk.) 20. Julii.

Dennemarckische Acta etc. 1626. S. 42—44. M. C. Londorpius, Acta publ. (Udg. 1668.) 3. Th. S. 819.

[6478.] Brev, udstedt fra det KONGELIGE DANSKE CANCELLIE til General Tilly, at der den fölgende Dag skulle blive sendte Commissarier for at handle om Fred med ham. — *Hauptquartier Hammeln*, den 21. Julij. (Tydsk.) 21. Julii.

M. C. Londorpius, Acta publ. (Udg. 1668.) 3. Th. S. 816.

[6479.] De danske Krigs-Commissærer SIGFRIED POGWISCH og MARQUARD PENTZ anmelde for General Tilly Kongen af Danmarks ulykkelige Fald Dagen iforveien, og forsikkre derhos, at dennes Plan kun har været at sikkre den nedersachsiske Kreds for Indqvarteringer og andre Vilkaarligheder, men ingenlunde at forlænge Krigen; de anmode Generalen om at holde inde med Fjendtlighederne, da de vente, at de Fyrster, som under Kongens Sygdom skulle före Directoriet, ville fortsætte Forhandlingerne med ham. — *Hammeln*, den 21. Julij. (Tydsk.) 21. Julii.

Dennemarckische Acta etc. 1626. S. 34—36. M. C. Londorpius, Acta publ. (Udg. 1668.) 3. Th. S. 816—817.

[6480.] General TILLYS Svar til de danske Commissærer, hvori han afslaaer den af dem forlangte Vaabenhvile. — *Holtzmünden*, den 22. Julij A. Cal. oder 2. Augusti N. Cal. (Tydsk.) 22. Julii.

Dennemarckische Acta etc. 1626. S. 36—39. M. C. Londorpius, Acta publ. (Udg. 1668.) 3. Th. S. 817—818. (22. Jul. gl. St. svarer til 1. Aug. n. St.)

[6481.] Statholder MARQUARD VON HODENBERGS Beretning til Hertug Georg af Brunsvig, fornemmelig angaaende Kongen af Danmarks Stilling; han ligger endnu i Hameln, og anseer sig endnu ikke for stærk nok til at angribe Tilly. — *Rotenkirchen*, den 22sten July. (Tydsk.) 22. Julii.

F. v. d. Decken, Herz. Georg v. Braunschw. 1. Th. S. 331—332.

[6482.] Den udvalgte Prinds CHRISTIAN V.s Befaling til Holger Rosenkrands, at han skulde begive sig til Soröe og "forhöre" Hofmesteren Jost Högs Regnskab for Soröe. — *Andtwortskow*, d. 23. July. 23. Julii.

E. G. Tauber, Soröe Acad. under Chr. IV. og Fr. III. Aktst. S. XVII.

[6483.] KIRSTEN MUNCK til Wallöe's Fundats paa 1000 gode enckende Rdlr., hvis Rente skulde uddeles til 3 Personer, som studerede ved det nye Collegium Christianum i Odense. — *Hammelen*, St. Christinæ Dag. 24. Julii.

Hofman, Fundationer. T. V. S. 12—14.

1625. 24. Julii. [6484.] DET DANSKE GENERALITETS Skrivelse til General Tilly, hvori det indrömmer — endskjöndt erklærende at Kongens Hensigt ikke har været offensiv, men kun den nedersachsiske Kredses Beskyttelse — at Hæren maa rykke tilbage, for at Underhandlingerne om Fred desto lettere kunne begynde. — *Hammeln*, am 24. Julii. (Tydsk.)

Dennemarckische Acta etc. 1626. S. 44—45. M. C. Londorpius, Acta publ. (Udg. 1668.) 3. Th. S. 819—820.

24. Julii. [6485.] Keiser FERDINAND II.s Skrivelse til Kongen af Danmark (Svar paa dennes Skrivelse af 14. Julii [Maji?]), hvori Keiseren yttrer Forundring over, at Kongen, som uafhængig Regent, har modtaget det paa ham faldne Valg som Kredsoberst, samt over hans Rustninger, og beretter, at Generalerne Tilly og Hertugen af Friedland ere beordrede til at iagttage og dæmpe de i den nedersachsiske Kreds foregaaende Bevægelser. — *Newstadt*, den 3. Augusti. (Tydsk.)

Dennemarckische Acta etc. 1626. S. 47 - 50. M. C. Londorpius, Acta publ. (Udg. 1668.) 3. Th. S. 820—821.

25. Julii. [6486.] General TILLYS Skrivelse til det danske Generalitet, hvori han inhærerer den Paastand, at de i de nedersachsiske Kredslande samlede Tropper skulle aftakkes og adspredes, og erklærer i andet Fald ikke at kunne indlade sig paa de foreslagne Underhandlinger. — *Holtzmünden*, den 25. Julij A. Calend. oder 5. Augusti N. Cal. (Tydsk.)

Dennemarckische Acta etc. 1626. S. 45—47. M. C. Londorpius, Acta publ. (Udg. 1668.) 3. Th. S. 820. (25. Juli gl. St. svarer til 4. Aug. n. St.)

26. Julii. [6487.] OFNER, Drost i Petershagen, beretter til Hertug Christian den Ældre til Celle om Kong Christian IV.s Opbrud med Armeen fra Hameln og Ankomst hertil; hans svage Helbredstilstand; hans Klager over den Ligegyldighed, som udvises af endeel Fyrster og Stænder i den nedersachsiske Kreds; Forhandlinger med General Tilly m. m. — *Petershagen*, den 26sten July. (Tydsk.)

F. v. d. Decken, Herz. Georg v. Braunschw. 1. Th. S. 332—334.

1. Augusti. [6488.] Superintendenten i Bergens Stift, NIELS PAASCHE, tilholder Menigheden i Liustedahl ikke at vise Forsömmelse mod Præsten Hr. Michel Nielsen, og ikke vægre ham de Ydelser, hvortil han efter sit Kaldsbrev er berettiget. — *Sogndahls Præstegaard*, den 1. Augusti.

C. Frimann, Stiftelser i Bergens St. 2. D. S. 208—209.

9. Augusti. [6489.] General TILLYS Instruction for hans Gesandter, Jobst Maximilian, Greve af Groenzfeldt og Brunckhorst, og Johan Christoff Rupp af Bachhausen og Marlebech, der af den Nedersachsiske Kredses i Brunsvig forsamlede Fyrster og Stænder skulde forlange Aftakkelsen af de af Kongen af Danmark samlede Krigsfolk. — *Hameln*, den 19. Augusti.

Dennemarckische Acta etc. 1626. S. 67—72. M. C. Londorpius, Acta publ. (Udg. 1668.) 3. Th. S. 824—825.

23. Augusti. [6490.] Kong CHRISTIAN IV.s Befaling angaaende Creditiver og Breve til Pfalzgreven, Staterne, Oranien, o. fl., som skulle medgives Gesandten Streif. — 23. Aug. (Tydsk.)

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 207. (Datum er tilföiet af Kongens Secretær Fr. Günther.)

23. Augusti. [6491.] Kong CHRISTIAN IV.s Skrivelse til den tydske Keiser, hvori han, med Hensyn til det af ham modtagne Valg til Kredsoberst, bemærker, at saavel Kong Christian III. som Brandenburgs Churfyrste, uagtet dennes Lehnsforhold til Polen, havde för ham været

Kredsøberster i Tydskland; med Hensyn til Keiserens Trudsel med bevæbnet Magt, svarer Kongen, at han, hvis Tilly ikke strax forlader den nedersachsiske Kreds, har isinde at gribe til alvorlige Midler. — *Verden*, den 23. Augusti. (Tydsk.) 1625. 28. Augusti.

Dennemarckische Acta etc. 1626. S. 51—55. M. C. Londorpius, Acta publ. (Udg. 1668.) 3. Th. S. 821—823.

[6492.] De i Brunsvig forsamlede NEDERSACHSISKE KREDS-STÆNDERS Svar til Grev Tillys Gesandter, hvorved paastaaes, at den i Kredsen under Kongen af Danmark som Kreds-Oberst foretagne Rustning er fuldkommen i Overeensstemmelse med det Romerske Riges Constitutioner m. m. — *Braunschweig*, den 24. Augusti. (Tydsk.) 24. Augusti.

Dennemarckische Acta etc. 1626. S. 73—79. M. C. Londorpius, Acta publ. (Udg. 1668.) 3. Th. S. 826—828.

[6493.] Kong CHRISTIAN IV.s Afsked til den spanske Gesandt Johan Carl, Friherre til Schönburg, hvori Kongen forsvarer sin Fremgangsmaade mod Keiseren, idet han erklærer bestandig at have havt det Maal, at Freden maatte kunne bringes istand paa den for alle Vedkommende bedst tjenlige Maade. — *Vehrden*, am 24. Augusti. (Tydsk.) 24. Augusti.

Dennemarckische Acta etc. 1626. S. 57—59. M. C. Londorpius, Acta publ. (Udg. 1668.) 3. Th. S. 823—824.

[6494.] Kong CHRISTIAN IV.s Bevilling, at M. Anders Arrebo (forhen Bisp i Trondhjem), som for nogen Tid siden ab officio er removeret, igjen til et Bondekald maa admitteres og kaldes. — *Ferde*, den 25. August 1626. 25. Augusti.

Rahbek og Nyerup, den danske Digtekunsts Hist. 2. D. S. 220. J. R. Hüberts, Beskrivelse over Ærö. S. 74. (Dette Brev maa henföres til 1625; jvfr. Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 209, og H. F. Rördam, A. C. Arrebos Levnet og Skrifter. 1. D. S. 183.)

[6495.] Grev TILLYS Gesandters Svar til de Nedersachsiske Kredsstænder, hvori de imödegaae disses Betragtning af den under Kongen af Danmark foretagne Rustning, og gjentage deres Opfordring at lade Kongen ufortövet aftakke de samlede Tropper. — *Braunschweig*, den 25. Augusti (styl. nov. 4. Septemb.) (Tydsk.) 25. Augusti.

Dennemarckische Acta etc. 1626. S. 80—85. M. C. Londorpius, Acta publ. (Udg. 1668.) 3. Th. S. 828—829.

[6496.] De NEDERSACHSISKE KREDSSTÆNDERS "Haupt-Resolution" til General Tillys Afsendinge, hvori Stænderne, blandt andet, temmelig udförligt söge at godtgjöre, at de ikke have overtraadt Rigets Constitutioner ved at vælge Kongen af Danmark til Kredsoberst, samt love at aftakke de samlede Tropper, naar Tilly selv forlader Kredsen og restituerer de af ham occuperede Passe og Stæder m. m. — *Braunschweig*, den 30. Augusti. (Tydsk.) 30. Augusti.

Dennemarckische Acta etc. 1626. S. 85—98. M. C. Londorpius, Acta publ. (Udg. 1668.) 3. Th. S. 829—833.

[6497.] Oberstlieutenant DE GLEEN beretter om et Overfald i Elze af et dansk Streifepartie og en Hob Bönder, hvorved han og hans Compagnie bleve gjorte til Fanger, samt om en stor Deel af Fangernes Mord under deres Bortförsel til det danske Qvarteer. (Tydsk.) Augusto?

F. v. d. Decken, Herz. Georg. v. Braunschw. 1. Th. S. 334—337.

[6498.] Pfalzgrev FREDERIKS Skrivelse til Greven af Thurn i Venedig, hvori han blandt andet omtaler Kongen af Danmarks Rustninger; han venter at Kongen vil blive under- 4. Septbr.

1625. støttet af England, og omtaler som önskeligt, at Venedig vilde forstrække ham med Penge.
4. Septbr. — *Hage*, 4/14. Septemb. (Tydsk.)

Dennemarckische Acta etc. 1626. S. 66—67. M. C. Londorpius, Acta publ. (Udg. 1668.) 3. Th. S. 834—835.

5. Septbr. [6499.] Literæ M. ANDREÆ CHRISTIANI ARÖENSIS ad rectorem et professores universitatis Hafniensis datæ, per quas pastoratum ad ecclesiam S. Virginis Hafniensem, morte M. Jacobi Hassebardi vacantem, ambit. — *Anconæ Schanorum*, 5. Septembris.

H. F. Rördam, A. C. Arrebos Levn. og Skr. 2. D. S. 299—302.

7. Septbr. [6500.] Hertug FREDERIKS Constitution for Föhr angaaende forskjellige Arvetilfælde. — *Schlosse Tundern*, den 7ten September. (Tydsk.)

Corpus Statutorum Slesvicens. I. B. S. 553.

19. Septbr. [6501.] Churfyrst JOHAN GEORG af Sachsens Skrivelse til "der Niedersächsischen Craysses beyde auszschreibende Fürsten", hvorved han for Tiden afslaaer at paatage sig den ham tilbudte Interposition, da han hverken veed, hvem han skal mægle imellem, om mellem Tilly og den nedersachsiske Kreds, eller mellem Kongen af Danmark og Tilly, eller mellem Keiseren og Kredsen, ikke heller veed, hvorpaa Mæglingen skal gaae ud. — *Augustusburg*, am 19. Septemb. (Tydsk.)

Særskilt trykt 1626. 4to.

21. Septbr. [6502.] Churfyrst MAXIMILIAN af Bayern tilkjendegiver Keiser Ferdinand II., at han efter Anmodning af Hertug Christian til Brunsvig, udvalgt Biskop i Minden, der har besværet sig over de Trængsler, han har maattet lide af Kongen af Danmark, har befalet Greven af Tylly saa vidt muligt at befrie ham fra Indqvartering og andre Besværligheder, og beder Keiseren, at han vil give Hertugen af Friedland lignende Befaling. — *München*, den 1sten Oct. (Tydsk.)

F. v. d. Decken, Herz. Georg v. Braunschw. I. Th. S. 337—338.

27. Septbr. [6503.] "Landeshauptmann" VON HAGEN i Grevskabet Hohnstein beretter til Hertug Frederik Ulrik af Wolfenbüttel om den Wallensteinske Armee, blandt andet om de nyhvervede Folks Tilböielighed til at gaae over til Kongen af Danmark, naar denne kunde afsee en god Summa. — 27sten Sept. (Tydsk.)

F. v. d. Decken, Herz. Georg v. Braunschw. I. Th. S. 338—339.

29. Septbr. [6504.] Kaldsbrev, udstedt af BORGEMESTER OG RAADMÆND I MALMÖE, for M. Anders Christensen Arrebou, kaldet til Sognepræst i Malmöe i afdöde M. Hans Raffns Sted. — *Mallmöe*, den 29. Septemb.

H. F. Rördam, A. C. Arrebos Levn. og Skr. I. D. S. 282—284.

1. Octobr. [6505.] Kong CHRISTIAN IV.s og Hertug FREDERIKS Patent angaaende retslig Fremgangsmaade in contumaciam i Sager, som skulle forhandles ved den Holstenske og Slesvigske Landret i Kiel den 14. Novbr. næstk., og hvori den ene af Parterne ikke giver Möde i rette Tid. — *Schlosz Gottorf*, den 1sten Octobr.

Samml. Schlesw.-Holst. gemeinsch. Verordn. S. 394—397.

6. Octobr. [6506.] Overeenskomst, afsluttet mellem Kong Christian IV.s Gesandt, Cantsler JACOB ULFELD til Urup og GENERALSTATERNES FULDMÆGTIGE, hvorved Staterne love at sende Kongen til Hjelp et Rytterregiment og underholde det i 3 Maaneder. — Op den sesten Octobris. (Hollandsk.)

L. van Aitzema, Saken van Staet en Oorlogh. I. D. S. 468.

[6507.] Den udvalgte Prinds Christian V. bevilger velbyrdige Jens Madsen, Fru Anne Lykkes Foged paa Harreslefgaard, med Hustru Frihed for al borgerlig Skat og Tynge for Livstid, i hvor de end nedsætte sig. — *Harreslefgaard*, d. 12te Oct. 1625. 12. Octobr.

Udt. i Vedel Simonsen, Bidr. til Rugaards Hist. 2. D. 1. H. S. 107.

[6508.] General Tillys Skrivelse til de nedersachsiske Kredsstænder, hvori han, idet han sender dem et opsnappet Brev fra Pfalzgrev Frederik til Greven af Thurn i Venedig hvori Kongen af Danmarks Fremskridt og Planer omtales (jfr. Nr. 6498), paa ny opfordrer dem til at underkaste sig Keiseren og formaae Kongen af Danmark til at aftakke sine Tropper, da Generalen nu erklærer at være overbeviist om deres og Kongens fjendtlige Hensigter. — *Mahlehrten*, den 22/2. (læs: 12.) Octobr. (Tydsk.) 12. Octobr.

Dennemarckische Acta etc. 1626. S. 61—65. M. C. Londorpius, Acta publ. (Udg. 1668.) 3. Th. S. 833—834.

[6509.] Kong Carl I.s Instrux for Hertugen af Buckingham og Earlen af Holland paa deres Ambassade-Reise til Danmark for at underhandle om Krig imod det österrigske Huus. — *Salisbury*, the seventeenth Day of October. (Eng. og Fransk.) 17. Octobr.

T. Rymer, Foedera, ed. G. Holmes. T. VIII. P. I. p. 151—152.

[6510.] Kong Carl I.s Instrux for Hertugen af Buckingham og Earlen af Holland paa deres Ambassade-Reise til Sverrig, deels for at mægle varig Fred med Danmark, deels for at vinde begge Riger for Krig mod det österrigske Huus. — *Salisbury*, the seventeenth of October. (Eng. og Fransk.) 17. Octobr.

T. Rymer, Foedera, ed. G. Holmes. T. VIII. P. I. p. 152—153.

[6511.] Christiani IV., Daniæ regis, literæ commissoriæ datæ Jacobo Ulfeldio in Urup, et Christiano Thomæ in Tommerup ad deliberandum "de mediis, per quæ afflicta ac pæne oppressa Germania in pristinum statum ac tranquillitatem reduci possit", cum "præcipuorum aliquot Europæ regum, principum et status legatis", Hagas Batavorum mittendis. — *Nieuburgi*, 31. Octobris. 31. Octobr.

L. van Aitzema, Saken van Staet en Oorlogh. 1. D. S. 482. (*Hollandsk*: sst. S. 485.) Londorpius, suppl. et contin. 2. Th. S. 706—707. J. du Mont, Corps. dipl. T. V. P. II. p. 484. T. de Hofman, Efterr. om danske Adelsmænd. 3. D. S. 52.

[6512.] De Nedersachsiske Kredsstænders Memoriale til de Chur-Sachsiske Gesandter, angaaende de Punkter, hvorpaa Fredsunderhandlinger kunne rettes, og de Betingelser, under hvilke Stænderne ville opfordre Kongen af Danmark til at aftakke sin Armee. — *Braunschweig*, den 2. Novembris. 2. Novbr.

Der Dennemarckischen Acten etc. 2. Th. 1626. S. 14—16. M. C. Londorpius, Acta publ. (Udg. 1668.) 3. Th. S. 835.

[6513.] Kong Christian IV. tilkjendegiver Cantsleren Hr. Christian Friisz sin Misfornöielse med, at Borgerskabet i Malmöe har kaldet "den gamle Biskop i Throndhjem", M. Anders (Arreboe), til deres Sognepræst, da Kongens Benaadning af 25. Aug. kun lyder paa et Bondekald; han befaler, at en anden strax beskikkes til Malmöe; iövrigt tillader han nu, at M. Anders maa kaldes "til en af de gemene Kjöbstæder". — *Niienburch*, den 5. Novembris. 5. Novbr.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 208—209.

[6514.] Den udvalgte Prinds Christian V.s Befaling til Jost Högh, at han skulde see sig om efter en duelig Mand, som han kunde ansætte til Forstander for Soer adelige Skole istedenfor M. Niels Skiellerup, som derfra blev dimitteret. — *Andvorskouff*, den 7. Novembris. 7. Novbr.

E. G. Tauber, Soröe Acad. under Chr. IV. og Fr. III. Aktst. S. XVII.

1625. 7. Novbr. [6515.] Den udvalgte Prinds CHRISTIAN V.s Brev til Holger Rosenkrantz, Befalingsmand paa Island, hvorved den Almuen paa Island paabudne Skat til Soldaternes Underholdning eftergives. — *Antverschou*, den 7. Novembris.

M. Ketilson, Forordn. til Isl. 2. D. S. 346—347.

8. Novbr. [6516.] Den udvalgte Prinds CHRISTIAN V.s Brev til Lehnsmanden paa Island, Holger Rosenkrantz, at beskikke Arngrim Jonsen til den gamle Biskop i Holum, Gudbrand Torlachsens Coadjutor med 100 eller 140 Rdlr. aarlig Lön. — *Andtvòrdschouff*, den 8. November.

Finni Johannæi Hist. Eccl. Isl. T. III. p. 66. M. Ketilson, Forordn. til Isl. 2. D. S. 317—348. C. Giessing, Jubellærere. 2. D. 2. B. S. 38.

16. Novbr. [6517.] Kong CHRISTIAN IV. tilskriver Cantsleren Hr. Christian Friisz om Afholdelse af Bededage og om Udsættelse af Herredagen, hvis den ikke paa Grund af Sagernes Mængde og Vigtighed gjöres aldeles fornöden; han melder om et Sendebud fra Bethlehem Gobor og dennes Planer. — *Nyenburch*, den 16. Novembris.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 210—211.

27. Novbr. [6518.] Brygger JACOB JÖRGENSENS Gavebrev til fattige Huusarme i Kjöbenhavn paa 7 Boder og Vaaninger i Kattesund, hvoraf de 3, som vende til Michel Bryggers Gade, skulle tjene til Fattigboliger og kaldes Sjele-Boder. — *Kjöbenhavn*, den Siuf og Tyvende November.

Hofman, Fundationer. T. X. S. 283—284.

28. Novbr. [6519.] GENERALSTATERNES Fuldmagt for Floris Greve af Culenburgh, Nicolas de Bouchorst, Anthoine Duyck, Simen de Beaumont, Gijsbert de Hertefelt, Christiaen Oosterzee, Thomas Varver og Goossen Schaffer til at underhandle med de allerede til Haag ankomne Gesandter fra Kongerne i England og Danmark om en offensiv og defensiv Alliance. — *À la Haye*, le vingt huictiesme de November. (Fransk.)

L. van Aitzema, Saken van Staet en Oorlogh. 1. D. S. 482. (*Hollandsk:* see S. 486.) J. du Mont, Corps dipl. T. V. P. II. p. 484—485. *Hollandsk:* Londorpius suppl. et contin. (Udg. 1666.) 2. Th. S. 707—708 (med Dat. 28. Decbr.).

initio Decb.? [6520.] Kong CHRISTIAN IV. sender sin Secretær Friederich Günther Udkast til en Skrivelse "an Engelandt"; Kongen har erfaret Forlöbet af Underhandlingerne i Haag, og er misfornöiet med, at der af England nu tilbydes en ringere Pengehjelp, end tidligere bestemt; han forlanger bestemt Svar, naar og paa hvilket Sted i Tydskland Pengene ville blive udbetalte. — Udateret. (Tydsk.)

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 226—227. (Jvfr. Nr. 6522.)

3. Decbr. [6521.] LAURITZ PEDERSSEN, Skriver paa Helsingborg Slot, qvitterer Borgemester og Raad i Aarhus for 192 Daler Mönt, som er det andet Fjerdingaars "Lænningh" af Aarhus Bye til Underholdning for Officerer og Soldater, som her i Landet ere indqvarterede. — *Helssingborgh Slott*, den 3. December.

J. R. Hüberts, Aktst. vedk. Aarhus. II. S. 49—50.

9. Decbr. [6522.] ALLIANCE-TRACTAT mellem Kong Carl I. af Engelland, Kong Christian IV. af Danmark og de forenede Nederlande, afsluttet mellem de engelske Fuldmægtige Georg Hertug af Buckingham, Henrik Greve af Holland og Dudley Carleton, de danske, Jacob Ulfeld til Urup og Christian Thomassen til Tommerup, og de hollandske, Floris Greve af Culenborgh,

Nicolas de Bouchorst, Anthony Duyck m. fl. — *A la Haye en Hollande*, ce neufiesme de Decembre. (Fransk.) 1625. 9. Decbr.

L. van Aitzema, Saken van Staet en Oorlogh. 1. D. S. 480—481. (*Hollandsk:* sst. S. 483—484.) J. du Mont, Corps dipl. T. V. P. II. p. 482—485. *Latin:* M. C. Londorpius, Acta publ. (Udg. 1668.) 3. Th. S. 802—803. *Hollandsk:* Londorpius suppl. et contin. (Udg. 1666.) 2. Th. S. 703—705.

[6523.] Memoire af DE ENGELSKE, DANSKE OG HOLLANDSKE GESANDTER, angaaende nogle nöiere Bestemmelser og Tillæg til den i Haag 9. Decb. 1625 afsluttede Tractat, hvorover deres Souveræners Erklæring skulde meddeles inden 20. Marts næstkommende. — *À la Haye*, (9. Decbr.). (Fransk.) c. 9. Decbr.

L. van Aitzema, Saken van Staet en Oorlogh. 1. D. S. 482—483. *Hollandsk:* sst. S. 486—487.) J. du Mont, Corps dipl. T. V. P. II. p. 485.

[6524.] Kong CHRISTIAN IV.s Skrivelse til de nedersachsiske Kredsstænder, hvori Kongen erklærer sig for, at der indgaaes en Maaneds Vaabenstilstand med Tilly, dog saaledes at Kredsen ikke betynges med Indqvarteringer; hvad Mansfeld angaaer, da anseer Kongen hans Sag vel for at være sig og Kredsen uvedkommende, da Mansfeld maatte betragtes som staaende i Frankrigs og Englands Tjeneste, men anseer det dog for ubilligt at udelukke ham fra Stilstanden. — *Rotenburg*, den 10. Decembr. (Tydsk.) 10. Decbr.

Der Dennemarckischen Acten etc. 2. Th. 1626. S. 121—123. M. C. Londorpius, Acta publ. (Udg. 1668.) 3. Th. S. 841—842.

[6525.] Den udvalgte Prinds CHRISTIAN V.s Bevilling, at Professorerne ved det adelige Academie paa Soröe maae nyde samme Privilegier som Professorerne i Kiöbenhaffn, "i Synderlighed at de huiss Viin de udj deriss egen Husse forbruge Ziszefrj indkiöbe maa". — *Anderschouff Slott*, den 16. Decembr. 16. Decbr.

E. G. Tauber, Soröe Acad. under Chr. IV. og Fredr. III. Aktst. S. XVIII.

[6526.] Den udvalgte Prinds CHRISTIAN V.s Begjering til Cantsler Friis og Thage Thott, om at begive sig til Soröe for at "forhöre" Soröe Regnskaber. — *Andvorsk.*, den 16. Decbr. 16. Decbr.

E. G. Tauber, Soröe Acad. under Chr. IV. og Fr. III. Aktst. S. XVIII.

[6527.] Den udvalgte Prinds CHRISTIAN V.s Forordning om Straf for de Fruentimmer paa Island, som ikke ville udlægge deres Barnefædre. — *Antvorskou Slot*, den 16. Decembr. 16. Decbr.

M. Ketilson, Forordn. til Isl. 2. D. S. 348—349. O. Stephensen og J. Sigurðsson, Lovsaml. for Isl. 1. B. S. 211—212.

[6528.] Kong CHRISTIAN IV.s Brev til Dr. Ole Worm, at han skulde reise om i Riget, hvor Runemonumenter vare at finde, de danske Historier antræffende, med Flid lade dem afridse, samt at det var befalet Rentemestrene at lade ham faae Penge til denne Reise. — *Antvorskov*, den 17de December. 17. Decbr.

Nord. Tidssk. for Oldk. 1. B. S. 290—291.

[6529.] Kong CHRISTIAN IV.s Brev til Rentemestrene, at de skulde handle med Kobberstikkeren, at han i Kobber skulde udstikke de gamle Runemonumenter, som i Riget ere fundne, eller findes kunde; og at de skulde gjöre Dr. Ole Worm, der skulde reise om i Riget for Runemonumenternes Skyld, Forlæg med Tærepenge til denne Reise. — *Antvorskov*, den 17de December. 17. Decbr.

Nord. Tidssk. for Oldk. 1. B. S. 291.

1625. 21. Decbr. [6530.] HERTUGEN AF FRIEDLANDS Betingelser, hvorunder han tilbyder med sin Armee at forlade Kredsen, indgivne ved hans Gesandter til de nedersachsiske Kredsstænder. bl. a. at Kongen af Danmark afskediger sine Tropper; at disse ikke tillades at forene sig med Keiserens Fjender, Mansfeld og Christian af Brunsvig; og at Kongen af Danmark forpligter sig til, hverken nu eller senere at blande sig i det tydske Riges Anliggender mod Keiseren. — *Braunschweig*, am 31. Decemb. (Tydsk.)

Der Dennemarckische Acten etc. 2. Th. 1626. S. 29—32. M. C. Londorpius, Acta publ. (Udg. 1668.) 3. Th. S. 839—840.

21. Decbr. [6531.] General TILLYS Betingelser for sin Bortmarsch fra Kredsen, indgivne ved hans Gesandter til de nedersachsiske Kredsstænder, (af samme Indhold som Wallensteins med Hensyn til Danmark). — *Braunschweig*, den 31. Decembris S. N. (Tydsk.)

Der Dennemarckischen Acten etc. 2. Th. 1626. S. 32—35. M. C. Londorpius, Acta publ. (Udg. 1668.) 3. Th. S. 840—841.

27. Decbr. [6532.] ANNE LYCHES, Kay Rantzous Enkes, Forklaring om hvorledes 1000 Rdlr., som hendes afdöde Mand havde skjenket til Bedste for Kirken og Fattige i Kallundborg, skulde anvendes. — *Torbenfeld*, dennd 27. December.

Hofman, Fundat. T. X. Append. til Siæll. Stift. S. 37.

28. Decbr. [6533.] De NEDERSACHSISKE KREDSSTÆNDERS Svar paa Generalerne Tillys og Wallensteins Fordringer til Stænderne, angaaende Aftakkelsen af de under Kongen af Danmark som Kredsoberst samlede Krigsfolk. — *Braunschweig*, den 28. Decembr. (Tydsk.)

Der Dennemarckischen Acten etc. 2. Th. 1626. S. 41—51. M. C. Londorpius, Acta publ. (Udg. 1668.) 3. Th. S. 843—846.

29. Decbr. [6534.] Hertug GEORG af Brunsvigs Skrivelse til Kong Christian IV., hvorved han forlanger sin Afsked af Kongens Tjeneste og tilbagesender sin Bestalling. — *Herzberg*, den 29sten Dec. (Tydsk.)

F. v. d. Decken, Herz. Georg v. Braunschw. 1. Th. S. 342—343.

[6535.] Kong CHRISTIAN IV.s Memoriale til Clausz Daa, at han skal give Beretning til Hertug Johan Ernst af Weimar angaaende en vis Ehrenfriid Beruerstrup, der gjör Fordring paa en stor Pengesum i Anledning af sin Reise til Bethlehem Gabor; General Fux skal tilbydes Feltmarskals Bestilling, dog uden höiere Lön. — Udateret.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 225. (Brevet er fra sidste Halvdeel af Aaret.)

[6536.] Kong CHRISTIAN IV.s Udkast til Breve (der af hans tydske Secretær skulle opsættes) til Hertug August af Lüneburg om Confirmation af Valget af en Abbed i Lüneburg, som tilkommer Biskoppen i Verden, og om Afgjörelse af nogle Grændsestridigheder; samt til Hertug Frederik Ulrik af Wolfenbüttel angaaende nogle Fordringer, som Kredsdagen havde afslaaet ham m. m. — Udateret. (Tydsk.)

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 212—213.

[6537.] Kong CHRISTIAN IV. sender sin Secretær Friederich Günther Udkast til en Svarskrivelse til Infantinden i Brüssel angaaende en tilbudt Fredsmægling. — Udateret. (Tydsk.)

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 225—226.

[6538.] Kong CHRISTIAN IV.s Udkast til forskjellige Skrivelser, bl. a. til Hertugerne Frederik Ulrik af Brunsvig og Hans Albrecht af Meklenborg angaaende nogle af dem foraarsagede Vanskeligheder. — Udateret. (Tydsk.) 1625.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 227—228.

[6539.] Kong CHRISTIAN IV.s Instruction for D. Stalmeister og Friederich Günther paa en hemmelig Mission til Paderborn og andre Stæder, for at erfare Tilstanden og Stemningen. — Udateret. (Tydsk.)

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 228—229.

1626.

1626.

[6540.] Hertug FREDERIK til Sleswig, Holsten etc. tilkjendegiver Borgemester og Raad i Husumb, at den fyrstelige Hoffmeister Johann Philipp von Hartingshausen og Anna Hoiers have været uberettigede til at vægre sig ved at betale den 1624 udskrevne extraordinære Skat, og befaler at indfordre den. — *Schlosz Gottorff*, am 2. Januarii. (Tydsk.) 2. Januar.

J. M. Krafft, zweyfaches Jubel-Gedächtnis. S. 500. Corp. statut. Slesvicens. 2. B. S. 711—712.

[6541.] Hertug GEORG af Brunsvig raadspörger Hertug Christian af Celle, om han skal modtage en ham af Hertugen af Friedland tilbudt keiserlig Bestalling, og beder ham, hvis han skulde billige dette, at sende hans Ansögning om Afsked til Kongen af Danmark (jvf. Nr. 6534). — *Herzberg*, den 3ten Jan. (Tydsk.) 3. Januar.

F. v. d. Decken, Herz. Georg v. Braunschw. 1. Th. S. 343—345.

[6542.] Kong CHRISTIAN IV.s Svar til Hertug Frederik Ulrik af Wolfenbüttels Gesandter, angaaende Forögelsen af Byen Hannovers Besætning med to Compagnier Ryttere, og om Hertugens Landstænders Erklæring at ville opgive deres Neutralitet. — *Rotenburg*, den 4ten Jan. (Tydsk.) 4. Januar.

F. v. d. Decken, Herz. Georg v. Braunschw. 1. Th. S. 345—347.

[6543.] GREVEN AF TILLYS GESANDTERS endelige Erklæring til de Nedersachsiske Kredsstænder, angaaende Betingelserne for at han vil forlade Kredsen, hvoriblandt först angives, at Kongen af Danmark og Kredsens Fyrster og Stænder aftakke den samlede Krigshær. — *Braunschweig*, den 7/17. Januarii. (Tydsk.) 7. Januar.

Der Dennemarckischen Acten etc. 2. Th. 1626. S. 35—40. M. C. Londorpius, Acta publ. (Udg. 1668.) 3. Th. S. 817—818.

[6544.] Hertug CHRISTIAN DEN ÆLDRE af Celle tilkjendegiver Hertug Georg af Brunsvig sine Betænkeligheder ved at denne modtager den ham af Hertugen af Friedland tilbudte keiserlige Bestalling, samt de Betingelser under hvilke han kun bör modtage den, hvis han bestemmer sig herfor; han beder sig fritagen for den Commission at tilbagesende Hertug Georgs Bestalling til Kongen af Danmark. — *Celle*, den 12ten Jan. (Tydsk.) 12. Januar.

F. v. d. Decken, Herz. Georg v. Braunschw. 1. Th. S. 347—348.

[6545.] Hertug GEORG af Brunsvig tilkjendegiver Hertug Christian af Celle sin Beslutning at modtage den ham af Hertugen af Friedland tilbudte Post; han forlanger sin Afskedsbegjering til Kongen af Danmark tilbage med Buddet. — *Herzberg*, den 19ten Jan. (Tydsk.) 19. Januar.

F. v. d. Decken, Herz. Georg v. Braunschw. 1. Th. S. 348—349.

1626. 20. Januar. [6546.] Fundats, udstedt af SVEND PEDERSEN, Professor Collegii i Odense, for Dr. ESKILD CHRISTENSENS, ordinarii Medici i Fyen, Gave af 500 Rdl. in Specie til Bedste for tvende Studerende ved Gymnasiet i Odense, St. Knuds Kirke og Huusarme sammesteds. — *Odense*, den 20. Januarii.

Hofman, Fundationer. T. V. S. 11—13.

21. Januar. [6547.] Kong CHRISTIAN IV.s Skrivelse til Churfyrsterne af Maintz, Trier og Cölln, samt Hertugerne Maximilian og Wolffgang Wilhelm af Bayern, hvori han besværer sig over, at Keiseren, under Paaskud af den Nedersachsiske Kredses nuværende Defensions-Forfatning, har fjendtlig angrebet Kredsen, og forsvarer sig mod den Beskyldning, at hans Confoederation med andre Potentater skulde have Undertrykkelse af det romerske Riges catholske Fyrster og Stænder til Hensigt. — *Rotenburg*, am 21. Januarii. (Tydsk.)

Særskilt udg. 1626 saavel i Brunsvig, som uden Angivelse af Trykkested. 4to. Der Dennemarckischen Acten etc. 2. Th. 1626. S. 112—120. M. C. Londorpius, Acta publ. (Udg. 1668.) 3. Th. S. 866—869.

23. Januar. [6548.] Dr. JOH. HUNDT beretter til Hertug Christian af Celle, at Greven af Tilly paastaaer ikke at være i Stand til at yde Hertugen den forlangte Assistents, men at han nu er bleven opfordret dertil af Hertugen af Friedland, der ellers frygter for, at Hertugen skal "zu dem Könige von Dännemark treten". — *Bockenem*, den 23sten Jan. (Tydsk.)

F. v. d. Decken, Herz. Georg. v. Braunschw. 1. Th. S. 319—350.

26. Januar. [6549.] Vedtægt af BORGEMESTERE OG RAAD SAMT 24 BORGERE I AARHUS (paa Kongens gode Behag) angaaende Erlæggelse af Havnepenge til Havnens Vedligeholdelse og Forbedring. — *Aarhus*, thend 26. Janvarij.

J. R. Hübertz, Aktst. vedk. Aarhus. II. S. 51—53.

26. Januar. [6550.] Hertug CHRISTIAN af Celle lykönsker Hertug Georg af Brunsvig til hans Beslutning at træde i keiserlig Tjeneste; Hertugens Afskedsbegjering til Kongen af Danmark har han ikke sendt, da den dog "wegen verweilter überschickung" maa omskrives. — *Celle*, den 26sten Jan. (Tydsk.)

F. v. d. Decken, Herz. Georg v. Braunschw. 1. Th. S. 350—351.

29. Januar. [6551.] Hertug GEORG af Brunsvig tilkjendegiver Hertug Christian af Celle sin Utilfredshed med, at denne ikke har overgivet hans Trompeter hans Afskedsansögning til Danmark, da han nu maa sende et nyt Bud; han raader ham til at forblive "bei der Kays. Maj. getreue devotion", og ikke at gaae ind paa "der K. Dän. gesandten werbung und anbringen", men dog desangaaende conferere med Chursachsen, Brandenborg og Pommern. — *Herzberg*, den 29sten Jan. (Tydsk.)

F. v. d. Decken, Herz. Georg v. Braunschw. 1. Th. S. 351—352.

3. Febr. [6552.] Kong CHRISTIAN IV. og Hertug FREDERIK befale Priorinden i Vthersen-Kloster at afholde sig fra alle "gerichtliche Sachen" overeensstemmende med den udgangne "Closter-Ordnung". — *Rotenburg*, den 3ten Febr. (Tydsk.)

Samml. Schlesw.-Holst. gemeinsch. Verordn. S. 397—398.

4. Febr. [6553.] DE TILLY'SKE GESANDTERS Conclusionspaastand til de nedersachsiske Kredsstænder, med Hensyn til de i Kredslandene under Kongen af Danmark samlede Troppers Aftakkelse. — *Braunschweig*, den 14. Februarii. (Tydsk.)

Der Dennemarckischen Acten etc. 2. Th. 1626. S. 59—64. M. C. Londorpius, Acta publ. (Udg. 1668.) 3. Th. S. 850—852.

[6554.] Hertug GEORG af Brunsvig tilskriver Hertug Christian af Celle om sine Forhandlinger med Hertugen af Friedland; han haaber nu, at det er i Orden med hans Skrivelse til Kongen af Danmark, da det vilde være ubehageligt, om denne erfarede, at han havde indladt sig "in andern tractaten", förend han havde modtaget hans Afsked. — *Herzberg*, den 5sten ebr. (Tydsk.) 1626. 5. Febr.

F. v. d. Decken, Herz. Georg v. Braunsw. 1. Th. S. 352.

[6555.] Kong CHRISTIAN IV. tilskriver Hertug Georg af Brunsvig, at han har modtaget hans Afsked; de Ödelæggelser, som vare skete i hans og hans Brödres Lande under Krigen, vare ikke foretagne med Kongens Villie; megen Ulykke vilde overhoved være undgaaet, hvis Kredsens Stænder havde viist större Euighed. — *Rotenburg*, den 9ten Febr. (Tydsk.) 9. Febr.

F. v. d. Decken, Herz. Georg v. Braunschw. 1. Th. S. 354.

[6556.] DE NEDERSACHSISKE KREDSSTÆNDERS Hoved-Resolution paa Chur-Sachsens og Chur-Brandenborgs Mæglingsforslag, hvorefter de paa Kongen af Danmarks og egne Vegne indrömme, at ville begynde Troppernes Aftakkelse, saafremt de Keiserlige til samme Tid trække deres Armee ud af de nedersachsiske Kredslande, saaledes at 1 Regiment paa hines Side först erholder Afsked, derpaa 1 Regiment af de Keiserlige marscherer bort, og saaledes fremdeles alternatim, m. m. — *Braunschweig*, den 15. Februarii. (St. Vet.) (Tydsk.) 15. Febr.

Niedersächsischen Creysstags Schluss etc. 1626. S. 3—19. Der Dennemarckischen Acten etc. 2. Th. 1626. S. 61—79. M. C. Londorpius, Acta publ. (Udg. 1668.) 3. Th. S. 852—856.

[6557.] Kong CHRISTIAN IV.s og Hertug FREDERIKS fornyede Forbud for Hertugdömmerne mod fremmed Smaamönt, samt Befaling angaaende forskjellige Möntforhold. — Am 16. Febr. (Tydsk.) 16. Febr.

Samml. Schlesw.-Holst. gemeinsch. Verordn. S. 398—401.

[6558.] Kong CHRISTIAN IV. melder Cantsleren Hr. Christian Friisz forskjellige Nyheder fra Tydskland, bl. a. at Hertug Georg af Lüneburg har taget sin Afsked og er gaaet over til Fjenden; tillige giver han nogle Befalinger angaaende Arbeider, der skulle foretages i Danmark. — *Wulfenbittel*, den 23. Febrvarij. 23. Febr.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 229 232.

[6559.] GREV TILLYS GESANDTERS cathegoriske Erklæring til de chursachsiske og churbrandenborgske Gesandter, angaaende Aftakkelsen af de under Kongen af Danmark i den Nedersachsiske Kreds samlede Tropper, og Betingelserne hvorunder Greven vil forlade Kredsen og indrömme en Suspensio armorum. — *Braunschweig*, am 5. Martii Stylo Novo. (Tydsk.) 23. Febr.

Der Dennemarckischen Acten etc. 2. Th. 1626. S. 79—89. M. C. Londorpius, Acta publ. (Udg. 1668.) 3. Th. S. 856—859.

[6560.] Kong CHRISTIAN IV. tilskriver Hertug Georg af Brunsvig, at da Hertugen har forsynet Kredsens Fjender med Korn, saa maa Kongen efter Krigsbrug gjöre Fordring paa det Samme for Kredsens Armee. — I en anden Skrivelse af samme Dag forlanger han Erklæring angaaende de af Hertugen foretagne stærke Hværvinger. — *Wolfenbüttel*, den 24sten Febr. (Tydsk.) 24. Febr.

F. v. d. Decken, Herz. Georg v. Braunschw. 1. Th. S. 354—355.

1626. 27. Febr. [6561.] Hertug GEORG af Brunsvig svarer Kong Christian IV. paa hans Forespörgsel angaaende de af ham foretagne Hværvinger, at han, efterat Kongen har tilstaaet ham Afsked, har modtaget en ham tilbudt keiserlig Bestalling. — *Herzberg*, den 27sten Febr. (Tydsk.)

F. v. d. Decken, Herz. Georg v. Braunschw. I. Th. S. 355—356.

28. Febr. [6562.] DEN NEDERSACHSISKE KREDSES GESANDTERS endelige Resolution til Grev Tillys Gesandter, hvori blandt andet erklæres, at Kongen af Danmark som Kredsoberst vel ikke strax vil nedlægge sine Vaaben, men at han siden vil römme Kredsen og ikke opkaste sig som Patron for de reformerte geistlige Stifter. — *Braunschweig*, den 28. Febr. / 8. Martii. (Tydsk.)

Der Dennemarckischen Acten etc. 2. Th. 1626. S. 90—112. M. C. Londorpius, Acta publ. 3. Th. S. 850—866. (28. Febr. gl. St. svarer til 10. Mart. n. St.)

28. Febr. [6563.] Hertug GEORG af Brunsvig tilskriver Kong Christian IV., at Amtet Herzberg ikke formaaer at levere Korn til Armeen, da det neppe kan skaffe det nödvendige til Hertugens egen Underhold; de paaankede Leveringer til Kredsens Fjender ere skete af Hertug Christians Embedsmænd for at undgaae större Forlegenhed af den omliggende Hær. — *Herzberg*, den 28sten Febr. (Tydsk.)

F. v. d. Decken, Herz. Georg v. Braunschw. I. Th. S. 356.

2. Martii. [6564.] Den udvalgte Prinds CHRISTIAN V. tillader, at Præsterne i Skaane maae vedblive at oppebære Helgenskyld af Bönderne efter Landebogen, indtil der er fældet endelig Dom i en desangaaende indstævnet Sag. — *Haffniæ*, den 2. Mars. (Svensk Overs.)

L. B. Falkman, Upplysningar etc. 2. D. S. 101—102.

2. Martii. [6565.] Kong CHRISTIAN IV. tilskriver Cantsleren Hr. Christian Friis om Oplösningen af Congressen i Brunsvig, om en Brevvexling mellem Kongen og Churfyrsten af Sachsen, og en foreslaaet Sammenkomst mellem dem. — *Wulfenbüttel*, den 2. Martij.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 232—233.

2. Martii. [6566.] Kong CHRISTIAN IV.s Mandat mod de af Hertug Georg til Brunsvig-Lüneburg foretagne Troppehværvinger. — *Wolfenbüttel*, den 2. Martii. (Tydsk.)

Niedersächsischen Creysztags Schlusz etc. 1626. S. 20. Der Dennemarckischen Acten etc. 2. Th. 1626. S. 8. M. C. Londorpius, Acta publ. (Udg. 1668.) 3. Th. S. 870—871.

7. Martii. [6567.] Kong CHRISTIAN IV. tilkjendegiver Hertug Georg af Brunsvig, at det vel ikke vedkommer ham personlig, at Hertugen er traadt i keiserlig Tjeneste, men som Kredsoberst maa Kongen advare ham imod at fortsætte de begyndte Hværvinger for Keiseren, da de uden Tvivl ere rettede mod Kredsen. — *Wolfenbüttel*, den 7ten März. (Tydsk.)

F. v. d. Decken, Herz. Georg v. Braunschw. I. Th. S. 356—357.

7. Martii. [6568.] Kong CHRISTIAN IV.s egenhændige private Skrivelse til Hertug Georg af Brunsvig i Anledning af dennes Overgang i Keiserens Tjeneste. — *Wulffenbüttel*, den 7. Martii. (Tydsk.)

L. Holberg, Danm. Hist. T. II. S. 714—715. F. v. d. Decken, Herz. Georg v. Braunschw. I. Th. S. 189. Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 233—234.

10. Martii. [6569.] Hertug GEORG af Brunsvig tilstaaer at have modtaget tvende Breve fra Kong Christian IV. ved dennes Trompeter, men erklærer ikke at kunne besvare dem uden

Keiserens eller hans Generals, Hertugen af Friedlands, Vidende. — *Herzberg*, den 10ten März. (Tydsk.) 1626. 10. Martii.

F. v. d. Decken, Herz. Georg v. Braunschw. 1. Th. S. 357.

[6570.] HERTUGEN AF FRIEDLANDS Betænkning til Hertug Georg af Brunsvig angaaende Besvarelsen af de af Kongen af Danmark til ham sendte Breve (jvfr. Nr. 6567 og 6568). — *Aschersleben*, den 23. März N. St. (Tydsk.) 13. Martii.

F. v. d. Decken, Herz. Georg v. Braunschw. 1. Th. S. 362—363.

[6571.] Kong CHRISTIAN IV. beder Hertug Christian den Ældre af Celle at advare Hertug Georg af Brunsvig mod at foretage Hværvinger, der skulle være til Kredsens Ödelæggelse, i ethvert Fald at forhindre at de foretages i det Celleske og Grubenhagenske. — *Wolfenbüttel*, den 16ten März. (Tydsk.) 16. Martii.

F. v. d. Decken, Herz. Georg v. Braunschw. 1. Th. S. 357—359.

[6572.] Grev TILLYS Betænkning til Hertug Georg af Brunsvig angaaende Besvarelsen af Kongen af Danmarks til ham sendte Breve af 7. Martii. — *Clauszthal*, den 2. Apr. N. St. (Tydsk.) 23. Martii.

F. v. d. Decken, Herz. Georg v. Braunschw. 1. Th. S. 361—362.

[6573.] Den udvalgte Prinds CHRISTIAN V. befaler alle og enhver at lade Hospitals-Forstanderen i Vartov, naar han indkjöbte Proviant og andet til de Fattige, passere fri og ubehindret for Told og anden Besværing, "saa vidt tilforne været haver". — *Coldinghuus*, den 24. Martii. 24. Martii.

Hofman, Fundationer. T. X. S. 168.

[6574.] Hertug CHRISTIAN DEN ÆLDRE af Celle tilskriver Hertug Georg af Brunsvig angaaende Fyrstendömmet Grubenhagens Besættelse af Grev Tilly; tillige raader han ham paa Kongen af Danmarks Skrivelse at lade det beroe ved det givne Svar. — *Celle*, den 28sten März. (Tydsk.) 28. Martii.

F. v. d. Decken, Herz. Georg v. Braunschw. 1. Th. S. 359.

[6575.] Hertug GEORG af Brunsvig tilskriver Hertug Christian den Ældre af Celle, at han snart er færdig med sine Hværvinger og har ikke ladet sig hindre af Kongen af Danmarks Prætensioner; han har nu besluttet at svare Kongen (paa hans Breve af 7. Martii), og sender Tillys og Wallensteins Betænkninger i denne Anledning. — *Scharzfels*, den 30sten März. (Tydsk.) 30. Martii.

F. v. d. Decken, Herz. Georg v. Braunschw. 1. Th. S. 359—363.

[6576.] Den udvalgte Prinds CHRISTIAN V.s Brev til Lehnsmanden Holger Rosenkrantz om Arngrim Jonssens Beskikkelse til Medhjelper for Bispen i Holum, samt Forbud mod, at Sysselmanden Are Magnussen befatter sig med Bispestolens og Skolens Anliggender paa Holum. — *Haffniæ*, 31. Martii. 31. Martii.

Finni Johannæi Hist. Eccl. Isl. T. III. p. 66—67. M. Ketilson, Forordn. til Isl. 2. D. S. 350. C. Giessing, Jubellærere. 2. D. 2. B. S. 38.

[6577.] Kong CHRISTIAN IV. befaler Cantsleren Hr. Christian Friisz at paasee, at der ikke vises Lemfældighed mod de i Kjöbenhavn og Helsingör værende Troldqvinder, hvorom Kongen har hört; det var godt, om Landet tilgavns kunde renses for saadant "Skarn", som endog havde forsögt allehaande mod Kongens Person. — *Wulffenbittell*, den 3. Aprilis. 3. Aprilis.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 235.

1626. 8. Aprilis. [6578.] Fundats af OTTHO SCHEEL til Hammelmose, Befalingsmand paa Aalborg Slot, paa 300 Rdlr. til Lönning for Skoleholderen i Thiise Sogn. — D. 3. April.

Udt. i A. Thura, Beretning om Jerslef-Herreds Kirker. S. 25.

8. Aprilis. [6579.] Kong CHRISTIAN IV. melder Cantsleren Hr. Christian Friisz om Fjendens forgjæves Angreb paa Weidenbrück, om et Gesandtskab fra Osnabrück, Tillys Sygdom, og Frederik Urnes Tilbagekomst fra Frankrig. — *Wulfenbittell*, den 8. Aprilis.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 236.

8. Aprilis. [6580.] HOLGER ROSENKRANTZ JÖRGENS SÖN til Rosenholm, hans Fundats paa 1000 Rdlr. in Specie, hvoraf Renten skulde tildeles 3 Skolespersoner i Gymnasiet i Odense. — *Rafnholt*, Paaske-Aften.

Hofman, Fundationer. T. V. S. 15—17.

15. Aprilis. [6581.] Betænkninger af Cantsler HEDEMAN og Statholder VON BÜLOW, om det var raadeligt for Hertug Christian af Celle, at tiltræde den danske Alliance eller forblive neutral. — *Celle*, den 15ten April. (Tydsk.)

F. v. d. Decken, Herz. Georg v. Braunschw. 1. Th. S. 364—366.

29. Aprilis. [6582.] Extract af Pfalzgrev WOLFGANG WILHELMS til Neuburg Skrivelse til Kong Christian IV., hvori Pfalzgreven yttrer sin Glæde over, at Kongens Foretagender i Tydskland ikke (iflölge Kongens Erklæring) have gaaet ud paa Catholicismens Undertrykkelse, men paa en almindelig Freds Erholdelse, hvortil Pfalzgreven erklærer at ville understötte Kongen. — *Newburgk*, den 9. May. (Tydsk.)

Der Kgl. May. zu Dennem. etc. declaration etc. 1628. fol. Biij. Zwey vnderschiedliche Tractätlein etc. 1629. fol. Bij—Biij. M. C. Londorpius, Acta publ. (Udg. 1668.) 3. Th. S. 1028. *Latin:* Sereniss. regis Daniæ declaratio. 1628. fol. B2.

30. Aprilis. [6583.] CHRISTEN FRIIS til Kragerup, Ridder, hans Fundats paa 500 Rdlr., hvis Renter aarlig skulde uddeles til Huusarme, Enker med faderlöse Börn eller andre syge og skröbelige Mennesker i Odense. — *Kiöbenhavn*, den 30. April.

Hofman, Fundationer. T. VI. S. 281.

3. Maii. [6584.] CASPARUS BARTHOLINUS, professor, capitulares Roeschildenses ad solennia academica die 25. Maii agenda, in quibus doctoratu theologiæ condecorandus esset, invitat. — *Hafniæ*, 3. Maii.

C. Giessing, Jubellærere. 2. D. 1. B. S. 56—57.

15. Maji. [6585.] Kong CHRISTIAN IV. meddeler Cantsleren Hr. Christian Friisz Rygter om Tillys Död, og om Kongen af Sverrigs forventede Ankomst til Tydskland med en Armee. — *Wulffenbittell*, den 15. Maij.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 236—237.

20. Maji. [6586.] Kong CHRISTIAN IV. sender med Corfits Rosenkrands til Cantsleren Hr. Christian Friisz Breve fra Kongerne af Sverrig og Polen, fra Camerarius, og Copier af Kongens Svar; Brevene ere "satte paa Skruer". — *Wulffenbittel*, den 20. Maij.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 237—238.

21. Maji. [6587.] Den udvalgte Prinds CHRISTIAN V.s Resolution til Axel Urne til Ryegaard, Befalingsmand paa Halsted Closter, at blot Præsternes Enker, og ingen andre, skulde nyde Naadsensaaret. — *Koldinghuus*, den 21. Mai.

P. Rhode, Saml. til Laal. og Falsters Hist. 2. D. S. 24—25.

[6588.] Hertug Frederiks Kjendelse, i en Sag mellem Boy Laurentzen og Wallig Claussens Arvinger, at i Landet Eidersted Appellanten ikke nödvendig behövede inden 6 Uger efter Underretsdommens Afsigelse at udtage Stævninger hos Dommeren i anden Instants og lade den forkynde for Vederparten, — *Schlosse Gottorff*, den 25sten May. (Tydsk.) 1626. 25. Maji.

Corpus Statutor. Slesvicens. 1. B. S. 248—249.

[6589.] Kong Christian IV. befaler Krigscommissarius Clausz Daa at forlange Oplysning af Hertugen af Weimar om Anvendelsen af endeel Penge, som skulde sendes til Nederlandene til Indkjöb af Kyrrasser, som man imidlertid ikke havde erholdt. — *Wulffenbittel*, den 14. Junij. 14. Junii.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 238.

[6590.] Kong Christian IV. beder Krigscommissarius Clausz Daa, naar han kommer til Hertugen af Weimar, at söge at skaffe sig Underretning, om muligt ved Öienvidner, om Tilstanden i Fjendens Qvarteer. — *Wulffenbittell*, den 14. Junij. 14. Junii.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 239.

[6591.] Rigsraadet tilraader Kong Christian IV. at forskrive nogle af alle Stænder saa snart som muligt til Kjöbenhavn til videre Contribution til Krigen at bevilge. — Den 16de Junii. 16. Junii.

Brudst. i Nyt hist. Tidssk. 1. B. S. 453.

[6592.] Rigsraadets Forslag angaaende Maaden, hvorpaa Rigets Stænder kunne forskrives til det foreslaaede Möde i Kjöbenhavn. — *Colding*, den 18. Junij. 18. Junii.

Nyt Hist. Tidssk. 1. B. S. 453—454.

[6593.] Kong Christian IV.s Svar paa Rigsraadets Skrivelse af 17. Juni (sic) angaaende Krigens Fortsættelse og Önskeligheden af Fredsunderhandlinger; om en Forsamling af Stænderne i Kjöbenhavn for at raadslaae om en extraordinær Hjelp; om Arbeidspengenes Afskaffelse; om en almindelig Væbning og Fæstningernes Istandsættelse og nye Fæstningers Anlæg, m. m. — *Wolfenbittell*, den 28. Junij. 28. Junii.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 240—244.

[6594.] Kong Christian IV. beder Krigscommissarius Clausz Daa at tale med General Fux angaaende Remplaceringen af en afgangen höiere Officeer Slammestrup. — *Wolffenbittell*, den 28. Junij. 28. Juni

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 245.

[6595.] Skrivelse fra Joachim Miglaff Mitzka til den i dansk Tjeneste staaende General Hans Philip Fuchs, hvori denne opfordres til at sende Tropper til Fyrsten af Siebenbürgen. — *Havelberg*, den 30. Junij. (Tydsk.) 30. Junii.

M. C. Londorpius, Acta publ. (Udg. 1668.) 3. Th. S. 880.

[6596.] Kong Christian IV.s Skrivelse til den tydske Keiser, for hvem Kongen forsvarer sig for at have anden Hensigt med de i den nedersachsiske Kreds foretagne Rustninger end Selvforsvar, og Opretholdelsen af Religions- og Profan-Freden. — *Wulffenbüttel*, den 10. Julij. (Tydsk.) 10. Julii.

Der Kgl. May. zu Dennem. etc. declaration etc. 1628. fol. Ciij—Dj. Zwey vnderschiedliche Tractätlein etc. 1629. fol. Cj—Cij. M. C. Londorpius, Acta publ. (Udg. 1668.) 3. Th. S. 1030—1031. *Latin:* Sereniss. regis Daniæ declaratio. 1628. fol. C2—C3.

1626. 10. Julii. [6597.] Kong CHRISTIAN IV. beder Krigscommissarius Clausz Daa at tale med General Fux om en ny Proviantmester istedenfor Jörgen Skuldt, der har begjeret sin Afsked. — *Wolffenbittell*, den 10. Julij.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 239—240.

12. Julii. [6598.] Oberst DUFOUR beretter til Oberstlieutenant Delanoriere om et Angreb ved Landsbyen Rössing af en Afdeling af Tillys Armee under Anförsel af Greven af Fürstenberg paa et af Kongen af Danmark til Slottet Calenbergs Beleiring udsendt Korps, hvilket efter en blodig Kamp blev drevet paa Flugt. — *Rössing*, den 22sten July. (Tydsk.)

F. v. d. Decken, Herz. Georg v. Braunschw. I. Th. S. 368—371.

15. Julii. [6599.] Kong CHRISTIAN IV.s Skrivelse til Infantinden Isabella Clara Eugenia i Brüssel, hvori Kongen erklærer at være ved de keiserlige Hæres Overfald tvungen til Selvforsvar, da han dog fra först af ingenlunde har tænkt paa Krig, ligesom han ogsaa stedse er villig til Fred. — *Wulffenbüttel*, am 15. Julij. (Tydsk.)

Der Kgl. May. zu Dennem. etc. declaration etc. 1628. fol. Dj—Dij. Zwey vnderschiedliche Tractätlein etc. 1629. fol. Cij—Ciij. M. C. Londorpius, Acta publ. (Udg. 1668.) 3. Th. S. 1031—1032. *Latin:* Sereniss. regis Daniæ declaratio. 1628. fol. C3—C4.

30. Julii. [6600.] Kong CHRISTIAN IV.s Skrivelse til Pfalzgrev Wolfgang Wilhelm af Neuburg, hvori Kongen anmoder ham om at befordre Fredslutningen, og söger tillige ved flere Beviser at godtgjöre, at den nedersachsiske Kreds ved haard Medfart af de Keiserlige er bleven nödt til Selvforsvar, og at Tilly er falden ind i de nedersachsiske Lande nogle Dage förend Keiserens Ordre var ankommet. — *Wolffenbüttel*, den 30. Julij. (Tydsk.)

Der Kgl. May. zu Dennem. etc. declaration etc. 1628. fol. Biij—Ciij. Zwey vnderschiedliche Tractätlein etc. 1629. fol. Bij—Cj. M. C. Londorpius, Acta publ. (Udg. 1668.) 3. Th. S. 1028—1030. *Latin:* Sereniss. regis Daniæ declaratio. 1628. fol. B2—C1 (med Dat. 30. Junii).

30. Julii. [6601.] Hertug FREDERIKS Dige-Anordning for Eidersted, Everschop og Utholm, at Enhver skulde istandsætte sine Diger, naar disse vare befundne bröstfældige, eller finde sig i at Diggreven paa hans Bekostning lod dem istandsætte. — *Tönningen*, den 30sten Julii. (Tydsk.)

Corpus Statutor. Slesvicens. I. B. S. 249—250.

7. Augusti. [6602.] Kong CHRISTIAN IV. tilskriver Cantsleren Hr. Christian Friisz, at han venter, at Kongen af Sverrig vil forsöge noget, hvis Rygtet om Kongen af Polens Död bekræftes; om den jydske og sjellandske Adels Erklæring om Rostjenesten; om Kongen af Englands Stilling, der maa opfordre ham til Fred; i Löverdags bleve de Keiserlige fordrevne fra "det Huus Lutter", og igaar undsattes Nordtheim. — *Nordtheim*, den 7. August.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 245—246.

8. Augusti. [6603.] Dr. HUNDT melder Hertug Christian af Celle, at Grev Tilly er villig til at sende ham Hjelp, men anseer det unödvendigt, da den danske General Fuchs med sin Armee er dragen ind i Fyrstendömmet Lüneburg, m. m. — *Osterode*, den 8ten Aug. (Tydsk.)

F. v. d. Decken, Herz. Georg v. Braunschw. I. Th. S. 371—372.

[6604.] FREDERIK ULRIKS, Hertug af Brunsvig - Lüneburg, Befaling til de danske Officerer og de under disses Commando staaende Tropper, som laae i Garnison i hans Fæstninger og Stæder, at römme disse. — *Braunschweig*, den 13. Augusti. (Tydsk.) 1626. 13. Augusti.
M. C. Londorpius, Acta publ. (Udg. 1668.) 3. Th. S. 873.

[6605.] General TILLYS Beretning til Keiseren om hans Seir Dagen iforveien over Kong Christian IV. ved Lutter am Bärenberg. — *Im Feldt bey Lutter*, den 28. Augusti. (Tydsk.) 18. Augusti.
M. C. Londorpius, Acta publ. (Udg. 1668.) 3. Th. S. 880—882.

[6606.] Dr. HUNDTS Relation (til Hertug Christian af Celle) angaaende Grev Tillys og Kongen af Danmarks Krigsforetagender og Sammenstöd fra 1. Aug. til Slaget ved Lutter den 17. Aug. — *Osterode*, den 18. Aug. (Tydsk.) 18. Augusti.
F. v. d. Decken, Herz. Georg von Braunschw. 1. Th. S. 372—376.

[6607.] DE BRUNSVIGSKE STÆNDERS Forsikkringsskrivelse at ville underkaste sig Keiseren, og hverken antage danske eller andre fremmede Besætninger i Landets faste Stæder og Slotte. — *Braunschweig*, den 26. Augusti / 5. Septemb. (Tydsk.) 26. Augusti.
M. C. Londorpius, Acta publ. (Udg. 1668.) 3. Th. S. 874.

[6608.] CHRISTIAN V., udvalgt Prinds, i Kongens Fraværelse til Regjeringen forordnet, befaler Jacob Ulfeldt til Urup, Rigets Raad, Cantsler og Embedsmand paa Nyborg Slot, at indskærpe Capitainerne i Fyen at holde deres Compagnier i Beredskab, om noget Fjendtligt skulde komme paa. — *Haderslevhuus*, d. 27. August. 27. Augusti.
Nye Danske Magasin. 2. B. S. 171.

[6609.] DOM-CAPITLET I SCHLESWIG tillader Johannes Meineke at sælge sit under dets Jurisdiction beliggende Huus, med den Reservation, at Kjöberen skal aarlig svare 8 Sk. til Domkirken. — *Hadersleben*, den 28. Augusti. (Tydsk.) 28. Augusti.
J. F. Noodt, Beyträge. 2. B. S. 501—502.

[6610.] Hertug FREDERIK ULRIK af Brunsvigs Forsikkring til General Tilly, at ville med hele sit Land forblive Keiseren underdanig, og ikke tillade at nogen af hans Fæstninger besattes af Keiserens Fjender; især deleshed lover han at afskedige de i Fæstningerne garnisonerende danske Tropper, og at tilbagekalde de af hans Undersaatter, som ere i dansk Tjeneste. — *Zelle*, den 29. Augusti. (Tydsk.) 29. Augusti.
M. C. Londorpius, Acta publ. (Udg. 1668.) 3. Th. S. 875—876.

[6611.] General TILLYS Leidebrev for de fra de brunsvigske Lande bortdragende danske Tropper, samt Löfte om Sikkerhed for Hertugen af Brunsvig og dennes Land. — *Zell*, den 9. Septembr. (Tydsk.) 30. Augusti.
M. C. Londorpius, Acta publ. (Udg. 1668.) 3. Th. S. 876. J. C. Lünig, Teutsch. Reichsarch. (Vol. XXIII.) Spicil. secul. 2. Th. S. 1403—1404.

[6612.] Hertug GEORG af Brunsvig beder Hertug Christian af Celle at give ham Underretning om den danske Armees Bevægelser. — *Lutterhein*, den 5. Sept. (Tydsk.) 5. Septbr.
F. v. d. Decken, Herz. Georg v. Braunschw. 1. Th. S. 376.

[6613.] Conventio provisionalis inter ordines generales unitarum Belgii provinciarum et Mathiam Quaet de Wickenrade, legatum Gabrielis, Transsylvaniæ principis, inita, qua hic confoederationi inter Angliam, Daniam et unitum Belgium 9. Decembris 1625 conclusæ, 18. Septbr.

1626. salvo tamen utriusque regis consensu, accedit. — *Hagæ Comitis*, octauo et decimo die
18. Septbr. Septembris.

M. C. Londorpius, Acta publ. (Udg. 1668.) 3. Th. S. 937—938. Dumont, Corps dipl. T. V. P. II. p. 498. *Hollandsk:* L. van Aitzema, Saken van Staet en Oorlogh. I. D. S. 549.

28. Septbr. [6614.] Kong CHRISTIAN IV.s Befaling til Övrigheden og Borgerne i Skielsköer at sende deres Lehnsmand til S. Martini Dag 52 enckende Daler, hvorfor deres Bye var taxeret til Landehjelp, dermed denne Tids Farlighed fra Rigets Grændser at afvende. — *Kiöbenhaffns Slott*, den 28de Septembris.

P. Friis Edvarsen, Underr. om Schielschiör. S. 452—453.

29. Septbr. [6615.] Kong CHRISTIAN IV. tilkjendegiver Rigsraadet (paa dets Skrivelse af 23. [25.] Sept.), at han billiger dets Forslag til Landets Defension, og at det snarest muligt sættes i Værk. — *Staade*, den 29. Septem.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 246—247.

29. Septbr. [6616.] RASMUS MICHELSEN, Borgemester i Roeskilde, JENS BROD, GERT SCHRÖDER, HANS OLESEN og JACOB ANDERSEN, Raadmænd sammesteds, tilstaae at have annammet hver 100 Rdlr. af de 500 Rdlr. in Specie, som Christen Friis til Kragerup havde skjænket til Fattige i Roeskilde, og at ville holde hverandre skadeslöse. (Jvfr. Nr. 6366). — *Roeskilde*, St. Mikkels Dag.

Hofman, Fundationer. T. VII. S. 269.

29. Septbr. [6617.] Gavebrev og Fundats af LUCIA HANSDOTTER, Iver Nielssöns, fordum Borgemester i Tunsberg, Efterleverske, paa 300 Rdlr. in Specie til S. Laurentii Kirke, dens Capellan, fattige Skolebörn og Huusarme i Tunsberg, udstedt efter Raadföring med Jens Juell til Kjeldgaard, Statholder i Norge, og Niels Simonsen Glostrup, Superintendent i Oslo. — *Tunsberg*, den 29. Septembris.

Norske Stiftelser. 1. B. 1. H. S. 50—53.

30. Septbr. [6618.] Hertug FREDERIKS Declaration, at den Plads, hvorpaa Wilhelm von Hauen havde anlagt et Teglbrænderie, skulde höre under Frederiksstads Jurisdiction. — *Schlosse Gottorff*, am 30sten September. (Tydsk.)

Corpus Statutor. Slesvicens. 3. B. 1. Abth. S. 595.

4. Octobr. [6619.] Hertug GEORG af Brunsvig tilskriver Hertug Christian af Celle, at han ikke tör anbefale hans Begjering om Skaansel for Hertug Frederik Ulriks Lande, saalænge Kongen af Danmark har Besætninger i Wolfenbüttel og andre Steder. — *Walm (Welle)*, den 4. Oct. (Tydsk.)

F. v. d. Decken, Herz. Georg v. Braunschw. 1. Th. S. 376—377.

6. Octobr. [6620.] Hertug GEORG af Brunsvig underretter Hertug Christian af Celle om Rotenburgs Overgivelse ("heute zu mittag"), hvorved han i Kongen af Danmarks Sovekammer erholdt til Bytte et Slagsværd, som var Kongens Fader foræret af Hertugen af Florenz; dette vil han igjen forære Hertug Christian. — *Wittorf*, den 6. Oct. (Tydsk.)

F. v. d. Decken, Herz. Georg v. Braunschw. 1. Th. S. 378.

8. Octobr. [6621.] Kong CHRISTIAN IV.s Skrivelse "an die Ober Sächsische Craiss Versamblung in Leiptzig", hvori han forsvarer den Nedersachsiske Kredses Foretagender, beskylder Keiseren for Brud paa det Romerske Riges Constitutiones, ved fjendtlig uden Grund at have

ladet sine Generaler rykke ind i Kredsen, og opfordrer den Oversachsiske Kreds til hurtig og 1626.
virksom Hjelp. — *Nienburg*, am 8. Octobr. 8. Octobr.

Særskilt trykt, uden Angivelse af Trykkested eller Aar, men u. Tv. samtidig.

[6622.] Caspari Erasmi Brochmanni ad Oligerum Rosenkrantzium literæ datæ, 8. Octobr.
in quibus de immoralitate populi acerbe queritur, interitum præsagiens. — 8. Octobr.

Dän. Biblioth. 3. Stück. S. 213—215.

[6623.] Kong Christian IV.s Skrivelse til Generalstaterne, hvori Kongen melder 21. Octobr.
at have bragt sit Cavallerie igjen i Stand, og samlet en betydelig Hær Fodfolk, samt at han agter at sende Gesandter til Venedig og Frankrig, dem han anmoder Generalstaterne at befale deres Gesandter at understötte. — *Haupt-Quartier zu Staden*, den 21. Octobr. S. V. (Tydsk.)

M. C. Londorpius, Acta publ. (Udg. 1668.) 3. Th. S. 948.

[6624.] Kong Carl I.s Ordre til Sir John Burlacye og Sir James Levingston at 23. Octobr.
stille deres 2 Regimenter, som hidtil havde staaet i nederlandsk Tjeneste, til Kongen af Danmarks Disposition. — *Westminster*, the three and twentieth Day of October. (Engelsk og Fransk.)

T. Rymer, Foedera, ed. G. Holmes. T. VIII. P. II. p. 104—105.

[6625.] Kong Christian IV.s Skrivelse til Generalstaterne, hvori han beretter 25. Octobr.
om de af ham tagne Forholdsregler for at dække sig efter det tabte Slag m. m. — 25. Octobr. (Dansk Overs.)

Udt. i L. Holberg, Danm. Hist. T. II. S. 721—722.

[6626.] Hertugen af Meklenborg, Adolf Frederiks Skrivelse til den svenske Kong 31. Octobr.
Gustav Adolf, hvori han indstændig beder denne at sende et Par Krigsskibe til Fæstningen Pöles Undsætning, da Hertugen daglig befrygtede Tillys Ankomst, hvis Hær de danske Tropper ikke vilde kunne modstaae; med Hensyn til Kongen af Danmark bemærker Hertugen: "von uns hat er sonst wenig Hülff, und wir neben ihm das Verderben zu gewarten". — *Schwerin*, den 31. Octobr. (Tydsk.)

M. C. Londorpius, Acta publ. (Udg. 1668.) 3. Th. S. 960—961.

[6627.] Kong Christian IV.s Bekjendtgjörelse, hvorledes det med Regjeringen 1. Novbr.
skal forholdes, medens han under Krigen er udenlands. — *Hoffuitquartier vdj Stadebye*, den 1. November.

Særskilt trykt, 4 Blade.

[6628.] Kong Carl I.s Ordre til Sir Charles Morgan, Sir Edward Horwood, Sir 3. Novbr.
John Burlacye og Sir James Levingston at forene deres Regimenter, omtrent 6000 Mand, under den Förstes Overcommando, med Kongen af Danmarks Armée i Tydskland. — *Westminster*, the Thirde Day of November. (Engelsk og Fransk.)

T. Rymer, Foedera, ed. G. Holmes. T. VIII. P. II. p. 106.

[6629.] Kong Carl I.s Ordre til Lord Welloughby, Earlen af Essex, Sir John 7. Novbr.
Burlacye og Sir James Levingston, at forene deres Regimenter, omtrent 6000 Mand, under den Förstes Overcommando, med Kongen af Danmarks Hær i Tydskland. — *Westminster*, the seaventh Day of Novembr. (Engelsk og Fransk.)

T. Rymer, Foedera, ed. G. Holmes. T. VIII. P. II. p. 111.

1626. 10. Novbr. [6630.] Keiser FERDINAND II.s Skrivelse til Hertug Albrecht af Meklenborg, hvori Keiseren paaminder om, efter Hertugen af Brunsvigs Exempel at forlade Kongen af Danmark det allerförste, og underkaste sig Keiseren som sin rette Skytsherre. — *Wien*, den 20. Nov. (Tydsk.)

M. C. Londorpius, Acta publ. (Udg. 1668.) 3. Th. S. 950—951.

11. Novbr. [6631.] Extract af Hertug FREDERIK af Slesvig og Holstens Skrivelse til Kongen af Danmark, hvori han takker Kongen for venskabelig Modtagelse af Domprovst Ægidius von Lancken, sendt af Hertugen i Anledning af den brunsvigske Fredstractats Reassumering; ligeledes omtaler Hertugen med Bifald Kongens Tilböielighed til Fred. — *Gottorff*, den 11. Novemb. (Tydsk.)

Der Kgl. May. zu Dennem. etc. declaration etc. 1628. fol. Dij. Zwey vnderschiedliche Tractätlein etc. 1629. fol. Ciij. M. C. Londorpius, Acta publ. (Udg. 1668.) 3. Th. S. 1032. *Latin:* Sereniss. regis Daniæ declaratio. 1628. fol. C4.

11. Novbr. [6632.] Hertug GEORG af Brunsvig melder Hertug Christian af Celle, at de Keiserlige paa Grund af Fjendens (Kongen af Danmarks) uventede Indfald ved Weser, maae lægge Marschen gjennem hans Lande. — *Gardeleben*, den 11. Nov. (Tydsk.)

F. v. d. Decken, Herz. Georg v. Braunschw. I. Th. S. 378.

13 Novbr. [6633.] Kong CHRISTIAN IV. befaler Capitain Jesper Friisz at sende Capitain Knur til Stade. — *Otterssen*, den 13. Novem.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 247.

13. Novbr. [6634.] Kong CHRISTIAN IV. tilskriver Capitain Jesper Friisz angaaende en Kartove, der skal föres fra Bremerförde til Stade. — *Ottersberg*, den 13. No.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 248.

13. Novbr. [6635.] Keiser FERDINAND II.s Skrivelse til Hertug Christian af Lüneburg og General Tilly, hvorved Keiseren overdrager dem at tilveiebringe fuldkommen Underkastelse hos de nedersachsiske Fyrster, og Opgivelse af al Forbund med den danske Konge, samt Afskedigelse af alle danske Tropper. — *Wien*, den 23. Novembr. (Tydsk.)

M. C. Londorpius, Acta publ. (Udg. 1668.) 3. Th. S. 948—950.

13. Novbr. [6636.] Keiser FERDINAND II.s Skrivelse til Stæderne Lübeck og Goszlar, de regjerende Herrer i Holsten, Hertugen af Sachsen-Lawenburg, Domcapitlerne i Magdeburg og Halberstatt, Hertugen af Pommern, Greven af Oldenburg samt til Staden Mülhausen, hvorved han opfordrer disse til at tilbagekalde enhver Hjelp, de maatte have tilsendt Kongen af Danmark, og at underkaste sig Keiseren som deres rette Skytsherre. — *Wien*, den 23. Novemb. (Tydsk.)

M. C. Londorpius, Acta publ. (Udg. 1668.) 3. Th. S. 951.

24. Novbr. [6637.] Kong CHRISTIAN IV.s aabne Brev, at Aarsagen til Fru Anne Lyches "hastige Bortförelse og Arrest", er at hun har sögt at forlede den udvalgte Prinds Christian V. til allehaande Letfærdighed. — *Hoved Qvarteer Stadebye*, den 24de November.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 258—259.

24. Novbr. [6638.] JENS JUEL til Kielgaard, Statholder i Norge, JENS SPARRE til Sparresholm, Befalingsmand paa Bahuus, samt 3 LAUGMÆND, afsige, ifölge Commission af Prinds Christian V., Kjendelse i en Strid mellem Norges Cantsler Jens Bielcke og nogle, som drive Fiskerie Nordenfjelds paa hans Grunde, om disses Berettigelse dertil uden at svare ham nogen Afgift. — *Aggershuus*, den 24de Novembr.

L. Ewensen, Saml. af jur. og hist. Materier. I. B. 3. H. S. 85—88.

[6639.] LAURENTII MARTINI SCHAVENII, pastoris et lectoris theologiæ Roskildensis, censura de statu scholæ Roskildensis, et imprimis de rectore eius, missa cancellario (Friis). — *Roskildiæ*, 24. Nov. 1626. 24. Novbr.

L. Engelstoft, Univ. Ann. 1809. I. B. S. 200—204.

[6640.] Kong CARL I.s Ordre til Sir Charles Morgan, Earlen af Essex, Sir John Burlacye og Sir James Levingston at forene sig, under den förstes Overcommando, med Kongen af Danmark og modtage hans Ordrer. — *Westminster*, the five and twentieth Day of November. (Engelsk og Fransk.) 25. Novbr.

T. Rymer, Foedera, ed. G. Holmes. T. VIII. P. II. p. 116—117.

[6641.] Kong CHRISTIAN IV.s Rescript til Hans Lindenov, at Fru Anne Lykke maa komme tilbage til sit eget Huus, naar hun udstæder Revers, at hun ikke vil forlade dette, og at hun forpligter sig til at lade Datteren Jomfru Sophie Rantzow forblive hos Fasteren Fru Elizabeth, Hans Lindenovs Hustru. — *Stade*, 2. Decembr. 2. Decbr.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 259—260.

[6642.] ERASMUS JOHANNIS VARDENIUS, det Roskildske Capitels Notarius, æsker paa Capitlets Vegne Svar af M. Frants Jörgensen, om denne erkjendte Capitlet for sin Övrighed eller ei, da han forgjæves var affordret Skat af det Vicariegods, hvormed han pro Lectione Theologica var forlehnet. — *Ex domo capitulari (Roskild.)*, 5. Decembr. 5. Decbr.

S. N. I. Bloch, Roskilde Domskoles Hist. I. H. S. 94.

[6643.] Kong CHRISTIAN IV. tilskriver Hertug Frederik til Slesvig, Holsten etc., at han forlader sig paa, at Hertugen vil beqvemme sig til, hvad der i Rendsborg var besluttet. — *Staade*, den 9. De: (Tydsk.) 9. Decbr.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 248—249.

[6644.] Keiser FERDINAND II.s Skrivelse til Churfyrsten af Sachsen, hvori han antager dennes Tilbud at forsöge at stemme Kongen af Danmark til Fred, og til at ophöre med at blande sig i de Sager, som alene vedkom Keiseren og det Churfyrstelige Collegium. (Tydsk.) Decembri.

M. C. Londorpius, Acta publ. (Udg. 1668.) 3. Th. S. 911—912.

[6645.] BÖNDERNE I ROSKILDE LEHN beklage sig for Cantsleren (Christen Friis) over deres Besværing med Kongeægter, og beder ham at andrage for Prindsen, at enten flere Bönder maae gives dem til Hjelp til at forrette Ægterne, eller at de maae blive forskaanede for alle Reiser, undtagen Kongens Fadebuurs-Reiser og Ladegaards Arbeide, mod en Afgift efter deres Evne.

Danske Magasin. 3. Række. 5. B. S. 16—17.

[6646.] LANDSMODERS DOM, hvorved Hr. Mogens i Woldersløf, der tiltaltes af Corfitz Nielsen for Sjæle-Gave, frikjendes, da Gaven var skjænket af den Afdöde i levende Live, 8 Kroner til Kirken og ligesaa meget til Præsten, og ingen af Arvingerne ankede derpaa.

P. Friis Edvarsen, Underr. om Schielschiör. S. 285.

1627. 1627.

[6647.] Kong CARL I.s Rescript angaaende William Belowes og Arvingers Naturalisation som engelsk Undersaat, samt Udbetaling til ham af 5000 Pund Sterling af den Hertugen 5. Januar.

1627. af Holsten af Kong Jacob I. tilstaaede Annuitet, som bemeldte William Belowe siges at være
5. Januar. befuldmægtiget af Kongen af Danmark til at modtage. — *Westminster*, the Fifte Daie of January 1626. (Engelsk og Fransk.)

T. Rymer, Foedera, ed. G. Holmes. T. VIII. P. II., p. 129—132.

13. Januar. [6648.] CORNELIUS VON HAMBSFORDTS Fundats paa 1000 gode enkende Daler, hvoraf Renten skulde tildeles tre ved det nye Collegium Christianum i Odense Studerende. — *Othense*, d. 13. Jan.

Hofman, Fundationer. T. V. S. 17—18.

18. Januar. [6649.] Forhör optaget over LAME HEINE fra Süderstapell, i Overværelse af Thage Thott, Johan Eberhardt Sohn og Jurgen Schulte, i Anledning af at hun af Fru Anna Lykke skulde være opfordret til ved sine Trolddomskunster at forskaffe hende Prindsen af Danmarks Kjærlighed og at tage Kongen af Danmark af Dage. — *Rensburg*, den 18. Januarij. (Tydsk).

Danske Magazin. 3. Række. 5. B. S. 196—197.

23. Januar. [6650.] General TILLYS Skrivelse til Hertugen af Holsten, hvori han anmoder denne, som Keiserens troe Vasal, om at modvirke det af Kongen af Danmark, paa en den 28. Nov. 1626 i Rendsburg holdt Landdag, ved Gerhard Rantzaus Hjelp organiserede Landeværn til de holstenske Landes Beskyttelse. — *Peina*, den 2. Febr. (Tydsk.)

M. C. Londorpius, Acta publ. (Udg. 1668.) 3. Th. S. 963—964.

24. Januar. [6651.] Vidne af BORGEMESTER OG RAADMÆND I BOGENSE, at den gamle Qvinde Heigen Hanszen fra Stabellholm i deres Nærværelse havde gjenkjendt Pigen Kirstine, der skulde have opfordret hende til at tilvende Fru Anne Lykke Prindsens Kjærlighed, men at denne Pige havde erklæret det for Lögn, og forlangt Sagen afgjort ved Lov og Ret. — *Bougensze*, Onszdagen thendtt 24. Januarij.

Danske Magazin. 3. Række. 5. B. S. 198.

24. Januar. [6652.] General TILLYS Skrivelse til det holstenske Ridderskab, som han formaner til at blive Keiseren tro, og ikke svigte sin Ed til denne som överste Lehnsherre ved at understötte Kongen af Danmark. — *Peina*, den 3. Febr. (Tydsk.)

M. C. Londorpius, Acta publ. (Udg. 1668.) 3. Th. S. 964—965.

26. Januar. [6653.] Vidne af BORGEMESTERE, RAADMÆND OG BYFOGED I ODENSE angaaende en i deres samt Præsternes Nærværelse aflagt Bekjendelse paa hendes Sygeseng af Qvinden Heine Hensze fra Syderstopelholm, at hun af Fru Anne Lyckes Pige Kirstine var ombedet at skaffe hendes Frue Prindsens Kjærlighed, og af en Qvinde Elschen fra Flensborg at gjöre Kongen Ondt. — *Ottensee*, den 26. Januarij.

Danske Magazin. 3. Række. 5. B. S. 199—200.

27. Januar. [6654.] Kongelig Holstensk Raad, HENRICH RANTZOW til Hohenfelde, giver Fuldmagt til Matthias Zoega, Cantor ved Skolen i Schleswig, til at aflægge Canonicats-Eden til Domcapitlet i Schleswig i hans Sted. — *Kiel*, den 27. Januarii. (Tydsk.)

J. F. Noodt, Beyträge. 2. B. S. 502—503.

31. Januar. [6655.] Forhör optaget af Cantsler CHRISTIAN FRIIS til Kragerup, JOST HÖEGH til Wangh og CHRISTOFFER WRNE til Aarsmarck over en gammel Qvinde fra Syderstopel, Heine Hansszen, hvorved hun tildeels forandrer de Bekjendelser, hun tidligere havde aflagt angaaende de Opfordringer, der paa Fru Anne Löckes Vegne skulde være hende gjorte af en

Qvinde Else fra Flensborg og en Pige Kierstine til at anvende Trolddomskunster mod Kongen og Prindsen. — *Dallum schriffuerstuffue*, dend 31. januarij. 1627. 31. Januar.

Danske Magazin. 3. Række. 5. B. S. 201—202.

[6656.] MENIGE DANMARKS RIGES ADELS Bevilling af en Contribution for nærværende Aar til Krigen i Tydskland, dog at Kongen reserverer den, at denne Bevilling ikke er skeet af Pligt men af fri Villie Kongen til naadigst Gefald. — *Odense*, d. 1ste Febr. 1. Febr.

Danske Magazin. 3. Række. 4. B. S. 69—71.

[6657.] Forhör optaget af Cantsler Hr. CHRISTIAN FRIIS, JOST HÖRGH og CHRISTOFFER WRNR over den for Trolddom sigtede Heine Hansszen fra Süderstopell, samt over Jens Balldmester og Fru Anne Lyckes Pige Kierstine Thomasdatter. — *S. Knuds Closter (i Odense)*, dend 1. Februarij. 1. Febr.

Danske Magazin. 3. Række. 5. B. S. 202—204.

[6658.] Nyt Forhör i Danmarks Riges Raads Nærværelse over den for Trolddom anklagede LAMHEINE af Syderstopell samt over Fru Anne Lyckes Pige Kierstine og Jens Balldmester. — *Ottenssze Raadhuus*, dend 5. februarij. 5. Febr.

Danske Magazin. 3. Række. 5. B. S. 204—208.

[6659.] Kong CARL I.s Autorisation for Mayoren i London, Erkebispen af Canterbury, Storseglbevaren, Storskatmesteren og mange flere, til hos Undersaatterne at aabne et Laan til Bestridelsen af Krigsomkostninger, for, som det hedder, at understötte Kongen af Danmark, og forebygge, at deres fælleds Fjende, Keiseren, skulde spille Mester i Tydskland. — *Westminster*, the fifth Day of February 1626. (Engelsk og Fransk.) 5. Febr.

T. Rymer, Foedera, ed. G. Holmes. T. VIII. P. II. p. 141—146.

[6660.] Kong CHRISTIAN IV. befaler Friederich Günther at opsöge Henrik Ramels Bestalling, samt at skaffe sig Underretning om, hvad han har havt af Kronen. — *Croneburg*, den 11. Februarij. (Tydsk.) 11. Febr.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 250.

[6661.] Kong CHRISTIAN IV.s Befaling til Rentemesteren Ove Hög angaaende nogle Pæle, der skulle nedrammes, og om Besoldingen til "Herremændene til Hove", som Kongen vil vide Besked om. — *Roskild*, den 12. Febru: 12. Febr.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 251.

[6662.] Kong CHRISTIAN IV. befaler Rentemesteren Ove Hög at sende Lehnsmændenes Optegnelser over Bekostningen ved Prindsens (Christian V.s) Reiser i Landet, samt at udbetale ham 1000 Daler. — *Dalumkloster*, den 15. Febrvarij. 15. Febr.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 251.

[6663.] Kong CHRISTIAN IV. befaler Rentemesteren Ove Hög at opsige nogle Jagtbetjente og afskaffe endeel Hunde; Peter Paii [Payngk] skal sende nogle Elixirer; nogle Musikere skulle sendes til Odense for efter Anviisning af Fru Ellen at musicere med Kongens Börn. — *Daalum kloster*, den 15. Febrv: 15. Febr.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 252.

[6664.] Kong CHRISTIAN IV. befaler Jacob Ulfeldt til Urup, Rigets Cantsler og Embedsmand paa Nyborg Slot, at indskærpe Böndersoldaterne af Lehnet at möde til Mynstring, naar de tilsiges. — *Dalum Closter*, d. 16. Februar. 16. Febr.

Nye Danske Magazin. 2. B. S. 171.

1627. [6665.] Piinligt Forhör over den for Trolddom anklagede LAMHEINE af Söderstapel.
18. Febr. — *Ottensæze Raadhuus*, dend 18. february.
Danske Magazin. 3. Række. 5. B. S. 208—210.

21. Febr. [6666.] Yderligere Forhör over den for Trolddom anklagede LAMHEINE af Syderstopell. — *Ottensæze Raadhuus*, dend 21. February.
Danske Magazin. 3. Række. 5. B. S. 211—212.

25. Febr. [6667.] Forhör optaget i Sagen mod den for Trolddom anklagede LAMME HEINE fra Sönder-Stapel over hendes Sön Henrich Hanszön og hendes Pige Vrsell. — *Ottensæze Raadhus*, Söndagen den 25. Februarji.
Danske Magazin. 3. Række. 5. B. S. 212—213.

27. Febr. [6668.] Forhör optaget af HOLGER ROSENKRANTZ JÖRGENSÖN og FRANTZ RANTZOW i Sagen mod den for Trolddom anklagede Lamme Heine af Sönder-Stapel over Fadebuursqvinden Sinne Christensdaatter. — *I Peder Jacobszöns hus (i Odense)*, Tirsdagen den 27. Februarji.
Danske Magazin. 3. Række. 5. Bd. S. 213—214.

4. Martii. [6669.] Kong CHRISTIAN IV.s Skrivelse til Sachsens Churfyrste, hvori Kongen melder, at Infantinden i Brüssel har tilbudt Fredsmægling, men formedelst denne Stads Fjernhed yttrer Kongen Önske om, at Brunsvig, Bremen eller Hamborg maatte vælges til Underhandlingssted; videre beder Kongen, at Churfyrsten vil med Infantindens Understöttelse, eller, hvis den skulde ophöre, da alene, vedblive at mægle Freden. — *Stade*, 4. Martij. (Tydsk.)
Der Kgl. May. zu Dennem. etc. declaration etc. 1628. fol. Diij—Diiij. Zwey vnderschiedliche Tractätlein etc. 1629. fol. Ciij—Ciiij. M. C. Londorpius, Acta publ. 3. Th. S. 1032. *Latin:* Sereniss. regis Daniæ declaratio. 1628. fol. C4—D1.

16. Martii. [6670]. Kong CHRISTIAN IV. befaler Rentemesteren Ove Hög at sende endeel Födevarer til Holsten til Prindsens Behov; otte Orlogsskibe, der skulle bruges paa Elben, maae være færdige sidst i Maaneden. — *Segeberg*, den 16. Martij.
Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 252—253.

16. Martii. [6671.] Kong CHRISTIAN IV.s Rescript til Amtmanden paa Steinburg Detlef Rantzau, at han skulde paalægge Magistraten i Itzeho at tillade Glückstadts Indbyggere at före det Brænde, som de til deres Huusholdning behövede, ned ad Stören forbi Itzeho. — *Kiel*, den 16. Martii. (Tydsk.)
Corpus Constit. Regio-Holsat. 3. B. S. 122.

17. Martii. [6672.] Kong CHRISTIAN IV.s Befaling til Friderich Günther om Udstædelse af et aabent Patent for Capitainen Conrad Nell. — *Kiill*, 17. Martij.
Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af Molbech. 1. Bd. S. 253.

19. Martii. [6673.] Kong CHRISTIAN IV.s Rescript til Jens Jul, hvorved til ham og Participanter overdrages Smeltehytten, Pockværket, Bryggerhuset m. m. ved Kongsberg Sölvværk, samt Sandsuer og Nummedal, endvidere Provianthuset ved Bragenæs og det der muligen forhaanden værende Forraad af Proviant. — *Killerhus*, d. 19. Marts.
Kbhvnske Selsk. Skrifter. 11. B. S. 179—180.

19. Martii. [6674.] Kong CHRISTIAN IV.s Privilegium for Jens Jul og Participanter paa Kongsberg Sölvværk i Norge. — *Killerhus*, 19. Marts.
Kbhvnske Selsk. Skrifter. 11. B. S. 177—179.

27. Martii. [6675.] Kong CHRISTIAN IV. tilskriver Cantsleren Hr. Christian Fritsz angaaende den afdöde Knud Gyldenstjernes Restancer; om Tilbagetagelse af nogle Böndergaarde, som

Prindsen havde bortforlehnet; Kongen tilkjendegiver sin Misfornöielse over, at Raadet ikke indstiller sig til bestemt Tid, og forretter, hvad der er det befalet; om Ankomsten af engelske Hjelpetropper; et kostbart Hosebaand er medsendt; Franske Pengesubsidier skulle være komne; Hertug Wilhelm af Weimar har tilbudt Kongen sin Tjeneste. — *Staade*, den 27. Martij. 1627. 27. Martii.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C Molbech. I. B. S. 253—255.

[6676.] Kong Christian IV. tilskriver Cantsleren Hr. Christian Friisz angaaende en Begjering af Lorents Meulengracht at levere Silketöi til Officererne i Armeen, om Antvorskou Præst m. m.; han befaler at paasee, at Silkeboderne i Kjöbenhavn ikke forfalde. — *Staade*, den 31. Martij. 31. Martii.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 255.

[6677.] Kong Christian IV. melder Capitain Jesper Friisz, at han samme Dag henimod Aften vil komme til Bremerförde. — *Staade*, den 2. Aprilis. 2. Aprilis.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 255.

[6678.] Resulution af Kongl. Majestets tilforordnede Raad i Kjöbenhavn, at Lehnsmanden paa Island skal forhverve Dom, om de Præster, som gjöre sig skyldige i Hoer eller Leiermaal, ikke bör at have forbrudt Kald og Embede eller Kaldet alene, saaledes som her i Danmark sædvanligt er. — *Hans Kongel. Mayts. Cancellie*, den 5. Aprilis. 5. Aprilis.

M. Ketilson, Forordn. til Isl. 2. D. S. 465—466.

[6679.] Kong Christian IV.s Skrivelse til Hertugen af Brunsvig, hvori han afslaaer at opfylde dennes Forlangende at römme Fæstningen Wolfenbüttel, med mindre Tilly forpligter sig til ikke at besætte de til Hertugens Underholdning bestemte Stæder. — *Haupt Quartier Staden*, den 6. Aprilis. (Tydsk.) 6. Aprilis.

M. C. Londorpius, Acta publ. (Udg. 1668). 3. Th. S. 977.

[6680.] Kong Christian IV.s Befaling til alle sin Armees Officerer, til Hest og til Fods, at paasee Orden og Disciplin blandt Soldaterne, hvor Marschen falder igjennem de Forbundnes Gebeet, og især strængt at holde over, under haardeste Straf, at fattige Reisende paa Landet og Kjöbmænd ikke skeer Overlast, ligesom at Ingens Markarbeide bliver forstyrret. — *Hauptquartier zu Stade*, am 8. April. (Tydsk.) 8. Aprilis.

M. C. Londorpius, Acta publ. (Udg. 1668). 3. Th. S. 976—977.

[6681.] Churfyrsten af Sachsen, Johan Georgs, Skrivelse til Kongen af Danmark, hvori Churfyrsten beklager at have tilligemed Chur-Brandenburg i 18 Uger forgjæves sögt at mægle Fred, men lover alligevel at vedblive Mæglingen, forat Freden kunde bringes istand. — *Torgau*, am 13. Aprilis. (Tydsk.) 13. Aprilis.

Der Kgl. May. zu Dennem. etc. declaration etc. 1628. fol. Diiij—Ej. Zwey vnderschiedliche Tractätlein etc. 1629. fol. Ciiij—Dj. M. C. Londorpius, Acta publ. (Udg. 1668). 3. Th. S. 1032—1033. *Latin*: Sereniss. regis Daniæ declaratio. 1628. fol. D1—D2.

[6682.] Svar i den udvalgte Prinds Christian V.s Navn til Raadet i Flensburg, hvori han takker det for dets Lykönskning (under 16. Apr.) i Anledning af hans paabegyndte Regjering. — Udateret. (Tydsk.) post 16. Apr.

J. F. Noodt, Beyträge. 2. B. S. 155—156.

[6683.] Kong Christian IV. tilsender Tolderne i Sundet sit aabne Brev, hvorefter de til den Fæstning, som Kongen vil lade opföre ved St. Annæ-Bro i Kjöbenhavn, skulle 24. Aprilis.

1627. oppebære en halv Rigsort af hver Læst af de Skibe, som passere Sundet og Beltet. —
24. Aprilis. *Wassersbaden*, den 24de April.

G. F. Lassen, Kbhvns. Befæstnings Hist. S. 129. Selve det aabne Brev paa *Hollandsk:* L. van Aitzema, Saken van Staet en Oorlogh. I. D. S. 609. Londorpius suppl. et contin. (Udg. 1666.) 2. Th. S. 745.

25. Aprilis. [6684.] Kong CHRISTIAN IV. tilskriver Cantsleren Hr. Christian Friisz angaaende Tolden i Öresund; om Fredsunderhandlingerne ved Jacob Ulfeldt og Egidius von der Lancken; om heldige Krigsforetagender i Schlesien; om Fru Anna Lykke, hvem Kongen vil frigive, mod den af ham forhen forlangte Revers (jvf. Nr. 6641); om de i Kongens Fraværelse givne Benaadninger, som han ikke vil anerkjende m. m. — *Waaterbaden*, den 25. Aprilis.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 256—258.

28. Aprilis. [6685.] Den kongelige Danske General-Krigs-Commissarius JOHANN WIETZLOFF VON KÖRTZINS Befaling til alle höie Officerer og Land-Övrigheder angaaende Helligholdelsen af visse ugentlige Faste- og Bededage samt daglige Bedetimer, som skulle begynde Onsdagen efter Söndagen Quasi modo geniti; tillige indskærpes at holde Gudstjenesten ved Armeen efter den gamle Calender. — *Troppa*, den 28. Apr. (Tydsk.)

M. C. Londorpius, Acta publ. (Udg. 1668). 3. Th. S. 977-978.

30. Aprilis. [6686.] Kong CHRISTIAN IV.s Skrivelse til Churfyrsten af Sachsen, angaaende Fredsunderhandlingerne, idet Kongen tillige sender Churfyrsten sine Propositioner til Fred i 9 Artikler. — *Hauptquartier Stade*, den 30. April. (Tydsk.)

Der Kgl. May. zu Dennem. etc. declaration. 1628. fol. Eij-Eiij. Zwey vnderschiedliche Tractätlein etc. 1629. fol. Dj-Dij. M. C. Londorpius, Acta publ. (Udg. 1668.) 3. Th. S. 1033—1034 (med Datum: 26. Apr., u. Tv. opstaaet derved, at i Aftrykket i "Zwey vnderschied. Tract." ved en Trykfeil staaer 36. Apr.). *Latin:* Sereniss. regis Daniæ declaratio. 1628. fol. D2 — D4.

1. Maji. [6687.] Kong CHRISTIAN IV. sender Cantsleren Hr. Christian Friisz Söpasser for Skibene i Vestersöen, han beretter, at han, paa Churfyrstens Begjering, har sendt denne de Puncta, som Kongen vilde have lagt til Grund for Fredsunderhandlingerne. — *Staade*, den 1. Maji.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 261—262.

1. Maji. [6688.] Erklæring af de tydske Retslærde JOHAN LUENING, ALBERTUS TREKEL og HENRICUS KASSENBRUCH over den mod Lamme Heine fra Sönder-Stapel anlagte Trolddomssag. — *Stade*, den 1. Maij. (Tydsk.)

Danske Magazin. 3. Række. 5. B. S. 211—217.

4. Maji. [6689.] Kong CHRISTIAN IV.s Befaling til daværende eller efterkommende Rentemestere at udbetale til rette Tid den aarlige Pension, Kostpenge og Besolding, som han havde tillagt Mag. Christen Jensen, hvem han havde antaget til sin Hofprædikant. — *Hoffuetquarteeret til Staade*, den 4. Maji.

D. G. Zwergius, Siell. Cleresie. I. T. S. 559—560.

7. Maji. [6690.] Kong CHRISTIAN IV. tilskriver Cantsleren Hr. Christian Friisz om en Gesandts (u. Tv. den svenske, Jonas Bureus's) Nærværelse, om sin Samtale med denne om Alliancen med flere catholske Fyrster, og om det Gesandten givne Svar, som Kongen vil have trykt. — *Glyckstadt*, den 7. Maij.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 262—263.

[6691.] CHRISTEN FRIIS, CHRISTIAN HOLCK, HOLGER ROSENKRANTZ og FRANDTZ RANTZOV bemyndige Borgemestere og Raad i Aarhuus til at vedblive at fölge den tidligere udgivne Anordning om Havnepenge. (Jfr. Nr. 6549). — *Kiöbenhaffn*, den 7. May. 1627. 7. Maji.

J. R. Hüberts, Aktst. vedk. Aarhus. II. S. 53—54.

[6692.] Hertug FREDERIK ULRIK af Brunsvigs Opfordring til den danske Besætnings Commandant, Greven af Solms, i Wolfenbüttel, at opgive de for Landet farlige Plyndringer og Udfald, og med sin Besætning forlade Slottet. — *Braunschweig*, den 11. May. (Tydsk.) 11. Maji.

M. C. Londorpius, Acta publ. (Udg. 1668.) 3. Th. S. 978—979.

[6693.] ROSKILDE DOMCAPITEL anbefaler Conrectoren ved Roskilde Domskole M. Johan von Ham til Cantsleren Christian Friis til at beskikkes som Rector ved bemeldte Skole. — 12. Maji. 12. Maji.

S. N. J. Bloch, Roskilde Domskoles Hist. 1. H. S. 50—51.

[6694.] JÖRGEN BRAHE til Hvedholm, Befalingsmand paa Hagenschou Slot, hans Fundats paa 200 Daler, hver Daler beregnet til 32 Skilling Lybsk, hvoraf Renten aarlig skulde uddeles til 12 af de meest trængende Almisselemmer og Kröblinger i Assens. — *Hagenschouff Slot*, Pintze-Dag. 13. Maji.

Hofman, Fundationer. T. V. S. 346—347.

[6695.] Kong CHRISTIAN IV. tilkjendegiver alle Kjöbstæderne, at han med Rigsraadets Samtykke har anordnet en Indförselstold paa Salt, Silkevarer og Klæde i 3 Aar, til den Fæstning ved St. Anne Bro i Kjöbenhavn, som Kongen agter at lade opföre. — *Stade*, den 25de Mai. 25. Maji.

G. F. Lassen, Kbhvns. Befæstnings Hist. S. 129—130.

[6696.] Kong CHRISTIAN IV.s Befaling angaaende Ringningen med den Klokke, som skal ophænges i den nye Kirke udenfor Nörreport ved Kjöbenhavn. — *Kjöbenhavn Slot*, den 27. Maj. 27. Maji.

Ny Kirkehist. Samlinger. 1. B. S. 364.

[6697.] ALBRECHT, HERTUG TIL FRIEDLAND, beder den keiserlige Raad og Krigscommissarius Reinhardt von Walmroda at forestille de Churfyrstelig Brandenborgske Geheimeraader Nödvendigheden af den Oberst von Arnimb givne Befaling, at besætte visse Passer og Stæder i Marken og ved Oderen, da det er uvist, hvorhen Kongen af Danmark vil vende sig. — *Hauptquartir zu Neusz*, den 13. Juny. (Tydsk.) 3. Junii.

E. H. Zober, Wallensteins u. Gustav Adolfs ungedr. Briefe. S. 7. (Wallensteins Instruction til Walmroda ang. denne Forhandling, sst. S. 8—9).

[6698.] ALBRECHT, HERTUG TIL FRIEDLAND, tilkjendegiver de Churfyrstelig Brandenborgske Raader N. og N., at han har beordret Oberst Johan Georg von Arnimb til at besætte Stæderne og Passerne i Marken og ved Oderen mod Kongen af Danmark. — *Hauptquartier zue Neusz*, den 13. Juny. (Tydsk.) 3. Junii.

E. H. Zober, Wallensteins u. Gustav Adolfs ungedr. Briefe. S. 5—6.

[6699.] Kong CHRISTIAN IV.s aabne Brev angaaende Contribution af alle, som besidde Odelsgods i Norge, til Oprettelse og Underholdning af en staaende Garnison i de norske Fæstninger. — *Hoved-Qvarteer Beutzenborg*, den 4de Junii. 4. Junii.

Saml. til det norske Folks Spr. og Hist. 3. B. S. 404—406.

1627. 4. Junii. [6700.] CHRISTIAN IV.s Rescript til Statholderen i Norge Jens Juell, at hver Lehnsmand i sit Lehn skal indkræve den til Garnisoners Underholdning bestemte Contribution. — *Beutzenborg*, den 4de Juni.

Saml. til det norske Folks Spr. og Hist. 3. B. S. 406—407.

6. Junii. [6701.] Kong CHRISTIAN IV.s Skrivelse til den tydske Keiser, hvori han erklærer sig villig til at sende Gesandter til den Deputationsdag, som Keiseren maatte bestemme til Fredens Oprettelse, under den Betingelse at disse Gesandter erholde af Keiseren sikkert Leide frem og tilbage; tillige udbeder Kongen sig frit Leide til samme Möde for den engelske Gesandt Robert Anstruther, ligesom ogsaa for Churfyrst Pfalzgrevens Gesandter. — *Boitzenburgk*, 6. Junij. (Tydsk.)

Der Kgl. May. zu. Dennem. etc. declaration etc. 1628. fol. Fiiij — Gj. Zwey underschiedliche Tractätlein etc. 1629. fol. Ej. M. C. Londorpius, Acta publ. (Udg. 1668.) 3. Th. S. 1036—1037. *Latin:* Sereniss. regis Daniæ declaratio. 1628. fol. E3—E4.

6. Junii. [6702.] Hauptmann VON BRANDENSTEIN, Commandant i Bleckede, beretter til Hertug Christian af Celle, at han fra 30. Mai til 5. Juni har udholdt en Beleiring af Kongen af Danmark, paa hvilken Dag han, da Oberst Cerboni kom til Undsætning, gjorte et Udfald, hvorved Fjenden med stort Tab blev dreven tilbage til sine Skibe; "der alte König" skal have været i stor Fare. — *Bleckede*, den 6. Juny. (Tydsk.)

F. v. d. Decken, Herz. Georg v. Braunschw. 1. Th. S. 379—380.

7. Junii. [6703.] Oberst CERBONI beretter til Hertug Georg af Brunsvig om hans Undsætning til det af Kongen af Danmark beleirede Slot Bleckede, Beleiringens Ophævelse og Kongens Flugt. — *Bleckede*, den 7. Jul. (læs: Jun.) (Tydsk.)

F. v. d. Decken, Herz. Georg v. Braunschw. 1. Th. S. 380—381 (jfr. S. 246.)

10. Junii. [6704.] Kong CHRISTIAN IV. tilsender Cantsleren Hr. Christian Friis Copie af et Brev, som samme Dag var indlöbet fra Rusland. — *Beudtzenborg*, den 10. Junij.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 264.

16. Junii. [6705.] Den danske Commandant i Wolfenbüttel GREV PHILIP REINHARD AF SOLMS Skrivelse til Borgemestere og Raad i Einbeck om at tilstaae nogle af de saakaldte Harzskytter fri Pas og Repas gjennem deres By (hvor de havde været anholdte) og skaffe dem det Nödvendige for Betaling. — *Wolfenbittel*, den 16. Junij. (Tydsk.)

M. C. Londorpius, Acta publ. (Udg. 1668.) 3. Th. S. 979.

17. Junii. [6706.] ALBRECHT, HERTUG TIL FRIEDLAND, tilskçiver Oberst Hans Georg von Arnimb om et formodet Tog af Fjenden i Schlesien gjennem Polen og Pommern, til hvis Understöttelse Kongen af Danmark siges at ville sende "seinen jungen Printzen" med et Antal Folk; m. m. — *Veldtlager bey Jägerndorff*, den 27. Juny. (Tydsk.)

F. Förster, Wallensteins ungedr. Briefe. 1. Th. S. 85—86.

18. Junii. [6707.] Kong CHRISTIAN IV.s Befaling til Rentemesteren Ove Hög efterhaanden at udbetale til Prindsen (Christian V.) 2000 Rdl. — *Beudtzenborrig*, den 18. Junij.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 264.

18. Junii. [6708.] ALBRECHT, HERTUG TIL FRIEDLAND, beder Hertug Georg til Brunsvig og Lyneborg at undsætte Markgrev Sigismund til Brandenburg mod Kongen af Danmark, der truer

med at besætte Spandau og har viist sig fjendtlig mod de churfyrstelige Lande. — *Veldläger bey Jägerndorff*, den 28. Juny. (Tydsk.) 1627. 18. Junii.

F. Förster, Wallensteins ungedr. Briefe. 1. Th. S. 89.

[6709.] ALBRECHT, HERTUG TIL FRIEDLAND, befaler Hertug Georg til Brunsvig at gaae over Elben og forene sig med ham ved Havel for at hindre en Forening af Fjenden i Schlesien med Kongen af Danmark. — *Veltläger bey Jägerndorff*, den 28. Juny. (Tydsk.) 18. Junii.

F. Förster, Wallensteins ungedr. Briefe. 1. Th. S. 90—91.

[6710.] ALBRECHT, HERTUG TIL FRIEDLAND, befaler Oberst Altringer, da Fjenden i Schlesien uden Tvivl vil söge at forene sig med Kongen af Danmark, at gaae over Elben og sörge for Proviant m. m. — *Veltläger bey Jägerndorff*, den 28. Juny. (Tydsk.) 18. Junii.

F. Förster, Wallensteins ungedr. Briefe. 1. Th. S. 91—92.

[6711.] Kong CHRISTIAN IV. tillader Mogens Kaas at lade Kornhuset og Munkestuen paa Mariager Kloster, samt Smidden og Færgen for Byen reparere. — *Beutzenborg*, d. 19. Junii. 19. Junii.

Danske Magazin. 6. B. S. 211.

[6712.] ALBRECHT, HERTUG TIL FRIEDLAND, beder Hertugen af Pommern, da Fjenden i Schlesien mulig vil söge gjennem hans Lande en Forening med Kongen af Danmark, at have alle Passer iagt og at sörge for Proviant for de keiserlige Tropper paa deres Gjennemmarsch. — *Veldtlager vor Jagerndorff*, den 29. Juny. (Tydsk.) 19. Junii.

F. Förster, Wallensteins ungedr. Briefe. 1. Th. S. 92.

[6713.] ALBRECHT, HERTUG TIL FRIEDLAND, underretter Hertug Georg af Brunsvig om Fjendens Bevægelser for mulig at iværksætte en Forbindelse med Kongen af Danmark, og beder ham tilligemed Oberst Arnimb at holde Passerne i Mark-Brandenborg besatte. — *Veldtlager vor Jägerndorff*, am 29. Juny. (Tydsk.) 19. Junii.

F. Förster, Wallensteins ungedr. Briefe. 1. Th. S. 93.

[6714.] ALBRECHT, HERTUG TIL FRIEDLAND befaler Oberst Hans Georg von Arnimb, paa Grund af Fjendens Bevægelser i Schlesien for at forene sig med Kongen af Danmark, at holde Öie med alle Passer, men især med Passet ved Freywald; m. m. — *Veldtläger bey Jägerndorff*, den 29. Juny. (Tydsk.) 19. Junii.

F. Förster, Wallensteins ungedr. Briefe. 1. Th. S. 94.

[6715.] Kong CHRISTIAN IV. befaler Christen Eriksen (Valkendorf, til Fligende) at sidde i Landsdommers Sted i trende Sager, som Landsdommeren i Skaane Henrik Gyldenstjerne til Svanholm havde, nemlig en Gjeldssag med Jacob Sinclar til Sinclarsholms, en 3 Marks Sag med Hercules Hansen, og en Sag med Claus Bilde angaaende et Forlöfte. — *Kjöb.*, den 20. Juni. 20. Junii.

Vedel Simonsen, Elvedgaards Hist. 1. H. S. 122—123.

[6716.] ALBRECHT, HERTUG TIL FRIEDLAND, beder Oberst von Arnimb at paasee, at saa faa som muligt af de fra Tropau og Kosl bortdragende Tropper komme til Kongen (af Danmark); han stiller ham en Marsch til Meklenborg og Holsten i Udsigt m. m. — *Tropau*, den 3. July. (Tydsk.) 23. Junii.

F. Förster, Wallensteins ungedr. Briefe. 1. Th. S. 95—96.

[6717.] Den udvalgte Prinds CHRISTIAN V.s Stadfæstelse paa de Flekken Bramstedt forundte Privilegier. — *Segebergh*, den vier und zwanzigsten Tag Junii. (Tydsk.) 24. Junii.

Corpus Constit. Regio-Holsat. 3. B. S. 1353—1354.

1627. 24. Junii. [6718.] Churfyrst GEORG WILHELMS af Brandenburg Mandat, hvorved alle hans i Danmarks Tjeneste staaende Undersaatter saavel Officerer som Gemene beordres at vende hjem til deres Fædreland, da Churfyrsten erklærer, at deres Tjeneste hos Kongen af Danmark gjör ham (Churfyrsten) mistænkt hos Keiseren. — *Cöln an der Spreu*, am Tage Johannis Baptistæ. (Tydsk.)

M. C. Londorpius, Acta publ. (Udg. 1668.) 3. Th. S. 984.

21. Junii. [6719.] Churfyrsten af Sachsen JOHAN GEORGS Skrivelse til Hertug Frederik af Holsten-Gottorp, hvori Churfyrsten melder, at Aarsagen til Fredsunderhandlingernes Ophold er, at han endnu ikke har modtaget Keiserens Erklæring om hans Beredvillighed til at gjenoptage dem, men at han, saasnart han modtager denne, strax vil söge at fastsætte Tid og Sted for Forhandlingerne. — *Torgaw*, am 21. Junij. (Tydsk.)

Der Kgl. May. zu Dennem. etc. declaration etc. 1628. fol. Fiij—Fiiij. Zwey vnderschiedliche Tractätlein etc. 1629. fol. Diiij. M. C. Londorpius, Acta publ. (Udg. 1668.) 3. Th. S. 1036. *Latin:* Sereniss. regis Dan. declaratio. 1628. fol. E2—E3.

26. Junii. [6720.] Kong CHRISTIAN IV.s Befaling til Frederik Urne at lade et Værelse i Taarnet paa Kronborg istandsætte og forsyne med gode Dörre og Laase, for der at forvare "hvis Töi Du derudi at sætte bliver befalet" [Fru Anne Lykke]. — *Wandsbek*, den 26. Junij.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 264.

1. Julii. [6721.] ALBRECHT, HERTUG TIL FRIEDLAND, tilskriver Oberst von Arnimb, at endeel af det fjendtlige Rytterie er "ausgerissen", og menes gjennem Polen at ville gaae til Kongen (af Danmark), men at Veien er spærret for dem; om Kosl's Overgivelse m. m. — *Kosl*, den 11. Juli. (Tydsk.)

F. Förster, Wallensteins ungedr. Briefe. I. Th. S. 96.

1. Julii. [6722.] ALBRECHT, HERTUG TIL FRIEDLAND, tilskriver Markgrev Sigismund af Brandenborg blandt andet om det fjendtlige Cavalleries Flugt, og at det muligt vil söge gjennem Polen og Pommern at komme til Kongen af Danmark; om Cosels Indtagelse m. m. — *Veltläger bey Cosell*, den 11. July. (Tydsk.)

F. Förster, Wallensteins ungedr. Briefe. I. Th. S. 97—99.

2. Julii. [6723.] Kong CHRISTIAN IV. anbefaler Menigheden til Domkirken i Roskilde at kalde M. Enevold Nielsön (Randulf) til sin Sognepræst isteden for M. Lauritz Skaboe, der er befordret til Kjöbenhavn. (Undertegnet af det forordnede Regjeringsraad Christian Friis, Christopher Wlfeld og Frantz Rantzov.) — *Kiöbenhaffn*, den 2. Julii.

C. Giessing, Jubellærere. I. D. S. 361—362.

2. Julii. [6724.] Extract af Kong CHRISTIAN IV.s Skrivelse til Hertug Frederik af Slesvig, hvori Kongen meget besværer sig over Fredsunderhandlingernes Langsomhed. — *Lawenburgk*, 2. Julij. (Tydsk.)

Der Kgl. May. zu Dennem. etc. declaration etc. 1628. fol. Eiiij. Zwey vnderschiedliche Tractätlein etc. 1629. fol. Dij. M. C. Londorpius, Acta publ. (Udg. 1668.) 3. Th. S. 1034. *Latin:* Sereniss. regis Daniæ declaratio. 1628. fol. D4.

6. Julii. [6725.] Hertug FREDERIK af Slesvig og Holsten melder Kongen af Danmark, at Forsinkelsen af Fredsunderhanlingerne beroer paa, at en af Churfyrsten af Sachsen forlangt Er-

klæring af Keiseren endnu ikke var modtagen, og forsikkrer, at bemeldte Churfyrste med störste 1627.
Iver söger at fremme Forhandlingerne. — *Schlosz Gottorff*, am 6. Julij. (Tydsk.) 6. Julii.

Der Kgl. May. zu Dennem. etc. declaration etc. 1628. fol. Fij—Filj. Zwey vnderschiedliche Tractätlein etc. 1629. fol. Diij—Diiij. M. C. Londorpius, Acta publ. (Udg. 1668.) 3. Th. S. 1035—1036. *Latin:* Sereniss. regis Daniæ declaratio. 1628. fol. E2.

[6726.] Kong CHRISTIAN IV. forlanger paa ny af Keiseren Leidebrev for sine, 9. Julii.
Kongen af Englands og Churfyrst Pfalzgrevens Gesandter til den bestemte Deputations-Dag, da den Trompeter, som Kongen den 6. Juni havde afsendt til Keiseren med Brev desangaaende, var bleven opholdt af den bayerske General, Grev Tylli, i 3 Uger, og derefter sendt tilbage. — *Lawenburgk*, am 9. Julij. (Tydsk.)

Der Kgl. May. zu Dennem. etc. declaration etc. 1628. fol. Gj—Gij. Zwey vnderschiedliche Tractätlein etc. 1629. fol. Ej.—Eij. M. C. Londorpius, Acta publ. (Udg. 1668.) 3. Th. S. 1037. *Latin:* Sereniss. regis Daniæ declaratio. 1628. fol. E4.

[6727.] BORGEMESTERE OG RAADMÆND I ODENSE henvise den mod Lamme Heine 9. Julii.
af Syderstapell anlagte Trolddomssag til Paakjendelse af Nævninger. — *Ottensze Raadhus*, Mandagenn den 9. Julij. (Tydsk.)

Danske Magasin. 3. Række. 5. B. S. 218—221.

[6728.] CHRISTIANI IV. regis literæ, per quas Christiano Thomson in Tommerup 16. Julii.
et Georgio Brahe in Urup plenam concedit potestatem ad controversiam inter Daniæ regem et Ludovicum XIII., Franciæ regem, tollendam. — *Wandsbeckii*, d. XVI. Julii.

T. de Hofman, Efterr. om danske Adelsmænd. 3. D. S. 53.

[6729.] Tvende Skrivelser, en privat og en officiel, fra Churfyrsten af Sachsen, 18. Julii.
JOHAN GEORG, til Kong Christian IV. angaaende Churfyrstens Bestræbelser ved Fredsunderhandlingerne, der vente paa en Resolution fra Keiseren; tillige melder han, at en Collegial-Dag af Churfyrsten af Mayntz er udskreven til Mühlhausen den 3./13. Sept., hvor Freds-Sagen ogsaa vil komme under Forhandling. — *Kemnitz*, am 18. Julij. (Tydsk.)

Der Kgl. May. zu Dennem. etc. declaration etc. 1628. fol. Eiiij — Fij. Zwey vnderschiedliche Tractätlein etc. 1629. fol. Dij — Diij. M. C. Londorpius, Acta publ. (Udg. 1668.) 3. Th. S. 1035. *Latin:* Sereniss. regis Daniæ declaratio. 1628. fol. D4—E1.

[6730.] Churfyrst GEORG WILHELMS af Brandenborgs Mandat til alle hans Under- 22. Julii.
saatter, at söge ved alle de Midler, som maatte staae til deres Raadighed, at fordrive de Bander, som under Navn af danske Tropper forurolige Landet, hvortil Churfyrsten ogsaa lover Understöttelse af en keiserlig Armee. — *Cölln an der Spree*, am Tage Mariæ Magdalenæ, war der 22. Julij. (Tydsk.)

M. C. Londorpius, Acta publ. (Udg. 1668.) 3. Th. S. 985—986.

[6731.] ODENSE BYETINGS Vidne, at Nævninger i Trolddomssagen mod Lamme 23. Julii.
Heine af Süderstopell gjorde deres förste Tog, hvorved de formeente, at Sagen burde komme ind for sine tilbörlige Dommere. — *Ottenszee Byeting*, Mandagen denn 23. July.

Danske Magasin. 3. Række. 5. B. S. 221—223.

[6732.] Cantsler CHRISTIAN FRIIS's Svar paa Roskilde Capitels ovenfor under 24. Julii.
Nr. 6693 anförte Skrivelse angaaende Conrector M. Johan von Ham's Beskikkelse til Rector ved Domskolen. — *Kiöbenhaffn*, d. 24. Julii.

S. N. J. Bloch, Roskilde Domskoles Hist. 1. H. S. 51.

1627. 25. Julii. [6733.] Kong CHRISTIAN IV.s Rescript til Cantsleren Hr. Christian Friis, at den fængslede Fru Anne Lyckes Sag skal paa næstkommende Möde i Kolding paakjendes af et lige Antal af Rigsraadet og af Geistligheden i Danmark. — *Rensborg*, den 25. Jul.
Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 260—261.

26. Julii. [6734.] Kong CHRISTIAN IV. befaler Frederik Urne, da det Værelse paa Kronborg, som Kongen havde bestemt for Fru Anne Löcke (jfr. Nr. 6720), ikke skulde være luftigt nok, at hensætte hende i et andet Kammer, ikke lade nogen komme til hende, uden naar han er tilstede, og lade hende opvarte af svorne Folk. — *Rensborg*, den 26. Julii.
Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 265.

28. Julii. [6735.] Kong CHRISTIAN IV.s Rescript, hvorved de kongelige Commissarier i Holsten bemyndiges til at gjöre General-Opbud i Slesvig og Holsten til Krigen, saaledes at alle, ældre end 16 Aar, opfordres til at fremstille sig. — *Rensburg*, d. 28. Julii. (Tydsk.)
J. H. a Seelen, Memorabil. Flensburg. p. 170.

4. Augusti. [6736.] ALBRECHT, HERTUG TIL FRIEDLAND, tilkjendegiver Oberst von Arnimb, at han har befalet Hertugen af Lyneborg at hindre de fra Kosl bortdragne Folk i at begive sig til Kongen (af Danmark); m. m. — *Goldtberg*, den 14. Augusti. (Tydsk.)
F. Förster, Wallensteins ungedr. Briefe. 1. Th. S. 100—101.

12. Augusti. [6737.] Kong CHRISTIAN IV.s Befaling til Gesandterne i Frankrig at anholde om den Betaling, som Saltcompagniet i Vordingborg havde tilgode for et Skib, der havde været i Kongen af Frankrigs Tjeneste. — 12. Aug.
H. F. Rördam, A. C. Arrebos Levn. og Skr. 1. D. S. 191.

15. Augusti. [6738.] Cantsler CHRISTEN FRIIS tilskriver Superintendenten i Bergens Stift Dr. Niels Paasche, at han har besluttet at give aarlig af Munkeliv og St. Hans Kloster 200 Rdlr. til fattige, helst faderlöse Börn, og beder ham at sörge for Uddelingen. — *Dybmose*, den 15. Augusti.
C. Frimann, Stiftelser i Bergens St. 1. D. S. 112.

17. Augusti. [6739.] Hertug GEORG AF BRUNSVIG beretter til Hertug Christian den ældre af Celle, at de danske Tropper have forladt Thombhof og alle Passerne ved Havel og tiltraadt Marschen til Holsten. — *Thombhof vor Havelberg*, den 17. Aug. (Tydsk.)
F. v. d. Decken, Herz. Georg v. Braunschw. 1. Th. S. 391.

18. Augusti. [6740.] STEPHANUS JOHANNIDES ad D. Olaum Wormium inter alia scribit de metu et trepidatione sua ob rumores de Oldesloa, oppido Holsatiæ, a Cæsarianis occupata et de alio horum felici successu sparsos. — *Lugduni Batavor.*, XVIII. Aug.
O. Wormii epist. T. I. p. 134—135.

22. Augusti. [6741.] Kong CHRISTIAN IV. tilskriver Rigsraadet angaaende Hertug Frederik af Holstens Breve til Kongen og til Albret Skeel, hvilke han med stor Forundring havde læst; han har dog ikke tilbageviist hans Fredsmægling, naar han imidlertid vil lade sine Folk forene sig med de kongelige; et Brev fra Tilly, hvorpaa den Norske Titel var udeladt, har han ubrudt sendt tilbage. — *Kremppe*, den 22. Augusti.
Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 265—266.

[6742.] **Albrecht, Hertug til Friedland**, tilskriver Oberst von Arnimb, at han har forenet sig med Tilli, og at de drage mod Kongen (af Danmark); om Hertugen af Meklenborg m. m. — *Lauenburg*, den 2. Sep. (Tydsk.) 1627. 28. Augusti.

F. Förster, Wallensteins unged. Briefe. 1. Th. S. 106.

[6743.] Fredsbetingelser af de keiserlige Generaler **Hertug Albrecht til Friedland** og **Grev Johann af Tilly** til Kong Christian IV. — *Lauenburg*, den 2. Septembris. (Tydsk.) 28. Augusti.

N. Falck, Neues Staatsbürg. Mag. 3. B. S. 348—350.

[6744.] **Grev Tillys** og **Hertugen af Friedlands** Skrivelse til Keiseren, hvori de berette, at Hertug Frederik af Holsten personlig har indfundet sig hos dem, og erklæret sig villig til at adlyde Keiserens Villie, samt ligeledes til at befordre Freden mellem Keiseren og Danmark; Generalerne indstille derfor, om ikke Keiseren vilde sende Commissairer for at underhandle om Freden, idet de sende Udkast til Betingelserne. — *Lauenburg*, den 4. Sept. (Tydsk.) 25. Augusti.

M. C. Londorpius, Acta publ. (Udg. 1668.) 3. Th. S. 991—992.

[6745.] **Magnus Olavius** ad D. Olaum Wormium inter alia scribit de metu imminentis periculi a piratis, Islandiam latrociniis et homicidiis ferociter infestantibus; quinque naves Danicas, nautis partim interfectis, partim captivis abductis, ab iis esse surreptas. — *Laufausii in Boreali Islandia*, 6. Cal. Sept. 27. Augusti.

O. Wormii epist. T. I. p. 354—355.

[6746.] Oberst **Hans Georg von Arnimb** tilkjendegiver Hertug Hans Albrecht af Meklenborg sin Glæde over, at han ganske har forladt Kongen af Danmark, og stillet sine Stæder og Fæstninger til Keiserens Tjeneste, m. m. — *Malchin*, den 28. August. (Tydsk.) 28. Augusti.

F. Förster, Wallensteins ungedr. Briefe. 1. Th. S. 103—104.

[6747.] Kong **Christian** IV.s Skrivelse til den Churfyrstelige Collegial-Forsamling, udskreven til Mülhausen den 3. Septbr., hvori han forsvarer sit hidtil udviste Forhold, og opfordrer til at tage de virksomste Beslutninger under den nærværende Fare. — *Crempe*, die Augusti (sic). (Tydsk.) Augusto.

Warhaffter Abdruck Kgl. May. zu Dennem. etc. Schreibens etc. 1627. fol. Aij—Bj.

[6748.] **De brunsvigske Stænders** Andragende til Kongen af Danmark angaaende hans i Wolfenbüttel efterladte Besætnings Excesser, for hvis Skyld de erklære sig nödt til at söge Keiserens Beskyttelse og underkaste sig ham; derfor bede de Kongen indstændig at bortkalde den wolfenbüttelske Besætning og sammes Commandant Grev Solms. — *Braunschweig*, (uden Dat.) (Tydsk.) Augusto.

M. C. Londorpius, Acta publ. (Udg. 1668.) 3. Th. S. 986 - 991.

[6749.] **Odense Bytings** Vidne, at Nævninger i Trolddomssagen mod Lamme Heine af Syderstopell gjorde deres Tog, at de ikke vidste hende at befrie, men at hun burde straffes som en Troldkone. — *Ottenszee Byeting*, Mandagen den 3. September. 3. Septbr.

Danske Magazin. 3. Række. 5. B. S. 223—231.

[6750.] Extract af Kong **Christian** IV.s Skrivelse til Gustav Adolph af Sverrig, hvori han anmoder denne om at blokere Lübeck, Stettin, Wismar og Stralsund med 7 eller 8 Orlogsskibe, hvorimod han forpligter sig til at standse al Tilförsel til Danzig af Proviant og Ammunition over det Danmark tilhörende Land og Hav. — 12. Septembr. (Tydsk.) 12. Septbr.

M. C. Londorpius, Acta publ. 8. Th. (Contin. 4. Th.) S. 120.

1627. 16. Septbr. [6751.] Kong CHRISTIAN IV. befaler Peder Galt at sidde i Landsdommers Sted i tvende Sager, som Landsdommeren i Skaane Henrik Gyldenstjerne havde med Hercules Hansen og Claus Bilde, eftersom Christen Eriksen, som hertil var befalet (jvfr. Nr. 6715), var forhindret.— D. 16. Sept.

Udt. i Vedel Simonsen, Elvedgaards Hist. I. H. S. 123.

17. Septbr. [6752.] Hertug GEORG af Brunsvig beretter til Hertug Christian af Celle om sin Marsch til Trittow, der maatte overgive sig, Indtagelsen af Pinnenberg, hvorved Tilly blev saaret, Fjendens Retirade og Forfölgelse til Helmeshorn og derefter til Steinbergk; Kongen skal opholde sig i Glückstadt. *Stenbergk*, den 17. Sept. (Tydsk.)

F. v. d. Decken, Herz. Georg von Braunschw. 1. Th. S. 381—382.

17. Septbr. [6753.] Raadmand i Ribe MAGNUS GRAFFUSS og Hustrues Fundats paa 200 enkende Rigsdaler in specie til et brændende Voxlys i Ribe Domkirke, som skal holdes tændt paa den Messing Arm, de have ladet opsætte, Alle Helgensdag og til Kyndelmisse fra Kl. 5 om Morgenen og indtil Dag og om Aftenen fra det mörknes og til Kl. 6 og Kirkedörrene lukkes. — *Ribe*, d. 17. Septembris.

P. Terpager, Ripæ Cimbr. p. 319—320.

18. Septbr. [6754.] Klage fra BÖNDERNE I GROSSEN-ASPE i Neuwmünster Sogn til Hertugen af Holsten-Gottorp, over et den 6te Septembr. hos dem begaaet Röverie ved "60 Krabbaten", og Dagen efter ved bevæbnet Hestfolk, hvorved 11 af Byens Folk bleve dræbte og 21 Huse afbrændte. — *Grossen-Aspe*, den 18. Septembris. (Tydsk.)

Archiv für Staats- und Kirchengesch. der Herzogth. I. B. Altona 1833. S. 402—403.

20. Septbr. [6755.] Hertug GEORG af Brunsvig tilsender Hertug Christian af Celle 320 Stykker Qvæg af det gjorte Bytte som en billig Erstatning for det, han og hans Undersaatter vare berövede under Krigen. — *Vor Itzehoe*, den 20. Sept. (Tydsk.)

F. v. d. Decken, Herz. Georg v. Braunschw. 1. Th. S. 382.

24. Septbr. [6756.] De i Kjöbenhavn forsamlede RIGSRAADER foreslaae Kong Christian IV., da de befrygte, at Fjenden vil benytte sin Fremgang til at besætte Jylland, og de have erfaret at Kongens egne gevorbne Folk med Mord og Brand ruinere Landet, at de af Raadet, som Regjeringen er betroet, maae tage Beslutning om Landets Defension uden Kongens Resolution; at de fremmede Ryttere, som have ödelagt Jylland og Fyen, ikke maae föres til Sjelland, Skaane og Smaaöerne, og at der her ikkun skulle indqvarteres 5500 gevorbne Soldater til Fods; at Flaaden forsynes med Officerer, Munition og Proviant; at Landfolket i disse Provindser bruges som Landeværn ved Sökanterne, og at Slammenstorff undsættes med Proviant og Munition. — *Köbenhagen*, den 24. Septemb.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 267—269.

24. Septbr. [6757.] De i Kjöbenhavn forsamlede RIGSRAADERS Forslag til Kongens og Rigsraadets Deliberation og Resolution, at tillade de anholdte Lybske Skibe igjen frit at passere, og tillade Lybekkerne fri Handel, indtil deres store Flaade kommer fra Spanien, hvilken da under Prætext af Krigsbrug skulde anholdes, og derefter at forholde sig paa samme Maade med hvad der fremdeles maatte tilföres dem; at Kjöbenhavn provianteres fra Laaland; at de tre Prindser hjemkaldes til Riget; m. m. — *Köbenhagen*, den 24. Septemb.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 269—270.

24. Septbr. [6758.] Hertug GEORG af Brunsvig melder Hertug Christian af Celle Indtagelsen af Steinbergk, Haszellot, Haszeldorp og Itzehoe, Beskydningen af Bredenberg, Sammentræf med

Rhingreven ved Rendsborg og dennes Retirade, og endelig Rendsborgs Beleiring. — *Vor Itzehoe*, den 24. Sept. (Tydsk.) 1627. 24. Septbr.

F. v. d. Decken, Herz. Georg v. Braunschw. 1. Th. S. 383.

[6759.] HERTUGEN AF HOLSTEN-GOTTORPS Skrivelse til Hertugen af Friedland, hvori han anholder om, at denne vilde tillade, at Qvæg og Heste, som vare frarövede Indvaanerne i Amterne Kiel, Bordesholm og Newmünster, maatte blive tilbagegivne, forsaavidt de kunde eftervises. — *In dem Quarttier zu Tuschenbecke*, den 25sten Sept. (Tydsk.) 25. Septbr.

Archiv für Staats- und Kirchengesch. der Herzogth. I. B. Altona 1833. S. 400—401.

[6760.] Hertug ALBRECHT AF FRIEDLANDS Beskyttelsesbrev for Hertug Frederik af Slesvig og Holstens Lande Eyderstedt, Norderstrand og Amterne Tundern, Apenrade og Lügumcloster. — *Veltläger bey Renspurg*, den 7. Oct. (Tydsk.) 27. Septbr.

Nordalbing. Studien. 2. B. S. 298—299.

[6761.] Hertug GEORG af Brunsvig beretter til Hertug Christian af Celle om en stor Seir af Feltmarschal Greve af Schlick over Markgreven af Durlach ved Oldenburg, hvorved flere hele Regimenter overgave sig; om Indtagelsen af Bredenburgh og hele Besætningens Nedsabling; Beleiringen af Rendsborg; Kongen skal have begivet sig til Flensborg, og derfra sendt Fru Christine med Börnene til Amsterdam. — *Vor Itzehoe*, den 30. Sept. (Tydsk.) 30. Septbr.

F. v. d. Decken, Herz. Georg v. Braunschw. 1. Th. S. 383—385.

[6762.] Hertug GEORG af Brunsvig beretter til Hertug Christian af Celle om Beleiringen af Rendsborg, hvis Overgivelse ventes næste Dag; Kongen skal have fornærmet den derværende franske Garnison; Kiel er nu ogsaa indtaget; Wilster bliver angrebet. — *Vor Rendsburg*, den 3. Oct. (Tydsk.) 3. Octobr.

F. v. d. Decken, Herz. Georg v. Braunschw. 1. Th. S. 385—386.

[6763.] Endelige Fredsbetingelser af HERTUG ALBRECHT AF FRIEDLAND til Kong Christian IV. — *Gottorff*, den 13 / 3. Octobry. (Tydsk.) 3. Octobr.

N. Falck, Neues Staatsbürg. Mag. 3. B. S. 273—275.

[6764.] Kong CHRISTIAN IV. erklærer paa Rigsraadets Proposition, at Sjelland, Skaane og Smaaöerne skulle fritages for at belægges med Rytterie; foreslaaer, at Proviant til Flaadens Udrustning skaffes fra disse Provindser, ligesom og til Kjöbenhavns Forsyning; Slammenstrup skal tage Qvarteer i Jylland; dygtige Officerer skulle antages; Accisen skal afskaffes, m. m. — *Daalum*, den 5. Octobris. 5. Octobr.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 266—267.

[6765.] Kong CHRISTIAN IV. tilskriver Rigsraadet, at han havde maattet forlade Holsten, særdeles fordi Hertug Frederik gjorde Fjenden al den Hjelp han formaaede, at det var hans Hensigt ved Flensborg at samle Armeen, men en panisk Skræk overkom Folkene, saa han stedse maatte trække videre frem, uden at han havde været istand til at advare Undersaatterne, hvilket han mener navnlig burde have paaligget Lehnsmændene. — *Daalum*, den 5. Octobris. 5. Octobr.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 271—274.

[6766.] Privatskrivelse (opsnappet) til Commandanten i Nienburg Oberst LIMPACH fra hans Secretær, som skildrer paa en meget sörgelig Maade Danmarks, især Jyllands daværende Forsvarstilstand og de til deres Forsvar föiede Anstalter. — *Hamburg*, am 8. October. 8. Octobr.

M. C. Londorpius, Acta publ. (Udg. 1668.) 3. Th. S. 902—904. (Tydsk.)

1627. 10. Octobr. [6767.] Overeenskomst mellem Hertug ADOLF FREDERIK af Meklenborg og Oberst HANS GEORG VON ARNIMB, hvorved bestemmes, at Staden Wismar skal modtage keiserlig Garnison indtil Fredens Afslutning med Kongen af Danmark. — *Vizzmar*, den 10. Octobris. (Tydsk.)

F. Förster, Wallensteins ungedr. Briefe. I. Th. S. 116—118.

10. Octobr. [6768.] Kong CHRISTIAN IV. tilkjendegiver Rigsraadet, at han er tilsinds at tilbagetage den Rostockerne givne Bevilgning til fri Handel i Rigerne, da han har erfaret, "at de vores Söns Mobilia, og hvis hos dem i Forvaring sat var, Fjenden haver ladet fölge"; han forlanger Raadets Betænkning. — *Daalum*, den 10. Oct:

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 274.

11. Octobr. [6769.] Kong CHRISTIAN IV.s Resolution paa Rigsraadets Erklæring, angaaende Rytteriets Aftakkelse og Anordning om Fodfolket; om Fredsunderhandlingerne, som Kongen lover at fremme; om Forlæggelse af Slavatas Regiment til Jylland, og om Rostockerne, som Kongen vil skaane, hvis de befindes at have været udeelagtige "i vores Söns Plyndring." — *Daalum*, den 11. Octobris.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 274—275.

14. Octobr. [6770.] Kong CHRISTIAN IV. befaler Cantsleren Hr. Christian Friisz at sende Skrædderen, Sölvkammeret og Kobbertækkeren til Frederiksborg, ligeledes Havre til Hestene, som i en Maaned ikkun have faaet Byg. — *Frede:*, den 14. Octobris.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 275—276.

15. Octobr. [6771.] Kong CHRISTIAN IV.s Udkast til en Instruction for et Gesandtskab [Christian Friis og Tage Thott] til Kongen af Sverrig, for at begjere hans Hjelp i Krigen mod Keiseren. — *Daalum*, den 15. Octobris.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 276.

17. Octobr. [6772.] Kong CHRISTIAN IV.s Brev angaaende Udvidelsen af de Johan Post og Consorter tilstaaede Privilegier til de norske Bjergværkers yderligere Ophjelpning. — *Dallum*, den 17. Octob.

Saml. til det norske Folks Spr. og Hist. 3. B. S. 11—14.

18. Octobr. [6773.] DET DANSKE RIGSRAAD opfordrer Hertugen af Friedland til at skaane Danmarks Rige og dets Lehnsfyrstendömme Slesvig for Fjendtligheder, da disse Lande "ikke paa nogensomhelst Maade havde deeltaget i Krigen," der alene havde angaaet den nedersachsiske Kreds. — *Dalum*, den 18. Octob. (Tydsk.)

Der Kgl. May. zu Dennem. etc. declaration etc. 1628. fol. Gij—Giij. Zwey vnderschiedliche Tractätlein etc. 1629. fol. Eij. M. C. Londorpius, Acta publ. (Udg. 1668.) 3. Th. S. 1037—1038. *Latin:* Sereniss. regis. Daniæ declaratio. 1628. fol. E4—F1.

20. Octobr. [6774.] ALBRET SKIELL, CLAUES DAA og FIRE ANDRE RIGSRAADER underrette Cantsleren om, at de have ladet Oberst Baudissin arrestere i Korsör paa Grund af hans og hans Folks umenneskelige Opförsel i Jylland, og at de have befalet Tönne Friis at före ham til Kjöbenhavn, hvor Kongens nærmere Ordre skal afventes. — *Borrebg*, den 20. Octo.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 281.

20. Octobr. [6775.] THORBEEN GABRIELL til Kringerup, Landsdommer i Fyen, hans Dom hvorved Odense Byes Nævningers Ed og Tog, ved hvilket Lambheigne af Sydersteppell var svoren Trolddom over, kjendes magteslös, dog at hun for sin Lögn og sine modsigende Bekjendelser

straffes, naar derom lovlig paa tilbörlige Steder procederes. — *Fyennboe lanndtzting*, löffuer-dagenn denod 20. October. 1627. 20. Octobr.

Danske Magasin. 3. Række. 5. B. S. 231—242.

[6776.] Hertug GEORG af Brunsvig melder Hertug Christian af Celle, at Wilster, Flensborg og Haderslev ere römmede af de Kongelige ved de Keiserliges Nærmelse; Rendsborg har den 17. Oct. overgivet sig; Crempe og Glückstadt beleires; Jylland er for störste Delen besat af Feltmarschal Greve von Schlick. — *Wilster Marsch*, den 20. Oct. (Tydsk.) 20. Octobr.

F. v. d. Decken, Herz. Georg v. Braunschw. I. Th. S. 386—387.

[6777.] Hertug ALBRECHT AF FRIEDLANDS Sauvegardebrev for den holstenske og slesvigske Adel og Ridderskab, som vilde begive sig til deres Slotte, Riddersæder eller Godser. — *Haubt-Quartier zu Elmshorn*, den 30sten Oct. (Tydsk.) 20. Octobr.

A. Heimreichs nordfresische Chronik, herausgegeb. von N. Falck. Vorrede, S. XIX—XX.

[6778.] ALBRECHT, HERTUG TIL FRIEDLAND, underretter Oberst von Arnimb om, at Grev Schlewisch har desarmeret Fjendens 28 Compagnier Ryttere i Jylland og bemægtiget sig hele dette Land. — *Haubtquartier zue Elmshorn*, den dreisigsten Tag Octobris. (Tydsk.) 20. Octobr.

F. Förster, Wallensteins ungedr. Briefe. I. Th. S. 122.

[6779.] HEINRICH VON EINSIDELLS Beretning til Hertug Frederik af Slesvig og Holsten, angaaende de fremmede Krigsfolks Foranstaltninger i Eyderstedt og Nord-Ditmarsken i Anledning af et forventet Anfald af Kongen. — *Tonningen*, den 21. Oct. (Tydsk.) 21. Octobr.

Nordalbing. Studien. 2. B. S. 299—301.

[6780.] Hertug ALBERT AF FRIEDTLANDT tilkjendegiver Infantinde Isabella, Regentinde af Nederlandene, at han har fuldfört Erobringen af Meklenborg, Holsten, Slesvig og Jylland med Undtagelse af Glückstadt og Crempe; han samler nu saamange Skibe som muligt for til Sommer at hjemsöge Kongen af Danmark paa Öerne, og beder hende at sende Greven af Mannsfeldt og nogle sökyndige Mænd hid, for at han desangaaende kan raadföre sig med dem. — *Im Hauptquatier zue Elmshornn*, den Anders Novembris. (Tydsk.) 23. Octobr.

Danske Magasin. 3. Række. 2. B. S. 295—296.

[6781.] ALBRECHT, HERTUG TIL FRIEDLAND, tilskriver Oberst von Arnimb blandt andet om en af denne fört Correspondents med Rigscantsleren i Sverrig; han raader til "at underholde Sverrig med Haab", for at dette ikke skal forene sig med Danmark; et foreslaaet Tog til Preussen fraraader han af flere Grunde, bl. a. fordi de endnu ikke ere færdige med de Danske. — *Frankfurt*, den 2. Nov. (Tydsk.) 23. Octobr.

F. Förster, Wallensteins ungedr. Briefe. I. Th. S. 124—126.

[6782.] Kong CHRISTIAN IV. sender Cantsleren Hr. Christian Friisz et kort Udkast til de Propositioner, der skulle gjöres Rigsraadet i Antvorskov om Forhandlingerne med Sverrig og andre Potentater, samt om Forholdsregler til Landets Defension; han anbefaler Forsigtighed med Hensyn til Sverrig; Otte Pogvisk skal tages i Forhör angaaende de af Oberst Baudissins Folk i Jylland udövede "Exorbitantier". — *Daalum*, den 25. Octo: 25. Octobr.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 277—278.

[6783.] Kong CHRISTIAN IV. tilskriver Cantsleren Hr. Christian Friisz, at der i Propositionen til Rigsraadet intet indföres om, at Kongen finder det raadeligt, at Raadet tilskriver Churfyrsten af Sachsen. — *Daalum*, den 25. Octo: 25. Octobr.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 278.

1627. 27. Octobr. [6784.] ALBRECHT, HERTUG TIL FRIEDLAND, tilskriver Oberst von Arnimb bl. a. om Forlægningen af 4 Compagnier Ryttere til Holsten. — *Wansbeck*, den 6. Novbr. (Tydsk.)

F. Förster, Wallensteins ungedr. Briefe. 1. Th. S. 128.

28. Octobr. [6785.] IVER JUEL, IVER LYCHE, AXEL URNE med 12 ANDRE JYDSKE ADELSMÆND tilskrive Danmarks Riges Raad, at de have maattet forlade Jylland formedelst den Vold, som der var udövet af Kongens eget Krigsfolk og derefter af Fjenden, hvorfor de bede det at forhandle med Kongen, hvorledes de kunde blive befriede ved en god og bestandig Fred, eller Fjenden med Magt uddrives. — *Marstrand*, d. 28de October.

Danske Magasin. 3. Række. 4. B. S. 67—68.

29. Octobr. [6786.] Kong CHRISTIAN IV.s udförlige Proposition til det til Möde i Anderskou den 1. Novbr. sammenkaldte Rigsraad om Forhandlinger med Sverrig og andre Magter, samt om Landets Defension, overeensstemmende med det korte Udkast, som 25. Octbr. sendtes Cantsleren. — *Daalum*, den 29. Octobris.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 278—281.

29. Octobr. [6787.] Kong CHRISTIAN IV.s Skrivelse til Rigsraadet angaaende adskillige Personers Kongens Person anrörende Discurser om Begivenhederne i Jylland, hvilke han efter den af ham givne Erklæring havde ventet at skulle ophöre; han tilbyder enhver sikker Leide, som i denne Anledning havde noget at beklage. — *Daalum*, den 29. Octobris.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 287—288. (Rigsraadets udaterede Erklæring i Anledning af denne Skrivelse, sst. S. 288—289).

30. Octobr. [6788.] ALBRECHT, HERTUG TIL FRIEDLAND, tilkjendegiver Oberst von Arnimb sin Tilfredshed med, at Hertugen af Holsten med sit Regiment tilfods bliver indqvarteret paa Öen Rygen, m. m. — *Witenborg*, den 9. Novemb. (Tydsk.)

F. Förster, Wallensteins ungedr. Briefe. 1. Th. S. 130.

31. Octobr. [6789.] Kong CHRISTIAN IV.s Skrivelse til Hertug Frederik af Slesvig og Holsten, hvem Kongen indstændigen beder at formaae Churfyrsten af Sachsen til at paaskynde Freden, idet Kongen tillige berörer sin egen og Hertugens farlige Stilling, der, som han siger, alene er fremkaldt ved deres uforsvarlige Efterladenhed, som saa skjændigen ("liederlich") have forladt og endnu forlade dem (ɔ: Kongen og Hertugen). — *Dalum*, 31. Octob. (Tydsk.)

Der Kgl. May. zu Dennem. etc. declaration etc. 1628. fol. Giij—Giiij. Zwey vnderschiedliche Tractätlein etc. 1629. fol. Eiij. M. C. Londorpius, Acta publ. (Udg. 1668.) 3. Th. S. 1038—1039. *Latin:* Sereniss. regis Daniæ declaratio. 1628. fol. F2.

initio Novbr. [6790.] DE FRA JYLLAND FLYGTEDE ADELSMÆNDS Klage over den Vold, som i Jylland er udövet först af Kongens tydske Ryttere og dernæst af Fjenden, og Begjæring til Rigets Raad om Skadeserstatning, hvorhos de bede om, at Stænderne maae sammenkaldes for at raadslaae om Midler til Fredens Gjenoprettelse. (Overgivet paa Herredagen i Slagelse 1627). — (Udateret.)

Danske Magasin. 3. Række. 4. B. S. 66.

initio Novbr. [6791.] Infantinde ISABELLA, Regentinde i Nederlandene, önsker Hertugen af Friedlandt, i Gjensvar paa hans Skrivelse af 2. Novbr. (23. Oct.) til Lykke med Erobringen af Meklenborg, Holsten, Slesvig og Jylland, og giver gjerne sit Samtykke til, at Greven af Mansfeldt begiver sig til ham. — (Udateret.) (Fransk.)

Danske Magasin. 3. Række. 2. B. S. 296—297.

[6792.] Kong CHRISTIAN IV. tilskriver Cantsleren Hr. Christian Friisz, at han, da det er besværligt at samle alle Domsmændene i Fru Anne Lyckes Sag, har betænkt at forelægge den for forskjellige Universiteter; om Hans Oldelands Udnævnelse til Landsdommer i Fyen; samt i en Efterskrift om adskillig lös Tale, som Tönne Friis skal have fört om Fru Kirsten, og om store Pengesummer, der med Kongens Börn skulle være sendte til Holland. — *Daalum*, den 4 No: 1627. 4. Novbr.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 289—291. Efterskriften i P. F. Suhms Nye Saml. I. B. S. 139—140.

[6793.] Kong CHRISTIAN IV. sender Rigsraadet en fra Kongen af Sverrig modtagen Skrivelse, hvorpaa han strax har svaret og meldt, at et Gesandtskab om faa Dage vilde afgaae til Sverrig. — *Daalum*, den 4. No: 4. Novbr.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 291.

[6794.] RIGSRAADETS Betænkning til Kongen, angaaende de af de danske Tropper under Bautzen forövede Plyndringer i Jylland, navnlig i Aalborg og Vendsyssel. — *Slauffuelse*, 8. November. 8. Novbr.

Udt. og Brudst. i J. R. Hüberts, Aktst. vedk. Aarhus. II. S. 55–58.

[6795.] RIGSRAADETS Betænkning, hvori det forestiller Kongen Umuligheden af at soutenere Krigen, og raader til af al Magt at arbeide paa Fred. — *Slauels*, den 9. Novembris. 9. Novbr.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 281–283.

[6796.] DET DANSKE RIGSRAADS Skrivelse til Churfyrsten af Sachsen om at tage sig kraftig af Fredsmæglingen, i det Rigsraadet tillige beraaber sig paa, at kun Kongen som nedersachsisk Kredsfyrste men ikke Danmarks Rige havde fört Krig mod Keiseren. — *Slagels*, den 10. Novemb. (Tydsk.) 10. Novbr.

Der Kgl. May. zu Dennem. etc. declaration etc. 1628. fol. Hj—Hiij. Zwey vnderschiedliche Tractätlein etc. 1629. fol. Eiij—Fj. M. C. Londorpius, Acta publ. (Udg. 1668). 3. Th. S. 1039—1040. *Latin:* Sereniss. regis Daniæ declaratio. 1628. fol. F3—F4.

[6797.] Kong CHRISTIAN IV.s Memorial, at tilstille Rigsraadet ved Statholderen, om Indqvartering af Holstenerne og de Franske, om Besættelsen af Kjöbenhavn, Kronborg og flere Stæder, om Udnævnelse af en Admiral, om den uden for Raadet valgte Rigsmarsks Adkomst til Sæde i Raadet, m. m. — *Anderskou*, den 11. Novem: 11. Novbr.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 291—292.

[6798.] ALBRECHT, HERTUG TIL FRIEDLAND, tilskriver Oberst von Arnimb om Forhandlingerne med Kongen af Sverrig om en Confoederation med Keiseren; denne, mener han, vil ikke gjöre Vanskelighed ved, at Kongen bemægtiger sig de til Sverrig stödende danske Provindser samt Norge; m. m. — *Frankfurt*, den 21. Novemb. (Tydsk.) 11. Novbr.

F. Förster, Wallensteins ungedr. Briefe. I. Th. S. 143—144.

[6799.] Kong CHRISTIAN IV. tilkjendegiver Cantsleren Hr. Christian Friis, at han ikke anseer de Grunde, som Rigsraadet har anfört for, at Rigets Marsk ifölge sit Embede skulde have Sæde i Raadet, for at være tilstrækkelige. — *Anderskou*, den 12. Novem: 12. Novbr.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 294.

[6800.] PALLE ROSENKRANTZ til Örup tilstaaer af Adelen i Skaane at være sendt til Hr. Jörgen Scheel til Ulstrup, Marsk og Hövedsmand paa Kallö, for med ham at andrage for Rigsraadet, at Skaane forskaanes for at det tydske Rytterie indlægges i Landet, at man 12. Novbr.

1627. 12. Novbr. søger at tilveiebringe Fred, og hvis dette mislykkes, at da Stænderne sammenkaldes til at overveie, hvorledes Landet kan defenderes, endelig at der holdes inde med den af Raadet befalede Udskrivning af Böndersönner paa Adelens Godser i Skaane, som stridende mod dens Privilegier. — *Slagelse*, d. 12te Novbr.

Danske Magasin. 3. Række. 4. B. S. 72—74.

15. Novbr. [6801.] Kong CHRISTIAN IV. tilskriver Cantsleren Hr. Christian Friisz om det Orfeidebrev, som skal udstedes af Fru Anne Lycke, hendes Broder og næste Venner, da hun paa Enkedronningens og andres Forbönner skulde lôslades af sit Fængsel. — *Ander:*, den 15. Novem:

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 294.

15. Novbr. [6802.] Kong CHRISTIAN IV.s Resolution paa Rigsraadets Erklæring, angaaende Holstenernes og de Fremmedes Indqvartering, om Landets Defension og Skibenes Udrustning, om Claus Daa's Udnævnelse til Rigets Admiral, om Marskens Sæde i Rigsraadet, om Anholdelse om Hjelp hos fremmede Potentater, m. m. — *Anderskou*, den 15. No:

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 291—295.

16. Novbr. [6803.] ALBRECHT, HERTUG TIL FRIEDLAND, tilskriver Oberst von Arnimb bl. a., at han denne Dag har modtaget keiserlige Patenter, hvorved Kongen (af Danmark) berôves sit Embede som Kredsoberst, og Hertugen af Lyneborg erkjendes som saadan, m. m. — *Somerfeldt*, den 26. Novbr. (Tydsk.)

F. Förster, Wallensteins ungedr. Briefe. 1. Th. S. 156—157.

21. Novbr. [6804.] Overeenskomst mellem Hertug ADOLF FREDERIK til Meklenborg og de keiserlige Fuldmægtige Oberst DANIEL VON HEBRON og Oberstlieutenant JOHAN FRIEDRICH VON KÖTTERITZ, hvorved Fæstningen Pöhle aabnes for keiserlig Garnison, indtil den nærværende Krig mellem Keiseren og Kongen af Danmark har fundet sin Afgjörelse. — *Vestung Pöhle*, den 21. Novemb. (Tydsk.)

F. Förster, Wallensteins ungedr. Briefe. 1. Th. S. 146—149.

post 22. Nov. [6805.] Udkast til RIGSRAADETS Svar paa en Forestilling af Adelen i Jylland, Skaane og Sjelland om Bestræbelser for Fredens Gjenoprettelse og Erstatning for de af Kongens egne Folk i Jylland udövede Plyndringer; om Sjellands og Skaanes Fritagelse for Indqvartering af fremmed Rytterie; om Stændernes Sammenkaldelse; om Udskrivning af Adelens Bönder m. m.; med tilföiede egenhændige Bemærkninger af Kongen. — *Slagelsze*, den ... Novembr.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 285—287.

29. Novbr. [6806.] DET DANSKE RIGSRAAD tilkjendegiver Hertug Frederik af Slesvig og Holsten, at det og Kongen stedse have været beredte til Fred med Keiseren, da de Nedersachsiske Anliggender ere Kronen Danmark uvedkommende, hvorfor det ogsaa takker Hertugen for hans Bestræbelser for at bringe Freden istand, og beder ham at skaffe Leidebreve for Gesandter til en Fredscongres i Hamborg eller Lybeck. — *Slagels*, den 29. Novemb. (Tydsk.)

Der Kgl. May. zu Dennem. etc. declaration etc. 1628. fol. Hiiij—Iij. Zwey vnderschiedlich. Tractätlein etc. 1629. fol. Fij—Fiij. M. C. Londorpius, Acta publ. (Udg. 1668.) 3. Th. S. 1040—1042. *Latin:* Sereniss. regis Daniæ declaratio etc. 1628. fol. G1—G3.

[6807.] Kong CHRISTIAN IV. tilskriver Rigsraadet om Nödvendigheden at slutte Fred, og om hans Bestræbelser i dette Öiemed, om fremmed Hjelp, om Indqvarteringen og om Instructionen for Gesandterne til Sverrig. — *Anderskou*, den 30. Novembris. 1627. 30. Novbr.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 295—297.

[6808.] Kong CHRISTIAN IV.s Instruction til et Gesandtskab (Christian Friis og Tage Tott), der skulde sendes til Kongen af Sverrig for at underhandle om Hjelp mod Keiseren. — *Anderskov Slot*, den 2. Decbr. 2. Decbr.

Brudst. og Udt. i Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 297—301.

[6809.] ALBRECHT, HERTUG AF FRIEDLAND, tilskriver Oberst von Arnimb, at han skal underhandle med de Danske, at de vælge Keiseren til deres Konge, da de, efter Grev von Schwarzenburgs Beretning, ikke længere ville have deres nuværende Konge; han beder ham at drive paa Udrustning af Skibe m. m. — *Lisa*, den 13. Decemb. (Tydsk.) 3. Decbr.

F. Förster, Wallensteins ungedr. Briefe. I. Th. S. 162—163.

[6810.] Kong CHRISTIAN IV. tilskriver Rigets Raad og Cantsler Jacob Wlfeldt, om den Erstatning, som skal gives de jydske Raader, naar de af Kongen forskrives til Möde, ligesom ogsaa Landsdommerne og Lehnsmændene i Jylland for den Skade, de have lidt. — *Korsör*, 4. De: 4. Decbr.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 302—303.

[6811.] Kong CHRISTIAN IV.s Befaling til Jost Hög, at han skulde lade Fægtemesteren og Berideren paa Soröe vide, at denne ikke fik mere end 100 Rdlr. aarligen, og Tilladelse til at aftakke Dandseren, Fiolisten og Spanieren Antoni Flores. — *Anderss.*, den 5 Decbr. 5. Decbr.

E. G. Tauber, Soröe Acad. under Chr. IV. og Fr. III. Aktst. S. XIX.

[6812.] ALBRECHT, HERTUG TIL FRIEDLAND, beder Oberst von Arnimb at virke til, at de danske Stænder vælge Keiseren til deres Konge; han lover ham paa Keiserens Vegne en god Belönning, hvis det lykkes; endvidere skriver han om Sörustninger m. m. — *Brandeis*, den 20. Decemb. (Tydsk.) 10. Decbr.

F. Förster, Wallensteins ungedr. Briefe. I. Th. S. 167—168.

[6813.] Kong CHRISTIAN IV. befaler Bönderne paa Kjöbenhavns Lehn, efter Tilsigelse at forfærdige det Værk (St. Anne-Castel), som Kongen har ladet paabegynde for Kjöbenhavn. — *Kjöbenhavn*, den 19de December. 19. Decbr.

G. F. Lassen, Kbhvns. Befæstnings Hist. S. 180.

[6814.] Kong CHRISTIAN IV. befaler Rigets Cantsler Jacob Wlfeldt at forhandle med Raadet om et Paalæg af Födevarer, som Bönderne skulle udrede til Flaadens Udrustning. — *Köben: slot*, den 19. Dec: 19. Decbr.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 303.

[6815.] Kong CHRISTIAN IV. befaler sin Secretær Friderich Günther at udfærdige et Gjeldsbrev paa 40000 Daler til Enkedronningen, hvorfor Rigsraadet skulde gaae i Borgen, og hvis Renter skulde betales af Indkomsterne af Vordingborg; ogsaa skal han skrive til Agenten i England om nogle hundrede Stykker Klæde. — 19. Decemb. (Tydsk.) 19. Decbr.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 303.

1627. 22. Decbr. [6816.] Forestilling til Kongen, undertegnet af 59 DANSKE ADELSMÆND, at han vil give Hr. Jörgen Skeel, der af menige Adel er udkaaret til Rigets Marsk, Sæde i Rigets Raad. — *Kiöbenhavn*, den 22. Dec.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 292—293.

24. Decbr. [6817.] HERTUG ALBRECHT TIL FRIEDLAND tilskriver Oberst von Arnimb bl. a. om at formaae de Danske til at vælge Keiseren til Konge; han antyder, at man "bey hof" undte ham selv denne Værdighed, men han betakkede sig, og foretrak "den anden" (ɔ: Hertugdömmet Meklenborg). — *Gitschin*, den 3. Jan. Ao. 1628. (Tydsk.)

F. Förster, Wallensteins ungedr. Briefe. 1. Th. S. 257—258.

26. Decbr. [6818.] Kong CHRISTIAN IV. meddeler Friderich Günther Udkastet til en Instruction for ham selv paa en Sendelse til Holland for at skaffe sig Underretning om Residenten Josias von Vosbergen, med hvis Forhold Kongen ikke er tilfreds. — 26. Decem: (Tydsk.)

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 303—305.

c. 26. Decbr. [6819.] Kong CHRISTIAN IV. befaler Friderich Günther ved sin Ankomst til Holland at takke Staterne for den ved Foppius (von Aitzema) lovede Hjelp af Folk og Skibe. — Udateret. (Tydsk.)

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. 305—306.

27. Decbr. [6820.] ALBRECHT, HERTUG TIL FRIEDLAND, tilskriver Oberst von Arnimb bl. a., at han gjerne seer, at Forbindelsen med Sverrig kan komme istand, da de saaledes lettere ville kunne bemægtige sig Öerne i Danmark. — *Leutschin*, den 6. Jan. Ao. 1628. (Tydsk.)

F. Förster, Wallensteins ungedr. Briefe. 1. Th. S. 263—264.

28. Decbr. [6821.] Kong CHRISTIAN IV.s Bevilling, at Borgemester, Raad og menige Borgerskabet i Stege "af deres til Byen liggende Overdrift maae lade indhegne til Saaeland og deraf Enhver nyde og bruge, saavidt dennem af Vores dertil forordnede Commissarier bliver udviist." — *Kjöbenhavn Slot*, den 28de December.

J. Paludan, Beskr. over Möen. 2. D. S. 299—300.

29. Decbr. [6822.] HANS POULSON RESEN, HANS MICHELSON og MADS JENSON, Superintendenter i Sjellands, Fyens og Skaanes Stifter, deres Erklæring paa Geistlighedens Vegne i fornævnte Stifter angaaende den forlangte Contribution, hvorhos de bede sig forskaanede for Indqvartering. — *Hafniæ*, 29. Decbr.

Danske Magazin. 3. Række. 4. B. S. 74—76.

29. Decbr. [6823.] Kong CHRISTIAN IV. befaler Cantsleren at indhente Betænkning fra Dr. Hans Resen, Dr. Hans Michelsen og M. Morten (Madsen Leiel), Superintendenter i Sjellands, Fyens og Aarhuus Stifter, angaaende M. Jörgen (Christoffersen), der paa egen Haand har indviet Christianstads Kirke, og som Kongen herfor vil have tiltalt. — *Kiöbenhafns slot*, den 29. Decembr.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 306—307.

Decembri? [6824.] Hertug ADOLF af Holstens Supplik til Keiseren, om at maatte, deels for de til Keiserens Tjeneste för, i den böhmiske Krig, stillede Tropper, deels for andre Keiseren ydede Tjenester, hvorved Hertugen endog skulde have paadraget sig Danmarks Fjendskab, erholde Assignation paa de schwabiske Rigsstæder, Nördlingen, Denckelspiel, Rotenburg, Aulen og Giengen. — Udateret. (Tydsk.)

M. C. Londorpius, Acta publ. (Udg. 1668.) 3. Th. S. 997.

[6825.] Kong CHRISTIAN IV.s Bevilling, at 1000 Daler, som Moritz Aashenszleber [Ascherslebeu til Jerstrup] skal erlægge, maae henstaae til 1ste Mai. 1627.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 307.

[6826.] Armeebefalinger af Kong CHRISTIAN IV. til Conrad Nell, Hertug Bernhard af Weimar, Rhingreven o. a. angaaende Krigen i Tydskland og Holsten. (Tydsk.)

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 308—309.

[6827.] Kong CHRISTIAN IV. befaler sin Secretær Friderich Günther at udfærdige et Mandat til Landet Femern, at det skal tilbageholde Afgifterne til Biskoppen, samt en Ordre til Rhingreven at sende Hofsinderne til Kongen. (Tydsk.)

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 309—310.

[6828.] Kong CHRISTIAN IV.s Udkast til et Svar til Markgreven af Durlach paa dennes Forslag angaaende Krigsoperationerne i Slutningen af Aaret. (Tydsk.)

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 310—311.

[6829.] Klage fra INDVAANERNE I SACHSENBANDS til Hertugen af Holsten-Gottorp, over at de i længere Tid af den keiserlige Oberst i Wilster ere blevne besværede med Byrder, som alene paaligge Beboerne i Steinburg Amt, saasom Indqvartering, Skandsers Opförelse, o. s. v. (Tydsk.)

Archiv für Staats- und Kirchengesch. der Herzogth. 1. B. Altona 1833. S. 403—405.

[6830.] VIINKJELDER- OG FADEBURS-REGNSKAB ved Enkedronning Sophias Hof paa Nykjöbing Slot for 1626—1627. (Tydsk.)

Uddrag i Nye Danske Magazin. 6. B. S. 331—336.

1628.

1628.

[6831.] ALBRECHT, HERTUG TIL FRIEDLAND, tilskriver Oberst von Arnimb, at Sverrigs Forhandlinger med Danmark give ham "wenig nachdenkens". da Svenskeren kun holder Tro og Love, saalænge det er ham beleiligt; "er wirdt sie nicht allein umb Sachonen, sondern um den überrest bringen"; endvidere om Sörustningerne m. m. — *Prag*, den 11. Jan. (Tydsk.) 1. Januar.

F. Förster, Wallensteins ungedr. Briefe. 1. Th. S. 267—268.

[6832.] Hertug FREDERIKS til Slesvig, Holsten etc. Mandat, hvorved han prorogerer "Kieler Umschlag" til Johannis Baptistæ dag. — *Slosse Gottorf*, den 4. Januarii. (Tydsk.) 4. Januar.

J. F. Noodt, Beyträge. 1. B. S. 28—29.

[6833.] Kong CHRISTIAN IV.s Befaling til Friderich Günther angaaende Anskaffelsen af Sidegeværer, Hellebarder og Partisaner i Holland. — *Rossenborrich*, den 5. Janv. (Tydsk.) 5. Januar.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 311.

[6834.] Kong CHRISTIAN IV. meddeler Rigsraadet, at Henrik Rantzow efter Opfordring af Hertugen af Holsten havde foreslaaet et Möde til Underhandling om Freden mellem Rigets Raad og de holstenske Raader, og at Kongen intet havde derimod, naar man havde Vished om Keiserens Fuldmagt. — *Kiöben: Slot*, den 10. Janv. 10. Januar.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 312.

[6835.] Kong CHRISTIAN IV. bifalder Rigsraadets Betænkning over de af Henrik Rantzow overbragte Forslag og tillader det at svare denne, at Kongen vil meddele det sin 11. Januar.

1628. 11. Januar. Fuldmagt til at underhandle om Fred, naar en Fuldmagt fra Keiseren opvises. — *Köben: kusz*, den 11. Janv.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 313.

12. Januar. [6836.] SVERRIGS RIGES RAADS OG STÆNDERS Beslutning, hvorved iblandt andet bifaldes, at Kongen af Sverrig kommer Kongen af Danmark til Hjelp imod Keiseren og de Pavelige, og til den Ende indgaaer Forbund med ham og Danmarks Krone. — *Stockholm*, den 12. Januarii. (Svensk.)

A. A. Stiernman, Riksdagars Besluth. 1. D. S. 806—810.

13. Januar. [6837.] Kong CHRISTIAN IV.s Erklæring, meddeelt Henrik Rantzau ved Rigsraadet, angaaende at Kongen, saasnart Keiseren vil sende Gesandter med tilstrækkelige Fuldmagter og bestemme et Sted til Fredscongres, ligeledes vil sende sine Fuldmægtige, paa det at Freden, overeenstemmende med Kongens stadige Önske, kunde komme istand. — Am 13. Jan. (Tydsk.)

Der Kgl. May. zu Dennem. etc. declaration etc. 1628. fol. Hiij. Zwey vnderschiedliche Tractätlein etc. 1629. fol. Fj. M. C. Londorpius, Acta publ. (Udg. 1668.) 3. Th. S. 1040. *Latin:* Sereniss. regis Daniæ declaratio. 1628. fol. F4.

13. Januar. [6838.] ALBRECHT, HERTUG TIL FRIEDLAND, tilskriver Oberst von Arnimb, at Rigsraadet i Danmark bestræber sig for at slutte Fred; at ogsaa Churfyrsten af Sachsen tager sig heraf, og at det ikke er Keiseren imod, naar man kunde haabe at opnaae "noget billigt", m. m. — *Prag*, den 23. Jan. (Tydsk.)

F. Förster, Wallensteins ungedr. Briefe. 1. Th. S. 280—281.

15. Januar. [6839.] Kong CHRISTIAN IV. forlanger Erklæring af Frederik Urne angaaende en Ansögning af 6 Bönder i Törslöff om Nedsættelse af Landgilde, paa Grund af at deres Jord "meget med Sand skal være belöben." — *Haff.*, d. 15. Januarjj.

Ann. for nord. Oldk. 1855. S. 197.

18. Januar. [6840.] Kong CHRISTIAN IV.s Brev angaaende Oprettelsen af 5 Regimenter og 2 frie Faner i Norge. — *Kjöbenhavn Slot*, den 18de Januarii.

Saml. til det norske Folks Spr. og Hist. 3. B. S. 407 - 410.

22. Januar. [6841.] Kong CHRISTIAN IV. tilskriver Friderich Günther angaaende Besoldningen af en Resident, som Kongen önsker ansat i Nederlandene; Mandens Navn har han imidlertid glemt. — *Cro:*, den 22. Janv. (Tydsk.)

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 313.

22. Januar. [6842.] Keiser FERDINAND II.s Patent, hvorved Hertugerne Adolf Frederik og Johan Albrecht af Meklenborg beröves deres Lande paa Grund af Conspiration og Forbund med Kongen af Danmark, og Hertugdömmet Meklenborg overdrages til Albrecht, Hertug til Friedland, som et Underpant for de af ham udlagte Krigsomkostninger. — *Schlosz zu Prage*, den Ersten Tag February. (Tydsk.)

F. Förster, Wallensteins ungedr. Briefe. 1. Th. S. 291—295.

26. Januar. [6843.] Statholderen JENS JUEL, Cantsleren JENS BIELKE og GUNDE LANGE tilkjendegive Biskop Peder Skielderup i Throndhjem, at Stænderne efter Kongens Befaling skulle möde ved Fuldmægtige i Christiania den 8. Marts, for at bevilge en Contribution til Landets Defension. — D. 26. Januarii.

Udt. i Nyt hist. Tidsskr. 1. B. S. 455.

28. Januar. [6844.] DET DANSKE RIGSRAAD tilkjendegiver den tydske Keiser sin Glæde over den ved Hertugen af Holsten meddeelte Efterretning, at Keiseren er tilböielig til Fred, hvilket

er saameget önskeligere, som der tidligere stedse har hersket Venskab mellem dette Rige og det österrigske Huus, og det paastaaer, at den i Nedersachsen förte Krig har været Danmarks Rige uvedkommende, hvorfor det ogsaa mener, at de keiserlige Troppers Indfald i Jylland er skeet imod Keiserens Villie. — 27. Januar. (Tydsk.) 1628. 27. Januar.

Der Kgl. May. zu Dennem. etc. declaration etc. 1628. fol. Hiij—Hiiij. Zwey vnderschiedliche Tractätlein etc. 1629. fol. Fj. M. C. Londorpius, Acta publ. (Udg. 1668.) 3. Th. S. 1040. *Latin:* Sereniss. regis Daniæ declaratio. 1628. fol. F4—G1.

[6845.] Gesandtskabs-Secretæren Jonas Burr beretter bl. a. til Stats-Secretær Dr. Johan Salvius, at det danske Rigsraad har andraget paa Aftakkelsen af Rhingrevens Ryttere paa Fyen; samt om Rhingrevens Yndest hos Kongen og Fru Kirstine, hvorfor Kongen seer igjennem Fingre med hans Folks Excesser. — *Hellsingöör*, denn 2. Februarij. (Svensk.) 2. Febr.

Brudst. i C. Adlersparre, Hist. Samlingar. 3. D. S. 70—71.

[6846.] Albrecht, Hertug til Friedland, underretter Oberst von Arnimb bl. a. om, at han har tilskrevet Hertugen af Gottorp om sin Tilböielighed til Fred, og at Underhandlingerne derom ville blive begyndte, naar han mod Enden af April kommer til Holsten. — *Gitschin*, den 27. Febr. (Tydsk.) 17. Febr.

F. Förster, Wallensteins ungedr. Briefe. 1. Th. S. 308—310.

[6847.] De Throndhjemske Kannikers Fuldmagt for Biskop M. Peder Schielderop til paa Stændernes Möde i Opslo den 8. Marts at "slutte og forafskedige" paa deres Vegne, forhaabende at Præsterne i Stiftet ogsaa hermed ville lade sig nöie, da deres Fuldmagt paa Grund af den korte Tid ikke har kunnet erholdes. — 24de Febr. 24. Febr.

Brudst. i Nyt hist. Tidsskr. 1. B. S. 455—456.

[6848.] Kong Christian IV. befaler Cantsleren Hr. Christian Friis og Statholderen Frants Rantzou at kalde de jydske Rigsraader og Adelsmænd til et Möde i Kjöbenhavn for at raadslaae om, hvorledes Jylland eller en Deel deraf kan tilbageerobres. — *Naaskou*, 9. Martij. 9. Martii.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 313—314.

[6849.] Albrecht, Hertug til Friedland, tilskriver Oberst von Arnimb, at han er tilböielig til Fred med Danmark, men at Kongen vanskelig vil beqvemme sig hertil, da han ikke maa tænke paa at gjenerholde Holsten og Slesvig, og ikkun Jylland mod en Lösepenge af nogle Millioner; han har Fuldmagt af Keiseren at underhandle om Fred; m. m. — *Setgits*, den 20. Marty. (Tydsk.) 10. Martii.

F. Förster, Wallensteins ungedr. Briefe. 1. Th. S. 320—321.

[6850.] Kong Christian IV. befaler Sivert Grubbe at sidde i Landsdommers Sted i en Sag mellem Landsdommeren i Skaane Henrik Gyldenstjerne og Hercules Hansen i Neldager, da Peder Galt til Tidselholt, til hvem desangaaende forhen var given Befaling (jvfr. Nr. 6751), var forhindret. — *Nakskov*, d. 15. Marts. 15. Martii.

Vedel Simonsen, Elvedgaards Hist. 1. H. S. 123—124.

[6851.] De paa Herredagen i Christiania beskikkede Commissarier paalægge Wardöhuus Lehn og Nordlandene et monteret Skib paa 120 Læster og en Pinaz at udrede, og tilholde Lehnsmændene Frantz Kaas og Hans Kiöningham, som selv deri skulde være bedste Redere, samme at beskikke. — *Christiania*, den 15. Martii. 15. Martii.

H. Paus, kgl. Forordn. for Norge. S. 619.

1628. 16. Martii. [6852.] Kong CHRISTIAN IV.s Propositioner til de i Kjöbenhavn forsamlede jydske Raader og Adelsmænd angaaende Jyllands Recuperation. — *Naaskou*, den 16. Martij.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 314—315.

18. Martii. [6853.] KEISERLIG "abermahlige confirmirte Paritori Urtheil" i Sagen imellem "weyland" Hertug Hans, "anjetzo" hans Sönner og Sönnesönner og Ridder- og Landskab i Hertugdömmet Holsten, angaaende Arvehylding. (Cfr. Nr. 5072 og 5522). — *Prag*, den Acht und zwantzigsten Martii. (Tydsk.)

Apologia des fürstl. Hauses Schl., Holst., etc. 1654. fol. Jiij—Jiiij.

18. Martii. [6854.] Churfyrst GEORG FREDERIK af Maynz's Bemærkninger i Anledning af Churfyrsternes Betænkning om de geistlige Stifters Restitution, og om Fredens Gjenoprettelse i Tydskland. (Churfyrsten omhandler temmelig vidtlöftig Fredsunderhandlingerne med Danmark, og især det Tilfælde hvis Kongen af Danmark ikke vil antage de ham tilbudte Fredsbetingelser.) — *Aschaffenburg*, den 28. Mart. (Tydsk.)

M. C. Londorpius, Acta publ. 3. Th. S. 1012—1017.

24. Martii. [6855.] Den TYDSKE KEISERS Svar paa den holstenske Hertug Adolfs Ansögning om at overdrages den Deel af Hertugdömmet Holsten, som Kongen af Danmark havde forbrudt, hvilket Keiseren for Tiden afslaaer, men forsikkrer ham iövrigt om sin gode Affection, Naade og Bevaagenhed. — *Prag*, den 3. April. (Tydsk.)

M. C. Londorpius, Acta publ. (Udg. 1668.) 3. Th. S. 1020—1021.

25. Martii. [6856.] Kong CHRISTIAN IV.s Forbud mod al Tilförsel til Staden Danzig, paa Grund af denne Stads Fjendskab med Sverrig, med hvilket Rige Kongen erklærer at have "indladt sig i Confoederation" til Forsvar mod fælleds Fjender. — *Auff unserm Schiff Hummer*, den 25. Martii. (Tydsk.)

M. C. Londorpius, Acta publ. 8. Th. (Contin. 4. Th.) S. 120.

1. Aprilis. [6857.] Extract af Hertug FREDERIK af Slesvig og Holstens Brev til Kongen af Danmark, hvori Hertugen melder, at Generalerne Tilly og Wallenstein vare af Keiseren udnævnte til Commissærer ved den tilstundende Fredscongres og befalede at træde sammen i denne (April) Maaned, for at bestemme Tid og Sted for bemeldte Congres, dog Stæderne Hamborg og Lybek undtagne, hvorefter Leidebrev skulde blive udfærdiget for Kongens Gesandter. — 1. April. (Tydsk.)

Der Kgl. May. zu Dennem. etc. declaration etc. 1628. fol. Jij—Jiij. Zwey vnderschiedliche Tractätlein etc. 1629. fol. Fiij. M. C. Londorpius, Acta publ. (Udg. 1668.) 3. Th. S. 1012. *Latin:* Sereniss. regis Daniæ declaratio. fol. G3.

1. Aprilis. [6858.] Kong GUSTAV ADOLFS Skrivelse til Rigscantsler Axel Oxenstjerna, hvori han udvikler sin Plan til et Tog til Riga og Polen; fra Danmarks Side troer han ikke at have nogen Fare at frygte, og han haaber at faae 1500 danske Ryttere i sin Tjeneste, som man i Danmark, efter Sigende af Greven af Solms, gjerne vil være qvit; m. m, — *Häringe*, then 1. April. (Svensk.)

Handl. rör. Skandinaviens Hist. 1. D. S. 150—160.

14. Aprilis. [6859.] Hertug FREDERIK af Slesvig og Holsten forlanger hurtig Resolution af Kong Christian IV. angaaende Tid og Sted, hvor han maatte önske, at Fredsunderhandlingerne fandt Sted. — 14. April. (Tydsk.)

Der Kgl. May. zu Dennem. etc. declaration etc. 1628. fol. Jiij. Zwey vnderschiedliche Tractätlein etc. 1629. fol. Fiij. M. C. Londorpius, Acta publ. 3. Th. S. 1012.

[6860.] MAERTEN VAN DER MEEDEN, efter Fuldmagt af Kongen af Danmarks Generalcommissarier og Krigsraad i Hamborg, opfordrer Generalstaterne til hurtig Betaling af de resterende Subsidie-Penge, da man uden dem ikke seer sig istand til at holde Fæstningerne Glückstadt og Crempe i forsvarlig Forsvarsstand. — *In den Haeghe*, den 17. Aprillis. (Hollandsk.) 1628. 17. Aprillis.

L. van Aitsema, Saken van Staet en Oorlogh. I. D. S. 781—785.

[6861.] Kong CHRISTIAN IV. tilskriver Rigsraadet angaaende Holger Rosenkrands Jörgensöns Dimission af Raadet, hvilken Kongen mener at han ikke behöver at söge, da han selv havde taget den, da Konge og Fædreland var i störste Fare. — *Rossenborg*, den 22 Apri: 22. Aprillis.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 315.

[6862.] Anordning af Lehnsmanden paa Bergenhuus OLUF PARSBERG og Superintendenten NIELS PAASCHE angaaende det Belöb, hvormed Cathedraticum skulde svares af Sundmörs Fogderie til Bergens Domkirke. — *Bergenhuus*, den 24. April. 24. Aprilis.

C. Frimann, Stiftelser i Bergens St. I. D. S. 35—36.

[6863.] ALBRECHT, HERTUG TIL FRIEDLAND, tilskriver Feltmarschal von Arnimb, at han ved sin Ankomst til Holsten vil aabne Fredsunderhandlinger med Kongen af Danmark, hvis denne forlanger det, og at han hertil har Commission af Keiseren, m. m. — *Gitschin*, den 5. Mai. (Tydsk.) 25. Aprilis.

F. Förster, Wallensteins ungedr. Briefe. I. Th. S. 333—334.

[6864.] Kong CHRISTIAN IV. tilkjendegiver Rigsraadet sit Bifald med, at Cantslerne Christian Friis og Jacob Ulfeldt, Albret Skeel og Henrik Rantzon anvendes til Fredsunderhandlingerne med Keiseren. — *Köben:*, den 28. Apri: 28. Aprilis.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 316—317.

[6865.] Kong CHRISTIAN IV.s Brev til Statholderen i Norge Jens Juel og den norske Cantsler Jens Bjelcke, at han har beordret 7 eller 8 Orlogskibe til Norges og Islands Defension; dernæst befaler han, at 2 Admiralitetsretter skulle oprettes i Bergen og Christiania; approberer den af Statholderen og Cantsleren forfattede "Krigsordinants" m. m. — *Kjöbenhavn Slot*, den 28. Aprilis. 28. Aprilis.

Saml. til det norske Folks Spr. og Hist. 3. B. S. 410—411.

[6866.] Kong CHRISTIAN IV. forlanger Rigsraadets Betænkning, om der under Fredsunderhandlingerne bör indgaaes paa en Vaabenstilstand, hvilket han fraraader; tillige begjerer han, at der sörges for Proviant til Toget til Rygen. — *Köben:*, den 29. Apri. 29. Aprilis.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 317.

[6867.] DET DANSKE RIGSRAADS Skrivelse til Hertug Frederik af Slesvig og Holsten, hvori det foreslaaer Staden Bremen, hvis hverken Hamborg eller Lybek maae vælges, til Underhandlingssted mellem Keiseren og Danmark; desuden önsker Rigsraadet, at frit Leide bliver udstedt til alle Vedkommende, og at Copie af Fuldmagterne gjensidig meddeles, lovende iövrigt at ville befordre Freden, saavidt det stod i dets Magt. — *Copenhagen*, den 29. Aprilis. (Tydsk.) 29. Aprilis.

Der Kgl. May. zu Dennem. etc. declaration etc. 1628. fol. Jiij—Jiiij. Zwey vnderschiedliche Tractätlein etc. 1629. fol. Fiij.—Fiiij. M. C. Londorpius, Acta publ. 3. Th. S. 1042. *Latin:* Sereniss. regis Daniæ declaratio. 1628. fol. G4.

[6868.] JENS BIELKE til Österaad, Norges Cantsler, og GIERLOF NETTELHORST til Ous, Befalingsmand over Idde og Marcker Lehne, tilstaae efter kongelig Fuldmagt, dat. Krempe. den 8. Aug. 1627, ved Mageskiftebrev Anders Blomme til Backe Berby Gaard med 30. Aprilis.

1628. Tilliggende, samt et Par andre Gaarde mod andet Gods i Enningdalens Annex, Thaenem Sogn,
30. Aprilis. Schee Sogn og andensteds. — *Ellinggaard*, den 30te Aprilis.

Topograph. Journ. for Norge. 6. H. S. 37—43.

7. Maji. [6869.] Kong CHRISTIAN IV. sender Rigsraadet en Erklæring over de Punkter, som ved Fredsunderhandlingerne med Keiseren maatte komme under Forhandling. — *Köbenhaffuen*, den 7. Maji.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 318—319.

8. Maji. [6870.] GENERALSTATERNES Svar til den danske Befuldmægtigede Maerten van der Meeden paa hans Skrivelse af 17. Apr. (jfr. Nr. 6860), hvorved de love strax at sende de resterende Subsidiepenge 100,000 Gylden, der skulle udbetales af deres Commissarius Hoogenbouck. — *'s Gravenhage*, op den 8. Mey. (Hollandsk.)

L. van Aitzema, Saken van Staet en Oorlogh. 1. D. S. 785—786.

9. Maji. [6871.] Kong CHRISTIAN IV.s Brev til Lehnsmanden paa Island Holger Rosenkrantz, at Reiseomkostningerne for Thorlach Schuleson ved hans Nedreise til Danmark til Bispeordination maae blive udredede af Domkirkens Midler. — *Haffniæ*, den 9. Maji.

Finni Johannæi Hist. Eccl. Isl. T. III. p. 67—68. M. Ketilson, Forordn. til Isl. 2. D. S. 351.

12. Maji? [6872.] Forbund mellem Kong GUSTAV ADOLF og Kong CHRISTIAN IV. — Den 12. Maij.

Extract i Wäl grundat Swar på thet Danske Manifest. 1644. fol. Liij. — Dette er u. Tv. et Brudst. af den Tractat, hvoraf Indholdet anföres i Slanges Chr. IV.s Hist. S. 617—618, og som her angives at være ratificeret af Chr. IV. den 19. Apr. og af Gustav Adolf den 28. Apr., men som ifölge Reedtz, Répertoire des traités, p. 86. skal være forsvunden af vore Archiver. Det anförte Datum maa i saa Fald være urigtig og vel at rette til 12. Martii (jvnf. N. 6856).

12. Maji. [6873.] Kong CHRISTIAN IV. tillader Thorlak Schuleson, Superintendent for Holum Stift, at beholde og bruge det af hans Formand Biskop Guldbrand Thorlakson til Domkirken testamenterede Trykkerie. — *Haffniæ*, 12. Maji.

Finni Johannæi Hist. Eccl. Isl. T. III. p. 67. M. Ketilson, Forordn. til Isl. 2. D. S. 352.

13. Maji. [6874.] Statholderen JENS JUEL og Cantsleren JENS BJELKE tilmelde Biskop Peder Skielderup i Throndhjem, at de have modtaget Kongens Resolution i Anledning af hvad der var forhandlet paa Mödet i Christiania, og befale ham at indsamle den af Capitulares og andre Geistlige i Stiftet lovede Qvartal-Contribution. — Den 13. May.

Udt. i Nyt hist. Tidsskrift. 1. B. S. 456.

13. Maji. [6875.] OLIGERUS ROSENKRANTZIUS Stenoni Bilde nunciat, insulam Lesso hosti cessisse, qua de re naves aliquot Hollandas, vento adverso detentas, accuratius nunciaturas esse sperat. — *Hels.*, III. Id. Maji.

Dän. Biblioth. 2. Stück. S. 151—152.

15. Maji. [6876.] Kong CHRISTIAN IV.s Mandat, hvorved med Rigsraadets Samtykke til Landets Defension, og saalænge nærværende Krig varer, Tolden, saavel Indförsels- som Udförsels-Tolden, og Accisen forhöies. — *Kiöbenhaffn Slot*, den 15. May.

Særskilt trykt, 2. Blade. H. Paus, kgl. Forordn. for Norge. S. 648—649.

17. Maji. [6877.] Kong CHRISTIAN IV. tilskriver Cantsleren Hr. Christian Friis, at Hertugerne Frederik og Ulrik maae beqvemme sig til at tage den Medicin, som Dr. Arnisenius finder nöd-

vendig; om Udrustning af et Skib til at före Hertug Ulrik til Sverrig, og om at lade Enhusen [Öynhausen] ledsage ham. — *Fredc.*, den 17. Maij. 1628. 17. Maji.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 319–320.

[6878.] Kong CHRISTIAN IV.s Befaling, at der af Helsingörs Hospitals Penge skulde laanes 1000 Rdl. uden Rente til Warteu Hospital for Kjöbenhavn. — *Cronberg Slot*, 17. May. 17. Maij.

Hofman, Fundationer. T. VII. S. 101.

[6879.] Extract af Kong CHRISTIAN IV.s Skrivelse (til Kongen af Sverrig), hvori Kongen lover at holde strængt over Forbudet mod al Tilförsel til Danzig og at ville lade confiskere uden Hensyn alle de Skibe, som overtræde bemeldte Forbud. — 19. May. (Tydsk.) 19. Maij.

M. C. Londorpius, Acta publ. 8. Th. (Contin. 4. Th.) S. 120–121.

[6880.] Den danske Befuldmægtigede MARTIN VAN DER MEDENS Skrivelse til Generalstaterne, hvori han beder dem at tage Garnisonen i Stade, der ved denne Fæstnings Capitulation har lovet i 6 Maaneder ikke at tjene Kongen af Danmark, i deres Tjeneste, og isteden derfor at sende ligesaa mange Soldater til Glückstadt; han forlanger, at der skal gives Ordre til 6 hollandske Skibe, som ligge paa Elben, at de skulle lade sig bruge til Kongens Bedste, hvilket de havde været uvillige til; m. m. — *Hage*, den 20. May. (Hollandsk.) 20. Maji.

L. van Aitzema, Saken van Staet en Oorlogh. I. D. S. 786–787.

[6881.] ALBRECHT, HERTUG TIL FRIEDLAND, tilskriver Feltmarschal von Arnimb bl. a., at Hertugen af Gottorp ikke vil modtage keiserlig Garnison "in die Insel heiligen landt." *Gitschin*, den 30. Mai. (Tydsk.) 20. Maji.

F. Förster, Wallensteins ungedr. Briefe. 1. Th. S. 342–343.

[6882.] ALBRECHT, HERTUG TIL FRIEDLAND, tilskriver Feltmarschal von Arnimb bl. a., at han vil sende ham et Par Regimenter under Grev von Sulz og Oberst Krazen til Angrebet paa Stralsund, hvis han behöver dem; i modsat Fald vil han sende dem til Jylland. — *Sagan*, den 1. Juni. (Tydsk.) 22. Maji.

F. Förster, Wallensteins ungedr. Briefe. 1. Th. S. 345–346.

[6883.] Keiser FERDINAND II.s Privilegium for Staden Hamborg med Hensyn til Handel og Seilads paa Elben. — *Schlosse zu Prag*, den dritten desz Monats Junii. (Tydsk.) 24. Maji.

Rechtmessige Defension der Stadt Hamburgk. 1630. S. 115–119. Apologia Hamburgens. 1641. Beyl. fol. eiij–eiiij. M. C. Londorpius, suppl. et contin. 4. Th. S. 743–745.

[6884.] Kong CHRISTIAN IV.s Befaling, at der skal ansættes en tredie Capellan ved Vor Frue Kirke i Kjöbenhavn, og at en af de tre Capellaner skal agtes for Sognepræst ved den nye Kirke udenfor Nörreport og der besörge Gudstjenesten; samt at Kirkeværgerne til Vor Frue Kirke tillige skulle være Kirkeværger ved den nye Kirke. — *Kjöbenhavn Slot*, den 26. Maj. 26. Maij.

Ny Kirkehist. Samlinger. I. B. S. 366–367.

[6885.] Kong CHRISTIAN IV.s Skrivelse til Kong Gustav Adolf, hvorved han beder denne at tillade, at en af hans Döttre maa blive opdragen hos Dronningen af Sverrig. — *Cronenborg Slott*, den 5. Junij. 5. Junii.

C. Adlersparre, Hist. Samlingar. 3. D. S. 89.

[6886.] Kong CHRISTIAN IV. indbyder Dronning Marie Eleonore af Sverrig til Fadder den 27. Juli til sin den 29. Mai födte Datter. — *Schlosz Cronenburg*, den 5. Junij. (Tydsk.) 5. Junii.

C. Adlersparre, Hist. Samlingar. 3. D. S. 91–92.

1628. 13. Junii. [6887.] DEN TYDSKE KEISERS Svar paa den holstenske Hertug Adolfs gjentagne Ansögning om at overdrages den Deel af Hertugdömmet Holsten, som Kongen af Danmark havde forbrudt, hvilket Andragende Keiseren lover til sin Tid at tage i Betragtning til gunstig Resolution. — *Prag*, den 23. Junij. (Tydsk.)

M. C. Londorpius, Acta publ. (Udg. 1668.) 3. Th. S. 1021.

14. Junii. [6888.] Kaldsbrev af RECTOR OG PROFESSORER VED KJÖBENHAVNS UNIVERSITET til Peder Nielsen, Sognepræst til Ovre, som tredie Capellan til Vor Frue Kirke i Kjöbenhavn og Sognepræst til den nye Kirke uden Nörreport. — *Kjöbenhavn*, den 14. Juni.

Ny Kirkehist. Samlinger. 1. B. S. 368—369.

15. Junii. [6889.] ALBRECHT, HERTUG TIL FRIEDLAND, underretter Feltmarschal von Arnimb om, at han har erfaret, at (den danske Oberst) Holk er kommen Stralsund til Hjelp med 5 Faner, m. m. — *Neustatt*, den 25. Juni. (Tydsk.)

F. Förster, Wallensteins ungedr. Briefe. 1. Th. S. 350.

16. Junii. [6890.] ALBRECHT, HERTUG TIL FRIEDLAND, opfordrer Staden Stralsund til at sende Fuldmægtige, for at handle om Underkastelse; han foreholder den, at den har sögt Hjelp hos Kongen af Danmark, Keiserens og det hellige Romerske Riges aabenbare Fjende. — *Neuen Angermünd*, den 26. Juny. (Tydsk.)

F. Förster, Wallensteins ungedr. Briefe. 1. Th. S. 351—352.

5. Julii. [6891.] Kong CHRISTIAN IV.s Erklæring paa Rigsraadets Betænkning om Ansættelse af "en Landtzens Zaalmeister" til at oppebære de overordentlige Skatter og Afgifter under Krigen. — *Köben*:, den 5. Julij.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 320—321.

8. Julii. [6892.] THOMAS HÖG tilskjöder Anders Bilde til Damsbo to Gaarde i Jordlöse. — *Odense*, d. 8. Juli.

Udt. i Aktst. etc. udg. af Fyens lit. Selsk. 1. Saml. S. 183.

12. Julii. [6893.] Kong GUSTAV ADOLFS Skrivelse til det svenske Rigsraad angaaende Dronningens Indbydelse til det danske Fadderskab og om de Foræringer, som i denne Anledning skulle oversendes; tillige om Modtagelsen af Kongen af Danmarks Datter og hendes Ophold og Underholdning ved Hoffet. — *Dirschau*, d. 12. Julii. (Svensk.)

S. Loenbom, Uplysn. i Swenska Hist. 2. D. S. 44—45. C. Adlersparre, Hist. Samlingar. 3. D. S. 90—94.

13. Julii. [6894.] JOHAN SCHULTETUS underretter Generalstaterne om sin Udnævnelse til Resident i de forenede Nederlande for Kongen af Danmark isteden for Sosia van Vosbergen, og gjentager de af den danske Gesandt Palle Rosenkrands foredragne Forslag angaaende Understöttelse med Krigsfolk og Skibe, Udbetaling af Subsidiepenge, m. m. — Den dertienden July. (Hollandsk.)

L. van Aitzema, Saken van Staet en Oorlogh. 1. D. S. 789.—790.

18. Julii. [6895.] ALBRECHT, HERTUG TIL FRIEDLAND, beder Feltmarschal von Arnimb at söge at faae Sagen med Stralsund ordnet; det var godt, om det Pommerske Raad vilde besvære sig hos Borgerskabet over (den danske Oberst) Holks "Impertinenzen"; Kongen af Danmark er löben ud med 14 Orlogsskibe, m. m. — *Küstrau*, den 28. Juli. (Tydsk.)

F. Förster, Wallensteins ungedr. Briefe. 1. Th. S. 376.

[6896.] ALBRECHT, HERTUG TIL FRIEDLAND, melder Feltmarschal von Arnimb, at han har erfaret, at Fjenden med et Antal Skibe har vendt sig til Warnemünde; han befaler ham at drage bort fra Stralsund under Paaskud af Hertugen af Pommerns Begjering. — *Küstrau*, den 31. Juli. (Tydsk.) 1628. 21. Julii.

F. Förster, Wallensteins ungedr. Briefe. I. Th. S. 381.

[6897.] ALBRECHT, HERTUG TIL FRIEDLAND, befaler Feltmarschal von Arnimb, da han nu har erfaret, at Fjenden med 104 Skibe er kommen til Barth, strax at samle Folket og "ohne einiger minuten dilacion" at begive sig til Triebse, hvor han selv vil stöde til ham. — *Küstrau*, den 31. Juli. (Tydsk.) 21. Julii.

F. Förster, Wallensteins ungedr. Briefe. I. Th. S. 382.

[6898.] Memorial fra RAADET I HAMBORG til Kong Christian IV. med Besværing over Hindring af den frie Seilads og Handel paa Elben, særdeles ved Skibenes Visitation, over Anlæggelse af Skandser ved Floden, samt over Bortförelse af en Hamborgsk Borger til Danmark; overleveret af Syndicus Johan Garmers, den 21. Julii 1628. (Tydsk.) 21. Julii.

Rechtmessige Defension der Stadt Hamburgk. 1630. S. 237—245. (Angaaende Datum, jvfr. S. 258.)

[6899.] ALBRECHT, HERTUG TIL FRIEDLAND, tilskriver Feltmarschal von Arnimb, at han maa indrette sin Marsch efter den fjendtlige Flaades Bevægelser; denne skal nu ligge ved Öen Omanz. — *Küstrau*, den 3. Augusti. (Tydsk.) 24. Julii.

F. Förster, Wallensteins ungedr. Briefe. I. Th. S. 383—384.

[6900.] GENERALSTATERNES Svar til den danske Gesandt Palle Rosenkrants paa dennes Beretning om Forsög, som vare gjorte paa at indlede Fredsunderhandlinger med Danmark, samt paa forskjellige af ham gjorte Forslag om Understöttelse af nogle Tusinde Musketterer, om Afsendelse af Orlogsskibe til Sundet, om Subsidiepengenes Udbetaling, om Udförsel af Krudt og Vaaben m. m. — *'s Gravenhage*, op den ses en twintigsten July. (Hollandsk.) 26. Julii.

L. van Aitzema, Saken van Staet en Oorlogh. I. D. S. 787—788.

[6901.] ALBRECHT, HERTUG TIL FRIEDLAND, spörger Feltmarschal von Arnimb, om det forholder sig saaledes, at de i Stralsund ikke atter have villet lade (den danske Oberst) Holck komme ind i Staden m. m. — *Küstrau*, den 8. Augusti. (Tydsk.) 29. Julii.

F. Förster, Wallensteins ungedr. Briefe. I. Th. S. 389—390.

[6902.] ALBRECHT, HERTUG TIL FRIEDLAND, beder Feltmarschal von Arnimb, efter Anmodning af Hertug Georg af Brunsvig, at han vil sörge for Udvexlingen af en i Danmark fangen brunsvigsk Capitain mod en dansk, som var bleven tagen tilfange ved Stralsund. — *Güstraw*, den Neundten Monatstag Augusty. (Tydsk.) 30. Julii.

F. Förster, Wallensteins ungedr. Briefe. I. Th. S. 390.

[6903.] ALBRECHT, HERTUG TIL FRIEDLAND, beder Feltmarschal von Arnimb nöie at have Agt paa Fjendens Bevægelser; denne skal endnu ligge ved Rygen; m. m. — *Küstrau*, den 11. Augusti. (Tydsk.) 1. Augusti.

F. Förster, Wallensteins ungedr. Briefe. I. Th. S. 391—392.

[6904.] ALBRECHT, HERTUG TIL FRIEDLAND, tilskriver Feltmarschal von Arnimb om det tappre Forsvar af Wolgast m. m. — *Triebse*, den 15. Augusti. (Tydsk.) 5. Augusti.

F. Förster, Wallensteins ungedr. Briefe. I. Th. S. 392—393.

1628. 10. Augusti. [6905.] Kong CHRISTIAN IV. tilskriver Rigsraadet om Oberst Häneckens Rytteries Forlæggelse, og om en ved Assens af Fjenden erobret Gallei, der skal erstattes ved et andet Skib. — *Wolgast*, den 10. Au:

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 322.

post 12. Aug. [6906.] Den danske Kammerjunker CASPAR VON BUCHWOLDTS Erklæring om det Svar, som paa Hertugen af Friedlands Vegne den 12. Aug. 1628 var ham meddeelt af den keiserlige General-Commissarius von Altringer til det danske Rigsraad (jvfr. Nr. 6773.) — Udateret. (Tydsk.)

Der Kgl. May. zu Dennem. etc. declaration etc. 1628. fol. Giij. Zwey underschiedliche Tractätlein etc. 1629. fol. Eij—Eiij. M. C. Londorpius, Acta publ. 3. Th. S. 1038. *Latin:* Sereniss. regis Daniæ declaratio. 1628. fol. F1—F2.

21. Augusti. [6907.] RIGSRAADETS Skrivelse til Kong Christian IV., at det ikke er muligt med den ringe Magt, der haves, at forsöge noget, men at man maa indskrænke sig til de bevarede Provindsers Defension; det raader Kongen til at vende tilbage til Landet, og overlade en Deel af Rytteriet til Kongen af Sverrig, hvorved man mulig kunde vente Hjelp fra denne; om Häneckens Rytterie vil Raadet vente med at erklære sig til Kongens Hjemkomst. — *Köbenhagen*, den 21. Augusti.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 322—324.

24. Augusti. [6908.] Keiser FERDINAND II. tilkjendegiver Feltmarschal von Arnim sin Tilfredshed over den af ham vundne Seir ved Wolgast mod Kongen af Danmark. — *Wien*, den dritten September. (Tydsk.)

F. Förster, Wallensteins ungedr. Briefe. I. Th. S. 393—394.

30. Augusti. [6909.] ALBRECHT, HERTUG TIL FRIEDLAND, tilkjendegiver Feltmarschal von Arnimb sit oprigtige Önske om Fred, men at Grev Tilli modstræber den. — *Griepswalde*, den 9. Sept. (Tydsk.)

F. Förster, Wallensteins ungedr. Briefe. I. Th. S. 395—396.

initio Septbr. [6910.] GRAVAMINA, tilstillede den Hamborgske Gesandt D. Johan Garmers, over de Fjendtligheder, Hamborgerne have övet mod Kongen af Danmark, og den Understöttelse, de havde ydet de Keiserlige. — *Copenhagen*, im Septemb. (Tydsk.)

Rechtmessige Defension der Stadt Hamburgk. 1630. S. 129—130. og S. 245—246.

initio Septbr. [6911.] Den Hamborgske Gesandts (Dr. JOHAN GARMERS) Erklæring paa de ham fra Kongen af Danmark overgivne Gravamina. — Udateret.

Rechtmessige Defension der Stadt Hamburgk. 1630. S. 246—251.

1. Septbr. [6912.] Kong CHRISTIAN IV. befaler sin Agent i Frankrig Jacob Frivile at bede den gamle Dronning (Marie de Medici) at tilskrive Infantinden (Isabella i Nederlandene), for at erfare, hvem der har udbredt en falsk Efterretning om fornærmelige Ord, som Kongen skulde have yttret om Infantinden. — *Köbenhaffn*, den 1. Sept.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 324—325.

2. Septbr. [6913.] Kong CHRISTIAN IV. forbyder alt Kroen og Tappen paa de anordnede Bededage, samt paabyder stræng Straf for dem, der paa Bededagene og de Dage, som de Sacramentet bruge, lade sig finde i Drukkenskab. — *Kiöbenhaffn Slot*, den 2. Septembris.

Særskilt trykt, 2. Blade. H. Paus, kgl. Forordn. for Norge. S. 650—651.

[6914.] Kong CHRISTIAN IV.s Forordning, hvorved et tidligere Forbud mod Udförsel af Tömmer fra Norge til fremmede Riger og Lande hæves, samt den Told, som heraf skal svares, fastsættes. —. *Kiöbenhaffn Slot,* den 2. Septembris. 1628. 2. Septbr.

Særskilt trykt, 6 Blade. H. Paus, kgl. Forordn. for Norge. S. 651—659.

[6915.] Kong CHRISTIAN IV. erindrer Rigsraadet om forskjellige Poster, som ere glemte i dets Anordning om Toldens Forhöielse. — *Köben:*, den 4. Sep. 4. Septbr.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 325.

[6916.] ALBRECHT, HERTUG TIL FRIEDLAND, tilskriver Feltmarschal von Arnimb angaaende den Svenske Rigscantslers Forhandlinger saavel i Danmark som med Hansestæderne. — *Feldtlager bey Mischkau,* den 21. Sept. (Tydsk.) 11. Septbr.

F. Förster, Wallensteins ungedr. Briefe. I. Th. S. 398—399.

[6917.] Kong CHRISTIAN IV.s Skrivelse til den hamborgske Gesandt, Dr. Johan Garmers, hvori han söger at godtgjöre den Moderation, han under nærværende Krig har viist mod de paa Elben commercerende Skibe; tillige lover han at ville standse med Opförelse af Skandser ved Elben, naar de Keiserlige ville forpligte sig til det samme; iövrigt bevidner han sit Önske at opnaae Fred med Keiseren, og angiver de Aarsager, som hidtil har hindret det. — *Kopenhagen,* den 11. Septembris. 11. Septbr.

Rechtmessige Defension der Stadt Hamburgk. 1630. S. 251—258. Extract i: Der Kgl. May. zu Dennem. etc. declaration etc. 1628. fol. Kj. samt paa *Latin:* Sereniss. Daniæ regis declaratio etc. 1628. fol. G4—H1.

[6918.] Den Hamborgske Gesandts (Dr. GARMERS) Replik til Kongen af Danmark hvori Hamborgernes Besværinger nærmere belyses. — Udateret. post 11. Sept.

Rechtmessige Defension der Stadt Hamburgk. 1630. S. 258—263.

[6919.] Kong CHRISTIAN IV.s paa documenterede Beviser (trykte som Bilag) grundede Erklæring, udgiven til Forsvar mod den Beskyldning, at Kongen skulde forhale Freden, og modvirke Keiserens Bestræbelser for at tilveiebringe den. — *Coppenhagen,* den 14. Septembris. (Tydsk.) 14. Septbr.

Der Kgl. May. zu Dennem. etc. declaration etc. 1628. fol. Aij—Biij. Zwey vnderschiedliche Tractätlein etc. 1629. fol. Aiij—Bij. M. C. Londorpius, Acta publ. 3. Th. S. 1025—1028. *Latin:* Sereniss. Daniæ regis declaratio etc. 1628. fol. A2—B2.

[6920.] Kong CHRISTIAN IV.s Befaling til Admiral Henrik Wind, i Anledning af Hamborgernes ved Syndicus Dr. Johan Garmers fremförte Besværinger, at han og underhavende Officerer skulle afholde sig fra de commercende Skibes Visitation paa Elben, men dog saavidt muligt söge at hindre Fjendens Forsyning med Proviant og Munition. — *Schlosz zu Kopenhagen,* den 16. Septembris. (Tydsk.) 16. Septbr.

Rechtmessige Defension der Stadt Hamburgk. 1630. S. 263—264.

[6921.] Kong CHRISTIAN IV.s Fundats for Bremerholms Skole. — *Kiöbenhavn Slott,* den 17. Septembris. 17. Septbr.

Hofman, Fundationer. T. IX. S. 365—366.

[6922.] Kong CHRISTIAN IV.s Forordning, hvorved det befales Lehnsmændene til rette Tid at indsende Afgifter og Skatter under Fortabelse af deres Lehn; tillige gives Bestemmelser angaaende Restancer, samt om Ligningen af Skatterne. — *Kiöbenhaffn Slott,* den 18. Septembris. 18. Septbr.

Særskilt trykt, 2 Bl. H. Paus, kgl. Forordn. for Norge. S. 663—665.

1628. 18. Septbr. [6923.] Kong CHRISTIAN IV.s Commission til Detleff Rantzouw, Wolff von Buchwoldt og Kaye von Alefeld at træde i Underhandling med Borgemestere og Raad i Hamborg angaaende det andet Punkt i deres ved Syndicus D. Garmers fremsatte Proposition (angaaende Anlæggelse af Skandser ved Elben). — *Schlosz zu Kopenhagen*, den 18. Septembris. (Tydsk.)
Rechtmessige Defension der Stadt Hamburgk. 1630. S. 265.

19. Septbr. [6924.] Kong CHRISTIAN IV.s Forordning, hvorved indskærpes Forbudet mod Udförsel af Salpeter og Krudt af Riget. — *Kiöbenhaffn Slott*, den 19. Septembris.
Særskilt trykt, 2. Blade.

22. Septbr. [6925.] Kong CHRISTIAN IV.s Forordning om Straf for dem, der utilbörligen gjöre deres Rostjeneste. — *Kiöbenhaffn Slot*, den 22. Septembris.
Særskilt trykt, 2. Blade.

24. Septbr. [6926.] Kong CHRISTIAN IV.s gjentagne Befaling at der af Helsingörs Hospitals Penge med det förste skulde indsendes endeel af den Pengesum, som skulde laanes til Wartous Hospital til dets Bygnings Fuldfærdigelse, og Resten efterhaanden. (Jvfr. Nr. 6878.) — *Kiöbenhavn Slott*, den 24. Sept.
Hofman, Fundationer. T. VII. S. 101–102.

1. Octobr. [6927.] Kong CHRISTIAN IV.s Svar til Hansestædernes Gesandter, Dr. Benedict Winckeler, Syndicus i Lübeck, og Bernhardt Klingh, Raadmand i Rostock, om Kongens Tilböielighed til Fred og om de Kongen utilregnelige Grunde til dens Forhaling. — *Copenhagen*, den 1. Octob. (Tydsk.)
Der Kgl. May. zu Dennem. etc. declaration etc. 1628. fol. Kij—Kiij. *Latin:* Serenis. Daniæ regis declaratio etc. 1628. fol. H1—H2.

2. Octobr. [6928.] Gesandtskabs-Secretæren JONAS BURE beretter til Statssecretæren D. Johan Salvius om en Mistanke, som skal være opstaaet hos Kong Christian IV. om Fru Kirstines Forhold til Rhingreven, hvorfor Kongen skal have befalet denne at "packe sigh derifrån åth Pryssen." — *Helsingöör*, denn 2. Octob. (Svensk.)
Brudst. i C. Adlersparre, Hist. Samlingar. 3. D. S. 72—73.

6. Octobr. [6929.] THEODORUS BUSTIUS anmelder for Kong Christian IV. nogle hemmelige Forhandlinger i Lybek af det Holstenske Ridderskab med Hertugen af Friedland, m. m. — *Hamb.*, 6. Octobr. (Tydsk.)
A. Schumacher, Gelehrter Männer Briefe etc. 1. Th. S. 396—400.

7. Octobr. [6930.] Den danske Resident JOHAN SCHULTETUS's Skrivelse til Generalstaterne om Udbetaling af Subsidiepenge til Kongen af Danmark til Hværving af Krigsfolk til Undsætning af Fæstningen Krempe. — *'s Gravenhaghe*, den sevenden October. (Hollandsk.)
L. van Aitzema, Saken van Staet en Oorlogh. 1. D. S. 791.

8. Octobr. [6931.] Kong CHRISTIAN IV.s Proposition til Rigsraadet om Overförsel af Krigsfolket fra Sjelland, Skaane og Smaalandene til Fyen for i Tilfælde af en haard Vinter at forsvare dette Land mod Overfald af Fjenden. — *Niiborrig*, den 8. Octobris.
Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 326—327.

9. Octobr. [6932.] Kong CHRISTIAN IV. sender Rigscantsleren Jacob Wlfeld en Forestilling til Raadet, at han just ikke under en stærk Frost venter nogen Fare fra Fjenden, men at han

snarere troer, at der i saa Tilfælde vilde kunne gives Leilighed til at gjenvinde Landet til Dannevirke. — *Nyborrig*, den 9. Octobris. 1628. 9. Octobr.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 327—328.

[6933.] Forestilling af Sorenskriverne NIELS MUUS, RASMUS MIKKELSÖN PALUDANUS m. fl. til de kongelige Commissarier Jens Juul, Otte Skeel, Jens Bjelke og Mogens Gyldenstjerne angaaende den almindelige Uorden i Norge, at Enkemand eller Enkeqvinde indlader sig i nyt Ægteskab uden Skifte med Börnene. — *Christiania*, den 9de October. 9. Octobr.

L. Ewensen, Saml. af jur. og hist. Materier. 2. B. 3. H. S. 90—92.

[6934.] BORGEMESTERE OG RAAD I SLESVIG paaminde Borgerskabet om at afholde sig fra yppig og hoffærdig Klædedragt. — 12. Octbr. (Tydsk.) 12. Octobr.

N. Falck, Staatsb. Mag. 10. B. S. 244—245.

[6935.] Kong CHRISTIAN IV.s Forestilling ved sine Gesandter til Borgemestere og Raad i Hamborg, hvorved han bebreider dem deres paa flere Maader yttrede gunstige Sindelag mod Keiseren og fordrer, at de herefter iagttage en strængere Neutralitet end hidtil. — Den 21. Octobris. (Tydsk.) 21. Octobr.

Zwey vnderschiedliche Tractätlein etc. 1629. fol. Aij—Aiij. M. C. Londorpius, Acta publ. (Udg. 1668.) 3. Th. S. 1024—1025.

[6936.] Kong CHRISTIAN IV. befaler Sivert Grubbe og Jörgen Urne at besigte noget Gods i Filkested og Österlöf i Villandsherred og i Sandager i Vemmenhögsherred, som Henrik Gyldenstjerne forlanger af Lunde Capitel ved Mageskifte mod andet Gods i Vester-Virsted i Skydsherred og i Hemmingsdyng i Vemmenhögsherred. — *Kjöb.*, d. 1. Nov. 1. Novbr.

Udt. i Vedel Simonsen, Elvedgaards Hist. 1. H. S. 124—125.

[6937.] ALBRECHT, HERTUG TIL FRIEDLAND, melder Feltmarschal von Arnimb blandt andet, at Krempe har overgivet sig. — *Feldtlager vor Krempe*, den 12. Novemb. (Tydsk.) 2. Novbr.

F. Förster, Wallensteins ungedr. Briefe. 1. Th. S. 401—402.

[6938.] Kong CHRISTIAN IV. befaler Frederik Urne at sende et i Sundet anholdt lybsk Skib til Kjöbenhavn, hvor det skal blive, indtil der kommer nærmere Besked fra dets Rhedere. — *Cronborg*, den 3. Novbr. 3. Novbr.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 328.

[6939.] Kong CHRISTIAN IV.s Qvittering til Tolderne i Helsingör for 10 Rdl. — Den 3. Novembris. 3. Novbr.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 329.

[6940.] Kong CHRISTIAN IV.s Confirmation paa det af Jens Bielke til Österaad og Gierlof Nettelhorst til Ous 30. Apr. d. A. sluttede Mageskifte med Anders Blomme til Böe. (Jfr. Nr. 6868.) — *Kiöbenhaun Slot*, den 12te Novembr. 12. Novbr.

Topograph. Journ. for Norge. 6. H. S. 36—43.

[6941.] Kong CHRISTIAN IV.s Mageskiftebrev til Henrik Gyldenstjerne til Svanholm paa et Fæste i Saslöf By i Skurup Sogn imod et Fæste i Brönnitslöf By i Klagstrup Sogn i Vemmenhögsherred. — *Kiöb.*, d. 16. Nov. 16. Novbr.

Udt. i Vedel Simonsen, Elvedgaards Hist. 1. H. S. 125

1628. 19. Novbr. [6942.] ALBRECHT, HERTUG TIL FRIEDLAND, underretter Feltmarschal von Arnimb bl. a. om, at Fredsforhandlingerne skulle aabnes 16. Januar ny Stiil. — *Boizenburg*, den 29. Novemb. (Tydsk.)

F. Förster, Wallensteins ungedr. Briefe. 1. Th. S. 406—407.

20. Novbr. [6943.] Kong CHRISTIAN IV. befaler Rigsraadet at affordre Prindsen (Christian V.) Revers for, at han vil overholde de Vilkaar, under hvilke Kongen har forundt ham Malmöhuus med underliggende Huse og Lehn. — *Köben:*, den 20. No.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 329.

30. Novbr. [6944.] Rigscantsler AXEL OXENSTJERNAS Skrivelse til det svenske Rigsraad angaaende Udförelsen af hans Gesandtskab til Stralsund og Danmark; han betragter Danmark som en Bastion for Sverrig mod Keiseren, og den danske Flaade og Armee som tjenende hans Fædreland uden Sold og Omkostning. — *Ellbingen*, den 30. Novembris. (Svensk.)

Handl. rör. Skandinaviens Hist. 25. D. S. 23—42.

2. Decbr. [6945.] Kong CHRISTIAN IV.s Befaling til Frederik Urne angaaende forskjellige Indretninger paa Cronborg, navnlig med Hensyn til Hertugerne Frederiks og Ulriks Værelser, for den Tid Kongen der vil holde Hof. — *Kiöbenhavn*, den 2den Decbr.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 329—330.

2. Decbr. [6946.] Rigscantsler AXEL OXENSTJERNAS Skrivelse til Kong Gustav Adolf, hvori han giver sin Betænkning over det fölgende Aars Foretagender; han raader til at holde fast paa Srtalsund, at Keiseren ikke skal vinde i Magt og undertvinge Danmark, hvilket vilde være til Sverigs "odräglige börda och fördärff"; man maa tage Danmark under Armene, at det ikke af Desperation skal tvinges til at accordere. — *Ellbingen*, dhen 2. Decembris. (Svensk.)

Handl. rör. Skandinaviens Hist. 25. D. S. 43—55.

9. Decbr. [6947.] Kong CHRISTIAN IV. forlanger, at Fru Ellen Marsuin skal underskrive nogle Skjöder paa Gods, som Fru Kirsten havde solgt til nogle Adelsmænd; han meddeler hende, at Fredsunderhandlingerne ville begynde den 6. Januarii. — *Köbenhaffuen*, den 9. Decemb.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 330.

20. Decbr. [6948.] SVENO PETRI Oligerum Rosenkranzium enixe rogat, ut doctrinæ suæ fructus ad augendam doctrinæ Christianæ cognitionem qvam primum in lucem edere velit, eum "electum heroem Christiani populi" appellans, cuius "spiritus e spiritu oris Christi animatus" ad lucem excitandam desideratur. — *Otthoniæ*, 20. Xbris.

Dänische Biblioth. 2. Stück. 193—198.

23 Decbr. [6949.] Kong CHRISTIAN IV. befaler Frederik Urne at opholde Jomfru Marie (u. Tv. en af Fru Kirstens Hofjomfruer) under et eller andet Paaskud paa Cronborg Slot til efter Helligdagene. — *Köben:*, den 23. Decem:

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 331.

26. Decbr. [6950.] Kong GUSTAV ADOLFS Svar til Rigscantsler Axel Oxenstjerna (jvfr. Nr. 6946), hvori han bl. a. anerkjender Vigtigheden af ved en Expedition til Tydskland at styrke Danmark i Forsvaret mod Keiseren. — *Stockholm*, den 26. Decembris. (Svensk.)

Handl. rör. Skandinaviens Hist. 25. D. S. 55—64.

[6951.] Kong CHRISTIAN IV. befaler Falck Lycke at sidde i Landsdommers Sted 1628.
i en Sag om noget Römningsgods, som Herredsfogden i Vemmehögsherred havde fradömt Lands- 31. Decbr.
dommeren i Skaane Henrik Gyldenstjerne. — *Kjöb.:* d. 31. Dec.

Vedel Simonsen, Elvedgaards Hist. 1. H. S. 125.

[6952.] DE 4 CATHOLSKE CHURFYRSTERS Instruction for deres Gesandter til Kei- fin. anni.
ser Ferdinand II., i Anledning af de forestaaende Fredsunderhandlinger med Danmark. (Fransk.)

Le Mercure François. T. XV. p. 172—176. Recueil des traites. T. III. p. 258—259. J. du Mont, Corps diplom. T. V. P. II. p. 561—562. J. C. Lunig, Cod. Germ. Dipl. 1. Th. col. 659—661.

[6953.] ALBRECHT, HERTUG TIL FRIEDLAND, keiserlig General-Oberst-Feldthauptmand og "des Oceanischen und Baltischen Meeres General", befaler Reinhardt von Walmeroden, Johann Wendel og Johann Wohrcamern, Doctores jur., keiserlige Rigshofcammerraader og forordnede Commissarier i den Nedersachsiske Krig, at udbetale Hertug Adolf af Slesvig og Holsten, keiserlig Oberst, en Fordring, stor 298000 Gylden, af den kongelige Statholder Gert Rantzows confiskerede Godser. — *Breitenburg.* (Tydsk.)

J. F. Noodt, Beyträge. 1. B. S. 669—672.

[6954.] Oberst, General-Commissarius JOHANN ALTRINGER tilmelder Hertug Adolf af Slesvig og Holsten, at der var givet Ordre til den keiserlige Confiscations-Commission at udbetale ham 298000 Gylden af Statholder Gerd Rantzaws Godser. (Tydsk.)

J. F. Noodt, Beyträge, 1. B. S. 672—673.

[6955.] "Rest Seddel", hvorved JOHANN ALDRINGER, Oberst og General-Commissarius, RATHEKE MÜLLER, General-Proviantmester, JOHAN METZGER, Mynster- og Quarteer-Commissær, og CONSTANTINUS, "Obrister Zahlmeister", bevidne, at Hertug Adolf af Slesvig og Holsten havde hos Keiseren 298000 Gylden tilgode, hvilke Hertug Albrecht af Friedland havde anviist til Udbetaling af Statholder Gerdt Rantzaws Gods Breitenberg. (Tydsk.)

J. F. Noodt, Beyträge. 1. B. S. 673.

1629.

1629.

[6956.] Resolution, paa Kongens Behag, af de kongelige Commissarier JENS JUUL, 2. Januar.
OTTE SKEEL, JENS BJELKE og MOGENS GYLDENSTIERNE, at ingen Enkemand eller Enkeqvinde, som have Börn i Live, maa gifte sig, förend Skifte er holdet med Börnene i Overværelse af Sorenskriveren og andre lovfaste Mænd, m. m. Skiftevæsenet vedkommende (jvfr. Nr. 6933.) — *Aggershuus*, den 2den Januarii.

L. Ewensen, Saml. af jur. og hist. Materier. 2. B. 3. H. S. 92—93.

[6957.] Den svenske Resident JOHAN FEGRÆUS's Beretning til Kong Gustav Adolf 4. Januar.
om den Unaade, hvori Fru Kirstine Munk synes at være falden; om opsnappede Breve til hende fra en vis Hendrich Becker i Hamborg, som Kong Christian IV. herfor havde forlangt fængslet; om hemmelige Forhandlinger med Fegræus, som Fru Kirstine havde indledet ved sin Söns Hovmester Ritmester Lichtenberg, samt om Kongens Samtale med ham om Rhingrevens forehavende Giftermaal. — *Helsingör*, den 4. Januarij. (Svensk.)

C. Adlersparre, Hist. Samlingar. 3. D. S. 64—70.

[6958.] DE DANSKE COMMISSARIERS Skrivelse til den svenske Resident Andres 12. Januar.
Swenson, hvem de underrette om deres og Hertugen af Friedlands Subdelegeredes Ankomst til

1629. Lybeck, men at hidtil intet væsentligt er forhandlet, da Greven af Tilly endnu ikke har ladet
12. Januar. nogen möde. — *Lübeck*, den 12. Januarij. (Tydsk.)
Wiederlegung des jüngst ausskommenen Schwedischen Manifestes. 1644. fol. Jij.

16. Januar. [6959.] Kong CHRISTIAN IV. tilskriver sin Moder, at hendes Cantsler paa hendes Begjering maa erholde noget Gods udleveret af et anholdt Skib, naar han edelig bekræfter, at det tilhörer ham. — *Kopen:*, den 16. Janu: (Tydsk.)
Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 331—332.

19. Januar. [6960.] Churfyrst JOHAN GEORG af Sachsen tilkjendegiver Enkedronning Sophie af Danmark sit Önske, at de aabnede Fredsunderhandlinger mellem Keiseren og Kongen af Danmark maae före til et heldigt Resultat. — *Dreszden*, am Neuntzehenden Januarij. (Tydsk.)
Copiæ jungst erfolgter Churfl. Beantworttungs Schreib. etc. 1629. fol. Cj—Cij.

20. Januar. [6961.] Hertug FREDERIKS Decretum, at Forpagterne ("die Häuersleute") af Jorder i Landskabet Eidersted skulde betale de Contributioner, der paalaae Jorderne, hvorimod de ikke skulde være forpligtede til at afstaae Jorderne, förend de vare tilfredsstillede for hvad de havde contribueret mere, end Forpagtningsafgiften belöb sig til. — *Gottorff*, den 20sten Januar. (Tydsk.)
Corpus Statutor. Slesvicens. 1. B. S. 250—251.

24. Januar. [6962.] Kong CHRISTIAN IV.s Instruction, hvorledes Bösseskytterne til Skibs skulle indöves ved Hertugerne Frederik og Ulrik, samt ved Peder Falck. — *Köben:*, den 24. Janu:
Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 332.

2. Febr. [6963.] Kong CHRISTIAN IV.s Rescript til Statholderen i Norge Jens Jull, om at lade paagribe og udlevere de svenske Overlöbere, som pleiede at opholde sig i Norge en Tid for at undgaae Udskrivningen i Sverrig. — *Kjöbenhavn Slot*, den 2den Februarii.
Saml. til det norske Folks Spr. og Hist. 3. B. S. 412.

5. Febr. [6964.] Kong CHRISTIAN IV. befaler Frederick og Jörgen Wrne samt Iffuer Krabbe at möde den 17. Febr. i Helsingborg for at ledsage Kongen til Grændsen, hvor et Möde med Kongen af Sverrig var berammet den 20. Febr. förstkommende. — *Hafniæ*, den 5. Februari.
Ann. for nord. Oldk. 1855. S. 137.

6. Febr. [6965.] Churfyrst MAXIMILIAN af Bayern tilkjendegiver Enkedronning Sophie af Danmark, at han for sin Deel vil gjöre alt for at fremme Fredens Afsluttelse mellem Keiseren og Kongen af Danmark, og at han i dette Öiemed allerede har afsendt Delegerede til Fredsunderhandlingerne. — *München*, den 16. Februarij. (Tydsk.)
Copiæ jungst erfolgter Churfl. Beantworttungs Schreib. etc. 1629. fol. Bj—Cj.

7. Febr. [6966.] Churfyrst FERDINAND af Cöln lover Enkedronning Sophie at söge at befordre Freden mellem Keiseren og Danmark, hvorom han har godt Haab, da saavel Keiseren som — iffölge hendes Skrivelse — hendes Sön Kongen af Danmark begge ere tilböielige dertil. — *Bonn*, den 17. Febr. (Tydsk.)
Copiæ jungst erfolgter Churfl. Beantworttungs Schreib. etc. 1629. fol. Aiij—Aiiij.

15. Febr. [6967.] Churfyrst PHILIP CHRISTOFFER af Trier tilkjendegiver Enkedronning Sophie af Danmark sin Bekymring over den i Tydskland opstaaede Strid, hvori ogsaa Danmark er blevet indviklet, og lover for sin Person intet at undlade, som kunde tjene til Gjenoprettelse af Fred og Enighed. — *S. Petersburgk in Vnserer Stadt Trier*, den 25. Februarij. (Tydsk.)
Copiæ jungst erfolgter Churfl. Beantworttungs Schreib. etc. 1629. fol. Aiiij—Bj.

19. Febr. [6968.] ERIK STEENSENS Skjöde til Borchard Rud til Sæbygaard paa en Gaard i Bisseballe. — *Söllestedgaard*, d. 19de Febr.
Udt. i Vedel Simonsen, Efterr. om de danske Ruder. 2. H. S. 223.

[6969.] Churfyrst GEORG FREDERIK af Maintz tilkjendegiver Enkedronning Sophie af Danmark sit Önske at befordre Freden mellem Keiseren og Kongen af Danmark, og beder hende selv at fremme den ved at disponere Kongen til at laane Ören til fornuftige Forslag. — *Aschaffenburgk in Vnserer S. Johansburgk,* den 6. Martij. (Tydsk.) 1629. 24. Febr.

Copiæ jungst erfolgter Churfl. Beantworttungs Schreib. etc. 1629. fol. Aij.

[6970.] Kong GUSTAV ADOLFS Brev til sin Cantsler Axel Oxenstjerna om sin Sammenkomst i Ulfbeks Præstegaard med Kong Christian IV. (Svensk.) 25. Febr.?

M. Swederus, Stockholms Magaz. 3. B. 1781. S. 312—314. (med urigtigt Dat.: Stockholm, den 5. December). *Dansk:* R. Nyerup, Karakteristik af Chr. IV. Bil. S. IX—X. (Ifölge Molbech, Chr. IV.s egenh. Breve. 1. B. S. 331, skal det rigtige Datum være 25. Febr. 1626, men da der i Brevet siges, at Mödet var bestemt til "then 20. i förledne månat", er det maaskee snarere skrevet i Marts Maaned).

[6971.] Kong CHRISTIAN IV.s Skrivelse til Cantsleren Hr. Christian Friis, hvori han beretter om Forlöbet af Sammenkomsten i Ulfsbæk med Kong Gustav Adolf af Sverrig. — *Köben:*, den 28. Febru: 28. Febr.

R. Nyerup, Karakteristik af Chr. IV. Bil. S. VII—VIII. Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 333—335.

[6972.] DE DANSKE GESANDTERS Fredsforslag til de keiserlige Underhandlere. — *Lubec.* (Tydsk.) fin. Febr.

Theatrum Europæum. T. 1. (Udg. 1635). S. 1305—1306. *Fransk:* Le Mercure François. 15. T. 1629. p. 176—178. Recueil des traitez. T. III. p. 259. J. du Mont, Corps dipl. T. V. P. II. p. 562. J. C. Lünig, Cod. Germ. dipl. 1. Th. col. 661—662.

[6973.] De KEISERLIGE SUBDELEGEREDE COMMISSARIERS Forslag til Fredsslutning med Danmark. — *Lübeck,* den 12/2. Martii. (Tydsk.) 2. Martii.

Abdruck Käysl. Friedens Puncten etc. 1629. fol. Aij—Aiij. Theatrum Europæum. T. 1. (Udg. 1635.) S. 1306—1307. M. C. Londorpius, Acta publ. 3. Th. S. 1079. *Fransk:* Le Mercure François. 15. T. 1629. p. 178—180. Recueil des traitez. T. III. p. 259. J. du Mont, Corps dipl. T. V. P. II. p. 562. J. C. Lünig, Cod. Germ. dipl. 1. Th. col. 662—663.

[6974.] DE DANSKE COMMISSARIERS Svar paa de Keiserliges Fredsforslag af 2. Martii 1629. — *Lubeck,* den 5. Martii. (Tydsk.) 5. Martii.

Abdruck Käyserl. Friedens Puncten etc. 1629. fol. Aiiij—Biij. Theatrum Europæum. T. 1. (Udg. 1635). S. 1307. M. C. Londorpius, Acta publ. 3. Th. S. 1079—1081. *Fransk:* Le Mercure François. 15. T. 1629. p. 180—188. Recueil des traitez. T. III. p. 259—261. J. du Mont, Corps dipl. T. V. P. II. p. 562—564 (med Dat. 5/15. Mars). J. C. Lünig, Cod. Germ. dipl. 1. Th. col. 663—666.

[6975.] DE KEISERLIGE SUBDELEGEREDES Replik paa de danske Commissariers Svar af 5/15. Mart. paa deres Fredsforslag af 2. Martii 1629. — (Den 8. Martii). (Tydsk.) 8. Martii.

Theatrum Europæum. T. 1. (Udg. 1635). S. 1307—1308. *Fransk:* Le Mercure François. 15. T. 1629. p. 188—190, (hvor Datum er angivet: le huictiesme iour de Mars). Recueil des traitez. T. III. p. 261. J. du Mont, Corps dipl. T. V. P. II. p. 564. J. C. Lünig, Cod. Germ. 1 Th. coll. 666—668.

[6976.] Kong CHRISTIAN IV. forlanger Rigsraadets Betænkning om Krigens Fortsættelse, paa Grund af de af Keiseren foreslagne Fredsbetingelser; om Forhöielse af Sundtolden samt af flere andre Afgifter; om Adelens Udstedelse af falske Accisesedler; om Paabud, at Bönderne skulle saae Hamp; samt om Tilsyn med at der ikke fra Laaland og Falster bringes Efterretninger til Fjenden. — *Rossenborg,* den 14. Martij. 14. Martii.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 335—338.

1629. [6977.] Transscriptum FREDERICI RANTZOWII literarum quarundam Conradi, epi-
14. Martii. scopi Osiliensis, anno 1367 datarum. — *Arensburgi*, die 14. Martii.

P. Wieselgren, De la Gard. Archiv. 3. D. S. 44—45.

16. Martii. [6978.] Kong CHRISTIAN IV. tilkjendegiver Rigsraadet, at han anseer det raadeligt at lade befæste Öen Ruden mellem Stralsund og Wolgast, over hvilken Öe Kongen Aaret tilforn havde erhvervet Jus dominii. — *Rossenborrig*, den 16. Mar:

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 338.

16. Martii. [6979.] Kong CHRISTIAN IV. befaler Frederik Urne at sende noget hugget Tömmer til Kjöbenhavn, hvorhen ogsaa "begge Herrerne" (Hertugerne Frederik og Ulrik) med deres Tjenerskab skulle begive sig fra Cronborg. — *Frederichsborg*, den 16. Martii.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 339.

16. Martii. [6980.] Kong CHRISTIAN IV.s Befaling til Statholderen Frants Rantzou angaaende Oberst Holcks Svigermoders Arvesag; om Forsyning af Skibene Spes og Hummeren med Kabeltoug; samt om at gjöre Rigsraadet opmærksom paa de Svenskes store Opkjöb af Öxen, hvis Udförsel de ville have toldfri. — *Köge*, den 16. Martij.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 339—340.

16. Martii. [6981.] Kong CHRISTIAN IV. befaler Lehnsmændene i Norge at aftinge med dem, som forsee sig i Leiermaal i tredie Led, efter deres yderste Formue. — *Kiöbenhavn Slot*, den 16de Martii.

L. Ewensen, Saml. af jur. og hist. Materier. 2. B. 2. H. S. 12—13.

22. Martii. [6982.] Kong CHRISTIAN IV.s Forordning, hvorved med Rigsraadets Samtykke en ny Told paa visse Varer paabydes, "al den Stund denne Tids Uleylighed paastaaer." — *Kiöbenhaffn Slot*, den 22. Martij.

Særskilt trykt, 2 Blade. H. Paus, kgl. Forordn. for Norge. S. 665—667.

22. Martii. [6983.] Kong CHRISTIAN IV.s Replik paa Rigsraadets Erklæring over Kongens Propositioner af 14. og 16. Martii (jfr. Nr. 6976, 6977 og 6980). — *Rossenborrig*, den 22. Martij.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 340—342.

24. Martii. [6984.] Kong CHRISTIAN IV. tilskriver Kirstine Munck, at deres Datter Anne Cathrine ikke maa sendes til Sverrig, förend Kongen kommer tilbage fra den Reise, som han staaer i Begreb med at foretage sig. — *Rossenborrig*, den 24. Mart:

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 342—343.

27. Martii. [6985.] Kong CHRISTIAN IV.s Forordning om Kirke-Disciplinen, om Berettigelse til Præsteembede, Præsternes Kaldelse, deres Embedspligter og Levnet. — *Kiöbenhaffn Slot*, den 27. Martij.

Særskilt trykt i Kbhvn. 14 Blade. H. Paus, kgl. Forordn. for Norge. S. 680—708.
Tydsk (publiceret i Hertugdömmerne): E. Pontoppidan, Ann. eccl. Dan. 3. Th. S. 771—798.

30. Martii. [6986.] Kong CHRISTIAN IV.s Rescript til Lehnsmanden Frants Kaas angaaende Skatteudredning, Udskrivning, Kjöbmandskab m. m. i Nordlandene. — *Kiöbenhavn Slot*, den 30te Martii.

L. Ewensen, Saml. af jur. og hist. Materier. 2. B. 2. H. S. 13—15.

8. Aprilis. [6987.] Kong CHRISTIAN IV. befaler, at enhver som besidder en heel eller en halv Gaard aarligen skal saae een eller en halv Skjeppe Hampefröe. — *Kiöbenhaffn Slot*, den 8. Aprilis.

Særskilt trykt, 1 Blad. H. Paus, kgl. Forordn. for Norge. S. 667—668.

[6988.] Kong Christian IV. forbyder Adelen at udgive nogen Zise-Seddel paa mere "Tystöl", end de til deres egen Brug kunde behöve, under en Böde af 100 Specie-Daler for hver Tönde. — *Kiöbenhaffn Slot*, den 8. Aprilis. 1629. 8. Aprilis.

Særskilt trykt, 1 Blad. H. Paus, kgl. Forordn. for Norge. S. 668.

[6989.] Prinds Christians til Danmark etc. Brev til Otto Ludvig, Rhingreve, hvem Prindsen erklærer at ville ansee for og i alle ærlige Ridderes Nærværelse kalde Giftblander og Snigmorder, indtil han har beviist de Beskyldninger, han havde gjort mod Prindsen, at denne vilde have blandet Gift til ham. — *Schlosse zu Malmöe*, den 17. April. (Tydsk.) 17. Aprilis.

L. Holberg, Danm. Hist. 3. D. S. 576—577.

[6990.] Kong Christian IV. tilkjendegiver sine Gesandter ved Underhandlingerne i Lybek, Christian Friis, Jacob Ulfeldt, Albret Skeel og Levin Marskalk, hvorledes de skulle forholde sig med Hensyn til Hertug Frederik af Holstens Sag; han meddeler, at en fransk Gesandt har havt Audients. — *Köben:*, den 20. Aprilis. 20. Aprilis.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 344.

[6991.] Den svenske Gesandt Johann Salvius's Skrivelse til de keiserlige Subdelegerede om Salvus Conductus for svenske Fuldmægtige til at deeltage i Fredsunderhandlingerne i Lybek mellem Danmark og Keiseren. (Tydsk.) Aprili.

Theatrum Europæum. T. 1. (Udg. 1635.) S. 1308—1309. Londorpius suppl. et contin. 3. Th. S. 136—137.

[6992.] Kong Christian IV. forordner, at hvo der begynder nogen Trætte paa Odelsgods i Norge, skal före den ud til Doms, eller og have Odelet forbrudt efter Loven. — *Kiöbenhavn Slot*, den 2den May. 2. Maji.

L. Ewensen, Saml. af jur. og hist. Materier. 2. B. 2. H. S. 15—16.

[6993.] Kong Christian IV. befaler Borgemestere og Raad i Kjöbenhavn ufortövet at lade fuldfærdige det paabegyndte nye Værk ved Vesterport, og efter gjort Overslag at fordele Bekostningen paa alle uprivilegerede Huse og Gaarde i Byen. — *Kiöbenhavn*, den 4de Mai. 4. Maji.

G. F. Lassen, Kbhvns. Befæstnings Hist. S. 132—133.

[6994.] Kong Christian IV. befaler Frants Rantzow at paasee Udförelsen af den Befaling, som han havde tilstillet Borgemestere og Raad i Kjöbenhavn angaaende Fuldförelsen af det nye Værk ved Vesterport (jvfr. Nr. 6993). — *Kiöbenhavn*, den 6te Mai. 6. Maji.

G. F. Lassen, Kbhvns. Befæstnings Hist. S. 133.

[6995.] Anders Svensson Wass, svensk Resident i Hamborg, tilskriver den kgl. Secretær Dr. Johan Salvius blandt andet om Kongen af Danmarks Tilböielighed til at indgaae Fred i Lybek med Keiseren paa Vilkaar, som ikke ville være gunstige for Sverrig. — *Hamburg*, d. 9. Maj. (Svensk.) 9. Maji.

C. C. Gjörwell, Svenska Biblioteket. 3. D. S. 184—187.

[6996.] Fredslutningsact mellem Kong Christian IV. af Danmark (ved hans Fuldmægtige Christian Friis, Jacob Ulfeldt, Albrecht Scheel, Levin Marschalck, Detloff Rantzow og Henrich Rantzow) og den tydske Keiser Ferdinand II. (ved hans Fuldmægtige Hertugen af Friedland og Greven af Tilly og Subdelegerede). — *Lübeck*, den 22/12 May. (Tydsk.) 12. Maji.

Særskilt trykt flere Gange allerede samme Aar, og desuden i: Theatrum Europæum. T. I. (Udg. 1635.) S. 1309—1310. Apologia Hamburgens. 1641. Beyl. fol. i iij—k ij. M.

1629. 12. Maji. C. Londorpius, acta publica. 3. Th. S. 1081—1083. Londorpius supplet. et contin. 4. Th. S. 756—758. J. C. Lünig, Teutsch. Reichsarch. (Vol. VI). Part. special. Contin. 1. I. Abth. S. 319—351. J. du Mont, Corps dipl. T. V. P. II. p. 584—586. Udtog paa *Fransk:* Le Mercure François. 15. T. 1629. p. 239—242. *Hollandsk:* L. van Aitzema, Saken van Staet en Oorlogh. 1. D. S. 815—816.

15. Maji. [6997.] Kong Christian IV. befaler Friderich Günther at skrive til Grev Ernst (af Nassau) og Gemalinde om at hjemsende Kongens Börn (Sophia og Eleonora Christina), som en Tidlang have været hos dem, og til "den Skulmeister Viemannum", at han skal komme herhen med Woldemar Christian; m. m. — *Ellensburg*, 15. Maij. (Tydsk.)

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 314—345.

17. Maji. [6998.] Kong Christian IV. befaler Frederik Urne at holde "den Danneqvinde, Stumpet Dorrete", (en af Fru Kirstens Jomfruer), borte fra Cronborg Slot, paa Grund af det Rygte, hvori hun staaer. — *Svenborg*, den 17de Maji.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 345.

18. Maji. [6999.] Kong Christian IV. tilkjendegiver de tilstedeværende Rigsraader (Commissarierne ved Fredsunderhandlingerne i Lybek, Christian Friis, Jacob Ulfeldt og Albert Skeel), at han anseer den til Erstatning af Omkostninger i Anledning af Krigen anslagne Sum, som af Raadet skulde anvises Kongen, for utilstrækkelig; han henviser til sit Tab ved det Brunsvigske Laan, Soldaternes Aftakning, Erstatningen til Hertugerne Frederik og Ulrik m. m.; dog stiller han Sagen til Raadets Discretion. — *Keerstrup*, den 18. Maij.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 316.

27. Maji. [7000.] Amtmand Wolff Blohmes Beretning (til Hertug Frederik af Slesvig og Holsten), at han af Mangel paa Undsætning og ganske forladt af Borgere og Bönder igaar har maattet overgive Tönder Slot til de Kongelige. — *Tondern*, am 27. May. (Tydsk.)

Nordalbing. Studien. 2. B. S. 302—303.

28. Maji. [7001.] Den svenske Resident Johan Fegræus melder Kong Gustav Adolf, at Freden mellem Keiseren og Danmark skal være afsluttet af Commissarierne; da Kongen ikke er tilstede, vil han forlange Oplysninger af Rigsraadet, der næste Mandag skal samles i Kjöbenhavn; imidlertid vil han söge at erfare noget om Fredstractaten hos Fru Kirstine. — *Helsingöhr*, den 28. Maij. (Svensk.)

Brudst. i C. Adlersparre, Hist. Samlingar. 3. D. S. 73—74.

ante 30. Maji. [7002.] Kong Christian IV. befaler det danske og det tydske Cancellie at udfærdige forskjellige Breve til Sverrig, England og Frankrig, at de inden 3 Maaneder skulle erklære, om de ville indbefattes i den med Keiseren afsluttede Fred; til Generalstaterne, som ere indbefattede deri, at de maae vedblive med deres Subsidier til Keiserens Ratification indtræffer; til General Morgan om Fredens Afslutning; til Commissarierne hos ham om Krigsfolkets Mynstring, Reducering og Forlæggelse; til Kongen og Dronningen af Sverrig om Tilbagesendelsen af Kong Christians Datter; endelig gives Befaling til at overföre det erobrede fjendtlige Skyts til Kjöbenhavn. (Dansk og Tydsk.)

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 351—353.

30. Maji. [7003.] Rigsraadet udvikler for Kong Christian IV., ifölge hans Forlangende, de Motiver, hvoraf det har ladet sig bevæge til at tilraade Kongen at indgaae den foreslaaede Fred med Keiseren. — *Kiöbenhaffn*, den 30. Maij.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 348—351.

[7004.] Kong CHRISTIAN IV. underretter Kong Gustav Adolf om, at han har indgaaet Fred med Keiseren, og at Kongen af Sverrig heri er indbefattet, hvis han inden 3 Maaneder herom tilkjendegiver sit Önske. — *Hoffuitquarter paa Öen vdi Angelen*, den 30. Maij. 1629. 30. Maji.

Wäl grundat Swar på thet Danske Manifest. 1644. fol. Liij.

[7005.] Kong CHRISTIAN IV. tilkjendegiver Dronning Maria Eleonora i Sverrig, at han paa Grund af Fredens Afslutning har afsendt Admiral Hendrich Wind til Klarupgaard, for at hjemhente hans Datter, og takker hende for den Velvillie, hun har viist hende under hendes Ophold ved det svenske Hof. — *Huffuitqwarteer paaden* (læs: *paa Öen) vdj Angelen*, den 30. Maij. 30. Maji.

C. Adlersparre, Hist. Samlingar. 3. D. S. 95—96.

[7006.] Kong GUSTAV ADOLFS Proposition til de svenske Rigsstænder, hvori bl. a. berettes om Wallensteins Forsög paa at bevæge Kongen til et Forbund mod Danmark, men at han i Betragtning af den Fare, som truede ikke mindre Sverrig end Danmark ved de Keiserliges Overmagt, havde indladt sig i Tractat med Kongen af Danmark, og at han til Fredsunderhandlingerne i Lybek havde sendt sine Fuldmægtige, som her vare blevne afviste med "spodske och håniske Ord." — *Elbingen*, den 30. Maji. (Svensk.) 30. Maji.

S. Lönbom, Hist. Archivum. 5. Styck. S. 12—32.

[7007.] Keiser FERDINAND II.s Manifest, hvorved han skjænker Hertugen af Friedland Hertugdömmet Meklenborg, hvilket af de forhenværende Hertuger, Adolf Frederik og Hans Albrecht, var forbrudt, tildeels paa Grund af deres Forhold til Danmark under Krigen. — *Wien*, den Neundten Tag desz Monats Junii. (Tydsk.) 30. Maji.

M. C. Londorpius, Acta publ. (Udg. 1668.) 4. Th. S. 8—14.

[7008.] Kong CHRISTIAN IV. befaler Statholderen i Norge Christopher Urne at aftakke samtlige Officerer over Landfolket i Norge, "paa det de almindelige Skatter des bedre kan opbringes", og "efterdi Vi eragte Riget mere Besværing end Gavn af dem at have." — *Hoved-Qvarteer paa Öen i Angeln*, den 1ste Juni. 1. Junii.

Saml. til det norske Folks Spr. og Hist. 3. B. S. 412—413.

[7009.] DET DANSKE RIGSRAAD tilkjendegiver den svenske Resident Johan Fegræus, at det ved Skrivelse fra Cantsler Christian Friis er blevet underrettet om, at Freden med Keiseren er afsluttet i Lybek, og at Kongen af Sverrig deri er indbefattet, hvis han selv forlanger det. — *Kiöbenhaffn*, den 3. Junij. 3. Junii.

C. Adlersparre, Hist. Samlingar. 3. D. S. 78—79.

[7010.] Den svenske Resident, JOHAN FEGRÆUS, meddeles Kong Gustav Adolf den Underretning, han har modtaget af det danske Rigsraad angaaende Fredslutningen mellem Danmark og Keiseren; om Meklenborg og Stralsund vare indbefattede i Freden, har han ikke erfaret. — *Helsingöhr*, den 4. Junij. (Svensk.) 4. Junii.

C. Adlersparre, Hist. Samlingar. 3. D. S. 74—77.

[7011.] Den svenske Resident JOHAN FEGRÆUS sender Kong Gustav Adolf Copie af et Brev fra Fru Kirstine til Greven af Thuren (Thorn), hvilket denne havde tilsendt ham, og hvoraf man kan see hendes Mening om Freden og hendes Sindelag mod Kongen af Sverrig; han haaber ved Grevens Hjelp at erholde fortroligere Meddelelser fra hende. — *Helsingör*, den 6. Junii. (Svensk.) 6. Junii.

C. Adlersparre, Hist. Samlingar. 3. D. S. 79-80.

[7012.] Keiser FERDINAND II. forlehner Hertug Albrecht af Friedland og Sagan med Hertugdömmet Meklenborg, Fyrstendömmet Wenden m. m., paa Grund af de store Tjenester han har 6. Junii.

1629. beviist Riget, blandt andet ved Overvindelsen af den Danske og Nedersachsiske Armada og
6. Junii. Erobringen af den störste Deel af Kongeriget Danmark. — *Wien*, den sechzehenten Monatstag Juny.

F. Förster, Wallensteins Prozess. Urkunden-Buch. S. 93—96.

11. Junii. [7013.] Kong CHRISTIAN IV. befaler Friderich Günther at skaffe sig Underretning om Ritmester Lichtenberg, spörge ham, om han vil antage en Tjeneste hos Kongens Börn, og forevise ham en i saa Tilfælde forfattet Instruction. — 11. Junij. (Tydsk.)

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 353—354.

12. Junii. [7014.] Kong CHRISTIAN IV.s Instruction for Hans Christoff von Lichtenberg, der er beskikket til Hofmester for Grev Woldemar Christian og Kongens Döttre. — *Restrup*, am 12. Junii. (Tydsk.)

Nyt hist. Tidsskrift. 3. B. S. 307—310.

12. Junii. [7015.] Kong CHRISTIAN IV. underretter Frederik Urne om, at han har antaget Ritmester Lichtenberg til Hofmester for Börnene; han forlanger at vide, om Esrom Mölle er fæsteledig. — *Kerstrup*, den 12te Junii.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 354.

14. Junii. [7016.] Den svenske Resident JOHAN FEGRÆUS sender Secretæren Lars Grubbe et hemmeligt Brev til Kongen af Sverrig "om Fru Kirstines Sager", hvorpaa han beder om hurtigt Svar; han vil holde hende in spe, for at han kan erfare, hvad der passerer. — *Helsingör*, den 14. Junij. (Svensk.)

C. Adlersparre, Hist. Samlingar. 3. D. S. 80—82.

16. Junii. [7017.] Den svenske Resident JOHAN FEGRÆUS tilkjendegiver det svenske Rigsraad, at han har erholdt et trykt Exemplar af Fredsbetingelserne, hvori hverken Hansestæderne, Meklenborg eller Stralsund ere nævnte; Fru Kirstine har meddeelt ham, at der findes Biconditioner, som man kun ad hemmelig Vei vil kunne erfare. — *Helsingör*, den 16. Junij. (Svensk.)

C. Adlersparre, Hist. Samlingar. 3. D. S. 82—83.

19. Junii. [7018.] DET SVENSKE PRÆSTESKABS Betænkning paa Kong Gustav Adolfs Proposition til Rigets Stænder, angaaende Forholdet til Keiseren; heri omtales, at Stænderne tidligere havde været villige til at understötte Kongen af Danmark mod Keiseren, men da nu Forlig mellem disse skal være indgaaet, hvori Kongen af Sverrig uden Tvivl er comprehenderet, raader Præsteskabet til först at forsöge, hvad der kan udrettes ved Underhandlinger. — *Stockholm*, den 19. Junii. (Svensk.)

S. Lönbom, Hist. Archivum. 5. Styck. S. 32—37.

19. Junii. [7019.] Kong GUSTAV ADOLFS Proposition til Rigets Stænder, hvori blandt andet omtales det önskelige i, at Östersöen kunde spærres for fremmede Krigsskibe, saa at kun den svenske og danske Flaade her maatte vise sig. — Den 19. Junii. (Svensk.)

S. Lönbom, Hist. Archivum. 5. Styck. S. 38—41.

20. Junii. [7020.] Den svenske Resident JOHAN FEGRÆUS tilskriver det svenske Rigsraad om den almindelige Aftakkelse af Tropperne i Danmark; der siges, at Hertug Ulrich antager det afskedigede Folk; man veed ikke i hvad Hensigt; han meddeler nogle Efterretninger fra Tydskland, som han har erholdt af Statholderen Rantzou i Kjöbenhavn, samt at Fru Kirstine har sagt ham, at man almindelig her troer, at Keiseren nu let vil fordrive de Svenske fra Pommern. — *Helsingör*, den 20. Junij. (Svensk.)

C. Adlersparre, Hist. Samlingar. 3. D. S. 83—85.

[7021.] Kong CHRISTIAN IV. befaler Friderich Günther at söge at skaffe sig Underretning om Maaden, hvorpaa Kanoner stöbes i Sverrig. — 21. Jun. (Tydsk.) 1629. 21. Junii.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 355.

[7022.] Den svenske Resident JOHAN FEGRÆUS tilskriver Statssecretær D. Johan Salvius om en Sammenkomst, han har havt med Greven af Thorn og Fru Kirstine i en Kro paa Veien til Kjöbenhavn, hvor hun tilkjendegav sin Hensigt at flygte til Sverrig; han har raadet hende til at opgive denne Plan; Penge og Kostbarheder har hun bragt i Sikkerhed til Sverrig. — *Helsingör*, 21. Junij. (Svensk.) 21. Junii.

C. Adlersparre, Hist. Samlingar. 3. D. S. 85—88.

[7023.] Kong CHRISTIAN IV.s Befaling til Hertug Ulrik og Rigsraad Claus Daa, at General Morgan med sine Folk skal föres tilskibs til Holland, hvorfra Kongens Skib, den Dantziger Prise, skal afgaae til Norge. — *Kuarteriid paa Öen*, den 22. Junij. 22. Junii.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 356.

[7024.] Kong GUSTAV ADOLF beder sin Resident Johan Fegræus hos Fru Kirstine at erfare Grunden til, at Kongen af Danmark har ladet sin Datter tilbagefordre fra det svenske Hof, uagtet han for ganske nylig havde anmodet ham om at modtage endnu en af sine Döttre. — *Marienburg*, d. 22. Junii. (Svensk.) 22. Junii.

S. Loenbom, Uplysn. i Swenska Hist. 2. D. S. 45—46. C. Adlersparre, Hist. Samlingar. 3. D. S. 94—96.

[7025.] Kong GUSTAV ADOLF takker Kong Christian IV. for Underretningen om Fredens Afslutning med Keiseren, men kan ikke forstaae, hvorledes han heri kan være indbefattet, da hans Commissarier vare afviste fra Fredsunderhandlingerne og desuden en mægtig keiserlig Armee sendt ind i Preussen imod ham; han beder sig derfor underrettet om Fredsvilkaarene. — *Feltläger widh Marienborg*, den 23. Junij. (Svensk.) 23. Junii.

Wäl grundat Swar på thet Danske Manifest. 1644. fol. Liij—Liiij.

[7026.] Efterskrift til et Brev fra den svenske Resident JOHAN FEGRÆUS til Kong Gustav Adolf angaaende Hjemkomsten af tvende danske Orlogsskibe fra Stokholm med Kongen af Danmarks Datter; Fru Kirstine har forlangt en Samtale med ham; han veed ikke i hvad Hensigt; hun er vel affectioneret mod Kongen af Sverrig, og fortæller Residenten alt, hvad hun kan erfare. — Den 24. Junii. (Svensk.) 24. Junii.

C. Adlersparre, Hist. Samlingar. 3. D. S. 88—90.

[7027.] Kong GUSTAV ADOLF beder sin Resident Johan Fegræus at modarbeide Fru Kirstines Plan at begive sig til Sverrig, og hvis hun falder i Unaade hos Kongen, da at undvige Omgang med hende, at han ikke selv skal komme i Miscredit. — *Marienborgh*, d. 25. Junij. (Svensk.) 25. Junii.

S. Loenbom, Uplysn. i Swenska Hist. 2. D. S. 47—48. C. Adlersparre, Hist. Samlingar. 3. D. S. 96—97.

[7028.] BORCHARD RUD, OTTE BRAHE og HENRIK RANTZOW udtage Stævning mod Eiler Qvitzow til Lykkesholm angaaende et af ham bekommet Udlæg i Gods for en Fordring, han ifölge Skadeslösbrev havde til afgangne Fru Pernille Gyldenstjerne, Jacob Rosenkrandses Efterleverske. — *Hafniæ*, den 27de Juni. 27. Junii.

Udt. i Vedel Simonsen, Efterr. om de danske Ruder. 2. H. S. 223-224.

1629. 28. Junii. [7029.] Kong CHRISTIAN IV.s Befaling til Rigsraad Claus Daa angaaende de tydske, franske og skotske Folks Aftakkelse og om forskjellige Corpsers Forlæggelse, samt om Artilleriets Bevaring paa Rendsborg Slot. — *Kuarteriid paa Öen*, den 28. Junij.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 357—358.

30. Junii. [7030.] Kong CHRISTIAN IV.s Befaling til Rigsraad Claus Daa, angaaende det fremmede Folks Aftakkelse, hvorved Krigscommissarius Niels Krag vil være tilstede; samt om Hertug Ulriks Reise til Holland. — *Cronsee for Kiill*, den 30. Junij.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 358—360.

1. Julii. [7031.] Den franske Gesandt LOYYS DES HAYES, BARON DE COURMESVIN, andrager hos Kongen af Danmark om en Begunstigelse med Hensyn til Sundtolden for franske Skibe, der handle paa Narva. — *'A Copenhague*, ce vnzième Juillet. (Fransk.)

Les voyages de M. des Hayes, Baron de Courmesvin, en Dannemarc. p. 97—99 (med en udateret Memoire til Cantsleren Friis, sst. p. 99—102.

2. Julii. [7032.] Enkedronning SOPHIES Gavebrev til Nykjöbing Skole paa Falster paa 3000 Rdl., hvis aarlige Renter skulde deles lige mellem Rectoren og Höreren, samt en tredie Lærer, der herefter skulde ansættes. — *Auff Vnserm Leibgedings-Hausze Neuköping*, den andern Julii. (Tydsk.)

Hofman, Fundationer. T. VI. Lollands Stift. S. 159-162.

5. Julii. [7033.] Den svenske Resident FEGRÆUS lover Kong Gustav Adolf i sit Forhold til Fru Kirstine at rette sig efter Kongens Forskrifter; han beretter, hvad hun ved en Sammenkomst har meddeelt ham om det danske Rigsraads Stemning mod Kongen af Sverrig, som viste sig ved et Rygte om Kongens Nederlag og Livsfare, samt om Anledningen til, at Kongen af Danmarks Datter hentedes fra Sverrig; han skriver at den danske Konges andre Börn i disse Dage ere komne hjem med et Skib fra Holland; om Kongens Yttringer angaaende Sverrigs Forhold til Freden m. m. — *Helsingöhr*, den 5. Julij. (Svensk.)

C. Adlersparre, Hist. Samlingar. 3. D. S. 98—103.

7. Julii. [7034.] Kong CHRISTIAN IV. melder Cantsleren, Hr. Christian Friisz, at han i nogle Dage ved Upasselighed har været hindret i at besvare hans og Rigsraadets Breve; han har intet imod, at M. Johannes Borchertsön erholder Frue Kald i Kjöbenhavn. — *Predtz*, den 7. Julij.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 360.

9. Julii. [7035.] Kong CHRISTIAN IV. tilskriver Cantsleren Hr. Christian Friisz om den nye Bisp i Ribe (Dr. Jens Dinesen Jersin), der har aflagt sin Ed, om Anordning af Bededage, og Forlæggelse af Krigsfolk til Skaane, m. m. — *Ewtyhn*, den 9. Julij.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 361—362.

9. Julii. [7036.] Kong CHRISTIAN IV.s Udkast til Skrivelser til Jörgen v. Ahlefeldt og Caspar v. Buchwaldt, hvem Kongen overdrager Amterne Haderslev og Segeberg. — *Eutin*, 9. Julii. (Tydsk.)

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 362—363.

10. Julii. [7037.] Fru SOPHIE BELOV til Faarup, salig Christen Thotts, mageskifter til Anders Bilde til Damsbo nogle Gaarde i Haarby og Jordlöse imod 2 Gaarde i Nybölle By, Hillerslev Sogn, Salling Herred. — *Boltinggaard*, d. 10. Juli.

Udt. i Aktst. etc. udg. af Fyens lit. Selsk. I. Saml. S. 184.

10. Julii. [7038.] Den svenske Resident JOHAN FEGRÆUS melder det svenske Rigsraad bl. a., at Kongen af Danmark endnu opholder sig i Holsten, hvoraf de Keiserlige snart skulle være

udrykkede, og at Keiserens Ratification af Freden i disse Dage er ankommen. — *Helsinghör,* den 10. Julij. (Svensk.) 1629. 10. Julii.

C. Adlersparre, Hist. Samlingar. 3. D. S. 104—105.

[7039.] Kong CHRISTIAN IV.s Udkast til en Skrivelse til Hertug Frederik af Gottorp, hvori Kongen, der har erfaret Egidius von der Lanckens Virksomhed under Fredsunderhandlingerne, begjærer nöiere Oplysning herom, for at han kan vise ham sin Tilfredshed paa tilbörlig Maade. — *Eutin,* 12. Jul. (Tydsk.) 12. Julii.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 363.

[7040.] Literæ CHRISTIANI IV. regis, per quas subditis regis Franciæ Nervam Russicam versus navigantibus conceditur, ut de mercibus illuc transportatis aut inde revectis centesimam tantum partem in freto Orsundano pendere obstringantur. — *In Castro Euthinensi,* die decimo quarto mensis Julij. 14. Julii.

Les voyages de M. des Hayes, Baron de Courmesvin, en Dannemarc. p. 171—175. (med *fransk* Overs. sst. p. 176—179.) *Dansk:* L. Holberg, Danm. Hist. 2. D. S. 744—745.

[7041.] Kong CHRISTIAN IV. underretter Kirstine Munck om, at deres to Tvillingbörn (Christiane og Hedevig) skulle overgives til hendes Moder, naar det er dennes Leilighed at affordre dem. — *Eutiihn,* den 15. Julij. 15. Julii.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 364.

[7042.] Den svenske Resident JOHAN FEGRÆUS melder Kong Gustav Adolf, at han har talt med Cantsleren Christian Friis om de Hværvinger, som man önskede at foretage her i Danmark for Kongen af Sverrig, og at Cantsleren af Hensyn til den nylig sluttede Fred ikke gjerne saae det, men dog ikke havde noget derimod, naar de foretoges hemmelig; tillige havde han benægtet, at noget hemmeligt Forbund var indgaaet mellem Danmark og Keiseren. — *Helsingöhr,* den 15. Julii. (Svensk.) 15. Julii.

C. Adlersparre, Hist. Samlingar. 3. D. S. 110—114.

[7043.] Den svenske Resident JOHAN FEGRÆUS lover Kong Gustav Adolf at söge at skaffe Hværvingspenge til Oberst Macquei, som dog endnu ikke har faaet sin Afsked af Kongen af Danmark; Kongen, som har været syg, ventes snart til Kjöbenhavn; Fru Kirstine har meddeelt ham, at den tilbagekomne Agent i Holland, Schultetus, har berettet, hvor ilde Freden med Keiseren er optagen af Hollænderne; Rygter om et Giftermaal mellem Prinds Christian og Keiserens Datter. — *Helsingöhr,* den 18. Julij. (Svensk.) 18. Julii.

C. Adlersparre, Hist. Samlingar. 3. D. S. 114—116.

[7044.] Kong CHRISTIAN IV. tilsender Kong Gustav Adolf Copie af Fredstractaten med Keiseren, idet han kaster Skylden for de svenske Commissariers Afviisning fra Underhandlingerne paa de keiserlige Subdelegerede og iövrigt tilbyder sine bona officia til Bilæggelse af al Misforstaaelse mellem Kongen af Sverrig og Keiseren. — *Hadersleffhuus Slott,* den 25. Julij. 25. Julii.

Wäl grundat Swar på thet Danske Manifest. 1644. fol. Liiij—Mj.

[7045.] Den svenske Resident JOHAN FEGRÆUS's Beretning til Kong Gustav Adolf om Kongen af Danmarks vedvarende Sygdom, og om dennes Bestræbelser for at hindre, at det aftakkede Folk bliver antaget til Kongen af Sverrigs Tjeneste. — *Helsingör,* den 28. Julij. (Svensk.) 28. Julii.

C. Adlersparre, Hist. Samlingar. 3. D. S. 116—119.

1629. 1. Augusti. [7046.] Den svenske Resident JOHAN FEGRÆUS beretter til Kong Gustav Adolf, at Kongen af Danmark er kommen til Sjelland og ventes i disse Dage til Helsingör, samt at Holcks Regiment er kommet til Sundet og skal forlægges til de Skaanske Stæder. — *Helsingör*, den 1. Augusti. (Svensk.)

C. Adlersparre, Hist. Samlingar. 3. D. S. 119—120.

8. Augusti. [7047.] Den svenske Resident JOHAN FEGRÆUS beretter til Rigscantsler Axel Oxenstjerna om den engelske Gesandts (Thomas Roe) Audients i Kjöbenhavn angaaende Afregning for Subsidiepenge samt Besværinger over Sundtolden; tillige skal han have udtalt sig meget hæftigt angaaende den contra foedera pacta afsluttede Fred; det hjemkomne Folk fra Holsten er forlagt til Kjöbenhavn, og ikke til Skaane; Pesten grasserer i Kjöbenhavn. — *Helsingöhr*, den 8. Augusti. (Svensk.)

C. Adlersparre, Hist. Samlingar. 3. D. S. 120—122.

9. Augusti. [7048.] Memoriale af DEN MENIGE BORGERLIGE STAND I JYLLAND til Kong Christian IV. med Forestilling om den elendige Tilstand, hvori Kjöbstæderne ere geraadede, og Begjæring, at Kongen vil betænke, ved hvilke Midler de atter kunne komme til Næring og Opkomst, saa at de atter kunde blive istand til at bære Kongens og Rigets Tynge. — *Viborg*, d. 9. Aug.

P. F. Suhms Nye Samlinger. 1. B. S. 209—211.

11. Augusti. [7049.] Keiser FERDINAND II.s Skrivelse til Kongen af Danmark, hvem han opfordrer til at holde inde med Fjendtlighederne mod Bispedömmet Lübeck og forlade Amtet Eutin, som han havde besat. — 21. Augusti. (Tydsk.)

Londorpius suppl. et contin. 3. Th. S. 147—148.

post 11. Aug. [7050.] Keiser FERDINAND II.s Skrivelse til Kong Christian IV., hvori Keiseren gjentager sin Anmodning (af 21/11. August) om at Kongen öieblikkelig standser de mod Stiftet Lübeck og Hertug Johan Frederik af Holsten udövede Fjendtligheder. — Udateret. (Tydsk.)

Londorpius suppl. et contin. 3. Th. S. 148.

12. Augusti. [7051.] Kong CHRISTIAN IV.s og Hertug FREDERIKS Forordning for Hertugdömmerne Slesvig og Holsten, hvorved Coursen for de forskjellige Sorter "doppelte Schillinge" fastsættes. — *Copenhagen*, den 12ten August. (Tydsk.)

Samml. Schlesw.-Holst. gemeinsch. Verordn. S. 401—405.

17. Augusti. [7052.] Den svenske Resident JOHAN FEGRÆUS beretter til det svenske Rigsraad, at Kongen af Danmark er afreist til Holsten, og at han har medgivet den engelske Gesandt Thomas Roo, der er afgaaet til Preussen, Breve til Kongerne af Sverrig og Polen, samt tilbudt at sende Gesandter, som han troer, paa Skrömt. — *Helsingöhr*, den 17. Augusti. (Svensk.)

C. Adlersparre, Hist. Samlingar. 3. D. S. 127—128.

18. Augusti. [7053.] Kong CHRISTIAN IV. forlanger Rigsraadets Erklæring om Anlæggelse af Fæstninger i Jylland, om Istandsættelse af Fæstningerne i Skaane, om Tilsyn med Flaaden, navnlig de norske Skibe, om Tolden som Kongen af Sverrig oppebærer under Ruden, om Öxentolden i Skaane, om Tolddefraudationer i Sundet, og om Uordener ved Academiet i Soröe. — *Anderskou*, den 18. Agustj.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 364—366.

18. Augusti. [7054.] Den svenske Resident JOHAN FEGRÆUS beretter til Kong Gustav Adolf, at Kong Christian IV. atter er reist til Holsten; han har endnu ikke forvundet sin Sygdom,

og ligner sig ikke selv; Forholdet mellem Kongen og Fru Kirstine synes nu at være godt, 1629.
men hun vedbliver at underrette Residenten om alle de ugunstige Yttringer, Kongen lader 18. Augusti.
falde om den svenske Konge; den hollandske Agent har udvirket fri Seilads paa Dantzig; Kongen af Danmark er ilde tilfreds med Forhandlingerne mellem Holland og Sverrig. — *Helsingohr*, den 18. Augusti. (Svensk.)

C. Adlersparre, Hist. Samlingar. 3. D. S. 122—125.

[7055.] Fundats, forfattet efter Anmodning af Legators Enke, Anne, af RECTOR 23. Augusti.
OG PROFESSORES VED KJÖBENHAVNS UNIVERSITET, for Dr. Med., Philos. et Theol., CASPER BERTHELSÖNS (BARTHOLINS) Gave af 300 Specie-Daler til Bedste for Vor Frue Kirke, fattige Skoledisciple og Huusarme i Kjöbenhavn. — *Kiöbenhafn*, den 23. August.

Hofman, Fundationer. T. I. S. 165—167.

[7056.] INGER JÖRGENSDOTTER, salig Oluf Calyps's til Thorshof, forōger den af 24. Augusti.
hende d. 25. Martii 1620 skjenkede Capital til 300 Speciedaler, og forandrer Fundatsen saaledes, at Renten skal anvendes til fattige Skolebörn i Frederiksstad; medundertegnet af Norges Cantsler Jens Bjelke til Österaat, Befalingsmand paa Onsöen, og Admiral Steen Villumsen til Thorshof. — *Thorshof*, den 24. Augusti.

Norske Stiftelser. I. B. I. H. S. 55—56.

[7057.] Den svenske Resident JOHAN FEGRÆUS's Skrivelse til Secretæren Lars 26. Augusti.
Grubbe, hvori bl. a. berettes om Kongen af Danmarks Ophold i Odense, hvor der skal holdes Landdag, samt om Pesten som udbreder sig hæftig i alle Stæder. — *Hellsingör*, den 26. Augusti. (Svensk.)

C. Adlersparre, Hist. Samlingar. 3. D. S. 125—127.

[7058.] Kong CHRISTIAN IV. befaler Rigsraadet at afgive Erklæring, hvorvidt den 31. Augusti.
Ulykke, hvortil Hr. Albret Skeels tilkommende Svigersön Manderup Due var kommen med en Person i Malmöe (han havde, under et Klammerie ved et Gilde, dræbt en Trompeter), maatte være til Hinder for det om faa Dage berammede Bryllup. — *Krempe*, ultima Agustj.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 366—367.

[7059.] Kong CHRISTIAN IV.s Intercessionsskrivelse til den tydske Keiser for Augusto?
Hertugerne af Meklenborg, som formedelst Anklage for Höiforræderie vare erklærede i Rigets Act og berövede deres Lande, hvilke Keiseren havde overladt til Hertugen af Friedland. (Jfr. Nr. 7007 og 7012). — Udateret. (Tydsk.)

Londorpius suppl. et contin. 3. Th. S. 149—150.

[7060.] AFSENDINGER FRA DEN MENIGE BORGERLIGE STAND I JYLLAND tilkjendegive 2. Septbr.
Kong Christian IV. Borger- og Bondestandens Hengivenhed for ham og Redebonhed til at offre Liv og Blod for ham; de afvise Beskyldning for Ulydighed mod deres Övrighed, og fremstille den sörgelige Stilling, hvori de ved Fjendens Tyrannie ere satte; de bede om, at et Landeværn maa oprettes, hvori Borger og Bonde uden Persons Anseelse skulde deeltage, og begjere, at det maa være Borgerstanden tilladt at indkomme med grundig Beretning om dens Bröst, at den kan blive afhjulpen. — *Krempe*, d. 2. Septbr.

P. F. Suhms Nye Samlinger. I. B. S. 212—214.

[7061.] Den svenske Resident JOHAN FEGRÆUS tilskriver Dr. Johan Salvius bl. a., 5. Septbr.
at Fridborn (Borgemester i Stettin) under sin Nærværelse her havde meddeelt ham, at den keiserlige Oberst Hatzfeldt for ham havde yttret, at Kongen af Danmark ex pacto var pligtig at

1629. assistere Wallenstein tilsöes, men han mener, at sligt kun siges for at gjöre den danske Konge
5. Septbr. suspect. — *Helsenoræ*, 5. Septemb. (Svensk.)

C. Adlersparre, Hist. Samlingar. 3. D. S. 128—131.

6. Septbr. [7062.] Literæ MARTINI MATTHIÆ, superintendentis Aarhusiensis, ad Nicolaum Erasmi, præpositum provinciæ Ningherrit, et Bartholomæum Johannis, præpositum provinciæ Hatzherrit, datæ, de die huius mensis vigesimo octavo ex mandato regio pro pace restituta celebrando. — *Aarhusii*, 6. Septembr.

P. Poulson, Biblioth. Aarhusiensis. p. 67—68.

7. Septbr. [7063.] Kong CHRISTIAN IV. bevilger, at der skal betales noget vist til Kirken i Crempe for Klokkeringning ved Begravelser sammesteds. — *Crempe*, den 7. Sept. (Tydsk.)

Corpus Constit. Regio-Holsat. 3. B. S. 311—312.

11. Septbr. [7064.] Kong CHRISTIAN IV. tilskriver Fru Ellen Marsvin om Indbydelse af Faddere ved Kirstine Muncks yngste Datters Daab. — *Krempe*, den 11. Septem.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 368.

13. Septbr. [7065.] Den svenske Resident JOHAN FEGRÆUS beretter til det svenske Rigsraad om Landdagen i Holsten, hvor der fornemmelig er forhandlet om at sikkre Landegrændsen mod Tydskland, og at skaffe Midler til at betale det aftakkede Krigsfolk; Kongen ventes hid i Anledning af Fru Kirstines Barsel; han skal være tilsinds at ophæve Tolden ved Ruden. — *Hellssingeöhr*, den 13. Septemb. (Svensk.)

C. Adlersparre, Hist. Samlingar. 3. D. S. 131—133.

14. Septbr. [7066.] ANDERS MADSEN Kræmers Gavebrev paa tvende smaae jordfrie Boder i Kattesund, til Bolig for 4 fattige Huusarme i Vor Frue Sogn i Kjöbenhavn. — *Kiöbenhavn*, dend 14. September.

Hofman, Fundationer. T. X. S. 286—287.

16. Septbr. [7067.] Tractatus induciarum inter legatos SIGISMUNDI III., regis Poloniæ, et GUSTAVI ADOLPHI, regis Suециæ, initus; (in cap. 21. [in textu Gallico 31.] regi Daniæ huic tractatui accedendi facultas datur). -- *In Campo ad Villam Altemark vulgo Staritarg*, 26. Septembris.

M. C. Londorpius, Acta publ. 3. Th. S. 1104—1107. L. van Aitzema, Saken van Staet en Oorlogh. I. D. S. 892-894. (*Hollandsk:* sst. S. 895—897). *Fransk:* Le Mercure François. 16. T. 1629. p. 1008—1021 (med Datum 15. Sept.) J. du Mont, Corps diplom. T. V. P. II. p. 594—596 (med samme Datum).

17. Septbr. [7068.] Kong GUSTAV ADOLFS Svarskrivelse til Kong Christian IV. i Anledning af dennes Underretning om den mellem Danmark og Keiseren afsluttede Fredstractat. — *Calmar*, d. 17. Sept. (Svensk.)

M. Swederus, Stockholms Magaz. 3. B. S. 309—312.

19. Septbr. [7069.] Beslutning af BORGEMESTERE OG RAAD SAMT 24 MÆND I RIBE angaaende Indkrævningen af den Byen i Anledning af forledne Krig paalagte ottedobbelte Skat. — D. 19. Dag Septembris.

P. Adler, Efterr. ang. Ribe. 3. Saml. 1834. S. 38—39.

20. Septbr. [7070.] Kong CHRISTIAN IV. tilkjendegiver Friderich Günther, at han vil sende ham i et hemmeligt Ærinde til Wallenstein for at bevirke dennes Intercession hos Keiseren, at han vil tillade Kongen at lægge en Told paa Elben. — *Glyckstadt*, den 20. Sep. (Tydsk.)

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 369—370.

[7071.] Den svenske Resident JOHAN FEGRÆUS beretter til det svenske Rigs-raad bl. a., at Keiseren skal have anholdt om Indqvartering for sine Folk i Holsten Vinteren over, hvilket vel skal være afslaaet, men man mener, at de ikke desmindre ville tage Qvarteer der; Cronborg Slot er afbrændt til Grunden, og Fru Kirstine, som der laae i Barselseng, med Möie frelst. — *Hellssingeör,* den 26. Septemb. (Svensk.) 1629. 26. Septbr.

C. Adlersparre, Hist. Samlingar. 3. D. S. 133—135.

[7072.] Kong CHRISTIAN IV.s Befaling til Biskop Jens Dinesen, at Cleresiet i Haderslev Amt, som sorterer under Biskoppens Inspection, skal in rebus ecclesiasticis være Ordinantsen og andre kongelige Forordninger undergivet. — 1. October. 1. Octobr.

Udt. i K. Aagaard, Beskr. over Törning Lehn. S. 106. (En lignende Befaling udgik samme Dag til Præsteskabet. Sst.)

[7073.] Kong CHRISTIAN IV.s Befaling til Övrigheden og Borgerne i Schielschiör inden förstkommende St. Martini at indsende 200 Specie-Daler og 1 Rigsdaler af hver Tjenestedreng til deres Lehnsmand, hvilket var den Skat, som deres Bye til Betaling af Landets Gjeld og anden Nödtörft var taxeret for. — *Fredrichsborig Slott,* den 1. Octobris. 1. Octobr.

P. Friis Edvarsen, Underr. om Schielschiör. S. 453—454.

[7074.] Kong CHRISTIAN IV.s Rescript til Statholderen i Norge Christopher Urne, ufortövet at aftakke de i hans Lehn (Agershus Lehn) værende Officerer, og kun at beholde to Lieutenanter eller Sergeanter, som han i paakommende Tilfælde kunde bruge paa Landet. — *Frederiksborg Slot,* den 3die Octobris. 3. Octobr.

Saml. til det norske Folks Spr. og Hist. 3. B. S. 418.

[7075.] Den svenske Resident JOHAN FEGRÆUS's Skrivelse til Kong Gustav om en Audients han havde havt hos Kong Christian IV., hvori denne havde udspurgt ham angaaende Vaabenstilstanden mellem Sverrig og Polen, hvilken han ikke rigtig vilde sætte Lid til; Kongen agter snart atter at reise til Holsten, hvor nogle Stæder særdeles skulle fortificeres. — *Hellsingeöhr,* den 6. Octobris. (Svensk.) 6. Octobr.

C. Adlersparre, Hist. Samlingar. 3. D. S. 135—137.

[7076.] Den svenske Resident JOHAN FEGRÆUS beretter til Kong Gustav Adolf, at en Gesandt fra Hertugen af Mantua Franscisco Gonsago, Conte de Dulingo, afsendt til Kongerne af Danmark og Sverrig, er gaaet i Land ved Skagen; hans Hværv angaaer Krigen med Keiseren. — Den 9. Octob. (Svensk.) 9. Octobr.

Brudst. i C. Adlersparre, Hist. Samlingar. 3. D. S. 137.

[7077.] Kong CHRISTIAN IV.s nye Mönt-Ordning. — *Kiöbenhaffn Slot,* den 10. Octobris. 10. Octobr.

Særskilt trykt, 3. Blade.

[7078.] Kong CHRISTIAN IV. befaler Gabriel Kruse og Mogens Sehested at tilholde Kronens Bönder til Roeskilde Gaard hver at opgrave og til Vinter at indage 3 Læs Kampesteen til S. Anne-Castels Bygning ved Kjöbenhavn. — *Frederiksborg,* den 13de October. 13. Octobr.

G. F. Lassen, Kbhvns. Befæstnings Hist. S. 131.

[7079.] Kong CHRISTIAN IV.s Befaling til Frederik Urne til Alslöf, Embedsmand paa Cronborg Slot, at Hr. Willadtz Anderssen til Sognepræst i Slangerup skal forordnes, og at de af Borgerne, som ikke finde ham lærd nok, skulle demonstrere dette for Kongen personlig. — *Kiöbenhaffn Slot,* den 16. Octobris. 16. Octobr.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 370.

1629. 16. Octobr. [7080.] RIBE BYTINGS Kjendelse angaaende Gyldigheden af et af Jens Jensen, Borger i Ribe, afgivet Vidne om endeel Faar, som Jesper Eskildsen, Foged paa Sindinggaard, "efter Quartiermester under Öffuerst-Vagtmester hans Befallning" den 23. Mai havde bekommet paa Jörgen von Ahlefelds Gaard Wesselbjerg. — Den 16. Okt.

Udt. og Brudst. i P. Adler, Efterr. ang. Ribe. 3. Saml. 1834. Bil. S. 18—20.

19. Octobr. [7081.] Kong CHRISTIAN IV.s Rescript til Amtmanden paa Vardöhus, at han "maa sælge og afhænde til kjöbenhavnske Borgere og Indvaanere hvis Vare han aarlig haver at afhænde", men ikke til "Fremmede eller Udlændiske". — *Hafniæ*, den 19de October.

Brudst. i Saml. til det norske Folks Spr. og Hist. 3. B. S. 298.

19. Octobr. [7082.] Kong CHRISTIAN IV.s Befaling, at Fjeldlapperne skulle yde Tiende af den Lax, de fange i Neidens Elv; samt at ingen uden Pas maa drive Hvalfangerie i Finmarken. — 19. Octobris.

Udt. i K. Leem, Beskr. over Finmarkens Lapper. S. 365. 366.

19. Octobr. [7083.] DEN JYDSKE BORGERSTANDS Besværinger, indgivne til Kong Christian IV., samt Forslag til Afhjælpning af Kjöbstædernes og Bondestandens Nöd. — *Rye*, d. 19. October.

P. F. Suhms Nye Samlinger. 1. B. S. 214—220.

20. Octobr. [7084.] Hertugen af Meklenborg HANS ALBRECHTS Andragende til Keiser Ferdinand II., hvori Hertugen söger at forsvare sig for at have næret fjendtlige Hensigter mod Keiseren, idet han viser, at han stedse har holdt sig intra terminos defensionis, og endelig sagt sig lös fra enhver Forbindelse med Kongen af Danmark, hvorfor han for sig og sin Broder Hertug Adolf Frederik söger om at blive restitueret i det dem tilhörende Hertugdömme. — *Lübeck*, den 20. Octobris. (Tydsk.)

M. C. Londorpius, Acta publ. (Udg. 1668). 4. Th. S. 14—18.

21. Octobr. [7085.] Den svenske Resident JOHAN FEGRÆUS beretter til Kong Gustav Adolf om den Mantuaniske Gesandts Ankomst til Kjöbenhavn; om Pestens Hæftighed her; om Christian IV.s Plan at anlægge et Castel ved Kjöbenhavn ved Söen og at udvide Byen; om Forholdet mellem Fru Kirstine og Kongen, som ikke er "aldeles klar"; samt om Christian IV.s Misfornöielse med, at Gustav Adolf uagtet Stilstanden beholder det hværvede Folk, og at hans aftakkede Oberster tage Tjeneste hos Kongen af Sverrig, som ikke maa "indbilde sig", at han kan "tage sig noget for" mod Keiseren. — *Hellssingeöhr*, den 21. Octob. (Svensk.)

C. Adlersparre, Hist. Samlingar. 3. D. S. 137—140.

22. Octobr. [7086.] Kong CHRISTIAN IV.s Befaling, at Lehnsmændene (paa Falster), paa Biskoppen over Fyens Stift, Dr. Hans Michelsens Anfordring, igjen skulle udlægge de Degneboliger, der vare tagne under Lehnene, til Degnene. — *Kiöbenhavn*, den 22. Octobr.

P. Rhode, Saml. til Laal. og Falsters Hist. 2. B. S. 20—21.

23. Octobr. [7087.] Prinds CHRISTIAN til Danmark tilskriver Kong Gustav Adolf af Sverrig om den ham af Rhingreve Otto Ludvig tilstillede Udfordring, og angiver Grundene for, at han anseer det under sin Værdighed at modtage samme. — *Malmöehus*, den 23. Octb.

L. Holberg, Danm. Hist. 3. D. S. 577—580.

25. Octobr. [7088.] Kong CHRISTIAN IV.s Forordning om Oppebærelsen af den forhöiede Smaa-Told, samt nye Told-Rulle. — *Kiöbenhaffn Slot*, den 25. Octobr.

Særskilt trykt, 8. Blade. H. Paus, kgl. Forordn. for Norge. S. 669—680.

25. Octobr. [7089.] Kong GUSTAV ADOLFS Skrivelse til den svenske Resident i Danmark Johan Fegræus, hvori han fraraader at indlade sig paa at være Fru Kirstine behjelpelig med at

sende sine Sager til Sverrig, hvilket kunde have besværlige Fölger; han skal iövrigt behandle Sagen med Discretion, at man kan "hålla henne i förre devotion emot oss." — *Upsala*, den 25. Oct. (Svensk.) 1629. 25. Octobr.

S. Loenbom, Uplysn. i Swenska Hist. 2. D. S. 48—49.

[7090.] Den svenske Resident JOHAN FEGRÆUS beretter til Kong Gustav Adolf, at den Mantuaniske Gesandt har havt Audients hos Kongen af Danmark, men at intet videre herom er bekjendt, da ikkun Statholderen var tilstede; Gesandten reiser strax tilbage til Italien uden at gaae til Kongen af Sverrig; Fegræus troer, at man har fraraadet ham det; endvidere skriver han om de Dantzigske Gesandters Ankomst til Glückstadt, hvorhen Kongen uden Tvivl begiver sig efter Barselgildet paa Frederiksborg om en otte Dage. — *Hellssingeöhr*, den 28. Octob. (Svensk.) 28. Octobr.

C. Adlersparre, Hist. Samlingar. 3. D. S. 141—144.

[7091.] RIBE BYTINGS Dom i en Sag mellem Karl Hansen i Lildarum, Herredsfoged i Gjörding Herred, og Villum Hansen, Borger i Ribe, angaaende en Sum Penge, som denne paa hiins Vegne havde betalt til den keiserlige Oberst-Lieutenant til Sone for den "Borddag", som Karl Hansen og hans Sön havde været i med en Soldat i Allerup. — 30. Okt. 30. Octobr.

Udt. i P. Adler, Efterr. ang. Ribe. 3. Saml. 1834. Bil. S. 20—24.

[7092.] Den svenske Resident JOHAN FEGRÆUS tilskriver Secretæren Lars Grubbe bl. a., at Forholdet mellem Fru Kirstine og Kongen synes at være noget bedre, men at denne skal före et "impura vita", hvilket ikke kan gaae af uden Straf. — *Helsingör*, den 30. Octob. (Svensk.) 30. Octobr.

C. Adlersparre, Hist. Samlingar. 3. D. S. 144—145.

[7093.] Kong CHRISTIAN IV.s Forordning angaaende Visitation af Apothekerne i Kjöbenhavn ved de medicinske Professorer, Archiateren og övrige Medici, to Gange om Aaret. — *Friderichsborg*, den 1. Nov. 1. Novbr.

Skand. Litterat. Selsk. Skrifter. 1811. S. 182—183.

[7094.] SVERRIGS RIGES RAADS Betænkning, hvorved det tilraader Kong Gustav Adolf at angribe Keiseren i Tydskland med saa stor Magt, som Riget kan undvære; imod denne Plan anföres blandt andet, at Kongen af Danmark paa Grund af Skinsyge ikke vilde være at stole paa, hvis Lykken skulde favorisere de Svenske i Tydskland. — *Ubsala Slått*, d. 3. Novembr. (Svensk.) 3. Novbr.

Handl. rör. Skandinaviens Hist. 2. D. S. 79—91.

[7095.] PEDER KIERULF, Præst til Sæbye og Hallerslöv Sogne og Provst i Löve Herred i Sjelland, hans Gavebrev paa 125 enkende Rdl. in Specie, hvis Rente skulde aarlig tildeles en fattig Skolens Person i Aalborg Skole. — *Sæbye Præstegaard*, d. 10de Nov. 10. Novbr.

Hofman, Fundationer, T. IV. S. 106—107.

[7096.] Hertug CHRISTIAN til Slesvig, Holsten etc. testamenterer og skjenker sin Concubine Catharina Griebel og Datter Sophia et Huus i Köping (Æröeskjöbing) og et Stykke Land, kaldet "Deyr Oebe" eller "die Oebe". — *Gragenstein (paa Ærö)*, den 14. Nvbr. (Tydsk.) 14. Novbr.

J. R. Hübertz, Beskrivelse over Ærö. S. 293-296.

[7097.] Archiater ARNISÆUS's Skrivelse til det medicinske Facultets Decanus Thomas Finke angaaende Apothekernes Visitation, om Taxten m. m. — 18. Novembr. 18. Novbr.

Skand. Litterat. Selsk. Skrifter. 1811. S. 183-186.

1629. [7098.] Den svenske Resident JOHAN FEGRÆUS beretter til Kong Gustav Adolf, at
24. Novbr. Fru Kirstine havde bedet ham at modtage tvende Skriin og sende dem til Sverrig, men at han havde unddraget sig herfor og raadet hende at sende dem til Wallö; Kongen har ladet nogle Præster forhöre hende angaaende hendes Forhold til Rhingreven; hun beskyldes ogsaa for ved Trolddom at have bevirket Kongens sidste Sygdom; hun har erholdt nye Tjenestefolk, hvorfor Fegræus ikke vover at omgaaes med hende; dog har hun ved sine gamle Tjenere ladet forhöre hos ham om Kongen af Sverrigs Tilstand, samt om Rhingreven hos denne er falden i Unaade m. m. — *Helsingör*, den 24. Novemb. (Svensk.)

C. Adlersparre, Hist. Samlingar. 3. D. S. 145—149.

29. Novbr. [7099.] ELSE MARSVIN til Steenhaldt, Enevold Kruses Efterleverske, hendes Fundats paa 600 Slettedaler, hvoraf Renten aarlig skulde uddeles til 17 Huusarme i Aarhuus. — *Aarhuus*, den förste Söndag udi Advent.

Hofman, Fundationer. T. II. S. 134—136.

3. Decbr. [7100.] Kong CHRISTIAN IV. underretter Friderich Günther om de Punkter, som skulle meddeles den engelske Gesandt, fornemmelig angaaende de engelske Hjelpetropper og deres Anförer Morgan, samt om det af England til Pant sendte Halsbaand. — *Glyckstadt*, den 3. Decem: (Tydsk.)

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 371—373.

8. Decbr. [7101.] Kong CHRISTIAN IV. erklærer sig tilfreds med den engelske Gesandts Forslag om en Sammenkomst mellem "beider herren diiner". — *Glückstadt*, 8. Decemb: (Tydsk.)

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 373—374.

8. Decbr. [7102.] Kong CHRISTIAN IV.s Mandat for Cremper- (Wilster-) Marsken angaaende Contracters Beskrivelse og Protocollering af Landskriveren. — *Glückstadt*, den 8ten Dec. (Tydsk.)

Corpus Constit. Regio-Holsat. 2. B. S. 23—24.

9. Decbr. [7103.] Kong CHRISTIAN IV.s Privilegier for dem, som ville nedsætte sig i den ved Krigen fast ödelagte Stad Glückstadt. — *Glückstadt*, den 9. Decembris. (Tydsk.)

Privilegia der Stadt Glückstadt. Glückst. 1692. fol. b 3—b 4. *Dansk* Udt. i L. Holberg, Danm. Hist. 2. D. S. 759—761. Kongens egenh. Udkast i: Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 380 (paategnet: 10. Decbr.)

9. Decbr. [7104.] Kong CHRISTIAN IV. befaler Friderich Günther at tilskrive Cay von Ahlefeldt, at han skal begive sig til Mark Brandenborg, for til Kongen, men i eget Navn, at indkjöbe et Partie stort Fyrretömmer til et Belöb af 4000 Rdl. — 9. Decembr. (Tydsk.)

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 379.

9. Decbr. [7105.] Den svenske Resident JOHAN FEGRÆUS's Skrivelse til Kong Gustav Adolf, hvori han lover at efterkomme hans Befaling, ved Löfte om en aarlig Pension at söge at vinde den Hollandske Agent Crakow, for ved ham at erfare, hvad der passerer ved Hoffet eller andensteds; han har dog ingen Troe til denne Plan, men vilde hellere söge at vinde en eller anden her bosiddende Fremmed, der stod i Forbindelse med nogle af de fornemste ved Hoffet; han savner Fru Kirstine til at meddele secretiora. — *Hellsingeöhr*, den 9. Decembris. (Svensk.)

C. Adlersparre, Hist. Samlingar. 3. D. S. 149—151.

10. Decbr. [7106.] Kong CHRISTIAN IV. befaler Friderich Günther at begive sig til Hamborg for at afhandle en vis Sag med Bergmanden Dygell, samt lade trykke og uddele Patentet (om Glückstads Privilegier); derefter skal han begive sig til Kjöbenhavn og underveis underhaanden söge af erfare, hvad der ved Mödet i Lybeck er passeret. — *Krempe*, den 10. Decem. (Tydsk.)

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 379—380.

[7107.] Kong CHRISTIAN IV.s Forordning om fri Overfart fra Heiligenhafen. — *Rendsburg*, den 14. Dec. (Tydsk.) 1629. 14. Decbr.

Corpus Constit. Regio-Holsat. 3. B. S. 1289.

[7108.] JÖRGEN BRAHE til Hvedholm, Befalingsmand paa Hagenskov Slot, mageskifter til Anders Bilde til Damsbo endeel Gaarde i Jordlöse, Trunderup, Haarstrup, Haarby og Strandby imod nogle Gaarde i Horne, Svaninge, Österby, Millinge og Örsbjerg. — *Hagenskovslot*, den 21. December. 21. Decbr.

Udt. i Aktst. etc. udg. af Fyens lit. Selsk. 1. Saml. S. 184—185.

[7109.] Kong CHRISTIAN IV. sender Secretæren Iver Wind sin Erklæring over nogle ham meddeelte Punkter, der skulde lægges til Grund for Fredsunderhandlinger mellem Kongen af Sverrig og Keiseren. — *Friide:*, den 26. Decem: 26. Decbr.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 381—382.

[7110.] HANS CHRISTENSEN, Borgemester i Kiöge, giver til den derværende Latinskole 200 Rdl., hvoraf Renten skulde tildeles 2 fattige Skolebörn. — *Kiöge*, Sancte Hans Evangeliste Dag. 27. Decbr.

Hofman, Fundatiöner. T. VII. S. 410.

[7111.] Kong CHRISTIAN IV. underretter Rigsraadet om Jens Juels Vægring ved at overtage en Rigets Admirals Bestilling, hvilken Kongen ikke vil lade gjælde; ligeledes vil han ikke modtage Christoffer Urnes Undskyldning for at overtage Embedet som Statholder i Norge, saameget mere, som han allerede har gjort sin Ed. — Udateret.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 385—386.

[7112.] Kong CHRISTIAN IV.s Svar til Godske Wynsynsz, (en af Hertugen af Gottorps Embedsmænd) angaaende Overleveringen af Nordstrand og Tönder samt Öen Femern, ligesom og om Udviisningen af de Catholske fra Friderichsstadt. — Udateret. (Tydsk.)

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 386.

[7113.] Kong CHRISTIAN IV.s Instruction for Statholderen i Kjöbenhavn (u. Tv. Frants Rantzou). — Udateret.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 386—388.

1630.

1630.

[7114.] Kong CHRISTIAN IV. befaler Friderich Günther at udfærdige Breve til Jörgen v. Ahlefeldt angaaende en vis Cathrine Hinzens fra Stade, der skulde sendes til Frederiksborg; til Wallenstein angaaende Elbtolden; til Henrik Rantzou om Fældingen af nogle Egetræer; til Foppius v. Eitzema om utilbörlig Opbrænding af nogle Breve; samt til en vis Christian Priisz om Vandstanden ved Glückstadt. — 12. Jan. (Tydsk.) 12. Januar.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 388—389.

[7115.] Kong CHRISTIAN IV.s Rescript til Lehnsmanden paa Skanderborg Lauritz Ebbesen, at lade Sognepræsten M. Jörgen Pedersen for billig Fæste og Stedsmaal bekomme den förste Tiende, som ledig bliver og ikke ligger Ladegaarden beleilig; ligeledes at hjelpe ham med noget Bygningstömmer til Præstegaarden. — *Kjöbenhavn*, den 16de Januar. 16. Januar.

K. Hansen, Beskr. over Skanderborg. S. 22—23.

1630. 20. Januar. [7116.] Kong CHRISTIAN IV.s Befaling til Landsdommerne at bekjendtgjöre, at de Adelige igjen nu kunde sende deres Börn til Soröe, da den smitsomme Sygdom, for hvis Skyld de vare bortdragne, nu var ophört der. — *Hafniæ*, d. 20. January.

E. G. Tauber, Soröe Acad. under Chr. IV. og Fr. III. Aktst. S. XIX.

21. Januar. [7117.] Den svenske Resident JOHAN FEGRÆUS beretter til Kong Gustav Adolf, at den franske Gesandt Charnace nu forlader det danske Hof, og efter en nylig ankommen Befaling fra Kongen af Frankrig begiver sig til Sverrig; han melder Ankomsten til Kongen af Danmark af en Courrer fra Wallenstein, hvis Ærinde holdes meget hemmeligt; man er her meget misfornöiet med Kongen af Sverrigs Foretagender i Tydskland. — *Hellssingöhr*, den 21. Januarij. (Svensk.)

C. Adlersparre, Hist. Samlingar. 3. D. S. 152—155.

24. Januar. [7118.] Kong CHRISTIAN IV. befaler Cantsleren og Statholderen atter at lade Mydtzlach arrestere, da han paa ny havde fattet Mistanke til ham. — *Frede:*, den 24. Januarij.

Nye Danske Magazin. 1. B. S. 219. Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 389—390.

28. Januar. [7119.] Kong CHRISTIAN IV.s Befaling (til Rigernes Biskoppet), at foranstalte daglig Huusandagt forordnet i hvert Huus. — *Kiöbenhavn Slot*, den 28. Januarii.

M. Ketilson, Forordn. til Isl. 2. D. S. 354—356.

28. Januar. [7120.] Den svenske Resident JOHAN FEGRÆUS beretter til Kong Gustav Adolf, at den i Fru Kirstines Sag indviklede, i Hamborg fængslede Henrik Becker er död i Fængslet, uden at have bekjendt noget; hans Breve skulle være brændte eller bragte i Sikkerhed af den hollandske Agent Foppius van Aizema, der er en særdeles Ven af Fru Kirstine; med dennes Sag er intet foregaaet, men hun lever adskilt fra Kongen. — *Hellssingeöhr*, den 28. Januarij. (Svensk.)

C. Adlersparre, Hist. Samlingar. 3. D. S. 155—157.

30. Januar. [7121.] Den svenske Resident JOHAN FEGRÆUS melder Kong Gustav Adolf, at der siges, at Hensigten af det fra Wallenstein hidkomne Bud var at forlange Indqvartering for nogle Compagnier i Holsten, men at Kongen kun havde givet Buddet et Recipisse tilbage; han troer dog ikke, at det er sandt, og har bedet Oberst Kniphausen at söge at erfare noget herom. — *Hellssingeöhr*, den 30. Januarij. (Svensk.)

C. Adlersparre, Hist. Samlingar. 3. D. S. 157—158.

31. Januar. [7122.] Kong CHRISTIAN IV. befaler sin Secretair Friderich Günther at forandre et Brev til Kongen af Frankrig angaaende Silkehandelen. — *Fride:*, den 31. Janu: (Tydsk.)

Nye Danske Magazin. 1. B. S. 219—220. Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 390.

4. Febr. [7123.] Den svenske Resident JOHAN FEGRÆUS beretter til Kong Gustav Adolf, at Fru Kirstine fuldkommen er falden i Unaade og sendt til Fyen; hun beskyldes for at have anvendt Trolddom mod Kongen, hvilket hun skal have lært af den i Hamborg afdöde Hendrich Becker; der bliver ikke længere bedet for hende i Kirkerne; endvidere melder han, at Prindsen skal have Bestyrelsen af Holsten. — *Hellsingeöhr*, den 4. Februarij. (Svensk.)

C. Adlersparre, Hist. Samlingar. 3. D. S. 159—161.

5. Febr. [7124.] Kong CHRISTIAN IV. tilskriver Frederik Urne angaaende Ombygning af den af Kongen indrettede "Hönseovn" (til Udrugning af Hönseæg.) — *Frederichsborg*, den 5te Februarii.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 390—391.

[7125.] Kong Christian IV. befaler sin Secretær Günther at tilskrive Hr. Detloff Randtzou, at han skal tilholde Marskbönderne i Marts Maaned at foretage det ved tvende Digebrud "in der Wiildtousz" (ved Glückstadt) foranledigede Arbeide; og ligeledes at tilskrive Greven af Skowenburch om Udbedringen af et andet Brud. — *Ibstrub*, den 7. Febru. 1630. 7. Febr.

(Tydsk.)

Nye Danske Magasin. 1. B. S. 220. Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 391.

[7126.] Kong Christian IV. befaler Frederik Urne, af Hovmesterinden at erfare Aarsagen til Fru Kirstine Munks hurtige Afreise og at bringe det til Papir. — *Friderichsborg*, den 19de Februarii. 19. Febr.

P. F. Suhms Nye Saml. 1. B. S. 106. Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 391—392.

[7127.] Kong Christian IV. tilkjendegiver Frederik Urne, at den af Hofmesterinden givne Forklaring angaaende Fru Kirstine Munk ikke er fuldstændig. — *Friderichsborg*, den 20. Februarii. 20. Febr.

P. F. Suhms Nye Saml. 1. B. S. 106. Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 394.

[7128.] Kong Christian IV. indstævner Torben Gabrielszen til Krenckerup for Danmarks Riges Raad til förste almindelige Herredag den 24. Mai förstkommende, i Anledning af hans Dom af 20. October 1627 som Landsdommer i Fyen, hvorved han i en Trolddomssag mod Lambheigne af Syderstopell havde kjendt Odense Byes Nævningsmænds Ed magteslös. — *Kiöbenhaffn Slott*, den 22. Februarij. 22. Febr.

Danske Magazin. 3. Række. 5. B. S. 242--243.

[7129.] Kong Christian IV.s Bevilling for Laugmand Gisle Haagensens Börn at maatte gifte sig med deres Beslægtede i tredie Led. — *Kiöbenhavn Slot*, den 22. Februarii. 22. Febr.

M. Ketilson, Forordn. til Isl. 2. D. S. 356—357.

[7130.] Kong Christian IV.s Brev til Indbyggerne i Skaane, at han har forordnet Erik Krabbe til Veybyvad til Landsdommer i Skaane. — D. 25. Febr. 25. Febr.

Udt. i Vedel Simonsen, Elvedgaards Hist. 1. H. S. 126.

[7131.] Rigscantsler Axel Oxenstjernas Skrivelse til Kong Gustav Adolf, hvori bl. a. omtales, at den engelske Gesandt om nogle Dage agter at begive sig til Danmark. — *Elbingen*, dhen 28. Februarij. 28. Febr.

(Svensk.)

Handl. rör. Skandinaviens Hist. 25. D. S. 64—72.

[7132.] Den svenske Resident Johan Fegræus's Beretning til Kong Gustav Adolf, om sin Audients hos Kongen af Danmark paa Frederiksborg, fornemmelig angaaende de projecterede Betingelser for en Fredslutning mellem Sverrig og Keiseren. — Udateret. (Svensk.) init. Martii.

C. Adlersparre, Hist. Samlingar. 3. D. S. 163—170.

[7133.] Kong Christian IV. befaler sin Secretær Günther at paalægge "Landkanseleren" at begive sig til Hr. v. Ey:[hen] og bede ham at söge at bevæge Huset Zelle til at reassumere den ved Kammerretten vundne Sag angaaende fri Seilads paa Elben; ligeledes befaler han ham at sammensöge alt vedkommende Sagen mellem Prinds Christian og Rhingreven, og forfatte en Instruction for den, der skal forhandle denne Sag for Krigsretten. — *Rossenburch*, den 1. Martii. 1. Martii.

(Tydsk.)

Nye Danske Magasin. 1. B. S. 220—221. Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 394.

1630. [7134.] Kong CHRISTIAN IV.s aabne Brev, at de Kramhandlere i Kjöbenhavn,
1. Martii. som agte at leie Boder i Börsen, der er sin Fuldendelse nær, skulle melde sig hos Statholderen i Kjöbenhavn, Frantz Rantzau til Rantzausholm. — *Hafniæ*, den 1ste Marts.

G. F. Lassen, Bidr. til Börsens Hist. S. 37.

2. Martii. [7135.] BOELL ANDERS DATTERS, sal. Wellum Dops, Begjering til Capitlet ved Roeskilde Domkirke om at indstævne hendes Testamentarius Augustinus Sandt, der ikke havde aflagt Regnskab for hendes Naadsens-Aar. — *Kiöbenhauffuenn*, denn 2. Martij.

P. F. Suhms Saml. 1. B. 3. H. S. 124—125.

4. Martii. [7136.] BORCKART ROD og ERIK STEENSEN paa Jochum Grabows Vegne udtage Stævning mod Landsdommeren Holger Bilde til Oelstrup, "anlangende hvis Opbydelse Fru Anne, Eustachius v. Thienens til Sandbygaard, haver oppebudt til Hans Mandixen i Kjöbenhavn", og den Dom Landsdommeren havde dömt mellem Fru Anne og Hans Mandixen. — *Hafniæ*, d. 4. Martii.

Udt. i Vedel Simonsen, Efterr. om de danske Ruder. 2. H. S. 224—225.

4. Martii. [7137.] Kong CHRISTIAN IV.s Befaling til Lehnsmanden paa Island, Holger Rosenkrantz, at overlægge med Geistligheden og de Fornemste paa Island, hvorledes de af Tyrkerne bortförte Personer kunde udlöses af Fangenskab. — *Hafniæ*, 4. Martii.

Finni Johannæi Hist. Eccl. Isl. T. III. p. 72. M. Ketilson, Forordn. til Isl. 2. D. S. 357—358.

6. Martii. [7138.] Den svenske Resident JOHAN FEGRÆUS melder Kong Gustav Adolf, at han endnu ikke har erholdt Kongen af Danmarks Resolution "om condicionerne, som dhe här på dehres sijdha skulle foreslå"; han troer nu ikke, at Fru Kirstines Unaade er saa stor, som det först syntes; hendes Moder er hos Kongen, og kjörer ud med ham; det var at önske, at hun kunde komme i sin forrige Stilling, for at man af hende kunde erfare, hvad ingen anden vilde aabenbare. — *Hellssingeöhr*, denn 6. Martij. (Svensk.)

C. Adlersparre, Hist. Samlingar. 3. D. S. 170—172.

7. Martii. [7139.] Kong CHRISTIAN IV. befaler Cantsleren at tilsige et Par af Professorerne til paa Slottet i Kjöbenhavn at holde en latinsk Prædiken de paafölgende Onsdage over en opgiven Text af "Fader vor". — *Frede:*, den 7. Martij.

Nye Danske Magasin. 1. B. S. 221. Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 395.

13. Martii. [7140.] Kong CHRISTIAN IV. tilmelder Bispen af Aarhuus Stift, at han havde overgivet Boller og Rossenuold til Fru Kyrsten [Munk] og sender ham Copie af det Brev, hvorved han paalægger hendes Moder Fru Ellen [Marsvin] at overdrage hende Gaardene. — *Rossenborrig*, den 13. Martij.

O. Bang, Saml. af nyttige Materier. 3. St. (1. B.) S. 326—327. Nye Danske Magazin. 1. B. S. 221—222. Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 395—396.

18. Martii. [7141.] Kong CHRISTIAN IV. tillader, at Sognepræsten i Woore for en vis Afgift aarlig maa bekomme noget Provstekorn, som tilkommer Superintendenten i Aarhuus Stift, af Rougsöe Herred, "naar den, det nu haver, kommer af dermed." — *Kiöbenhavn Slot*, den 18. Martii.

Hofman, Fundationer. T. II. S. 439—440.

19. Martii. [7142.] Kong CHRISTIAN IV.s Udkast for sin Secretær Frederik Günther til en Instruction for [Oberstlieutenant] Enhaussen, hvorefter denne hos Wallenstein skal forhandle

om Hertugerne af Meklenborgs Restitution, om Stridighederne med Hamborg om Elbtolden, 1630.
og om Grev Waldemar Christians Ansættelse i keiserlig Tjeneste. — I et særskilt Tillæg skriver Kongen om et Brev, der skal sendes til Hamborg, samt hvorledes Enhaussen skal optage et muligt Forslag af Wallenstein om Hertug Wldrichs Overtrædelse fra Generalstaternes Tjeneste i den keiserlige Armee. — 19. Martii. (Tydsk.) 19. Martii.

Nye Danske Magasin. I. B. S. 222—223. Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 396—398.

[7143.] Den svenske Resident JOHAN FEGRÆUS tilmelder Kong Gustav Adolf, at man har underrettet ham om, at Wallenstein har tilkjendegivet Kong Christian IV., at han er villig til at begynde Fredsunderhandlingerne med Sverrig i Dantzig, men önsker dem udsatte en Maaneds Tid; da de fra svensk Side Kongen meddeelte Fredsvilkaar ikke vandt dennes Bifald, havde Fegræus opfordret til at opstille andre, men Christian IV. undslaaer sig herfor, med mindre han skriftlig desangaaende anmodes af Kongen af Sverrig; han beretter om den Iver, hvormed den danske Orlogsflaade foröges med nybyggede Skibe. — *Kiöpenhambn*, den 19. Martij. (Svensk.) 19. Martii.

C. Adlersparre, Hist. Samlingar. 3. D. S. 172—176.

[7144.] OLUF IBSEN, Raadmand i Horsens, giver et Pantebrev paa 180 Rdl. til Horsens Byes Kirke, Skole og Huusarmė. — *Horsens*, den 20. Mart. 20. Martii.

Hofman, Fundationer. T. II. S. 169—170.

[7145.] Kong CHRISTIAN IV. melder de tilstedeværende Medlemmer af Rigsraadet, at Grunden, hvorfor han har ladet dem sammenkalde, var, at man maatte söge at bevæge Keiseren til at restituere Hertugerne af Meklenborg, inden de Svenske muligen gjorde dette til Basis for Tractaten til Dantzig; hvis det nemlig skulde synes, at Sverrig aftruede Keiseren de Meklenborgske Herrers Restitution, vilde Sverrig blive Herre i Östersöen, og et Fredsbrud med dette Rige, som ikke vilde udeblive, vilde under saadanne Omstændigheder være mere farligt; herover forlanger han deres Betænkning. — *Frede:*, den 21. Martij. 21. Martii.

Nye Danske Magasin. I. B. S. 223—224. Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 398—400.

[7146.] Kong CHRISTIAN IV.s Befaling til Secretæren Friderich Günther angaaende Ziffre og Instructioner til Axell Arenfeldt og Enhaussen, til Brug ved deres Sendelser. — *Fride:*, den 23. Martij. (Tydsk.) 23. Martii.

Nye Danske Magasin. I. B. S. 255. Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 400.

[7147.] Kong CHRISTIAN IV. forlehner Erik Krabbe med Helne Kirke og Frosteherred i Henrik Gyldenstjernes Sted. — D. 24. Marts. 24. Martii.

Udt. i Vedel Simonsen, Elvedgaards Hist. I. H. S. 126.

[7148.] Kong CHRISTIAN IV. befaler Frederik Urne at lade Muurmesteren Jörgen Befver gjöre Overslag over forskjelligt Arbeide ved Frederiksborg Slot. — *Frederichsborg*, den 25de Martii. 25. Martii.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 401.

[7149.] Befalingsmand JENS JUELLS Ordre til Fogden Hans Davidsön, at lade Skatteregistret i Sundfjord-Lehn fuldföre, samt at besörge et betydeligt Qvantum Tömmer til Bergenhuus Slots Bygning. — *Bergenhus*, den 26de Martii. 26. Martii.

Saml. til det norske Folks Spr. og Hist. 5. B. S. 491—495.

1630. 27. Martii. [7150.] Kong CHRISTIAN IV. befaler Jörgen Urne at undersöge noget Gods i Haasted, Österlöf, Sönderup, Sönder Opmadinge og Kilkested i Villandsherred, som Henrik Gyldenstjerne havde forlangt til Magelæg. — *Kjöb.*, d. 27. Marts.

Udt. i Vedel Simonsen, Elvedgaards Hist. 1. H. S. 126.

27. Martii. [7151.] Kong CHRISTIAN IV.s Anordning angaaende Södefensionen i Norge, samt de Rederne givne Privilegier. — *Copenhagen*, den 27. Martij.

Udt. i J. Marquardus, de jure mercatorum singulari. Doc. p. 659—660.

28. Martii. [7152.] Kong CHRISTIAN IV.s aabne Brev, hvorved Udförsel af Egetömmer fra Norge forbydes, ligesom ogsaa Udförsel med fremmed Skib af forskjelligt andet Skibsbygningstömmer. — Den 28. Martij.

Udt. i J. Marquardus, de jure mercatorum singulari. Doc. p. 660-661.

29. Martii. [7153.] Kong CHRISTIAN IV. giver, funderer og perpetuerer, "til den Ordinantses Brug, som om de Fattiges Underholdning i Kjöbenhavn gjort er", trende sine og Kronens Vaaninger og Boder i Silkegaden i Kjöbenhavn. — *Kiöbenhafn Slot*, d. 29. Martii.

Hofman, Fundationer. T. X. S. 287.

29. Martii. [7154.] Kong CHRISTIAN IV.s Fundats for Hilleröd latinske Skole. — *Friderichsborg Slott*, dend 29. Martii.

Hofman, Fundationer. T. VII. S. 169—171. P. Bendtsen, Efterr. om den lærde Skole i Frederiksborg. S. 13—18. F. P. J. Dahl, Efterr. om den lærde Skole ved Frederiksborg. 1. H. Bil. S. V—VII.

30. Martii. [7155.] Kong CHRISTIAN IV.s Stævning til Borchart Rud til Sæbygaard angaaende "nogle Tavler og Ord", han i sin Sognekirke skal have ladet opsætte, og som ikke skulle overeensstemme med Religionen, som den her i Landet prædikes. — *Hafniæ*, d. 30. Martii.

Udt. i Vedel Simonsen, Efterr. om de danske Ruder. 2. H. S. 225.

31. Martii. [7156.] DE HAMBORGSKE GESANDTERS Forestilling for Kong Christian IV. for at bevæge ham til at afskaffe den ved Glückstadt paalagte nye Told og tillade fri Passage paa Elben. — Den 31. Martii. (Tydsk.)

Rechtmessige Defension der Stadt Hamburgk. 1630. S. 34—37. (Dat. angives S. 2.) Londorpius suppl. et contin. 3. Th. S. 205—206.

4. Aprilis. [7157.] Kong CHRISTIAN IV. foreslaaer de i Haderslev forsamlede Medlemmer af Rigsraadet at holde 5 til 10 Skibe om Sommeren i Östersöen for at forhindre de Svenske, som han dog ikke ligefrem vil erklære Krig, i at erholde Herredömmet der, og begjerer deres skriftlige Betænkning desangaaende. — *Hadersleff*, den 4. Aprilis.

Nye Danske Magazin. 1. B. S. 255—256. Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 401—402.

6. Aprilis. [7158.] KJÖBENHAVNS MAGISTRAT tilstaaer at have modtaget af Kongens överste Renteskriver Christopher Jfuersen 23157 Rdl. 24 Sk. Danske, hvilket var Belöbet af de Tavlepenge, som paa Renteriet vare annammede og paa Rente udsatte, og som Kongen havde givet til en ny Indretning af Fattigvæsenet i Kjöbenhavn; hvorhos Magistraten forpligter sig til at svare til denne Sum, og lade Renten uddele efter Fundatsen. — *Kiöbenhafn*, dend 6. Aprilis.

Hofman, Fundationer. T. X. S. 288—290.

10. Aprilis. [7159.] Kong CHRISTIAN IV.s Forordning angaaende Ansættelsen af den almindelige Landskat i Syd-Ditmarsken. — *Glückstadt*, den 10ten April. (Tydsk.)

N. Falck, Staatsb. Mag. 10. B. S. 284—288.

[7160.] Kong Christian IV. underretter Cantsleren og Statholderen om, at nogle Gesandter vare komne fra Hamborg for at besvære sig over den paalagte Told, og befaler strax at afsende de til Elben bestemte Skibe, men at lade de til Östersöen bestemte vente til hans Ankomst. — *Glyckstadt*, den 14. Aprilis. 1630. 14. Aprilis.

Nye Danske Magazin. 1. B. S. 256. Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 402—403.

[7161.] Fru Kirstine Munk beder Mr. Morten Madsön at komme til hende næste Dag og medtage Puder og Lagner, "for her er lidet at ede, og intet at lege paa." — *Boller*, den 14. Apr. 14. Aprilis.

O. Bang. Saml. af nyttige Materier. 3. St. (1. B.) S. 327—328.

[7162.] Kong Christian IV.s Skrivelse til Friderich Günther om Underhandlinger angaaende Handel og Skibsfart med Spanien. — *Glyckstadt*, den 17. Aprilis. (Tydsk.) 17. Aprilis.

Nye Danske Magazin. 1. B. S. 268. Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 408.

[7163.] Borghmestere og Raad i Hamborg klage til Keiser Ferdinand II. over Kong Christian IV., der imod Rigets Constitutioner og Stadens Privilegier lægger Hindring i Veien for den frie Handel paa Elben ved at anholde de Skibe, som seile forbi Glückstadt, og affordre dem en höi Told. — Den 17. April. (Tydsk.) 17. Aprilis.

Rechtmessige Defension der Stadt Hamburgk. 1630. S. 119—123.

[7164.] De Hamborgske Gesandter Vincent Möller, Jochim Wichman og Johann Brandt andrage for Kong Christian IV., at de paa Elben anholdte Skibe maae frigives, og at den frie Handel ikke maa hindres ved Affordring af Told i Glückstådt, hvortil Kongen ikke er berettiget. — Overgivet "*zur Glückstatt*, im anfang desz April." (Tydsk.) 19. Aprilis.

Rechtmessige Defension der Stadt Hamburgk. 1630. S. 38—40. Remonstration wider die von der Statt Hamburg publicirte defension. 1630. fol. Lij—Liij. Londorpius suppl. et contin. 3. Th. S. 207—208. (med Angivelse af Datum: den 19. April.)

[7165.] Kong Christian IV.s Resolution paa Hamborgernes Andragende om Afskaffelse af den i Glückstadt fordrede Told, hvori Kongen erklærer ikke at have til Hensigt at oprette nogen ordentlig Told paa Elben, men kun at sætte Grændser for Hamborgernes egenmægtige Fremgangsmaade med Hensyn til Tolden, hvorved Kongens Undersaatter lide Skade. — *Glückstatt*, den 20. Apr. (Tydsk.) 20. Aprilis.

Rechtmessige Defension der Stadt Hamburgk. 1630. S. 40—43. Remonstration wider die von der Statt Hamburg publicirte defension. 1630. fol. Liiij—Mj. Extract i Apologia Hamburgens. 1641. Beyl. fol. Lj. Ligeledes i Londorpius suppl. et contin. 3. Th. S. 208. 4. Th. S. 760. *Dansk* Udt. i L. Holberg, Danm. Hist. 2. D. S. 762—763.

[7166.] Den svenske Resident Johan Fegræus beretter til Kong Gustav Adolf om den franske Gesandt Charnace's Bestræbelser for Oprettelse af et Forbund mellem Frankrig og Sverrig; han har fortalt ham, at den danske Cantsler har meddeelt ham, at Keiseren er sikker paa, at Forhandlingerne i Dantzig ville före til en god Ende, og kan ikke forstaae den store Interesse, som man i Danmark viser, for at dette kan skee; han melder, at Kongen af Danmark nylig har ladet sin Sön med Wibeke döbe, og at denne Fru Kirstines forrige Pige holdes i stor Ære. — *Hellsingeör*, den 21. Aprilis. (Svensk.) 21. Aprilis.

C. Adlersparre, Hist. Samlingar. 3. D. S. 176—179.

1630. [7167.] **BORGEMESTERE OG RAAD I HAMBORG** söge i Skrivelse til Kongen af
23. Aprilis. Danmark at eftervise dennes Mangel paa Berettigelse til den af ham fordrede Told paa Elben, samt at godtgjöre det ugrundede i hans Klager over Paalæg af ny Told i Hamborg. — Den 23. Aprilis. (Tydsk.)

Rechtmessige Defension der Stadt Hamburgk. 1630. S. 43—53. Remonstration wider die von der Statt Hamburg publicirte defension. 1630. fol. Mj—Niij. Extract i: Mater. zur Statistik der Dän. Staaten. 3. B. S. 330—331.

23. Aprilis. [7168.] **BORGEMESTERE OG RAAD I HAMBORG** berette Keiser Ferdinand II. de af dem foretagne Skridt i Anledning af Striden med Kongen af Danmark og bede om at maatte communiceres dennes Klage over dem til Keiseren, for at de nærmere kunne imödegaae den. — Den 23. Aprilis. (Tydsk.)

Rechtmessige Defension der Stadt Hamburgk. 1630. S. 124—126.

24. Aprilis. [7169.] **BORGEMESTERE OG RAAD I HAMBORG** söge at oplyse Keiseren om den egentlige Oprindelse til deres Tvist med Kongen af Danmark, hvorfor de sende de deres Gesandt i Kjöbenhavn i September 1628 overgivne Gravamina, hvoraf sees, at Kongens Ugunst mod dem skriver sig fra deres Lydighed mod Keiserens Befalinger under dennes Krig mod Kongen. — Den 24. Aprilis. (Tydsk.)

Rechtmessige Defension der Stadt Hamburgk. 1630. S. 126—129.

24. Aprilis. [7170.] Den svenske Resident **JOHAN FEGRÆUS**'s Beretning til Kong Gustav Adolf angaaende hans Forhandlinger med den franske Gesandt Charnace om et Forbund mellem Frankrig og Sverrig, samt om denne Gesandts Yttringer med Hensyn til Underhandlingerne i Dantzig, at Wallenstein selv havde erklæret ham, at han vilde restituere Stæderne i Meklenborg og paa Sökysten i deres forrige Frihed, hvorfor Kongen af Danmark og Hansestæderne skulde cavere. — *Helsingör*, den 24. Aprilis. (Svensk.)

C. Adlersparre, Hist. Samlingar. 3. D. S. 181—187.

25. Aprilis. [7171.] Kong **CHRISTIAN** IV.s Brev til Friderich Günther, hvori han yttrer sin Tilfredshed med, at Hamborgerne have paaberaabt sig den Bestemmelse i Tractaten til Lübeck, at Alt, hvad der var forefaldet i den nys forlöbne Krig, skulde være aldeles magteslöst, da de just under Krigen havde erhvervet det Privilegium, som fortrædigede Kongen. — *Glyckstadt*, den 25. Apri: (Tydsk.)

Nye Danske Magazin. I. B. S. 286—287. Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 408—409.

26. Aprilis. [7172.] Kong **CHRISTIAN** IV.s Skrivelse til Borgemestere og Raad i Hamborg, hvori han söger at modbevise det af dem i en Skrivelse af 23. April anförte angaaende Kongens formeentlige Uberettigelse til at öve Retorsion mod Hamborg ved at kræve Told paa Elben. — *Glückstatt*, den 26. April. (Tydsk.)

Rechtmessige Defension der Stadt Hamburgk. 1630. S. 53—57. Remonstration wider die von der Statt Hamburg publicirte defension. 1630. fol. Niij—Oj.

29. Aprilis. [7173.] Skrivelse fra **BORGEMESTERE OG RAAD I HAMBORG** til Kong Christian IV., hvori de söge at forsvare sig mod dennes Beskyldninger i Skrivelse af 26. Apr., hvilke skulle have bevæget ham til en Retorsion ved at paalægge ny Told i Glückstadt. — Den 29. Aprilis. (Tydsk.)

Rechtmessige Defension der Stadt Hamburgk. 1630. S. 78—94.

[7174.] Notarial-Instrument over en edelig Deposition af de hamborgske Toldskrivere JOACHIMUS FREYTAG og JOHANNES HESTERBERGK, angaaende, hvorvidt der i Hamborg blev taget Told af dem, som vare forsynede med kongelig dansk Pas. — *Hamburgk*, den 29. Monatstag Aprilis. (Tydsk.) 1630. 29. Aprilis.

Rechtmessige Defension der Stadt Hamburgk. 1630. S. 81—87.

[7175.] BORGEMESTERE OG RAAD I HAMBORG anmelde for det Churfyrstelige Collegium de af Kong Christian IV. gjorte Skridt til en fuldkommen Standsning af den frie Handel paa Elben, hvorfor de have maattet træffe Modforanstaltninger for at hindre deres Stads totale Ruin; de bede Collegiet at söge at formaae Kongen til at afstaae fra sin ulovlige Fremgangsmaade. — Den 30. Aprilis / 10. Maij. (Tydsk.) 30. Aprilis.

Rechtmessige Defension der Stadt Hamburgk. 1630. S. 133—136.

[7176.] Rigscantsler AXEL OXENSTJERNA's Betænkning over en af Kong Gustav Adolf tilsendt Memorial, bl. a. (10. Punkt) om Forholdet til Danmark og under hvilke Eventualiteter det vilde være raadeligt at bryde Freden med dette Rige. — *Fischhausen*, then 30. Aprilis. (Svensk.) 30. Aprilis.

Handl. rör. Skandinaviens Hist. 24. D. S. 168—200.

[7177.] Kong CHRISTIAN IV. sender Friderich Günther Udkast til et Memorial: at de Betingelser, hvorunder Hamborgernes Privilegier ere givne, (Befordring af den frie Handel og Afholdelse af Fribyttere fra Elben), ikke ere overholdte, ligesaalidet som den Bestemmelse, at ingen Fæstning maa anlægges ved Elben. — Udateret. (Tydsk.) Aprili?

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 449—450.

[7178.] Kong CHRISTIAN IV.s Anmodning til Hansestæderne Lübeck og Bremen om ikke at understötte Hamborgerne under de mellem Kongen og dem verserende Tvistigheder. (Tydsk.) initio Maji.

Londorpius suppl. et contin. 3. Th. S. 209.

[7179.] POVEL JENSEN KOLDING, Sognepræst og Forstander paa Herlufsholm, skjenker i Anledning af Freden med Keiseren, 100 gode hele enkende Rigsdaler til fattige vanföre Stakkarle i Herlufsholms Sogn, saaledes at Renten uddeles hver Michels-Dag. — *Herluffsholm*, Först vdj May-Maanet. initio Maji.

Hofman, Fundatiener. T. VIII. S. 87—88.

[7180.] Den svenske Resident JOHAN FEGRÆUS beretter til Kong Gustav Adolf, om den Told, som Kongen af Danmark har begyndt at indkræve paa Elben og om Anledningen dertil; om Hamborgernes Bestræbelser ved Hansestæderne og Staterne for at hindre dette; efter Sigende vil Kongen af Danmark ikke give Hamborgerne Audients, med mindre de affordre den hollandske Agent Aitzema 10000 Rdl. og nogle Clenodier, som Fru Kirstine skal have deponeret hos ham; dette troer han dog ikke, da Fru Kirstine just ikke synes at være i saa stor Unaade, eftersom hun frit holder Huus paa en af sin Moders Gaarde i Jylland, m. m. — *Hellssingeör*, den 1. Maij. (Svensk.) 1. Maji.

C. Adlersparre, Hist. Samlingar. 3. D. S. 188—192.

[7181.] Tyge Brahes Söster, SOPHIA BRAHE, erkjender Tyge Brahes Börn for ægte Börn og hans retmæssige Arvinger og deres Moder for hans ægte Hustrue. — *Im Königreich Dennemarck*, den dritten May. (Tydsk.) 3. Maji.

Danske Magazin. 2. B. S. 367—368.

1630. 4. Maji. [7182.] BORGEMESTERE OG RAAD I HAMBORG tilmelde Keiser Ferdinand II., at de, da Kongen af Danmark ikke har villet tage Hensyn til deres Forestillinger, have sat sig i Forsvarsstand mod ham; de opfordre imidlertid Keiseren til at söge at bringe Kongen til at ophæve den nye Told, restituere de allerede hævede Toldpenge og frigjöre Handelen paa Elben overeensstemmende med Rigets Constitutioner, eller ogsaa at lade Sagen afgjöre ved Kammerretten. — Den 4. Maij. (Tydsk.)

Rechtmessige Defension der Stadt Hamburgk. 1630. S. 130—133.

5. Maji. [7183.] BORGEMESTERE OG RAAD I HAMBORG, deres Befaling til Raadmand Erich Wordenhoff om at tiltale og afstraffe de Skippere, som skulle have viist Despect mod det kongelige Flag paa de erobrede danske Skibe, og som ligeledes skulle have begaaet Plyndringer iland. — Den 5. Maij. (Tydsk.)

Rechtmessige Defension der Stadt Hamburgk. 1630. S. 94—95.

5. Maji. [7184.] BORGEMESTERE OG RAAD I HAMBORG underrette Hertug Frederik af Holsten om de med Kongen af Danmark stedfindende Tvistigheder og om deres frugteslöse Forhandlinger med ham, hvorhos de bede Hertugen om at söge at formaae Kongen til at afstaae fra hans den frie Handel hæmmende Foranstaltninger. — Den 5. Maij. (Tydsk.)

Rechtmessige Defension der Stadt Hamburgk. 1630. S. 95—97.

7. Maji. [7185.] Notarial-Instrument over edelige Depositioner af 32 SKIPPERE FRA HOLLAND, EMBDEN, HAMBORG, BREMEN O. FL. ST., angaaende den i Glückstadt krævede og betalte Told, afgivne i *Hamborg*, den 29. og 30. April, samt 1., 3., 4. og 7. Mai. (Tydsk.)

Rechtmessige Defension der Stadt Hamburgk. 1630. S. 57—78.

7. Maji. [7186.] Den svenske Resident JOHAN FEGRÆUS beretter til Kong Gustav Adolf, at Hamborgerne have begyndt Fjendtligheder mod Kongen af Danmark og borttaget 3 af hans Skibe ved Glückstadt. — *Hellssingeör*, den 7. Maij. (Svensk.)

C. Adlersparre, Hist. Samlingar. 3. D. S. 193—195.

9. Maji. [7187.] BORGEMESTERE OG RAAD I HAMBORG bevidne Hertug Frederik (i Svar paa Skrivelse af 6. Mai) deres Inclination til Fred, og underrette ham om, at de lade udarbeide en Deduction af Tvisten med Kongen af Danmark, som om faa Dage vil kunne blive ham tilsendt. — Den 9. Maij. (Tydsk.)

Rechtmessige Defension der Stadt Hamburgk. 1630. S. 98—100.

10. Maji. [7188.] Kong CHRISTIAN IV. forlanger Rigsraadets Betænkning i Anledning af de overordentlige Udgifter, som Flaadens Udrustning medförer, ligesom ogsaa Bygningen paa S. Anne Broe, og om der skal foretages Reparation paa Huset Croneborrig, samt om Fuldförelsen af Christianstad, Christianopell, Naskou og andre Fæstninger. — *Glyckstad*, den 10. Maij.

Nye Danske Magasin. 1. B. S. 287—288. Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 409—411.

12. Maji. [7189.] Kong CHRISTIAN IV. begjerer Rigsraadets Betænkning, hvorledes man bedst skulde benytte General-Staternes Misfornöielse over Kongen af Sverrigs Indskrænkning af Handelen i Östersöen for at oprette en Confoederation med dem. — *Glyckstadt*, den 12. Maij.

Nye Danske Magasin. 1. B. S. 288. Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 411—413.

12. Maji. [7190.] BORGEMESTERE OG RAAD I HAMBORG forsvare sig for Hertug Frederik af Holsten angaaende nogle Excesser, som skulle være udövede af Hamborgske Söefolk, og bede

Hertugen at formaae Kongen af Danmark til at ophöre med den hæftige Skyden paa de Hamborgske Skibe samt med Opförelsen af Skandser ved Stör; tillige sende de deres Defensions-Skrift, som de dog endnu ikke agte at publicere. — Den 12. Maij. (Tydsk.) 1630. 12. Maji.

Rechtmessige Defension der Stadt Hamburgk. 1630. S. 100—102.

[7191.] Kong CHRISTIAN IV. befaler Gubernator [i Glückstadt, Chr. Pentz,] og Secretær Friderich Günther at modtage Creditivet af Stæderne Lybeck og Bremens Gesandter, men tilkjendegive dem, at Kongen ikke kan underhandle med dem angaaende Hamborg, förend denne Stad har udleveret de rövede Skibe. — *Glyckstadt*, den 13. Maij. (Tydsk.) 13. Maji.

Nye Danske Magasin. 1. B. S. 319. Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 414—415.

[7192.] Rigscantsler AXEL OXENSTJERNAS Skrivelse til Kong Gustav Adolf, hvori bl. a. med Hensyn til Fredsunderhandlingerne omtales, at den keiserlige Gesandt Hr. Carl Hannibal af Donaw allerede i over 5 Uger skal have ventet de svenske og danske Commissarier i Dantzig. — *Elbingen*, dhenn 13de Maij. (Svensk.) 13. Maji.

Handl. rör. Skandinaviens Hist. 25. D. S. 89—104.

[7193.] Gesandterne fra Lybeck og Bremen, OTHO TANCKE, HEINRICH WEDRNHOFF, DAVID GRONOW og CONRAD EDEN, beklage for Kong Christian IV. de mellem ham og Hamborgerne opstaaede Tvistigheder og andrage paa, at de ved venskabelig Underhandling maae bilægges. — *Glückstadt*, den 14. Maij. (Tydsk.) 14. Maji.

Remonstration wider die von der Statt Hamburg publicirte defension. 1630. fol. Oij—Oiiij.

[7194.] Kong CHRISTIAN IV.s Svar til Stæderne Lybeck og Bremens Gesandter, hvori han tilkjendegiver sin Beredvillighed til at underhandle om Bilæggelsen af Tvistighederne med Hamborg, dog först efterat en restitutio ablatorum fra Hamborgernes Side har fundet Sted. — *Glückstat*, den 14. Maij. (Tydsk.) 14. Maji.

Remonstration wider die von der Statt Hamburg publicirte defension. 1630. fol. Qij—Qiij.

[7195.] Den svenske Resident JOHAN FEGRÆUS tilskriver Rigsraad Per Baner, at 10 danske Orlogsskibe med 3 Galeier, som vare afgaaede til Elben, atter for Söskade vare komne tilbage til Kjöbenhavn for at repareres, men skulle snart löbe ud igjen; han beretter om Hamborgernes videre Foretagender paa Elben og om den Fare, som truer de Danske, da Flaaden er slet bemandet, og man mangler Penge; Hamborgernes mandige Resolution er kommen uventet. — *Hellsingeör*, dhen 14. Maij. (Svensk.) 14. Maji.

C. Adlersparre, Hist. Samlingar. 3. D. S. 195—198.

[7196.] Keiser FERDINAND II. befaler Kammerretten i Speyer, uden Hensyn til den af Kongen af Danmark og Hertugerne af Holsten fordrede Revision, ufortövet at skride til Execution af Dommen af 6. Juli 1618, hvorved Hamborg erkjendes for en fri Rigsstad. — *Wien*, 25. Maii. (Tydsk.) 15. Maji.

P. A. Oldenburger, Limnæus enucleatus. P. II. Addit. p. 230—231.

[7197.] BORGEMESTERE OG RAAD I HAMBORG bevidne Hertug Frederik af Holsten deres Beredvillighed til Fred og bede ham at vedblive at anvende sin Indflydelse; de love at afholde sig fra alle uforsvarlige Attentater, men erklære at være nödsagede til at söge at holde Skibe borte fra Glückstadt, da Kongen af Danmark vedbliver at hindre den frie Handel paa Elben. — Den 17. Maij. (Tydsk.) 17. Maji.

Rechtmessige Defension der Stadt Hamburgk. 1630. S. 102—103.

1630. [7198.] Kong CHRISTIAN IV. overdrager Oberstlieutenant Oinhausen at söge Lei-
17. Maji. lighed til paa Reisen at erfare, om Daniel Bartel v. Plesse hos Landgreven af Darmstadt skulde have Lyst til at træde i Kongens Tjeneste for at bestyre Cancelliet. — *Glyckstadt*, den 17. Maij. (Tydsk.)

Nye danske Magasin. 1. B. S. 320. Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 415.

c. 17. Maji. [7199.] Kong CHRISTIAN IV. sender Friderich Günther Udkast til en Instruction for Oberstlieutenant Morits Herman v. Oynhausen, der skulde afgaae til General Tilly, for at forlange dennes Bistand i Striden med Hamborg. — Udateret. (Tydsk.)

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 415 - 416.

20. Maji. [7200.] Kong CHRISTIAN IV. sender Cantsleren og Statholderen nogle fra Axel Arnfeldt i Holland ankomne Breve; han omtaler Striden med Hamborg, og forlanger Efterretninger om de Svenskes Tog i Tydskland; han melder om en Samtale, han havde havt med den engelske Gesandt Roe angaaende Mödet i Dantzig, samt at Kongen i Sverrig havde tilbageviist denne Gesandts Creditiv. — *Glyckstadt*, den 20. Maji.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 416—417.

21. Maji. [7201.] BORGEMESTERE OG RAAD I HAMBORG bevidne Stæderne Lybeck og Bremens Gesandter deres Erkjendtlighed for deres Bestræbelse for at bilægge Striden mellem Hamborg og Kongen af Danmark, forsvare deres Handlemaade, og angive de Betingelser, under hvilke de ere rede til Forlig. — Den 21. Maij. (Tydsk.)

Rechtmessige Defension der Stadt Hamburgk. 1630. S. 106—113.

27. Maji. [7202.] Keiser FERDINAND II.s Commission til Grev Johan Tserclaes von Tilly, enten selv eller ved Subdelegerede at söge at mægle Forlig mellem Kongen af Danmark og Staden Hamborg. — *Welst*, den Sechsten Junij. (Tydsk.)

Rechtmessige Defension der Stadt Hamburgk. 1630. S. 178—180.

27. Maji. [7203.] Keiser FERDINAND II. notificerer Borgemestere og Raad i Hamborg, at han har committeret Grev von Tilly til, selv eller ved Subdelegerede, at mægle i Striden mellem Hamborg og Kongen af Danmark. — *Wien*, den Sechsten Junij. (Tydsk.)

Rechtmessige Defension der Stadt Hamburgk. 1630. S. 180—181. — I et af de tvende sidstanförte Documenter maa der være en Urigtighed i Dateringen; Welst (o: Tv. Wels i Hausruck-Kredsen ved Floden Traun) ligger nemlig henved 24 Miil fra Wien, saa det er lidet sandsynligt, at Keiseren kan have udgivet Breve fra begge disse Steder paa samme Dag.

27. Maji. [7204.] De intercederende Stæder Lybek og Bremens Gesandter OTTHO TANCKE, HEINRICH WEDENHOFF, DAVID GRONOW og CONRAD EDEN forebringe for Kong Christian IV. Hamborgernes Forslag til Afgjörelse af de mellem dem og Kongen værende Tvistigheder. — *Glückstatt*, den 27. Maij. (Tydsk.)

Remonstration wider die von der Statt Hamburg publicirte defension. 1630. fol. Oiiij—Pij.

31. Maji. [7205.] BORGEMESTERE OG RAAD I HAMBORG tilskrive Hertug Frederik af Holsten, at de ville vedblive at vise deres Beredvillighed til Fred med Kongen af Danmark ved at forblive in licitis defensionis terminis, og tilbyde atter Restitution af de erobrede danske Skibe, naar Kongen vil restituere den hævede Told og det beslaglagte hamborgske Gods, standse med at kræve Told paa Elben, samt med at anlægge Skandser ved Elben og overhoved frigive Handelen paa denne Flod. — Den 31. Maij. (Tydsk.)

Rechtmessige Defension der Stadt Hamburg. 1630. S. 104—105.

[7206.] BORGEMESTERE OG RAAD I HAMBORG tilskrive Stæderne Lybek og Bremens Gesandter, at de ikke kunne forandre deres tidligere Betingelser for en Afgjörelse af Stridighederne med Kongen af Danmark, men foreslaae, at Forhandlinger maae indledes mellem begge Parters Deputerede paa et beqvemt Sted, f. E. Utersen eller Wedel. — Den 31. Maij. (Tydsk.) 1630. 31. Maji.

Rechtmessige Defension der Stadt Hamburgk. 1630. S. 113—114.

[7207.] Kong CHRISTIAN IV. befaler sine Raader Hr. Dethloff Rantzow og Henrich Rantzow og Cantsleren D. Theodorus Bussius at tilkjendegive Stæderne Lybek og Bremens Gesandter, at han er beredt til at lade Tvisten med Hamborgerne afgjöre ved udvalgte Arbitri, naar Hamborgerne have restitueret, hvad de have bemægtiget sig. — *Glückstatt*, den 2. Junij. (Tydsk.) 2. Junii.

Rechtmessige Defension der Stadt Hamburgk. 1630. 136—137. Remonstration wider die von der Statt Hamburg publicirte defension. 1630. fol. Qiij—Qiiij.

[7208.] BORGEMESTERE OG RAAD I HAMBORG tilkjendegive Stæderne Lybeck og Bremens Gesandter, at de ville restituere de danske optagne Skibe og tilbagekalde deres egne Krigsskibe, naar Kongen af Danmark restituerer den hævede Told og det med Beslag belagte hamborgske Gods, standser med at kræve Told paa Elben og at anlægge Skandser ved denne Flod m. m. — Den 2. Junij. (Tydsk.) 2. Junii.

Extract i Remonstration wider die von der Statt Hamburg publicirte defension. 1630. fol. Rj.

[7209.] JOHAN GREVE AF TILLY notificerer Borgemestere og Raad i Hamborg, at han har overdraget Oberst Theodoro von Camargo at söge at mægle Forlig i Striden mellem Hamborg og Kongen af Danmark, naar han dertil bliver opfordret. — *Staden*, den 13. Junij. (Tydsk.) 3. Junii.

Rechtmessige Defension der Stadt Hamburgk. 1630. S. 177—178.

[7210.] OTTE SKEEL og MARTEN VON DER MEEDEN underrette Rigscantsler Axel Oxenstjerna om deres Ankomst til Dantzig for paa Kongen af Danmarks Vegne at overvære Fredsunderhandlingerne mellem Kongen af Sverrig og Keiseren; de forespörge, naar de svenske Gesandter kunne ventes; den keiserlige har allerede i henved 8 Uger været tilstede. — *Dantzig*, den 4. Junij. 4. Junii.

Wäl grundat Swar på thet Danske Manifest. 1644. fol. Mj.

[7211.] Rigscantsler AXEL OXENSTJERNA lykönsker de danske Gesandter Otte Skeel og Marten von der Meeden til deres Ankomst til Dantzig, og meddeler, at han i disse Dage fra Sverrig er underrettet om, at de svenske Deputerede til Fredsunderhandlingerne ere færdige til at gaae til Seils med förste gunstige Vind. — *Elbingen*, den 5. Junij. (Svensk.) 5. Junii.

Wäl grundat Swar på thet Danske Manifest. 1644. fol. Mj—Mij.

[7212.] BORGEMESTERE OG RAAD I HAMBORG tilkjendegive Stæderne Lybek og Bremens Gesandter deres Beslutning i Anledning af Kongen af Danmarks Resolution af 2. Junii at indvillige i at lade de danske Skibe og det danske Gods, som de have i deres Magt, bringe ad locum intermedium, naar Kongen ved sit Ord vil love inden en vis Tid at restituere de hamborgske Skibe og opfylde de gjorte Fordringer til Handelens Frigivelse paa Elben. — Den 5. Junij. (Tydsk.) 5. Junii.

Rechtmessige Defension der Stadt Hamburgk. 1630. S. 137—142.

[7213.] Den svenske Resident JOHAN FEGRÆUS beretter til Kong Gustav Adolf om Rigsdagen i Kjöbenhavn, hvor mange Sager udsættes til Kongens Ankomst, da Parterne 6. Junii.

1630. 6. Junii. ikke önske at stille sig for Prindsen, samt om de her herskende Meninger om Kongen af Sverrigs Foretagender i Tydskland og Frygten for Udvidelsen af hans Magt. — *Hellssingeör*, den 6. Junij. (Svensk.)

C. Adlersparre, Hist. Samlingar. 3. D. S. 198—201.

7. Junii. [7214.] Rigscantsler AXEL OXENSTJERNA sender den kgl. Secretær Johannes Nicodemi til de danske Gesandter Otte Skeel og Marten von der Meeden med Anmodning om at komme et Par Dage over til Elbingen for at tale med Cantsleren om adskilligt Fredsunderhandlingerne vedkommende. — *Elbingen*, den 7. Junij. (Svensk.)

Wäl grundat Swar på thet Danske Manifest. 1644. fol. Mij.

8. Junii. [7215.] RIGSRAADETS Forestilling til Kong Christian IV., hvorved det i Anledning af "denne Uro, som paa Elben er begyndt", indstændigen fraraader ham at indlade sig i nogen Krig, og beder ham ikke "undslaae hvis fredelig Forslag, som paa de Hamborgers Vegne gjöres." — *Kiöbenhaffn*, den 8. Junii.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 413—414.

12. Junii. [7216.] De danske Gesandter OTTE SKEEL og MARTIN VON DER MEEDEN undskylde for Rigscantsler Axel Oxenstjerna, at de for at undgaae den keiserlige Gesandts Suspicion ikke personlig kunne begive sig til ham; de tilkjendegive deres Misfornöielse over de svenske Gesandters Udeblivelse; de ansee det ikke for raadeligt, at forlægge Forhandlingerne til et andet Sted, og meddele, at den keiserlige Commissarius har Fuldmagt af Keiseren selv, og ikke af Hertugen af Friedland. — *Dantzig*, den 12. Junii.

Wäl grundat Swar på thet Danske Manifest. 1644. fol. Mij—Miij.

14. Junii. [7217.] Oberst THEODORO DE CAMARGO underretter Borgemestere og Raad i Hamborg om, at Grev von Tilly, ifölge det denne meddeelte keiserlige Commissions-Patent, har overdraget til ham at söge at befordre et Forlig mellem Hamborg og Kongen af Danmark, og udbeder sig deres Forslag til Udförelsen af dette Hværv. — *Staden*, 24. Junij. (Tydsk.)

Rechtmessige Defension der Stadt Hamburgk. 1630. S. 182—183.

14. Junii. [7218.] Rigscantsler AXEL OXENSTJERNAS Svar til de danske Gesandter Otte Skeel og Martin von der Meeden, at han ikke kunde indsee, hvorledes hans Önske at tale personlig med dem kunde give den keiserlige Gesandt Anledning til nogen Suspicion, da deres Egenskab som Interponenter maatte tillade dem uden nogen Suspicion at besöge begge Parter; han udvikler Grundene, hvorfor han önskede Underhandlingsstedet forlagt fra Dantzig, og tilföier, at han selv som en af de deputerede Commissarier har Fuldmagt til at forhandle om Præparatoria. — *Elbingen*, den 14. Junij. (Svensk.)

Wäl grundat Swar på thet Danske Manifest. 1644. fol. Miij—Miiij.

15. Junii. [7219.] M. JACOBUS FABRICIUS SENIOR opfordrer alle Pastores, Kirke- og Skoletjenere, "Kirch-Geschworne und Vollmächtige" til at indgive udförlig Beretning om alle Forhold og Mangler under deres Embede, for at alle vulnera eccleciæ kunne blive helbredede. — *Schleszwigk*, den 15. Junii. (Tydsk.)

J. M. Krafft, zweyfaches Jubel-Gedächtnis. S. 411—413.

16. Junii. [7220.] BORGEMESTERE OG RAAD I HAMBORG melde Oberst Theodoro de Camargo Modtagelsen af hans Skrivelse angaaende den ham overdragne Interpositions Commission i Striden med Kongen af Danmark, og love at sende en af deres Midte til mundtlig desangaaende at forhandle med ham. — Den 16. Junij. (Tydsk.)

Rechtmessige Defension der Stadt Hamburgk. 1630. S. 183—184.

[7221.] Kong CHRISTIAN IV.s Ordinants for Gouverneuren [i Glückstadt, Chr. Pentz] angaaende Soldaternes Exercering, Mynstring osv. — 18. Junij. (Tydsk.) 1630. 18. Junii.

Nye Danske Magazin. 1. B. S. 320. Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 418.

[7222.] Kong CHRISTIAN IV.s Privilegier, meddeelte den portugisiske Nation af hebraisk Religion, som nu eller i Fremtiden maatte opholde sig i Fæstningen Glückstadt. — *Glückstadt*, den 19. Junii. (Tydsk.) 19. Junii.

Særskilt trykt i Glückstadt 1633. Desuden i: Wieder auffgelegte Privilegia der Portug. Nat. Hebr. Relig. in Glückstadt. 1665. fol. A2—B4. J. Marquardus, de jure mercatorum singulari. Doc. p. 344—350. N. Falck, Neues Staatsb. Mag. 1. B. S. 783—794. Extr. i Corpus Constit. Regio-Holsat. 3. B. S. 110.

[7223.] Kong CHRISTIAN IV.s Forordning for Söndre-Ditmarsken angaaende insolvente Debitorers Arrest for Gjeld. — *Glückstadt*, den 19. Junii. (Tydsk.) 19. Junii.

Corpus Constit. Regio- Holsat. 2. B. S. 740—743.

[7224.] BORGEMESTERE OG RAAD I HAMBORG, takke Oberst Theodoro de Camargo for hans Bestræbelse for, iflölge den keiserlige Commission, at standse Urolighederne paa Elben, men beklage Kongen af Danmarks Modstand; tillige berette de, at Kongen staaer i Begreb med at opföre nye Skandser ved Elben, for saaledes endmere at beherske denne Ström. — Den 19. Junij. (Tydsk.) 19. Junii.

Rechtmessige Defension der Stadt Hamburgk. 1630. S. 184—186.

[7225.] Beretning fra ET HOLLANDSK HANDELSCOMPAGNIE angaaende den östersöiske og navnlig den muscovitiske Handel. (Heri nogle Notitser angaaende Kornudförselen fra Danmark.) — Op den twintighsten Juny. (Hollandsk.) 20. Junii.

L. van Aitzema, Saken van Staet en Oorlogh. 1. D. S. 1042— 1044.

[7226.] Kong CHRISTIAN IV.s og Hertug FREDERIKS Befaling til Abbedissen i Itzehoe Kloster at afholde sig fra Justits-Sager. — *Glückstadt*, den 23sten Jun. (Tydsk.) 23. Junii.

Samml. Schlesw.-Holst. gemeinsch. Verordn. S. 405—406.

[7227.] DEN TYDSKE KEISERS Proposition til det churfyrstelige Collegium i Regensburg, hvori blandt andet udförlig omhandles den i Lybek den 22. (12.) Mai sluttede Fred med Kongen af Danmark, samt den af samme Konge senere tilbudte Interposition til Bilæggelse af Stridighederne med Kongen af Sverrig. — *Regenspurg*, den 3. Julij. (Tydsk.) 23. Junii.

Særskilt trykt samme Aar, 12 Blade. 4to. M. C. Londorpius, Acta publ. 4. Th. S. 45 - 52.

[7228.] Oberst THEODORO DE CAMARGO beder Borgemestere og Raad i Hamborg at have Taalmodighed nogle Dage, da han endnu ikke har modtaget nogen egentlig Erklæring fra Kongen af Danmark; han lover med Iver at tage sig af Sagen. — *Freyborch*, 3. Julij. (Tydsk.) 23. Junii.

Rechtmessige Defension der Stadt Hamburgk. 1630. S. 187.

[7229.] BORGEMESTERE OG RAAD I HAMBORG takke Oberst Theodoro de Camargo for hans Löfte med Iver at tage sig af Bilæggelsen af Striden med Kongen af Danmark, og love at afvente hans nærmere Meddelelser. — Den 25. Junij. (Tydsk.) 25. Junii.

Rechtmessige Defension der Stadt Hamburgk. 1630. S. 188.

1630. [7230.] Extract af CHRISTEN MIKKELSEN BÖDKIÆR i Torp, hans Testamente, hvor-
26. Junii. ved gives 100 Rdlr. til de tvende Hörere ved Nykjöbing Skole paa Mors. — Den 26. Junii.

Hofman, Fundationer. T. IV. S. 97.

26. Junii. [7231.] Kong CHRISTIAN IV.s Befaling til Frederik Urne angaaende de i Hönseovnen udrugede Kyllinger, samt om Forsög der skulle anstilles med Æg af Vildænder, Svaner og Kalkuner. — *Frederichsborg*, den 26. Junii.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 418.

27. Junii. [7232.] Oberst THEODORO DE CAMARGO melder Borgemestere og Raad i Hamborg, at Kongen af Danmarks Forslag (som han först nu havde erfaret, da det var ham tilsendt under Forsegling til Keiseren) gaaer ud paa, at Hamborgerne skulle strax före deres Krigsskibe tilbage og afholde sig fra alle Fjendtligheder, hvilket Kongen da ligeledes lover at gjöre, og at Sagen derefter henstilles til Keiserens retlige Kjendelse, hvorhos han opfordrer dem til at gaae ind paa dette Forslag. — *Freyborch*, 7. Julij. (Tydsk.)

Rechtmessige Defension der Stadt Hamburgk. 1630. S. 189—191.

28. Junii. [7233.] BORGEMESTERE OG RAAD I HAMBORG tilskrive Oberst Theodoro de Camargo, at de ansee Meddelelsen af Kongen af Danmarks Forslag af den Importants, at de om nogle Dage ville sende en af deres Midte for desangaaende at tale mundtlig med ham. — Den 28. Junij. (Tydsk.)

Rechtmessige Defension der Stadt Hamburgk. 1630. S. 191—192.

28. Junii. [7234.] BORGEMESTERE OG RAAD I HAMBORG söge udförlig at begrunde for Stæderne Lybeck og Bremens Gesandter de Betingelser, under hvilke de ere villige til at indgaae Forlig med Kongen af Danmark. — *Hamburg*, den 28. Junij. (Tydsk.)

Rechtmessige Defension der Stadt Hamburgk. 1630. S. 159—171.

29. Junii. [7235.] Kong CHRISTIAN IV. tilskriver Friderich Günther angaaende Udbetalingen af den Hertugen af Mecklenborg tilstaaede Pension. — *Glyckstadt*, 29. Junij. (Tydsk.)

Nye Danske Magazin. 1. B. S. 391. Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 419.

29. Junii. [7236.] JOHAN GREVE AF TILLY tilmelder Borgemestere og Raad i Hamborg, at han har substitueret Oberst Theodorus von Camargo til i sin Fraværelse at udföre den ham overdragne Commission at söge Bilæggelse af Striden mellem Hamborgerne og Kongen af Danmark. — *Regenspurg*, den 9. Julij. (Tydsk.)

Rechtmessige Defension der Stadt Hamburgk. 1630. S. 211—212.

30. Junii. [7237.] Kong CHRISTIAN IV. sender Friderich Günther nogle puncta og beder ham derefter at opsætte en Deduction mod Hamborgerne, der kunde overrækkes de forventede Lybske og Bremiske Deputerede. — *Glyckstadt*, den 30. Junij. (Tydsk.)

Nye Danske Magazin. 1. B. S. 391—392. Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 419 (hvor tillige de i Brevet omtalte Klagepunkter ere meddeelte. S. 420—421).

4. Julii. [7238.] Kong CHRISTIAN IV.s Confirmation paa en nedsat Commissions Bestemmelse (Bescheid) af 11 Juni 1630 vedkommende en Tvist mellem Landskriveren i Söndredelen af Ditmarsken og Sogneskriveren i Meldolf Sogn angaaende deres Ret til Beskrivelse af Tingsvidner. — *Glückstadt*, den 4. Julii. (Tydsk.)

Corpus Constit. Regio-Holsat. 2. B. S. 697—699.

6. Julii. [7239.] BORGEMESTERE OG RAAD I HAMBORG melde Oberst Theodoro de Camargo, at Stæderne Lybek og Bremens Gesandter ere reiste til Glückstadt, og bede ham intet

at foretage sig i Sagen, förend de have erholdt Kongen af Danmarks Resolution, hvilken da 1630.
strax skal blive ham communiceret; tillige bede de om Copie af den keiserlige Commission. — 6. Julii.
Den 6. Julij. (Tydsk.)

Rechtmessige Defension der Stadt Hamburgk. 1630. S. 192—193.

[7240.] Oberst Theodoro de Camargo bebreider Borgemestere og Raad i Hamborg, at de, uagtet Kongen af Danmarks bestemte Erklæring til Stæderne Lybek og Bremens Gesandter, paa ny "zu schimpfflicherm Auffzug der auszgefertigten Käyserlichen Commission" have tilkaldt disses Hjælp, og imidlertid anskaffet Brandskibe og andre Krigsfornödenheder; han trænger derfor paa en hurtig Erklæring angaaende de gjorte Forslag. — *Freyborch*, den 16. Julij. (Tydsk.) 6. Julii.

Rechtmessige Defension der Stadt Hamburgk. 1630. S. 194-195.

[7241.] Rigscantsler Axel Oxenstjerna notificerer de danske Gesandter Ankomsten af de svenske Commissarier og tilkjendegiver sit Önske om en mundtlig Conferents for at aftale Præparatoria; han vil ikke gjentage Grundene, hvorfor de Svenske ikke kunne begive sig til Dantzig. — *Elbingen*, den 6. Julij. (Svensk.) 6. Julii.

Wäl grundat Swar på thet Danske Manifest. 1644. fol. Miiij.

[7242.] Oberst Theodoro de Camargo opfordrer i Henhold til sin Skrivelse af forrige Dags Dato Borgemestere og Raad i Hamborg til at meddele Overbringeren af Brevet et ufortövet Svar, da han skal gjöre Indberetning til Keiseren og Grev Tilly angaaende Udförelsen af den keiserlige Commission. — *Freyborch*, den 17. Julii. (Tydsk.) 7. Julii.

Rechtmessige Defension der Stadt Hamburgk. 1630. S. 196.

[7243.] Gesandterne fra Lybek og Bremen, Hieronimus Schabbel, Heinrich Wedenhoff, David Gronow og Conrad Eden andrage for Kong Christian IV. de yderligere Forslag af Hamborgerne til Bilæggelse af deres Tvistigheder med Kongen. — Den 7. Julij. (Tydsk.) 7. Julii.

Rechtmessige Defension der Stadt Hamburgk. 1630. S. 172—177. Remonstration wider die von der Statt Hamburg publicirte defension. 1630. fol. Piij-Qij.

[7244.] Kong Christian IVs. Rescript, hvorved Amtmanden i Flensborg Amt paalægges at paasee, at Steinburger Havn og Geltinger Vig i Nærheden af Flensborg, som pleiede at benyttes som Havne af tydske Handlende til Præjudice for Byens Privilegier og de kongelige Told-Intrader, herefter ikke blive benyttede. — *Flensburg*, 8. Juli. (Tydsk.) 8. Julii.

Brudst. i J. H. a Seelen, Memorabil. Flensburg. p. 218.

[7245.] Kong Christian IV. beder Friderich Günther om at sende sig en Copie af Gomargos (ɔ: Theod. de Camargos) Brev. — 8. Julij. (Tydsk.) 8. Julii.

Nye Danske Magazin. I. B. S. 392. Chr. IV.s egenh. Brevè, udg. af C. Molbech. I. B. S. 421.

[7246.] Borgemestere og Raad i Hamborg söge i Skrivelse til Oberst Theodoro de Camargo at afvise Beskyldningen for at ville forhale Udförelsen af den keiserlige Commission til Udjævning af Stridighederne med Kongen af Danmark; de vise, at Stæderne Lybek og Bremen allerede havde sögt at mægle i Striden, förend den keiserlige Commission blev dem bekjendt, og, da disse Stæders Gesandter nu vare hos Kongen, bede de ham at oppebie dennes Svar; tillige erklære de deres Anskaffelse af Brandskibe o. desl. kun at være skeet til nödvendigt Forsvar. — Den 8. Julij. (Tydsk.) 8. Julii.

Rechtmessige Defension der Stadt Hamburgk. 1630. S. 197—201.

1630. 9. Julii. [7247.] Kong CHRISTIAN IV. beder Friderich Günther i et Brev at takke Gomargo, [Tillys Commissair], fordi han havde underrettet Keiseren om den her herskende forvirrede Tilstand, som Hamborgerne foraarsagede, men tillige bede ham at underrette Keiseren om, at de blokerede Glückstadt til Vands og spærrede al Handel og Vandel mod Rigets Constitutioner. — *Gluckstadt*, 9. Julij. (Tydsk.)

Nye danske Magazin. 1. B. S. 392. Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 421.

9. Julii. [7248.] De danske Gesandter OTTE SKEEL og MARTIN VON DER MEDEN beklage i Skrivelse til Rigscantsler Axel Oxenstjerna, at de ifölge deres Instruction ikke kunne begive sig til ham; de have saavel underrettet Kongen af Danmark som den keiserlige Gesandt om hans Önske at vælge et andet Sted for Dantzig til Fredsunderhandlingerne, men uden at erholde noget gunstigt Svar, hvorfor de beklage, om Forhandlingerne af den Grund ikke skulle komme istand. — *Dantzig*, den 9. Julij.

Wäl grundat Swar på thet Danske Manifest. 1644. fol. Nj.

9. Julii. [7249.] Kong CHRISTIAN IV. tilkjendegiver Stæderne Lybek og Bremens Gesandter, at han fremdeles er villig til at lade Sagen med Hamborgerne afgjöre ved fredelig Underhandling, naar disse virkelig opfylde deres Tilbud at restituere ablata. — *Glückstatt*, den 9. Julij. (Tydsk.)

Rechtmessige Defension der Stadt Hamburgk. 1630. S. 202—204. Remonstration wider die von der Statt Hamburg publicirte defension. 1630. fol. Qiiij—Rj.

10. Julii. [7250.] Rentemestrene JÖRGEN WIND og STEEN BECK tilstaae at have modtaget et til 100 Rdl. vurderet Diamants Smykke, som Fru Birgitte Rosenspar, afgangne Corfits Ruds til Sandholt, havde leveret til Kongen. — *Kjöbh.*, d. 10de Juli.

Udt. i Vedel Simonsen, Efterr. om de danske Ruder. 2. H. S. 193—194.

10. Julii. [7251.] De svenske Commissarier AXEL og GABRIEL OXENSTJERNA, CARL BANER og PER SPARRE undskylde i Skrivelse til de danske Gesandter Otte Skeel og Martin von der Meeden den Opsættelse af Fredsunderhandlingerne, som den sildige Ankomst af endeel af dem har foraarsaget; de beklage, at de under de nuværende Forhold ikke kunne komme til Dantzig, og sende derfor den kongelige Secretær Johannes Nicodemi for om muligt at træffe et Arrangement. — *Elbingen*, then 10. Julij. (Svensk.)

Wäl grundat Swar på thet Danske Manifest. 1644. fol. Nj—Nij.

11. Julii. [7252.] Oberst THEODORO DE CAMARGO sender Borgemestere og Raad i Hamborg Afskrift af Kongen af Danmarks Erklæring til ham, og opfordrer dem til förstkommende 14/24 Julii at sende Befuldmægtigede til Stade til videre Forhandling. — *Freyborch*, 21. Julij. (Tydsk.)

Rechtmessige Defension der Stadt Hamburgk. 1630. S. 204—205.

11. Julii. [7253.] Kong CHRISTIAN IV. tilkjendegiver Oberst Theodoro de Camargo, at da Hamborgerne saa lidet respectere den keiserlige Commission, at de have sendt deres Fuldmægtige til Regensburg til Keiseren, vil han selv tage sin Recurs til Rigets Overhoved og sende sine Gesandter til Keiseren. — *Crempe*, den 11. Julij. (Tydsk.)

Rechtmessige Defension der Stadt Hamburg. 1630. S. 205—207.

11. Julii. [7254.] Den svenske Resident JOHAN FEGRÆUS tilmelder Kong Gustav Adolf, at han efter Befaling i Audients hos Rigsraadet, og derefter hos Cantsleren og endelig hos Prindsen har gjort disse Meddelelser angaaende Kongen af Sverrigs nuværende Tog i Tydskland,

hvilke ere blevne modtagne med megen Velvillie; skriftligt Svar har han ikke erholdt, da hans Creditiver vare stilede til Kongen af Danmark, der er fraværende. — *Kiöpenhambn*, den 11. Julij. (Svensk.) 1630. 11. Julii.

C. Adlersparre, Hist. Samlingar. 3. D. S. 201—213.

[7255.] BORGEMESTERE OG RAAD I HAMBORG melder Oberst Theodoro de Camargo, at de efter Opfordring ville sende Deputerede til Underhandlingerne i Stade, men undskylde, at disse paa Grund af Tidens Knaphed ikke kunne komme för Dagen efter den berammede Dag, nemlig den 15. Julii. — Den 13. Julii. (Tydsk.) 13. Julii.

Rechtmessige Defension der Stadt Hamburgk. 1630. S. 207—208.

[7256.] Kong CHRISTIAN IV.s Skrivelse til Oberst Theodoro de Camargo, hvori han paa Grund af Hamborgernes vedvarende fjendtlige Foretagender afslaaer Opfordringen til at lade give Möde ved de til den 14. Juli i Stade berammede Underhandlinger. — *Glückstadt*, den 13. Julij. (Tydsk.) 13. Julii.

Rechtmessige Defension der Stadt Hamburgk. 1630. S. 210—211.

[7257.] Kong CHRISTIAN IV. beskikker Dr. theol. Johannes Clüverus, forhen Professor i Soer, til Provst og Superintendent i den kongelige Syddeel af Ditmarsken. — *Glückstadt*, den 14. Juli. (Tydsk.) 14. Julii.

J. A. Bolten, ditmars. Gesch. 4. Th. S. 246.

[7258.] Skrivelse fra BORGEMESTERE OG RAAD I HAMBORG til Oberst Theodoro de Camargo, hvorved de meddele Fuldmagt til Syndicus Johan Garmers og Raadmand Henning Matthiesen som Deputerede ved de forestaaende Underhandlinger i Stade angaaende Bilæggelsen af Striden med Kongen af Danmark. — Den 14. Julij. (Tydsk.) 14. Julii.

Rechtmessige Defension der Stadt Hamburgk. 1630. S. 208—209.

[7259.] De danske Gesandter OTTE SKEEL og MARTIN VON DER MEEDEN tilskrive de svenske Commissarier, at de ikke uden speciel höiere Tilladelse kunne forandre Stedet for Fredsunderhandlingerne med Keiseren, og da den keiserlige Gesandt heller ikke hertil er villig, have de opgivet Haabet om, at denne Sag vil kunne faae videre Fremgang. — *Dantzig*, den 14. Julij. 14. Julii.

Wäl grundat Swar på thet Danske Manifest. 1644. fol. Nij.

[7260.] BORGEMESTERE OG RAAD I FLENSBORG eftervise, i Skrivelse til Amtsskriver Johan Holst, hvorledes de have sögt at overholde de kongelige Forbud mod Salg af de paa Byens Territorium liggende Grunde til Adelige. — *Flensburg*, den 15ten Julii. (Tydsk.) 15. Julii.

G. Cläden, Monum. Flensb. 3. Stück. S. 370—371.

[7261.] Erklæring af RAADET I HAMBORG, at det vil lade sine Krigskibe gaae tilbage, naar Kongen af Danmark forbinder sig til ikke at lade sine Orlogsskibe ligge paa Elben, og ikke at opföre Skandser ved denne Flod. — Overgivet den keiserlige Subdelegerede Oberst Camargo i Stade, den 16. Julii. (Tydsk.) 16. Julii.

Rechtmessige Defension der Stadt Hamburgk. 1630. S. 213.

[7262.] CHRISTIAN PENZ, Gouvernör i Glückstadt, tilstaaer at have modtaget ved Vagtmester-Lieutenant Wagner et forseglet Brev til Kong Christian IV. fra Oberst Theodoro de Camargo, hvilket, da Kongen er afreist, skal blive denne eftersendt. — *Glückstadt*, den 18. Junij (læs: Julii). (Tydsk.) 18. Julii.

Rechtmessige Defension der Stadt Hamburgk. 1630. S. 213—214.

1630. [7263.] DE HAMBORGSKE DEPUTEREDES Memorial til Oberst Theodoro de Camargo
19. Julii. om Anledningen til Striden med Kongen af Danmark, der alene kastes over paa denne, hvis hele Fremgangsmaade har nödt Hamborgerne til at sætte sig i Forsvarsstand; de bevidne deres Beredvillighed til Forlig, naar derved den frie Handel paa Elben kan sikkres, men ansee ikke de af Kongen gjorte Forslag tilfredsstillende i saa Henseende. — *Staden*, den 19. Julij. (Tydsk.)

Rechtmessige Defension der Stadt Hamburgk. 1630. S. 214—220.

20. Julii. [7264.] KONGENS OG RIGSRAADETS DOM, hvorved Professorerne ved Kjöbenhavns Universitet tilkjendes Kaldsret til vor Frue Kirke i Kjöbenhavn, saavelsom Ret til at kalde Graver og Klokker til "den nye Kirke, som Vor Frue Kirke har uden Nogens Tillæg bygt": tillige bestemmes, at de og de Geistlige tilligemed deres Enker skulle staae under Universitetets immediate Jurisdiction; ligeledes fastsættes deres Ret til at holde Arbeidsfolk m. v. — Den 20. Julii.

Udt. i E. Pontoppidan, Orig. Hafn. S. 319—321.

21. Julii. [7265.] JOMFRU WINDS Indlæg til Kongens Retterting i en Sag mod Thorben Gabrielsen til Krengerup angaaende en Dom, han som Landsdommer i Fyen havde afsagt (20. Oct. 1627), hvorved han havde magteslös dömt et Nævnings Tog, som havde svoret et Qvindfolk ved Navn Lamme Heigne til Ild og Brand. — *Haffniæ*, 21. Julij.

Danske Magazin. 3. Række. 5. B. S. 243—245.

21. Julii. [7266.] Oberst THEODORO DE CAMARGO takker Borgemestere og Raad i Hamborg for Afsendelsen af Syndicus Johan Garmers og Raadmand Henning Matthiesen til den foreslaaede Underhandling i Stade, og henvise til disses Beretning om, hvad der under Fraværelsen af de danske Gesandter er foretaget. — *Freyborch*, 21. Julij. (Tydsk.)

Rechtmessige Defension der Stadt Hamburgk. 1630. S. 220—221. (Denne Skrivelse maa være dateret efter gammel Stiil, skjöndt Camargo ellers benytter ny Stiil).

22. Julii. [7267.] Kong CHRISTIAN IV. tilskriver Frederik Urne om Uordener paa den nye Vei i Frederiksborg Lehn, hvorfor Vedkommende skulle straffes. — *Kiöbenhavn*, den 22de Julii.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 422.

22. Julii. [7268.] Kong CHRISTIAN IV.s RETTERTINGSDOM (i hans egen Nærværelse) i en Sag mod Torben Gabrielsen til Krengerup, forrige Landsdommer i Fyen, angaaende en af ham afsagt Dom i en Trolddomssag mod Lamme Heine af Sönder-Stapel. — 22. Juli.

Udt. i Danske Magazin. 3. Række. 5. B. S. 194—195. Conclusionen fuldstændig, sst. S. 245.

22. Julii. [7269.] Hertug FREDERIKS Forordning angaaende Digevæsenet i Landskabet Eidersted. — *Tönningen*, den 22sten Jul. (Tydsk.)

Corpus Statutor. Slesvicens. I. B. S. 251—254.

23. Julii. [7270.] Den svenske Resident JOHAN FEGRÆUS takker Secretæren Lars Grubbe for de meddeelte Efterretninger, som komme ham tilpas, da Prindsen og Cantsler Friis stedse spörge om, hvad der i Tydskland passerer; iövrigt rustes der stærkt i Kjöbenhavn efter Sigende mod Hamborgerne; men da der tales om, at Tvisten skal være nær ved at bilægges, raader han til at holde den svenske Flaade sammen, og være paa sin Post; han stoler ikke paa de Danske. — *Kiöpenhambn*, den 23. Julij. (Svensk.)

C. Adlersparre, Hist. Samlingar. 3. D. S. 219—222.

24. Julii. [7271.] Kong CHRISTIAN IV.s Befaling til Christoffer Vrne til Aasmark, Statholder i Norge og Embedsmand paa Agershus Slot, og Jens Bjelke til Osteraad, Norges Cantsler og Befalingsmand over Onsöe Lehn, at henlægge Hallingdal og Valders Provstie under Opslo Stift,

og Tellemarken ganske eller for en Deel under Stavanger Stift, og derom gjöre Indberetning 1630.
til Cancelliet. — *Kjöbenhavn Slot*, den 24. Juli. 24. Julii.

Topograph. Journ. for Norge. 32. H. S. 183—184.

[7272.] BORGEMESTERE OG RAAD I HAMBORG beretter Oberst Theodoro de Camargo angaaende nye Udrustninger, som efter Sigende Kongen af Danmark foretager, hvorfor de bede ham som keiserlig Commissarius at skaffe dem tilbörlig Beskyttelse. — Den 24. Julij. (Tydsk.) 24. Julii.

Rechtmessige Defension der Stadt Hamburgk. 1630. S. 221—222.

[7273.] CHRISTIAN PENTZ, Gouvernör i Glückstadt, forlanger Erklæring af Borgemestere og Raad i Hamborg, om de ville restituere tvende Kongen af Danmark tilhörende Skibe med Trælast, som de have anholdt ved Bielenberg paa Elben og opbragt til Hamborg. — *Glückstadt*, den 24. Julij. (Tydsk.) 24. Julii.

Rechtmessige Defension der Stadt Hamburgk. 1630. S. 227—228.

[7274.] LUDOVICI CAMERARII, legati regis Sveciæ, ad ordines generales foederati Belgii literæ datæ, in quibus inter alia commemorat, regem Sveciæ ad intercessionem regis Daniæ in pacificos tractatus Dantisci instituendos consensisse. — *Hagæ Comitis*, 26. Julij. 26. Julii.

M. C. Londorpius, Acta publ. 4. Th. S. 20—21. J. C. Lünig, literæ procerum Europæ. P. I. p. 180—183.

[7275.] BORGEMESTERE OG RAAD I HAMBORG svarer Gouvernören i Glückstadt Christian Pentz paa hans Skrivelse af 24. Julii, at de ville tillade de to opbragte danske Skibe enkeltviis at losse deres Ladning i Glückstadt. — Den 27. Julij. (Tydsk.) 27. Julii.

Rechtmessige Defension der Stadt Hamburgk. 1630. S. 228—229.

[7276.] Den svenske Resident JOHAN FEGRÆUS giver Kong Gustav Adolf yderligere Underretning om Udrustningen af den danske Flaade, og er nu temmelig sikker paa, at det gjælder Hamborgerne; han har nu i en Audients hos Kongen af Danmark underrettet denne om Kong Gustav Adolfs Tog i Tydskland, hvilket af ham optoges uden Mishag, skjöndt han ikke vilde indlade sig i nogen lang Discours desangaaende. — *Kiöpenhambn*, den 29. Julij. (Svensk.) 29. Julii.

C. Adlersparre, Hist. Samlingar. 3. D. S. 222—228.

[7277.] Den svenske Resident JOHAN FEGRÆUS melder det svenske Rigsraad, at han i længere Tid har opholdt sig i Kjöbenhavn, for efter Kongens Befaling at have Öie med de store her foretagne Skibsudrustninger, som kunde befrygtes at gjælde Sverrig; han er dog temmelig vis paa, at de ere rettede mod Hamborgerne, men anbefaler dog paa Grund af den almindelig her herskende Skinsyge over Kongen af Sverrigs Fremgang i Tydskland, at holde sig i Beredskab. — *Hellssingeör*, den 30. Julij. (Svensk.) 30. Julii.

C. Adlersparre, Hist. Samlingar. 3. D. S. 229—232.

[7278.] Kong CHRISTIAN IV. befaler Jörgen Urne at undersöge noget Gods i Villands- og Gjersherred, som Henrik Gyldenstjerne har tilbudt i Magelæg for det i Kongens Brev af 27. Marts anförte Gods. — *Frederiksborg*, d. 31. Juli. 31. Julii.

Udt. i Vedel Simonsen, Elvedgaards Hist. 1. H. S. 126.

[7279.] Efterskrift til en Skrivelse fra den svenske Resident JOHAN FEGRÆUS til Kong Gustav Adolf, hvori han beretter om den meklenborgske Hertug Adolf Frederiks Ankomst til Kjöbenhavn for at söge Kongen af Danmarks Hjælp til sin Restitution, samt om dennes Jalousie mod Kongen af Sverrig. — D. 31. Julii. (Svensk.) 31. Julii.

C. Adlersparre, Hist. Samlingar. 3. D. S. 232—235.

1630. 1. Augusti. [7280.] Kong Christian IV. overdrager ved Mageskifte til Claus Gagge til Arlösa Gaard nogle af Kronens Gaarde i Arlösa Bye i Smidstrup Sogn i Tönnersjö Herred imod nogle Gaarde i Isbye Sogn. — *Köpenhamn*, den 1. Augusti. (Svensk Overs.)
Brudst. i L. B. Falkman, Upplysningar etc. 2. D. S. 102—103.

2. Augusti. [7281.] Kong Gustav Adolf befaler Rigsraadet at gjöre Forberedelser til Dronningens Overreise til Stralsund, dog hemmelig, da Kongen först vil see, hvorledes "thett Danske wäsendet sigh wänder", hvorhos han beder det at vise de Danske al Venskab, og ikke give dem nogen "Ombrage". — *Stetin*, den 2. Augusti. (Svensk.)
C. Adlersparre, Hist. Samlingar. 4. D. S. 8—9.

5. Augusti. [7282.] Kong Christian IV. bevilger, at Mauritz Boested, Borger i Bergen, der ved Magelæg har erholdt Kronens Gaard Ask i Bergenhus Lehn, maa nyde denne Gaard fri for Skat og al Afgift. — *Kronborg Slot*, den 5te August.
Budstikken. 5. Aarg. 1824. Sp. 70—71.

6. Augusti. [7283.] Betænkning af Rector og Professorer ved Kjöbenhavns Universitet over en af Cantsleren Christian Friis indsendt Forespörgsel fra Gregers Krabbe, om en Capellan, som i den bedagede Præsts levende Live havde forpligtet sig til at ægte Præstens Hustrue efter hans Död, men siden ikke villet opfylde denne sin Forpligtelse, burde beholde Kaldet. — *Kiöbenhavn*, den 6te Augusti.
J. Baden, Universit. Journ. 6. Aarg. S. 143.

8. Augusti. [7284.] Den svenske Resident Johan Fegræus's Beretning til Kong Gustav Adolf om Hertug Adolf Frederik af Meklenborgs videre Forhandling med Kongen af Danmark om Understöttelse, og om dennes Löfte til ham ikke fra sin Side at give Kongen af Sverrig Anledning til Misnöie; han omtaler Kongens, Raadets og Prindsens Stemping mod Kong Gustav Adolf; endelig melder han, at Kongen med sin Flaade er passeret Sundet, men var af Uveir bleven nödsaget til at vende tilbage. — *Hellssingeör*, den 8. Augusti. (Svensk.)
C. Adlersparre, Hist. Samlingar. 3. D. S. 235-240.

11. Augusti. [7285.] Den svenske Resident Johan Fegræus melder Kong Gustav Adolf, at han ombord har overleveret Kongen af Danmark hans Brev, og forebragt, hvad der maatte undskylde, at Underhandlingerne i Dantzig löb frugteslös af; han beretter om sin videre Samtale med Kongen om de tydske Anliggender og om Striden med Hamborg, hvorunder han ikke kunde mærke andet end Velvillie mod Kongen af Sverrig. — *Hellssingeör*, den 11. Augusti. (Svensk.)
C. Adlersparre, Hist. Samlingar. 3. D. S. 240—243.

12. Augusti. [7286.] Den svenske Resident Johan Fegræus tilskriver Secretæren Lars Grubbe bl. a., at han ledsagede Kongen af Danmark en Miils Vei, da han i Tirsdags afseilede med Flaaden; han lod ikkun mærke "all godh affection" mod Kongen af Sverrig; han var meget bestemt med Hensyn til Hamborgerne. — *Hellssingeör*, den 12. August. (Svensk.)
C. Adlersparre, Hist. Samlingar. 3. D. S. 243—245.

17. Augusti. [7287.] Hertug Frederiks Mandat, hvorved Forbudet mod Handel paa Landet, til Skade for Staden Tönder, indskærpes. — *Tondern*, am 17. Aug. (Tydsk.)
Corp. statut. Slesvicens. 3. B. 2. Abth. S. 130--132. (I Overskriften er Datum angivet: 12. Aug.).

24. Augusti. [7288.] Kong Christian IV. tilsender Rigsadmiralen Claus Daa en Plan til Angreb paa den hamborgske Flaade, om hvilken han bemærker, at den, skjöndt temmelig talrig,

dog er slet bemandet, og bestaaer for en stor Deel af smaae Skibe, hvorfor han haaber, at et hurtigt Angreb vil gjöre Seiren let. — *Aff Spes*, den 24. Augusti. 1630. 24. Augusti.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 422—423. (Angrebsplanen, sstds. S. 423—425). Brudst. i L. Holberg, Danm. Hist. 2. D. S. 765.

[7289.] Kong CHRISTIAN IV.s forandrede Plan for et Angreb paa den hamborgske Flaade. — *Spes*, den 29. Augusti. 29. Augusti.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 428—429.

[7290.] Kong CHRISTIAN IV. sender Rigets Admiral Claus Daa en Befaling, der skal meddeles Flaaden, angaaende Maaden hvorpaa de enkelte Skibe skulle angribe den hamborgske Flaade. — *Spes*, den 30. Augusti. 30. Augusti.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 429.

[7291.] Dom af BORGEMESTERE OG RAADMÆND I KJÖBENHAVN, hvorved den for Trolddom frikjendte Lamme Heine af Sönder-Stapel for sine grove Lögne, store Misgjerning og Sacramentets Vanbrug dömmes til at straffes med Sværdet. — *Kiöbenhaffnn*, den 1. September. 1. Septbr.

Udt. i Danske Magazin. 3. Række. 5. B. S. 195. Conclusionen fuldstændig, sst. S. 245.

[7292.] Kong CHRISTIAN IV. befaler Rigets Admiral Claus Daa, ikke at lade noget hamborgsk Skib, der bringer Brev eller Budskab, komme nær til hans Skib, men give Fyr paa det. — *Aff Spes*, den 2. Septem: 2. Septbr.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 429.

[7293.] Kong CHRISTIAN IV. tilmelder Rigets Admiral, at han har recognosceret den hamborgske Flaade og befundet, at den bestod af 25 "Raasegel" og 15 Bojerter, inddeelt i 2 Escadrer, hvoraf den bagerste synes at være stærkest; Angrebet mener han især at burde rettes mod de störste Skibe. — *Aff Spes*, den 3. Septem: 3. Septbr.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 429—430. Brudst. i L. Holberg, Danm. Hist. 2. D. S. 765—766.

[7294.] Kong CHRISTIAN IV. befaler Rigets Admiral Claus Daa at vente med Angrebet paa Hamborgerne, hvis Vinden ikke bliver stærkere. — *Aff Spes*, den 3. Sep: 3. Septbr.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 430.

[7295.] Dr. JOH. MICHAELIUS superintendens M. Laurentio Petræo, pastori ecclesiæ Nycopiensis, præposituram provinciæ australis in Falstria demandat. — *Othoniæ*, 3. Sept. 3. Septbr.

P. Rhode, Saml. til Laal. og Falsters Hist. 2. B. S. 22.

[7296.] Trende Befalinger af Kong CHRISTIAN IV. til Rigets Admiral Claus Daa, angaaende Fægtningen med den hamborgske Flaade; han yttrer sin Misfornöielse med hvad der er udrettet, men haaber dog, hvis hver gjör sin Pligt, at de skulle "slaae sig igjennem;" Handelsskibene maae for det förste ikke nærme sig til Glyckstadt. — *Aff Spes*, den 4. Sept: 4. Septbr.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 430—432.

[7297.] Kong CHRISTIAN IV. tilkjendegiver Rigets Admiral Claus Daa sin Forundring over den ham paakomne store Alteration, hvortil der ikke er nogen Grund; han minder ham om at have Kongens Reputation i Agt, og at de ikke blive til Skam for Naboerne. — *Aff Spes*, den 5. Septem: 5. Septbr.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 432.

[7298.] Kong CHRISTIAN IV. befaler Rigets Admiral Claus Daa, med Flaaden at tage Coursen forbi Glyckstadt til Colmar, (uden Tvivl i den Hensigt at afspærre den hamborgske Flaade Tilbagetoget.) — *Aff Spes*, den 6. Septembris. 6. Septbr.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 433.

1630. 8. Septbr. [7299.] Kong CHRISTIAN IV. befaler Rigets Admiral Claus Daa, at sörge for Provianteringen af Flaaden, af hvilken 6 Skibe skulle hjemsendes og 18 blive liggende ved Glyckstadt. — *Spes*, den 8. Sep:

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 433—434.

9. Septbr. [7300.] Kong CHRISTIAN IV. befaler Friderich Günther, at tage Afskrift af Axel Arenfeldts Brev og nogle andre Actstykker, som skulle sendes Henrik Holck; tillige skal han forfatte et latinsk Skrift i Anledning af den af Kongen anlagte Skandse (ved Glyckstadt), kaldet "Justitien-Skandtze". — *Glyckstadt*, den 9. Septem: (Tydsk.)

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 434—435.

10. Septbr. [7301.] Kong CHRISTIAN IV.s Befaling til forskjellige Lehnsmænd at indkræve de Summer af Gunde Lange til Söffle, Befalingsmand paa Thensbiergh Lehn, Fru Helluig Kaass til Restrup, Enevolld Söfelld til Wisborghgaard, Otto Marsuin til Dybech, Just Högh til Biörnhollmb, Christopher Gersdorff, Jörgen Marsuin til Affuintzbiergh og Mogens Kaass til Liungholle, som de skyldte til Soröe Academie for deres Börns Kost og Exercitier. — *Gluchstad*, den 10. Septemb.

E. G. Tauber, Soröe Acad. under Chr. IV. og Fr. III. Aktst. S. XIX—XX.

10. Septbr. [7302.] Kong CHRISTIAN IV.s Fundats for tvende nye Professorater ved Kjöbenhavns Universitet, hvoraf det ene skal beklædes af en Professor Theologiæ, det andet af en Professor Elegantiæ. — *Glückstad*, den 10de September.

Extract i R. Nyerup, Univers. Annal. S. 75—77.

10. Septbr. [7303.] Dom af BORGEMESTERE OG RAAD I CHRISTIANSTAD over Lars Vivol, tiltalt for under det falske Navn af Erik Gyldenstjerne at have trolovet og ægtet Wulf Grijp's Datter; (tilligemed de foregaaende Acter i denne Sag). — D. 10. Sept.

M. Swederus, Stockholms Magaz. 3. B. 1781. S. 7—30.

13. Septbr. [7304.] Den svenske Resident JOHAN FEGRÆUS melder Kong Gustav Adolf, at man har erholdt Underretning om et Sammenstöd mellem Kongen af Danmark og Hamborgerne den 4. og 5. dennes, hvilke sidste have maattet trække sig tilbage; han beretter, at den hollandske Agent i Hamborg Foppius van Aitzema er kommen hertil som Gesandt for at mægle mellem Kongen og Hamborgerne, og vil imorgen gaae til Glückstadt; Rigsraadet har vel optaget denne Interposition. — *Hellsingeör*, den 13. Septembris. (Svensk.)

C. Adlersparre, Hist. Samlingar. 3. D. S. 245—248.

14. Septbr. [7305.] Kong CHRISTIAN IV. befaler Friderich Günther ved en Skrivelse at opfordre Hertugen af Holsten til at udstæde Forbud for hans Undersaatter mod at sælge Korn til Hamborgerne. — *Kasspell Werweszfledt*, den 14. Sept: (Tydsk.)

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 435.

ante 25. Sept. [7306.] Kong CHRISTIAN IV.s Udkast til et Svar til Generalstaterne, angaaende deres Tilbud om Mægling i Striden med Hamborg, samt Afviisning af deres Klage, at hollandske Skibe vare anholdte i Elben. — Udateret. (Tydsk.)

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 449.

25. Septbr. [7307.] Kong CHRISTIAN IV.s Svar til Generalstaternes Gesandt Foppius van Aitzema, hvori han erklærer sig villig til, under Staternes Mægling, at indlade sig paa Underhandlinger med Hamburg, naar denne Stad tilbageleverer Kongens Skibe, som den havde be-

mægtiget sig; tillige tilstaaer han Nederlandene fri Fart paa Elben. — *Rensburgh*, den 25. Septembris. (Tydsk.) 1630. 25. Septbr.

L. van Aitzema, Saken van Staet en Oorlogh. 1. D. S. 1026—1027.

[7308.] Kong CHRISTIAN IV. paalægger en Transit-Told af 1 Daler af hver Oxe, som føres gjennem Rendsborg, dog med Undtagelse af det Adelen tilhörende Qvæg, der i Landet skulde opstaldes. — 26. Sept: (Tydsk.) 26. Septbr.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 435—436.

[7309.] BORGEMESTERE OG RAAD I TÖNSBERG tilstaae, at den af Louise Hansdatter skjenkede Capital af 300 Rdlr. in specie (jvfr. Nr. 6617), med Samtykke af Statholderen Christopher Urne til Aasmark og Superintendenten M. Niels Simonsön Glostrup, skal anvendes til S. Laurentii Kirkes Bygning, og af denne Kirke forrentes. — *Tönsberg*, den 28. Septembris. 28. Septbr.

Norske Stiftelser. 1. B. 1. H. S. 53—54.

[7310.] Sognepræsten i Förslöv i Flacheberg-Herred RASMUS HANSENS Fundats for 100 Sldlr., hvoraf Renten aarlig skulde uddeles til Fattige i Förslöv Sogn. — St. Michels Dag. 29. Septbr.

Hofman, Fundationer. T. VIII. S. 81—82.

[7311.] OVE GIEDDE tilskriver Cantsleren Christian Friis til Kragerup i Anledning af Kongens Skrivelse, at det ikke er hans Leilighed at indsætte i det ostindiske Compagnie 500 Rdlr., da han endnu skylder anselige Summer bort paa Grund af den ostindiske Reise; den Godtgjörelse, som Compagniet endnu skylder ham, vil han imidlertid gjerne indsætte i Compagniet. — *Säm*, den 30. Sept. (Tydsk Overs.) 30. Septbr.

J. H. Schlegel, Saml. z. Dän. Gesch. 1. B. 4. St. S. 150—151.

[7312.] Kong CHRISTIAN IV.s og Hertug FREDERIKS Fornyelse af Forordningen af 1. Mart. 1604 for Hertugdömmerne angaaende Indlager. — *Rendeszburg*, den 1. Octobr. (Tydsk.) 1. Octobr.

Revidirte Landgerichts-Ordnung (P. IV. Tit. XV). Udg. 1637. fol. 81—84. Udg. 1717. og 1741. S. 149—155. M. Tönsens Udg. 1821. S. 90—98. J. C. Lünig, Collectio nova. II. Th. col. 1043—1046. F. D. C. v. Cronhelm, Corp. stat. prov. Hols., Schl.-Holst. Landg.-Ordn. S. 128—132. Samml. Schlesw.-Holst. gemeinsch. Verordn. S. 407—412.

[7313.] Literæ LAURENTII PETRI, præpositi Falstriensis, ad sacerdotes præpositurae datæ, de "censu senum uncialium," ab episcopo per literas flagitato. — 1. Octobr. 1. Octobr.

P. Rhode, Saml. til Laal. og Falsters Hist. 2. B. S. 23—24.

[7314.] CHURFYRSTERNES til Keiseren indgivne Betænkning angaaende den mellem Kongen af Danmark, som Hertug af Holsten, og Hamborg stedfindende Strid om Elbtolden. — *Regensburg*, den 12. Octobr. (Tydsk.) 2. Octobr.

Manifest Kön. Maj. s. Dennem. and Ihre Röm. Käys. Maj. (1641). fol. F3—F4. Mater. zur Statistik der Dän. Staaten. 3. B. S. 310—312.

[7315.] GERHARDUS OWE DEN YNGRE, Conrector ved Skolen i Flensborg, der staaer i Begreb med at gifte sig, og derfor er blevet sit Embede opsagt af Magistraten, men ved fornemme Folks Intercession har faaet Udsættelse til Paaske 1631, forpligter sig til, til den Tid godvillig at resignere sit Embede. — *Flenszborch*, am 4ten Octobris. (Tydsk.) 4. Octobr.

O. H. Moller, Nachr. von der Kirche zu St. Johannis in Flensburg und deren Pastoribus. S. 38.

1630.
5. Octobr. [7316.] Kong CHRISTIAN IV.s og Hertug FREDERIKS Forordning angaaende Administrationen af det adelige Jomfru-Kloster i Itzehoe. — *Schlosz Rendesburgk*, den 5ten Octobris. (Tydsk.)

Samml. Schlesw.-Holst. gemeinsch. Verordn. S. 413—418.

5. Octobr. [7317.] Skrivelse fra RECTOR OG PROFESSORER VED KJÖBENHAVNS UNIVERSITET til Biskop Mads Jensen i Skaane angaaende 600 Daler, som Kirkerne i Skaane aarlig skulde udrede til Universitetets Bogtrykker. — *Kjöbenhavn*, den 5te Octbr.

J. Baden, Univ. Journ. 5. Aarg. S. 62—63.

11. Octobr. [7318.] Gesandten CHRISTOPH VON DER LIPP's Memorial i den danske Enkedronnings Navn til det churfyrstelige Collegium i Tydskland for at bevirke Hertugerne af Meklenborgs Restitution. — *Regenspurg*, den 11. und 21. Oct. (Tydsk.)

Londorpius suppl. et contin. 3. Th. S. 250—252.

13. Octobr. [7319.] Tvende Udkast af Kong CHRISTIAN IV. til en Skrivelse til Hertug Frederik af Holsten, hvorved han underretter denne om, at han har besat Neustadt, for at hindre, at de Keiserlige besætte denne Fæstning, under Paaskud af at forekomme de Svenske. — *Neustadt*, 13. Octob. (Tydsk.)

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 436—437. (Det ene af Udkastene er udateret).

16. Octobr. [7320.] Kong CHRISTIAN IV. minder Friderich Günther om Trykningen af et Skrift vedkommende de hamborgske Anliggender; tillige forlanger han Underretning om, hvad han kan erfare angaaende Kongen af Sverrig. — *Bornhöffuid*, den 16. Octobris. (Tydsk.)

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 437.

19. Octobr. [7321.] Keiser FERDINAND II.s Resolution paa Kongen af Danmarks og Hertugen af Holstens Andragende om Suspension af det Staden Hamborg meddeelte Privilegium til fri Passage paa Elben med Forbud imod Anlæggelse af Forter eller deslige i en vis Afstand, hvilket Privilegium Keiseren erklærer at skulle staae ved Magt. — *Regenspurg*, den 29. Octobris.

Manifest Kön. Maj. z. Dennem. an Ihre Röm. Kåys. Maj. 1641. fol. F4—G1. Apologia Hamburgensis. 1641. Beylagen, fol. fj. Londorpius suppl. et contin. 4. Th. S. 745 (med Aaret 1639). Mater. zur Statist. der Dän. Staaten. 3. B. S. 313—317.

24. Octobr. [7322.] Den svenske Resident JOHAN FEGRÆUS melder Kong Gustav Adolf, at Störstedelen af den danske Flaade er hjemkommen til Kjöbenhavn, at man vedbliver at confiskere Hamborgernes Gods, og at Kongen fortsætter sine Bygningsarbeider paa Elben; han beretter om den hollandske Gesandt Foppius van Aitzemas Audients i Glückstadt hos Kongen, der hurtig har affærdiget ham, uden at han havde udrettet noget; Kongen skal have Mishag til hans Person, da han skal være indviklet i Fru Kirstines Sag. — *Hellssingeör*, den 24. Octobris. (Svensk.)

C. Adlersparre, Hist. Samlingar. 3. D. S. 248—250.

26. Octobr. [7323.] Kong CHRISTIAN IV. befaler, at Secretæren Lebzelther skal med Creditiv begive sig til Stade og hos den derværende Gouverneur anholde om Optagelse af et Notarial-Forhör over Capitain Wickeler angaaende det af Hamborgerne i Foraaret foretagne Stimands-Anfald paa Kongen og hans Sön. — *Glückstadt*, den 26. Octo: (Tydsk.)

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 437—438.

27. Octobr. [7324.] Efterskrift til en Skrivelse fra den svenske Resident JOHAN FEGRÆUS til Kong Gustav Adolf, hvori han melder, at han baade af Camerarius og af Salvius underrettes om Keiserens Bestræbelser for at bringe Kongen af Danmark op imod Sverrig, men at det ikke

har været ham muligt at komme under Veir dermed, ligesom han heller ikke kan troe, at Kongen af Danmark vil indlade sig derpaa. — D. 27. Octob. (Svensk.) 1630. 27. Octobr.

C. Adlersparre, Hist. Samlingar. 3. D. S. 251.

[7325.] ÖLLEGAARD PENSS, Jochim Barneveitz Efterleverske, tillægger Sognepræsten i Tillitze Sogn Renten af 500 Rdl. in Specie og Degnen sammesteds Renten af 100 Rdlr., som Erstatning for Tienden af nogle Gaarde og Gaardsæder i Rubierg og Mabölle, som hun havde lagt under Rubierggaard. — *Rubierggaard*, Alle Helligens-Dag. 1. Novbr.

Hofman, Fundationer. T. VI. Lollands Stift. S. 144—146.

[7326.] Kong CHRISTIAN IV. befaler Friderich Günther at underhandle med Wartesleben om at modtage Bestalling som Raad hos Kongen; tillige skal han tilskrive Hertugen af Holsten angaaende Tolden i Rendsborg, hvoraf Kongen vil tilstaae ham Halvparten. — *Renssburch*, den 4. Nouem: (Tydsk.) 4. Novbr.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 438.

[7327.] Kong CHRISTIAN IV. befaler Friderich Günther at tilskrive Detloff Randtzou angaaende Betalingen af det nye Compagnie i Glyckstadt for noget Marskland; og at udfærdige Befaling til Besætningen i Justitie-Skandsen at begive sig til Neustadt. — 10. Nov: (Tydsk.) 10. Novbr.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 439.

[7328.] Den svenske Resident JOHAN FEGRÆUS beretter til Kong Gustav Adolf, at Neustadt virkelig er blevet besat af Kongen af Danmark, efter Cantslerens Sigende for at de Keiserlige ikke skulle gjöre det; der skal sendes 6 af de mindste Skibe med 2 Galleier derhen, hvorimod alle de store Skibe ere desarmerede; Rygtet, at de vare bestemte til Ruden eller Schwein (Svine), synes ugrundet; Besætningen paa Skibene bestaaer blot af danske Baadsmænd; til Hværvinger höres ikke videre, end at Landdagen i Holsten skal have bevilget at hværve 1000 Mand til Sikkring af Grændsen; Prindsen og de fornemste af Raadet, især Cantsleren, synes vel affectionerede mod Kongen af Sverrig. — *Köpenhampn*, 13. Novembris. (Svensk.) 13. Novbr.

C. Adlersparre, Hist. Samlingar. 3. D. S. 251—255.

[7329.] Den svenske Resident JOHAN FEGRÆUS melder Kong Gustav Adolf, at han har anholdt om Leidebrev for ham til at reise gjennem Danmark til Sverrig, hvilket villig er tilstaaet, kun önsker man först Underretning om Tiden og Veien, som Kongen önsker at tage; han beretter om Hollændernes Andragende hos Kongen af Danmark om Afskaffelse af Tolden ved Ruden; om den gunstige Maade hvorpaa Efterretningen om en Seir, Kongen af Sverrig skal have erholdt over de Keiserlige, her er modtaget; om de hamborgske Anliggender og om Hensigten med de 6 Skibe, som her endnu ligge seilfærdige, og som nu siges kun at skulle foretage et Krydstog i Östersöen. — *Kiöpenhambn*, den 22. Novembris. (Svensk.) 22. Novbr.

C. Adlersparre, Hist. Samlingar. 3. D. S. 255—263.

[7330.] Den svenske Resident JOHAN FEGRÆUS melder Kong Gustav Adolf, at de 6 tidligere omtalte seilfærdige Skibe endnu ligge ved Kjöbenhavn, og man endnu ikke kjender deres Bestemmelse; de danske Gesandter skulle meget malcontente være hjemkomne fra Regensburg, og Stemningen mod Keiseren er ikke god, saa deraf mulig kunde drages Fordeel for Sverrig; Kongen af Danmark har afsendt en prægtig Vogn og 7 Heste som Foræring til Dronningen af Sverrig. — *Hellssingeör*, den 2. Decembris. (Svensk.) 2. Decbr.

C. Adlersparre, Hist. Samlingar. 3. D. S. 263—265.

1630. 6. Decbr. [7331.] Kong CHRISTIAN IV. bevilger og tillader, at Gymnasiet i Odense maa nyde og have den överste Deel af det Huus, som Gymnasii Auditorium er udi, saa og et öde Stykke Jord ved Aaen. — *Kiöbenhavn Slott*, den 6. Decembris.

Hofman, Fundationer. T. V. S. 19—20.

7. Decbr. [7332.] PHILIPPI IV., regis Hispaniarum, confirmatio tractatus pacis die XV. Nov. cum legatis Caroli I., Britanniæ regis, conclusi, in quo ex utraque parte comprehenduntur rex Daniæ et dux Holsatiæ. — *Madriti*, decima septima die mensis Decembris.

T. Rymer, Foedera, ed. G. Holmes. T. VIII. P. III. p. 141—144.

9. Decbr. [7333.] RECTOR OG PROFESSORES VED KJÖBENHAVNS UNIVERSITET tilskrive Capitlet i Roskilde, om 30 Træer, som Kongen, "foruden de forrige", vilde lade hugge i Tröningh Skov, til videre Foranstaltning. — *Kiöbenhaffn*, denn 9. Decembris.

P. F. Suhms Saml. I. B. 3. H. S. 126.

12. Decbr. [7334.] Den svenske Resident JOHAN FRGRÆUS melder Kong Gustav Adolf, at han efter Modtagelsen af det fra Dr. Salvius sendte Creditiv paany har anholdt om Leidebrev for Kongen til hans Reise gjennem Danmark, men endnu ikke faaet Svar, uden Tvivl paa Grund af at Kongen af Danmark skal lide meget af et voldsomt Fald fra Hesten forgangen Uge; de 6 omtalte Skibe ere nu afgaaede for at krydse ved den holstenske Kyst, og navnlig hindre saavel keiserlige som svenske Skibe i at bemægtige sig Havnen ved Neustadt. — *Hellssingcör*, den 12. Decemb. (Svensk.)

C. Adlersparre, Hist. Samlingar. 3. D. S. 265—267.

14. Decbr. [7335.] Kong CHRISTIAN IV. befaler Friderich Günther at begive sig til Holsten, for at tale med Henrik Rantzou om Maaden, hvorpaa Churfyrsterne kunde vindes for Elbtoldens Bevilling; Kongen har tænkt at sende sin Sön Ulrik til Tydskland, og ved dennes Ledsagere hemmelig at före Underhandlingen med hver enkelt af Churfyrsterne. — *Friiderichsburch*, den 14. Decem: (Tydsk.)

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 439—440.

17. Decbr. [7336.] Kong CHRISTIAN IV. sender Friderich Günther Udkast til et Svar til Hertugen af Holstens Gesandt (Cordt v. Einsiedel) angaaende Undskyldninger i en Sag, hvorover Kongen havde fölt sig fornærmet, om Hertugens Önske at bevare Neutralitet, om Garnisonen i Glyckstadt, Rendsborger Tolden, Erstatning af Skade tilföiet Kongens Undersaatter, samt om en Sag vedkommende Egidius von der Laucken. — *Friderichsburg*, 17. Decembr: (Tydsk.)

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 440—442.

21. Decbr. [7337.] Den svenske Resident JOHAN FRGRÆUS melder Kong Gustav Adolf, at Cantsleren har underrettet ham om, at der intet var iveien for Meddelelse af det forlangte Leidebrev for Kongen, men at Kongen af Danmark önsker at erfare Tiden for Reisen, for at kunne modtage ham paa passende Maade. — *Kiöpenhambn*, den 21. Decembris. (Svensk.)

C. Adlersparre, Hist. Samlingar. 3. D. S. 268-269.

22. Decbr. [7338.] Kong CHRISTIAN IV.s Privilegium til Udrederne af de norske Södefensions-Skibe. — *Friederichsburg*, den 22. Decembris.

Udt. i J. Marquardus, de jure mercatorum singulari. Doc. p. 661-662.

27. Decbr. [7339.] Kong CHRISTIAN IV.s Skrivelse til Fru Kirstine Munck angaaende Anledningen til den mellem dem opstaaede Uenighed. — *Frederichssborrig*, den 27. Decemb:

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 442—447. Brudst. i R. Nyerup, Karakteristik af Chr. IV. S. 155—158.

[7340.] Den svenske Resident JOHAN FEGRÆUS tilskriver Dr. Salvius angaaende 1630.
Biskoppen af Bremens og Hertug Frederik af Holstens Misfornöielse over Besættelsen af Neu- 31. Decbr.
stadt, samt om det utilraadelige i, at Kongen af Sverrig intercederer i denne Sag. — 31. Decemb.
(Svensk.)
C. Adlersparre, Hist. Samlingar. 3. D. S. 269—272.

[7341.] Kong CHRISTIAN IV.s Udkast til et Svar til General-Staterne om Grundene, exeunte anno.
hvorfor Kongen ikke kan gaae ind paa deres Forslag til Betingelser for et Forlig med Hamborg. — Udateret. (Tydsk.)
Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 450—451.

[7342.] Trende Skrivelser fra Kong CHRISTIAN IV. til Cantsleren, samt til M. Morten, Superintendent over Aarhuus Stift, og M. Christen Jensen, Hofpræst, angaaende Fru Kirstine Muncks Forhold. — Udaterede.
Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 447—448.

[7343.] Kong CHRISTIAN IV.s Advarsel til en Skibscapitain Wogen Wogensen, i Anledning af en Beretning, at han og hans Officerer skulle have taget Penge for at lade Varer passere. — Udateret. (Tydsk.)
Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 449.

[7344.] Kong CHRISTIAN IV. befaler Friderich Günther at udfærdige Breve til Wallenstein med Anbefalinger for Kongens Sön (Ulrik) paa hans Reise til Tydskland, og til Pappenheim med Complimenter, samt at sende Brevene til Keiseren til Ohnhaussen. — Udateret. (Tydsk.)
Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 450.

[7345.] Kong CHRISTIAN IV.s Bevilling for Borgemester og Raad i Bergen at holde en Pœnatz, for at oppasse dem, som mod Privilegierne handle i de 4 Söelehne Sundmöer, Romsdalen, Foesen og Nummedalen.
Udt. i L. Holberg, Bergens Beskr. S. 120.

[7346.] Kong CHRISTIAN IV.s Forordning, hvorved det forbydes Skotterne at opholde sig hele eller halve Aar i Bergen og derved betage Borgerne deres Næring. — *Flekkeröe.*
Udt. i L. Holberg, Bergens Beskr. S. 120.

[7347.] Overslag paa hele RIGETS INDTÆGT OG UDGIFT for Aaret 1630.
Budstikken. 5. Aarg. 1824. Sp. 425—482.

[7348.] Betænkning af DET THEOLOGISKE FACULTET VED UNIVERSITETET I KJÖBENHAVN, om den, der sigtes og fældes for Hoer Sag, og Gjerningen dog stadig benægter, bör udelukkes af Guds Menighed, og Djævelen overantvordes, hvilket besvares benægtende.
Nye Danske Magasin. 1. B. S. 223—224. (Dette Document falder i Tiden mellem 1630 og 1631).

1631. 1631.

[7349.] Kong CHRISTIAN IV. forlanger Rigsraadets Betænkning over et Forslag til 5. Januar.
Anlæg af Forter og Skandser i Jylland. — *Köbenhaffuen,* den 5. Janu:
Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 454.

[7350.] Kong CHRISTIAN IV. forlanger Rigsraadets Betænkning, om det er raade- 7. Januar.
ligt at söge Alliance med General-Staterne, nu da Forbundet mellem disse og Sverrig er udlöbet. — *Köben:,* den 7. Januarij.
Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 454—455.

1631. 7. Januar. [7351.] Kong CHRISTIAN IV. forestiller Rigsraadet Vanskeligheden ved at bringe Söfolk tilveie, da endog Norges Kyster ved de aarlige Udskrivninger ere fast öde; han foreslaaer bedre Besoldning og Indretning af Boliger for Söfolket. — *Köben:*, den 7. Janu:

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 456.

7. Januar. [7352.] Kong CHRISTIAN IV. forlanger Rigsraadets Betænkning om, hvilke Midler der kunne anvendes til Mandaternes Overholdelse. — *Köben:*, den 7. Janu:

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 457.

8. Januar. [7353.] Rigscantsler AXEL OXENSTJERNAS Betænkning til Kong Gustav Adolf om den Stilling, hvori Danmark nu befinder sig, og om de Forholdsregler der fra Svensk Side bör tages i Tilfælde af et Brud med dette Rige, hvilket man dog for Öieblikket helst maa undgaae, skjöndt det rimeligviis ikke vil udeblive. — *Elbingen*, den 8. Januarij. (Svensk.)

Handl. rör. Skandinaviens Hist. 24. D. S. 200—230.

10. Januar. [7354.] Kong CHRISTIAN IV.s Leidebrev for Kong Gustav Adolf til frit at passere gjennem Riget med Tjenere, Folk og Gods. — Den 10. Januarii.

Brudst. i C. Adlersparre, Hist. Samlingar. 3. D. S. 269.

13. Januar. [7355.] Kong CHRISTIAN IV.s Rescript til Rentekammeret, at han har forundt Præsterne i Finmarken den tredie Part af Fiske- og anden Tiende, som Lehnsmanden paa Wardöhuus hidtil har oppebaaret, hvorimod "de bedste Sognepræster" forpligtes til at holde en Capellan, der kan lære Lappe-Sproget, for derefter at undervise Finner og Lapper og prædike for dem. — *Kiöbenhavn Slot*, den 13. Januarii.

H. Paus, kgl. Forordn. for Norge. S. 708. K. Leem, Beskr. over Finmarkens Lapper. S. 362—363.

14. Januar. [7356.] Kong CHRISTIAN IV.s Rescript til Befalingsmanden paa Wardöhuus, at han har forundt Præsterne i Finmarken den tredie Part af Fiske- og anden Tiende. — *Kiöbenhavn Slot*, den 14. Januarii.

H. Paus, kgl. Forordn. for Norge. S. 709.

14. Januar. [7357.] Kong GUSTAV ADOLF befaler Rigsraadet at berede alt til Dronningens Overreise til Tydskland med förste aabne Vande, hvis ellers ingen Misforstaaelse imidlertid skulde opstaae med Danmark. — Den 14. Januarii. (Svensk.)

Brudst. i C. Adlersparre, Hist. Samlingar. 4. D. S. 9.

c. 15. Jan. [7358.] ERICH LUNOWS og SOPHIA HOCHENS til Strandbierggaard Fundats paa 114 Rdlr. in Specie, til Bedste for Huusarme og fattige Skolebörn i Viborg. — *Viborg*, udi Snapsting.

Hofman, Fundationer. T. III. S. 261—262.

17. Januar. [7359.] Kong CHRISTIAN IV.s Befaling til Claus Daa og Hans Lindenow, at undersöge, hvilke Bönder der vare for höit ansatte til Landgilde i Soröe Lehn, og derefter at gjöre Afslag paa den saavelsom paa deres Restancer. — *Haf.*, den 17. January.

E. G. Tauber, Soröe Acad. under Chr. IV. og Fr. III. Aktst. S. XX.

26. Januar. [7360.] Kong CHRISTIAN IV. paabyder for de næste tre Aar til Opbyggelse af Friboliger for Baadsmænd til Flaaden, at der aarlig af indenlandske Skibe skal svares 1/2 Rigsort af hver Læsts Drægtighed, og ligeledes 1/2 Rigsort af fremmede Skibe for hver Læsts Drægtighed, hvergang disse losse eller lade i Riget. — *Kiöbenhaffn Slot*, d. 26. Januarii.

P. Friis Edvarsen, Underr. om Schielschiör. S. 481—483. Brudst. i O. Wolffs Journ. for Politik etc. 1826. 1. B. S. 168—169. Ligeledes i Söndagen, Tillægsblad til "Dagen". Nr. 43. 5. Novb. 1837 (med urigtigt Dat. 20. Januar.)

[7361.] Kong CHRISTIAN IV.s Befaling til Lehnsmanden Palle Rosenkrantz, at ind- 1631.
fordre, hvad offentlige Stiftelser i Nykjöbings og Aalholms Lehn havde udestaaende af Capi- 26. Januar.
taler hos usikkre Folk. — *Kiöbenhaun Slot,* den 26. Januarii.

P. Rhode, Saml. til Laal. og Falst. Hist. 2. B. S. 160—161.

[7362.] Kong CHRISTIAN IV. underretter Friderich Günther om, at et Brev fra 26. Januar.
Keiseren skal besvares; Kongen vil ikke modtage nogen Commission fra Keiseren i Sagen
med Hamborg, förend Restitutio ablati er skeet. — *Fridr:,* den 26. Janu: (Tydsk.)

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 458.

[7363.] Kong CHRISTIAN IV. befaler Friderich Günther paa Churfyrsten af Sach- 28. Januar.
sens Skrivelse at svare, at Kongen vilde have sendt sine Tjenere til det omtalte Möde, hvis
han tidligere havde erfaret det. — *Fride:,* den 28. Janu: (Tydsk.)

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 458.

[7364.] Kong CHRISTIAN IV. tillader Adelen, at der ved dens Begravelser maa 2. Febr.
gives et Maaltid, dog ikke med mere end 12 Retter i det höieste, hvorimod han, efter dens
Tilbud, forbyder "den store Brudeseng at have eller bekoste". — *Frederichsborg Slot,* den 2.
Februarij.

Særskilt trykt, 2 Blade. H. Paus, kgl. Forordn. for Norge. S. 713—714.

[7365.] Kong CHRISTIAN IV. sender Friderich Günther Keiserens Skrivelse, med 3. Febr.
Bemærkning at Keiserens Suspension af Hamborgs Privilegier ikke betyder meget, da de ere
givne uden Beföielse, og at Udnævnelsen af Commissarier, som ikke ere Rigsfyrster, er mod
al Brug. — *Fridr:,* den 3. Febru: (Tydsk.)

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 458.

[7366.] HANS MICHELSEN, Superintendent over Fyens Stift, JACOB JACOBSEN, Lec- 3. Febr.
tor Theologiæ, SVEND PEDERSEN, Prof. Logices, og CHRISTEN HANSÖN, Prof. Mathematices
i Odense, quittere Katharina Jerss og hendes Sön Cornelius von der Hambsfort for 1000 Rdlr.,
som hiins Ægtefælle og dennes Fader Cornelius von der Hambsfort, Lic. Med., havde skjenket
til Odense Gymnasium. (Jvfr. Nr. 6648.) — Den 3. Febr.

Hofman, Fundationer. T. V. S. 18—19.

[7367.] Bestalling for Mag. Johannes Tausanus, [M. And. Sörensen Vedels Sön], 7. Febr.
som Præceptor for Boo Gustaffsens efterladte Börn, udstedt af dennes Svoger General-Admiral
CARLL CARLSEN GÜLDENHELM, Friherre af Berquarn, Herre til Sundbyholm, Caseby etc. —
Stockholm, d. 7. Februarii. (Tydsk.)

P. Terpager, Ripæ Cimbr. p. 651—652.

[7368.] Kong CHRISTIAN IV. befaler Friderich Günther at tilskrive Henrik Ran- 8. Febr.
tzou angaaende noget Tömmer, som Hertugen (af Gottorp) havde lovet Kongen; og til Pentz
angaaende Udbetaling i Glyckstadt af en Pengesum, hvorfor et Halsbaand (det engelske?) var
pantsat, til Jacob Morssen. — *Fride:,* den 8. Febru: (Tydsk.)

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 459.

[7369.] Kong CHRISTIAN IV. indskærper Höitideligholdelsen af de ordinære Bede- 9. Febr.
dage, i Kjöbstæderne hver Uge om Fredagen og paa Landet den förste eller anden Onsdag i
hver Maaned. — *Kiöbenhaffn Slot,* den 9. Februarij.

Særskilt trykt, 2 Blade. H. Paus, kgl. Forordn. for Norge. S. 709—713.

[7370.] RIBE BYTINGS Kjendelse i en Sag mellem Ebbe Jensen, Borger samme- 11. Febr.
steds, og Carsten Godborgson af Gallintsbyll (en nu næsten undergaaet Öe ved Dageböl) an-

1631. gaaende et Skriin med Guld, Sölv, Penge og Klenodier, som hiin under sidste Krig havde be-
11. Febr. troet Sidstnævnte, og hvoraf forskjelligt skulde være borttaget. — D. 11. Februari.

P. Adler, Efterr. ang. Ribe. 3. Saml. 1834. Bil. S. 12.

18. Febr. [7371.] Kong CHRISTIAN IV. befaler sin Secretær (Friderich Günther) i Hamborg hos Albertus Dionysius at udtage en Diamant-Ring til en Værdie af 14 eller 1500 Daler. — *Friderichssburgh*, den 18. Februarij. (Tydsk.)

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 459.

20. Febr. [7372.] Hertug FRIDERIK paabyder en Afgift af alle udseilende Skibe fra Havnene i Landskaberne Eiderstädt, Everschow og Utholm, til Fordeel for Skipper-Huset i Tönning. — *Schlosz Gottorff*, am 20sten Februar. (Tydsk.)

Corp. statut. Slesvicens. 3. B. 2. Abth. S. 29—30.

21. Febr. [7373.] Kong CHRISTIAN IV. forbyder Smedene at forfærdige Hovednögler eller andre Nögler efter Voxaftryk til uvederhæftige Mænd. — *Frederichsborg Slot*, den 24. Februarij.

Særskilt trykt, 1 Blad.

24. Febr. [7374.] Kong CHRISTIAN IV.s Rescript til Lehnsmanden paa Akershus, om den videre Erlæggelse af Skatten til Slottets Bygning i 4 Aar. — *Fredriksborg*, 24. Febr.

Udt. i Norske Samlinger. 1. Bd. S. 638—639.

1. Martii. [7375.] Hertug AUGUSTUS til Brunsvig og Lüneburg, Grev JOHAN VON TILLY og REINHARDT VON WALMERODE citere ifölge keiserligt Commissorium Kongen af Danmark til at möde for dem, selv eller ved Befuldmægtigede, i Lüneburg 3. April St. n. næstkommende, for at Bilæggelsen af Stridighederne med Hamborg kan blive forsögt. — Den 11. Martij. St. n. (Tydsk.)

Manifest Kön. Maj. z. Dennem. an Röm. Käys. Maj. (1641). fol. G3. Mater. zur Statistik der Dän. Staaten. 3. B. S. 322—324.

2. Martii. [7376.] HENNING WALCKENDORPH til Glorup, Befalingsmand paa Odense-Gaard, udlægger til det af hans Hustrues Fader Axel Brahe til Elvedgaard stiftede Legat for Fattige i Wöwlinge Sogn en Gaard i Dreslette Bye og Sogn i Bog-Herred som den Andeel, han paa sin Hustrues og Tyge Brahe til Thostrups Vegne skulde udrede af de af Axel Brahe legerede 300 Rdlr. med paalöbne Renter. — *Odense-Gaard*, den 2den Martii.

Hofman, Fundationer. T. VI. S. 318—319.

5. Martii. [7377.] Kong CHRISTIAN IV. foreslaaer Rigets Raad i Jylland, at forskrive nogle fine, fornemme Fruer af Jylland og Fyen, samt nogle Adelsmænd, for at raadslaae om en vis Skik og Maade paa Klædedragten. — 5te Marts.

Brudst. i Nyt hist. Tidskr. 1. B. S. 456.

14. Martii. [7378.] Hertug FREDERIK til Slesvig og Holstens Interçessions-Skrivelse for afdöde Canonicus Ludovici Heidtmanns Arvinger til Dom-Capitlet i Slesvig. — *Schlosz Gottorff*, den 14. Martii. (Tydsk.)

J. F. Noodt, Beytr. 2. B. S. 503—504.

14. Martii. [7379.] Keiser FERDINANDS Skrivelse til Hertug Albrecht af Friedland og Meklenborg, hvori han billiger, at denne indlader sig i Underhandlinger med Kongen af Danmark for at hindre hans Forening med Sverrig; dog anseer han det rigtigst, at han gjör det i sit eget Navn. — *Wien*, den 24. Marty. (Tydsk.)

F. Förster, Wallensteins ungedr. Briefe. 2. Th. S. 155—156.

[7380.] JOHAN FREDERIK, udvalgt Biskop i Bremen og Lübeck, Hertug i Slesvig etc., bekræfter et af Hamborgs Domcapitel udgivet Statut angaaende et Decanat ved bemeldte Capitel. — *Bremen*, am 16ten Mart. (Tydsk.) 1631. 16. Martii.

N. Staphorst, Hist. Eccl. Hamburg. I. Th. 2. B. S. 435—437.

[7381.] JOHAN ULRICH, Hertug til Eggenberg og Krumau, melder Hertug Albrecht til Friedland og Meklenborg, at han har foredraget Keiseren hans Forslag om Underhandlinger med Kongen af Danmark, og at Keiseren har billiget det og lovet for det förste at holde det hemmeligt. — *Grätz*, 28. Marty. (Tydsk.) 18. Martii.

F. Förster, Wallenteins unged. Briefe. 2. Th. S. 158—159.

[7382.] FREDRRICH WRNES Beretning til Kong Christian IV., at Bönderne i Sckulleköff og Lyngerup i Abramstrup Lehn i Horns Herred paa Grund af Misvæxt forgangne Aar ikke havde kunnet betale deres Landgilde; han anbefaler dem til Kongens Skaansel. — *Frederichsborigh*, dend 24. Martij. 24. Martii.

Ann. for nord. Oldk. 1855. S. 138.

[7383.] Kong CHRISTIAN IV. befaler Friderich Günther under et Paaskud at begive sig til Hamborg, for at udforske Stemningen for en Udsoning med Kongen; ved at restituere de tagne Skibe og give en Skadeserstatning af 300,000 Rdlr. vilde denne lettere komme istand, end naar Sagen skulde forhandles ved den keiserlige Commission. — Udateret. (Tydsk.) Martio?

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 483—484.

[7384.] Kong CHRISTIAN IV. bevilger, at Hr. Niels Helnad aarlig maa bekomme en vis Deel Proviant af Provianthuset ved Kjöbenhavns Slot. — *Hafniæ*, 2. Aprilis. 2. Aprilis.

Hist. Almanak for 1776, udg. af d. kgl. Vidensk. Societ. fol. C5.

[7385.] Kong CHRISTIAN IV. befaler Tolderne i Helsingör at forstrække Caspar Fincke, (Kleinsmed paa Slottene Kjöbenhavn, Kronborg og Frederiksborg), med 300 Daler, som efterhaanden skulle afkortes i hans Arbeide. — *Frede:*, den 4. Aprilis. 4. Aprilis.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S 459—460.

[7386.] Kong CHRISTIAN IV. tilmelder Hertug Augustus af Brunsvig og Lüneburg, at han först har modtaget den tilsendte Citation (jvfr. Nr. 7375) post terminum, og tilkjendegiver sin Forundring over, at det keiserlige Commissorium ikke er blevet ham tilsendt i Copie. — *Schlosz Friederichsburg*, den 5ten Aprilis. (Tydsk.) 5. Aprilis.

Manifest Kön. Maj. z. Dennem. an Röm. Käys. Maj. (1641). fol. G3—G4. Mater. zur Statistik der Dän. Staaten. 3. B. S. 324—326.

[7387.] Kong CHRISTIAN IV. forlanger Betænkning af Claus Daa til Raffnstrup, Rigets Admiral og Embedsmand paa Draxholm, om det er raadeligt at forhöie Tolden i Sundet til det dobbelte for nogle Aar, for at erholde Midler til Cronborg Slots Reparation. — *Frederiksborgh Slott*, den 10. Aprilis. 10. Aprilis.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 453.

[7388.] Kong CHRISTIAN IV. befaler Borgemestere og Raad i Kjöbenhavn at sælge de Byen tilhörende Gaarde paa Amagertorv, og at anvende Belöbet til det Værn, som nu skal begyndes udenfor Nörreport. — *Frederiksborg*, den 10de April. 10. Aprilis.

G. F. Lassen, Kbhvns. Befæstnings Hist. S. 134.

1631. 10. Aprilis. [7389.] Kong CHRISTIAN IV.s Rescript til Lehnsmanden og Biskoppen i Opsloe (Christopher Urne og Nicol. Glostrup) angaaende Forbedring i Skoletjenernes Lön i Opsloe og Hammers Stifter. — *Frederichsborg*, den 10. April.

L. Engelstoft, Univ. Ann. 1809. 2. B. S. 193—194.

10. Aprilis. [7390.] Kong CHRISTIAN IV.s Instruction for Malthe Juul til Giessinggaard, Befalingsmand over Christianopels Lehn, der som Gesandt sendtes til Muscou. — *Frederichsborg*, den 10. April.

Nye Danske Magazin. 2. B. S. 353—364.

10. Aprilis. [7391.] Kong CHRISTIAN IV.s aabne Brev, hvorved Övre Tellemarken, som ellers kaldes Skattelandet, henlægges til Stavangers Stift, og Hallingdals og Valders Provstie til Opslo Stift. — *Frederiksborg Slot*, den 10. Aprilis.

Topograph. Journ. for Norge. 32. H. S. 184—185.

11. Aprilis. [7392.] Kong CHRISTIAN IV.s Befaling til Fogderne og andre Övrighedspersoner i Sjelland og omliggende Öer, at de skulle forskaffe fri Befordring saavel tillands som over Færgestederne til D. Johan Laurenberg, Professor ved Soer Academie, der skulde reise omkring for at optage et Landkort. — *Frederichsburg*, den 11. Aprilis.

E. G. Tauber, Soröe Acad. under Chr. IV. og Fr. III. Aktst. S. XX—XXI.

11. Aprilis. [7393.] Kong CHRISTIAN IV.s Rescript til Befalingsmanden paa Island, Holger Rosenkrantz, angaaende Forhöielse i Taxten paa nogle af det islandske Compagnie overförte Varer. — *Frederichsborg Slot*, den 11. Aprilis.

M. Ketilson, Forordn. til Isl. 2. D. S. 358—359.

12. Aprilis. [7394.] Kong CHRISTIAN IV.s Befaling til Frederik Urne angaaende forskjellige Arbeider, der skulle udföres paa og ved Frederiksborg Slot. — *Frederiksborg*, den 12te April.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 460—462.

13. Aprilis. [7395.] Literæ LAURENTII PETRÆI, præpositi Falstriensis, ad pastores præpositurae australis datæ, de conservatione redituum, munificentia regum proximorum pastoribus et diaconis tributorum; item de auxilio argenteo, regi in usum belli mutuo dato. — *Nycopiæ*, 13. Apri.

P. Rhode, Saml. til Laal. og Falsters Hist. 2. B. S. 161—163.

23. Aprilis. [7396.] Keiser FERDINAND II. forlehner Hertugerne Hans Christian, Alexander Henrik, Ernst Gynther, Georg Frederik, August og Philip Ludvig, Sönner af afdöde Hertug Alexander til Slesvig-Holsten-Sönderborg, "zu der gesambten Hand" med Hertugdömmet Holsten. — *Wien*, den 3. Maji. (Tydsk.)

C. F. A. Ostwald, zur Würdigung der Schrift etc. II. S. 38—42.

25. Aprilis. [7397.] Rigsraad PÄR BANERS Beretning til Pfalzgrev Johan Casimir om Feltmarskalk Herman Wrangels haandgribelige Fornærmelser mod den danske Agent Prost Knudsen, og om de Forholdsregler, som rigtigst skulle være at tage i denne Anledning af det svenske Rigsraad. — *Stokholm*, dänn 25. Aprill. (Svensk.)

C. Adlersparre, Hist. Samlingar. 1. D. S. 111—116.

29. Aprilis. [7398.] Rigsraad PÄR BANERS Skrivelse til Pfalzgrev Johan Casimir om Rigsraadets Forsög paa at tilfredsstille den danske Agent Prost Knudsen med Hensyn til den Fornærmelse, som var ham tilföiet af Feltmarskalk Herman Wrangel, og om Agentens Afreise til Danmark; han beretter, at Rigsraadet ikke vil tilskrive det danske Rigsraad om denne Sag, men overlade til Agenten Fegräus at bringe den i Orden. — *Stokholm*, 29. Aprill. (Svensk.)

C. Adlersparre, Hist. Samlingar. 1. D. S. 117—124.

[7399.] Kong CHRISTIAN IV.s Befaling til Frederik Urne angaaende Hönseovnen paa Frederiksborg til Udrugning af Kyllinger; m. m. — *Glyckstad*, den 1ste Maji. 1631. 1. Maji.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 462.

[7400.] BORGEMESTER OG RAAD I ÆRÖESKJÖBING bede Dr. Hans Mikkelsen, Superintendent i Fyens Stift, om at bevilge, at et Landsbye-Sæde-Degnekald maa lægges til Underholdning for en Skolelærer, der skal ansættes i Æröeskjöbing, og at der, indtil et Degnekald bliver ledigt, tilstaaes ham "en ringe Ting" af Landets Kirkers Indtægt. — *Errïszkiöbing*, den 6. May. 6. Maji.

J. R. Häberts, Beskrivelse over Ærö. S. 296—298.

[7401.] Den svenske Agent JOHAN FEGRÄUS's Skrivelse til Rigsraad Pär Baner, hvori han beretter, at Sagen mellem Feltmarskalken Herman Wrangel og den danske Agent Prost Knudsen ikke endnu er omtalt, men at han venter, naar han en af Dagene kommer til Cantsleren, at der desangaaende vil falde "sellsamme discurser." — *Helsingör*, den 7. Maji. 7. Maji.
(Svensk.)

Brudst. i C. Adlersparre, Hist. Samlingar. 1. D. S. 187.

[7402.] Rigscantsler AXEL OXENSTJERNAS Skrivelse til det svenske Rigsraad, hvori han beklager, hvad der er passeret mellem Feltmarskalken Herman Wrangel og den danske Agent Prost Knudsen, men raader til at betragte Sagen som privat, og ikke videre at blande sig deri. — *Elbingen*, den 14. Maji. (Svensk.) 14. Maji.

Brudst. i C. Adlersparre, Hist. Samlingar. 1. D. S. 136—137.

[7403.] KONGELIG RESOLUTION til Borgemestere og Raad i Flensborg, angaaende deres Klage over Overtrædelse af de kongelige Forbud mod Salg af de under Staden liggende Grunde til Adelige, at de skulle söge de paagjeldende Adelige for Landretten, og selv haandhæve Mandaterne hos Borgerne ved passende Tvangsmidler. — *Glückstadt*, den 17. May. (Tydsk.) 17. Maji.

G. Cläden, Monum. Flensb. 3. Stück. S. 371.

[7404.] Kong CHRISTIAN IV.s Stadfæstelse paa den Anordning, at de Geistlige i Söndre-Ditmarsken skulde lige med andre bidrage til de almindelige Landscontributioner af de Jordeiendomme, som de have erhvervet sig ved Arv, Giftermaal eller andre Contracter. — *Glückstadt*, den 17. May. (Tydsk.) 17. Maji.

Corpus Constit. Regio-Holsat. 2. B. S. 792—793.

[7405.] Kong CHRISTIAN IV.s Benaadning for Magistraten i Crempe, hvorved det denne givne udelukkende Privilegium paa Viinudsalg i selve Byen udvides til en vis Strækning udenfor Byen. — *Glückstadt*, den 19. May. (Tydsk.) 19. Maji.

Corpus Constit. Regio-Holsat. 3. B. S. 405—406.

[7406.] Den svenske Agent JOHAN FEGRÄUS's Beretning til Kong Gustav Adolf om den forskjellige Maade, hvorpaa Sagen mellem Feltmarskalk Herman Wrangel og den danske Agent Prost Knudsen betragtes i Danmark; almindelig betragtes den som en privat Strid, og Cantsleren synes at lægge liden Vægt derpaa; men han kjender endnu ikke rigtig Sagens Sammenhæng. — *Helsingör*, den 24. Maji. (Svensk.) 24. Maji.

Brudst. i C. Adlersparre, Hist. Samlingar. 1. D. S. 137—139.

[7407.] Kong CHRISTIAN IV.s Befaling, at alle fremmede og udlændiske Kræmmere, som komme til Kjöbenhavn med Varer, skulle faldholde disse paa Börsen, og ei andensteds. — *Hafniæ*, den 29de Mai. 29. Maji.

G. F. Lassen, Bidr. til Börsens Hist. S. 88.

1631. 31. Maji. [7408.] Kong CHRISTIAN IV. og Hertug FREDERIK af Slesvig, Holsten etc. fordre af Keiseren, at han skal tilbagekalde sin mod Rigets Constitution stridende Befaling til Kammerretten, uagtet den forlangte Revision at skride til Execution af Dommen af 6. Juli 1618, hvorved Hamborg erkjendes for fri Rigstad. (Jfr. N. 7196). — 31. Maji. (Tydsk.)

P. A. Oldenburger, Limnæus enucleatus. P. II. Addit. p. 231.

1. Junii. [7409.] Betænkning af RIDDER- OG PRÆSTESKABETS Udvalg angaaende Kong Gustav Adolfs Forestillinger om befrygtede Fjendtligheder af Kongen af Danmark, da denne kræver Told under Ruden, hvor han endog har ladet opföre et Toldhuus, og synes at ville tiltage sig et absolutum dominium i Östersöen, gjör Paastand paa jus ecclesiasticum paa Rygen, m. m. — *Stockholm*, den 4. Junii. (Svensk.)

A. A. Stiernman, Riksdagars Besluth. 1. D. S. 827—832.

4. Junii. [7410.] Den danske Agent i Sverrig PROST KNUDSENS Beretning til Kong Christian IV. om den Fornærmelse, som er viist ham af Feltmarskalk Herman Wrangel, hvorfor han har seet sig foraarsaget til at forlade Sverrig, og forlange sin Afsked af Kongens Tjeneste, for at kunne söge Opreisning. — *Kiöbenhaffn*, den 4. Junii.

C. Adlersparre, Hist. Samlingar. 1. D. S. 124—136.

6. Junii. [7411.] Fundats, udstedt af RIGITZE GRUBBE, salig Alexander Rabe von Papen hjembs til Snedingegaard, for en Capital af 200 Rdlr., hvoraf fattige vedtörftige Skolebörn i Skjælskör skulde nyde Renterne til Klæder og Underholdning. — *Snedinge Gaardt*, den 6. Junii. (Tydsk.)

P. Friis Edvarsen, Underr. om Schielschiör. S. 448—449. Hofman, Fundationer. T. VIII. S. 29—30.

6. Junii. [7412.] REGITZE GRUBBE, salig Alexander Rabe von Pappenheims til Snedingegaard, hendes Fundats paa 300 Rdl. til Örslöw Kirkes aarlige Forbedring. — *Snedingegaard*, den 6te Junii.

Hofman, Fundationer. T. VIII. S. 30—31.

6. Junii. [7413.] REGITZE GRUBBE, salig Alexander Rabe von Pappenheims til Snedingegaard, hendes Fundats paa 200 Rdlr., hvoraf Renten skulde uddeles til fattige Huusarme i Örslöv Sogn. — *Snedingegaard*, den 6. Junii.

Hofman, Fundationer. T. VIII. S. 31—32.

8. Junii. [7414.] Raadmand i Ribe MAGNUS GRAFFES Fundats paa 1000 Sldlr., hvis Renter aarlig skulde uddeles til 25 Huusarme i Ribe. — *Ribe*, den 8de Junii.

Hofman, Fundationer. T. IV. S. 506—509.

18. Junii. [7415.] Kong CHRISTIAN IV. tilkjendegiver Rigsraadet, at dets Medlemmer herefter hver for sig skulle indsende deres Erklæringer over Kongens Propositioner. — *Köbenhaffuen Slot*, den 18. Junij.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 462—463.

22. Junii. [7416.] Kong CHRISTIAN IV. forlanger Rigsraadets Betænkning angaaende Anskaffelsen af Pengemidler til at kjöbe et adeligt Gods, som Kongen havde udseet til derpaa at anlægge en Fæstning mod Tydskland, samt til strax at begynde dens Bygning. — *Köbenhaffuen Slott*, den 22. Junij.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 463—465.

24. Junii. [7417.] Den svenske Agent JOHAN FEGRÄUS beretter til det svenske Rigsraad, at Prost Knudsen er ankommen til Kjöbenhavn og skal have nedlagt sin Charge for at udfordre

Feltmarskalk Herman Wrangel; han melder om Stemningen hos Raadet og Adelen med Hensyn til Sagen, der dog i det hele betragtes som en privat Querelle. — *Köpenhamn*, den 24. Junii. (Svensk.) 1631. 24. Junii.

Brudst. i C. Adlersparre, Hist. Samlingar. 1. D. S. 138—139.

[7418.] Kong CHRISTIAN IV. bevilger Mariagers Indvaanere Forskaanelse for Hoverie til Mariager Kloster, undtagen i Höehösten, imod aarlig at svare ligesaa mange "Borgeleyes-Penge" som Kjöbstaden Houfbroe. — *Friderichsborg*, den 26. Junii. 26. Junii.

Danske Mag. 6. B. S. 282—283. Hofman, Fundationer. T. III. S. 63.

[7419.] Kong CHRISTIAN IV. befaler Rigets Admiral Claus Daa, at tage sig af, at der af Rigsraadet skaffes Penge til Fuldförelse af den paabegyndte Bygning af Boder til Söefolket. — *Frede:*, den 27. Junij. 27. Junii.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 466.

[7420.] Det SVENSKE RIGSRAADS Skrivelse til Rigscantsler Axel Oxenstjerna, hvori bl. a. meldes, at der i Sagen mellem Feltmarskalken og den danske Agent intet videre er passeret, uden at Agenten er reist til Danmark, og ingen anden hidkommen i hans Sted. — *Stockholm*, d. 30. Junii. (Svensk.) 30. Junii.

C. Adlersparre, Hist. Samlingar. 3. D. S. 326—330.

[7421.] JÖRGEN BRAHE til Hvedholm, Befalingsmand paa Hagenskou Slot, hans Fundats paa 100 Rdlr., samt 1 Pund Byg aarlig af Degnerenten i Horne, til Bedste for en Skolesperson i Faaborg Skole. — *Hagenskou Slot*, den 8de Julii. 8. Julii.

Hofman, Fundationer. T. VI. S. 129—132.

[7422.] Kong CHRISTIAN IV. sender Frederik Günther Udkast til en Forskrift angaaende forskjellige Arbeider, Caspar von Buchwaldt skal lade udföre paa et (i Holsten) kjöbt Gods. — *Glyckstadt*, den 9. Julij. (Tydsk.) 9. Julii.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 466.

[7423.] JÖRGEN MARSVIN, J. FRIIS, GREGERS KRABBE, TYGGE BRAHE og HENNING WALCHENDORPH udlægge til det af Axel Brahe stiftede Legat for Fattige i Wöwlinge Sogn en Gaard i Bogherred i Dreslette Sogn og Bye og en Gaard i Thyllet til Erstatning for den af Axel Brahe skjenkede Capital af 300 Rdlr. og paalöbne Renter. (Jvfr. Nr. 7376). — *Odensegaard*, den 20. Julii. 20. Julii.

Hofman, Fundationer. T. VI. S. 320—321.

[7424.] THAGE THOTT ANDERSSON til Duegede, Befalingsmand paa Mariagers Kloster, tilskjöder Hr. Jens Sparre al den Frihed, Herlighed og Rettighed, han eller hans Hustru havde til alle de vordnede Bönder og Bondesönner, som vare födte paa det Egede tilliggende Jordegods. — *Köpenhamn*, den 24. Juli. (Svensk Overs.) 24. Julii.

Brudst. i L. B. Falkman, Upplysningar etc. 2. D. S. 104.

[7425.] Kong CHRISTIAN IV.s Befaling til Lehnsmanden, Superintendenten og Hospitalsforstanderen i Odense, at de skulde have Opsyn med, at Fundatsen for Magdalena von der Hamsforts, Dr. Hieronymi Thenners Efterleverskes Boder overholdtes. (Jvfr. Nr. 5644. — *Friderichsborg Slot*, den 25. Julii. 25. Julii.

Hofman, Fundationer. T. V. S. 161.

[7426.] Kong CHRISTIAN IV. afstaaer ved Mageskifte til Owe Gedde af Tommerup endeel Krongods i Skaane i Södra Aasbo Herred i Quiinge Sogn og i Luggude Herred i Katterup og Farelt Sogne. — *Fredriksborg*, den 28. Juli. (Svensk Overs.) 28. Julii.

Brudst. i L. B. Falkman, Upplysningar etc. 2. D. S. 104—105.

1631. [7427.] Kong CHRISTIAN IV.s Svar paa Rigsraadets Forslag om Afskaffelse af
28. Julii. Öxentolden i Fyrstendömmerne, om Udnævnelse af Officerer for Landfolket, om Angivelse af Skade under Krigen, om Anlæggelse af flere Fæstninger, om den Kongen tilstaaede Summa i Anledningen af Fredslutningen, om Bygningen af Belliger for Söefolket m. m. — *Frede:*, den 28. Julij.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 467—469.

28. Julii. [7428.] Kong CHRISTIAN IV.s Iustrux for det Gesandtskab, som under Rigsraad Claus Daa sendtes til Haag for at underhandle om Pengefordringer, Kongen havde paa det engelske Hof. — *Frederiksborg*, d. 28de Julii.

Uddrag i Danske Magazin. 3. Række. I. B. S. 38—39.

29. Julii. [7429.] Kong CHRISTIAN IV.s Proposition til Rigsraadet angaaende Tilveiebringelse af 170,000 Dlr. til Kjöb af Kay v. Ahlefeldts Gods ved Kielerfjord, hvorpaa en Fæstning skulde anlægges ved Axel Urup. — *Fredr:*, den 29. Julij.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 469—471.

31. Julii. [7430.] Kong CHRISTIAN IV.s Instruction for Fru Karen Sehested som Hofmesterinde for Kongens Börn. — *Nyköbing*, den 31. Julij.

L. Holberg, Danm. Hist. 2. D. S. 779—781. Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 471—473.

31. Julii. [7431.] Kong CHRISTIAN IV.s Befaling til Frederik Urne angaaende Udförelsen af noget Arbeide paa Frederiksborg Slot. — *Nyekiöbing* den 31. Julii.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 474.

Julio? [7432.] Hertug JOHAN ADOLF til Holsten, Erkebisp i Bremen, bevidner Grev Tilly sin uforandrede Hengivenhed for Keiseren, der foruden mere har kostet ham hans Land Femern, og beder ham at skaane Erkestiftet. — Udateret. (Tydsk.)

Londorpius suppl. et contin. 3. Th. S. 537—538.

4. Augusti. [7433.] Raadmand i Kjöge SÖREN KNUDSENS Gavebrev paa 2500 Rdlr., af hvilke Renten af de 2000 Rdlr. skulde uddeles til fattige Skolebörn i den latinske og danske Skole i Kjöge, og Renten af 500 Rdlr. komme de 2 Præster sammesteds til Gode. — *Kiöge*, den Fierde Augusti.

Hofman, Fundationer. T. VII. S. 411.

4. Augusti. [7434.] GENERALSTATERNES Instruction for Cornelis van Beveren, Antonis Oetgens van Waveren og Goossewijn Schaffer paa deres Gesandtskab til Kongen af Danmark og til Hamborg. — *'s Gravenhaghe*, op den vierden Augusty. (Hollandsk.)

L. van Aitzema, Saken van Staet en Oorlogh. I. D. S. 1145—1149.

12. Augusti. [7435.] Andragende fra DETLEFF RANTZOW, HINRICH RANTZOW, KEY VON AHLEFELDT og HINRICH VON AHLEFELDT, som Formyndere for Statholder Gert Rantzows Arvinger, til Borgemestere og Raad i Flensborg om Anerkjendelse af Gert Rantzows Eiendomsret til den Krudt-Mölle, som han havde anlagt udenfor Byen, og som under sidste Krig var afbrændt. — *Drage*, den 12ten Augusti. (Tydsk.)

G. Cläden, Monum. Flensb. 3. Stück. S. 361—362.

18. Augusti. [7436.] Kong CHRISTIAN IV. meddeler Cantsleren Hr. Christian Friisz, at han har bemærket Hertug Frederiks Misfornöielse med Anlæget af den nye Fæstning ved Kielerbugt; den skal kaldes Christianspriis; tillige skriver han om Nyheder fra Tydskland. — *Glycktad*, den 18. Augusti.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 474—475.

[7437.] Kong CHRISTIAN IV.s Resolution paa forskjellige Forslag af Gouverneuren i Glückstadt, Grev Pentz, vedkommende Retsvæsenet og Skattevæsenet sammesteds. — 18. Augusti. (Tydsk.) 1631. 18. Augusti.

Extr. i Corp. constit. Regio-Holsat. 3. B. S. 19—20.

[7438.] Kong CHRISTIAN IV. tilkjendegiver Hertug Albrecht af Friedland og Meklenborg, at han sender sin Oberstlieutenant Mauritz Herman von Oyenhausen for ifölge medhavende Instruction at forhandle hemmelig med ham, og beder at skjenke ham fuld Tiltroe. — *Glückstadt*, den 18. Augusti. (Tydsk.) 18. Augusti.

F. Förster, Wallensteins ungedr. Briefe. 2. Th. S. 160—161.

[7439.] GENERALSTATERNES yderligere Instruction for deres til Danmark afsendte Gesandter (jvfr. Nr. 7434). — *'s Gravenhaeghe*, den negentienden Augusty. (Hollandsk.) 19. Augusti.

L. van Aitzema, Saken van Staet en Oorlogh. I. D. S. 1149.

[7440.] Kong CHRISTIAN IV. indskærper Forbudet mod at jage paa fremmed Grund. — *Glückstad*, den 25. Augusti. 25. Augusti.

Særskilt trykt, 1 Blad.

[7441.] Kong CHRISTIAN IV. Forordning om Trætter i Anledning af Fjendens Indfald i Jylland, om Deelsvidner og om Landstingsvidner. — *Glyckstad*, den 25. Augusti. 25. Augusti.

Særskilt trykt, 2 Blade.

[7442.] ANNA SVANES, Borgemester Hans Ribers Enkes, Gavebrev paa 3 Boder i Horsens, til Bolig for 3 fattige Enker, og paa 100 Rdlr. in Specie, hvoraf samme Enker skulde nyde Renten. — *Horsens*, den 29. Aug. 29. Augusti.

Hofman, Fundationer. T. II. S. 245—247.

[7443.] Det NORSKE OG GRÖNLANDSKE COMPAGNIES Memoire til de til Danmark afgaaende Gesandter angaaende Hvalfiskefangsten under Spitsbergen og om den i Holland fældede Dom over Jan Braem, der havde været forsynet med Kongen af Danmarks Pas. — *Amsterdam*, den 30. Augusty. (Hollandsk.) 30. Augusti.

L. van Aitzema, Saken van Staet en Oorlogh. I. D. S. 1149—1150.

[7444.] GREGERS HANSEN, Raadmand i Kjöge, hans Fundats, hvorefter Renten af hans halve Hovedlod efter hans Död skal tildeles fattige Huusarme og Skolebörn i den latinske Skole i Kjöge. — *Kiöge*, den Fierde September. 4. Septbr.

Hofman, Fundationer. T. VII. S. 412—413.

[7445.] NÖRRE RANGSTRUP HERREDS TINGSVIDNE om Branderup Bymænds "Grandviide og Vilkor." — Den neste Tirsdag efter Dom. XIII. post Trinitatis som indfalt den 6. Septembris. 6. Septbr.

C. L. E. v. Stemann, Schleswigs Recht u. Gerichtsverf. S. 138—140.

[7446.] Den svenske Agent JOHAN FEGRÆUS tilmelder Secretæren Lars Grubbe, at Kongen af Danmark ifölge Yttringer af Cantsleren er meget ilde tilfreds med, hvad der er passeret mellem Feltmarskalk Wrangel og Agenten Prost Knudsen; at han vil lade Sagen nöie undersöge, og hvis Skylden er hos Wrangel, forlange dennes Afstraffelse; han melder tillige, at Tage Tott er sendt til Sverrig i Rhingrevens Sag. — *Helsingör*, den 9. Septemb. (Svensk.) 9. Septbr.

Brudst. i C. Adlersparre, Hist. Samlingar. I. D. S. 139—141.

1631.
10. Septbr. [7447.] Kong GUSTAV ADOLFS Beretning til Rigscantsler Axel Oxenstjerna om Slaget ved Leipzig; heri omtales bl. a., hvorledes Hertugen af Holsten blev saaret, og fört fangen til Eilenberg, hvor han döde den 9. hujus. — *Qwarter i Scheiditz*, den 10. September. (Svensk.)

M. Swederus, Stockholms Magas. S. B. 1781. S. 314—319.

11. Septbr. [7448.] Kong CHRISTIAN IV.s Svar til de hollandske Gesandter paa deres Besværing over Forhöielsen af Tolden i Öresund, hvilken Kongen under visse Betingelser erklærer sig villig til at före tilbage til den forrige Störrelse. — *Gluckstadt*, den elfden Septembris. (Hollandsk.)

L. van Aitzema, Saken van Staet en Oorlogh. I. D. S. 1152.

13. Septbr. [7449.] Kong CHRISTIAN IV.s Svar til de hollandske Gesandter, hvorved han paa deres gjentagne Andragende, erklærer strax at ville opgive den befalede Forhöielse af Tolden i Öresund. — *Gluckstadt*, den dertienden September. (Hollandsk.)

L. van Aitzema, Saken van Staet en Oorlogh. I. D. S. 1152—1153.

19. Septbr. [7450.] Den danske Gesandt CLAUS DAARS Foredrag til Generalstaterne angaaende Vedligeholdelsen af en nöie Forbindelse mellem Danmark og de forenede Nederlande, samt om Forholdsregler til fælleds Velfærd under de nuværende Forhold i Tydskland. — Foredraget den 19. Septbr. og derefter skriftlig overleveret. (Hollandsk.)

L. van Aitzema, Saken van Staet en Oorlogh. I. D. S. 1174.

20. Septbr. [7451.] CAROLI I., Magnæ Britanniæ regis, commissio specialis, Henrico Fane militi data, de foedere cum rege Daniæ confirmando. — *In palatio Westmonasteriensi*, die vicesimo Septembris.

T. Rymer, Foedera, ed. G. Holmes. Tom. VIII. P. III. p. 203.

20. Septbr. [7452.] NIELS MADSEN MUUS skjenker de fattige Huusarme i Kjöbenhavn 100 Sldl. "til Sjælegave og hæderlig Amindelse." — *Kiöbenhafn*, dend 20. September.

Hofman, Fundationer. T. X. S. 290.

21. Septbr. [7453.] Kong CHRISTIAN IV.s Befaling til Frederik Urne angaaende Udrensningen af den ryddede Strödams Eng ved Bönderne under Kronborg og Frederiksborg. — *Nyekiöbing*, den 21. Sept.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 475.

22. Septbr. [7454.] Den danske Gesandt CLAUS DAARS Memoire til Generalstaterne angaaende disses Klager over Usikkerhed i de danske Farvande, hvor hollandske Skibe var skeet Overlast af Dunkerkenske; hvorimod han besværer sig over udövet Vold i norske Havne af Hollænderne og Overtrædelse af kongelige Udförselsforbud, ligesom ogsaa over Indgreb i Kongens Höihedsret over Grönland med Hensyn til Hvalfiskefangsten dersteds; tillige tilbydes Kongens Mægling i Anledning af Tvistigheder, som efter Rygte skulle være opstaaede mellem de forenede Nederlande og Storbritannien. — Overleveret den 22. Septembris. (Hollandsk.)

L. van Aitzema, Saken van Staet en Oorlogh. I. D. S. 1174—1175.

26. Septbr. [7455.] Kong CHRISTIAN IV. og Hertug FREDERIK indskærpe en Bestemmelse i Forordningen af 24. Decbr. 1617, hvorefter Parterne ved mundtlig Recesseren for den Holstenske Landret tabe Ret til Appel til den keiserlige Kammerret. — *Kiel*, den 26ten Septembr. (Tydsk.)

Samml. Schlesw.-Holst. gemeinsch. Verordn. S. 418—419.

30. Septbr. [7456.] Amtmanden i Flensborg KAY v. AHLEFELDS Revers til Staden Flensborg, at Anlæget af en "Vogel-Heerd" i Harreslee-Skov paa Stadens Grund ikke skulde komme Sta-

den til Præjudice eller Skade, og at han vilde tilsvare Staden en Recognition deraf. — *Flensburg*, d. 30. Sept. (Tydsk.) 1631. 30. Septbr.

G. Cläden, Monum. Flensb. 3. Stück. S. 312.

[7457.] Kong CHRISTIAN IV. anmoder Palle Rosenkrants og D. Arniseus, om at bede Kongens Söster (Hertuginde Augusta) at tage Vare paa Enkedronningens Nögler, eftersom dennes Död er nær forestaaende. — *Nyköping*, den 3. Octo: (Tydsk.) 3. Octobr.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 475—476.

[7458.] GENERALSTATERNES Svar paa de af den danske Gesandt Claus Daa overleverede Forestillinger (jvfr. Nr. 7450 og 7454), tilstillet Gesandtskabssecretæren Günther efter Claus Daaes Afreise. — *'s Gravenhaeghe*, den vierden Octobris. (Hollandsk.) 4. Octobr.

L. van Aitzema, Saken van Staet en Oorlogh. 1. D. S. 1175—1177.

[7459.] JOHANN ULRICH, Hertug til Eggenberg og Krummau, tilskriver Albrecht Hertug til Friedland angaaende Forhandlingerne med Kongen af Danmark, at Keiseren vil tillade, at Kongen ved Kjöb erholder en vis Deel af Meklenborg, men at han skal afstaae fra Stifterne Bremen og Verden, hvorimod han giver Haab om andre ved Rebellion hjemfaldne Lande, naar Kongen af Danmark forener sig med Huset Österrig; m. m. — *Wien*, den 14. Octobris. (Tydsk.) 4. Octobr.

F. Förster, Wallensteins ungedr. Briefe. 2. Th. S. 162—166.

[7460.] Kong CHRISTIAN IV. befaler Palle Rosenkrants at bestille Logie til overmorgen Aften i Rödby for Kongen og hans Söster (uden Tvivl Enke-Churfyrstinde Hedevig). — *Nyköbing*, den 6. Octobris. 6. Octobr.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 476.

[7461.] ALBRECHT HERTUG TIL FRIEDLAND OG MEKLENBORG tilskriver Kong Christian IV. om sine Forhandlinger med Oberstlieutenant Moritz Herman von Oyenhausen, der nu vender tilbage til Kongen og nærmere vil referere ham Sagen. (Jvfr. Nr. 7438.) — *Prag*, den 17. October. (Tydsk.) 7. Octobr.

F. Förster, Wallensteins ungedr. Briefe. 2. Th. S. 161.

[7462.] Brev fra CHRISTOPHER URNE Lehnsmand og NIELS SIMENSSÖN GLOSTRUP Biskop i Oslo til Kongens Cantsler Hr. Christian Friis til Kragerup, om at indstille til Kongen, at Skoletjenerne maatte anvises deres Lön af Kirkernes Beholdning, da den ikke var at erholde ved private Sammenskud. — *Aggershuus*, den 8de Oct. 8. Octobr.

L. Engelstoft, Univ. Annal. 1809. 2. B. S. 194—196.

[7463.] Kong CHRISTIAN IV. skjenker St. Jörgens-Hospitalerne udenfor Kallundborg og i Ringsted med deres tilhörende Gods og Penge, samt det til 8 fattige Hospitals-Lemmers Underholdning i Nestved henlagte Gods, til Vartou Hospital udenfor Kjöbenhavn. — *Kiöbenhavn Slot*, den 10. October. 10. Octobr.

Hofman, Fundationer. T. X. S. 44—48.

[7464.] Kong CHRISTIAN IV.s Privilegier, meddeelte Nederlænderne, som nu eller i Fremtiden maatte opholde sig eller tage Bolig i Fæstningen Glückstadt. — *Glückstadt*, den 17. Octob. (Tydsk.) 17. Octobr.

J. Marquardus, de jure mercatorum singulari. Doc. p. 351—356.

[7465.] Kong CHRISTIAN IV.s Mandat angaaende et Compagnie Soldaters Indqvartering i Itzeho, saaledes at hverken klosterlige eller adelige Indvaanere fritages. — *Glückstadt*, den 18. Octobris. (Tydsk.) 18. Octobr.

Corpus Constit. Regio-Holsat. 3. B. S. 685.

1631. [7466.] DE HOLLANDSKE GESANDTERS Beretning til Kong Christian IV. om deres
21. Octobr. Forhandlinger med Hamborg, hvorhos de opfordre ham til forelöbig at udsætte de af ham gjörte Fordringer og strax at udnævne Commissarier og under de hollandske Gesandters Interposition at skride til Fredsunderhandlinger. — Overghelevert [i *Crempe*] den een en twintighsten nieuwen [læs: ouwen] of den een en dertigsten October ouwen [læs: nieuwen] stijl. (Hollandsk.)

L. van Aitzema, Saken van Staet en Oorlogh. I. D. S. 1153—1154.

21. Octobr. [7467.] Kong CHRISTIAN IV. tilkjendegiver de hollandske Gesandter, at han har committeret Wulf von Buchwald, Christian Pents og Dr. Johan Schonbach til de af dem foreslaaede Underhandlinger med Hamborg. — *Crempe*, desen een en twintighsten October. (Hollandsk.)

L. van Aitzema, Saken van Staet en Oorlogh. I. D. S. 1155.

28. Octobr. [7468.] Indberetning til Kong Christian IV. af CHRISTOPHER URNE til Aasmark, Statholder i Norge, JENS BIELKE til Österaad, Norges Cantsler, STEN VILLUMSSEN til Thorshof og OVE GIEDDE til Thommerup angaaende Skovene i en Deel af det Östenfjeldske med Hensyn til deres Brugbarhed som Masteskove. — *Bragernes*, den 28. October.

Norske Samlinger. 1852. I. B. S. 118—119.

31. Octobr. [7469.] Kong CHRISTIAN IV.s Befaling til Hofmesterinden Karen Sehested angaaende Börnenes Sörgedragt, og om hendes Reise med dem til Vordingborg for at tage imod Enkedronningens Liig. — *Friderichszborrig*, den 31. Octobris.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 476—477.

4. Novbr. [7470.] Kong CHRISTIAN IV. befaler Hofmesterinden Karen Sehested alvorlig at advare hans Datter Sophia Elisabet om ikke at höre paa dem, der ville sætte Ondt mellem hende og Christian Penss. — *Worrenborrig*, den 4. Nouem:

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 482—483.

8. Novbr. [7471.] Kong GUSTAV ADOLFS Skrivelse til General Åke Tott, hvori han bl. a. befaler ham at foretage Hværvinger, dog at han ikke giver Kongen af Danmark "någon orsak till offension". — *Wirtzburg*, den 8. Novembris. (Svensk.)

Handl. rör. Skandinaviens Hist. 25. D. S. 112—116.

ante 9. Nov. [7472.] Reglement, hvorledes afdöde ENKEDRONNING SOPHIAS LIIG, medens det fra 9de til 12te November föres fra Wordingborg til Roeskilde, skal ledsages paa Veien af Præster, Degne og Skoledisciple.

Udt. i P. Friis Edvarsen, Underr. om Schielschiör. S. 455.

30. Novbr. [7473.] Kong CHRISTIAN IV.s Befaling (til Palle Rosenkrands?), at han med Cantsleren (von der Lippe) og Hans Offuerberg (Enkedronningens Secretær og Rentemester) skal gjöre Overslag over Enkedronningens Folks Tilgodehavende. — *Nyköbing*, den 30. Novem:

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 477.

initio Decbr. [7474.] Kong CHRISTIAN IV. begjærer, at Palle Rosenkrands og Cantsleren von der Lippe skulle tale med Kongens Söstre om til den aftalte Tid at sende saadanne Commissarier, der paa bedste og hurtigste Maade ville ordne Arvesagen; m. m. — Udateret.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 477—478.

2. Decbr. [7475.] Kong CHRISTIAN IV.s Brev til Just Högh med 12,000 Rdlr., som Kongens Moder, afdöde Dronning Sophia, havde skjenket til Soröe Skole og Academie. — *Nykiöbing*, den 2. Decemb.

E. G. Tauber, Soröe Acad. under Chr. IV. og Fr. III. Aktst. S. XII.

[7476.] Kong CHRISTIAN IV. befaler Palle Rosenkrands og von der Lippe at forelægge Kongens Söstre en Revers, at de af Enkedronningens Efterladenskab have erholdt udleveret, hvad de kunde gjöre Fordring paa; negte de at underskrive, maae de intet före ud af Landet. — *Nyköping*, den 4. Decembris. (Tydsk.) 1631. 4. Decbr.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 478—479.

[7477.] Kong CHRISTIAN IV. sender Palle Rosenkrands sine Söstres Revers, og beder ham at anmode dem om til Foraaret at sende Juvelerere (til at vurdere Enkedronningens Smykker). — *Gaabensz ferregaard*, den 6. Decembris. 6. Decbr.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 479.

[7478.] Kong CHRISTIAN IV. beder Palle Rosenkrands og von der Lippe om atter at begive sig til Kongens Söstre, og foreslaae dem at benytte til Vurdering af Enkedronningens Klenodier nogle nylig ankomne Juvelerere; at lade andre komme, vilde være mere bekosteligt. — *Nyköping*, den 6. Decem: (Tydsk.) 6. Decbr.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 479—480.

[7479.] Kong CHRISTIAN IV. befaler Palle Rosenkrands og Niels Krabbe at paasee, at intet föres fra Nykjöbing Slot uden Fyrstindernes eget Gods, og at det, som allerede er indskibet, bringes tilbage paa Slottet, hvor Værelserne skulle forsegles. — *Niiköping*, den 6. Decem: 6. Decbr.

Chr. IV.s egenh. Breve, udgivne af C. Molbech. I. B. S. 480—481.

[7480.] Kong CHRISTIAN IV. befaler Palle Rosenkrands at beholde Kongens Söstres Revers til Overmorgen, da Kongen vil træffe ham i Vordingborg; han tillader, at det indskibede Gods maa blive ombord, men intet maa föres fra Slottet. — *Gaabensz ferre*, den 7. Decem: 7. Decbr.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. I. B. S. 481.

[7481.] Dom af Hertug FREDERIK af Slesvig, Holsten etc. i en Sag mellem Anna Owena Höyers og hendes Börn, og Borgemester og Raad i Husum, angaaende et Huus, kaldet "das Blinde-Hausz". — *Schlosze Gottorff*, den 15. Decembris. (Tydsk.) 15. Decbr.

J. M. Krafft, zweyfaches Jubel-Gedächtnis. S. 501.

[7482.] Kong CHRISTIAN IV. henlægger St. Jörgens Hospitalsgaard ved Kallundborg med tilhörende Gods til Hospitalshuset uden for Kjöbenhavn, "som nu kaldes Wartou", imod at dette skulde underholde 6 af Kallundborg Byes og Lehns Fattige. — *Kiöbenhavn Slott*, den 16. December. 16. Decbr.

Hofman, Fund. T. X. Append. til Siæll. Stift. S. 37—39.

[7483.] Kong CHRISTIAN IV.s Privilegium for det islandske Compagnie at drive Hvalfangerie under Island. — *Hafniæ*, den 16. Decembr. 16. Decbr.

O. Stephensen og J. Sigurðsson, Lovsaml. for Isl. I. B. S. 215—216.

[7484.] Kong CHRISTIAN IV.s Svar til de hollandske Gesandter, angaaende hans Bestræbelse for at opretholde Skibsfartens Sikkerhed i Farvandene omkring hans Riger, hvorhos han berörer den Overmod, som af hollandske Convoier ved den norske Kyst er viist imod hans Undersaatter; han yttrer sin Tilfredshed med Gjenoprettelsen af det gode Forhold mellem England og de forenede Nederlande. — *Gluckstadt*, den seventienden December. (Hollandsk.) 17. Decbr.?

L. van Aitzema, Saken van Staet en Oorlogh. I. D. S. 1151—1152. (Datum er uden Tvivl urigtigt, da Brevet rimeligviis er udgivet i September.)

[7485.] Kong CHRISTIAN IV.s Gjeldsfordring til Jörgen Grubbe (til Hagelös) paa $137^1/_2$ Rdlr., der inden 2 Maaneder skulde erlægges i Rentekammeret. — *Hafniæ*, den 17de Dec. 17. Decbr.

Udt. i Vedel Simonsen, Efterr. om de danske Ruder. 2. H. S. 218.

1631. 19. Decbr. [7486.] Kong CHRISTIAN IV. befaler Peter Apotheker (Peter Payngk?) at sende en Æske Piller, tilberedte med Moschus og Ambra. — *Fride:*, 19. Decem: (Tydsk.)

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 481.

22. Decbr. [7487.] Kong CHRISTIAN IV. tilkjendegiver Cantsleren og Statholderen, at der skal gives den engelske Subdelegatus skriftligt Svar paa hans skriftlige Andragende; iövrigt vedkommer det ikke Kongen af England at disputere, hvad Kongen armata manu har erhvervet. — *Frede:*, den 22. Decem:

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af Molbech. I. B. S. 481-482.

22. Decbr. [7488.] Kong CHRISTIAN IV. tilskriver Hertug Albrecht af Friedland og Meklenborg, at han ved Oberstlieutenant Mauritz Herman von Oyenhausen har erfaret hans vedvarende Velvillie, og beder ham at have Tiltroe til, hvad siden bemeldte Oberstlieutenant maatte forebringe ham. — *Schlosz Friedrichsburgh*, den 22. Decembris. (Tydsk.)

F. Förster, Wallensteins ungedr. Briefe. 2. Th. S. 164.

24. Decbr. [7489.] Kong CHRISTIAN IV.s Rescript til Friderich Urne til Brendtved, Embedsmand paa Cronborg og Frederiksborg Slotte, at af de Penge, som samles i Stokken paa Frederiksborg Slot, skal den femte Part uddeles til Huusarme, de övrige til Skolens Personer, og at de Huusarme alene skulle nyde, hvad der gives i Stokken og Tavlen i Hilleröd. — *Frederichsborg Slot*, d. 24. Decbr.

F. P. J. Dahl, Efterr. om den lærde Skole ved Frederiksborg. 1. H. Bil. S. VIII—IX.

24. Decbr. [7490.] Kong CHRISTIAN IV.s Fortegnelse paa de Skibe, som skulde holdes gaaende under Norge og hvor det maatte være fornödent. — *Frederichssborrig*, den 24. Decem:

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 482.

24. Decbr. [7491.] Fundats for afdöde NIELS JENSEN Skrivers Gave af 200 Courant-Daler, hver Daler beregnet til 80 Skilling Danske, til fattige Huusarme i Kjöbenhavn, udstedt af hans Enkes anden Mand, Raadmand Peder Pedersen. — *Kiöbenhafn*, d. 24. December.

Hofman, Fundationer. T. X. S. 291-292.

26. Decbr. [7492.] Kong CHRISTIAN IV.s aabne Brev, hvorved al Handel paa Island med andre end det islandske Compagnie forbydes, hvorhos tillige den nye Handelstaxt ophæves. — *Kiöbenhafn Slot*, dend 26. (10. el. 16.) Decembr.

M. Ketilson, Forordn. til Isl. 2. D. S. 362—364.

[7493.] Kong CHRISTIAN IV.s Udkast til en Skrivelse til den svenske Resident i Hamborg, D. Salvius, angaaende Kongen af Sverrigs Bestræbelser for at udfrie Stiftet Bremen af de Catholskes Magt; hvis Kongen af Sverrig i saa Henseende vil gjöre noget for Kongens Sön Hertug Frederik, bedes han venlig at forhandle Sagen directe med denne. — Udateret.

Chr. IV.s egenh. Breve, udg. af C. Molbech. 1. B. S. 483.

